عدد ۱ ﴿ چهارشنبه ﴾ سال سیم

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٣) میباشد ٠

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ۱ غروش است

فی ۲ شهر محرم الحرام سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن درکارتث باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده میشود قبول نخواهد کردید

یك نسخه ۱ غروش است

مطابق ۱۲۹۳ و ۱۷ ژانویه ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار وازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت٠ مواد مفیدهٔ عمومیه مجانا قبول و درج میشود٠ هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد ٠ ازاعلانات معموله سطری سه ٠ وانچه در صفحات اخبارنوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید٠

قطعهٔ ستایش ومبارکباد سال جدید میامن بدید است ٠ که ادیب اریب لبیب دانشمند سخنکوی هنرمند افتخار پارسیان حضرت (فیضی) افاض الله علیه ینابیع حکمته وافضاله برشتهٔ نظم در آورده اند ٠ چون موشح بنام نامی اقدس همایون جناب پادشاهی ومتضمن ستایش وتبریك آن اعلا حضرت اسلامپناه ظل‌اللهی است تبرکا وتیمنا صدر صحیفهٔ نخستین سال نورا بنکارش آن آرایش دادیم ٠

﴿ هو الحمید المجید ﴾

بنامیزد (۱) شه‌داد آفرین کز بام اجلالش
رسد هردم صلای کامیابی داد خواها نرا

درین نزدیکها بنشست بر تخت جهانبانی
نمود ان رونق دیرین که می بود آل عثمانرا

زیمن مقدمش تاجمع فتنه پر بشان شد
بسا جمعیتی رو داد دلهای پریشانرا

همانا شاد باش ودیرزی (۲) ای‌شاه روشندل
که روشن کرد فرچهره ات ایوان کیهانرا (۳)

یمنش خرم وشادی بسارش فیض وآزادی
تعالی الله ازین دولت که بینم شاه دورانرا

بجلوه اندرآ ای شاه معنی تا خداجویان
بجای سایه بینند آشکار انوار یزدانرا

الا ای پادشاه بحر وبر وی راحت دنیا
مخور زاسیب دشمن غم مکریان بخت خندانرا

تو با داد ودهش هردم بکار دوستان پرداز
حوالت کن به تیغ قهر ایزد خصم نادانرا

یکی تاریخ نغز آورد بهر سال نوفیضی
همایون باد امسال جدید عبد المجید خانرا

۱۲۹٤

(۱) بنامیزد بجای ماشاء الله که در زبان عربی وترکی است استعمال میشود
(۲) دیرزی بجای (چوق یشا)
(۳) کیهان بمعنی جهان است

﴿ حق شناسی ـ انصاف ﴾

حق شناسی وانصاف دوخصلت است که آدمی بواسطهٔ داشتن این دوخصلت نیك کرامی خواهد بود ٠ واین دوخصلت نیك است که آدمی را کرامی تواند داشت ٠ حق شناسی وانصاف درعالم انسانیت سر رشتهٔ همهٔ نیکیها است ٠ ودرشاهراه استقامت میزان جملهٔ سعادتها٠ این دوخاصهٔ انسانیه قانون اساسی را اساس است وقیاسات راستین وراستی‌را مقیاس ٠ آزادی وحریت که امروز در زبان ملتهای متمدن تکیه‌کاه سخن‌است از حق شناسی وانصاف خیزد ٠ وهم بحق شناسی وانصاف پایدار بماند ٠

درین مطلب کمی دقت کنیم ٠ وحصهٔ خودرا بقدر دقت وتدبر خود مان از فهمیدن لطائف نتیجه‌های آن دریابیم ٠

حق شناسی چیست ؟ حق شناسی دو کلمهٔ بسیار سنکین وکرانبها است ٠ (حق ـ شناختن حق) حق را درلغت معنیهای چند هست که بسیاری ازآنها را بمناسبت مقام ملحوظ توانیم داشت ٠ ازآن جمله است حق بمعنی صدق وراستی وثابت وواجب ولایق وسزاوار ومطابق نفس الأمر وحقیقت واقع وآنچه ازروی حکمت کذاشته شده باشد وغیرذلك ٠ که شناسایی رسانیدن باین معانی را درهرجایی که بوده باشد حق شناسی کویند ٠ وبرما است که پیشنهاد خاطر خود سازیم وهمت بکماریم برای دانستن این حقوق وفهمیدن موارد ومراتب آن دربارهٔ خودمان وآنچه تعلق بما دارد ودربارهٔ دیکران ٠ وجملهٔ اوضاع واطوار درکارها وکردارها وکفتارها وحرکتها وسکونها وآنچه راکه مالك حق تواند شد ٠ وپس ازآنکه این حقوق را شناختیم درر فتار وکردار خودمان وترتیب احکام براین شناسایی انصاف را شعار خود سازیم ٠ وقیام بلوازم حق شناسی را اولین تکلیف خود درین موقع بدانیم ٠ وهمچنین ازحق خودمان نکذریم ونکذاریم کسی حقوق مارا ابطال وپایمال کند٠ همچنانکه نمی خواهیم ازحد حقوق خود پیشتر رویم وزیادتی جوییم ٠ چه باطل کردن حقوق مرد حق شناس ومنصف را سزاوار نتواند بود ٠

این حق شناسی وانصاف چه دریکی یکی انسانها وخواه در هیئت مجموعهٔ اقوام وطوائف امتها بتفاوت ومراتب تواند بود ٠ که بهمان تفاوت شرف ومزیت انسانهامعین ومحدود خواهد کردید ٠ وبقدریکه‌در مدارج حق‌شناسی ونصفت بالاتر روند بهمان نسبت برمراتب مزیت وشرف انسانیت بیفزایند ٠

قانون اساسی (که امروز برای نیك بختی ملل شرقیه بمساعدت کرانبهای پادشاه بزرك اسلامیان برپا کردید) برای تعیین وظائف انصاف وحق شناسی است ٠ که تاسیس این قانون نیز از آثار تمام حق‌شناسی وانصاف است ٠ حریت ومساوات در اطوار حقوق زنده کانی بحکم شرع وعقل حق لازم افراد انسانها وهیئت مجموعهٔ آنها است ٠ ودانستن این حق وکار کردن بمقتضای آن نیز جز آزادی ومساوات آنها را پرورش نخواهد داد ٠ پس حریت ومساوات حقوق

ازحق‌شناسی وانصاف خیزد . وپایداریٔ حکام این آزادی ومساوات یعنی برطرف شدن آثار ظلم واعتساف وروشنائی دادن آفتاب عدل وداد در اطراف واکناف جز بحق‌شناسی وانصاف نتواند بود .

درین مطلب که تا اینجا گفته شد سخنی نمیرود وجای تعرض واشکال نیست ولی سخن درشناختن وراه شناختن حق است واجرای مقتضیات آن . تا آنکه نتیجهٔ مطلوبه حاصل شود وآثار سعادت ونیك بختی بهمه طوری شامل حال ما گردد .

درنسخهٔ پیش وعده کرده بودیم که تفصیل قانون اساسی ومتفرعات آن را درنسخه‌های آینده خواهیم نوشت . چون قانون مذکور خیلی مفصل است . واین صحیفه را گنجایش آن ومنضمات آن نیست . لهذا درین نسخه اکتفا می‌کنیم بترجمهٔ دستخط همایون که در باب تصدیق وامضای قانون مذکور که در ۷ شهر ذی حجة الحرام ۱۲۹۳ شرف صدور یافته . ودرهمان روز باآداب وتشریفات لازمه در بابعالی درمجمع عموم بزرگان دولت وملت وآحاد صنوف تبعه واهالی بکمال تعظیم واحترام خوانده شده مراسم شادی وموزیك وشنلك توپ بعمل آمد . که آن روز برای عموم تبعه واهالی یك روز شادی وجشن بزرگی بود . چه اعلان این قانون اساسی را مبدء یك نیك بختی تمامی برای خود ووطن خود دانستند همدیگر را تبریك وتهنیت گفتند . بدعای ذات شوکت سمات اعلیحضرت اقدس پادشاهی بلند آوا شدند .

درهمان روز بهمه ولایات ممالك محروسهٔ عثمانیه بواسطهٔ تلگرافنامهای سامی مدلول خط همایون ملوکانه اعلان و بشارت داده شده وجشن وشادمانی بزرك بل یك جان وحیات دیگری درتنهای اهالی پیدا کردید . که روح این حال را اهل حال بخوبی تصور توانند کرد .

قانون اساسی وسایر متفرعات آن را بخواست خدای در نسخهای آینده مانند لاحقه وعلاوه درکاغذ جداگانه نوشته بانضمام نسخه‌های اختر بمطالعهٔ طالبان آگاهی خواهیم رساند .

(صورت ترجمهٔ خط همایون)

مدحت پاشا وزیر معالی سمیرمن

سستی وتدنی که ازچندی باینطرف قوت دولت علیهٔ ماراروی داده است . بیشتر ازآنچه ازغائله های خارجی حاصل شده ازجهة انحراف و بیرون رفتن ازجادهٔ استقامت درادارهٔ امور داخلیه بمیان آمده . وازمیل بانحطاط وسائل واسبابی حاصل شده است که آن اسباب متکفل امنیت تبعه واهالی برحکومت متبوعهٔ خودشان میباشد . این است که پدر بزرگوارم مرحوم عبدالمجیدخان مقدمهٔ اصلاحات را بطوریکه مطابق باحکام مقدسهٔ شریعت غراست درضمن اعلان امنیت جان ومال وعرض وناموس عمومی تمهیدود سخط تنظیمات را اعلان فرموده بودند .

این است که تا امروز در دائرهٔ آن امنیت زنده گانی کرده . وازثمرات آراء وافکاری که بطور آزادی باستناد آن امنیت بمیان آورده میشد . امروزبتوفیق خدای این قانون اساسی راتأسیس کردیم . وچون این موفقیت ازآثار جمیلهٔ تنظیمات مذکوره میباشد نام وموفقیت مرحوم مشارالیه را درین روز مسعود مخصوصا ایراد وایشان را بعنوان محییٔ دولت یاد میکنم .

جای شبهه نیست اینکه اگر زمان تأسیس تنظیمات موافق استعداد واحتیاج آن این وقت میشد احکام این قانون اساسی راهمان اوقات مرحوم مشارالیه تأسیس واجرامی نمودند . ولی چون خداوند سبحانه این نتیجهٔ مسعود، راکه ضامن تمامیٔ سعادت ونیك بختی ملت ما است بعهدهٔ سلطنت ما تعلیق فرموده بود . از این روی درگاه احدیت وظیفهٔ شکر وسپاسهای بزرك را بجامی آرم .

بدیهی است که در احوال داخلیهٔ دولت علیهٔ ما بالطبع تغیرات شده . وازجهة مناسبات خارجیه توسعات حاصل گردیده است . وبدین ملاحظات شکل ووضع ادارهٔ حکومت بطور کفایت نتواند بود . ونهایت مقصود ما این است که درضمن تمام بهره مندی ازثروت وسامان طبیعی وقابلیت فطریهٔ ملت اسبابی را که مانع ازحصول آن بهره مندی است ازمیان برداریم . وهرگروهی از تبعهٔ مادر شاهراه ترقی بطور اتحاد ومعاونت بهمدیگر پیش روند . وبرای رسیدن باین مقصود برای حکومت یك قاعدهٔ ساله ومنتظمه پیش گرفته شود . واین هم عبارت است از حفظ حقوق مشروعه ومقبولهٔ حکومت که بواسطهٔ منع ومحو کردن حرکات نامشروع یعنی سؤ استعمالات که از تحکمات مستبدانه ومتفردانهٔ یك شخص یا اشخاص چند حاصل تواند شد وعبارت است ازبهره مندی عموم اقوام مختلفهٔ که هیئت جمعیت مارا تشکیل کرده است ازنعمت حریت ومساوات بدون استثنا . که اینها نیز بتأمین این فوائد ومنافع حاصل تواند شد . وچون محتاج الیه این اصول ثابت الخیر ارتباط قوانین کلیه ومصالح عمومیه است بقاعدهٔ مشروعهٔ مشورت ومشروطیت . این است که لزوم تشکیل یك مجلس عمومی را بموجب دستخطی که درباب اعلان جلوس خودمان بود بیان کرده بودیم .

قانون اساسی که درینباب لازم بود تنظیم بشود درانجمن مخصوص سرآمدان وزرا وصدور علما ودیگر رجال ومأمورین دولت علیهٔ ما مذاکره وترتیب شده ودرمجلس وکلا نیز بالاطراف تدقیق وامعان وتصدیق کرده شدومواد مندرجهٔ آن بطور محافظهٔ حقوق خلافت کبرای اسلامیه وسلطنت سنیهٔ عثمانیه وحریت ومساوات عثمانیان ومسؤلیت وصلاحیت وکلا ومأمورین وحق وقوف مجالس عمومی واستقلال کامل محاکم وصحت موازنهٔ مالیه وحقوق مرکزیهٔ ادارههای ولایاتی . تعلق باتحاد اصول توسیع مأذونیت داشت . واینها نیز مطابق باحکام شرع شریف واحتیاجات وقابلیت امروزی ملك وملت ومساعد وموافق بنیت نیك سعادت حال وترقیات عامه بود . بیاری باری تعالی و باستناد روحانیت جناب پیغمبری . این قانون اساسی را قبول وتصدیق کرده بشما فرسادیم . که برای دستورالعمل بودن آن الی ما شاء الله تعالی دراطراف ممالك عثمانیه اعلان کرده وقوانین و نظاماتی را که درضمن آن نوشته شده است هرچه زودتر تنظیم واتمام نموده ودرانشاب تدابیر سریعه

﴿ ومؤثر بکار برده حصول این مقصود را مطلوب ﴾
﴿ قطعی مابدانید . آنانکه برای نیك بختی ملك ﴾
﴿ وملت ما میکوشند حق تعالی مساعی ایشان را ﴾
﴿ مظهر توفیق فرماید . ﴾

فی ۷ شهر ذی الحجة الحرام ۱۲۹۳

(کونفرانس) یعنی مجلسی که مرکب از مأمورهای مرخص شش دولت بزرك میباشد . ایشان را یك مجمع مخصوص هست که درآنجا قرار سخنهای خودشان را داده بعد درانجمن رسمی که مأمورین دولت علیهٔ عثمانیه نیز درآنجا هستند بیانات خودشان را بمیان می آرند . مطالبی که ایشان ازروز اول داشته اند راجع به بیست و نه نقطه بوده است . و بیست و یك نقطهٔ آن بملاحظهٔ اینکه مطابق بمدلولات احکام قانون اساسی بوده است ازجانب بابعالی پذیرفته شده . وهشت نقطهٔ دیگر از مطالب مذکوره که مغایر با قانون مذکور است بابعالی خودرا درقبول نکردن آنها محق میداند .

این است هشت فقرهٔ عمده که متناقض باحکام قانون اساسی است .

۱ بر خاك صربستان وقره طاغ چیزی بیفزاید .

۲ ایالاتی که مسکن اقوام اسلاو است جدا شده ومحدود باشد .

۳ عساکر موجوده بنواحی قسمت شده بجز در قلعه‌ها عسکر ننشیند .

٤ ژاندرم که عسکر ضابطه است و یاخود عساکر مستحفظهٔ ملی است درآنجا قرار داده شود .

٥ تعیین والیهای ایالات مذکوره بانضمام رای نمایندگان دول خارجه بشود .

٦ یك کومیسیون برای نظارت ادارهٔ آن ولایات تشکیل بشود .

۷ از حاصلات ایالات مذکوره تنها صدی سی بخزانهٔ عامره عاید گردد .

۸ درخصوص ایالات ممتازه یك قاعدهٔ مخصوصهٔ عدالت پیشنهاد شود .

اینها مطالب عمدهٔ کونفرانس است که بعد ازهمه موافقت واصلاح بزعم خودشان باین درجه رسیده . ومطالب مذکوره را بابعالی بقرار ذیل جواب داده است .

چون بابعالی تصدیق میکند که عیسویان بلغارستان ازجهة تعداد نفوس بیشتر از مسلمانان است . لهذا میتواند این تکلیف را بپذیرد که ولایت بلغارستان در زیر یك ادارهٔ عیسویه بوده باشد .

۲ ولی درخصوص ولایتهای بوسنه و هرزکوین چون مسلمان وعیسوی دراین دو ولایت ازجهت شمارهٔ نفوس مساوی میباشند . لهذا بابعالی نمی تواند قبول نماید که والیهای ولایتهای مذکوره بطور مطلق وعلی الدوام عیسوی بوده باشند .

بعلت اینکه موافق احکام قانون اساسی که بتازه‌گی تأسیس واعلان کرده شد بعهدهٔ اشخاصی که آبرومندوکار گذار باشند خواه مسلم وخواه غیر مسلم بی هیچ ملاحظهٔ فرق جنس ومذهب هر گونه مأموریتی سپرده خواهد شد .

۳ درخصوص تصور داخل کردن عسکر خارجی بیکی از ایالات دولت علیهٔ عثمانیه بهر قسم واسمی که بوده باشد دولت علیه بطور قطع در اینباب جواب رد میدهد . دربارهٔ اصلاحات اطمینانی که خواسته میشود بهترین تأمینات در اینباب درضمن حقوقی که قانون اساسی بمسلم و عیسوی میدهد موجود است .

٤ درخصوص اسلحه بعد از آنکه قانون محدود خواهد کرد قرار اسلحه داشتن را و عیسویان را نیز بقدریکه مسلمانان حق داشتن اسلحه را داشته باشند مأذون بداشتن سلاح خواهد کرد در اینباب سخن گفتن بی حاصل خواهد بود .

٥ بابعالی هیچ اشکالی را در اینباب ظاهر نمیکند که نهر (درینا) درمیان ممالك محروسهٔ شاهانه وصربستان خط حدود بوده باشد .

ولی دراینصورت برای امنیت ممالك شاهانه خراب کردن تمامیٔ قلعه هایی را که در داخل صربستان هست طلب می کند .

ودرباب اجبار مثل پرنس میلان تابع ناصادق بایفای مصارف جنك بابعالی عدالت وحقانیت دولتها را دعوت میکند .

٦ درباب قره‌طاغ اگر چنانچه بابعالی راضی بشود که مقداری خاك بوی داده شود درمقابل اینهمه عنایت سنیه حکمران قره‌طاغ باید نوشتهٔ تابعیت خودرا که بدولت علیه دارد تجدید نماید .

درخصوص کونفرانس ونتائج آن ازروزیکه آغاز بگفتگوی این مطلب شده است همه روزنامهای اینجابسیاری ازکار . تهای اوروپ و تلگرافنامهای اخباری پرازمطالب و خیالات ومقدمات ونتائج این مطلب است . وهرکدامی از آنها بی آنکه ازحقیقت کار و نیات واقعیهٔ دولتهای بزرك آگاهی داشته باشند از گوشه وکنار مطلب چیزی فهمیده بمیان می اندازند .

(بازیٔ شطرنج ــ مسئله حاضره)

در این شطرنج بازی که امروز در صفحهٔ شرقیه است . نخست لجلاج خود پسند آغاز ببازی کرده پیاده هارا پیش راند . وچند پیاده و سواری رابی جهت بکشتن داده فدای تدابیر موهومهٔ خود کرد . ولی در حالتیکه طرف بازی را غافل از نکات بازی بجا آورده بود وحرکتها را هم بوکالت دیگران می نمود وقتی ملتفت شد که حرکتها بخطاوده وحریف آگاه ازخیال اوگردیده بل نزدیك است راه رجعت را نیز بکمال تمکین بروی فرزین ورخ واسب وفیل او ببندد و بکشد تا آنجایی که ماتش کند .

تماشائیان در این حال اضطراب او دلداریها باو داده و در تدبیر اصلاح بازی هرکدامی بیك رنك دیگری راهنمایی میکردند . واوخود از این غافل بود که خیرخواهان حاشیه نشین هیچ وقتی نمی خواهند او در این صفحهٔ بازی غلبه و پیشرفت

داشته باشد . وآنکهی تمهیدی که برای پیش بردن مقصود در اول حرکتها داشت بعکس نتیجه بخشیده واو حاشیه نشینان را از مهارت کاملهٔ خود در این بازی اطمینانها داده و تعهدها کرده بود . وهمه سکوت آنها از بابت تماشا وافزودن برعلم و اطلاع خود شان بودی .

این لجلاج که نزدیك بمات شدن کردید . حالا تماشائیان کهنیز از خو بشاوند او است می کو بد طوری نماید بازی را در بن حال حاضر یا بجزئی تغییری درکوشهٔ بگذاریم ومن خیالات خودم را درست جمع کرده و طرح دیگری برای بازی بکشم . بعلت اینکه خطاهای حرکات نخستین آشکارشد وچون دعوی کمال مهارت وخودستایی را داشت ونمی تواند ناموس خود را هبا وبی بها کند این سخن را باشارت و ایمائی فهماند. تماشائیان نیز بنا بخاطر وی این تکلیف را بطرف دیگر میکنند. ولی کو یا بی میل هم نیستند که اواز قبول این تکلیف بالطبع ابستاده‌گی کند وخصم ناچار شود باینکه بخطا وعدم مهارت خود عملا اعتراف نماید .

طرف بازی که بارهابا این مدعیٔ لجلاجی قدرت ومهارت خود را تجربت کرده است باکی ندارد از اینکه اورا باز بخیال خود ترك نموده فرصت را باختیار او واگذارد . طرف بازی میداند که باوجود پیش بودن وضع بازی خود ومحدود بودن حرکات خصم هر وقت بهر حیلت وتدبیری که بخواهد پیش آید مانند این کرفتاری وبدتر از آن را خواهددید . ودر این صورت اکرصرف نظر از اصرار در اتمام بازی کند بقوت قلب تمام از روی کمال اعتماد بمهارت مجربهٔ خود خواهد بود. ومنت بزرکی هم بدین واسطه برخصم خود خواهد داشت .

ازجانب شاکردان مدرسهٔ دارالفنون پشته (مرکز حکومت مجارستان وهو نکری است) شمشیر مخصوصی مرصع برای جناب دولت ورأفت مآب عبدالکریم پاشای سردار اکرم تمام کرده شده بواسطهٔ دوازده کس ازشاکردان مومی الیهم ارسال دارالسلطنه کردیده بود .

ملت ارجمند مجارکه درحق مانند سردار مشار الیه کسی که وجودش عثمانیان رامایهٔ افتخار است آنچنان حسن توجه ومهربانی ظاهر کرده اند . رسم پذیرایی وقبول ایشان نیز از این طرف موافق شان قدردانی وآیین مهمان نوازی ملت عثمانیه بایستی بجا آورده شود .

این است که ازطریق علیه جناب حافظ شاکر افندی (که ازمعتبرین فضلا وغیر تمندان ملت است ودرهنکام عزیمت داوطلبها بمعرکهٔ جنك جناب مشار الیه جمعیتی راهمراه برداشته بایفای وظائف دیانت ووطن پرستی قیام وشجاعت وغیرت خود شان را آشکار کردند) وجناب ساوا پاشا مدیر مکتب سلطانی وچند نفرازمأمورین ومدیرهاور ؤسای مکتبهای حربیه وبحریه وطبیه وغیرها وبعض طلاب علم وشاکردان مکاتب مذکوره درواپور وکلا نشسته روز جمعه ٢٦ ماه کذشته که روز ورود حاملان شمشیر مذکور بود باستقبال شتافتند وبکمال احترام وار دشان کردند .

درهنکام ورود درکنار اسکله بسیاری ازطلاب علم وشاکردان مدرسه های عسکریه ومأمورین ملکیه واهل قلم ازهر دوطرف ایستاده وتماشائیان بسیاری نیز بوده است .

برای اقامت حاملان شمشیرپیش ازوقت درمکتب سلطانی اطاقهای بسیار خوب ورنکین حاضرشده بود باحترام تمام مهما نهارا بآنجابرده . ودرآنجا جناب شاکر افندی نطقی مشعر براظهار خشنودی وامتنان ازورودایشان رابیان کرده اند. وپس ازآن عثمان مراد افندی که ازشاکردان صنف هشتم است . نطق دیکر دراین زمینه بزبان فرانسه خوانده وبعض نطقهای دیکر نیزازطرفین خوانده شده مجلس ورود بکمال کرمی ومهربانی انجام یافته است .

فرستاده کان مجار روز شنبه ٢٧ ماه کذشته برای تقدیم سیف افتخار بباب والای سرعسکری امده وباحترامات لأئقه وارد مجلس جناب سردار اکرمی شدند . دونفر از ایشان پیش آمده یکی شمشیررا (که بر روی یك بالش کلابتون دوز مخصوص که خانمهای مجار بیادکاری ساخته بودند کذاشته شده بود) بدست کرفته ودیکری که رئیس اول فرستاده کان است نطق بزبان فرانسه بیان کرده وشمشیررا تقدیم نمودند .

اکرچه نطق مذکور قدری مفصل است ولی چون پارهٔ نکات مؤثره درآن هست ترجمهٔ آن را ذیلا می نکاریم .

ترجمهٔ نطق (ژول ـ دوسوچ) رئیس اول فرستاده کان مجار .

بیست سال پیش ازاین برای تحصیل استقلال وطن خودمان سلاح جنك برخود پوشیدیم وبالأخره مغلوب شده وبدین جهة امت ووطن مادر کوشهٔ نسیان ماند . درآن وقت بجز دولت وملت عثمانیه از بدی بخت ونامسا عدی طالع ما کسی متأثر نکردید.

در دو قرن پیش از این معتبرین رؤسای مادولت عثمانیه را برای خود شان یك پناه کاه بلندی یافتند .

ازآن وقت استخوانهای پرنس (کوللی) وپرنس (رافاجی) درخاك سلطنت سنیه ماند وبدین جهت خاك عثمانی در نزد ما بیشتر محترم وکرانبها است . امروز که پای باین خاك عزیز ومحترم نهادیم ازجهة جنکی که بواسطهٔ غلط کاریهای زمانهای پیش میان دو برادری که ازیك سلسله منشعب بودند نفاق افتاده وخونریزی شده بود کمال افسوس خودرا بیادمی آریم :

دو برادر شجاعت مند که وقتی قدرت وشجاعت ایشان فرنکستان رابلرزه انداخته بود پس ازده قرن مخالفت وبیکانکی امروز فهمیدند که برادر بوده وازیك اصل منشعب شده اند .

اصل و اساس حقیقی این اختلاف از تفرقه ونفاق است که اوروپ درضمن پولیتیك حیلت آمیز خود بمیان برادران می اندازد . اکرآن امت عثمانی که فاتح وسلیمان قانونی ازمیان آنها برخواست . بامجارهایی که ازآنها (ژان مونیادی) و (مانیانس کوروین) بود درآن زمانها متفق ومتحدمی شدند . امروزمسائل مهمهٔ

اوروپ همه در خلیج اسلامبول و سواحل نهر طونه حل میکردید .

افسوس که نه این یکی و نه آن دیگری بهره از واقع حال برنداشته بعد از اختلافهای بسیار و خونریزیهای بی شمار نظرهای خودشان رابسوی حقیقت کار انداختند . اقوام دیگر از خطاهای گذشتهٔ ما بهره مند شده برضد ما حرکت کردند .

و خصوصا بعد از پتر بزرك اقوام چند شمالیه مطلب اتحاد اسلاوهای شمال را بمیان آوردند .

از آن روز تا کنون اقوام اوروپ در مخاطرهٔ بزرك و قریب الوقوع میباشند . این یکی از اسرارهای پنهانی نیست که روس مانند اردوهای مغول که در زمان پیش بودند در خیال ضبط و مقهور داشتن اقوامی است که درمیان کوههای کاربات و بالقان سکنا دارند . این است و بدین جهت است که برای آن اقوام چارهٔ نمانده است جز اینکه یا همکی روس بشوند . ویا آنکه برای مدافعه سلاح پوش شده هجوم روسیه را تا بحر منجمد از خود دور کنند .

برای جنکی که از یك سال باین طرف درشبه جزیرهٔ بالقان بواسطهٔ سربازهای اجرتی میشود . مجار و جوانان مجارخوب میدانند که چه باید بکنند . از خیالات جلاد مجارستان بخوبی آکاهند . و چون نیات و خیالاتی را که می خواهد در زیر نقاب حریت و آزادی اسلاوها پنهان بدارد در نزد مجارها واضح و پیدا است . این است که امت مجار خبرهای غلبات و ظفریابی عساکر شجاعت مآثر عثمانیه را بامتنان ومسرت درمی یابند .

جناب فخامت مآبا

خبرهای مظفریات شمارا که آرایش صفحات افتخار تاریخ عثمانی خواهد بود . و خصوصا مظفریت (جونس را) نه تنها یك مسرت فوق العاده پذیرفتیم . بل برای اظهارخلوص خودمان بواسطهٔ تقدیم یك یادکاری بخدمت (فاؤیوس کومپله تور) عثمانیها این موقع نیك را فرصتی انکاشتیم .

سردار نامدارا

این یك شمشیر متعارفهٔ مجار که خدمت شما تقدیم می شود . واضح است که قیمت آن درنظر عالی شماجای تحسین نیست . ولی این رامیدانیم که آن را از علامات حسیات حیرت آمیز ما که دربارهٔ حمیت و زکاوت شماداریم معدود خواهد داشت .

این سیف مفخرت از یك طرف یك رشتهٔ مقدس برادری باشد که این دو ملت را الی الابد یکی بکند و یك اتفاق صمیمی را درمیان آنها پدید آرد . و از طرف دیکر آلتی باشد که اکر مخاطرهٔ بمیان آید که از آن مخاطره نه شما را بیم است و نه ما را در آن روز کرهی را که نام آن مسئلهٔ شرقیه است قطع نماید .

سردار فخامت سمات کوماندان بسیار نامدار و آبرومند برادرما ملت عثمانی زنده باد !

ترجمهٔ نطق جوابی است که جناب ساوا پاشا وکالة خوانده اند .

جمعیت فرستاده کان جوانان بهادر امت محترمهٔ مجار را بیك مسرت تامه و امتنان فوق العاده در اسلامبول می بینم .

وقایع اخیرهٔ تاریخیه که با آن لطف بیان اظهار کردید و نفاقی که در زمانهای بسیار دور کذشته دوملت را از همدیکر جدا ساخته است آشکار می کند غلط کاریهای اهالی وحکومتهارا . وثابت می کند که یك آدم بسیار خردمند نیز در دعوای مقدسی که مطابق قواعد انسانیت است میتواند بی حسابی و خلاف کاری بکند . لکن ازوقوعات جهان نیز ثابت می شود که این خطا یعنی این دروغی که بجای حقیقت و واقع بود ازمیان برداشته شده باز حقیقت در مرکز خود خواهد نشست .

جوانان محترم مجارستان !

نمایشها که درحضورشما در اسلامبول بجا آورده می شود بطور حقیقت حکمیه کسانی را نیز که بوجهی اعتماد ندارند ملزم و مجاب خواهد کرد .

آقایان

شما قدر سربازی مرا ووقایع بختیارانهٔ جنکی را که ازجانب متبوع معظم خود بادارهٔ آن مأمور شده بودم خواستید بیان نمایید . از این یکی یعنی از بابت حسن نظر شما عن صمیم القلب شمارا شکر کذارم . متمنی هستم اعتماد نمایید برانیکه ازجهت ستایشی که ازدهان جوانان امت بسیار جنك آور شما شنیده میشود مثل من سر باز پیری قلبا وفوق العاده ممنون ومسرور است .

آقایان

کسانی که انسانها را بجنك میفرستند وآنانکه مباشر اجرای مصادمات خونریزانهٔ جمعیتهای انسانها هستند غالبا پیش ازهمه کس آن اسباب دهشت آمیز را مؤاخذه ومحاکمه میکنند .

خطرهای بزرك که برای بزرکترین کوماندانهای زمانهای کذشته وارد شده است شمارا در اینباب مجاب تواند کرد . لکن هنکامیکه استقلال یك امتی وناموس یك حکمداری تهدید کرده شود آنکاه حکم جنك تنها دردائرهٔ احتیاج باقی نمانده . داخل درحکم یك وظیفهٔ مقدسهٔ وطن پرستی می شود . ودر آنوقت نیز علم حکمت وعلم اخلاق رخصت میدهند براینکه تبریك ملت ودولتی که درحق یك کوماندان بختیار واردوی غالبی بجا آورده می شود قبول کرده شود .

آقایان . این جنك که ما کردیم ازین قبیل است .

این یکی را کسی نمیتواند انکار بکند که سربازهای شجاع عثمانی که همراهان سلاح من بوده و با آنها کوماندانی کرده و بسلامت باز کشته ام وشما بعنوان کوماندانهای جسور مرا تبریك وستایش می کنید . این تبریك وستایش شمارا بکمال خوش بختی باید بپذیرم .

شمشیر افتخار یرا نیز که بنام امت مجار بمن تقدیم می کنید قبول کرده . واین یکی راهم در حق خود دلیل حسن نظر معدود میدارم . وهم علامت غیرت قهر مانهٔ اردوی عثمانی می شمارم این حال آنچنان نتیجهٔ مطلوبه را منتج خواهد بود که زمان آینده دو ملتی را که باهم برادرند یکی خواهد کرد .

از خداوند سبحانه مسئلت می نمایم که این اتحاد ونتائج مسعودهٔ آن درمیدانهای صلح مدنیت وترقی استعمال کرده شود .

لکن آنکاه که پای نکاهداری ناموس بمیان

آمدید . این سرباز پیرکه باشما سخن میکوید درجلو اردوی عثمانی ودر راه خدمت حکمدار خود ریختن خون‌خویش را یك وظیفه و یك شرف دائمی برای خود خواهد دانست .
آقایان! کارها بروفق آرزوی شما باد! این شمشیری که بمن دادید . عقدهٔ مسئلهٔ شرقیه را قاطع و برابد!

جوانان بهادر مجارستان زنده باد

پس ازتمام شدن نطقها حضرت سردار اکرمی شمشیر افتخار مذکور را حمایل کردند . نخست جمعیت فرستاده‌کان و پس ازآن دیکر حاضرین تبریك وتهنیت کفتند . وازیك طرف موزیك نظامی بنواهای مناسب مترنم کردیده فرستاده‌کان مومی‌الیهم با ارابهای مخصوص بمنازل خودشان برکشتند .

شب سه شنبهٔ کذشته مهمانی خوبی درباب سرعسکری بفرستاده‌کان مجار داده شده و بعض وکلای فخام نیز درآن مهمانی بوده اند . و بعد ازشام به تیاتر عثمانی که درکدیك پاشا واقع است رفته و برای احترام فرستاده‌کان مشارالیهم سرراه وبیرون تیاترخانه را آیین بندی کرده و پرده‌های برق مجار نیز درمیان پرده‌های دیکر بازکرده شده بود .

درخصوص نتیجهٔ کونفرانس روزنامهای دیروزی وپریروزی باز از روی مسموعات اخبار وتصورات مختلف المأل نوشته اندکه جمع کردن آنها بیك نقطه ودانستن رنك کار وپولیتیك در کمال اشکال است . ولی آنچه ازبعض اخبار معتمده فهمیده می‌شود خیالات طرف مقابل اکنون مائل بکذشتن ازاین مسائل است . وبر خواستن این غوائل که هردوطرف را مایهٔ کرفتاری وخسارت است .

درخصوص موافقت خیالات لورد سالسبوری با جنرال اغناتیف هم مختلف نوشته اند . تلکرافنامهای فرنکستان خاطرجمعی تمام میدهند که دولت المان بوجهی خودرا داخل این مسئله نخواهد کرد . وبموجب تلکرافی که در ۲۱ کانون ثانی از برلین نوشته اند . اعلیحضرت ایمپراطوری در مجلس ملت که کشوده شده است از سیاسیات خارجیه سخنی نکفته اند . واز وضع وحال دولت (اتریش ـ مجارستان) نیز پیداست که بوجهی طالب جنك وآشوب نیست . واز پاریس هم درضمن تلکرافنامها همه خاطرجمعی از صلح وصلاح داده می شود . اکر چنانچه دولت روس تنها بخواهد ایستادکی کند یا آنکه چون قشون وتدارك جنك خودرا در سرحدات حدود عثمانیه آماده کرده است نخواسته باشد زحمت ومخارج بیهوده بوده باشد و بعنوانهای دیکر بنای ستیز با دولت علیه بکذارد می تواند اقدام نماید . ولی ازاین جنك آیا نتیجهٔ خوب خواهد برد اشت یانه. کاری است باریك . که اکر اقدام بشود و بطوریکه روزنامها می نویسند مثل عهدنامهٔ اسکلهٔ خنکاری یك عهدنامهٔ دیکری را نخواهد تحصیل نماید آنوقت می توانیم مطالعات خودرا بیان کنیم .

کازت (فاردو بوسفور) پریروزنوشته‌بود . امروز مجلس هشتم کونفرانس منعقد خواهد کردید موافق اطلاعی که حاصل کردیم مأمورین دول خارجه قرارداده اند باینکه سهلترین مطالب خود شان راتکلیف کنند وبرای تحصیل جواب تاروز پنجشنبه مدت قرار دهند .

بالجمله تکلیف شش نقطهٔ معلومه را بی صداوندایی پس کرفه اند یعنی صرف نظرکرده ودیکر دو نقطه را نیزخیلی اصلاح نموده اند. ازاینقرار مرخصهای دول سته اصرار نخواهند کرد در اینکه والیهای ایالات باغیه ازجانب دولتها معین شود وبابعالی این والیهارا برای پنجسال نصب نماید . ودرخصوص کومیسیون عمومی راضی هستند باینکه کومیسیون مرکب از اوروپاییها وعثمانلوها باشد . این‌است نقشهٔ خیال تازهٔ که لورد سالیسبوری بحضور اعلیحضرت اقدس شاهانه تقدیم وعرض نموده است. لکن اعلیحضرت شهریاری به لورد مشارالیه تبلیغ فرموده اند که درخارج از احکام قانون اساسی کار نمی توان کرد وبنابراین مستبداً باین مطلب جوابی نداده وقراری مقرر نخواهند فرمود .

جناب‌مستطاب صدراعظم نیز بهمهٔ سفرای خارجیه بیان فرموده اند که نه درخصوص تعیین والیها ونه درباب کومیسیون مختلط بهیچ کونه تعهداتی اقدام نخواهد شد .

کومیسیون نظامنامهٔ مطبوعات که بعهدهٔ جناب دولتمآب سرورپاشامحول کردیده است پریروز مجلس دو می جمع شده و بلوازم کار مشغول شده اند .

لورد سالیسبوری وکیل مرخص دولت انکلیس واپوری از کومپانی (لوئید) کرایه کرده و بعداز ده روزدیکر یك سر بانکلستان عزیمت خواهند کرد .

ازقرار یکه لوانت هرالدمی نویسد.
ازجانب حکومت سنیه مقرر کردیده است که جمعی از امرا وصاحب منصبان بحری انکلیس برای خدمت درامور بحریه وسفینه‌های جنکی دولت علیه باسلامبول دعوت بشوند . و این کار بعدهٔ جناب هوبارت پاشامحول کردیده ایشان هم فهرست آن را آماده خواهند کرد .

جناب فخامت نصاب وزیرمختار و ایلچی مخصوص ایران شب یکشنبه ۲۸ ماه از جانب اعلیحضرت اقدس همایون شاهنشاهی برای مهمانی طعام در سرای همایون‌ملوکانه‌دعوت شده بودند. جناب سفیرمشارالیه آن شب‌مظهر حسن توجهات جهان درجات پادشاهانه کردیده وبه کمال مسرت وبرخورداری رخصت وداع یافته اند .

جناب مستطاب افخم صدراعظم در اول امسال میلادی که سال (۱۸۷۷) است به پاتریك خانهٔ ملت روم تشریف برده وجناب پاتریك را تبریك فرموده اند. دربارهٔ جناب مستطاب معظم الیه احترامات وتعظیمات فوق‌العاده ازجانب جناب پاتریك مشارالیه بعمل آمده است .

تا امروز رفتن جناب صدراعظم به پاتریك خانه مسبوق نبود این عزیمت جناب مشارالیه از نتایج اتفاق واتحادی که بواسطهٔ تأسس قانون اساسی حاصل گردیده است . بعض روزنامها می نویسند جناب مستطاب مشیخت پناهی نیز مذکور بوده است دیدن ازجناب پاتریك مشارالیه خواهند فرمود .

اینکونه مراودات که ازجانب ارکان دولت و ملت بارؤسای ملل سائره می شود اسباب امیدواری ودلگرمی وحسن معاشرت درمیان اجزای ملك ومملکت و افراد اهالی وفعلیت نیات حسنهٔ اتفاق ویکانکی است که زمان را در نخستین درجه محتاج با آن میدانیم .

موافق اخبار رسمیهٔ صربستان . درائنای این جنك وشورش که برپا گردند معادل یازده ملیون وهفتصد وهشتاد هزار و ششصد قرامیج مخارج جنك آنها شده است . که برایج ایران قریب بیست وچهار کرور تومان خواهد بود .

بارون ورتر سفیر دولت المان در محفل مهمانی شب نشینی بایك (مادموازل) خانم دختر آتنهٔ صحبت می داشته اند . سخن از عکس وفوتو کراف بمیان می آید . سفیر مشارالیه اظهار می کنند که مامورین کونفرانس عکس خودشان را بجمعیت بیرون خواهند آورد . یکی را خدمت شماخواهم داد . مادموازل درجواب میگوید خشنود وشنا کو از این اظهار شدم . ولی از پذیرفتن همچنان یادکاری مرا معذور بدارید (بارون ورتر) تعجب میکند مادموازل تعجب ایشان را دریافته میگوید جناب سفیر تعجب نفرمایید اینکونه جواب من بشما بملاحظهٔ این است . که انچنان یادکاری که در بارهٔ شماخوبی ندارد نمی توانم قبول کرد .

سفیر مشارالیه ملتفت نمی شود مومی الیها ایضاح مطلب خودرا می کند . که آری بعلت این قبول نتوانیم کرد که اگر حاصل کونفرانس برای همهٔ دنیا مفید باشد دربارهٔ یونانیان مضرت خواهد داشت . جناب مشارالیه برای تدارك این مطلب مراتب هواخواهی خودرا بیونان ویونانیان را بیان می کند .

(مادموازل) میگوید راست است وچون میدانم شمایونانیان را دوست میدارید این است که فوتو کراف تنهایی شمارا پیشتر داشتم نگاه داشته ام . ولی آن بارون ورتر که از اجزای کونفرانس میباشد دوست نمی توانم داشت وصورت اوراهم نمیخواهم داشته باشم

روزنامها مینویسند . مسیو کوندر یوتی ایلچی دولت یونان بایلچی دولت انکلیس اظهار کرده است . که دولت یونان حرکات خودرا مطابق حرکات دولت انکلیس خواهد کرد . اگر انکلیس بی طرف بماند یونانستان نیز بی طرف خواهد بود . واگر چنانکه بی طرف نماند آنوقت موافق اقتضای صرفه ومنافع خود رفتار خواهد کرد .

جناب ضیا پاشا که بوالیگری سوریه وشامات منصوب گردیده اند بقدر پانزده هزار کس ازاهالی دارالسلطنه میخواهند استدعانامهٔ نوشته بخاکپای شاهانه عرض کنند که از والیگری جناب مشارالیه صرف نظر شده برای انتخاب ایشان بمبعوثی واعضائیت مجلس مبعوثان در اسلامبول بمانند .

دیروز که اول ماه محرم الحرام وروز تازه شدن تاریخ اسلام بود جناب مستطاب افخم صدر اعظمی وجناب مستطاب شیخ الاسلام وسائر وکلای فخام برای تبریك سال نواز حضور مبارك اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی شرفیاب شده بقاعدهٔ معموله رسم تبریك رابجا آورده اند .

روز دوشنبه وزرای فخام مالیه ورسومات ومعارف دردائره نظارت جلیلهٔ معارف مجلس کرده وبعض صرافهای معتبر وبانکر هانیز حاضر بوده اند . دراین مجلس در خصوص قیمت لیرا ومتفرعات آن مذاکرهٔ لازمه بمیان آورده اند .

مطالعه

این فقرهٔ قیمت لیرا وپیدانشدن پول سیاه بطوریکه معلوم است زیاده ازحد باعث تشویش وپریشانی اوضاع داد وستد شده است . سهل است از جهت تعیش وزنده کانی عموم مردم رابدین واسطه حیرت واضطراب حاصل گردیده است . امید واریم مجلس مذکور اشکال بزرك را ازمیان بر دارند وبنده کان خدارا از این حیرت برهانند .

اختر

پارهٔ سهوهای جزئی در نسخه‌ها از جهت نقطه وحرف ومانند آنها اتفاق می افتد که بقرینه معلوم است وتصحیح انرا چشم پوشی مطالعه کننده کان کافی است لکن در نسخه پیش در صفحهٔ دوم اوایل ستون میانی (هزار ودویست وشصت ونهم) میبایست نوشته شود وچیز دیگر ترتیب شده است که بکلی غلط است لهذا بتصحیح آن مبادرت رفت

(عرض مخصص)

این صحیفهٔ اخبار که محض برای خدمت ملت واشاعهٔ آثار آگاهی بنا کرده شده است . و پس از مدتی تعطیل بتوفیق خدای . آغاز بطبع واشاعهٔ آن کرده شد . باید یاری وهمت صاحبان هم پایدار و دائمی باشد . تا آنکه فائده ومنظوری که ازآن هست بدست آید . لهذا از کسانیکه مائل و راغب خریداری آن میباشند استدعا داریم . که باولین وسیله لطفا باداره آگاهی داده وقیمت معین آن را نیز سالیانه یا ششماهه که میخواهند پیشکی برسانند .

عرض دیگر آنکه کسانی که تا نمرهٔ ششم از نسخه‌های اختر بایشان داده شده است اگر چنانچه قیمت ششماهه را پیشکی داده اند تا سه ماه دیگر بقرار حالایی نیز خدمت ایشان فرستاده شده از تفاوت آن صرف نظر فرمایند. وهمچنین است سالیانه که تا نه ماه خدمت ایشان ایفاد خواهد گردید. واگر قیمت سه ماه پیش را نداده اند وجه آن را بانضمام قیمت مدتی که خواهند خرید هر کدام ازروی فیئات مقررهٔ خود کار سازی فرمایند.

قرار داد هفتهٔ دوبارکه باید اختر بیرون بیاید بعد از چند روز از عاشورا مجری خواهد شد. عجالة این دوسه هفته را تنها یك نسخه اکتفا خواهد شد.

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ٤ کانون ثانی رومی ١٦ ژانویه

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	١٢	٢٦

		فرانق
سندهای استقراض دولتی	١٨٦٣	٠٧٢
» در سنهٔ	١٨٦٥	٠٧٤
»	١٨٦٩	٠٥٨
»	١٨٧٤ ٥٠	٠٢٠
»	١٨٧٣	٠٧٠

	فرانق	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٣٤	٠٠

	ایرای عثمانی	غروش
موسسه ژنرال	٠٢	٣٥
شرکت عثمانیه	٠١	٣٣
اعتبار عمومی	٢	٢٥
تراموای	١	٣٠

	غروش	پاره
لندن ٣ ماهه برای هر یك لیرای انکلیس	١٠٩	٢٠
پاریس فرانك ٢٣ سانتیم		١٠

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی

ازقرار صد غرش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١٠	٠٠
لیرای فرانسه	٠٨٧	٣٠
امپریال	٨٨	٢٠
کریمچه	٥١	٢٥
روبل (منات) نقره	١٦	٢٥
منات کاغذی	١٤	١٥
مجیدیه	١٠٤	١٥
بشلك	١١١	٣٠
متالك	١١٢	٢٠
پول سیاه	١٦٢	٠٠

(جای فروش اختر در اسلامبول)

دکان جلیل آغا کتاب فروش درچنبرلی طاش. دکان حاجی حسن اغا درباغچه قپوسی. دکان تنباکو فروش دراقسرای در یشل طولومبه. اطاق کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری.

(اسامی وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. ودر تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی. در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یا بفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی. ودر بمبئی بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی. در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب معین التجار.

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی.

در حیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی.

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسایط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره اختر معلوم نمایند.

وهمچنین در بارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هرکس خرید ارباشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد.

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد. اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد.

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

طهران وبنادر فارس را سه تومان وپنجهز اردینار وتبریز را سه تومان است.

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد.

برای ممالك اوروپ سی فرانك.

جهت بمبئی ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاوزهٔ آنجا دوازده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد.

طابر

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢) میباشد ٠

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۹ شهر محرم الحرام سنه ۱۲۹٤

۱۲ کانون ثانی ۱۲۹۲ و ۲٤ ژانویه ۱۸۷۷

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت٠ موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود٠ هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد ٠ از اعلانات معموله سطری سه ٠ وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ مقدمهٔ کونفرانس چه بود ﴾
﴿ نتیجهٔ آن چه شد ؟ ﴾

شش دولت وبیك حساب پنج دولت بزرك بعنوان صلاح جویی وخیر خواهی درضمن رفع غائله‌های داخلیٔ دولت علیهٔ عثمانیه ووقایت حال خونریزیٔ خصوصی یا عمومی ٠ پس ازمغلوبی و پریشانیٔ جمعیت صربیها وخواهش متارکه ازجانب دولت فخیمهٔ روس ٠ تکلیف انعقاد یك مجلس کونفرانس را بمیان آورده ٠ وازجانب خودشان وزرا ومأمورهای مرخص تعیین وارسال کردند ٠ این مجلس دراسلامبول منعقد کردید ٠

تکالیف چند که وزرای مشارالیهم بمیان آوردند ٠ آشکار ومسلم بود که این کار اساساً مداخله کردن بامور داخلیهٔ دولت علیه عثمانیه وبخنه انداختن به بنیان استقلال یك دولت بزرکی است که خود آن دولتها متفقا ویکان یکان متعهد وضامن استقلال آن دولت شده اند ٠ وکذشته ازاین نمی توانیم کفت دولتهای معظمه غافل بودند از اینکه قبول کردن آن تکالیف بیرون از مقتضیات شان وناموس یك دولت مستقل بزرك ٠ وموجب باطل کردن حقوق یك دولت وملت است ٠ ونیز از قبول کردن آن تکالیف نتیجهٔ حاصل نمی شود ٠ مکر تمهید اسبابی برای اتحاد اسلاوها وقوت کرفتن آنها درقطعهٔ روم ایلی ٠ که پس ازچندی واسطهٔ فسادی بزرکتر کردیده راه مشغلهٔ فوق العادهٔ دیکر برای دولت باز کنند ٠ ونیز آسایش اوروپ فدای این اتحاد وخیم المآل کردد ٠

درصورتیکه دول متحابهٔ معظمه همهٔ این مقدمات را میدانستند ٠ پس کونفرانس چه بود ؟ باآن تفصیل تکلیفات چرا بمیان آمد ؟ بتدریج تکالیف را پس کرفتن ویکی یکی کم کردن وبد وتکلیف رسانیدن را باعث چه شد ؟ وچرا این کونفرانس را روز اول نکردند ؟

این مطلب باریك را باید فهمید که آیا دول معظمه ازروی حکمت این کار را کردند یا نه ؟ راست است بطورهای دیکر نیز می توانستند چارهٔ کار را نمایند ٠ ولی اکر درست به بینیم سهو واشتباه در آغاز کار بود نه درانجام ٠ وکر نه لایحهٔ کونت اندراسی را نیز بیان نمی آوردند ٠

دولت اوسترا با ملاحظات چند خواست راه بهانهای اسلاوها را به بندد ٠ وآشکار نکند که من شورش اسلاوهای بوسنه وهرزکوین رابچه نظر می بینم ٠ ومقصود دولت روس را نیز میدانم ٠ وخیالات راهمه بنوشتن ودادن لایحه مشغول کرده ٠ وبابعالی را دوستانه وا داشتند آن لایحهٔ اصلاحیه‌را قبول کند٠ بابعالی موافقت کرد ٠ ولی شورشیان متقاعد نشدند وآرام نه نشستند ٠

بعض دولتهای بزرك نیز از ملاقات سه امپراطور ومتفق بودن دولتهای سه کانهٔ روس واوسترا وپروسیا درخصوص مسئلهٔ شرقیه شبهه ناك بودند ٠ لایحهٔ کونت اندراسی و بی نتیجه ماندن آن شبهه‌را قوی کرد ٠ دیدند این سه دولت در برلین لایحهٔ دیکری می خواهند بنویسند ونوشتند ولی کونت اندراسی با اینکه لایحه را امضا کرد ٠ بکمال وحشت ازمقدمات وکفت وشنود آن مجلس خبر داد ٠ وازاین حال شبههٔ دیکر ٠ برای دولتهای دیکر عارض کردید ٠

بعد از جنك دولتین فرانسه وآلمان که وضع دولتهای مغرب زمین تغیر یافت ٠ ومیزان پولیتیکی منظورات دولتهای بزرك دردست نماند٠ اسباب کارچنان فراهم آورده شد که اتفاق سه دولت را درخصوص مسئلهٔ شرقیهٔ (یعنی رسد کردن قطعات روم ایلی ودادن قراری درحق ادارهٔ قسطنطنیه ومتفرعات این مطلب!) بسیاری ازنکته دانان دولتی که نامشان دیپلومات خوانده می شود بشبهه افتاده ٠ وبرای فهمیدن این کار وسیلتها می جستند٠ وباحتیاط تمام تماشامیکردند٠ که مقدمهٔ کار ازکجا بروز خواهد کرد ٠ وپرده ازروی حقیقت کار چکونه برداشته خواهد شد ٠ دراین میان پارهٔ سخنان کونت اندراسی پس از مجلس برلین شایع شد وآشکار کرد که اکر این اتفاق هست دولت اوسترا داخل نیست ٠ سهل است که هرکاه اتفاقی درمیان المان وروس وغیرهما در این مسئله صحیح باشد ٠ این چاه بسیار عمیق را یك پرتکاهی هم برای خود اوسترا ممکن است حاضر شده باشد ٠ ودور نیست که درپایان کار اکر مقتضی بشود قطعات چند ازخاك اورا که اقوام مختلفه درآنها سکنا دارند هرکدا می را بیك دولتی واکذار کنند ونام آن را موازنهٔ اوروپ کذارند ٠ اسلاوهای نمسه را روسیه مالك شود ٠ المانهای او بدولت المان داده شود ٠ درمقابل این برای خشنودیٔ خاطر فرانسه‌ها دو ایالت السّاس و لورین را که المان درجنك سابق بضرب شست

ازآنها کرفته وداغ دل بزرکی برای آنها بود بفرانسه بدهد . تیرول راهم که سمت ایتالیا است بدولت ایتالیا بسپارند . بالجمله چندی هم اینکونه اراجیف تصورات بمیان مردم انداخته شد .

دولت انکلیس بکمال هوشیاری اطراف کار را می پاید . و برای حفظ منافع وشان خود ووقایت حال دوستی بادولت عثمانی ورعایت موازنهٔ آسایش عمومی تدابیر بسیار استوار بکار می برد . آنچه ازآن تدابیر ظاهر شد وبتحریر تواند آمد این بود که اولا لایحهٔ براین را تصدیق نکرده بشدت مخالفت کرد . ودرضمن تدارك احتیاطی خود را آماده نموده . ویك قوت بحریه بسمت بحر سفید فرستاد وثانیاً دولت یونان را کفت که اکر هجومی بداخله و بپای تخت دولت عثمانی بشود یا اسلاوها بخواهند در روم ایلی بیرق استقلالی بازکنند . مآل بدی برای شما خواهد داشت . پس شماهم باید آماده باشید هرکاه حرکتی برضد عثمانیان بشود . شما هم برای مدافعهٔ اسلاوها برخیزید . دولت انکلیس بطورهای دیکر نیز اقدامات آشکاری وپنهانی را درحفظ منافع خود بکار می برد . ولی هنوز رنك کار را درست بدست نیاورده تکلیف کونفرانس وغیره راهم نکرده بود .

تا آنکه شورش صربستان بمیان آمد . و اعتقاد جمعی براین بود که صربیها بیاری وقوتی که از صاحب منصبان نظامی و دا وطلبان و امدادیه های ملتی ! روسیه دارند . بعساکر عثمانیه غالب خواهند آمد . و ایالات عاصیه یکی شده قوت بزرکی برای پیشرفت مقصود خواهد کردید . ومنتظر نتیجهٔ این کار بودند که نتیجه بعکس بیرون آمد . وتدابیر چندین ساله باطل کردید . دولت روس برای فرصت جویی و نکاهداریٔ صربستان که پرپایمال نکردند . یك ستارکهٔ موقتیٔ کمی خواست . اکرچه دولت عثمانی متارکهٔ طولانی را قبول میکرد لکن باصرار شش هفته خواست دولت موافقت کرد . در آن ثنا انکلیس فی الجمله رنك مطلب را فهمید وبکمال بیرخواهی اجتماع مرخصهای دولتها را که کونفرانس نامیده می شود برای قرار داد اصلاح ن احوال تکلیف نمود وقبول کردند . لکن راین کونفرانس تکلیفهای بسیار مفصل بمیان یرده شده ومدت متارکه را کم کم زیاد کردند. و رساندند با آن درجه که ابتداءً انکار از قبول آن داشتند. واز آن طرف هم تکالیف را رفته رفته تنقیح و تنزیل نمودند یعنی پس کرفتند . دیدند دولت روس هم پیش دستی در قبول این تنقیحات می نماید . وازآنطرف هم دولت عثمانی قانون اساسی و کونستیتسون را بمیان آورد. وهمه تکالیف و تدابیر را بیك کله جواب کفت . در این میان رنك کار بکلی ظاهر کردید وآشکار شد که از جانب دولتها اتفاق سه کانه و دوکانه بل هیچ کانه درمیان نبوده تنها (اتحاد اسلاو) بوده است (بعینه حکایت (قره کوز) شد که کفت از دورمی آیم ازدورمی آیم بالأخره معلوم شد از دهلیزخانه میآید)

پس توانیم کفت مبنای اصلیٔ انعقاد کونفرانس همان شهرتها وشایعه های بی اساس بوده است . چه اکر دولتهای بزرك دیکر نیات ومقاصد واقعیهٔ دولتین المان و اوستریا را می دانستند قطعا این مسائل را بطور های دیکر حل میکردند . ونمیکذاشتند این همه خونریزی وپریشانی مربندکان خدا را وارد کردد . ودولت علیه نیز باین قدرهامشغله پیدا کرده زیر بارمخارج وحرکات و اقدامات غیرطبیعیه برود .

این مبنای تأسیس کونفرانس بود . که بکمال پختکی و استادی رنك مسئلهٔ شرقیه را آشکار کردند . ودولت روس را تنها کذاشتند. ورنك خوبی بدست دیپلوماتهای دولت مشارالیها نهادند .

مارکی سالیسبری مرخص دولت انکلیس در اسلامبول بسیار خصوصیت باجناب جنرال اغناتیف ایلچی بزرك ومرخص دولت روس بخرج داد . وخیلی موافقت وهمراهی با ایشان ظاهر نمود . بطوری که حقیقة مغایر باعتقاداتی است که دربارهٔ انکلیسها هست . وکذشته ازآن شخصا نیز زیبنده نبودمرخص مشارالیه باینطورها زیاده ازاندازه خصوصیت باسفیر مشارالیه ظاهر کند . مع ذلك می توانیم کفت اکر این رفتار مشارالیه ازروی دستور العمل دولت متبوعهٔ خودش بوده باشد این یکی را هم جزو زیرکیهای دیپلوماتیکی دولت انکلیس توان شمرد. بعلت اینکه رشتهٔ منافع شرقیهٔ انکلیس دردست است . وهرکز ممکن نیست راضی بشود باینکه بقدر سر مویی پولیتیك دولت روس در مشرقستان پیش برود . ونمیخواهد هم خود را با دولت روس بصفت ستیز و دشمنی بنماید. این است که حرکات سالیسبری درمواد کونفرانس وآن همه خصوصیتهایی که باجنرال اغناتیف میکردند می تواند از روی دستور العمل (آب زیرکاهی) بوده باشد . زیرا دولت انکلیس کارخود را کرد و روس را دست خالی کذاشت وکفت بکذار باین خصوصیتها هم دلخوش وخوش کمان باشند. واکر چنانچه رفتارهای مرخص مشارالیه از شخصیات خود مشارالیه ناشی بوده باشد دراین حال از جهة پولیتیك حکمی برآن مترتب نتواند بود و طرف اهمیت نتواند شد

بالجمله کونفرانس نتیجهٔ سهو واشتباهی شد که در آغاز کار بمیان انداخته شده بود وکرنه این تفصیلات نیز بمیان نمی آمد تامحتاج کونفرانس بشود. این است که کفتیم سهو و اشتباه در آغاز کار بود نه در انجام .

کونفرانس نتیجهٔ آن اشتباهات بود آیا نتیجهٔ کونفرانس چه شد ؟

(نتیجهٔ کونفرانس)

پس ازآنکه نقاط تکلیفیهٔ مرخصهای شش دولت از بیست ونه شعبه بدو نقطه منتهی کردید. ودرمجلس نهم کونفرانس آخرین تکلیف خودشان را بیان کردند . که تاروز انعقاد مجلس آینده جواب صریح قطعیٔ ما باید حاضر شود . ازجانب بابعالی مقرر کردید مجلس فوق العاده مرتب شده و بمشاورت عمومیه جواب مطلوب را قرار داده شود .

این است که روز پنجشنبهٔ کذشته درحالیکه همکی وکلای فخام ووزرای عظام . ورجال دولت ومأمورین علمیه وملکیه وعسکریه ورؤسای روحانیهٔ ملل مختلفهٔ غیرمسلمه. بقدر دویست و بیست کس در اطاق عرض بابعالی حاضر بودند . در خصوص فقرهٔ مذکوره بنای کفت وشنود شده . جناب مستطاب صدر اعظم با اینکه میدانستند افکار عمومیه را تقابل جایز نیست چون مسلکشان را رجوع بآراء کرده اند . این است آغاز بسخن نموده و بیان فرموده اند

کدا کر این تکالیف قبول نشود بعض اشکالات وخطرهانیز بظهور تواند پیوست . وبرخی از آنهارا بشمار درآورده ورای اهل مجلس راسوءال نموده اند . از جانب مجلسیان نطقهای موثر چند مشتمل برعدم قبول تکلیفهای کونفرانس خوانده شده . جناب صدراعظم پس از استماع سخنان اهل مجلس که همه در طرف عدم قبول تکالیف بوده فرموده اند هرکس رای قبول کردن تکالیف رااختیارمی کند. سرپا بایستد وآنانکه رد میخواهند درجای خودشان بنشینند . چون تمامی اهل مجلس متفق دررد کردن تکلیفها بوده اند. هیچکدام ازجای خود برنخواسته وحرکت نکرده اند .

نطقها وبخصوص نطق وکیل جناب پاتریك کاتولیك ارمنی که خیلی مفصل بوده ونطق جناب خاخام باشیٔ ملت یهود بسیار موثر بوده . اهل مجلس بتحسین مشار الیهما بلند آواشده اند پس ازهمه جناب دولت وعطوفت مآب محمود پاشا نیزنطق اثرناکی ایراد فرموده اند واهل مجلس باآوازهای بلند زبان بآفرین ایشان کشوده اند .

در اثنای بیان رایها جنابان فائق پاشا ووکیل پروتستانها گفته اند که دراینباب شتاب نباید کرد کمی تامل لازم است . ولی رای مشارالیهمارا آراء متفقانهٔ عموم مجلس جرح کرده اند . ووکلای پاتریکهای روم وارمنی وخاخام باشی اظهار نموده اند . که ما ازجانب ملتی که باآنها منسوب هستیم بالوکاله میگوییم که در راه حفظ حقوق مقدسهٔ وطن برای جان سپاری آماده ایم . و بطورقطعی جواب مید هیم که بوجهی تکالیف دول خارجه را قبول نتوانیم کرد . وحفظ ناموس وطن را برهمه چیز مقدم میدانیم .

درآنجا (محضری) مشتمل بربیان اتفاق آراءدرخصوص رد کردن تکالیف کونفرانس نوشته شده ومهر کرده اند که بخاکپای اعلی حضرت اقدس شهریاری تقدیم نمایند . وبرموجب ارادهٔ سنیه جواب مرخصهاداده شده مرخصشان نمایند که ازجهة حل این اشکال خطیرآسوده خاطر باشند . واز زحمت بازرهند .

قرارداد مجلس عمومی در همان روز پنجشنبه بواسطهٔ ترجمانهای سفارتخانهای دول متحابه بسفرای مشار الیهم تبلیغ شده بود . روز شنبه نیز بواسطهٔ مرخصهای دولت علیه قرار مذکور باعضای کونفرانس بیان وتبلیغ کرده شده است سفرا مرخصهای شش دولت بعد از تحصیل این جواب آخری مأیوس ازکارگذاریٔ خودشان شده عازم مملکتهای خویش خواهند گردید .

اکنون توانیم گفت دیگر خیالات اوروپ واهالی اوروپ قدری آسوده شده غبار شورش نشست ووحشت واضطرابی که در میان عموم مردم بود فی الجمله ازمیان برخواست . جنك عمومی واختلال آسایش فرنکستان بل مشرق زمین اکنون را بتأخیر افتاد . چه اگر نائرهٔ جدالی را احتمال اشتعال بوده باشد ظن غالب بر این است که فتنه تنها درمیان دودولت خواهد ماند . وتحقیق این مطلب وموشکافی در آن از حالا لازم نیست .

ولی مطلبی که محاکمهٔ آن از حالا بوظائف صحائف اخبار تعلق تواند داشت این است . که اگر دولت روس در این میان خودرا حامی . وباعتقاد هوشمندان اوروپ محرك اسلاو دانسته واینهارا مرد کرده بمیدان انداخته است . واین همه ضررمالی وجانی وسامانی باآنها وارد کردید . واکنون که دولت علیهٔ عثمانی حقانکالیف دولتهارا وامیرند ودولت روس برای حفظ نام وناموس می خواهد اخبار جنك بدولت عثمانی کرده . وباسلاوها بنماید که شما بامید واریٔ من اقدام باین کار کردید من هم باید آنچه شان بزرکی ومردم داری را لازم است بکار برم . در این حال کسی راسخنی نیست دولتی است بزرك ومقتدر ومیتواند جنك کندو خیلی هم جنك کند . لکن در اینصورت دولتهای بزرك که خود شان رابحقانیت موصوف میدانند . وهم ضامن استقلال دولت عثمانی شده واعلان حرب باوروا مانند اعلان حرب بهیئت مجموعهٔ خود شان قرارداده اند . آیا اکتفا خواهند کرد بانیکه دولت روس ازروی غیرت عارضیه وتلافیٔ خفتی که از جهة اسلاوها بدون جهت و برخلاف مشروعیت وحقوقدانی برخود وارد آورده است . اخبار جنك بدولت عثمانی نماید که اوهم پس ازهمه مشغله ها ومصارف وکرفتاری . امروز که میخواهد قانون اساسی رادر ممالك عثمانیه برپا داشته بلاد وعباد رامعمور وآباد دارد و بندکان خدارا بتمام نعمت آزادی وعدل وداد متنعم وآسوده حال سازد آنکونه اموری راکه مبدء نیك بختیٔ اهالیٔ شرقیه است . وبزرکترین خدمتی بعالم انسانیت ترك کرده مشغول جنك کردد . وخونریزیها وخرابیها بمیان آید . مخلوق خدا بی جهتی فدای اغراض باطله کردد . واین دواتهاهم نشسته ازدور تماشا کنند وخودشان را ترقی دهندهٔ دنیا وطالب آسایش عمومی وتمدن وحقانیت نام نهند ؟

هرکز باور نمی توان کرد که هیچ دولت با انصاف جوانمردی در اینمقام خود را بسکوت راضی کند . وبرخلاف آیین حق شناسی و انصاف رفتار نموده خودرا درنزد خرد مندان جهان متهم باغماض وحق نشناسی سازد ونام خودرا در تاریخ جهان بسست رایی منسوب دارد .

راست است دولت روس قطع نظر از مقدمات کار وکذشته از اینکه نمی بایست دست باین کار هازده ومطلب را باینجاها برساند . حال خودرا ناچار میداند از اینکه اخبار جنك بدولت عثمانی نماید . وتمام غیرت وقوت خودرا دراین راه صرف کند . بعلت اینکه فی الواقع دراین مطلب پای ناموس درمیان است . خصوصا در نزدهم ملتان خود که بیچاره‌ها بامید واری و استظهار او این جانفشانیهارا میکردند . ورجز خوانیها می نمودند . تاج قرالی بسر این وآن میکذاشتند . وتا پای تخت عثمانی یورش می آوردند . وسیکار در قهوه‌خانهای اسلامبول می خواستند بکشند . اکرچه بدبختانه بآرزوی خودشان نرسیدند . (ای بسا آرزو که خاك شده)

دولت عثمانیه نیز آشکار است که برای حفظ حقوق واستقلال خود وبرای مآل اندیشی و نکاهداریٔ شان سلطنت وتمهید آسایش ملك و ملت وممالکت . هروقتی که باشد وهرقدریکه می تواند باید راه مداخلات خارجیه را از خطهٔ حکمرانی خود دورکند . و برای بستن سد وردمی درمیان ملك خود وآنانکه بدخواه ملك خویش میداند پارچه‌های آهنین تدابیر محکمه را بکار برده از افراد ملت واهالیٔ وطن وسر بازان غیور

ازعساکر شجاعتمند اعانت وقوت بخواهد و ﴿اعینونی بقوة﴾ گوید ووقت را فوت نکند در اینصورت سخنی در این نمیرود که این دو دولت ناچار از اقدام بیك جنك بسیار خونریزی خواهند بود . که درصفحات عبرت نمای تاریخ جهان بروزگاران یاد خواهد شد . ومصمم شدن ارادات وحرکات هر دو دولت را باین جنك خونریزانه از جملهٔ کارهای قریب الأمضای تقدیرات زمان توانیم دانست . مع ذلك در صورت وقوع این جنك سکوت کردن دولتهای بزرك اوروپ با اینکه بی حق بودن این جنك را ازیك طرف میدانند . وخونریزیٔ نامشروع آفریدگان خدا را می بینند . واختلال آسایش اوروپ را باین وسائل می فهمند . وبعلت ارتباط امر تعیش وتجارت وزراعت بسیاری از مردمان این صفحات وفرنکستان را بهمدیگر مشاهده کرده . ومضر بودن این جنك را بعموم مردم تصدیق می نمایند . و با وجود ضمانت باستقلال دولت عثمانی نکث از عهد را هم خلاف شرف وشان خودشان می شمارند . وبدین وسائط بتاخیر افتادن اجرای قانون اساسی که اساس آسایش وانتظام حال ممالك وسیعهٔ عثمانیه است بخوبی تصور می نمایند . ودر حال مضرات بی پایان این حال جنك رامی بینند . ومع ذلك اقدام بخاموش کردن این آتش جهانسوز نکنند . ودرجایی که یك سخن متفقانه همهٔ این محظورها وخطرهای بزرك ومضرتهایی که متصور است ازمیان برداشته خواهد شد خاموش بنشینند . آیادراینصورت دولتهای اوروپ را بکدام نظر نگاه باید کرد ؟ آیاتاریخ جهان این دولتهای متمدن وحق شناس ومنصف را در این مطلب بچه عنوان در صفحات خود درج خواهد نمود ؟

والحاصل اعتقاد قوی داریم براینکه دولتهای بزرك دوست بهمین ملاحظات که اشارت کرده شد . این جنك خطرناك را بهر طوری که باشد منع خواهند کرد . وبجای اینکه باعث ریختن خونها وحدوث خرابیها وفتنه‌ها وایراث مضرتها وتأخیر اصلاحات عمومیه کردند یکدل ویك زبان در اصلاح این حال بکوشند . وتقویت ویاریٔ صادقانه را در پیشرفت نیات مستقیمه وعادلانه هر دولتی که طالب عدل وداد وآسایش عباد وآبادی بلاد است بکار برند .

(توجیهات)

جناب احمد پاشای وزیر بحریهٔ سابق که از جملهٔ وزرای کار آزموده است برحسب ارادهٔ سنیه برای مجلس اعیان که تشکیل آن مقرر است . تعیین گردیده . وتا کشاده شدن مجلس مذکور در جزؤ اعضای مجلس وکلا خواهند بود .

بعهدهٔ جناب عطوفت مآب حسنی پاشای فریق ریاست دارشورای عسکری

ریاست اردوی خاصهٔ همایون بسعادتماب حافظ پاشای میرلوا

بجناب ابراهیم پاشا سرقرنای سابق حضرت شهریاری رتبهٔ صنف اول اولی مرحمت گردیده است

از جانب اعلیحضرت اقدس همایون پادشاهانه در بارهٔ هرکدام از فرستاده کان مجار ازدرجه‌های سیم وچهارم وپنجم بتفاوت مراتب نشانهای مجیدیه اعطا گردیده است .

موافق تلگراف نامهٔ که ازجانب (متصرف) حاکم قوزان بمقام عالی صدارت عظما بتاریخ ۱۸ ماه ژانویهٔ فرنکی رسیده است . روز مذکور کدروز خاچ شویان ملت عیسویه بوده است اهالیٔ (سنجاق) محال مذکور خدمت متصرف مومی الیه رفته واظهار کرده اند . که ازجانب ملت وکیلها باسلامبول خواهند فرستاد . که بخاکپای همایون اعلیحضرت پادشاهی عرض شود . که همهٔ ماهامالاً وبدناً در اغور وطن وحفظ ناموس دولت وملت آمادهٔ هرگونه جان فشانی هستیم اگر دولت علیه بادولت دیگری جنك نماید ماحاضر هستیم همراه مسلمانان درمیدان جنك سربازی کنیم ملت مذکوره درآن روز درکلیسیای خود شان برای ظفریابی عساکر شاهانه دعا کرده اند .

کازت (ونیر تاغبلات) که درویین چاپ می شود می نویسد . هرگاه چنانچه کونفرانس ایلچیها ومرخصین دولتهای بزرك بجهة قبول نشدن تکالیف خود شان ناچار بشوند ازانیکه از اسلامبول حرکت کنند بابعالی نیز سفرای خود راکه در دربار دول مشار الیهم دارد بدار السلطنه دعوت خواهد نمود . وایشان هم منشیهای اول خود شان را وکیل گذاشته باسلامبول خواهند رفت .

اگرچنانچه دولتهای مشار الیهادر پای تخت دیگری بنای گفت وشنود ازاین مسائل رابگذارند جناب مدحت پاشا جداگانه ومستقیما قرار صلح با امارتهای صرب وقره طاغ راتوانند داد ودراینصورت می توانیم مسئلهٔ شرقیه راتمام شده انگاریم .

ازباب والای سرعسکری بابعض صاحبان فابریك اوروپ مقاوله کرده شده است . که تفنك وفشنك لازم را بشرائط مقرره برسانند . ازآن جمله یکی ازآنها متعهد شده است درهرسه روز پنجزار تفنك باسلامبول بفرستد .

جناب مستطاب صدر اعظم روزیکشنبهٔ گذشته برای دیدن جناب نرسیس افندی پاتریك ملت ارمنی به پاتریك خانه رفته اند . پاتریك مشار الیه لازمهٔ رسوم استقبال واحترام را بعمل آورده ونطقهای مناسب باقتضای وقت بیان کرده واظهار نموده اند که برای نگاهداریٔ حقوق مقدسهٔ ملك وملت ازهرگونه جانفشانی را مضایقه نخواهند کرد . وازحریت تامه ومساوات کاملهٔ که بملت داده شده است کمال شکرگذاری را داریم . وجناب صدر اعظم نیز بکمال مهربانی جوابهایی که رابطهٔ دلهارا محکم تواند کرد ایراد فرموده اند .

ازقرار خبرهای تلگرافی . داوطلبها که درهنگام شورش صربستان ازخاك روس برای امداد آنها آمده بودند همه برگشته اند . ازقراریکه معلوم میشود این داوطلبان از اهالی نبوده از نفرهای سالدات عساکر روسیه بوده

وچون حال درآنجاکاری ندارند واردوهای روس درکار ترتیب است این است که داوطلبان مذکور ازخاك صرب بیرون رفته اند .

روز جمعهٔ گذشته در دولت خانهٔ جناب مستطاب صدر اعظم کومسیونی بریاست ایشان تشکیل شده ودرخصوص امور مالیاتی گفت وشنود کرده اند .

(عرض تبریك)

این روزها کازتی بنام (مخبر عقار) مخصوص باعلانات طبع ونشرشده ونسخهٔ نخستین آنرا بکمال امتنان وخشنودی مطالعه کردیم صاحب وبانی آنرا تبریك می کنیم . همچنان کازتی که واسطهٔ آسان کردن کارهای داد وستد ومنافع وفوائد عمومیه است . حقیقة در این پای تخت بزرك بسیار لازم بود . دوام واستمرار آنرا از خداخواهانیم .

هفتهٔ گذشته مهمان بودن جناب فخامت نصاب معین الملك رادر مابین همایون باجمال نوشتیم . ازقراریکه دربعض روزنامه ها نوشته اند . وازخارج هم اطلاعات حاصل کردیم . اعلیحضرت اقدس پادشاهی آنشب بدست مبارك خودشان خطی بجناب سفیرمشار الیه نوشته واظهار محظوظیت پادشاهانه را ازبودن مشار الیه درمجلس مهمانئ همایونی وعذر خواهی ازاینکه نتوانسته اند بنفس نفیس عالی درمجلس عالم حضور داشته باشند بیان . ولزوم اتحاد واتفاق دولتین اسلام وآنچه رابراین مقصد مقدس اتفاق تواند داشت بطور های خوش واداهای دلکش چنانکه مصداق (کلام الملوك ملوك الکلام) است رقم دخامهٔ الهام علامه فرموده اند . جناب سفیر مشار الیه آنشب بشایستکی مظهر حسن توجه اعلیحضرت پادشاهی گردیده اند . وازین مقدمات امیدهای بسیار بزرك وسودمند برای نیك بختی زمانهای آیندهٔ خودمان داریم .

خداوند سبحانه یاری کننده کان باجرای این نیت پاك راموفق بدارد . وتفرقه اندیشان بدذات را بسزای نیت خود شان گرفتار سازد

﴿ سیجزیهم وصفهم ﴾

تلگرافنامه ایست که از کربلای معلا بروز نامهٔ بصیرت فرستاده شده است .

همه روز ازاهالی کربلای معلا چهل وپنجاه نفر باتفاق عساکر شاهانه برای مشق وتعلیم بیرون می آیند . امروز درحالتیکه متصرف کربلا وارکان لوا وعلما وبزرگان خانواده ها حاضر بودند . بیش ازهزار نفر ازاهالی محض ازروی غیرت وطن پروری بنام عسکر ملتی درمیدان عمارت حکومت جمع شده پس ازآنکه دعاهای بسیار مؤثر خوانده وسه بار بدعای طول عمرجناب پادشاهی بلندآوا شدند . همراه عساکر نظامیه مشغول مشق وتعلیم گردیدند . بکمال شکرگذاری بیان مطلب راهبادرت کردم .

فی ۳ کانون ثانی سنه ۱۲۹۳

رشدی زاده السید احمد

این تلگرافنامه رابصیرت درنسخهٔ روز پنجشنبهٔ گذشته درج کرده . وشرحی هم درذیل آن نوشته است . ولی چون صاحب امضا را درست نشناسانده وازجهت اهمیت کارنیز باجمال گذشته است . زایدنمی شماریم ماهم سطری چند دراین ذیل بنویسیم .

پوشیده نیست که کربلای معلا مرکز روحانئ مذهب تشیع ومحبان خاندان رسالت است . وعلمای عظام که درآن بلد طیب هستند . پیشوایان شیعه ودرنزدعموم ایشان مطاع ومحترم میباشند . واهل کربلای معلا بجزکمی ازایشان امامی مذهب ومتشیع هستند . واین عتبهٔ عالیه جای مقدسی است که مردمان آنجا تااین نزدیکیها بملاحظهٔ احترام مرقد منورخامس آل عبا ازتکالیف عسکریه بکلی معاف بودند . باوصف این حال همینکه شنیده اند حوزهٔ اسلام راسخنی ازوقوع اندیشهٔ ازخارج درمیان . ودرنواحئ پای تخت اسلام حدوث آشوب وخطری ملحوظ است اهل آنچنان شهر مقدسی برای ایفای تکالیف دیانتی ووطن پرستی بسمت داوطلبی وجانفشانی برخواسته . وغیرت وحمیت خود شانرا آشکارمی نمایند . واین نقطه جای اعتنا است که صاحب امضا یکی ازاعاظم علمای شیعه ومطاع ومحترم درمیان عرب وعجم ومسموع الکلمه درنزد دوستداران خاندان پاك هستند .

ازاین چند کلمه بقیهٔ مطلب باندك تأملی روشن خواهد شد . ومیزان حرکتهای سر بازان خیر پیمند اسلام دراین مقام که هنگام تعلق تکلیف دیانتی ووطن پرستی است بدست خواهد آمد .

نامناسب نمیدانیم اینجایك مطالعهٔ دیگری راهم دربارهٔ بعض روزنامه نویسان اسلامبول بنویسیم . که بی آگاهی ازحقائق امور ودر بیرون ازاندازهٔ وظائف روزنامه نویسی رفتار کرده . ودرجایی که میخواهند اسباب دوستی ومهربانی درمیان دوملت اسلامیه بشوند . ابتداءا مذهب یکی ازآن دوملت راتحقیر کرده وکسانی راکه درنزد آن طایفه محترم هستند بتعبیرات ناشایست نام می برند !

حال انکه روزنامه وکازت نه واعظ مذهب است ونه حاکم ومیز مسئله های دیانتی . درجایی که می خواهد باعتقاد خود واسطهٔ اتفاق شود سخنهای تفرقه ونفاق را مقدمه می سازد . بی خبر ازاین است که ازمقدمهٔ تفرقه ویکانکی نتیجهٔ اتحاد ویکانکی حاصل نتواند شد .

اگرغلط کاریهای گذشتگان را بخواهیم یادآوریم . سخنانی بمیان تواند آمد که هوشیاران خردمند از شنیدن آن عارکنند ! وپل آنطرف آب نمی ماند .

شاهد این مقال روزنامهٔ (وقت) چند روز پیش مقدمهٔ برای تحصیل اتحاد واتفاق درمیان دوملت معظمهٔ اسلامیه ترتیب داده ونتیجهٔ بسیار خوبی نوشته است . لکن عیب کارایجا است که آن نتیجه از مقدمات ناگوار اوتولید نتواند شد . نخست سخنی

کمیکوید تحقیر مذهب شیعه است . دوم کبرایی که می چیند اهانت پادشاهان صفویه است وتعبیرات ناشایست درحق ایشان . حال آنکه میبایست بداند که شیعیان ایران علاوه بر پادشاهیٔ ایشان بملاحظهٔ اینکه ازسلالهٔ حضرت پیغمبری هستند ایشان رابسیار محترم دانسته اند . و اعتقاد دیگری درحق ایشان دارند : بطوریکه ازبد گویان دربارهٔ ایشان بشدت ناخشنود خواهند بود . باین حال انصاف باید کرد . آیا این مقدمات اسباب محبت وأیتلاف است یا دلگرانی واختلاف ؟ این دعوت باتحاد مانند این است که یکی رادشنام پدری ومادری بدهی واورا بدوستی بخوانی بگویی (ای سگ پدر مادر بخطا) وپس ازآن التماس کنی که بیا باهمدیگر برادر شویم ! در آذربایجان مثلی هست بزبان خود شان می گویند (او ویر دیککز آند بو بیور دیغکز قوللق) !

افسوس که پارهٔ کارهای بسیار مهم و بزرگ دردست نا اهلان باطل شده . ومقاصد مقدسه بخواهشهای نفسانی تباه می گردد

بالجمله دعوت باتحاد ویگانگی بسیار خوب ونافع بل لازم است ولی نه بدشنام وبدگویی . (رفت ابرو را درست کند چشمش را درآورد) !

﴿ گفت بابا خوب ورد آوردهٔ ﴾
﴿ لیك سوراخ دعاگم کردهٔ ﴾

بابعالی قبول نشدن تکالیف دولتها ودلائل واسباب این عدم موافقت خود را درضمن یك تلگرافنامهٔ عمومی بجمیع سفرا که در دربار دول متحابهٔ معظمه دارد بیان نموده است .

جناب سیر هنری الیوت ایلچی انگلیس فردا که پنجشنبه است از اسلامبول حرکت خواهد کرد .

دیروز جنرال اغناتیف همراه زن خود از اسلامبول عازم هوجه یك شده است . وچون هوا بوران کرده است نتوانسته اند ازخلیج بیرون بروند وبرگشته اند .

از تلگرافنامهای وین معلوم می شود

جنرال چرنایف که از صربستان مغلوبا ومتهوما بیرون رفته بشهر (پراغ) که درخاك نمسه واقع است رسیده ودر مهمانخانهٔ عمومی که (هوتل) می نامند منزل داشته است . در آنجا ازاهل شهر جمعی آمده دربارهٔ جنرال مومی الیه اجرای نمایش کرده برای خوش آمد او بدعا بلند آواشده اند . این قضیه منافی رای حکومت شده خبر فرستاده اند که جنرال از آنجا برود . جنرال اعتنا نکرده بود بعد ازآن دونفر ضبطیه فرستاده اند وجنرال را بکمال تشخص بارابهٔ راه آهن گذاشته ازخاك نمسه بیرون کرده اند . وکسانی را که در حق جنرال اظهار اخلاص کرده بودند گرفته و برای رسیدگی بحقیقت کار وحال آنها مشغول محاکمه وتدقیق بوده اند .

جناب سعادت مآب یاور پاشا وزیر تلگراف وپوست درخصوص کم کردن تعرفهٔ اجرت پوستها قراری داده اند . ودراین روزها اعلان خواهند کرد . که این تعرفه خیلی فرق باتعرفهٔ پیش دارد . واین یکی باعث آسان شدن کارهای عموم مردم وموجب زیاد شدن مداخل پوست خانها خواهد گردید . ودرباب تعرفهٔ تلگراف نیز جناب مشار الیه لایحهٔ نوشته بحضور جناب مستطاب صدر اعظم ومجلس وکلا خواهند داد امیدواریم این دو کار عمده باهتمام جناب مشار الیه منتظم شده وهر گونه تسهیلات را مجری دارند .

اخبار نویسی که درآتنه داریم درخصوص جماعت (سوسیالیست) یعنی طالبان شرکت اموال وآزادی مطلق که درخاك روس هستند شعبهٔ هم درآتنه داشته اند . واخبار نویس مومی الیه بانهاراهی پیدا کرده وچنان تحقیق نموده است که جمعیت مذکوره که درخاك روس هستند کارشان زیادپیش رفته . وآماده میشوند براینکه اختلال بزرگی درآنجاها برپانمایند . واوضاع مالیه وعسکریهٔ دولت مشار الیها را بسیار بدمی نویسند که دولت برای جمع کردن عساکر وتدارکات قشونی زیاد سختی می کشد .

در این ذیل بعض اطلاعات ازاوضاع جمعیت مذکوره میدهد که این جمعیت (سوسیالیست) درهمه جای اوروپ روز بروز زیادمی شوند . وچند شعبه هستند ومردمان معتبر وبزرگ درمیان ایشان هست . ومقصد اینها آزادی ومساوات مطلقه است ومشروط کردن همهٔ حکومتها . ونهایت دشمنی را با دولتهای بلا شرط دارند . یعنی پادشاهانی که حاکم مطلق برابتای بشرشده و بارادات مستبدانه رفتارمی کنند . انجمن اجتماع بزرگ آنان سالی یکبار درمملکت سؤیس که اسویچره گفته می شود ودولت جمهوریه وآزادی است منعقد میگردد . وقوانین ونظامات دارند . وبرای پیش بردن این مقصود حاصل کارهای سالیانه رادرآن مجلس مذاکره کرده وقرار ودستور العملی که برای آینده بایدمعین کنند درآن مجلس مقررمی نمایند . ازاین جمعیت درهمه جاهای ممالك روسیه هستند . وجمعی ازخانواده ها و بیکزاده کان وارباب مناصب ومأمورین نیز در میان آنها بوده است .

ازقرار خبرهایی که ازممالك روسیه میرسد اعلاحضرت ایمپراطور روس در چندمجلس وعده فرموده اند که درممالك روسیه کونستی تسیون را قبول نموده باهالی تابعهٔ خود شان آزادی بدهند .

(ایران)

(اخبار نویس تبریزی نگارد) چون مدت سلطنت اعلیحضرت اقدس پادشاه ایران بسی سال رسیده بقاعدهٔ قدیمه در ١٦ ماه ذی حجه

الحرام ۱۲۹۳ بر حسب اعلان عمومی سه شبانه روز در ممالک محروسهٔ ایران رسم جشن وشادی وچراغان بعمل آورده شده . تبریزرا نیزسه‌روز بدان منوال شهر آیین کرده اند . وسکهٔ جدیدهٔ صاحب قرانی بعبارت ذیل زده شده .

(ناصرالدین شاه غازی خسرو صاحب قران)

مقرب الخاقان میرزا جواد خان سرتیب از جانب دولت به (اکسپوز یسیون) یعنی بازار تماشاگاه عمومی که درسال آینده در پاریس کشود خواهد شد مأمور گردیده . وازحالا بتدارك آماده کردن امتعه وصنایع ایران زمین مشغول است . در اوایل بهار آینده (اگرعبداللطیف بکذارد(۱۰) این اکسپوزیسیون سر بکیرد) بحمل ونقل آغاز خواهند کرد .

برای نظارت بمعاملات حکومت ولایات ایران از جانب دولت کمیسیونهای متعدد مخصوص هر ولایتی قرارداده شده است . ومأموریت این کومیسیونها نکاه داشتن اهالی است از وقوع زیادتی و بی حسابی که از مأمورین ومباشرین جزؤ سرتواند زد .

کازت استقبال در نسخهٔ دیروزی تلکراف - نامهٔ از پطربورغ ذکرمی کند . که کویا دولت ایران برای خریدن سلاح مأمورها بآنجا فرستاده است ومطالعهٔ در اینباب بیان نموده بود .

مطالعات کازت مذکوررا تصدیق می کنیم . ولی فرستاده شدن مأموررا برای‌خریدن اسلحه‌بو جهی قرین صحت نتوانیم دانست . در نسخهء ٦١ (اختر) رفتن جناب مقرب الخاقان جهانکیر خان رابه پطربورغ وازآنجا بممالك دیکر اوروپ نوشته بودیم مقاصد مشار الیه را ازسفر کردن یا آنصفحات نوشته بودیم . حال اکرتلکراف پطربورغ بخوش خیالی این مطلب رابراین قالب انداخته‌باشد کار تازهٔ نکرده است .

(خبرهای تلکرافی)

برلین ٤ محرم

(مالیر) نام روزنامه نو یس که هواخواه آزادی مطلق و شرکت اموال است . در ضمن فصلهای کازت خود دربارهٔ پرنس بسمارك بی احترامی کرده بود مومی‌الیه را حبس کردند . دربرلین ناخوشی حیوانات پیدا شده است .

لندن ٤ محرم

همه روزنامهای نو یسند هر کاه تکلیف آخری دولتهاازجانب مجلس عمومی پذیرفته نشود . باز سخن از اصلاح ومکالمات صلح آمیز درمیان خواهد بود .

آتنه ۳ محرم

دفتر استقراض ملتی چهار روز پیش از ین بازشد . همه کس اعانت میکند .

پاریس ٤ محرم

صادق پاشا واودیان افندی باینجا آمدند . امروز با (دوك دوکاز) وزیر خارجیه ملاقات کردند . عزیمت صادق پاشا با سلامبول بتأخیر افتاد .

آتنه ٤ محرم

نطق که مدحت پاشا در پاتریکخانهٔ روم کرده اند . وهمچنین قرار مجلس عمومی در اینجا نتیجهٔ بسیار خوب بخشید . فقرهٔ تصحیح مسئلهٔ حدود وامتیازات ملت روم سکنهٔ ممالك محروسهٔ عثمانیه که بموجب لایحهٔ یونان خواسته شده بود . اتفاق دولت علیه را با یونان آسان خواهد کرد .

پاریس ٥ محرم

روزنامهای برلین که هواخواه حکومت هستند در ضد دولت فرانسه مقالهای سخت مینویسند .

آتنه ٥ محرم

روز چهارشنبه ورود مارکی سالیسبری را با ینجا منتظر هستیم . ورود دروموند (امیرال) دریابیکی را نیز درآنروز در لنکر کاه (پیره) انتظار کشیده می شود . (دوق ده ادیمبورق) پسرٔ دوم اعلیحضرت ملکهٔ انکلستان همراه زن خود باتنهٔ آمدنی هستند .

وین ٥ محرم

یك تغییر کلی را در باب تبدیل وعوض کردن ایلچیها احتمال میدهند . کوهی که درنزدیکی استرار بورق است خراب شده راه رفت و آمد راه آهن (سودبالس) را بسته وخیلی ضرر و خسارت وارد کردیده است .

لندن ٥ محرم

(روزنامهٔ تایمس) بدولت روس نصیحت میدهد که اساس صلح وصلاح را مختل نبایدکرد . بهتر این است که منتظر نتیجه‌های قانون اساسی که دولت عثمانی کذاشته است شده واز آنقرار بحرکات واطوار بابعالی دقت باید نمود .

(عرض مخصص)

این صحیفهٔ اخبارکه محض برای خدمت ملت واشاعهٔ آثار آکاهی بنا کرده شده است . و پس از مدتی تعطیل بتوفیق خدای . آغاز بطبع واشاعهٔ آن کرده شد . باید بیاری وهمت صاحبان هم پایدار و دائمی باشد . تا آنکه فائده ومنظوری که ازآن هست بدست آید . لهذا از کسانیکه مائل و راغب خرید اری آن میباشند استدعا داریم . که باولین وسیله لطفا باداره آکاهی داده وقیمت‌معین‌آن را نیز سالیانه یا ششماهه که‌میخواهند پیشکی بر سانند .

---

(۱) این مثلی است‌معروف درایران که‌دراین کونه مواقع کفته میشود

عرض دیگر آنکه کسانی که تا نمرهٔ ششم از نسخه‌های اختر بایشان داده شده است اگر چنانچه قیمت ششماهه را پیشکی داده اند تاسه ماه دیگر بقرار حالابی نیز خدمت ایشان فرستاده شده از تفاوت آن صرف نظر فرمایند . وهمچنین است سالیانه که تانه ماه خدمت ایشان ایفاد خواهد کردید . واگر قیمت سه ماه پیش را نداده اند وجه آن را بانضمام قیمت مدتی که خواهند خرید هرکدام ازروی فیئات مقررهٔ خود کارسازی فرمایند .

قرار داد هفتهٔ دوبارکه باید اختر بیرون بیاید بعد از چند روز از عاشورا مجری خواهد شد . عجالة این دوسه هفته را تنها بیك نسخه اکتفا خواهد شد .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۱ کانون ثانی رومی ۲۳ ژانویه

		غروش	پاره
اسهام عمومیه		۱۲	۱
			فرانق
سندهای استقراض دولتی	۱۸۶۳		۰۷۰
« در سنهٔ	۱۸۶۵		۰۷۰
«	۱۸۶۹		۰۶۰
«	۱۸۷۲		
«	۱۸۷۳		۰۵۸
		فرانق	سانتیم
سندت راه آهن روم ایلی		۳٤	۰۰
		لیرای عثمانی	غروش
سوسیته ژنرال		۰۳	۲۵
شرکت عثمانیه		۰۱	۳۲
اعتبار عمومی		۲	۲۵
تراموای		۱	٤۰

کمبیال	غروش	پاره
لندن ۳ ماهه برای هر یك لیرای انکلیس	۱۰۹	۲۰
پاریس	فرانك ۲۳ سانتیم	۱۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صد غرش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۰
امپریال	۸۸	۲۰
کرمیجه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۵
منات کاغذی	۱۰	۱۵
مجیدیه	۱۰٤	۱۵
بشلك	۱۱۱	۲۰
متالك	۱۱۰	۲۰
پول سیاه	۱۵۳	۰۰

(جای فروش اختر در اسلامبول)

دکان جلیل آغا کتاب فروش درچنبرلی طاش .
دکان حاجی حسن اغا درباغچه قپوسی . دکان تنباکو فروش دراقسرای در یشل طولومبه .
اطاق کتاب فروشی بزرك درزیر مسافرخانهٔ عسکری .

(اسامی وکلای اختر در خارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی .
در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورویانس
دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .
در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .
در بمبئی بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب معین التجار .
در مدارس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .
در حیدار آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .
درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسایط حضرت معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادره اختر معلوم نمایند .
وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند . واین یکی مقرر است که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سعید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز را سه تومان پنجهزار دینار
وطهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئی ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاوزهٔ آنجاچهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

عدد ۳ ﴿ چهارشنبه ﴾ سال سیم

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (۹۲) میباشد ۰

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦۰ پاره است

فی ١٦ شهر محرم الحرام سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعادة نخواهد شد

مکتوبی که اجرث پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

١٩ کانون ثانی ١٢٩٢ و ٣١ ژانویه ١٨٧٧

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد ۰ از اعلانات معموله سطری سه ۰ وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ راستکاری ـ اعتدال ﴾

اطوار روابط ومناسبات درافراد انسانها ومیان هیئت مجموعهٔ آنها معلوم است ۰ وحسن ارتباط ومحافظهٔ حال مناسباتی که موجب آسایش عمومی وزندکانی بتمام خوش بختی است همچنانکه افراد انسانهارا اولین تکلیف است هیئت مجموعه را نیز درنخستین درجه لازم خواهد بود ۰ بعلت اینکه هرکاه خللی در اطوار مناسبات وروابطههای اشخاص وافراد حاصل کردد مضرتی که از آن متصوراست محدود ومعین است ۰ و رفع آن نیز سهل وآسان تواند شد ۰ برخلاف رخنه وخللی که در ارکان مناسبات وروابطههای ملل واقوام پدید آید ۰ که دراین حال بقدر کثرت آن افراد وبزرکی آن هیئت فتنهها ومضرتها نیز از دیاد وکثرت حاصل کرده وشئونات بسیاری برآن متفرع کردد ۰ وبراشکال رفع آن هم بهمان نسبت افزوده شود ۰

کافل وضامن این مناسبات که باید درمیان افراد واشخاص وهمچنین درحق اقوام وامتها بوده وآنهارا از بدبختیٔ خصوصی وعمومی نکاهدارد چیست ؟ واسطهٔ نکاهداشتن آسایش متوازن آنها که سرمایهٔ نیك بختیٔ عمومی کردد کدام است ؟ توانیم کفت بطور مطلق (راستکاری واعتدال) است که حصول این اعتدال وراستکاری زندکانیٔ جهان وجهانیان را در میزان مستقیم نکاه تواند داشت ۰

لاجرم همین راستکاری واعتدال است که درهر مقامی ودرهر طوری بیك نامی نامیده شده آثار پسندیدهٔ خودرا آشکار کند ۰ این اعتدال وراستکاری درافراد و اشخاص انسانها استقامت اطوار نام دارد درهیئت ملتها واقوام بحسن اخلاق وآداب عمومیه ازآن تعبیر کنند ۰ وچون آثار آن ازشهریاران وسلاطین وهیئت مجموعهٔ حکومتها دیده شود نامش عدالت وداد کستری باشد ۰ چنانچه درضمن مناسبات وروابط دولتها وملتها ملحوظ کردد موازنهٔ دولیه ومالیه اش کویند ۰

اکنون این یکی را ازروی دقت باید ملاحظه کنیم ووظیفهٔ انسانیت ونیك بختی خودمان را ازاین یکی بدانیم که تمامیٔ انسانهادرزیر بیرق ربانیت ورحمانیت یك صانع هستند. وجملهٔ آنها ازجهت جنسیت و پدر ومادر بیك جای وبیك مرکزمنتهی ومجتمع می شوند ۰ پس کلیهٔ جماعت آنها را نیز مانند شخص واحد در ملك واحد ووطن واحد تصور توانیم کرد ۰ چنانکه بزرکان کفته اند ۰

(بنی آدم اعضای یکدیکرند)
(که درآفرینش زیك کوهرند)

ونیز میفرمایند

(بود ازهر تنی پیش توجانی)
(وزودر بسته باتور پسمانی)

مانند اینکه اکر شخص مغربی باقصی بلاد شرقستان برود و یکی ازابنای جنس را در آنجا کرفتار بد بختی و پریشانیٔ روزکار به بیند طبعا متأثر ومتأسف خواهد کردید ۰ پس آشکار است که آدمی بالطبع وبمقتضای خلقت بصفت محبت جنسیه ومهربانیٔ فطری درحق ابنای جنس خود موصوف است ۰ ورابطهٔ بسیار لطیف ومحکمی میان او وبرادران جنس او موجود است ۰

مع ذلك محض حکمت خداوندی برای منافع وفوائد بسیاری که تعداد آنهارا اکنون لازم نمیدانیم اختلاف اجناس وطبایع والسنه واخلاق وآداب درمیان این بنی نوع افتاده واین یکی اسباب حصول ترقیها که برقابت همدیکر حاصل شود کردیده است ۰ ولی این امتها واقوام که بدینکونه اختلاف حال پیدا کرده اند از یکطرف بمعارفه وشناسایی اطوار همدیکر مأمورند چنانکه می فرمایند ۰ ﴿ شمارا شعبها وقبیلهها کردیم تا آنکه با همدیکر تعارف ورزید ﴾ وبهمدیکر دانش ومعرفت بیاموزید ۰ وازطرف دیکر هرقوم وملتی را برای پایداریٔ ملیت ودیانت وجنسیت خود حقوقی قرارداده شده است ۰ که محافظت آن حقوق را تمامیٔ امتها فریضهٔ ذمت خود دانند و بدین جهت قاعدهٔ مدافعه ومعارفه درمیان امتها جاری کردیده واین یکی حقیقة باعث یك نوع نظم کلیهٔ امور ام وموجب بقای ناموس انسانیت در این عالم کردیده است ﴿ ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض الآیه ﴾ وچون این مدافعه وآن تعارف مدار حرکت و سکون ابنای جنس ما است ۰ باید تصور کرد که حصول مقصود از این مدافعه ومعارفه بجز ازطریق راستکاری واعتدال در طور دیکر حاصل کردد یانه ؟ و با وجود مقدماتی که دربارهٔ معنیٔ حقیقیٔ انسانیت ومدنیت میدانیم ۰ واینکونه روابط خصوصیه وعمومیه را که مجال انکار درلزوم محافظهٔ آن نداریم مشاهده می نمایم ۰ آیا سبب چیست که باز جمعی از طالبان استقامت وموازنهٔ حال مدنیت در بیرون از میزان اعتدال وراستکاری مانده ۰ و همراهی می کنند در ظهور هرکونه معایب ومفاسد وحشتناك واختلال موازنهٔ معتدلانهٔ که حافظ ناموس ما وآنها خواهد بود ۰ رقوت می دهند آرزوهای غیرمشروع وبی حق را که پایان

خطرناك آن برای خود آنها نیز ناگوار خواهد کردید جای افسوس این است در موقعی که باید امتهای متجاوزهٔ ما برای حفظ حقوق خود شان و نگاهداری این موازنهٔ معتدلانه مارا یاری کنند. وخیالات تجاوزیه و حریصانه را منع نموده حقوق هرکسی را نگذارند باطل کردد اندیشهٔ ما کار را نکرده تعدی جویان را همراهی می نمایند .

جای حیرت و افسوس این است که اکر یك فرد انسانی را کسی در حالت فلاکت و بیچارکی و مظلومی به بیند بداد خواهی و استخلاص او سعی نموده واکر هیچ نباشد بناله وزاری دربارهٔ او هر کونه تلاش واهتمام را بکار می برد . مع ذالك در حالتیکه یك ملت وامتی ویا ابنای ملك ووطنی کرفتار مصائب ومحنتها کردیده وبکمال اهتمام در صدد چاره جویی آن وحفظ حقوق خودشان بر آمده اند . علت آن چیست که امتهای متمدن در جایی که معاونت در تحصیل نیك بختی آنها باید بکنند بالعکس موانع ومشکلات متوالیه بمیان می آورند . باآنکه میدانند این امت وابنای وطن مسکون ایشان حقا وطبعا ومشروعا بمدافعه مامورند . واکر نکنند باید حقوق خودرا بکلی پایمال شده انکارند . شرف خاندان جمعیت وملیت خودشان را بباد داده ونام خود وابنای وطن خود را ننك تاریخهای جهان سازند! وچون چنان است مرك را برچنان زندکانی بی ناموس ترجیح خواهند داد. که نتیجهٔ این کار نیز نخواهد شد مکر خونریزیهای وحشتناك که اطراف جهان را رنکین کند. ووبال وننك آن درعهدهٔ کسانی ماند که درعالم مدنیت دعوی اعتدال وراستکاری کردند. وخودرا حق شناس وآسایش طلب نام نهادند. وبرمقتضای آن کارنکرده باعث قوت کرفتن خیالات مشوبانه که منتهی بر ابطال حقوق هر ملك ووطنی است کردیدند. ووطن را ناچار از مدافعهٔ مشروعه نموده بالمآل این کار وحشیانهٔ خونریزی را درمیان عین تمدن وانسانیت در تاریخ جهان بطورهای ناکوار بیادکار کذاشتند.

دستخط همایون اعلیحضرت پادشاهی که در خصوص اعلان قانون اساسی شرف صدور یافته وبدان واسطه کالبد دولت جانی تازه کرفت. ودر دلهای عموم تبعه وملت سروری بی اندازه حاصل کردید. غبار اختلاف ازمیان فرزندان وطن بر خواست. وحق در مقر خود بنشست. جادوی فرعونیان باطل شد. آتش فتنه کلستان امید کردید. آنچنان خط همایون سعادت مقرون در یازدهم کانون اول رومی ۱۸۷۶ باحترام وآدابی که درنسخهٔ پیش نوشته شد خوانده شده بود. چون آنروز سعادتمند مبدء یك نیك بختی بزرکی برای عموم عثمانیان است . برحسب تعلق ارادهٔ سنیهٔ اعلیحضرت پادشاهی مقرر کردیده است که روز مزبور بحساب سال شمسی یعنی درهر سال در ۱۱ ماه کانون اول از جملهٔ روزهای متبرك ورسمی معدود. وبقاعدهٔ که در امثال این ایام معمول است پنج نوبت شنلك توپ شده چراغان ودیکر کونه ابقای لوازم مسرت بعمل آورده شود ونام نامیٔ آن شهریار دادکر حریت پرور الی الأبد آرایش صحائف تاریخ نیك بخت مشرقستان کردد .

از جملهٔ نتائج قانون اساسی که مذار ترقیات ملك وملت ووطن است این است که بموجب مادهٔ هفتم قانون اساسی میکوید همه تبعهٔ عثمانیه بجز دراحوال مذهبیه درحقوق ووظائف مساوی می باشند و ازجملهٔ جملهٔ این اساس است که این ماده بموقع اجرا کذاشته شود. وبرحسب ارادهٔ سنیه مقرر است که بعد از این اولاد تبعهٔ غیر مسلمه را درهمهٔ مکاتب عسکریه ثبت اسامی کرده قبول نمایند . لهذا هرکاه چنانچه هر کدام از اطفال مرقومه بخواهند داخل در مکتبهای مذکوره بشوند. بطوریکه دربارهٔ اولاد تبعهٔ مسلمه رفتار می شود درحق آنها نیز معمول. وموافق قاعده امتحان آنها بعمل آورده شده نامشان ثبت دفتر خواهد کردید. بجهة اطلاع عمومی اعلان می شود که هرکس بخواهد دراینخصوص بباب والای سرعسکری رجوع نماید .

جناب سیرهانری الیوت سفیر دولت انکلیس بطوریکه نوشته بودیم روز پنجشنبهٔ کذشته در حوالیٔ ساعت هفت باواپور (اندیلوب) نام عازم انکلستان کردیده اند . درحین عزیمت ایشان جمعی برای اظهار خشنودی خودشان از جناب سفیر مشارالیه درمدت اقامت اسلامبول وبیان شکر کذاری از مسالك خیرخواهانهٔ او برسم مشایعت حاضر کردیده ومراسم حق شناسی رابجا آورده اند.

جناب جنرال اغناتیف سفیر دولت روسیه روز جمعهٔ کذشته باواپور مخصوص خودشان خواسته اند از راه بحر سیاه عازم ممالك روسیه بشوند . کویا از شدت انقلاب هوا باز نتوانسته اند وناچار برکشته وروز شنبه از راه بحر سفید یکسر روانهٔ مقصد کردیده اند .

اینکه اراجیف کفته میشد مومی الیه خیال رفتن به (آتنه) پای تخت یونان داشته است . ازجملهٔ سخنانی است که هرکز راه صحت نتواند داشت حالت یونانیان وپولیتیك آنان درحق دولت روسیه معلوم است . ازشخص جنرال مومی الیه نیز کویا خشنودی ندارند. وعلاوه براینها مقصودی از این رفتن برای جنرال متصور نتواند بود .

بارون ورتر ایلچی دولت المان وکونت زیچی ایلچی دولت اتریش ومجارستان روز شنبه صبحی و(کونت دوبرغوان) ایلچی دولت فرانسه نیز وقت شام از اسلامبول بیرون رفته اند .

مصلحت کذارها که بعد از رفتن ایلچیها دو اسلامبول مانده اند .

ازجانب دولت روسیه	مسیو نیلدوف
المانیا	دوکتور بوش
انکلیس	مسیو ژوسدن
فرانسه	مسیو دومردی

ترجمهٔ کاغذی است که جناب هوبارت پاشا در ۱۷ ژانویه مطابق ۳ ماه محرم ۱۲۹۳ بروزنامهٔ (تایمس) که در لندن چاپ می شود فرستاده اند:

آقای منشی

مطالعاتی راکه دربارهٔ مسئلهٔ آتشناك شرقیه هست میخواهم بطور اجمال بیان بکنم . واعتقادم این است مطالعه کننده کان روزنامهٔ شمارا خالی از فائدهٔ نباشد . عثمانیان بکمال حسرت منتظر ورود لورد سالیسبری بودند. وامیدواری داشتند مومی الیه باوجود تقبیح خطاهای خودشان دو باب محافظهٔ تمامیت واستقلال ممالك عثمانیه غیرت خود مصروف داشته. ودر مقابل روس که دشمن طبیعی وقدیمی دولت عثمانیه است منافع عثمانیه را نکاهداری خواهد کرد . یقین دارم که نیت معصومانه ومقصد غیورانهٔ او نیز باین جهت متوجه بودی. لکن جای افسوس است که اوضاع کار عثمانیان را در نظر او بکلی بطورهای دیکر وانمود کرد .

پس از آنکه مومی‌الیه باینجا وارد شد وکلای اعلیحضرت پادشاهی اورا پذیرفته و درمیان اجزای کونفرانس اورا بنظر دوست متفرد و یگانهٔ دولت علیه دیدند . و در طبق آن خیالات خودشان واحوال حاضره را برای او بدینگونه بیان کردند که .

ملت مدیده خوب رفتار نکرده و تبعه و رعایای خودمان را که از اهل مذاهب مختلفه هستند بخوبی راه نبردیم . ووعده‌هایی را که کرده بودیم مجری نداشته فوت نمودیم . لاجرم بعد ازین را مسلك دیگری پیشنهاد خود خواهیم داشت . و برای خاطرجمعی دادن براینکه تغییر مسلك خواهیم کرد زیاده براین چه خواهد بود که دو پادشاه را که استعداد پیش بردن حکومت را نداشتند از سلطنت برداشتیم . مأمورهای بزرك بسیاری را که عادت برشوه خواری و سوء اداره داشتند معزول کردیم . بعض اصلاحات حریت آمیز را اعلان و اشتهار دادیم . که آنها را بکمال راستی مجری خواهیم داشت . اکنون معاونت و یاری ظاهر دولت انکلیس را که دوست قدیمی ما است وهم نصایح خیرخواهانهٔ اورا در بارهٔ خودمان خواهانیم . ازآنطرف نیز برای دشمنی که اورا بی عار دانسته و مدعیات انسانیهٔ اورا بی معنی می انکاریم . ومقصودش محض غصب و تجاوز است ومی خواهد با مور داخلیهٔ ما مداخله کند آماده هستیم تا یك قطره خون در بدن داریم در این راه بریزیم . از شما خواهش داریم که در ظاهر نیز باروسها اظهار اتفاق نکرده باعث زیادتی هیجان وتحریك خیالاتی که درضد روسها بمیان آمده است نشوید .

همین بود سخنی که وکلای دولت عثمانیه ومخصوصا جناب شیخ الاسلام در حالتیکه من خود نیز حاضر بودم به منشیٔ اول لوردسالیسبری گفتند . ولی چند روز پس از ورود مرخصها کار بکدام رنك افتاد؟ کونفرانس در حالتیکه وکیلهای دولت عثمانیه درآن مجلس نبودند منعقد گردید . گمان میکنم که مقصد کونفرانس این بوده است که بخواطر خواهی روس تکالیف چندی را بمیان آورده . وبابعالی را وا دارند براینکه آنها را قبول کند . این کونفرانس ممکن بود در (وین) یا پای تخت دیگری منعقد بشود . اما درصورتیکه کونفرانس برای تعیین احوال آیندهٔ دولتی در پای تخت ان دولت لزوما منعقد گردیده ومجال یك کلمه سخن گفتن باو داده نشود . آیا انعقاد همچنان مجلس مکالمه جایز تواند بود؟ شنیده می شود که روسها در این مجلس از روی تمام صلاح اندیشی رفتار می کرده اند . فی الواقع همگی مرخصها حرکات آنهارا مصلحانه فهمیده . و خشنود شدند از اتفاقی که درمیان خودشان حاصل گردید . مرخصها تکالیفی را که بابعالی میبایست عرض شود بطور پروتوکول (مسوده) نوشته ودرنزد همه مانند دستهٔ گل بنظر درآوردند . واعتقاد همه مرخصها این بود که تکالیف مذکوره از جانب بابعالی بالطبع قبول خواهدشد . چه فائده در حالتیکه ترك بیچاره بکمال رغبت منتظر بود تبلیغ حکم بوی بشود . از روی تحریکی که بکمال اعتنا ازجانب بعضیها کرده شد تلقین کنندهٔ آن تکالیف حکومت روسیه شده وصاحبان حکومت مذکوره از بینی دیگران کرفته ومی کشیدند وتصور کرده شد که آن تکالیف ازجانب دولت انکلیس که دوست ومتفق دولت عثمانیه است بوقوع نه پیوسته بل از طرف روسها اظهار کرده می شود . که انتشار و اشتهار این تصور درمیان اهالی عثمانیه که بالذات در حال هیجان بودند باعث مشکل شدن کار گردید . تا آنکه کونفرانس باحضور مرخصهای دولت علیه منعقد شد . و تکالیف ازطور دوستانه بودن بیرون رفته وچنان دیده شد که آنها را یك بد خواهی که آرزوی او اضمحلال دولت عثمانیه است اظهارمی کند . وبدین جهت بسیاری از نقاط مهمهٔ آن را اعتراض کردند . و اجزای کونفرانس میبایست اندیشهٔ این راهم داشته باشند که شاید تمامیٔ تکلیفات نیز مردود بشود .

دولت عثمانیه این یکی را درحق خود بنظر حقارت آمیزی می دید که خود در خارج باشد و در پای تخت او بمکالمات ابتدائیه آغاز شود . بابعالی این تکلیف را بوجهی قبول نتواند کرد که سه ولایت از قطعهٔ روم ایلی جدا کانه اداره شود . چه این تکلیف مانند یك پاداش خوبی باهل عصیان معدود تواند شد . حال آنکه خود وعده کرد وخواطر جمعی داد که در اطراف تمامیٔ ممالك عثمانیه اصلاحات عمومیه را مجری بدارد .

عثمانیان این یکی رامیدانند که ازهیچ طرفی با آنها یاری نخواهد شد . ومع ذلك آماده هستند براینکه در مقابل دشمنی که مانند دیو است تا نفس آخر پاداری ومقاومت نمایند . مراعقیده آن است که لورد سالیسبری اگرچه درزمان مکالمات رسمیه حرکات آزادانه را که شایان تمجید است رعایت کرد . ولی افسوس که در مقابل این حرکت یك حق شناسی که لازم بودی راست نیامده خیالات خودرا بطور دیکر بمیان آورده است . دور نیست مرخصها نتوانند کاری از پیش ببرند . و دراین نزدیکیها اسلامبول را ترك کنند . ولی بعد از ین چه خواهد شده دور نیست بعد از این برای خشنودی خاطر آنانکه دراغوار اخلال صلح وآسایش آرزوی وقوع جنك رامی نمایند خونهای بسیاری ریخته شود . دور نیست (دیپلوماتها) (دقیقه شناسان امور دولتی) در این بازیٔ شطرنج بطوری که بخیالشان نمی رسید مات بشوند . فقط همهٔ اینها برای ماغیر معاوم است . مقصود من این است که هم وطنان من (انکلیسها) موافق حقانیتی که به بودن آن درخودشان افتخار می کنند رفتار نمایند . همشهریهای من این یکی راخوب بخاطر بیاورند که ترکها در بارهٔ مدافعهٔ خودشان دهان نمی کشایند . عثمانیان نه مالك روزنامهٔ ونه دارای قونسلها وافکار عمومیهٔ هستند که درپیشرفت منظورات و منافع آنها سخن کویند . هم وطنان من لطف فرموده این سخن مرا بشنوند . که درممالك عثمانیه کسی که زیاد ترازهمه کس از سوء اداره متضرر می شود مسلمانان است . زیرا آنان کسی راندارند که با ورجوع نمایند . آنچه حکومت عثمانیه می خواهد بدین چند کلمه تواند شد که مابرای اجرای اصلاحات هیچ وقت وفرصتی پیدانکردیم . در ظرف مدت یك سال از پادشاه کرفته تابادنا آدمی مبتلای سوء اخلاق و بدی اطوار کردیده خراب شدیم . ولی اکنون درسایهٔ یك ﴿ پادشاه جوان هوشمند ترقی پرور ﴾ وبحسن تدبیر مثل جناب مدحت پاشا صدراعظمی دیکر مقرر داشته ایم که براه راست مستقیم بیفتیم . برای ما یك سال مدت بکذارید اکر در اینمدت اصلاح حال خودمان راتوانستیم نام مارا ازدفتر امتها پاك کنید . ولی اکر بطور مداخله ها مارا ممانعت کنید چیزی را از پیش نتوانیم برد . میدانیم اوروپاییها درجواب این خواهند کفت شما خیلی خطاها کردید . دیکر پس ازاین را بشما وسخنهای شما اعتماد نتوانیم کرد . لکن آیا این یکی موافق عدالت تواند بود ؟

موافق قلمداد کومیسیون اعانهٔ حربیهٔ بابعالی ازروی (ژورنال) روزنامهٔ نمرهٔ ۱۳۵ تاریخ ماه محرم الحرام ۱۲۹۴ موازی سی ونه ملیون ونهصد وشانزده هزار وسیصد وسیزده غروش

وجه اعانه وامدادیه بکومیسیون مذکور تسلیم شده است . که مبالغ مذکوره بحساب رایج ایران تقریبا یك کرور وسیصد هزار تومان می‌باشد .

روزنامهٔ استقبال می نویسد . از قرار اخباری که رسیده است عساکر شاهانه که در طول سواحل نهر طونه میباشند عبارت از یکصد و بیست هزار عساکر نظامیه وهشتاد هزار عساکر معاونه بوده است .

(نیز می نویسد) کوهی که درمیان وین وتریسته بوده است خراب شده وراه نهری را که در آنجا بوده است بسته . وچون نهر مذکور راه جریان پیدا نکرده است جاهایی را که در آن حوالی بوده فرا گرفته است . و بدین سبب چه ازجهت افتادن کوه وچه از بابت بسته شدن راه جریان نهر مضرت وخسارت زیادی حاصل گردیده وراه رفت وآمد راه آهنی که درمیان وین وتریسته است مسدود گردیده است .

از قراریکه در روزنامهای (پشته) که مقر حکومت مجارستان است می نویسند همه روزه بسیاری ازصاحب منصبان مجار بقونسلخانهٔ دولت علیهٔ عثمانیه رفته وخواهشمند می شوند که داخل خدمت عسکریه عثمانیه بشوند . و بسیاری از این صاحب منصبان از خانوادههای معتبرواز نامداران جسور وماهر ملت مجار بوده اند .

درلندن برای اعانت زخمداران عساکر عثمانیه جمعیتی برپاست (دوك سودرلاند) تشکیل شده تاسیم ماه محرم الحرام معادل ششهزار وپانصد لیرای انکلیس جمع آوری شده است .

برای اعضا بودن درمجلس مبعوثان هشت نفر ازولایت جلیلهٔ ادرنه خواسته شده بوده است. از روی قاعدهٔ انتخاب که تشخیص کرده اند . چهارکس ازمسلمانان . وچهار دیگر از مسیحی معین گردیده است. اسامی مبعوثان مسلم سعادتمآب حاجی شریف بیك. فضیلتمآب رفعت افندی. غرتمآب راسم بیك که از اشرف ادرنه هستند. ورفعتمآب حسنی بیك حسن آغازاده که ازوجوه مملکت است . مبعوثان غیر مسلم . فنوت مآب حاجی پنایوطاکی است از معتبرین ملت روم . وعزتمآب روپن افندی ازمعتبرین ملت ارامنه . ورفعتمآب یورغاکی قره میخال اوغلی ازمعتبرین ملت بلغار وفتوت همراه اتنودروس ازمعتبرین ملت روم تکفور طاغی .

جنرال (قلاپقه) که از جنرالهای مشهور مجارستان است و مدتی است بسیاحت باسلامبول آمده وطرف میل واحترام عموم ملت واهالی شده بود. روز شنبهٔ پیش بجانب عالی مابین همایون رفته شرفیاب از حضور اعلیحضرت اقدس شهریاری گردیده است . و ازآنجا بابعالیٔ آمده خدمت جناب مستطاب صدراعظم وجناب صفوت پاشا وزیرخارجیه رسیده وملاقات کرده اند.

جنرال (قلاپقا) روز دوشنبهٔ گذشته بابعالی آمده باجناب مستطاب صدراعظم وجناب وزیر خارجیه باردوم ملاقاتی بتفصیل نموده است .

بطوریکه در ضمن روزنامها می نویسند . بجهة کیابیٔ پول خورده درمیان مردم وزحمتی که کشیده می شود قائمههای یك قروشی و پول سیاه پنج پارهٔ که نیم شاهی ایران است مقرر شده است فردا پس فردا بیرون بیاید . وچون دراین چند روز برای آسان کردن داد وستد درمحلات از جانب بعض پاتریکخانها وغیره کاغذهای کوچك یك قروشی وغیره بنشانهای مختلف برای داد وستد موقتی قرار داده بودند . واین یکی بی قاعده ومنافیٔ شان حکومت محلیه است . لهذا استعمال این قسم کاغذها بکلی غدغن شده واعلان کرده اند هرکس داشته باشد تا یکهفته صرف کند . که بعد ازآن اگر دردست کسی دیده شود از جانب ضبطیه گرفته شده مؤاخذه وجریمه خواهد شد . لکن تعجب از این است که چند روزنامه وگازت که دراین دوسه روز چاپ شده واین اعلان رسمی را کرده اند هیچکدام تاریخ اعلان حکومت را ننوشته اند . ومعلوم نمی شود این یکهفته را از کدام روز باید شمرده شود .

ترجمهٔ تلگرافنامهٔ سامی است که ازجانب جناب مستطاب صدراعظم در ۹ همین ماه محرم بهمهٔ ولایتهای ممالك محروسهٔ عثمانیه نوشته شده است .

انجمن مشورتی که ازمرخصهای شش دولت در اسلامبول درخصوص مسائل حاضره منعقد شده بود چون درگفت وشنود ومذاکرات انجمن ممکن نشد اتفاق حاصل گردد مقتضی شد که انجمن مذکور متفرق بشود . مرخصهای دول خارجه وسفرای ایشان ازجانب دولتهای متبوعهٔ خودشان رخصت یافتند که بممالك خود برگردند . و برای مصالح جاریه وکارهای معمولی بجای خودشان مصلحت گذارها معین کردند ورفتند .

اینکونه بی ثمر ماندن کونفرانس وانجمن مشورت ورفتن ایلچیها کاری نیست که ناشی از احوال (دیپلوماتیکی) ودقائق روابط دولتی حاصل شده باشد . واین کار بوجهی بر روابط ومناسبات پولیتیکی که درمیان دولت علیه ودول فخیمه موجود است خلل نتواند رسانید . لهذا درهرجا که قونسولها وتبعهٔ ایشان هست کما کان دربارهٔ ایشان دوستانه وخالصانه رفتار کرده ودقت واعتنا نمایند براینکه حرکت خلاف وبی قاعده درحق آنها بظهور نیاید .

باوجود این تفصیل درهمچنان وقتی بالطبع بدخواهان دولت وملت میخواهند که اگر هیچ نباشد درمیان اهالی بیك وسیلتی منازعه ومعارضهٔ بمیان آورده ودرنظر بیکانگان پارهٔ شکایات وحکایات مبالغه آمیز را شایع کنند . و برای گرفتن جلو این احتمالات بهترین تدبیروچاره این است که بعموم تبعهٔ عثمانیه درست حالی نموده و بالأطراف آگاهی دهید که مقصود دشمنان ما ازاین القاءات وتحریکات جزویران کردن مملکت مانیست ومضرت این عائد حال عموم اهالی خواهد بود . اینهارا درست ملاحظه کنند واین حال حاضر را که ماداریم بخوبی بنظرگاه مطالعه درآورده وموافق آن زیاده از سابق درکار حسن آمیزش واتفاق بایکدیگر دقت نمایند . هرگاه ازجایی یك منازعه واختلاف جزئی را پی ببرید بلا تأخیرفرصت امتداد وبزرك شدن آن را نداده بلطائف التدبیرسعی درابطال ومحو کردن آن نمایید . علاوه براظهارات سابقه وسپارشهای مخصوص که بشماشده است ایندفعه نیز بشما تاکید می کنم اهمیت این اخطارات ما نیزرا

باتحاد عثمانیان تفهیم وحالی نموده باشید . بکمال اهمیت منتظر هستم که در باب تحصیل آثار فعلیهٔ این اظهارات ونگاهداری آن همت خود را مصروف بدارید .

بجهة تنظیم پارهٔ قانونهای تازه که تالیٔ قانون اساسی می باشد کومیسیونی مقرر شده بود . واین کومیسیون بکمال اهتمام مشغول انجام خدمت محوله بخود بوده . نظامنامهٔ مطبوعات رامی گویند بکمال آزادی نوشته اند . وبرای تحصیل امتیاز واستحقاق روزنامه وکازت بعض اشکالات واجرای رسمهارا که بیشتر بود برداشته وکار را سهل وآسان نموده اند که باعث پیشرفت اسباب ترقی وازدیاد وسائط آگاهی گردد .

موافق قلمداد وزارت صحیه وفیات در ماه کانون ثانیٔ گذشته دراسلامبول معادل (یکهزار وبیست ویك) نفر شده و ۵۹۲ نفر ازآنها مسلمان و۳۵۳ کس کرستیان یعنی مسیحی و ۷٤ کس اسرائیلی بوده است .

میر (پترتیچ) نام انکلیس بجهة لباس زمستانی عساکر عثمانیه سه هزار وهفتصد وهجده غروش بکومیسیون اعانهٔ حربیه فرستاده است .

(لاتری) می نویسد محض شمول عاطفت سنیهٔ اعلیحضرت پادشاهی ورعایت پریشان حالی که درحق عموم تبعه وزیردستان دارند ازجانب حکومت سنیه برای دعوت بصلح ونوید شمول عفو ومراحم ملوکانه تحریرات جداکانه بامارتهای ضرب وقره طاغ شرف ترقیم یافته است .

ازقرار تلگرافنامهٔ که ازقارص رسیده است . بقدر چهل هزار کس چریك یعنی عسکر ملتی دا وطلب درموصل آماده شده و بسمت قارص حرکت کرده اند . وحسین بك قائمقام (قوری چای) درکار فرستادن یك تیپ عساکر معاونه بوده است .

بزرگی از محترمین واعزهٔ دانشمندان ایران که همواره از سر لطف اختر را ستایش میفرمایند . این بار که نسخهٔ نخستین آن بمطالعهٔ ساطعهٔ ایشان رسیده است رقعهٔ خط شریف خودشان را در ضمن تبریك واظهار خشنودی فرستاده اند . و برای ایفای رسم تشکر از حسن توجه ایشان صورت همان رقعه را ذیلاً وعیناً درج کردیم .

طلوع تازهٔ اختر واقعاً مژدهٔ روح بود . ومفتاح ابواب فتوح . این یکی را نیز از فرطالع فرخنده مطالع و بختجوان اعلاحضرت اقدس ﴿ شاهنشاه ﴾ اسلام پناه که مسلمانان دور ونزدیك را محل امید هستند وهم ملاذ ایمانیان قریب و بعید . باید انکاشت و بس . چه این روزنامهٔ نامی درعهد همایون آن حضرت اقدس واسطهٔ خدمتهای بزرك تواند بود . و شاهد مقصودی که خردمندان امت همیشه آرزوی دیدار اورا داشتند . ووقتها بل بدبختیها مساعدت نمی کرد . بدستیاریٔ اوجلوه‌ها تواند نمود . امیدواریم تاجهان را جاودانی است همواره مبشر فتح وظفر و ترقی وحاکی وراویٔ آثار جلال وشوکت روز افزون دولت ابد مدت علیه ومایهٔ افتخار بانی و نویسنده ودیگر یاری کننده‌کان بوده . محروس ازچشم منحوس هر بخیل وحسود نامرد باد . آمین بحرمة سید المرسلین .

م . ی .

(توجیهات)

جناب دولتما آب خورشید پاشا والی سابق ولایت آیدین بوالیکری ولایت حلب منصوب .

عزتما آب احمد مدحت افندی باش کاتب (منشیٔ اول) تحریرات ردوس بمدیری مطبعهٔ عامره معین گردیده اند .

بجناب مسیو ژوزف زیچی فرزند کونت زیچی سفیر دولت اوسترپا یك قطعه نشان از درجهٔ نخستین مجیدیه اعطا فرموده شده است .

بجناب رشادتما آب چلبی افندی که در قونیه مسندنشین ارشاد هستند یك قطعه نشان عالی عثمانی از درجهٔ دوم اعطا گردیده است .

(تدارك جنگیٔ دولت روس)

روزنامهٔ حقیقت مکتوبی از اخبار نویس پطربورغ مینویسد که استعداد جنگیٔ روس را درآن شرح داده است وما ذیلا خلاصهٔ آنرامی نگاریم

اردوی جنوبیٔ دولت روس عبارت است از ۱۵۷ فوج (طابور) پیاده و ۱۹۲ هزار سوارهٔ منتظم وقزاق و ۵۰٤ عراده توب . واردوی مذکور بشش قسمت منقسم گردیده . چهار قسمت آن در بسارا بیا یکی درقرم وششمی درمیان قرم و بسارابیا میباشد

افراد عسکریهٔ موجوده این اردو ازچهار ایالت جمع آوری میشوند واینها راسه مرکز عسکری هست که (کیف) است و (هوجه بك) و (خارقوف)

ازجملهٔ افراد واجزای این اردو بقدرهشتاد ودوفوج پیاده وسی وشش دسته سواررديفی و قزاق بادویست عراده توب جمع آوری شده بمرکز های اردوی جنوبیٔ مذکور رفته اند . وباقی دیگر درجاهای خودشان هستند .

افواج اردوی جنوبی هرکدامی هشتصد نفر است . ویکصد و بیست وهشت سواره وسی نفرهم برای هریك عراده توپ معین است . وعلاوه براینها بقدرده هزار نفر قزاق جهت قراول وکشف واتصالات دارند . وجملهٔ اینها معادل هشتاد وشش هزار کس میباشند ودراردوگاه موجودند . وحال بجهة زمستان درخانهای اماکن معینه وشهرها وقلعه های واقعه درمیان بسرابیا وکرچ جابجا شده اند . که از آنجمله است . بندر . کشنف . هوجه بك . نیکولایف . قرم .

ازروی تحقیق که کرده شده است قشونی که تنها درحوالی (بسرابیا وبادوسق) هست زیاد تر ازهمه جا است و ٤۳ فوج پیاده و پنجاه عراده توپ است . ودو تیپ سواره ودوهزار قزاق . فقط دولت روس بملاحظهٔ اینکه می خواهد در هنگام اعلان حرب دویست هزار جمعیت داشته باشد موجودی حالارادریکصد و بیست وهشتهزار قرار داده باقیٔ دیگر آن را می خواهد از افلاق و بغدان جابجا نموده وبا این دویست هزار از سمت طونه حرکت کند . ویکصد هزار دیگر هم برای سمت قفقاز آماده میدارد . که این دو اردو را بواسطهٔ اردوی قرم وهوجه بك بهمدیگر ربط خواهد داد .

این یکی را تصور نباید کرد که دولت روس بیشتر از اینها برای جنك بتواند عسکر پیدا نماید . چه اینقدرها که هست بکمال زحمت واشکال حاضر کردیده .

حال در سمت جنوب کوهستان قاف تنها صد هزار کس موجود است پنجاه هزار دیکر در شمال مانده وتا ماه ایار رومی که ماه سیم بهار است مشکل است بتوانند . بسمت جنوب بکذرند .

(قوهٔ بحریهٔ دولت روس)

استعداد جنك دریایی دولت روس درماه حزیران سال کذشته عبارت از ۲۵۵ فروند کشتیٔ جنکی بوده است که ۲۱٤ فروند آن آتشی و ٤۱ فروند بادی و ازجملهٔ آن واپورها بیست و هفت فروند زرهدار است وباقی دیکر بی زره و بقدر عشر اینها واپورهای بسیار کوچك است باندازهٔ واپورهای (درون کوپریٔ) اسلامبول . از این کشتیها تنها صد فروند توپ داشته وباقی دیکر بی توپ بوده اند این اوقات بجز ٤۱ فروند کشتیٔ بادی در همهٔ آنها توپ کذاشته شده است . و دستهٔ بحر سفید را نیز بسمت بحر بالتیك آورده اند .

و این اوقات برای علاوه شدن بر استعداد بحری بقدر سیصد و هشتاد و سه فروند دوبه‌های همه جور مختلف الأشکال نیز افزوده اندوده کشتیٔ دیکر که دو فروند آنها نیز زرهدار خواهد بود در دستکاه است و می سازند .

روز چهارشنبهٔ کذشته وکیلهای تبعهٔ روسیه که در اسلامبول هستند بجهة ملاقات و داعیه نزد جناب جنرال اغناتیف رفته اند . جنرال پس از اظهار مهربانی زیاد و ایفای رسم التفات سخن از وضع حال حاضر بمیان آورده وکفته است امید وارم دولت عثمانیه نیات خود را تغییر داده ! وفتنهٔ جنك وجدال ازمیان بر داشته شود . و من خود از هوا خواهان صلح و صفا بوده شریك رای جنك جویان نیستم . و در این ذیل از استعداد جنکیٔ دولت روسیه مجملی بیان کرده است که در قطعهٔ اوروپ چهارصد و بیست هزار و در سمت مشرقستان دویست و بیست هزار کس جمعیت عسکریهٔ روسیه موجود است . وآنچه در خصوص احوال صحیهٔ عساکر روسیه کفته می شود با آن طورها نیست که شیوع یافته است وامید هست که باز باسلامبول آمده باشما ملاقات نمایم .

از لندن بروزنامهٔ (هامبورغ) نوشته اند که در انکلستان یك فرقهٔ عسکریه بسرداری لورد (ناپیر) که عبارت از سی هزار نفر باشد . آماده بوده است . که بجهت محافظت اسلامبول در درهنکام لزوم بسمت کرید یا یك نقطهٔ دیکری از ممالك عثمانیه فرستاده خواهد شد .

مسیو (مونیستی) نامی در بابعالی بنای تدریس علم (استنوکراف) یعنی فن چاپك نویسی کذاشتهٔ . و بیست وسی نفر هم متعلم وشاکرد مشغول یاد کرفتن این علم هستند . واین علم در ممالك اروپ برای ثبت کردن سخنها و نطقها که در مجالس ومحافل و انجمنها کفته می‌شود بکارمی آید . وقاعدهٔ مخصوصه دارد که سخن را بدون یك نقطه کم وزیاد در اثنای تکلم بکمال چابکی اخذ کرده و در روی کاغذ ثبت می کنند . و از هر کلمه یك اشارت وعلامتی دارند . و این علم باوجود قانون اساسی ومجلسی که منعقد می شود بسیار لازم است . ولی سخن در این است که برای لغتهای ترکی بغایت مشکل خواهد بود . وعمده علتش این است که مواقع استعمال لغتهای ترکی محدود نیست . ویك معنی بچندلغت بیان کرده می شود . وکذشته ازآن اشکالات دیکر نیز دارد واین یکی جداکانه اساسی لازم دارد و موافق لغات وزبان ترکی باید قواعدی قرارداده شود . واین هم کار یك نفر مسیو مونیستی نیست . خصوصا که کمان نداریم از دقایق و اطوار السنهٔ شرقیه آکاهی تمامی هم داشته باشد .

(خبرهای تلکرافی)

پاریس ۷ محرم

روزنامهٔ (دبا) و(مونیتور) درضمن بیان اصلاحاتی که ازجانب کونفرانس بمیان آمده بود سخن می کویند . یاد آوری می کنند بابعالی را که درخصوص فعلیات ترقی که آسایش عمومی را موجب تواند شد سعی واهتمام باید کرد .

لندن ۷ محرم

مجلس وکلا فردا منعقد خواهد شد . سفیر چین وارد لندن کردید .

نو یورق ۸ محرم

واپور (لودوس) نام معادل قیمت یك ملیون وهفتصد و پنجاه هزار دولار اسلحه ومهمات حربیه را برداشته ازاینجا عازم اسلامبول کردید .

لیورپول ۱۰ محرم

درمجمعی که دراینجا منعقدبود مسیو (کوروس) وزیر داخلیه بیان کردند که حال حاضر مساعد بصلح وصفا است .

برلین ۱۱ محرم

روزنامه‌های رسمی کازت (غولوس) نام مسکوراسرزنش میکنند که چرا ذریانات خود بطور مدعیانه سخن می کوید .

لندن ۱۱ محرم

در یکی ازمهمانیها لورد نورچیقوف بسخن آغاز کرده وکفته است . نتیجهٔ که از کونفرانس حاصل شد این است که شبهات ورقابتها را ازمیان برداشت . راه حصول صلح وآسایش را سهل وآسان کرد .

آتن ۱۲ محرم

دیروز شامی درمجلس مبعوثان بودجهٔ (موازنهٔ دخل وخرج) وزارت عدلیه را رسیده کی کرده شد . لورد سالیسبری ازاینجا حرکت کرده و یکسر بلندن رفت . سفارت دولت عثمانیه اعلان کرد که تبعهٔ یونان که بسلانیك خواسته باشند بروند پساپورط آنها باید ازجانب قونسولخانهٔ عثمانی تصدیق بشود .

راکوزه ۱۳ محرم

جناب احمد مختار پاشا والی کرید عازم محل مأموریت خودشان شدند .

آتنه ۱۳ محرم

دیروز سالیسبری با موسیو کوموندروس ملاقات کرد در خصوص مسئلهٔ شرقیه صحبتهای مفصل

یمان آوردند . مجلس مبعوثان بامر رسیده کی بودجهٔ وزارت داخلیه شروع کرد . ودوك آدیمبورغ بازنش دیشب باینجا وارد شدند .

پاریس ۱۳ محرم

مادامیکه درمجالس پارلمنتهای انکلیس والمان درخصوص مسئلهٔ شرقیه گفت وشنود کرده نشود قورچاقوف تحریرات عمومیه نخواهد فرستاد .

پاریس ۱۳ محرم

همهٔ روزنامهامی گویند نیات ایمپراطور روسیه حایل بصلح وآسایش است .

وین ۱۴ محرم

دیروز جناب علقو پاشا سفیر دولت علیهٔ عثمانیه با مسیو (زوکیچ) وکیل امارت صربستان بجهة مذاکرات صلحیه ملاقات وآغاز بمذاکره کردند .

پاریس ۱۴ محرم

روز بروز انتظار زیادتر میشود که از جانب قورچاقوف یك (سرکلر) تقریر مشتمل برخواهش صلح وصفا برسد .

پتربورغ ۱۴ محرم

روزنامهامی گویند بامارت صربستان اذن داده شده است که مستقیما با دولت عثمانیه معاملات مصلحانه پیش گیرد .

المان ۱۴ محرم

افکار عمومیه درحق عثمانیها روز بروز مساعدتر میشود .

خبرهای ذیل را از روزنامهای وین ترجمه می کنیم

ازپارهٔ نوشتجات که بدست دولت المان افتاده است معلوم می شود در فرانسه یك جمعیت پنهانی بوده است که می خواسته اند حکومت جمهوریه را بهم زده و یکی از شاهزادهگان اورلیان را بپادشاهی برگزینند واعلان حرب بالمان نمایند. ودرمیان این جمعیت مردمان بزرك دست اندرکار نیز بوده که چند کس ازآنها از بستگان جناب مارشال ماکماهون رئیس جمهوریه هستند ودر امورعسکریه و بحریه وملکیه ودر خدمات سفارتهای خارجه مستخدم میباشند .

ونیز تاغبلات مینویسد پرنس قرهطاغ مدیر حربیهٔ خودرا بایك یاور خود بوین فرستاده است که درآنجا دو ملیون فشنك خریداری نمایند .

روزنامهای وین از روی تلگرافنامهٔ که از (یاش) داشته اند مینویسند دولت روس درتدارکات جنك اهتمام دارد وهمینکه پانصد هزار قشون آماده کرد آغاز بجنك خواهد نمود .

چند نفر از جاسوسهای روس بسمت دوبروجه آمده بوده اند . ازجانب حکومت سنیه خبرداری شده و بسیاری ازآنهارا دستگیر کرده اند .

(عرض مخصوص)

این صحیفهٔ اخبارکه محض برای خدمت ملت واشاعهٔ آثار آگاهی بنا کرده شده است. و پس از مدتی تعطیل بتوفیق خدای . آغاز بطبع واشاعهٔ آن کرده شد. باید بیاری وهمت صاحبان هم پایدار و دائمی باشد متا آنکه فائده ومنظوری که ازآن هست بدست آید . لهذا از کسانیکه مائل و راغب خریداری آن میباشند استدعا داریم . که باولین وسیله لطفا باداره آگاهی داده وقیمت معین آن را نیز سالیانه یا ششماهه که میخواهند پیشکی برسانند .

چون این گازت هر رور طبع ونشر نمی شود وصرافیه وفیئات سندهای استقراضات دولتی و مانند آنها برای ممالك محروسهٔ عثمانیه ودیگر ولایات پربکار نمیآید . لهذا بخواهش بعض دوستان ازآنجمله اکتفا بذکر قیمت مسکوکات واجناس متداولهٔ نقدیه وفیئات کمبیال واسهام عمومیه وچند قلم دیگر ازسندات شرکتها کرده . ودر این ذیل شرحی ازتاریخ ایرانرا بطور تفرقه نگاشتیم که از اوضاع تاریخ ووضعهای گوناگون جهان طالبان آگاهی را مزید بصیرت وعبرت حاصل گردد

﴿ تاریخ ایران ﴾

(هردوت) و (اکزنوفون) و (اکتزپاس) که از مورخین قدیم یونان . ابتدای تاریخ مستقلهٔ ایران را اززمان سلطنت وشهریاری (سیروس) که گویا کیخسرواین کیکاوس باشد میگیرند . وازعهد فرمانفرمایی آن پادشاه الی یومنا هذا مورخین فرنك تاریخ تولد ومدت سلطنت ورحلت سلاطین ایرانرا بکمال دقت ضبط وثبت نموده اند .

مقصود ما این نیست که تاریخ ایرانرا بران تفصیل که مؤرخین عجم وعرب ویونانی شرح و بسط داده اند بنویسیم . بلکه غرض نگاشتن فهرستی از اسامیٔ پادشاهان ایران از اول وضع سلطنت درآن مملکت که بعقیدهٔ پارسیان از (مه آبادیان) بوده ومدت سلطنت ایشان وحوادث معلومهٔ عمده که درزمان حکمرانیٔ آنها روی داده از (مه آبادیان) الی بد وزمان سلطنت (پیشدادیان) را تا زمان سلطنت سیروس ازتاریخ مروج الذهب مسعودی که بقدمت وصحت موصوف ومعروف است ترجمه کرده می نگاریم .

اعتبار وامتیاز تواریخ یونانی وفرنکی برسایر تواریخ آن است که سنین تاریخ عوض نشده والسنه وخطوط نیز همان است که درسه هزار سال قبل بوده ونوشتجات (هردوت) و(اکزنوفون) بهمان طرز باقی است .

معرفی این سه نفرمورخ بمطالعه کنندگان لازم است .

اول (هردوت) مورخ یونانی که قدما اورا ابو التاریخ نام نهاده اند . مولدش درشهر (هالی کارناس) که ایزمان به (بودرون) موسوم است در ۴۸۴ سال قبل از میلاد حضرت مسیح یعنی در ۲۲۵۸ سال قبل از این از بد وجوانی میل بسیاحت بلاد بعیده نموده اغلبی از شهرهای یونان وافریقیه وآسیارا گردش کرده ازتواریخ ووضع رسوم ملل وآنصفحات اطلاعات کامله

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۸ کانون ثانی رومی ۳۰ ژانویه

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۳۵

	فرانق	سانتیم
سندت راه آهن روم ایلی	۳۸	۰۱

	ایرای عثمانی	غروش
سوسیته ژنرال	۰۳	۰۲
شرکت عثمانیه	۰۱	۳۲
اعتبار عمومی	۴	۲۵
تراموای	۱	۴۵

کمبیالی	غروش	پاره
لندن ۹۱ روزه برای هر یك لیرای انکلیس	۱۰۹	۲۰
پاریس	فرانك ۲۳ سانتیم	۱۰

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی
ازقرار صد غرش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۲۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۲۸
امپریال	۸۸	۲۰
کرمیجه	۵۰	۲۵
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذی	۱۵	۱۴
مجیدیه	۱۰۴	۳۱
بشلك	۱۱۱	۲۰
متالك	۱۱۲	۲۰
پول سیاه	۱۶۴	۰۰

(اسامی وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسمر ای امیر به مسیو دیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی . در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار. در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی . درحیدار آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی . درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرت معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین در بارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه، دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد
برای ممالك اوروب سی فرانك .
جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

حاصل نموده . درمراجعت بوطن کتابی مبسوط در نه جلد تألیف کرده در یکی ازاعیاد یونانیان که جمعیت زیادی از بلاد آن مملکت درموضعی جمع شده بودند بحضار عرضه داشت . بزرکان (آتن) که اکنون نیز پای تخت دولت یونان است درآن مجلس مبلغ ده تالان (که هرتالان معادل پنجهزار و پانصد وشصت تومان ونه هزار دینار پول حالا باشد) باوصله دادند . کتب هردوت بچندین زبان ترجمه شده بعض اطلاعات را ما از روی ترجمهٔ آنها می نویسیم .

دوم (اکزنوفون که صاحب السیف والقلم بود. درحوالی (آتن) بقدر ۴۴۵ سال قبل از میلاد متولد کردید . درسن شانزده سالکی بخدمت سقراط حکیم رسیده ازمریدان خاص آن حکیم دانشمند شد . وقتیکه (کلیارك) سردار یونانی باجمعی ازدلیران آن بوم زمین داوطلبانه بخدمت (سیروس) جوان که برادر (آرتاك زرسس) که اردشیر پادشاه ایران بود رفت . (اکزنوفون) جزء آن قشون بود وسالها درزمان حیات سیروس که علم مخالفت برضد برادر افراشته بود خدمت میکرد . بعد ازآنکه سیروس بدست پادشاه ایران برادرش درجنك کشته شد . سپهسالار عساکر ایران بتهیدی (کلیارك) سردار را بمعسکر خود طلبیده اورا بقتل رسانید . ده هزار مهاجر یونانی که این بد قولی را ازسپهسالار ایران دیدند (اکزنوفون) را سردار خود کرده آن مرد دانشمند دلیر از کنار شط بغداد که محل تلاقی فئتین بود آنهارا ازمملکت دشمن سالماوغانما کذرانیده به (اسکوتاری) که حال اسکدار کفته میشود رساند . واز آنجا بواسطهٔ قرب جوار بیونان مهاجرین اورا وداع کرده باوطان خورفتند .

این مقدمه درچهارصد و یك سال قبل ازمیلاد حضرت مسیح واقع شد . ودر تواریخ ضبط است . (اکزنوفون) در ۳۵۴ سال قبل از میلاد رحلت کرده صحت تاریخ او محل تردید نیست .

سیم (اکتزیاس) طبیب ومورخ یونانی ۴۱۶ سال قبل ازمیلاد بایران آمده هفده سال در آنجا بماند واز اطباء خاصهٔ (ارتاك زرسیس) پادشاه ایران بود . تاریخ هندوستان وایران را مفصلا نوشته بود . اماحالا جز چند جزوهٔ دیکر باقی نمانده است .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٢) میباشد ٠

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ٢٣ شهر محرم الحرام سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

٢٦ کانون ثانی ١٢٩٢ و ٧ فوریه ١٨٧٧

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت٠ موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود٠ هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد٠ از اعلانات معموله سطری سه ٠ وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

منصب جلیل صدارت عظما بعهدهٔ جناب مستطاب ادهم پاشا رئیس سابق شورای دولت محول کردیده ٠ دستخط همایون ملوکانه کدرایباب و بیان دیکر ارادات سنیه شرف صدور یافته است پریروزکه دوشنبه ٢١ ماه محرم بود درسه ساعت یغروب مانده بنشریفات نظامیه محبوب جناب عطوفتمآب سعید بك باش کاتب (منشیٔ اول) مابین همایون بابعالی آورده شده ٠ وباحترامات وتعظیمات لازمه خوانده شده است ٠ این است ترجمهٔ دستخط همایون که ذیلا می نکاریم ٠

﴿ ترجمهٔ دستخط همایون ﴾

﴿ ادهم پاشا وزیر معالی سمیر من ﴾

﴿ قانون اساسی که درضمن تقدیر ﴾
﴿ احتیاجات زمانی وموقع جدید ومهم دولت ﴾
﴿ علیهٔ ما ازروی میل و آرزوی خاص ﴾
﴿ خودمان اعلان کردیم ثمرهٔ نیکی ﴾
﴿ که مارا ازآن مقصود است این بود که ازاین ﴾
﴿ قانون ماهیتی حاصل کردد که در نظر ﴾
﴿ همه کس احترام واعتماد راجلب کند ﴾
﴿ و بدین وسیلت آثار و اسبابی که نیك بختیٔ ﴾
﴿ مملکت را امنیت تواند داد بدست آید ﴾
﴿ واین یکی متوقف ومنوط براین است که همهٔ ﴾
﴿ مأمورین از بزرك وکوچك خودشان را ﴾
﴿ بحرکات واعمالی که در حوزهٔ حد معروف ﴾
﴿ مأموریتیٔ ایشان است وهمچنین بانقیاد ﴾
﴿ واطاعت احکام قانونیه مکلف دانند ﴾
﴿ واز طرف دیکر مساوات حقوقیه که بعموم ﴾
﴿ تبعه دادیم وهمچنین برای حصول ﴾
﴿ صلاح حال آنها هر کونه تدبیری که ﴾
﴿ لازم است باید بکار برده شود بنابراین لازم ﴾
﴿ آمد درحق وکلا و مأمورین که واسطهٔ ﴾
﴿ رؤیت وانجام مصالح هستند یك تغییر ﴾
﴿ کلی داده شود و مدحت پاشا که پیارهٔ ﴾
﴿ سببها بحکم قانون اساسی ازممالك محروسهٔ ﴾
﴿ ماباید تبعید شود ازمأموریت خود معزول ﴾
﴿ کردد ٠ وقانون اساسی امنیتی راکه ﴾
﴿ برای خدمت معتنای صدارت لازم است بتقدیر ﴾
﴿ مانعلیق کرده وشمارا طرف آنکونه امنیت می ﴾
﴿ دائیم لهذا خدمت مذکوره را بعهدهٔ لیاقت ﴾
﴿ شما محول داشتیم وازجهت اینکه باقتضای ﴾
﴿ قانون اساسی مأذونیت ولایتهارا وسعت ﴾
﴿ داده خواهد شد وتقسیمات و ادارههای ﴾
﴿ نواحی تغییر خواهد یافت معاش قائم ﴾
﴿ مقامیها بحد کفایت ابلاغ شده و برای ﴾
﴿ این مأموریت معتبره مانند متصرفیها ﴾
﴿ انتخابات عمومیه بشرط استناد باوامر ﴾
﴿ شاهانهٔ ما که پس ازاستیذان تعلق خواهد ﴾
﴿ پذیرفت مردمان با استعداد واعتبارمعین ﴾
﴿ خواهد کردید و درخصوص تعیین آنها ﴾
﴿ در نظر است لایحهٔ نظامنامهٔ بمجلس ﴾
﴿ مبعوثان محول کردد و بدین جهت امور ﴾
﴿ داخلیه وسعت و اهمیت پیدامی کند بناء ﴾
﴿ علیه نظارت داخلیه که متروك بود دوباره ﴾
﴿ برقرار شده و برای این کار بشرط ﴾
﴿ مأذونیت براینکه مستقیما با ولایات مخابره ﴾
﴿ نماید جودت پاشا ناظر عدلیه که دارای ﴾
﴿ اطلاعات مجربه است تعیین و بملاحظهٔ ﴾
﴿ اینکه لایحه های قوانین تالیه که ازمهمات ﴾
﴿ قانون اساسی است زودتر باید حاضر ﴾
﴿ شده ومجلس مبعوثان که وقت اجتماع ﴾
﴿ آن نزدیك است داده شود وازین بابت ﴾
﴿ ریاست شورای دولت بالمضاعف اهمیت ﴾
﴿ پیدا میکند ودرایت واستعداد قدری بك ﴾
﴿ امین شهر برای این کار محقق است لهذا ﴾
﴿ ریاست مذکوره را با نضمام رتبهٔ وزارت ﴾
﴿ بعهدهٔ او واکذار فرمودیم و نظارت ﴾
﴿ عدلیه را بعهدهٔ عاصم پاشا والیٔ ادرنه ﴾
﴿ واکذار و بجهة اهمیت ادارهٔ حاضرهٔ ﴾
﴿ ولایات طونه وادرنه لازم است این دو ﴾
﴿ مأموریت نیز بعهدهٔ کسانی محول کردد ﴾
﴿ که اقتدار وتجربهٔ آنها سزاوار امنیت کامله ﴾
﴿ است لهذا صادق پاشا سفیر سابق سلطنت ﴾
﴿ سنیهٔ مادر پاریس را بوالیکری طونه وعلی ﴾
﴿ پاشا را که ازوالیکری هرزکوین انفصال ﴾
﴿ یافته بود بوالیکری ادرنه منصوب نمودیم ﴾
﴿ نظارت تجارت وزراعت هم بملاحظهٔ ﴾
﴿ شایستکیٔ اوحانس افندی از اعضای ﴾
﴿ شورای دولت بانضمام رتبهٔ وزارت باوموجه ﴾
﴿ داشته احمد مختار پاشا والی کرید را بجای ﴾
﴿ سامح پاشا مشیراردوی چهارم ووالیکریٔ ﴾
﴿ کرید را بسامح پاشا مفوض فرمودیم و ﴾
﴿ چون مصالحی که بنظارتها راجع است باید ﴾
﴿ بقاعده وبطور منتظم بوده باشد وازاسباب ﴾
﴿ این کار است که مستشارهای کار آکاهی ﴾
﴿ که ازآراء آنها استفاده تواند شد در معیت ﴾
﴿ ایشان باشد و برای نظارت امور مالیه و ﴾
﴿ اوضاع اصلاحیه که برای نظارت امور ﴾
﴿ مالیه لازم است مقرر می باشد اشخاصی ﴾
﴿ که لازم است از اوروپ احضار شده ﴾

﴿ وطرف استشارهٔ این کار شوند ومستشاری ﴾
﴿ صدارت نیز بعهدهٔ خورشید پاشا والی ﴾
﴿ حلب واگذار شده برای انتخاب قائمقامها ﴾
﴿ حسب المقرر کومیسیونی از مستشارهای ﴾
﴿ نظارت وکسانی که از اعضای شورای ﴾
﴿ دولت مناسب باشد مرکب گردیده ﴾
﴿ مستشار صدارت ریاست آن کومیسیون را ﴾
﴿ درعهده خواهد داشت ورفعت پاشا که ﴾
﴿ از والیگری طونه انفصالی یابد بوالیگری ﴾
﴿ حلب وقسطاکی بك رئیس دائرهٔ ششم ﴾
﴿ بمستشاری داخلیه واوحانس افندی از ﴾
﴿ رؤسای محکمهٔ استینافیهٔ اسلامبول بمستشاری ﴾
﴿ معارف تعیین شدند وبطوریکه برما معلوم ﴾
﴿ شد بجهة ریاست مجلس مبعوثان آنچه ﴾
﴿ قاعدهٔ انتخاب و تصدیق آنرا مادهٔ هفتاد ﴾
﴿ وهفتم قانون اساسی معین می کند ازسال آینده ﴾
﴿ مجری وتعلق بانتخاب مبعوثان بنسبت نفوس ﴾
﴿ اهالی خواهدبود وبرای امسال موافق دستور ﴾
﴿ العمل موقت مادهٔ یکصدونوزدهم قانون اساسی ﴾
﴿ احمدوفیق افندی که استقامت وامانت وآگاهی ﴾
﴿ او ازادارهٔ مشورت عمومیه بریاست موقت مجلس ﴾
﴿ مبعوثان که مجتمع خواهندشد مأمور گردید وحالت ﴾
﴿ پاشا ناظر سابق تجارت با عضائی مجلس اعیان ﴾
﴿ وسعید افندی مستشارسابق صدارت باعضائی ﴾
﴿ شورای دولت معین شدند باجرای مقتضیات آنچه ﴾
﴿ اراده فرمودیم مبادرت ورزیده وحسن جریان ﴾
﴿ مصالح را وخصوصا برای استیذان قرار قوانین ﴾
﴿ و نظاماتی که در قانون اساسی وعده کرده شده ﴾
﴿ است واصلاحاتی که حالا و زمانا متحتم میباشد ﴾
﴿ بکمال سرعت مواظبت نمایید حضرت حق مظهر ﴾
﴿ توفیق فرماید . فی ۲۱ محرم ۱۲۹٤ ﴾

در نسخهٔ پیش وعده کرده بودیم ترجمهٔ قانون اساسی را درضمن یك ضمیمهٔ این روزنامه بنویسیم . چون این قانون همه نیك بختی مشرق زمین را اساس است . واقوام وطن را پس از وحشت وبیکانکی واسطهٔ یکانکی واستیناس . تاریخ جهان را سرمایهٔ افتخار است . دولت آل عثمان را برترین پایهٔ شرف و اعتبار . آری این قانون اجزای پراکندهٔ وطن راشیرازه است . وجمال ملك وملت را رونق وآرایش تازه . بنیان عدالت وراستکاری بوی استوار است . وامنیت ورفاه عمومی بدین واسطه برقرار . پشت دین ودولت بدین اساس قوی است . ومزرع ملك وملت بدین وسیلت شاداب وروی . وچون چنان است نباید آنکونه دستور العمل نیك بختی و افتخار را درضمن ضمیمه یا ویم و اخبار ووقایع متفرقه را بر آن مقدم داریم . این است که در آغاز سخن بنکارش آن پرداخته . و اخبار و مطالب دیگر را در ذیل آن ودر ضمیمهٔ که لزومامی افزاییم خواهیم نگاشت .

﴿ قانون اساسی ﴾

(ممالك دولت عثمانیه)

(مادهٔ اولی) دولت عثمانیه حاوی ودارای ممالك وقطعات موجوده و ممتازه میباشد وهمه یك وجود بوده . درهیچ زمانی وبهیچ وسیلهٔ تفریق نمی پذیرد .

(مادهٔ دوم) پای تخت دولت عثمانیه شهر اسلامبول است . واین شهر امتیاز جداگانه از دیگر بلاد عثمانیه را مالك نیست .

(مادهٔ سیم) سلطنت سنیهٔ عثمانیه بسمت حائز بودن خلافت کبرای اسلامیه بقاعدهٔ قدیمه راجع به بزرکترین اولاد از سلالهٔ آل عثمان است .

(مادهٔ چهارم) اعلیحضرت پادشاهی بر حسب خلافت حامی دین اسلام و پادشاه وحکمران جملهٔ تبعهٔ عثمانیه هستند .

(مادهٔ پنجم) شخص اعلیحضرت پادشاهی مقدس وغیر مسئول است .

(مادهٔ ششم) حقوق حریت واموال و املاك شخصیهٔ سلالهٔ آل عثمان وتخصیصات مالیه که ما دام الحیات دارند در تحت تکافل عمومیه است .

(مادهٔ هفتم) ازحقوق مقدسهٔ پادشاهی عزل ونصب وکلا است . واعطای رتبه ومناصب . ودادن نشان . واجرای توجیهات در بارهٔ ایالات ممتازه موافق شرائط امتیازیه . وضرب مسکوکات . وذکر نام ایشان درخطبه‌ها . وعقد معاهدات با دول خارجه . واعلان جنك وصلح . وفرمان فرمائی حرکات عسکریه . واجرای احکام شرعیه وقانونیه . وتنظیم نظامنامه‌های متعلق بمعاملات ادارهٔ دوائر . وتخفیف وعفو مجازاتهای قانونی . وعقد وتعطیل مجلس عمومی . ودرحین لزوم ابطال کردن آن . بشرط تجدید انتخاب شدن جملهٔ اعضای مجلس مبعوثان .

﴿ حقوق عمومیهٔ تبعهٔ دولت عثمانیه ﴾

(مادهٔ هشتم) تمامی افرادی که درزیر تابعیت دولت عثمانیه هستند از اهل هردین ومذهبی که بوده باشند ازجملهٔ آنها بدون استثنا (عثمانی) تعبیر می‌شود . وصفت عثمانی بودن بواسطهٔ احوالی که قانوناً معین می‌شود تحصیل و ابطال تواند شد .

(مادهٔ نهم) کافهٔ عثمانیان مالك حریت شخصیه بوده ومکلف هستند براینکه تجاوز بحقوق حریت دیکران نکنند .

(مادهٔ دهم) حریت شخصیه ازهرکونه تعرضی مصون است . وهیچ کس را بدون سبب وصورتی که قانون معین کرده است . بهیچ بهانهٔ مجازات وکیفرداده نخواهد شد .

(مادهٔ یازدهم) دینی دولت عثمانیه دین اسلام است . و باوصف نکاهداشتن این اساس و بشرط عدم اخلال آسایش مردم وآداب عمومیه آزادیٔ اجرای تمامیٔ ادیانی که درممالك عثمانیه شناخته شده است . وهمچنین جریان امتیازات مذهبیهٔ جماعات مختلفه بطور سابق در زیرحمایت دولت است .

(مادهٔ دوازدهم) مطبوعات درداٰئرهٔ قانون آزاد است .

(مادهٔ سیزدهم) تبعهٔ عثمانیه مأذون هستند . درداٰئرهٔ نظام وقانون هرکونه شرکتهای تجارتی وصنعتی وفلاحتی تشکیل نمایند .

(مادهٔ چهاردهم) تبعهٔ عثمانیه همچنانکه یك نفر یا اشخاص چندی درکارهای متعلق باشخاص خودشان یاکاری که مغایر نظامات وقوانین متعلقه بعموم ناس است . عرضحال بمجاهای لازم میدهند . کذلك حق دارند براینکه

درضمن شکایت ازافعال وحرکات مأمورین بصفت مدعی عرضحال ممهور وامضا شده بمجلس عمومی بدهند .

(مادهٔ پانزدهم) امر تدریس آزاد است وهر کدام ازعثمانیها بشرط تبعیت برقانونی که معین است . بتدریس عمومی وخصوصی مأذون است .

(مادهٔ شانزدهم) تمامیٔ مکتبها درتحت نظارت دولت است . وبرای تربیت تبعهٔ عثمانیه بیك سیاق اتحاد وانتظام اسبابی راکه لازم باشد تشبث خواهد شد . واصول تعلیمیه را که بامور اعتقادیهٔ ملل مختلفه تعلق دارد خللی ایراد نخواهد کردید .

(مادهٔ هفدهم) همهٔ عثمانیان درحضور قانون درحقوق ووظائف مملکت بغیر ازاحوال دینیه ومذهبیه سمت مساوات وبرابری دارند .

(مادهٔ هجدهم) تبعهٔ عثمانیه را ازشرائط استخدام درخدمات دولتی است که زبان رسمی دولت راکه زبان ترکی است بداند .

(مادهٔ نوزدهم) عموم تبعهٔ عثمانیه بنسبت قابلیت واستعداد برای مأموریتهایی که مناسب باشد قبول خواهندشد .

(مادهٔ بیستم) تکالیف مقرره از روی نظامات مخصوصه درمیان عموم تبعه بنسبت قدرت آنها طرح وتوزیع خواهد شد .

(مادهٔ بیست ویکم) هرکس ازمال وملك خود که بقاعده واصول مالك آن شده است . امنیت خواهد داشت . مادامیکه لازم بودن ملکی برای منافع عمومیه ثابت نشود وبهای ارزندهٔ او بصاحبش نرسد ملك متصرفی کسی رانمی توان کرفت .

(مادهٔ بیست دوم) مسکن ومنزل هرکسی درممالك عثمانیه ازتعرض مصون است وازجانب حکومت بجز در مواقع واحوالی که قانون معین می کند . بهیچ سببی بزور داخل منزل کسی نمی توان شد .

(مادهٔ بیست وسیم) موافق احکام قانون اصول محاکمه که نوشته خواهدشد . هیچ کس رااجبار نمی توان کرد براینکه بغیر از محکمهٔ که کار او با آنجا مربوط ومنسوب است بمحکمهٔ دیکری برود .

مادهٔ بیست وچهارم) مصادره وبیکار وجریمه ممنوع است . فقط احوالی که در اثنای جنك اصولا معین خواهد شد ازاین حکم مستثنا است .

(مادهٔ بیست وپنجم) در خارج آنچه قانون معین کرده است . بنام بده ورسومات وغیر ذلك حبه ودیناری ازکسی دریافت نخواهد کردید .

(مادهٔ بیست وششم) اشکنجه ودیکر هر کونه اذیت کلیاً وقطعیاً ممنوع است .

وکلای دولت

(مادهٔ بیست وهفتم) منصب جلیل صدارت ومشیخت اسلامیه ازجانب پادشاهی بکسانی که امنیت میفرمایند محول می شود . وهمچنین مأموریتهای سائر وکلا نیز بارادهٔ شاهانه اجرامی شود .

(مادهٔ بیست وهشتم) مجلس وکلادرتحت ریاست صدراعظم منعقد کردیده . ومرجع کارهای مهم وعمدهٔ داخلی وخارجی میباشد . وآنچه از قرارهای مذاکرات آن انجمن محتاج باستیذان ازاعلیحضرت پادشاهی باشد بعد از عرض وتعلق ارادهٔ سنیه مجری ومعمول میکردد .

(مادهٔ بیست ونهم) هریکی ازوکلا کارهایی راکه بدائرهٔ او راجع ودر اجرای آن مأذون است موافق اصول وقاعدهٔ آن اجرا میکنند . وآنچه در تحت مأذونیت خود نیست بصدراعظم عرض میکند صدراعظم نیز آنچه ازاین مقوله امور محتاج مذاکره نیست اجرا . وباآنکه عرض واستیذان ازاعلیحضرت پادشاهی کرده وآنچه محتاج کفت وشنود است درمجلس وکلا مذاکره وعرض شده وبدآنچه ارادهٔ سنیه تعلق کیرد بایفای آن می پردازند . که اقسام ودرجات اینکونه امور ومصالح بموجب نظامنامهٔ جداکانه معین خواهد کردید .

(مادهٔ سی ام) وکلای دولت ازاحوال اجراءآتی که متعلق بمأموریت خودشان است مسئول میباشند .

(مادهٔ سی ویکم) هرکاه یکی ازاعضای مجلس مبعوثان ویاچند کس ازایشان ازجهت احوال واوضاعی که جزو وظائف هیئت مبعوثان ودرداخل دائرهٔ تکالیف ایشان است درحق یکی ازوکلای دولت شکایتی راکه باعث مسئولیت تواند شد بمیان بیاورد . دراینصورت فهرست شکایتی که در اینباب برئیس مبعوثان داده می شود اولا بموجب نظام داخلیٔ هیئت مبعوثان نهایت درعرض سه روز بشعبهٔ که مأمور بمذاکره این است که آیا احواله شدن این کونه امور بهیئت لازم است یانه فرستاده می شود واز جانب شعبهٔ مذکوره تحقیقات لازمه بعمل آورده شده وپس از آنکه ایضاحات کافیه از کسی که شکایت ازاوشده است استحصال کرده کرده شد قرارنامهٔ راکه درباب قابل مذاکره بودن مطلب باکثریت آرا ترتیب میدهند درمجمع هیئت مبعوثان خوانده میشود واکر مقتضی کردد کسی که شکایت ازاواست دعوت شده بشخصهٔ یابواسطه ایضاحات وبیانات اوشنیده می شود . وپس ازآنکه باکثریت مطلقهٔ دوثلث از اعضای موجوده قبول کرده شده محضری که مشعر بطلب محاکمه باشد بمقام صدارت تقدیم وپس ازعرض موافق ارادهٔ سنیه که متعلق خواهد کردید بدیوان عالی حواله می شود .

(مادهٔ سی ودوم) اصول محاکمهٔ وکلایی که تهمت زده می شوند از روی قانون جداکانهٔ مخصوص معین خواهد کردید .

(مادهٔ سی وسیم) دردعوا هایی که خارج ازمأموریت است . وتنها باشخاص راجع است فرق میان وکلا وسائر افراد عثمانیه نیست . ومحاکمهٔ این کونه فقرات درمحکمه های عمومی که دعواهای مذکوره راجع باآنها است رسیده کی خواهد شد .

(مادهٔ سی وچهارم) وکلای دولتی که ازجانب (دائرهٔ اتهام) دیوان عالی متهم بودن آنها قرار داده می شود . مادامیکه برائت ذمت حاصل نکرده اند از وکالت ساقط خواهند بود .

(مادهٔ سی وپنجم) هرکاه دریکی ازفقراتی که درمیان وکلا وهیئت مبعوثان محل اختلاف شده ووکلا درقبول کردن آن اصرار وازجانب مبعوثان باکثریت آراء دلائل وموجبات لازمه بمیان آورده شده وبطور قطعی ومکررا مردود بشود در اینصورت تبدیل هیئت وکلا یعنی عزل کردن همهٔ وکلا وتعیین وکلای دیکر بجای ایشان . وباآنکه

فسخ هیئت مبعوثان بشرط انتخاب مجدد در مدت قانونیهٔ آن منحصرا دردست اختیار و اقتدار اعلیحضرت پادشاهی است.

(مادهٔ سی وششم) هرگاه برای نگاهداشتن دولت از یك مخاطره وهمچنین درضمن وقایهٔ امنیت عمومیه از وقوع خللی . یك ضرورت و ناچاری مبرمی حادث گردد . واین کیفیت در وقتی بوده باشد که زمان انعقاد مجلس عمومی نباشد . ووقت هم وسعت ومساعدت این را نداشته باشد که برای مذاکرهٔ تأسیس قانونی که دراینباب لازم باشد مجلس عمومی خواسته شده مجتمع کردند . هیئت وکلا موافق احکام قانون اساسی بانضمام ارادهٔ سنیه قراری میدهند واین قرارتا هنگام اجتماع مجلس مبعوثان وداده شدن قرار موقتا حکم وقوت قانون را خواهد داشت .

(مادهٔ سی وهفتم) هریك از وکلا حق این را دارند که هر وقت خواسته باشند درمیان هر دو هیئت داخل شده وياخود یکی از مأمورین را که درمعیت اوست بوکالت بفرستند . وهمچنین در ایراد نطق حق تقدم بر دیگران دارند .

(مادهٔ سی وهشتم) درصورتیکه درضمن استیضاح مطلبی مجلس مبعوثان با کثریت آراء حضور یکی از وکلا را درمجلس لازم دیده وقرار بدهند واورا دعوت نمایند . وکیل مشارالیه بنفسه حاضرشده ویا یکی از رؤسای مأمورین را که در معیت خود دارد خواهد فرستاد . که سؤالهایی را که ایراد میشود جواب بگوید . و اگر لازم داند که جواب آنرا بتاخیر بیفتد ازد صلاحیت این را دارد و پس ازآنکه مسئولیت آن را بعهدهٔ خود گرفت تاخیر درجواب مینماید.

(ماده سی ونهم) همهٔ مأمورین از روی شرائطی که نظاماً معین خواهد شد برای مأموریتهایی که قابلیت واستعداد آنرا دارند انتخاب خواهند شد . ومأمورهایی که بانطور انتخاب می شوند مادامیکه حرکتی ازآنها محقق نگردد که قانونا باعث معزولی باشد. ویا خودشان استعفا نکنند ویا سبب ضروری دولتی نبوده باشد عزل وتبدیل نخواهند شد وکسانیکه به نیکی اطوار موصوف وازصاحبان استقامت بوده و یك ملاحظه وضرورت دولتی ازمأموریت خودشان معاف می شوند . بطوریکه درانظام جداگانهٔ آن معین خواهد شد نائل ترقیات وتخصیص معاشهای معزولی وخانه نشینی خواهند بود .

(مادهٔ چهلم) چون ملزومات ووظائف هرمأموریتی بموجب نظام جداگانه معین خواهد شد . بنابرین هرمأموریتی درداثرهٔ تکلیف خود مسئول است .

(مادهٔ چهل ویکم) اگرچه احترام وتمکین هرمأموری از آمر وبزرك خود لازم است ولی اطاعت او باندازهٔ باید باشد که قانون آن را معین کرده است . درکارهایی که خلاف قانون باشد اطاعت آمر مأمور را مدار استخلاص از مسئولیت نتواند بود .

﴿ مجلس عمومی ﴾

(مادهٔ چهل ودوم) مجلس عمومی دارا ومحتوی دوهیئت جدا جدا است که نام آنها (هیئت اعیان) و (هیئت مبعوثان) است .

(مادهٔ چهل وسیم) هر دوهیئت وجمعیت مجلس عمومی هرسال دراول ماههای تشرین ثانی مجتمع وبارادهٔ سنیه کشوده میگردد . ودر اول آذر ماه که ماه مارس باشد بازبارادهٔ سنیه بسته می شود . ویکی ازاین هیئتها درزمانیکه دیگری مجتمع نباشد منعقد نمیگردد .

(مادهٔ چهل وچهارم) اعلیحضرت پادشاهی درضمن لزومی که حاصل گردد مجلس عمومی را پیش ازوقت معین می کشاید ومدت سعینهٔ اجتماع انرا نیز تنقیص وتمدید میکنند .

(مادهٔ چهل وسیم) در روز کشوده شدن مجلس خود اعلیحضرت پادشاهی ویاخودبوکالت ایشان باحضور صدراعظم رسم افتتاح مجلس بعمل آورده می شود . ویك نطق همایون متضمن احوال داخلیهٔ دولت درظرف مدت سال حاضر واز مناسبات خارجیهٔ سال وازتدابیر وتشبثاتی که برای سنهٔ آینده باید اتخاذ شود در اول کشوده شدن مجلس خوانده می شود .

(مادهٔ چهل وششم) کسانی که برای اعضائی مجلس عمومی انتخاب ویانصب می شوند در روز افتتاح مجلس درحضور صدراعظم . وکسانی که آنروز حاضر نشده اند درحضور رئیس هیئتی که منسوب بآن هستند. سوگند یاد خواهند کرد براینکه درحق اعلیحضرت پادشاهی ووطن بصداقت راه رفته . احکام قانون اساسی ووظیفهٔ راکه بعهدهٔ او بامانت سپرده شده است رعایت خواهد کرد . وازخلاف آن احتراز ومجانبت خواهد نمود .

(مادهٔ چهل وهفتم) اعضای مجلس عمومی درخصوص بیان رای ومطالعهٔ خود شان مختارند وهیچ کدام ازایشان درتحت قید هیچ گونه وعد ووعیدی ودستور العملی نتوانند بود . واز جهة بیان رای خود . وهمچنین ازبابت مطالعاتی که دراثنای مذاکرات مجلس بمیان می آرد بوجهی متهم نتواند شد مگر اینکه برخلاف نظامنامهٔ داخلیٔ مجلس حرکت کرده باشد . که در اینصورت بموجب نظامنامهٔ مذکور درحق او رفتار خواهد شد .

(مادهٔ چهل وهشتم) هرگاه یکی ازاعضای مجلس متهم بشود باینکه خیانتی کرده ومتصدی نقض وباطل کردن قانون اساسی شده ویاارتکاب ورشوه خواری نموده است . ومتهم بودن او باکثریت مطلقهٔ دوثلث اعضای موجودهٔ هیئت قرارداده شده . ویا آنکه قانونا بیك جزایی مانند حبس ونفی محکوم گردد ازآن شخص صفت اعضائی زائل می شود . ومحاکمات این افعال ومجازات وکیفر آنها درمحکمه هایی که متعلق بآنها باشد رسیدگی وقرارداده خواهد شد .

(مادهٔ چهل ونهم) هرکدام از اعضای مجلس عمومی رای خودرا بشخصه بیان می کنند . وهریك ازآنها حق این را دارند که درقبول ورد کردن مطلبی که مذاکره می شود از بیان رای خود خودداری نماید .

(مادهٔ پنجاهم) یك شخص دریکبار نمی تواند از اعضای هردوهیئت مذکوره بشود .

(مادهٔ پنجاه ویکم) هر دو هیئت مجلس عمومی مادامیکه اقلا یك نفر زیاده از نصف اعضا موجود نباشد نمی توانند بکفت وشنود آغاز کنند . ودرمطالبی که مشروط باکثریت دوثلثی نیست اعضای موجوده باکثریت مطلقه درهمهٔ مذاکرات قرارمی توانند داد . واگر رایها مساوی باشد رای رئیس بجای دو رای حساب می شود .

(مادهٔ پنجاه ودوم) هرگاه کسی ازجهت

دعوایی که بشخص خود متعلق است یکی ازدو هیئت مجلس عمومی عرضحال بدهد ومعلوم کردد که نخست بمأمورین دولتی که دعوای او متعلق بآنها است ویا مرجعی که مأمورهای مومی الیهم بآنجا تابع هستند اظهار نکرده رجوع بمجلس عمومی نموده است . آن عرضحال قبول نشده پس داده می شود .

(مادهٔ پنجاه وسیم) همچنانکه امر تنظیم قانون تازه ویاخود تعدیل ودست کاری یکی از قوانین موجوده بهیئت وکلا راجع است . هیئت اعیان وهیئت مبعوثان را نیز میرسد که درخصوص کارهایی که دردائرهٔ تکلیف معین آنها است استدعای تأسیس قانونی و یا تعدیل یکی ازقوانین موجوده رانمایند . دراینصورت بواسطهٔ صدارت از جانب پادشاهی استیذان شده و پس ازتعلق ارادهٔ سنیه امر تنظیم آنها از روی ایضاحات وتفصیلاتی که از دوائر متعلقه بآن مطالب داده می شود بعهدهٔ شورای دولت محول می کردد .

(مادهٔ پنجاه وچهارم) لوائح قانونهایی که باید درشورای دولت مذاکره وتنظیم شود ازجانب هیئت مبعوثان و پس ازآن ازجانب هیئت اعیان رسیده کی شده . و پس ازقبول شدن آن هرکاه ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی تعلق کیرد دستور العمل می شود . وهرلایحهٔ قانونی که ازجانب یکی ازاین دو هیئت بطور قطعی رد شده درمدت اجتماعیه آن سال لایحه مذکوره دیکر بار مطرح صحبت وکفت وشنود نتواند بود .

(مادهٔ پنجاه وپنجم) لایحهٔ یك قانون تا اولا در حضور هیئت مبعوثان و ثانیا در مجمع هیئت اعیان فقره بفقره خوانده شده و با کثریت آراء قرار داده نشود و بعد از قرارداد نیز با کثریت آراء قرار حاصل نکردد آن لایحه را قبول شده نمی توان انکاشت .

(ماده پنجاه و ششم) این هیئتها کسانی را که از وکلا و فرستاده کان وکلا نباشند ویا از اعضای خودشان یا از مأمورهایی نباشند که خود شان رسما دعوت کرده باشند . هیچ کس را چه اصالة و چه بوکالت ازجانب جماعتی برای اظهار مطلبی قبول نخواهند کرد . و اظهارات اورا کوش نخواهند داد .

(مادهٔ پنجاه وهفتم) مذاکرات و کفت وشنود هیئتها بزبان ترکی خواهد بود وهر لایحهٔ که مذاکره باید بشود یك روز پیش از مذاکره چاپ شده وبجمه اعضا قسمت خواهد شد .

(مادهٔ پنجاه و هشتم) بیان رأیها که از جانب هیئتها خواهد شد تعیین اسامی و یا باشارات مخصوصه و یا بطورهای پنهانی خواهد بود . و اجرای قاعدهٔ بیان رای پنهانی هم منوط بقرارداد اکثریت آراء اعضای موجوده می باشد .

(مادهٔ پنجاه ونهم) امر انضباط و انتظام داخلی هر هیئتی را منحصرا رئیس آن هیئت مجری میدارد .

﴿ هیئت اعیان ﴾

(مادهٔ شصتم) رئیس هیئت اعیان و اعضای آن بشرط نکذشتن شمارهٔ آن از مقدار ثلث اعضای مبعوثان مستقیما از جانب اعلیحضرت پادشاهی نصب می شود .

(ماده شصت ویکم) برای اعضائی هیئت اعیان کسی میتواند معین بشود که آثار و افعال او سزاوار وثوق و اعتماد عمومی بوده . و درامور دولت خدمات پسندیدهٔ او مسبوق و از کسان متعارف بوده . و سالش کمتر از چهل نبوده باشد .

(مادهٔ شصت ودوم) اعضائی هیئت اعیان دائمی و مادام الحیات است وبرای این مأموریت می تواند کسانی مأمور بشوند که در خدمت ومأموریت وکلایی و والیکری و مشیری اردو و قاضی عسکری و ایلچیکری و پاتریکی وخاخام باشیکری بوده و از معزولین باشند و از فریقان بحری و بری و از دیکر اشخاص که اوصاف لازمهٔ این مأموریت را جامعند . و کسانیکه بخواهش خودشان برای دیکر مأموریتهای دولتی معین می شوند از مأموریت اعضایی ساقط می شوند .

مادهٔ شصت وسیم) معاش اعضائی هیئت اعیان ماهیانه ده هزار غروش است (دویست تومان ایران) واعضائی که بنام دیکر از خزانه وظیفه وسیورساتی دارند اکر کمتر از ده هزار غروش است بآن مقدار ابلاغ واکر زیادتر باشد در قرار سابق ابقامی شود .

(مادهٔ شصت وچهارم) لوائح قوانین وموازنه هاکه ازجانب هیئت مبعوثان داده می شود، هیئت اعیان آنهارا تدقیق ورسیده کی میکند . اکر در آنها ملاحظه نماید چیزی راکه اساساً مورد دینیه وحقوق سنیهٔ اعلیحضرت پادشاهی راه . وهمچنین حریت و آزادی و احکام قانون اساسی وتمامیت ملکیت دولت و امنیت داخلیهٔ مملکت و اسباب مدافعه ومحافظهٔ وطن وآداب عمومیه راخلل تواند رسانید . در اینصورت مطالعهٔ خود را بر آن لایحه افزوده بطورقطعی ردوجرح میکند . و یابجهة اصلاح و تعدیل کردن بهیئت مبعوثان پس میفرستد . لایحهٔ راکه قبول می کند تصدیق وبمقام صدارت عرض می نماید . وهرکاه لازم داند عرضحالهایی راکه بهیئت داده شده است بصدارت بعلاوهٔ مطالعهٔ خود تقدیم سازد .

(مادهٔ شصت و پنجم) مقدار اعضای هیئت مبعوثان ازاین قرار ترتیب خواهد شد که ازهر پنجاه هزار نفر ذکور از تبعهٔ عثمانیه یك نفر مبعوث انتخاب خواهد کردید

(مادهٔ شصت وششم) امر انتخاب بقاعدهٔ رای پنهانی مؤسس می باشد وقرار اجرای آن درضمن قانون جداکانه معین خواهد شد .

(مادهٔ شصت وهفتم) اعضائی هیئت مبعوثان و مأموریت حکومت درعهدهٔ یك شخص مجتمع تتواند شد . فقط کسانیکه ازمیان وکلا انتخاب بشوند اعضا بودن ایشان جائز خواهد بود . واکر کسی از مأمورین دیکر بسمت مبعوثی منتخب کردد قبول کردن ونکردن آن باختیار خود او خواهد بود . فقط درصورتیکه قبول کرد از مأموریت خود انفصال خواهد پذیرفت .

(مادهٔ شصت وهشتم) کسانی که انتخاب آنها باعضائی هیئت مبعوثان جائز نیست اینها هستند .
(اول) کسانی که از تبعهٔ دولت عثمانیه نیستند .
(دوم) کسانی که موقتا امتیاز خدمت خارجه را موافق نظام مخصوص آن حائز شده باشد .
(سیم) کسانیکه ترکی نمیدانند .
(چهارم) آنها ئیکه سی سال راتمام نکرده اند .
(پنجم) کسانیکه درهنکام انتخاب نزد کسی مستخدم باشند .
(ششم) مفلس وورشکست شده کان که اعادهٔ اعتبار نکرده اند .
(هفتم) کسانیکه به بداحوالی مشهور باشند .
(هشتم) کسی که بمحجوریت اوحکم شده وفك حجر نشده باشد .
(نهم) کسانیکه ازحقوق مدنیت ساقط شده باشند .
(دهم) آنانکه درادعای تبعیت

خارجیه بوده باشند . اینها مبعوث نتوانند شد . ودر انتخاب مبعوثان که بعد ازچهارسال خواهدشد ترکی خواندن و بقدرامکان نوشتن هم مشروط خواهد بود .

(مادهٔ شصت ونهم) قرارانتخاب عمومیٔ مبعوثان درهرچهار سال یکبار اجرا می‌شود ومدت مأموریت هر مبعوثی عبارت ازچهارسال میباشد . ولی دوباره انتخاب کردن یك مبعوث جایزخواهد بود .

(مادهٔ هفتادم) انتخاب عمومی مبعوثان را لااقل درچهارماه پیش از مبدء اجتماع هیئت که اول ماه تشرین ثانی است آغاز کرده می‌شود .

(مادهٔ هفتاد ویکم) هرکدام ازاعضای هیئت مبعوثان نه تنها وکیل دائرهٔ است که اورا منتخب کرده اند . بل درحکم وکیل همهٔ عثمانیان است .

(مادهٔ هفتاد ودوم) انتخاب کنده کان مبعوثی راکه منتخب می کنند . لابدباید ازاهالی دائرهٔ ولایتی باشد که خودشان بان ولایت منسوب هستند .

(مادهٔ هفتاد وسیم) درصورتیکه بارادهٔ سنیه هیئت مبعوثان فسخ و متفرق شود. شروع بانتخاب تازهٔ مبعوثان خواهد شد . بطوریکه نهایت تامدت ششماه مجتمع کردند .

(مادهٔ هفتاد وچهارم) اگرچنانچه یکی ازاعضای هیئت مبعوثان وفات کند ویاد چاریکی از اسباب مانعهٔ مشروعه کردد . ویامدت طولانی درمجلس حضور بهم نرساند ویاآنکه استعفا کند ویا بجهه محکوم شدن و یا بعلت قبول کردن مأموریت دولتی ازاعضائی بیفتد . بجای او ازروی قاعده واصول دیکری معین می شود . کهنهایت بوقت اجتماع آینده برسد .

(مادهٔ هفتاد وپنجم) مأموریت اعضائی که بجای مبعوثان جاخالی مانده انتخاب می شوند. تازمان انتخاب آینده خواهد بود .

(مادهٔ هفتاد وششم) هرکدام از مبعوثان را برای اجتماع هرسال بیست هزار غروش (چهارصد تومان) از خزانه داده خواهد شد . بحساب ماهی پنجهزار غروش موافق نظامنامهٔ ملکیه خرجیٔ راه برای رفتن و برکشتن او اعطا خواهد کردید .

(مادهٔ هفتاد وهفتم) برای ریاست هیئت مبعوثان از جانب هیئت سه نفر وبجهة ریاست دوم وسیم نیز هرکدامی سه نفرکه جمعانه نفر باشند باکثریت آراء انتخاب می شود . و اینها بحضور شاهانه عرض شده یکی ازاینها برای ریاست ودونفر دیکر بسمت وکالت رئیس باارادهٔ سنیه معین‌شده مأمور بنشان اجرا می‌شود.

(مادهٔ هفتاد وهشتم) مذاکرات هیئت مبعوثان علنی است . ولی هرکاه درضمن یك کار عمده ومهمی ازجانب وکلا ویا پانزده نفراز اعضای هیئت مبعوثان تکلیف کنندکه مذاکرات مجلس درآن باب مخفی کرفته شود. در اینصورت محل اجتماع اعضا از دیکران مخلا شده . ودر باب قبول ورد آن تکلیف باکثریت آراء رجوع می شود .

(مادهٔ هفتاد ونهم) هیچکدام از اعضا مادامیکه در خصوص موجود بودن یك سبب کافی بر اتهام او باکثریت قرار داده نشده. و یا آنکه در حین اجرای جنحه و یا جنایتی و یا متعاقب آن کرفتار نشده باشد در ظرف مدت اجتماعیهٔ هیئت مبعوثان اقدام بتوقیف ومحاکمه او نتواند شد .

(مادهٔ هشتادم) لایحه‌های قانونهائی که بهیئت مبعوثان حواله‌می‌شودهیئت آنها را مذاکره کرده . و ازآنها آنچه را متعلق بامور مالیات و قانون اساسی است قبول ویارد میکند . و یا آنکه تعدیل واصلاح می نماید . وبطوریکه در قانون موازنهٔ مصارف عمومیه نموده می شود. پس از آنکه درمجلس هیئت مبعوثان بتفصیل تدقیق ورسیده‌کی کرده شد . باتفاق وکلا مقدارآن را قرار داده می شود . وهمچنین درخصوص کیفیت وکمیت وارداتی که در مقابل این است . ودر باب قسمت و جابجا کردن آن نیز باتفاق وکلا قرار داده می شود .

﴿ محاکم ﴾

(مادهٔ هشتاد ویکم) حاکمهایی کهازجانب دولت موافق قانون مخصوص منصوب شده وبدست ایشان برات داده شده است لاینعزل هستند . ولی استعفای ایشان پذیرفته می شود . ترفیات حاکمها ومسلك وتبدیل مأموریت و خانه نشینی آنها و معزولیتشان بجهة جرمی که حکم می شود همه تابع حکم قانون مخصوص آن است . واوصاف مطلوبهٔ حاکمها و مأمورین محکمه‌ها رانیز همین قانون نشان خواهد داد .

(مادهٔ هشتاد ودوم) هرکونه محاکمه که باشد درمحکمه‌ها علنا وآشکارا رسیده کی می‌شود . و انتشار اعلانات واحکام صادره را مأذونیت داده شده است. وتنها درصورت بودن سببهایی که درقانون تصریح شده است محکمه می‌تواند محاکمه را مخفی بدارد .

(مادهٔ هشتاد وسیم) هرکسی برای حفظ حقوق خود درحضور محکمه می‌تواند هرکونه وسائل ووسائط مشروعه راکه لازم داند بکار ببرد .

(مادهٔ هشتاد وچهارم) هیچ محکمهٔ بهیچ وسیلهٔ نمی‌تواندامتناع نماید ازرسیده‌کی بدعوایی که تعلق بوظائف و ملزومات مأموریت آن محکمه دارد . و پس ازآنکه شروع برسیده کی دعوی کرده شد ویا بتحقیقات اولیه که بجهة رسیده‌کی دعوی لازم آید دست زده شد دیکر جائز نیست کار محاکمه را بتاخیر و تعویق بیندازد . مکرآنکه مدعی از دعوای خود دست بکشد . اینقدر هست که در دعواهایی که متعلق بمجازات باشد حقوق نظامیه که راجع بحکومت است موافق قاعده مجری خواهد کردید .

(مادهٔ هشتاد وپنجم) هردعوایی در محکمهٔ که راجع بآن است رسیده کی می شود . ودعواهایی هم که درمیان اشخاص وحکومت باشد بمحکمه های عمومی راجع است .

(مادهٔ هشتاد وششم) محکمه‌ها ازهرکونه مداخله‌ها آزاد ووارسته میباشد .

(مادهٔ هشتاد وهفتم) دعواهای شرعی در محاکم شرعیه و دعواهای نظامی را در محاکم نظامیه رسیده‌کی می شود .

(مادهٔ هشتادوهشتم) اقسام محکمه‌هاوتکلیف مأموریتی ودرجات‌وتقسیمات صلاحیت واستحقاق

وتوظیف حاکمها همه از روی قانون بوده بقانون استناد دارد .

(مادهٔ هشتاد ونهم) هرگز جایز نیست در خارج از محاکم معینه محکمه یا کومیسیونی که استحقاق حکم دادن را داشته باشد بجهة رسیدگی وحکم کردن در پارهٔ موادمخصوصه تشکیل کرده شود . ولی تعیین مولی وتحکیم بطور یکه قانون معین می کند جایز است .

(مادهٔ نودم) هیچ حاکمی باوصف حاکم بودن نمی تواند یك مأموریت دیگر دولت را که معاش داشته باشد در عهدهٔ خود بگیرد . و دو مأموریت وصفت را یکجا دارا باشد .

(مادهٔ نود ویکم) بعض مدعیهای عمومی قرار داده خواهد شد که در امور مجازاتی حقوق عامهٔ ناس رانگاهداری کنند تکالیف اینها ودر جاتشان از روی قانون معین خواهد شد .

﴿ دیوان عالی ﴾

(مادهٔ نود ودوم) دیوان عالی مرکب از سی نفر اعضا است . ده نفر ازآنها ازهیئت اعیان وده نفر از شورای دولت ودہ نفر ازرؤسا واعضای محکمهٔ تمیز واستیناف . از وی قرعه تشخیص وتعیین شده دردائرهٔ هیئت اعیان در اوقات لزوم بارادهٔ سنیه منعقد می شود . وکارووظیفهٔ دیوان عالی رسیدگی بمحاکمهٔ رؤسا واعضای محکمهٔ تمیز است وکسانی که درضد شخص پادشاهی وحقوق پادشاهانه حرکتی کنند ویا متصدی شوند برانیکه دولت را بیك حال خطرناکی بیندازند .

(مادهٔ نود وسیم) دیوان عالی بدو قسم منقسم می شود . یکی دائرهٔ اتهامیه ودیگری دیوان حکم است . دائرهٔ اتهامیه عبارت ازنه نفر اعضا است که سه کس از ایشان ازهیئت اعیان است . وسه از دیوان تمیز واستیناف . ودیگر سه از اعضای شورای دولت . وایشان ازمیان اعضائی که برای دیوان عالی معین می شود ازروی قرعه انتخاب وتعیین خواهند شد .

(مادهٔ نودوچهارم) این دائره درخصوص متهم بودن و نبودن کسانی که طرف شکایت بشوند باکثریت آراء قرار میدهد . وکسانی که دردائرهٔ اتهامیه هستند نمی توانند داخل دراجزای دیوان حکم شوند .

(مادهٔ نود وپنجم) دیوان حکم مرکب از بیست ویك نفر میباشد هفت نفر ازهیئت اعیان وهفت نفر ازدیوان تمیز واستیناف وهفت نفر دیگر ازرؤسا واعضای شورای دولت که ازاعضای دیوان عالی هستند . و کار دیوان مذکور این است که درخصوص دعواهایی که از جانب دائرهٔ اتهامیه لزوم محاکمهٔ آنها قرارداده شده است . باکثریت دو ثلث اعضای مرتبه بطور قطعی واز روی قوانین موضوعه حکم می نماید . وحکم آنها استیناف وتمیز پذیر نیست .

﴿ امور مالیه ﴾

(مادهٔ نود وششم) هیچکدام از تکالیف دولت مادامیکه موافق یك قانونی معین نشود وضع وتوزیع وتحصیل نتواند شد .

(مادهٔ نود وهفتم) بودجهٔ دولت قانونی است که واردات مصرفهای تخمینیهٔ دولت را بیان می کند . وقانونی که محل استناد امر وضع وتوزیع وتحصیل تکالیف دولت است همین قانون است .

(مادهٔ نود وهشتم) قانون بودجه یعنی موازنهٔ عمومیه درمجلس عمومی بدقت رسیدگی شده قبول می شود . وجدولها وفردهایی که درآنها مفردات واردات ومصرفهای تخمینی نوشته شده ومربوط بآن است موافق نمونهٔ آن که نظاماً معین میشود منقسم باقسام وفصول وفقرات متعدده گردیده بتفصیل مذاکره وگفت وشنود دربارهٔ آنها بعمل خواهد آمد .

(مادهٔ نودونهم) قانون موازنهٔ عمومیه سال متعاقب کشوده شدن مجلس عمومی بمجلس مبعوثان داده می شود که درحین دخول سالی که لایحهٔ مذکوره متعلق بآن سال است بموقع اجرا گذاشته شود .

(مادهٔ صدم) از مال دولت هیچ گونه مصارفی بوقوع نخواهد پیوست . مگر آنکه موافق قانون مخصوص مصارف مذکور معین شده باشد .

(مادهٔ صد ویکم) هرگاه در اثنای تعطیل مجلس عمومی خللی لازم بشود که بجهة اسباب ناچاری فوق العاده درخارج ازموازنه مصرفی کرده شود . برای جایجا کردن آنگونه مصرف لازم . بشرط اینکه وکلا مسئولیت آنرا بعهدهٔ خود بگیرند ودرهنگام کشوده شدن مجلس عمومی لایحهٔ قانونی را که متعلق بآن است بمجلس عمومی بدهند مراتب رابا علیحضرت پادشاهی عرض واستیذان کرده ومبالغ مزبوره ازروی ارادهٔ سنیه جایجا شده وصرف تواند شد .

(مادهٔ صد ودوم) حکم قانون موازنه مخصوص بیك سال است . ودرخارج آن سال حکم آن جاری نتواند شد . ولی بجهة بعض حالات فوق العاده که بجهة آنها لازم می شود مجلس مبعوثان پیش ازقرار دادن قانون موازنه فسخ شود . در اینصورت وکلای دولت بارادهٔ سنیه حکم جریان موازنهٔ سال سابق را بموجب یك قرارنامه تاوقت اجتماع آیندهٔ مجلس مبعوثان تمدید می کنند . بشرط اینکه حکم این قرار داد از یك سال تجاوز نکند .

(مادهٔ صد وسیم) قانون محاسبهٔ قطعیهٔ مقدار حقیقیهٔ مبلغی را کهاز واردات سالی که متعلق بآن است تحصیل میشوده ونیز مصارف آن سال که صرف می شود از روی تحقیق معین میکند . وطور وطرز وتفسیمات آن نیز تماما مطابق قانون موازنهٔ عمومیه خواهد بود .

(مادهٔ صد وچهارم) لایحهٔ قانون محاسبهٔ قطعیه نهایت بعد ازچهار سال ازختام سالی که متعلق بآن است بمجلس عمومی داده می شود .

(مادهٔ صد وپنجم) یك دیوان محاسبات تشکیل خواهد شد . کهاین دیوان محاسبهٔ کسانی راکه مأمور قبض وصرف اموال دولت هستند رسیدگی کرده . وصورت محاسباتی راکه ازطرف دوائر نوشته شده است بدقت وارسی می نماید وخلاصهٔ تدقیقات ونتیجهٔ مطالعات خود را بموجب فهرست جداگانه بهیئت مبعوثان عرض می کند . این دیوان درهرسه ماهی یکباراوضاع مالیاتی را بواسطهٔ رئیس وکلا درضمن فهرستی بعرض حضور اعلیحضرت پادشاهی میرساند .

(مادهٔ صدوششم) اعضای دیوان محاسبات ازدوازده کس مرتب خواهد شد . وهر کدام از آنها بارادهٔ سنیه بقید حیات منصوب گردیده .

ومادامیکه ازجانب هیئت مبعوثان با کثریت آراء معزول شدن اوتصدیق نشود از مأموریت خود معاف نخواهد گردید .

(مادهٔ صدوهفتم) اوصاف اعضای دیوان محاسبات و تفصیلات وظائف واستحقاقات ایشان و صورت استعفا وتبدیل وترفی وخانه نشینی آنها وکیفیت تشکیل دفترخانهای این دیوان بموجب نظام جداکانه معین خواهد شد .

﴿ ولایات ﴾

(مادهٔ صدوهشتم) اصول ادارهٔ والیها از روی قاعدهٔ توسیع مأذونیت و تشخیص وتفریق وظائف مؤسس . ودرجات آن درضمن نظام جداکانه تعیین خواهد شد .

(مادهٔ صدونهم) صورت ووضع انتخاب مجلسهای اداره راکه درمرکزهای ولایتها و لواها وقضاها میباشد . و وضع انتخاب اعضای مجلس عمومی راکه سالی یکبار درمجلس عمومی جمع میشوند از روی یك قانون جدا کانه وسعت داده خواهد شد .

(مادهٔ صدودهم) وظائف ودرجهٔ استحقاقات مجالس عمومیهٔ ولایات بطوریکه بموجب قانون جداکانه معین خواهد شد عبارت ازاین است . که درخصوص تنظیم طرق و معابر و تشکیل صندوقهای اعتباری وآسان کردن راه صنایع وتجارت و زراعت وانتشار تربیت . مذاکرات لازمه را کرده وآنچه درباب وضع توزیع وتحصیل تکالیف ومرتبات دیوانی ومعاملات دیگر مخالف احکام قوانین و نظامات موضوعه دانند معین کرده هرکار و احوالی را بهرجایی که متعلق است بیان نمایند . ودرضمن طلب تصحیح و اصلاح آنها شکایت خودرا اظهار کنند .

(مادهٔ صد ویازدهم) درهرقضا ازجانب هرکدام از ملتها مجلس جماعتی خواهد بود . وکارآنها نظارت کردن است بوضع ادارهٔ حاصلات مسقفات و مستغلات ونقود وفقیه وکیفیت صرف شدن آنها درجاهای مشروطله آنها و درخیرات ومبرات وصرف شدن اموالی که وصیت کرده شده است موافق آنچه در وصیت نامها نوشته شده ست . او دادارهٔ اموال ایتام بطوریکه موافق نظامات جداکانه معین است . تنظیم این مجلسهای جماعت چنانکه بموجب نظامات جداکانه معین خواهد شد . ازافراد منتخبهٔ هر ملتی خواهد بود . مجلسهای مذکور حکومتهای محلی ومجالس عمومیه را مرجع خودشان خواهند دانست .

(مادهٔ صدود وازدهم) امور بلدیه در اسلامبول وخارجها ازجانب مجلسهای سوائر بلدیه اداره خواهد شد . ووضع تشکیل و وظائف وکیفیت انتخاب اعضای این مجلسها بموجب قانون جداکانه معین خواهد شد .

﴿ مواد شتی ﴾

(مادهٔ صد وسیزدهم) در صورتیکه دریك قسمتی از ممالك آثار و امارات اختلالی دیده شود . حکومت سنیه بشرط اختصاص بمحل اختلال موقتا (ادارهٔ عرفیه) را (که عبارت از تعطیل قوانین و نظامات ملکیه است) اعلان خواهد کرد . و وضع وکیفیت ادارهٔ جایی که درتحت ادارهٔ عرفیه باشد بموجب نظام مخصوص معین خواهد شد . کسانی که اخلال امنیت حکومت را کرده وموافق تحقیقات موثوقهٔ ادارهٔ ضابطه جنایت آنها بثبوت رسیده باشد اخراج و تبعید آنها ازممالك شاهانه منحصرا درید اقتدار اعلیحضرت پادشاهی خواهد بود .

(مادهٔ صد وچهاردهم) تحصیل مرتبهٔ اول معارف برای همه افراد عثمانی بطور اجبار و ناچاری خواهد بود . ودرجات ومتفرعات این مطلب نیز بموجب نظام مخصوص معین خواهد شد .

(مادهٔ صد ویانزدهم) هیچیك از مواد قانون اساسی بهیچ سبب و بهانهٔ تعطیل و بوجهی از اجرا اسقاط نتواند شد .

(مادهٔ صد وشانزدهم) اگر چنانچه فی الواقع باقتضای وقت وحال بطور قطعی لازم دیده شود که بعض مواد قانون اساسی تغییر و یاکم وزیاد شود . بشرائط مفصلهٔ ذیل اصلاح وتعدیل آن جائز خواهد بود .

هرگاه چنانچه ازجانب هیئت وکلا و یا هیئت مبعوثان درخصوص همچنان اصلاح و تعدیلی تکلیف بیان آورده شود . اولا تکلیف مذکور در مجلس مبعوثان باکثریت دوثلث اعضای مرتبه قبول می شود . واین قبول نیز باکثریت دوثلث مجلس اعیان تصدیق کرده شده و بعد ازآن هرگاه ارادهٔ سنیه نیز باآنطورها صادر شود تعدیلات مذکوره دستور العمل می شود . ومادهٔ که تعدیل آن تکلیف شده است . مادامیکه بطور مشروح درفوق مذاکرهٔ لازمهٔ آن بعمل نیامده و ارادهٔ سنیه صادر نگردیده باشد حکم وقوت خودرا فوت نکرده مرعی الأجرا خواهد بود .

(مادهٔ صدوهفدهم) هرگاه تفسیریکی از مواد قانون لازم گردد آنچه متعلق بامور عدلیه است تعیین معنی آن بمحکمهٔ تمیز راجع است . وآنچه تعلق بادارهٔ ملکیه دارد بشورای دولت وآنچه ازهمین قانون اساسی است بهیئت اعیان عائد میباشد .

(مادهٔ صد وهجدهم) نظامات ومعاملات وعاداتی که امروز دستور العمل است مادامیکه بموجب قوانین و نظاماتیکه وضع خواهد شد تعدیل وابطال نشده است مرعی الاجرا خواهد بود .

(مادهٔ صد ونوزدهم) جاری بودن تعلیمات موقتهٔ مورخه ۱۰ شوال ۱۲۹۳ تنها تا ختام مدت اجتماعیهٔ نخستین مجلس عمومی بوده . بعد ازآن را حکم آن معمول ومجری نخواهد بود .

پریروز درساعت پنج از دسته گذشته مدحت پاشا ازجانب مابین همایون احضار شده وبنحوی که در دستخط همایون مصرح است قرار تبعید واخراج اوازممالك شاهانه بموجب ارادهٔ سنیه با وتبلیغ شده وپس ازآن خود اورا دونفر یاور ودونفر چاووش (وکیل) برداشته بواپور (عزالدین) نام گذاشته اند . وچون استدعا کرده است که بعیال خود خبر فرستاده واشیاء لازمهٔ خود را همراه ببرد و مراتب بعرض خاکپای همایون پادشاهی رسیده وبرحسب ارادهٔ سنیه اذن مخابره باعیال واینکه هرچه ازاسباب وهرکه ازآدمهای خودرا بخواهد همراه ببرد باوداده شده واختیار اقامت درهرجایی که خود او بخواهد بخود او واگذار گردیده است . وچون خودش (برندیزی) راکه از ممالك ایتالیا است اختیار نموده اورا بسمت برندیزی حرکت داده اند .

﴿ یاد آوری واخطار مخصوص ﴾

پوشیده نیست که ترجمهٔ قانون اساسی بارهٔ عبارتها و اصطلاحات دارد که در زبان ترکی مصطلح است ومغایر وضع استعمالات زبان حالایی ایران . ودور نیست دروقت مطالعه کردن آن ابتداءا بعضیها بدون ملاحظه دراینباب تصور عیب جوئی واعتراضی را نمایند . بنابراین عرض می شود که اسلوب عبارات اینگونه قانونها که برای دولت دیگر و ملت دیگر است وزبان واصطلاحات ایشان غالبا موافق استعمالات ایران نیست . نباید تغییرداده شود . وبا اینکه تغییر دادن کمال اشکال را دارد . باید دانست که تصرف کردن درالفاظ مخصوصهٔ قانونی باعث فوت شدن بسیاری از نکات ودقایق مطلوبه شده . ومطلب را کاك وکم عیار خواهد ساخت . واصطلاحات مخصوصهٔ این قانون نیز درضمن قانونها ونظامنامهای جزو که فروع وشعبه های این اساس هستندهی مکرر خواهد گردید . وفهمیده شدن آنها بارتباط یکدیگر و بسیاق کلام واسلوب سخن ممکن تواند بود . واینهم واضح است که الفاظ لغتهای فارسی وعربی وغیرآنهارا درضمن فصول قانونی آوردن ودرمعانی مخصوصه استعمال کردن تنها بتصدیق یك مجلس رسمیٔ دولت جایز تواند وبس . راست است لغتهای مذکوره درفارسی حالایی و یا پارسی قدیم ترجمه دارد . ولی معنی لغوی بدون تصدیق مجلس رسمی بکار مقصود اصطلاحی نخواهد آمد . (صلوة درلغت عرب بمعنی دعا است ودر شریعت مطهرهٔ اسلام عبارت است از ارکان مخصوصه وآداب معینهٔ آن که شارع مقدس بر قرار فرموده اند) کار قانون نیز بدین منوال است .

بالجمله اگر دراصطلاحات وعبارتهای این قانون عبارات والفاظ چندی بر خلاف اصطلاح زبان فارسی آورده شده است . ازروی عمد واختیار است نه ازراه سهو وعدم آگاهی . فی المثل درجاهای چند لفظ هیئت گفته شده است واحکامی برآن مترتب گردیده . هیئت اعیان . هیئت مبعوثان . تکلیف هیئت این است . وقت اجتماع هیئت فلان روز است هیئت حکم می کند . هیئت قرار میدهد . هیئت فسخ وابطال می شود . هیئت را انتخاب می کنند . که اگر این عبارتها را کسی در ایران بگوید ومقصود ازآن را حالی نکند . ابتداء کسی نتواند فهمید . بل آنچه ازعبارت هیئت متبادر بذهن می شود هیئت انسانی ویا هیئت آسمانی خواهد بود . وعلتش این است که این معنی هنوز درایران نیست ولغتی هم بر آن وضع وتخصیص نشده است . ودر اینصورت جز اینکه دراین مواقع لفظ هیئت بعینه درترجمه آورده شود چارهٔ دیگر ندارد . وهمچنین است سایر فقرات که در بادیٔ نظر بر خلاف مصطلحات فارسی بنظر می آید .

قرارنامهٔ انتخاب اعضای مجلس مبعوثان بهر زبانی ترجمه وچاپ شده بعموم اهالی وممالك عثمانیه منتشر گردید . دراجرای این فصل و معین شدن مبعوثان ملتی که یکی از مواد عمدهٔ قانون اساسی است اهتمام تمام بعمل آورده می شود . واسلامبول و بلاد ثلثه بدائره‌های چند تقسیم گردیده واز روی دستورالعمل انتخاب بتعیین مبعوثان اقدام . ودر بعض ولایات نیز از حالا مبعوثان را انتخاب ومعین کرده اند . که روزنامها بتدریج اسامی آنهارا نوشته ومینویسند . وچون این روزنامه مادامیکه همه روزه چاپ نمی شود . گنجایش تفصیل آنهارا جداجدا نخواهد داشت . بنابراین پس از آنکه امر انتخاب بآخر رسید آسامیٔ مبعوثان ملتی ازخود اسلامبول و بلاد ثلثه وسایر ولایتها وممالك عثمانیه راهمه دریکجا مفصلا خواهیم نگاشت .

روزنامهٔ (برلنیر تاغبلات) که درو ین چاپ میشود نوشته است . وزیر جنك دولت روس عریضهٔ باعلیحضرت ایمپراطور روس نوشته است که قشون اعلیحضرت ایمپراطوری در (کشنف) آماده ومهیا شده مستعد جنك هستند .

روزنامهای وین مینویسند چند فوج از عساکر روس که صنف عمله جات هستند اسباب ساختن پل برداشته بسمت رودخانهٔ پروت رفته اند . بنابرین سردارلشکر روس درخیال این است که ازرودخانهٔ مذکور عبور نمایند .

(اسباب عزل ونفی مدحت پاشا)

اسباب عزل واخراج بلد شدن مدحت پاشا راهریك ازروزنامهای یك اوغلی بنحوی نوشته اند . (فاردوبوسفور) که مروج خیالات مدحت پاشا بود . در اینباب اعتراض می کند ومحاکمه می خواهد ومیگوید این کار در نزد دولتهای اوروب اسباب سخن خواهد بود . وخواهند گفت دولت عثمانی بهمان سبك حکومت مستبدانه رفتار میکنند . وباعث نا امیدی ابشان از اجرای احکام قانون اساسی میگردد . (لواند هرالد) تفصیلی در اینباب نوشته است که خلاصهٔ آن را ذیلا می نگاریم .

اعلیحضرت اقدس پادشاهی در خصوص صدق نیت مدحت پاشا شبهه ناك گردیده بودند . چند روز پیش اوامر چندی بمدحت پاشا فرمودند . مدحت پاشا آنهارا مجری نکرده . دراین بین برای سؤال علت این مخالفت اورا ازجانب مابین همایون احضار فرمودند تعلل وتارض کرد ومخالفت نمود . شبهه درحق وی قوت گرفت . وپارهٔ چیزها در بارهٔ اوبعرض همایون رسید تحقیق مراتب بعهدهٔ نظارت ضبطیه محول گردید . پارهٔ نوشتجات که مدحت پاشا نوشته بوده است بدست افتاد . وازآنها معلوم گردید که خیال اوفاسد ودر صدد تمهید اسباب تبدیل سلطنت است .

روزدوشنبهٔ گذشته مدحت پاشا خواه ناخواه بمابین همایون احضار شد ومجلسی مرکب از وکلا منعقد گردید . وکاغذهای فساد آمیز او ابراز وخیانت اوظاهر ومدلل شد بطوریکه مجال انکار آن کاغذهارا نیافت . مجلس مذکور بقتل مدحت پاشا حکم کرد . اعلیحضرت پادشاهی حکم قتل را بنفی بلد مبدل فرمودند یا آنکه محاکمه شده وبموجب حکمی که صادرشود در حق اورفتار شود . مدحت پاشا شق اول را باختیار خود اختیار نمود . وبوابور (عزالدین) گذاشته شده بسمت برندیزی روانه گردید . مدحت پاشا اظهار کرد خربجیٔ راه ندارم ازجانب اعلیحضرت همایون پانصد لیرای عثمانی باومرحمت شد .

نیز (لواند هرالد) می نویسد که شوکت پاشا وکمال بك نیز گرفتار شده اند . محل اقامت

اعلیحضرت سلطان مراد ازسرای (چراغان) بسرای (طوب قپو) نقل شد .

ترجمهٔ تحریراتی است که از جانب نظارت جلیلهٔ خارجیه بتاریخ ۱۷ محرم و ۱ ماه فوریه بعموم سفرای سلطنت سنیه که در در باردول متحابه هستند نوشته شده است .

بابعالی برای مجری داشتن قواعد مشروطیت زیاد اهتمام می کنند در این ضمن ازحالا تدابیر بسیاری بکار برده شده است . قطعهٔ هرزکوین مجددا بولایت بوسنه ملحق شده قسطان پاشا که از ارمنیها است بمستشاری ولایت مذکوره معین گردید . حکومت سنیه در روم ایلی بنام (قوصوه) که تعلق بتاریخ دارد ولایتی تشکیل کرده نیش وشهرکوپی و پرزرین واسکوب ازمضافات آنجا خواهد بود . وواصه افندی که از ملت لاتین است بمستشاری آنجا منصوب گردید .

این تقسیمات تازه موافق احتیاجات اداره میباشد . و برای پیشرفت وحسن جریان اداره کافی خواهد بود .

در بابعالی کومیسیونهای متعدد احداث شده است که بترتیب وتنظیم قوانین متولده ازقانون اساسی مشغول هستند دولت علیه بکمال مواظبت سعی می کند . عن قریب اساسی را که موجب نیك بختی تبعهٔ دولت علیه است برپادارد .

شرکت تلگراف (رویتر) تلگرافنامهٔ از طهران بتاریخ ۱۲ محرم منتشر کرده است . که چون دولت انکلیس درمسئلهٔ شرقیه بی طرفانه حرکت خواهد کرد . دولت ایران نیز بطور صلح و بی طرفی رفتار خواهد داشت مگر اینکه دولت روس ایران را باجبار برخلاف این نیت وادارد !

مأخذ این تلگراف بدیهی است که خیالات واهیهٔ هواخواهان دولت روس است . دولت ایران دارای نیات مستقلانهٔ خود است ودانای جهات منافع ومضرات حالیه واستقبالیهٔ خود . اهالی ایران اسلامند و در دین پاك اسلام . دولت ایران تحکمات دولت روس را در هیچ وقت برخود آمر ومطاع قرار نخواهد داد . دولت ابد آیت ایران هروقت فرصت پیدا نماید خودرا اززیربار احکام معاهدات بسیارناگواریکه در زمانهای گذشته غیرمستقیمانه بسته شده است خواهد رهانید . قطعهٔ بزرك قفقاز راکه ملك مغصوب ازایران است استرداد خواهد کرد . همشهریها وهم ملتان خودرا اززیر حکم مستبدانهٔ روس رهایی خواهدداد . شان وناموس غیورانهٔ خودرا اکمال خواهد نمود . سربازان غیرتمند ایران هیچ وقت بر ضد دولت و ملتی که با اولاف یکانکی ومسالمت دارند حرکتی نخواهند کرد . و بادولتی که نه ازجهة دین ونه ازجهة پولیتیك اسباب اختلاف عمده و بزرکی درمیان ندارند بستیز وجدال نخواهند برخواست . راست است بقول (رویتر) دولت روس بمسلك خودمی خواهدایران را بحرکت غیر طبیعیه خود وادارد تادولت ایران چه کوید فتوای علمای ایران دراینباب چه باشده آری پادشاه دین پناه اسلام که نام نامیٔ ایشان ﴿ ناصر الدین ﴾ است بیاریٔ دین اسلام وحفظ حوزهٔ اسلام قیام خواهند فرمود . قبلهٔ ایرانیان وزیارتکاههای مذهبیٔ ایشان داخل حوزهٔ اسلام است . وحفظ حوزهٔ اسلام فریضهٔ ذمت افراد اسلامیان است . منافع تجارتی ومناسبتهای ملتی وافرادی ایران بامالك وممالك عثمانی است . غلبهٔ روس برممالك اسلام نخستین بدبختی ایران وایرانیان است . این مقدمات در نزد هواخواهان نادان روس غیرمعلوم است .

﴿ خوش بود کرمحك تجربه آید بمیان ﴾
﴿ تاسیه روی شود هرکه دروغش باشد ﴾

ازجانب نظارت جلیلهٔ خارجیه تحریرات عمومیه بسفرای سلطنت سنیه که درنزد دول خارجه هستند نوشته شده است که اطلاع حاصل نمایند از اینکه سخنانی که جنرال اغناتیف در مجلس آخریٔ کونفرانس بنام دولتهای بزرك بمیان آورده است استحقاق وصلاحیت آنرا داشته است یانه .

برای امدادیهٔ جنك درمصر کومیسیونی بریاست جناب منصور پاشا تشکیل شده و بکمال اقدام درکار فراهم آوردن وجود اعانه بوداست .

پوستهای کوسفندهای قربانی را که در عید سعید اضحی ازمحلات اسلامبول بطور اعانه بکومیسیون حربیه که دردارشورای عسکری است داده اند . موافق قلمداد روزنامهٔ (حقیقت) که اسم باسم نوشته است نوزده هزار وهفتصد و شصت وهشت جلد شده است .

روزنامهٔ (غولوس) بعد ازآنکه ازکازت (استوك) بلغراد نقل کرده است که (صربیها آماده و منتظرهستند باینکه اشارتی ازجانب دولت روس بشود و آغاز بجنك کنند استوك را جواب منویسد که شما در این مطلب مهوداريد دولت روس هیچ وقت صربیها را تحریك بجنك نکرده است ونمی کند . بل همیشه می خواسته است آنها را ازین صرافت بازدارد . بنابرین صربستان نمی تواند دراینباب بعهدهٔ کسی مسئولیت وارد بیاورد راست است دولت روس در ضمن مسئلهٔ شرقیهٔ حاضره ازمنافع صربستان چشم نخواهد پوشید . ولی این یکی سبب مستقل نخواهد بود براینکه بعد ازبحاصل شدن کونفرانس مسلك جداکانهٔ راکه لازم بداندپیش کیرد

انیروزها پارلمنت درلندن کشوده خواهد شده کوشها برزنك است که ازبام پارلمنت چه صدا بلند خواهد شد . ملت انکلیس این ایستاده کی بابعالی را در مقابل تکالیف کونفرانس و از انطرف بکمال اهتمام اقدام کردن بترتیب مقدمات اجرای قانون اساسی . و ملحوظ بودن منافع ملکی و تجارتی أودرضمن جانبداری پولتیك دولت علیهٔ عثمانیه بکدام نظر خواهد دیدودولت روس که اورا باخود متفق خاص میدانست اکر حالی برخلاف کمان خود رفتاریه بیند چه خواهد کفت . دورنیست همان را بکوید که دولت روس اکنون بصربستان وحکمران صربستان می کوید .

(اختر)

(تصحیح)

در صفحهٔ دوم همین نسخه دراواخر ترجمهٔ دستخط همایون بعد ازلفظ مشورت عمومیه کلمهٔ (مسلم است) ازقلم افتاده بجهة تصحیح عرض شد

(خبرهای تلکرافی)

پترپورغ ۱۹ محرم

امروز پرنس غورچاقوف تحریراتی بسفرای

دولت روس که در دربار دولتهای بزرك دارد فرستاده‌و ایشانرا مأمور کرد بر اینکه درخصوص مسئلهٔ شرقیه وحالت تازهٔ که‌ازین‌مطلب حاصل شده است . رای و خیال دولتهای مشارالیهم را تحقیق نمایند و بیان کنند که دولت روس نمیخواهد خللی بارکان اتفاق اروپ بیاورد . بنابر این پیش از آنکه حکومت روسیه در این مسئلهٔ یك قرار قطعی بدهد اطلاع حاصل نمایند که امروز دولتها در چه خیال هستند .

(وین ۱۹ محرم)

دولتها درکار مخابرهٔ این هستند که در خصوص احوال حاضره بقدر امکان اشکالات متصوره را ازمیان بردارند .

(وین ۲۰ محرم)

مسیو شودوری و موسیو قوروتی امروز باینجا وارد شدند .

برلین ۱۹ محرم

روزنامهای نیم رسمی اصرارمی کنند در اینکه میلی که از جانب دولتهادر خصوص صلح وصلاح ظاهرمی‌شود منبع ومرکز آن المان است . ودرضد روزنامهای فرانسه که ازجنك وستیز سخن میکویند حرکت کرده وآنها را منافسانه رد و تقبیح می کنند .

وین ۱۹ محرم

کازت (مشازه ده آتن) در ضمن جواب فصلی که کازت (حورا) نوشته بوده است از تحریکات جنرال اغناتیف رومهای ممالك عثمانیه را تفصیلات نوشته و افشامی کند . ومیکوید اقدامات اوکه این دفعه در خصوص تغییر دادن حالات یونانیان بکار برده ومی‌خواست آنها را برضد دولت عثمانی و ادارد بی اثر ماند . نیز روزنامه مذکور می نویسد مسیو کوموندروس رئیس وزرای یونان ومسیو کوندوستوروس وزیر خارجیه بجناب مارکی سالیسبری وسیر هنری الیوت مرخص وسفیر انکلیس نیت وخیال هیئت دولت یونان را بیان کرده واظهار نمودند که مقصود دولت یونان این است که بابعالی بطور مصافات وحسن مناسبات رفتار نماید . مجلس ملتی یونانستان بجههٔ اشتراك (اکسپوزیسیون) که سال آینده در پاریس کشوده خواهد شد رای دادند که یکصد وپنجاه هزار فرانك صرف شود .

برلین ۲۱ محرم

کران دوك قسطنطین برادر اعلاحضرت ایمپراطور روس باینجا وارد شدند اعلیحضرت ایمپراطور المان بدیدن جناب مشارالیه رفتند

لندن ۲۹ محرم

از قراریکه تایمس می نویسد ، تحریرات عمومیهٔ پرنس غورچاقوف طوری نیست که عدم اطمینان دولت انکلیس را کم کذارد جوابی که‌دولت انکلیس در اینباب خواهد داد شبهه ناك نیست . وبشرط حفظ آزادیهٔ حرکات‌خودمنافع مخصوصهٔ خود را در ضمن صلح عمومی ملحوظ خواهد داشت . اکر دولت روس تعجیل درکار کند مسئولیت آن بعهدهٔ خود او راجع خواهد بود . جنرال چرنایف همراه عیال خود مدت ششماه در (وینسور) اقامت خواهد کرد .

﴿ عرض مخصوص ﴾

این صحیفهٔ اخبارکه محض برای خدمت ملت واشاعهٔ آثار آکاهی بنا کرده شده است . و پس از مدتی تعطیل بتوفیق خدای . آغاز بطبع واشاعهٔ آن کرده شد . باید بیاری وهمت صاحبان هم پایدار و دائمی باشد . تا آنکه فائده ومنظوری که ازآن هست بدست آید . لهذا از کسانیکه مائل و راغب خرید اری آن میباشند استدعا داریم . باولین وسیله لطفا با داره آکاهی داده وقیمت‌معین‌آن را نیز سالیانه یا ششماهه که‌میخواهند پیشکی بر سانند .

﴿ تاریخ ایران ﴾

عقیدهٔ مورخان پارسیان این است که این عالم هرکزاز بنی‌آدم خالی نبوده وهمیشه قانون شهریاری وسیاست مدن دائر و برقرار بوده است . ولی آنچه‌راایشان خبر میدهند از سلاطین که‌درمملکت ایران سلطنت کرده اند الی الآن پنج طبقهٔ بزرك اند و اسامی پنج طبقهٔ اولیه ازاین قرار است .

مه آبادیان . جیان . شائیان . یاسانیان . کلشاهیان . و چون درمدت سلطنت چهار طبقه قبل‌ازکلشاهیان ذکر عبارتهای سلام وشمار و اسپار و زادمی‌شود لازم است ترجمهٔ این الفاظرا بطور عقیدهٔ پارسیان بیان نمایم . بنابراین کوییم سلام صد هزار سال است وصد سلام یك شمار و صد شمار یك اسپار وصد اسپار یك زاد .

وسالهای سلطنت این چهارطبقهٔ کیوانی است(۱) نه سال معمول حال . ودر معنی سلام وشمار و اسپار اختلافی نیست . ولی در زاداختلاف کرده اند چنانکه در معنیٔ سال کیوانی کفته اند که یك هورکیوانی سی سال معمول است و آن‌را پارسیان یکروز خوانند و سی‌روز چنین را یك ماه دوازده ماه چنین را یك سال و هزار بار هزار سال چنین را یك فرد وهزار فرد را یك ورد و هزار ورد را یك مرد وهزار مرد را یك جاد وسه هزار جاد را یك واد ودو هزار واد را یك زاد نامند . بزعم اکثر مورخین پارسی چنانکه ذکر شد اول اطلاع ایشان بر اوضاع این عالم ووضع شهریاری الی الآن پنج طبقهٔ بزرك که طبقهٔ آخر نیز حاوی چندین طبقهٔ می‌باشد در مملکت ایران پادشاهی کرده اند .

اول مه آبادیان . دوم جیان . سیم شائیان .

(۱) کیوان ستارهٔ زحل است

چهارم یاسانیان . پنجم کلشاهیان . و ما بقدر امکان و دریافت بطوریکه در مقدمهٔ اولی ذکر نمودیم سنوات شهریاری وتولد و جلوس و رحلت و وقایع بزرك عهد هر شهریاری راتا یزدکرد که آخر پادشاه ساسانیان است و از یزدکرد الی الان بی شائبهٔ هیچ کونه غرضی محض ادراك مهمات مطالب تاریخی بعنوان فهرست خواهیم نوشت .

﴿ طبقهٔ اولی مه آبادیان است . ﴾

آنچه از احوال این طبقه معلوم است . این است که این طایفه در ایران پادشاهی کرده اند درجهٔ پیغمبری نیز داشته اند . اول آنها (مه‌آباد) نام‌داشته‌وچهارده تن دیکر از اخلاف‌اونیز دراین مملکت شهریاری کرده اند وهمه را نام آباد بوده . وباوجود نبوت و پیغمبری شخصی یاسا و سنن مه آباد را پیروی میکرده اند . و مه آباد را کتابی

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۲ محرم ۲۵ کانون ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۰۴

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳۶	۰۱

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته ژنرال	۰۳	۱۵
شرکت عثمانیه	۰۱	۳۲
اعتبار عمومی	۳	۰۰
تراموای	۱	۴۵

	کمبیال	غروش	پاره
لندن ۹۱ روزه برای هر یك لیرای انکلیس		۱۰۹	۲۰
پاریس	فرانك ۲۳ سانتیم		۱۰

فیات مسکوکات لیرای عثمانی
از قرار صد غرش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۰
امپریال	۸۸	۲۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذی	۱۵	۱۴
مجیدیه	۱۰۴	۳۱
بشلك	۱۱۱	۲۰
متالك	۱۱۲	۲۰
پول سیاه	۱۶۴	۰۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخر الحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی . در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار. درمدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

درحیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئی ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجا چهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

است آسمانی مسمی بدساتیر که نسخهٔ آن بزبان پارسی قدیم وجدید الآن موجود . و درهندستان بطبع رسیده است. کویند مه آباد مردم را پنج طبقه کرد.

علما. ودهاقین. وکسبه. واهل سیف. وارباب قلم . کیخسر و پسر آذر کیوان مؤلف کتاب دبستان المذاهب مدت سلطنت این طبقه راصد زاد سال کیوانی دانسته برخی بر این اند که مکهٔ معظمه از معابد این طبقه بوده وآنرا (مه که) می خواندند . یعنی جای پیکر ماه. زیرا که پارسیان پیکر ستاره‌ها را از طلا و نقره و سنك میساخته اند. و در معابد میکذارده پرستش میکرده اند و دراین موضع شریف پیکر ماه را نهاده بوده اند .

﴿ طبقهٔ دوم جیان ﴾

چون آخر پادشاه طبقهٔ مه آبادیان که (آبار آزاد) نام داشت از مردم کناره کرد. و بپرستش خدا مشغول شد کار ملك مختل ومردم بنای فساد و خونریزی نهادند و در قلل جبال مسکن کردند ناچار خرد مندان آن عصر برای اصلاح آن مفاسد کتاب دساتیر را برداشته نزد (جی افرام) بن آزاد رفتند . واین جی افرام رامر تبهٔ پیغمبری بود و درکر کوهی بوظائف پرستش یزدان قیام داشت . واز کثرت پاکی اورا جی مینامیدند چه (جی) بمعنی پاکست . بالجمله اورا بپادشاهی دعوت کردند او امتناع نمود . کویند جبرئیل بفرمان پروردکار اورا بتقلد این امر متقلد نمود . واودین مه آباد را درمیان آورده دیکر باره عالم را آباد کرد . اسامی و شمارهٔ این طبقه مشخص نیست . آخرین این طبقه (جی آلاد) نام داشته مدت شهریاری اینان یك اسپارسال کیوانی است ربط این طبقه با طبقهٔ پیش همین ربط دینی است والامیان این دو طبقه قرون بسیار فاصله شده است .

﴿ طبقهٔ سیم شائیان ﴾

اول پادشاه این طبقه (شائی کلیو بن جی آلاد) بوده وشای وشائی بمعنی خداپرست است و اورا از کثرت خدا پرستی باین اسم موسوم نمودند مدت پادشاهیٔ این طبقه یك شمار سال بوده شمارهٔ اشخاصشان غیر معین است آخرین ایشان شائی مهبول است کویند در آخر پادشاهی از سلطنت استعفا کرده در کوه منزوی شد .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢) میباشد .

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ٣٠ شهر محرم الحرام سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

٢ شباط ١٢٩٣ و ١٤ فوریه ١٨٧٧

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت . موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود . هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ کونفرانس درمعنی بی نتیجه نشد ﴾

پس از خونریزیهای زیاد که درایالات یاغی شدهٔ دولت عثمانیه وهمهٔ فتنه ها وویرانیها که بهمه طوری درظرف مدت طولانی پی در پی درصفحهٔ روم ایلی بوقوع پیوست درآخرین نفس صر بستان دولت روس (التیماتوم) داده ومتارکه خواست دولت انکلیس نیز محض خیر خواهی پابی بمیان کذاشته در خصوص انعقاد یك کونفرانس ووساطت درامر اصلاح این اوضاع واحوال همراهی دولتها را دعوت کرد دول معظمه این دعوت را اجابت نمودند . این انجمن دراسلامبول منعقد کردید . ولی بصورت ظاهر ثمری ازاین اجتماع مأمورین مرخص وایلچیهای دولتها ببار نیامده ازاسلامبول رفتند .

دولتهای بزرك بعدازین اقدامات بی حاصل ماندن این زحمتها را بچشم تاسف خواهند دید . لکن پس از آنکه استقامت نیات وثبات عزم دولت عثمانیه را دراصلاح حال عموم ممالك محروسهٔ عثمانیه مشاهده کرده تاسیس قانون اساسی را کافل ودارای نتایج تمامیٔ تکلیفهای خودشان که درآغاز کار آنها را موجب صلاح واصلاح میدانستند دیدند . ودانستند که یك پادشاه آکاه دل در اصلاح حال اهالی وزیر دستان خود که صنایع دست تقدیرند وودایع رب قدیر آستین عزم همایون را بالازده وآنی خودرا از اجرای مقتضیات این کار مهم معاف نمی داند . یقینا نیات خیر خواهانهٔ خودشان را از مشوبات پاك کرده وآرزوی حصول این مقصود را قولاً و فعلاً وظیفهٔ حقانیت خود شان خواهند دانست .

دولتهای بزرك آن تکلیفها را درهنکامی بمیان آوردند که صفحهٔ اوروپ بل مشرق زمین نیز از وقوع هنکامهٔ یك جنك ناکهان عمومی لرزناك بودی . قراقوش توهم اتفاق سه دولت بزرك درکار مشرقی زمین درفضای خیالات دیپلوماتها دوره میزدی . اعتقاد نومیدیٔ دولتها ازوقوع مشروطیت دولت واصلاحات عمومیه درممالك عثمانیه استوار ومحکم بودی . این است که حدود تکلیفها را برآنکونه شدت وسخت کیری محدود می داشتند . حال آنکه معنی تضمنیٔ آن تکلیفات جز این نبود که دولت عثمانی ازاقتدار خود درملك خود بکلی دست بکشد . سهل است اسباب انقراض وتمام شدن خودرا نیز بدست خود فراهم بیاورد وبر وسعت خاك وجولا نکاه خیالات فاسده بیفزاید . وبرای دیکر تبعه واهالیٔ ممالك خود نیز سرمشق عصیان وتمرد وخرابی وپیروی خیالات فاسده بدهند . ولی درحالتیکه آنچنان کونفرانس غیرطبیعی برپا شده و مرخصهای دولتهای بزرك دستور العمل داخلی دولت را دربارهٔ عاصیان معین میکردند . صداهای شنلك توپ با علان ﴿قانون اساسی﴾ بلند کردید واساس کونفرانس را ازپا درآورد وحال وحکم آنکونه نصایح مضرانه درچنین حالی مانند خشت بردریا ونقاشی درروی آب ماند .

درهمچنان روزی که دولت عثمانی حکومت مطلقهٔ ششصد سالهٔ خود را مشروط کرد وهمه رعیت خودرا مساوات وآزادی داد وبلا فاصله بکمال اقدام واهتمام اجرای فعلیات آن را برعهده کرفت . ودولتهای بزرك که آرزوی ایشان حقانیت است ومنظوری بجز نیك خواهیٔ مطلق ندارند . وبغیر از نیك بختیٔ ملتها وبقای صلح وآسایش را خواهان نیستند پاسداریٔ حقوق دولت عثمانی را در اینحال یقینا بر همه ملاحظات مقدم خواهند دانست . وبجای اینکه پیشرفت آنکونه تصورات وخیم المآل را مصرانه طلب می کردند بهمه طوری یاری خواهند کرد بر اینکه دولت منظوران مستقیمانه ومعتدلانهٔ خودرا در اطراف ممالك وسیعهٔ عثمانیه کاملا وسریعا مجری بدارد .

دولتهای بزرك بخوبی میدانند که موازنهٔ آسایش اروپ را بتصورات مجرده که وخامت نتایج آنها آشکار است بهم زدن نباید وآینهٔ حقانیت را بواسطهٔ احتمالات مشوبانه لکه دار کردن نشاید .

پس کونفرانسی که ظاهرا میکوییم نتیجهٔ از آن حاصل نشد اکر درست به بینیم دونتیجهٔ بزرك ازآن حاصل شد (یکی) اینکه مقصود اصلی کونفرانس که اصلاح حال چهار ایالت باغیه بود بطور بهتر وبا معنی تر وبی ضرر تر در آن ایالات سهل است درممالك قریبه وبعیدهٔ عثمانیه نیز بحصول میاید بشرط معاونت وهمراهی دولتها وبرداشتن هر کونه مانعی که برای اجرای این مقصود متصور است . وپیداست این کونه نتیجه دادن کونفرانس بمراتب ازآنکونه نتیجهٔ محصوره بهتر است . خصوصا بعد از آنکه بابعالی از بی حاصل ماندن کونفرانس با آنطور خشنودنیست البته خشنودی خواطر اروپ رابطور احسن واعلا طالب خواهد بود . همچنانکه آثار آن درمد نظر است . پس بشرط معاونت وهمراهیٔ اروپ تمامیٔ حصول این مقصد بزرك رانیز از نتایج کونفرانس توانیم شمرد . با اینکه اکر

بر فرض محال دولت عثمانی همهٔ آن تکالیف را قبول میکرد اولا معایب ومحذورات وهمچنین اشکالاتی که از متفرعات آن قرارداد متولد توانستی بشود بطور مسلم مقابل صد چندان منافع آن بودی واز آن گذشته حال پریشانی و بی نظمی دیگر ممالک عثمانی وبیچاره‌گی عیسویها و دیگر ملل که درسمت آناطولی هستند چه طور میبایستی بشود . لایق‌شان کدام دولت بود همچنان کاری رابکند ؟ .

(نتیجهٔ دوم) کونفرانس حصول اتفاق درمیان دولتهای بزرك بواسطهٔ این کونفرانس شد . رنك پولیتیك رو افتاد و معلوم شد کسی بجز اصلاح ونیك اندیشی منظوری نداشته . واکنون هرچه بگویند و هرچه باید بشود متفقانه باید بگویند وبکنند . ودرین صورت دولت روس نیز که یکی ازین دولتهای متفق الخیال است یکدل ویکرای با ایشان بوده در بیرون از شارع حق شناسی ومعدلت خواهی راهی اختیار نکرده وبی سبب مشروع وحسابی قدم تفرد بمیدان نخواهد گذاشت . وتصدیق خواهد کرد که اگر فرضا مسئولیت جنك وخونریزی رابعهدهٔ خود تنها گرفته و در این خیال اصرار کند دولت عثمانی نیز بکمال عزم متقانه قولا وفعلا بمقام الزام خواهد برآمد وتاقوه دارد اسباب فراهم خواهد آورد کداورا از تجاوز بحد خود منع نماید وبهر حالی که باشد نام وشان خودرا درنظر تاریخ مقدس بدارد .

نلگرافنامه ایست که از جانب نظارت جلیلهٔ خارجیه در ۲۲ محرم بسفرای دولت علیهٔ عثمانیه نوشته شده است .

چون اطوار وحرکتهای بی قاعدهٔ مدحت پاشا باعث برداشته شدن امنیت و اعتماد گردیده بود . بنابرین موافق حکم مادهٔ صد و سیزدهم قانون اساسی از صدارت معزول گردید . ازممالك شاهانه اخراج کرده شد . این مطلب بوجهی باعث تغییر یافتن احکام ارادات پادشاهی در بارهٔ مجری شدن قانون اساسی نبوده پولیتیك دولت نیز بدینواسطه تغییر پذیر نمی شود . بموجب دستخطی که دیروز شرف صدور یافت در باب تمامیٔ اجرای قانون اساسی وسرعت فعلیات آن مجددا امر فرمودند . مراتب را بوزیر خارجیه دولتی که مقیم در بارش هستید اظهار و حالی نمایید .

درنسخهٔ پیش ارکازت (لوانت هرالد) مجملی در بارهٔ محاکمهٔ جناب مدحت پاشا درمابین همایون وابراز نوشتجات ایشان ودر ذیل آن باز ازروزنامهٔ مذکور تبدیل محل اقامت اعلیحضرت سلطان مراد بسرای همایون (طوپ قپو) نوشته شده بود . ازقراریکه در ثانی تحقیق شد اینفقره بی اصل بوده اعلیحضرت مشارالیه بطور سابق درسرای همایون چراغان تشریف داشته اند .

درباره مدحت پاشا اگرچه محاکمهٔ مذکوره بطوریکه (لوانت) مینویسد بوقوع نه‌پیوسته است . ودرثانی خود بتصحیح آنچه نوشته بود پرداخت . ولی آنچه از روی تحقیق معلوم گردید این است که دراین اواخر سخنان بی‌قاعده وشبهه آمیز چند از ایشان شنیده شده بوده است که باعث ناخواطرجمعی ازایشان گردیده وهنوز یك فصل از قانون اساسی بطور مطلوب فعلیت حاصل نکرده سخن از آزادی مطلق بمیان آورده . ودرمیان ملتی که هنوز درجزؤ الف بای آزادی ومساوات مبتدی هستند از انتهای این مساوات وآزادیٔ معتدلانه میخواست چند مرحلهٔ دیگر هم پیش بیفتد . درحق پادشاهی که پس ازجریان ششصد سال حکومت مطلقه درخطهٔ حکمرانی خودشان بصرافت طبع همایون مشروطیت را اعلان فرمود حق نشناسی کرده شرط حفظ مراتب رابجای نیاورده است . جناب مدحت پاشا درجایی که میبایست اوامر وارادات آنچنان پادشاه آزادی خواه را محل استناد حرکات وسکون خود نماید . وبکمال کارآگاهی وحزم ومآل اندیشی علی التدریج احکام قانون اساسی را بنام وقوت ارادات سنیهٔ پادشاهی باقتضای حال ملك وملکتٔ ومناسب وضع طبایع ودیانت اهالی بمقام فعلیت بیاورد . برخلاف این خیالات مشوبانهٔ خودرا پیش انداخته وقالا وحالا جز خود نمایی راهی پیش نگرفت . وهمه همتش این شد که درنظرهای داخل وخارج چنان بنماید که مؤسس قانون منم . حیات دولت وملت بهستیٔ من قائم است (وقت رفتن گفته است من رفتم اما این ملت تمام شد !) واز آن گذشته کلیهٔ حرکات ورفتار خود را بنیات مستبدانهٔ خود استناد داده وازروی آن عمل کرد .

وحال آنکه اساس قانون اساسی روزجلوس همایون که مدحت پاشا درمیان نبود بواسطهٔ دستخط همایون که از قریحهٔ الهام صبیحهٔ پادشاهی شرف صدور یافت گذاشته شد . احتیاجات زمان وموقع وحال اهالی مقتضی آن گردید . راست است جناب مشارالیه نیز درایفای اقدامات خودرا ظاهرا دریغ نکرد . وآنچنانکه از مثل اوصدراعظمی دراین موقع متوقع بود کوشش نمود . ولی هنوز بفعلیات کار نرسیده ونتیجهٔ معتنابی ازآن حاصل نکرده واین ممالك وسیعه‌واهالی وملل متنوعه را باکمال تدابیرصوریه ومعنویه بیك اسم ویك جسم درتحت بیرق اتحاد واتفاق حقیقیٔ وطن پرستی نیاورده . واحکام عادلانهٔ حریت افکار ومساوات حقوقیه را جاری ننموده . بسخن تنها بالیدن . وکار را منحصر بوجود خود دانستن . واستفادهٔ شخصیهٔ فوق الاستحقاق راهم منظور نظر داشتن . وسخنانی راکه باعث برداشته شدن اعتماد واطمینان باستقامت نیات واطوار است بمیان آوردن . ودرمقابل ارادات واوامر مطاعهٔ پادشاهی لاابالیانه روی استغنا نمودن . منافیٔ قواعد کارآگاهی وحق شناسی جناب مدحت پاشا بود

﴿ رحم‌الله امرءا عرف قدره ولم یتعد طوره ﴾

تنها بزیارت رؤسای روحانیهٔ ملل مختلفه رفتن - وبچند کس ازرؤسای هرصنفی سر بوشیده دستور العمل دادن وتعهدات کردن که شمادر ترویج مقاصد ما بکوشید بشما پاداشها داده خواهد شد . ویا آنکه بنویساندن چهار ورق نظامات وقوانین بی آنکه پایهٔ اولی فعلیت قدم نهاده شود . وثمرات آن مشهود خاص وعام گردد - مثل ایشان کسی که درمقام بلند وکالت مطلقه نشسته بود نبایستی اینقدرها برخود بنازد آری هنر را باید نمود تا آنکه حاصل هنر فعلا ستایش وتمجید فاعل آن را نماید .

﴿ هنر خود بگوید نه صاحب هنر ﴾

از اینها گذشته کسی که هنوز خود ازقید جانبداریٔ غیرمشروعهٔ وابستگان مخصوص خود رهایی نجسته . وحتی پیشخدمتهای بغدادش بدون استحقاق در قطعات روم ایلی وغیره بمأموریتها سرافرازند . بچه استناد آزادی از این قیودات را بحکم قانون اساسی ازپیش توانستی ببرد . ومؤسسیٔ قانون اساسی را منحصراً چگونه برخود توانستی به بندد . و بیرق افتخار خود ساخته ازپوست خود بیرون بروند .

بالجمله این حالات واطوار درپیشگاه حکمت

دستگاه حضور مقدس اعلیحضرت پادشاهی کاهی مشهود. ومفاسد ومضرتهای عاجل وآجل آن ملکا ومملکة جالب دقت وسالب اطمینان وامنیت کردید . وبتحقیقات کافیه ناراستئ مسلك ومشرب مدحت پاشا ومانع بودن وجود ایشان ازحصول استقامت درحال هیئت مجموعهٔ ملك بل ازاجرای مستقیمانهٔ قانون اساسی محقق کردید. این است که بحکم مادهٔ (صدوسیزدهم) قانون اساسی ارادهٔ سنیهٔ شاهانه برعزل وتبعید او ازممالك محروسه صادر کردیده شرف نفاذ یافت .

﴿ آب مبدل شد درین جو چند بار ﴾
﴿ عکس ماه و عکس اختر برقرار ﴾

شخص بزرکوار محترمی که نسخهای اختر در(لندن) بنظر شریف ایشان رسیده است . بواسطهٔ رقیمهٔ خودشان که بیکی از دوستان نوشته اند اظهاراطف وتحسین ازسبك تحریر و مندرجات آن نموده . وباهمه بزرکی وجلالت شان محض ایفای وظائف اولیهٔ انسانیت ومردمی ونیك خواهی فطریهٔ خودشان برعهده کرفته اند که درضمن خیراندیشی و پیشرفت خدمتی که از این روزنامه در بارهٔ اهالی مشرق زمین مخصوصا منظور است اخبار وافکاری را که مناسب دانند برای درج کردن درنسخهای آن مرقوم فرمایند. اختر درمقام ایفای مراسم شکرکذاری ایشان همینقدرعرض میکند که بنام انسانیت وترقی از جان ودل منت پذیروسپاس کذار نواب ایشان بوده وازاینکونه التفات ایشانم سربلندی وافتخارها خواهد بود .

پارلمنت کشوده شد . نطق که علیا حضرت ملکهٔ انکلستان و ایمپراطریس هندوستان درحین افتتاح پارلمنت ببلن فرموده اندازروی تلکرام لندن مورخ هشتم ماه فوریه مطابق ٢٤ محرم که در روزنامهٔ (لوانت هرالد) مندرج است ترجمه می شود .

﴿ ترجمهٔ نطق علیا حضرت ملکه ﴾

منازعهٔ که صربستان وقره طاغ بادولت علیه عثمانیه بمیان آوردند کمال دقت مارا دعوت کرد . وبهراهیٔ دول متفقه دراجرای حسن توسط اقدام نمودیم . صربستان خواهشمندشد که ماتوسط کنیم بابعالی نیز این خواهشمندی را در اثنای مذاکرات . بنظر اعتبار منظور نمود .

مناسب دیدیم بهمراهیٔ دولتهای دیکر بعض اساسهارا بابعالی اظهار کنیم . که ازروی آن اساس مصالحه منعقد کردیده اصلاح حال بلغارستان وسایرایالات یاغی شده را امیدواری حاصل آید . دولتها اساس مذکور را قبول کردند ولازم شد این کار بواسطهٔ مذاکرات یا متارکه وکونفرانسی سمت انجام پذیرد . دولت عثمانیه اساس مذکوررا قبول نکرده بعض تکلیفهای دیکر بیان نموده وآنهارا بمطالعهٔ محقانهٔ دولتها محول داشت . ودرضمن این توسط لازم حقانیت دیدم که حرکات ناشایستی راکه در بلغارستان از بابت سؤاستعمال بعمل آورده شده بود بابعالی اظهار کرده لزوم سرزنش وتادیب مباشرین آنکونه کارهارا بیان نمایم . تاآنکه متارکه مقرر کردیده بجهة مطالعهٔ متفرعات اساس مذکور کونفرانسی دراسلامبول مجتمع شد . دراین کونفرانس از جانب من یك مرخص مخصوص و ایلچی من حاضر بودند . ومقصود از دست زدن باین تدابیر آن بود که در اروپ وضع صلح ومسالمت نکاهداشته شده بطوریکه بشرائط استقلال تام دولت عثمانیه هم وهن وخللی وارد نکردد حال مملکتهای یاغی شده نیزآرام واصلاح بشود . اکرچه تکلیفهایی که ازجانب من ودولتهای متفق اظهار شده بود از جانب بابعالی پذیرفته نشد وازاینجهة افسوسمند هستم . ولی چون نتیجهٔ کونفرانس اتفاق عمومیٔ دولتها را آشکار کرد وبدین واسطه امیدواریم این یکی در بارهٔ دولت عثمانیه نتیجهٔ نیك ببخشد . وچون مدت متارکهٔ که درمیان دولت علیهٔ عثمانیه ودو امارت صربستان وقره طاغ مقرر است هنوز منقضی نکردیده است . مصالحهٔ مناسب ثانی هم منعقد تواند شد . بادولتهای دوست باتفاق خالصانه رفتار نمودم مناسبات مابادول مشارالیهم بطور محبت و دوستی است نوشتجاتی که متعلق بمطالب مذکوره است بزودی بشما داده خواهد شد .

﴿ ترجمهٔ تلکراف مورخ ٢٤ محرم ازلندن ﴾

لورد (دربی) درمجلس شعبهٔ نجبای پارلمنت بیان کردند که پولیتیك هیئت دولت تغییر نیافته است . جناب مشارالیه درین زمینه سخن خودرا باآخر رسانیدند که بقا ودوام صلح تنها در دست ایمپراطورروس است . ومع ذلك بقای حال مسالمت مأمول است . ایمپراطور مشارالیه یقین دارند که مجری داشتن قرارهای دولتها تنها بایشان راجع نیست . وبابعالی هم وخامت اوضاع کاررامی بیند ودرخیال این است که اروپ را خشنود وممنون نماید .

در شعبهٔ مبعوثان پارلمنت (سیرنور تفوت) وزیر مالیات دولت انکلیس بسخن آغاز نموده وکفتند کونفرانس اتفاق دولتها را ثابت کرد. دولت انکلیس قرار داده است درحق دولت عثمانیه حرکات اجباریه بکار نبرد . وآرزوی ما این است همین طور رفتار بشود اکر دولت روسیه خود سر ورأی خود حرکتی کندجای حدوث اندیشهٔ شبهه نیست درحق او خواهد شد .

روز دوشنبه درشعبهٔ نجبا ومبعوثان درخصوص مسئلهٔ شرقیه سؤالات چند بمیان خواهد آمد .

(در ٢٥ محرم ازلندن)

درشعبه‌های نجبا ومبعوثان پارلمنت درفقرات محضری که باید درجواب نطق علیا حضرت ملکه داده شود مباحثه ومذاکره بعمل آمده محضر قبول شده است .

در اثنای این مباحثه (لورد دربی) بسخن آغاز وبیان کرده است که حاصل کونفرانس منع جنك وجدال شد . وبرقرار ماندن مسالمت وصلح دردست ایمپراطور روس است . واعتقاد شخصیٔ من این است که بنیان سلم وصلح مختل نکردد . اکرچه تکلیف دولت انکلیس مداخله کردن درمنافع عیسویان مشرق زمین است . ولی عهداً اینکونه مداخله فریضهٔ ذمت اونیست

(لورد بیقونسفلید) وزیراول انکلیس نیز اوضاع شرقیه ومطالبی را که متعلق بآن است تفصیل داده وبیان کرد که چون سخن ازبرقرار بودن اتفاق بعض دولتهادروضع حاضردرمیان است . بنابرین وکلای دولتها در کار پولیتیك خودشان باید بکمال احتیاط رفتار نمایند (لورد سالیسبری) بیان کرده است که انقراض دولت عثمانیه باعث اختلال حال اروپ وموجب هرج ومرج خواهد کردید . (درنسخهٔ مورخه

۹ محرم نمرهٔ ۲ اختر بعض مطالعات در حق مسلك لورد سالیسبری وغیره عرض شده بود) لورد (هارتنتون) در شعبهٔ مبعوثان بعد از آنکه از جانب بعضیها اظهار شد که اگر میان دولت عثمانی و روس غائلهٔ جنك وستیز بمیان بیاید آنها را تنها بحال خودشان باید واگذاشت لورد مومی الیه مخالفت کرده رأی مذکور را پروتست نمود (سیر نورتفوت) وزیر مالیات اظهار کردند که چون منافع دولتها بسته بنگاهداشتن سلم وصلح است در اینباب اتفاق کردن ایشان لازم است .

حکومت صربستان وقره طاغ پس از متفرق شدن انجمن مذاکرات و رفتن ایلچیها و مأمورهای مخصوص دولتها از اسلامبول موافقت کردند براینکه میان ایشان و بابعالی بلا واسطه قرار صلح و استسلام داده شود. و پیشتر از روی تلگرافهای وین نوشته شده بود که علیتو پاشا با وکیل صربستان در (وین) این مطلب را بمیان آورده و درکار مذاکره هستند وبعد از آن غرتماب پرتو افندی بصربستان فرستاده شده بود که مقاصد آنها را بفهمد .

موافق تلگرافی که رسیده است مسیو (کرستیچ) که پیش از هنگامهٔ جنك در اسلامبول وکیل امور صربستان بود از جانب امارت مذکوره وهمچنین وکیل امور قره طاغ مقیم وین از جانب امارت مشارالیها عن قریب بآستانهٔ علیه خواهند آمد که از روی اساس متفق علیه شرائط صلح واستسلام را معین و برقرار دارند .

میگویند مسیو کرستیچ پریروز از بلغراد رو باسلامبول حرکت کرده است .

هفتهٔ پیش از روی تلگرافنامهٔ پتربورغ مورخ ۱۹ محرم نوشته شده بود پرنس غورچاقوف یك تحریرات عمومیه بسفرای خودشان که در دربار دول معظمه دارند فرستاده است . ترجمهٔ تحریرات مذکوره این است که نوشته می شود .

بعد از آنکه بابعالی خواهشهای اوروپ را جواب رد داد مسئلهٔ شرقیه برنك وقالب دیگر افتاد. حکومت اعلیحضرت ایمپراطوری این مطلب را از روز اول یك مسئلهٔ از مسائل اروپ معدود دانسته و بنابراین درین اعتقاد است که این مسئله باتفاق وهمراهی دول معظمه حل تواند شده

همهٔ کابنه‌ها (هیئت مجموعهٔ ارکان دولت باصطلاح ایران دربار) دراین مطلب از منظورات شخصیه عاری هستند مقصودشان تنها این بود که دولت عثمانیه را وادارند براینکه درباب راه بردن تبعهٔ عیسویه که احوال و اوضاع ایشان باعث ناراحتی اروپ است بطور حقانیت وانسانیت رفتار نماید. و اینهم یك مسئلهٔ انسانیتی و درداخل منافع عمومیه بود .

بنابراین حکومت اعلیحضرت ایمپراطوری خواست این بحران را تسکین نماید وطوری شود که دیگر بعد از این اینگونه اتفاقات واقع نشود . وبجهة این بود که همراهی اروپ را خواسته و در اینباب سعی کرد وخواست پروتستی را که اساس این حرکت مشترکه و اتفاق عمومیه بود بدولتهای بزرك معلوم نماید . همانا با دولت اوستریا که در این مسئله منفعت همسایکی دارد اتفاق نمود . تکلیفهایی را که درتحریرات کونت اندراسی مورخه ۱۸ ماه نوامبر ۱۸۷۶ (مطابق غرهٔ ذی القعده ۱۲۹۳ است) مندرج بود همهٔ دولتها تصدیق کرده بابعالی نیز قبول نمود . ولی چون تکالیف مذکوره مجری نکردید این اتفاق بی ثمر ماند. بعد از آن دربارها بواسطهٔ لایحهٔ برلین خواستند اساسی قرار بدهند که نیات خودشان بمقام فعلیت برآید ودر اینباب تکلیف اتفاقی بمیان آمد. فقط کار اتفاق عمومی وحرکات دیپلوماتیکی مختل گردید. معذلك بواسطهٔ افزوده شدن بحران اعتسافات بلغارستان وتغییرات و انقلابات اسلامبول وجنگهای صربستان و قره طاغ باعث اتفاق کابنه‌ها گردید . دولت انکلیس پیش قدم شده درخصوص واپس آوردن صلح و آسایش اجتماع کونفرانسی را تکلیف کرد که در اینباب مذاکره شده تحصیل خاطر جمعی در اینباب بشود . این کونفرانس در آغاز مذاکرات موجب اتفاق عمومی شده وحاصل آن بنام خواهش عموم اروپ ببابعالی تبلیغ کرده شد . تا آنکه از بابعالی در اینباب جواب رد شنیده شد .

بعد از آنکه دولتها درخصوص واپس آوردن صلح و آسایش مشرق زمین یك سال صرف مساعی خودرا بواسطهٔ اقدامات دیپلوماتیکی بکاربردند. حق دارند دراینکه منافع عمومیه را ملاحظه کرده و از صلح و آسایش خاطر جمعی حاصل نمایند و نتیجهٔ از این کار بردارند . چه در صورتیکه اینهمه اهتمامات منفقانه رابکار برند بحران مذکور و اوضاع حاضره بطوریکه در بدایت کار بود باقی مانده است .

بابعالی که پیشتر تعهدات خودرا داخل در موازنهٔ اوروپ کرده بود بدین واسطه که تکلیف لازم خودرا بعمل نیاورده وخواهش دولتهای بزرك را رد کرد درباب اوضاع شرقیه قراری داده نشد سهل است این احوال روز بروز بدتر وشدید ترشد . و بجایی رساند که باعث آسوده گی قلب اوروپ وتشویش خیالات و افکار اقوام عیسویه تواند بود .

پیش از آنکه درخلال این احوال خط حرکتی برای خود قرار بدهیم خواهشمند هستیم پیشنهاد خاطر دولتهای اوروپ را در این مطلب بدانیم . ودلخواه ما این است بطوریکه تاحال بهمراهی اعلیحضرت ایمپراطوری کمال اهتمام را بعمل آورده ایم باز بقدریکه ممکن است بهمراهی دولتهای بزرك کار کنیم .

نیات واعتقادات دول معظمه بواسطهٔ معاملات کونفرانس بصراحت آشکار شد .

رد کردن دولت عثمانی تکالیف کونفرانس را بکنوع بمکانت ووقار اوروپ برخورده آسوده گی خیال ایشان رابهم زد .

می خواهیم بدانیم دربارهای دولتهای مشارالیها درمقابل این حرکت بابعالی درچه خیال هستند و برای اجرای مقاصد خودشان چگونه خواطر جمعی خواهند خواست .

مأمور هستید این نوشتهٔ مرا بوزیر امور خارجیهٔ دولتی که در دربار اوهستید بخوانید ویك سوادی هم ازآن بایشان بدهید اطلاعات لازمه را حاصل کرده برای من بنویسید .

بعد ازبی حاصل ماندن کونفرانس روزنامه‌های روس مسلکهای خودشان را کم کرده هرکدامی راهی پیش گرفته اند . کازت (روسکی میر) و (غراژ دانین) سخن از جنك و ترغیب بجنك میکنند و اصرار دارند در اینکه

علی ای حال جنك باید بشود . (ژورنال دوسن پطربورغ) و (غولوس) که هردو روزنامهٔ نیم رسمی و معتبر روس است امیدواری خودشان را بحصول اتفاق معهودسه امپراطور بیان می کنند . ولی چون می بینند المان و اوسترپا کم کم سست شده و خودرا از همراهی بازمیدارند . این است که آنهاهم زبان خودشان را قدری ملایم کرده ومیگویند اگر این اتفاق حاصل نشود و مسئلهٔ شرقیه منحصر بدولت روس گردد و اروپ هم همراهی نکند بطور قطع باید ازجنك صرف نظر کرده شود .

روزنامهٔ (سن اوته چستو) میگوید جنك کردن بوجهی بکار دولت روس نمی آید .

اعتقاد روزنامهٔ مذکور این است که المان و اوسترپا دولت عثمانی را وامیدارند بر اینکه ایستادگی کند ومنتظر ند همینکه روس اخبار جنك کرد خودشان بیك وسیلتی مداخله کرده روسیه را تار ومار نمایند . کازت (ژورنال دو مسکو) مینویسد اتفاق روس با المان جایز نیست و ازجای دیگر باید متفق پیدا کرد و ممکن است میان انکلیس وروس اتفاق حاصل بشود . با وصف این تفصیل مطبوعات روس اتفاق دارند در ادعای اینکه بعد از این دیگر عهدنامهٔ پاریس بلا حکم خواهد ماند

(وقت)

بعض دوستان خواهش کردند صورت مجلسهای کونفرانس را درضمن نسخها جسته جسته بنویسیم اگرچه مفصل است ولی چون خالی ازمنفعت نیست و پارهٔ نکات را شامل است از روی روزنامها ترجمه کرده مجلس بمجلس ملخصا می نویسیم .

﴿مجلس اول کونفرانس﴾

کونفرانس (یعنی انجمن مذاکرات) روز شنبه ششم ماه ذی الحجة الحرام ۱۲۹۳ منعقد شد . در این انجمن جناب صفوت پاشا وزیر خارجیه بریاست مجلس معین شدند . و از اینجهت اظهار امتنان خودرا باهل مجلس نموده . و بعد ازآن تکلیف کردند قره طودوری افندی مستشار خارجیه وسر کزافندی مدیر تحریرات خارجیه و منشی اول سفارت فرانسه در کونفرانس برای نو یسنده‌گی انجمن معین شوند و این تکلیف قبول شد .

جناب صفوت پاشا بسخن آغاز و از وضع و رفتار دولت در مقابل عصیان ایالتهای یاغی شده و پارهٔ تدابیر و معاملات دربارهٔ صرب وقره طاغ بیان نمودند . بعد از آنکه جناب مشارالیه سخن را بپایان رسانیدند مارکی دوسالیسبری (مأمور مرخص انکلیس) گفت سخن از بلغارستان گفتن اکنون لازم نیست وگذشته از این اطلاعاتی که از این جهت جناب صفوت پاشا خواهند داد مارا محل تصدیق نتواند بود .

جنرال اغناتیف (ایلچی بزرك و مرخص دولت روس) بیان کرد که من نیز باعتقاد لورد سالیسبری هستم این مطلب را مشخص کردن موجب مباحثه‌های بسیار و باعث ظهور مصادمهٔ افکار و اعتقاد بامرخصهای عثمانی خواهد شد .

کونت زیچی ایلچی بزرك ومرخص دولت اوسترپا) گفت اعتقاد من نیز با سالیسبری و اغناتیف یکی است .

پس از آن مرخص دولت فرانسه بنام دول معظمهٔ (انکلیس و المان و اوسترپا و ایتالیا و روس و فرانسه) تکلیف نامه را خواند و گفت اگر بابعالی سلامت حال خودرا می خواهد موافقت با روپ کرده این مطالب راباید قبول نماید . جناب صفوت پاشا گفتند این مطالب را باید بابعالی مطالعه کرده وجواب بدهد و چون مدت متارکه در پانزدهم ایناه تمام است در این چند روز جواب داده می شود .

پس ازآن جناب ادهم پاشا سر یا ایستاده و بیان نمودند که پذیرفته شدن مطالب را ترغیب میتوان کرد ولی سبب این تکالیف بمیان آورده نشده سخن از لزوم پذیرفتن آنها گفته می شود !

اغناتیف درجواب گفت باستناد اصلاح اصول ولایات این تکلیفات قرار داده شده است .

لورد سالیسبری گفت این تکلیفات ازروی نقشهٔ دولت انکلیس برشتهٔ تحریر در آورده شده است .

کونت زیچی اظهار نمود سببهای این تکالیف درلایحهٔ کونت اندراسی که پارسال بباب عالی تبلیغ کرده شد مندرج است .

کونت قورتی (مرخص دولت ایتالیا) بیان کرد وضع کارها بسیارمهم و خطرناك است پی سببهای اینها گشتن لازم نیست .

در این بین صدای شلك طوب که علی الغفله کرده شد . زمین مجلس کونفرانس را بحرکت در آورد . جناب صفوت پاشا برخواسته وچنین گفت دراین دقیقه یکی ازکارهای بزرك بوقوع پیوسته حکومتی که ششصد سال است حکمرانی می کند دراین دم تغییر می یابد (قانون اساسی) که پادشاه باهالی احسان فرموده اند اینك اعلان شدنیك بختی وآزادیٔ شخصی تمامی عثمانیان را خواطرجمعی داد .

کونت شودوری (مرخص دولت المان) گفت اول چیزی که بابعالی را لازم است صلح وآسایش است .

سالیسبری اظهار کرد مانیز باینجا برای صلح وآسایش جمع شده ایم .

اغناتیف گفت اهمیت قانون اساسی تنهابس ازمجری شدن تواند بود . ولی نخست ازصلح وآسایش باید خواطرجمعی حاصل کرد .

صفوت پاشا گفتند (قانون اساسی) صلح وآسایش را خواطرجمعی خواهد داد .

(مجلس اول براین سخن ختم شد)

(باقی دارد)

(در روزنامهٔ (وقت) مینویسد)

مجلس عمومی که عبارت ازمجلس اعیان ومبعوثان است . حسب المقرر دراول ماه مارس که آذر ماه است منعقد خواهد گردید برای مکان این مجلسها چندی است دائره‌های وزارت تجارت ونافعه که درمیدان ایا صوفیه واقع است تخلیه شده صالونهای بسیار بزرك وقشنك ساخته می شود . وآنچه ازاطاقهای شعبه‌ها ودیگر ملزومات کار را لازم است آماده می کنند بطوریکه تا روز اجتماع مجلسها امر تعمیر وتفریش وتزیین آنها انجام خواهد یافت . محضرها ولایحه های قوانین تالیه راکه ازمتفرعات ومتممات قانون اساسی است یکی یکی ترتیب وتنظیم داده وحاضر می نمایند که هنگام افتتاح مجلس عمومی داده شود . محضر قانونامهٔ مطبوعات وقانون دخول مأمورین ضابطه بمسکن ومنزل اهالی برای

تجسس وتحری نوشته شده وشورای دولت اقدام بمذاکره وتدقیقات لازمهٔ آن نموده است . وآنچه از آن لایحه ها الأن مطرح صحبت است ودرکار نوشتن آنها هستند نظامنامهٔ داخلی مجلس عمومی است . وقانون اصول انتخاب مجلس مبعوثان که از سال آینده معمول خواهد گردید . و قانونی که درباب وسعت دادن مأذونیت واقتدار والیگریها ومجالس عمومیهٔ ولایتها ونظامنامهٔ نواحی است . وقانوننامهٔ بلدی وضبطیه . وموازنهٔ عمومیهٔ مالیه است . که بعد ازتمام شدن این لوائح محضرهای قانوننامهٔ اصول محاکمهٔ جزائیه وقانونهایی که متعلق بعموم حاکمها وتشکیلات محاکمه ومدعیهای عمومی . وهمچنین آنچه بوضع عزل ونصب کردن مأمورین و تکالیف عموم نظارتها ووزارتهاومواد دیگر متعلق است تنظیم ومهیا خواهد گردید وبنابرین بمحض اجتماع مجلس عمومی لوائح ومحضرهای قانون نامهای بسیار حاضر خواهد بود که مجلس بمذاکرات آنها اشتغال نماید . واین تفصیل از جملهٔ اخبار موثوقه ومحققه میباشد .

جناب احمد وفیق افندی که برای ایفای راسمهٔ شکر گذاری از مأموریت جدیدهٔ خودشان شرفیاب از مثول حضور همایون شدند . اعلیحضرت اقدس پادشاهی از روی توجه والتفات نطق مخصوصی در حق ایشان بدین مضمون فرموده اند .

خود را سعادتمندمی دانم ازجهت اینکه شما بریاست مجلس مبعوثان معین شدید. بودن مانند شما مرد صاحب درایت و استقامتی در ریاست این مجلس آرزوی مخصوص افکار عمومیه است.

درروزنامهٔ (زمان) منطبعه درسلانیك ۸ محرم مینویسد عایشانان آقا علی اصغر وآقا فرج الله ومحمد افندی وآقا اسماعیل و احمد آغا وابراهیم آغا ومحمد آغا که از نجار وتبعهٔ دولت علیه ایران هستند معادل بیست هزار غروش پول بشلك بصندوق اعانهٔ طابور (فوج) اول عساکر ملیهٔ سلانیك امدادیه داده اند . وعلاوه برین آقا فرج الله وآقا علی اصغر چهارهزار وهشتصد وهفتاد و دوغروش لیرا از قرار ۱۱۲ جداگانه بطور امدادیه بصندوق بلدیه داده اند.

واینکونه مروت وهمت مومی الیهم که ناشی از همت و صداقت خودشان شده است لایق تحسین وآفرین است .

روزنامهٔ (تقویم وقایع) که روزنامهٔ رسمیٔ دولت است تاحال چون هفته بکبار بیرون میآمد ومندرجات آن جز فقراتی چند از اعطای مناصب ومراتب وکمی ازمطالب رسمیه نبود . آنهم بطور مجمل وسرپوشیده و درحقیقت مثل این بود که دلت روزنامهٔ رسمی ندارد واینفقره برای همچنان پای تختی بسیار حیف بود. ولی اینروزها شنیده می شود احمد مدحت افندی منشی اول روزنامهٔ (اتحاد) که بمدیری مطبعهٔ عامره معین شده اند اتحاد را ترك کرده وامر تحریر تقویم وقایع را برعهده خواهند گرفت . حسن بیان وقدرت بنان افندی مومی الیه در امر تحریر وانشا جای انکار نیست . وامیدواری هست که بعد از این روزنامهٔ مذکور بطوریکه لایق شان وحال روزنامهٔ رسمی پای تخت باشد خواهد بود .

(مراسلهٔ اخبار نویس تبریز مورخ ۱۸ محرم)

بعداز پارهٔ مقدمات واظهار مهربانی مینویسد. نوشته بودید ازاخبار و اوضاع این طرفها بنویسم بکمال منت قبول دارم . لکن عبارت پردازی نمیدانم اینجاهم اخبار زیاد بزرك نیست بفرنکستان متصل نیستیم قیل وقالی هم در سرنداریم مردی هستیم قانع وازهمه چیز دنیا فارغ حالا اینطوریم اگر بحال خودمان بگذارند . وضع کارطوری است که ازاخبار ووقایع جزئیهٔ خودمان هم در داخل مملکت خبری نداریم . معنیٔ روزنامه ومنفعت آن راهم نفهمیده ایم که اقلا درمثل تبریز جایی که بزرگترین شهرهای ایران است یك روزنامهٔ ملتی داشته باشیم . واخبار مایحتاج ملت ومقدمات ترقی درآن نوشته شود وفائدهها از آن برداریم درتمامی ممالك محروسه یك روزنامه داریم که رسمی است . وبجز بعض تشریفات اتفاقیه خبری درآن نیست صفحه هارا پرمی کنند بترجمهٔ بعض حکایتهای بی معنی فرنکستان ووقایع گذشته وخیالیه اگر گاهی هم بخواهند از ولایتها وقایعی بنویسند یکی یکی اسم برده درمقابل آن مینویسند خبری نیست .

از فارس	خبری نرسیده
از تبریز	خبری نرسیده
از فلان	خبری نرسیده

مثل اینکه خبری نرسده هم جز وخبرهای رسمی است ولازم است بمردم اطلاع داده شود واگر خبری هم رسیده باشد جز سلامتی حال حاکم وستایش ازعدل وداد ولاة بطور عمومات چیزی نیست که انهم نه اسم داردونه معلوم می شود کدام کار بزرك را درخط متکذارئ دولت وملت کرده اند . اگر نگاهداشتن نظم مملکت است که تکلیف خودرا بجامی ارد وجود حاکم بجهة این است تعریفی لازم نخواهد داشت . اینهم وضع خبرنویسی روزنامهٔ رسمی ماست که اگر بممالك خارجه برود اسباب ریشخند ومضحکه خواهد بود . از احتیاجات مردم و چاره جویی آنها وترقی آبادی ملك ومملکت ووسعت تجارت ومناسبات ودعوت مردم به نیکی و ترقیات ظاهریه ومعنویه ومانند اینها یك کلمه نمی نویسند که اصل منفعت روزنامه اینهاست . خلاصه اینروزها یك روزنامهٔ نظامی هم که مخصوص عساکر منصوره است احداث شده . اولیای دولت علیه بجهة احتمال وقوع جنك درنزدیکیٔ سرحد ایران این اوقات خیلی اهتمام درتدارك ونظم حال قشون دارند . ولی نیت ومقصد دولت را بهیچ چیز حمل نمیتوان کردمگر بحفظ احتیاط وملاحظهٔ مآل کار . درافغانستان هم میکویند در تدارکات عسکری زیاد اهتمام دارند . (زنایف) صاحب که ایلچی دولت فخیمهٔ روس شده بود بطهران رفت . وضع تجارت بجهة مقدمات هنکامهٔ جنك که درآن صفحات هست بکلی ایستاده ومردم خیلی متضرر می شوند . غله ومأکولات ارزان است ولی پول کمیاب برای (اکسپوزیسیون) پاریس حسب الأمر اولیای دولت علیه تدارك خوب دیده می شود وازهرکونه متاعهای خوب ایران حاضر میکنند که بعداز بهار فرستاده شود .

وجود مسعود حضرت اشرف والا ولیعهد روحنافداه مایهٔ امیدواری وافتخار است . در تحصیل کمالات وهنرها وآراستکی بفضائل ذاتیه بالفطره مجدانه سعی واهتمام کلی دارند . امروز درجغرافی دراین صفحات بهتراز حضرت ایشان کسی را سراغ نمی توان کرد زبان فرانسه را خوب تحصیل میفرمایند درکارهای نظامی وقشونی ومشق وتعلیم میل وافر دارند . چیز تازه که از

برای انتظام امر ولایات ازجانب اولیای دولت علیه قرارداده شده است وبعد از استقرار ودرست شدن شرائط آن خیلی اسباب رفاه وآسوده کی بندکان خدا خواهد بود . کومیسیونها است که برای هر ولایتی جدا جدا معین شده ونظارت کار آنهارا خواهند کرد . از اسلامبول واوضاع آنجاها این قدر خبرهای مختلف ووحشتناك میرسد که پناه برخدا خوب است کاهی روزنامهـا که از آنجا می آید واز بعض اوضاع کارها خبرمیدهد مایهٔ آسوده کی خیالات می شود .

(ازوین نوشته اند)

دیروز خبرهای تلکرافی درخصوص عزل وتبعید مدحت پاشا وتغییروتبدیل بعض وزرا بوین رسیدهای وهوی غریبی بمیان مردم افتاد روزنامه نویسها هرکدامی بیك رنك وروغن موافق مسلك خودشان این مطلب را عنوان کرده ونوشتند که تا نخوانید معلوم نمی شود اغلب آنها متفق هستند براینکه دیکر ازاستقرار حال دولت عثمانی باید نا امید شد . قانون اساسی هم هرکز مجری نخواهد کردید. وبعض دیکرازآنها برخلاف این می نویسند وپارهٔ را اعتقاد این است این یك پولیتیك وتدبیری است که درمیان اعلیحضرت سلطان و مدحت پاشا است . وبعضی میکویند تا اسباب وجهات این مطلب معلوم نشود سخن کفتن بیهوده است. البته روزنامهایی آید مطالعه می کنید . لکن اجمالا بدانید که برای بدخواهان دولت عثمانی اسباب طعن وکفتکو کردیده است .

جنرال اغناتیف شب دوشنبه ساعت شش از راه (تریست) وارد وین شده وهما نشب به تیاتر رفت.

فی ۲۳ محرم ۹۴
از وین نوشته شده است

وقت بسته شدن صفحات مکتر بی باداره آمد که عینا درج کرده همینقدر درجواب مینویسیم که هرکسی درخصوص بیان رأی خود آزاداست محاکمهٔ این راهم حالا از حتمیات نمی دانیم .

آقای منشی درکازت اختر نمرهٔ ٤ درحق ایران وروس تلغرافی از (اژانسی رویتر) نقل کرده در ذیل آن مطالعات و عقاید شخصی خودرا نوشته بودید چون همه بعنوان احکام قطعی وبتی بود بتأسف ملاحظه کردم چرا که مبنای عقیدهٔ شما اتحاد اسلام وتأثیر ایران ازسنکینی معاهدهٔ روس ومغصوبیت ممالك قفقاز ازایران است. اکراین چهار اساس را مأخذ حرکت ایران قرار بدهیم وبنظر انصاف ملاحظه کنیم همین مطالعات در جانب عثمانیه نیز مع شئ زاید متصور است زیرا تبعهٔ ایران همه مسلمانند همکی در خاك روس معززند ومحترم وباجراء آیین خود آزاد هستند ولی درخاك عثمانیه برخلاف آن ازسایر ملتها حقیر تروبی عظمتزند وتحقیراتی کدهر روزه درحق آنها چه از اهالی وچه ازبعض مأمورین صادر می شود مشهوداست در صورتیکه نتیجهٔ اتحاداسلامیت باین درجه باشدبدیهی است کدمناسبات اسلامیت چه حالتی خواهد داشت سنکینی معاهده ایران وروس اکرچه جای تأسف است ولی چون سبب ظهور اختلاف دولتین نیست . وبالعکس معاهدات ایران وعثمانی همیشه مایهٔ اختلاف ومباحثه است شاید اغلبی معتقد سنکینی اینها بوده باشند واکر تأثر مغصوبیت ملکی را مهیج ایران تصور نماییم لازم میآید نسبت کلیهٔ املاك ایران را که بتصرف دو دولت همجوار رسیده است ملاحظه نماییم جواب این تناسب از بدیهیاتست بنده وشما محتاج زحمت استکشاف آن نیستیم حقیقة اینکونه ملاحظات ناقصه را وسیلهٔ تحصیل عقیده و بیان رای شخصی نمی توان قرار داد مکر بتوفیق عصر ومصلحت وقت علیهذا اکر واقعا دولت ایران تهیه وتدارکی میکند بشهادت مقتضای عصر مثل تهیهٔ خواهد بود که عموم دول بعنوان صیانت صلح عمومی ووقایهٔ حقوق خود کرده اند وحال آنکه چون اصل اختلاف فیمابین دو دولت جار اللصیق و دوست ایران ومرکز مناسبات ایران است بطریق اولی ایجاب تهیه وتدارکی برای ایران می نماید نه شما این رابه علیه دولت روسیه می توانید استدلال نمایید ونه من برعلیه دولت عثمانیه خصوصا در صورتیکه حرکات مستقیمانه ومصلحانه که در بعض مواقع از دولت ایران مشهود شده است مارا اجازت نمیدهد که تدارکات آن دولت را اکر اصل داشته باشد بغیر خیالات مصلحانه تعبیر نماییم .

(مرد غریب)

(تصحیح)

در صفحهٔ ٤ سطر ۱۲ بعد از لفظی باعث کلمهٔ (نا) باید باشد

﴿ تاریخ ایران ﴾

﴿ طبقهٔ چهارم یاسانیان ﴾

چون (شائی مهبول) انزوا کزید بازکار عالم مختل شد لهذا بموجب وحی آسمانی (یاسان آجام) پسر شای مهبول قبول پادشاهی نمودواین پادشاه واخلاف او پیرودین مه آباد بودند. زیرا که ستاره‌ها و روشنی هارا نورآلهی دانسته اند احکام را درعهد اوازدساتیر اخذ میکرده اندشمار پادشاهان این طبقه نیز معین نیست مدت فرمان روایی ایشان نه سلام و آخر پادشاه ازایشان یاسان آجام است .

﴿ طبقهٔ پنجم کلشاهیان ﴾

غرض از کلشاه باعتقاد مؤرخان پارس آدم ابوالبشراست که مادرذیل دورهٔ او واقع میباشیم اختلافی که دارندا نیست که بعضی همین آدم ابو البشر راکیومرز که اول پادشاه پیشدادیان است دانند وبرخی دیکر کیومرزرا اول پادشاهی خوانند که بعد از طوفان نوح علیه السلام درعالم وضع سلطنت نهاد وبتشکیل یاسای شهریاری وفرمان فرمائی وابداع قوانین و رسوم واداب ونظم کهتری ومهتری وحدود و مصادرات پرداخت اکرچه ابو العباس احمد بن یوسف بن احمد الدمشقی موئلف اخبار الدول واثار الاول کیومرز را ازسلاطین پیشدادی نشمرده بلکه اول پادشاه این طبقه هوشنك راخوانده وترتیب اوضاع پادشاهی را نسبت باوداده است مدت پادشاهی این طبقه را اغلب مورخان پارسی تازمان یزدکرد که آخر پادشاه ساسانیان است شش هزار وبیست وچهار سال وپنجماه دانسته وسالهای سلطنت این طبقه سال معمولیست وچون در کیومرز و سلطنت ونسبت اواقوال متعدداست ما چنانکه باز درمقدمه اولی مذکورداشتیم اقتصار میکنیم بانچه مسعودی درمروج الذهب ایراد نموده است ویمکن که بسبب قدمت این تاریخ اصح تواریخ باشد .

پوشیده نباشد که کیومرز را بجهت تغلیب زاوسین درلغت فرس کیومرس نیز کفته اند چون (ایاز) و(ایاس) واعراب انرا نیزمعرب نموده کیومرث بتاء مثلث نوشته اند (محققین) ازائمه تواریخ راعقیده اینست که او ان سلطنت بعضی ازسلاطین که بسبب طول مدت بنظر غریب میاید وعقل از قبول ان متناع داردان مدت زمان سلطنت یکتن

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۹ محرم ۱ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	٤٥

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳٦	

	لیرای عثمانی	غروش
سوسیته ژنرال	۰۲	٥
شرکت عثمانیه	۰۰	۰۰
اعتبار عمومی	۳	۱۰
تراموای	۱	٤٥

کمبیال	غروش	پاره
لندن ۹٦ روزه برای هر یك لیرای انکلیس	۱۰۹	۱۰
پاریس فرانك ۲۳ سانتیم		۰۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صد غرش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۹۰	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۲٥
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیچه	٥۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۲٥
منات کاغذی	۱٥	۱٤
مجیدیه	۱۰٤	۱۳
بشلك	۱۱۱	۰۰
متالك	۱۱۲	۲۰
پول سیاه	۱٥٦	۰۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورو یانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخر الحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی . در بمبیٔ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار. در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی . در حیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی . درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین در بارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد از این فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروب سی فرانك .
جهت بمبئی ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجا چهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

نبوده است بلکه سنوات شهریاری چندتن است که همه بیك اسم موسوم بوده اند مثلا سلطنت ضحاك را که هزارسال نوشته اند کویند چند تن بوده اند که همه ضحاك نام داشته ودرهزار سال مدت از پس یکدیکر پادشاهی کرده اند اکرچه درمروج الذهب این طبقهٔ کلشاهی راتا استیلای عرب بر عجم واوقات بعثت حضرت خاتم صلی الله علیه واله وسلم چنانکه مؤرخین پارسی منقسم بچهار طبقه نموده اند ننموده و فصلی درمیانهٔ هر طبقه قرار نداده وشمار هر طبقه رانیز بطور فهرست ایراد نکرده ولی انچه از فحوای کلام او مستفاد میشود طبقهٔ اول ملوك عجم که پیشدادیان باشند بعقیدهٔ او باضحاك وسهم ابن ابان که ذکری ازا ودر تاریخ عجم نشده وافرا سیاب نه تن بوده اند وفهرست آن ازا ینقرار است .

اول	دویم	سیم	چهارم
کیومرث	هوشنك	طهمورث	جمشید
پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم
ضحاك	فریدون	منوچهر	سهم ابن ابان	افراسیاب

﴿ کیومرث ﴾

ابو الحسن علی بن الحسین بن علی بن عبدالله مسعودی کوید . عجم با وجود ارای مختلفه واختلاف اوطان وبلاد چون ملتزم حفظ انساب خود بوده اند باقی مانده کان هر طبقه از کذشتکان خود نقل تواریخ نموده وکفته اند اول پادشاهان عجم کیومرث بوده است برخی اورا اکبر وارشد اولاد آدم ابو البشر علیه السلام دانسته وزمرهٔ قلیلی خود آدم ابو البشر خوانده اند وبعضی دیکر کیومرث را همان امیم بن لاود بن آدم بن سام بن نوح علیه السلام میدانند زیرا که امیم اول کسی است که از اولاد نوح بفارس رفت وچون کیومرث نیز بفارس رفته کمان کرده اند که همان امیم است وعجم را از طوفان نوح آکاهی وخبری نیست .

اززمان حضرت آدم تا نوح علیه السلام مردم بلغت سریانی تکلم میکرده اند وهمه خلق دریك رتبه واقع بوده اند تازمان کیومرث که بزرك وپادشاه عصر خود شد واین اول زمانی بود که مردم قصد کردند که پادشاهی برای خود قرار دهند

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابوالسعود ﴾ در نمرهٔ (٦٢) میباشد .

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود .

یك نسخه شصت پاره است .

فی ٧ شهر صفر المظفر سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده میشود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است .

٩ شباط ١٢٩٣ و ٢١ فوریه ١٨٧٧

این کازت هرکونه اخبار وازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت . موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود . عجالة هفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهدشد . ازاعلانات معموله سطری سه . وآنچه درصفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهدکرد

﴿ عرض مخصوص ﴾

این دفعه که اختر را بیاری و توفیق خدای آغاز کرده شد بنابود بفاصلهٔ دوسه هفته درهر هفته دوبار طبع ونشر شود . چون محل اداره ومطبعه تازه تنظیم وترتیب می شد . و بعض موانع دیکر هم درمیان بود این است که تا امروز حصول این مقصود بتأخیر افتاد . انشاءالله تعالی از امروز به بعد هفته دونسخه بطور مقرر منطبع ومنتشر خواهد کردید .

عدد صفحات را ازاین نسخه به بعد بیك ترتیب خواهیم نوشت که اکر ضمیمه وعلاوهٔ هم داشته باشد ازمیان نیفتد بعلت اینکه کاهی ١٢ صفحه وبیشترهم ممکن است طبع بشود .

دیروز که روز مولود ﴿ اعلیحضرت اقدس شاهنشاه ایران ﴾ بود مقتضای رسم اتحادومصافات دولتین علیتین اسلام یك فروند کشتیٔ دولتی بقرار معمول آیین بندی شده بیرق شیرخورشید در بالای تیرك میانی برا فراشته آمده هنکام ظهر بیست ویك تیرتوب از واپور مذکور بشنلك وتبریك انداخته شد . ازجانب سنی الجوانب ﴿ اعلیحضرت اقدس همایون شاهنشاه ﴾ جناب لبیب افندی منشیٔ حضور همایون واز طرف بابعالی وهیئت وکلا جناب منیر بیك ترجمان دیوان همایون بالباسهای رسمی بسفارت سنیه رفته درحالتیکه جناب دولت مآب وزیر مختار وایلچی مخصوص دولت علیهٔ ایران وصاحب منصبان سفارت نیز بالباسهای رسمی حاضر بوده وپذیرایی نموده اند رسم تبریك را بجا آورده اند .

سفارتخانهٔ مشارالیها بکمال آراستکی تزیین وشبانه باقنادیل وروشنایهای زیاد آراسته شده تمامیٔ تجار و معتبرین اهالیٔ ایرانیه و بعض رجال واعیان را ضیافت وشیلان کشیده شده واز ساعت ده روز تاپنج ساعت از شب رفته یك دستکاه موزیك عسکری بنواهای شادیانه وتبریك مترنم بودند .

مذاکرات پارلمنت را در نسخهٔ پیش ازروی تلکرافنامهای لندن نوشته بودیم چون تفصیل آنها درضمن روزنامهای فرنکستان دیده شد برای مزید وضوح مطلب ترجمهٔ آنها نا مناسب بنظر نیامد .

(اورد غرانویل) درشعبهٔ زادهکان بیان کردند که اعتراضهای خود را در بارهٔ مسئلهٔ شرقیه تا منتشرشدن نوشتجات متعلقه بآن بتاخیرمی اندازم . ولی ازحالا می توانم بکویم که اعتقاد من این است عهدنامهٔ سال ١٨٥٦ مهمل و متروك نخواهد کردید .

(لورد درپی) بیان کردند که پولیتیك دربار انکلیس تغییر نیافته است . تنها بجهة تغییریافتن وضع کار پولیتیك نیز اصلاح وتعدیل شده است . دربار انکلستان دراین مسئله بمناسبت لایحهٔ کونت اندراسی ولایحهٔ برلین چنانکه مقتضای وضع کار است رفتار نموده است . از بی ثمر ماندن کونفرانس حالاسخن کفتن جایز نیست . ولزوما بیان اعتقاد خود را می کنم که در بارهٔ باقی ماندن حال صلح تردیدی ندارم . بقای صلح تنها دردست یك شخص است (مقصود اعلیحضرت ایمپراتور روس است) ومع ذلك امید وارم سلم وآسایش برقرار بماند . بواسطه کونفرانس بهره از وقت برداشته شد . وروس وصربستان دانستند که پارهٔ تصورات از قبیل خیالات بوده است . ایمپراتور حقا بیان تواند کرد که مجری داشتن قرار داد دول شش کانه تکلیفی نیست که برعهدهٔ اوتنها وارد بیاید . ناکواریٔ حال حاضررا دولت عثمانی فهمیده است . وبنابراین امید وارم اروپ را خشنود نماید . تکلیف انکلیس این است که درهرحال ودرهرکاری دولت عثمانی را نکاهداری نماید . وحمایهٔ عیسویان ترکستان را هم عهداً فریضهٔ ذمت خود نمیداند .

(لورد بیقونسفیلد) کفتند مسئلهٔ شرقیه عبارت ازاین نیست که اصلاح حال عیسویان ترکستان بشود بل مقصود برقراریٔ دولت عثمانیه است . وشایستهٔ حال وکلای دولت این است که مبنای کفت وشنود خود را در این زمینه داشته باشند .

(لوردسالسبری) کفت اعتقادی که درخصوص حرکات جبریه نسبت بدولت عثمانی باشدمن مخالف آنم . واین رأی را قویا رد می کنم . انقراض دولت عثمانی که باعث حدوث فترت واختلال است بوجهی جائز نتواند بود .

(شعبهٔ مبعوثان)

(لوردغالوای) کفت دربار انکلیس ازمسئولیتی که ازمسئلهٔ شرقیه بعهدهٔ او وارد خواهد آمد خودرا دوری نتواند داد . بنابراین مسئلهٔ مذهبیه را نباید داخل درمذاکرات نمود .

لورد هارتینکتن (رئیس اعتراض کننده کان وطرف مقابل در بار است) . اظهار کرد در بار را لازم است دخیل نبودن خودرا درکار اثبات نماید . در بار الأن اثبات خواهد کرد که از جهت خونریزیهاکه از اول ماه ژولیه (اواسط ماه جمادی الاول است) تا ماه اوکتوبر (ماه مبارك رمضان)درصربستان بظهورآمد مسئول ومؤاخذ نیست . نطقی که لورد بیقونسفیلد(رئیس در بار) دردائرهٔ بلدیهٔ لندن بیان کردند سزاوار اعتراض است. ولی لورد سالسبری اتفاق درمیان انکلیس وروس را بجای خود باز آورد . از در بار سؤال میکنم که رأی ایشان درخصوص ترك کردن عثمانی وروس را بمقابلهٔ همدیکر وعدم مداخله بکار آنها چه اعتقاد دارند .

(سیرنورتقورت) وزیرمالیات گفتند هیچکدام ازاجزای در باری اظهار نکرده اند که انکلیس درمنفعت دولت عثمانی جنك خواهدکرد اگرچه کونفرانس اتفاق دولتهارا محقق کرد . ولی درخصوص رفتار ومعاملاتی که در آینده خواهد کرد درثانی باید مذاکره نمود دواساس قبول شده است .

(اولا) انکلیس دولت عثمانی را مجبور نخواهد کرد (ثانیاً) حرکات خود را بهمراهی دولتهای دیگر خواهد نمود . وخودسرانه کاری نخواهد کرد . واگر دولت روس خود سرانه حرکت کند بدگمانی را درحق خود دعوت خواهد کرد. منافع عمومیه در باقی بودن صلح وآسایش است .

(مسیو غلادستون) ازجهت پارهٔ حرکات که بمناسبت جمعیتها که درلندن منعقد شده بود بظهور آمد برائت ذمت خودرا بیان کرد .

﴿ درتلگرافنامهای لندن مورخ ۲۹ محرم ﴾
﴿ نوشته شده است ﴾

درخصوص مسئلهٔ شرقیه درمجلس مبعوثان پارلمنت پارهٔ مباحثه‌ها و سؤالهای مختلف بمیان آورده شده . وازجانب دربار باعتراضات آنها بکمال ایستادگی جواب داده شده نزدیك است اعتراض کنندگان ازمدعیات خودشان باز کردند روی هم رفته خیالات عمومیه درحق دولت عثمانی خوب است . دولتها یك راه باز گشت آبرومندانه دربارهٔ دولت روس نشان خواهند داد و تحریرات عمومیهٔ پرنس غورچاقوف وزیر خارجهٔ دولت مشار الیهارا باتفاق همدیگر جواب خواهند گفت .

سیر هنری الیوت ایلچی دولت انکلیس در اسلامبول تا حال بسمت باقی بودن در مأموریت خود شناخته می‌شود .

درشعبهٔ مبعوثان پارلمنت (سیر موناغو) سؤال کرد که آیا لورد سالیسبری این سخن را گفته است که اگر رومهای عثمانی بدانداز پیش میرود حق دارند براینکه راه بغی وعصیان پیش گیرند یانه .

(مسیو بورق) مستشار وزارت خارجیهٔ انکلیس درجواب سؤالی که مسیو (ویلس) کرد بیان نمود که هنوز درخصوص عزل مدحت پاشا تفصیل معلوم نشده است . ولی این قدر اطلاع حاصل کرده ام که این معزولی مدحت پاشا پولیتیك دولت عثمانی را تغییر نخواهد داد . واصلاحات موعوده مجری خواهد گردید .

(سیر استافورد نورتقوت) درجواب (مسیو سامویلسون) اظهار کرد که تحریرات (لورد لوفنوس) مورخه ۲ ماه نوامبر (مطابق ۱۵ ماه شوال ۱۲۹۳) که متضمن تأمینات مصلحانهٔ ایمپراتور روس بود از جانب لورد (بیقونسفیلد) پیش از ۹ ماه مزبور بپارلمنت داده شده است .

(لوانت هرالد می نویسد)اساس مذاکرات صلحیه که درحق صربستان درمیان است بقرار ذیل می باشد .

اول اینکه صربستان بعد ازاین هیچ استحکاماتی بنا و احداث نخواهد کرد . ودر آینده مانع خواهد گردید ازاینکه جمعیتهای خفیه در داخل امارت بهم رسیده بایالتهای همجوار تجاوز نکنند .

دوم قلعه‌هایی که درداخل امارت صربستان هست ودرآنجا بیرق صربستان کشیده می‌شود درپهلوی آنها بیرق عثمانی نیز برافراشته شود . ودرآن قلعه‌ها مأموری هم ازجانب بابعالی بنشیند .

سیم ارمنیها و یهودیها که در مملکت صربستان هستند درحقوق که صربها از آن بهره مندی دارند مشترك باشند .

چهارم بابعالی طلب اطمینان وخاطر جمعی ازصربستان می کند که رسما وعد واطمینان بدهد براینکه در ایالتهای همجوار مرکز عصیان وفسادنشوند . وملجاء ومرجع باغی وباغی نکردند وازحرکاتی که موهم ایقاع عصیان تواند شد احتراز کنند . باین شرائط و بشرط بقای حال سابق صربستان بابعالی حاضر است صلح را منعقد نماید .

از جانب جناب مستطاب خدیو مصر بقدر دوملیون فشنك مثالك بوفسر باسلامبول فرستاده شده است .

﴿ ازروسجق بروزنامهٔ لاتركی نوشته اند ﴾

امسال یخ بستن نهر طونه اسباب استفادهٔ اردوی همایون گردید جناب احمد ایوب پاشا بدین واسطه باستیونها واستحکاماتی راکه درطول نهر طونه واقع است بازدید کردند . تمامیٔ ملزومات اردوی همایون آماده ومکمل است . بطوریکه در موقعهای سنه تا روسجق هست در شمنی نیز یك خط مدافعهٔ دوم مرکب از پنجاه هزار نفرعساکر ردیفیه تشکیل خواهد شد وتا اول ماه مارس سمت ختام خواهد پذیرفت .

جنرال (قلاپقا) که از جنرالهای مشهور مجار است وازچندی باینطرف دراسلامبول میباشد. چند روز پیش باجناب محمود پاشا ملاقات کرده واز آنجا بباب والای سرعسکری رفته باجنابان سپهسالار و سردار اکرم ملاقات نموده وپس از آن جناب مستطاب صدراعظم را نیز دیدن کرده است .

در قره طاغ تدارکات حرکت مهیا وآماده شده منتظر اشارتی بوده اند که شروع بجنك نمایند .

روزنامها می نویسند واپور (اوتوس) نام انکلیس درسیم این ماه هفتاد هزار تفنك مارتینی هنری و هفتاد هزار قسطورهٔ نیزه وهزار لوله تفنك وینجستر وده ملیون فشنك مثالك شنایدر و سایر آلات جنك را که پیشتر از جانب دولت سپارش شده بود برداشته ازامریکا حرکت کرده است . دراین نزدیکیها وارد اسلامبول خواهد گردید. باروا پور معادل یك ملیون وهفتصد وشصت

ونه‌هزار و یکصد دولار (۱) قیمت بوده است که تخمیناً بقدر چهار صد هزار لیرای عثمانی است

ازروزنامه‌های فرنکستان معلوم می شود که اعلیحضرت ایمپراطور روس در این نزدیکیها باردوی (کشنف) عزیمت خواهند کرد . و برادرزن ایمپراطور که ازشاهزادگان (هس) وعلکساندر نام است همراه ایشان خواهد بود .

دولت روس قراری باحکومت مملکتین یعنی افلاق و بغدان گذاشته است . که دروقت لزوم راه داده شود قشون خودرا ازآنجا بخاك عثمانی بگذراند . میگویند همچنان قرار دادی درمیان هست . ولی امارت مذکوره فعلا امدادی بروس نخواهد کرد .

(دون کالوس) که چند سال دراسپانیا باجمهوری وقرال آنجا جنك کرد ودرسال گذشته مغلوب ومنهزم گردید ودراین اواخر باسلامبول آمده چندروزی درمهمانخانهای بك اوغلی نشست . پس ازرفتن ازاینجا بیاش رفته وارآنجا باردوگاه دولت روس که درکشنف میباشد عزیمت نموده است . می گویند دولت روس بقدر یك ملیون فرانك بمشارالیه داده است .

جنرال اغناتیف به پتربورغ رسیده با اعلیحضرت ایمپراطور روس و پرنس غورچاقوف هم ملاقات کرده است .

مسیو کرستیچ که ازجانب صربستان برای مقرر کردن شرائط صلح واستسلام مأمور است روز یکشنبهٔ گذشته وارد شده ودر هوتل (مهمانخانهٔ) انکلیس منزل کرده است .

برحسب دستورالعمل باب والای سرعسکری نفرات صنف سیم ردیف ونفرات پرمشق شدهٔ عساکر مستحفظه را جمع آوری می کنند .

ازجانب روسیه سه قطعه واپور پرازآرد وذخیره بلنکرگاه (قنارو) بجهة قره طاغ رسیده

---

(۱) دولار امریك ۲۲ غروش ۱۶ پاره صاغ است .

وازطرف دولت معاونت درایصال آنها بقره طاغ شده است .

دستورالعمل محرمانهٔ پرنس غورچاقوف است که بایلچیهای روس در پای تختهای پنج دولت بزرك نوشته است . کاغذ بانضمام تحریرات عمومیه پیشتر پرنس مشارالیه نوشته بود فرستاده شده است فی ۳۱ ژانویه مطابق ۱۶ محرم ۱۲۹۴

اعلیحضرت ایمپراطور بواسطهٔ اینکه دولتهای غربی در خصوص پولیتیك شرقی دولت روس ازچندین سال باینطرف شبهه‌ناك ونا خاطر جمع شده اند در بدایت ظهور مسائل حاضره بیان نمود که درخارج ازمسلك دولتهای بزرگ را هی پیش نخواهیم گرفت . و بحمدالله ازمساعی روسیه بود که پیش ازقرار داد برلین در بارهای اروپ دانستند که وقوعات شرقیه اساس آسایش عمومی رابهم میزند ومنافع عمومی اروپ را خلل میرساند ودر همچنان روزی جایز نبود دولت روس ازآنچه مطلوب همه دولتها است خودرا بازدارد . ولی تدبیرنافعی که درایناب میبایست بکار برده شود بدست نیامد وافسوس که قرار داد برلین باطل و بی‌ثمر گردید . و بجهة ممانعت کردن دولت انکلیس درفقرهٔ لایحهٔ برلین اتفاق اروپ بهم خود . وسعی وکوششی که این سه دولت بکار برده وثمر بامنفعت آن را درروی زمین میخواستند بردارند همه ضایع شد .

مع ذلك اعلیحضرت ایمپراطور سلیقه ومسلك خودرا تغییر نداد ومساعی خودرا درخصوص کونفرانس اسلامبول بهمراهی همهٔ دولتها معزز داشته وامید واری حاصل بود که بابعالی اتفاق دولتهارا محل اعتنا واعتماد بداند . بطوریکه بوجهی خلل درتمامیت ملك واستقلال بابعالی نیز وارد نیاید بدبختانه این امید نیز حاصل نشد . و بابعالی تکلیفی را که بسیار کوچك شده وقابل تغییر نبود رد کرد .

اعلیحضرت ایمپراطور اعتقاد دارند براینکه اگر اروپ دراتفاق خود باقی بماند نیات ومقاصد خودرا مصلحانه ازپیش خواهد برد . واگر چنانچه دول مشار الیهم عزم ثابت خودشان رادر خصوص این اتفاق بیان نکنند آنوقت دور نیست پرخاش وستیزی بمیان بیاید درآن وقت اگر دولتها مسلك خودشان را برآن قرار بدهند که باتفاق آرا دولت روس را ممانعت ازحرکت کنند . دراینصورت بابعالی دررد کردن فتوای مجلس کونفرانس بیشتر ثابت قدم خواهد بود . وانکه دولت روس خودرا ناچار خواهد دید ازاینکه دست بشمشیر ببرد . ولی دولت روس این قضیه ظنیه را مسلم نداشته و برخلاف این ملزم گردیده است که در بارهای اروپ بطوریکه تاحال اقدام درچاره‌جوئی مصلحانه کردند بازاهتمامات خود شان را بکار خواهند برد که این اشکالات بطور اصلاح برداشته شود .

برای حصول این مقصود خیلی لازم است دولتها متفقا درصدد حل این مسئله برآیند کوشش ندادن بابعالی باآواز اروپ بعیدالامکان است .

دولت روس صرف مقدور مساعی را دراین میکند که دولتها دراتفاق خودشان ثابت و برقرار بمانند . وتامعلوم نکردد که مساعی واهتمامات مبذوله بی‌ثمر ماند اعلیحضرت ایمپراطور قرار قطعی وتدبیر دیگری رایپش نهاد خاطرخودشان نخواهند داشت . (غورچاقوف)

کازت (ونیز تاغبلات) وین مینویسد . مقدمات جنك روز بروز نزدیکتر می‌شود اعلیحضرت ایمپراطور روس بایلچی یك دولت گفته اند . در پیش ملت خود تکلیفی را بعهدهٔ خود گرفته‌ام وآن تکلیف را باید بعمل بیاورم .

دردوائر پولیتیك وین مذکور است که اخبار جنك ازجانب دولت روس مقرر گردیده است .

اعلیحضرت ایمپراطور روس امر کردند شش اردوی دیگر ازعساکر روسیه آماده شده تا ۲۴ ماه فوریه (۲۲ اینجاه) بسرحد فرستاده شوند .

خبرهای رسمی از پترپورغ میرسد که تاچند روز دیگر اخبار جنك بابعالی داده خواهد شد . ولیعهد دولت روس یکی ازسفرا گفته اند زنك ساعت جنك زد ومهره را انداختیم .

روزنامه‌های وین ازروی تلگرافنامهای برلین مینویسند دولت روس اهتمام دارند قشون خودرا برای جنك پانصد هزار برساند .

خیال هواخواهان جنك در روسیه غلبه کرده است نطقی که ایمپراطور درمسکو بیان نموده‌اند مجری خواهند داشت . دولت‌المان تاحال در باب تحریرات عمومیه پرنس غورچاقوف جوابی نداده است .

اعلیحضرت ایمپراطور بجنرال اغناتیف گفته اند اگر جنك بشود دولت اوستریا بی طرف خواهد بود .

(اختر)

(تامقتضیات وضع کارچه بشود ازیکطرف اسلاوهای اوستریاوازطرف دیگر مجارستان درچه خیال باشند)

مسیو کرستیچ باتفاق مسیو مانیچ مستشار خارجیهٔ صربستان دیروز ببابعالی رفته باجناب مستطاب صدراعظم وجناب صفوت پاشاو بعض وکلای فخام ملاقات کرده‌اند .

یك واپور پرازاسلحهٔ جنك ازجمله سفارشهای بابعالی سه روز پیش وارد اسلامبول شده درمقابل توپخانهٔ عامره لنگر انداخته است .

پرنس قره طاغ تلگرامی ببابعالی فرستاده است که مأمور مرخصی بزودی جهت اجرای مذاکرات صلحیه باسلامبول خواهد فرستاد .

دولت‌المان قرارداده است که اگر کار بطور صلح ومسالمت نگذرد مداخله نکرده بی طرف خواهد ماند .

روزنامهای اروپ مینویسند . پرنس بسمارك وزیر اول دولت المان در یك مجلس مهمانیٔ دیپلوماتیکیٔ خودشان که سخن از جنابان ادهم پاشا ومدحت پاشا بمیان آمده گفته اند مدحت پاشا مرد بزرك پولیتیك دانی است ودور نیست در عزل مشارالیه تاثیری ازخارجه درمیان کار بوده باشد . جناب ادهم پاشا مرد لایق احترام ودر بستکار وخردمندی است .

در روزنامهای لندن ازوی تلگرام مورخ ۲ دیسامبرمینویسند که در روزنامهٔ رسمی سان‌پتربورغ نوشته شده است امیرخیوه طالب این شده است که مملکت خودرا بمالك روسیه ملحق نماید .

لاحول ولاقوة الا بالله

(الجوائب)

﴿ داخلیه ﴾

جناب خلیل شریف پاشا را میگویند بسفارت پاریس معین خواهند شد .

روزنامهای استقبال وخیال که چندی بود بعلت بعض موانع داخلیه تعطیل شده بود . ازروز شنبهٔ گذشته آغاز بطبع ونشر آنها شده است . کازتهای مذکور ازجملهٔ روزنامهای معتبرونیك این ملك هستند . ازانتشار آنها خیلی ممنون وخوش وقتیم .

دردوائر معینهٔ اسلامبول ونواحی بقاعدهٔ مقرره ازمسلم وغیرمسلم مبعوثان را انتخاب میکنند . وسابقا توشتیم که پس ازاتمام انتخابات همینکه اعضای مجلس مبعوثان ومجلس اعیان معین شدند اسامی کرامی همهٔ ایشانرا خواهیم نوشت . ازجملهٔ کسانی که بسمت مبعوثی منتخب شده‌اند عزتمآب احمدحلمی افندی ازممیزان خلفای تحریرات خارجیه است . افندی مومی الیه هشت سال درتبریز بکار پردازی اول (باش شهبندری) بوده‌اند . بصفت درایت واستقامت حال موصوف وحقیقة شایسته باین انتخاب هستند .

جناب علی پاشا والی ادرنه وحیدر افندی کومیسر بوسنه روز یك شنبهٔ گذشته باسلامبول آمده اند .

جناب مظهر پاشا والی صوفیه نیز روز مذکور باسلامبول وارد شده اند .

نظامنامهٔ مکتب ملکیه تمام شده وبمجلس وکلا عرض شده‌است .

نظامنامهٔ مطبوعات را شورای دولت ملاحظه وتمام کرده بمجلس وکلا داده اند .

دراین سال فرخنده فال بقرار سالهای پیش حجاج ذوی‌الاحتیاج که درضمن ایفای فریضهٔ حجةالاسلام بجانب حجاز معفرت طراز عزیمت کرده بودند . بکمال صحت وعافیت ایفای فریضهٔ اسلامیه را بجا آورده و باوطان خودشان برگشته اند . مقدار حجاج بمشار الیهم امسال بقدر دویست هزار کس بوده‌است . دروقت رفتن حجاج ازراه ینبوع بمدینهٔ منوره از اعراب حدیده وآن نواحی تعرضی بمال وجان حجاج کرده شده وازحاجیهای ایران وداغستان وغیر آنها اموالی بغارت برده شده وچندنفر هم بقتل رسیده‌اند . اگرچه درثانی ارجانب ولایت حجاز لازمهٔ تدابیر واقدامات دراسترداد اموال منهوبه وخونبهای مقتولین بعمل آورده شده است . ولی امیدواریم انشاءالله سال آینده ازجانب حکومت در اینگونه مواد قرار درستی داده خواهد شد که اعراب بادیه نشین دیگر بوجهی از اینگونه جسارتها نکنند . واین قسم قتل نفس وایراث خسارتها را مرتکب نشوند . وطوری شود ﴿ که ازقرای ظاهره بسوی قرای مبارکه درلیالی وایام بطور امن وامان سیروحرکت کرده شود ﴾

(منظومهٔ افکار) می‌نویسد . کاغذی که ازفرق کاتولیکا بورنامهٔ (نئولوغوس) نوشته شده است . اطلاع میدهد از ناامنیٔ طرق ومعابر فرق کاتولیکا و بابای عتیق وناراحتی مردم ازاین بابت چنانکه جمعی ازچرکسها مسلح شده درراهها متعرض حال مردم میشوند دراین روزها بسر یك تاجر فرقه کاتولیکا ریخته و بقدر دوازده هزار غروش اورا بغارت برده اند . نیز درآن ایام یکنفر مباشر مالیات دیوانی رامی‌خواسته اندلخت کنند .

درباره این‌را هزنان بحکومت محلیهٔ ادرنه شکایت کرده‌شدولی حکومت اعتنائی نکرد .

اصول انحصار دخان دراسلامبول که مدتی است معمول گردیده بود . حسب‌المقرر لغوشده و بجای آن قاعدهٔ فابریك گذاشته خواهد شد .

بنابراین نظارت کمرك دخان بعهدهٔ عزتمآب سلیمان سرمد بیك ناظر سابق ادارهٔ انحصاریه محول گردیده فابریکهای مذکور نیز درتحت نظارت افندیٔ مومی‌الیه خواهد بود ۰

عزتمآب علی سعاوی افندی پارهٔ مکتوبها بعد ازمدحت پاشا بادارهٔ (وقت) می‌نوشتند ۰ ازآن جمله مکتوب آخری ایشان‌است که ترجمهٔ خلاصهٔ آنرا ذیلا می‌نویسیم ۰

سؤال کرده اند آیا درفرنکستان جاهایی که قانونهای منتظم ومرتب دارند اوضاع نفی وطرد هست یانه ۰ وآیا لازم است کسی‌را که نفی می کنند کناه اودر دیوانخانه بثبوت برسد یاخیر ۰

مینویسد قانون طرد ونفی درفرنکستان ازدو هزار وسیصد سال باینطرف هست ۰ درفرانسه (بانیسمان) میکویند که‌ازکلمهٔ بان بمعنی تشهیر ورسوا کردن است ۰ کسی‌را که میخواستند ازمملکت بیرون بکنند اورا سور نازنان تا آخر مملکت می بردند ۰ واین قاعدهٔ طرددرفرانسه درحق مردمان بزرك نیز بعمل آورده شده است ۰ چنانکه درسال ۱۸۱۵ وسال ۱۸۱۶ میلادی خانوادهٔ پوناپارت ودرسال ۱۸۳۲ شارل سیز دهم ودرسال ۱۸۳۸ خانوادهٔ اورلیان وغیرآنها درتاریخها ی مختلف ازخاك فرانسه مطرود گردیدند ۰ قانون طرد درفرانسه چنان است که‌درذیل نوشته می شود ۰ کسانی که مستحق طرد واخراجند اینها هستند ۰

۱ وزیری که‌کاری بکند که‌به (کونستیتسیون) یعنی قانون اساسی ویابحریت شخصیه و یا بحقوق یك نفر یا اشخاص چندی برخورد ۰

۲ مأمورهای ملکی که‌کاری وتدبیری بکنند که‌مانع ازاجرای قوانین یااوامر حکومت بشود ۰

۳ راهبان وروسای روحانیه که‌باعث می‌شوند بعدم اطاعت بقوانین وکارهای حکومتی ۰

٤ اشخاصی که بواسطهٔ تشبثات مخالفت آمیز حکومت را باعلان جنك وامیدارند ۰ و یاخود اهالی بمظاهرت ومقابلت یکدیکر عرض میکنند ۰

٥ کسانی که متفق میشوند درکاری که باعث می شود یك شخص یااشخاص چنداز کار کردن بطورحقوق مدنیت ممنوع می‌شوند ۰

٦ مأموری که عمدا باسم ساخته پساپورت بیرون می‌آرد

۷ مأمورهایی که اوراق رسمیهٔ مرور به بساختکی درست می کنند ۰

۸ طبیب وجراحی که بجهة استخلاص مأموری ازخدمت‌رشوت گرفته‌شهادت‌نامهٔ دروغی درحق اوبدهد ۰

درروزنامها اعلان شده‌بود که جناب‌مدحت پاشا از کروه اولی است واین همان مدحت پاشا است که چندی پیش قاضی عسکرهارا ازآن اشخاص دانسته بود که درمادهٔ سیم نوشته شده وبی محاکمه آنهارا بدست‌خود طردونفی نمود ۰

(مطلب دوم)

بجهة طردو بانیسمان محاکمه لازم است‌یانه ۰

دراروپ خصوصا درفرانسه کمتر اتفاق می افتد حکومت حکم نفی وبانیسمان‌را بمحاکمه ودیوانخانه بدهد ۰ دربسیاری ازاوقات ازجانب ضبطیه بدون محاکمه مجری می‌شود ۰ قانون نویسان فرانسه بطوریکه در (بویه دیکسیونر) نیز بیان شده است میکویند حکم طرد وتبعید یك ضربه وسیلی حکومت‌است که بجهة امنیت وخاطرجمعی خود دارد ۰

بهمین‌مناسبت‌اهمیت‌فصل ۱۱۳ قانون‌اساسی خودمان‌را هم بیان بکنیم که میکوید حکم‌طرد منحصرا دریداقتدار اعلیحضرت پادشاهی است باین معنی که‌وزارتهایی که ایادی اقتدار پادشاهی هستند این کاررا نتوانند کرد ۰ واین‌نعمت عدالتی است که شکر کذاری آن برما ها لازم است ۰ زیرا ممکن است وزیری در بارهٔ بقالی اظهار خصومت نماید ۰ لکن پادشاهی که باعامهٔ ناس افت وخیز ندارد همهٔ مردم ازاو خاطرجمع هستند ۰ بدین واسطه حکم طردتکثر بهم نمیرساند مکردرحق کسانی که باعث برداشته شد امنیت باشند ۰ این یکی را برسخن خود می افزاییم که کاهی بعلاوهٔ کیفر (بانیسمان) درحق مطرود لازم می شود ازحقوق مدنیت محروم کردد ۰ مثلا حاکم نمی تواند بشود شاهد نمی تواند بشود وصی نمی‌تواند بشود عسکر وسرباز نمی تواند بشود ۰ وهمچنین ۰ و برای همه‌اینها ومتفرعات اینها احکام جدا کانه‌هست ۰

درذیل این تفصیل میکوید اکر این احکام درحق مدحت پاشا تماما مجری نکردید این یکی بحکم مرحمت شاهانه که مخصوص خانواده عثمانی است بوده است ۰

(علی سعاوی)

﴿ مجلس دوم کونفرانس ﴾

انجمن مذاکرات مأمورین دول معظمه‌روز پنجشنبه ۱۱ ذی الحجه مطابق ۲۸ دسامبر ماه فرنکی ۱۸۷٦ دردیوانخانه منعقد کردید ۰

جناب‌صفوت پاشا اظهارکردند سه‌روزدیکر مانده است مدت متارکه تمام بشودو برای‌ختام مذاکرات ماابن مدت کافی نتواند بود تکلیف‌می کنم متارکهٔ جنك‌را زیادتر بکنیم ۰ (جنرال اغناتیف) پارهٔ اعتراضها کرده و بعد از کفت وشنود قرار داده شد تا اول ماه مارس (۱۵ همین ماه صفر است) حرکات جنك موقوف کردد ۰

پس ازآن جناب صفوت پاشا درجواب مطالب تکلیفیهٔ اهل کونفرانس که درمجلس‌اول بمیان آمده‌بود ۰ بقرارذیل بیان‌مطلب کردند ۰

لایحهٔ‌را که درمجلس پیش داده بودید بکمال دقت خواندآنچه درخصوص این لایحه بنظرم میرسد امروز بانجمن اظهار میکنم ودرخصوص بعض‌مواد مخصوصه مذاکرهٔ که لازم باشددر ثانی خواهیم کرد ۰

اتفاقی‌را که درایناباب درمیان دولتها حاصل شده است باید ملاحظه‌بکنیم واضح است دولتها درخصوص انعقاد کونفرانس بشرط‌وقایت‌و نکاهداریٔ شرائط تمامیت ملکیه‌واستقلال‌دولت عثمانی اتفاق کرده اند ۰ درباب صربستان وقره طاغ می خواهند بحال سابق خودشان بر کردد و بطور یکه پیش ازعصیان ووقوح جنك داشتند بوده باشند ۰ وبرای ایالات شمالیه نیز استحقاق داده شود که بکارها ورفتارهای مأمورین محلیه رسیده‌کی ونظارت کنند ۰ ودرایناباب بعض نظامات وقاعده‌ها کذاشته شود ۰ واین نظامات طوری‌باشد که‌مأمورها نتوانندخودسرانه و بمیل خودشان‌حرکت کنند ۰ وجامع‌جهات خاطرجمعی وامنیت باشد ۰ واین اتفاق مؤید

اتفاق کردد که در باب لایحهٔ کونت اندراسی شده بود .

بابعالی تکلیفات کونت اندراسی را بامدلولات معاهده سال ١٨٥٦ (معاهده ایست که بعد از جنك سیواستیپول باتفاق هفت دولت بزرك بسته شد مطابق سال ١٢٧١ هجری) منافی ومخالف ندانسته آنهارا موافق احکام اصلاحات عمومیه دید که آن اصلاحات درحق عموم ممالك عثمانیه بعمل خواهد آمد . ما که مرخصهای دولت عثمانی هستیم نمی توانیم این را بدانیم که آیا تکلیفهای حاضر با آن تامینات سابقه ازچه رو موافق می آید . وتجاوزاتی که از صربیها ظاهر شده وآسایش ممالك محروسه را مختل کرداز کجا وبچه اطمینان که دیکر بوقوع نخواهد پیوست .

پوشیده نیست که دولت علیه به نیات وافکار دول فخیمه امنیت واعتماد کامل را دارد . در تحریرات دولت انکلیس نوشته شده بود که وضع پیش ازجنك ابقا و برقرار خواهد بود وزیادتر امیدی که برای آسایش آینده داشتیم این یکی بود وبابن اطمینان بعض تکلیفات که موافق مصلحت بود میتوانستیم قبول کرد . دراین حال مرخصهای دولت علیه بیان می کنند که دراین لایحه فقراتی که تعلق بصر بستان وقره طاغ دارد بکلی خارج ازمأمول ومنتظر حکومت سنیهٔ عثمانی است .

درخصوص فصل دیکر لائحهٔ که تعلق بسه ولایت دارد بکمال تأسف اظهار می کنیم تکلیفاتی که درآنباب شده است نیز خارج ازمأمول است .

اکرچه درضمن تکلیفهای مذکوره پارهٔ چیزها هست که موافق نیات بلند حکومت سنیه است بل کتر روسهلتر ازآنچه دولت درحق عموم اهالی مرحمت ومساعدت میفرماید ولی متأسفا می کوییم بعض چیزها هم هست که بکلی مغایر ومنافی است بخط حرکتی که متفقا بآن قرار داده شده وعلاوه برین مختل خواهد کرد اتحاد احتیاجات صوریه ومعنویه را که قانون اساسی مستلزم آن است ورخنه دار خواهد نمود اساس مساعی واقدامات دولت را که درخصوص اصول بقا واستقرار حال حکومت سنیه پیشنهاد خود کرده است .

درمیان این فقرات که لایحه نوشته شده است چیزهای غریب هم مندرج است . مانند تشکیل کردن کومیسیون مختلط وترتیب عساکر ضابطه ازخارجه ومنحصر ماندن اقامت عساکر شاهانه بقلعها وتشکیل قرارهای تازه درخصوص مالیات ومحاکمات وبیرون رفتن چرکسها ومهاجرین بسمت اناطولی وغیراینها .

دولت علیه که بخلوص بال طالب چیزهایی است که باعث آسایش وآبادی مملکتهای خود باشد آنچه را که مستلزم این مقصود ودارای حصول این نتیجه باشد قبول تواند کرد ولی همراهی نتواند نمود باینکه یك وضع تازهٔ کذاشته وبدعتی احداث شود که درداخل ممالك محروسه خیالات عموم اهالی وتبعه را بتخدیش وتزلزل بیندازد وامر اداره را مختل سازد وموافق باشد باتصوراتی که رواج دهندهٔ معارضات ومصادمات مشوبانه وباغرض است .

این است ملاحظات مادر باب لایحهٔ که مرخصهای اروپ داده اند . مرخصهای عثمانی می خواهند وخواهش می کنند کونفرانس در بارهٔ مواد وفقرات مشروحه بدقت نظر کند واساسی را که متفقا قرارداده شده است لزوما مرعی دانند وبدین کلمه سخن خودرا ختم می کنند .

بعد از اظهارات مذکورهٔ جناب صفوت پاشا (جنرال اغناتیف) کفت این تکلیفات بوجهی منافی حال استقبال دولت عثمانی نیست تنها در باب عدم ظهور اختلال مرخصهای اروپ در ثانی مذاکره خواهند کرد وهمین مقصودایشان است . درخصوص داده شدن بعض اراضی بقره طاغ وصر بستان لازم است در بارهٔ حدود قره طاغ قراری داده شود تسلط ونفوذ حکمران قره طاغ درآن نواحی حقیقة زیادتر ازتسلط ونفوذ بابعالی است اکر این اراضی بقره طاغ داده شود آنجاها امن وآرام خواهند شد .

وبهمین ملاحظه اعضای کونفرانس حدود صربستان را ازنهر (درینا) معین می کنند مادهٔ ششم صلحنامهٔ ادرنه نهر مذکور را حد قرارداده ودر دستخط همایون که در سال ١٨٣٣ صادر کردیده است اعلیحضرت سلطانی نیز خط حدود بودن نهر مذکور را بیان شده است .

جناب ادهم پاشا کفتند درصلحنامهٔ ادرنه آنچنان مطلب نیست .

جناب صفوت پاشا کفتند درآن دستخط همایون که می کوئید نیز همچنان چیزی نیست .

لورد سالیسبری کفت چنانچه بصر بستان وقره طاغ قدری اراضی داده شود موجب خلل دراستقبال بابعالی نخواهد بود بعلت اینکه این دو امارت درزیر ادارهٔ سیاسیهٔ بابعالی خواهند بود .

سیرهنری الیوت کفت باوجود درجهٔ ترقی فن توپچیکری که امروز هست قلعهٔ ازورنیق کوچك (که می کویند بصر بستان واکذار شود) اهمیتی نخواهد داشت .

جنرال اغناتیف اظهار کرد که سیرهنری الیوت درست می کوید .

لورد سالیسبری بیان کرد که درضمن تحریراتی که (لورد دار بی) وزیر خارجیهٔ انکلیس به (پرنس قورچاقوف) وزیر خارجیهٔ روس فرستاده است . نوشته شده است که یکقدری اراضی باینها واکذار شود .

مرخصهای ایتالیا والمانیا وبارون فالیجه دراینباب اظهار موافقت نمودند .

مرخصهای عثمانی جواب دادند که ما همچنان تکلیفیتی را قبول نتوانیم کرد وآنچه بابعالی خواهد پذیرفت مطالبی است که صلح وآسایش را بپرورد ودراین بین درمجلس سخنان ربخش آمیز بمیان آمد . جناب صفوت پاشا تلکرافنامهٔ را که ازطرف انکلیس آمده بود بخواند .

(درآن تلکرافنامه نوشته شده بود که بابعالی هرزکوین وبوسنه را بواسطهٔ یك ادارهٔ مخصوصه اداره خواهد کرد . یعنی قانونی برای آنها خواهد کذاشت که اهالی مأذون خواهند بود ازروی آن قانون باجراءات ومعاملات مأمورین محلیه وارسی کرده وتحقیق نمایند .

سیرهنری الیوت کفت اشتباه شد دولت انکلیس می خواست مصالح محلیه را بفهمد .

کونت شوودرادی (مأمور مرخص دولت فرانسه) کفت تکلیفات را یکی یکی بخوانیم ومذاکره بکنیم .

این خواهش مومی الیه قبول کرده شد .

فقراتی که متعلق بصر بستان بود خوانده شده وبجز مادهٔ دوم همه فقرات را اهل انجمن قبول کردند .

در خصوص قره طاغ مادهٔ ٤ و ٥ قبول شده باقی دیکر ازجانب مرخصهای عثمانی رد شد .

تفصیلی که درخصوص تقسیم ولایت در فقرهٔ

بلغارستان و هرزکوین و بوسنه بود خوانده شده ماده اولی رد شده و بالاخره مواد ۲ و ۵ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ پذیرفته شده باقی دیگر ازجانب مرخصهای بابعالی رد شد

مجلس تمام گشت وصفوت پاشا خواهش کرد مذاکرات مجلس درخارج منتشرنشود این تکلیف پذیرفته شد . (باقی دارد)

(خبرهای تلگرافی)

لندن غرهٔ صفر

درشعبهٔ اعیان پارلمنت (دوك دارچیل) اظهار کرد روز سه شنبه سؤال خواهیم کرد که درخصوص پیش بردن تدابیری که در باب تأمین اساس دستورالعملی که به (لورد سالیسبری) داده شده بود . قرار دادی شده است یانه (سیر استافورد نورت‌قوت) وزیر مالیات اظهار کردند درباب ملاقاتهای پولیتیکی لوردسالیسبری واظهار میل اودر بارهٔ بونانیها آنچه استنباط واستخراج شده است همه بی‌اصل و بی پا است . (ملاقاتهای خصوصیت آمیز لورد مشار الیه در اسلامبول با جنرال اغناتیف هم کو یا از آن ملاقاتهای بولتیکی است) و برگشتن (سیر هنری الیوت) هیچ فرقی بامراجعت سایر سفرا نداشته انفصال ایلچی انکلیس بجهة یك ناخشنودی بود که‌دربار انکلیس درحق مشار الیه داشتند . واوضاع امروزی بکلی مغایر است بان وضعی که پیش از متارکهٔ منعقده درماه اوکتوبر یعنی‌ماه رمضان‌بود

لندن ۲ صفر

مسیو (بورق) مستشار وزارت خارجیه در اطاق عوام پارلمنت اظهار کرده است که دولت انکلیس درخیال جواب دادن بکاغذ عمومی پرنس غورچاکوف وزیر خارجیهٔ دولت روس است . ولی در اسلامبول صدر اعظم عوض شده ومذاکراتی که درمیان بابعالی وصر بستان وقره‌طاغ خواهد شد باید معلوم کردد . ومنافع اروپ هم باید بالاطراف ملحوظ شود .

مسیو (هاردی) درجواب سؤالی که مسیو غلادستون بمیان آورده است گفته است دولت انکلیس نمی تواند ازاحکام معاهدهٔ پاریس که درسال ۱۸۵۶ وسال ۱۸۷۱ منعقد کردیده است خودرا فارغ الحال بدارد . اگر چنانچه دولت عثمانی درمقابل اروپ بتعهدات خود عمل بکند اروپ نیز لازم است درمقابل دولت عثمانی‌عهود خودرا مرعی دارد واین مطلب را آشکارا وصریح اظهار میکنم .

هواخواهان طرف مخالف نتوانستندکاری درضد حکومت از پیش ببرند . دراطاق‌عوام همهٔ مذاکرات بکمال آرامی وسکونت بود .

لندن ۳ صفر

مجلس پارلمنت مذاکرات مسئلهٔ شرقیه را تا روز جمعه تاخیر کرد .

(مستر هاردی) در پارلمنت بنام حکومت بسخن آغاز کرد . وبعد از آنکه درخصوص عهدنامهای که با بابعالی بسته شده است بیان اعتقادات خودرا کرد وچنین گفت . کما کنون را نه درمقابل بابعالی بطور آشکار وصورة استعمال حرکات جبریه باید کردونه درخیال این هستیم که درضد دولت عثمانی جنك نماییم . امیدوار هستیم که اگرهمهٔ اروپ معناوضمنا اصرار واجبار نمایند نتائج حسنه از آن حاصل کردد . تمامیت ملکیت ترکستان‌را محافظت کردن لازم است . حکومت انکلیس مجبور نیست جنك نماید ولی ناچار از نگاهداشتن احکام معاهدات است .

بعد از آن بجهة اینکه (مستر غلادستون) خواسته بوده است حق‌رسیده‌کی کارهای پولیتیکی را ازحکومت گرفته بدست اهالی غیرمسئول ومختلف الحال بدهد . مستر هاردی اورا ملامت وسرزنش کرد .

پس از آن (سیر استارفورت نورت قورت) بسخن اغاز کرده گفت اگرمذاکرهٔ حاضره‌مقدمهٔ یك اعتراض بزرکی درمقابل حکومت است من حاضرم جواب آنهارا بدهم .

(مارکی دی هارتینکتون) خواهش کرد مذاکرات تأخیربشود .

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

وسبب این قصد این بود که طبع اکثر مردم را مجبول برعداوت و حسد وظلم وطغیان یافتند وطبقهٔ ازاشرار را دیدند که‌دفع شرانهارا منحصر باین یافتند که ازیکنفر مطاع کل ترس وبیم داشته باشند ودر وجود انسان که عالم صغیر است تدبر کرده دیدند جسدا ومرتب شده است بحواسی که مؤدی میشود بقوهٔ که تعبیر میشود ازان بمدرکه ومحل آن قلب است وصدور و ورود آن حواس و تمییز صحت وسقم انها کار آن قوه مدرکه است پس دانستند که اصلاح جسم بتدبیرآن قوه است واگر فاسد شود حواس فساد یابند وافعال محکمه انها ظاهرنشود ازاین مقدمات دریافت کردند که اینعالم کبیر را نیز پادشاهی ورئیسی باید که‌بمنزله‌قلب ومدرکه واقعه در آن باشد که سبب اصلاح وانتظام امور عالم واهل آن کردد وبانفاذ حکم بموجب عقل درمیان خلق بانصاف وعدل فرمان روائی نماید پس از فهم این معنی کیومرث را شایسته این شان دانسته ازاو استدعای قبول این امر نمودند کیومرث بعد از آنکه قاطبهٔ این‌طبقه براطاعت واصغای اوامر او عهد و میثاق محکم موکد بستند بتقلد این‌شغل تن درداد وتاج برسر کذاشت وخطبه که مایهٔ مزید امیدواری خلق بود انشاد کرده و مردم را بعدل وداد خواند وخود نیز بعدل وداد پادشاهی کرد وکویند اول کسی که در روی زمین تاج برسر نهاد او بود واین بیت درحق اومشهور است

﴿ نخستین خدیوی که کشور کشود ﴾
﴿ سر پادشاهان کیومرث بود ﴾

نیز غالب کلمات اومشتمل برفواید ومطالب حکمی بوده مدت زندکانی وسلطنت اورا باختلاف ذکر کرده اند بعضی عمر اورا هزار سال دانسته و برخی کمتر ومدت پادشاهی اورا زمرهٔ چهل سال وفرقهٔ کمتر کفته اند .

﴿ دویم هوشنك ﴾

بعد از کیومرث هوشنك بن مزوال بن سیامك بن برش بن کیومرث پادشاه شد ودر هند مسکن نمود و در مدت پادشاهی او اختلاف کرده اند بعضی چهل سال و برخی کمتر کفته اند درنسب اونیز اختلافست چنانکه پارهٔ اورا پسر کیومرث وزمرهٔ اورا برادر کیومرث دانسته اند (مترجم) کوید محققین اهل تاریخ هوشنك را مردی خردمند وحکیم میدانندو پارسیان معتقد به پیغمبری اوهستند واورا کتابیست مشتمل برمطالب عالیه

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ٦ صفر ۸ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۰٤

	فرانك	سانتیم
سندات راه‌آهن روم‌ایلی	۳۱	۵۰

لیرای عثمانی	غروش
سوسیته ژنرال	۲ ۰۸
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۱ ۵۰
بانك عثمانی	۳ ۰۰
تراموای	۱ ۵۰

کمبیال	غروش پاره
لندن ۹۱ روزه برای هر یك لیرای انکلیس	۱۰۹ ۲۰
پاریس	فرانك ۲۳ سانتیم ۱۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۰۰
لیرای فرانسه	۸۷	۲۱
امپریال	۸۹	۲۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۵
منات کاغذ	۱۵	۱٤
مجیدیه	۱۰٤	۰۷
بشلك	۱۱۱	۱۵
متالك	۱۱۲	۲۰
پول سیاه	۱٤۸	۲۰

(اسامئ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. درتبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخر الحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . دراماوارهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

درحیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم ویاباواسطهٔ پوست مستقیما بادارهٔ اختر معلوم نمایند .

وهمچنین در بارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دووسیله می توانند رساند . واین یکی مقرراست که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تاآنکه اداره‌را اسباب نکس کار نکردد . وبکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده ومائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیه سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش و ششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریزرا سه تومان وپنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اروپ سی فرانك .
جهت بمبئ و دیکر اطراف هندوستان و ممالك متجاورهٔ آنجاچهارده عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

و برخی ازحکمتهای عملی ترجمه شدهٔ آن بزبان حال متداول ومعمول وهمه کس آنرا دیده است وهمان کتاب ازرتبه ودرجهٔ هوشنك حاکی و برعلو او بهترین دلیل است ومترجم این کتاب اززبان فرس قدیم بلغت معمول حال کنجور بن اسفندیار است که وزیریکی ازسلاطین عجم بوده وحسن بن سهل برادر ذوالریاستین وزیر خلیفه مامون عباسی از زبان فارسی بعربی ترجمه کرده است .

﴿ سیم طهمورث ﴾

بعد ازهوشنك طهمورث بن دیو جهان (نوبجهان) بن ارفخشد بن هوشنك پادشاه شد ودرشاپورماوا کزید و یوزاسف (بوداسف) حکیم که مخترع مذهب صابئین بود در عصر اوظهور کرد ومردم رابپرستش کواکب وتأثیرات آنها معتقد کردانید مردهٔ اود وطائفه ومخالف یکدیکر بوده اند یك طایفه حرانیین و یك طایفه کیرابین واین طائفه دویم در زمین عراق میانهٔ واسط وبصره درکنار مردابها و بیشه‌ها ساکن بوده اند مدت سلطنت طهمورث را سی سال نوشته اند (مترجم) کوید عقیدهٔ ائمه تاریخ انیست که وضع روزه ابتداء در زمان طهمورث شد وسبب این بود که قحطی عظیمی حادث کشت طهمورث حکم کرد تا اغنیا غذای روز خود را بفقرا بذل کنند وفقرا آنرا نکاه دارند تاشب شود آنکاه صرف نمایند تافقیر وغنی یکسان باشند .

﴿ چهارم جمشید ﴾

بعد از طهمورث برادر او جمشید پادشاهی یافت فرقهٔ براین اند که طوفان نوح علیه السلام درزمان اوروی داد عقیدهٔ اکثر مؤرخین انیست که جشن نوروز درزمان سلطنت جمشید برقرار شد ابو عبیده معمر بن متنی ازعمر وکسری که شخصی بود عالم بتاریخ عجم وبهمین واسطه معروف بعمر کسری شده همین طور روایت کرده است مدت پادشاهی جمشید را ششصد سال و برخی هفتصد سال وشش ماه نوشته اند انواع صنایع و ابنیه وکارهای تازه درعالم احداث نمود کویند دراواخر سلطنت دعوی خدایی کرد (مترجم) کوید اغلب مؤرخین پارس براین اند که شهر اصطخر را جمشید بنا کردونخت جمشید از اثاراوست کویند هلاك او بامر ضحاك بودواورا بااستخوان ماهی بقتل رسانیدند .

(باقی دارد)

عدد ۷ ﴿ شنبه ﴾ سال سیم

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٢) میباشد .

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ١٠ شهر صفر المظفر سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

١٢ شباط ١٢٩٣ و ٢٤ فوریه ١٨٧٧

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت . موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود . هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری [illegible] صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ مقدمات آشوب چه بود ـ نتیجه چه ﴾ ﴿ خواهد شد ﴾

هجده ماه می شود که اوضاع اغتشاش و اختلال در قطعه‌های بوسنه و هرزکوین آغازشده ودرهای فتنه وآشوب را صربستان وقره طاغ و بلغاریان باز کرده اند دراین مدت خیالات دولتها و ملتها بکمال دقت متوجه ماکل این کار وحشت اشتمال است .

منطق شناسان حل وعقد امور امم در این مقدمات هر کونه صغرا وکبرایی ترتیب دادند نتیجهٔ درستی نداد . وهر قسم اشکال منطقیه تشکیل نمودند رفع این اشکال را نتوانستند .

ابرسیاه بلایی در فضای اروپ بحرکت آمده و هرچه بر غلظت آن می افزاید افق آسایش جهانیان بیشتر تاریك کردیده لغزشکاه اقدام امنیت عمومیه زیاد تر باریك می شود .

نوشتجات محرمانهٔ آخری که پرنس غورچاقوف بسفرای خود شان نوشته اند . تصدیق میکند تصور برا که دولتها وملتها در حق دولت مشارالیها داشته و اعتقادکرده اند بر اینکه دولتهای بزرك دربارهٔ دولت روس بدکمانند وچنان میدانند که برای مقدمهٔ جهانکیری و تسخیرشهر عظیم الأعتنای (اسلامبول) که مرکز حکمرانیٔ ربع مسکون تواند بود هیچ کاهی از صرف تدابیر ممکنه باز نخواهد ایستاد . و دور نیست کفته شود این عصیانها و اختلالی که در ایالات غربیه ممتازهٔ دولت علیهٔ عثمانیه پی در پی بظهور آمد از جملهٔ آن تدابیر است . بنابرین دولت روس خواهت این احتمال سوء ظن را [illegible] دربارهٔ او میرود ازمیان بردارد ودولتها را عاقده دل و آسوده خاطر بدارد . در بدایت حال مظالم ملل عیسویه وتعدیاتی را که ازمأمورین و اهالی عثمانیه در ایالات باغیه کفته می شد عنوان ساخته اتفاق و اتحاد دولتهای دورو نزدیك را در رفع آنها بخواست . و بنویساندن لایحهٔ کونت اندراسی آغاز باثبات مقصد خود نمود .

این لایحه درهنکامی بود که هنوز فتنهٔ صربستان وقره طاغ و بلغاریان درمیان نبود . بالجمله لایحه نوشته شد دولتها و بابعالی قبول کردند ولی مجری نشد یعنی عاصیان قبول نکردند . وقرار داد متفق علیه دولتهای بزرك را محل اعتنا نیافتند . اکر دولتها و بابعالی میدانستند عاصیان قانع نشده و بر بغی وعصیان خودشان خواهند افزود وسهل است (در زیر کاسه نیم کاسهٔ هم هست) واین رشته سردر از خواهد داشت البته تدبیر دیکری می اندیشیدند . نی نی بل می توانیم کفت با اینکه همه اینهارا میدانستند مسامحه درکار کردند . و بامید اینکه شاید عجالة بهمین قدرها فتنه بخوابد وآینده را چارهٔ دیکر پیش آید خودرا بپذیرفتن آن لایحه راضی کردند . درحالتیکه بعض دولتهای مغرب زمین از بارهٔ سخنان اراجیف مثل اتفاق سه دولت روس والمان واوسترپا درمسئلهٔ شرقیه ومانند آن وهمی دردل داشتند . پرنس غورچاقوف و پرنس بسمارك وکونت اندراسی وزرای دولتهای سه کانه دربرلین نشستند . ولایحهٔ جداکانه برای تسکین فتنهٔ ایالات عاصیه تنظیم وترتیب دادند که مندرجات آن خیلی قوت میداد خیالات آینده ومظنونه درحق دولت روس را ومخذل میکرد اساس استقلال وتمامیت ملك دولت عثمانی را . این است که دولت انکلیس قدمی پیش نهاده وآن لایحه را رد کرد وباقی دولتها نیز بالو موافقت نمودند وآن لایحه باطل واتفاق سابق دولتها زائل کردید .

تا آنکه صربستان وقره طاغ بنای یاغیکری کذاشته آغاز بجنك وجدال نمودند وازجانب روسیه نیز بملاحظهٔ هم ملتی امداد صوری ومعنوی باآنها شده چندی باعساکر دولتی مشغول جنك وستیز شدند ودولتها تماشا می کردند . دولت روس هم میتوان کفت منتظر بود موافق مطلوب نتیجهٔ حاصل کردد .

ولی دولت انکلیس قوهٔ احتیاطیهٔ خودرا از دست نداده یك شعبه از قوهٔ بحریهٔ خودرا بسمت بحرسفید فرستاده و یونانیان را واداشت براینکه آمادهٔ وقت خود باشندکه اکر اسلاوهاکاری از پیش ببرند باقتضای وقت حرکت کنند . بعلت آنکه پیشرفت مقاصد اسلاوهابکلی منافی مصلحت حال و استقبال آنان بود . دراین اثنافتنهٔ بلغارستان بتدابیر حکومت خوابید . قره طاغ کاری از پیش نتوانست ببرد . صربستان مغلوب کردیده نزدیك بود تمام بشود . دولت روس بیقدمه و بلاواسطه از بابعالی باصرار تمام متارکه خواست تاکاربانعقاد کونفرانس دراسلامبول منجر کردید . و دولتها باز باوجود دانستن حقیقت حال همراهی کردند . وبرای اینکه این داهیهٔ عظمارا بخوابانند تکالیفی ببابعالی نمودند وحال آنکه میدانستند (اولا) حق مداخله درکارهای داخلیٔ دولت عثمانی ندارند . وخود ضامن استقلال وتمامیت ملك دولت علیه

هستند (ثانیا) یقین میدا نستند که بابعالی بواسطهٔ قبول این تکالیف زیرخفت بزرگی باید برود وحکم استقلال ملکی وحکمرانی خودرا در قبارو خود باطل نماید. ومع ذلك چون و خامت مآل کار را درحال حاضر فرنکستان میدیدند و منجر شدن این مطلب را بیك خونریزی عمومی و هرج و مرج شدن اوضاع فرنکستان وبهم خوردن اساس آسایش عمومی و شکستن شیشهٔ موازنهٔ حال اروپ میدانستند بناچار اقدام باین کردند که بابعالی را بقبول کردن بعض آن تکالیف وادارند و این فتنهٔ بزرك را بخوابانند واین ابرسیاه ظلمانی را از روی آفاق آسایش اروپ اگرچه موقتی باشد بردارند.

بابعالی وملت عثمانیه بکمال وقار وحقانیت بدولتهای اروپ گفتند مارای آسایش دوروزی خودمان یا حفظ موازنهٔ موهومهٔ حال فرنکستان زیربار هیچ خفتی نتوانیم رفت. ومرك بعزت و افتخار را برزندگانی دوروزهٔ که بذلت و خفت باشد راجح خواهیم دانست. در اغور وطن تاجان در بدن و توان درتن داریم خواهیم کوشید. و حقوق خودمان را بکمال شرف ومباهات نگاه خواهیم داشت واگر شما نیز حق شناسی را پیش گیرید وعهود ومواثیق خودرا مرعی بدارید ومدنیت وانسانیت را حافظ وحامی باشید قدمی پیش نهید وکار باقتضای حال کنید. این قانون اساسیٔ ما است که راه همه بهانه جوییها را تواند بست. واین عهود وشروط ما که بامور داخلیهٔ ما کسی نباید مداخله نماید. این وطن وحقوق وطن ما است که ازدل وجان مکلف بمحافظت آن هستیم. از آنطرف آن هم اختلال اسایش عمومی وموازنهٔ فرنکستان است که اگر اهمال درحق کوبی وحق شناسی کنید ما و نتائج ناگوار آن برعهدهٔ جلکی وارد تواند آمد. اکنون کار بحقانیت وانصاف ومآل اندیشی شما مانده است.

تا اینجا مطلب فی الجمله واضح بود. بعدازین را باید دانست. دولتها درچه خیالند. ومآل کارچه خواهد بود سحاب مظلم فتنه بارکه جهان وجهانیان را در تاریکی وحشت واضطراب دارد منکشف خواهد گردید یانی؟

سخنی دراین نمیرود که این ابر ظلمانی از سمت شمال برخواسته وافق مغرب ومشرق را فراگرفت وساعت بساعت قوت وغلظت آن نیز از همان مرکز است که منشاء او است.

چنانکه درپارلمنت انکلیس گفته شد صلح وجنك وآسایش واختلال آسایش دردست یك شخص است. آری اگر آن یك شخص بخواهد جهان را بهمه آسانی ازاین بلیهٔ عمومیه رهایی تواند داد. وگرنه آنچه شدنی است خواهد شد هنگامهٔ جنك ساز وظهور فتنه وآشوب عمومی را آغاز خواهد گردید.

دولت روس اگر در اول کار مائل بصلح و ایفای آسایش بودی فرمایشهای ایمپراطوری که چندی پیشتر درمسکو کرده بودند منافی این تصور است. تدارکات جنکی که در اطراف ممالك روسیه هست وروز بروز بر آن افزوده می شود این احتمال را بکلی ازمیان بر میدارد. صربستان وقره طاغ بابابعالی قرار صلح واستسلام را بگذرانند یانگذرانند کسی را مایهٔ اطمینان از پایان کار نتواند بود. بعلت اینکه درهرحال دولت روس کاری بعهدهٔ خود گرفته واین همه کارهای اسف آمیز که بوقوع پیوست بتدابیر دولت مشارالیها یا استناد واستظهار حمایت او منسوب شد و در آخرکار صربیها مداخله کرده. وجنرال اغناتیف هم نطقی درآخر مجلس کونفرانس بیان نمود وجانب جنکجویان در روسیه چنانکه روزنامهای روس خبرمیدهند غالب گردیده باین ملاحظات ظاهریه دولت مشارالیها اصرار دراین خواهد کرد که اقدام بجنك نماید واگر دولتها یك توسط آبرومندانه در بارهٔ اونکنند بناچار بستیز وقتال برخیزد.

در این حال که نائرهٔ جنك اشتعال یافت پایان کارچه خواهد شد؟ مطلب را باید بأ لاطراف باقتضای حال و وضع امروزی ملاحظه نماییم

دولت انکلیس که امروز خودرا ظاهرا بیشتر از دیگر دولتها داخل درمیان کارکرده است و منافع شرقیه ومسلك امروزیهٔ اومقتضی است که صرف مقدرت خودرا در هر شطری ازکار نماید آشکار میگوید که من (اولا) بموجب معاعدات بابعالی را اجبار نخواهم کرد بر اینکه در داخلهٔ خود پذیرفتن تکلیفی را درعهده بگیرد (وثانیا) اقدام بحل این مسئله کردن تنها بجهة عیسویان خاك عثمانی نیست بل محافظت استقلال وتمامیت ملك وحکمرانی عثمانی نیز ملحوظ ومنظور است. وبرحسب احکام عهود ومواثیق نگاهداری عثمانی فریضهٔ ذمت ماست. اگر دولت روس اصرار درجنك کند وکار باصلاح نگذرد دولتها بیطرف بمانند من هم تنها بادولت علیه اظهار اتفاق نکرده وحمایت از اورا آشکار نخواهم نمود. مگر آنکه جنك عمومیت بهم برساند ومن هم داخل جنك شوم. آنگاه آنچه موافق صرفه ومنافع من است خواهم کرد وهر سمتی راکه محق دانم یاری اورا وظیفهٔ حق شناسی خود خواهم دانست ومع ذلك اگر چنانچه دولتها همه بیطرف بنشینند وکار بجایی برسد که بهیچ ضرر وخطری دربارهٔ پای تخت دولت عثمانی وارد تواند گردید بدون هیچ ملاحظه فعلا داخل درکار خواهم بود. این مسلك مبین وواضح انکلیس است. که از این نقطه سرمو بی تخلف کردن دولت مشارالیها را متصور نیست.

دور نیست نزدیك باین سخن را دولتهای دیگر نیز بگویند. ولی در صورتیکه قرار صلح واستسلام صربستان وقره طاغ از جانب بابعالی گذاشته شود دولتها برای بقیهٔ کار بعض تکالیف خیرخواهانه بمیان آورده وراه سلامتی بنمایند که دولت روس از مسؤلیت جنك ویا عدم جنك که پای نام ونك درمیان آن است وارهد. واگر چنانچه با وصف این تفصیل کار بجنك بکشد وبادیهٔ امر هیچ کدام از دولتهای بزرك بر خلاف عهد ومیثاق داخل در میدان جنك نخواهند شد وبدست خود شان اوضاع موازنهٔ آسایش خودشان وعموم اروپ را تا ممکن است مختل نخواهند کرد.

اکنون وضع ومناسبات پولیتیکی وقابتیهٔ دولتها راهم باهمدیگر باید ملاحظه کرد.

دولت المان که امروز استعداد وقوت جنکش از هر دولتی بیشتر است ازیکطرف ازجهة خاك خود که در زمان ضعف دولت مشارالیها بدست دولت روس افتاده است دلکرانی دارد واز طرف دیگر دشمن منتظر الفرصهٔ مانند فرانسه در بالای سرش ایستاده. ودراین میان دور نیست این آرزو را هم تواند داشته باشد که قطعهٔ المانی که دردست دولت اوستریا ست بدست او بیفتد.

دولت ایتالیا هم با اینکه از دائرهٔ احکام عهود ومواثیق نمی خواهد بیرون برود هرگاه جنك عمومیت پیدا کند باقتضای وقت اوهم حرکتی کرده واز خیالش میگذراند که می تواند طوری بشود که وضع اروپ بهم خورده یك لشکرگاه وچهار پارچه ملکی هم برقلمرو خود بیفزاید.

دولت فرانسه هم بهیچ کاری مشغول نشده مستعد این است که المان را مشغول کاری به بیند یا با خود متفق پیدا کرده بروی بتازد و داد خود را از او بگیرد و السالس و لورین را ..... هم از المان پس گرفته وشرف و نام فرانسه را زنده کند.

اینها اجمال حال و وضع مناسبات دولتها است . لکن جایی که (دول چاه خیلی ریسمان میبرد) وضع دولت اوسترپا است .

درصورتیکه بنای جنك بشود وایالات عاصیه که متصل بخاك اوسترپا است وهمه اسلاوها که در آن حدود ازهم ملتان عاصیان درخاك اوسترپا نشسته و دیروز بود که هنگام بیرون کردن چرنایف از شهر (پراغه) آشکار میگفتند زنده باد اسلاوها زنده باد چرنایف! وماندانیها آیا اسوده خواهند نشست و آیاد سایس فسادیه در نهاد آنها جایگیر نیست . درهمچنان حالی اقدام بعصیان نخواهند کرد و با یاغیان همداستان نخواهند شد . در این صورت تکلیف دولت اتریش (اوسترپا) چه خواهد بود آیا سکوت خواهد کرد ؟ مجارستان که وخامت حال را پیش ازهمه فهمیده اند ومضرات پیشرفت خیالات روس را بهمهٔ طوری دانسته اند آیا آسوده خواهند نشست وقدم بمیدان جنك نخواهند نهاد ؟ یقیناآرام نخواهند ماندو بمعرکهٔ ستیز خواهند شتافت وهرچه باد اباد گفته داد مرد انکی را خواهند داد . لهستانی که منتهز فرصت اختلال است سرخواهند درآورد . واین اختلالها سرایت خواهد کرد تا بجایی که عقل در تحدید وتعیین آن عاجز است . یونانیها چه خواهند کرد جز اینکه برای شکستن صولت اسلاوها و نگاهداشتن منافع حالیه و استقبالیهٔ خودشان پایی بمیان گذاشته وخود نمایی نمایند . و کم کم این اقدامات جزئیه پای دولتهای بزرك را بناچارهم بمیان آورده هنگامهٔ بزرگی برپا خواهد شد . که نتیجهٔ آخری آن حال را قیاسات ماها ازحالا تفریق و تشخیص نتواند داد .

ولی چون کار بانجاها بکشد وجنك عمومی شود آتش فتنه اطراف شرق وغرب وشمال را احاطه کندبی هیچ شبهه و تردیدی مرکزمدنیت جهان (اروپ) کدسالها است تدابیرواستعدادات بسیار برای زود کشتن و آسان کردن قطع نسل بنی آدم آماده کرده وی کنند . کرور کرور قشون و تدارکات قشون را که مهیا داشته اند بحرکت آورده و مانند وحشیان ودرنده کان بجان همدیگر افتاده سیلهای خون درصحراها و شهرها جاری شود فلاکت و بدبختی جهان و جهانیان رافرو گیرد . دراین صورت توانیم پرسید که آیا مسئولیت این کار عظیم و داهیهٔ وخیمه راکه درعهده خواهد داشت ؟ وکیست که بواسطهٔ تولید این نتیجهٔ ناگوار نام منحوس وشوم خودرا درصحایف بد بختانهٔ روزکار بادکارخواهد گذاشت ؟ !!!!

این است خلاصهٔ مطالعاتی که در بارهٔ مسئلهٔ شرقیه امروز تصور توان کرد . واینکه آیا کدام یك از دو نتها در این میان باصرفه ترخواهد بود . باعتقاد ما آنکه غرض شخصی اودر این میان کمتر و در حفظ حقوق خود و عدم تجاوز بحقوق دیگران ثابت قدمتر خواهد بود . و بر همین کلمهٔ حقهٔ سخن خودرا ختم کنیم

﴿ الحق یعلو و لا یعلا علیه ﴾

چنانکه معلوم است دولتهای بزرك کارهای دولتی ودیپلوماتیکی خودشان را وآنچه نوشتجات متعلقه بآنها هست درضمن کتابی جمع کرده وآنرا چاپ ومنتشر می کنند . و برای آن کتاب برنکهای مختلف نام میگذارند وکتاب مذکور امسالهٔ انگلیس را کتاب (آبی) نام گذاشته و بمجلس پارلمنت داده شده است واز جملهٔ آن نوشتجات تلگرافنامهایی است که لوردسالیسبری در وقت آمدن باسلامبول از پای تختها بوزیر امورخارجهٔ انگلیس نوشته است که ذیلا ترجمهٔ آنها نوشته می شود .

از برلین ۲۳ نوامبر ٦ ذی قعده ۱۲۹۳

امروز بشرف ملاقات ایمپراطور المان رسیدم بیان فرمودند که بخلوص نیت بقای صلح را آرزومندم . ونفوذ شخصیهٔ خودم را نیز درنزد ایمپراطور روس بکار برده ام وخواهم برد وحرکت الکساندر ایمپراطور باقتضای وضع حاضر از روی ناچاری است .

ایمپراطور مشارالیه دراین اعتقاد هستند که درخصوص اصلاحات معقولهٔ ایالات دولت عثمانی قراری داده شده و برای اجراءات آنها تامینات لازمه حاصل کردد . ودراین صورت داخل کردن عسکر ازخارج را بداخلهٔ ممالك عثمانیه لزومی نخواهد ماند . واظهار فرمودند که اروپ بمحض وعده های دولت مشارالیها اکتفا نخواهند کرد گفتم من هم از جانب دولت انگلیس تامینات لازمه را خواهم خواست واگر بنا بداخل کردن عساکر خارجه بممالك عثمانیه باشد جنك را مستلزم خواهد بود وحدود همچنان جنکی غیر معلوم است .

از وین پای تخت اوسترپا ۲۹ نوامبر

وقت شام ۲۳ ایماه بوین رسیدم فردای آن روز با کونت اندراسی ملاقات کردم چند ساعتی صحبت کردیم در ۲٦ ایماه باردوم مشارالیه را دیدم کونت اندراسی درخصوص مسئلهٔ شرقیه صحبتهای مفصل بمیان آورد چون مومی الیه درخصوص اکثر تکلیفهایی که در مادهٔ مذکوره هست اطراف مطلب را درست رسیده کی کرده بود دربسیاری از فقرات خیالات ایشان بادولت انگلیس موافق بود مومی الیه بشدت مخالف است در اینکه بواسطهٔ کونفرانس ایالات ممتازه تشکیل بشود .

کونت اندراسی بسیار اظهار مخافت کرد در اینکه ازجانب روس بممالك عثمانی لشکرفرستاده شود وگفت در اینباب امیدوارم دولت انگلیس هم موافقت نکند من گفتم در اینفقره انگلیس با اوسترپا متفق است ولی لازم است در خصوص اجرای اصلاحات موعوده از بابعالی تأمینات بخواهیم .

کونت اندراسی این فکرمرا بالتمام تصدیق کرد ودرهنگام ملاقات چند بار در اینباب اصرار نمود .

درخصوص والیها و متصرفهای ایالات معلومه وخاطر جمعی در باب تعیین آنها ودیگر مأمورها اظهار کردم که اعتقاددولت انگلیس برلزوم طلب تامینات در اینفقرات است اظهار موافقت کرد ولی از تفصیل مطلب کناره جویی نمود .

مومی الیه دربارهٔ لزوم اصلاحات مالیه هم اصرار کرده واظهار نمود که از فقرهٔ اجاره دادن وقاعدهٔ التزام اغشار اهالی دوچار فقر و پریشانی می شوند

روما ۲۸ نوامبر

در ۲۵ ایماه باایمپراطور اوسترپا ملاقات کرده

واظهار نمودم که علیا حضرت ایپراطریس ودولت انکلیس امیدوار هستند در خصوص اوضاع حاضره دولت اوستریا در کونفرانس اسلامبول بطور اتفاق بادولت انکلیس رفتار نمایند اعلیحضرت ایپراطور بیان فرمودند ما نیز دراین اعتقادیم وکمال خوشوقتی دارم که در این مطلب دولت انکلیس بادولت اوستریا هم خیال است .

اعلیحضرت ایپراطور از ایالات باغیه واز اوضاع حاضره وتکالیفی که باصلاح این احوال متعلق است سخن بمیان آورده وفرمودند تصور را پیدا کردن که همه دولتها تصدیق نمایند خارج از امکان است . من درجواب گفتم دولت انکلیس اعتقاد محکم دارد براینکه صلح وصلاح را نگاهداری نماید اگر اصرار بشود که ازجانب روس بممالك عثمانی لشکر گذاشته شود . آنگاه اساس صلح وصلاح مختل خواهد گردید .

روما ۳۰ نوامبر ۱۳ ذی‌القعده

امروز صبحی مسیو (مالغاری) وزیر امور خارجهٔ ایتالیا را ملاقات کردم . ازحال ناکوار مسئلهٔ شرقیه سخن بمیان آمد مومی‌الیه درخصوص اجرای اصلاحات درممالك عثمانی اصرار میکند ودر باب داخل کردن لشکر بخاك عثمانی ازهرطرفی که بوده باشد قویاً مخالفت کرد .

مسیو مالغاری میگوید دولتها نه باستناد عهدنامهٔ پاریس بل باقتضای حال حاضر وبجهة اینکه بابعالی کونفرانس را قبول کرده است باید اقدام بتوسط کار نمایند .

اگر لشکرگاهی بقره‌طاغ داده شود برخلاف مقصد کونفرانس خواهد بود وبنابرین جایز نیست همچنان لشکرگاهی بقره‌طاغ داده شود .

مسیو (مالغاری) در اثنای این صحبت بیان کرد که دولت ایتالیا بادولت انکلیس همرای وهم‌خیال خواهد بود .

من گفتم انکلیس ازاین بیانات دوستانهٔ ایتالیا زیاده ازحد ممنون وخوشوقت خواهد بود والحاصل ایتالیا دراینفقره باما موافق است که درخصوص اصلاحات تامینات خواسته شود ولی در باب دخول لشکر خارج بخاك عثمانی اظهار مخالفت می کند بنابراین روی هم رفته ایتالیا با انکلیس متفق الافکار است .

لورد درپی وزیر امور خارجهٔ انکلیس در ۲۶ محرم با ایلچی فرانسه در لندن ملاقات کرده ودرخصوص جواب تحریرات عمومیهٔ پرنس غورچاقوف اظهار کرده است که با عتقادشخصی من باید دولتهای اروپ بدولت روس نصیحت کنند که دست ازجنك بردارد وتوسط دولت فرانسه را در اینباب مناسب میدانم وبدین مناسبت ایلچی انکلیس مقیم پاریس این مطلب را به (دوك دوکاز) وزیر امور خارجه فرانسه اظهار کرده وزیرمشارالیه درجواب گفته است تعلق این مطلب بدولت انکلیس بیشتراست وتا افکار ومنظورات دولت مشارالیها معین نشود اقدامی در اینباب نمی توانیم کرد .

چند روز پیشتر لورد (بیقونسفیلد) وزیر اول دولت انکلیس بی آنکه کسی خبرداشته باشد بپاریس رفته وچهل وهشت ساعت در آنجا مکث نموده است . از قراریکه در ثانی اطلاعات حاصل شده است در آن اثنا که مومی‌الیه در پاریس بوده اند با دوك دوکاز نیز ملاقات کرده درخصوص بعض مواد دولتی صحبت میکرده اند در آن بین دوك دوکاز اظهار کرده است که دولت المان در این خیال است که در این نزدیکیها با دولت فرانسه اوضاع جنگی را فراهم بیاورد .

﴿ داخلیه ﴾

سعادت مآب اوانس افندی مدیرتحریرات خارجیه بمستشاری ولایت جلیلهٔ ادرنه . وعزتمآب قسطنطینیدی افندی از اعضای حقوق محکمهٔ استیناف بمستشاری ولایت جلیلهٔ سلانیك بانضمام رتبهٔ صنف ممتازی ثانیه معین شده اند .

از قرار اطلاعات صحیحه جناب محمود ندیم پاشا صدر اعظم اسبق که مدتی است مأمور باقامت در ساقز هستند بعد از عزل وتبعید جناب مدحت پاشا از ممالك عثمانیه تلگرافنامهٔ بابعالی نوشته واز اینجهة بابعالی راتبریك واظهار امتنان نموده اند . (وقت)

واپور زرهدار همایون محمودیه که درلندن ساخته می‌شود برحسب ارادهٔ سنیهٔ اعلیحضرت پادشاهی بنام نامی حضرت ملوکانه منسوب وبه ﴿ حمیدیه ﴾ موسوم گردیده است .

بزرگی وقوت وهندسهٔ واپور همایون باندازهٔ زرهدار همایون مسعودیه بوده دراین نزدیکیها تمام شده بدار الخلافه خواهد آمد .

در نسخهٔ گذشته از تا امنی حوالیٔ قرق کلیسا وبابای عتیق شرحی از روزنامهای (منظومهٔ افکار) و (نیوفوغوس) نوشته بودیم روزنامهٔ ادرنه مورخه ۷ صفر این مطلب را در صحائف اخبار اسلامبول دیده تفصیلی در تکذیب این مطلب نوشته است که قطعا این شایعه از جانب صاحبان غرض منتشر گردیده است . در حوالی بابای عتیق مبلغی از دونفر یونانی را راهزنان مجهول الحال بغصب ونهب بردند بودن حکومت دزدها را پیدا کرده ودر فقرهٔ قرق کلیسا هم در جستجو هستند وچرکسها از این چیزها خبر ندارند چنانکه درهمه جای دنیا دزد ودغل هست اگر دیگران هم از این کارها در این حوالی بکنند اصحاب غرض همهٔ آنها را بچرکسها نسبت میدهند .

بیست نفر از کسانی که درفقرهٔ اغتشاش وعصیان بلغارستان دخیل بوده اندودر روسجق آنها را استنطاق می کردند . اینروزها درجهٔ جرم آنها تعیین ومقرر گردیده است که مدت بیست سال پای در زنجیر محبوس باشند . که این قسم محبوسی را در اینجا جزای (کورك) گفته می شود .

مقدار وفیات در اسلامبول و بلاد ثلثه را در عرض مدت یکسال از تاریخ اول کانون ثانی تا آخر تشرین ثانی گذشته که بیست وسیم ذی‌قعده (۱۲۹۳) باشد .

بقرار ذیل معین کرده اند .

ذکور و اناث از اهل اسلام	۶۶۱۳
ذکور و اناث از عیسویان	۴۰۳۲
ذکور و اناث از یهودیان	۷۸۸۰

که جماتان یازده هزار وچهار صد وسی‌وسه نفر بوده و پنجهزار و نهصدونود و هشت نفر از اینها ذکور و پنجهزاروچهار صدوسی و پنج دیگر اناث است .

بنابود هرکدام از صورت مجالس کونفرانس را دریکی از این نسخها بنویسیم در این نسخه ترجمه دیر رسید قرار درج آن بنسخهٔ روز چهارشنبهٔ آینده داده شد .

درضمن نمرهٔ ٤٧٣ (وقت) مکتوبی بامضای (مرد غریب دیده شد که عنوان آنرا ازمکتوبی که باز باسم مرد غریب درنمرهٔ اختر نوشته شده بود گرفته ونخست برائت ذمت خود را از آن مکتوب بیان کرده وثانیا بعض اعتراضات خودرا در بارهٔ مکتوب مذکور بیان کرده وخواهش نموده است مکتوب اعتراضیهٔ اورا درضمن اختر درج نمایم ماهم بانضمام تصدیق اوکه صاحب ورقهٔ اولی ایشان نیستند نوشتن شرحی متعلق باین مکتوب رادرنظر داشتیم لکن باین نسخه نرسید درنسخهٔ آینده انشاءالله خواهیم نوشت .

از تلکرافنامهای لندن معلوم می شود جناب مدحت پاشا قرار داده اند زمستان را در ناپولی که درخاك ایتالیا واقع است بسر ببرند مشارالیه از ناخوشی رومانیزم (نقرس) زیاد مضطرب الحال بوده اند .

﴿ ترجمهٔ احوال جناب مستطاب ادهم پاشا صدراعظم است ﴾

مشارالیه ده ساله بوده اند بپاریس رفته مدت ده سال مشغول تحصیل بوده اند . در سال ۱۲۵۵ بآستانهٔ علیه آمده و درسلك نظامی بمنصب میرآلایی رسیده اند . درسال شصت ودو داخل ارکان حرب شده ودر ٦٥ میرلوا و ٦٧ بدرجهٔ فریقی رسیده اندومدت هشت‌سال باین مأموریتها درر کاب همایون تاجدار جنتمکان عبدالمجید خان غازی مشغول خدمت بوده اند . ودرسال ۷۲ باعضائی مجلس تنظیمات مأمور گردیده ودر ۷۳ رتبهٔ وزارت ومشیری یافته وبوزارت جلیلهٔ خارجیه منصوب شده اند . وپس از شش ماه دوباره باعضائی تنظیمات ودر ۷٦ بوزارت تجارت و در ۷۸ باعضائی احکام عدلیه و در ۷۹ دو باره بوزارت تجارت وبعد از چند ماه بوزارت جلیلهٔ معارف بانضمام نظارت بانك ووزارت نافعه منصوب شده اند ودرهشتاد ویك وزارتهای مذکوره از هم سوا شده وزارت بانك ونافعه بانضمام وزارت تجارت بعهدهٔ ایشان مقرر گردیده . در سنهٔ ۸۳ بوالیگری ایالت (ترحاله) و سال دیگر ترحاله وبانیه یکی شده بوالیگری (بانیه) و درهمان سال باعضائی شورای دولت ودرهشتاد وهفت بوزارت دیوان احکام عدلیه منصوب و سال دیگر باز بوزارت نافعه ودر همان سال وزارت تجارت نیز علاوهٔ مأموریت ایشان گردیده است . پس از هشت ماه این وزارتها از هم تفریق شده وزارت نافعه در عهدهٔ ایشان مانده و پس از چند ماه دیگر معزول و بقدر دو ماه در خانهٔ خودشان نشسته در ۱۲۹۰ باز باعضائی شورای دولت و در اواخر سال مذکور باز بوزارت نافعه ودو ماه فاصله معزول وهشت ماهی درخانهٔ خودشان نشسته و در اوایل سال ۱۲۹۳ بسفارت پرلین مأمور وهفت ماه درسفارت المان بوده اند . ودر این اواخر بمناسبت کونفرانسی که در اسلامبول مقرر گردید . جناب مشارالیه بسمت کومیسری و مرخصی دوم معین گردیده باسلامبول آمدند . وپس از آن بریاست جلیلهٔ شورای دولت منصوب ودر تاریخ ۲۱ ماه محرم ۱۲۹٤ منصب جلیل صدارت عظما بعهدهٔ جناب مستطاب ایشان محول گردید .

اشخاص مفصلهٔ الاسامی در ذیل پس ازعزل و تبعید جناب مدحت پاشا گرفتار شده اند . سعادتمآب رشاد بیك رئیس دیوان جنحه وضیا بیك مستنطق ضابطه مأمور باستنطاق آنها گردیده وهر روز پنج و شش ساعت بکمال دقت مشغول استنطاق آنها بوده اند . سعادتمآب کمال بیك

صدقی افندی پیشنماز جناب مدحت پاشا

شوکت بیك که ازقرنای اعلیحضرت خاقان سابق بوده است . سلیمان افندی از وکیلهای توپخانه که همراه کمال بیك از قبرس آمده است .

(وقت)

دیروز در ساعت هفت جناب دولتمآب وزیر مختار وایلچیٔ مخصوص دولت علیهٔ ایران بمابین همایون رفته ازحضور مکارم نشور اعلیحضرت اقدس پادشاهی شرفیاب شده اند .

مسیو کرستیچ که بجهة مذاکرات صلحیهٔ صربستان باسلامبول آمده است . یکی دوبجلس باجناب صفوت پاشا وزیرامورخارجه ملاقات کرده و بارهٔ مذاکرات نیز درفقرات صلحیه شده است . ودریکی ازآن مجالس عطوفتمآب الکساندر افندی مستشار خارجیه نیز حاضر بوده اند .

از جانب قره طاغ هم بموجب خبرهای تلکرافی مأمورها حرکت کرده اند تا چند روزدیگر باسلامبول میرسند . ولی اینکونه اقدام امارتین بمذاکرات صلحیه اگر بدور بین پولیتیکی دیده شود سخنی چند در اینباب توانیم گفت بابعالی محض اقامهٔ علائم رافت وصلاح اندیشی در حالتیکه این دو ایالت یاغی و طاغی شده واین قدرها دولت را مشغول و متضرر کردند آنها را بصلح واستسلام دعوت کرد وآنها هم قبول نمودند ومع ذلك باهمه انتسابی که امارتین را بهمه طوری بدولت روس گفته می شد البته بی استشاره وصوابدید دولت مشارالیها این تکلیف را قبول نکرده اند . وباوجود امارت جنك ومقدماتی که درمیان است دولت روس آنها را ازمذاکرات صلحیه بازنداشت ازچه راه تواند بود .

این قضیه رابیکی از دوحال حمل توان کرد (یکی) اینکه دولت روس دراین موقع نمی توانست آنهارا از اقدام بکارصلح منع نماید وباعث اعتراض ودقت دولتهای اروپ کردد . اگرچه مقصود حقیقی گذشتن کارصلح نیز نباشد . که دراینحال این اقدام امارتین بصلح محض وانمود کردن این باشد که غرضی درمیان نیست .

(دوم) اینکی واقعا دولت روس باقتضای وضع آخریٔ کارمایل باین باشد که صرف نظر ازجنك کرده وطالب این باشد که صلح بشود وبعد ازآنکه موافق اقتضای حال قرار صلح داده شد تکلیفی را که میکویند بر عهدهٔ خود گرفته است کمتر شده ودر نزد همه کس از شائبهٔ اعتراض ومسؤلیت خودرا بری داشته نام وشان خودرا درصورت عدم جنك بدینواسطه میتواند نگاه بدارد . بعلت اینکه رد کردن

بابعالی تکالیف کونفرانس را اگر تصور خفتی بشود تنها بدولت روس عاید نیست شش دولت بزرك این جواب رد را از بابعالی شنیدند وهیچکدام اظهار رنجش نکردند ودرمقام انصاف حق هم نداشتند اظهار کنند. خصوصا که بابعالی دامن همت را در بارهٔ اصلاحات داخلیهٔ خود در مافوق آنچه دولتها میخواستند بکمر زده واین یکی حصول آمال اروپ را بطور اوفی کافل خواهد بود وچیزی که در این میان باقی تواند ماند فقرهٔ بلغارستان است که آن را نیز دولت روس باتفاق دولتها میتواند منتظر نتیجهٔ کار شده وهیچ خفت و مسؤلیتی هم از هیچ جهتی برخود وارد نیاورد .

بنابراین دولتهای اروپ نیات دولت روس را از فقرهٔ صلحیهٔ صرب وقره طاغ که درمیان است استنباط توانند کرد وجواب تحریرات پرنس غورچاقوف را بهمین ملاحظه بتاخیر انداخته منتظر نتائج این مذاکرات خواهند بود .

پس امیدواری هست کار صلح بطوریکه مقصود است مقرر شده تکلیف معلوم کردد واروپ آنچه کفنی هستند بکویند یا دولت روس را قانع وساکت نمایند . ویا آنکه اکر اصرار درجنك کند مسئولیت آنرا تماما بعهدهٔ دولت مشارالیها واکذارند .

(خبرهای تلکرافی)

(اوسترپا)

قتارو ۷ صفر

(پترویچ) و (راتونیچ) از اعضای مجلس سناتوی قره طاغ بجهة مذاکرات صلحیه معین شده وامروز بسمت اسلامبول عزیمت نمودند .

(صربستان)

بلغراد ۷ صفر

اعضای مجلس ملتی انتخاب کرده شدند میعوثان که تازه انتخاب شده اند بسیاری از آنها هوا خواهان صلح واستسلام هستند . واین دفعهٔ اولی است که در بلغراد یکنفر یهودی رابسمت اعضائی مجلس ملتی منتخب کردند .

(انکلستان)

لندن ۷ صفر

(لورد درپی) دراطاق لوردها درجواب بعض اظهارات (دوك دارچیل) که منافی با مسلك حکومت ولورد مارکی سالیسبری بود بیان کردند که دولت انکلیس کمال اهتمام خودرا بعمل آورد دراینکه صلح وآسایشی را که بواسطهٔ داخل شدن روسها درجنك صربیها موقع خطرناکی حاصل کرده بود نکاهداری کند . و درباب قبول کردن بابعالی تکالیف کونفرانس راهم اصرار نمود . ومحافظت حقوق دولت عثمانی را برخود لازم دانسته ودر هیچ بابی دربارهٔ دولت مشارالیها استعمال قوهٔ جبریه را جایز ندیده تنها برای اجرای اصلاحات که بابعالی وعده داده است منتظر نتائج آنها خواهد بود .

مارکی سالیسبری مسلك دولت علیه رابشدت تعیب کرد . لورد (بیقونسفیلد دیسرائیلی) بیان کردند که پولیتیك انکلیس عبارت ازاین است که استقلال وتمامیت ملکیهٔ دولت عثمانی را مرعی بدارد .

(ایتالیا)

روما ۵ صفر

موسیو (دپرتیسی) درمجلس مبعوثان ایتالیا درجواب سؤالی که درمجلس کرده شد وعده داد نوشتجاتی که تعلق بمصالح شرقیه دارد هفتهٔ آینده بمجلس داده خواهد شد .

﴿ متنوعه ﴾

(اول استعمال نمك درخورشها)

درجزو منشآت میرزا ابوالقاسم قائم مقام مرحوم که انشاء سبك جدید در ایران از آثار ایشان است درذیل ذکر احوال (ترك ابن یافث بن نوح علیه السلام) دیدم که این مطلب را بعبارت شیرین والفاظ نمکین بیان کرده اند وبعینه در اینجا ثبت نمودم .

در تواریخ مسطور است که ترك ابن یافث اول خانان ملك شرق است واز نسل اوچهار قرزند دروجود آمد مهتر ایشان فودك بود . وهنوز کودك بود که روزی برساحل رود سناوك بعادت ابنای ملوك صیدماهی نموده لقمهٔ چندتناول قرمود اتفاقا پارهٔ کوشت بریان ازپنجهٔ دست هما یونش بیفتاد درقطعهٔ زمینی شور برآمد . که چون بر کرفت لحم سمك راطعم نمك بود وذوق عجب یافته شامکاهان که از دشت شکار بشهر وحصارخرامید صورت حال بعرض پدر رسانیده خاص وعام راميل وشوقی تمام باستعمال این نوع ادام حاصل شد. وکان نمك ازخاك ترکان پدید آمد خطهٔ شرق که ازپرتوحسن مشرق صباحت بود معدن ملاحت کشته ترکان چین رالبهای شیرین نمك یافت وغلغل وشور از نمك و سماك خواست .

﴿ صباحت باملاحت یافت پیوند ﴾
﴿ نمك را چاشنی دادند از قند ﴾

ازقراریکه معلوم میشود بحساب تقویم التواریخ بقدر دوهزار ودویست سال زیادتر مردم بی نمك زنده کانی میکرده اند .

روزنامها و کازتها که دراسلامبول و بیك اوغلی چاپ می شود سوای آنهایی که تعطیل کرده اند بترتیب حروف تهجی نوشته می شود .

اسامیٔ روزنامهای ترکی	ایام طبع
اتحاد	هر روز بجز جمعه
استقبال	همچنین
بصیرت	همچنین
تقویم وقایع رسمی است وهفتهٔ دو بار طبع می شود	
جریدهٔ حوادث	هرروز بجز یك شنبه
چایلاق	مزاح است وهفتهٔ دوروز

جریدهٔ عسکریه	دوشنبه و پنجشنبه
جریدهٔ طبیهٔ عسکریه	هفتهٔ یکبار
حقیقت	هر روز جز جمعه و یك شنبه
خیال	مزاج است وهفته سه بار
صداقت	هر روز بجز یك شنبه
صباح	هر روز بجز یك شنبه
لطیفه	مزاج است وهفته دو روز
مدنیت	مصور است و بطور غیر معین طبع می شود
مساوات	هر روز بجز یك شنبه
وقت	همه روزه طبع میشود

﴿ روزنامهای فارسی و عربی ﴾

اخبار دارالخلافه	روزهای چهارشنبه
اختر	روزهای شنبه وچهارشنبه
الجوائب	عربی است روزهای چهارشنبه طبع می شود

﴿ کازتها که بزبان فرانسه است ﴾

اسامی	روزهای طبع
استانبول	هر روز جز یك شنبه
اوربان فینانسیه	هفتهٔ یکبار
پتی ژورنال ده قسطنطینوپل	هر روز جز یك شنبه
ژورنال ده زمستیوتر	هفتهٔ یکبار
سیما فور ده قسطنطینوپل	هر روز جز یك شنبه
فاردو بوسفور	همچنین
قوریه دوریان	همچنین
لا ترکی	همچنین
لوانت هرالد	همچنین

﴿ روزنامها بزبان رومی ﴾

آسیای صغرا	هر روز
آنا طولیقوس استیر	هفتهٔ دو بار
ویزانتیس	همچنین
تراکی	هر روز جز یك شنبه
فاوقس	هفتهٔ یکبار
موموس	هفتهٔ دو بار
نیولوغوص	هر روز جز یك شنبه

﴿ روزنامها بزبان ارمنی ﴾

اووه داپر	روزهای شنبه
پونج	شنبه وچهارشنبه
لویس	مانند رساله ماهی یکبار
ماسیس	سه شنبه و پنجشنبه وشنبه
مامول	چهارشنبهٔ وشنبه
منظومهٔ افکار	هر روز جز جمعه و یك شنبه

﴿ روزنامها بزبان بلغار ﴾

استوچنو و دورمه	هفته یکبار
ناپرداق	همچنین

﴿ روزنامها بزبان یهودی ﴾

تسامسیو	هر روز جز جمعه وشنبه
ژورنال ناسیونال	هر روز جز جمعه و یك شنبه

در ولایات ممالك محروسهٔ عثمانیه هر کدامی یکی و در بعض جاها روزنامهای متعدد طبع می شود که شمارهٔ آنها قریب سی کازت یومی وهفتهٔ میباشد . ودرسی و یك جا از ولایات مذکوره سالنامهٔ جداگانه طبع و نشر می شود .

در اسلامبول و سمت بیك اوغلی سوای مطبعه‌های دولتی بقدر شصت و دو باسمه خانه و چاپخانه موجود است که همیشه در کارند .

﴿ عرض مخصوص ﴾

این صحیفهٔ اخبار که محض برای خدمت ملت واشاعهٔ آثار آگاهی بنا کرده شده است . و پس از مدتی تعطیل بتوفیق خدای . آغاز بطبع واشاعهٔ آن کرده شد . باید بیاری وهمت صاحبان هم پایدار و دائمی باشد . تا آنکه فائده ومنظوری که از آن هست بدست آید . لهذا از کسانیکه مائل و راغب خریداری آن میباشند استدعا داریم . باولین وسیله لطفا باداره آگاهی داده وقیمت معین آن را نیز سالیانه یا ششماهه که میخواهند پیشکی بر سانند .

﴿ تاریخ ایران ﴾

﴿ پنجم ضحاك ﴾

بعد از جمشید ضحاك بن ارواد سب بن ریدوان بن هاباس بن طاح بن فروال ابن سیامك بن یرنیق بن کیومرث پادشاه شد وضحاك معرب ده آك است واك بمعنی عیب است یعنی صاحب ده عیب وچون قبل از پادشاهی مالك ده هزار اسب بوده اورا بیور اسب نیز نامیده اندچه بیور بمعنی ده هزار است کویند چون جمشید بقتل رسید او پادشاه شد ونیز اختلاف درنسب اونموده اند بعضی اورا ازنسل ملوك عجم خوانند و برخی اورا از اولاد عرب دانند (مترجم) کوید دراغلب تواریخ عجم نسب ضحاك رابابن ترتیب ضبط کرده اند ضحاك بن علوان بن عاد بن عوص بن ارم بن سام بن نوح علیه السلام عقیدهٔ عجم اینست که ضحاك از ایشان ومردی ساحر بود و برا قالیم سبع دست یافته وهزار سال پادشاهی کرده وسرکشی او مشهور و معروفست بالجمله کفتکوی عجم در بارهٔ ضحاك طولانیست وچنین میپندارند که درکوه دماوند محبوس ودربند است ابو نواس را اعتقاد انیست که ضحاك یمنی است وچون اوخود از اهل یمن است درشعر بوجود ضحاك افتخار کرده است (مترجم) کوید مؤرخین عجم راکمان اینست که برسر دوشهای ضحاك دوسلعه بوده که مرهم آن دو سلعه را مغز سرانسان دانسته بودند و هر روز بجههٔ این غائله دوتن رامیکشتند از این قضیه مردم بستوه آمدند وکاوهٔ آهنکر اصفهانی که چند پسر او بهمین جههٔ بقتل رسیده بودند بر او بشورید وآنوقت ضحاك بطبرستان بود کاوه با جمعی که از جور ضحاك بجان آمده بودند روی بطبرستان نهاد و اول دررای فریدون بن اتقیان که مادرش فرانك اورا درغاری پنهان کرده بود و با شیرکاو میپرورد بدست آورده پادشاه نمود و بعد بدماوند آمده باضحاك جنك عظیمی نموده اوراد ستکیروا بتدا اورادرکوه دماوند حبس کرد وپس از چندی اورا هلاك ساخت .

﴿ ششم فریدون ﴾

بعد از ضحاك فریدون بن اتقیان (انقیاد) بن جمشید پادشاه شد کویند فریدون ضحاك رادر دماوند حبس کرد عمر کسری واکثر مورخین بر این اندکه روز دستکیر کردن ضحاك را فریدون عید نمود ومهرکان نامید کویند پای تخت فریدون بابل بوده واین اقلیم منسوب بقریه ایست ازقرای

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۹ صفر ۱۱ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۰۷

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳۵	۰۰

لیرای انکلیس

سوسیته ژنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۰۲	۰۶
بانك عثمانی	۳	۱۰
تراموای	۱	۵۰

کمبیال	غروش	پاره
لندن ۹۰ روزه برای هر یك لیرای انکلیس	...	۰۰
پاریس	فرانك ۰۰ سانتیم	۰۰

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی
ازقرار صد غرش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۰
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیچه	۵۱	۳۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۳۵
منات کاغذی	۱۵	۱٤
مجیدیه	۱۰٤	۰۰
بشلك	۱۱۱	۱۵
متالك	۱۱۲	۲۰
پول سیاه	۱٤۸	۲۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخر الحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی . در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبد الوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار. در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی . درحیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی . درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

این اقالیم که آن قریه را بابل نامند واقع درکنار نهری از انهار فرات در یکفرسنکی شهری که معروف بحسربابل است ونهر نرس که جامهای نرسی بدان منسوب است ودرقریه بابل چاهی است معروف بچاه دانیال یهود ونصاری دراعیاد خود بدانجا میروند و نیز دراین قریه اثار عظیمه موجود است ومحل هاروت وماروت معروف همین قریه است مدت پادشاهی فریدون را بعضی پانصد سال و برخی کمتر دانسته اند کویند فریدون زمین را درمیان سه پسر خود ایرج وتور وسلم تقسیم کرد قطعهٔ که ایران نام دارد بایرج ومرز تورانرا بتور و شام و روم رابسلم داد کویند پس ازاین تقسیم ملك عجم رابسبب منسوب بودن بایرج ایران کفتند واین همان لفظ ایرج است که جیم آن ساقط والف نون بران مزید شده وترکستانرا بجهة منسوب شدن بتور تورانمیدند وکفته اند بابل از مضافات مملکت ایرج شد و برادران اودر زمان حیات پدر بر اوحسد برده اورا کشتند .

﴿ هفتم منوچهر ﴾

بعد از فریدون منوچهر بن ایرج بن فریدون پادشاه ودرنسب منوچهر واتصال او بایرج اختلاف هست مدت پادشاهی او بیست سال بوده ودر بابل مقام داشته کویند موسی بن عمران علیه السلم ویوشع بن نون علیه السلام در عصرا و بودند منوچهر را باد وعموی خود سلم وتور بخونخواهی پدرخود جنکهای زیاد روی داده .

﴿ هشتم سهم بن ابان ﴾

بعد از منوچهر سهم بن ابان بن اتقیان (انقیاد) بن نوذر بن منوچهر پادشاه شد دربابل منزل کزید وشصت سال یازیاده پادشاهی کرد واین سهم را جنکهای بسیار وسیاسات کثیره است

﴿ نهم افراسیاب ﴾

بعد از سهم افراسیاب بن یاسیری بن رای ارسن بن یورك بن سایناسب بن رسس بن نوح بن دور شیر بن تور بن فریدون پادشاهی کرد (مترجم) کوید درتواریخ فرس نسب افراسیاب را از اینقرار نوشته اند افراسیاب ابن پشنك بن شاپناسب بن ورشیب بن ترك بن زو بن شروان بن تور بن فریدون است و پشنك رازادشم نیز کویند.

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٢) میباشد .

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ١٤ شهر صفر المظفر سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغذ باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کرد

یك نسخه شصت پاره است

١٦ شباط ١٢٩٣ و ٢٨ فوریه ١٨٧٧

این کاغذ ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

بایکی ازدوستان کرامی سخن ازسبك تحریراختر میان آمد ازسرلطف گفت عادت دیرین شما براین بود که درآغاز سخن مقالهای نافع وجامع مینوشتید وآن مقالها چنان مطبوع و پسندیده بود که مید یدیم حتی درکاغذهای اخبار هندوستان نیزیکان یکان آنها را روایت میکردند . آن مقالها جان وحیات اختر بود . عجب است که این بار آن اسلوب مرغوب را بکلی متروك داشته اید اگرچه میدانم این صحیفهٔ اخبار درهر چند روزی یکبار طبع میشود وطبایع رادر این هنگامه وکیردار میل تمام بشنیدن وقایع جنك وستیز وفهمیدن نکتهای باریك پولیتیك حاصل است وناچار هستید از اینکه حصر نظر بنوشتن ماحضر نمایید . ولی اعتقاد قوی دارم که مقالها را مناسب وقت توانید نوشت . که در آن ضمن پارهٔ مطالب بلند را نیز اشارتی بودوهمه کس بهرهٔ خودرا از آن بردارد . (عشق راخودصد زبان دیگر است) خواهش دارم بنقد حال امروزی حدیث شریف ﴿ حب الوطن من الایمان ﴾ را بقدریکه درصحائف اخبار توان توشت مشروح بدارید . بالجمله ردخواهش ایشانم تاکوار آمد وصرف مجهود رادرمقام بذل موجود وظیفهٔ خود دانستم .

﴿ حب الوطن من الایمان ﴾

درانجا چند چیز را باید تحقیق کرد تا آنکه معنیٔ این کلام شریف بدرستی دانسته شود .

یکی معنی (حب) و مراتب آن و اسباب و مقدمات و نتائج آن است .

دوم (وطن) وعلت اینکه از کجا وطن مستحق محبت شده است .

سیم (ایمان) وعلت ارتباط حب وطن بر آن است .

چهارم اینکه این محبت اختیاری و تحصیلی است یاناچاری وطبیعی .

باید دانست که میل وخواهش قوه ایست که محض حکمت صانع قدیم تعالی شانه انسانهارامدار حرکت وسکون است و هیچ چیزی در عالم پیدانمی توان کرد مگر آنکه اثر میلها و خواهشها است . (وحشی) گوید

﴿ غرض میل است باهر ذره رقاص ﴾
﴿ کشان آن ذره را تامقصد خاص ﴾

﴿ رساند کاهنی را تا بکاهن ﴾
﴿ دواند کاهنی را تا بکاهن ﴾

این میل که درجهٔ تأثیر و فعالیت آن دراطوار وافعال وکفتار و کردار جهانیان با جمال گفته شد وبادنا تأملی وسعت دستگاه آن آشکارتواند کردید . نخستین پایه و مرتبه ایست از مقام (حب) باین معنی که میل اول ظهورتوجه بسوی محبوب ومطلوب است بی آنکه رسوخ واستقراری دردل حاصل کند چه اصل میل درلغت عرب بمعنی خم شدن چیزی بیك سمتی است . از مرتبهٔ میل که گذشت (ود) وداد است که میل اولی قدری قوت کرفته و راسخ وثابت میشود واز اینمقام که بالارفت خلت است . و پس ازآنکه فراکرفت اطراف قلب را . بل ظاهر و باطن اورا بطوریکه دیکر عضوی ازمحب باقی نماند مگر آنکه ذکر محبوب درآنجا موجودباشد چنانکه گفته اند .

﴿ خالی ازذکر تو عضوی چه حکایت باشد ﴾

آن را (حب) ومحبت گویند که این برترین مقام موالات و مودتها وخلتها است این است که برحسب لغت نیز فرق بسیار میان مودت و خلت ومحبت هست .

چون مقام محبت درمحب حاصل شد تمامی حرکات وسکنات ونشست و برخواست او در هوای محبوب ودرتحصیل رضای اوشود . ودر اینحال اگرخود نیز خواموش باشد کارهای او سر اورا فاش کند . وراز او در سرهر کوچه و بازاری کفته شود

﴿ ذکر فتار محبت را نشانها است ﴾
﴿ خودش خاموش وذکرش در زبانها است ﴾

﴿ شاهد مطلب از نکات دیانتی ﴾

ازبزرکان اهل تحقیق شنیدم فرمودند نسبت مقام حضرت خاتم انبیا علیه الصلوة والسلام را بدیکر پیغمبران مرسل واولی العزم از لقبهای شریف ایشان استنباط توان کرد . اشرف کائنات شریفترین لقبی را باید داشته باشند . وچون درمباحث الفاظ علم اصول مبرهن است که وضع الفاظ بمعانی از روی مناسبت است وازمخارج حروف هم استدلال بان مناسبت توان کرد . این است که من این مطلب را از القاب بعض انبیا بشما بیان می کنم . و پس ازآن مراتب محبت را بطور معروض بیان فرموده و بتحقیق مطلب پرداختند . که مخارج حرفهای کلمهٔ (ود) شفوی است واز اول دهان واین دلیل است براینکه وداد نازلترین مقام محبت است . وازاین مصدر لقب حضرت داؤد که دارای مقام خلافت وولایت بود مشتق شد . (وانه داوی جرحه بود) او مداوا نمود جرح خودرا به ودومقام حضرت ابراهیم

علیه التحیة و التسلیم که بالاتر ازداؤد بود و نیز مقام ولایت را دا شتند لقب نبیل ایشان خلیل الرحمن شد . و معنویت مقام ایشان را ازمخارج حرفهای آن که از اقصای حلق وجوف دهان است استنباط توان کرد . برخلاف حب که دارای دوحرف شفوی و حلقی است یکی ازاول ویکی از آخر مخارج و این یکی اشارت براین است که دارندهٔ حب راظاهر و باطن بامحبت محبوب پرشده ومحبت همه اطراف اورا احاطه کرده است . ونیز این لقب شریف بصیغهٔ فعیل آورده‌شده که بمعنیٔ محب ومحبوب آید . چه حضرت فخر کاینات علیه الصلوة و السلام هم محب محبوب حقیقی هستند وهم محبوب حقیقی محب ازل تعالی شانه . این است که در مقام راز بجان پاك آن حبیب علی الأطلاق سوگند یاد کرده ومیفرمایند.

﴿ و بجان توسوگندکه آنان یعنی پیکانکان ازعالم ما درسکرت و غفلت حیران وگمراهند ﴾

بالجمله ازین مقدمه بلندی مقام محبت رامیزان توان گرفت ودرجهٔ معتنا بودن حب وطن ومکلف بودن فرزندان وطن باین محبت معلوم تواندشد . وچون محبت دوسر دارد بدیهی است آنچنانکه ابنای وطن وطن را دوست دارند وطن نیز فرزندان خودرا دوست دارد آری اولاد را مهر بانتر ازمادر کیست ومادر را دوست دارنده ترجز اولاد کیانند.

وچون مقام محبت را فهمیدیم خواهیم دانست که محب همه چیز خودرا در راه محبوب بمقدار داند . و برای رضای اوازجان ومال ونام وننك صرف نظر کند بعلت اینکه تنها این یکی را نام و ننك حقیقیٔ خود میداند . و مقصودی بغیر از آن ندارد . اگر امروز حیات دوروزهٔ خودرافانی کند بنام محبت دردلهای اخلاف خود و ابنای وطن زندهٔ ابدی راماك گردد .

﴿ بذل مال و ترك جاه ونام وننك ﴾
﴿ درطریق عشق اول منزل است ﴾

باری هرچه از محبت ومراتب محبت گوییم پایهٔ نخستین دربیان مزایا و مفاخر وآثار واطوار آن که جهان رافرا گرفته است نتوانیم رسید . و اهل ذوق راهمین اجمالات کافی است . بنابراین مقالهٔ امروزی را بهمینقدر ختم کنیم . درنسخهٔ آینده وطن واطوار وطن را فهمیده علاقهٔ محبت رابآن محکم سازیم .

﴿ هرچه گویم عشق را شرح وبیان ﴾
﴿ چون بعشق آیم خجل باشم ازآن ﴾

روز پنجشنبه گذشته ٢٢ ماه فور به مطابق هشتم ماه صفر مجلس مبعوثان (یعنی انجمن وکلای ملت) برلین باز شده و اعلا حضرت امپراطور المان و یلهم اول در اثنای نطقی که در هنگام افتتاح مجلس کرده اند فصلی متعلق بمسئلهٔ شرقیه بیان نموده اند که ازروی کاغذهای اخبار ترجمه می شود .

ازخطر وتهلکه‌هایی که هنوزدر مشرق زمین باقی است و از آنچه ازآن خطرها حاصل تواند گردید هنوزدولت المان بقدر دولتهای دیگر اندیشناك نشده است .

ازروزیکه در مشرق زمین اختلافات پیدا شد مسلك و پولیتیکی را که پیش گرفته ام بدون اعوجاج در آن مسلك ثابت قدم هستم .

مع ذلك دولتهای عیسوی در باب تعیین میزان تامیناتی که از جانب بابعالی خواسته می شد درمیان خودشان اتفاق حاصل کردند .

بدین واسطهٔ کونفرانس یك اساس محکمی پیدا کرد یعنی اصلاحاتی که لزوم اجرای آنها را کونفرانس تصدیق کرد امیدواری محکمی حاصل است که آن را بابعالی باختیار خود مجری خواهد داشت و دور نیست این امیدواری بی حاصل نماند .

در صورتیکه معاملات متفقانه که مربوط بمواعید بابعالی است وهمچنین مذاکراتی که با صربستان و قره‌طاغ میشود فیصل پذیر نگردد . دولت المان درمسئلهٔ که بمنافع اومدخلیت ندارد همت خود را مصروف خواهد داشت بر اینکه خط حرکتی معین شود که مفید بحال عیسویان و آسایش اروپ باشد و اساس مصافات ومناسبات حسنه‌را که دولت‌المان با دولتهای متفق ودوست خود دارد برقرار ومحکم خواهد داشت و از خدا خواهانم که مرا در این صلاح‌اندیشیٔ خیرخواهانه موفق فرماید .

در روزنامهٔ (تلگراف) آتنه تفصیلی ازکازت روس موسوم به (غولوس) که بمعنی صدا است نقل کرده ونوشته است که صدای این مضامین باروپ منعکس گردیده وروزنامهای فرنکستان را بهمهمه وقیل‌وقال انداخته است ومضامین مذکوره بطور خلاصه این است که در ذیل مینویسیم .

میکوید پولیتیك دولت یونان درحق روسیه بکلی برگشته وچندی است روزنامهای یونان درحق دولت روس بدمی نویسند ودست آویزی که دارند این‌است که دولت روس اسلاوها را بدو دست گرفته وکمال حمایت وجانبداری از آنها می نماید . اگر یکی بکفش خود ندارد چرا ازجملهٔ عیسویان آنها را انتخاب کرده وحامیٔ حقیقیٔ آنها شده است . وحال آنکه این مطلب را یونانیها غلط فهمیده اند درنظر دولت روس همهٔ عیسویان یکی است وهمه برادریم . لکن بعد ازآنکه اسلاوها حرکت کرده وهم عهد وهم پیمان شده بامسلمانان بعصیان وستیز برخواستند . دولت روس ازآنها حمایت ودر بارهٔ آنها توسط نمود رومها که درجای خود نشسته اند وهیچ سخن نمیکویند دولت روس نمی تواند در بارهٔ آنها سخنی بکوید . مگر درمسئلهٔ کرید جانبداری از آنها نکرد وسخن درحق آنها نگفت . بدین ملاحظه نمی توانند متوقع باشند که چرا درکونفرانس سخنی از رومها بمیان نیاوردند ؛ دراین مطلب دولت روس باقتضای این سخن مشهور حرکت کرد (بهرکزی که کز کنی ترانیز بهمان کز اندازه کیرند)

پس رومها با اینکه ساکت نشسته اند چه حق توقع از دولت روس دارند که در اینمقام سخنی دربارهٔ آنها گفته شود .

کازت مذکور ازاین قماش سخنها بمیان آورده وخواسته است یونانیان را ملزم نماید باینکه دولت روس فرقی میان رومها واسلاوها نمی گذارد اگر آنها هم اظهار تظلم وعصیان کنند البته آنها راهم حمایت خواهد کرد .

لکن کویا یونانیان باین سخنان ساکت یامتحرك نشوند زیرا همدیگررا خوب شناخته اند وبتجربه هم رسیده است .

روزنامهٔ (وقت) از پولیتیشه کورسپوندنج می نویسد ۰

چند انکه در خصوص عساکر عثمانی که در ولایت طونه مجتمع است مبالغه کرده می شود ۰ ولی سخن در این نمیرود که در خاك دولت عثمانی ازهفتاد سال باینطرف اردوها باین آراستکی و بزرکی ترتیب نشده است ۰ موافق خبرهای موثق لشکر و استعدادی که دولت روس دراردو وکاه کشنف آماده و حاضر کرده است زیاد تر از لشکر و استعداد دولت عثمانی نیست اکر تدارك وقوت طرفین را ملاحظه کنیم این جنك بغایت و حشتناك خواهد شد ۰ و ایاغلبه از کدام سمت خواهد بود نمی دانم ۰

لوانت هرالد می نویسد مذاکرات صلحیه که در بارهٔ صربستان درمیان است موافق دلخواه بوده و در بعض فقرات هم اتفاق حاصل شده و مقرر کردیده است فرمانی در بارهٔ صربستان صادر کردد ۰ و این هم بعد از کذشتن تمام فقرات و نوشته شدن مسودهٔ قرار داد صلحیه خواهد بود ۰ در خصوص یهودیها و ارمنیها که بابعالی تکلیف مساوات در حق آنها می کند چون قانون اساسی صربستان باید اصلاح وتعدیل بشود بنابراین پراصرار در اینباب نخواهند داشت ۰ در باب یکی کردن خطوط راههای آهن وتنظیم خط امتیاز در ثانی مذاکره خواهد شد ۰

مرخصهای قره طاغ روز جمعهٔ آینده وارد اسلامبول خواهند شد و مدت متارکه با قره طاغیها روز چهارشنبه (که امروز است) تمام می شود در اینباب هم با حکمران قره طاغ مخابره خواهد شد که مدت متارکه را زیاد تر نمایند ۰

﴿ امید صلح ﴾

در این حال که بابعالی تکالیف دولتها رارد کرد و ایلچیها و مأمورهای مرخص دول معظمه اسلامبول راترك نمودند ۰ وتدارك جنك روز بروز زیاد ترشده ۰ واعتقاد عمومی بروقوع این هنکامهٔ جنك وسرایت کردن آن بدولتهای دیکر است ۰ وازین طرف مدت متارکه تمام شده فصل زمستان هم باآخر رسید ۰ معلوم است در چنین موقع هر کسی منتظر است که در کدام ساعت توپ سلام جنك انداخته خواهد شد ۰ ومهما نداران خونخوار در بزم پیکار همدیکر را باحترامات تمام پذیرایی خواهند کرد ۰

از تحریرات وزیرامور خارجهٔ دولت روس که بسفرای خودشان نوشته و تحقیق منظورات دولتها را در مسائل حاضره کرده بود معلوم می شود که منتظر ظهور جواب از جانب دولتها هستند ۰ ولی دولتها دراینباب جواب صریح و سریعی نتوانند داد ۰ کاری است داخل شده اندوجوابی هم بقاعده شنیده اند ونتائج ناکوار کار رانیز نمی بینند ۰ بنابراین تامکن است طرف اصلاح را خواهند کرفت ۰ از یکطرف بدولت روس میکویند توتنها حق اصرار در اینباب نداری اکر بالفرض مقصود حمایت مظلوم است جهات تقدم تو برما غیر معلوم است ۰ واکر جواب رد برتکلیفات است ما و تو یك حکم داریم ۰ در اینصورت اکر تنها و بدون حق وحسابی پای بمیدان جنك نهی تنها خواهی ماند ۰ ونتائج و مسئولیت ان صورة و معنا وحالا ومالا برتو وارد است ۰ این سخنان را بتصریح و کنایات بدولت روس میکویند واز طرف دیکر منتظرند با بعالی باد و امارت صربستان و قره طاغ نزدیك بان تکالیف راکه دولتها میکردند بلا واسطه دربارهٔ دوایالات ممتازهٔ خود مجری بدارد ومنتی بزرك هم بآنها وهم باسایش عمومی داشته باشد ۰ واز طرف دیکر اصلاحات موعوده را بعمل بیاورد ۰ وآنوقت بدولت روس هم بکویند مقصود ما اصلاح احوال عیسویان وآسایش عمومی و خصوصی بود که همه حاصل شد ۰ پیش از این سخن کفتن نیز بیجا است وبنابراین مقدمات اجمالیه که تفصیل آن درنزد کار آشنایان معلوم است احتمال غلبه وقوع جنك غالب است ۰ کذشته از اینکه قدم بمیدان جنك نهادن کار خطرناکی است ومآل آن رانمی توان دانست دولتی که بکمال اصرار خودرا رزمخواه می نماید و پانصدهزار لشکر میکوید آمادهٔ جنك کرده ام ورجز خوانیها میکند ۰ باعتقاد خردمندان اکر یقین هم بداند که ازعهدهٔ این جنك خواهد برآمد ۰ در مقابل اروپ مسؤلیت نتیجهٔ این چنان جنك رابعهدهٔ خود نتواند کرفت ۰ واین بدنامی را در تاریخ جهان بنام خود نتواند کذاشت کذشته از اینکه دلیل مشروعی برجنك ندارد این اقدام او باعث تعمیم آشوب در اطراف فرنکستان و غیر فرنکستان خواهد کردید ۰ و باوصف اهتمام ومساعیٔ مجدانه که از طرفین دیده می شود ۰ واخبار رو و قایع خیالات جنك را تقویت میدهد بوجهی این معتقد سلامت انجام را اسباب سستی نتواند بود ۰ وکمال امید واری حاصل است که این غائلهٔ عظیمهٔ وحشتناك بزودی بصلح ومسالمت مبدل کردد ۰

اسامیٔ اعضای کونفرانس یعنی انجمن مشورت ومذاکرات رادر اینجا بنویسم که در اثنای ذکر اسامیٔ ایشان در ضمن صورت مجلسها شاید اکر کسی نداند برای او آشکار وآسان باشد ۰ و یکی هم وقتی که میخواهیم بنویسم فلان کفت یا کفتند بقاعدهٔ نوشتجات اروپ بجای این کلمات یك خط عرضی باینطور ــ کشیده خواهد شد که بقرینهٔ مقام اشارت بلفظ (کفت) یا (کفتند) خواهد بود و این قسم حذف واختصار در کلام فصحای عرب و عجم شایع و معمول بل پس از کمی انس کرفتن بغایت مقبول ومطبوع است ۰ چنانکه در کلام معجز نظام حضرت ازل تعالی شانه وارد است در مقامی که یکی ازهمراهان زندان یوسف علیه السلام برای تعبیر خواب ملك مصر کفت ﴿ من آکاهی میدهم شمارا بتاویل آن پس مرا بفرستید. ای یوسف ایها الصدیق فتواده ما را در بارهٔ هفت کاو فربه ﴾ که بظاهر ترتیب میبایست بعد از کلمهٔ بفرستید کفته شود پس اورا فرستادند واوهم نزد یوسف رفته وکفت ای یوسف ۰ واین کمال فصاحت است که بدینکونه اختصار بطور مطبوع و خوشی بیان مطلب کرده میشود. این تفصیل را بمناسبت دراینجا آوردیم که مبادا کسی که از اطوار سخن کویی آکاهیٔ درستی ندارد در اینکونه موارد بی تامل خورده کیری نماید ۰

بالجمله اسامی مرخصهای هفت دولت بزرك که در انجمن مشورت بودند بدین قرار است ۰

﴿ ازجانب دولت علیهٔ عثمانیه ﴾

جناب صفوت پاشاوزیر امور خارجیهٔ دولت علیه عثمانیه که رئیس انجمن بودند و جناب ادهم پاشا که اکنون آرایش افزای منصب جلیل صدارت عظما هستند ۰

﴿ از جانب دولت المان ﴾

بارون ورتر ایلچیٔ دولت مشارالیها در اسلامبول

﴿ از جانب دولت انکلیس ﴾

لورد مارکی دوسالسبری و زیرامور هندوستان

سیر هنری الیوت ایلچی بزرك در اسلامبول

﴿ از جانب دولت اوسترپا ﴾

کونت زیشی سفیر کبیر دولت مشارالیها

﴿ از جانب دولت ایتالیا ﴾

کونت لوی فورتی ایلچی دولت مشارالیها

﴿ از جانب دولت روس ﴾

جنرال اغناتیف ایلچی کبیر فوق العاده

﴿ از جانب دولت فرانسه ﴾

کونت دو بورغوان سفیر کبیر کونت شو دور دی مرخص دوم

﴿ صورت مجلس انجمن سیم از کونفرانس ﴾

انجمن سیم در ۱۳ ماه ذی الحجه ۱۲۹٤ مطابق ۳۰ دیسامبر ماه فرنکی در دیوانخانه منعقد گردید .

صورت مجلس پیش در انجمن خوانده شده پذیرفته آمد . جناب صفوت پاشا وزیر امور خارجه رئیس انجمن آغاز بسخن کرده اظهار نمودند مطالب و تکالیف اظهاریه بنام دول متحابه بدقت تمام ملاحظه شده ودر مقابل آن آنچه نیات و معتقدات حکومت سنیهٔ عثمانی وحاوی جرح و تعدیل تکالیف مذکوره است در ضمن محضری (۱) جداگانه از جانب بابعالی نوشته شده است که از آن محضر مرخصهای انجمن را آگاهی حاصل خواهد گردید . وچون ترجمهٔ آن ناتمام است در ثانی بمجلس داده خواهد شد .

کونت شودوردی تکلیف کرد محضر بلغارستان که در مجلس دوم خوانده نشد امروز خوانده شود.

مرخصان بابعالی — از خوانده شدن این محضر ثمری نیست در لایحهٔ که از بابعالی نوشته شده است تمامی مطالب وتکلیفها یکان یکان تدقیق شده و اصلاح و تعدیل آنها بیان شده است .

مارکی دو سالیسبری — هشت روز است خلاصهٔ تکلیفات کونفرانس بمان آمده است ورد وقبول آن در دست مرخصان عثمانی است . می توانند در اینباب جواب قطعی بدهند .

مرخصان بابعالی — مطالبی که تکلیف می شود باید معلوم گردد آیا مطابق اساسی است که روز اول برای این انجمن از جانب دولت انکلیس اظهار شده است یانه و در خصوص ترك اراضی بصربستان وقره داغ بابعالی باید ملاحظه کرده ودلائل ومحذورات این کاررا بیان نماید . و پس ازان مرخصهای کونفرانس بدونتهای متبوعهٔ خودشان رجوع نموده ومافهم از بابعالی دستور العمل حاصل کنیم تا آنکه بتوانیم دراینباب قرار قطعی بدهیم .

لورد سالیسبری — مبنای مذاکره بترك اراضی نیست دراینباب مراجعت بدولتها را هم لزومی نیست. تکلیف ما تصحیح خط حدود صربستان است که اگر بابعالی این یکی را ترك اراضی تعبیر کند مثل این است که استقلال امارت مذکوره را تصدیق می نماید .

جناب ادهم پاشا — وضع تعبیر اصل مطلب را تغییر نمیدهد اگر مقداری ازاراضی که مستقیما در تحت ادارهٔ دولت علیه است بصربستان واگذار شود واین را ترك اراضی یا تصحیح حدود بگوییم هردو یکی است .

در این بین در خصوص اساس مذاکرات واینکه این تکالیف ازآن اساس وزمینه که انکلیس معین کرده است خارج است یانه مباحثات بسیار بمیان آمد .

کونت زیچی — در اینباب برمن نیز شبهه عارض است این (پروغرام) اساس تکالیف رادولت انکلیس ترتیب داده است نباید مرخصهای انکلیس ازدائرهٔ آن اساس بیرون رفته باشند .

بارون ورتر — تکلیفهای مذکوره بوجهی بتمامیت ملکیه و استقلال حکمرانی دولت عثمانی سمت ایراث ضرری ندارد .

جناب ادهم پاشا در بیان معتقدات و نیات خود شان اظهار ثبات و استقامت کرده وگفتند این تکالیف از حدود اساس و پروغرام انکلیس بیرون رفته است .

کونت شودوردی بسخن آغاز کرده وگفت تعجب میکنم که بابعالی تکالیف مارا قرین استحسان ندانسته است و گمان من این است نوشتجاتی را که بنام رفقای خودم تبلیغ کردم بدقت خوانده نشده است . درضمن آن نوشتجات مطلبی نیست که بمنافع بابعالی و استقلال اعلا حضرت پادشاهی خللی وارد بیاورد . وچون در خصوص تکالیفی که در مذاکرات ابتدائیه متفقا بان قرار داده ایم بعض شایعها و اراجیف بمیان آمده ودر اوراق اخبار منتشر شده است . تکلیف خود میدانم که درجهٔ ماهیت تکالیف مزبوره را بصراحت بیان کنم .

خاطر جمع هستم دراینکه مقصودی که در نظر هست پیش از آمدن بمجلس کونفرانس تصور کرده شده ودر خصوص مطالبی که باید مذاکره شود بقدریکه ممکن بوده است لازمهٔ دقت بکار برده شده است . نتیجهٔ مذاکرات ابتدائیه (که پیش از انعقاد مجلس کونفرانس همهٔ مرخصها درمیان خودشان کرده اند) این بوده است که اختلاف ازمیان برداشته شده وبعد از حصول اتفاق محضر تکالیف تنظیم وترقیم گردیده است .

درمیان مردم چنان شایع شده و در روزنامها منتشر گردیده است که اساس مذاکرات ابتدائیه بتمامیت ملکیهٔ دولت و یشان ملت عثمانی برمیخورد ومن درمقابل تأثیرات سوءظن که از ین شایعها در اذهان مرخصان بابعالی حاصل می شود پروتست می کنم

پیش از آنکه در فروع مطلب سخن گفته شود در باب سه نقطه که خیلی سنگین بنظر میآید و مهم است معتقدات خودرا بیان خواهم کرد که این سه نقطه مسئلهٔ اوتونومی (۲) است وتشکیل کومیسیون وقطع روابط سائرهٔ محلیه وداخل کردن لشکر خارج به بلغارستان که اولین این نقطه‌ها اصلاح امر محکمه‌ها و مالیات است .

این اصلاحات که درخصوص ولایتها تکلیف میشود وباعث آبادی و ترقی ملك ومملکت است همان اصلاحات است که دربارهٔ عموم ولایتها از جانب دولت وعده داده میشود و موافق اساس مشروطیت هیچ ولایتی از مرکز خود قطع روابط ننموده سهل است قدری هم قوت پیدا خواهد کرد . نقطهٔ دوم فقرهٔ کومیسیون مختلط است که این کومیسیون چیز موقتی بوده وظیفهٔ آن عبارت ازاین است که نظارت دراجرای نظامنامها کند .

در اینحال اشتباهست که گفته شود بجای حکومت محلیه حکومت خارجهٔ نهاده خواهد شد. پس بواسطهٔ تشکیل کومیسیون نتوان گفت حقوق

(۱) محضر بمعنی لایحه است

(۲) اوتونومی عبارت از ادارهٔ مخصوصه وهستقله است .

حکومت غصب کرده شد . نهایت این است که حکومتهای محلی ازروی دستور العمل ونظامنامهٔ که از بابعالی داده می شود عمل خواهند نمود . وکار کومیسیون تنها نظارت کردن باجراءات آنهااست.

گذشته ازاین مقصود از کومیسیون تأمینات اجرائیه است یعنی خاطر جمع شدن از اینکه نظامنامها مجری خواهد گردید وجز اینکه دراینباب از وجود مردمان مجرب الاطوار ومستقیم الافکار فائده و معاونت حاصل خواهد گردید چیزی در اینمیان نیست .

من که درفقرهٔ ادارهٔ ولایات چیز دیگر بنظرم نمی آید مگر آنکه بطور خوبی نظم گرفته واداره خواهد شد .

فقرهٔ داخل کردن لشکر از خارج هم بجهة این است که حالات ناگواری در ولایات بوقوع پیوست وبعض وقایع مؤثره وفجیعه بمیان آمده مردم رابوحشت واضطراب انداخته است و باعث عدم اطمینان اهالی گردیده بنابراین بملاحظهٔ تحصیل امنیت عمومیه وبقای آسایش یك جمعیت ضابطه از جانب یك دولت بی طرفی معین می شود که اوامر حکومت محلیه را مجری بدارد که در اینصورت آن جمعیت مانند یك جمعیت عثمانیه بوده و اقامت این هیئت ضابطه درولایات بطور موقت خواهد بود چنانکه درتکلیف نامه هم نوشته شده است .

از اهالیٔ محلیه هم داخل این جمعیت ضابطه خواهند شد و حقیقة این مطلب بمعنی داخل کردن قشون خارجی بخاك عثمانی نیست و این هیئت هم عبارت از صد نفر ضبطیه و صد نفر سلطان وصد نفر یاور خواهد بود .

این یکی را نیز بگویم که باعث اقدام باین تدابیر مقتضیات وضع حاضر است راست است نظامات و تاسیسات آماده می شود . ولی برای اجرای اینها آدمها دیده نمی شود .

این یك قرض خواهی است که هر ملت ودولتی باین قرض خواهی احتیاج حاصل کرده است چیزی نیست که بشان ونام وناموس برخورد .

دولت فرانسه یك وقتی دیپلوماتها (نکته سنجان امور دولتی) از ایتالیا وسر باز ومعلمها ازدولت (سؤیس) خواسته . دولت روس نیز دو بیست سال پیش ازاین (دوك دریشیلیو) نام فرانسهٔ مشهور را برده یك ولایت را باو واگذار کرد حتی مومی الیه شهری هم در روسیه بنا نهاد .

این تکلیفها را اگر بابعالی قبول بکند خالی بشان وحقوق حکومت سنیه وارد نخواهد آمد . امیدوارم پس از آنکه درباب تکالیف مذکوره درست رسیده گی ودقت کرده شود بابعالی راجای تردد وایستاده گی باقی نماند .

کونت شودوردی سخن خود را که بآخر رساند جنرال اغناتیف سر پاایستاده بدینگونه سخن گفت که .

چون این تکالیف همه ازروی عدالت وحقانیت است بنابراین ازجانب دول ضامنه پذیرفته شده است .

قرارمذکور را لازم بود تا حال مرخصهای دولت عثمانی مطالعه کرده بیان نمایند که آیا بابعالی آنهارا قبول خواهد کرد یانه ویاآنکه اگر نقطهٔ مشکلی از آنها بنظر شان میآمد نیز بایستی معین نمایند .

تکالیفی که درفقرهٔ اعادهٔ صلح با صربستان وقره طاغ مرخصهای کونفرانس بیان کرده اند مطالبی است که ازحدود پروغرام (اساس وزمینهٔ کار) انگلیس بیرون نیست که این پروغرام راهم بابعالی قبول کرده است .

سه ولایت از یك سال ونیم باینطرف دچار اضطراب بزرك شده واین کار دقت نظر همه فرنگستان را باعث گردیده است لایحهٔ دراینباب داده شد مقصود ازآن سرعت قبول شدن یك ادارهٔ مخصوصه واستثنائیه است که بدان واسطه اهالی آن ولایات از بلیاتی که مدتها است مبتلای آن شده اند مستخلص بشوند .

مرخصهای شش دولت تکالیف را ازروی اساسهای لایحهٔ کونت اندراسی ودستخطهای همایون که درتاریخ دوم اوکتوبر (۱۳ ماه رمضان) ودوازدهم دیسامبر (۲۵ ذی القعده) رسما بسفرای دول ضامنه تبلیغ کرده شده است معین کرده ونوشته اند .

مطالبی که ازجانب دربارها متفقا ترتیب داده شده است نهایت تکالیف است که تعدیل واصلاح ویاکم کردن آنها ممکن نیست .

دولت روس این تکالیف را که قبول کرد بجهة احترام دولتهای بزرك بود . وخواست درهمچنان موقع مشکلی وضع کار بسهولت منتهی شود . اتفاق دول معظمه بجهة منافع شخصیهٔ خودشان نبوده وبدین جهت میبایست قراری را که داده اند در نظر بابعالی محل اعتماد بوده باشد .

رفقای من خوب میدانند ومیتوانند شهادت بدهند که حرکات دولت روس ازروی اعتدال است ومسلك اوهم برمسالمت وآسایش است .

اگر مرخصهای دولت عثمانی هم بدون تردد این تکالیف را قبول کنند آثار کار ظاهر خواهد شد .

بنابر این دعوت می کنم ومیخواهم که صفوت پاشا وادهم پاشا عقل وزکاوت وغیرت وطن پرورانهٔ خودشان را بسوی این کار مهم ولازم الاعتنا معطوف داشته دولت عثمانی را درمقابل تمامیٔ اروپ از ورطهٔ تنهایی باز رهانند .

لورد سالیسبری ــ اعتراض مرخصهای بابعالی را که درنقاط مهمهٔ تکالیف بمیان میآورند متأسفانه بدولت متبوعهٔ خود باید عرض کنم من نیز دراظهارات کونت شودوردی موافقت دارم .

دراین مذاکرات تکلیف ما این است که منافع وآسایش عیسویان ممالك عثمانیه را نگاهداری کنیم ولی بطوری که بحقوق حکمرانیٔ پادشاهی خللی وارد نیاید .

محضری که جامع امتیازات وتکالیف است ازجانب دولتها قبول شده است .

امیدوارم که بابعالی برحسب مقتضیات زمان واوضاع کار لزوما این تکالیف را قبول نماید این تکالیف ازجانب دولتهایی تنظیم وترتیب شده است که آرزوی ایشان برقراری وترقیٔ دولت عثمانی است .

کونت زیچی اظهار موافقت به بیانات کونت

شودوردی وجنرال اغناتیف واورد سالیسبری کرده تصدیق نمود .

بارون ورتر وکونت قورتی نیز بطور اجمال بیان معتقدات خودرا کرده اظهارات فوق را تصدیق نمودند .

جناب صفوت پاشا رئیس انجمن ـ نوشتهٔ جوابیهٔ تکالیف که ازجانب بابعالی مرقوم شده است بنا بود بمجلس امروزی برسد تا حال که نرسید بمجلس آینده ماند .

درخصوص تکالیفی که دربارهٔ صربستان وقره‌طاغ بمیان آورده می شود سخن گفتن درآنها خارج ازاندازهٔ مأموریت ما است ودرخصوص فقرات دیگر پارهٔ ازآنها هست که قبول تواند شد وباقی دیگر را اعتراض خواهیم کرد .

در همچنان وقتی که اوضاع داخلیهٔ دولت مضطرب است در یك کار استثنائی ازجهت معین کردن دولت خط حرکت خود را تعجب نباید کرد . لایحهٔ جوابیهٔ بابعالی مذاکرات انجمن مشورت را آسان خواهد داشت .

تا آن لایحه نباید ازفروعات وشعبهای مطلب سخن نمی توان گفت .

بعض مرخصها تکلیف کردند که لایحهٔ دستور العملی که بکومیسیون مختلط داده خواهد شد خوانده شود .

جناب صفوت پاشا ـ این کومیسیون اساسا قبول نشده است ازدستورالعمل آن سخن گفتن بی فائده خواهد بود . برسر همین سخن مجلس ختم شده انعقاد مجلس چهارم را قرار بروز دوشنبه اول ماه ژانویه (۱۵ ذی‌الحجه) داده شد .

چنانکه در نسخهٔ پیش اشعار شد (مرد غریب) نامی مکتوبی نوشته واز کاغذی که نیز بهمین امضا درنسخهٔ ۵ اختر مندرج بود سخن بمیان آورده واظهار کرده است که بجز من مرد غریب نامی درصحائف اخبار مسبوق الامضا نیست وچون مرا ازان مکتوب که دراختر هست خبری نی برائت ذمت خودرا ازآن می‌خواهم . وبعد ازبیان این تفصیل فقرات مکتوب مذکوررا درمیان قوسها کرفه وآنها را یکی یکی محاکمه کرده وجواب گفته است ودرانجام سخن روی خطاب باختر آورده وخواهش نموده است که مکتوب مذکور درنسخهای اختر درج شود .

(نخست) معتذرا میگوییم که نویسندهٔ مکتوب مندرجه درنمرهٔ ۵ اختر ایشان نیستند . وچنانکه خود نوشته اند ازروزی که اختر باردوم آغاز بانتشار کرده است مرد غریب معروف که صاحب این ورقهٔ وقتیه باشد نه خودشان ونه مکتوبی ازایشان بادارهخانهٔ اختر نیامده است ولی شخص دیگری مکتوبی نوشته و باعتبار معنیٔ لغوی امضای آنرا (مرد غریب) گذاشته است . بنابرین میگوییم بعد ازآنکه شما بواسطهٔ (وقت) بآن تفصیل معلوم کردید که آن ورقه بعالم شما ربط ندارد . واختر نیز این را تصدیق کرد برائت ذمت شما ازاین نسبت حاصل آمد ازاین جهت شمارا دلگرانی نخواهد ماند .

(ثانیا) اینکه خواسته اید این مکتوب شما دراختر درج شود . این خواهش شما را نیز بکمال منت میتوانستیم بپذیریم لکن اکنون را عذرمی خواهیم ودراین عذر خواستن هم حق بجانب ما است . بعلت اینکه اولا میدان بیان اینگونه افکار ومعتقدات شخصیه را وسعت نمی توان داد : خاصه دراین وقت نازك وتنك ثانیا شما که فارسی می توانید بنویسید اخترا را بز حمت ترجمه کردن چرا انداخته اید وکاغذی را که بدیگری نوشته اید چرا در اختر ترجمه بشود واین یکی را خودتان هم تصدیق خواهید کرد .

ازاینها گذشته جوابهای شما اگرچه خوب است لکن همچنانکه جوابهای مرد غریب درمقابل مطالعات اختر که درنمرهٔ ٤ درذیل تلگراف (اژانس رویتر) نوشته شده بود چندان قوتی ندارد وازمطلب بیرون رفته دیانت وپولیتیك را مخلوط هم کرده وسخن گفته است وازچیزهایی که درمطالعات نمرهٔ ٤ اختر عنوان نشده (مثل تدارکات عسکریهٔ ایران وغیر ذلك) مطلبی ازخارج آورده ومبنای اعتراض کرده است . جوابهای شماهم بعضی مجمل است وکوتاه و برخی درمیان دوملت اسلامیه موهم تناکر واستکراه . باقی دیگرهم جرح مدلولات آن ورقه را بطور وافی کافی نیست . وبنابرین لازم می آمد اختر شرح وبسط دهد اظهارات شمارا وهم بیفزاید بعض بیانات لازمه را که تکافؤ کند مطالب ورقهٔ مذکوره را وآنهم کاری است در خارج ازمقصود شما .

حاصل سخن این است که احکام دیانت وملیت جدا است ونکات پولیتیك وسیاسیات جدا واینقدر نوشتن برای ما کافی است که هیچ مسلمی که معتقد بارکان دین مبین اسلام است ایرانی باشد یا تورانی عرب باشد یاعجم سنی باشد یاشیعی بحکم دیانت واساس اسلامیت جائز ومسلم نتواند دید که افراد یاهیئت مجموعهٔ اسلامی چه این زمان وچه در زمان آینده با دولت وجمعیت دیگری که بیرون از دائرهٔ اسلامست یگانه ویکی شده و با دولت اسلامی بجنك وخصومت برخیزد . وهمچنین درموقعی که پای تعرض وتسلط غیر مسلم برحوزهٔ اسلام درمیان باشد وبداند که ضرر آن برخود اونیز وارد خواهد شد . خود داری کرده وتکلیف دیانتی خودرا بعمل نیاورد . واین قضیه ایست که بهیچ گونه شرط وقیدی مشروط ومقید نیست وهیچ اختلاف شخصی وفروعی قوت این تکلیف اساسی را کم نتواند کرد . ولی مصالح دولتی ووظائف پولیتیکی را نه من باید معین کنم ونه شما چه پادشاهان اسلام که برادرند وهمدین وهمجوار تکالیف اتحاد واتفاق را واطوار واوقات استعمال آن را یقینا بهتر ازافراد ملت دانند . وچیزی که لازمهٔ تکلیف ماها وجملهٔ مسلمانان خصوصا دراین زمان وزمانهای آینده است این است که بی ملاحظهٔ اغراض شخصیه واعتنا باختلافهای بسیار کم بخلوص نیت وصدق عقیدت درزیر بیرق کلمهٔ جامعهٔ توحید جمع شده وازجان ودل بکوشیم دراینکه اختلافهای متعصبانه یکجا محو ونابدید کردد . وبین موافقت ویکرنکی غبار نفاق وکین ازمیان برداشته شده وبدین واسطه اعلام دین مبین برافراشته آید . وبجههٔ تمام حصول این مأمول بدستیاری مطبوعات بل باهتمام مجدانهٔ طریقهٔ جلیلهٔ علمیه یعنی تالیف کتب ورسائل واجرای نصائح مفیده ازجانب علمای اعلام بالموافقه تعصبهای ناکوار ازمیان دوملت اسلامیه برخیزد . حال آنکه گذشته ازهمه چیز اینگونه ملاحظات تعصبیه اخلاق ملت را پست خواهد داشت . ومانع ازحصول تهذیب اخلاق ومؤانست واتفاق وتعارف خواهد گردید درآیت کریمه میفرمایند ﴿ شمارا شعبها وقبیلها ساختیم تاآنکه باهمدیگر تعارف بورزید ﴾ وبزرگان دین فرموده اند ﴿ ارواح

جنود مجنده است آنچه ازآنها تعارف‌ورزد ایتلاف حاصل کند وآنچه تناکر جوید اختلاف پدید آرد ﴿ ونیز ازکلمات بزرگان دین است ﴿ با بیگانگان چنان رفتار کنید که بگویند خدا رحمت کناد وآفرین باد بر پیغمبروجا نشینان پیغمبری که تابعان خودشان را اینگونه تربیت کرده و بزیور حسن اخلاق متحلی داشته اند ﴿ ودر اینجا سخن خودرا بآخر میرسانم وخواهشمندم این بیانات را خالصانه دانسته و برآنچه نوشته شد در این موقع اکتفا نمایید ·

(اختر)

مجلس مبعوثان دولت ایتالیا منعقد گردیده ودرآنجا سؤالاتی از مسئلهٔ شرقیه بمیان آمده‌واز جانب وزیر اول دولت مشارالیها جواب‌داده شده است که اوراق و نوشتجات متعلقه باین مطلب دردست است وچاپ می‌شود و بعد از آنکه تمام شد بمجلس داده خواهد شد ·

ازقراریکه روزنامهای آتنه می‌نویسنددولت یونان اینروزها در ترتیب وتنظیم عساکروتدارکات جنك خیلی اهتمام دارد ووجوه اعانهٔ ملتی که بجهة جنك جمع آوری می شد بیش از پیش ازهر طرف می آید از جانب جمعیت اعانهٔ (منچستر) بقدر ششصد و پنجاه لیرا اعانه داده شده · و از (بکرش) هم اینروزها بیست ود وهزار فرانك بیونانستان فرستاده اند ·

موافق تلگرافنامهٔ که در تاریخ ششم صفر از تبریز بشرکت تلگرافی رسیده است چند نفر صاحب منصب نظامی حسب الامر دولت علیهٔ ایران بجهة ملاقات باقوماندان شرقی دولت‌علیهٔ عثمانی از تبریز عازم ارضروم شده اند · (بصیرت)

(خبرهای تلگرافی)

پاریس ۱۰ صفر ۲۴ فوریه

کاغذی را که روزنامها بنام مدحت پاشا منتشر کرده بودند بی اصل و ساخته بوده است ·

پترسبورغ ۱۱ صفر

اینکه شهرت داده انداعلا حضرت ایمپراطور حکم کرده اند عساکر روسیه در ۲۸ ماه فوریه (۱۴ صفر) نهر پروت راعبور نمایند بی اصل است وضع سابق تغییر نیافته است ·

جواب تحریرات پرنس غورچاقوف نیامده است دولت روس منتظر است جواب تحریرات مذکوره برسد و اوضاع اسلامبول وحرکات بابعالی را بداند اگر بعدازان مقتضی کرددحرکت خواهد کرد·

اهل کرید بملاحظهٔ محافظت امتیازات سابقه خودشان برای مجلس مبعوثان اعضا انتخاب نمی کنند· مختار پاشاامر کرده‌است که این ملاحظات را نکرده مبعوثهای خودشان را معین نمایند ·

۱۲ صفر

تلگرافنامهایی که در روزنامهای انکلیس مندرج‌است عموماً بقای صلح رامی پورانند دولت روس فهمیده است که لزوماً باید چندی بابعالی مهلت داده شود تا آنکه باصلاحات داخلهٔ خود پردازد واصلاحات را مجری بدارد ·

(انکلستان مسئلهٔ شرقیه)

دیروز مسیو هامبری درمجلس عامه خبرداده است که امروز شامی (که ۱۳ صفر است) سؤال خواهد کرد که آیادرین وضع خطرناك حاضر وجود یك نفروزیری در اسلامبول ازجانب دولت انکلیس لازم است یانه ؟

مسیو کینلی در پنجم ماه مارس (۱۹ صفر) یك نوشته ابراز خواهد کرد که آن نوشته مجبور خواهد نمود دولت انکلیس را که استقلال حکمرانی وتمامیت ملکیه دولت عثمانی را نگاهدارد واین تکلیف نه تنها از جهت قرضی است که بر حسب احکام معاهدات درذمت انکلستان است بل بملاحظهٔ حصول امنیت است از املاك انکلیس درمشرق زمین وبقای صلح وآسایش اوروپ · مسیو کینلی سوای این تکالیف بیان‌خواهد کرد که تلگرافنامهٔ لورد دربی مؤرخه ۲۹ ماه آو (آغوست) باید موردعتاب کردد ·

(ازانس هواس)

دیروز در بابعالی مجلس فوق العاده بریاست جناب مستطاب صدراعظم منعقد گردید

نسخهٔ دوم مدنیت مصور که رسم بعضی از رجال دولت علیه وترجمهٔ حالها و دیگر اطلاعات را جامع است امروز طبع و نشرشده بصد پارهٔ فروخته می شود ·

﴿ تاریخ ایران ﴾

مولد افراسیاب ترکستان بوده وبدین واسطه مؤرخین درنسب وحالات او اختلاف کرده اند وبغلط افتاده اند واورا ازسلاطین ترکستان گفته اند · گویند درممالکی که‌مسخر کرد دوازده‌سال پادشاهی نمود انگاه زوبن بهاسف (زاب بن طهماسب) ابن کمجهور بن هراسف‌بن‌رایدانج بن رع بن باسیربن نوذربن منوچهر ظهور کرده بجنك او برخواست واورا هزیمت داد و بعد از جنگهای زیاد اورا کشت وهرجارا که افراسیاب خراب کرده بود آباد کرد ·

(مترجم گوید) پارسیان معتقدنیستند که افراسیاب بدست زاب بن طهماسب کشته شده باشد وگویند درزمان منوچهربا اوازدرکار زار بر آمده کار را برمنوچهر تنك نموده منوچهر بر ستمدار فرار کرده ودرآنجا مدتی محصورافراسیاب بود وزن وفرزنداودرقلعهٔ موربودندتا بوسایل ورسائل کار بصلح انجامید و قرارشد از کنار آب جیحون تاباب الابواب منوچهر را باشد وماوراءالنهر و صفحات ترکستان تاکناردیوار چین افراسیاب‌را انکاه افراسیاب ازایران بترکستان رفت بار دیکر باز بشورش آمده خواست بکشور ایران دست اندازی کند منوچهر لشکری بسرداری رستم دستان بدفع اومأمور ساخته لشکراو مظفر ومنصور معاودت کردند تازمان پادشاهی نوذر بن منوچهر شد چون نوذر مردی سلیم النفس بودباز افراسیاب بایران تاخته برنوذرغالب آمده اورا بکشت ومدت هفت سال یاد وازده سال در ایران پادشاهی کردتا ایرانیان از ظلم او بجان آمده اورا بدستیاری قارن وکشواداز ایران بیرون کرده وزاب وکرشاسب را بفرمانروائی خود برکزیدند بار دیکر باز در وقتیکه کیکاوس بمهمانی شاه هاماووان بهوس کرفتن سودابه دخترا اورفت ودرآنجا اسیرشد افراسیاب بطرف ایران تاخت رستم آکاه شده ازهام اوران بدفع او آمد وباز لشکر ایران برسپاه توران غالب شده وافراسیاب شکست‌خورده ازرود آمویه کذر نمود وقتی نیز سیاوش بن بن کیکاوس بسبب تهمتی که سودابه‌زن کیکاوس باو بسته بود رنجیده خاطر ازایران بتوران رفت افراسیاب اورا پذیرفته دخترخودرا که فرنکیس نام داشت بحباله نکاح اودرآورد وکیخسرو ازاو بوجود آمد بعد افراسیاب بسعایت کرسیوز برا درخودازسیاوش‌بددل شده او ابکشت وکیخسرورا

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۳ صفر ۱۵ شباط رومی

	غروش	پاره
سهام عومیه	۱۳	۰۳
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳٤	۵۰
ایرای انکلیس		
سوسیته ژنرال	۰۳	۰۳
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۰۲	۰۲
بانك عثمانی	۳	۱۰
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۵۵

فیات مسکوکات ایرای عثمانی
ازقرار صد غرش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۳
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذی	۰۰	۰۰
مجیدیه	۱۰٤	۰۰

بشلك	۱۱۲	۱۰
متالك	۱۱۳	۲۰
پول سیاه	۱۵۱	۲۰
قائمه نو	۱۶۱	۲۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسبو دیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

در حیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین در بارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می تواند رساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك وسیه در منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئی ودیگر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده عدد روپه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

بعد از انکهٔ بدرجه رشد رسید کیومرث کودرز اصفهانی از ترکستان با مادرش بایران آورد چون بفارس رسید کیکاوس پیرشده بود پادشاهیرا بکیخسرو واکذار نمود . چون کیخسرو بتخت پادشاهی نشست فریبرزوطوس را بخونخواهی پدربالشکر جرار بجنك افراسیاب فرستاد کیخسرو چون کاری ازایشان برنیامد رستم را باکروهی یاری ایشان روانه نمود بعد ازان خود کیخسرو بدان طرف رفت در انحال شیده پسرافراسیاب برمین خوارزم آمده کیخسرو را بجنك خود خواند کیخسرو برکضت اول اورا از پای در آوردند واین جنك را فارسیان جنك خوار زم گویند آخر الامر افراسیاب گریخته وبدست کسان کیخسرو کشته شد. این است عقیده مورخین عرب و عجم درحق افراسیاب ولی ظن غالب اینست که در تواریخ یونان و فرنك افراسیاب بلفظ استیاج اداشده باشد و عقیده ایشانرا درحق او عنقریب ایراد خواهیم نمود .

پوشیده نما نادکه مسعودی درمروج الذهب سلاطین پیشدادی را بترتیب وشماره که ذکر شد ثبت ونگاشته است ولی اغلب مورخین عجم بدین ترتیب سلطنت این طبقه را ضبط نموده اند .

اول (کیومرث) دویم سیامك بن کیومرث که چندی درحیات کیومرث فرمانفرمائی داشته سیم (هوشنك بن کیومرث) چهارم (طهمورث) که پسر یا نبیره هوشنك بوده پنجم (جمشید) که برادر یا برادر زاده طهمورث بوده ششم (ضحاك) تازی پسرعلوان برادرزاده عاد هفتم (فریدون) بن انقیان از نژاد جمشید هشتم (منوچهر) بن ایرج بن فریدون که بعضی اورا پسرزادمو برخی دیگر دخترزاده ایرج دانسته اند نهم (نوذر) بن منوچهر دهم (افراسیاب) بن پشنك یازدهم ود وازدهم (زاب و گرشاسب) که متفقا فرمانفرمائی کرده اند .

ونیز مسعودی بعد از سلطنت افراسیاب بذکر پادشاهی کیکاوس پرداخته واز کیقباد که عجمان آنرا اول پادشاه کیان دانند نامی نبرده وچنانکه در مقدمه اولی ذکر نمودیم از بد وسلطنت این دو پادشاه تاانقراض دولت ساسانیان در کتب تواریخ یونان وفرنك مضبوط و بیشتر بصحت منوطست موجود و دردست میباشد .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابوالسعود ﴾ در نمرهٔ (٦٢) میباشد ٠

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود ٠

یك نسخه شصت پاره است ٠

فی ۱۷ شهر صفر المظفر سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشدهٔ باداره فرستاده می‌شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است ٠

۱۹ شباط ۱۲۹۳ و ۳ مارس ۱۸۷۷

این کازت هرکونه اخبار وازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکرمنافع عمومیه سخن خواهد کفت ٠ موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود ٠ عجالة هفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهدشد ٠ ازاعلانات معموله سطری سه ٠ وآنچه درصفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش در یافت خواهد کرد

﴿ حب الوطن من الأیمان ﴾

سخن از (حب) ومحبت چند انکه اهل معنی را بکار آید کفته شد ٠ چیزی که بر آن توانیم افزود ازقول علمای لغت خواهد بود ٠

صاحب قاموس مجدالدین شیرازیٔ کازرنی (۱) در بصائر آورده است که مدار مادهٔ (حب) در لغت بر پنج معنی است ۱ صفا و بیاض ۲ علو وظهور ۳ لزوم وثبات ٤ خلوص ولباب ٥ حفظ وامساك ٠ مؤلف مذکور برای هرکدام ازین معانی شواهد از استعمالات عرب آورده ومطلب را تحقیق کرده است که تنها بذکر شواهد اکتفا می کنیم ٠

حبة الأسنان ۲ حباب الماء ۳ حب البعیر حبة القلب والحبة واحد الحبوب ٥ حب الماء ٠ که بمعنی ظرف آب است واز معنی حفظ وامساك ماخوذ است ٠

پس از آن کوید بنا برین بدیهی است که معانی پنجکانهٔ مذکور از لوازم محبت است ٠ زیرا بالبدیهه در باب محبت صفای مودت ٠ وعلو وظهور ارادت قلب وتعلق باطن بسوی محبوب ٠ وثبوت ولزوم آن ٠ و پرشدن لب و جوف محب از اطوار محبوب ومحفوظ شدن محبت دردل محب ٠ همه از ملزومات محبت است که بدین پنج چیز حب ومحبت تحقق یافته صورت پذیر شود ومادهٔ (حب) در ازای این پنج چیز وضع شده ٠ واین کلمه مرکب است ازحرف حاء که ازاقصای حلق است واز حرف باء که شفوی است ٠ واینهم اشارت برین است که حال وشان ابتداء وانتهای محبت تماماً منحصر بمحبوب است وچیز دیکری درمیان او ومحب حائل ومخل نتواند شد واصل محبت هم باید بدینکونه باشد ٠ پس اکر جهت نقصانی بوده باشد اطلاق لفظ محبت نا روا وغیر صحیح است ٠ (بصائر)

بالجمله محبت که برترین مرتبه ایست از اطوار تعلق خاطر وحقیقت استعمال آن هم جزدرمشروعات جائز نیست ٠ آنچنان محبت را (که مجملی از بیان آن آورده شد) در بارهٔ وطن داشتن از مقتضیات ایمان است ٠ پس وطن را باید دوست بداریم وآنچه را که لازمهٔ محبت است دراین راه بکار بریم ٠

اکنون وطن را باید بفهمیم ٠ ومعرفت باحوال آن حاصل کرده جهات استحقاق آنرا بمحبت ومحبوبی بشناسیم ٠

﴿ وطن ﴾

وطن ابتداءا که بخاطر آورده می‌شود پارچهٔ از زمین است که آدمی راجای تولد ونشو نما است ومحل زیست وحیات او است ٠ وچون قدری تأمل کرده شد ٠ این مطلب وسعت پیدا کرده خاطر مستقیم از خاك وسنك و در دیوار وطن کذشته ملتفت می‌شود بابنای وطن واجزای آن از خانه ومحله وشهر ومملکت وهیئت مجموعهٔ زندکانی ٠ واز آنجا که کذشت منتقل می‌شود بعوالم مثالیه وروحانیه وروابط معنویه که درمدت زندکانی خود با اجزای وطن حاصل کرده است چنانکه درعنفوان طفولیت که باطفلان خورد که درکوچه بازی کرده یا کسی مهربانی ونیکی نموده یا سخن خوبی کفته وکار بجایی ازا ودیده است همهٔ آنها در نظر راست بین آدمی مجسم ومحسوس است ٠ وهر وقتی که ذهن بصرافت خود منتقل شود بآن کوشهٔ که در آنجا بازی میکرد یاعالم محبتی با کسی درمیان داشت ٠ آن حال در آنجا پیش نظر او مجسم کردد ٠ و همچنین است تمامیٔ اطواری که انسانهارا درحالت مختلفه هست ٠ بحدی که اکر دوستی را که آدمی کمال تعلق خاطر را بوی دارد دفعة درسر راهی به بیند واز آن ملاقات اثر مخصوصی دردل وی بماند هرکاه پس ازده سال دیکر از آن رهکذر بکذرد آن دوست را در آنجا ایستاده بیند وحالت غریبی بوی دست دهد ٠

اینها نمونهٔ علایق معنویه است که باید درست تأمل کرده وسعت میدان مطلب را بفهمیم ٠

اساس خلقت وفطرت انسانی چنانکه لفظ آن نیز شهادت میدهد بانس وموانست کذاشته شده است ٠ که ازین موانست طبع آدمی راخاصیتی حاصل شود که مجانست وهمرنکی باماًنوس پیدا کرده وهر قدر براین همرنکی بیفزایدانس وعلاقه بیشتر شده کار بجایی رسد که ازاو واز اطوار وروابط اومفارقت نتواند کرد ٠

از این انس وارتباط محبت حاصل شود ولی دراین موقع چند چیز را باید بخاطر بیاوریم که از معنیٔ حقیقی وطن آکاه شویم ٠

(۱) مخفی نماند که بعضیها مثل عاصم افندیٔ مرحوم مترجم قاموس مؤلف را کازرونی دانسته ودر دیباجهٔ اوقیانوس مینویسد مؤلف درسال ۷۲۹ در قصبهٔ کازرون از اعمال فیروزآباد شیراز متولد شده ٠ وغفلت کرده است از اینکه مؤلف درذیل لغت (کازرین) مولدخودرامعین کرده ومیکوید (و به ولدت)

بدیهی است که نزدیکتر بن چیزی که برای آدمی هست خود آدمی واطوار واوضاع اواست و بیشتر انسی که اورا حاصل است بآن چیزها است که تعلق بخود واطوار خود دارد وفهمیدن بعض آنها در این موقع لازم است .

ازجملهٔ آنها مسقط الراس و زاد وولد آدمی است . که این مسقط الراس در وطن است واز وطن . پس از آن زندگانی ونشو ونمای اواست . که این زندگانی و نشوونما نیز در وطن است وازوطن . پس تحصیل منطق وسخنگوئی وعلم وادب اواست . که نیز ازوطن است واجزای وطن . یاد گرفتن هنرها وصنایع ومکاسب است . که ازوطن است ودستیاری دستیاران وطن . عزتها واعتبارها وشرافتها وافتخارها است تا برسد بکارهای دیانتی ومقامات مقدسهٔ روحانیه واخلاق حمیده وجملهٔ آنچه آدمی را هست . همه ازوطن وبتوسط اجزای وطن بهم رسیده ومجموعهٔ آنچه حاصل است ازمحصولات خود وطن است باین معنی که خود آدمی وآنچه دارد تماما مال وطن است وبجز ازوطن چیزی نیست که آدمی بتواند آنرا درخارج ازوطن تصور کند .

سخن قدری باریك شد باید خود را قدری دقیق کنیم وباریك بین باشیم .

اگر آدمی از اقصای بلاد دنیا هنر وکمالی یافخر وشرفی را تحصیل کند نچنان است که این حاصل از خارج وطن است . بل اگر درست دیده شود باز ازوطن است . ولی نه تنها باین اعتبار که آنجا جزو وطن کل است . بل بملاحظهٔ اینکه وطن مخصوص وحاصلات آن که وجود وقوای تحصیلیه است مانند بنیان است وآنچه ازخارج حاصل شود بمثابهٔ تعمیرات است ودر واقع آنچه را که درخود دارد تحصیل کرده است .

﴿ آنچه خود داشت زبیگانه تمنا میکرد ﴾

پس وطن چیزی دیگری بجزخود آدمی نیست وطن وجود تست . وطن شئون واطوار تست . وطن اصل ومبدء تست . وطن هیولا ومادهٔ تست . وطن صورت ومعنی تست . وطن مدار شرف وافتخار تست . وطن کافل حیات ووارث زندگانی تست . ومجملا وطن هم آغاز تووهم انجام تست .

ازماهی پرسیدند آب چیست وکجا است گفت چیزی را که جز آب باشد بمن نشان بدهید . من که بغیر ازآب چیزی نمی بینم .

پس هرکه وطن را دوست دارد خودرا دوست داشته است .

﴿ یار نزدیکتر ازمن بمن است ﴾

(نمونهٔ سخن)

در اوراق اخبار دیده شد جوان هفده سالهٔ درفرانسه در یکی ازفابریکها (کارخانجات) عمله وکارکن بود روزی بشهر (وینسان) رفت که عموی خودرا که یکی ازصاحب منصبان خانه نشین عسا کر نظامیه بود ملاقات نماید . آن مرد از برادر زادهٔ خود میپرسد .

– آیا ازحدود خبرداری ؟ .

– خیر

– وطن در موقع خطر است

– وطن چه چیز است ؟

– وطن اینجا است که در نظرگاه تست . آنجایی که ترا پرورش کرد . ترا بزرك نمود . ترا پوشاك ولباس پوشانید . این مزرع این باغ . این درختها . این کلها وریاحین . این اطفال وبچها که بازی می کنند . اینطرف وآنطرف می جهند . وهرچه دوست میداری وعلاقه بآن داری وطن است . نظامات وقوانین که تراحامی وحافظ است . نانی که بکدیمین وعرق جبین خود پیدا کرده ومیخوری . سخن گفتنها . وصحبتها . وآمیزشها . بادیگران . خشنودی وخوشوقتی . ناخشنودی واندوهی . که از انسانها ودیگر چیزها بتو میرسد .

این اطاق کوچك که مادر تورا در آنجا ماچ میکرد . این زمین که استخوانهای اجداد تودر آن مدفون است . وطن است .

وطن را در هرجایی می بینی . وطن هرجایی است که حس میکنی . حقوق ووظائف تو . آرزوها واحتیاجات تو . یادآوری وشکر گذاریهای تو . جملهٔ اینهارا اگر بخواهی یك اسم عام وشاملی بدهی . آن اسم نام عزیز ومقدس وطن خواهد بود .

چون سخن بدینجا رسید . جوان روی بعموی خود کرد وبتاثر تمام گفت . پس وطن پارچهٔ از کرهٔ زمین است . که حق تعالی تن وجان وخاطر مارا بآن بسته وپیوسته داشته است .

جوان از همانجا تفنك خود را برداشته . وباردوگاه شتافت . وجان خودرا درهمان جنك فدای وطن کرد . (آفرین برغیرت وطن داری او) .

﴿ جان بجانان داد واز خود باز رست ﴾
﴿ بر سریر ملك جاویدان نشست ﴾

﴿ مبعوثان اهالی اسلامبول ﴾

پریروز درساعت سه اعضائی که برای مبعوثی نامزد شده وازمسلم وغیرمسلم بقدر چهل کس بوده اند . درمحفل امانت شهر حضور بهم رسانیده وجناب احمد وفیق افندی ورشادت مآب شیخ صلاح الدین عثمان افندی ودولتلو یوسف پاشا وعزتلو احمد حلمی افندی ازمتمیزان خلفای دار الترجمهٔ خارجیه وحسن فهمی افندی وسبوح افندی مقصود زاده واوحانس افندی خداویردی زاده ودوکتور سرویچن افندی وواسیلاکی بك سرا کوتی افندی واورام اجابین افندی باکثریت آراء بمبعوثی انتخاب شده اند ومضبطهٔ آن نوشته شده وبمهر رسیده است . وپس ازآن رشادت مآب شیخ مومی الیه دعانامهٔ مفصل مشتمل برنیاز دوام عمر وعافیت وجود مسعود اعلیحضرت شهریاری وترقی وشکوه دولت وملت خوانده وحضار مجلس آمین گفته اند ومجلس متفرق شده است .

کازت (کوریه دوریان) مواد متفق علیها صربیهارا بقرار ذیل تعیین کرده است .

(اول) درخصوص برقراری وضع سابق صربستان قیدنامهٔ نوشته شود .

(دوم) پیش ازآنکه بمذاکرات صلحیه ابتدار شود درخصوص جواب تکالیفی که تعلق بتامینات فعلیه دارد تقریرنامهٔ داده شود .

(سوم) درظرف مدت ۱۲ روز ازتاریخ صدور ارادهٔ سنیه بتصدیق شرائط صلحیه عساکر شاهانه خاك وحدود صربستان را ترك نمایند .

ودور نیست پریروز یاد داشتی که از روی

اساس مذکور نوشته شده بود امضا ومبادله‌شده باشد . باین ملاحظه انعقاد ومصالحه‌را گذشته توانیم انگاشت .

دولتمآب ابراهام پاشا کد خدای در بار مصر که چندی دراروپ بودند روز چهارشنبهٔ گذشته باواپور وارنه‌واردآستانهٔ علیه شده دراورته کوی درخانهٔ سعادتمآب سیمون بك منزل کرده‌اند .

ادارهٔ مطبوعات که رسیدگی امر روزنامهها وصحائف اخباررا درعهده دارد و پیشتر جزو وزارت جلیلهٔ خارجه بود بوزارت جلیلهٔ داخلیه مربوط شده ومدیریورياست آن بعهدهٔ سعادت مآب ماجد بك متصرف سابق طولچی محول گردیده است . وسعادتمآب بلاق بك مدیرسابق مطبوعات داخل اعضای شورای دولت شده اند .

درضمن مادهٔ ۱۲ قانون اساسی نوشته شده بود که مطبوعات دردائرهٔ قانون آزاد است . وچون هنور نظامنامهٔ مطبوعات که‌تازه نوشته شده است تصحیح ورسما اعلان نشده واین آزادی باید مربوط بیك نظامنامهٔ بوده باشد . لهذا ازجانب ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات رسما اعلان شده است که موافق مادهٔ ۱۱۸ قانون اساسی تا هنکامیکه نظامنامهٔ تازه تصدیق واعلان بشود . احکام نظامنامهٔ مطبوعات مورخ ۲ شعبان ۱۲۸۱ که درد ستور مندرج است مرعی الأجرا خواهد بود . واوراق حوادث ازری نظامنامهٔ مذکور ازجانب ادارهٔ مطبوعات طرف مسئولیت خواهند گردید .

نظامنامهٔ جدید مطبوعاترا شورای دولت محتاج اصلاح ودستکاری دانسته است لکن معلوم نیست درین دستکاری مقصود وسعت وتفصیل دادن بدائرهٔ ازادیٔ مطبوعات است یا کم کردن آنست .

﴿ تاریخ اسلاوها ﴾

چون کاهی ازاسلاوها درائنای سخن ذکر میشود ودانستن تاریخ آنها بی‌فائده نیست لهذا مجمل حال آنهارا ازروی تاریخهای فرنکستان مینویسیم

اسلاوها اولجنسی هستند که ازمشرق زمین بخاك مغرب گذشته اند وبی شبهه آنها اصلا (هند وجرمانیك) یعنی قفقازی هستند اگرچه درسمت قفقاز غیر ازآنها هم اجناس دیگر بوده اند . اسلاوها بقدر هزار و پانصد سال پیش از میلاد حضرت مسیح که ۳۴۷۷ سال پیش ازین باشد درسمت شرقیٔ رود خانهٔ وولقا (۱) سکنا گزیده اند وتا آنروز ذکری از آنها درتاریخ دیده نشده است .

اسلاوها بدوقسمت بزرك منقسم‌شده یکی بنام (واند) خوانده شده ودیکری اصل اسلاو است گروه واند بداخلهٔ جنوب صرب رفته وچند شعبه شده اند . که اهل (آنت) و (وندیك) که درخاك ایتالیا هستند ازجنس واندها است . وهمچنین طایفهٔ وندیل وواندال که در قرن (۲) دوم میلادی بآن نامها معروف شدند . وطائفهٔ (آنت) که در قرن پنجم معروف شدند نیز از نسل واندها بودندکه درسمت شمال مانده بودند

قسمت دوم که اسلاوهای اصل بودنددرقرن دوم وپنجم میلادی بنام (اسکلاوی) یعنی اسیر معروف گردیدند ودرد هنهٔ رود خانهٔ (وولقا) و (پو) سکنا اختیار کرده بطایفه های جرمن وفینین یعنی سیت ملحق شدند . ازین جهت آنچه تاریخ نویسان قدیم دراینباب مینویسند مجمل وسرپوشیده است . وبنابرین مؤرخین قدیم همه جنسهارا که درسمت شمالی سکنا داشته اندبنام فینین وسیت موسوم کردند .

بسیاری ازعشایر وایلات اسلاورا درقرن سوم وچهارم میلادی طایفهٔ (غوت) دست تسلط یافته وپس ازچندی گروهی ازآنها که (هون) وسیت بودند درسمت جنوب شرقی یاغی شده اززیر حکومت (غوت) مستخلص شدند

اسلاوها تازمان سلطنت هونها که (آتیلا) نامیده میشود آزاد ومطاق العنان بودند وازآن تاریخ ببعد اروپ آنهارا شناخت وتاریخ آنها مضبوط شد .

چنانکه (واندالها) درسال چهار صد وهفت میلادی تا بخاك غول که‌فرانسهٔ قدیم باشد رفته اند وطائفهٔ (آنت) درسال چهار صد و پنجاه وسه درمیان رودخانهٔ دانوب وکوهستان کارپات سکنا نمودند .

صربها وقراوچها هم درسال ۶۳۱ و ۶۴۱ میلادی درقطعهٔ جنوبی (دالماچیا) که‌حال‌مملکتین کفته میشود متوطن شدند .

بعض اسلاوها تارود خانه الب رفتند ولی (شارلمان) و (اوتون اول) که پادشاهان آلمان بودندآنهارا باسیری گرفتند وازآن روز نام آنهااسلاوواسقلاوبمعنی اسیرو بنده‌معروف گردید .

ازاسلاوها دراوروپ دوسلطنت بزرك برپا وتشکیل شده است (یکی) سلطنت لهستان است که‌در (پولون) درسال ۵۰۰ میلادی شده و (دومی) سلطنت روسیه درسال ۸۶۲ وغیر ازاینها دولتها وحکومتهای مستقل ومتعدد تشکیل کرده اند مثل دولت (چك) در بوهم که بوهمیا کفته‌میشود و (اسلاواك) درهونکری یعنی مجارستان و (صرب) درصربستان و (لت) درلتوانی و (اسلاوون) درسلاوونی که این دولتها وحکومتها تاریخهای مفصل جدا کانه دارند

ومبدء نسل اهالی پروسیا و بومیرانی واوزاس و بوهمیا روسلری ومواراوی و بوسنه وافلاق همه‌ازجنس اسلاو بوده است .

اهالی مکلمبرغ هم مرکب ازجنس اسلاو وجرمن هستند

مذهب اسلاوها بت‌پرستی بوده‌است ودرقرن نهم وسیزدهم دین عیسوی را اختیار کرده اند

زبان قدیم اسلاوها (اسلاوونت) تسمیه میشود که این زبان حالا بکلی متروك شده است ولی اثرها ازآن زبان باقی مانده است

زبان روس وپولاك وبوهمیا وصرب و استریاهمه اززبان اسلاوونت منشعب ومتولد گردیده است .

تمامی جنس اسلاوکه دراطراف شمال ومغرب وشرق اوروپ هستند بقدر هشتادوچهارملیون

---

(۱) بزرکترین نهرها است که درخاك روسیه وازشهر حاجی ترخان میکذرد درایران برود خانهٔ (ایل) معروف است .

(۲) قرن عبارت از یکصد سال است .

می شوند درزمانهای پیش رؤسای این اجناس باین خیال افتاده بودند که عموم طوائف وفرقه‌هایی که اراسلاو وجنس اسلاو هستند یکی ومتحد شده ودرزیر یك ریاست کلیه ونام واحدی یا درتحت ریاست رؤسای چند باز بطور اتحاد بوده باشند که این تصورخیال را آنوقتها خیالات (پانسلاویزمی) نام نهاده شد ٠

عدم امکان حصول این مقصود در این زمانها و باوجود اینهمه تفرق واختلافها محتاج بشرح وبسط نیست وسخن گفتن درشعبه های این مطلب هم بیهوده است ٠

﴿ جمعیت قطعهٔ روم ایلی ﴾

روم ایلی که پارچهٔ ازقلمرو سلطنت سنیهٔ عثمانیه است ٠ معادل ۸ ملیون و پانصد و ششهزار وهشتصد وهشتاد نفس را دارا بوده است ٠ اگرچه موافق تخمین آخری بقدر ۹۶۸۷۰۰۰ نوشته اندوقریب بتحقیق نیز همین است ٠ ولی چون تألیفهای امسالهٔ فرنکستان تقسیم نفوس موجوده روم ایلی را ازروی مقدار فوق کرفته وتفصیل دومی را مقسم قرارنداده اند ٠ لهذا تعیین مقدار نفوس موجودهٔ قطعهٔ مذکوره را بدان اعتبار می نویسم ٠

۳۶۱۱۴۸۰ نفس مسلمانان روم ایلی هستند ٠
و ۴۸۲۰۰۰۰ طوائف عیسویه وخرستیان ٠
و ۷۵۱۶۵ اسرائیلی و یهودی ٠

تفصیل نفوس مذکوره را بقرار ذیل برآورد کرده وجزئی کسری که ازمیزان فوق حاصل می‌شود آنهم متفرقه واجناس مختلفه هستند که درآنصفحات موجودند ٠
در روم ایلی ۲۲۱ ۸۰۰ نفس ترك وعثمانی است ٠
و ۱۲۲۹۲۰۰ روم و ۱۰۲۴۰۰ کرك
و ۱۸۷۱۸۰۰ جنس صرب واسلاو است ٠
و ۸۶۰۵۰۰ بلغاریان ٠ یهودیها هم که

درفوق کفته شد ٠ وعلاوه براینها یکصد ونود هزار نفس اهالیٔ قره طاغ است که باروسها هم مذهب هستند ٠ وایالت مذکوره حکومت ممتازه است و (پرنس) (۲) نیکولا حکمران آنجا

(۲) پرنس بمعنی شهزاده وحکمران است بکسر پا وفتح را وسکون نون وسین باید خوانده شود ٠

است ٠ ومردمان آنجا از بیست ساله تا پنجاه ساله می توانند دروقت لزوم سلاح برداشته آمادهٔ جنك شوند ٠ ودردیکر اوقات جز یك صد نفر که بجههٔ قراول وخدمات امارت معین هستند اشکری ندارند ٠

ازوین می نویسند در ۱۲ صفر مجلسی برپاست اعلیحضرت ایپراطور منعقد کردیده است که درآن مجلس وزرای اوستریا ومجارستان حاضر بوده اند ٠ وعهدنامهٔ در خصوص اتفاق واتحاد دوملت نوشته شده وامضا کرده اند ٠

ازجانب دولت اوستریا مقرر کردیده است که هرکاه اردوی دولت روس از اردوکاه خودشان که درکشنف است حرکت کنند وهلهٔ اولی یك قسمت ازعساکر اوستریا مسلح وآماده خواهد شد ٠

ازمطالعهٔ روزنامها وازقرائن حالیه استنباط می‌شود که درصورت وقوع جنك میان دولت علیهٔ عثمانیه ودولت روس بطوریکه پیشتر هم اشعار کرده شد دولت اوستریا بی طرف نتواند ماند وناچار ازداخل شدن بهنکامهٔ جنك خواهد شد ٠

اختلاف مقاصد وخیالات اسلاوهای خاك اوستریا ومجارستان ودیکر اقسام تبعهٔ دولت مشارالیها وهمچنین لهستان ودیکر جنسهای مختلف که همسایهٔ آنها هستند آشوب عظیمی درآن سر زمین برپاخواهد نمود ٠ واینکه کفته می‌شود اوستریا بادولت روس اتفاق دارد ازمنافع پولیتیکی دولت مشارالیها بسیار دوراست وبطور یقین توانیم کفت که حاضرشدن دولت مشارالیها ابتداء بملاحظهٔ حفظ حدود خود ومنع ظهور اختلال داخلی خوداست ولی بالمآل باقتضای کار درصدد دولت روس حرکت خواهد کرد واین حرکت هم ازروی ناچار خواهدبود ٠ مکر آنکه همهٔ دولتها بی طرف بمانند ودولت مشارالیها اکر بتواند بمحافظت خود وتبعهٔ مختلف الحال خود بکمال زحمت اکتفا نماید ٠

روزنامهٔ حقیقت ازقول مخبر اجنت (هواس) می نویسد ٠

در یك ایالت ممالك روسیه که (سارنوف) نام دارد درظرف مدت دوسال کرکها خسارتی که در ایالت مذکوره وارد آورده اند بحساب رسمی حکومت چنان است که یازده هزار اسب ودههزار حیوان بزرك شاخدار وسی وسه هزار کوسفند و پنجهزار خوك و بیش از یك هزار سك وهجده هزار مرغ خانکی خورده وتلف کرده اند ودر مدت مذکوره شصت وهشت نفر صید کرکهای بیابان شده اند که دونفر ازآنها را کرکها در شکارکاه دریده اند وغیرازآنهائی که تلف شده اند بقدر ده نفر هم زخمدار کشته اند ٠

﴿ ایران ﴾

ازقرار خبرهای غیر رسمی که بواسطهٔ کاغذهای تجارتی وغیره ازطهران رسید درمحال (خومین) که درمیانهٔ زنجان وهمدان واقع است ٠ معدن طلائی پیدا شده و یابندهٔ آن مرد شبانی بوده که پارچهٔ ازسنك معدن را بپای تخت برده ومراتب بعرض حضور مبارك اعلیحضرت اقدس پادشاهی رسیده است ٠ جناب امین السلطان که ازمحرمان حریم خاص همایون است مأمور بتحقیق این فقره شده وبجانب معدن مذکور فرستاده شده است ٠

لکن تفصیل مطلب معلوم نیست بعدازآنکه کاغذ مفصل معتمد علیه رسید تفصیل مطلب را خواهیم نوشت ٠ درهمچنان وقتی که کیابیٔ نقود جهان را فرا کرفته است پیداشدن اینکونه معادن فضل بزرکی ازجانب خداوند مهربان است ٠

﴿ اکر اوبرتو به بندد همه درها وکذرها ﴾
﴿ ره پنهان بکشاید که کس آن راه نداند ﴾

﴿ مجلس چهارم انجمن مشورت ﴾

انجمن چهارم دراول ماه رئانو یه مطابق ۱۵ ذی‌الحجه منعقد کردید وصورت مجلس پیش راخواندند و پذیرفته شد ٠

محضر جوابیٔ بابعالی که در انجمن پیش در سرآن کفتکو بود پیش از روز مجلس بمرخصهای دول معظمه داده شده بود ٠

لورد سالسبری آغاز بسخن کرده وکفت محضر جوابیٔ بابعالی را که درمقابل تکالیف معلومه

نوشته شده است مطالعه کردیم ومندرجات آن معلوم گردید . بکمال افسوس بیان می کنم که در محضر مذکور اکثری از این دوفقره بمیان نیامده است . یکی فقرهٔ استخدام صاحب منصبان خارجه بجهة تعلیم وتنظیم هیئت ضابطهٔ که باید تشکیل بشود . دومی تشکیل کومیسیونی که نظارت بامر اصلاحات را درعهده خواهد داشت .

علاوه براین محضر جوابی فقرات ذیل را معروض گذاشته وقرار داد دربارهٔ آنها بمجلس عمومی که تشکیل آن درنظر است تعلیق نموده است .

اولا بهم زدن قاعدهٔ التزام اعشار .
ثانیا کیفیت تحصیل مالیات دیوانی .
ثالثا تأسیس محکمه ها وکیفیت تعیین ونصب حاکمها .

رابعا کیفیت انتخاب وتکالیف مجلسهای دیگر . اینها مسکوت عنه مانده است . فقرات ذیل هم که پذیرفته نشده است

۱ عفو عمومی درباره ایالات عاصیه .
۲ هیئت ضابطه که بایك ترتیب بشود .
۳ فرقهٔ عسکریه از مسلم وغیرمسلم که باید تشکیل شود .
٤ زبان اصلی یك ولایتی مانند زبان ترکی رسما شناخته شود .
٥ باقی ماندن والیها درمأموریت خودشان تا پنج سال . ومقرر بودن عزل آنها تنها بموجب قرارداد محاکم مستقله .
٦ تعیین مدت مأموریت متصرفها .
۷ تعیین والیها بصوابدید ورضای ایلچیهای دول سته .
۸ معین شدن متصرفها ازجانب ولاة .
۹ بیرون رفتن عسکر از مقر ولایات و اقامت آنها درقلعه جات واستحکامات .
۱۰ مجری شدن تقسیم وتعیین بده ومالیات رعیت ازجانب یك حکومت مخصوصه .
۱۱ منع مهاجرت مهاجرین چراکسه بممالك شاهانه .

والیها ومتصرفها وقائم مقامها ومباشرین مالیات ومأمورین دیگر ازجانب بابعالی معزول خواهند شد . وقرارها وحکمهایی که ازجانب مجلسها مقرر وحکم خواهد شد بی رضای بابعالی اجرا نخواهد گردید .

این یکی را نیز متاسفانه می گویم این محضر جوابی که نوشته شده است نه لایق رعایت خاطر دربارهٔ دول معظمه است ونه موافق شان بابعالی است .

گذشته ازاینکه مرخصهای بابعالی تکالیف مرخصهای دول معظمه را بواسطهٔ جرح وتعدیل قبول نکرده اند مواد اساسیه را نیز تماما ردنموده اند . ازمرخصهای دولت عثمانی خواهش دارم تاکواری ووخامت اوضاع کار را بدقت واعتنا ملحوظ دارند . واین یکی راهم هم بایددانست که نتیجهٔ این کارها دردست خودشان است . ونتائج کارهایی که اجرا میکنند درمواجههٔ تاریخ مسئولیت بزرگی رامستلزم خواهد بود . دولتهای بزرك که این تکالیف اساسیه را بمیان آورده اند بجهة تأمین صلح وآسایش اوروپ است واصلاح احوال اهالی ممالك محروسهٔ پادشاهی ازروی همین اساس بود که مرخصهای دول معظمه داخل مذاکرات بامرخصهای بابعالی شدند .

جناب صفوت پاشا ـ قوانین وتاسیسات که درمملکتی گذاشته می شود بهتر این است که بعادات قدیمه واخلاق آن ملك مساعد ومطابق باشد . بابعالی تکالیف را بکمال دقت ملاحظه کرد . وخصوصا جناب صدراعظم که بارها والیگری کرده واستعداد ودرایت وکارآگاهی ایشان درنزد اوروپ نیز مسلم است لایحهٔ شمارا بدقت خواندند .

حکومت سنیه بعض تکالیف شمارا تعدیل واصلاح کرده وآنچه مناسب وضع وحال مملکت بود قبول نموده وآنچه را که باعث وقوع اشکالات تواند شد وازد .

عیسویان ممالکی که دربارهٔ اصلات آنها اهتمام می کنید نیز در بعض نقاط تکالیف شما مخالفت خواهند کرد . بابعالی معتقد بود براینکه اظهارات بابعالی درنزد دول معظمه اینقدرها باشکالات نیفتد . این یکی جای دقت است که بابعالی درخصوص هیئت ضابطه می توانست قبول نماید که بمیل واختیار خود برای تنظیم وتعلیم ضابطه صاحب منصبان ازاوروپ را داخل درخدمت خود کند ولی بطوریکه خواسته می شود هرگاه بعض عساکر خارجه که زبان ملك مارا نمی دانند وازعادات واطوار ما آگاه نیستند داخل مملکت شوند بدیهی است چه قدر خطرها را باعث تواندشد . اگر یك کاری بسر این عسکر خارجی بیاید آنگاه همهٔ اوروپ بمقابل بابعالی خواهد برخواست وحکومت سنیه را مسئول خواهند گرفت .

در باب عدم عزل حکاموماًمورین این یکی درضمن قانون اساسی مندرج است وغیرازاینها هم هرگونه تامینات بخواهید همه اجرا خواهد شد .

کونت شودوردی ـ مرخصهای بابعالی بیان نکردند که محکمه ها چگونه تنظیم وترتیب خواهد شد .

جناب صفوت پاشا وادهم پاشا ـ محکمه ها ترتیب شده است واصلاح وتعدیل آنها نیز بموجب حکم قانون اساسی موقوف بتصدیق ورای مجلس مبعوثان است که دراول ماه مارس کشوده خواهد شد . وعلاوه براین برای تنظیم وترتیب نظامات وقانونهایی که قانون اساسی آنها را لازم گرفته است دراین نزدیکی پنج کومیسیون تشکیل خواهد شد .

کونت زیچی ـ آیابیانات جناب صفوت پاشا جواب اظهارات لورد سالسبری است یانه .

جناب ادهم پاشا ـ تکلیف می کنم که لورد سالسبری اظهارات خودشان را تحریرا بدهند که مطالعه کرده وجواب داده شود .

کونت شودوردی ـ اظهارات لوردسالسبری درضمن لایحهٔ تکلیفیهٔ مرخصان صراحة نوشته شده است .

کونت زیچی ـ سخن سابق خودرا مکرر کرده وگفت که بیانات لورد سالسبری مطابق معتقدات شش دولت است بنابراین امیدوارم مرخصهای بابعالی آن بیانات را بنظر اعتنا منظور دارند .

جنرال اغناتیف ـ بیانات مرخصهای بابعالی منافات تمام بامعتقدات مرخصهای دول معظمه دارد . محضر جوابی بابعالی خارج ازاساسی است که ازروی دستورالعمل دولتهای بزرك نهاده شده است وبنابراین آن محضر را قبول نمی توانیم کرد .

بارون ورتر ـ معتقدات لورد سالسبری را

﴿ تصدیق میکنم ﴾

جناب ادهم پاشا ـ موادی را که از فقرات تکلیفیه بحقوق بابعالی برمیخورد بکان بکان تعداد کرده و بیان نمودند که درخصوص فقرات مردوده از جانب بابعالی ما استحقاق مذاکره را نداریم ولی درفقرات دیگر حاضر هستیم سؤال وجواب بکنیم ٠

جنرال اغناتیف ـ موادمذکوره را کدازمیان تکالیف برداریم چیزی باقی نمی ماند مأذون نیستم مذاکره بکنم درخصوص محضری که از (پروغرام) اوروپ بیرون رفته است ٠

کونت شودوردی ـ برای اصلاح ایالات باغیه هیچ نظامنامهٔ بهتر ومناسبتر از آن نقاط نیست که مرخصهای بابعالی رد کرده اند ٠

جناب صفوت پاشا ـ اصلاحاتی که خواسته می‌شود بواسطهٔ قانون اساسی بعمل خواهد آمد وحاجت باین تکالیف باقی نیست ٠

لوردسالسبری ـ فصلی را که درقانون اساسی درخصوص عزل والیها است خوانده شده احکام آن موافق مطلوب ماست ٠

کونت شودوردی و بارون ورتر ـ معتقد لورد سالسبری را دراینباب تصدیق می کنیم ٠

جناب ادهم پاشا ـ باینطور هانتیجه ازمذاکرات مجلس حاصل نتواند شد ٠

کونت دوبورغوان و کونت کورتی ـ مقصود ازاین سخن جواب قطعی خواستن است یاطلب تاخیر مذاکرات تا آنکه جواب قطعی داده شود ٠

جنرال اغناتیف ـ مسئولیتی را که درعهدهٔ همه مرخصها هست باید منظور نظر داشت ٠ وجواب سؤال کونت دوبورغواف و کونت کورتی باید داده شود ٠

لورد سالسبری تاخیر مذاکرات کونفرانس را تکلیف کرد ٠

جناب صفوت پاشا ـ مرخصهای دولتها بیانات محضر جوابی بابعالی را تماما قبول نمی کنند یابعض آنهارا ؟

کونت شودوردی دراین محضر اساسی نیست که مبنای سؤال وجواب قرار داده شود ٠

جناب صفوت پاشا ـ فقراتی که درمحضر جوابی بیان شده است وخصوصا درموادی که تعلق بمذهب دارد خیلی تفاوت هست ٠

کونت بورغوان مطلب را تشریح کرده و اظهار نمود تکالیف مرخصهای دول معظمه را مرخصان بابعالی بطور قطعی ردمیکنند یا انکه تحقیق وتدقیق طالب را طالب هستند ٠

جناب صفوت پاشا ـ تکالیف در بابعالی درمجلس خاص وکلامذاکره وتدقیق خواهدشد ٠

جنرال اغناتیف ـ موافق دستورالعملی که من وهمه مرخصهای دول سته داریم داخل در مذاکراتی که بیرون از اساس مطلب است نتوانم شد ٠

دراینجا سخن بآخر رسیده قرار انجمن پنجم به روز پنجشنبه ۱۸ ماه ذی‌الحجه مطابق ٤ ماه ژانویه داده شده مجلس برشکست ٠

﴿ تلگرافنامها ﴾

(اوسترياً مجارستان صفر ١٤)

کورسوپوندانس پولتیك ازروی تلغرافنامهٔ بلغراد مینویسد که جمعی ازطایفهٔ (سوسیالیست) گرفتار شده اند ٠

روزنامهٔ مذکور ازروی تلغرافنامه سن پطربورغ مینویسد جنرال اغناتیف درین نزدیکها بوین وبرلین وپاریس خواهد رفت ٠ درین موسم وقوع جنك درسواحل رود خانهٔ پروت محتمل نیست ٠

پارهٔ اخبار که شایع شده است کشتیهای جنگی دولتها در بوغاز اسلامبول یك خود نمایی عمومی خواهند کرد ٠ ودولت روس باین یکی اکتفا خواهد نمود این شایعه ها موافق پروغرام و برداشتهای دولت روس نیست ٠

لندن ۱۳ صفر

بریاست اعلیحضرت ایمپراطور روس مجلس فوق‌العادهٔ منعقد ودراین مجلس قرارداده شده است که هرگاه صلح درمیان بابعالی وصربستان وقره‌طاغ بکذرد اردوی دولت روس را که درحال سفری است باید برهم زد ٠ جنرال اغناتیف هم دراین مجلس حاضر بوده است ٠

این مطلب را روزنامهٔ تایمس ازروی تلگرافی که دیروز از پطربورغ بوی رسیده نوشته است ٠

لندن ۳ صفر

مسیو بورق دراطاق مبعوثان بیان کرد که ازمضمون تلگرافنامهٔ که درباب اردوی روس (تایمس) از پطربورغ نقل میکند حکومت تاحال اطلاعی حاصل نکرده است ٠

لندن ۱۳ صفر

موافق اظهار وخواهش لورد کانبل درشعبهٔ اعیان پارلمنت در بارهٔ دولت عثمانی مذاکرات بمیان آمده مکالمات مساعد ومناسب درحق دولت مشار الیها بود ٠

اگرچه خواهش مذکور در ضد دربار انکلیس بوده ومردود شد ٠ ولی (لوردغری) بیان کرد که اوضاع عیسویانی که تبعهٔ عثمانی هستند بهتر ازحالتی است که پیش ازجنك قریم داشتند واداره‌ٔ دولت عثمانی ترجیح باداره‌ٔ دولت روس دارد ٠ ودرلهستان ازجانب دولت روس زیادتر ازآنچه در بارهٔ دولت علیه گفته می‌شود ظلم و بی‌رحمی واقع شده وحکومت روسیه بطور استبداد است ٠ ودر دیوانخانهای روس رفتارهای بدمعمول است ومأمورهای روس باکی ازرشوت گرفتن ندارند ٠

لوردمومی الیه ملامت کرد در بارهارا که چرا بعد ازقبول شدن لایحهٔ کونت اندراسی ازجانب بابعالی باغیان را مجبور باستیمان وآرامی نکردند ٠

درخصوص مذاکرات صلحیه که درمیان وزارت جلیلهٔ خارجیه ووکیلهای امارت صربستان بود اتفاق حاصل شده ومسودهٔ آن بامضا رسیده است ٠

لورد مومی الیه اعتراض کرد برمداخلهٔ دولتها درخصوص مصالح داخلیهٔ دولت عثمانی و براینکه چون صربستان باعساکر عثمانیه جنك کرد دولت روس مشارکت نمود ٠ ونیز اعتراض آورد براینکه بدون استحقاق واستعداد بوسنه

وهرزکوین و بلغارستان در بارهٔ آنها تکلیف اوتونومی واستقلال ومختاریت اداره کرده می شود .

لورد مومی الیه بسیار تقبیح کرد آن دوفقره را که کونفرانس تکلیف بابعالی میکرد . خصوصا کیفیت نظارت کومیسیون مختلط را بکارهای والیکربها که بابعالی آنرا رد کرد .

لورد دربی پولیتیك دربارا تصاحب کرده ولورد (دراغایل) نیز خواست اعتراضات لورد (غری) را مدافعه نماید . ولی لورد غری در جواب او بیانات سخت تر در زمینهٔ تقریرهای سابق خود ایراد نمود .

بکرش ۱۳ صفر

مسیو (زیشلین) ما براز نوشتجات بی طرفی مملکتین را تکلیف نمود مدیر امور خارجه این تکلیف را رد کرد .

روما صفر ۱۳

قرارنامهٔ راکه درخصوص برقراری (مسیو تیجا) در ریاست در بار مجارستان بود روزنامهای رسمی اعلان کردند .

مسیو تیجا امروز باتفاق ارکان در بار مجارستان در مجلس اعیان ومبعوثان خودشان را معرفی کرده سبب استعفای خودرا بیان نمود ومسئولیت مقاوله نامهٔ را که با وستریا بسته شده است در عهدهٔ خود گرفت .

آتنه ۱٤ صفر

وزارت بحریهٔ دولت انکلیس امر کرد که شعبه بحریه جنگیهٔ انکلیس که در بحر سفید بود بمالطه برگردندوازروز شنبهٔ گذشته کشتیهای جنگی شروع برفتن بمالطه کرده تنها فرقتین (رمسیرج) در پیشگاه پیره خواهد ماند . اینطور بی مقدمه برگشتن کشتیهای انکلیس دلیل بر این تواند بود که درمیان دولتها اتفاقی حاصل شده است که نتیجه آن جز صلح ومسالمت نیست .

کذا ۱٤ صفر

مجلس مبعوثان مشغول مذاکرات نظامنامهٔ تنسیقات وانتظام امور لشکریان است .

تکلیفی که دربارهٔ معاف بودن مأمورین ملکیه از خدمات عسکریه بود قبول نشد مسیو دلیورکی دفتر مصارف و واردات سال گذشته را طلب کرد که درمجلس ملاحظه شود .

بلغراد ۱٤ صفر

مجلس مبعوثان بلغراد مصالحهٔ را که درمیان بابعالی وصربستان است قبول کرد . مجلس مأموریت خود را انجام داده بسته شد .

پاریس ۱٤ صفر

قونسلید عثمانی ۱۲ فرانك ٥ سانتیم وسندات راه آهن روم ایلی ۳٥ فرانك و ۷٥ سانتیم است

ترجمانی حرمین محترمین به عهدهٔ لیاقتمند آب الحاج احمد افندی که از کنخدای قپوچیها انفصال داشت محول فرموده شده است .

از برلین بروزنامهٔ (اوقسبورغ) در ٥ صفر نوشته اند که دولت روس بطوری تدارك جنك را وسعت داده که درهمه جا وقوع جنك یقینی شده است . ودر پتربورغ نیز فتوای جنك داده شده ومنتظر فصل بهار هستند که شروع بجنك کنند . روزنامهای انکلیس نیز عموما در این اعتقاد هستند .

برخلاف برلین که کار (دیپلوماتها) کار آگاهان امور دولتی در آنجا اعتقاد دارند براینکه وزرای انکلیس وخصوصا (لورد دربی) امیدوار ببقای صلح ومسالمت بوده است . میگویند لورد دربی در این صرافت است که مقتدر خواهند شد براینکه برای برگشتن دولت روس از مقامی که دارد بتوانند پلی بسازند واورا از آنجا بگذارنند . لورد دربی ازحالا (پلانی) یعنی نقشهٔ برای این کار حاضر کرده و بر دولتهای دیگر در این کار تقدم خواهد جست .

ودر پترپورغ هم پری از صلح ناامیدی حاصل نکرده اند اگرچه حرکاتشان مغایر این است .

﴿ از تاریخ ایران ﴾

وماهمانرا ترجمه کرده ثبت خواهیم نمود ولی محض مزید بصیرت وزیادتی فایده احوال این دو پادشاهرا نیز از تاریخ مروج الذهب مسعودی ترجمه کرده و عقیدهٔ مؤرخین عجم را در بن دو پادشاه بران ضمیمه نموده باجملی ازاحوال کیقباد مینگارم وبعد بایراد عقائد مؤرخین یونان و فرنك میپردازم تا نفع وفایدهٔ این رساله برای مطالعه کنندگان بروجه اکمل واوفی باشد .

﴿ کیکاوس ﴾

مسعودی گوید معروفست که اول پادشاهی که از عراق ببلخ رفت کیکاوس بود گویند وقتی کیکاوس بجانب یمن نهضت نمود در آنوقت شیر بن یرعش پادشاه یمن بود وکیکاوس محاربه نمود و برکیکاوس غالب آمد واورا اسیر و باسختی هرچه تمام تر محبوس ساخت سعدی (سودابه) دختر شمر کیکاوس را دیده بشمایل اومایل شد و پنهان از پدر خود با اووکسان او احسان ونیکوئی میکرد چهارسال کیکاوس در حبس شمر ماند تارستم داستان از زابلستان باچهار هزار قشون بر سرشمر آمده شمر را کشت وکیکاوس را رهانیده بمملکت خود معاودت داد سعدی دختر شمر نیز با کیکاوس همراه شده وکیکاوس را بحسن خود فریفته بارحل یافته سیاوش بوجود آمد وحکایت افراسیاب با سیاوش بن کیکاوس ومزاوجت سیاوش بادختر افراسیاب وبوجود آمدن کیخسرو وکشتن افراسیاب سیاوش را ومقتول شدن سعدی بدست رستم ونیز کشتن رستم بزرگان ترکرا بخونخواهی سیاوش معروفست واعتقاد عجم اینست که کیکاوس جد پدری کیخسرو پیش از کیخسرو ولهراسب پادشاهی کرده وکیخسرو بلا عقب بوده وبعد از کیخسرو داراب پادشاه شده است (مترجم) گوید عقیده مورخین عجم اینست که اول پادشاه کیان کیقباد بوده وپدر کیقبادرا ازفرزندزادگان منوچهر وما درش روشنك را دختر فرهاد پسر جمشید دانند گویند این پادشاه صاحب عدل بود وباسپاه ترکستان جنگها کرده ورستم ومهراب وقارن وکشواد که چهار پهلوان بزرك ایران اند سران لشکر او بوده اند مدت پادشاهی اورا صدو بیست سال نوشته اند کیکاوس را پسرزاده اوومادر کیکاوس را کرد آفرید دختر کرشاسب دانند گویند کیکاوس در فارس پادشاهی داشته بترغیب یکی از سرکردگان خود اهنك جنك پادشاه مازندزان

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ١٦ صفر ١٨ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	١٣	١١
	فرانك	سانتیم
سندات راه‌آهن روم‌ایلی	٣٤	٠٠
لیرای انکلیس	غروش	
تحویله ژنرال	٣	٠٥
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	٣	٠٤
بانك عثمانی	٣	١٢
تراموای بلیرای عثمانی	١	٤٥

فیشات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١٠	٠٠
لیرای فرانسه	٨٧	٢١
امپریال	٨٩	٠٠
کریمیجه	٥١	٢٠
روبل (منات) نقره	١٦	٢٥
منات کاغذی یك لیرای عثمانی	٠٧	٣٥
مجیدیه	١٠٤	٠٠

بشلك	١١٣	٠١
متالك	١١٤	١٠
پول سیاه	١٥٤	٢٠
قائمه تو	١٦١	٠٠

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.
درتبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس
دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .
در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخر الحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .
در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . دراماوارهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .
در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .
درحیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .
درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم و یاباواسطهٔ پوست مستقیما بادارهٔ اختر معلوم نمایند .

وهمچنین در بارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دووسیله می توانند رساند . واین یکی مقرراست که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تاآنکه اداره‌را اسباب نکس کار نکردد .
و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده ومائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیه سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش و ششماهه پارده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریزرا سه تومان وپنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اروپ سی فرانك .
جهت بمبئ و دیکر اطراف هندوستان و ممالك منجاورهٔ آنجاچهارده عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

کرد پادشاه مازندران بمعاونت یکی از پادشاهان همسایه اورا شکست داد بعد رستم اززابلستان آمده اورا بر پادشاه مازندران غلبه داد باز وقتی بدواعی میل کرفتن سودابه دختر پادشاه‌هام آوران رفت و با آنکه پادشاه آنکشور باچند شهریار یار شده بمدافعه کوشید باز کیکاوس براوغالب آمد وچون اومغلوب شد کیکاوس را بمهمانی خود خوانده اورا بمزاوجت دختر خود سودا به نو بدداد چون کیکاوس بمهمانی اورفت کیکاوس‌را کرفت ودربند نمود باز رستم آمده اورا مستخلص و مظفر ساخت .

داستان سیاوش درذیل قصهٔ افراسیاب ایراد شد باری چون کیخسرو بن سیاوش ازتوران بپارس آمد کیکاوس پیربود سلطنت‌را بکیخسرو تفویض کرد وداستان جنك کیخسرو با افراسیاب نیز در ذیل قصهٔ افراسیاب ایراد شد پس از شصت سال پادشاهی سلطنت را بلهراسب پسر اورند شاه برادر کیکاوس واکذار نمود .

﴿ ابتداء تاریخ سلاطین ایران بعقیده ﴾
﴿ یونانیان وفرنکیان ﴾

هردوت : کرچه قبل ازسلطنت سیروس ذکر بعضی ازسلاطین الام کهیکی ازآنها کدر لاهمر باشد مینماید مثلا میکوید قدما الام را مملکتی میدانسته که الام بن نوح انجارا آباد کرده وتعیین حدود آنمملکت‌را طوری میکنند که بابلرستان حالا باشد واین پادشاه تاحوالی فلسطین‌را تصرف نموده بود حتی وقتی با قبیلهٔ جنك کرد که لوط برادر زادهٔ حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام در آن قبیله بود واورا اسیر کرده بمملکت خود آورد حضرت ابراهیم علیه السلام بعد از اطلاع اینمدمه سیصد وهجده نفرد اوطلب دور خودجمع کرده باکدر لاهمر جنك نموده لوط را ازدست او خلاص نموده بعد خود هر دوت میکوید ازطایفهٔ الامها که سکنه الام بودند اطلاعی نداریم مکر اینکه اکمن نامی باچند تن دیکر پادشاه آنجاهاشدند لکن بهیچوجه سلطنت مستقله نداشته یادرتحت سلطنت بخت النصرهای بابل بودند یا اطاعت بسلاطین مدی که مملکتی بود مرکب ازآذربایجان وهمدان وارمن وعراق عجم مینمودند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢) میباشد .

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۲۱ شهر صفر المظفر سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغذ باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کرد

یك نسخه شصت پاره است

۲۳ شباط ۱۲۹۲ و ۷ مارس ۱۸۷۷

این کاغذ ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ باز از وطن باید گفت ﴾

آنکه وطن را شناخت دل بمهر او بست .
وچون در مقام محبت برتری جست وهمه اعضای او را محبت احاطه کرد . هرچه گوید از وطن گوید و هرچه شنود از وطن باشد .
(لیلی سوزی سویله یوخسه خاموش)

وطن در اصطلاح عمومی پارچه وجهتی از زمین است که جمعی از انسانها در آن سکنا گرفته و خود و جملهٔ آنچه را دارند یا توانند داشت از آن سرزمین دانند . این جمعیت و سکنا را تمدن گفته می شود . اگرچه مدینه بمعنی شهر ودهکده است و تمدن بمعنی شهری شدن. لکن مقصود در اینجا مطلق اجتماع انسانها است در یکجای. بعلت اینکه انسانها چنانکه در حکمت مبرهن است و باندك تأملی هم بدیهی است مدنی بالطبع میباشند باین معنی که طبعا باید بجمعیت زندگانی بکنند و بیاری همدیگر مقدمات معاش و معاد خود شان را مرتب دارند .

پس وطن تنها یك پارچهٔ زمین و شهر ودهکده و یا انسانهایی که در آنجا سکنا دارند و همچنین دیگر اطوار و ملزومات احتیاجات آنها نیست بل بعلاوهٔ آنها یك جان و روحی دارد که بی آن جان و روح معنی وطن ناتمام است .

روح بچشم دیده نمی شود ولی اثرهای آن در جسم و بواسطهٔ جسم ظاهر گردد .

روح یك معنیٔ کلی است که بعد از اجتماع اجزا حاصل شود . وهر روحی مناسب وضع قالبها واقتضای جاذبهٔ اشکال باشد چنانکه گفته اند (الأشکال مقناطیس الأرواح) یعنی شکلها آهن ربای جانها است و هر شکلی مناسب خود روحی پیدا کند . و این سخن از بزرگان است که فرموده اند اگر سامریٔ بنی اسرائیل گوساله را بشکل انسان می ساخت قبضهٔ خاك که اززیرپای حضرت جبریل که بمیان انداخته شده واورا بجان آورد آن شکل مانند انسانها بسخن در آمدی .

در این معنی قدری دقت و اعتنا باید کرد . تا آنکه روح وطن وجان هیئت اجتماعیٔ انسانها را درست بدانیم . زیرا که این مطلب را فهمیدن دریافت مطالب بسیاری را برای ما آسان خواهد کرد .

همچنانکه از اجتماع اجزا روح پیدا شود طبیعت و قوتهای دیگر نیز مر اجزا را بدین طریق حاصل آید که پیش از آن نبود. پس اگر اجزا و افراد موافق نظم طبیعی ترتیب داده شود . اجزایی که تنها هیچ جان و اثری ندارد مالك حیات و طبیعت جداگانه شده ومثل اینکه آدمی در کارهای مخصوص خود بتوانایی منشاء اثرهای بزرك و ابراز هنرها وکمالات می شود . و رفع احتیاجات وجلب منافع و دفع مضرتها را قادر گردد. وطن نیز جان گرفته صد چندان قدرت وفعالیت را دارا باشد .

این سخن را از کارهای بسیار کوچك که همیشه درمیان انها هستیم خوب می توانیم فهمید . تنها از سخن گفتن ملاحظه نمایم حروف وکلمه‌های چندکه تنها تنها هیچ معنی وحکمی از انها نمی بینیم همینکه جمع وتألیف شده کلام درست منتظمی گفته شود یك معنی بسیار مؤثر از ان حاصل شود که پیش ازان نبود . واین کلام که می بینیم این قدر اثرهای بزرك درجهان دارد که تعداد ان وبیان مراتب قوت وفعالیت ازمحدود نتواند شد . و براین مقیاس است حکم اجتماع وتالیف انسانها و اثرهایی که ازهیئت مجموعهٔ ایشان حاصل گردد . وفرقی که درمیان هست بهمان نسبت است که میان لفظ و کلام وانسان هست .

﴿ باده درد آلوده خود مجنون کند ﴾
﴿ صاف اگر باشد ندانم چون کند ﴾

بالجمله احکام اجتماعات وحاصل اجتماعات را ازکلی وجزئی که بنظر بیاوریم دستورالعمل بزرکی برای مادرحق وطن ودانستن معنیٔ وطن وشناختن وظائف وحقوق وطن ومدار حرکات وسکنات ما ولزوم محبت مادر بارهٔ وطن خواهد کردید .

همچنانکه یك انسان اعضا وجوارح وقوای ظاهره و باطنه ومراتب طبیعت وحیات وعقل وغیرآنهارا مالك است . وطن نیز همین حکم را دارد . ازجمعیتکاه کوچك و بزرك ازیك خانوار ودهکده وقصبه وشهرها و بلاد اعظمها گرفته تا برسد بمملکتها وهیئت مجموعهٔ مملکت که آنرا وطن معروف شناخته وقلر ویك قوهٔ حاکمه دانسته ووجود آن قوهٔ حاکمه را سرمایهٔ حیات وانتظام حال وطن وواسطهٔ بقای شرف واقتخار تمدن وزندگانی خود بجا آورده ایم . همهٔ آنها برحسب حال اجتماعات و بقدرانتظام حال خودشان و باقتضای وضع خاصی که دارند روح وجان مخصوص ومناسب خودشان حاصل توانند کرد .

یك انسان معتدل المزاج ومستقیم الأطوار مانند یك كلهٔ طیبه است كه در كلام مجید ربانی میفرماید ﴿ مثل كلمهٔ طیبه مانند شجرهٔ طیبه است كه اصل آن ثابت وفرع آن در آسمان است و بدوام واستمرار میوهٔ خودرا میدهد ﴾ وبهمین نسبت است یك جمعیت وجمعیتگاه كه وضع منتظم دارند و بطور اعتدال واستقامت مناسبات داخلیه وخارجیهٔ خودشان را از روی اتحاد و یكرنكی داشته وترتیب اسباب جلب منافع ودفع مكاره را متفقا وظیفهٔ خود دانند وشخص وطن را بدرجهٔ اعتدال مزاج رسانند . درایتحال آن وطن مانند انسان شریف مكرمی بسعادت ونیك بختی زندهكی كند واجزای آن مانند كل وافراد او مثال كلی از عروض هر كونه معایب وناخوشیها ایمنی حاصل كند وثمرات این حیات بروزكاران پایدار باشد . واكر چنانكه ناخوشی ومرضی هم اورا وارد كردد دوای آن را از اجزاخانهٔ محبت ومودت وطنیه ترتیب داده آن عارضه را بانیك همتی ازمیان بردارند . وحفظ همان صحت واستقامت مزاج وطن اجزای وطن را مایهٔ سلامت وسعادت شود . وهمچنانكه وطن با اجزا قائم وبوجود آنها نیك بخت است اجزا نیز بی وطن پایداری نداشته وبی آن زندهكانی نتوانند كرد . ومالك شرف ونیك بختی دنیوی واخروی نتوانند شد .

آنچه اینجا كفته شد اكرچه سخنهای ظاهری بود . ولی در معنی بیان حقیقت وروح وطن بود . وآنچه بعضی ازاهل عرفان وطن معروف را وطن ظاهری كرفته و یك وطن معنوی دیكری را نشان داده وسخنهای عارفانه در آن باب آورده اند . هیچ منافاتی با این مطلب ندارد . زیرا كه وطن ظاهر و باطن ازهمدیكر جدا نتوانند شد . مانند روح وجسم است كه روح بی جسم قائم نیست وجسم بی روح زنده نیست .

﴿ سخنها چون بوفق منزل افتاد ﴾
﴿ درافواه خلایق مشكل افتاد ﴾

از قرار تلكرافنامهٔ كه بروزنامهای وین رسیده است امپراطورهای روس والمان و اوسترپا در این نزدیكیها در (وارشو) ملاقات خواهند كرد .

از اردوكاه دولت روس كه در كشنف است بكازتهای لبرغ نوشته اند كه بعض نوشتجات فساد واغتشاش انكیز درمیان اردو بطور نامعلوم تقسیم شده بود درثانی نوشتجات مذكوره را با مرسردار اردو جمع آوری و ضبط كردند .

از جانب دولت روس در لنكركاه (بالقلوا) درمیان قلعههای نیكولایف وكیف تورپیلها (یعنی نقبهای باروتی درزیرآب) تعبیه شده است كه راه حركتهای كشتیهای خارج رابه بندند .

روزنامهای فرنكستان می نویسند اكر كار بجنك وقتال مابین دولت عثمانیه وروس بكشد معلوم نیست كه دولت روس از سمت طونه آغاز بجنك خواهد كرد ویا ازسمت اناطولی وساحل دریای بحرسیاه و سمت قارص وارضروم . و می كویند احتمال قوی هست كه دولت روس بجهة میلی كه باسكلهٔ باطوم دارد و استعداد دولت علیه را درآن صفحات كمتر می داند آغاز بستیز را ازآن سمتها بكند و اكر بتواند اردوی كشنف را در این طرف رودخانهٔ پروت نكاهداشته و تاچندی اقدام بحركت نكند كه عساكر عثمانیه معطل بشوند و بر مصارف هم بیفزاید

ونیزمی نویسند باامارت مملكتین قرارداده است بوجهی متعرض خاك وملك افلاق وبغدان نشده لشكر خودرا ازآنجا كذرانده بسرحدممالك عثمانیه برساند ودر ضمن این قرار داد مقرر بوده است كه درچنین حالی اكر عساكر عثمانیه پیش دستی كرده از نهر طونه بكذرند و بعض مواقع عمده ومعنای مملكتین را بخواهند ضبط كنند از جانب امارت هم ممانعت خواهد شد .

عزیمت جنرال اغناتیف را از پطربورغ بوین وبرلین وپاریس از روی تلكرافنامهای فرنكستان نوشته بودیم . اینروزها نیز از تلكراف نامها معلوم می شود كه همهٔ روزنامهای وین در اینباب مطالعات خودشان بیان كرده ومی نویسند كه این سفر جنرال مومی الیه بپای تختهای دول معظمه مقدمهٔ صلح ومسالمت است . ولی این خبرتها از وین رسیده واز معتقدات اوراق اخباری كه در پای تختهای دیكرهستند چیزی معلوم نشده است و این یكی هم دلیل براین است كه دولت اوسترپا بیش از دیكر دولتها طالب صلح است و حق هم دارد بعلت اینكه وضع جغرافی ممالك دولت مشارالیها واقتضای اجناس مختلفه ومتضاده كه در تحت ادارهٔ اواست در موقع مهم وخطرناكی است كه بدین وسائط كمال وحشت واضطراب را از وقوع جنك دارد . زیرا بسیار مشكل است كه جنك بشود ودولت اوسترپا بی غائله وخطر باشد . این است كه تمامی همت واعتماد مطبوعات پای تخت دولت مشارالیها بسمت صلح و بقای مسالمت مصروف است و بعض حركات مختلفه و پولیتیكهای دورنك كه در این مدت یكسال ونیم ازاودیده شد سببش همان است كه كفته است .

(درنسخهٔ دیروزیٔ بصیرت می نویسد)

مضمون تلكرافنامه ایست كه كازت (فرمدن پلات) منطبعهٔ وین ازاخبار نویس خود كه درطهران دارد نقل میكنند .

مناسباتی كه درمیان دولتین علیتین عثمانی وایران هست بسیار موافق وضع دوستی و یكانكی است وعلت این مناسبات حسنه این است كه عموی اعلیحضرت پادشاه ایران هواخواه سلطنت سنیه اسلامیه است و برای دوام واستمرار این حسن مناسبات عم اكرم اعلیحضرت پادشاهی اهتمام ومساعی بی اندازه مصروف می دارند

(در ذیل این باز ازتلكرافنامهٔ مذكور نقل میكند)

هركاه جنك بشود دولت ایران بادولت روس متفق شده درصدد دولت عثمانیه حركت خواهند داشت .

(درذیل این باز نقل میكند)

دولت ایران تدارك جنك را بجهة این می بیند كه وقوع هجومی ازسمت كلات ملحوظ بوده است .

اكرچه بصیرت این تلكراف را نقل كرده وچیزی در اینباب ننوشته است لكن اختلاف مضامین تلكرافنامه را یا باید ازسهو القلم مترجم بدانیم یا از سهو مرتب واعتقاد داریم كه خود بصیرت درثانی این مطلب را تصحیح نماید .

در اینروزها باز بعضی از کاغذهای اخبار پارهٔ تلگرافنامها از تفلیس و وین روایت کرده و رفتن جنرال وصاحب منصبان نظامی وغیرذلك را از جانب دولت روس بایران نوشته بودند . وچون بی اصل بودن این مطالب را قویا اعتقاد داریم این است که تعرض بشرح و بسط دادن در اینفقرات را از قبیل اشتغال بعبث میدانیم تنها تلگرافنامهایی که سابقا ولاحقا درمیان دو پادشاه معظم از روی کمال محبت و یکانکی تعاطی کرده شده ومآل بعض آنها را صحائف اخبار نوشتند . ومتروك شدن قشلاق اردوی زهاب درسرحد بغداد که از سالهای پیش اردوی کرمانشاه فصل زمستانرا درآنجا بسر می بردند زمینهٔ مطلب را بخوبی معلوم تواند کرد .

در هرحال مآل تلگراف اخبار نویس روزنامهای وین را نتوانستیم بفهمیم . وآنچه از جملهٔ فقرات آن محل تصدیق تواند بود همان عبارت است که دلالت بر حسن مناسبات دولتین علیتین اسلام دارد .

از (پرکوی) بواسطهٔ تلگراف نوشته اند استحکامات باستیانهای روسیجق تمام شده ودر جانب بیرون استحکامات پنج باب باستیانهای بزرك ساخته شده ومحکمترین آنها مشرف بسمت مغرب است . تنهادریك باستیان چهل وهشت عراده توپ کروپ تعبیه کردید . درمیان باستیانها سر بازخانها ترتیب داده شده است که اقامت معادل دو هزار کس را کفایت میکند . و سیصد عراده توپ هم درخود قلعه گذاشته شده است که همیشه در آنجا خواهد بود مقدار لشکری که در روسیجق هست بده هزار نفر رسیده است .

بعض روزنامهای وین می نویسند که موافق تلگرافنامهای مورخه ۱۲ صفر که از پتربورغ رسید تحریرات عمومیه که از وزارت امور خارجهٔ دولت روس بدولتهای بزرك فرستاده شده بود . از جانب دولتها جوابهای خوب وبقاعده که رضای دولت مشارالیها را نیز متضمن بوده است داده شده . و تدارکات جنگی که دولت روس بان اقدام داشت اینروزها دست نگاه داشته است . وچون عموم اوروپ راضی بوقوع جنگ نیستند وخطرهای بسیار از آن ملحوظ است . بنابراین امید قوی حاصل است که کار بصلح بگذرد .

(دیلی تلگراف) از روی تلگرافنامهٔ پتربورغ مورخه ۱۳ صفر می نویسد دور نیست در این نزدیکی درمجلس وزرای دولت روس که منعقد خواهد شد پرنس غورچاکوف وزیر خارجهٔ دولت مشارالیها معزول شده وبسبو (آدلسبرغ) بجای او منصوب گردد . وچون درمیان دولت روس ودولتها اتفاق حاصل شده است . درباب متفرق کردن اردوی بسارابیا هم مقرر بوده است مذاکره وقرار داده شود .

(حقیقت)

روزنامهٔ (حقیقت) از اخبار نویس خودکه در پتربورغ دارد در نسخهٔ دیروزی خود کاغذی درج نموده است که بعض فقرات آنرا ترجمه میکنیم .

(دون کارلوس) به پتربورغ آمده در ۱۹ محرم درمهمانی بال درسرای ایپراطوری حاضر بود . وبا ایلچیهای بعض دولتها هم ملاقات کرد اگرچه این سیاحت مشارالیه تعلق بجهات پولیتیك نداشت لکن چون راهش از بسارابیا بود واز اردوگاه میخواست بگذرد بسر کردگان عساکر روسیه فورا دستور العمل داده شد که تا ممکن است کارهای پنهانی را مکتوم بدارند . پسر سردار لشکر مشارالیه رادر موقف راه آهن کشنف استقبال کرده است وبعد از آن چند فوج در حضور مومی الیه رسم عرض لشکر بجا آورده اند .

ناخوشی که دراردوگاه کشنف بود هنوز رفع نشده است . کوماندان اول اردو که (سردار لشکر است) از بستر ناخوشی برخواسته وبهوجه یك رفته است . لکن این دلیل براین نیست که بکلی رفع ناخوشی وحالت صحت حاصل کرده باشد . بل بعلت این است که اینزمان برای دولت روس یك وقت کرانبهایی است که درهمچنان موقعی بستری بودن کوماندان اول باعث کدر وغمگینی قشون واهالی است . واز پتربورغ هم دراینباب ترغیب وتشویق زیاد کرده شد که هر طوراست غیرت کرده بستر را برچیند بنابر این پرنس (نیکولا) سردار اردو در یك ارابه که رخت خواب داشت سوارشده یکروز در کشنف گشته بعد ازآن بواکون مخصوص سوار شده وبکمال اهستکی به هوجه یك رفته ودرآنجا نیز با ارابهٔ رخت خواب دار دو بار بیرون رفته است .

اگرچه این تدابیر ووسائل اسباب یکنوع تسلی درداخله تواند بود لکن اصلا اینکونه حرکت مضر بنا خوشی پرنس مشارالیه است .

دراین ایام درخصوص اردوی جنوبی واخبار جنك سخنی در اینجاها نیست . روزنامه نویسها وهمه اهل پولیتیك خیلی آرامی پیدا کردند حتی درمهمانی بال ۱۹ محرم که درسرای ایپراطوری بود درخصوص عدم وقوع جنك صحبتها ازجانب خیلی کسان بمیان آورده شده است . حتی یکی از وزرای قدیم که درسال ۱۸۲۹ درجنك سوزه بولی واسلیه حاضر بوده است وخودش هم قدری ترکی میداند شجاعت و بسالت وثبات فوق العادهٔ عساکر عثمانیه رادرآن مجلس ستایش کرده واشکار گفته است که این بارجنك نخواهد شد . چون ولیعهد این سخن ایپراطور را باور ندارد که گفته است (نمیخواهم درعهد من خونریزی شود) این است که باصرار خدمت ایپراطوری رفته ومیگوید امان است جنك بکنیم که رسوای شدیم ودیگر بدتر خواهیم شد حتی درمیان ارکان حرب صحبت می کنند که بدین ملاحظات ایپراطور نمیخواهد ولیعهد شان باایشان ملاقات نماید .

درخصوص صلح وجنك در اینجا مباحثات زیاد هست وهر طرف را که ملتزم می سازند دلیلها وبرهانهای بسیار برای اثبات آن می آرند آنهایی که در سمت صلح واثبات آن هستند میگویند باچه چیز جنك خواهیم کرد؟ پول کو؟ کوماندان اول کو؟ بسیار خوب جنك کنیم کو قشون که پیش داشتیم حالا درمیان لشکر از هر کروه وملتی هست هیچ باینها اطمینان می توان کرد؟ گرفتیم اینها درست شد به بینید از ۱۹۶ هزار نفرات قرعهٔ امساله ده هزار و هفتصد نفر شان که درحال حضور بودند فرار کرده اند. فردا اگر جنك بشود ولازم گردد که بجنك بروند چه خواهند کرد ؟

درخصوص ترتیب اردوهای جنك مکر ندانستید چه قدر خفت ورزالت شد کازت (بودلین نیك) باتصاویر ورسمها اعلان کرد . مکر ندیدید درنسخهٔ اخری توپها کشیده بود

ومیرفتند وارابه‌جیها چوبوق می کشیدند و بروی جبه خانهای توپها دخترهای کوچك نشسته بودند ·

صربیها مصالحه کردند مکر نشنیدید؟ درهرجا چرنایف را اسباب صحبت و داوطلبان را مضحکه قرار داده اند· از هیچکدام اینها مکر خبر ندارید؟ و ازاینکونه حرفها زده طرف صلح و لزوم آن را التزام می کنند ·

هواخواهان جنك از طرف دیکر دلائل موافق مطلب خودشان آورده · ومنافع جنك رامی شمارند و دلائل صلح جویان را ردمی کنند ومیکویند باین تعریف و ثنای شجاعت ترکها کوش نکنید اینها محض از راه خوش آمد آنها است که بعض صاحبان غرض تحویل میدهند · باین حرفها اعتماد نباید کرد ترکها همینکه فهمیدند جنك خواهد شد پی سرکردهها وکوماندانها از خارج میکردند · اکر در روسیه تنها کوماندان اول نیست اینقدر صاحب منصبان نظامی خانه نشین هست که زیادتر ازآن لازم نخواهد شد· وجنرال (مانیفیل) نیز منتظر ظهور جنك است که فورا بروسیه بیاید و مشارالیه از عساکر مملکتین جمعی را دردست خود خواهد داشت که تنها مصارف آنها ازجانب روسیه خواهد بود در هر حال جنك کردن برای دولت لازم است بیست سال شد که با ترکها جنك نکردیم اکر جنك بشود بعد از بیست سال دیکرهم برای جنك با آنها چارهٔ دیکری باید بجوریم این قاعدهٔ مستمرهٔ روسیه است ·

کازت استانبول فصلی در باب رهبانیت وزن بردن کشیشان نوشته بود ترجمه آنرا ذیلا می نویسیم

چندی است که مطبوعات روحانیه وروزنامهای مذهبی درخصوص ازدواج وتأهل رهبانها وکشیشان بمباحثه مشغولند حال هم کازتهای (اینوئر) و (دیفانس) و (تلیل) صفحات خودشان را بمباحثهٔ این مطلب پرکرده اند · مسیو (راسپایل) در اینفقره مطلبی بیان کرده است که می بینیم حالا طائفهٔ کشیشان و صاحبان غرض میخواهند بیانات مسیو راسپایل را بطور دیکر معنی کنند ومیکویند هواخواهان جمهوری را مقصود این است که باید کشیشان و رهبانان را حکما و حتما متأهل کرد·

حال آنکه مطلب اینطور نیست · و اصل سخن مسیو راسپایل این است که در نظامنامهٔ مملکتی دربارهٔ منع رهبانان از ازدواج چیزی نوشته نشده است مکر در سال ۱۸۳۳ میلادی فصلی علاوه شده که اکر کشیشی زن ببرد ازجانب محکمهها اعلان بشود که آن نکاح حکمی ندارد و صحیح نیست · واین فصل باقتضای احکام روحانیه است نه ازروی قوانین دولتی · ولی مأمورین حکومت این مطلب را طوری معتنا و مقبول کرفته اند که اکر یك راهب و راهبه که درسلك مقدس روحانی است بخواهد ازدواج نماید اجازت نمیدهند · مسیو راسپایل می‌خواهد مأمورین را از این ممانعت باز دارد و منظور جمعیت کشیشان این است که مأمورین را باخودشان همداستان کرده و بواسطهٔ ایشان کشیشان را از ازدواج ممنوع دارند ·

اکر ملاحظه کنیم این مسلك جمعیت کشیشان بوجهی وفق نمیدهد بقواعد آزادیٔ وجدان واخلاق عمومی وبقوانین قدیمه وجدیدهٔ ماوهم بروایاتی که درطریقهٔ عیسویه دراینفقرات هست ·

خالی ازفائده نیست سخنی چند دراینجابکوییم ومعلوم کردد که جماعت کشیشان که صدای خودشان را درخلاف قول مسیو راسپایل بکمال عتاب وخشمناکی بلند کرده اندچه قدرها مخالف قواعد کلیسیا و شریعت رفتار می کنند ·

پاولوس مقدس در رسالهٔ خود که به (تیموتی) نوشته است (۱) درفقرهٔ ۳ و ۱۲ ازفصل سیم ونیز درفقرهٔ ۵ و ٦ فصل اول مکتوب خود که به (تیت) فرستاده در باب انتخاب و اختیار کردن کشیشان ورؤسای روحانیه میکوید (برای احکام شرعیه خودشان نکزینند مکر کسانی راکه یك زن داشته باشند)· راست است بانی آیین مسیحی زنهای متعدد کرفتن را ذم نمودنه زن بردن کشیشان را ·

نیز پاولوس مقدس درمکتوب اول خودبه (تیموتی) در فصل چهارم درمقامی که میخواهد بیان نماید کسانی راکه مخرب آیین مسیحی خواهند شد میکوید ·

(۱) ترجمهٔ عبارت نامهٔ انجیل این است · پس باید اسقف نیکنام وصاحب یکزن و پرهیزکار و بردبار وصاحب اخلاق نیك و غیرت پرست و مائل بتعلیم باشد نه می پرست وجنکجو وطمعکار بل صابر وصلح جوی بوده وپول دوست نباشد·

که در زمان آینده بعضی از ایمان برکردند و پیرو خیالات فاسده شده بشیطان بکروند وکمراهیٔ ایشان بواسطهٔ اهل ریا و دروغ کویان باشد دلهای آنها بسیاهی عصیان پوشیده شده و منع می کنند ازنکاح و ازدواج وحکم میدهند باحتراز از طعامهایی که خدا برای مؤمنان وخدا شناسان آفریده است که بخورند و شکر کذاری نمایند ·

پاولوس مقدس نشان داده است روزی را که ازراه کمراهی وباغوای شیطانی قانونی بمیان آورده می شود نتیجهٔ آن عزوبت وبی زنی است وپرهیز کردن از کوشت حلال است (این است مذهب شیطان) به بین مسیو شیسنیلونك ومسیو دوپانلوب ومسیو بودری استسون وجمله دانشمندان مارا که درعلم آلهیات خودشان را کامل میدانند!

بالجمله معلومست که بغیر از پاولوس مقدس وحضرت یوحنا همه حواریان زن داشتند· در کتاب احوالات حواریان که منسوب به پاپ روما کلمنت است ومشتمل بقواعد روحانیه که منقول از حواریان میباشد درفصل اول کتاب دوم وفصل ۱٦ کتاب سیم درانتخاب اسقف وپاتریك میکوید· که باید پنجاه سال ویك زن داشته باشد وآن زن هم پیش ازآن شوهر دیکری نکرده باشد· و برای کشیشان نیزهمین حکم هست لکن پنجاه ساله بودن آنها مشروط نیست ·

ملاحظه باید کرد که قانون شارلمان درفصل پنجم مادهٔ اولی کشیشان را از ازدواج منع نمی کند ولی ازتعدد ازواج منع می نماید · حتی در زمان (پورسونیاك) زن بسیار کرفتن ازجملهٔ کارهایی بود که اکر کسی اقدام بآن میکرد اورا بدار میکشیدند · درسال ۱۰۷۳ (کریکوارهفتم) قدرت وتسلط خودرا بررؤسای مذهبیه مصروف کرده وخواست آنهارا ازسائرمردم جدانماید غدغن نمود که دیکر زن نبرند ومع ذلك بازنصف آنها را نتوانست تابع این حکم نماید · تا در زمان تشکیل مجلس کشیشان موافق قانون نهم مجلس بیست وچهارم این غدغن را شایع کردند که درقواعد کلیسیای روما هیچ راهب وراهبه تاهل نکنند · ولی نظامنامهٔ مملکتی فرانسه هیچ وقت باین قاعده اهمیت نداده وپادشاهان پیش بوجهی خودشان را مکلف باین ندانستند که قانون جماعت کشیشان را در اینفقره مجری بدارند ومساعی کشیشان درخصوص مجری داشتن قانون مجلس

ترنیت (تثلیث) بیهوده شد و پارلمنت‌هم درمقام رد خواهشهای روما کمتر از پادشاهان نبودند ۰ درفرمانی که بعد از مرور پانزده سال از مجلس ترنیت یعنی درسال ۱۵۷۸ صادر شده و بامضا رسید همچنان عبارتی پیدا نمی توان کرد که منافی بحکم تاهل وازدواج کشیشان باشد ۰ ولی از سیصد سال باینطرف است که بدعت حکم عزوبت درحق کشیشان باستناد روایتها از قول پاولوس مقدس داخل درکلیسیا شده است ۰

معروضات فوق باید اطمینان وجسارت بدهدبعیسو یانی که بسیار مستعد وحقیقت بین هستند براینکه باتفاق مسیوراسپایل وحواریان این بدعت شیطانی ونا مشروع را که باعث نتائج بسیار بد شده است ازمیان بردارند ۰

نظامات مملکتی ما موافق است با آنچه بیان کردیم ودر ۱۹ ماه فوریه سال ۱۷۹۰ میلادی حکم مجلس براین شد که بعد ازین هیچ عهد مصدق روحانی شناخته نخواهد شد ۰ وقانون اساسی سال ۱۷۹۱ بیان نمود که نخواهد شناخت هیچ عهد روحانی وعلاقهٔ را که برضد احکام قانون وحقوق طبیعیه بوده باشد ۰

حکم قانون برآزادیٔ وجدان ومذاهب است۰ اکنون بجای فتواهای مجالس روحانیه واوامر کشیشان باید قوانین مملکتی فرانسه معمول گردد۰

پس مانع شدن از تاهل کشیشی که‌خود مایل بازدواج است و اجبار او بنگاهداشتن یك عبادتی که‌آن را ردمی کند باطل کردن حکم آزادی مذهب ووجدان است ومحکوم کردن دولت است بر اطاعت کلیسیا و ظلم کردن است برهر گونه حقوق خصوصیه وعمومیهٔ مابهانهٔ امورمذهبیه حال که‌مطلب مسیو راسپایل و کشیشها درمقابل قانون در مجلس وشورای دولت مطرح مذاکره خواهد شد البته قانون اذن خواهد داد بکشیشان که باختیار خود شان اختیار ازدواج کنند وآنها را حفظ خواهد کرد از ناخوشیهای جنون شهوت که باعث تلف شدن جوانهای بدبخت بسیار شده است ۰

درآنچه گفته شد کدام مرد صالح صاحب ناموس را جای تردد خواهد بود ۰

(اختر)

درین مطلب بعض مطالعات داریم که درنسخهٔ آینده نوشته میشود ۰

اعضای مجلس مبعوثان که در ولایات میبایست انتخاب شوند اکثری از ایشان معین ودرکاغذهای اخبارنیز نامهای ایشان متفرقا نوشته شده واکثر آنها ازمحلهای انتخاب حرکت کرده اند ۰ ودراین چند روز وارد اسلامبول خواهند شد ۰ که درهنگام افتتاح مجلس حاضر بوده باشند ۰

روزنامهٔ (بصیرت) باستناد مسموعات می‌نویسد از اعضای منتخبهٔ دارالسلطنة العلیة رشادتمآب شیخ عثمان افندی وعزتمآب احمد حلمی افندی وسرویچن افندی استعفا کرده اند ۰ وپس ازآن مطالعهٔ خودرا بیان می کند که اگر خبر استعفا صحیح باشد دور نیست شیخ مومی‌الیه بجهة کبرسن واحدحلمی افندی وسرویچن افندی هم بملاحظهٔ اینکه مأموریتهای چند دارند استعفا کرده باشند ۰

ولی آنچه بنظر می آید این است که (اولا) این خبراستعفا ازمظنونات است ودرسرآن هم سخن گفتن کار لازمی نیست (ثانیا) برفرض صحت آن جهتهای مذکور هیچ کدام مستقلا سبب استعفا نتواند بود ۰ شیخ مومی الیه اینقدرها سالخورد وهرم نیستند که نتوانند درمجلس مبعوثان بوکالت ملت پردازند وهمچنین است حال احمد حلمی افندی وسرویچن افندی که گویا مأموریتهای متعدد داشته اند ۰ کدام مأموریت بالاتراز خدمت بملت است ۰ وکدام شرف ومزیت است که برتری بر این مرتبه داشته باشد ۰ وحضرات مومی‌الیهم نیز البته این مطلب راخوب میدانند ۰ وبنابر این باور نداریم این خبر استعفا اصل داشته باشد ۰ مگر آنکه واقعا عذر متین ومشروعی داشته باشند ۰

چون سخن ازاین مقوله درمیان است مطلبی که درمثل اینفقرات درصحائف اخباردیدیم باجمال عرض کنیم ۰

یکی ازکارتهای بیك‌اوغلی اظهار تاسف کرده بوده است ۰ که چرا ازملت روم یك نفر انتخاب شده واز ارمنیها سه کس ودراین زمینه بعض مطالعات واعتراضات آورده ویکی از روزنامهای سمت اسلامبول هم خواسته است باوجواب بدهد که تفصیل این سؤال وجواب را دراینجا نوشتن بی ثمر است ۰ ولی برحسب تکلیف روزنامه نویسی زاید نمیدانیم که ماهم چند کلمه دراینباب بنویسیم ۰

دراین یکی سخنی نداریم که باوجود کثرت رومها در اینجا وبودن مردمان کار آگاه وشایسته بانتخاب مبعوثی تنها چرا یکنفر از ایشان انتخاب شده و بیشتر نشده‌است۰ لاجرم سخن دراعتراض روزنامهٔ بیك اوغلی واظهار تأسف اوست ۰ این یکی واضح است مبعوثی که از یك دائره یا از یك ولایت وناحیه انتخاب کرده می شود تنها وکیل آن دائره یا ولایت وناحیه نیست ۰ بل آن مبعوث باید خودرا وکیل تمامیٔ ملت عثمانیان بداند ۰ بی آنکه فرق بگذارد میان دائرهٔ خود ودائره‌های دیگر وهم مذهبان خود وصاحبان مذاهب دیگر ۰ وگرنه ثمر وفائدهٔ از وجود همچنان مبعوثی ملحوظ ومأمول نتواند شد ودرانتخابهای ممالك اوروپ خیلی دیده شده است ملت عیسویه ازیهود انتخاب می کند و بالعکس اسرائیلیان از مسیحیان وهمچنین ملل مختلفهٔ عیسویه بدون ملاحظهٔ مغایرت مذهب وملت ازمیان همدیگر مبعوث منتخب میکنند ۰ درمقامی که بشرف وطنداری وموسوم شدن همهٔ ملتهای مختلف که درممالك عثمانیه هستند بنام عثمانی فرق وتوفیری درامر انتخابات نباید بشود از روزنامهٔ معتبری مانند (فاردوبوسفور) شایسته نیست اینگونه اعتراض کند واظهار افسوس نماید ۰

راست است اهالیٔ ممالك عثمانیه که باید درامور سیاسیه وحفظ حقوق وطن متحدالوجود باشند هنوز در پایهٔ اول اتفاق واتحاد هستند ودور نیست بعض ملاحظات دردل بعض اهالی بوده باشد وبدیهی است که حال ووضع سابق که دررك وریشها جا کرفته است بیکدفعه تغییر نمی یابد ۰ لکن وظیفهٔ روزنامه واوراق اخبار درهمچنان حالی جز این نیست که بتدریج مردم را ازصرافت اینگونه اختلافات بازدارند ودلائل وبراهین اقامه کنند که اجزای وطن درحفظ حقوق مشترکهٔ خودشان همه برابرند و برادر وامر اختلاف مذاهب وادیان بوجهی مانع از این اتفاق واتحاد نیست ۰ وباید پایهٔ مساوات ورعایت اشتراك حقوق را بجایی برسانند که هنکام انتخاب وکلای ملت چنانکه درممالك اوروپ هست دراینجا بآزادی رفتارشده ارمنی روم را وروم مسلمان را وهمچنین هرملتی هرکسی را که شایستهٔ

منتخبوئی بدانند وخیرخواه عموم ملت ووطن بشناسند بی هیچ منظور شخصی وتصور اختلاف مذهبی وغیر ذلك اورا بوکالت ملت اختیار وانتخاب کنند واگر غیر این را کرده باشند وطن خواهی نیست بل خیانت بوطن وحقوق وطن است . نه اینکه درآغاز کار سنك تفرقه بمیان انداخته شود بحث روم وارمنی واسلام ومانندانها بمیان بیاید وخیالات واوهام ضعیفه مغشوش کرده شود . راستی اینگونه اظهارات فاردوبوسفور دراین موقع جای افسوس است .

روزنامهٔ (وقت) نوشته است بموجب خبر تلگرافی جناب منیف افندی سفیر سابق ایران که نظارت جلیلهٔ معارف بعهدهٔ ایشان موکول است در ۲۶ ماه فوریه که ۱۲ صفر باشد ازطهران حرکت کرده و ازراه تفلیس عازم اسلامبول شده اند . اگرچه دور نیست این خبر از روی تحقیق بوده باشد . لکن تادوسه روز پیشتر کسان ایشان ازاین مطلب آگاهی نداشته اند واز راه تفلیس آمدن ایشان هم بعید الاحتمال است راههای ارضروم نیز باقتضای فصل صعب المرور . خصوصاعیال هم همراه خواهند داشت . بنابراین تصدیق این خبرخالی ازتردد نتواند بود .

روزنامهٔ رسمی موسوم بتقویم وقایع از اول ماه مارس رومی در باب عالی درتحت نظارت جلیلهٔ داخلیه طبع خواهد شدواز حالا محل طبع ولوازم آنرا در محلی که درسمت خارجیه بابعالی است معین می کنند .

از جانب رصدخانهٔ عامره در خصوص خسوف کلی که شب چهارشنبه ۱٤ صفر واقع شد بقرار ذیل اطلاعات داده شده است .

اگرچه آسمان قدری ابر بود ولی بجهة حرکت پارچهای ابر که پشت سر همدیگر میگذشتند صفحات خسوف کلی رصد و رؤیت کرده می شد .

مدت خسوف کلی یك ساعت و ۳٦ دقیقه شد . کرهٔ قمر خیلی سرخ و ترنجی رنك بود . وسببش هم این بود که بخار آب که درمیان هوای نسیمیٔ زمین بود . از اشعهٔ حاصلهٔ از شمس متأثر شده، وغیر از الوان اصلیهٔ ضیائیهٔ که در قمر دیده می شد همهٔ ضیاء بهوا عکس انداخته و این رنك ازمیان هوای نسیمیٔ زمین نفوذ کرده بسطح ارض وارد شده بود . رنك سفید شمس که ازترا کم بخار آب و پرتو آفتاب برنکهای مختلف می افتد معلوم است . واز آن رنکهااین رنك را که بواسطهٔ خسوف دیدیم خواهیم دانست که رنك مذکور بکمال سهولت وآسانی ازمیان هوای نسیمی تواند گذشت . این رنك آفتاب که اعتدال اصلی خودرا درمیان هوای نسیمی متأثرکرده و برنك قرمز و ترنجی افتاده است ظل مخروطیٔ کرهٔ ارض را روشن میکند . و این رنك بنسبت کثرت و قلت هوای نسیمی کاهی سیاه و تاریك وکاهی و از و روشن می شود . بواسطهٔ طوفانها که از چند روز باینطرف درسمت بحر اتلانتیق و خصوصا در صفحات اوروب بوقوع می پیوست هوای نسیمی بخار زیادی برداشته وبدینجهة رنك قمر بطورخارج ازقاعده بسیار سرخ بود . که کاهی آفتاب وماه هر دو درهنگام طلوع وغروب بهمین رنك دیده می شود . وسببش همان است که گفته شد . یعنی بعلت بسیاریٔ رطوبت بخاری در هوای نسیمی است .

در یکی از روزنامهای فرانسه دیده شد . پیرزن مالداری که درپاریس وفات کرده است . در وصیتنامهٔ خودخانهٔ را که در شهر مارسیل داشته وقف مسکن سکان وکربهای بی صاحب کرده وبرای خوراك و خدمتکذاری آنها سالی هشتاد وپنجهزار فرانك ازمداخل متروکهٔ خود معین داشته است .

بر حسب خواهش بعض دوستان کاهی از منشآت و ادبیات دراین صحیفه خواهیم نوشت اینك ازنوشتجات میرزا ابوالقاسم قائم مقام مرحوم مسودهٔ ذیل رادر اینجا ثبت می کنیم .

حضرت ولیعهد تاحال دنبال آکندن مال نرفته اند . واین کار بسیار سهل گرفته اند . حتی بخاصهٔ وجود مسعود منتهای قناعت از ماکول وملبوس کنند . وهرچه باشد صرف مدافعهٔ روس . ومحافظت ملك محروس . سازند . امصار وقلاع را برانبار متاع مقدم دانند . وهیچ کنج زرودرج کوهر رابابك جعبه آلات حرب ویك کیسه باروت وسرب برابر ندانند . این ملك مختصر را مالك الملکی چنین باید رزمخواه نه بزمخواه نامجوی نه کامجوی . این وجودمسعود بنانی قانع است . وعزمش بجهانی قانع نیست . چیت وکرباس بوشد . ولعل والماس بخشد . فتح ونصرت خواهد . وعیش وعشرت نخواهد . نای جنکش بکار است نه نای وچنك . اگر از ملك جهانش حاصلی است همین راحت خلق است وزحمت خود . دادن کنج . وبردن رنج . بخلاف سائر ملوك که کاه وحشیا نراصید کنند وکاه سرکشان راقید . حضرتش را اگر صید بست قلوب است . واگر قید است همان کفتار نیك وکردار خوب .

رقیمهٔ کریمه بود یا قصیدهٔ فریده یا (کاروان شکر ازمصر بتبریز آمد) حاشا وکلا (باکاروان مصری چندین شکر نباشد .

﴿ بسرتو که توانکر شودازمشك وشکر ﴾
﴿ هر کرابا سرکلك توسر وکار بود ﴾

نمیدانم از مدح عرض کنم یامادح اماجناب مادح طیب اه فاه وجعلنی اه فداه معجز روزکار است وکمال قدرت آفریدکار .

﴿ چنان آفریدش که خود خواسته ﴾
﴿ بفرش جهانی بیاراسته ﴾

﴿ اختراز چرخ بزیرآرد و پاشد بورق ﴾
﴿ کوهراز کلك بسلك آرد وریزد بکنار ﴾

وکان تحت لسانه هاروت ینفث سحراً وکان حشو بیانه ذهبا وعطرا . اما مدح نعم ماقال الحجازی (خط کاجنحة الطواویس اعتدی . لحسوده کبرائن الآساد . معنی تسلسل کالعقود وانه . لذوی العقود سلاسل الأقیاد . زمل مثمن را ازحمل مسمن خوشکوارترفرموده بودند بحری سالم ووافی . مصون از لغزشهای زحافی . صحیح الأرکان سلیم الأجزاء تام الضرب والعروض . متوافق الصدر والابتداء (عاجزم ازصفات آن عاجز)

﴿ تلکرافنامها ﴾

بکرش ۱۵ صفر

امارت افلاق و بغدان مقاولهٔ عهدنامهٔ تجارتی بادولتهای فرانسه وانکلیس وسؤ یس وفلنك

بسته است . روزنامهای رسمی صورت آن مقاوله نامه را اشتهار واعلان کرده است .

لندن ۱۵ صفر

دولت انکلیس برای اصلاحاتی که در ممالك عثمانیه خواهد شد تعیین موعدی رادرنظر دارد ودر اینباب بادولت روس مخابره می کند که مدت آنرا متفقا معین نمایند .

واشنغتون ۱۵ صفر

مسیو (هیس) از جانب مجلس اعیان ومبعوثان برای ریاست جمهوریهٔ امریکای شمالی معین کرده شده است انتخاب کننده کان رئیس مشارالیه یکصد وهشتاد وپنج کس بوده اند . وطرف مقابل یکصد وهشتاد وچهار کس .

پتربورغ ۱۷ صفر

از جانب پولیس (ضبطیه) اهتمامات زیادی بعمل آورده میشود جنرال اغناتیف بدرد چشم مبتلا شده است .

کذا ۱۸ صفر

از جاهای موثق وکسان باطلاع شنیده می شود که اوضاع داخلیه خیلی مغشوش است بطوریکه از عقبهٔ کار اندیشه حاصل است .

برلین ۱۸ صفر

اعتقاد عمومی ببقای صلح ومسالمت است جنرال اغناتیف باخانم خود بشهر برلین وارد شدند .

پاریس ۱۸ صفر

جنرال اغناتیف که دربیست وهفتم صفر باید بپاریس برسد اولابه برلین ولندن خواهد رفت .

دولتها جواب تحریرات دولت روسیه رابعد از آن خواهند داد . امیدواری هست که صلح بشود .

پاریس ۱۹ صفر

میگویند جنرال اغناتیف از برلین بهلندن نرفته ویکسر بپاریس خواهد آمد .

لندن ۱۹ صفر

(تایمس) مدعی برین است که اگر معاهدهٔ پاریس فسخ بشود جنرال اغناتیف دولت روس را از صرافت جنك باز خواهد داشت .

برلین ۱۹ صفر

امروز جنرال اغناتیف حضور اعلا حضرت ایمپراطوری رفته وبقدر یك ساعت هم با پرنس بسمارك ملاقات کرد . وامشب شام را با اوصرف خواهد نمود جنرال اغناتیف روز چهارشنبه روانهٔ پاریس خواهد شد .

پترپورغ ۱۹ صفر

در کشنف (اردوگاه روس) برف زیادی آمده وراه تردد را بکلی بسته است .

برلین ۱۹ صفر

در یك مجلس شب نشینی از پرنس بسمارك در خصوص کارهای متعلق بمشرق زمین سؤال کرده شد مشارالیه جواب دادند که نیات دولتها از اقدام بحرکات فعلیه دور است . کونت شوالوف (که از وزرای دولت روس است) بپاریس رفته است .

﴿ عرض مخصوص ﴾

این صحیفهٔ اخبار که محض برای خدمت ملت واشاعهٔ آثار آگاهی بنا کرده شده است . وپس از مدتی تعطیل بتوفیق خدای . آغاز بطبع واشاعهٔ آن کرده شد . باید بیاری وهمت صاحبان هممِ پایدار ودائمی باشد . تا آنکه فائده ومنظوری که ازآن هست بدست آید . لهذا از کسانیکه مائل وراغب خریداری آن میباشند استدعا داریم . باولین وسیله لطفا با داره آگاهی داده وقیمت معین آن را نیز سالیانه یا ششماهه که میخواهند پیشکی برسانند .

﴿ تاریخ ایران بعقیده مورخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

﴿ سلطنت سیروس ﴾

اول پادشاه مستقل این مملکت بزعم یونانیان (سیروس) پسر کامبیس است وگمان ما این است که او کیخسرو بن کیکاوس باشد کامبیس پادشاه فارس ولی درتحت سلطنت استیاج که درآذربایجان وعراق باستقلال پادشاهی مینمود بود واین استیاج رانیز گمان میکنیم که افراسیاب باشد بهرحال کامبیس ماندان دختر استیاج رابحباله نکاح درآورده سیروس ازاو بوجود آمد وتولد سیروس در ۵۹۹ سال قبل ازمیلاد حضرت مسیح علیه السلام بود پس از تولد سیروس منجمین باستیاج خبر دادند که نوهٔ تو وقتی بسر مملکت تو تسلط یافته سلطنت را از طایفه تو گرفته اولاد تورا مقتول ومستقلا در تمام روی زمین فرمائی مینماید استیاج حکم بقتل سیروس دادماندان مادر اوطوری اورا ازانظار مخفی داشت که مدتها احدی بر حال او اطلاع نیافت تا بسن سی ونه سالگی رسید درسال سی ونهم عمر او که پانصد وشصت سال بمیلاد مسیح علیه السلام مانده بود استیاج درگذشت وسیاکسار دریم پسر او پادشاه شد خواهر زاده خود سیروس رادر قشون خود منصب سرداری داد بعد سیروس بر سیاکسار خروج کرده اول فارس را از تحت سلطنت او خارج نموده دولت مستقل ساخت بعد قشونی بجنك آن پادشاه اراسته اورا بقتل رسانیده چون اولادی ازا و نمانده بود برحسب ارث مملکت خال بخواهرزاده تعلق یافته آذربایجان وعراق عجم را نیز ضمیمهٔ فارس کرد مدتی نگذشت که اغلب از بلادمعموره آسیا بتحت سلطنت سیروس آمده سلاطین آنمملکت که همه مستقل وخودراشاهنشاه میدانستند ربقهٔ عبودیت اورا بر گردن گرفتند .

بر اول پادشاهی که غلبه نموده مملکت اورا گرفت (کرسوس) سلطان لیدی بود (لیدی یك قسمت ازاناطولی است) چون ازفتح لیدی واناطولی فراغت حاصل کرده بعزم تسخیر بابل قشون کشید بعد از امتداد مدت وتدابیر وکشش وکوشش زیادشهر بابل را تصرف نمود وتدبیر متصرف شدن این شهر این بود که مجرای شط فرات را که ازوسط این شهر بود تغییرداده اهالی آنرا ازکمی آب وشدت عطش مجبور بتسلیم شدن کردند تسخیر این شهر درسال پانصدوسی وهشت قبل از میلاد است . بالجمله درمدت قلیلی تمام آسیا را بحیطهٔ تصرف

﴿ صرافیه ﴾

غلغه ۲۰ صفر ۲۲ شباط رومی

	غروش	پاره
سهام عمومیه	..	..

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳۵	۵۰

لیرای انکلیس

سوسیته ژنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۰۲	۰۵
بانك عثمانی	۳	۱۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۵۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غرش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	..
لیرای فرانسه	۰۸۷	۱۸
امپریال	۸۹	..
کرمیجه	۵۱	..
روبل (منات) نقره	..	..
منات کاغذی یك لیرای عثمانی	..	..
مجیدیه	۱۰۴	۱۰
بشلك	۱۱۴	..
متالك	۱۱۵	۱۰
پول سیاه	۱۵۴	..
قائمه نو	۱۶۰	۳۰

(اسامئ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فورو یانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی . درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

درمدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

درحیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دووسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . وبکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده ومائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروب سی فرانك .
جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجا چهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

در اورد و بزرکترین مملکتی بجهة خود مقرر ساخت تفصیل فوت اورا مختلف نوشته اند . هردوت میکوید در اواخر خیال جنك با یکی از طوائف وحشی که مابین قسمت شرقی و شمالی بحر خزر بودند درسر سیروس جایکیر شده قشون با تسمت کشیده ازاتفاق قبل از مقاتله ومقابله بدست ملکهٔ آن طایفه کرفتار وکشته شد وآن ملکه سر بریدهٔ اورا درمیان ظرفی که پراز خون بود کذاشته بسر بریده خطاب کرده میکفت مینوش ازاین خونی که همیشه تشنهٔ اوبودی . (اکزنوفون) میکوید سیروس درسن پیری درتخت سلطنت وفات یافت در هرصورت تاریخ وفات اورا سنه ۵۳۰ قبل از میلاد کرفته اند .

﴿ سلطنت کامبیس دویم ﴾

کامبیس دویم پسر سیروس درسنه ۵۳۰ پیش از میلاد بتخت سلطنت ومملکت وسیعهٔ پدر جلوس نمود و بقصد تسخیر مصر قشون بان سر زمین کشید درمقابل شهر پلوز که حالا معروف به تین هداست معسکر خودرا اراست شهر پلوز را قلعه سختی بود موسوم بکلید مصر که هرکه انشهررا متصرف میشد تمام مصررا بد اربقهٔ اطاعت اورا بکردن مینهادند مدتها بقهر وغلبه خواست آنشهر را مفتوح سازد میسر نشد عاقبت تدبیری اند بشیده سك و کوسفند زیادی حاضر ساخته جمعی را مامور ساخت که درمقدمه الجیش سکها و کوسفندها را بحرکت دهند وروبقلعه بروند وقشون را بتعاقب آنها فرستاد اهالی مصر که در آنوقت ستایش کلاب واغنام را داشتند جرئت تیر انداختن نکرده قشون کامبیس بواسطه این تدبیر ازدیوار قلعه بالارفته انجا را مستخر نمودند

بعد ازآنکه تمام مصر بتصرف اودرآمد بقصد فتح دارفور وطراباس غرب پنجاه هزار مرد دلیر مامور ساخت که معبد بزرك آن مملکت را خراب سازند عساکر اودر صحرائی بقول مورخ در ریك زاری اردوزده بودند بادوزید وتمام انها درزیر ریك مدفون شده هلاك کردیدند مورخ کوید قشونی بسمت نوبه وحبش مأمور ساخت آنها نیز ببلای قحط وغلا کرفتار شده یکدیکر را کشته وازکوشتهم تغذیه نمودند تا نابود شدند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢) میباشد ٠

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ٢٤ شهر صفر المظفر سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعادة نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

٢٦ شباط ١٢٩٣ و ١٠ مارس ١٨٧٧

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و بولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت٠ موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود٠ هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد٠ از اعلانات معموله سطری سه ٠ وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ دینت ازحب الوطن آمد درست ﴾

﴿ پس وطن بشناس ایخواجه نخست ﴾

از معانی وطن و مراتب حب وطن کمی یاد آوری کرده و دانستیم که اکر بدیدهٔ تحقیق به بینیم وطن همانا هیئت مجموعهٔ امتها و مساکن آنها و شؤنات واطوار انها ومناسبات ورابطه‌های داخلی و خارجی آنها است ٠ ومع ذلك وطن بجز خود آدمی وآنچه تعلق باودارد و تواند داشت چیز دیکری نیست و یك شخص از افراد وطن باهمه احوال واوضاع خود که بالفعل یابالقوه داردبااینکه جزووطن است نماینده کل وطن تواند بود ٠ وآنچه کفته شد بیان صورت وجثم وطن است وجان ومعنی آن نیز قوتی است که از محبت حاصل شود ٠ پس محبت ابنای وطن بوطن باعث حیات ونیك بختی وطن است که هم این حیات است که نکاهدارندهٔ خود آنها است وآنچه دارند ٠

این محبت اکرچه امر طبیعی وفطری است ولی باوصف طبیعی بودن هم تحصیلی وهم اختیاری است ٠ باین معنی که نقطهٔ محبت وطن بالفطره دردل اولاد وطن جای کیر ومرکوز است ٠ لکن تفصیل آن ودانستن اطوار و اوضاع و منافع و فوائد آن بتدریج وباکتساب واختیار ظاهر خواهد شد ٠ مثل قوهٔ ناطقه که انسان را هست چنانکه هرطفلی که ازمادر متولد می شود طبعا قادر بنطق هست لکن بی تعلیم پدر ومادر ودیکر تربیت کننده‌کان نطق صحیحی راقادر نتواندشد ٠ وبهرطوریکه معلم ومربی او اوراتعلیم میدهند آن قوه باآن شکل واندازه افتاده هر زبانی راکه یاد بدهند آن زبان رایاد میکیرد ودرجات مربوطی و فصاحت آن هم باختلاف حال تعلیم وتعلم ودیکر وسائل واسباب حسن منطق و بیان خواهدبود٠

حال محبت وطن هم بعینه اینطوراست که انسان وطن‌را طبعا وبنحو بسیطی دوست میدارد لکن این محبت بسیطه واجمالیه غیر کافی وناتمام است ٠ وپس از آنکه از اجمال بتفصیل کذشت وبحکم شناسایئ وطن ومزیتهای آن ومحبتی را که لایق حال آن باشد وطن را دوست داشت بقدر افزونی معرفت خود در اینمقام محبت هم کامل شده وبدرجهٔ اعلای آن میرسد بنابراین محبت وطن هم طبیعی و فطری است وهم تحصیلی واختیاری٠

﴿ اولا الأعتبارات لبطلت الحکمة ﴾

ازمجمل آنچه تا حال کفته شد هم معنئ وطن وهم معنئ محبت وطن واستحقاق آن بمحبت وطبیعی وهم اختیاری بودن آن آشکار کردید ٠ حال معنی حدیث شریف را بنظر باید آورد که میفرماید ﴿ حب الوطن من الأیمان ﴾ ایمان بمعنی باور کردن و تصدیق است که شخص امین و خاطر جمع می کند مخاطب را از خلاف امر مصدق خود ٠ ویکی هم ایمان شرعی است که عبارت است از تصدیق کردن چیزهایی که بحکم دیانت ثابت شده است که بدین واسطه شخص مؤمن خودرا از مسؤلیت حقه و اخرویه امین و خاطر جمع تواند کرد ٠ زیرا اصل مادهٔ ایمان از امش مأخوذ است ٠ پس وجوه معانئ حدیث حب الوطن را بایددراینجا ملاحظه نماییم و بکوییم که محبت فطریهٔ وطن از مقتضیات ایمان است ٠ کدام ایمان؟ ایمانی که تمامی فطرتها باآن مجبول ومخلوق است بعلت اینکه هر مولودی بفطرت ایمانیه مفطور است وهمان است ٠

﴿ فطرة اه که مردم را برآن آفریده است ﴾

وهمچنین است محبت وطن که درمقام تفصیل آدمی را حاصل میشود ٠ که آن نیز ازشؤنات ایمان است و انسان درهردین ومذهبی که بوده باشد این محبت باز از اوصاف ایمان است چه صفت نیك درهر جا دیده شود از ایمان است وخاصهٔ ایمان مانند دیکر صفتهای نیك که اصلا ازشعبه‌های ایمان است ودرهر فردی از افراد انسانها پیدا میشود مثل سخاو کرم وحلم وشجاعت ودیکر اوصاف حسنه واخلاق حمیده که همه ازآثار ایمان است ٠

پس حب وطن درهر حال از ایمان است و کسانی که لاف از ایمان میزنند و بصفت ایمان موصوف‌فند باید در مراتب محبت وطن بدرجهٔ اعلا رسیده باشند این است که درعنوان سخن نوشته شد٠

﴿ دینت از حب الوطن آمد درست ﴾

هرکه حب الوطن را ندارد دین اورا ناقص باید شمرد وهرکه حب الوطن دارد این صفت اورا از آثار ایمان باید دانست ٠

بالجمله آنچه تاحال کفته شد مجملی ازمعنی حدیث شریف بود ومیدان سخن دراین مطلب چندان وسیع است که حدود آن ناپیدا است بنابراین اکنون را بهمین قدر کفایت رفت اکر موقع ومناسبتی بدست آیدباز رشتهٔ مطلب را ازدست نخواهیم داد ٠

مجلس عمومی که در اول ماه مارس رومی افتتاح آن حسب الأرادهٔ سنیهٔ پادشاهانه مقرر است ٠ درهنکام کشوده شدن مجلس اعلیحضرت اقدس

پادشاهی بوجود مسعود همایون تشریف فرمای دائرهٔ مخصوصهٔ خودشان که در مجلس مرتب میباشد خواهند کردید . ولی از قراریکه دوروز است شایع کردیده اعضای مجلس مذکور در روز معین بسرای همایون ملوکانه عزیمت کرده ورسم افتتاح مجلس در مابین در حضور اعلیحضرت سلطانی بمیمنت و فرخنده کی اجرا خواهد کردید.

عالیجناب یعقوب خان که از جانب امارت کاشغر عازم است .

کاغذی از بمبئ بتاریخ ۲۲ محرم ۱۲۹۴ بشیخ محمد ضیاء الدین که وکیل امور امارت کاشغر در اسلامبول است نوشته واظهار کرده است که خداویردی افندی نامهٔ همایون اعلیحضرت اقدس پادشاهی وسایر نوشتجات را که می بایست با مارت کاشغر ببرد بدهلی آورد چون ناخوش بود وراهها هم در این فصل صعب المرور است وباینطورها در مدت پنجماه بکاشغر نمی توانست برسد . بنابراین شخصی که از راهها بلدیت دارد معین کردید که نامه وتحریرات را درسه ماه بامارت کاشغر برساند و خداویردی افندی را مراجعت داده همراه خود در این نزدیکیها عازم اسلامبول خواهیم شد . چون بعض اسباب و اشیاء عقب مانده است با واپور دوم انشاالله روانه می شوم . این قدر تاخیر مدت اقامت در اثنای راه که در این صفحات کردیم بجهة این بود که مردم را از بعض چیزها آکاهی داده ودربارهٔ آنها تشویق و ترغیب لازم را بعمل بیاورم وخیلی فائده از این جهة در ممالك هندوستان وبمبئ و کلکته وترکستان وافغانستان حاصل شد وبرای اینکه عموم ملت اسلامیه که در این صفحات هستند در خصوص امر جهاد وفدا کردن مال وجان در راه اسلام ودولت اسلام بمقام غیرت واتفاق برآیند توجه عمومی مشاهده ومحسوس کردید .

روزنامهٔ (غولوس) منطبعه در پتربورغ می نویسد اقدام کردن صربستان و قره طاغ با مر صلح واستسلام مسئلهٔ شرق را مشابه کرد بوضع زمانی که در اینباب در برلین لایحه نوشته می شد . اصلاح اوضاع عیسویان دلیل امیدواری بر بقای صلح خواهد بود .

روزنامهٔ (نور) که مروج پولیتیك دولت روس است نوشته است که نتیجهٔ صحبتهای پارلمنت انکلیس طوری نیست که تاثیر در اصلاح امور داخلیهٔ دولت عثمانی وآسوده کی ملل عیسویه نماید . واز قراریکه اخبار نویس پترپورغ می نویسد صحبتهای مذکور در نزد روسها بنظر خوب دیده نمی شود . بعلت اینکه مسلك دربار انکلیس طوری است که نه صلح را نتیجه میدهد و نه جنك را واین مسلك باعث این خواهد شد که دولت روس یك قرار قطعی درکار بدهد که از این مخارج بی فائدهٔ تدارکات جنك استخلاص حاصل نماید .

پریروز وکلای قره طاغ در خصوص مواد صلحیه با جناب صفوت پاشا وزیر امور خارجیه آغاز بمذاکره کرده اند و مستشار خارجیه نیز در آن مجلس بوده است از قرار مذکور مطلب وکلای مرقومه همان مطالبی است که اعضای کونفرانس در بارهٔ قره طاغ بمیان آورده بودند اکرچه تفصیل مراتب بدرستی معلوم نکردیده است ولی بابعالی بقدریکه ممکن است مساعده در انجاح مسؤلات قره طاغ خواهد نمود . امید هست کار صلح واستسلام آنها نیز بطور معتدلانه سمت انجام پذیرد . اکر از خارج انکشتی درمیان کار نباشد وشرنفاثات فی العقد کار را بعقده نیندازد .

در خصوص استعفای چند نفر از مبعوثان دوائر اسلامبول وتوابع درنسخهٔ پیش شرحی نوشته بودیم از قراریکه در ثانی معلوم شد از میان ده نفر که انتخاب شده بودند جناب یوسف پاشا ناظر مالیه ورشادت مآب شیخ عثمان افندی استعفا کرده اند . وبجای ایشان فضیلت مآب یوسف افندی تکوشی با کثریت آرا منتخب کردیده و در خصوص انتخاب یکنفر دیکر سخن درمیان فتوت مآب عمدة التجار سلیمان افندی سباعی زاده و حاجی احمد افندی کتخدای آستچیها مانده وپس ازکیرو دار رایها بالاخره اکثریت مطلقه درطرف حاجی احمد افندی مانده واورا انتخاب کرده اند .

در خصوص این انتخاب چند کلمه سخن کفتن را تکلیف روزنامه نویسی وخیرخواهی ملت میدانیم اکرچه این مطلب در درجهٔ اولی ربط بصحایف اخبار ترکی العباره دار دوتا حال ازایشان اقدامی در اینباب ظاهر نشده است لکن محض اینکه دقت و همراهی ایشان را هم در اینباب دعوت کنیم بنکارش سخنی چند پرداختیم .

فتوت همراه حاجی احمد افندی کد خدای استچیهارا که انتخاب کرده اند بطوری کهازاحوال او کسب اطلاع شده است واقعا مرد بادیانت و مستقیم الحالی بوده وحسن ظن عامهٔ دربارهٔ خود حاصل کرده است . لکن سخن دراین است که تنها صفات مذکوره درامر انتخاب مبعوثی کافی نیست . ودرجایی که کار میان مومی الیه و فتوت همراه سلیمان افندی مانده باشد رجحان لیاقت سلیمان افندی برای مبعوثی بمومی الیه ازبدیهیات است .

سلیمان افندی که از یك خانوادهٔ معروف است وخود اول تاجری است که ازملت عثمانیه در اسلامبول هست علاوه براینکه همه صفات مستقیمه واطوار معتدلانه را مالك است مردی است کارآکاه و بااطلاع وباخبر ازنکات پولیتیکی وجهات منافع ومضرات ملتی وآنچه برای مبعوثی ملت لازم است . اکرچه افندی مومی الیه باوجود کثرت مشغله وامور تجارتی که دارد دور نیست که اکر انتخاب هم میکردند خودقبول نماید مکر بملاحظهٔ ملت خواهی وغیرت وطنیه که دارد وبموجب حسن ظنی که ازاین جهات دربارهٔ اوحاصل است می توانست در راه ملت هر کونه زحمت ومضرت مالی رانیز برخود هموار نماید . ومساعی مومی الیه که درفقرهٔ اعانهٔ عسکریه کرده ودر وقت تشکیل عساکر ملیه هم خودوهم برادر وفرزند خودرا در جریدهٔ داوطلبان قید وثبت نمود نمایندهٔ درجهٔ غیرت ووطن پرستی مومی الیه است بالجمله افسوس داریم از اینکه اکثراهالی که انتخاب می کنند از پارهٔ دقایق واطراف مطلب بی خبرند وباعتقاد شان این کار مبعوثی چندان امر مهمی نیست ومرد ظاهر الصلاح وبادیانت ومانند اینهارا باید برای وکالت ملت معین کرد و زیاده براین تفصیل را در اینجا لازم ندانسته . با نصاف وامعان اهل خرد محول میداریم .

﴿ روس لاف زن است ﴾

روزنامهٔ (پستر کورسپوندانج) بعنوان فوق کاغذی از پترپورغ نقل میکند .

بریاست اعلیحضرت ایمپراطور روس درسرای ایمپراطوری مجلس خاص وزرا منعقد گردید پرنس غورچاقوف از امور سیاسیه وکارهای دولتی ووزیر جنك دولت روس از تدارکات جنك سخن گفتند و نتیجهٔ آن را براین قرار دادند که تدبیر سریعی باید درکار کرد .

پرنس غورچاقوف اظهار کرد اتفاقی که درمیان دولتها حاصل شده است . بقدریکه بکار منافع روسیه بیاید همین است که هست وزیاده براین نتواند بود دولت روس باید فرصت رافوت نکرده دراجرای قرارهای کونفرانس اهتمام کند اگر این کاررا از پیش نبرد دولتهای اوروپ در مقابل این هیچ کاری نخواهند کرد .

وزیر جنك مقایسهٔ لشکر واستعداد دولت روس را بادولت عثمانیه بیان کرده وعرض نمود که استعداد جنگی دولت روس آماده وحاضر است کازت مذکوراین وایات رادرج کرده ومسئولیت آن راهم بعهدهٔ خود گرفته است .

(حقیقت)

درضمن تلگرافنامهای مؤرخه روز سه شنبهٔ گذشته از بلغراد که مقر حکومت صربستان است مینویسند . (پرنس میلان) حکمران صربستان بیان نامهٔ منتشر کرده است . که مناسبات صربستان با دولت علیه بطوری که پیش ازجنك بود جاری میباشد . ومحاصرهٔ که از جانب عساکر پادشاهی درصربستان هست برداشته خواهد شد . ودر دوازدهم ماه مارس رومی هم عساکر عثمانیه صربستان راترك نموده ازجاهایی که تسخیر کرده بودند دوری خواهند جست . دراین صورت بقاعدهٔ صلح باید رعایت کرد ودرمیان اهالی وجود یك محبت برادرانه لازم است که بدین واسطه ترقیاتی راکه ازدست داده اند باز بدست بیاورند .

از قراریکه روزنامهٔ (موریال دیپلوماتیك) مینویسد که درخصوص اجرای اصلاحاتی که ازجانب بابعالی دربارهٔ ولایات معلومهٔ روم ایلی وعده داده شده است . (اورددربی) وزیرخارجهٔ انکلیس بایلچی خود شان که درپترپورغ دارد دستور العمل داده است . دولت انکلیس دراینباب رای وخیال دولتهای دیگر را سؤال ومعتقدات آنها راموافق مقاصد خودیافته است .

ولی این مذاکرات که حالانیم رسمی است پس از گذشتن مذاکرات صلحیهٔ صربستان وقره طاغ سمت رسمیه پیدا خواهد کرد .

جواب قطعی که دراین مسئلهٔ عمده ازجانب دولتها داده خواهد شد پس ازآن است که ازجانب دولت روس جواب داده شود .

از قراری که کازتهای وین مینویسند . جمعیتهای فساد درممالك روس ظهور کرده است . وبدانجهت دولت روسیه مجبور است که قشون زیاد بمحافظت بعض شهرها مأمور نماید . ومی ترسد از اینکه فسادهای داخلی ظاهر شود .

روزنامهٔ طاغبلات مینویسد . اینکه میگویند دولت روسیه لشکر خودرا عقب خواهد کشید . اصل ندارد . بلکه بعکس بکوماندانهای کشف وقفقازیه امر داده است . که چند روز بعد بحرکات عسکریه مباشرت خواهند کرد . جنرالهای روس میگویند که تا مال سبب تاخیر حرکات عسکریه سردی وناسبی هوابوده .

کازت پسترلویدمینویسد . ازامروز تا چهار هفته دیگر دولت روس اعلان جنك نخواهد کرد .

برموجب امر اعلیحضرت ایمپراتور روسیه سه فرقهٔ جدیدعسکر طوپچی تشکیل خواهد شد .

(ویزتاعبلات) نام کازت منطبعهٔ وین می نویسد از جانب جناب مستطاب صدراعظم بدول معظمه تحریراتی خواهند نوشت که توقف لشکر دولت روس درسرحدات دولت علیهٔ عثمانی بابعالی را از اصلاحات داخلیه واجزای احکام قانون اساسی مانع خواهد بود . وازدول معظمه درخواست خواهند کرد که اردوهای دولت روس از سرحدات برداشته شود تابفراغت خاطر مشغول تاسیس مجالس واجرای احکام قانون اساسی بشوند .

نایه فرایه پرسه ازروی تلگرافی که ازاسلامبول گرفته مینویسد . بابعالی بعد ازعقد صلح باقره طاغ مأمور بزرگی بامأموریت مخصوصه باوروپ روانه خواهد کرد .

کازت پرلیز طاغبلات مینویسد . در بلغراد جمعیت فسادی ظهور کرده . ومقصود ایشان خلع پرنس میلان بوده . حکومت مطلع شده وچند نفر ازاعضای جمعیت مذکوررا گرفته ومحبوس نموده اند .

کازتهای فرنکستان مینویسد . دولت روس جواب تحریرات خودرا طلب میکند . دول اوروپ جواب خواهند داد . که قرارداده اند بدولت عثمانیه یکسال مهلت داده شود که درمدت مزبوره اصلاحات موعوده را اجرا نماید . وبدین سبب دولت روس بی آنکه بناموس خود خلل بیاید لشکر خودرا از حدود عثمانی پس خواهد کشید .

پرنس منجیقوف از صاحب منصبان بزرك دولت روس با مأموریت مخصوصه به برلین رفته است .

بعداز رد کردن بابعالی مطالب کونفرانس راپرنس غورچاقوف تحریراتی بسفرای خود که در پای تختها دارند نوشته بود که سابقا ترجمهٔ آن تحریرات را نوشته بودیم . تاحال ازجانب دولتها جوابی بتحریرات مذکوره داده نشده وکاررا بمذاکرات سیاسیه وصلح جویانه انداختند . ودراین مطلب دولت انکلیس پیش افتاده وتدبیری می اندیشد که صلح ومسالمت برقرار بماند وآتش جنك وستیز مشتعل نگردد . ولی توقع دولت روس ازدولت المان و بعض دولتهای دیگر این نبود بل منتظر بود که دولت المان اقدام کند و بگوید که قرار داد ومطالب کونفرانس را بابعالی باید قبول بکنند وسایردولتها هم براوتأسی و پیروی کرده بابعالی را بر قبول این مطلب وادارند . حال آنکه این تصور اگر ازقوه بفعل می آمد نتیجهٔ آن بجز از اعلان جنك عمومی دراوروپ چیز دیگر نبود . اکنون بعض روزنامهای روس بزبانهای مختلف اظهار تاسف ازعدم وقوع همچنان بلای ناگهان عمومی می کنند که گویا اگر دولت المان اینطور میکرد حقوق وشان دولت روسیه مصون ومحروس میگشت . وحال انکه واضح است که درصورت وقوع جنك عمومی گذشته ازاینکه مضرات عمومیه وخونریزیهای بسیار را دراطراف ممالك غرب وشرق وشمال مستلزم بود بهره بردن دولت روس ازاینگونه جنك مشکوك بوده بل اگر دقت بشود بهره نبردن هم خالی ازقوت نبود . و برفرض احتمال بهره‌مندی زهی بی انصافی است درکاری که هیچ ربط مخصوص بدولت مشارالیها ندارد بامید ادنا منفعت محتمله جهانی را بحرکت درآورده باعث تلف شدن کرور کرور نفوس شود . و بدین واسطه میزان آسایش عمومیه نیز از اعتدال بیفتد وهرج ومرج بزرگی اطراف جهان را فرا گیرد .

بالجمله دولت روس ازاین مطلب مسلك آخری را که پیش گرفته است بهترین مسلکها است وهرچه بصوابدید خیرخواهانهٔ دولتهای بی غرض بکند صلاح خود وجملهٔ اوروپ خواهد بود . وامیدواریم که عزیمت جنرال اغناتیف به برلین وپاریس ولندن نیزبهمین ملاحظه بوده وجنرال مومی‌الیه بعد ازتمام کردن مذاکرات بادولت المان وفرانسه حاصل آنچه را که ازدولتین مشارالیهما داشته باشد درلندن بالورد دربی بمیان آورده ومطلب راتنقیح کرده وتدبیر بقاعده وبی ضرری بکار برند که هم مقصود حاصل گردد وهم ازشان دولت روس چیزی کم نگردد .

اعلیحضرت ایمپراطور روس یقینا طالب صلح ومسالمت است واتفاق دولتها درمطالب شرقیه که بواسطهٔ انعقاد کونفرانس حاصل شد بهترین وسائل است دراستقرار حال صلح ومسالمت وباعتقاد قوی توانیم گفت که نتایج این اقدامات دولتها که درزمینهٔ صلح جویی دارند بهدر نخواهد رفت ودولت روس باسانی درجنك وستیز را باز نخواهد نمود .

کار صربستان گذشت وقرارداد قره‌طاغ نیز دور نیست دراین چند روز بگذرد و باوجود اهتمامات بابعالی درخصوص گذرانیدن این کارها که اصلاح آنها محض صلاح دولت وملت وقطب نمای صلح عمومی است . وباوصف اعتدال نیات دولتهای اوروپ وحصول امید براینکه بزودی بقیهٔ کارهارا نیز قراری داده شده درباب اصلاحات بعض ولایتها هم اگر سخنی باقی بوده باشد مدتی برای آن معین کردد . وبابعالی بطوریکه تکلیف اعمار ملك ومقتضای ترفیه حال رعایا و برایا است همه را دراندك زمانی بعمل خواهد آورد کمال امیدواری را توان داشت براینکه دراندك زمانی این غائلهٔ مترا که که مانند کابوس برروی آسایش عمومی نشسته است ازمیان برخیزد وهمه خیالات از پریشانی واضطراب وارهند وکار عالم رو براه گردد

تفصیلی را که کازت اسلامبول در خصوص رهبانیت و ازدواج کشیشان از روزنامهای فرانسه نوشته بود درنسخهٔ پیش ترجمه کرده ونکارش بعض مطالعات خود را نیز در این نسخه وعده کردیم .

خلاصهٔ سخن (مسیوراسپایل) وتحقیقات روزنامهای فرانسه که در فقرهٔ مذکوره تقویت قول او را کرده‌اند این است که منع کردن کشیشان را از ازدواج مغایرقاعدهٔ آزادی وجدان ومذاهب است وعلاوه براین اصل این قاعدهٔ ممانعت که درشریعت مسیحیه وباعتقاد کاتولیکها هست ازجملهٔ بدعتهایی است که در این اواخر گذاشته شده واحکام انجیل ونامهای رؤسای مذهب عیسویه همه تصریح کرده اند براینکه اسقفها وکشیشان بایدزن داشته باشند . وهمچنین است فقرهٔ ترك حیوانی ومنع کردن ازخوردن گوشتی که خدا آنرا حلال فرموده است اگرچه دریك مدتی اززمان بوده باشد . مع ذلك این بدعت درمیان عیسویان ازسال ۱۰۷۳ باینطرف بواسطهٔ تصرفات عرفیه و اوامر حکومتی آغاز بشیوع کرده بعد در مجلس معلومهٔ عیسویان منع ازدواج را قاعدهٔ مذهبیه کردند که حال قریب هشتصدسال است این بدعت شایع گردیده است .

مطالعهٔ که در این مطلب باقتضای مقام توانیم آورد درخصوص موازنهٔ کلیهٔ مطلب است با اصل شریعتها و بیان مفاسد و معائبی که بسبب تصرف خودسرانهٔ رؤسای مذاهب قدیمه درکار ادیان وشرایع حاصل شده است . وگرنه اساس شریعتها اصلا یك نقطه منتهی وهمه موافق احکام عقل مستقیم است .

اگردرست دقت بشود قوانین مقدسهٔ اسلام در کلیات احکامی که بعموم مکلفین تعلق داردفرق آشکارو بزرگی با اساس شرایع دیگرندارد و این هم درصورتیست که تصرفات و مبتدعات را ازمیان برداریم و ملاحظه کنیم که اگر احکام برحسب تغییرموضوعات تغییری بپذیرد منافاتی بااساس مطلب پیدا نتواند کرد .

لاجرم چون هواوهوسها وغرضهای شخصیه بمیان کار آمده و ازحقیقت مطلب اعراض شده وتصرفات در اطوار شریعتها کرده اند . این است که درامور ادیان وشریعتها فرقهای فاحش بنظر میآید. حال آنکه اگر بقاعدهٔ دیانتی و بحکم عقل مستقیم نظر کنیم نباید اینقدرها اختلاف وتفاوت درامر شرایع وادیان بوده باشد .

واین مطلب درنزد خردمندان مستقیم الأدراك چنان واضح وآشکار است که هیچ محتاج باقامهٔ برهان ودلیل نیست . اگر بوجود خدای توانای اعتقاد کنیم ودیانتها وپیغمبران را نیز ازجانب خدا بدانیم ناچاریم از اینکه تصدیق کنیم که درکار اساس شریعتها نباید اختلاف بزرك وتناقص کلی بوده باشد . وهمانا بقوت قلب توانیم گفت که بایابد وجود خدای کامل الصفات وبودن شریعتها

وحاملان شرایع را ازجانب خدا اعتقاد کرده و بکوییم درکلیات شرایع اختلاف بزرك نیست و یا آنکه اساس مطلب را انکار کرده در باب وجود خدای کامل الصفات وشرایع و پیغامبران شك وتردید داشته باشیم وچون بالبداهه دومی باطل است پس اولی را باید تصدیق کرده وایمان بیاوریم .

لکن آنچه برخلاف این می بینیم عمده علتش همان است که اجمالا ذکر شد که تصرفات خود سرانه درشریعتها شده وحکمت اختلاف شرایع وتغییرات جزئیهٔ حقه را نفهمیده وتاویلات بعض سخنان پیغامبران وجانشینان ایشان را اسباب پیشرفت مقاصد شخصیه نموده وکار ادیان ومذاهب را هرج ومرج کرده وکاررا بجایی رسانیده اندکه بوجهی لایق خدایی خدا وکاملیت صفات خدایی نیست وازاینجا است که بسیاری ازاهل ادیان دراصل مطلب بشك وشبهه افتاده وبالأخره ازراه راست بیرون رفته اند . وحتی جسارت ورزیده دررد برعوم مذاهب وادیان کتابها وتالیفها نموده اند وکسی ملتفت نشده است با اینکه ممکن است اینها را بیك نقطهٔ مستقیمه دعوت کرده اساس مطلب دانسته شود وجهات اختلاف جزئیه که نیز باقتضای حکمت وبامر خداست معلوم گردد .

مردمان ناقص الفهم بهمین طورها خواسته اند طریق گمراهی را پیش گیرند وانکار شرایع وادیان را مایهٔ استخلاص خودشان از تکالیف دنیا وآخرت سازند ولی خردمندان تصدیق توانند کرد که سخنان جاهلانه واقع را تغییر نمیدهد وباین تصورات انسان اززیربار تکالیف بندگی بیرون نتواند رفت واگر برخلاف اینگونه هواهای نفسانی روزجزایی که عقل وحکمت نیز حکم بوجود آن میکنند بوده باشد آنوقت این سخنان واهی هیچ وزن وقیمتی نخواهد داشت ومنکران دیانت را اسباب استخلاص ازمواخذه ومسئولیت نتواند گردید .

(آه اگر از پی امروز بود فردایی)

چون این مطلبی است طویل الذیل که تحقیق آن محتاج بتمهید مقدمات چند است وشرح وتفصیل درآن هم خارج از اقتضای وضع روزنامه نمیدانیم لهذا اکنون را در فقرهٔ رهبانیت و ترك ازدواج سخنی چند بکوییم و این یکی را شاهد بر کلیهٔ مطلب خود سازیم .

واضح است بحکم شریعت مقدسهٔ اسلام که بنص کلام مجید ربانی رهبانیت که شرط عمدهٔ آن ترك ازدواج است ممنوع ومنهی عنه است وچیزی است که عیسویان آن را بی آنکه از حضرت مسیح و حواریان دلیل معقولی در دست داشته باشند ازپیش خودشان اختراع کرده اند می فرمایند ﴿ورهبانیتی که آن را ابتداع کرده اند﴾ یعنی بدعت گذاشته اند . ﴿ ولا رهبانیه فی الأسلام﴾ این حکم آلهی است که موافق بقواعد عقلیه و طبیعیه است که اگر قدری تأمل نمایم خواهیم دانست که هرکس منع بکند ازدواج را مثل این است که خدا وشریعت خدایی را انکار کرده باشد و هر کتابی که این مطلب را تصدیق بکند خدا وحکمت خدارا تکذیب نموده است . هر گاه نکاح کردن ممنوع باشد مثل این است که بکوییم کشتن انسانها هم جایز است . بعلت اینکه نکاح و ازدواج سبب تولید وخلقت انسانها است و منع آن مستلزم عدم تولید آنها و چون تالی باطل است پس مقدمه نیز باطل خواهد شد . و مانند اینکه فرقی نیست میان اسقاط جنین و کشتن آدمی کذالك فرقی نیست میان منع ازدواج واسقاط جنین . زیرا کرور کرور نطفه‌ها که مستعد انسان شدن هستند باطل گردیده وظلم در حق آنها می‌شود .

کشیشان که قوهٔ شهوت بحکم طبیعت در آنها موجود است اگر از ازدواج ممنوع شوند اولا بدین واسطه حکمت خدا باطل گردد بعلت اینکه گذاشته شدن قوهٔ شهوت در انسانها بحکمت خلقت است و برخلاف مقتضای خلقت کار کردن ابطال حکم حکمت خدا است . ثانیا اینکه شهوت را از هزاران یکی نمی تواند بی اثر بگذارد ومحکوم آن نگردد و چون از استعمال آن بطور مشروع بحکم شریعت موضوعه و مبتدعه عاجز باشد بناچار بطورغیر مشروع باید آن را استعمال کند که این نیز چه قدرها باعث معایب و مفاسد ظاهریه ومعنویه است خصوصا در حق کسانی که نام ایشان رؤسای روحانی و حافظان شریعت گذاشته می شود .

رؤسای روحانی که محرم خانهای مردم وامین عرض وناموس مردم باشند چگونه می توان آنهارا ازعزبها قرارداد ؟ و باقتضای بعض قواعد مذهبی دختران وزنان ملت را که ازگناهان خودشان درحضور ایشان استغفار وتوبه می کنند چگونه می توان بدست محرمیت شهوت آمیز آنها سپرد ؟ آیا همچنان رؤسای روحانیه حافظ وحامی شریعت وقوانین شریعت توانند بود ؟ آیا مردمان خردمند وباهوش که این اطوار قوانین ونتایج آنها را ازرؤسای مذهب می بینند حق ندارند که سخنان زشت ونالایق درحق آنها بگویند وکم کم این سررشته بدست جاهلان افتاده ازجزء بکل حکم کنند وازکل بکلی تا آنکه جسارت کرده العیاذ بالله زیرآب شرایع وادیان را بکمال بی شرمی و بی خودداری بکشند . آیا گناه اینگونه جسارتها و بی دینیها برذمت کیست .

بالجمله درکار باین آشکاری که عقلا ونقلا معایب آن واضح است ودرهیچ شریعت وکتاب لایق اعتمادی نیز همچنان حکمی نیست کرور کرور عیسویان اعتقاد کرده ودرقرن نوزدهم میلادی این مطلب را ازارکان دین وشریعت میدانند وسهل است اصرار دارند در اینکه حکومت هم کشیشان بیچاره را که بحکم عقل وآزادیٔ وجدان ویا ازبابت فهمیدن نکات شریعتی می خواهند کار مشروعی کنند جبرا وقهرا ازازدواج منع نمایند !

فقرات انجیل وسائر دلائل مسیو (راسپایل) که درنسخهٔ پیش نوشته شد بسیار متین و بقاعده نوشته شده است . وآن مطلبی است که باقتضای وضع مباحثات خودشان نوشته اند . ولی مقصود ما از تفصیل مطلب اثبات این بود که اولا قوت قوانین اسلامیه بدین قرار است که نمونهای آن درمد نظر است وثانیا وضع تصرفات وتغییرهایی که درامر شریعتها کرده اند معلوم گردد . وهم معنی نص انجیل حاضر که از قول حضرت مسیح میگوید (من نیامده ام شریعت را برهم برنم بلکه برای تکمیل کردن شریعت آمده ام) فهمیده شود .

پس باید ازاین سررشتهٔ کمی درامر مذاهب وادیان اطلاع حاصل کرده وباقی کاررا براین قیاس بدانیم مثل حرمت شراب که درجاهای بسیار ازتوریة وانجیل ذم آن شده ودرنسخهٔ دیروزی هم اجمالا اشاره بآن شد آمده اند واین را حلال کرده اند سهل است که اورا خون حضرت مسیح نامیده ومیخورند !!! زیاده براین در این

صحیفه نوشتن کنجایش ندارد وکرنه ازکارهای بعض رؤسای روحانیه خیلی چیزها هست که همه ازاین قماش است ٠

(فار دو بوسفور می نویسد)

چندی است که صدای شیپورهای جنك از پتربورغ نمی آید علامات صلح دیده می شود ٠ حتی روزنامه‌هایی که اصرار در هواخواهی اسلاوها داشتند آنها نیز معتقدات صلح جویانهٔ خود شان را بیان می کنند ٠ ولی تدارکهای جنك پی در پی دیده می شود٠ اینقدر هست که روسها برای خاطر جمع کردن وجدان و تصورات خودشان درتدارك جنك ایستاده گی دارند ٠

چندی پیشتر رکهای غیرت جنك جویانهٔ روسهاتا حکومت و سرای ایمپراتوری حرکت کرده بود و این هیجان و حال هنگامه جویی بیك اشارتی که از جاهای بلند کرده شد٠ همه ساکت وارام شدند ٠

روسهای عیسوی مذهب که در این فصل در پرهیز بزرك هستند همه چیز را بشکل پرهیز انداختند وکارها را زروی کمال پرهیزمی کنند ٠ اعلیحضرت ایمپراتور درآن اثنا که بایلچی انکلیس گفته بودند اعلانات من ازاعلانات پادشاهانی که صاحب حکومت مشروطه هستند معتناو مهمتر بودبزبان ملایم وموافق وضع حقیقت کار سخن گفته بودند واحوال امروزی این سخنان ایمپراطوی را تصدیق نمود ٠ مقصود ایمپراتور بمنزلهٔ مقاصد همه روسها است آیا یك کارنا کواری بظهورپیوست که شمشیر ایمپراتوری را که خیالات و متصورات عمومیهٔ روسیه را اداره میکرد باز درغلاف خود کذاشت ٠

این کیفیت بچند طوری حمل می شود ٠ بعض میکویند چون دولت عثمانی ششصد هزار لشکر مسلح وآماده کرده است ٠ بدین جهة آن حرارتی که روسها درمیان خودشان داشتند سرد شده است ٠ دیکران و خصوصا روزنامه‌های انکلیس را اعتقاد این است که دولت روس از خط خرکت کونفرانس نمی تواند سوا بشود ٠ وبدین جهة از جنکی که فائده ظاهریه از آن ملحوظ نیست اجتناب می کند ٠ وبعقیدهٔ ما این تغییرپولیتیك که درپترپورغ شده است نه اسطه دوعلت مذکوره نیست ٠

این یکی را تصدیق نتوانیم کرد که آماده شدن قشون دولت علیه باعث معطل ماندن خیالات دولت روس کردد اکر استعداد جنکی دولت علیه مکمل است امر مالیاتی ونقدی دولت درهم ولایق افسوس است مانع ازطول مدت جنك ودولت روس هم ازاوضاع مالیاتیٔ دولت علیه می‌توانست آکاهی حاصل کرده و بداند که دولت علیه زیاده بر یك سال نمی تواند مداومت بجنك کند واین یکی راهم می‌توانست واسطهٔ غلبهٔ خود انکارد ٠ روزنامهای انکلیس چنان میدانند که پروغرام ونقشهٔ کونفرانس مقابله نمی تواند بکند بجان فشانی‌دولت روس که درخصوص یك جنك طولانی که درنظر داشت واین پروغرام را یك مساعدهٔ جزئیه برای حرص وآزدولت روس تصور میکنند ٠ لکن آرزوی مخصوص دولت مشارالیها وجمعیتهای مخصوصهٔ روسیه این بود که در دوسمت بلقانها یك ایالت بلغارستانی تشکیل شود ٠ واین مقصد ازمقتضیات پولیتیك روس بود که از سال ۱۸۳۰ بانظرف پیش کرفته بود ایالات ممتازه که کونفرانس تکلیف میکرد میبایست بطور اختیار اداره ومانند یك امارت بشود وصاحب منصبان نظامی روس با آنجا آمده تعلیم ومشق بدهند واسلامبول هم ازاستحکامات طرف شمالیه یعنی از بلقانها و کوهستانهای موجودهٔ آنجا محروم کردیده وراهی برای غلبه واستیلای دولت روس باز کردد ٠

دراین حال اعتقاد اینکه روس از این جنك بهره‌مندی برای خود ملاحظه نکرده است پری‌هم اعتقاد درست و بجایی نیست واین مطلبی است که تنها آنانکه از پولیتیك شرق اطلاع ندارند ویا آنکه از غایت تکبر نمی خواهند بنادانیٔ خودشان اعتراف کنند این اعتقاد را توانند کرد و پروغرام کونفرانس را باقتخار تمجید وستایش میکنند ٠

دولت روس اکر بتواند امیدوار باشد براینکه آن پروغرام از پیش خواهد رفت این را یك اسباب پیشرفت کار برای خود دانسته بازازجنك اجتناب نخواهد کرد ٠

ولی دولت روس بیك آدمی میماند که برای او یك منفعت فوق المأمول نشان داده شده ومیخواهد آن منفعت را حاصل کند لکن درآن ضمن پی‌میبرد بوقوع مضرتی‌وکناره جویی ازطلب آن منفعت میکند ٠

دولت اوستریا که بکمال آسانی بداعیه‌های دولت روس موافقت نمود وخیالات او را که می خواست از پیش برد مشارکت کرد ٠ شبهه وامید دولت روس را قوت داد دولت روس ازیکطرف لشکر خودرا آمادهٔ جنك کرده وازطرف دیکر معتقدات ونیات دولتهای اوروپ راخواست وزن بکند وهیچ شك نداشت دراینکه دراوروپ دشمنهای زیاد دارد ازآنجمله یك دشمن دارد که ازصلح وسلم وامر محافظت اسلامبول بوجهی غفلت نمی کند و یك دشمن اوهم همسایه اوست٠ درضمن این بحران یك دولابی هم دولت المان دربارهٔ اودارد ٠ سخنان پرنس بسمارك که ازقبیل معما می باشد کویا باعث تامینات مصلحانهٔ دربار پترپورغ کردیده است ٠ خیلی سببها هست که دولت المان می خواهد قدرت وقوت روسیه کمتر بشود واز یکطرف هم دولت فرانسه درتدارك است که ایالتهایی را که درجنك المان ازدست داده است بواسطهٔ یك جنکی پس بکیرد واز طرف دیکر روس هم در این خیال است که از این دشمنی که درمیان فرانسه والمان هست یك فائده وبهرهٔ بردارد ودولت المان میخواهد بسلامت وآسانی از این موقع مخصوصی که درمیان دودولت دارد بیرون برود ٠

المان درضمن منع ترقیات فرانسه بی جهت وسببی نمی تواند هجوم کند ٠ اکرچه پارسال کاهی باین خیالات افتاد ایمپراطور روس بجهة این مباینت که درمیان فرانسه والمان هست دراوروپ صاحب اعتبار ونفوذ شده وحرکت پرنس بسمارك را منع کرد ٠

ولی المان نمی تواند پادو روس شده تابع کیف پانسلاویتها بشود وعار معاونت پرنیات حریصانهٔ دربار پترپورغ را برخود هموار کند ٠ از این بحران که عموم تجارت را بسته ومعطل کذاشته است از فسادهای اسلاوی متولد شده واز اینقره بعد ازدولت علیه دولت المان زیادتر ازهمه متاثر میباشد ٠ پرنس بسمارك که حاضر است در یك مسئلهٔ که فرضا درایالت بومرانیای المان باعث تنزل قیمت اراضی است نیز مداخله بکند ٠ دریك مطلبی که باعث ضرر وایستادن تجارت المان است نمی تواند بی‌طرف بنشیند وتماشا بکند

وهرگز تحمل نمی کنند باینکونه تهدیدات که میکویند دولت فرانسه با دولت روس اتفاق کرده اند دراینصورت چون نمی تواند ترقیات فرانسه را بی‌موقعی منع کند البته میخواهد که روس را ضعیف کرده واندیشهٔ خودرا ازاین طرف کم کند وبدین ملاحظه بالطبع بادولت اوستریا متفق خواهد شد .

باکمال تعجب باید جویا شد که آیا دولت روس این اتفاق پنهانی دولت المان واوستریا را فهمیده است یانه ازاین تبدیل مسلك که در پتربورغ شده است و یکدفعه های وهوی جنك وخودنمایی که خواهند چنان معلوم می‌شود که کویا فهمیده است ومع ذلك دراینباب برای آنکه یك فکر قطعی بیان کرده شود باید منتظر شد که حاصل مذاکرات قرطاغ بابعالی چه خواهد شد .

﴿ تلکرافنامها ﴾

لندن ۲۰ صفر

(مسیو کوساعز) در شعبه عامهٔ پارلمنت اظهار کرد که خواهشمندم مسیو کورتینه که از اعضا است تکلیف خودرا که بمجلس کرده است اصلاح وتعدیل نماید . وحکومت انکلیس ناچار است ازاینکه عهدنامه ۱۸۵۶ را مرعی الحکم بداند .

مسیو بورق درجواب مسیو مونتیکه کفت که تلکرافنامهٔ لورد سالسبری مورخ ۸ ماه فوریه متعلق به بعض اظهارات محرمانهٔ سفرا است . و بنابراین نمی تواند بمجلس عرض شود .

آتن ۲۱ صفر

درمجلس ملتیٔ یونان ازوزرای دولت پرسیده اند که به مادام (فاسته لیوبی) معاش خانه نشینی که داده شده است سبب آن چه بوده است ودراین مطاب معلوم شده است که معاش مذکور بی حسابی داده شده است دهفتاد نفرازمبعوثان ملت که وکلای ملت هستند درضد وزرای دولت بوده ورای خودشان را بیان کرده اند . وشصت نفر دیکر ازمبعوثان تصدیق وزرای دولت راداشته اند . وچون اکثریت درطرف کروه اول بود وزرای دولت ناچار شدند برایکه استعفا ازمأموریت خودشان نمایند .

رئیس وزرا مسیو کرموندوروس استعفای خودرا خواهد داد ودور نیست مسیو دلیورکی بریاست وکلا منصوب کردد .

واشنغتون ۲۱ صفر

مسیو (هیس) رئیس جمهور تازهٔ امریکا بیانیهٔ منتشر کرده است چون این بیانیهٔ مذکور بزبان معتدل وملایم وبطور بی طرفانه است باعث تحسین عمومی وخشنودی فرقه های مختلف کردیده است .

پاریس ۲۰ صفر

کونت شوالوف باینجا آمد که با جنرال اغناتیف که روز پنجشنبه وارد پاریس خواهد شد ملاقات نماید .

دولت انکلیس درخصوص مطالب شرقیه یك قرار قطعی داده است که بدین جهت سیاحت جنرال اغناتیف بلندن بی ثمر و بی فائده خواهد بود . بنابراین بجنرال مومی‌الیه ازجانب دولت روس امر شده است که دیکر بلندن نرود . و بکونت شوالوف هم امر رسیده است که بپاریس آمده با او ملاقات نماید .

پاریس ۲۱ صفر

کونت شوالوف ایلچی دولت روس درلندن امروز بادوك دوکاز وزیر امور خارجیهٔ فرانسه ملاقات کرد .

پتربورغ ۲۱ صفر

روزنامهٔ (انوالیدروس) یك امر اعلیحضرت ایمپراطور روس را که مورخ به هفدهم ماه صفر ۳ ماه مارس بود منتشر کرد . بموجب این امر درهرکدام از پتربورغ وویلنا ووانوف ومسکو فرقه‌های عسا کر روسیه تشکیل خواهد شد . غیرازآنها درهرکدام ازهیئت اردو نیز یك فرقه (کرانادیه) خمپاره‌چی هم مرتب خواهد کردید .

پاریس ۲۲ صفر

جنرال اغناتیف باینجا رسید . وبا قونت شوالوف که ایلچی روس ومقیم لندن میباشد . وبا پرنس اورلوف سفیر پاریس ملاقات کرد .

﴿ تاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

از کارهایی که ازاودر مصرناشی شد و باین واسطه مصریها همیشه برضد ایرانی بودند این بود که کاوی را که مصریها پرستش میکردندهلاك ساخت واین مداخله مذهبی سبب عداوت دائمی مصری باایرانی شد خلاصه بعد از فتوحات مصر مراجعت بایران نمود درعرض راه در وقت سوار شدن بدست خود زخمی بران خودذره و ازآن زخم هلاك شدجمیع مؤرخین متفق القول درظلم وبیرحمی کامبیس دوم میباشند برادر خود اسمردیس را بقتل رسانید بلکه خواهر خود مرءرا کشت معروف است بعد فوت این پادشاه یکی از مغها که موسوم باسمردیس بود در پانصد و بیست ودوخروج کرده شهرت داد که من برادر کامبیس هستم وخواست ایزدی مرا ازکشته شدن خلاصی داده اینك تخت وتاج سلطنت بموجب ارث حق من است هفت ماه بدین تدبیر سلطنت کردتا وقتی یکی ازاهالی حرم کوش اورا بریده‌یافت وانحرف را شهرت داد بزرکان ایران جمع‌شده‌بعد ازتحقیق معلوم نمودند که اسم ریس حقیق بدست کامبیس کشته شده‌واین شخص درداعیهٔ خود کاذب است ویرا کرفته‌بقتل رسانیدند بزرکان ایران مجلس شوری ترتیب داده درتعیین شخص پادشاه مشاوره کردند ازکامبیس اولاد ذکوری نمانده بود وجمیع اقوام ومردم قبیله خودرا کشته بود رجال ایران تردیدی در وضع دولت بهم رسانیده اعتقاد جمعی این بود که‌یونانیان تقلید کرده طرز جمهوری را در ایران زمین رواج دهندبعضی دیکر راعقیده این‌بود که مملکت‌وسیعه سیروس را بایالات کوچك تقسیم نموده ملوك الطوائف قرار دهند دراین تردید بودند و هنوز مصمم خیالی نکشته که داریوش پسر هیستاب که دارا پسر کشتاسب باشد ازفارس که پدرش درانجا حکومت داشت واردشوش که پای تخت سلاطین عجم بود کردید .

(شوش همان شوشتراست) بواسطهٔ علوشان ونجابت فطری وخدماتیکه‌پدراو درزمان‌سیروس کرده ودر اغلب از جنکهای آن پادشاه حضور داشته لازمه رشادت وجلادت از او بروز کرده بود و بواسطه نجابت که داعیهٔ این راداشت که ازنژاد سلاطین کیان است خودرا داخل مجلس شورانمود ورود او بمجلس خیالات را تغییرداده همهٔ بزرکان ایران برخود مخمر نمودند که باید وضع سلطنت راتغییر داده پیروی عقاید سیروس اعظم رانمود امادر

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۳ صفر ۲۵ شباط رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۰۷

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳٤	۷۵

لیرای انکلیس

سوسیته ژنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۰۲	۰۵
بانك عثمانی	۳	۱۳
تراموای بلیرای عثمانی	۱	٤۷

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۲۰
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیچه	۵۱	۱۵
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۵
منات کاغذی یك لیرای عثمانی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰٤	۱۲
بشلك	۱۱۲	۲۰
متالك	۱۱٤	۱۰
پول سیاه	۱٦۲	۰۰
قائمه نو	۱٦۱	۲۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخر الحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلمقانی در بمبیٔ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

درحیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین درباره‌ٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروب سی فرانك .
جهت بمبئی ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجا چهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

تعیین شخص پادشاه مردد بودند که کدام شخص رابااین شغل خطیر متقلد سازند بعد از کفتکوی زیاد آرای مجلس براین قرار کرفت که روز دیکر هنکام طلوع آفتاب چند نفریکه شایستهٔ سلطنت وداعیهٔ این امر بزرك راداشتند در موضعیکه معین شده بود بروند اسب هر کس اول شیهه کشید سلطنت راباو واکذارند داریوش شبا هنکام جلودار خودرا طلبید تفصیل راباو فهمانید ومیعاد کاه را باو نمود وحکم کرد مادیانی درآن موضع برده نکاهدار تدواسب سواری داریوش را همان شب بان نقطه برده مادیان را باو نماید جلودار اطاعت نموده صبح که آن چندتن که هوای فرمانفرمائی جهانرا برسرداشته سواره بان مکان رفته اسب داریوش که شب مادیانی آنجا دیده بود بخیال شب بنای شیهه را کذاشت سایرین ازاسب پائین آمده زمین را بوسیده اورا پادشاه و ملك الملوك عجم خواندند .

﴿ سلطنت داریوش بن هیستاب که دارا ﴾
﴿ ابن کشتاسب باشد ﴾

داریوش بن هیستاب درسال ۵۲۱ قبل از میلاد در شوش تبخت جهانبانی جلوس کرد چندی نکذشت که خبرشورش بابل بسمع آن پادشاه رسید باقشونی آراسته بان سمت نهضت فرمود مدت محاصره بطول انجامید (زپیر) که یکی ازسرداران بزرك ایران بود تدبیری اندیشیده کوش وبینی خودرا بریده باین هیئت خودرا بشهر بابل انداخت و نزد محصورین رفته شکایت از ظلم وبیرحمی داریوش نموده بابلی ها اقوال اورا قبول کرده اورا معزز داشته ریاست خودرا باو واکذار نمودند (زپیر) بداریوش اطلاع داده که فلان شب دروازه را خواهد کشود ومنتظر عساکر او خواهد بود باین تدبیر شهر بابل مفتوح شد طوایف افلاغ بغدان بنای خود سری کذاشته آنها نیز تنبیه شده اطاعت کردند اهالی ترکستان نیز بعد از مجادلهٔ زیاد ومقتول کردیدن قسمت عمدهٔ قشون ایرانی کمر اطاعت برمیان بستند پنجاب وآن نواحی از هندوستان که تا آن زمان بهیچوجه ازسلاطین ایران حسابی نمیبردند ضمیمه مملکت وسیعه اوکردید در این بین یونانیهای آتن اهالی (اینی) رامحرك شورش شدند داریوش قشونی اراسته بآن سمت روانه داشت عساکر داریوش اول فتوحات نمایان کرده بعد در صحرای مارانهز شکست سختی بانها وارد آمده دویست هزار نفر در یك میدان کشته شدند این قضیه درسنهٔ ٤۹۰ قبل ازمیلاد بود داریوش مجدد اقشونی تجهیز داده بسمت مصر و یونان مامور داشت ومرك دوچار اوشده درسنه ٤۸۵ وفات کرد . (باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢) میباشد ٠

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۲۸ شهر صفر المظفر سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعادة بخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۲ مارس ۱۲۹۳ و ۱٤ مارس ۱۸۷۷

این کازت ازهرکونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت٠ موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود٠ هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد ٠ از اعلانات معموله سطری سه ٠ وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ علم وادب ـ آزادی ونیك بختی ﴾

این چهار کلمه چهار رکن بنای انسانیت است ٠ واساس خانهٔ واقعیٔ مدنیت ٠ این چهار کلمه هیکل انسانیت را جان است ٠ وقالب آدمیت را روان ٠ هستیٔ بنا بارکان است ٠ وپایداریٔ آن بی ارکان عدیم الامکان ٠ متانت بنا بنسبت استحکام رکنها است ٠ ورزانت حال آن باعتبار ثبات ومکانت آنها ٠

﴿ علم ودانش ﴾

اولین شرط انسانیت علم ودانش است ٠ وآنکه ازعلم ودانش بهره مند نیست اورا بعالم انسانیت راهی نی ٠ اکر نادان را انسان کوییم مجازی وصوری است ٠ بل باعتبار این است که بالقوه دانش تواند آموخت ٠ وکرنه از روی حقیقت جاهلان را انسان کفتن نشاید ٠ علم ودانش جلهٔ سعادتها ونیك بختیهای دوجهانی را کفیل است ٠ نی نی نیك بختیهای دوجهانی همانا علم است وبس ٠

علم ودانش مارا ازهرکونه منافع ومضرات آکاه کند ٠ وراه تحصیل منافع ودفع مکاره را بیاموزد ٠ علم است که شرف وشان مقام انسانیت را برای مانشان دهد وطریق رسیدن بمقام شان ومفاخر انسانی را بما می نماید ٠ علم است که آدمی را دردو جهان سربلند وسرافراز کند ٠ ودرهای بختیاری را برروی وی باز ٠ علم است که انسانها را بردیکر حیوانات واشیاء امتیاز داده وبرآنها حاکم وآمر سازد ٠ واثرهای عجیبناك ازدست عاجز وناتوان آنها جاری کند ٠ درست باید دید ازادنا مرتبهٔ وضع تعیش وزندکانیٔ خود بکیریم تا برسیم بجایی که از ابنای جنس خودمان این همه اثرهای بزرك وحرکات وقوتهای فوق العاده را مشاهده می نماییم ٠ که صورة جز یك پارچه کوشت واستخوان ورك وریشه ومانند آنها را مالك نیستیم ٠ واین بدن ناتوان ما بی معاونت ویاریٔ علم ودانش قادر بردفع هیچ مکروه ومحذوری نیست ٠ وتوانایی برجلب وتحصیل منفعت وخیری نی ٠ ومعذلك بقوت عقل دراك وعلم ودانش هرکونه مضرات وفتنه‌هارا ازخود دور توانیم داشت ٠ ومنافع ونیکیها را مالك توانیم شد ٠

بالجمله این ادنا مرتبه ماثر علم ودانش است وهر قدربالاتر رویم میدان آن را وسیعتر وملکوت آن را توانا تر خواهیم دید ٠

علم ودانش را روح انسانیت کفتیم چه خداوند رحمن ٠ نخست علم را آفریده وهیکل آن را انسان نامید ﴿ خداوند رحمان قران را تعلیم فرمود انسان را آفرید ﴾ این مدلول آیت قران است٠ با آنکه بقاعدهٔ ظاهر می بایستی این طور بیاید که انسان را آفرید وقران را آموخت ٠ که این قران همانا علم ودانش است ﴿ هیچ چیزی ار حتك وترنیست مکرآنکه درکتاب مبین موجوداست ﴾ آنکه علم ندارد حیوانی است در صورت آدمی آری ﴿ درصورت آدمی دواب است ﴾ علم ودانش زنده کی وحیات است وجهل ونادانی مرك ومات ٠

﴿ وان امرؤ لم یحی بالعلم میت ﴾
﴿ واجساد هم قبل القبور قبور ﴾

میفرمایند ﴿ طلب نماید علم را ازمهد تا لحد ﴾ یعنی از کهواره تالب کور ﴿ طلب علم فریضه است برهرمؤمن ومومنه ﴾ ﴿ طلب نماید علمرا اکرچه درچین باشد ﴾ این علم کدام علم است ؟ علم معاش وعلم معاد است ٠ علم ابدان وعلم ادیان است٠ علم انسانیت وعلم اخلاق است علم معاشرت وعلم شرف انسانیت است ٠ وعلمی است که به پدر مادر آغاز خلقت ازجانب رب العزة یاد داده شد ﴿ وتعلیم فرمودند بآدم تمامیٔ اسما را ﴾ والحاصل علم برآنچه دانستن آن درقوهٔ بشریه کذاشته شده وراه تحصیل آن را نموده اند که مقدار انسانها وشرف ومزیت آنها بنسبت همین دانستن وتحصیل علم خواهد بود تکلیف اصلی واولیٔ ما است ٠

﴿ فکرهرکس بقدر همت اواست ﴾

﴿ ادب ﴾

بعد از آنکه علم حاصل شد همانا این علم مارا ادب خواهد آموخت ومارا مؤدب خواهد ساخت ٠ چه این ادب همانا مقام عمل را دارد وخود نتیجهٔ علم است ٠ علم وادب بمنزلهٔ پدر ومادر انسانیت است ازعلم بی ادب وادب بی علم فرزند بوجود نیاید وکسی که علم وادب ندارد بی پدر ومادر است ویتیم حقیقی است که بکمال بدبختی دردنیا زیست کند وحیات او بکمال پستی وبدبختی بآخر رسد ٠

﴿ لیس الیتیم الذی قدمات والده ﴾
﴿ ان الیتیم یتیم العلم والأدب ﴾

ادب چیست ؟ آری از ادب هم قدری باید فهمید٠ مقصود ازادب آداب معاش ومعاداست٠

آداب ابدانیه و ادیانیه است . آداب خصوصیه وعمومیه است . ادب مارا دعوت می کند (اولا) بمعرفت صانع وتحصیل رضا واطاعت اوامر ونواهی او . (ثانیا) امر می کند بحسن اخلاق ونیکی معاشرت با برادران خلقتی ووطنی ودینی ومعاشی ومعادی خودمان باندازهٔ روابط ومناسباتی که باآنها داریم ومکلف بآن هستیم . ادب مارا حکم می کند که از صفات ذمیمه واخلاق بد دوری جوییم . حقوق خود وحقوق دیگران را بشناسیم . از حد خود نگذریم . وحدود دیگران را نگاه داریم امر بمعروف کنیم و هم خود مؤتمر بوده باشیم نهی ازمنکر نماییم وخود نیز منتهی بوده باشیم ادب حافظ تمامیٔ احکام واوامر حقه است . ومیزان برقراری امور تمدن وآسایش بلاد وعباد واستحکام بنیان حقانیت وعدل وداد . ادب بزرك را ازکوچك بشناساند ومطیع را ازمطاع تمیز دهد ووظائف هر دورا معین می کند . کوچکان را آداب کوچکی آموزد بزرکان را اطوار بزرکی یاد دهد .

﴿ ازادی ﴾

آزادی وحریت که می شنویم بمعنی مطلق العنانی وآزادی وهرزه خیالی وبی شرمی نیست . آزادی این نیست که هرکه هرچه بخواهد بکوید وهرچه بخواهد بکند . وبکارهای خارج ازآداب ادیان وقوانین انسانیت اقدام نماید . آزادی نتیجهٔ علم وادب است ورکن محکم انسانیت . آزادی حافظ مدنیت است وسرمایهٔ قوام نظم امر معاش ومعاد . سر رشتهٔ بقا ودوام عالم ابدان وادیان. آدمی که بواسطهٔ علم وادب خود ومقام خودرا شناخت وتکالیف خودرا دانست . حدود وحقوق خود وحقوق ابنای جنس خودرا ازهر کروه وطائفهٔ فهمید ودانست . که بمقتضای آن باید عمل کرده وحفظ حقوق را بدون فرق وتوفیر درکمال آداب شناسی باید کرد وخلاف آن را مضر بحال خود وتمامی ابنای بشر دانست ودر اجرای این تکالیف ووظائف خودرا مقید بهوای نفسانی وتبعیت برکسانی که از دائرهٔ علم وادب خارجند نکرد آن مرد آزاد است وآزاده مرد . چنانکه آزاده درلغت فرسی بمعنی بی عیب ونقص مطلق آمده وآزاده وآزاده مرد وآزاده دل رانعبیر ازمردمان وارسته ومتدین وحلال زاده وصالح کرده اند . پس آزادی رعایت حقوق است وترك عقوق والدین علم وادب . وشناختن تکالیف مخصوصه ومشترکهٔ حقوقیه وبجا آوردن آن تکالیف است بدون قیودات عارضیه وغیر حقه .

اکر ﴿ حر ﴾ بن یزید ریاحی درروز کربلا حد خود وحدود حقوق متعلقه بخود را ندانسته واز حقوق اهل بیت پیغمبر پاك آکاهی حاصل نمیکرد وملاحظه نمی نمود که ادب مقتضی این است که بکمال آزادی ازهر چیزی قطع علاقه کرده وترك بی ادبی وبی ادبان را کوید چکونه می توانست بمقام بلند شهادت در راه اهل بیت اطهار برسد وبخطاب (انت حر فی الدارین) مخاطب وسرافراز آید .

آزادی آدمی را باعتدال دعوت کند واعتدال جهان از آزادی حاصل شود . مبنای اعتدال واستقامت معنی تضمنیٔ آزادی است درستی ودرستکاری وحق کویی وحفظ شرائط اشتراك حقوق ومنافع جزئیه وکلیه همه از ملزومات آزادی است .

﴿ زنده باد آزادی !!!! ﴾

﴿ نیك بختی ﴾

بالجمله علم وادب وآزادی سه رکن اعظم انسانیت هستند که چهارمین آنها بجز نیك بختی نتواند بود وسعادت دوجهانی بغیراز این ارکان بوجه دیکر حاصل نتواند شد . پس بحکم بداهت عقل وشرع باید علم آموخت وادب ورزید وبآزادی آنهارا استعمال کرد تا آنکه بسعادت ونیك بختی ازمقام پست حیوانی وصفات بهیمهٔ پرتری جسته انسان حقیقی شویم دانشمند وادیب باشیم آزاد ونیك بخت کردیم .

﴿ خبرهای داخلی ﴾

اعلیحضرت اقدس پادشاهی روز یکشنبهٔ کذشته ازساحلسرای همایونی بسمت اسلامبول تشریف فرماشده دوائر واطاقهایی را که برای مجلس مبعوثان ملت وبجلس اعیان ترتیب وتنظیم داده شده است از نظر انور ملوکانه کذرانده ودر باب اکمال تمامیهای آنها اشارات علیهٔ خسروانه فرموده شده است

در آن اثنا جناب مستطاب صدراعظم وجناب دولت وعطوفتمآب محمود جلال الدین پاشا ازمجلس خاص وکلا برخواسته بحضور اعلیحضرت پادشاهی شتافته اند .

﴿ اعلان رسمی ﴾

موافق دستورالعمل موقتی که پیشترها خبرداده شده بود . می بایست مجلس عمومی در اول ماه مارس رومی (که آذر ماه است) کشوده شود . ولی چون مبعوثان ملت در اطراف ممالك محروسه ازجانب ملت منتخب شده اند در شرف ورود بااسلامبول هستند واکثرآنها که از ولایات دور باید بیایند هنوز نرسیده اند وموافق دستور العمل اقلا دو ثلث اعضای معینه در حین افتتاح مجلس باید حاضرباشند تا آنکه اکثریت ثلثان صورت تواند بست وبرای حصول این مقصد مهلتی می بایست داده شود بنابراین برحسب اشارت سنیهٔ اعلا حضرت پادشاهی امرو مقرر کردیده است که روز دوشنبه چهارم ماه ربیع المولود که هفتم ماه مارس وشب عید نوروز فیروز است مجلس مذکور در ساحل سرای عالی بشکطاش درمحل دیوان همایون ازجانب سنی الجوانب پادشاهانه با حضور وکلا و وزرای فخام وصدور علمای اعلام وبعض متمیزان واعزهٔ رجال دولت وامرای عسا کرمنصوره بمبارکی وفرخنده کی کشوده شود برای اینکه عموم مردم ازمراتب آکاهی یابند باعلان آن مبادرت رفت .

پریروز مجلس مخصوص فوق العاده بریاست جناب مستطاب صدراعظم منعقد کردیده ودرآن مجلس وکلای فخام حاضر بوده اند . انعقاد انجمن مذکور برای مذاکره وقرارداد بعض کارهای عمده ومستعجله بوده است . پس از ختام مجلس جناب صدراعظم بحضور همایون ملوکانه رفته اند .

روز دوشنبهٔ کذشته که روز مخصوص ملاقات سفرای دول متحابه باجناب صفوت پاشا وزیر امور خارجه بود . چون مشار الیه درآنروز در انجمن مذکور بوده اند . مصلحت کذارهای دول خارجه رامستشار نظارت جلیلهٔ خارجه پذیرایی نموده اند .

جناب خلیل شریف پاشا بسفارت سنیهٔ پاریس مأمور شده اند .

از والیگری شام بجناب وزیر داخلیه بتوسط تلگراف نوشته اند . که ماهیٔ مردهٔ بساحل قصبهٔ (صور) افتاده است که طول آن بیست وچهار ذراع وقطرش دوازده ذراع بوده وجنرال قونسل امریکا خواهش کرده است که از کیسهٔ خود آنرا اسکلت (۱) نهاده و در مدرسهٔ امریکایی گذاشته شود . چون همچنان ماهی دراین سواحل از نوا در روزگار است . لهذا طبیب وجراح دائرهٔ بلدیهٔ بیروت بانجا فرستاده شده ماهی را از استخوانها جدا کرده به بیروت آورده اند وعجالة دردائرهٔ خسته خانهٔ عسکری نگاهداشته شده است حالا یك جزئی خرج دارد که استخوانهای آن بترتیب چیده شده بشکل اسکلت بیفتد ودر اینباب اذن خواسته اند که با سلامبول فرستاده شده درموزه خانه گذاشته شود و یا آنکه درخستهٔ خانهٔ مذکور بماند . از جانب وزارت داخلیه امر داده شده است که مصارف اسکلت آن رابلدیه داده وعجالة درهما نجا حفظ شود واطلاع بدهند که ماهی مذکور ازچه جنس بوده است .

امر صلح صربستان گذشت وازمأمورین صرب سندی که لازم بود گرفته شده فرمان همایون که مشتمل برشرائط استسلام بود صادر گردیده و بتوسط مأمور مخصوصی بصربستان شرف ارسال پذیرفت ودراینباب مجمل شرائط وقراردادها بموجب اعلان رسمی ازجانب بابعالی تعیین شده ومقرر بود که در این نسخه بنویسیم چون جای نوشتن تفصیل آن دراین نسخه نمانده بود درنسخهٔ آینده همان اعلان رسمی را عینا ترجمه کرده می نویسیم .

کازت معتبر (الجوائب) درنسخهٔ چهارشنبه گذشته تفصیلی از پولیتیك روسیه در ایران نوشته و مطالعهٔ خودرا نیز بسیار بقاعده ولی باختصار بیان کرده بود . درنسخهٔ آینده فقرات الجوائب را ترجمه کرده و آنچه را در آن ضمن مناسب حال وحقیقت گویی باشد خواهیم نوشت .

---

(۱) اسکلت اصطلاحی است که دراین مواقع گفته میشود و مقصود آزان وصله بندی استخوانها است بعد از گرفتن گوشتها ازآنها بترتیبی که هست .

(خبرهای تلگرافی)

یونان

آتن ۲۴ صفر

همه وزرای یونان که استعفا کرده اند مسیو (دلیبورکی) بسمت وزارت اول معین شده وترتیب یك هیئت وزرای تازه را بعهدهٔ خود گرفته است مسیو (زایمس) که درعزل مسیو کومدوند روس هم خالی از مدخلیت نبوده دیروز تاشامی باموی الیه درخصوص تعیین وزرای تازه مذاکره کردند .

(اسامی وزرای دولت یونان که تازه معین شده است)

مسیو دلیبورکی رئیس وکلا ووزیر داخلیه وخارجیه .

مسیو ماورومیخالی وزیر جنك .

مسیو کاناکاری وزیر معارف ومذاهب .

مسیو لویدیس وزیر مالیه .

مسیو آنتونوپلو وزیر عدلیه .

پتربورغ ۲۴ صفر

اعلا حضرت ایمپراتور و ولیعهد در مهمانی شب نشینی سفارت دولت المان حضور داشتند .

پاریس ۲۵ صفر

برداشت صحبتهای جنرال اغناتیف بسلامت وصلح جویانه است . فردارا (دوك دوکاز) وزیر امورخارجه یك مهمانی بجنرال اغناتیف خواهد داد .

کازت (تان) میگوید مأموریت جنرال مومی الیه این بوده است که اصلاحات مطلوبه از بابعالی را تاکید و مطالب مرخصهای دول معظمه را تایید نماید . تنها میخواهد یك پروتوکول (مضبطه) بتصدیق وامضای دولتها برساند که این مضبطه هم مدخلیتی بتهدید وتعرض بدولت عثمانی نداشته باشد .

ابطال احکام عهدنامهٔ پاریس بوجهی مطرح صحبت وگفتگو نخواهد شد .

مارسیل ۲۵ صفر

استقراض شهریهٔ مارسیل که این دفعه می خواهند قرض کنند سندات استقراض راشصت ودو مقابل آنچه قرض میخواستند طالب بهم رسید .

لندن ۲۵ صفر

از روزنامهای اینجا معلوم می شود جوابی که دولتها بکاغذ عمومیٔ پرنس غورچاقوف خواهند داد طوری خواهد بود که راه اقدام دولت روس را بحرکات صلحیه آسان خواهد کرد .

پاریس ۲۶ صفر

کونت شوالوف ایلچی روس که دراینجا بود عازم لندن گردید که به اورد داربی وزیر خارجهٔ انکلیس ازقرارداد آخری و افکار دولت متبوعهٔ خود که درمواد شرقیه دارد . اطلاع بدهد .

پاریس ۲۷ صفر

درست معلوم نیست که جنرال اغناتیف ازنیت عزیمت بلندن صرف نظر نماید . بنابر اطلاعاتی که روزنامها حاصل کرده اند بروفق مأموریت مومی الیه برداشت و پروغرام دولت روس اصلاح وتعدیل شده است اگرچه هنوز دولت انکلیس در اینباب اطمینان خاطر ندارد .

﴿ نوروز سلطانی ﴾

تحویل سال اودیل خیریت دلیل در ماه ربیع الاول ۱۲۹۴ روز سه شنبه پنجم ماه بمبارکی و فرخنده گی خواهد شد . در این تحویل آفتاب جهانتاب در خانهٔ خود وطالع سال اسد است . ساعت و وقت تحویل بمبارکی و میمنت بافق دار السلطنهٔ اسلامبول که باید این یکی را در اینجا معتبر دانست در روز مذکور هفت ساعت و ۳۰ دقیقهٔ تمام از روز گذشته است .

موافق تقویم ایران که بافق آنجا موافق آید ازروی زیج محمد شاه هندی که معمول حالاییٔ ایران است نه ساعت و پنج دقیقه و ۲۲ ثانیه ازدسته گذشته وبحساب زیج فرنکی ۹ ساعت و ۲۷ دقیقه و ۳۶ ثانیه است .

بر جملهٔ بندگان مبارك و میمون باد !

﴿ صلح ﴾

کاغذ مخصوص باختر است که از شهر (اتن) پای تخت یونان بتاریخ ۲۰ ماه صفر نوشته شده است .

مطلبی که امروز جملهٔ خیالات را مشغول میدارد . انجام کار صلحی است که درمیان بابعالی وصربستان گذشته است . آیا این صلح دائمی وبرقرار خواهد بود یاانکه موقتی وناپایدار است دراینباب هرکسی بتخمین خود وازراه تقویت میلی که بیك سمت دارد سخنی میگوید . ولی مابی آنکه غرض مخصوصی داشته باشیم ازروی واقع وحقیقت حال باقتضای وضع امروزی کارمعتقدات خودرا دراین مطلب بیان می کنیم که آری صلح دائمی خواهد شد . هرگاه دولتهای اوروپ دراین کارموافقت نمایند . ودرجایی که لازم باشد نصح وپند دهند . وآنجاکه لازم نیست مداخله نکنند تا آنکه بدین شیوهٔ معتدلانه رخنه درارکان حقوق ملل وارد نگردد .

بی حاصل ماندن اقدامات انجمن مشورت تکالیف دولتها ورفتن ایلچیهای دول معظمه از اسلامبول خیلی تأثیر کرد وتوهم کرده میشد که متعاقب این احوال بی مهلتی کاربجنك خواهد کشید . واین بواسطهٔ تحریرات معلومهٔ وزیر امور خارجهٔ دولت روس قوت گرفت . بعلت اینکه پرنس غورچاقوف درآن کاغذ می گفت که رد کردن بابعالی تکالیف کونفرانس را بشان واحترام دول معظمه برخورد . واین کارباعث ناراحتی اوروپ خواهد بود . لکن باعتقادما کاغذ مذکور متضمن قوت وهم واندیشهٔ جنك نیست . بل موجب تسکین وآرامی آنکونه توهمات است . کاغذ مذکور آشکار کرد که دولت روس بی همراهی واتفاق از دولتهای بزرك اقدام بجنك نمیکنند . وجملهٔ آخری آن کاغذ این بود . که دولتهای اوروپ که تاحال باماهم خیال بودند درخصوص تکالیفی که بابعالی رد کردچه خواهند کرد . ؟

گذشته ازاینکه وضع لشکر روس منتظم نیست وازجهة مالیه ونقود تنکی دارد وداخلهٔ خود خالی از علامات شورش واغتشاش نمیباشد . وبدین جهات نبایستی بکارهای دیگر پرداخته وحرکات عروسك بازی اسلاوی رااسباب حصول مقصدی نشمارد . دولت روس میداند که هرگاه اقدام بجنك نماید دولت انکلیس جانبداری وهوا خواهی اورا نخواهد کرد سهل است که بملاحظهٔ حفظ منافع تجارتی وملتی خود بادولت عثمانی یکانه ومتفق خواهد شد . ازالمان نیز نمی تواند امیدواری داشته باشد بعلت آنکه المان ناچار است ازاینکه نگاهداریٔ حال خودرا کرده موقع وفرصتی برای فرانسه ندهد که انتقام جنك سال ۱۸۷۰ را از او بکشد .

دولت اوستریاهم اگر نخواهد ملك خودرا کم کند بالطبع ازاتفاق باروس احتراز خواهد نمود . فرانسه نیز ازهمراهی با دولت روس منفعتی برای خود تصور نکرده استعداد انتقام جنك مذکور را بدین واسطه کم نخواهد گذاشت . ایتالیا باوجود نداشتن منفعت عمده درمشرق زمین اگر بخواهد بملاحظهٔ منافع ملحوظهٔ خود دربحرسفید ودریای وندیك اتفاق بادولت روس کند بهرهٔ ازآن حاصل نتواند کرد .

در این حال با وجود مصادمهٔ منافع فرنکستان در مطلب آیا دولتها راضی خواهند شد که بجهة پیشرفت مقاصد اتحاد اسلاوی دولت روس اقدام کند بجنکی که موجب بهم خوردن صلح وصلاح عمومی است ؟

دولتهای بزرك را دراینجا شمردیم واز یونان سخن نگفتیم . واین یکی نه بدین ملاحظه است که داخل دول معظمه نیست . بل مسلك وپیشنهاد خاطر دولت یونان مارا خاطر جمعی داده است که نه دولت ونه ملت یونان خطابی را که درائنای جنك قریم کردند دیگر بمثل آن خطا اقدام نخواهند نمود . یونانیان دشمن خودشان را شناختند اگرچه دیر شناختند ولی باکی نیست باز درآخر دشمن خودشان را پیدا کردند که درمیان بخهای شمال است . یونانستان را دو را هست یا باید بی طرف بماند ویا اینکه با دولت عثمانی متفق شده بسر دشمن خود بزند ولی باعتقاد ما قسم دوم راجح است .

این یکی را باید دولت روس وبلغاریان وجمله اسلاوها بدانند که یونانستان هیچگاهی خونهای بهادران خودرا بجهة این نخواهد ریخت که خود شان را اسیر اسلاوها کنند . حاشا وکلا ! یونانیان هیچ فراموش نمی کنند که پولیتیك روس همیشه برضد یونانستان است . یونانیان دررسالهٔ مسؤلیت دیدند که دولت روس میخواهد یونانیان را اسباب پیشرفت منظورات خود نماید . که آن منظورات دشمن یونانستان است همچنانکه صاحب آن منظورات دشمن آنها است . یك ملت مانند یك آدم است که میخواهند در راهی علی الغفله اورا تلف نمایند اگر او این قصدرا بفهمد واز آن راه برنگردد بجان خودقصد کرده خواهد بود . آنچنان آدمی راجمعیت بشریه تقبیح وسرزنش میکنند . وتاریخ هم آنچنان ملت را مانند کسی خواهد شناساند که بدست خود خودرا بورطهٔ هلاکت اسیری بیندازد . دراین صورت دولت روس چگونه اقدام بجنك میکند بعد از آنکه خودرا دراین میدان تك وتنهامی بیند آیا عزم ستیز خواهد کرد ؟ حاشا وکلا ! اگر کاغذ وزیر امور خارجهٔ روس را درست مطالعه نمایم خواهیم دید که خود بناخواه اعتراف میکند براینکه دولت روس احتیاط میکند که بتنهایی اقدام بجنك نماید .

اکنون این کاغذ را بیك نظر دیگری به بینیم این کاغذنوشتهٔ یك دیپلوماتی است که میخواهد خودرا در نزد اهل شورش بریٔ الذمه نماید . حکومت روسیه از جهت خونهایی که ریخته شد واز بابت قربانیهایی که در هرزه کوین وبوسنه وبلغارستان وصرب وقره طاغ جان خودرا فدا کردند ذمت خودرا مشغول می داند . وبدین واسطه مشکل است که دیگر پیرومنظورات او بشوند . واین کاغذ برای این است که حجاب وپردهٔ بخیالات آنها بکشد وذمت خودرا بری کند .

انصاف باید کرد آیا روسها می خواهند رفع ظلم از مظلوم کنند ؟ یاآنکه قواعد انسانیت را پیش ببرند ؟ اگر این است (قونوت) یعنی تازیانه را از ممالك خود بردارد احوال مسلمانان قفقاز واهل لهستان وارامنه راکه سالها است مقهور ومظلومند اصلاح نماید . چون حامی انسانیت ورافع مظالم است چرا نخست این نیك بختی رادر بارهٔ رعایا وتبعهٔ خود بعمل نمی آرد . درصورتیکه مسلمانان ولهستان وارامنه را درزیر زنجیر اسارت داشته . ودیدهٔ خودرا بتصرف افغانستان وآسیای وسطی گماشته است چگونه می تواند دعویٔ انسانیت پرستی را اثبات کند ؟ کسی که خود از حدود وحشیگری بیرون نرفته است قواعد مدنیت وانسانیت را چگونه بردیگران تواند آموخت ؟

دولت روس باید بداند که دردنیا پادشاه هست وملت هست اگر پادشاه امروز عوض بشود ملت فردا باز هست ومقصود از فردا استقبال است . استقبال روشنایی است آری استقبال شب

روشنایئ روز رادر پی دارد روشنـایئ روز آزادی و حریت است و آزادی وحریت هم بطلان حکم استبداد است .

(پ ی)

﴿ مطالب قره‌طاغ ﴾

درخصوص مطـالب امارت قره طـاغ روزنامهای اسلامبول و بیك اوغلی بعض تفصیلها نوشته اند وهر کدامی بخیال خودسخنی میکویند. امارت قره‌طاغ دراول امر قلعـهٔ نقشیك را که موقع مهم ومعتنا ودرخط امتیاز واقع است طلب کرده وغیر ازآن تصحیح خط امتیـاز وتوسیع خاك ومرعی آرزو نموده بلکه از قرای بلغاریستان نیز چندپارچه خواسته است وعلاوه براینهادرخواست کرده که خلیج وندیك ولنکرگاه اسپیج که درداخل ولایت اشقودره است بامارت مذکوره داده‌شود. و نهر بویانه نیز دردست آنها باشد . اینهامطالب قره‌طاغ درخصوص اراضی ومانند آنهـا بود . دراینکه این خواهشهای قره‌طاغ پذیرفته نخواهد شد حرفی نیست خصوصا جاهـایی که درخواست آنها هیچ ربطی به نیـات صادقانه نتواند داشت وخودشـان هم با وجود دانستن این مطلب محض اینکه زیاد بخواهیم تا ازکم نیز محروم نشـویم این حرفها را بمیان آوردند .

اکر امارت قره طـاغ رامقصود بجز وسعت رفاه اهالی نیست ازاراضی ومراتع بقدریکه کفایت حال اورا کرده وازجهة پولیتیك احتیاطی متضمن اندیشهٔ نباشد خواسته باشد وهمچنین از لنکرگاه وغیره را بشرط مذکور بطور اختصـاص بخود نخواسته تنها رخصت داشتن کشتیهای تجـارتی ومانند آنها را بخـواهد وبابعالی محـذوری در آن ملاحظه نکنند دوریست دریغ ازمساعدهوانجاح مسئولات معتدلانهٔ امارت مذکوره نمـاید . وکرنه جز این رانه قره‌طاغ بایستاده کی طلب تواندکردونه اکر بکنند بابعـالی خواهد داد . ولی اکر دراین چند روز وکیلهای امارت سخنهـای مختلف کفته و دعاهای نامستجـاب میخواندند عمده بجهـة یك انتظاری بوده است که‌به بیند از خارجها چه خبر میرسد و مسافر شمال از فرنکستان برای آنها چه‌تحفه می فرسـتد . بنـا براین توانیم کفته حال ازآن انتظار فارغ ودرقبول قرار دادهای بابعالی در بارهٔ اصلاح وآسایش آنهـا خود داری نکرده و امر صلح و استسلام را باآخر خواهند رسانید .

در بعض روزنامهای فرنکستان نوشته بودند. که مقصود اصلی ازعزیمت جنرال اغناتیف بپای تختهای دولتهای بزرك این اسـت که چارهٔ برای ابطال حکم معاهدهٔ سـال ۱۸۵٦ پیدا نماید . و این مطلب را روزنامهٔ تایمس نیز نوشته بود . ولی بطوریکه‌از تلکرافنامهای فرنکستان درثانی معلوم شـد این خبربکلی بی اصل بوده است . عهدنامهٔ را که دولتهای معظم بالاتفاق امضـا و تصـدیق کرده وخودشـان را مکلف برعایت احکام آن میدانند نه دولت روس تکلیف ابطـال آن رامی کنند ونه راهی برای اظهار این تکلیف هسـت . و اکر بکنند هم دول معظمه بی دلیل وجهتی اقـدام بقبول همچنان تکلیفی نخواهنـد نمـود .

﴿ از پاریس نویسند ﴾

مسیو (مارکوتی) نام که در باب متفرق کردن عساکر فرنکستان تکلیف می کند ومیخواهد وضعی بشود که دولتهای اوروپ این قدر عساکر و تدارکات جنـك را که دارند موقوف نمـوده قرار درستی برای حصول آسایش عمومی و امنیت دولتها از همدیکر کذاشته شود . بنابراین اجتماع کونفرانسی را خواهشمند شده و کسانی را که خیر خواه انسانیت هستند دعوت کرده است که انجمنی کرده قراری در آنباب بدهنـد . و این انجمن در ۲۹ ماه صفر در پاریس منعقد خواهد کردید.

ازپتربورغ) می نویسندروزنامهٔ تایمس که نوشته است بریاسـت ایمپراتوری در اینجا مجلس منعقد شده وقرار داده اندکه اکر کارصلح درمیان بابعالی وصربستان وقره‌طـاغ بکذرد دولت روس اردوی خودرا متفرق خواهد سـاخت این مطلب بکلی دروغ است . وهمچنان قراری هرکزنشده بل همچنـان مجلس هم منعـقد نکردیده است . اکرچـه درجاهـای دیکر مجالس وزرا ازروی یك قاعده وبطور منتظم انعقاد می‌یابد لکن درروسیه اینطور نیسـت . این قسم مجلس بطوراتفـاقی وفوق العـاده مجتمع می شوند . درپای‌تخت روس یك هیئت وزرایی نیست که بقاعدهٔ مقرره برای عقد مشورت انجمن بشوند تنها یك (کومیته) وهیئت اجتماعیه هست‌که درآن مجلس بعض اشخاصی که داخل وزرا نیستند نیز حاضرمی‌شوند . و این یك مجلس است‌که باهیئت وکلا فرق دارد .

خبرهای تلکرافی است که در روزنامهای وین از ۱۹ تا ۲۲ صفرنوشته شده است .

جـنرال اغناتیف یکی از روزنامه نویسـان کفته است که دولت روس نمی تواند لشکر خودرا داغون کنـد . مکر آنکه بابعالی درخصوص اجرای اصلاحات مطلوبه اطمینان بدهد. دولت روس طالب جنـك نیست ولی بعد از این همـه زحمتهای طولانی که کشید نمی تواند آنرا بی‌حاصل بکذارد . اکرکار بجنك بکشدمسؤلیت آنبعهدهٔ بابعالی است . درپتربورغ اعتقاد دارند براینکه تکالیف کونفرانس مجـری خواهـد کردید . (لورد سالسبری) که در اسـلامبول اظهارمحبت بدولت روس کرد ببابعالی کفت که انکلیس اتفـاق با دولت عثمـانی نخواهد کرد . مقصود دولت روس از جنك وسعت دادن بملك خود نیست . ولی اکر جنك بکند جنك شدید و سختی خواهـد کرد . و دولتهای بزرك بی طرف خواهند بود . های وهوی‌طلاب مجارستان حرفهای مفت است.

(از لنبرغ) می نویسند مأموریت جنرال اغناتیف مقدمهٔ اعـلان جنك اسـت . المـان و اوسترپا بی طرف خواهند ماند (اکر اسلاوها و مجارسـتان بکذارند و تدبیرهـای پنهانیٔ بعض دولتهـا که درحق ابطال خیـالات روس دارند مانع نشود) امید هست انکلیس هم بی طرف‌بماند. دولت المان مأمور مخصوصی به لندن روانه‌خواهد داشت .

(از پتربورغ)مینویسند که بتازه کی دولت روس نه اردوی بزرك ترتیب داده چهار از آنهـا باردوی جنـوبی ملحق خواهـد شد وپنج دیکر باردوی مرکزشرقوف و تولا وسردار این اردو یا جنرال (باریاتینسکی) یا (جنرال قووفان) خواهد بود. وتاسه هفتهٔ دیکر این اردوهـا بجهتی که‌مأمورند حرکت خواهند کرد . بعض نوشتجات واوراق فساد آمیز درمیان قشون روس و بعض‌جاها منتشر کردیده است . بدین واسطه ازجانب حکومت پارهٔ اشخاص را کرفته وحبس می کنند .

(از برلین) جنرال اغناتیف در اینجا بکمال ملایمت از مسالمت صلح حرف میزند و میخواهد طوری نماید که جواب کاغذ عمومی وزیر امور خارجهٔ روس را موافق مسلك ومنظور خودشان تحصیل نماید ·

(از افلاق و بغدان) فرقهٔ دوازدهم اردوی کشنف روس مامور شده است بکنار رودخانهٔ (پروت) بیایند دوفرقهٔ دیگر که درمیان اکرمان و او در یوپول هستند به شتوم وفرقهٔ اورنبرغ بکشنف خواهد رفت · فرقهٔ بحر سیاه که ابوا بجمع جنرال (توت‌لبن) می‌باشد بکشنف خواهد رفت · فرقهٔ ویلنه هم برای محافظت و مدافعهٔ سواحل بحر سیاه مأمور شده است · دولت روس معادل یکصد و پنجاه ملیون روبل منات برای مخارج جنك استقراض کرد ·

صاحب منصبان وارکان حرب روس درافلاق و بغدان کفته اند دراین چند روز امر ایمپراتوری خواهد رسید که لشکر روس رودخانهٔ پروت را بکذرند وآمادهٔ جنك باشند· امارت مملکتین اطلاع دارد که لشکر روس بزودی رود خانهٔ مزبور را خواهند کذشت یعنی اخبار جنك خواهد شد ·

روزنامهٔ (اژانس جنرال روس) میکوید خاطر جمعی از صلح دردست انکلیس است· دولت روس پانصد هزار لشکر آماده کرده وباوصف این اخبار بجنك نمی کند · تنهادربارهٔ اجرای اصلاحات تأمینات ازبابعالی میخواهد · در بار روس امیدوار وآرزومند است کار بطور صلح ومسالمت انجام پذیر شود ·

از پتر بورغ نوشته اند اردوی کشنف دوازده ارد و خواهد شد · و در ۱۵ ماه مارس امر ایمپراتوری صادر خواهد کردید که تمامی عساکر خاصهٔ روسیه آماده جنك شوند · مقداری از استعداد جنکی بحری بسواحل قفقاز فرستاده‌شده · وبجهة اینکه احتمال میرود انکلیس باعثمانی اتفاق کند سواحل بحر بالطق رامحکم می کنند ·

از سملین می نویسند که یاغیان بوسنه محضری نزد دولتهای بزرك روانه خواهند کرد که اکرآزادی تمام درحق خودمان حاصل نکنیم تا نفس آخر جنك خواهیم کرد ·

(از بلغراد) درقرامیاعسکر جمع می‌شودراهی را که از متکویچ به موستار میرود تعمیر می کنند · و پلها روی نهرها بسته می‌شود ·

روزنامهٔ (پتر) میکوید دولت روس هیچ‌وقت فقرهٔ رد کردن بابعالی تکالیف کونفرانس رافراموش نتواند کرد · نباید تصور کرد که بواسطهٔ متفرق شدن کونفرانس مطلب تمام شد · دولتها در خصوص اصلاحات تامینات قویه ازبابعالی خواهند خواست· ولی چه فائده که هنوز اتفاق درمیان آنها حاصل نشده است که این تامینات چه طور باید داده شود دولت روس هرکز تحمل نخواهد کرد که وضع امروزی روم ایلی باقی بماند· حال عیسویان تبعهٔ عثمانی باید اصلاح بشود ·

کازت (غولوس) کفته است که دولت عثمانی بداند که مانه اردوی دیکر ترتیب دادیم این کار شوخی نیست و حرف مفت هم نیست تدبیری است جدی و عزمی است برقرار !!

(از مجارستان) ازقول روزنامهٔ (پشترلوئید) نوشته اند که تاچند روز دیکر دولتها جواب کاغذ پرنس غورچاقوف را خواهند نوشت · ودر این مطلب نتیجهٔ بطلان کونفرانس را بر عهدهٔ خودشان کرفته و راه سلامتی برای دولت روس بیان خواهند کرد بآبرومندی خودرا از جنك باز دارد ·

(از پاریس) می کویند درخصوص مسائل حاضره یك لایحهٔ عمومیه از جانب بابعالی و یك دستخط اعلا حضرت سلطان بدولتهای معظم فرستاده خواهد شد ·

(از مصر) در صورت وقوع جنك سی هزار نفر عساکر پیادهٔ نظام و چهار فروند کشتی جنکی از جانب خدیویت جلیله ملحق بعساکر منصورهٔ شاهانه و قوهٔ بحریه دولت علیه خواهد شد · جناب مستطاب امیر تونس پانصد هزار لیرای انکلیس امدادیه خواهند داد ·

(ازراکوزه) قرار صلحی که دربارهٔ صربستان داده شد مخالف خیال قره‌طاغیها کردیده و ازینجهة کدورتی با آنها حاصل کرده‌اند·

روزنامهٔ (پشترلوئید) می نویسد که دولت روس اخبار جنك نخواهد کرد · و کار بصلح و مسالمت خواهد کذشت · اشکالات و توهمات اغتشاش داخلیٔ ممالك روسیه و آماده نبودن قوت جنکی و نقصان لوازم تدارکات ووهنی که درامر مالیه دارد مانع از اقدام بجنك کردن بی موقع دولت روس می باشد ·

❊ مهلت یکساله ❊

درخصوص یك سال مدت مهلتی که میخواهند برای اجرای اصلاحات قرار داده شود · روزنامهٔ (وینزتاغبلات) معتقدات خودراچنان می‌نویسد که پیشتر یك پولیتیك تامینات درمیان بود اکنون تصورات (مهلت یکساله) بجای آن کذاشته شده است · میخواهند یك سال مهلت ببابعالی بدهند تا آنکه به بینند ترقی خواهد کردیانه و اصلاحاتی راکه وعده کرده است تماما بعمل خواهند آورد یاخیر·

راست است یك کناهکار پس ازآنکه مجازات وکیفر خودرا کشید اورا باز حبس نظر می کنند لکن حبس نظر درحق یك دولتی امر زائدی است·

یك مدت مهلتی معین کردن وبدان واسطه دولتی را امتحان نمودن ازجمله کارهایی است که لایق استهزا است دربارهٔ عثمانیها تحقیری از این بالاتر نمی شود · آیا این تکلیف از جانب دولت انکلیس کرده شد ؟ اکر اینطور است که فرقی میان دشمنی اغناتیف و پرنس غورچاقوف ودوستی لورد بیقونسفیلد ودربی نمی توانیم دید · آیا درجایی که درمیان فنجان روسها به عثمانیان قهوه داده‌می‌شد زهری راکه‌درتوی (پورسلن) انکلیس تعبیه‌می‌شود نوش کرده و برا وکوارا خواهد بود ؟

(معدن طلا در ایران)

پیداشدن معدن طلایی را در ایران مجملا نوشته بودیم ·

خبرهای متواتر صحت آن را تصدیق کرد وکاغذی که ازروی نوشتهٔ کلانتر زنجان باسلامبول بعمدة التجار عالیجناب حاجی میرجعفر آقا نوشته شده است تفصیل پیدا شدن این معدن را چنان می نویسد که درهفت سال پیش ازاین (مشهدی یاری) نام که شغل اوشبانیٔ کوسفندان بوده است این معدن را درقریهٔ (کوهاد) چهار فرسخی شهر زنجان پیدا کرده وکم کم بواسطهٔ دم

وکورهٔ دستی ازسنکهای آنجا طلا حاصل کرده و باحتیاط صرف می نموده است . چندی پیشتر ذوالفقار خان که از وجوه آن ملك است بر کیفیت آن مطلع می‌شود و بحکومت زنجان خبر رسیده وخود والی تا کهان شبانه بخانهٔ شبان رفته قدری ازسنکهای معدن ومقداری از طلای خالص ودم وکوره بدست می افتد ومراتب بواسطهٔ تلکراف بدربار همایون عرض شده حسب الأمر شبان را بشمول مراحم ملوکانه اطمینان داده اوراچاپاری بطهران فرستاده اند شبان بلا واسطه مراتب واقعه را بحضور مبارك معروض داشته وحسب الوعد مشمول عنایات اعلا حضرت پادشاهی گردیده خرقهٔ خزی ازملبوسخانهٔ خاص همایون بآن شبان خلعت داده شده اورا در کالسکهٔ مخصوص همراه جناب امین السلطان به زنجان فرستاده اند که از روی تحقیق مراتب را معروض دارد. از قرار یکه می نویسند ازاین سنکها درصدی ٤٤ طلای خالص اعلا حاصل می شود ولی این فقره هنوز درست محقق نیست .

پارهٔ اطلاعاتی است که درخصوص دستکاههای صنایع وهنرهای فرانسه در روزنامهای پاریس تفصیل داده اند .

قوت تمامی ماشینهای بخاری را که الآن درفرانسه هست معادل قوت سه کرور اسب ملاحظه کرده اند .

درفرانسه اول آلت بخاری که استعمال کرده اند درسال ۱۷۸۹ میلادی یعنی هشتاد وهشت سال پیش از این بوده است که آن آلت درکارخانهٔ (بولتزون) و (وات) نام که در شهر (برمینغای) انکلیس بوده ساخته شده وآن آلت برای تقسیم آبها بکار برده می شد .

بعد از اغتشاش بزرکی که در فرانسه شد تا سال ۱۸۱۵ صنعت وهنری که درفرانسه ترقی کرده بود همه محو ونابدید شده ومدتی رالازم داشت که آن ترقی بحال اولی خود برسد . این است که فابریکها وکارخانجات مایعنی فرانسویها که امروز لاف همسری رابا فابریکهای انکلیس دارد بکمال زحمت درسال ۱۸۲٤ شروع کرده است که بدرجهٔ مطلوبه برسد .

درسال ۱۸۵۲ ماشینهای مادر قوت هفتاد وپنج هزار اسب بوده شش هزار دستکاه ماشین ثابت داشتیم . دوازده سال فاصله یعنی درسال ۱۸٦۳ عدد ماشینهای به بیست ودو هزار و پانصد رسید وقوت آنها معادل قوت ششصد وهجده هزار اسب بود . از تفصیلی که درفوق کفته شد استنباط می‌توان کرد که درعرض مدت دوازده سال صنایع وهنرهای ماچه قدر ترقی کرده بود .

درسال ۱۷۸۸ که هنوز ماشینهای بخاری درفرانسه نداشتیم قیمت یکسالهٔ معمولات ومنسوجات که آثار صنعتها وهنرهای ماست معادل یك ملیار فرانك بود ومقدار اجرت اعمالیه درصدی شصت وقیمت خود اشیاء خام و نساخته شده بالنسبه بحالا درصدی شصت و پنج بود باین معنی که اکرفرضا پنجهٔ صد فرانکی را کسی میخواست کرباس بکند شصت فرانك اجرت می بایست بدهد وقیمت خود پنبه هم شصت وپنج فرانك بود که این ٦٥ حالا صد فرانك شده است بعلت اینکه آنوقت بافنده کم بود واجرت زیاد ومنفعت بنسبت آن وهمچنین سایر اعمالات . برخلاف حالا که کار بکلی منعکس کردیده واجرت اعمالیه درصدی چهل شده وهمان قیمت سابق اشیاء خام بهمان طور است .

قیمت معمولات سالیانهٔ حالایی مانقریبا معادل دوازده ملیار فرانك می شود (که مساوی دو هزارو چهار صد کرور تومان رایج ایران می شود) که ازاین مقدار هفت ملیار فرانك اشیاء خام ونساخته است و پنج ملیار فرانك اجرت اعمالیه است پس اکر قیاس بکنیم اجرت اعمالیه اشیاء خام امروزی را تنها میبایست یازده ملیار فرانك اجرت اعمالیه برای ساختن آنها داده شود . و صرفه که در فرانسه باین حساب صحیح بجهة ترتیب ماشینها وکارخانجات حاصل شده است . شش ملیار فرانك خواهد بود .

درجهٔ ترقی صنعت و منافع و تعیین قیمت معمولات فرانسه از روزی که ماشین وکارخانجات داخل ممالك فرانسه شده است از حساب فوق معلوم خواهد شد بطوریکه اکر بخواهیم امروز ماشینها وکارخانجات را برداشته بجای آنها اسب وعملهجات کار بکنند نه آن قدر اسب درفرانسه پیدامی توان کرد ونه آن قدر آدم که آنها را بکار بیندازد ومتوجه آنها بشوند ونه آن قدر کندم وجوکاه وعلف بهم میرسد که کفایت آدمها و اسبهارا بکند .

﴿ تاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

﴿ سلطنت اکزرسس ﴾

(اکزرسس) که باعتقاد ما اسفندیار است ٤٨٥ سال قبل از میلاد برتخت سلطنت ایران جلوس نمود . این اکزرسس پسردوم داریوس و از طرف مادر نوهٔ سیروس اعظم بود موافق قانون عجم ولایت عهد حق (ارتاربازان) ولد ارشد داریوش بود لکن بواسطهٔ نجابت اکزرسس ولایت عهد با و تعلق یافته بعد از پدر شاهنشاه ایران شد . اول کاری که از اکزرسس ناشی شد فرستادن قشون زیاد بمصر و تنبیه اهالیٔ آن بود که در اواخر سلطنت به داریوش شوریده بودند بعد از فراغت از نظم مصر شورش یونانیها را که از خاطر فراموش نکرده بود و انتهاز فرصت می نمود بنظر آورده در ٤٨٠ سال پیش از میلاد قشونی که بعقیدهٔ مؤرخین یونانی مرکب ازشش کرور از ایران وتوران وهندوستان ومصر وشامات وعراق عرب و دیکر ممالك بود با جمیع لوازم آن تهیه دیده بسمت یونان حرکت کرده بوغاز (داردانل) که تنکهٔ ایست ازدریا بفاصلهٔ دو هزار ذرع مابین آسیا و فرنکستان رسیده فرمان داد که پل بر روی آب دریا بستند که عساکر او از آن پل عبور کرده داخل خاك فرنك شوند . از اتفاق که آن جسر بتمام رسیده بود و صبح دیکر می بایست اکزرسس وقشون او از روی آن عبور نمایند طوفان سختی برخواسته دریا متلاطم شده تمام جسر را امواج دریا از هم شکسته پراکنده ساخت صبح که این خبر را بپادشاه ایران دادند متغیر شده نزدیك دریا آمده حکم فرمود تازیانه حاضر ساخته بدست خود تازیانه را کرفته با آب دریا زده این نطق را بیان نمود . (ای آب شور و تلخ آقای تو تورا تنبیه میکند چرا بدون جهة بی ادبی کردی من بزور یا بمیل از روی امواج تو خواهم کذشت و تورا بسیار حقیر شمرده نمیکذارم برای تو احترامی بماند) بعد از این نطق معماران ومهندسین که مامور ساختن جسر سابق بودند همه را سر بریده جمع دیکر را بساختن جسر جدیدی فرمان داد چند روزی نکذشت که جسری در کمال خوبی ساخته روی بوغاز داردانل انداخته و تمام عسکر اکزرسس از آنجا عبور کرده داخل خاك فرنك شدند .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۷ صفر ۱ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۰۲
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳٤	۳۵
لیرای انکلیس		
سوسیته ژنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۰۲	۰۸
بانك عثمانی	۳	۱۲
تراموای بلیرای عثمانی	۱	٤۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۰۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۱۵
امپریال	۸۹	۱۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۵
منات کاغذی یك لیرای عثمانی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰٤	۱٤

بشلك	۱۱۲	۲۰
متالك	۱۱٤	۰۰
پول سیاه	۱٦۳	۰۰
قائمه نو	۱٦۱	۰۵

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی.
در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس
دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .
در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخر الحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .
درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلمقانی
در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار.
درمدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .
درحیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .
درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد .
و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده عدد روپه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

ظاهر

﴿ تفصیل قشون اسفندیار وحرکات آنها ﴾

(هردوت) وضع اصلیٔ قشون را ازمنزلی بمنزل دیکر چنین نقل میکنند که (اولا) عدد قشون پری رابسه کرور ودویست هزار نفر کرفته وبجهة اینکه هرچند روزسان این قشون دیده شود وکم وکسر آن معلوم باشدده هزار نفر راعدد شمار کرده دریك نقطه جمع می نمودند بعد دور آنها را حصاری کوچك ازکل ساخته آنوقت آن ده هزار نفر راخارج کرده ده هزار دیکر بجای آنها داخل میکردند وباین تدبیر می فهمیدند که تخمیناً چند نفر ازقشون کم شده است . خلاصه رسم قشون اواین بود اهل فارس کلاههای نمدمالیده وقباهای آستین دار با لوان مختلف وزرهی که شبیه بفلس ماهی بود وشلواری که تمام پاهای ایشان را پوشیده داشت در برداشتند وسپر آنها از عاف خیزران بود که بهم بافته و بشکل سپر ساخته بودند درکردن ترکشی که مملو ازتیرهای پیکان آهن وچوبهٔ تیرها ازنی بود آویخته داشتند برکمر هریك خنجری آو یخته که برروی ران راست می افتاد دریك دست زلق ودردست دیکر کمان بسیار بلندی داشتند . اهالی اذربایجان وعراق عجم وکلهها که یکی ازشهرهای الجزایر افریقیه است واهالی کرکان وآن نواحی هم بلباس ایرانیها ملبس بودند . اهالیٔ کردستان وموصل وآن سمتها خود های فولاد داشته سپر و زلق وخنجر آنها شبیه بمصریها بودلکن دردست چاقهای چوبی که حلقه های آهن براو آیخته بود داشته اند درعوض زره دربدن ایشان پیراهنی از پشم ضخیم بود . اهالی بلخ بطور فارسیان کلاه بر سرنهاده لکن کمان ایشان ازنی وتیرهای بسیار کوتاه داشتند . سیستانیها وخراسانیها وطوائف چادر نشین کنار دریاچهٔ آرال واهالیٔ سمرقندوکاشغریان کلاههای نمدی نوك تیز وشلوارهای بلند داشته اسلحهٔ ایشان امتیازی که داشت این بود که تیر دوسری دردست داشتند. اهالی آرکوکه ازشهرهای یونان است ومردم اصفهان وکلپایکان وآن نواحی پوست بزپوشیده اسلحهٔ ایشان کمان وخنجر بود . هندوستانیها البسهٔ پنبه پوشیده وصاحب تیروکمان بودند . بعضی ازطوائف بحر خزر ومازندران قباها از پوست بزبجهة خود ترتیب کرده حامل تیروکمان وشمشیر بودند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢) میباشد ٠

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۲ شهر ربیع الأول سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

٥ مارت ۱۲۹۳ و ۱۷ مارس ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت٠ موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود٠ هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد ٠ از اعلانات معموله سطری سه ٠ وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ کدام جنکجویی ازآثار انسانیت است ﴾

یك دولت ویك هیئت مجموعهٔ ملتی مانند یك انسان است که اطوار و اخلاق او باطوار و اخلاق دیکر ابنای جنس خود قیاس شده حسن اخلاق ومحامد صفات او وهمچنین ذمائم اخلاق وبدکرداری او بنسبت همدیکر معلوم کردد ٠

صفت غضب و طمع درهر طبعی ازطبایع ابنای بشر مودوع است و در مقابل آن حلم و قناعت نیز درنهاد انسانی موضوع ٠ ولی صفت غضب و طمع بالذات خاصهٔ انسانی نیست٠ بل از جهة اشتراك باحیوانها است ٠ زیراکه انسانها دارای نفس حیوانی و نباتی نیزهستند٠ ودرهر انسانی سه روح وسه نفس موجود است که هر کدامی قوی وخواصی جداکانه را مالك است ٠ وغضب و شهوت که سرمایهٔ هر کونه طمعها است ازخواص حیوانیه است ٠ وبدین خاصیت است که می بینیم خروسها وکاوها و دیکر حیوانات وطیور باهمدیکر اظهار غضب می نمایند پس این خاصهٔ غضبیه وطمعیه که درانسانها هست از خاصهٔ خود انسانی نیست٠ بل ازجهت اشتراکی است که باحیوانات دارند و حواس ظاهره که داریم مانند دیدن و شنیدن وذوق وشم ولمس همه ازقوای حیوانیه است همچنانکه جاذبه وماسکه وهاضمه ودافعه ومربیه ازقوای نباتیه است و خاصیتهای نباتی که درانسان هست زیادت و نقصانست که می بینیم یکوقتی انسان طفل است و بزرك می شود یالاغر است فربه وتنومند میکردد یا بالعکس که همه از خواص نباتات است ٠ اما اصل قوی وخواص نفوس انسانیه غیراینها است که ازآنجمله علم است وحلم وذکر وفکر و نباهت ٠

مقصود ازذکر اینمقدمهٔ مختصره بیان تفصیل قوی وخواص نفوس انسانیه وحیوانیه و نباتیه نیست٠ زیراکه این مطلبی است طویل الذیل واینجا شرح و اطناب آن را منظور نداریم مکر اینکه در اینجا میخواهیم اطوار این جنکها واستعدادات غضب وخونریزیها راباجمال بفهمیم که آیا عموم غضبها و آثار غضبها که عبارت از قتالها و جنکها است مذموم و مبغوض انسانیت است وخارج ازقاعدهٔ انسانیت ٠ یا آنکه فرق و توفیری درمیان کارهست که فهمیدن آن برای مالازم است ٠

راست است غضب که بطور مطلق کفته می شود مذموم وخلاف اقتضاءات انسانیه است ٠ ولی اکر درست ملاحظه نمایم قسمی از غضب هست که آنها را بالعرض و برحسب لزوم ازفروع صفات انسانیه توانیم شمرد ٠

بدیهی است که صفات حمیدهٔ انسانیه مقام اعتدال وحد وسط صفتهای متصوره درحق انسانها است مانند اینکه (حلم) که بفارسی برد باری کفته می شود صفتی است که درمیان درشتی وخشونت و فظاظت قلب ازیکطرف وبی عاری و بی حمیتی و بی غیرتی ازطرف دیکر واقع است ٠ و همچنین سخا وکرم که درمیان اسراف وتبذیر وبخل وخست و دنائت طبع یك صفت معتدله است ودوطرف افراط وتفریط آن مقدوح ومذموم است ٠ وهمچنین استحکم دیکرصفات حسنه که تماما حد وسط ودرجهٔ اعتدال آنها لایق ستایش وتحسین است و طرفین افراط وتفریط آنها ازذمائم اخلاق ومنافی شان انسانیت است ٠

این است که خداوند کامل الصفات تعالی شانه صفت اسف وقهاریت وانتقام را برخود منسوب داشته اندمیفرمایند ﴿ چون مارا متأسف کردند ازایشان انتقام کشیدیم ﴾ پس یك اسف وانتقامی هست که ازصفات نیك است و ازاوصاف حقه وممدوحه است ٠

﴿ لطف حق باتو مدا را ها کند ﴾
﴿ چونکه ازحد بکذری رسوا کند ﴾

بالجمله تشخیص وتعیین اینکه استعدادات جنکی که درمیان دولتها در اولین درجه طرف اعتنا کردیده است ٠ آیا ازبابت غضب ممدوح یا مذموم است کار بسیاردقیق وجای تامل است

بدیهی است که هر دولت وملتی حقوقی را مالك شده وحفظ آن حقوق را تکلیف بزرك خود میداند ولی جای سخن اینجا است که آیا آن حقوق تنها با ستعداد جنکی محفوظ باید بشود یا؟ این یك مطلبی است که حالا تحقیق آن راهم نمی کنیم مکر همینقدر که امروز وضع حاضر از هر اسبابی که پیش آمده است مقتضی این است که هر دولت وملتی اسباب نکاهداری حقوق خودشان را بمثل آنچه دیکران دارند باید مهیا وآماده داشته باشد

درهمین نسخه از استعداد جنکی پنج وشش دولت بزرك فرنکستان مجملی بیان کرده ومصارف جنکی آنهارا معین خواهیم کرد که شش دولت بزرك درعرض یکسال بقدر یکصد وسی وپنج

ملیون لیرای انکلیس (که معادل هشتصد وده کرور تومان رایج ایران می شود) مصارف قوهٔ حربیه می کنند . ومع ذلك اگر قدرت می داشتند یعنی قوهٔ مالیه ووارداتشان مساعد می شد اضعاف این راهم میخواهند داشته باشند . آیا این استعدادات جنك برای حفظ حقوق تنها است ؟ خیر بعلت اینکه اگر بخواهند ویکدل ویکرای باشند راه آسانتر ومسالمتری برای حصول این مقصد می توانند پیدا کنند بشرط اینکه مطمح نظر را تنها درحفظ حقوق داشته خیال خود شان را مشوب ومغشوش باغراض باطله ننمایند . ولی چه فایده که اگر یکی یادو وسه از ایشان نیات خودرا فاسد کرده ومبنای حرکات وسکون خودرا بطمع وحرص وآز بگذارد وبحفظ حقوق خود قانع نشده تجاوز بحقوق دیگران را هم پیشنهاد خاطر خود سازد ناچار باقیٔ دیگر هم درمقابل تمهید مقدمات دفاعیه ومحافظت حق خود باید مساعی ممکنه را بعمل بیاورد . این است که درفرنکستان روز بروز بر تدارکات جنك می افزایند وهلم جرا خواهند افزود تا کدام روز هولناك این قوچهای فربه وسرمست شاخرا بهمدیگر بند کنند وکتف وکول همدیگر رابشکنند وروی زمین را سیل گاه خونهای اولاد آدم سازند !

اگر وضع دولتهای بزرك ومواقع واحوال انهارا واطوار ترقیات ورقابتهای آنهارا که بتدریج بدرجهٔ حالیه رسیده است درست ملاحظه کنیم ومقایسه نماییم درهرکدامی ازآنها سخنهای مفصل باید گفته شود . ولی اجمالیات مطلب ومسلك وسلیقهٔ هرکدامی واضح است ودراینکه مبنای عمل و برداشت حرکات بعضی از آنها بتجاوزات حقوقیه است هم حرفی نیست . وآنچه ما را در این موقع اشاره بان لازم است وضع جنکجویی دولت علیهٔ عثمانیه است که یکی از دول معظمه است واساس استعداد جنکیٔ خودرا محض دفاع وحفظ حقوق درحالت وسط نگاهداشته وخیال تجاوز بحقوق دیگران را منظور ندارد .

دولت علیه بر حسب تکلیف دولتی وحراست ملك و پاسداری حقوق ملت آنچه بر قوهٔ عسکریه بیفزاید بی سخن از اقتضاءات حقوق داری خود وملك وملت خود است وآنانکه درضد این دولت قویم الأساس هر روز اسبابی در افساد حال ملك ومملکت او فراهم میآورند . یقینا ناشی ازحرص و آز است و گرنه اگر حمایت مظلوم وخدمت کردن بعالم انسانیت را منظور میداشتند این مقاصد را نخست درممالك خود شان بعمل میآوردند .

و از اینجا معلوم می شود که این دو حرکت یعنی افزودن بر استعداد جنکی از طرفین اگرچه در ظاهر کار و بادیٔ نظر مشابه همدیگر است ولی فرق بسیار بزرك درمیان آنها هست . حاصل سخن جنکجویی بخیال تجاوز بحقوق دیگران یا حفظ حقوق خود در نظر عادلانهٔ انصاف باآشکاری معلوم است . وهر قدر قسم دوم مقدس وممدوح است بهمان نسبت قسم اول مذموم ومشئوم است وچند انکه قسم اول لایق شان انسانیت و از آثار مدنیت است بهمان اندازه قسم دوم از صفات حیوانیت ووحشیکری است !

(خبرهای داخلی)

نظارت جلیلهٔ ضبطیه بعهدهٔ جناب احمد حمدی پاشا کوماندان موقع سلستره موکول . جناب عمرفوزی پاشا وناظرسابق ضبطیه بوالیکری ولایت قونیه منصوب کردیده . دولتلو آب علی پاشا والی سابق قونیه خانه نشین شده اند .

وکالت نظارت ضبطیه بعهدهٔ سعادتلو آب محمد پاشا متصرف بیك اوغلی محول شده است .

عساکرعثمانیه که در علکسیناج بودند بواسطهٔ صلح باصربستان آنجاها را تخلیه کرده بسمت سلستره ونیش خواهند آمد بنابراین جناب علی صائب پاشا کوماندان علکسیناج بجای جناب احمد حمدی پاشا بکوماندانیٔ موقع سلستره مأمور شده اند .

عطوفتلو آب فوتیادیس بیك ایلچیٔ یونان که چندی پیشتر موقتا احضار دار السلطنة العلیه شده بود پریروز مرخصا باواپور فرانسه عازم محل مأموریت خود کردیده است .

درخصوص مطالب امارت قره طاغ روزنامهای اسلامبول وبیك اوغلی مختلف می نویسند کازت (استانبول) نام نوشته است که درمجلس خاص وکلا که روز دوشنبهٔ گذشته منعقد شد قرارداده شده است که تکالیف شاقهٔ امارت قره طاغ را جواب رد باید داده شود . واین قرارداد ازجانب سنی الجوانب همایونی هم موقع تصدیق یافته وبمرخصهای امارت هم بهمان طور جواب داده شده است وبنابراین مرخصها امروز از اسلامبول خواهند رفت .

بعض روزنامها هم می نویسند که دراینباب جواب قطعی داده نشده وقبول ورد مطالب مذکوره منوط بتصدیق وتکذیب مجلس مبعوثان (که روز دوشنبهٔ آینده افتتاح آن مقرر است) خواهد بود . وآنچه موافق قاعده صحت آن را تصدیق توان کرد همین شق دوم است که چون درضمن مطالب امارت مذکوره تصحیح خط امتیاز وداده شدن بعض اراضی ولنکرکاه وغیره هست وبابعالی نیز بقدرامکان میخواهد مساعدت بانجاح مسئولات امارت نماید زیرا که درهرحال نفع وضرر که موازنه می شود باز گذشتن کاروآسوده داشتن اهالیٔ آنسامان واقامهٔ دلائل مسالمت جویی راجح است . واین یکی بدستیاری صوابدید مبعوثان ملت تواند شد .

میکویند کویا ازامارت صربستان دستور العمل تازه بمرخصهای خودشان که در اسلامبول هستند رسیده وچند روزی هم در اسلامبول اقامت خواهند کرد ولی این سخن از اراجیف اخبار است . پس از ورود فرمان همایون بصربستان واجرای شرائط مقرره مرخصهای صربستان از اسلامبول معاودت خواهند نمود ودستورالعمل تازه همین است وغیراز این بودن دستورالعمل دیکری بعید الأحتمال .

درخصوص بعض اصلاحاتی که تعلق بامر ضابطه دارد ازجانب بابعالی قرار داده شده است که مسیو (پیکر) سرتیب انکلیس یك لایحهٔ مفصلی بنویسد مومی الیه همهٔ اوراق ونوشتجات راکه متعلق بدستور العمل ونظامات ضابطه است ملاحظه کرده ولایحهٔ راکه بعهدهٔ او محول شده است تنظیم وبجناب مستطاب صدراعظمی تقدیم کرده است واساس لایحهٔ مذکوره که شرط انتظام ادارهٔ ضبطیه برآن قرار تواند یافت باعتقاد مسیو (پیکر) به پنج چیز بوده است که بقرار ذیل

تفصیل داده می شود و باقی فقرات لائحه متفرع برآن اساسها میباشد .

(اول) این است که نفرات ژاندرم و پولیس (۱) ازهمدیگر جدا بوده باشد .

(دوم) آنکه مکتب مخصوصی جهت ژاندرمها قرار داده شده و بعد از آنکه درآن مکتب اطلاعات ازآنچه لازم است حاصل کردند بسر خدمت خود شان گماشته شوند .

(سیم) وظائف مخصوصهٔ صاحب منصبان که تعلیمات آنها است مانند یك رساله چاپ شده بهر کدام ازصاحب منصبان داده شود که درخارج ازآن حرکتی ننموده ودقت کنند که موافق آن رفتار شود .

(چهارم) درهرکدام از ولایات یك فرقهٔ ژاندرم احتیاطی تشکیل شده ودروقت لزوم مانند عساکر معاونه بکار وخدمت مأمورکردند.

(پنجم) آنکه مقتشها معین شود که درهمهٔ ممالك عثمانیه بگردند ودرخصوص قوت وتعلیم وانتظام حال ضابطه محضرهای لازم را بوزارت ضبطیه تقدیم نمایند .

جنرال (قلاپقا) که از جنرالهای مشهور مجارستان است وچندی است که درانجا بطور مسافرت اقامت دارد بعض روزنامها در هفتهٔ گذشته نوشته بودند که مومی الیه بجهة دیدن عیال خود که درشهر نیش است بآنجا رفته ودر ثانی از جانب حضرت سپهسالاری امر تلگرافی درخصوص معاودت او رفته وعازم اسلامبول شده است وماهم ازآنها این خبررا نقل کردیم . از قراریکه معلوم شد این تفصیل بوجهی قرین صحت نبوده جنرال مومی الیه ازروزیکه باینجا آمده است دریك اوغلی سکنا داشته وهرگز بخارج هم نرفته است . روزنامهای مذکورکه این خبررا نوشته بودند درنسخهای آخریهٔ خودشان هم تکذیب اخبار پیش وعذر خواهی از نگارش مطلب سابق نموده اند .

---

(۱) ژاندرم ضبطیهٔ نظامیه است پولیس مطلق ضبطیه .

(قرار صلح صربستان)

موافق آنچه رسما ازجانب حکومت سنیه اعلان شده است آغازوانجام کار جنك وصلح صربستان بقرار ذیل است .

چنانکه برهمگنان معلوم است سال گذشته ازطرف امارت صربستان اعلان معادات شده وازجانب دولت علیه بناچار اقدام بجنك باامارت مذکوره کرده شد . درآن اثنا دولت انکلیس توسط کرد که کارباصلاح بگذرد وصربستان تجدید معاملهٔ تابعیت خودرا نماید . دولت علیه مراتب را درمجلس عمومیٔ مشورت که دربابعالی منعقد شد مطرح مذاکره نمود چون دولت علیه که اقدام بجنك نمود مجض پاسداری حقوق حکمرانیٔ خود نمود وبشرط حصول این مقصود برهمه عالم ظاهر است که نمیخواهد بیهوده خونریزی بشود . بنابراین قرار شد که خواهش دولت مشارالیها قبول شود وقرار متارکه موقوف بانعقاد یك مجلس عمومی دیگری شده بود . بعد ازآن کونفرانسی که منعقد گردید درآن کونفرانس دربارهٔ صربستان بعض تکالیف بمیان آورده شد که بحقوق دولت برمیخورد وآن تکلیفها درمیان سایر تکالیف کونفرانس مردود گردید ولی اعلان کرده شد که اگر بقرار سابق عرض اطاعت نماید قبول خواهد شد . صربستان مستقیما بابعالی مراجعت کرده قرارداد معاملات تابعیت خودرا تجدید نمایدودو نفر مأمور بدرسعادت فرستاد بابعالی بعلاوهٔ ملاحظه برعایت اساس پیش اجرای بعض موادی را که بالطبع موافق شان ومنافع دولت علیه است تکلیف کرده مأمورین صربستان آنهارا نیز پذیرفتند ازطرف مجلس ملتی امارت صربستان که (اسقوپچینا) گفته می شود قبول شد در اینباب ازمأمورین صربستان رسما سندی مشتمل برقبول شرائط مقرره گرفته شده و پس از استیذان از خاکپای همایون اعلا حضرت پادشاهی فرمان همایونی صادر گردید که آن فرمان عالی متضمن احکام ومساعدات قدیمه بود فرمان مذکور بتوسط مأمور مخصوص بامارت صربستان ایصال کرده شد .

خلاصه احکام این قرار داد ومندرجات سندی که از مأمورین صربستان گرفته شده است این است که صربستان بهمان وضع وهیئتی که ازجهت خط امتیاز و ادارهٔ داخلیه از سابق الأیام می بود باقی خواهد ماند . وبعد از این بوجهی نخواهد گذاشت که بعض طوائف اشرار جمعیتها تشکیل کنند . ویا آنکه بایالات متجاوره تجاوز نمایند . ونیز فرصت نخواهد داد که جمعیتهای آشکاری و پنهانی برای اخلال امنیت واطمینان مجتمع شوند . ودراین فقرات باحکام قوانین صربستان تماما رعایت نمایند . وچنانکه سابقا شرط شده است دربرج قلعهٔ بلغراد بیرق عثمانی افراشته شود . وبرعدد قلعه‌های قدیمه واستحکامات موجوده وبراهمیت آنها افزوده نشود وکسانیکه از ایالات متجاوره بصربستان فرار کرده اند . عفو وعنایت سنیه درحق آنها مبذول گردد . وآنانکه از صربستان باینطرف دخالت کرده اند رخصت داده شود که بوطنهای خودشان برگردند . ودر صربستان کافهٔ ادیان ومذاهب آزاد باشند وموسویها از حقوقی که برسائرسکنهٔ صربستان مخصوص هست محروم نگردند . ازروی قرارداد فوق امارت صربستان معاملات تابعیت خودرا بسلطنت سنیه که متبوع مفخم او است تجدید کرد وبنابراین عساکر شاهانه که درداخل خط امتیاز صربستان بودند عقب کشیده شود . درآنطرف خط ازعساکر شاهانه کسی نمانده همگی بجاهای خودشان معاودت نمودند وبرای حصول اطلاع عمومی مردم باعلان مراتب مبادرت کرده شد .

(ایران)

(عرض وطول رصدی طهران)

عرض شمالی طهران موافق رصد متقدمین سی وپنج درجه تمام است بی کسر دقایق وموافق رصد این زمان که صحیح تر ودقیق تراست سی وپنج درجه وچهل ودود قیقه است وطول طهران از پاریس چهل وهشت درجه وسی ودودقیقه است شرقی ونسبت بجزیرهٔ فرکه غربی جزایرخالدات است شصت ونه درجه غربی است ولیکن انطورکه درکتب نجوم ماضبط است هشتادوشش درجه وبیست دقیقه غربی میباشد واین نسبت به محل دیگر میشود که سی وهشت درجه در مغرب پاریس باشد .

کازت معتبر (الجوائب) درنسخهٔ مورخه ۲۳ صفر درذیل بیان وضع امروزی ومقدمات صلح وجنك فصلی بعنوان (استعدادات روسیه وایران) نوشته است که ذیلا ترجمهٔ آن را می نویسیم ·

اما پولیتیك روس در آسیا پس مانند پولیتیك او است که دراوروپ دارد یعنی مخاتله ومدارات (یعنی حیله کاری وکول زدن) است چنانکه بسیاری از روزنامهای مشهور نوشته اند که دولت روس امروزمساعی خودرا مصروف میدارد براینکه دولت ایران را وادارد براینکه فرصتی را مغتنم شمرده ودر نواحیٔ بغداد فتنه وفسادی احداث شود · واین کار ازدولت روس تازه کی ندارد وغریب نیست بعلت اینکه مبنای پولیتیك وقاعدهٔ او براین است که شمل وجمعیت مسلمانان را پراکنده کند وکلمهٔ اسلامیه را متفرق سازد · ولکن تازه کی وغرابت اینجا است که اعلیحضرت شاه معظم ایران فریب وتغریر روسیه را بپذیرد وآماده بجنك برادران مسلمان خود بشود · خصوصا پس ازعلاقهٔ وداديه که دولت علیه دربارهٔ دولت ایران وجناب سفیرایران ابراز کرد · هرگاه اعلیحضرت شاه گمان می برند که اغراء دولت روسیه برای دولت ایران باعث بزرك کردن ملك وتوسیع مملکت خواهد شد دراینصورت اعلیحضرت مشارالیه کول خورده خواهد بود · بعلت اینکه هرگاه روس مقتدر بشود براینکه العیاذ بالله دولت علیه را مقهور بکند وممالك اورا تفریق نماید هیچ کوتاهی وعجز از این نخواهد داشت که هجوم بایران کرده وآنجا را بممالك خود ملحق نماید چنانکه خیوه وسمرقند وخوقند را کرد · وآنچه درروزنامهٔ تایمس وستاندرد ودیگر کاغذهای معتبر لندن دراینفقرات نوشته شده است تاکید میکند مطلبی را که پیشترشایع شد که دولت ایران میخواهد درمیان این اوضاع با دولت روس اتفاق کند ودوازده کس از صاحب منصبان نظامی روس برای مشق وتعلیم لشکر ایران خواسته ودولت روس هم فرستاده است و یك جنرالی هم برای رسیده کی اوضاع قشون ایران فرستاده است ·

ودرروزنامهٔ (کورسپاندانس پولیتیك) میکوید ازجای معتبری که سخن او حجت است شنیدیم که دولت ایران الآن با دولت روس اتفاق محکمی دارد وتعهد کرده است که سی هزار لشکر ایران را بحدود بغداد بفرستند واین اوقات در ایران اهتمامات بسیار درحاضر کردن قشون وتدارکات جنك بکار می برند · وپس از این تفصیل کیفیت خواستن دولت ایران دوازده صاحب منصب ازروس رانوشته است · بنابراین معلوم می شود که دولت اسلامیهٔ ایران براینکیخته شده است براینکه بجهة رضای خاطر روس وبامید استیلا بربعض حدود درحق برادران دینیٔ خود ظلم وغدر نماید · وحال آنکه این راهم ملاحظه نکرده است که از عساکر منصورهٔ سلطانیه درحدود بغداد آنقدر هست که مقابله نماید بقشون ایران وقشون کسی که انرا فریب میدهد · ولی اینقدر هست که منتهی آمال دولت روس این است که هم دولت علیه وهم دولت ایران را ضعیف نماید بعلت اینکه جنك بناچار هرکدام ازغالب ومغلوب را از قوت می اندازد وپریشان می کنند · وبعد ازآنکه این دو دولت که دورکن عظیم از ارکان اسلام هستند خدای نخواسته ضعیف وناتوان شدند دولت روس بآرزوی خود خواهد رسید · کاش دولت ایران بل بابعالی نیز پیروی می کردند بسیاست وپولیتیك دولت انکلیس که بکمال ثبات حمایت حقوق واستقلال آنها را می کنند · اینهمه عراقیل سیاسیه یعنی آفات ومشکلات پولیتیکی ازآثار نفوذ سیاسیهٔ روسیه است که دراواخر ایام سلطنت سابقه بمیان آمد ·

(الجوائب)

(مطالعه اختر)

آنچه در روزنامهای فرنکستان ودیگران در این مطالب وبیان معتقدات خودشان نموده اند چنانکه پیشترهم نوشتیم سخنانی است که بوجهی محل اعتماد نیست · وآنها را بیك اساس معقولی استناد نتواند بود · ماخذ شیوع این اراجیف را باندك تأملی بخوبی توان فهمید · وتنها پس کشیدن دولت ایران اردوی مقرری خودرا از سرحد زهاب باآنکه هر سال در آنجا اردوی کرمانشاهان قشلاق می کرد وخاطرجمعی دادن رسمی دولت ایران بابابعالی درتکذیب این توهمات که پیشتر بواسطهٔ تلکرافنامهٔ رسمی بعمل آورده شد برای دانستن حقیقت حال کافی است · وبنابراین باقتضای اساس مناسبات دینیه ورابطه‌های صوری ومعنوی وملاحظهٔ منافع حالیه واستقبالیه که دولت ایران را با دولت عثمانی هست بوجهی تصدیق این کونه شایعه‌های مجعولی را نمی توانیم کرد ·

وآنچه روزنامهای انکلستان وحامیان پولیتیك انکلیس در اینفقرات می نویسند همه را حمل براین توانیم نمود که برین وسائل می خواهند ازیکطرف دولت انکلیس را آکاهی دهند که باید در این زمان نازك مودت ویکانکی خودرا بادولت ایران بیفزاید وپولیتیك اورا به پولیتیك خود یکی سازد ومنافع شرقیه ومخاطرات متصورهٔ هندوستان را حفظ کند · وازیکطرف هم دولت عثمانی را مطلع از بعض نکات سازند که چرا باید دولت روس در ایران اینقدرها نافذ التدبیر باشد · وجملهٔ از اخبار مذکوره هم از جانب بدخواهان دولتین اسلام بمیان انداخته شده ومیخواهند که بتواتر وهای وهوی وقیل وقال اسباب برودتی درمیان دولتین واهالی تبعهٔ اسلامیهٔ طرفین بیندازند ·

آری دیکران از کار خودشان غفلت ندارند وچنانکه الجوائب اشعار کرد همواره با نواع تدابیر وحیل اسباب تفرقه ومعادات وبیکانکی را میخواهند درمیان اسلامیان بیندازند · بر خلاف اسلامیان که ابدا نه ملتفت حقیقت حال هستند ونه اقدامی دررفع مفاسد ومعایب می کنند که این معایب ومفسده‌ها اسباب تفریق جماعت مسلمانان است ·

الجوائب جملهٔ آخری را بسیار خوب نوشت اکرچه مختصر نوشت اینکونه اشکالات ودواهیٔ سیاسیه دراواخر ایام مرحوم سلطان عبدالعزیز بمیان آمد وتا مرحوم فواد پاشا وعالی پاشا حیات داشتند هیچ اسباب تفرقه ومعادات عمده درمیان دولتین اسلام نبود وبهمت آن دوکار آکاه بزرك واهتمامات جناب میرزا حسین خان مشیر الدولة ایلچی اسبق ایران روزبروز بر اتحاد ویکانکی دولتین می افزود وبیکانکان بر اینحال رشك می بردند · چه فایده که دراین اواخر وضع وپولیتیك هیئت دولت برکشت وآنهمه زحمات سابقه بهدر رفت · وبی سبب وجهتی بابعالی مسلك دیکری پیش کرفته ابتداء اخواست اهالی ایران را مانند تبعهٔ خود در ممالك عثمانیه به بیند واین مطلب بکشاکش پولیتیکی افتاد ودرثانی خواستند اصلاح بشود نشد وباز فرق بسیارمیان حال سابق ووضع حاضر باقی ماند · واز یکطرف هم در اطراف ممالك عثمانیه بحقوق معاهدات وحقوق تبعه بطوری که می بایست رعایت شود نکردند وبقیهٔ آن حال ناکوار تاکنون جاری شد · ومامورین جزؤ هم میزان حرکات واطوار

خودشان را هم بجز هواها وخیالات شخصیه نداشتند حال آنکه جلهٔ مباشرین در ممالك محروسهٔ عثمانیه در باب نیکی رفتار و رعایت حقوق تبعهٔ ایران میبایست دستور العمل بسیار بقاعده ومساعد در دست داشته باشند بطوریکه بر حسن آمیزش ویکانکی طرفین روز بروز بفزاید و بسیاری ازاین کارهای ناکوار هست که همه ازسیئات اعمال ندانم کاریهای اواخر سلطنت سالفه است و همان اعمال است که اکنون بدگویان را آلت افساد خیالات وبهم زدن جماعات گردیده و در این موقع بهر طوری میخواهند بکار میبرند ومع ذلك هرگز تصور نتوانیم نمود که دولت ایران اعمال سالفه را وسیلهٔ فرصت شماری سازد و در حال حاضر باوجود اظهار کمال مودت ویکانکی که اعلیحضرت پادشاه کارآگاه که در حق دولت وملت ایران دارند اغتنام فرصت را پیشهٔ خود نماید حاشا وکلا ! وبالعکس امیدواری ما بر این است که این دو دولت قویم الاساس بکمال اتحاد و استیناس بوده اند وبعد ازاین راهم بکمال یکرنگی ویکانکی دقیقهٔ ازشرائط مودت حقیقیه را فوت نکنند ومشیران مآل اندیش دولتین علیتین اسلام هم آنچه را بقیهٔ سوء تدبیر پیشینیان بوده ومایهٔ انضجار خاطر تواند بود اصلاح نموده وبتدریج بنیان فساد وفتنه ازمیان بر خیزد وطوری بشود که تمامی ملل ودول اسلامیه که در مشرق زمین هستند در زیر بیرق اتفاق و اتحاد کلمه پاك اسلام را اعلا ومتفقا شان وشوکت دین و ملت را بر پادارند وکار اتفاق را بجایی برسانند که یك حق از حقوق اسلام ویك حق ازاسلامیان را مانند همه حقوق مسلمانان دانند و حفظ و رعایت آن حقوق مشترکا وتماما وظیفهٔ خود شمارند ولی این مقصد مقدس بسخن تنها بمقام فعلیت نرسد مگر آنکه بهمت پادشاهان معظم اسلام و اقدامات کافیهٔ ارکان دولتها و ملتهای اسلام مجتمعا مصروف برتمهید مقدمات حصول این مقصد پاك شود .

یکی ازحجاج ایران که پس از ایفای فریضهٔ حج و زیارت مدینهٔ مشرفه بحمل شریف خدیوی در ۱۸ ماه صفر بمصر رسیده کاغذی بتاریخ ۲۲ ماه مزبور نوشته است که بکمال افسوس صورت آن را در اینجا درج ونظر اولیای امور را در آنباب دعوت می کنیم .

می نویسد که پس از ایفای فریضهٔ حج همراه حمل شریف مصری بعزم استان بوسی روضهٔ مطهرهٔ حضرت فخر الأنام و زیارت اهل بیت اطهار علیه وعلیهم السلام عازم مدینهٔ منوره شدیم اواسط ماه محرم را در آن آستان بسر بردیم لکن حکایت غریب و بسیار مؤثری اتفاق افتاد که نگارش آن را لازم دانستم حقیقة جای تاسف است که در آن اماکن مشرفه اینگونه وقوعات ناکوار در این زمانها اتفاق می افتد که نه لایق شان حکومت است ونه مناسب آیین اسلام و مسلمانی است .

باری روز ۱۷ ماه محرم ۱۲۹٤ بقدر دو بست کس از اهل ایران که بعضی مشغول زیارت و پاره در حوالی حرم حضرت نبوی راه می رفتند و من هم در آن میان بودم یکبار دیدیم علی الغفله های و هویی برخواسته و در توی حرم و بیرون همه خدام و بسیاری از اهل چارسو و بازار مدینه بروی زوار ایرانی هجوم آورده یکنفر در دست چند کس مانده بنای کوتك و ضرب و جرح گذاشته و می گفتند بزنید این کافران را بکشید این بی دینان را از سر زنهای ایرانی چادرها را برمی داشتند و آنها را میزدند آنچه من مطلع شدم چهار کس در آن حال مقتول شدند چند نفر دیگر از زخمها رامی گفتند مشرف بمرك هستند . سیادتمآب آقاسید ابو الفضل که از جانب سیادت ودولتمآب شریف عبدالله پاشا برای دلالت زوار ایرانیه و مراقبت احوال آنها مخصوصا ازمکهٔ معظمه آمده بود نزد شیخ الحرم رفته مراتب را اظهار وشکایت کرد شیخ الحرم جواب دادند یکی یکی نشان بدهند وضارب وقاتلها را معین نمایند تا آنکه آنها را گرفته بسزای خودشان برسانیم . وقتیکه حکومت این طور بگوید وبکمال تانی وآرام مانند اینکه هیچ حکایتی نشده است . وکار معتنابی نیست تماشا کنید مفسدین واشرار چه خواهند کرد گمان نکنید که اهل مدینه بواسطهٔ مجاورت حرم پاك پیغمبری مردمان خوبی هستند (ومن اهل المدینة مردو اعلی النفاق لا تعلمهم نحن نعلمهم) این منافقین گاهی از این کارها دربارهٔ یکنفر دو نفر اززوار میکردند لکن این بار مفسدت خودشان را دربارهٔ همهٔ حجاج بکار بردند وازآن افتراها که ذکر آن را زبان ما مقتدر نیست بسته ویا عتقاد من و بعض دیگر این مایه فساد اصلا از ناسیدحسن نام عطار شد که برادر زادهٔ سید مصطفی است که حالات او در حق اهل ایران معروف است . چون امسال حضرت شریف پاشا اورا ازامر دلالت ایرانیها منع فرمودند او هم اعوان وانصاری دارد از اشرار و طبعا هم بعض اهل مدینه در اینمواقع شریك مفسد می شوند این است که امسال همچنان کار اسف آمیز در حرم محترم که هیچ حرمت اورا نگاه نمیدارند واقع گردید تفصیل این احوال را از سایر حجاج که بآستانهٔ علیه خواهند آمد خواهید شنید که من زیاده از این را نمی توانم بنویسم البته اولیای دولت علیه بعداز آنکه این تفصیل را دانستند چارهٔ مؤثری برای آن خواهند کرد . این سید حسن برادر زادهٔ همان سید مصطفی است که داود پاشای مرحوم در سنه ۱۲٦٦ اورادر سر مثل این کارها چوبکاری کرده وحبس نمودتا حجاج از مدینه رفتند و بعد از آن مدتی آرام نشستند .

(اختر)

درین مطلب بیان مطالعه و تفصیلی را لازم نمیدانیم البته حکومت سنیه پس از آگاهی از ین کیفیت ناکوار مرتکبین این امور شنیعه را تأدیب بسزا خواهد نمود وقراری خواهد داد که دیگران راهم مایهٔ عبرت شده ریشهٔ این ناملایمات اسف انگیز بکلی کنده شود .

این حجاج وزوار که از چهار ماهه پنجماهه راه ازهر فج عمیق مشاق ومحنتهای سفر را تحمل کرده بان مکان مقدس رسیده ودرحرم پیغمبری صلوات الله وسلامه علیه باین بلیات گرفتار می شوند وهر کدام ازیك نقطهٔ ایران هستند آیا بعد از ورود بممالك خودشان بچه زبان چه طور سوز وگداز این محنتها راکه ازخدام حرم واهل مدینه درحق خودشان مشاهده کرده اندبیان خواهند نمود ؟ ودر اینصورت اهالی ایران که این وقوعات رامی شنوند چگونه متاثر و متحسرخواهند گردید . ایا باین طورها ملتین اسلام را تألیف قلوب می توان کرد ؟ ایا قاعدهٔ اسلامیت این است که درحرم محترم بکمالی بی حرمتی این اوضاع بسر مسلمانان آورده شود ؟ ایا حکومت سنیه وقوع این حرکات خلاف راکه شرعا ونظاما ناروا است بنظر تسامح خواهند دید ؟ ایا راضی خواهندشد که دشمنان اسلام این حالات را بشنوندو براسلامیان استهزا کنند ؟ وناگفتنیها بگویند حاشا وکلا ! کمال امیدواری داریم که اولیای امور درین کار

نظری بدقت فرمائید وتلافی انرا موافق عدالت بوشان حکومت ودین داری تانقطهٔ آخر مجری دارند .

﴿ نسبت تأثیر قوهٔ مالیه در قوهٔ عسکریهٔ دولتها ﴾

نخستین تکلیف هر دولتی این است که مداخل خودرا بامخارج خود ملاحظه وموازنه نماید نیك بختی و بدبختی هر دولتی بسته بترقی وتنزل وانتظام و بی نظمی این موازنه است . هردولتی که صنایع و تجارت وزراعت آن عقب بماند . امور مالیهٔ آن دولت نیز ازحال انتظام بازمانده موجب خرابی آن دولت کردد . وبدین قرار (بودجه) یعنی قرار دخل وخرج حربیهٔ هردولتی که ملاحظه میشود درجهٔ تأثیر امور مالیه درقوهٔ عسکریهٔ آن دولت معلوم شده ومیزان بهره مندیٔ آن دولت از استعداد جنکی بهمان نسبت آشکار کردد .

مصارف جنکیٔ دولتهای بزرك واندازهٔ واردات و مصارف آنها را درذیل می نویسیم . چون ملاحظه نمائیم میزان کار باسانی فهمیده میشود .

(دولت اوستریا ـ مجارستان)

لیرای انکلیس

واردات کل سالیانهٔ دولت مشارالیها	٦٤٩٢٤٨٧
مصارف سالیانه بهمه جهة	٦٣٥١٣١٨٣
مصارف سالیانهٔ قوهٔ حربیه که از خشو کل افراز میشود	١٠٨٨٤٥٦٣

بس دولت اوستریا که مقدار نفوس ممالك متصرفهٔ او معادل سی وشش ملیون است ووسعت خاك او بقدر ١١٣٠٤ میل مربع است ازتمامیٔ واردات خود سالیانه نزدیك به صدی بیست صرف قوهٔ حربیه خود می نماید .

(دولت المان)

لیرای انکلیس

واردات کل سالیانه	٧٦٨٣٩٠٨٠
جملتان مصارف سالیانه	٨٦٤٢٧٣٩٢
مخارج قوهٔ حربیه	٢٢٦٠١٥٥٢

دولت المان که مقدار نفوس ممالك قم رواو ٤١٠٠٠٠٠٠ ووسعت خاکش ٩٧١٨ میل مربع است .

ازجملهٔ واردات خود صدی بیست وهفت بقوهٔ حربیه صرف می کند .

(دولت روس)

لیرای انکلیس

واردات کل سالیانه	٩٥٦١٩٣٤٩
مخارج کل سالیانه	٩٦١٧٤٩٤٩
مخارج سالیانهٔ حربیه	٣٤٧٤٩٧٣٣

دولت مشارالیها که مقدار نفوس اودر اروپ وقفقاز ٧٦ ملیون ووسعت خاکش ١٠٥٩٦ میل مربع است . علی التخمین صدی سی وهفت صرف حربیه می نماید .

(دولت فرانسه)

لیرای انکلیس

واردات کل سالیانه	١٠٩١٦٣٨٧٤
مصارف کل سالیانه	١٠٩١٦٣٨٧٤
ازآنجمله مصارف جنك است	٠٣٣٧٥٤١٥١

دولت مشارالیها که سی وشش ملیون نفوس را مالك است ووسعت خاکش ٩٥٩٩ میل مربع است صدی سی ویك واردات کل سالیانه راصرف قوهٔ حربیهٔ خود می نماید .

(دولت ایتالیا)

لیرای انکلیس

واردات کل سالیانه	٥١٧٤٢٢٢٨
مصارف کل سالیانه	٥٦٤٧٥١٥٢
مصارف حربیه	٠٩٨٤٢٧٧٥

دولت مشارالیها که مالك ٢٧ ملیون نفوس است ووسعت خاکش ٥٣٧٥ میل مربع دارد از واردات کل خود سالیانه صدی هفده و نیم بقوهٔ حربیه صرف میکند .

(دولت انکلیس)

لیرای انکلیس

واردات کل سالیانه	٨١١٣٨٢٠٠
مصارف کل سالیانه	٨١٢٥٤٢٥٠
مصارف جنکی	٢٥١٥٠٥٣٥

دولت مشارالیها که بغیر از هندستان سی ودو ملیون نفوس رادارا است ووسعت خاکش ٥٧١٩ میل مربع میباشد از صدی سی ویك واردات خودرا درراه حربیهٔ خود صرف می نماید .

دولتهای دیکر مخارج قوهٔ حربیه که دارند از صدی پانزده تاصدی بیست وپنج باختلاف حالات خودشان می باشد .

معاملات وداد وستد دولتها که ملاحظه کرده می شود بدین قرار خواهد بود که درخاك اوستریا سالی ٣٥٠ ملیون لیرای انکلیس دادوستدمیشود . ودر المان ٣٥٠ ملیون لیرا . ودرخاك روسیه ٤٠٠ ملیون . ودر فرانسه ٤٥٠ ملیون . ودر ایتالیا ٢٠٠ ملیون . وانکلیس سوای هندوستان ٣٥٠ ملیون لیرای آنکلیس . اکنون مبالغ معاملات سالیانه درقلمرو دولتهای مشارالیهم باید باوسعت خاك ومقدار نفوس موازنه کرده شودتا معلوم کردد که معموری ممالك آنها وثروت وسامان اهالی ایشان بچه نسبت واندازه است .

سابقا امین معادن معدن کوکردی درحوالی شهر سمنان پیدا کرده درآنجا دستکاه زده کار میکردند چون فایدهٔ معتدبه ازان حاصل نشده در عشر اول ذیقعده اعتضاد الملك وامین معادن باتفاق سوارشده درهمان حوالی کردش میکردند درچهار فرسخی شهر معدن کوکردی پیدا کرده بطور شراکت مفتوح نموده چون درنهایت لیاقت بنظر امد دستکاه درانجا زده مشغول کارهستند وظن غالب اینست که کوکرد زیاد خوب که بکار داخله وخارجه هرد و بیاید بطور وفور حاصل شود .

(ایران)

﴿ تلکرافنامها ﴾

برلین ٢٧ صفر

دولتهای اوروپ اعتقاد باین ندارند که ازجانب دولت علیه لنکرکاهی با مارت قره طاغ داده شود از بودن همچنان لنکرکاه در دست آنها بیم این است که کار دزدی دریایی و ادخال تدارکات جنکی را بقره طاغ آسان نماید .

خبرهایی که از بلاد معتبر فرنکستان میرسد همه مساعد بوقوع صلح است .

مجارستان

پشته ٢٨ صفر

مسیو پولیچ که از مبعوثان مجار است در خصوص پولیتیك دولت اوستریا و مجارستان در مشرق وخودنمائیها که در حق عثمانیان کرده شد در مجلس سؤال کرد . ومآل جواب که از جانب

رئیس داده شده است این است . که خود نمایهای طلاب مجارستان در بارهٔ عثمانیان پولیتیك خارجی دولت را تغییر نمیدهد وباعث دلسردی هم وطنان خودشان که اسلاوها هستند نمی باشد وزرای مجارستان متفق هستند و مسلك پولیتیك وزیر امور خارجیه اوستریا مبتنی بر اساس سابق اوستریا است که منافع خود وصلح را محافظت خواهد کرد . و خواهد کوشید که عیسویان عثمانی اصلاح کرده شود .

لندن ۲۷ صفر

محضری که از طرف دولت روس تکلیف شده است در در باردولت انکلیس مطرح مذاکره شده و قرار که داده خواهد شد موافق صلح خواهد بود

پاریس ۲۷ صفر

جمعی از معتبرین حاملان اسهام و سندهای استقراضی دولت عثمانی منعقد شده و در آن مجلس قرار داده اند مسیو (ماردی) رئیس (سندیکاتو) را برای حفظ منافع صاحبان اسهام باسلامبول بفرستند کسانی که مومی الیه را وکیل کرده اند یکصد وچهل وسه نفر بوده . ومبالغ اعتباری سندهایی که در دست دارند قریب سه ملیار فرانك بوده است مسیو ماردی مأموریت مذکوره را که از جانب جمعیت باو تودیع شده است قبول کرده و امیدواری داشته اند که موفق کردد .

روزنامهٔ تایمس تلکرافنامهٔ ذیل را که از وین در ۳۰ صفر با ورسیده است در نسخهای خود می نویسد .

جوابی که از جانب دولتها میبایست بکاغذ وزیر امور خارجهٔ دولت روس داده شود پیدا شده است .

چنانکه اوروپ مساعی واهتمامات دولت روس را که در خصوص عیسویان سکنهٔ خاك عثمانی بکار برد پسندیده وکرانبها خواهد دانست . اوروپ بیان خواهد کرد که هرچند کونفرانس نتیجه وحاصلی نبخشید ولی مساعی دولتها بکلی بی ثمر نشد کار صلح باصربستان کذشت وامیدواری هست که باقره طاغ نیز قرار صلح داده شود بابعالی لزوم اصلاحاتی که دولتها خواهش کرده اند شناخته است و باعث اصلی این همه نتائج مسعوده دولت روسیه شده است بطوریکه دولت روس می تواند این شکرکذاری رسمانه را که ازجانب دولتهای اوروپ می شود درمقابل اصرارهای جماعت واهالی وسیله ودست آویزخوبی برای خود بداند .

(عرض مخصوص)

چون روز سه شنبه و چهار شنبه آینده روز نوروز فیروز وعید ملی اهالی ایران است بنابراین نسخهٔ روز چهارشنبه بیرون نخواهد آمد .

﴿ اعلان مخصوص ﴾

از روزیکه این بار دوم آغاز بطبع ونشر اختر شده است نسخهای آنرا بمشتریهایی که درممالك روسیه داریم فرستاده ایم و با اینکه پوستهای روسیه قبول کرده و برده اند تاحال اثری وخبری از آنها نرسیده سهل است از وکلای اختر که درتفلیس هست نیز کاغذی نکرفته ایم وچنان معلوم می شود که مانعی از رسیدن آنها وکاغذهای اداره حائل ومانع کردیده است بنابرین قرارداده شد که بعد ازین دیکر درفرستادن نسخها دست نکاهداشته و بوسائل ممکنه حقیقت حال رافهمیده و باقتضای آن رفتار کنیم واضح است مشتریها ازجهت این تاخیر دلتنك نخواهند شد که (الضرورات تبیح المحذورات) وهمچنین کسانیکه طالب بودن ایشان معلوم نبود لطفا باید باداره آکاهی بدهند تاتکلیف معلوم کردد .

دیکر اینکه بجهة عموم مطبعهای ولایات داخله وخارجه وخصوصا هندوستان از نسخهای اختر فرستاده ایم واز بعض آنها هنوز جواب نیامده است تا معلوم کردد که خواهان مبادله هستند یانه لهذا ازاین نسخه ببعد آنها را نیز که تاکنون جواب نرسیده فرستاده نخواهد شد مکر بعد از رسیدن جواب ومعلوم شدن میل ایشان بمبادله .

﴿ تاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

اعراب قباهای کشاد داشته دامنها را بکمر میزدند وسلاح ایشان کمانهای بلند بود . اهالی دارفور وحبشه لباسها ازپوست پلنك و شیر ترتیب داده کمان ایشان از چوب بود وپیکان نیزه وتیرآنها از سنك تراشیده بود چاقهای ایشان ازچوب کره دار بود در وقت کار زار نصف علیای بدن را با کچ و نصف سفلی را با کل سرخ ملون میکردند در سرعوض خود کلهٔ اسب آهارشده که بایال و کوش بود میکذاشتند . اهالیٔ مرعش و طرابلس لباسشان ازپوست حیوانات بود و تیر ونیزهٔ ایشان از چوب بود که با حرارت آتش تیز وسخت کرده بودند . اهالی (قسطمونی) خودشان شبیه بزره آهنی حلقه حلقه شده بود زلق وخنجر بجهة اسلحه داشتند و چکمه می پوشیدند اهالیٔ سواحل رود ویستول مثل اهالی قسطمونی لباس می پوشیده اند . اهالیٔ (سیواس) وآق سرا وآق شهر وقرا حصار وارامنه و (قرمان) نیز همان طور مسلح وملبس بودند اهالی افلاق بغدان کلاهشان ازپوست روباه بود وقباشان کشاد وآستر قبا از پوست بززرد بود زلق وکمان وخنجر داشتند . قوم کابلین که باقوم میسونین ممزوج بود . وهم قوم لاسونین مانند اهالی سیلیسی سلاح ولباس داشتند . قوم میلین نیزه های کوتاه وکلا خودپوستی وبعضی هم کمان داشتند . سلاح قوم موسك کلاه خود چوبی وسپر کوچك و یك نوع نیزهٔ بود که دسته آن ازچوب وکوتاه تر از آهن نیزه بود . قوم تیبارنین وماکروك وموزینوك سلاحشان شبیه بسلاح قوم موسوك بود . قوم (مار) کلاه خود از جنس پارچهٔ جوشن وسپرهای کوچك چرمی ومضراب داشتند . سکنهٔ کولشید باکلاه خود چوبی وسپر پوست کاو ونیزهٔ کوتاه وقه بودند وسکنهٔ جزایر دریای اتیره بطرز مدیها مسلح وملبس بودند . خلاصه پیادهٔ نظام لشکر ایران عبارت ازمردمان اقوامی بودند که فوق ذکر شد . سرکردهای این پیادهٔ نظام (اول) مردونیوس پسر کوبریاس . (دوم) ترتیانتا مکس پسر ارتان . (سیم) سمردومونس پسر اوتان بود . این دونفر از برادر زادکان داراو پسر عموی زرکزس (۱) بودند (چهارم) ماوبست که ازداراواتوس بوجودآمده بود . (پنجم) جرجیس

---

(۱) زرکزس واکزرسس یکی است

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱ ربیع الاول ٤ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۱۰
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳۵	۵۰
لیرای انکلیس		
سوسیته ژنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۰۲	۰۸
بانك عثمانی	۳	۱۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	٤۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۱۵
امپریال	۸۹	۱۵
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰٤	۱۵
بشلك	۱۱۳	۰۰
متالك	۱۱٤	۲۰
پول سیاه	۱۶٤	۰۰
قائمه نو	۱۶۸	۰۰

(اسامئ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی.
در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس
دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .
در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .
درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی
در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار.
در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .
درحیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .
درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد .
و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئ ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

پسرا ریر . (ششم) مکابیز پسر زوفیر بود .
لشکر خاصه که عبارت ازده هزار نفر پیاده ایرانی وبقشون لایزال معروف بود ابوا یجمع (هیدارنس) بن هیدارنس سردار بود این قشون رابانی سبب لایزال مینامیدند که همینکه جزئی از اجزای آن تلف می شد فورا یکی دیکر بجای او منتخب میکردید . لشکر مزبور از حیثیت لباس وجرات برسایر قشون امتیاز داشت . عرادهای سرپوشیده برای معشوقهای خود ونوکرهای خوش لباس همراه داشتند . آذوقهٔ ایشان را برشتر وسایر حیوانات دیکر حمل میکردند سوارهٔ ایرانی درواقع مثل پیادهٔ نظام مسلح بودند قوم ساکاراتین که همه صحرا کرد بودند وهمه زبان ایرانی حرف میزدند هشت هزار سوار دادند مردمان این قوم بجز یك کارد کوچك اسلحهٔ دیکر که ازآهن ویامفرق باشد نداشتند درجنك باکمندی که ازچرم بافته بودند آدم یااسب رایش میکشیدند ومیکشتند اسلحهٔ سوارهٔ مدیها وسیسها شبیه باسلحهٔ پیادهٔ نظام ایشان بود همچنین سواره و پیادهٔ هندی یك جور اسلحه داشتند براسب یاعراده که برای جنك ترتیب یافته بود سوارمی شدندوعرادهها راباسب و یا کور اسب می بستند . قوم کاسپین ولیبین نیز عراده داشتند اماعربها برشترهائی سوارمی شدند که در سرعت کمتر ازاسب نبودند همه سوارهٔ زرکزس سوای شتر وعراده عبارت ازهشتاد هزار نفر بودند سرداری این سواره بعهدهٔ کفایت (هارمامتیرس) و (ثیة) که هردو پسران (داتیس) بودند واکذار بود .

عدد کشتیهای جنکی هزارودویست وهفت فروند بود . اهالی فینسی ومردمان سریان که در فلسطین بودند سیصد فروند داده بودند کلاه خود این ملل بکلاه خود یونانیان شباهت داشت جوشن ایشانا زکتان بود مضراب و سپرداشتند اما بلبه‌های سپرآهن نصب کرده بودند .

مصریها را دویست فروند کشتی داده بودند سلاح ایشان عبارت از کلاه خودی که ازنی با فته بودند وسپر محدب که بلبه‌های آن آهن نصب کرده بودند ونیزه وتبربود اغلب جوشن وقهٔ بزرك داشتند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٢) میباشد .

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ٩ شهر ربیع الأول سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغذ باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد .

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

١٢ مارت ١٢٩٣ و ٢٤ مارس ١٨٧٧

این کاغذ ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

(اساس مسلمانی ـ قانون اساسی)

اساس مسلمانی هرنیکی وهر خیروحق وراستی را دوست داشتن و بدان کرویدن وازاضداد آنها تبری ودوری جستن است . اساس مسلمانی عدالت است حریت است انسانیت است و بطور کلی حق شناسی وحق گذاری است . ولی باید دانست که آیا این نیکی وخیروحق وراستی ومانند آنهارا بی ملاحظهٔ مظهرها وفاعل آنها باید دوست داشت یافاعل ومظهر آنهارا نیز ممدوح ومحبوب باید دانست؟ واین یکی راهم باید محقق کرد که آیا این اوصاف درنهاد تمامئ اجناس آفریدهکان واصناف امم گذاشته شده است یا آنکه بطور انحصار در بعضی هست ودر بعض دیگر نیست واز بعضی لازم الصدور واز بعض دیگر ممتنع الحصول است وهمچنین آیا وجود آنها در گروهی یاقسمی ازاجناس مخلوقات مشروط بشرطی هست یانی ؟ اینفقرات را باید بدرستی وراستی تحقیق کرده بفهمیم تا آنکه اساس مسلمانی را بدست بیاوریم .

بادنا تامل وتدبری بطور بداهت توانیم دید که آثار نیکی وخیروحق در هرفردی از افراد موجودات باختلاف مقدارها ظاهر تواند شد . واین ظهور و بروز راهم شرعا وعقلا هیچ شرط وقیدی قرار نمی توان داد وراستی این سخن را دراجمالش باید اذعان کنیم بعلت اینکه احکام عقل وحکمت خلقت ومحسوسات همین عالم جسمانی مارا دعوت میکنند براینکه تصدیق نماییم مساوی بودن امکان ظهورات حقه را درجملهٔ مظاهر وبگوییم که عموم ابنای بشر بی تفاوت وتوفیری دارای صفات حسنه ومدائح وکمالات توانند شد . اگرچه دراین مقام جای سخن در مراتب شدت وضعف وکثرت وقلت وذاتیت وعرضیت نیز باقی است . واین مطلب بسکه بدیهی است واطوار آن مارا احاطه کرده است محتاج بذکر تفصیل آن نیستیم . مانند اینکه سخن حق وخیر راهمه کس می تواند بگوید . صفت نیك وکردار صواب را هر فردی از افراد ممکنات تواند داشت . واضحتر بگوییم بالفرض سخن نیك ازهر بر وفاجری واز هر صالح وطالحی بروز تواند کرد وکارخوب وعمل صحیح ازهر مؤمن ومنکر وعالی ودانی آشکار تواند کردید . ومع ذلك بنای کار جهان وجهانیان بر این قرار گرفته است که احکام را برغالب مقرر داشته اند وگفته اند حکم غالب را است . پس اگر کسی غالبا نیك ذاتی کرده وبخوش کرداری معروف وموصوف است اورا نیك ذات وخوش کردار گویند که ازاینجا احکام وخصائص تفاوت شدت وضعف وقلت وکثرت پیدا کردد . یکی هم سخن از ذاتیت وعرضیت است چنانکه یکی را نیکی ونیکوکاری ذاتی وجبلی است ودیگری را عرضی واعتباری که این فرق واختلاف هم باآثار ونشانیها وبقرائن وتجربتها معلوم خواهد کردید . وباوصف این تفصیل آیا تکلیف ما بطور مطلق دراین مقامات چیست و برای تحصیل اساسی که برای اسلام تصور کردیم آیا همه نیکیهارا مطلقا باید دوست بداریم و بمقتضای این دوست داشتن عمل کنیم . یا آنکه ذاتیت وعرضیت وشدت وضعف را ملحوظ داشته یك قسم را مقبول ومعتبر بدانیم وقسم دیگر را مردود وغیر معتنا انکاریم ؟ اگر راست بین وراست جو باشیم یقینا باید همه اقسام نیکیها را بفراخور حال وموقع واندازهٔ خود تصدیق کرده وآنهارا دوست بداریم . زیراکه حق همه جا حق است وباطل همه جا باطل است . فرضا بگمان بعض ناتمامان که باصطلاح آنهارا متعصب نام نهاده اند اگر کسی درخارج مذهب اسلام باشد وکانیك وصفت خوبی از اوبه بینیم چه بکنیم بگوییم غلط می کند این صفت بد صفتی است یاسخن حق وراست او ناحق ونا راست است؟ حاشا ! اسلام همچنان حکمی را جائز نتواند دانست . بل عقل وشرع برخلاف این حکم می کنند درخصوص حکمت میفرمایند ﴿ الحکمة ضالة المؤمن اینما وجدها اخذها ﴾ ومیفرمایند ﴿ انظر الی ماقال ولا تنظر الی من قال ﴾ هرگاه شخص غیر مسلمی درراه دین یاری وباوری نماید اورا مردود بدانیم ؟ حاشا ؟ ﴿ ربما یؤید هذا الدین بید رجل فاجر ﴾ هرگاه ازشخص غیرمسلمی آثار سخا وکرم وحلم ودیگر اخلاق حسنه سر بزند بگوییم اینهاصفات ذمیمه است وباعتبار محل حال راهم تقبیح وتشنیع نماییم ؟ حاشا ؟

﴿ گر بظرفش بنگری تو کژهی ﴾
﴿ ور بمظروفش نظرداری شهی ﴾

پس بطور مطرد هرچه نیك ونیکی است بی هیچ قید وشرطی درهرجا وازهرکه وبهر طوری که بوده باشد همه نیك است ونیکی وبالعکس هرچه بد وبدی است بطور مطلق درهمه جا واز همه کس بداست وبدی . وتکلیف ماها بحکم فطرت وعقل وشرع این است که اولی را دوست بداریم واز دومی تبری جوییم . هرگاه فی المثل شخص زندیق وملحدی یك صنعت بسیار خوب وسودمند بعالم انسانیتی را اختراع کند ما باید آن صنعت را

از او بطور خوب اخذ کنیم و بخوبی صرف نماییم اگرچه باخود او حسب الدیانه کار ورجوعی نداشته باشیم . چه حامل آن صنعت نیك مقام اسمیت است ومدخلیتی بذات ندارد . وهمچنین است حکم هر کونه سخن راست وحق وهر قسم کردار صواب ومستحسنی که از افراد ابنای جنس ما ظاهر می شود . پس اساس اسلام حق شناسی است وحق کذاری وهر که حق وآثارحق را در تمامئ ذرات کاینات شناخت وتصدیق کرد اساس اسلام را شناخته وتصدیق کرده خواهد بود . وآنکه نشناخت ویا آنکه پس ازشناختن انکار کرد از دانستن وایمان باساس اسلام بی بهره اش توانیم دانست میفرمایند ﴿ اقل الألحاد تسمیة الحصاة بالنواة ﴾ کمترین ملحدی این است که کسی سنك ریزه را هستهٔ خرمانام نهد وهر که مردم را شکر نکند مراسم شکرانهٔ خدای رابجا نیاورده است .

اساس اسلام علی الأجمال این است که اشارت کرده شد . اکنون از وضع ترکب دولتها وملتها وصورت جریان احکام شرایع وقوانین عادلانه در آنهارا ونسبتها وارتباطهارا که دراجزای ملك وملت ازجهات مذکوره هست باید بفهمیم تا آنکه علی العیا نکوییم قانون اساسی با اساس اسلام منافات وتناقض دارد یا آنکه بواسطهٔ قانون اساسی وهنی درارکان اسلامیت حاصل تواند کردید .

امر دین ومذهب یعنی اعتقادهای قلبی وعملهای ارکانی واقرارهای زبانی امور شخصیه وحقوقی است که میان بنده وآفرینندهٔ او است ومسئولیت آن هم راجع بشخص است که دراینجا بحثی از تفصیل این مطلب نداریم . از اینجا که کذشتیم بهئت اجتماعیه که هستیم یکبار بالأطراف ملاحظه کرده وضع کار تمدن وملیت خودمان را بفهمیم وآنچه راکه برای نکاهداشتن تمدن وملیت لازم داریم بدانیم تا آنکه در این ضمن وجود واشخاص خودمان را هم نکاهداشته وتکلیفهای شخصی خودمان راکه عبارت از امر دین ومذهب است حفظ توانیم کرد .

یك هیئت اجتماعی که نکاهداریٔ آن وحقوق آن را دولتی درعهده دارد خواه یك ملت و یك قوم بوده ودین ومذهب آنها هم یکی باشد وخواه از اقوام مختلفه واصحاب ادیان ومذاهب متنوعه مرکب کردد بد وچیز قائم وپایدار تواند شد یکی ﴿ عدالت ﴾ دومی ﴿ حریت ﴾ است و این دو شرط مثلا زمان هستند که هیچکدام بی وجود دیکری صورت نتواند بست . عدالت بی حریت ناتمام است و حریت بی عدالت مستلزم هر کونه هرج ومرج در اطوار مدنیت است . عدالت حریت را نکاهدارد و حریت عدالت را اکمال کند . حقوق هرکسی بعدالت محدود ومعین شود و حریت حدود و اطوار عدالت را برقرار نماید .

آزادی وآزاد مردی سرمایهٔ صلاح ونیکوکاری ومعنای مطابقئ حریت است . واحکام تمامئ حقوق ما وحقوق ابنای جنس وهم ملتان ما وحقوق برادران وطن واخوان دین مارا بحزن حریت (آنچنان حریتی که زادهٔ عدالت است) چیز دیکر تفریق وتشخیص نتواند کرد . واین حقوق را غیر از عدالت هیچ چیزی نکاه نتواند داشت .

در هر ملك ومملکتی حقوق زندکانی وتعیین شرائط وطنداری ولوازم حفظ ملیت وتحصیل شرافت وآبرومندیٔ هیئت اجتماعی واکمال درجات امن وآسایش تماما متعلق بجملهٔ اجزای وطن است . یعنی همکی اجزای وطن در حقوق وشرائط مذکوره مساوی وبرابر هستند ویکان یکان وباتفاق همدیکر مکلف بحفظ آن حقوق وشرائط میباشند ودر اینصورت هر فردی از افراد ابنای وطن از تمامئ اطوار واوضاع متعلقه بشرائط وطنداری بهرمندی داشته وهیچکدامی از ایفای این تکلیف معاف ومسلم نتواند بود . مانند اینکه امر تعمیم عدالت شعبهای چند دارد که شامل حال عموم اهل وطن است . وحفظ شرائط این عدالت اولین شرط وطن پرستی است . وازاین یك اصل کار اصلاح قوانین ومحاکمات ونظامات متعلقه بادارهٔ ملکیه وامر مالیاتی وتمامئ فنون وعلومی که بکار اعمار ملك ومملکت میآید . وسرمایهٔ سعادت ونیك بختی افراد واجزای وطن کردد . وهمچنین تمامئ آنچه غیر از امور شخصیه ودینیه است بدون استثنا بحکم عدالت بدرجهٔ مطلوبه تواند رسید وبس . وآنچه این عدالت را آشکار کند وثمرات ونتائج آن را در اطراف وطن منتشر وبرقرار می نماید همانا حریت وآزادی است . این است که اساس قانون اساسی باین دو پایهٔ محکم استوار شده ومدار تمامئ احکام ومندرجات وفصول وابواب آن بر عدالت وحریت باید باشد . که این حریت وعدالت نیز تولید نمیکنند مکر نیکیها ونیکوکاریها را . ونتیجه نمیدهد مکر صلاح وخیر وحسن اخلاق وآداب عمومیه وانتظام حال ملك ومملکت وامن وامان ونکاهداریٔ مال وجان وعرض وناموس اجزای وطن را کهباقتضای اساس مسلمانی همهٔ اینها را باید دوست بداریم وباقتضای این دوست داشتن کار بکنیم . تا آنکه تکلیف دینی وآخرتی خودمان را در این میان بکمال شکوه وبی دغدغهٔ خاطر بعمل آورده در دوجهان سعادتمند ونیك بخت شویم .

بنابراین نباید در مقام حدود الفاظ وعبارات بخیالات ناقصه پیروی کرده وبکوییم وضع قانون باشریعت موافق نیست زیرا شریعت یعنی دیانت بطور مطلق روح زنده کانیهای ما است قوانین حقه وعادلانه که صدمه وتعرضی بحال دیانت ندارد بمنزلهٔ جسم وکالبد آن روح است . اکر ما ملیت وحقوق هیئت اجتماعیه خودمان را مختل ومتزلزل کنیم وبواسطهٔ عدم عدالت وحریت رخنه در ارکان زندکانی ونظم امور جسمانی خودمان بیندازیم هم جسم را ازدست داده ایم وهم روح را . جسم بی روح تباه است وروح بی جسم ناپایدار .

اکنون توانیم کفت که قانون اساسی بشرط استقامت وحسن استعمال با اساس مسلمانی منافات ندارد سهل است برپادارندهٔ اساس مسلمانی است . آشکار کنندهٔ شرف واعتبار مسلمانی است . افزاینده برشکوه ورونق مسلمانی است . وآنچه در این مقاله آورده شد مجملی است از آنچه باید در اینکام کفته شود وتفصیل سخن بزکاوت اصحاب دانش وفرهنك محول وموکول می باشد .

(خبرهای داخلی)

﴿ افتتاح مجلس عمومی ﴾

چنانکه درنسخهای پیش اشعار شد رسم افتتاح مجلس عمومی روز دوشنبهٔ کذشته که پنجم ماه ربیع الاول ١٢٩٤ و ١٩ ماه مارس ١٨٧٧ میلادی بود در حوالی ساعت هفت در سرای همایون سلطانی دردیوان همایون ملوکانه رسما کشوده شد .

تخت عالیٔ سلطنت سنیهٔ عظما در صدر دیوان همایون رو بمشرق منصوب گردیده در سمت راست جناب مستطاب ادهم پاشا صدر اعظم وتمامیٔ وکلای فخام ووزرای دربار با احتشام یکصف ایستاده ودر محاذی این صف یعنی عقب سر وکلا جناب پاریك روم ودیگر پاتریکان واسقفها و رؤسای روحانیه صف کشیده ودر جانب راست وکلا اعضای کرام شورای دولت و بعد از ایشان مستشاران وزارتها و دوائر عالیه قائم . ودرطرف چپ تخت همایون جناب مستطاب حسن خیرالله افندی شیخ الاسلام و جناب سیادت و دولتمآب شریف حسین پاشا وصدور علمای اعلام بترتیب معین واقف بودند . ودر پشت سراین صف نیز (امیرتومانها) وفریقان کرام ودر پشت سر آنها اعضای محاکم عالیه ایستاده . سفرا و مصلحت گذارهای دول متحابه نیز بالباسهای رسمی درسمت عقبی جناح راست درمقام احترام قیام نموده بودند.

رو بروی تخت همایون درسمت راست اعضای فخام (مجلس اعیان) که نامهای ایشان جداگانه نوشته خواهد شد درد وصف ایستاده ودرسمت چپ اعضای کرامیٔ مبعوثان ملت درهفت صف ایستاده و یاوران وجنرال آجودانهای حضور اعلاحضرت سلطانی ودیگر خدمهٔ سرای همایون وعملهٔ خلوت در پشت تختگاه عالی بالباسهای رسمی صف کشیده بودند .

در حالتیکه آنچنان مجلس آراسته و مانند کالبدی که تجلیٔ روح را آماده شده یا آسمانی که آفتاب جهانتاب را جلوگاه توانستی بشود منتظر تشریف قدوم میمنت ملزوم همایونی بودند ﴿ اعلا حضرت شوکت دستگاه ﴾ در حالتیکه برادر فرخنده اخترشان جناب مستطاب والاتبار حضرت رشاد افندی ولیعهد دولت و برادر کهترشان دولت ونجابت دستگاه کمال الدین افندی درمعیت معالی منقبت شاهانه بودند ازدرمحاذی جنب تختگاه عالی چنانکه اختر حریت از افق نیك بختی طلوع کند تشریف فرمای صحن مجلس گردیدند و بر فراز تخت همایون صعود ودرجانب راست اریکهٔ عالی اعلاحضرت اقدس شهریاری ودر یسار مبارکشان برادران معظم ایشان آرام یافتند .

پس ازآنکه اعلا حضرت اقدس پادشاهی بجانب اهل مجلس التفات و نوازش فرمودند وحضار مجلس مراسم تعظیم و تمجید وآفرین را بجا آوردند نطق همایونی را که از آثار فرخنده طبع حریت نبع ملوکانه ترتیب شده بود بدست مبارك خودشان بجناب سعید پاشا باش کاتب (منشیٔ اول حضور) ما بین همایون که واقف پیشگاه تخت عالی بودند اعطا وجناب مشارالیه نطق همایون مکارم مشحون را بسلاست وطلاقت تمام قرائت نموده مضامین درر بار آن مدر کهآرای قلوب اهل مجلس گردیده بکمال شادکامی وافتخار تلقی نمودند . حوالی ساعت هشت بود که نطق همایون ختام یافته واعلا حضرت اقدس پادشاهی اهل مجلس را نوازش وداعی فرموده عزم خلوت سرا فرمودند ودر آن اثنا شنلك توپ بشادکامی بعمل آمده وشب مزبور هم بوغاز وشهر راچراغانی کرده شده عصر وشامی هم بقرار بار اول شنلك توپ بعمل آورده شد .

﴿ ترجمهٔ نطق همایون ﴾

((هیئت اعیان))

((آقایان مبعوثان))

((نخستین مجلس عمومی است که در دولت))
((علهٔ ما مجتمع می‌شود بواسطهٔ کشودن این))
((مجلس امتنان خود را بیان میکنم))

((همهٔ شماها میدانید که ترقیٔ شوکت))
((ومکنت در هر دولت وملتی تنها بواسطهٔ))
﴿ عدالت ﴾ حاصل شود حتی در اوائل))
((ظهور دولت علیهٔ ما که قدرت وقوت خود))
((را در همه عالم منتشر کرد بجهة این بود))
((که قاعدهٔ عدالت را در حکومت مرعی))
((داشته وحق و منفعت هر کروهی از تبعه))
((را پاسداری کرده شد . مساعدتهایی که))
((سلطان محمد فاتح که از اجداد عظام ما))
((است در خصوص آزادیٔ آیین ومذهب))
((مبذول داشتند بر همکنان معلوم است))
((دیکر اسلاف بزرکوار ما نیز پیروی))
((ایشان کرده در هیچ وقتی بآزادی آیین))
((ومذهب خللی وارد نیاوردند و از ششصد))
((سال باینطرف صنوف تبعهٔ ما ملیت و زبان))
((ومذهب خودشان را نکاهداری کردند))
((وجای انکار نیست که این یك از نتائج))
((طبیعیهٔ قضیهٔ عادلهٔ مذکوره بوده است .))
((بالجمله در حالتیکه در آن عصرها وزمانها))
((از یمن حمایت عدالت و وقایت قانونها))

((سعادت و ثروت دولت و ملت برتری))
((جسته بود رفته رفته بواسطهٔ اینکه))
((بشرع شریف و بقوانین موضوعه))
((انقیاد کرده نشد ترقیات حاصله رو بتنزل))
((کذاشته و بدین موجب آن قوت مبدل))
((بضعف کردیده بود تا آنکه پدر بزرکترم))
((سلطان محمود خان مرحوم بی قاعده‌کی))
((وبی نظامیرا که از زمانهای چند پیش))
((آمده وعلت غائیهٔ انحطاط و تنزل دولت))
((ما بود ازمیان برداشته وغائلهٔ ینکی))
((چریها را که از همان بی قاعده کیها ناشی))
((بودی رفع نمود وخارهای فساد واختلال))
((را که در جسم دولت و ملت رخنه))
((انداخته بود پاك کرد . و برای داخل))
((کردن مدنیت حاضرهٔ اوروپ بر مملك))
((مایك دری مفتوح ساخت و پدر بزرکوارم))
((عبدالمجید خان مرحوم نیز بآن اثر پیروی))
((کرده اساس تنظیمات خیریه را که متکفل))
((محافظت جان ومال وعرض و ناموس))
((اهالی ما بود اعلان داشت . اینك ازآن))
((روز ببعد تجارت وزراعت ما وسعت))
((یافته و برواردات دولت مادر اندك))
((وقتی چند مقابل افزوده شد و قانونها))
((ونظامها که مذار اصلاحات محتاج الیها))
((توانستی بشود ترتیب داده شده تحصیل))
((فنون و معارف نیز بقدر امکان توسع))
((پذیرفت . در حالتی که دولت مارا ازجهة))
((امنیت داخلیه امید ترقی حاصل شده بود))
((جنك تریم بمیان آمده واز پیشرفت مساعی))
((واهتماماتی که درخصوص تنظیم احوال))
((ملك وتبعه داشتیم مانع شد . درآنحال که))
((خزانهٔ دولت ما تا امروز دیناری بخارج))
((قرض نداشت ممکن نشد که با واردات))
((خودمان درمقابل مصارف مبرمهٔ جنك))
((ایستاده باشیم بنابراین ناچاری حاصل))
((شد براینکه ازخارج استقراض کرده رفع))
((احتیاجات و ضرورت را نمایم و بدین))
((واسطه درقرض برروی ما بازشد . فی))
((الواقع درآن مسئله بانضمام معاونتهای))
((کامله و فعلیهٔ دول مفخمهٔ متفقه که))
((مشروعیت حق مارا تصدیق وبطوری))
((معاونت بما کردند که الی الابد صحائف))
((تواریخ را آرایش خواهد داد نتیجهٔ آن))
((جنك مصالحهٔ شد که بدان واسطه ظن))

((قوی حاصل شده بود که برای زمان آینده))
((راه یك ترقی پیش گرفته وزمان برمایاری))
((خواهد داشت . لکن اوضاع متعاقبه))
((بکلی عکس آن امید وانتظار را آشکار))
((کرد یعنی بپارهٔ تحریکات وتسویلات))
((حادثه اخلی پی درپی بمیان آمده))
((وبدین جهة گذشته از اینکه فرصت))
((این نشد که باصلاحات وتنظیمات ملك))
((پرداخته شود ناچار شدیم از اینکه همه))
((ساله اردوهای فوق العاده ترتیب داده))
((وگروهی را از اهالی که زیاد تربکار))
((میآمدند درزیر سلاح جنك نگاه بداریم))
((واین یکی باعث شد که امر زراعت))
((وتجارت مارا سکته ووهن کلی وارد))
((کردید و باوجود این همه اشکالات وموانع))
((معلوم ومسلم است که باز درشاهراه ترقی))
((معناوصورة خیلی طی مسافت کرده شد))
((وافزونی واردات ما که از بیست سال))
((بایندرف علی التوالی حاصل می شود))
((دلیل بر ترقیات مملکت و تزاید رفاه حال))
((اهالی است .))

((اگرچه این تنگدستیٔ امروزی از))
((اوضاعی که تعداد نموده شد متولد شده))
((است ولی ممکن بود درخصوص ادارهٔ))
((مالیه یك مسلك درستی پیش گرفته شده))
((وغائلهٔ ضرورت را سبکباری حاصل واعتبار))
((مالی را نگاهداری کرده شود فاما تدبیرها))
((که بجهة اصلاحات مالیه کرده شد))
((اصلاح نکرده سهل است کار را بکلی))
((سنگین نمود وبی آنکه اندیشهٔ پایان کار))
((درمیان باشد استفاده ازحال منظور کرده))
((شده وازیکطرف هم دوام و تعاقب این))
((غائلهها وازطرف دیگر تدارك و آماده))
((داشتن ادوات واسلحهٔ جدیدهٔ جنك که))
((اسباب شوکت وقدرت دولت ما بودی))
((ومع ذلك نبودن واردات ومصارف دولت))
((مادردست یك موازنهٔ متصرفانه باعث))
((این شد که ادارهٔ مالیهٔ ما درجه بدرجه))
((روبتباهی گذاشته وبرقرض ما افزود))
((واین تنگدستی فوق العاده را که امروز))
((درمیان آن هستیم نتیجه داد . ومتعاقب))
((این حال وقوعات هرزکوین که ازآثار))
((پارهٔ تحریکات وافسادات بود ظاهر شده))

((ورفته رفته جسامت واهمیت حاصل نمود))
((ویکدفعه جنگهای صربستان وقره طاغ))
((بمیان آمده درعالم پولیتیك نیز اغتشاشهای))
((بزرك بزرك پیدا کردید . درهمچنان))
((وقتی که دولت ما بیك بحران عظیمی))
((مبتلاشده بود بارادهٔ ازلیهٔ جناب حق تعالی))
((جلوس ما برتخت اجداد عظام خودمان))
((واقع گردید . چون این اشکالات ومخاطراتی))
((که براحوال واوضاع عمومیهٔ ما وارد))
((گردیده بوجهی قیاس وتطبیق نمی توان))
((کرد بغائلهایی که تاکنون در دولت ما))
((حادث شده است این است که پیش))
((ازهرکاری برای نگاهداری حقوق خودمان))
((ناچار شدیم ازاینکه درهر طرفی اردوها))
((را افزوده وششصد هزار لشکر را مسلح))
((وبجنك آماده نمودیم وبجهة اینکه بعون الله))
((تعالی این پریشانی واغتشاش را کلیا))
((از میان برداریم تکلیف خود دانستیم که))
((چاره جویی باصلاحات اصلیهٔ دولت))
((نموده وبدین طریق آیندهٔ خودمان را))
((درتحت امنیت متمادیه داشته باشیم))

((بعد از آنکه باقتضای قابلیتی که))
((حق تعالی بملك ما احسان فرموده))
((واستعدادی که اهالیٔ ما بدان اتصاف))
((دارند هرگاه یك راه ادارهٔ حسنه پیش))
((گرفته شود در اندك وقتی خیلی پیشی))
((توانیم گرفت وباوجود این تاحال که بترقیات))
((حاضرهٔ عالم مدنیت نتوانستیم برسیم))
((محض بجهة این است که اصلاحات محتاج))
((الیهای ملك خودمان وآنچه ازنظامات))
((وقوانین متعلق باصلاحات است همه))
((عقب مانده است واین یکی هم بجهة این))
((است که آنچه ترتیب وتنظیم داده شده))
((است ازدست حکومت استبدادیه بیرون))
((نرفته وبقاعدهٔ مشورت استناد نداشته))
((است حال آنکه ترقیات دول متمدنه وامنیت))
((معموریت مملکتهای ایشان مسلما ازثمرات))
((مصالح وقوانین عمومیه است که برای))
((واتفاق همه کی وضع وتاسیس می شود))

((بنابراین مانیز لازم دانستیم که))
((اسباب ترقی را ازآن راه بجوییم وقوانین))
((مملکت را بآرای عمومیه استناد دهیم این))

((است که قانون اساسی را اعلان کردیم))
((ومقصود از تأسیس قانون اساسی این))
((نبود که اهالی را دعوت کنیم که برای))
((رسیده کی بمصالح عمومیه آماده بشوند بلکه))
((جزم یقین داشتیم براینکه این قاعده))
((وسیلهٔ مستقله بر اصلاح ادارهٔ ممالك))
((شده وسوء استعمالات وقاعدهٔ استبداد))
((محو ونابدید کرده . وعلاوه برفوائد))
((اصلیهٔ که قانون اساسی دارد جامع این))
((مقصود است که بین الاقوام اساس))
((حصول اتحاد واخوت راتمهید ویك))
((زندهگانیٔ باسعادت وادب را درمیان مردم))
((تأسیس خواهد کرد . چونکه این))
((دولت وسیعة الممالك بواسطهٔ فتوحاتی که))
((اجداد عظام ما بتوفیق خدا کردند اقوام))
((بسیاری رادرتحت حکومت خود جمع نمود))
((واین همه اقوام که ازجهة ادیان واجناس))
((این قدرها اختلاف دارند لازم بود که))
((بیك قانون منفرد ویك حس مشترکی))
((بسته شوند واکنون که بیاری جناب حق))
((تعالی که الطاف ومقدرات اوبی پایان))
((است این یکی نیز میسر گردید بعد ازاین))
((کافهٔ تبعهٔ ما اولاد یك وطن شده وجملهٔ))
((آنها درزیر جناح حمایت یك قانون زندهگانی))
((خواهند کرد .

((احکام قانونها را آنوقت تأثیر تمام))
((حاصل تواند شد که کیفیت انتخاب))
((مأمورین اداره درتحت اهمیت واعتنای))
((بزرکی بوده وباشد وبنابراین هیئت دولت))
((ما باین نقطه و بکار پاداش وحمایت))
((مأمورهایی که بعفت واستقامت موصوف))
((باشند بطوریکه قانون اساسی ضامن آن))
((پاداش وحمایت است بطور مخصوصی))
((دقت خواهد کرد))

((از روز جلوس ما تا کنون اهمیت))
((همین فقرهٔ انتخاب مأمورین را پسندیده))
((ویك مکتب مخصوصی تأسیس وقرار))
((دادیم که مخارج آن ازخزانهٔ خاصه ما جابجا))
((شود ودر آن مکتب مأمورها برای ادارهٔ))
((عمومیه تربیت بشود وچنانچه ازنظامنامهٔ))
((اساسی این مکتب که پیشتر اعلان کرده))
((شد معلوم خواهد شد شاگردان مکتب))

« مذکور برای بزرگترین درجهٔ مأموریتهای »
« اداره و پولیتیك قبول شده واین یکی هم »
« ازهر صنف تبعهٔ ما بدون استثنای »
« مذهب باعتبار ترقیها ودرجهٔ اهلیت »
« آنها خواهد بود . »

« در اثنای غائله های داخلی کداز قریب »
« دو سال بایطرف است کرفتار آنها هستیم »
« وخصوصا در جنك صربستان وقره طاغ »
« عموم تبعهٔ صادقهٔ ما آثار حمیت خود شان »
« را ظاهر کردند واشکریان وعساکر ماهر »
« کونه مشقت ومحنت را بر خود هموار »
« داشتند وهر قسم غیرت وبسالت را ابراز »
« نمودند اینفقرات و مساعی ایشان در نزد »
« ما مشکور و فوق الغایه باعث تقدیر »
« ورضامندی خاطر ما است . »

« در این حادثه ها از نتائج اقدامات »
« ما که محض نکاهداریٔ حقوق خودمان »
« بود استحصال قرارکار صربستان »
« شد . باقره طاغ هم که سؤال وجواب »
« آن درمیان است رفتاری که در بارهٔ آنها »
« باید بشود بعهدهٔ مطاعهٔ شما محول می »
« شود و سپارش می نمایم که در نخستین اجتماع »
« مجلس خودتان قرار لازم آن را معجلا معلوم »
« دارید بقای مناسبات دوستانه ورعایت کارانه »
« با دول متحابه ازکارهای بسیار معتنای »
« معاملات مانوفهٔ ما است امروز نیز همین »
« قاعدهٔ موالات پروری را مرعی میداریم . »
« چند ماه پیش از این دولت انکلیس »
« خواهش کرد که برای مسائل حاضره »
« دردرسعادت مایك کونفرانس تشکیل »
« بشود ودیکر دولتهای بزرك نیز اساسهایی »
« راکه تکلیف می شد ترویج میکردند لهذا »
« درباب این کونفرانس ازجانب بابعالی »
« ما موافقت کرده شد اکرچه در این »
« اجتماع یك اتفاق قطعی حاصل نشد »
« ولی دراجرای آرزوها ونصایح ایشان »
« بقدریکه توافق باحکام معاهدات »
« و قواعد حقوق ملل ومقتضیات مبرمهٔ »
« حال وحقوق مانواند داشت مسابقت »
« وپیش دستی خالصانهٔ خودمان را اثبات »
« واظهار کردیم اما اسباب عدم حصول »
« اتفاق پس این یکی دراساس نبود بلکه »
« درصور واشکال یعنی درطور و طرز »
« اجراءآت بوقوع پیوست بعلت اینکه »
« ترقیات کلیه که در احوال عمومیهٔ مملکت »
« وشعبه های ادارهٔ دولت ما از روز وضع »
« تنظیمات تاحال حاصل شده است همه »
« را تقدیر کرده و پسندیدهٔ خاطر ما این »
« است که آن ترقیات بیشتر مکمل شود وامروز »
« تمامیٔ مساعی ما بحصول این مقصود »
« مصروف است ولی این یکی را وظیفهٔ »
« خود دانستیم که در اینباب از احوال »
« واوضاعی که مخل شان واستقلال مملکت »
« ما است خود داری وتوقی نمایم واثبات »
« صدق وسلامت نیات خودمان را درنزد »
« همکنان بزمانه حوالت کردیم »

« نتائجی که از این حال متولد کردید »
« زیاده از حد موجب تأسف ما شده »
« ویکساعت زود تر اندفاع آن کمال امتنان »
« ما را مستلزم خواهد بود . ومع ذلك »
« درهر حال مقصود ما در مسلك محافظت »
« حقوق خودمان پایداری معطوف است »
« وبدین جهت برای حرکات ورفتارهای »
« آیندهٔ ما نیز این مسلك نقطهٔ نظر قرار »
« داده خواهد شد »

« حسن نیت وماثر اعتدالی که پیش »
« از انعقاد کونفرانس و بعد از آن ابراز »
« کرده شد مارا امیدواری میدهد بر اینکه »
« مناسبات دوستی وحسن معاشرتی که »
« سلطنت سنیهٔ مارا بجمعیت دولتهای »
« اوروپ مربوط داشته است یکدرجهٔ »
« دیکر بالا رفته وبالمضاعف این روابط »
« محکم کردد »

« حضرت حق تعالی مساعی همکنان را »
« مظهر توفیق فرماید . »

پیشتر وعده کرده بودیم اسامی اعضای هیئت اعیان و مجلس مبعوثان را پس از انعقاد مجلس عمومی یکان یکان در ضمن روزنامه درج کنیم اینك اسامی اعضای هیئت اعیان ذیلا نوشته شده و از نامهای مبعوثان نیز آنانکه درآستانهٔ علیه حاضر هستند در نسخهٔ آینده بخواست خدا نکاشته خواهد شد

(مجلس هیئت اعیان)

ریاست مجلس مذکور بانضمام اعضائی بعهدهٔ جناب دولتمآب سرور پاشا ناظر سابق نافعه .

جناب دولتمآب مصطفی نوری پاشا .
جناب دولتمآب رضا پاشا
جناب دولتمآب نامق پاشا
جناب دولتمآب احمد پاشا
جناب دولتمآب سامی پاشا
جناب دولتمآب عارفی پاشا
جناب دولتمآب قبولی پاشا
جناب دولتمآب حالت پاشا
جناب دولتمآب درویش پاشا
جناب دولتمآب ابراهیم پاشا
جناب دولتمآب احمد جلال پاشا
جناب سماحتمآب اسعد افندی عریانی زاده ازصدورعظام
جناب سماحتمآب حاجی طاهر افندی رئیس مجلس معارف از صدورعظام
عطوفتمآب توفیق بك افندی ناظر اسبق دعاوی
عطوفتمآب رضا افندی از اعضای محکمهٔ تمیز
عطوفتمآب عارف افندی
عطوفتمآب مهران بك از اعضای شورای دولت
فضیلتمآب امین افندی از اعضای شورای دولت
سعادتمآب طاهر پاشا از فریقان کرام
سعادتمآب مارقو پاشا ناظر مکتب طبیه
سعادتمآب امین بك باش کاتب (منشی اول حضور) اسبق مابین همایون
لفوفت بك ازاعضای شورای دولت
سعادتمآب یورغاکی افندی از اعضای شورای دولت
سعادتمآب داویچون افندی از اعضای سابق شورای دولت
سعادتمآب سرویچن افندی .

مجلس عمومی پریروز اول بار بود که بطور علنی وآشکار منعقد شده واقدام بمذاکرات کردند

چون جای مجلس تنك است برای کسانی که بجهة استماع مذاکرات طالب بودند بلیتهای مخصوص داده شده و از آنجمله بسفرا و انتخاب کنندکان شهر وخواص و عوام واعیان وروزنامه نویسان خارجه وداخله هر کدامی راده قطعه بلیت داده شده بوده است . درمجلس مذکور نظامنامهٔ داخلیٔ مجلس عمومی مطرح مذاکره شده و بعض تکالیف بمیان آمده است و پارهٔ راقبول و برخی دیگر را ایضاح خواسته شده و قرارهای چند متعلق بنظامنامهٔ مذکور داده شده است . صورت این نظامنامه رابعض روزنامهای بك اوغلی نوشته اند ماهم بخواست خدا درموقعش ترجمه کرده بعرض مطالعه کنندکان خواهیم رسانید .

در بعض روزنامهای فرنکستان درخصوص تدارکات جنك ایران بعض تفصیلها نوشته وچند روز پیش هم درکازتهای منطبعه درین شرح مبسوطی درین باب دیده شد که گویا بتازه‌گی بقدر بیست هزار کس ازعساکر ایرانیه بسمت حدود بغداد و پانزده هزار بحدود اواجق وخوی فرستاده شده و مقرب الخاقان اما مقلی خان اقبال السدوله از تبریز مأمور شده است که افواج وطابورهای نظامیٔ ارومی و مراغه وآنسامان را جمع آوری نماید و علاوه بر اینها کیفیت رفتن صاحب منصبان نظامی وجنرال روس بایران را درکازتهای مذکور درج نموده بودند .

از قرار یکه ازجای رسمی در صورت مخصوصه باداره تحریریه اختر اطلاح داده شده مأذونیت هم اعطا نمودند خبرهای فوق همه دروغ و از قبیل اراجیف وجعلیات است و بوجهی مبتنی بصحت و صدق نمیباشد نه اقبال الدولة بارومی بجهة جمع آوری عسکر رفته ونه قشون بحدود بغداد و بایزید فرستاده شده است و نه هم صاحب منصب نظامیٔ روس وجنرالی بایران رفته اند لهذا بطور موثق مأذونا بتکذیب اخبار مذکوره مبادرت کرده شد .

﴿ صلح برقرار میشود ﴾

مطلبی که امروز خیالات عامه را مشغول دارد فقرهٔ صلح وجنك ونتائج این دو حال است . بطوریکه درنسخهای پیش بموجب فصول چند واخبار ووقایع داخلیه وخارجیه که تعلق بایمطلب داشت نوشته و بیان حقیقت حال را کرده بودیم . امروز نیز بهمان اعتقاد و روش برقرار بوده خبرهای امید صلح که در این چند روز بکمال آشکاری واطمینان از اوروپ میرسد راستیٔ اعتقاد سابق ما را که درخصوص بقای صلح وآسایش داشتیم بقوت تمام تصدیق میکند .

مقدمات این غوائل خطرناك که ازبوسنه وهرزکوین آغاز کرده ودرثانی بلغارستان وصرب وقره طاغ داخل درکار شدند دولتهای بزرك فرنکستان که دراوائل کار مانند مردمان تماشائی نگاه میکردند . مشروعیت حقوق دولت علیهٔ عثمانیه وواضح بودن اساس حرکات یاغیان واهل شورش ومربوط بودن این حرکات را بیك رشتهٔ اندیشناکی که حالا واستقبالا مضر بحال آسایش فرنکستان ومشرق زمین بودی ملاحظه کردند . وازیکطرف هم صدق وسلامت نیات صلاح اندیشانهٔ بابعالی را بطور یقین فهمیدند . وازطرف دیگر آثار قوت وثبات درحرکات عسکریهٔ عثمانیه ظاهر شده هیجان ملتی هم دراطراف ممالك محروسهٔ عثمانیه مشاهد امد . این است که دو دولت بزرك که بیشتر ازدیگران خودرا دخیل وآلودهٔ بکار میدانستند یکی بملاحظهٔ محافظت منافع شرقیه ونگاهداری شرائط دوستی بابابعالی . ودیگری برای تبرئهٔ ذمت خود از نسبتهایی که درکار اختلال دربارهٔ اوکفته می شد ونومیدی از حصول تمامی مقصود پایی پیش گذاشته . یکی تکالیف متارکه ودیگری تکالیف کونفرانس را بابابعالی اظهار کردند که این دو تکالیف دولتهای دیگر را دعوت کرد براینکه داخل درکار شده واقدام بر رفع اشکالات وغوائل خطرناك کنند . ولی دولت انکلیس بدون تعرض بحقوق بابعالی اصلاح کار را خواست دولت روس هم که منسوب ببعض خیالات وتحریکات شورش بود بامید اینکه بدستیاریٔ این اتفاق کمی از پیش واندکی ازبسیار مقصود خودرا حاصل نماید . تاآنکه تکالیف کونفرانس باآن تفصیل بمیان آمده عنوان مطلب را از اصلاحات وتامین حال آسوده‌گیٔ عیسویان روم ایلی کردند وچون بعض شرائط تکالیف کونفرانس منافیٔ حال استقلال وشان دولت عثمانی بود بابعالی تکالیف را رد کرد وکونفرانس بی نتیجه و بی حاصل ماند . وایلچیهای دول معظمه ازاسلامبول رفتند حال فترت وتفرق خیالات عمومیه از این وضع عود کرده دولت روس اردوهای جنك را آماده نمود دولت عثمانی هم لشکر خودرا برای پاسداری حقوق خود در سر حدات مهیا ساخت . پارلمنتهای دولت انکلیس ودولت المان هم که کشوده شد مقاصد دولتهای مشارالیهما و بالتبع مسلك و پیشنهاد خاطردولتهای دیگر نیز آشکار شده . ودراین اثنا دولت روس که خودرا حامی عیسویان روم ایلی میداند جز اینکه نتیجهٔ کاررا بصوابدید واتفاق آراء ومنظورات دولتها تابع نماید تکلیف دیگری برای خود ندانست . ازطرف دیگر دولت علیهٔ عثمانیه که قانون اساسی ومشروطیت دولت را اعلان کرده وبدین واسطه اصلاحات عمومیهٔ ممالك محروسه را بقوت قلب واطمینان کامل درعهده خود گرفته واستقامت نیت وثبات در شاهراه عدالت را آشکار داشت . واقدام کرد باجرای مقدمات اصلاحات مطلوبه که نهایت آرزوی فرنکستان بود . درین اثنا صربستان که تکیه‌گاه بزرك شورش وشورشیان بود از کرده‌های خود پشیمان شده ازدر صلح بازآمده قرار کارخودرا بابابعالی گذراند و امارت قره طاغ نیز در مسالمت را زده مأمورها برای انعقاد قرار دادهای مصلحانه بآستانهٔ علیه فرستاد . دولت روس جنرال اغناتیف رادرضمن بعض بعض تبلیغات ودانستن منظورات واقعهٔ دولتها بفرنکستان فرستاده وپس ازهمه کنکاشها ومخابراتی که درمیان بعض دول معظمه بعمل آمد انجام قرار کار براین شد که یك (پروتوکول) یعنی مضبطهٔ نوشته شده وازجانب دولتها امضا شود . وخلاصهٔ ماآل این مضبطه از قراریکه ازروزنامها و تلگرافنامهای فرنکستان معلوم می شود این بوده است که بموجب آن مضبطه که بسیار مختصرهم خواهد بود دولتهای فرنکستان اجرای تکالیفی را که در خصوص اصلاحات درکونفرانس بمیان آورده بودند از بابعالی طلب کنند . و بابعالی لزوم این اصلاحات را تصدیق نماید وتعهد کند که هرچه زودتر اقدام دراجرای آنها نماید و هیچکدام ازدولتها فعلا ورسما مداخله دراین کارندا شته ننها سفرا وقونسلهای دول متحابه دقتی دراجرای اصلاحات داشته باشند . واگر چنانچه بابعالی درظرف مدتی که برای این کار از جانب دول معظمه معین خواهد شد اصلاحات موعوده رابعمل نیاورد ویا آنکه نتوانست بیاورد آنگاه دولتهای بزرك این مطلب مذاکره کرده برای تامین باقی داشتن

صلح وآسایش عمومی بکار بردن تدابیر لازمه را درعهدهٔ خود شناسند . واز قرار یکه می نویسند درسبك نوشتن و تعبیرات این مضبطه اختلافی میان وزیر امور انکلیس وایلچی روس مقیم لندن بوده است که آن اختلاف نیز رفع شده و مضبطه را ترقیم وتصدیق نموده اند و عنقریب نتیجهٔ آن بابعالی تبلیغ کرده خواهد شد . و پس از آنکه بابعالی مندرجات آن را منافی نیات مستقیمانهٔ خود ومخل باساس استقلال وشان سلطنت خود ندانست وقبول کرد . دولت روس اردوهای جنك را متفرق ساخته وباآبرومندی از میدان جنك خودرا پس خواهد کشید .

بنابراین مقدمات ظن قوی حاصل است که دراندك وقتی احتمال وقوع غرائل خطرناك جنك بکلی ازمیان برخواسته مبانیٔ صلح و آسایش برقرار گردد . وبدین واسطه خیالات واندیشها آرام یافته عامهٔ مردم که بسبب این اغتشاشها مضطرب حال وپریشان خاطر بودند آسوده ومرفه الحال گردند .

(اجرای اصلاحات)

ترجمهٔ خلاصهٔ تحریراتی است که از جانب نظارت جلیلهٔ خارجیه بجناب موسوروس پاشا سفیر دولت علیهٔ عثمانیه مقیم لندن بتاریخ ۸ ماه مارس فرنکی نوشته شده است .

آرزوی صمیمی بابعالی این است که اصلاحات موعوده را مجری نماید . این اصلاحات بدو قسم منقسم میباشد . یکی این است که مستقیما ازجانب حکومت اجرا خواهد شد . وقسم دیگر اصلاحاتی است که بمجلس مبعوثان باید عرض شود قسم اول متعلق باصلاحات مذکوره در ذیل خواهد بود .

اصول ضابطه . تقسیم ناحیه ها . قبول شدن اولاد غیرمسلمین در مکاتب عسکریه . فقرهٔ اسکان مهاجرین چرا کسه . کیفیت استخدام عساکر غیرمنتظمه . استعمال اسلحه بدون رخصت . اعلان عفو عمومی در حق اشرار فلبه . آزادیٔ ادیان . عفو بقایای اعشار در ایالاتی که بآنها ضرر رسیده و مصاب شده اند . مجددا تصدیق کردن حق تملك عیسویان در املاك . واصلاحاتی که وسعت باین قاعدهٔ تملك بدهد . قسم دوم اصلاحات هم فقرهٔ مطبوعات و محکمه ها واصلاحاتی است که متعلق به بودجه و موازنهٔ دخل و خرج دولت است .

(خبرهای تلگرافی)

لندن ۲ ربیع الاول

قراری را دربار انکلیس در خصوص مخابرهٔ که با دولت روس می شود خواهد داد بکمال امنیت با آن انتظار آن کشیده می شود .

ازقراریکه روزنامهٔ (تایمس) بیان می کند مخابرات دولتها خاطر جمعی میدهد که اتفاق درمیان ایشان حاصل خواهد شد . ودربار انکلیس تنها بمذاکرهٔ اصلاح تعدیلاتی مشغول است که در ثانی تکلیف کرده شد که بمضبطه (پروتوکول) علاوه شود . دولتها تعهد می کنند که باتفاق دولت روس در باب اصلاحاتی که ازجانب کونفرانس بابعالی تکلیف شده بود توصیه وسپارش کنند دولت روس باین واسطه خاطرجمع شده وعدم عروض خلل بناموس و شان خودرا بیان کرده قشون خودرا پس خواهد کشید .

لندن ۳ ربیع الاول

از قرار اطلاعات موثوقه در خصوص فقرهٔ (پروتوکول) مضبطه درمیان دولتها اتفاق حاصل شده وایلچیها برای تصدیق وامضا کردن آن منتظر وصول اوامر دولتهای متبوع خود خودشان هستند .

وین ۵ ربیع الاول

نطق همایون اعلیحضرت سلطان که بواسطهٔ افتتاح مجلس عمومی ایراد کرده شده است در فرنکستان بخوبی تاثیر کرد .

لندن ٦ ربیع الاول

دربار انکلیس مشغول مذاکرهٔ تعدیلات مضبطه ایست که بادربار دولت روس درمیان دارند . ازجانب حکومت بمجلس مبعوثان بیان کرده شد که سیر هنری الیوت ایلچی سابق انکلیس دراسلامبول در این نزدیکیها باستانهٔ علیه خواهد برگشت .

﴿ تاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

اهالی جزیرهٔ سیسرصد و پنجاه فروند کشتی داده بودند کلاه خود وسپر کوچك از پوست گاو که پشم آن باقی بود ولباس پشمی وهر نفر دو عدد مضراب و یك قطعه بقطعهٔ مصریها اهالی این پنجاه فروند کشتی دادند جوشن وکمان چوبی و تیر ومضراب و کارد وداس داشتند وقلم پاها بایك قطعه اسلحهٔ آهنی محفوظ بود پوست بزبردوش وکلاهی که بابرزینت کرده بودند برسرداشتند . قوم پامفیلی سی فروند کشتی داده بودند سلاح ولباس ایشان بطرز یونانیان بود . قوم دورین سی فروند کشتی وقوم کارین هفتاد فروند واهالی ایونی صد فروند وسکنه جزایر آسیای صغیر که محکوم زرکزس بودند هفده فروند قوم ایولی شصت فروند وسکنه هلیون سوای اهالی ابیدوس که ازجانب زرکزس بماندن در انولایت وحفاظت پلها مامور بودند وسایر قومهای اطراف دریای سیاه صد فروند دادند این اشخاص مثل یونانیان سلاح داشتند ایرانیان ومدها وساسپها درهمه کشتیهای ساخلوی بودند بهترین کشتیهای شراعی کشتیهای اهالی فنیسی ومخصوصا از مال اهل سیدون بود رؤسای کشتی های هر ملتی ازمردمان همان ملت بودند اما سران سپاه لشکر بحر اولا آریابی نیس پسردارا بود که از دختر کوبریاس داشت ثانیا برکزاسپ پسر اسپاتی نس ثالثا اکومنس پسردار ابود که از اتوس داشت اهالی ایونی وکاری ابوابجمعی ازیابی نیس بودند اما اند وسردار دیگر برباقی کشتیهای جنکی وباری حاکم بودند از جمله رؤسای کشتیهای جنکی ارتمز نام بود این شخص با اینکه از نسوان بود میل کرد که درجنك همراه باشد چونکه پسرش هنکام فوت شوهر صغیر بود لهذا خود بمهام مملکت رسیده کی مینمود وفقط کمال جرات اورا محرك شد که باایرانیان بجنك برود کشتیهای اهالی کارناس و کوس ونیزیوس وکالیدن محکوم او بودند کشتیهای جمعی اوهفت فرزند وازهمه کشتیها بهتر بارکیری شده بود .

صورت استعدادی است که بروفق قول هردوت زرکزس برای جنك بایونانیان تدارك کرده بودند ده کرور ودویست وهشتاد وسه هزار ودویست و بیست نفر .

عمله هزار ودویست فروند کشتی جنکی ازقرار

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۸ ربیع‌الاول ۱۱ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱٤	۰٦
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳۷	۰۰
لیرای انکلیس		
سوسیته‌ژنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۰۲	۰۸
بانك عثمانی	۳	۱۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	٤۵
فیئات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش		
	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۰
امپریال	۸۹	۲۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۵
منات کاغذی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰٤	۲۵

بشلك	۱۱۳	۰۰
متالك	۱۱٤	۲۰
پول سیاه	۱۷۰	۰۰
قائمه نو	۱۵۷	۲۵

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فورو یانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار.

درمدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

درحیدرآباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد از این فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروب سی فرانك .
جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجا چهارده عدد روپه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

هر کشتی دویست نفر دویست وچهل ویك هزار وچهار صد نفر .

ساخلوی این کشیتها از قرار هر کشتی سی نفر سیصد وشصت هزار ودویست وده نفر.

سه هزار کشتی دیکر از قرار هر کشتی هشتاد نفر دویست وچهل هزار نفر .

پیاده نظام سه کردر و دویست هزار نفر.

سواره دوکرور .

عراده وشتر بیست هزار .

قشون بحری که ازطراس و ایالات مجاوره آمده بود بیست چهار هزار نفر .

قشون بری که از طراس وخاك اروپ آمده بود سیصد هزار نفر .

عدد نوکریکه از قفای لشکر می آمدو کسانیکه درکشیتهای بارکشی درخدمت بودند تخمیناً پنج کرور وصد وچهل ویك هزار وشش صدوده نفر

زرکزس بعد ازانکه تمام قشون راسان دید بخاك یونان وارد میشود .

مؤلف کوید لشکر را تعداد و بنظام آراستند زرکزس برای دیدن سان بعراده سوار شده در جلوهمه صفوف پیاده وسواره کذشت پس ازانکه سان لشکر برا دیدبیکی ازکشیتهای سیدونی نشست واز جلو صف کشیتها کذشت کشیتهارا تخمیناً بفاصلهٔ صدو بیست ذرع دورورو بساحل نکاه داشته وسربازهاهم مسلح ایستاده بودند بادشاه هرچیزرا بدقت ملاحظه میکرد همینکه سان بپایان رسید زرکزس ازکشتی پیاده‌شده باحضار دمارات حکم کرده باوکفت که حالا کمان داری که یونانیان بتوانند جرئت مقاومت نمود یاخیردمارات درجواب عرض کرد که یونانیان از انجاکه مردما پرهیزکار هستند ومخصوصاً اهالی لاسد دمون زیربار تکالیف شماکه اسباب محکومیت یونان است نخواهند رفت واکرباقی یونانی همه تمکین کنند ایشان از درجنك برخواهند آمدازمن مپرسید که عدد اشخاصیکه این کارهای بزرك را برعهده خواهند کرفت چه قدراست همین قدرعرض خواهم کردکه درصورتیکه زیاده از هزار نفر نباشند بجنك باشماقدام‌خواهندکرد زرکزس بعوض اینکه ازاین عبارت رنجیده خواطرشود بخندید ودمارات رابطور مهربانی مرخص کرد.

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٢) میباشد ٠

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۱۲ شهر ربیع الأول سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعادة نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۱٦ مارت ۱۲۹۳ و ۲۸ مارس ۱۸۷۷

این کاغت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت٠ موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود٠ هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد ٠ از اعلانات معموله سطری سه ٠ وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ مساوات برابری ﴾

مساوات و برابری ازجملهٔ الفاظی است ٠ که درنزد ملل متمدنه وامتهابی که بدرجهٔ برتری درعالم مدنیت وزنده‌کانی بجمعیت رسیده اند مستعمل ومصطلح است ٠ ولی این یکی را باید بتحقیق بفهمیم که آیامقصود از این عبارت چیست واحکام مترتبهٔ برآن کدام است ٠ بعلت اینکه معنیٔ لغوی مساوات غیر ازمعنیٔ اصطلاحی است وگذشته ازاین مراتب استعمال مدلول اصطلاحی آن هم درمیان ملتها بتفاوت است ٠ دولتهائی که مبنای کار خودشان را بجمهوریت گذاشته اند ٠ این لفظ را ازجملهٔ اساسهای جهوری دانسته وجملهٔ احکامی را که متعلق بامور دولت وملت است ومصالح ملك ومملکت بر روی آن اساس قرار داده اند ودولتهای مشروطه که جهوری نیستند نیز احکام آن را مخصوص ببعض مواد عمومیه کرده واجرای آنرا دراجزای کار دردرجهٔ دوم مرعی داشته اند ٠

وفرقهٔ دیگر بمساوات (کومونیستی) و برابری مطلق وعمومی معتقد شده والآن در اطراف فرنکستان جمعیتی چند براین معتقد فراهم شده ودرهمه‌جا اعضا وهواخواهان دارند که ازآنجمله کومونهای فرانسه بودند که بعد ازجنك پروسیا وفرانسه اوضاع اغتشاش واختلالی در پاریس بر پاداشته واین قسم جهوریت ومساوات مطلقه را می خواستند درممالك فرانسه مجری بدارند تاآنکه حکومت بعد ازکرفتاریهای زیاد و زحمتهای بسیار اهل شورش را مغلوب و پریشان کرد ٠ ولی این جمعیت درهمه‌جای فرنکستان وممالك روسیه هم روز بروز زیاد شده وقاعده‌ها وقوانین واحکامی ازروی مساوات مطلقه می خواهند قرار داده ودر موقع خود ابراز واسباب اجرای آن را درهمه جای دنیا فراهم بیاورند که بیان تفصیل این مطلب را حالا منظور نداریم ٠

مقصود معتدل وحد وسط این مساوات راجع می شود بتساوی حقوق که تعلق بامر زنده‌کانی ملتها دارد واین حقوق هم باقتضای وضع جمعیتها شعبها پیدا کرده وبمقداری که برای زنده‌کانی خودشان لازم دارند مقدر می شود مثل اینکه وجود محکمه‌ها درهر ملکی لازم است بجهة اینکه تفاوت وتصادم منافع افراد واجزای ملك واختلاف درجات افهام وطبایع وامزجه وخاصه‌های مختلف که درنهاد ابنای بشر گذاشته شده است هرگونه معارضات ومنازعات را لازم کرفته و برای این منازعات ومعارضه‌ها محکمه‌های عادلانه باید باشد که آنچه زاید است بردارند وآنچه ناقص است برآن بیفزایند تا آنکه هردوطرف بارمساوی ومعادل باشد چنانکه معنیٔ عدل که بترکی (دنك) میکویند نیز غیر این نیست ٠ پس وجود محاکم درهرملك ومملکتی برای حفظ حقوق اهالی است ومحاکم را هم احکام مشروعه وقانونیه باید باشد که بنیان این احکام هم بر روی مساوات برقرار بوده باشد ٠ وهمچنین است دیکر شعبه‌های مشترك زنده‌کانیها که برای حصول امنیت مال وجان وعرض وناموس اهالی است که درهمهٔ آنها حکم مساوات باید مرعی داشته شود ٠ یعنی امر محافظت مال وجان وعرض وناموس مردم از اعلا وادنا وغریب وبومی وشریف ووضیع بطور متساوات باید منظورشود وحقوقی که متعلق بامور مذکوره است درنظر عادلانهٔ ملك داری وپاسداری نظم زنده‌کانی همه یکسان کرفته شود ٠

وبالجمله بجز امور شخصیه وکارهایی که جهة اشتراك با دیکران درآن بطور کلیت ملحوظ نیست تمامیٔ آنچه بامور زنده‌کانیٔ عمومی وامنیت مطلقه مربوط است باید بطور مساوات باشد ٠ بی آنکه فرقی ازجهت شخصیات واعتبارات خارجه و امور مذهبیه ومانند اینها بمیان آورده شود و غنی وفقیر وضیع و شریف و مسلم و غیر مسلم در نظر عادلانهٔ محاکم ومحاکمات و درحضور قوانین و نظامات یکسان و مساوی کرفته شود ٠

این خلاصهٔ معنی مساوات است که درنزد ملتهای متمدن اساس کارها قرار داده شده و حفظ شرائط این مساوات را بر عهدهٔ تمامی اجزای ملك و مملکت بطور مساوات واکذار کرده اند باین معنی که درمواد مشترکهٔ حقوقیه قواعد مساوات را در احکام مشروعه و مقننه بقدریکه توانسته اند مرعی داشته وهمه‌ملت را مکلف بر حفظ وتمامیٔ اجرای آن داشته اند ٠ فرضا در قانون مقدس اسلام امر بمعروف ونهی از منکر کاری است که اساس انتظام ٠ زنده‌کانی و معاشرتهای ظاهری و معنوی برآن قرار کرفته و در این حکم احدی را استثنا نفرموده اند ٠ بل بشرائط چند عموم مکلفین را وظیفه دانستند اندکه برادران خودشان را به نیکی دعوت کنند و از بدی بپرهیزانند وبنابراین عموم مردم متفقا وتنها مکلف بنکاهداری آثار واطوار نیکیها وامور خیریه و رفع ودفع مکاره و بدیها هستند ٠ و همچنین است محافظت حقوق مشروعه وآنچه آن حقوق مشروعه را حافظ وحامی است که آنهم احکام شرعیه

و قوانین عادلانهٔ ملك مملکت است که عموم اهالی و افراد ملت بالاتفاق و بدون استثنا باید خودشان را بحفظ آن حقوق و اسباب محافظت آن حقوق مدیون دانسته و بهیچ وجهی خودرا از جهة این تکلیف معذور و معاف نشمارند . و برترین مرتبهٔ مساوات عادلانه در باره این تکلیف است فی المثل تکلیفی که وزرای دولت و رؤسای ملك وملت در نگاهداری احکام حقوق و شرائط حقوقیه دارند همان تکلیف را ادنا رعیت و یك پله ور و پینه‌دوزی هم دارد نهایت این است که ظهور آثار این تکلیف از هر کسی باقتضای مقام خود تواند بود . پس مساوات جان عدل و عدالت است و عدالت آن است که آسمانها وزمینها بآن قائم و پایدار گردد .

﴿ وبالعدل قامت السمیوات والأرضی ﴾

و از آنچه گفته شد معلوم می شود که معنیٔ مساوات این نیست که مراتب شخصیه واوضاع خاصهٔ احاد ملل هم باید مساوی باشد که این یکی قطع نظر از اینکه محال است و ممکن الوقوع نیست فرضا اگر بخواهیم از حد اعتدال گذشته و تایك حدی این معنی را درمیان آحاد و افراد و اجزای ملك ومملکت مجری بداریم باعث هرگونه هرج و مرج و بی نظمی خواهد گردید . چنانکه اگر اهل علم را باجهال مساوی بداریم و ارباب شرف و عزت را باغیر شریف و مردمان کمایه یکسان به بینیم یقینا غلط ومخالف قواعد عقل و شرع خواهد بود . محاکم و احکام حقوقیه و مشروعه را که بطور مساوات باید حفظ کنیم برپادارنده و اجرا کننده‌گان آنها را که حکام وضباط ومأمورین و ارباب مناصب مختلفه است ناچار باید محترم و معزز بداریم والانا شکری بخدا کرده ایم و حق ایشان را باطل نموده ایم . بل در حقیقت باعث بطلان و اضمحلال حقوق و احکام آن شده ایم . زیرا که حقوق واحکام آن بی وجود اجرا کننده‌گان و حفاظ که فعلا مباشر عملیات حفظ آنها هستند باطل ومضمحل است و بر این قیاس است تمامیٔ مراتب پایین تر و تفاوتی که درمیان درجات افراد و آحاد ناس از جهات شخصیه و اعتباریه موجود است .

﴿ ولکل منهم رایت مقاما ﴾
﴿ شرحه فی الکلام مما یطول ﴾

تا اینجا از معنی عادلانهٔ مساوات مجملی گفته شد . ولی این یکی را باید در این ضمن پیشنهاد خاطر ساخت که این مساوات که مدلول حقیقیٔ آن عدل و عدالت است تحقق و استقامت پیدا نتواند کرد مگر بآزادی و حریت که آن نیز از روی اعتدال و بقاعدهٔ ادب و بنحو مشروع بوده باشد . و این حریت همانا از فروع مساوات است شخص باید آزاد و مأذون باشد بر اینکه حق را بگوید و احرای آن را در حق خود و همدیگران حقا طلب کند . چه اگر این آزادی و ماذونیت نباشد مساوات ناتمام است بل حکم مساوات تحقق نتواند یافت مگر باین کونه آزادی و حریت . والحاصل معنیٔ مساوات و برابری که در زبانهای ملل متمدنه مذکور است . راجع می شود بنقاط مذکوره که از لوازم عدل و حقانیت است وشرائط تمدن و انسانیت . اساس امر معاش ومعاد است ومدار رفاه و امنیت بلاد وعباد .

﴿ خبرهای داخلی ﴾

امروز که عید مولود مسعود حضرت خاتم انبیا علیه الصلوة والسلام است اعلا حضرت اقدس پادشاهی در ضمن اجرای رسم مناقب میلادیه بقاعدهٔ مستحسنهٔ قدیمه تشریف فرمای سمت اسلامبول شده در جامع شریف سلطان احمد باحضور وکلا وارکان دولت و علمای اعلام سامعه آرای مناقب منظومهٔ حضرت ختمی مآبی خواهند کردید . امروز همهٔ مجالس و دوائر رسمیه تعطیل است . مجلس خاص وکلا که مقرر اروزهای چهارشنبه ویکشنبه منعقد می شود . بملاحظهٔ مذکوره مجلس امروزی را دیروز منعقد کرده بودند .

پریروز جناب مستطاب صدر اعظم بمجلس مبعوثان تشریف برده ومذاکرات مجلس را استماع فرموده اند .

جناب سرور پاشا رئیس مجلس اعیان بحضور شاهانه رفته مورد التفات اعلا حضرت پادشاهی شده اند .

جناب یعقوب بك فرستادهٔ امارت جلیلهٔ کاشغر که پیشتر عزیمت ایشان را بآستان عالی نوشته بودیم دیروز وارد کردیده و در منزل سرکار (تشریفاتجی) مهماندار دولتی منزل نموده اند .

جناب مدحت پاشا از ناپولی بشهر روما عزیمت کرده و در هشتم همین ماه ربیع الأول در هنکام افتتاح مجلس مبعوثان ایتالیا حضور داشته است مشارالیه نام خودرا تبدیل کرده و بطور ناشناسی بنام محمد افندی بعض جاهای اورو پرا سیاحت خواهد کرد . و از آنجمله به نیس واسپانیا عازم خواهد کردید . که در آنجا بعض آثار قدیمهٔ دولت اندلس را تماشا نماید .

﴿ روزنامهٔ وقت می نویسد ﴾

شکایتها دربارهٔ پوستها روز بروز زیاد ترمی شود . روزنامهایی که از اینجا بازمید که چهار ساعت راه است فرستاده می شود نمیرسیده است . از یکطرف دولت علی‌ملاء الآفاق مقاصد اصلاح پروری و انتظام کارها اعلان کرده و اهتمام در مقتضیات آن می‌نماید واز طرف دیکر درهمچنان وقتی کاغذهایی که بمثل ازمیدجایی که درحکم یك محلهٔ پای تخت است فرستاده می شود باستقامت نمیرسد آیا این کیفیت جای افسوس نیست ؟ اکر مرجع پوستها باین کارها راضی نیست بواسطهٔ تأدیب و تنبیه مباشرین اینکونه عملها عدم رضای خودرا باین نظمی اثبات نماید .

(بوسنه وهرزکوین باز مغشوش شد)

روزنامهای آخری که از (وین) رسید چنین مینویسند که باقتضای فصل و موسم شورش خوابیده در بوسنه وهرزکوین بیدار کردید . دراین چند روز دسته‌های چند از اشرار و عاصیان در حوالی (بنالوقه) که در حدود اوسترا است سردر آورده اند . عاصیان درخاك اوسترا دسته بندی کرده و حدود را کذشته درداخل خاك عثمانی دهکده‌های مسلم نشین را آتش زده و اهالیٔ دهکده‌های عیسوی نشین را با جبار داخل در عصیان کرده اند . از قرار اخباری که از بوسنه سرای بروزنامهای وین رسیده است در نزدیکی (غرادیچقا) که درحدود اوسترا واقع است جمعیتی از اهل شورش پیدا شده و با عساکر عثمانیه که در آنجا در معیت امین بك

سر هنك (بیکباشی) بوده اند زد وخوردی کرده بالأخره شورشیان تاب مقاومت نیاورده منهزم وبخاك اوسترپا فرار کرده اند .

در صربستان نیز دسته‌های شورش جمع‌شده واز سمت نهر (درینا) بخاك بوسنه داخل می شوند . صربستان که تازه عهد صلح را بسته است شرائط صلح رابد ینکونه رعایت میکند ! در سمت جنوب بوسنه نیز درجای موسوم به (لیونو) درمیان دسته‌های اهل شورش وعساکر عثمانیه زد وخورد ومصادمهٔ واقع شده است وجای تعجب این است که (لیونو) در اتصال خاك اوسترپا است ودولت اوسترپا حدود خودرا از وقوع اینکونه حرکات محافظت نمیکند .

(کازت تاغبلات) نیز درخصوص شورش مذکور مینویسد که درحوالی (کنین) و(درچ قوواچ) نزاع وجنگی درمیان عساکر دولتی واهل شورش واقع گردیده وبقدر شش ساعت این جنك طول کشیده است . ودراین مصادمه از طرفین خیلی آدم تلف شده است . ودرسمت شمال بوسنه آثار شورش بیشترهست عیسویانی که درآنجاها هستند هر کسی که می‌تواند سلاح جنك بردارد داخل دسته‌های شورش می‌شوند . رؤسا وسرکرده کان اهل عصیان بنا دارند بشهر (چتینه) که مقرامارت قره‌طاغ است رفته واز پرنس (نیکولا) حکمران قره‌طاغ خواهش کنند که سرکرده کی کل عاصیان را برعهدهٔ خود بگیرد .

در ۱۷ ماه مارس فرنکی یك مجلس عمومی در (پترپورغ) درسرای ایمپراتوری منعقد گردیده ودرباب اصلاح وتعدیل پروتوکولی که دولت انکلیس خواهش میکرد مذاکره کرده وقرار داده اند که خواهش دولت انکلیس رادراینباب رد نمایند . وپرنس غورچاقوف درباب نوشتن پروتوکول طوری در آمد میکرده است که دولت انکلیس آنرا قبول نخواهد کرد . واین حرکت دولت روس موهم وقوع جنك میباشد . (روزنامهٔ مسکو) می‌نویسد که درکارهای شرقی هیچ وقتی مابادولت انکلیس متفق نمی توانیم شد انکلیس در مسائل شرقیه همیشه برضد ما حرکت خواهد کرد بنابراین ازپروتوکول هم نتیجهٔ حاصل نخواهد شد .

از قرار مذکور اینروزها قره طاغیها بروی فرقهٔ عسکریهٔ دولتی که در اشقودره است هجومی بنا کهان کرده اند (روزنامهٔ حقیقت میکوید) چون تفصیلی در اینباب بدست نیامده است صحت این خبررا معتمد نتوانیم دانست . ودرذیل این می نویسد شنیدیم که جنابان سپهسالارو سردار اکرم واحمد مختار پاشا مشیر اردوی چهارم پریشب راتا حوالی ساعت شش درباب سرعسکری مانده وباجناب درویش پاشا کوماندان فرقهٔ عسکریهٔ اشقودره بتلکراف سؤال وجواب نموده اند .

﴿ اوسترپای روس ﴾

یقین داریم که هرکس این عبارت را بشنود تعجب میکند ومی پرسد اوسترپای روس یعنی چه لکن این مطلب را از روزنامهٔ (سویرنی یا ایز بست یا) که منسوب بوزیرامور خارجهٔ دولت روس است باید تحقیق کرد .

ما از گستاخیهای این روزنامهٔ رسمیٔ روس بواسطهٔ یکی از روزنامهای (لمبرغ) آگاهی یافتیم تلکراف که تعجیلها درنقل کردن بعض فصول غیرمهمه دارد سهل میشمارد نقل کردن فصولی را که حرکات فضولانهٔ روسهارا آشکار میکند .

اینك اخبارنویسی روزنامهٔ (لمبرغ) که در (وارشاو) دارد این تاتمامیٔ سخن ما را اکمال کرد این اخبار نویس میکوید عساکرروسیه داد میزنند وآشکار می کویند که چهار هفته نخواهد گذشت که ما مملکت (غالیچیای) اوسترپا را بحیطهٔ تصرف خواهیم درآورد . این اخبار نویس برای اثبات راستی اخبار خود وبستن راه اینکه سخنان او بمبالغه کویی حمل نشود . بعض فقرات عمدهٔ روزنامهٔ رسمیٔ مذکور روس را می نویسد وچون فقرات مذکوره طوری طرف اعتنا است که بنظر محاکمهٔ عمومیه می توان عرض کرد . لهذا مانیز بایراد آن می پردازیم .

روزنامهٔ مذکور میکوید . درهمچنان وقتی که بپارهٔ مخالفتها ازطرف اوسترپا ومجارستان برمیخوریم لازم می شود که راه اسلامبول را ازراه وین طی نمایم . همچنانکه این مطلب را پرنس (پسکویچ) که برمجارستان غلبه کرد پیش ازجنك مشرق زمین درنظر داشت . این راهی که تازه برای روسها باز شده است هم برای عساکر روسیه خیلی آسان است وهم پراز فتوحات وغلبات است . بعلت اینکه روسها همینکه حدود اوسترپا را گذشتند برادران روس که در (غالیچیا) و (لادمیر) وخاك مجارستان هستند وعیسویانی که درافلاق وبغدانند وصربیها وسایر اسلاوها که ازجهت ملیت ومذهب خودشان گرفتار ظلم واذیت میباشند اعلان خواهند کرد که دولت روس رهایی دهنده ومخلص آنها است .

روزنامهٔ مذکور دیگر دورتر رفته میکوید. روسها خیلی وقت است که باوسترپا ومجارستان بنظر دشمنی نگاه می کنند جنکی که برای این امپراطوری (یعنی امپراطوری اوسترپاومجارستان) باز خواهد شد از جنکی که باترکها خواهد شد زیادتر کسب عمومیت خواهد کرد . زیرا که هنوز از خیانت کننده درسال ۱۸۵٤ ودرسال ۱۷۹۹ انتقام گرفته نشد . والحاصل هنکامهٔ جنکی که دربارهٔ دولت اوسترپا گرم خواهد گردید منافع بسیاری را مستلزم خواهد شد . واضح است ما بدین واسطه بقدر سه ملیون ونیم ملت روس را که درخاك غالیچیا ومجارستان هستند درزیر حکم خودمان خواهیم درآورد .

چون ماهیت اینکونه سخنان مناسب بماهیت کوینده کان آنها است . لهذا از ایراد سخن دیکری درمقابل آنان اعراض می کنیم .

(ترجمهٔ حقیقت از
مساژه دو وین)

یکی از روزنامهای پاریس ازروی کاغذی که از برلین بوی رسیده است می نویسد . در اینجا خیالات مردم یك‌طورغریبی دیده می شود که ازجهت تدارکات جسیمهٔ حربیهٔ دولت روس متأثر شده ومعنی این کار را نمی توان فهمید . دیروز بایکی از مردمان کار آگاه ملاقات کردم چون مافی الضمیر مخصوص خودرا نخواست ازمن پنهان بدارد چنین گفت که دولت روس ششصد هزار لشکر را امر کرده است آمادهٔ جنك باشند ومعادل نه ار دو بهمین جهت میخواهد ترتیب نماید حال آنکه بسیاری از عساکر مذکوره از ایالت لهستان خواهد بود . وبنابر این مقصود روسیه اخبار جنك بدولت عثمانی نیست بلکه اعتقاد توان کرد که میخواهد ابراز دشمنی خودرا بدولت اوسترپا نماید . فی الواقع اگرچه دولت عثمانی

تنها یکصد و پنجاه هزار نفر عسکر در طول نهر
طونه گذاشته و باقی را باید درحدود و مواقع دیگر
نگاه بدارد . ولی دولت روس که کمال اهتمام را
در ترتیب قوهٔ جسیمهٔ عسکریه بعمل میآورد
بالطبع از این حرکات اومعانی دیگر استنباط می‌شود .
دولت روس خاطر جمع نیست از اینکه دولت اوستریا
ین طرف خواهد نشست بل بجهة اینکه می بیند بی صدا
وندایی درجزو تدارك جنك می بینند اندیشناك
میگردد بعلت اینکه هرگز تصور نمی کنند که
اوستریا درمنفعت دولت عثمانی بفعلیات و باسلحه
مداخله نماید . وحتی بدین مناسبت شایع شده
است که بجهة احتمال وقوع جنك درمیان دولت
علیهٔ عثمانیه ودولت روس یك معاهدهٔ خفیه درمیان
دولت روس ودولت المان منعقد گردیده است .
اگر چنانکه دولت اوستریا مسئلهٔ لهستان را بمیان
میاورد دور نیست دولتین المان وروس حرکات
خودشان را متفق کنند . و بنابراین زمان وقوع
این حرکات عسکریه پری هم دور نیست واز روی
اطلاعاتی که من حاصل کرده ام دولت انکلیس
درخصوص تنظیم پروتوکولی که ضرر به پولیتیك
دولت عثمانیه دارد درصدد تکایفاتی خواهد بود
که ازجانب دولت روس می‌شود در اینصورت
نوانیم گفت که حرکات امروزیهٔ دولت روس
بجهة این است که وقت را بگذارند بعلت اینکه
حالا بدامنه‌های بلقانها عسکر فرستادن کار
خطرناکی است .

(حقیقت)

(بند مخصوص)

﴿ پولیتیك ﴾

درخصوص (پروتوکول) یعنی مضبطهٔ که
جنرال اغناتیف حاصل سفر خودرا که ازجانب
دولت متبوعهٔ خود بفرنکستان کرده بود قرار
داده ودرنسخهٔ گذشته نوشته شد که نزدیك است
پروتوکول مذکور بامضای دولتها برسد از قرار
خبرهایی که درثانی از فرنکستان رسید گویا اختلافی
که درمیان دولت انکلیس وروس دراین مطلب
حاصل بود بنقطهٔ اتفاقی منتهی نشده وبدین
جهة کار تصدیق وامضای مضبطهٔ معهوده
بلاحکم مانده است وجنرال اغناتیف هم ازلندن
عازم وین گردیده است .

عمده سببی که نگذشتن کار مضبطه را باعث
شده است فقرهٔ برداشتن عساکر روسیه و برهم زدن
اردوهای جنوبی روس بوده است که در مضبطه
ذکری ازاین نشده ودولت انکلیس لازم دیده
است که این شرط بصراحت درضمن مضبطه
نوشته شود که اردوهای روسیه باید بهم خورده
وعساکر متفرق شود .

جای تعجب است که دولتهای بزرك همیشه
سخن از صلاح جوئی ونگاهداشتن سلم وصلح
میزنند وتکالیفی را که بابعالی دارند مبتنی بر این
اساس میکنند وازآنطرف هم میگویند ماها دراین
مطلب متفق القول هستیم دولت روس نیز که
خودرا حامی عدالت وحقانیت نامیده ومیگوید
مقصود من این است که باتفاق دول معظمهٔ
فرنکستان ظلم و بی اعتدالی را که ازجانب مأمورین
دولت عثمانیه در بعض ولایات درحق تبعهٔ عیسویه
هست برداریم و باوجود این دولتهای مشارالیهم
راست که باو بگویند اگر تو باتفاق ما میخواهی
این کار مفید بحال عیسویان را از پیش ببری پس
این لشکر وتهدیدات چه چیز است که اگر درست
موشکافی وامعان نظر بحقیقت این حرکت کرده
شود این قول واین حرکت متناقض همدیگر
است . وهم درواقع یکنوع بی اعتنائی وتحقیر
درحق دولتهای بزرك است . حال آنکه مظالم
داخلهٔ دولت عثمانی و رفع این مظالم برفرض
صحت وقوع آن مدخلیتی وجهت اختصاصی
بدولت روس نداشته وخودرا اصلاح نکرده
استحقاق این را نتواند داشت که ناصح دیگران
واقع بشود . و برفرض تسلیم که مدخلیت
هم‌داشته باشد واستحقاقا هم میخواهد خدمتی
بعالم انسانیت نماید بعد ازآنکه میگوید من بتنهایی
کار نمی کنم و باتفاق پنج دولت بزرك باید
اصلاحات موعوده ازجانب بابعالی را درتحت
یك امنیت واطمینان داشته باشم پس ترتیب این
اردوها برای چیست . اگر بقاعدهٔ انسانیت
و بحکم دیپلوماتیکی این کار بگذرد آنچه دولتهای
دیگر دراینباب میکنند دولت روس هم باید بدا
تمنوال رفتار نماید . واگر کار بتهدید وقشون
کشی است بی آنکه ازجانب دولتهای دیگر اقدام
بهمچنان کاری شده ویا آنکه همچنان حرکات
اجباریه وتهدیدیه را لازم دانند سبش چیست که
دولت روس تنها درین میان قوت عسکریهٔ خودرا
آماده کرده وازآنطرف هم بدولتهای دیگر مراجعت
نماید که بیاید به بینیم چه باید کرد وازدولت
عثمانی بچه نحو تحصیل امنیت درباب اصلاحات
موعوده را نمائیم پس این حرکت واین مراجعت
کاری است متناقض . و باید گفت که دولت
روس در این میان یا دولتهارا ریشخند میکند
ویا آنکه مقصود مخصوصی که مغایر دعوی رفع
مظالم است درنظر دارد . وواضح مطلب این
است می خواهد طوری بشود که دولتها بگویند
ما کار ورجوعی نداریم تومیدانی بادولت عثمانی .
که این سخن را هم هرگز دولتها نخواهند گفت
واگر بگویند زمان وتصادم منافع و پولیتیکهای
دولتها نتواند گفت . پس این قشون کشی
دولت روس درواقع کاری است که بهیچ قاعدهٔ
حقوق ملل ودول موافق نتواند بود . سهل
است نتیجهٔ از این کار حاصل نتواند کرد مگر
بهانهٔ پای بمیدان معرکه نهاده ومقصود حقیقی
دیگری را که بوجهی ربط برفع مظالم واصلاحات
داخلیهٔ دولت عثمانی ندارد پیشنهاد خاطر خود
سازد . ولی گویا این هم ازجملهٔ آرزوهایی است
که حصول آن بنا بظاهر اسباب ممکن نتواند
گردید .

سخن در این است که بعد ازهمه تفصیلاتی
که در این مدت متمادی گذشت وقرار کار منتهی
بانعقاد کونفرانس وتعیین تکالیف متفقانهٔ دولتها
در باب اصلاحات گردیده واز بابعالی جواب رد
شنیده شد . وآخر الدوای خیالات دولت روس
باینجا منتهی گردید که درباب اصلاحات مضبطهٔ
از جانب دولتها نوشته شده و ببابعالی داده شود
که درظرف مدت معینه اصلاحات موعوده مجری
گردد . ودولت انکلیس بکمال خیرخواهی
منصفانه تاحدی که مافوق تکلیف خود میداند
موافقت در تصدیق آن مضبطه کرده است . باز
دولت روس راضی نمی شود که برداشتن قشون
واردوهای جنك را در آن مضبطه ضبط ودرج
نماید . ومعنی این استنکاف وخود داری این است
که باینطورها مقصود من بعمل نمیآید و باوجود
این مضبطه وشرائط متفقانه باز درکار جنك مختار
هستم ومی خواهم باین وسیلیت یك حق دیگری را
برای خود نگاه بدارم .

با اینکه دست آویز این اوضاع جنك تنها
بجهة اصلاحات گفته می شد پس ازآنکه
درخصوص اصلاحات قراری داده بشود دیگر

خود داری از قبول این تکلیف انکلیس چیست پس معلوم است خیال دیگری دراین میان هست که بکلی خارج از مطلب اصلاحات است ۰ ودر اینصورت چه لزوم خواهد داشت که دولتها مضبطه نوشته وتوسط وتصیحت بباب عالی نمایند که درخصوص اجرای اصلاحات تعهدی بما کرده واین غائله واسباب جنگ وخونریزی را ازمیان بردار ۰ بعلت اینکه نه تنها این جنگ مضر بحال طرفین است بل احتمال عمومیت حرب وقتال وزیر و بالا شدن اوضاع فرنکستان ومختل شدن آسایش عموم فرنکستان هم خواهد بود ۰

بنابر این دولتهای بزرگ راست که بدولت روس بگویند اگر در دعوی خود (که میگوئی مقصودی بجز اصلاحات ندارم وطالب صلح ومسالمت هستم) صادق میباشی نخست اردوهای جنگ را واسباب تهدیداتی را که بدون استحقاقی آماده کردهٔ ازمیان بردار تا آنکه ماهم اگر حرف حسابی دربارهٔ اصلاحات داریم بزنیم ۰ و یا آنکه اگر مقصودی درخارج این مطلب داری بگو وقدم بمیدان جنگ بگذار وهرکاری که شدنی است بکذار بشود ۰

بالجمله عدم اظهار دولتها این فقرات راواین مسلك وطریقه که دولت روس پیش گرفته است وهر روز بیك نحو وسیله جوئی درتحصیل مقصد خود می نماید واز یکطرف بدولتها مراجعت کرده واتفاق آنهارا درخصوص اصلاحات تمنی میکند واز طرف دیگر جنگجوئی وقهاریت خودرا نشان میدهد ومع ذلك فعلا هم پای بمیان ننهاده وکاررا یکطرفی نمی نماید ۰ ازجملهٔ کارهای غریب پولیتیکی است ۰ ومی توان گفت که ثمری ازاین کار نمی تواند برداشت مگر اینکه اتفاق دولتها را درفقره اصلاحات ازدست بدهد ۰ وهم خود بخود ناچار بشود که قشون خودرا پس بکشد ۰

آری ممکن است دولت روس بگوید که من درداخلهٔ خود اردوئی نگاه میدارم که چندان مخارجی هم برای من ندارد ۰ ودولت عثمانی هم بعد ازهمه ضررها ومصارف جنگی که تاحال کشیده است و باوجود تنگدستی که ازجهة مالیه دارد مجبور است بر اینکه ششصد هزار عسکر را مسلحا درخط حدود خود درمقابل نگاهدا شته ومتضرر وپریشان حال شود ۰ واز یکطرف هم اهل شورش قره طاغ وبلغارستان باهر زکوین و بوسنه وغیرهم یعنی از اسلاوهای خاك اوستریا وصربستان هم بقدر یکه ممکن باشد اسباب مشغله دولت شده ۰ یابدین وسائل مطلب حاصل میشود ویا آنکه اقلا ضعف وسستی در ارکان استعداد وقوت دولت عثمانی را موجب گردد لکن این خیال هم فکر صائب و تصور صحیح نیست ۰ زیراکه دولت عثمانی اصلاحات را در عهده گرفته وملك وتبعهٔ خودرا بهتر ازدیگران دوست میدارد قانون اساسی گذاشته شد ومساوات وحریت وعدالت اعلان گردیده وآغاز بفعلیات ان کردند ۰ دولتهای اوروپ بکمال دقت این مقدمات رامشاهده میکنند وحالت وضع کارهم درنزد ایشان آشکار شده و باعث ومحرك این همه مقدمات اغتشاش داخلی و خسارتهائی که بدان جهات بدولت عثمانی وارد است همه معلوم شد در این حال بابعالی بیك تحریرات عمومیه بدولتهای فرنکستان بیان مطالب حقهٔ خودرا کرده و یك (التیماتوم) و تکلیف آخری هم بدولت روس تواند کرد که یا اردوهای خودرا پس بکش و یاآنکه اگر سخن حسابی یا بیحسابی داری بگوی ۰ آنگاه دولت روس ناچار است از اینکه یاجنك بکند ویا آنکه اردوی خودرا پس بکشد ۰ اما جنك پس خیلی کار بزرگی است و نتیجهٔ آن غیر معلوم بلکه دولتهای فرنکستان با اینکه هیچکدام آرزوی جنك راندارند ازاین جنگجوئی دولت روس بیك ملاحظه خشنود خواهند شد زیرا که اگر حال این فتنه عمومیه بخواهد پس از چندی باز از طرف دیگر بروز خواهد کرد و این همه استعدادات جنك که در فرنکستان مهیا و حاضر شده است بحرکت خواهد آمد وآنگاه دولت روس خواهد دید که دوستان اومنافع خودشان را برمنافع وی مقدم داشته واورا تنها درمیدان گذاشتند وازکاری که نتیجهٔ آن را ندانسته اقدام کرد پشیمان و نادمش ساختند ۰ و انگاه پشیمانی سودی ندهد ۰

و اما پس کشیدن اردوها پس این یکی راهم دولت روس بوجهی نتواند کرد بعلت اینکه (بعد اللتیا و التی) یعنی پس از همه تکالیفی که درباب پس کشیدن قشون خود بطور آبرومندی وبلا نتیجه قشون خود را پس کشیدن مغایر شان واعتبار یك دولت بزرگی مانند روس است پس بناچار شق اول را باید اختیار کند که این هم نهایت آرزوی اکثر دولتهای فرنکستان وغایت آمال دولت علیهٔ عثمانیه است بعلت اینکه اگر خدای نکرده در اول کار بر فرض محال غلبه هم ازجانب روس باشد باز منفعتی نتواند برد مگر اینکه دولتها بگویند دست از ستیز بکشید و بابعالی هم اصلاحات را در عهده بگیرد که از این یکی فائدهٔ عمده بغیر آنچه بی جنك هم میشد حاصل نخواهد کردید برخلاف اینکه غلبه از این طرف باشد که درآنصورت گذشته از همه خیر ومنافعی که دولت عثمانی حاصل خواهد کرد تضمینات و مصارف حربیهٔ این مدت طولانی راازاول تا آخر بتصدیق تمامی دول متمدنه از دولت روس مطالبه خواهد کرد ۰

والحاصل هنوز رنك آخری این عدم موافقت انکلیس بامضای پروتوکول معلوم نیست و باهمهٔ این تفصیل امیدواری حاصل است که دولتهای بزرك راهی پیدا کنند که دولت روس باآبرومندی خودرا از میدان جنك پس کشیده و تصور فتنه وآشوب عمومیه بکلی ازمیان برخیزد ۰

(متعلق با یران است)

درروزنامهٔ (ویزابند پوست) منطبعهٔ وین می‌نویسد ۰ چون امسال سال سی ام جلوس اعلیحضرت پادشاه ایران بوده است رسم جشن بسیارخوب ومنتظمی بعمل آورده شد ۰ روز اول یك مهمانی مکمل خوبی بعلما ووزرا داده شده روز دوم همهٔ ایلچیان دول خارجه که درطهران بودند بحضور مبارك اعلیحضرت پادشاهی شرفیاب شدند ۰ (مستر طامسین) ایلچی دولت انکلیس بنام سفرایی که همراه او بودند اعلیحضرت پادشاه را تبریك وتهنیت گفتند ۰ واعلیحضرت پادشاهی التفات زیاد درحق سفرا فرموده وبطور بسیار خوش اظهار ممنونیت نموده وازهرکدام از ایلچیها هم یکان یکان یك سؤال مناسبی فرموده وفرمایشی کردند ۰

حسن اطوار ولطافت طبع اعلیحضرت پادشاهی حالت مناعت جناب مستطاب مشیر الدوله میرزا حسین خان را ازخاطر ایلچیها محو کرد ۰

شب مذکور حسب الأمر ملوکانه درسرای جدید پادشاهی مهمانئ بسیار خوبی برای سفرا بقاعدهٔ فرنکستان داده شد وپس ازصرف طعام اعلیحضرت پادشاهی تشریف فرمای تالار

(صالون مهمانی که ایلچیها بودند شده وفرمودند که آیا شمارا از این مجلس ضیافت خشنودی حاصل شدیانه وا کر نبوده باشد خواهش دارم معذور بدارید بعلت اینکه اول بار است که ما بقاعدهٔ فرنکستان مهمانی میدهیم ٠

ایلچیها ومأمورهای سفارتها اطراف اعلیحضرت پادشاهی رافرا کرفته بودند وخیلی صحبتها درآنمیان کذشته ومخصوصا از (اکسپوزیسیونها) بازارهای عمومی پاریس ووین وفیلادیلفا زیادتر صحبت کرده شد ٠

تشریف فرمایی اعلیحضرت پادشاه بمجلس مهمانی تاثیرات خوب دردلهای ایرانیان وخارجها کرد ٠ طرز مهربانی ولطافت طبع همایون اعلیحضرت پادشاه وکمال تربیت ایشان داستان انجمنها وورد زبان عامهٔ مردم است ٠

(اختر)

چون تفصیل مذکور ترجمه بود ودرحقیقت درنظر اهل فرنکستان این چیزها بسیار جلوه دارد این است که تغییر نداده بعینه درج کردیم ٠

بملاحظهٔ اینکه درمیان دولت انکلیس وروس در امر پروتوکول اتفاق حاصل نشد مذاکرات صلحیه که درمیان بابعالی وقره طاغ بود بعهدهٔ تعویق افتاد وامیدی حاصل نیست که نتیجهٔ مطلوبه از این کار حاصل کردد ٠ خصوصا که مأمورین قره طاغ اظهار کرده اند که روز جمعه ازاسلامبول خواهند رفت ٠

(فاردو بوسفور)

﴿ توجیهات ﴾

بجناب دولتلو احمد وفیق پاشا رئیس مجلس مبعوثان رتبهٔ سامیه وزارت توجیه فرموده شد ٠

(تقویم وقایع)

جناب منیف افندی سفیر سابق طهران که تظارت جلیلهٔ معارف بعهدهٔ ایشان موکول کردیده است درهشتم ماه صفر کذشته ازطهران حرکت کرده اند ٠ درهنکام وداع از حضور اعلا حضرت پادشاه ایران مظهر نوازش واحترامات فوق العاده کردیده اند ٠ جناب مشارالیه موافق حساب درین چند روز بخواست خداوارد آستانهٔ علیه خواهند شد ٠

﴿ ایران ﴾

در خصوص معدن طلایی که در فریهٔ (کاوند) از توابع ایجرود خمسه که ازمحالات زنجان است پیداشده است در نسخه های پیش مجملی نوشته بودیم ٠ روزنامهٔ رسمیٔ طهران تفصیل پیدا شدن این معدن را نوشته وکاغذ مخصوصی هم بادارهٔ اختر رسید که صحت پیداشدن این معدن را تصدیق کرده که در نسخهٔ آینده عبارت روزنامهٔ ایران را عینا درج خواهیم نمود

ازطهران نوشته اند مرد کهنه فعلهٔ درشمیران مشغول کار کندن زمینی بوده شیب زمینی پیدا شده مرد فعله داخل شیب زمین شده هفت خمره درآنجا دیده وخواسته است بفهمد که درمیان آنها چیست یکدفعه می بیند همهٔ آنها را که پراز طلاهای شمش وزر غیرمسکوك است از شدت شعف وشادی بیچاره همانجا مدهوش افتاده وزنده کانی را بدرود کفته است ٠ مراتب بعرض خاکپای همایونی رسیده وطلاها بشهر آورده شده تسلیم خزانهٔ دولتی کردیده است ٠ طلاهای مذکوررا که تخمین کرده اند بقدر دوازده کرور تومان بوده است که بحساب اینجا تقریبا سه ملیون لیرا می شود ٠

ومذکور بوده است که از جانب دیوان اعلا مبالغ کافی ببازماندکان یابندهٔ آن خزانه احسان شاهانه شده ومستمری مناسبی هم درحق آنها مقرر کردیده است ٠

نیزمی نویسد حاجی محمد علی نام که از تجار معتبرفارس بود ودربندر (ابی شهر) اقامت داشت این اوقات وفات کرده وچون فرزند ووارث بارشدی نداشته است تمامی ما یملك خودرا بموجب وصیت نامه باعلیحضرت اقدس همایون پادشاهی ترك و واکذار کرده است ٠ اکرچه مقدار متروکات تاجر متوفی از روی تحقیق معلوم نکردیده است ٠ ولی از قراریکه میکویندده کرور تومان بیشتر موجودی او بوده است ٠

﴿ اختر ﴾

دراینجا بعض مطالعات خوب داریم اکنون را بعد از تبریك وتهنیت ذات بیهمال اعلاحضرت اقدس همایون ولی نعمت ایران وتبریك ملت ایران که اینکونه نیك بختیهای متوالی رابی مقدمهٔ از جانب غیب مظهر می شوند از خداوند سبحانه درخواست کرده امیدواری داریم که بتوفیق خدایی این اسباب حزئیه بعلاوهٔ استعداد وقابلیت خاك واهالی که بزرکترین اسباب ترقیات دولت وملت است موافق نیات پاك همایون وباقتضای احتیاجات وقت بطور خوب درراه ترقی ظاهری و معنوی دولت وملت مصروف شده کار شکوه وشان دولت قویمه واعتبار واقتخار ملت ایران درمیان ملل ودول بدرجات قصوی برسد ٠

(خبرهای تلکرافی)

لندن ٨ ربیع الاول

(لورد درپی) پارهٔ اعتراضات را که درحق سیر هنری الیوت ایلچیٔ انکلیس مقیم اسلامبول درمیان بود است ردکرده واظهار نمود که مساعی واقدامات ایلچی مومی الیه همه مبتنی برنکاهداری سلم و آشتی بوده است ٠ ودرخصوص مضبطه وپرونوکول دربار انکلیس با دولت روس مشغول سؤال وجواب است ٠

لندن ٩ ربیع الاول

(مسیو فوست) درمجلس پارلمنت در اطاق مبعوثان مطلب غرض آمیزی در ضد دولت علیهٔ عثمانیه بمیان آورده واظهار کرد که بدون تحصیل اطمینانی از بابعالی وعده های اصلاحات ثمری نخواهد داد ٠ ودر آن ضمن دربار انکلیس راهم ملامت نمود ٠

(سیر استافورت نورتقوت) بیان نمود که دربار انکلیس ازرعایت حال عیسویان صرف نظر نکرده ومسلك خودرا هم تغییر نداده است دربار انکلیس میخواهد قواعد صلح وصلاح را محکم کرده ومنافع وشان خودرا نکاه بدارد ٠ وبهترین وسیلتی که برای حصول این مقصود این مقصود هست این است که ادارهٔ دولت عثمانی باید اصلاح بشود اکرچنانکه اظهارات مارا دولت عثمانی نپذیرد آنوقت مسؤلیت کار رابعهدهٔ او واکذار می کنیم ٠

خلاصهٔ تلکرافنامهای ١٠ و ١١ ایکاه

جنرال اغناتیف بوین رسیده وباکونت اندراسی ملاقی وشب را مهمان او شده بحضور اعلا حضرت ایمپراتوری رفته شب ١١ را در مجلس مهمانی ایمپراتوری حاضر وبلا تاخیر از راه برلین بسن پتربورغ رفتنی بوده روزنامهای باز ازصلح مایوسی نمیدهند ٠

پتربورغ ۹ ربیع الاول

روزنامهای روس سرزنش و تقبیح می کنند مطبوعات یعنی سبك نوشتجات روزنامهای انکلستان را . روزنامهای مذکور میگویند از روزیکه این مطلب بمیان آمده است حکومت انکلیس تکلیفی برای دولت روس باقی نگذاشته است جز اینکه یاباید بی عاری را بر خود هموار کند و یا آنکه اقدام بجنك نماید (اژانس روس) میگوید که در ایندباب نیات دربار روس خیلی صلح جویانه بود و هست ومع ذلك اگر کار بجنك وقتال بکشد مسؤلیت آن بعهدهٔ دولت انکلیس خواهد بود .

(مطالعهٔ اختر)

(اولا) امیدواری هست که کار بصلح وآشتی بگذرد و دولت روس بکمال صدق نیت خود که درخصوص مسالمت و صلح جویی آشکار میکند تا نفس آخر تحمل کرده ونگذارد که جنك بشود تا آنکه مسئولیت آن بعهدهٔ کسی وارد نیاید . خصوصا که دولت روس نتائج ناگوار جنك را بخوبی میداند وبی جهة باعث خونریزی دراطراف مشرق ومغرب نمیشود (ثانیا) توانیم گفت که اگر خدای نخواسته کار بجنك بکشد وپای محاکمهٔ مسئولیت بمیان بیاید آنوقت معلوم می شود که مسئولیت بعهدهٔ کیست . کاهست درآنموقع پای دولت علیهٔ عثمانیه راهم بمیان آورده بگویند مسئولیت جنك بعهدهٔ تست که چرا نحکمات مارا قبول نکردی چرا حقوق ملك و مملکت خودرا محافظت میخواستی بکنی چرا نگذاشتی ما اسباب خرابی و افساد حال ملك و مملکت ترا مرتب سازیم . افسوس که (اژانت روس) درپیشگاه انظار دول وملل متمدنه بی باکانه این سخن را میگوید حال آنکه مسئولیت مخصوصه که جای خوددارد سهل است که اگر کار بستیز وقتال بکشد آنانکه مسلك مستقیم ومحقانهٔ انکلیس را ترك کرده یا آنکه خود داری دراسکات طرف بی حق نمایند درنظر محکمهٔ عدالت وحق شناسی هم مسئول خواهند بود .

پاریس ۹ ربیع الاول

از قراریکه کازت لافرانس مینویسد امپراتور روس مستقیما اقدام بمذاکرات بابعالی خواهد کرد .

روما ۹ ربیع الاول

مسیو (پلامناق) که بجهة خریدن اسلحه برای قره طاغ بوندیك رفته بود بیقدمه اورا از جانب امارت اهل قره طاغ به (چتینه) احضار کرده اند .

پتربورغ ۹ ربیع الاول

روزنامهایی که تابع خیالات حکومت هستند محسنات جنك را شمرده وبطوریکه مناسب حال جنکجویی است سخن میگویند .

لندن ۹ ربیع الاول

مباحثاتی که درخصوص ترتیب پروتوکول درمیان انکلیس وروس بود کوبابی حاصل شده است . بعلت اینکه دولت روس قبول نمیکند که پیش از امضا شدن پروتوکول اردوهای خودرا پس بکشد . بمناسبت تعطیل عید پرهیز بزرك عیسویان وکلا متفرق شده اند . همه روزنامها اعتقاد شان براین شده است که حل مسئلهٔ شرقیه بطور صلح ممکن نیست

لندن ٤ ربیع الاول

موافق تلگرافنامهایی که از طهران رسید چون احتمال میرود که درمیان دولت عثمانی ودولت روس جنك بشود در ارضروم خیلی تدارك جنك دیده می شود هر روز عساکر سلطانی بسمت حدود روسیه فرستاده میشود فرقهٔ احتیاط اردوی چهارم زیر سلاح آورده شد . موجودیٔ اردوی ارضروم بعلاوهٔ دوازده هزار نفر که در باطوم هست وبا انضمام فرقهٔ قارص پنجاه هزار جمعیت می شود .

عساکر روسیه که دراین سمت هست تخمینا بقدر یکصد وده هزار نفر میشود . واز تفلیس هم متدرجا قوت امدادیه فرستاده می شود .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

زرکزس که از دوریسك بطرف یونان عزیمت کرد همه ماتی را که درسرراه بودند مجبور نمود که درجنك با اوهمراه باشند زیرا که همه آن سرزمین تاخاك تسالی ازوقت لشکر کشی مکابازومارد ونیوس محکوم پادشاه ایران بود وسکنه باج میدادند از دوریسك که خارج شدند زرکزس ار جوار قلاع ساموتراس که اخرین انها درطرف مغرب سامبریا نام داشت گذشت این قلعه درنزدیکی قلعه استریما که ازمال قوم تازین بود واقع بود آب رودخانه (لیسوس) که میان این دوشهر جریان داشت کفایت جمعیت زرکزس رانداد رودخانه خشك شد لشکر ازآن رودخانه عبور کرده ازپهلوی شهرهای یونانی که ما رو بیناورلیه وآبدر نام داشت گذشته بدان طرف شط نستوس رفته بکنار شط استریمون رسیدند مغان درکنار آنشط اسبهای سفید قربانی کردند قشون باز براه افتاده ازنزدیکی ارژیل که از شهرهای یونانی درکنار دریا بود واستاژیر که هم از شهرهای یونان بود گذشته به اکانت رسیدند نظم لشکر از دوریسك تااین شهر ازاینقرار بود همه قشون بردا برسه دسته منقسم گردیده یکدسته بسرداری ماردونیوس و مازیستس ازکنار دریا میرفت ومراقب کشتیهای جنکی بود دسته دیکر بسرکردکی ترتیا نتوکس وجرجیس ازوسط اراضی میرفتند دسته سیم با زرکزس ازمیان آن دودسته راه طی میکردند وابوا بجمع سمر دومتلس ومکابیز بود درمنزلی اخری که ذکر شد کشتیها از لشکر برجدا شدند که بنهری که دروسط کوه اتوس حفر کرده بودند داخل شوند غرض ازلشکر کشی زرکزس ظاهرا تصرف اتن مینمود ولی درمعنی اضمحلال همه یونانیان منظور بود ازیونانیان آنان که سر تسلیم پیش آورده بودند خوفی نداشتند امابرخلاف آنها که اطاعت نداشتند مضطرب بودند زیراکه دریونان استعداد اینکه بتوانند درمقابل لشکر پادشاه ایران مقاومت بکنند نمیدیدند سهل است غالب رعیت علاوه که درمدافعه شرکت نمیکردند نیز مینمود که با ایرانیان میل دارند در بینی که کشتیهای جنکی از ترم عازم میشدند ده فروند کشتی شراعی تیزرو بطرف جزیره سیاتوس مامور شدند ودرانجاسه کشتی یونانی نیزبرای دیده بانی بودند این سه کشتی یکی از نزن ویکی ازاژین ویکی ازآتن بود یونانیان ایرانیان راکه ازدوردیدند بگریختند ایرانیان ایشانرا تعاقب کرده اول کشتی

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۱ ربیع‌الاول ۱۵ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۳۳
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم‌ایلی	۳۶	۰۰

لیرای انکلیس

سوسیته‌ژنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیت کریال	۰۳	۱۰
بانك عثمانی	۳	۱۳
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۵۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۲۷
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰۴	۲۵
بشلك	۱۱۴	۰۰
متالك	۱۱۴	۲۰
پول‌سیاه	۱۷۰	۰۰
قائمه نو	۱۶۰	۲۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار.

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

در حیدرآباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین درباره‌ٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

ترزن را کرفته درجلوآن یکنفر ازشکیل ترین عمله جات را کشتند وانیفقره را ازمیامن اقبال شمردند که اول یونانی که کرفتند بسیار شکیل بود کشتی اژین ازجهة شجاعت پی تیاس نام بصعوبت بدست آمد باانکه کشتی بتصرف ایرانیان در آمده بودباز پی تیاس جنك میکرد تاوقتیکه زخم زیاد برداشت و نیم مرده از پای درآمد اماچونکه نفسی ازا و باقی دیدند ایرانیان از شجاعت او تعجب کرده زخمهایش را بستند و باردوکه مراجعت کردند اورا بهمه لشکر نمودند و انواع ملاحظات از او منظور کردند درحالتی که بسایر یونانیانی که درهمان کشتی کرفته بودند مثل ادنی برده رفتار میکنند سلوك میکردند اما کشتی سومی دردهنه رودخانه پنه بکل نشت و بتصرف ایرانی درآمدولی اهل آن کشتی همه ترسیدند کشتیهای یونانی آنها که درارتمیزیوم بودند بواسطهٔ علاماتیکه در جزیرهٔ سیاتوس میدیدند ازاین قضیه مستحضروچنان متوحش کشتند که بکالسی کریختند ازده کشتی ایرانی سه تای ازانها دریك قله کوهیکه میرمکس یعنی مورچه نام داشت ومیانه جزیرهٔ سیاتوس ومانیزی واقع بود پیاده شدند وعمله جات باسنکها یکه همراه آورده بودند یك ستون درانجابر پاکردند کشتیهای ایرانی که ازترم حرکت کردند بساحل مانیزی مابین شهر کاستانه وسواحل اسپاس واصل شدند کشتیهائی که اول رسیدند باطناب بخاك وصل کردند وسایرین درعقب هشت ردیف روبدریا لنکر انداختند بعد طوفان شدیدی برخاست بعضی از ناخداها کشتیهای خودرا بخاك کشیده محفوظ نمودند اما آنهائی که دروسط دریا کرفتار شدند بعضی راباد بطرف تخته سنکهای کوه‌پلیون و برخی را بجانب ساحل راند بعضی دردماغه اسپاس شکستند یکدسته از بابت شدت طوفان به ملیبه ودسته دیکر بکاستانه رفتند قریب چهارصد کشتی شکسته ازمال واشکریان ایرانی جمع کثیری تلف شدند بسیاری از کشتیهائی که اذوقه برداشتند و کشتیهای بارکشی دیکر معدوم شدند ناخدایان از ترس اینکه مبادا اهالی تسالی باقتضای مناسبت وقت بر ایشان حمله برند حکم کردند ازتخته پارهای کشتیهای شکسته دیوار مرتفعی ساختند همینکه طوفان فرونشست کشتیارا بدریا انداختند وازکنار ساحل راندند ازدماغه مانیزی که کذشتند راست بسمت خلیجی که به پاکازمیر و درفتنددر بین راه پانزده‌فروند کشتی که خیلی عقب مانده بودند . درارتمیزیوم سهوابمیان کشتیهای یونانی افتادندیونانیان چونکه فهمیدندکه ایرانیان سهو کرده اند کرد کشتیها را کرفته متصرف شدند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٢) میباشد ٠

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ١٥ شهر ربیع الأول سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

١٩ مارت ١٢٩٣ و ٣١ مارس ١٨٧٧

این کاغت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت٠ موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود٠ هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد٠ از اعلانات معموله سطری سه ٠ وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ شرافت مقام انسانی ﴾

جنس بنی آدم که بنام انسانش میخوانیم نوعاً مخلوقی است شریف وکرامی که تنها نمونهای فضائل وکمالات ظاهره از افراد این بنی نوع چه در زمانهای کذشته وچه درزمان حاضر مارا قانع خواهد کرد براینکه مقام انسانرا خیلی بلند بدانیم ٠ خبرهای صحیح که درحق برکزیدکان ومردمان بزرك از ابنای جنس خودمان شنیده ایم ودفاتر جهان که پر از معالی ومدایح انسانها است وآثار و اطواری که از ایشان علما و عملا بماها رسیده و نمونهای آنها را دراین زمان هم می بینیم مارا آکاه میکنند ازاینکه هرقدر درمقام فضائل انسانیه بالاتر برویم بودن مقامی برتر از آن بخاطر ماخواهد آمد ٠ باین معنی که درجات کمالیهٔ انسانیه راحد محدودی قرار نتوانیم داد ٠ ودر طریق تعداد کمالات متصوره درحق این بنی نوع درموقف و منزلی نتوانیم ایستاد ٠ چنانکه بقواعد عقل وحکمت خلقت نیز این معنی محقق وثابت است ﴿ لیس لصفته حد محدود ﴾ میفرمائید ﴿ اکر بشمارید شمنعمت خدارا احصا نتوانید نمود ﴾

بدیهی است درصورتیکه انسان که دراحسن تقویم آفریده شده وآفریننده اورا شایستهٔ ظهور کمالات ربانیهٔ خود نموده باشد یقینا درك علو مقام اوکار امثال ماها نتواند بود ٠

این یکی مجملا بیان مقام انسانی است وشرافت وکرامت فطریه درحق اوجای تردید و اشتباهی نتواند بود ٠ لکن این یکی را اکرمی توانستیم بدانیم خوب بود که شرافت و کرامت وآنهمهٔ فضائل وکمالات که درحق انسانها کفته می شود آیا درهر آدمی هست یادر بعضی هست ودربعض دیکر نتواند بود وآنانکه دارند مال خودشان است یا آنکه مثل عاریتی چیزی است که تغییر و تبدیل می شود ٠

فضائل وکمالات انسانیه ظاهریه ویا معنویه راکه می بینیم شخص دربدایت حال طفولیت نداشت ومتدرجا دراو پیدا شد این ازکجا آمد وچه طورشد که مالك ودارای آنها شده وبعضی ثابت و برقرار کردیده و برخی هم بعد از وجودوحصول ناپایدار وناپدید می شود ٠ وکذشته ازاینها انسانی که دارای اینهمه کمالات وفضائل راقابلیت واستعداد دارد صفات واطوار بسیار پست و زشت را نیز می بینیم ازاوظاهر می شود دنائت طبع ورذایل ودنائم اخلاق رانیز ازا ومشاهده می کنیم ٠ و اینهمه اختلافها که در اوضاع و اطوار بنی نوع انسان محسوس است مارا در حالت حیرتی میکذارد که رهایی ازاین حال را بآسانی بدست نتوانیم آورد ٠

آری برحسب ظاهر بیان اینقدر توانیم کفت که انسان مکرم وکرامی اکرچه در افراد این هیکل مستقیم آدمیزاد موجود میباشد لکن این هیکل بجز قالب و صورت چیزی نیست وبجز استعداد برمظهریت حقیقت انسانیت هیچ حکمی ندارد و هیچ شرف و کرامت را فعلا دارا نیست بل چنانست که کفته اند ٠

﴿ اینکه می بینی خلاف آدمند ﴾
﴿ نیستند آدم غلاف آدمند ﴾

انسان وانسانیت بجزدر هیکل آدمیزاد نیست ومع ذلك اکرحقیقت حال رابه بینیم ماها که از این عالم عنصری وجسمانی یعنی از خاك و حاصلات خاك متکون شده و بتدبیرمعلوم از مادر زائیده ایم در بدایت حال هیچ کونه عقل و ادراك و احساسات کافیه و نطق و تدبیری از هیچ جهة نداریم تا آنکه بزرك شده و کم کم از پدر و مادر و افراد هم جنسها همه چیز را یاد کرفته بمکتب میرویم درس میخوانیم وعلم میاموزیم وصنعت وهنر یاد میکیریم حواس ظاهر وباطن خودمان را بطورهای مختلف مستعد فهمیدن چیزهایی میکنیم که پیش از بودن آنها هرکز بخیال ما نمیرسید که بودن این طور چیزها واستعدادات وکمالات وهنرها در نهاد ماهست و همهٔ اینها چیزهایی است که در بادئ نظر ودر عنفوان سن ما دریکدفعه برای مانمی توانست حاصل کردد ٠

ازاینکونه مراتب ترقیات ظاهره که از آغاز طفولیت برای ما می شود استنباط توانیم کرد که ترقیهای معنوی وکمالات فائقه که بازنمونهای آنهارا درهم جنسان خودمان می بینیم بهمان طور بتدریج حاصل تواند شد ٠ ولی ظهور وفعلیت این کمالات و مقامات هم محتاج باسبابی است که مناسب این مقصود باشد بطوری که بی آن اسباب بویی از آن ترقیات معنویه وفضائل وخصائل انسانیت حقیقیه نتوانیم شنید ٠

﴿ ابی الله ان یجری الأشیاء الا باسبابها ﴾

لهذا تا این اسباب فراهم نکردد وراهی را که برای وصول برآن سرمنزل قرارداده شده است سلوك نکنیم هرکز ازمقامات انسانیت

حاصلی نتوانیم داشت ونتوانیم گفت انسان شریف ومکرم ماها هستیم . پس ناچاریم ازاینکه راه وصول بمقامات انسانیه را دست بداریم وسالك این راه شده بسر منزل مقصود رسیم .

راه انسانیت چیست واسباب رسیدن بآنمقام کدامست ؟ سخنی درین نمیرود که این راه باز ازانسانهای کامل وکسانیکه این راه را رفته اند باید آموخته شود .

﴿ ره چنان رو که رهروان رفتند ﴾

اعتقاد توانیم کرد براینکه اگر ازدانشمندان ابنای جنس خودمان وکسانی که دراین شاهراه طی مرحله کرده وبمقام برتری ازماها رسیده اند این مطلب را سؤال کنیم یقینا این راه را بما نشان خواهند داد وهرگز بخل وخودداری نخواهند کرد ازاینکه مارا راهنمایی بسوی راست انسانیت نمایند . واین را نیز اجمالا امور توانیم کرد که دراین موقع اول سخنی که بما خواهند گفت ونخستین حرفی که بما خواهند آموخت لفظ ﴿ علم ﴾ خواهد بود . زیراکه علم مسلمانردبان ترقیهای ظاهر وباطن است . علم روشنایی وچراغ راهروان مسالك تحصیل کمالات وفضائل است . نه تنها دریکی از مقامات بل تمامی کارهای معاشی ومعادی وابدانی وادیانی را بی علم ودانش منظم نتوانیم کرد . وبی روشنایی علم بگقدم درمدارج اعتلا راه نتوانیم رفت . علم است که جمیع نقصانهای مارا اکمال کند منافع خصوصیه وعمومیهٔ مارا بما آموخته راه تحصیل آنهارا می نماید . مکاره ومضرات را معلوم سازد ومارا براجتناب ازآنها وادارد .

پس علم بطور مطلق وبمعنی عام اولین شرط وصول بمقامات ترقی است وکافل و ضامن است براینکه این هیکلهای ناقص را مظهر معانی ومراتب انسانیت نماید . علم است که ابنای بشر را بصفت شرافت موصوف داشته ازمیان ابنای جنس امتیاز دهد . وانسان را ازحیوان وزنده را ازمرده تشخیص وتفریق می نماید آدمی که بی علم است تنها حواس حیوانی را دارا است . آدمی که بی علم است . چون روح انسانی دراو نیست داخل اموات است . آدمی که جاهل است ذلیلترین مخلوقات است . آری نادانی ننك انسانها است . ظلم برخلقت خداوندی است .

استعدادی که بما عطا شده است اگر این استعداد را باطل کرده وپی تحصیل آنچه اقتضای آن استعداد است نرویم کفران نعمت خدا را کرده ایم وظلوم وجهول شده ایم .

لاجرم مقتضای انسانیت این است که پایهٔ اولی این مقام قدم نهاده وچراغ علم را دست گرفته پی تحصیل انسانیت ولوازم انسانیت برویم هم خودمان را تکمیل کنیم وهم ابنای جنس خودمان را که جهالت آنها نیز باعث ننك ما است که باینطریق هرقدر برعلم ودانش وفرهنك ایشان بیفزاید براقتخار وشان انسانیت ماخواهد افزود وخلقت صانع خودمان را فعلا شکر گذاری کرده باشیم .

نتیجهٔ این مقدمات محول بعهدهٔ همت واقدامات خودمان است واطوار این همت واقدامات باقتضای مقامات مدنیت وتربیت هیئت مجموعهٔ خودمان ومعاونات لازمه محدود ومعین خواهد شد . وآنچه معروض افتاد اصلی است از اصول شرافت انسانیه که فروع ونتائج آن ماها را سرمایهٔ حیات ونیك بختی است .

﴿ خبرهای داخلی ﴾

در این ایام ولیالیٔ متبرکه بسعادت مولد شریف حضرت ختمی مآب علیه الصلوة والسلام مسعود وشریفند است در مصر واسکندریه ودیگر بنادر معتبره ومشهورهٔ خطهٔ مصریه بقرار دأب ودیدن مستحسن همه ساله درجاهای مخصوص وبخصوص در مصر درمیان راه بولاق خیمه‌ها وسایبانها برپاشده رسم جمعیت مبروره اجرا می شود وشبها بصلوات وسلام وترتیل دعوات ودلائل خیرات وتسبیح وتهلیل قیام کرده شده وبدین قاعدهٔ حسنه علما وزهاد واهالیٔ شبهای مذکور را احیاوشب زنده داری می کنند . این عادت نیك که همه ساله عوم مردم اهمیت باجرای می کنند از جملهٔ کارهای مشکور ومواظبت که شایان مدایح ومباهات می باشد .

(وقایع مصریه)

بجناب عطوفتمآب نافذ پاشا سرقرنای اعلا حضرت پادشاهی نشان همایون مجیدی از درجهٔ اولی اعطا شده است .

پرتو اقتدی که بجهة ابلاغ فرمان همایون بصربستان عزیمت کرده بود ایفای مأموریت خودرا کرده وازآنجا معاودت نموده است .

صاحب منصبان روس که در صربستان از جانب امارت مذکوره مستخدم بودند همگی مرخص شده وعازم مملکت خودشان شده اند . واز قراریکه نوشته اند جنرال چرنایف در اوایل ورود بخاك صرب ترك تبعیت کرده وداخل تابعیت صربستان شده بوده است . لهذا اکنون را جنرال از تبعهٔ صربیه محسوب شده واگر بخواهد استعفا نموده بتابعیت اصلیهٔ خود برگردد معلوم نیست این را قانون تابعیت قبول نماید .

بعض اسلاوهای اوستریا که درجنك صربستان داخل قشون صرب شده وبمیدان ستیز آمده بوده اند جرائم آنها ازجانب دولت متبوعهٔ خودشان عفو شده است .

بعض روزنامهای رومی نوشته اند که بعضی از عساکر اوستریا درسمت برود وغرادیشقا جمع شده ویکصد وشصت عراده توپ درغرادیشقا جابجا شده وبلی بجهة گذشتن ازنهر (صادوا) بسمت بوسنه آماده کرده اند .

﴿ مطالعه در بارهٔ نطق همایون ﴾

یکی از روزنامهای پرلین که مروج افکار پرنس بسمارك است شرحی دربارهٔ نطق همایون اعلا حضرت پادشاهی که در هنگام افتتاح مجلس عمومی فرموده اند بقرار ذیل می نویسد .

در این زمان مردم طالب حقیقت هستند وهر کار محتمل ومظنون راطرف اعتبار می شمارند . این است که تادیروز فرنکستان اعتقاد نداشت براینکه پارلمنت عثمانی باز خواهد شد واین کار مانند یك مالیخولیا بنظر میآمد . این تصور از امروز مبدل بحقیقت گردید . درحالتیکه باز شدن این مجلس از مدتی باینطرف مشکوك ومحل شبهه بود

باز شده و مراسمی که در افتتاح اینکونه مجالس در فرنکستان رعایت کرده می شد در پای تخت عثمانی نیز بطور شایسته مرعی گردید .

نخستین نطق شاهانه که در هنکام افتتاح مجلس عمومی خوانده شده بواسطهٔ تلگراف بفرنکستان اشعار گردید . این روز که ۱۹ ماه مارس سنه ۱۸۷۷ میلادی است دارای یك اهمیت کافیه در حق مشرف زمین است . اگر چنانچه این ترقی بچشم اعتبار دیده نشده واقتدار عثمانیان براصلاحات ایاتهای روم ایلی انکار کرده شود . انکار مذکور مبتنی بر این تواند بود که در زمانهای پیش وعده هایی که بر حسب لزوم در خصوص اصلاحات کرده شده وبحصول نپیوست چه دولت عثمانی آن وعده هارا برای مدافعهٔ مداخله های خارجی کرده بود .

وبنابر این این دفعه هم تردید حاصل می شود که آیا دولت عثمانی بهمان طورها رفتار خواهد کرد یانه وآیا خواهد گفت که اصول فرنکستان واخلاق وآداب واستعداد مملکت ما باهمدیگر موافق نیست وبدین بهانه قانون اساسی را برهم خواهد زد .

در هر حال هر قدر شبهه و تردید هم بشود اصول جدیدهٔ دولت عثمانی را تبریك کرده و امیدواری خودرا بر حسن اجرا وعملیات آن بیان وگشوده شدن یك استقبال تازهٔ را برای اهالی مشرق زمین آرزو می نماییم .

نظر بخلاصهٔ نطق همایون که بواسطهٔ تلگراف بمارسید اعلا حضرت پادشاهی بزبان مخالصت نشانی بیان حال فرموده تا ملایمات وسیئات سابقهٔ حکومت سنیه را اعلان نموده اند اینکونه اصلاحات عظیمه که متعلق باحوال سیاسیه وغیر ذلك ملت است یقینا مساعی واهتمات فوق العاده را لازم دارد وتا کنون این مساعی در ترکستان مفقود بودی .

(بند مخصوص)

﴿ پولیتیك ﴾

بعد از آنکه دولت انکلیس در خصوص تصدیق پروتوکول معهود خود داری کرده وبدولت روس جواب داد جنرال اغناتیف ازلندن برگشته وبکمال تعجیل بوین آمد وپس از آنکه از جانب ایمپراتور اوستریاووزیر اول دولت مشارالیها باعزاز واکرام پذیرفته شد باز بشتاب تمام به برلین رفته واز آنجا عازم پتربورغ می شود . حالا این یکی راهمه کس تفکر خواهد کرد که این سیاحت جنرال اغناتیف بفرنکستان برای چه بود وحاصل آن چه شد .

آری یك پروتوکولی در اوراق اخبار نوشته میشود که گویا دولت روس می خواهد همان تکالیف را که در کونفرانس (مجلس مکالمه) بمیان آمده بود مانند یك مضبطه نوشته ودولتها تصدیق نمایند که مامورین ما واجزای کونفرانس این مطالب را متفقا تصدیق کردند . وبایددولت عثمانی آنرا معمول ومجری بدارد . واز قراریکه معلوم می شود جنرال اغناتیف دا وطلب شده بوده است که اگر کار یکری درنزد دولتهای اوروپ نتوانم کرد اقلا این یکی رابی شبهه می توانم بامضا برسانم . چنانکه از سخنانی که در (مجلس مکالمه) از اوشنیده شداین معتقد درحق او ثابت می شود .

جنرال اغناتیف درنظر بسیارم از مردم خیلی دیپلومات وکار آگاه است اگرچه تصدیق وجرح این مطلب رانمی خواهیم بکنیم . لکن اینقدر توانیم گفت که دربارهٔ تکالیف اهل (مجلس مکالمه) جنرال خالی از اشتباه وسهونیست چنانکه درمجلس مذکور چندبار متحکمانه گفته بود که این قرارداد شش دولت بزرك است مرخصان بابعالی باید تصدیق وقبول نمایند خصوصا نطق که بعد ازجواب ردشنیدن کرده وهمهٔ آنها مشعر بتهدیدات ونصایح متعرضانه نسبت بباب عالی بود . وهمان روزها بود که درمجالس چند بدوستان خود گفته بود جنگ خواهیم کرد جنگی که عثمانلوها عبرت ببرند وبلایی بسرشان بیاریم که تاحال ندیده باشند . واز این قاشهاوگویا اعتقادش هم همین بوده است که همینکه به پترپورغ رسید ومراتب رابعرض ایمپراتوری رساند بلاتاخیر اخبار بجنك خواهد شد .

ولی آنچه جای تعجب است این است که این (مجلس کنفکو) واین حکم اجرائیه که دربارهٔ مطالب مجلس دید، می شود گویا مانند یك محکمه ایست که درآنجا مرخصان شش دولت ازیکطرف ووکلای بابعالی ازطرف دیگر بمحاکمه نشسته اند ولی حاکمی وحکمی در این مجلس نیست مگر طرفین محاکمه که یکی مدعی ودیگری مدعی علیه است . پس ازآن مدعی علیهم خودشان مطالب ادعائیه را بمیان آورده ومتفقا بدون استماع ادله واسناد طرف دعوا بصفت حاکمیت قراری درآن مطالب داده وحضورا حکم غیابی میکنند . ومضبطهٔ حکم را نوشته هرکدامی یك صورت مصورهٔ آن را نگاه میدارند یکی ازاین میان بجهة اینکه بکلی راه اعتراض واستیناف واعادهٔ محاکمه نیز بسته شود آن مضبطه را عنوان کرده نزد دولتهای دیگر که مرخص کنندگان اعضای محکمه وبعبارت دیگر مدعیها می برد که بیایید یك مضبطهٔ حکم دیگری را بطور قطع ویقین امضا نموده وبدست مزبدهید . دولتهای مشارالیهم هرکدامی یك ملاحظه که دارند سخنی گفته ویکی دو تا ازایشان قدری انصاف کرده میگوید بسیار خوب ماهمهٔ اینها را بنا بخاطر شما قبول کرده همچنان حکمی را هم بدهیم لکن این یکی را بیا بگو به بینیم این حکم مشترك راکه میدهیم هرگاه باید حکما درحق محکوم علیه اجرا بداریم . این کار مخصوص تو نتواند بود تو قوهٔ اجرائیهٔ پنج دولت نیستی اگر ازما حکم میخواهی وخودرا بدون فرق وتوفیر باما شریك دراین ادعا میدانی پس اجرای آن هم بطور اشتراك باشد اگرغرض شخصیهٔ علاحده داری ومیخواهی این مضبطهٔ مارا آلت آن قراربدهی ماهم هرگز اینرا نتوانیم کرد . حال آنکه محرمانه بتومیگوییم که مادراین کار ازروز اول چندان حق نداشتیم واگر داشته باشیم هم باندرجه واینطورها نداریم . وازاینها گذشته طرف مقابل تمکین ندارد که مابطور دوستی درکارهای داخلی وامور مخصوصهٔ خانهٔ اومداخله کرده برخلاف قاعدهٔ حقوق دول وملل رفتار نماییم تا چه برسد بتو که اگر بالفرض حرف حسابی هم بزنی چون ترا بچشم دشمن می بیند تاثیری نخواهد کرد وآنکهی درمقابل قوتی هم داود که باتو وقوت تومقابلت ومقاومت نماید پس بیابطور پخنکی بهانهٔ اینکه ما بادولتهای فرنکستان متفقیم وهرچه بگویند قبول داریم ونیت ماخالص است . این لشکررا واین اردوها واسباب تفرد وتهدیدات را بردار وبکنار مابدوستی مقصود را حاصل کنیم وبندکان خدا آسوده شوند واین پریشانی که بجهة این حالات وخیالات اطراف عالم را گرفته وتجارتها وکسبها وآسایشها بمعرض خطر واشکال افتاده است ازمیان برداشته شود .

گذشته از اینها عاقبت این اصرار وتعند درهرحال میشوم است صفحات تاریخ نتایج این

مقدمات را بناکواری ثبت خواهد کرد ومسئولیت بزرگی بعهدهٔ سبب شوند، کان آن وارد آخواهد ورد که بهیچ طوری اصلاح وتعمیر آن ممکن نتواند بود .

لکن چه فائده که دیپلومات ما اصرار غریبی دارد براینکه بی قاعده محاکمه باید بشود وحکمی برخلاف حقانیت مشترکا صادر کردد ولی اجرای این حکم ا مابنام خود تمام نمایم واسباب عظمت واقتخار خودسازیم هم مذهبان مابان پادارئ مامباهات کنند دلکرم وامیدوار شوند وروابط قلبیه خودشان را باما استوار بدارند بلکه یك وقتی بدین وسائل اسباب کرفتن قسطنطینیه را که برای ماخیلی لازم است ومدتها است درین آرزو هستیم فراهم بیاوریم !

یا اینکه این دیپلومات مشهور در این مدت دوسال نتیجهٔ تدابیر چندین سالهٔ خودرا که تجربه کرد میبایست ملتفت بشود که این تصورات بی ثمر است اسلامبول سهل است ادنا ملکی ازخاك عثمانی را بدست آوردن کمال اشکال را دارد . بعلت اینکه جهات حقوق وتصادم منافع ومقاصد دولتها محدود است وتو توانا تر از دیکران نیستی خصوصا حال که دیکر ورق برکشت آن درسها که خوانده شده بود کهنه شد (آن سبو بشکست وآن پیمانه ریخت) حال باید درین خیال باشی که کونستیتسیون یعنی قانون اساسی و مشروطیت در ممالك دولت متبوعهٔ تو اعلان شود عدالت ومساوات وحریت واحکام عدم تعرض بکارهای مذهبی وملتی صاحبان نحل و ملل مجری ومعمول کردد .

بالجمله حاصل این همه تلاشها یالاخره کویا غیر این نباشد که باز درآخر این دیپلومات یکه وتنها در مقابل همه سخنان حسابی ایستاده وبکوید که من باید حامئ مشتی ازهم مذهبان خودم بشوم که مرا آنها مرد خوب وغیرتند بدانند وبرای حصول این مقصودهم هرچه میکوم بابعالی نیز باید قبول بکند واز آنطرف هم بابعالی بکوید قبول نمیکنم ونخواهم کرد وبعد ازآن بناچار کار بچماق کشی وجنك وستیز بکشد . تا آنوقت حکم دهنده کان اوروپ که مضبطهٔ حکم را نوشته وکاهی بتصدیق وکاهی بتکذیب کاهی بسکوت وکاهی باشاره وکاهی بتصریح دولت روس رامرد کرده بمیدان جنك میاندازند چه بکویند . تماشا بکنند و بخندند . توسط نمایند . کلاهی ازمیان بر دارند . خدامی داندچه بشود وچه بکنند .

خلاصهٔ سخن این است که دیپلومات مادراین کارکیر افتاده وهمه تلاش میکند بلکه بیك وسیلتی اقلاشان دیپلوماتیکی خودرا ازدست ندهدواینهمه شهرت و شانی که در همه جا بخوش بختی تحصیل نموده است ضایع و باطل نکردد .

مطالب صلحیه قره‌طاغ کویا بوجهی ازجانب بابعالی پذیرفته نخواهد شد مذاکراتی که دراینباب درمیان بابعالی ومأمورین قره‌طاغ هست نتیجهٔ مطلوبه را حاصل نخواهد کرد . بنابراین درصورتیکه مذاکرات بی حاصل بشود ازقراریکه مخبرما از یك جای معتبر فهمیده و خبرداده مقرر بوده است که ازجانب بابعالی محضری بدولتهای بزرك فرستاده شود که مواد مندرجهٔ محضر مذکور بقرار ذیل خواهد بود .

(۱) اکر بابعالی خودرا درمقابل قره‌طاغ بنظر غائبیت نه بیند هرکز خودرا بچشم مغلوبی نخواهد دید . اکر امارت قره‌طاغ برای تسویهٔ حدود خود (یعنی از یك سمت مقداری اراضی ترك کرده وازطرف دیکر درمقابل آن خاکی بکیرد) اقدام نماید درخارج این شق ازهیچ‌طرفی بقره‌طاغ زمینی داده نخواهدشد . بعلت اینکه دراینصورت بابعالی اعتراف بمغلوبیت خود خواهد کرد .

(۲) بابعالی که تکالیف کونفرانس را رد کرد و باصربستان مستقیما قواعد صلح را بست بدینواسطه بیان نمود که هیچ کس را استحقاق مداخله بامور وخصوصات داخلیهٔ او نیست . بابعالی برای صلح باقره‌طاغ هیچ مطلب را قبول نخواهد کرد جز اینکه وضع وحال پیش ازجنك را درحق قره‌طاغ باقی بدارد بعلت اینکه این کار باز راه مداخلهٔ خارجی را باز میکند .

(۳) بابعالی اکر بقره‌طاغ اراضی هم ترك نماید باز از صلح وآسایش خاطر جمعی حاصل نخواهد شد . زیرا که هنوز فقرهٔ اصلاحات انجام نیافته است .

(٤) اکر چنانکه دولتهای اوروپ مناسب دانند که بقره‌طاغ خاکی علاوه شود پس چرا دیکر همسایهای امارت مذکوره چیزی باونداده بار را تنها ببابعالی تحمیل می کنند .

(۵) اکر بابعالی خاکی بقره‌طاغ ترك نماید بعض اقوامی را که درقطعه روم ایلی است بشورش وعصیان دعوت کرده خواهد بود .

(٦) جاهایی را که قره‌طاغ میخواهد اکر باوداده شود دیکر بعدازین قره‌طاغ ازجملهٔ قلعه‌های قوی ومحکم دنیا خواهد بود وراه بوسنه برای او باز خواهد کردید ومثل این است که بوسنه تسلیم قره‌طاغ کرده شود .

(۷) بطوریکه بارها تجربت کرده شده است اکر اراضئ مذکوره بقره طاغ داده شود باز آسوده نخواهد نشست و پس از چندی باز برضد دولت علیه قیام خواهد نمود .

(۸) خیالات ومعتقدات عمومیهٔ عثمانیه ذهن حکومت سنیهٔ عثمانی را بمشغله انداخته است هیچ کدام ازوکلا مسئولیت مقابلهٔ ملت وافکار عمومیه را درعهدهٔ خود نتواند کرفت .

(کلنیشه چاینونغ)

(وضع مجلس مبعوثان)

ازروزیکه مجلس مبعوثان کشوده شده است بجز روزهای تعطیل که هفتهٔ دوبار قرارداده شده است همه روزه بکمال اهتمام ودلکرمی اقدام بمذاکرات لازمه کرده شده وکسانیکه وضع مجلس را در روزهایی که مذاکرات علنی وبر ملا است مشاهده کرده اند تصدیق می کنند که حقیقة این مجلس با اینکه ابتدای کاراست وهنوز ملکهٔ اعضای آن بدرجهٔ مطلوبه نرسیده بسیار شایان مدح وتمجید واسباب امیدواری ملك وملت است .

مجلس مذکور بکمال آزادی افکار وآراء خودرا بیان می کنند ضبط مذاکرات مجلس را حرفا بحرف بواسطهٔ فن چاپك نویسی کرده وشام همانروز چاپ شده ومنتشر می شود . واکثر روزنامهای یومی مذاکرات مجلس را درصفحات خودشان ثبت می نمایند ومطالعاتی را که دارند می نویسند وچون وضع روزنامهٔ ما کنجایش آن تفاصیل را نتواند داشت بطوریکه بیشتر نیز اشعار کرده ایم حاصل مجالس وقرارها و بعض مواد مهمه را آنچه مقتضی شود خواهیم نوشت .

درضمن مذاکرات مجلس روز سه شنبه کذشته

که اجتماع ششم مبعوثان بود ومجلس بریاست جناب احمد وفیق پاشا بطور علنی منعقد گردیده بود. سخن درخصوص تاخیر ترتیب تشکرنامها بمیان آمده حسن‌فهمی افندی مسوده را که حاضر کرده بود خوانده ودربعض تعبیرات ومطالب تصحیح وتعدیلی که لازم بوده است تکلیف شده وقرار آنهارا داده اند . تا آنکه درخصوص نظامنامهٔ معارف که نوشته شده بوده است سال آینده نظامنامهٔ مذکور بمجلس حواله خواهد شد راسم یك اظهار نمود که درنطق همایون نوشته شده است که درسال آینده این نظامنامه بمجلس حواله خواهد شد آیا دراینصورت دراینفقره صحبت ومذاکره نخواهیم کرد ؟ جناب رئیس پاشا گفتند مملکت بی علم نمی شود درمملکتی که علم نیست هیچ هنرومعرفتی درآن ملك پیدا نتواند شد بی علم از مملکتی رنجبر نیز نمی رسد کندم نیز نمی شود ذخیره را که حاصل بشود از قبیل خس وخاشاك باید معدود داشت هیئت مجلس گفته اند در اینباب باید صحبت کنیم وبحث نمایم ازمعارف سخن گوییم . (حسن فهمی) افندی گفت باعتقاد من باید سخن بگوییم اگرچه درنطق همایون آنطور نوشته شده است لکن این خطاب پادشاهی راجع بمجلس ما است باشخاص مانیست مجلس باز باقی است ودراینباب مانیز بنام مجلس تشکر می کنیم سخن مسوده بفقرهٔ کونفرانس که رسید راجع دیدند که نام آن مجلس را کونفرانس نگفته مجلس مکالمه گفته شود . جناب پاشای رئیس سؤال کردند این عبارت جای تصحیح دارد که (مداخله درامور داخلیه ودرباب پادشاه وتبعه را رد می کنیم) همه اعضا باتفاق گفتند آری همه بطور قطعی رد می کنیم وقبول نمی نماییم .

جناب پاشای رئیس گفتند ممکن نیست ردنکنیم دولت چه چیز است دولت باستقلال دولت می‌شود اگر استقلال نباشد دولت نیست بنابراین مداخله کردن خارج بداخل مغایر بقواعد دولیه است یعنی بجهة قبول‌نکردن مداخله عناد واصرار نمی کنیم میگوییم قاعده این است عجالة درشعبه‌ها مذاکره بشود یکی از اعضا گفت دراینجا عبارت بعون الله تعالی راهم علاوه نماییم . حسن فهمی افندی گفت‌اسم مرا بنویسند که درمجلس دیگر درجواب این هیئت مجموعه بعض مطالعات دارم بیان خواهم کرد .

مجلس درساعت هفت بهم‌خورد جمعی ازاهل مجلس بیرون رفته ومبعوثانی که درآنجا بودند ازجهة رتبهٔ سامیهٔ وزارت که بعهدهٔ جناب رئیس پاشا محول شده بود ایشانرا تبریك کردند . جناب مشارالیه این مقاله را بیان فرمودند . که آقایان بیست سال است این رتبهٔ جلیله را چهار وپنج بار بمن تکلیف میکردند ومن عرض معذرت می نمودم‌این دفعه‌بجهة این قبول کردم که‌این یکی یك علامت باهرهٔ توجهات همایونی درحق هیئت مجلس ما است این است که بکمال تشکر وامتنان مسارعت بقبول آن نمودم .

﴿ ازروزنامهٔ ایران ﴾

روز سه شنبه ششم ماه صفر که روز پیروز میلاد میمنت بنیاد اعلاحضرت اقدس همایون صاحبقرانی است‌درین سال فرخنده فال سنین عمر همایونشان بچهل وهفت رسیده واین روز عید رسمی دولت است وروز جشن و شادی ملت بقرار سالهای پیش در ولایات وممالك محروسه عموما و در دارالخلافه خصوصا در اسواق وشوارع وخانات وخانها بکمال شکوه وامتیازی رسم چراغانی و شهرآیین وآتشبازی بعمل آورده شد .

روز مذکور رجال خانوادهٔ سلطنت عظما از شاهزادگان و امیرزادگان کرام درسرخوان مخصوص پادشاهی بنهار دعوت واحضار شده‌بش ازصرف نهار ودرك این شرف بهریك مدالی از نقره که تازه درضرب‌خانه مبارکه سکه‌زده ویك روی ان منقش بنقش شیروخورشید وروی دیگر مزین بادکار قرن جلوس همایون بود بدست مبارك مرحمت شد مقارن ظهر وزرای مختار دول متحابه بصحابت جناب اشرف سپهسالار اعظم وزیرجنگ ووزیر اموروخارجیه وجناب حاجی ظهیرالدوله ایشیك اقاسی باشی در عمارت بلور شرفیاب حضور باهرالنور گردیده، جناب منیف افندی وزیر مختار دولت علیه عثمانی بنام سایر سفرا واتباع ایشان تهنیت‌عید سعید را معروض داشت وباصغای پاسخ مرحمت شرف حاصل نمودهٔ سایر وزرای مختار نیز فردا فردا باظهار مرحمت وتفقد ملوکانه نائل گردیدند

بعد از مراجعت وزرای مختار سلام عام در محاذات عمارت عاج منعقد ومراسم سلام مهیاشد اصناف چاکران وخدام استان همایون مرتبا بالباسهای رسمیه بار حضور یافتند خطبه وقصاید غرا در تهنیت وتبریك این عید همایون بعرض رسید مدت انعقاد سلام در توپخانه مبارکه شلیك توپ میشد اجزاء سلام در هر مقام بودند وکلا بزیارت جمال خورشید مثال همایون واستماع فرمایش وبیانات ملوکانه مشرف و مستفیض شدند

افواج متوقفه‌دار الخلافه ناصره که ازصبح درخیابان شمس العماره فوج فوج امده صرف شربت نموده رفته بودند چهار ساعت بغروب مانده صاحبمنصبان‌انها از نایب دویم الی سرتیپ بالباس رسمی بحضور مبارك امده بندگان اعلیحضرت همایون پادشاهی بمیان باغ عمارت سلطنتی تشریف اورده ازجاوصف انها گذشته بصاحبمنصب‌هر فوجی که نزدیك میشدند سرتیپ یاسرهنك انفوج راپورت عدد فوج خودرا بتوسط جناب اشرف سپهسالار اعظم بلحاظ انور همایون میرسانیدند وبندگان اعلیحضرت‌همایون بجمیع صاحبمنصبان فردا فردا اظهار مرحمت میفرمودند بعد ازآنکه صاحبمنصبان بطور دفیه از حضور مبارك گذشتند اعلیحضرت اقدس شهریاری محض بروز مرحمت مخصوص در باره جناب اشرف سپهسالار اعظم یك حلقه انگشتری الماس بریلیان بسیار ممتاز بجناب معظم الیه مرحمت فرمودند

شب چهارشنبه هفتم برحسب رسم معمول شاهزادگان عظام ووزرای داخله ورجال دولت و سفرای داخله درمنزل اشرف سپهسالاراعظم موعود بصرف شام وشربت وشیرینی وشب نشینی بودند لوازم جشن ازچراغان و آتشبازی ممتاز ونواختن موزیك وغیره کاملا بعمل امد و بر مدعوین بسیار خوش گذشت ومراسم جشن این عید سعید در اینشب بکمال رسید .

﴿ تفصیل پیداشدن معدن طلا ﴾

تقریبا هفت سال‌پیش ازین‌در قریه (کاوند) از توابع ایجرود خمسه‌شهدی یاری نام ازسکنه انجاسنکی بدست آورده معلوم کرده بود که سنك مزبور طلادارد با اینکه این‌قصه‌شایع‌شد وبعضی ازاهالی وصاحبان منصب ان ناحیه رسید یاری‌نام

مومی‌الیه اسباب کتمان انرافراهم نموده و این مسئله ازمیان معدودی از کسان خودا و تجاوزنکرده چندی قبل صورت ماجری علی الاجمال بخاکپای اقدس اعلی معروض افتادفحص و انکشاف امر را بضیاء الملك حاکم حالیهٔ خمسه محول فرمودند بقریه مزبوره که تا شهر زنجان بیشتر از چهار فرسخ مسافت ندارد فرستاده شخص یاری وهمدستان اورا حاضرکرد ودر اینموقع ازخانه یاری دم وکوره و سنك طلاوطلای آب شده وخاك سوختهٔ آمیخته بطلابدست آمدبیانات اواورابخاکپای مبارك اینطور فهرست کردند که هفت سال پیش در دامنه کوره مشرف بقریهٔ کاوند کاوهای خودرا بشخم و شیار میبردسنکی بدستش امد وزن و رنك فریبنده داشت یاخود بده اورد ازمردم ایل زرکر قسمتی ازسنك را بثمن بخس وقیمت نازل خریداری کرد طمع یاری موجب نکول از بیع شدداوری بایع و مشتری سبب شیاع و افشاء مسئله کردیاری دانست کهانچه ـ ارد کنج خداداد است بتفاریق ایام انچه در دست داشت در همدان وزنجان وخراسان فروخت و بامن و راحت زندگی کرد حرف یاری این بود که غیرازسنك چیزی بدستش نیامده است وانچه از خانه او بیرون امد مقداری طلای اب کرده وچند پارچه طلای معدنی امیخته بسنك چخماق که فرنگیها (کوادس) میگویند وهمیشه طلا در این سنك و قرین این سنك است وقدری خاك سوخته بادوات دلابود

تحقیقا ـ ضیاء الملك سبب شد که این امر را پیشتر توضیح کنند یاری و دو نفر همدست اورا بطهران خواستند و مسئله را مفصل از خود انها پرسش نمودند حرف انها برهمین ترتیبات مرقومه و آلوده بوحشت و اضطرابی بود که مبادا بگناه کتمان چند ساله گرفتار شوند در وجود این معدن که نمونه باثروت تراز معادن روی زمین است تردیدی نماند از طرف قرین الشرف همایون امین السلطان مامور شدو در معیت او میرزا نظام مهندس معدن را که چند سال بارندگی و ترا کم و شدت برف هنوز ممانعت می کند که بقواعد علمیه و ملاحظات هندسی بتواند در اطلال و جبال کاوند کاوش کنند .

مخفی نماند که بدست اورد طلا و تحصیل ان کار یست بسیار بزرك و مشکل بخصوص ازمعادن و پیدا کردن آن محل و مکان ورك معدن اما بعد از پیدا کردن ان زمین و محل ورك معلوم است چه قدرها منافع خواهد داشت معادن طلا که الان در دنیا موجود است در چند جاست یکی در کوههای اورال که سرحد مابین مملکت سیبیر و فرنکستان روس است دیگری درمملکت استرالیا که در سال هزار وششصدوشش مسیحی هلندیها انجا را انکشاف نموده اند والحال در دست انکلیس است اهالی انجا وحش بودند و انکلیسها بعد از انکشاف معادن طلادر انجا یافتند و دیگر در بعض ممالك افریقا و ممالك ینکی دنیا پیدا میشود اما ازمعادن مفید همان معدن ینکی دنیاست لیکن در انکشاف این معدن که در ینکی دنیا و استرالیاست اهالی فرنکستان زحمتها کشیدند وچه آدمها بواسطه اختلاف اب وهوا تلف شده است وچه مهندسین و معدنچیان قابل بانجاها مامور کردند تابریاضات شدیده وزحمات عدیده ان معادن را پیدا نمودند نائل شدن باینکار خیلی پر زحمت و مشکل است) (امروز در وجودو بودن معدن طلای کاون شکی و شبههٔ نیست باوجود این تحقیقات که شده و نمونه‌ها که بدست امده لیکن پیدا کردن محل ومکان این معدن وجستن رك طلا کار یکروز دور ونزیست شاید بعد از بر خاستن برف از کوهها و نمایان شدن سنك و زمین بزودی معلوم شود یاده سال طول کشد تاپیدا شود

این کار یست که بصبر و حوصله و دقت معدنچیان ومهندسین باید معلوم سازند و دولت انچه لازمه تجسس و احتیاط است در اینفقره کرده و خواهد کرد (ایران)

﴿ تلگرافنامها ﴾

(از لندن ۱۰ ربیع‌الاول)

(مسیو برات) در شعبهٔ مبعوثان ملت مجلس پالمنت گفت خواهش درام (سیر نور تقوت) اطلاعاتی راکه در خصوص مسئلهٔ شرقیه خواهد داد . پیش از تعطیل عید پرهیز بزرك در مجلس بیان نماید . تا آنکه خیالات عمومیه را آرامی حاصل شود .

در ۱۱ ربیع الاول

(سیراستافورت) در شعبهٔ مبعوثان گفت که مذاکرات دولتها در خصوص (پروتوکول) درمیان است و هنوز تنظیم و انجام آن را قراری داده نشده و اکنون اینفقره را تحقیق می کنند که بکدام شروط آن را تصدیق و امضا نمایند امیدواری دارم که پس از عید پرهیر اطلاعاتی را که باعث خشنودی باشد بپارلمنت بیان نمایم .

(مسیو بورق) مستشار امور خارجه انکلیس نیز بیان کرد که اغتشاشی که میگویند در (بوسنه) ظهور کرده است بلا حکم است و کار معتنابی نیست .

مجلس لوردها تاسیزدهم ماه آوریل که ۲۹ ماه ربیع الاول است تعطیل خواهد شد .

لندن ۱۲ ربیع الاول

(مسیو رایلید) و (فورستر) و (غلادستون) در شعبهٔ مبعوثان پارلمنت درضد (سیر هنری الیوت) که ایلچیٔ انکلیس در اسلامبول بود حرکت کرده ودرخصوص برکشتن مومی‌الیه بسفارت اسلامبول بحث و اعتراض نمودند . (سیراستافورت نورتقوت) بیان کرد که اشکالات وغوائل موجردهٔ دولت عثمانیه را باید بنظر اعتنا درآورد درخصوص اجرای پارهٔ تنسقات وتدابیر ازجهة قونسولخانهای انکلیس که در ممالك عثمانیه هستندلزومی درکارهست ولزوم اصلاح ادارهٔ داخلیهٔ عثمانی هم ازجملهٔ معتقدات من است اگر ازجانب دولتهای فرنکستان پولیتیك اجباریه درانباب پیشنهاد شود مساعی واهتماماتی که با دولت علیه درانفقره بمیان آمده است باعث نکس وسکته خواهد گردید .

هیئت شعبهٔ مبعوثان را تاپنجم ماه اوریل که ۲۱ ربیع الأول است تعطیل خواهند کرد .

وین ۱۲ ربیع‌الاول

جنرال اغناتیف امروز مخصوصا از جانب اعلاحضرت امپراتور اوستریا ومجارستان قبول شده بقدر نیم ساعت ملاقات کرد . و پس ازآن بقدر ساعتی با (کونت اندراسی) بود وشام را در سرای امپراطوری خورده عازم برلین گردید .

پتربورغ ۱۲ ربیع‌الاول

ازقراریکه ازلندن خبر دادند فردا (کابینه) یعنی دربار انکلیس انجمن خواهد شد که

درخصوص مسئلهٔ معوقه یك قرار قطعی بدهند .

(ازبکرش مقر امارت افلاق وبغدان)
(۱۲ ربیع الاول)

امارت مملکتین در بن موقع نتوانست از خارج قرض بکیرد بنابراین قرار داده اند که سی ودو ملیون قائمه یعنی پول کاغذی درست نمایند . درضمن نظامنامهٔ که دراینباب ازجانب حکومت بمجلس مبعوثان داده شد تکلیف می شود که برمعاشهای مأمورین صدی پنج رسم بده کذاشته شود . ودرمقابل پول کاغذی میخواهند بعض املاك امارت مذکوره را بتدریج بفروشندو بقسط عوض آن قائمه‌ها را داده ازمیان مردم بردارند . اینکه میکویند امارت مملکتین سی و پنجهزار تفنك شاسپو خریده واین اسلحه بواسطهٔ یك سرتیب روسی تسلیم مملکتین کردیده است این خبر بکلی بی اصل است ودروغ .

لندن ۱۳ ربیع الاول

از قراریکه روزنامهای نیم رسمی میکو یند مطالبی راکه دولت انکلیس تکلیف میکرد دولت روس قبول خواهد نمود . درمیان دولتین مشارالیها در اینباب مخابره میشود .

کلکته هندوستان ۱۳ ربیع الاول

والی هندوستان نطق کرده است که مشعر بر صلح وسلم است و بیان کرده است که دراین مقام بهیچ طرفی نباید متعرض شد .

بواسطهٔ اوضاعی که درممالك عثمانی حادث کردیده است افکار و خیالات امیر کابل واهالی پریشان است ماموری راکه امیر مشارالیه بشهر (پیشاور) فرستاده است بطور مسالمت جوئی سخن کفته است بعد از آنکه والی مشار الیه نطق خودرا تمام کرد چنین کفت که دولت انکلیس یك پولیتیك صلح اندیشانه پیش خواهد کرفت .

برلین ۱۲ ربیع الأول

جنرال اغناتیف ببرلین رسیده و بدون تاخیر با پرنس بسمارك ملاقات نمود .

بلغراد مقر امارت صربستان
۱۳ ربیع الاول

اوراق مصالحه راکه بابابعالی بسته شد درضمن روزنامهای رسمی منتشر کردند برای اصلاح وتعدیل کیفیت ادارهٔ مملکت کومیسیونی تشکیل کردید .

وین ۱۳ ربیع الاول

مجلس وکلای انکلیس تکالیف دولت روس را دیروز قبول کردند اشکالی که درخصوص برداشتن لشکر بود مثل این است که اسا ساحل شده است . درخصوص تنظیم مضبطه هنوز درمذاکره هستند .

کذا ۱۳ ربیع الاول

روزنامهٔ کورسپوندانس ازروی تلکرافنامهٔ پتربورغ می نویسد که انکلیس برحسب خواهش روس مایل است مضبطه را امضا نماید بی آنکه شرط برداشتن قشون درمیان باشد .

برلین ۱۳ ربیع الاول

جنرال اغناتیف دیروز زیاده ازیك ساعتی با پرنس بسمارك ملاقات کرده وشامی بسن پتربورغ عزیمت کرد .

پاریس ۱۳ ربیع الاول

از قرار اخبار مخصوصه که ازلندن میرسد درخصوص پس کشیدن دولت علیه و روس عساکر خودشان را مذاکرات می شود اطمینان حاصل بوده است که مذاکرات مذکوره بطور مطلوب بوده درصورتیکه بابعالی موافقت نماید امید هست کار انجام یابد .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾
﴿ یونان وفرنك ﴾

مابقیٔ کشتیهای ایرانی به بندر آفت رسیدند . اما زرکزس باقشون برازتسالی واکانی عبور کرده روز سوم بخاك قوم ملین رسید درتسالی برای امتحان سوارهٔ ایرانی را بجنك باسوارهٔ تسالی که خیلی درخوبی آن تعریف کرده بودند بازداشت سوارهٔ ایرانی امتیاز تمام یافت .

(تفصیل جنك ترموپیل)

زرکزس درخاك ملید اردوافکند و یونانیان درتنکهٔ ترموپیل قرار یافتند . لشکر ایران درهمه اراضی که ازطرف شمال شهر تراکیس ممتد بود ارام کرفتند . و یونانیان درقسمتی ازهمان خاك که درسمت جنوب است جای داشتند . (هردوت) وضع تنکهٔ ترموپیل را بدین طور شرح داده است . (نکارنده کوید) تنکه که درخارج تراکینی بداخلهٔ خاك یونان راه دارد اقل عرض آن پانصد ذرع است اما تنك ترین معابر آن سر زمین جلو وهم درعقب ترموپیل واقع است زیرا که معبرجلو درنزدیکی (الپن) بقسمی تنك است که یك عراده بیش نتواند ازآنجا کذشت وهمچنین درمعبر عقب درحوالی رودخانه فنیکن درنزدیکی شهر ایتلا علاوه بریك عراده نمی تواند بکذرد . درطرف مغرب ترموپیل یك کوه سختی است که تا کوه (اوتا) امتداد دارد طرف مشرق راه بدریاوکل ولای وماهور محدود است . در این معبر حامهای آب کرم است که سکنهٔ شیتر مینامند درحوالی همین حامها یك معبد وی وقف هرکول واقع است معبرمزبوررا سابقا بادیوار مسدود کرده وبرآن دیوار درها نصب کرده بودند . دیواررا اهالی فوسید ساخته بودند که ازتاخت وتاز سکنهٔ تسالی محفوظ باشند . اهالی تسالی از تسپروتی برای تمکن دراپولید که حالا نیز درتصرف دارند آمده بودند . چونکه میخواستند مردمان فوسید را محکوم سازند ایشان هم کمال اهتمام را نمودند که راه وصول بخاکشانرا مسدود بدارند من جمله آبهای کرم رابدان معبر انداخته راه راکل کردند آنوقت که لشکر ایران آمد دیوار از کهنکی اغلب بایرشده بود . یونانیان آنجا را تعمیر کردند که راه برایرانیان ببندند درنزدیکی معبر قصبه ایست که الپن نام دارد یونانیانیکه درآنجا ایرانیان را انتظار داشتند موافق قول هردوت پنجهزار ودویست نفر ازجمله سیصد نفر از اهل اسپارته

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱٤ ربیع‌الاول ۱۸ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱٤	۱۰
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم‌ایلی	۳۷	۰۰
لیرای انکلیس		
سوسیته‌ژنرال	۰۳	۰۵
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کمیال	۰۲	۱۰
بانك عثمانی	۳	۱۳
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۵۵

فیات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۲
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۰
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۵
منات کاغذی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰٤	۲۲

بشلك	۱۱۳	۲۰
متالك	۱۱٤	۲۰
پول‌سیاه	۱۷۰	۰۰
قائمه نو	۱٦۰	۱۵

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار.

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

درحیدرآباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دووسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست با سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئی ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

بودند (لیونداس) پادشاه اسپارت براین لشکر سردار بود . همینکه لشکر ایران نزدیك شد یونانیانرا ترس غلبه کرده مشورت در رفتن کردند اهالی (پلوپونز) مصلحت دیدند که بملك خودشان باز کردند وتنکهٔ آنجارا حراست کنند . اما چونکه لیونداس دید که اهالی (فوسید) و(لوکری) ازاین کار نفرت دارند مقرر داشت که درهمانجا که بودند بمانند . وازهمه شهرهای متحد امداد بخواهند . دربینی که یونانیان بمشاوره مشغول بودند زرکزس یك نفر سوار برای اطلاع براستعداد خصم مأمور کرد این سوار پیش آمد تنها همان قشونی راکه درجلویك دیوار قرار داشت دید . مابقی راکه درهمان دیوار پنهان بودند بنظر درنیاورد . اهالیٔ اسپارت که درجلو بودند بعضی بآداب ورزش و برخی بنظم کیسوان خویش اشتغال داشتند . سوارهٔ ایرانی از این حالت تعجب بسیار کرد و بعد از آنکه ایشان را تعداد نمود آسوده مراجعت کرد چراکه کسی ازقفای اوتاخت زرکزس مدت چهار روز منتظر بنشست که بلکه یونانیان فرار کنند روز پنجم چونکه باز باقی بودند یکدسته قشون ازقوم (مد) و (سیسین) مأمور کرد که بروند ویونانیانرا باسیری بیاورند . مدیها سخت حمله بردند اما اغلبی از ایشان کشته شدند . قشونی دیکر بامداد ایشان شتافت باینکه ازآنها نیز خیلی کشته شد اما پای فشردندو پس نشستند (هردوت) کوید دراین حمله برهمه کسی بلکه برخود پادشاه معلوم شد که سرباز کارآزموده درقشون او قلیل است خلاصه جنك تاشام بطول انجامید . مدیها ازآنجا که صدمهٔ بسیار خورده بودند باز کشتند و بجای ایشان ازسپاه خاصه که چنانکه کفتیم لاینزال نام داشتند مامور شدند ومطمئن بودند براینکه بآسانی برخصم فائق میآیند. اما بعد از آنکه باهم درآویختند از مدیها بیشتر ظفر نیافتند . عاقبت که اهتمام ایشان درتسخیر معبر بی‌فائده ماند عقب نشستند . روز بعد هم ایرانیان بمقصود نائل نکشته بکمان اینکه چون یونانیان زخم برداشته وازعدد ایشان کاسته شده تاب مقاومت نخواهند آورد ولی لشکر خصم صف رزم را آراسته مانند روز اول مردانه نبرد کردند وایرانیان مأیوس شده عقب رفتند . زرکزس درتفکر بود که چه کار کند در این بین (افیالت) نام شخصی ازاهل ملی بامید انعام بخدمت وی رفته یك کور راهی نمود که از کوه بتموپیل بیرفت

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢) میباشد .

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۱۹ شهر ربیع الأول سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت بادارهٔ میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۲۲ مارت ۱۲۹۳ و ٤ اوریل ۱۸۷۷

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ خبرهای داخلی ﴾

روز جمعهٔ گذشته اعلا حضرت اقدس پادشاهی بعد از ایفای رسم عالی سلام جمعه که از جامع شریف طوله با غچه بیرون آمده بودند بواپور همایون (پرتو پیاله) که از واپورهای مخصوص رکوب همایون است سوار شده جناب سپهسالار وجناب محمود جلال الدین پاشا نیز درمعیت سنیه بوده اند بسمت بالای بوغاز برای تفرج وگشت تشریف فرما شده اند . در آن اثنا که واپورهای زرهدار همایونی را سیر وتماشا می کرده اند بخستهٔ خانهٔ فرقین همایون مسعودیه تشریف فرماشده وبعض خستکان اظهارنوازش وهرکدامی را دولیرا احسان فرموده اند . حسن پاشا وسائر امرا وصاحب منصبان بحری مورد الطاف ومراحم ملوکانه گردیده اند .

برای ایفای مراسم شکرگذاری امرا وصاحب منصبان مشارالیهم محضری نوشته وبخاکپای شاهانه تقدیم کرده اند .

اعلا حضرت اقدس پادشاهی روز دوشنبهٔ گذشته با واپور همایون (پرتو پیاله) تشریف فرمای (ازمید) شده وفابریك همایون (هرکه) را معاینه وعودت فرموده اند .

روز دوشنبهٔ گذشته مجلس دهم مبعوثان منعقد شده نظامنامهٔ ادارهٔ ولایات در آن مجلس خوانده شده تدقیقات لازمه در فصول ومواد مندرجهٔ آن بعمل آورده شده است در آن مجلس جمعی از وکلای فخام دولت علیه و از اعضای مجلس اعیان نیز حضور داشته اند .

مجلس اعیان از روزیکه باز شده است رسیده کی بنظامنامهٔ داخلی مجلس می نموده اند . تشکرنامه که برای افتتاح مجلس وجواب نطق همایون ملوکانه بقاعدهٔ معموله باید نوشته شده واز جانب هیئت مجلس بحضور همایون عرض شود تا حال نوشته نشده بوده است چند روز است کومیسیونی برای نوشتن تشکرنامهٔ مذکور ازجانب مجلس معین شده ومشغول نوشتن مسوده آن می باشند که پس از اتمام در حضور مجلس خوانده شده بعد از تصحیح امضا و تقدیم شود .

جناب علی صائب پاشا بسمت مشیری اردوی همایون سیم بکوماندانی (اشقودره) معین ومنصوب گردیدند .

سعادتمآب عالی بیك افندی بمتصرفی (وارنه) وسعادتمآب سعید پاشا بمتسرفی (طولچی) مأمور گردیدند .

(کاسترو) افندی که از معتبرین ملت موسویه است باعضائی مجلس اعیان منصوب شده است .

نمرهٔ اول قرعهٔ اکرامیه سندات شمندوفر روم ایلی که چند روز پیشتر کشیده شد بنام یکی از سندات که در اطاق بانك خزینهٔ جلیلهٔ مالیه بوده است درآمده، اکرامیهٔ مذکور ششصد هزار فرانك می باشد .

از قراریکه کازت (تان) از روی تلکرافی که از مصر بوی رسیده است مینویسد جناب مستطاب خدیو افخم دراول ماه جمادی الاولی باسلامبول آمده وپس از شرفیابی از حضور همایون جناب پادشاهی باآب کرمهای (ویشی) که در خاك فرانسه است عزیمت خواهند کرد .

روزنامهٔ (بصیرت) نوشته است که دولت ایران چهل هزار تفنك سوزن دار از روسیه خریداری کرده است . لکن این خبر را بهیچ جایی استناد نداده مرسلا روایت نموده است. چون اینگونه خبرها اگرچه مطلب معتنابی نیست . لکن می تواند درنزدمردمان دور از مطلب باعث پارهٔ توهمات بی اساس بوده باشد وهیچ لازم نیست خبربی اساس شهرت داده شود دولت ایران اگر اسلحه خریداری نماید از دولت روس نمی خرد وبطور یقین این خبراصل ندارد. آری احتمال دارد که جنرال جهانگیرخان که مدتی است از راه پتربورغ بفرانسه رفته والحال در پاریس است قدری اسلحه واسباب فابریك وغیره را از پاریس ابتیاع نماید . وچون بنای مابراین نیست که یقین نکرده چیزی را بنویسیم وتصورات را از امور واقعه شمرده بروی کاغذ بیاوریم این است که تاخبر صحیح و درست نرسیده است معین نتوانیم کرد . همین قدرکه مبلغی وجوه نقدیه بجنرال مومی الیه از جانب دولت ایران داده شده است که اسلحه وسائره خریده باشد واسلحه خریدن کار پنهان

نمی شود همه روزنامهای فرنکستان هم می نو یسند لکن بی ماخذ نباید نوشت ٠

﴿ عرض امتنان ﴾

آقا محمد ابراهیم تاجر معروف بکسمایی که از مشاهیر اهل ذوق و دانش است و در دار المرز (رشت) اقامت دارند ٠ مودت نامهٔ کرامی بادارهٔ اختر نوشته و اشتیاق خودشان را بمطالعهٔ اختر اظهار و دو بیت مثنوی هم در آن ضمن ثبت و مارا قرین امتنان و افتخار نموده بودند ٠ برای عرض شکرانه باز عبارت خودشان را تکرار کرده و عرض می نماییم که افتخار ما بر این است که مانند شما صاحب ذوق و دانشی مطالعهٔ آن را قبول نماید ٠

﴿ مینو یسند ﴾

خدمت ادارهٔ شریف اختر بکمال شوق و نهایت آرزو عرض می شود ٠

(کای لطیف استاد کامل معرفت)
(فاش اندر شهرها از توصفت)

(کی روا باشد که من در اشتیاق)
(جان دهم اینجا بمیرم از فراق)

حال که کوکب بخت من که اختر شما است از فلك مطبوعات طلوع نموده است دور از مروت و انصاف است (که می خورند حریفان و من نظاره کنم) خواهش می کنم بطور مرسوم مستمرا باهر چاپاری از کازت مبارك برای اخلاص کیش لطفا ارسال دارید ٠ ٠ ٠ ٠

(محمد ابراهیم کسمائی)

﴿ پولیتیك ـ محضر اصلاحات ﴾

سخن از صلح وجنك را در نسخهای پیش نوشته بودیم ٠ وآنچه در این موقع نظرها بآن کاشته شده فقرهٔ پروتوکول ومحضر اصلاحات بود که ازجانب دولت روس تکلیف می شد که دول معظمه آنرا تصدیق نمایند دولت انکلیس هم می خواست درآن ضمن قید وشرطی گذاشته شود که بعد از امضای این محضر اوضاع جنك وخونریزی از میان برداشته شود ٠ ودولت روس هم امتناع میکرد ونمی خواست این شرط وقید را بمیان بیاورد ٠ تا آنکه در اینباب مذاکره ومخابرهٔ بسیار درمیان دولتین مشارالیهما کرده شده و بالأخره دولت انکلیس قبول نمود که محضر را امضا نماید٠ وروز شنبهٔ گذشته پانزدهم اینماه هم امضا کرد لکن درخصوص پس کشیدن لشکرها چیزی درآن محضر نوشته نشده است ٠ ومقصود دولت روس از اصرار بتصدیق این محضر جز این نتواند بود که بگوید این اصلاحات که بتصدیق دولتهای بزرك قرار داده شده است باید ازجانب بابعالی مجری گردد ٠ لکن قطع نظر از اینکه باید دولت انکلیس البته یك شرط وقید شفاهی یا تحریری موافقت بتصدیق محضر نموده باشد ٠ این مطلب را بقاعدهٔ پولیتیکی تحقیق توانیم کرد که دور نیست دولت روس این محضر را بایك بیانامهٔ بالواسطه یا بلا واسطه ببابعالی اظهار نماید ٠ دراینصورت آیا بابعالی آنرا بلا شرط قبول یا آنکه بلا شرط رد میکنند؟ ویاخود مشروطا قبول ومشروطا رد می نماید؟ که احکام هرکدامی از این اقسام باندك تاملی معلوم ونتیجهٔ کارهم معین است ٠

اما قبول بلاشرط بوجهی ممکن نیست ٠ وکمتر شرطی که بابعالی دراینباب خواهد داشت این است که محضر مزبور لفظا ومعنا وقولا وعملا متضمن اخلال حقوق استقلال سلطنت وتمامیت ملك ومملکت دولت علیهٔ عثمانیه نبوده باشد ٠ ودولت روس نیز درخصوص رفع غوائل جنك واقدامات مضره بکار اصلاحات بهر قسمی که تصور تواند شد اطمینان وخاطر جمعی درحضور دولتهای بزرك باید بدهد ٠ وگرنه نه روس ونه دولتهای دیگر حق این را نخواهند داشت همچنان محضری را بطور اجبار ببابعالی اظهار وطلب اجرا نمایند پس اگر بابعالی دوستانه ومحض رفع اشکالات عمومیهٔ فرنکستان واظهار خلوص نیت خود دربارهٔ صلح واصلاح محضر مذکور را قبول کند این قبول مشروط بشرط وقیدی خواهد بود که دراینصورت هم یقینا دولتها از روی حقانیت لزوم شرائط مذکوره راتصدیق کرده وکار بصلح وسلم خواهد کشید ٠ ودولت روس هم بدین واسطه با بروئی ازمیان کار بیرون رفته واین را مایهٔ استناد اعتبار وشان خود خواهد نمود که از اهتمامات فوق الغایهٔ من این اصلاحات درحق عیسویان روم ایلی مجری می شود ٠ ومن بودم که منفردا در این عزم ایستاده گی کرده واز پیش بردم ٠

اما اگر بابعالی محضر را مشروطا ویا بلا شرط رد نماید در این دو صورت آیا کار بجنك خواهد کشید یاخیر این هم درست معلوم نیست٠ بعلت اینکه هیچ وقت این تکالیف را جزءا او بعضا دولتهای اوروپ تحکما ورسما نمی توانند بعهدهٔ بابعالی وارد بیاورند٠ ومداخله درکارهای داخلی دولت عثمانی نمایند ومخالف قواعد حقوق مال کار کنند خصوصا اکنون که دولت مشروطه گردید وقانون اساسی اعلان وکار بمجلس ملتی محول شده است ودولت وملت متفقا حقوق استقلال ومنافع وشرف حال و استقبال خودشان را بناچار حفظ خواهند کرد ٠ دولت روس که بقاعده بتنهایی قدم بمیدان معرکه نخواهد نهاد٠ بعلت اینکه موضوع مطلب مربوط بدولتهای بزرك است و دولت روس را مأموریت و وکالت نداده اند که احکام محضر را بقوت جنك درممالك عثمانی مجری بدار وآنها تماشا کنند ٠ مگر آنکه هرچه باداباد گوید و اقدام کند ٠

پس در اینصورت اگر دولت روس ساکت بنشیند زهی خفت واگر جنك کند بس خطر٠ علی هذا می توان گفت که اسلم شقوق این است که اقلا مخابرهٔ را که میگویند دولت روس می خواهد بابابعالی نماید بلا واسطه داخل کار نشده یکی از دولتهای معظم را که شبههٔ دشمنی رابابعالی درحق او ندارد دخیل این امر نماید که هرگاه جواب رد بشنود راه اصلاح وکم وزیادی باقی مانده باشد وبارهٔ محذورات شخصیه هم وارد نکردد ٠

بالجمله رنك پولیتیك امروزی باز برقراری صلح است لکن اندفاع ویکسوشدن غائله های جنك را بطور یقین حکم نمی توان کرد ٠

جای دقت اینجا است که هرقدر دولت روس می خواهد کار بطور خوشی گذشته واین قیل وقال ازمیان برداشته شود وضع کار چنان اتفاق می افتد که بیشتر باشکال می افتد و ناچارمی شود براینکه سهو مستبدانهٔ خودرا که در فراهم آوردن اسباب جنك کرده است دانسته و فهمیده مسلك وپیشنهاد خود ساخته وثمرات ناگوار آن را مشاهده نماید ٠ زیرا که خطرناك بودن جنك

و در هرحال مضرات آن بطرفین محل انکار نیست. و از آن گذشته جنگ کردن و فی المثل مغلوب شدن خیلی بهتر از این حالت است که بجنگ مغلوب پولیتیکهای دولتهای هم چشم شده و پس از همه کیر و دار کاری نکرده درمیان دولتها وملتها وخصوصا آن ملتهایی که خودرا حامی ورهاننده آنها می دانست سر افکنده بشود .

باهمهٔ این تفصیل امیدواری هست که باز دولتها درنفس آخر طوری بکنند که حقیقة این غائله جنگ که باعث خرابی جهان است بکلی ازمیان برداشته شود .

﴿ ایران ﴾

(غذیست که از طهران نوشته اند)

مقرب الخاقان میرزا جوادخان سرتیب رئیس سابق تلغرافخانهٔ آذربایجان ازجانب دولت مأمور باکسپوزیسیون (بازار عمومی) پاریس است معماری که بجهة ساختن عمارت ایرانی دراکسپوزیسیون مأمور شده است استاد حسینعلی نام اصفهانی است که درین نیز مأمور باین کار بود . واستادان چندرا همراه خواهد داشت از قبیل بنا ونجار وشیشه ساز که عبارت ازاستادان کج بری وآینه کاری است . معمار مومی الیه وهمراهانش در اوائل ماه ربیع الثانی از راه روسیه عازم پاریس خواهند گردید . وآنچه اکنون برای مصارف عمارت اکسپوزیسیون معین کرده اند یکصد وپنجاه هزار فرانك است . امتعه واشیائی که برای بازار عمومی حاضر می کنند بدستیاری سرتیب مومی الیه درکمال اهتمام وامتیاز خواهد بود خیلی اعتنا ازجانب دولت بکار این بازار هست .

مقرب الحضرة الخاقانیه میرزا عباس خان برادرسرتیب مومی الیه درتبریز بجای ایشان بریاست تلگرافخانه معین گردید .

درخصوص معدن طلا که درروزنامهٔ رسمیٔ ایران نوشته ودرآخر اهمیت بمطلب نداده اند محض برای این است که مردم خیلی شاخ وبرگ باین کار قرار ندهند بعلت اینکه زیاد بی مزه کی می کردند وهای وهوی غریبی بمیان مردمان عوام افتاده بود . این است که غدغن کردند کسی سخن ازمعدن طلانگوید وگرنه پیدا شدن این معدن طلا یقین وصحیح است وکال امیدواری هست که ازآنجهة منافع وفوائد عمده بدولت وملت عاید گردد . فی ۲ صفر ۱۲۹۴

در یکی از روزنامهای فرنکستان دیده شد که (ویکتورهوغو) نام مؤلف معروف درشهر (لیون) درمیان یك جمعیت علمیه که مخصوص طایفهٔ عملجات بوده نطق بسیار خوبی کرده که باعث تحسین وآفرین اهل فرانسه شده است خلاصه ترجمهٔ نطق مذکور بقرار ذیل است .

اگرچه شهر لیون اساسا شهری است از فرانسه لکن پاریس هم شهری است ازهمهٔ عالم انسانیت . پاریس بلیون یاری کرده است . یعنی پای تخت جهان بپای تخت فرانسه اظهار معاونت نموده است .

فقرهٔ محتاج بودن مردم بصلح وصلاح در اطراف جهان محسوس می شود وبنابراین طرف صلح وصلاح غالب خواهد شد . بازار عمومی سال ۱۸۷۸ که در پاریس خواهد شد از فتوحات زمان آینده است . قرارنامهٔ صلح وصلاح است . تصدیق وامضای مقاوله نامهٔ برادری درمیان تمامی اقوام مختلفه است . صلح وصلاح فعل زمان آینده است نخستین اثر قرن بیستم میلادی است . مدنیت زمان آینده ازسه کله مرکب است . آزادی . برابری . برادری . آزادی راجع بملتها است . برابری راجع بانسانیت است . برادری راجع بدلها است .

(خبرهای تلگرافی)

روما ۱۴ ربیع الاول

در بار سرای واتیکان درخصوص اوضاع امروزی که درمیان دولتها هست . یك تحریرات عمومیه بسفرای روحانیهٔ جناب پاپ که در دربار دول سائره هست ازسال خواهد داشت . ناخوشی جناب پاپ که شهرت کرده بود اصل واساسی ندارد .

وین ۱۴ ربیع الاول

علائم صلح وصلاح رفته رفته قوت می گیرد .

وین ۱۵ ربیع الاول

احتمال هست که درمیان بابعالی ودولت روس مستقیما یك اتفاق حاصل شود . وبدین جهت خیالات عموم مردم را آرامی حاصل است .

لندن ۱۵ ربیع الاول

(پروتوکول) محضر اصلاحات امروز از جانب دولت انکلیس امضا شد .

لندن ۱۵ ربیع الاول

روزنامهٔ (مورنینغ پوست) می نویسد که بعد از امضا شدن پروتوکول ایمپراتور روس در خصوص برهم زدن اردوهای جنگ خود اطمینان خواهد داد . وبدین واسطه بیم جنگ ازمیان برداشته خواهد شد .

موافق این پروتوکول از بابعالی خواهش اجرای اصلاحات خواهدشد ولی بابعالی مکلف ومجبور بامضا کردن پروتوکول نخواهد بود .

لندن ۱۶ ربیع الاول

(روزنامهٔ اوبسرور) می نویسد که اگر دولت روس اردوهای خودرا بهم نزند چون دولت انکلیس دراینباب تعهد مخصوصی ندارد هرگاه دولت روس اخبارجنگ کند پروتوکول بمنزلهٔ یك وکالت نامهٔ نخواهد بود که ازجانب دولتها بدولت روس داده شده باشد .

اصلاح خط اصلام

کاغذی از تفلیس ازشخص محترم وآگاهی بما رسیده ودرخصوص بعض اطلاعات خود که درمقام اصلاح خط وکتابت اسلامیه بنظرش آمده بود شرحی را در ورقهٔ جداگانه مرقوم کرده وخواهشمند شده است آن ورقه را درطی این صحیفه درج نمایم ماهم عین آن ورقه‌را نوشته ومطالعهٔ خودمان‌را در ذیل آن عرض میکنیم ·

(صورت ورقه)

(سرکار منشی)

الحق کازت (اختر) نام شما درخیرخواهیٔ ملت وترغیب آنها به ترقی وتربیت اخترى است فروزنده خداوند عالم بحق اختران دین ابدالدهر تابنده اش فرموده واز زوال وافول نکه دارد ·

چون غرض اصلی ازروزنامه وکازت مطلع نمودن مردم از اوضاع جهان ومخبرساختن خلائق بقصور ونقصانهای خودشان وترغیب آنها باصلاح وفلاح می باشد · لهذا بنده‌هم لازم دانستم که آنچه بخاطر فاطر خطور نماید در اینخصوص پیشنهاد حضور شریف نموده ومتوقع باشم که هرگاه مقبول طبع عالی کردد درطبعش کوتاهی نفرمایند ·

شخص کامل از بیکزادکان کرجستان که چندی قبل در پتربورغ تحصیل معلم خانهٔ اولی را تمام کرده وخیلی آدم غیور وخیرخواه ملت میباشد · درخصوص واماندن اهالیٔ شرق از (سولزهٔ) تربیت اوروپایی رسالهٔ در زبان روسی تصنیف کرده وبنده‌هم در این اوان در معلم خانهٔ دولتیٔ شهر تفلیس مشغول تحصیل علوم روسیه میباشم ازمن توقع نمود که همان رساله را اززبان روسی بزبان فارسی ترجمه نمایم · وبنده‌هم دست ردبسینهٔ ملتمس نکذاشته بترجمه اش پرداختم · شخص مزبور درضمن مطالب عدیده سبب عمده واپس ماندن اهالی شرق را از تربیه وسولزهٔ اورو بی مغلق وصعوبت ونقصان الف بای مستعملهٔ اهل شرق را می شمارد · و یك فصل باین مطلب بیان نموده بنده‌هم بعینه باینجا نقل کردم ·

(فصل) تربیت وسولزه حاصل می شود ازکسب علوم بطریق تحصیل وتدریس · خواندن ونوشتن وزبان خارجه‌را یاد کرفتن از مقدمات تحصیل وکسب علوم می باشد · نه اینکه خود نتیجهٔ اصلی وعلت غائی تحصیل می باشد· ما اهل شرق همین مقدمه‌را یاد کرفته وباین اکتفا میکنیم و بس غافل ازنتیجهٔ اصلیه وعلت غائیهٔ تحصیل که عبارت می باشد ازتعلیم صنایع عدیده وتحصیل فنون غریبه وعلم هندسه وجغرافیا وحساب وغیره هرکاه دانستن زبان عربی وفارسی وغیرهما ازجملهٔ هنرها وداخل دائرهٔ معارف وعلوم بوده باشد باید عربهای بدوی وچادر نشینان فارس وغیرهما که دراین زبانها کامل می باشند ازجملهٔ هنرمندان وصاحب کمالان دنیا بوده باشند ·

پس معلوم است که یاد کرفتن زبانهای خارجه بجهة این است که علوم مقررهٔ اهل آن زبان‌را تعلیم کرفته وبیاموزند نه اینکه محض غرض ازتحصیل خواندن ونوشتن و یاد کرفتن زبان فارس ویا عرب ویا سائر ملل بوده باشد بدون علم · دراکثر ممالك شرق کسیکه قدری تحصیل کرده بنوشتن وخواندن مکتوبات فارسی ویا ترکی مقتدر می‌شود خودش را اولین شخص تربیه شده می شمارد · وشخصیکه چندی ازنحو وصرف زبان عرب یاد میکیرد خودش را واجب التعظیم وعالم وفاضل میانکارد · وحال آنکه بیچاره هنوز مقدمهٔ علوم راهم بالتمام تحصیل نکرده · وعلم وهنر وفنون وصنایع غیر ازاین است · باوجود همهٔ اینها بیچاره‌ها حق هم دارند نمیتوان مذمتشان نمود · زیرا ازدولت الف بای مستعملهٔ اهالیٔ شرق درمدت هشت سال وده سال بعد از زحمات عدیده همین درست خواندن ونوشتن یك زبان را یاد میکیرند · وبعد ازآن باید درپی تحصیل معاش که لازم زنده کانی بنی نوع بشر می باشد بروند · دیکر باینها چه وقت فرصت خواهد شد که بکسب علوم مذکوره که منتج منافع کثیره ومثمر سولزهٔ وتربیه می باشد بپردازند ·

ودردشواری ونقصان الف بای مادلیلی واضح تر ازاین نمی شود که جمیع الفاظ وکلماتیکه بواسطهٔ الف بای اهالی شرق نوشته می‌شوند بدون قرینهٔ کلمات سابقه ولاحقه درست خواند نشان ممکن ومتصور نیست · مثلا کلمات (علی · حسن · کرم) منفردا می‌توان (علی · حسن · کرم) خواند · ومی توان (علی حسن کرم) خواند · می توان (علی حسن کرم) پس کودك بیچاره باید چه قدرزحمت کشیده درس بخواند که بعد از دانستن معانیٔ الفاظ مقتدر باشد که بقرینهٔ کلام یك صفحهٔ از کتاب درست بخواند · وهمچنین بیچاره طلاب چه‌مدتها باید وقتهای عزیز خودرا درمنازعهٔ (سیبویه) و (اخفش) صرف نموده وکتب عدیده را ازنحو وصرف بخوانند که بتوانند دوسطر از کتب عربیه صحیح بخوانند · وحال آنکه برای العین می بینیم که هرکاه کسی دوماه اوقات خودرا صرف نموده والفابیت هر طائفه ازطوائف اوروپ را یاد بکیرد بعد از دوماه مقتدر بخواندن جمیع کتب آن طائفه خواهدشد بدون غلط ·

پس درصورتیکه الفاظ وکلمات ما بدون‌قرینه درست خوانده نمی شود هرکاه بخواهیم که کتاب علم وصنعتی از کتب اهل اوروپ بزبان خودمان ترجمه واصطلاحات آن علم بما مأنوس هم نبوده باشد که بواسطهٔ قرینه خواند، باشیم مثل علم حکمت طبیعی وحکمت عملی وعلم طب وکتب صنایع وعلم جغرافیا وغیره بس چه طور می توانیم که اسماء ادویه جات وجوهریات وآلات واسباب ماشین واصطلاحات فزك وعلم کیمیا وهمچنین اسماء شهرها وجزائر وبحرها ونهرها وغیرهم راکه هیچ یك از اینها اصطلاحات مأنوسهٔ مانیستند بواسطهٔ این الف بای ناقصه ادا وبیان نمایم · پس بخیرخواهان وطالبان ترقیٔ ملت لازم است که عموم ملت را ازنقصان وعیوب الف بای ایشان مخبر ومطلع نمایند وبه چارهٔ درست نمودن وتغییر دادن آن ترغیب نمایند · هرچندیکه بعداز دویست سال احتمال تغییر ودرست شدن آن رفته باشد · الأمور مرهونة بأوقاتها ·

(رشدی)

اختر

این مطلب راکه صاحب ورقه حالا نوشته است جمعی هم ازاسلاف اودراین مقامات تحقیقاتی کرده وسخنها کفته حتی الف باهم اختراع نموده وبعرض بزرکان اسلام نیزرسانیدند اکرچه این مطلب راا ازیك جهة می توانیم تصدیق کنیم که بجهة یاد کرفتن اطفال وآسان کردن کارخواندن بمبتدی وکسانیکه احاطه بلغات والفاظ ومحل استعمال آنها ندارند صحیح است · ودرخطوط سائره طفلی که دوهفته وچهار هفته بمکتب میرود روزنامه وسایرکتب واوراق راکه درزبان خود دارد بکمال آسانی وبطور صحیح میخواند اکرچه مطلب واکثرلغتهای آن راهم

نداند بر خلاف اطفال اسلام که همچنانکه صاحب ورقه نوشته است درعرض ده سال اگر مقدمات راباد گرفته علم صحیح خواندن را بیاموزد خیلی مرد است . و واقعا مفردات مارا هیچ کس نمی تواند بگوید فلان طور باید خوانده شد مثل (کرد) و (کل) که هرکدامی بسه وچهار قسم خوانده می‌شود ومانند آنها که بی حد وحصر است .

این مقدمات معلوم است و بعض اشخاص محترم نیز درسالهای پیش اصلاحاتی در خط اسلام تصور کرده والف بائی ساختند که بدون اعراب وحرکات مبتدی مثل خطوط ملل خارجه می‌تواند بخواند یعنی حرکه هارا هم داخل الفاظ و کلمات نموده و بعض دیگرهم بحروف مقطعه نزدیك بخط حالایی اسلام اختراع کردند که یاد گرفتن و نوشتن وخواندن آن خیلی آسان وخیلی مفید بود .

لکن این اشخاص محترم که صرف اوقات دراین کار کرده واصلاح خط وکتابت اسلام را منظور می کنند و مقالها ورساله‌ها در اینباب می نویسند که از آنجمله همین شخص معزز صاحب فصل ورقه است خواهش داریم قدری هم باآنچه مادر اینمقام عرض می کنیم لطفا ملتفت شده ونتیجهٔ تصورات را براستی استنباط فرمایند .

باید دانست که خطوط و کتابتها در واقع و نفس الامر آلات واسباب ثبت علوم ومعارف وواسطهٔ رسیدن بمقام علم ومعرفت است که از این علم ومعرفت ابنای جنس مادوچیز مقصود دارند یکی آن است که تعلق دارد بامر معاش وزنده گانی وکارتمدن وحفظ حوائج ولوازم ابدان و ترقیات درعالم جسمانی . ودومی علم معاد ورسیدن بمقامات عالیهٔ مقدسه که آنرا علم ادیان گفته اند . پس همچنانکه خطوط و نقوش وازآن گذشته لغات و اصطلاحات هر قوم وملتی واسطهٔ تحصیل علوم و معارف است . علوم و معارف نیز واسطهٔ عملیات است . یعنی علم بی عمل مثل راه رفتن در بیراهه است. علم بی عمل مانند درخت بی بارا است . و این مطلب درجای خود صحیح و مسلم است لکن این یکی را هم باید بدانیم که اولا علم چیست وکدام علم را باید تحصیل کرد ؟ وثانیا لزوم یاد گرفتن علمها برهمه کس لازم است یانی ؟ ودر صورتیکه تصدیق نماییم که یاد گرفتن علم معاش ومعاد بطور مطلق برهمه کس فرض است آیاحدی برای آن یاد گرفتن قرارداده شده است یانه ؟ ودر هر حال همه مردم می توانند بدرجهٔ اعلای علم برسند یاخیر؟ که اینهاهم بحث عریض وعمیق است که این صحیفه گنجایش تفصیل آنرا ندارد .

فقط از قماش بیانات صاحب ورقه دوچیز معلوم می‌شود که میگوید فارسی دانستن ویاعربی وترکی دانستن هیچ فضیلتی نیست و هیچ کاری نمی آید این مطلب را اگر تنها در بارهٔ اهل این زبانها میگوید این خیالی است غلط و مطلبی است که هیچ اهمیت ندارد همان طورکه فارسی یا ترکی وعربی دانستن تنها بکار نمی خورد زبان فرانسه وروس وغیر ذلك راداانستن نیز بکار نمیخورد وچنانکه درورقه می گوید اگر زبان فارسی یاعربی دانستن ازهنرها ودخول بدائرهٔ علوم ومعارف باشد باید عربهای بدوی وچادر نشینان فارس از جمله صاحب کمالان وهنرمندان دنیا باشند ماهم گوییم که اگر زبان فرانسه دانستن فی المثل دلیل کمال وهنرباشد باید شبانها و دهاتیهای فرانسه از سرآمدن اهل کمال وسویلیزهٔ جهان باشند واگر مقصود این است که فرنگیها علوم و فنون راترقی داده و بزبانهای خودشان کتابها تالیف کرده ومارا محتاج باین کرده اند که ازآنها یادبگیریم ولغات و اصطلاحات آنها را بفارسی یاعربی وترکی بیاوریم وچون مقدمات تحصیل مامشکل است والفاظ ولغات آنها را نمی توانیم صحیح بخوانیم پس دراینصورت چند کلمه سخن دیگر داریم که اجمال آنرا در اینجامی نویسیم . زیرا که این مبحث خیلی طولانی است .

این یکی را باید دانست که هرچه خطوط وکتابتها که در دنیا هست همه ناقص وناتمام است اگر از یکجهتی محسنات دارند از جهات دیگر معایب هم دارند . امروز درمیان زبانهای خارجه معتبرتر وکاملتر از زبان فرانسه را نداریم وزبانی است بسیار قشنگ وخوش بیان وفصیح بطوری که زبان رسمیٔ دول متمدنه شده است مع ذلك اگر قدری تأمل نماییم معایب بسیاری را درآن خواهیم دید که اگر محسنات خطوط اسلامیه را باهمه اشکالات ونقصانها که دارد باآن موازنه نماییم درمقام انصاف نمی توانیم گفت خط وزبان فرانسه ترجیح بخط وزبان فارسی یا عربی دارد . فی المثل درممالك ایران مکتبهای دولتی وآن اهتماماتی که درولایات فرنکستان دربارهٔ ترقیات علوم دارند نبوده مگر در این اواخر چند مکتبی مخصوص زبانهای خارجه بنا کرده شده است . وهمچنین زیاد کردن معارف وعلم نه ازجانب دولت وارکان دولت ونه ازطرف رؤسای ملت وعلمای کرام هم کار معتنابی شمرده نمیشده وهمچنان دانسته بودند که اگر اهالی صاحب علم ومعرفت باشند ضرر بسلطنت واستقلال سلطنت دارد . وطبقهٔ پایینی علما هم بملاحظهٔ اینکه عامهٔ ناس را محتاج بخودشان سازند وآنهارا که جاهل ونادانند اسباب عزت واعتبار ومنافع شخصیهٔ خودشان کنند هیچ کس درخیال این نبوده است که علم ودانش وفنون ومعارف درمیان مردم شایع بشود . علم سهل است اگر کسی یك هنر کوچکی را مالك بود اورا نمی خواست به برادران خود یاد بدهد برخلاف فرنکستان که افتخار می کنند بدانشمندیٔ اهالی ومباهات می کنند هر صاحب هنری بر اینکه من فلان هنررا ایجاد کرده وجهانی را زنده نمودم وجمعی از برادران خودم را بدین وسیلت ترقی داده اثری بعد از خود گذاشتم تاجرهایی که داریم الأن اعتقادشان براین است که اگر راه سود ومنفعتی دریك قسم تجارت پیدا کنند برفقا وهمشهریهای خودشان نمیگویند واین خیال هم باقی نمانده است مگر از اثر آن بخلها که در بارهٔ علم ودانش درمیان ما شایع بوده است با وجود این تفصیل که هرگز از جانب دولت ورؤسای ملت ترغیب وتشویقی بتحصیل علوم حاضرهٔ خودمان نداشته ایم واسباب این کار برای ماها مرتب نبود ملاحظه توانیم کرد که درمیان آنهایی که خط ورط وسواد ظاهر را درعرض ده سال یازیادتر تحصیل کرده اند درصدی پنج نفر پیدا می‌شود کاغذها ونوشتجات را صحیح بخواند ودرست بنویسد که هیچ غلط املائی وانشائی نداشته باشد . برخلاف زبان فرانسه که باوجود این همه ترقی واهتمامات دولت وملت بل دولتها وملتها که در اکمال این زبان دارند یقین توانیم گفت که درمیان فرانسه دانهای دنیا از هزار کس پنج نفر نمی توانند کتابتهای فرانسه را صحیح وبی غلط بنویسند . وهمچنین است کار لغتها که همانطوری که ما لغتهای آنها را غلط ادا می کنیم آنها هم لغتهای مارا که بخطوط خودشان بنویسند غلط ادا می شود .

پس صاحب ورقه باید درست ملاحظه

نماید که اگر ماده سال زحمت کشیده زبان فارسی یا عربی وترکی را یاد می کیریم درعرض این دهسال تنها نوشتن وخواندن یاد نمیکیریم . خیلی چیزها وعلومی راکه درمیان ماهست باقتضای استعداد خودمان یاد میکیریم . پس این عقب ماندن تنها ازبابت نقصان الف بای ما نیست بلکه از نقصان علوم وفنونی است که باید بان الف با بیان کرده شود وازجهة بی‌اعتنایی دولت وملت است بترقیٔ علوم ومعارف درمیان ماها .

این یکی جای انکار نیست که فرنکستان علوم‌را از مشرق زمین اخذ کرد بطوریکه اکنون مشرقیان محتاج بفرنکستان شدند لکن دراینحال بر ما عیب نیست که ازآنها اخذ علوم وفنون وصنایع وهنرهارا نماییم ومتاع خودمان را بمملکت خودمان باز کردانیم و بکوییم ﴿ این بضاعت ومتاع ما است که بر ما ردمی شود ﴾ ولی این یکی را هم باید ملاحظه کرد که اگر ما بخواهیم اسباب این کاررا بهمت دولت وملت فراهم بیاوریم واکنون را برای تحصیل علوم معمولهٔ فرنکستان کتابهای آنهارا بزبان خودمان ترجمه نماییم . دراین حال ازجملهٔ کارهایی که برای ما لازم است بودن یك مجلس لغتی است که برای هر کلمهٔ ازکلمات واصطلاحات علمیه وفنیه اززبان خودمان لغتی وضع نماییم و بزبان خودمان علم تکمیل کنیم چنانکه درفرنکستان هست دیکر تلکراف نکوییم شمندوفر نکوییم کونستیتسیون اکسپوزیسیون نکوییم . وهمچنین سائر لغتها بلکه ازجنس لغتهای خودمان لغتی درآن مجلس وضع شده وبواسطهٔ روزنامها اعلان نماییم که فلان لفظ برای فلان معنی وضع شد . لکن این تفصیل وحصول این مقصودهمه مقدمات را موافق خود لازم دارد . وپس ازآنکه تمامیٔ ترقیات ملك ومملکت فراهم شد . وماهم توانستیم این زبان فصیح وشرین خودمان را اکمال نماییم . آنوقت اگر جزئی نقصان از جهت خط هم باشد اصلاح آن خیلی آسان است . پس این تصورات که صاحب ورقه می کوید مابجهة نقصان خطوط خودمان عقب مانده ایم وباید اکمال کرد اگرچه بعد از صد سال باشد بعینه مثل این است که درختی از بی آبیٔ ریشه نزدیك است خشك بشود وما میکوییم برای نکاهداری این درخت قدری آب بیارید تا بشاخ وبرك آن بیفشانیم که تر و تازه باشد و نخشکد .

﴿ سرشك ازرخم پاك کردن چه حاصل ﴾
﴿ علاجی بکن کز دلم خون نیاید ﴾

اوقاتی که یك فرانسه نویس برای نوشتن حروف مقطعه واعراب و حرکات درمدت عمر خود صرف میکند بنده و شماهم یکدفعه دراوائل عمر درتحصیل قرائن کتابت وخواندن و نوشتن مصروف داشته وبعد ازآن هی بی‌اعراب میکوییم ومینویسیم وبی اعراب هم می خوانیم و خیلی صحیح وآسان هم میخوانیم . لکن مشروط براینکه الفاظ مکرره و سجع وقافیه وحشو و زواید را ازمیان نوشتجات خودمان برداریم وکارانشارا منتظم کنیم .

بالجمله خطوط ما اگر جهات نقصان هم دارد جهات رجحان و اختصارهم دارد اگر در بدایت زحمت دارد درنهایت آسانی هم دارد . و مع ذلك کارهای خیلی لازم داریم که خط مادر نزد آن فوق الغایه کامل و تمام است . کاش رساله نویس مومی‌الیه دراین مطالب رسالهٔ می نوشت وشما بفارسی ترجمه می کردید وماهم بقدریکه از دست برمی آمد یاری و معاونت می نمودیم . وکرنه چهار لفظ مفرد را مثل (حسن (و (علی) و (کرم) یا (کل) و (کرد) را ذکر کردن و مطلب را شاخ وبرك قراردادن که اگر خط ما اصلاح بشود بنیان ترقی ما محکم خواهد کردید با عتقاد من خیالی است نارسا و بحثی است که در نزد بچه میچهامی توان اسباب تحسین و آفرین کرد . الفاظ اولا منفردا نمی شود و بقرائن مقام وحال وماقبل وبعد کسی که باید (حسن) بخواند آنرا حسن نمیکوید یعنی صفت مشبهه را بجای مصدر وبالعکس استعمال نمی کند . در اوائل امر آنچه برپادارندهٔ ملیت وزبان ما است آنها را باید بهیئت مجموعهٔ ملت ودولت طرف اعتنا کرده اسباب ترقی وافتخار خودمانرا فراهم بیاوریم .

نمیدانم کمی ازآنچه مقصود ما از بیان این تفصیل بود کفته شد یا آنکه بعلت تنکیٔ صفحات مطلب مختصر وسر پوشیده مانده ودرست واضح نشد . ولی امیدوارم اربابـ ذوق سلیم ودقیقه‌شناسان ملت معروضات مارا قرین تصدیق واذعان دانند .

الحاصل علوم وفنون را درهرجا ودرنزد هرکس که هست باید اخذ کرد مطابق بحال ووضع ودیانت خودمان نموده ترقیهای ظاهر و باطن را مالك وداراشویم وتقلید خطی را که اشارت بر معایب آن ونقصانهای خطوط دیکران هم شد برای روز آخر کذاشته باقتضای وقت باصلاح آن اگر لازم باشد بپردازیم . همین تقلیدهای بی ملاحظه است که کارهای مارا برباد وخراب کرده است .

﴿ که دوصد لعنت بر این تقلید باد ﴾
﴿ خلق را تقلید شان برباد داد ﴾

فرنکیها علوم وفنون را بواسطهٔ خط خودشان تحصیل نکردند بل ازدوات اهتمامات ومساعی منفقانهٔ دولت وملت وباقتضای احتیاجات زمان باین درجه رسیده اند که می بینیم .

﴿ خذ الغایات وا ترك المبادی ﴾

نمره‌های سندات شمندوفر روم ایکی است که این بارا کرامیه بنام آنها درآمده است و این فرسه (۴۳) است که برای اکرامیه کشیده می شود فی ۳۱ مارس ۱۸۷۷

نمرهٔ که ششصد هزار فرانك اکرامیه دارد
یك سند
۴۱۷۷۵

ششصت هزار فرانکی یك سند

۱۸۰۱۵۱۰	۲۱۰۴۲۷
	۴۶۴۹۷۲
بیست هزار فرانکی	۴۶۴۹۷۴
سند ۲ قطعه	۲۶۸۳۷۲
۱۸۵۹۸۸۹	۹۲۳۳۷۹
۳۳۶۳۰۸	
ششهزار فرانکی	
سند ۶ قطعه	
۳۱۷۲۵۲	
۴۶۴۹۷۴	
۱۲۷۵۲۴۲	
۷۸۳۹۸۷	
۱۳۰۵۲	
۸۱۰۰۵۷	
سه هزار فرانکی	
سند ۱۲ قطعه	
۱۵۱۲۳۵۶	
۱۹۶۹۷۶۹۳	
۱۸۵۹۸۹۰	
۱۷۴۸۶۱۹	
۲۰۶۷۸۳	
۶۵۶۴۸۰	
۲۳۳۷۷	

هزار فرانکی سند ۲۸ قطعه

۲۳۶۳۰۷	۴۲۳۱۷۱		۱۰۵۵۰۳۸
۱۵۳۹۶۳	۱۸۴۷۷۸		۸۸۸۳۸۳
۴۶۱۶۲۵	۱۳۹۹۳۷		۱۰۹۱۵۴۵
۷۸۳۹۸۶	۷۱۱۸۰۲		۱۷۹۹۰۳
۲۱۰۴۲۶	۱۵۳۹۶۳۵		۱۸۴۸۷۹
۱۸۱۵۶۵۸	۱۵۰۷۶۱۰		۱۵۱۲۳۶۰
۱۵۱۲۳۵۹	۱۸۰۱۵۰۷		۱۰۵۲۰۱
۸۰۵۴۳۸	۶۳۱۰۱۴		۱۴۹۲۹۲۲
۱۵۳۹۶۳۵	۴۶۰۶۲۳	۷۸۲۶۴۹	۶۲۲۲۲۰

چهار صد فرانکی سند ۳۵۰ قطعه

۰۱۳۰۵۱	۱۱۴۴۶۳	۱۷۹۹۵۴	۲۵۵۹۷۳
۰۱۳۰۵۳	۱۱۴۴۶۴	۱۷۹۹۵۵	۲۵۵۹۷۴
۰۱۳۰۵۴	۱۱۴۴۶۵	۱۸۴۸۷۶	۲۵۵۹۷۵

۰۱۳۰۵۵	۱۲٤٤٦٦	۱۸٤۸۷۷	۲۵۸۷۱۱
۰۱٤۷۰٦	۱۲٤٤٦۷	۱۸٤۸۸۰	۲۵۸۷۱۲
۰۱٤۷۰۷	۱۲٤٤٦۸	۲۰٦۷۸۱	۲۵۸۷۱۳
۰۱٤۷۰۸	۱۲٤٤٦۹	۲۰٦۷۸۲	۲۵۸۷۱٤
۰۱٤۷۰۹	۱۲٤٤۷۰	۲۰٦۷۸٤	۲۵۸۷۱۵
۰۱٤۷۱۰	۱۳۸٦۲٦	۲۰٦۷۸۵	۲٦۸۳۷۱
۰٤۱۷۷۱	۱۳۸٦۲۷	۲۱۰٤۲۷	۲٦۸۳۷۳
۰٤۱۷۷۲	۱۳۸٦۲۷	۲۱۰٤۲۹	۲٦۸۳۷٤
۰٤۱۷۷۳	۱۳۸٦۲۹	۲۱۰٤۳۰	۲٦۸۳۷۵
۰٤۱۷۷٤	۱۳۸٦۳۰	۲۲۰۹۲٦	۲۹٤٤۵٦
۱۰۵۲۰۲	۱۵۳۹۷۱	۲۲۰۹۲۷	۲۹٤٤۵۷
۱۰۵۲۰۳	۱۵۳۹۷۲	۲۲۰۹۲۸	۲۹٤٤۵۸
۱۰۵۲۰٤	۱۵۳۹۷٤	۲۲۰۹۲۹	۲۹٤٤۵۹
۱۰۵۲۰۵	۱۵۳۹۷۵	۲۲۰۹۳۰	۲۹٤٤٦۰
۱۱٤٤٦۱	۱۷۹۹۵۱	۲۵۰۹۷۱	۳۱۷۲۵۱
۱۱٤٤٦۲	۱۷۹۹۵۲	۲۵۰۹۷۲	۳۱۷۲۵۳
۳۱۷۲۵٤	۷۲۲۲۱۹	۱۰۹۱۵۲۲	۱۷۱۷۱۵۱
۳۱۷۲۵۵	۷۳۱۰۱۱	۱۰۹۱۵۲۳	۱۷۱۷۱۵۲
۳۳٦۳۰٦	۷۳۱۰۱۲	۱۰۹۱۵۲٤	۱۷۱۷۱۵۳
۳۳٦۳۰۹	۷۳۱۰۱۳	۱۱۰۹۹۵۷	۱۷۱۷۱۵٤
۳۳٦۳۱۰	۷۲۱۰۱۵	۱۱۰۹۹۵۷	۱۷۱۷۱۵۵
۳٤۸۷٤۷	۶۵٦٤۷۶	۱۱۰۹۹۵۸	۱۷۷۸۳۹۱
۳٤۸۷٤۷	۶۵٦٤۷۷	۱۱۰۹۹۵۹	۱۷۷۸۳۹۲
۳٤۸۷٤۸	۶۵٦٤۸۸	۱۱۰۹۹٦۰	۱٦٦۸۳۹۳
۳٤۸۷٤۹	۶۵٦٤۸۹	۱۱۳۲۲٦٦	۱٦٦۸۳۹٤
۳٤۸۷۵۰	۷۱۱۸۰۱	۱۱۳۲۲٦۷	۱٦٦۸۳۹۵
۳۷۷۸۹۱	۷۱۱۸۰۳	۱۱۳۲۲٦۸	۱٦۷۷٦۳٦
۳۷۷۸۹۲	۷۱۱۸۰٤	۱۱۳۲۲٦۹	۱٦۷۷٦۳۷
۳۷۷۸۹۳	۷۱۱۸۰۵	۱۱۳۲۲۷۰	۱٦۷۷٦۳۸
۳۷۷۸۹٤	۷۱۸٤۷۱	۱۱٦٤۸٤٦	۱٦۷۷٦۳۹
۳۷۷۸۹۵	۷۱۸٤۷۲	۱۱٦٤۸٤۷	۱٦۷۷٦٤۰
۳۸۱۱٤٦	۷۱۸٤۷۳	۱۱٦٤۷٤۸	۱۷۲۰۳۳٦
۳۸۱۱٤۷	۷۱۸٤۷٤	۱۱٦٤۷٤۹	۱۷۲۰۳۳۷

۳۸۱۱٤۸	۷۱۸٤۷۵	۱۱۷٤۷۵۰	۱۷۲۰۳۳۸
۳۸۱۱٤۹	۷۱۸۹۹۱	۱۱۷۹۷۷٦	۱۷۲۰۳۳۹
۳۸۱۱۵۰	۷۱۸۹۹۲	۱۱۷۹۷۷۷	۱۷۲۰۳٤۰
۳۸۲٤۷۱	۷۱۸۹۹۳	۱۱۷۹۷۷۸	۱۷۲۸۳۳٦
۳۸۲٤۷۲	۷۱۸۹۹٤	۱۱۷۹۷۷۹	۱۷۲۸۳۳۷
۳۸۲٤۷۳	۷۱۸۹۹۵	۱۱۷۹۷۸۰	۱۷۲۸۳۳۸
۳۸۲٤۷٤	۷۸۲٦۲٤	۱۲۷۰۲٤۱	۱۷۲۸۳۳۹
۳۸۲٤۷۵	۷۸۲٦۲۷	۱۲۷۰۲٤۳	۱۷۲۸۳٤۰
۴۰٤۷۵٦	۷۸۲٦۲۸	۱۲۷۰۲٤٤	۱۷٤۸٦۱۲
۴۰٤۷۵۷	۷۸۲٦۵۰	۱۲۷۰۲٤۵	۱۷٤۸٦۱۷
۴۰٤۷۵۸	۷۸۳۹۸۸	۱۲۹۸٤۸۱	۱۷٤۸٦۱۸
۴۰٤۷۵۹	۷۸۳۹۸۹	۱۲۹۸٤۸۲	۱۷٤۸٦۲۰
۴۰٤۷٦۰	۷۸۳۹۹۰	۱۲۹۸٤۸۳	۱۷۹۲۱۷۷
۴۱۹۸٦۱	۸۰٤۳۷	۱۲۹۸٤۸٤	۱۷۹۲۱۷۷
۴۱۹۸٦۲	۸۰٤۳۷	۱۲۹۸٤۸۵	۱۷۹۲۱۷۸
۴۱۹۸٦۳	۸۰٤۳۹	۱۳۲۹۱۳۶	۱۷۹۲۱۷۹
۴۱۹۸٦٤	۸۰٤٤۰	۱۳۲۹۱۳۷	۱۷۹۲۱۸۰
۴۱۹۸٦۵	۸۱۰۰۵٦	۱۳۲۹۱۳۸	۱۸۰۱۰۵۰٦
۴۲۳۱۷۲	۸۱۰۰۵۸	۱۳۲۹۱۳۹	۱۸۰۱۰۵۰۸
۴۲۳۱۷۳	۸۱۰۰۵۹	۱۳۳۹۱٤۰	۱۸۰۱۰۵۰۹
۴۲۳۱۷٤	۸۱۰۰٦۰	۱۳۵۳۸۵۱	۱۸۱۵٦۵۶
۴۲۳ ۷۵	۸۳۱۳٤۱	۱۳۵۳۸۵۲	۱۸۱۵٦۵۷
۴۳٦۷۷۱	۸۳۰۳٤۲	۱۳۵۳۸۵۳	۱۸۱۵٦۵۹
۴۳٦۷۷۲	۸۳۱۳٤۳	۱۳۵۳۸۵٤	۱۸۱۵٦٦۰
۴۳٦۷۷۳	۸۳۱۳٤٤	۱۳۵۳۸۵۵	۱۸۳۰۸۱٦
۴۳٦۷۷٤	۸۳۱۳٤۵	۱۳۹۳۹۳٦	۱۸۳۰۸۱۷
۴۳٦۷۷۵	۸٤۹۰۳٦	۱۳۹۳۹۳۸	۱۸۳۰۸۱۸
۴٦۰٦۲۱	۸٤۹۰۳۷	۱۳۹۳۹۳۹	۱۸۳۰۸۱۹
۴٦۰٦۲۲	۸٤۹۰۳۸	۱۳۹۳۹٤۰	۱۸۳۰۸۲۰
۴٦۰٦۲٤	۸٤۹۰۳۹	۱٤۹۲۹۲۱	۱۸۵۹۸۸٦
۴٦٤۹۷۱	۸٤۹۰٤۰	۱٤۹۲۹۲۳	۱۸۵۹۸۸۷
۴٦٤۹۷۳	۸۸۸۳۸۱	۱٤۹۲۹۲٤	۱۸۵۹۸۸۸
۴٦٤۹۷۵	۸۸۸۳۸۲	۱٤۹۲۹۲۵	۱۸۷۷۰۱۱

۵۵۱۳۹۶	۸۸۸۳۸٤	۱۵۰۰٦۰٦	۱۸۷۷۰۱۲
۵۵۱۳۹۷	۸۸۸۳۸۵	۱۵۰۷۲۰۷	۱۸۷۷۰۱۳
۵۵۱۳۹۸	۲۲۳۳۷٦	۱۵۰۷٦۰۸	۱۸۷۷۰۱٤
۵۵۱۳۹۹	۹۲۳۳۷۸	۱۵۰۷٦۰۹	۱۸۷۷۰۱۵
۵۵۱٤۰۰	۹۲۳۳۸۰	۱۵۱۲۳۵۶	۱۹۰۹۳۹۱
۵۸۵۲۹۱	۹۳٤٤۷۱	۱۵۱۲۳۵۸	۱۹۰۹۳۹۲
۵۸۵۲۹۲	۹۳٤٤۷۲	۱۵۱۲٤۵۱	۱۹۰۹۳۹۳
۵۸۵۲۹۳	۹۳٤٤۷۳	۱۵۱٤٤۵۲	۱۹۰۹۳۹٤
۵۸۵۲۹٤	۹۳٤٤۷٤	۱۵۱٤٤۵۳	۱۹۰۹۳۹۵
۵۸۵۲۹۵	۹۳٤٤۷۵	۱۵۱٤٤۵٤	۱۹۷۷۵۹۵
۷۱۳۵۷۲	۱۰٤۹۹۱۷	۱۵۱٤٤۵۵	۱۹۷۷۵۹۲
۷۱۳۵۷۳	۱۰٤۹۹۱۸	۱۹۳۹۷۳	۱۹۷۷۵۹٤
۷۱۳۵۷٤	۱۰٤۹۹۱۹	۱۹۳۹۷۳۲	۱۹۷۷۵۹۵
۷۱۳۵۷۵	۱۰٤۹۹۲۰	۱۹۳۹۷۳۳	۱۹۷۷۷۸۶
۷۱۳۵۷٦	۱۰۵۰۰۳۶	۱۵۸٤۲۸۱	۱۹۷۷۷۸۷
۷۲۲۲۱۶	۱۰۵۰۰۳۷	۱۵۸٤۲۸۲	۱۹۷۷۷۸۸
۷۲۲۲۱۷	۱۰۵۰۰۳۹	۱۵۸٤۳۸۳	۱۹۷۷۷۸۹
۷۲۲۲۱۸	۱۰۵۰۰٤۰	۱۵۸٤۳۸٤	۱۹۷۷۷۹۰
	۱۰۹۱۵٤۱	۱۵۸٤۳۸۵	

﴿ اعلان ﴾

(دوکتور جلال افندی)

دوکتور مومی‌الیه در اوروپ در پاریس و بلتریك مدتی که تحصیل می که ده‌است . و پس از آنهم که شهادتنامهٔ دوکتوری گرفته است سعی مخصوصی درخصوص ناخوشیهای فرنکی وسوزنك و علتهایی که ازاین قسم ناخوشیها حاصل می شود و مرضهایی که در آلات تناسل زنها و مردها حادث میگردد بکار برده و مهارت و تجربتی را مالك شده است . و برای تداوی امراض مذکوره و مانند آنها در روزهای معین

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

پادشاه بسیارخشمناك شده (هیدارن) سردار را با لشکری برای تصرف آن راه مأمور نمود . این سردار هوا که تاریك شد از اردو حرکت کرده ازاوزوپ گذشته همه شب راه رفت بسر کوه که رسید فجر طالع شد ایرانیان که بالامیرفتند ازجهة درختهای بلوط که در آن کوه بسیار بود پیدا نبودند اما ازجهة صافیٔ هوا هزار نفر از اهل فوسید که درآن حوالی کشیك میکشیدند صدای پای ایرانیان را که پرروی برك راه میرفتند شنیده مستعد رزم شدند . ایرانیان ازآنجا که کمان نداشتند در آنجا قشون باشد تعجب نمودند . (هیدارن) بواهمهٔ اینکه با اهالی لاسدومون دچار شده از افبالت که هدایت میکرد سؤال نمود که از مردمان کجا هستند همینکه دانست ازچه ولایتند فورا لشکر خودرا آراست دشمن تاب تیر باران ایرانیان نیاورده برسر کوه گریختند . هیدارن بدون اینکه متعرض ایشان شود بهدایت افبالت معجلا از کوه سرازیر شده خورشید که طلوع کرد زرکزس پس از صرف مشروبات متبرکه که رسم بود در ساعتی که افبالت معین کرده بود براه افتاد لیونداس و یونانیان با حالتی که یقین بمرك خویش داشتند تا آنحد تنکه که از همه جا عریض تراست پیش آمدند روز پیش ازمحل کمعرض تنکه تجاوز نکرده بودند دامنهٔ جنك درآن وسیعتر بود بسیاری ازایرانیان کشته شدند صاحب منصبان درقفای لشکر شلاق بدست ایستاده همی سربازهارا میزدندو بجنك تحریك میکردند بسیاری بدربامی افتادند خیلی هم پایمال می شدند اما بااین فقرات اعتنا نبود یونانیان که بمرك خویشتن متیقن بودند بی باکانه نبرد میکردند نیزهٔ اغلب شکسته باقه میجنگیدند لیونداس بعد ازآنکه دلیرانه رزم داد از پای درآمد از معتبرین ایران بسیاری برطرف شدند ازجمله (ابروکومس) و (هیپرانتس) دو پسر دارا بودند دارا این دو پسر را از فراناکون دختر ارتانس که برادر دارا پسر کشتاسب ونبیرهٔ آرسام بود پیدا کرده بود چونکه ارتانس اولاد دیکر نداشت لابد همه مال او با دخترش بدارا رسید . این دو برادر زرکزس که درفوق ذکر شد دربین جنك شربت مرك چشیدند . خلاصه برای تصرف جسدلویناس جنك سختی روی داد عاقبت اهالی لاسدومون جسد پادشاه خودرا از معرکه بیرون بردند درآن

درجاهای معلوم که ذیلامی نویسیم ارباب رجوع را پذیرایی میکند .

روزهای دوشنبه و چهارشنبه وجمعه ازساعت شش تا۸ دراجزاخانهٔ سنبان ویچن افندی نمره ۳۳ که مشهور باجزاخانهٔ ایکی قپولی است درجرك تربهٔ حیدیه در باغچه قپوسی می نشیند .

روزهای یك شنبه وسه شنبه وپنجشنبه وشنبه در خانهٔ خود که در یك اوغلی نزدیکی قراغولخانهٔ قالیونجی در جادهٔ ترلاباشی در نمرهٔ ۱۱۷ واقع است خستکان را قبول میکند .

کتاب کلستان افضح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودردکانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق‌نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده در مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار.

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

درحیدرآباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می تواندرساند. واین یکی مقرر است که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروب سی فرانك .

جهت بمبئ ودیگر اطراف هندوستان وممالك متجاوزهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

بین لشکری که همراه افیالت بود دررسید یونانیان دیگر تاب نیاورده بمضیقهٔ معبر پناه بردند وهمگی سوای مردمان تب بروی یك تپه که درمدخل معبر بود قرار گرفته بعضی که قه داشتند باقه وسایرین چنانکه هرذوت گوید با دست ودندان جنك کردند تا کشته شدند از ایرانیان بیست هزار نفر از پای درآمدند .

(تفصیل جنك بحر درارتمیز یوم)

چنانکه مذکور شد کشتیهای ایرانی بعد از عروض طوفان به بندر آفت پناه برده بودند واستعداد بحری یونانیان عبارت ازدویست وهشتاد فروند کشتی جنگی . در ارتمیز یوم بود ایرانیان که قلت استعداد ایشانرا میدیدند بنهایت بفتح باب جنك میل داشتند اما بملاحظه اینکه مبادا ظلمت را غنیمت بشمارند وفرار کنند دویست فروند کشتی منتخب کرده مأمور نمودند که ازدور جزیره اوبه به‌ادریپ داخل شوند در بینی که سایرکشتیهای ایرانی بر یونانیان حمله می برند کشتیهایی مامور نیز راه فرار برایشان مسدود بسازند درآن بین سیلیاس نام از اهالی سیونه که غواصی کامل ودر پیش ایرانیان بخدمت قیام داشت ومدتها بود میل بفرارداشت بدون انکه اورا به بینند دردریا غوص کرده خودرا بیك کشتی رسانیده به ارتمیز یوم رفت ومراتب را به یونانیان اظهار داشت مقرر داشتند که تمام روزرا بمانند وشب را باستقبال کشتیهای ایرانی که بسد راه ایشان مامور بودند بروند چونکه دیدند ازاین کشتیها خبری نرسید قصد کردند که بسایرکشتیهای ایرانی حمله برند ایرانیان هم بمدافعه پرداختند دریورش اول یونانیان سی فروند کشتی ازایرانیان گرفتند شب که در رسید طرفین بدون اینکه بتوانند نصرت را بنام خود بخوانند دست ازجنك کشیدند درانوقت اواسط فصل صیف ٤٨٠ سال قبل از میلاد وسال سه هزار و پانصد و بیست وچهار از خلقت عالم بود همه شب باران شدیدی بارید وهمی صدای غره مسموع میشد باد وموج پیوسته اجساد عدیده وتخته پاره کشتی غرق شده بطرف بندرافت میراند ایرانیان همی درمخاطره بودند که غرق شوند اما درانشب خسارت تمام بکشتیها که بسدراه مراوده یونانیان مامور بودند وارد آمده درمیان دریا دوچار طوفان شده همگی شکستند ومردم تلف شدند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢) میباشد ·

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۲۲ شهر ربیع الأول سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاینت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۲٦ مارت ۱۲۹۳ و ۷ اوریل ۱۸۷۷

این کاینت ازهرکونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت· موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود· هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد · از اعلانات معموله سطری سه · وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ آفرینش انسان پیش است ﴾
﴿ که در آخر ظهور میکنند ﴾

درعالم محسوسات جسمانیه چند طبقه مخلوق را می بینیم که برتر ازهمهٔ آنها جنس انسانی است وپست تر ازهمه طبقهٔ جمادات است وعالم خاکی بمعنی خاص· در مقام جماد حس و روح وحیات وعقل ظاهر نیست اکرچه باقتضای حکمت خلقت ودلائل معقوله ونصوص مقبوله درمیان ماحقیقت حال غیر این است چنانکه تسبیح سنك ریزه در دست بهترین آفریده کان در اثبات مطلب مقصود کافی است · ولی منظور ما در اینجا تحقیق این جهت مطلب نیست ازاینجا که کذشتیم مقام نبات است وبعد ازآن حیوان و پس انسان ·

﴿ ازجمادی مردم ونامی شدم ﴾
﴿ وزنما مردم بحیوان دم زدم ﴾

اول مرتبه که از جمادی میکذرد مرتبهٔ نبات است که طبقه ایست بسیار بزرك و وسعتناك وتمامیٔ جهانرا اطوار واوضاع آن فرا کرفته و سرمایهٔ حیات وزنده کانی وعیش جانورها وانسانها کردیده است · این قسم مخلوق نباتی را پنج قوت و دو خاصه معین کرده اند که زیست و بقای نوع آن مخلوق بان پنج قوت و دوخاصه است · وحیوان وانسان هم این قوی و خاصه ها را دارا و مالك هستند ولی آنچه در نبات است مال خود اواست وآنچه ازآن قسم در حیوان وانسان هست باز آن جنبه وجهتی است که در حیوان وانسان از نباتی هست وآن پنج قوت عبارت است از جاذبه وهاضمه وماسکه ودافعه ومربیه مثلا حبوبات ودرختان که آبیاری می شود بقوت جاذبه آن را می کشد و از ریشه میرساند تابا علای درخت وباآخر برکهایی که درآن هست وهاضمه آنرا هضم میدهد وماسکه آنچه نکاهد اشتنی است ازآن نکاه میدارد ودافعه فضولات وزوائد را دفع می کند مربیه آن چیزی را که صالح تربیت است مناسب مزاج کرده جزؤ خودمی کند وبدین طریق عموم نباتات و اشجار بتقدیر صانع قدیر نشوونمامی کنند· ودوخاصهٔ این نوع مخلوق (زیادت) و(نقصان) است که زیادمی شودوکم می کردد ·

پس آنچه حیوانها وجانورها علی العموم ازاین قسم حرکات واستعمال قوتها دارند ویا آنکه کم وزیاد می شوند ازجهة اشتراکی است که بانبات دارند واین را نفس نباتی خوانند که ازهیئت مجموعهٔ این قوی وخاصه ها نفس مذکور حاصل شده محرك و مربی صاحب آن نفس که نبات یاجنبهٔ نباتیهٔ حیوان وانسان است میکردد ·

طبقهٔ دوم مقام حیوان است وجانوری که ازحیات مأخوذ است اکرچه درنبات هم جان وحیات هست لکن ظهورش درحیوان بیشتر است واین حیوان هم پنج قوت ودوخاصه را مالك است قوای آن سمع وبصر وشم وذوق ولمس است وخاصه های او (شهوت) است و (غضب) · پس حیوان علاوه برآنچه ازنبات همراه دارد قوای پنجکانهٔ مذکوررا هم داراست می شنود ومی بیند وبوی خوب و بدرا تشخیص میدهد طعم را می فهمد ونرم وزبر را درك میکند وهمه حیوانها در این قوت مشترك می باشند وآنچه ازحواس مذکوره درجانورها دیده می شود مال خود اواست وآنچه از قوای نباتیه دارد ازجهة شراکتی است که بانبات دارد ·

اما انسان که پس ازهمه است و پیش ازدیکران آفریده شده است آنهم در این قالب مستقیم ومعتدل ازقسم حیوانها ظاهر تواند شد · یعنی ماها که انسان نامیده شده ایم باعتبار این است که معنیٔ انسانیت در این هیئت وقالب بروز تواند کردوکرنه بی ظهور معنی انسانیت وحصول قوتها وخاصه های انسانی هرکز خودمان را انسان حقیقی نام نتوانیم نهاد · زیرا که انسان را نیز پنج قوت ودوخاصه هست و بدون بروز آنها درما همان نفسهای نباتی وحیوانی را داریم و بس · چنانکه آثار نمو و بزرك شدن واز طفولیت بمقام کهولت رسیدن از جهت نفس نباتی است که ماها داریم · و شنیدن و دیدن ودیکر کارهایی که حیوانها هم دارند از جهة حیوانی است که بماعطا شده است · وهرچه آثار غضب وشهوت در انسانها دیده می شود نیزهمه ازجهة حیوانیتی است که در آنها هست ·

لاجرم قوای انسانیه که آن رانفس انسانی هم کفته می شود عبارت است ازعلم · وحلم · وذکر · وفکر · ونباهت · و دوخاصهٔ آن رضا · وتسلیم است · وتااین پنج قوه درانسان یعنی در قالب انسانی محقق وموجود نکردد وآن دوخاصه از اودیده نشود اورا انسان واقعی نمی توان کفت بل

﴿ درصورت آدمی دواب است ﴾

وهرکدام ازقوای پنجکانهٔ انسانی را که کفتیم شرحی جداکانه باید کفته شود تا آنکه مقامات انسانیه بدرستی واضح وآشکار کردد وتنها علم را اکر شرح وبسط دهیم چنانکه متفرقاتهٔ ازمزایا

و مفاخر آن درمقالات پیش عرض کرده‌ایم آنوقت بلندی مقام انسانی‌را پی توانیم برد و بدان واسطه علو مقام انسانی حیرت مارا خواهد افزود . وهمچنین است حلم . وذکر . وفکر ونباهت که هر کدامی ازاین قوی مانند علم عالم وسیعی دارد که رسیدن بدرجهٔ اعلای آن کارکاملین از انسانهااست. درحدیث قدسی می‌فرمایند .

﴿ کما رفعت لهم علما وضعت لهم حلما ﴾

وچون انسانهارا درمقام‌سلوك‌ووصول بمقام‌برتری مراتب کثیره‌هست ومنازل بسیاری راباید طی نماید ومقتضیات قوی وخواص درهر مقامی تصادم و تعارض دارند این است که اینهمه اختلاف حالات واطوار درمیان اجناس مخلوقات وهم در افراد هر جنس مشاهد ومحسوس است .

﴿ ولکل رایت منهم مقاما ﴾
﴿ شرحه فی الکلام ممایطول ﴾

﴿ خبرهای داخلی ﴾

والیکریٔ ولایت‌جلیلهٔ بغداد بعهدهٔ لیاقت جناب دولتمآب عاکف پاشا والی سابق ولایت ادرنه محول گردیده است .

والیکریٔ ولایت جلیلهٔ طرابزان بعهدهٔ‌جناب دولتمآب اشرف پاشا والی سابق سلانیك . و والیکری سلانیك بعهدهٔ جناب درویش پاشا توجیه واحاله کرده شده .

والیکری دیاربکر بعهدهٔ‌دولتمآب عبدالرحمان پاشا والی سابق بغداد موجه شده است .

﴿ مضبطهٔ اصلاحات ﴾

در این چند روز درخصوص مضبطهٔ اصلاحات موعوده در روزنامها وتلگرافنامهای فرنکستان شایع ومتواتر چنان است که مضبطه اصلاحات ازجانب دولتها تصدیق وامضا شده و بابعالی هم رسما اظهارخواهد شد و این مضبطه از قراریکه در بعض روزنامهای یك اوغلی نوشته شده است منتهی بچهار نقطه است .

(۱) متضمن حصول اتفاق دولتها است در خصوص پروتوکول ومندرجات آن .

(۲) اینکه جناب صفوت پاشا وزیر امور خارجهٔ دولت علیه بموجب یك (نوت) یعنی کاغذ رسمی بدولتها اظهار نماید که اصلاحات موعوده ومعینه ازجانب بابعالی مجری خواهد گردید .

(۳) در خصوص اجرای اصلاحات سفرا ومأمورین سائرهٔ دولتها حق اینرا داشته باشند که نظارت ودقت بامور اجرائیه نمایند .

(٤) درصورتیکه اصلاحات درظرف مدت معینه مجری نگردد دولتها درمیان خودشان مذاکره کرده وتدبیری در اینباب بکار ببرند که عیسویان را نگاهداری نمایند وباقتضای آن‌معمول دارند .

از قراریکه شنیده می‌شود تفصیل مندرجات مضبطهٔ‌مذکوره محرمانه هم‌بابعالی وهم بمأمورین سیاسیهٔ دولتهای بزرك که در اسلامبول هستند نوشته شده است . ودراین خصوص دو سه بارمجلسهای فوق العادهٔ وکلا منعقد ومذاکره کرده شده و قراری را در رد و قبول آن هم مقرر داشته اند . لکن بعد از آنکه رسما این مطلب ازجانب دولتها اظهار شد جز اینکه جواب اینفقره بمجلس عمومی محول شده وآنچه را ارکان دولت وملت تصدیق نمایند جواب بدهند . راه دیگر نخواهد داشت ولی در خارج از این‌معاملات مسموعه بکمال بی غرضی دو سه کلمه سخن را در اینموقع برآنچه پیشترها گفته ایم می افزاییم .

دولت عثمانی ششصد سال است که باستقلال پادشاهی میکند دولت در مدت این ششصد سال بی آنکه احدی از خارج مداخله بکارهای‌داخلی او نماید درقطعات روم ایلی وآناطولی بلاشرط حکمرانی نمود . امروز دولت همان دولت وملك همان ملك است وآنچه دراین آخریها برآن افزوده است حسن آمیزش ونیکی مناسبات بادولتهای همجوار است. و قبول قوانین‌مدنیت وبعض نظامات مفیده بحال‌ملك و مملکت. و از دو سال باینطرف است که بکمال تعجب وحیرت اوضاع اختلالهای داخلی ومداخله‌های غرض آمیز بعض همسایگان را که دولتهای اوروپ مشاهده کرده وبا اینکه ماخذ عمل راهم می دانند وهم منتها وپایان کاررا. بازدرعرض این دو سال هیچ کدام سخن مستقیم محققانه را بمیان نیاورد که باعث رفع غائله و اغتشاشها بشود واین همه مردم پریشان وضع نکردیده کسبه و تجار و اهل حرف و صنایع و زراعت وهمهٔ دیگر اجزایی که مربوط باین طبقات است چه دراین‌ممالك وچه درممالك مغرب وشمال‌معطل ومتضرر نشوند . وهیچکس نمیکوید دعوا چیست وباعث این‌همه تلونهای پولیتیکی واغماض از حق کویی چرا است . حال که بابعالی قولا وعملا می خواهد اصلاحات را اجرا نماید واین اصلاحات کارداخلهٔ دولت عثمانیه است ودولت هم رعیت خودرا بیش ازنیکران می خواهدوهم اسباب انتظام حال وآبادی ملك خود را زیادتر ازهمه کس لازم میداند شما که نام خودرا دول معظمهٔ متحابه گذاشته اید بعنوانهایی که اساسا ناشی ازفتنه وفساد است وباعث اختلال آسایش وامنیت و انتظام حال ملك ومملکت است . وبالأخره هم می تواند اسباب یك هنکامهٔ عمومی درقطعات روی زمین بشود ووضع جهان آسایش را بکلی بهم زده نتایج بسیار ناکواری را ایراث نماید . دیگر این چه ایستادگی است که درمسلك سکوت یااصرارهای‌بی اساس وبی حق می‌نمایید.

دولت علیهٔ عثمانیه امروز وضع‌ششصد سالهٔ پادشاهی خودرا ازمطلق بمقیدی واز بلا شرطی بمشروطی مبدل کرد . قانون اساسی گذاشت مجلس مبعوثان واعیان ترتیب داد رعیت را آزادی و برادری وبرابری بخشید وتمامی صنوف تبعهٔ خودرا حق این داد که حقوق خودوحقوق اجزای وطن را بالمساواة بکمال حریت نگاهداری نمایند ودر حالتیکه فعلیات این مطالب بمیان نیامده بود تکالیف کونفرانس قطعیا مردود گردید وپس از آن مجالس منعقد شد . وآغاز کردند باصلاح واکمال نواقص کارهای ملکی ومملکتی . اکنون دیگر مضبطهٔ اصلاحات نوشتن ورسما ببابعالی اظهار کردن یاخود درغیاب یك دولتی قرارها درامور داخلیه او دادن واجرای آنرا خواستن ووعد رسمی هم درخصوص آن‌اجراءات طلبیدن ومداخله بسفر اومأمورین خارجه در نظارت باجراءات دادن برای چیست . اگر این حرکات مبتنی باساس ونگاهداری حقوق عثمانیه است . زهی خبط وخطا بعلت اینکه باندك تاملی واضح است که اینگونه مداخلها وتعرضات هم مغایر آداب وشان دولت است وهم منافی شرائط حقوق دانی وگذشته از همهٔ اینها

مانع است از سرعت اجرای اصلاحاتی که میکویند در حق تبعهٔ عیسویهٔ عثمانیه داریم . کوهستانهای قره‌طاغ ووحشیهای بوسنه وهرزکوین و نادانهای بلغارستان که باید امروز بقاعدهٔ جمیع دول بطور اطاعت وانقیاد ازاجزای عثمانیه محسوب بشوند وحقوق خودشان را باحقوق سائر اجزای وطن مشترك دانسته بخلوص وارادت پای بمیدان تبعیت بکذارند واکر مظالمی دارند بلا واسطه بمرکز دولت اظهارمطلب نموده و رفع کنند . ویکدل ویك جان تدارك مافات را کرده برای رفاه وآسایش وامنیت خودشان وآبادی خاك مسکون خودشان تدابیر لازمه‌را بدین وسائط بکار ببرند . درهمچنان مقامی اکر دولتها باین اقوام روی حمایت وصحابتی بنمایند آیا موافق صلاح‌حال کدام طرف کار است . اینفقره مثل این است که خانه واولاد کسی را بیکانها آمده وصحابت نمایند وبپدر ومادراو بکویند که ازاین اولاد خودت باید خوب متوجه بشوی و چند نفر از اولاد خودت که بروی پدرعاق شده واز قاعدهٔ ادب بیرون رفته اند منظور نظر داری کاری را که درحق آنها می خواهی بکنی باید بمارسما بیان نمایی وهم باید نظر ما دراین معاملات تو همراه باشد . دراین حال آیا پدر می تواند همچنان اولاد را تربیت واصلاح نماید . وآیا مردمان با انصاف تصدیق می کنند که نصیحت کردن بیکانکان دربارهٔ اولاد شخص وآنکهی وآنچنان اولادی که عاصی ومتمرد است جائز می باشد . دولتهای بزرك باقتضای انسانیت نصیحت می خواهند بکنند پس چرا درحق آنانکه عاصی هستند نصیحت میکنند . اکر عصیان باعث حمایت است پس عیسویانی که درآناطولی هستند کم کم عصیان بکنند . وهواخواه برای خودشان پیدا نمایند که از آنها هم حمایت بشود آیا این قسم مداخلهٔ غیرمحقانه غیراین است که هرکس عصیان بکند ماحمایت می کنیم ومستلزم این نیست که دیکران نیز اکر عاصی بشوند باآنها هم حمایت خواهد شد . ومتضمن این نیست که دیکران هم بعصیان وشرارت واداشته بشوند ؟ .

بالجمله معنی این اصلاحات خواستن وآن را رسمی کردن وحق مداخله ونظارتی هم دراینباب برخود قراردادن ونام آنرا خیرخواهی انسانیت کذاشتن وازاین طرف هم مدعی شدن براینکه ما طالب وحامی استقلال وتمامیت ملك ومملکت عثمانی هستیم ازغرائب اموراست .

آنچه دراینمقام درخصوص حرکات دولتها باقتضای حسن‌ظنی که باید دربارهٔ آنچنان دولتهای بزرك داشته باشیم مارا ساکت وقانع کرده است این است که پس از جنك فرانسه والمان وضع دولتهای اوروپ تغییریافته‌وحالت مستقیم وپولیتیك پابرجایی درمیان نمانده وبسیاری ازدولتهای بزرك درخیال خود وپیشرفت مقاصد خود است . فرانسه درفکر بجا آوردن اعتبار وعظم اولی خودش است . المان می پاید که کی فرانسه ادعای خونخواهی ازمن خواهد کرد . دولت روس درصدد پیشرفت کار خودش است درمشرق زمین وتمهید اسبابی که آنهااورا سرمایهٔ منافع‌بسیار بزرك درزمانهای آینده تواند بود .

اوسترپا ومجارستان درمیان مخذورهای چند مانده ازیکطرف روس وازطرف دیکر ازالمان واهمهٔ مخاصمت دارد وازاینها کذشته از داخلهٔ خود وصدمات داخلی خود اندیشناك است . انکلیس هم اکربخواهد حق کوید وحق را مجری بدارد بتنهایی مقتدر نیست وبا بنطریق هیئت‌دولتهامثل کوه شده‌اند که بجزصدا هیچ چیزی ازآنها صادرنیست هرکس هرچه میکویدهمان صدارا ازکوه می شنود وآواز بلند را صدائی بلندتر جواب می آید اکر دولت باعزم وثباتی درین میان راست وپاك حقیقت حال را بمیان آورده وبکویدکه این فتنه‌ها راکه‌ازجای معلومی به‌نیت فاسدی برپاشده است بایدخواباند وکار تبعه واحکام ملك عثمانی را بخودش باید واکذارکرد . ودر اینحال اکردشمنی برای اوباشد حقیقة دشمن همه ماها ودشمن عالم انسانیت ومدنیت است زیرا که امروز بدین واسطه هم ضرر کلی بعثمانی واردمی شود وهم کار اصلاحات مطلوبه معوق وباطل میماند وازآنطرف هم اکثراجزای جهان را ازجهة کاروکسب وامور معاشیه وعمارت ملك ومملکت سکته وفتورها عاید خواهد کردید . یقینا همه فتنه‌ها ازمیان برداشته می شود .

پس بنابراین مقدمات راستی بعد از این هرچه دولتها بکویند وبکنند از جملهٔ کارهای بی مزهٔ تاریخ خواهد بود . وبعد از ختام این مسائل که مطبوعات و اهل تحقیق مطلب را محاکمه خواهند کرد و در صحائف جهان خواهند کذاشت دولتهای اوروپ راکه دار خواهندنمود باعتراضات بسیار محقانه که دراین‌مطلب وواقعات در عرض این مدت طولانی خواهند کرد . سهل است که اکرجنك هم بشود هیچ حرفی در این نمیرود که تمامیٔ مسئولیتهای جنکی حقیقة بعهدهٔ سکوت ومسامحت دولتهای فرنکستان است که دربارهٔ حق کویی وحرکات مستقیمانهٔ خودشان کردند با اینکه اندك اقدامی از ایشان باعث تمام شدن این غائله هامی شد . اینرا نکردند سهل است مداخلات اشکال آمیزرا بمیان آورده مطلب را بزرك کرده عالم را کرفتار پریشان حالی نمودند. حال مسئله بیك جایی منتهی بشود انوقت محاکمه خواهد شد .

بازمکرر می کنیم که در این موقع مضبطهٔ اصلاحات نوشتن و درسر تصدیق آن اینهمه سؤال وجواب نمودن و درمیان سطرهای آن کنجاندن که باید بابعالی وعدهٔ اجرای اصلاحات بدهد ماهم نظارت ومداخله داشته باشیم والا بازجمع شده قرار دیکری بکذاریم . ازجملهٔ کارهای بسیار خنك دیپلوماتیکی است. اکر پیش ازقانون اساسی این کارهامی شد باز راه سخنی پیدامی شد حالا دیکر این قسم (نوتها) ومضبطه‌ها بکلی بی موقع وشایستهٔ این است که تاریخ بنظر تعجب آنرا محاکمه نماید .

﴿ کاغذ ازعکا ﴾

واپور همایون عسیر در پنجم ماه ربیع الأول به لنکرکاه عکا وارد شده در ٦ ماه صنف ثالث عساکر ردیفیهٔ عکا وصنف رابع ناحیهٔ جنین که بقدر ۸٦۹ نفر بودند سوارواپورشده درساعت ده واپور مذکور بسمت کریدحرکت کرد .

کیفیت تازهٔ که در اینروزها اتفاق افتاد این است که اسماعیل اغا نام یوزباشی ردیفهای در چهارم ماه برای تفرج بسمت انبار مهمات که نزدیکی عکا ودر بهجه واقع است رفته بوده‌است ودراثنای تفرج دودختر عیسویه ازاهل قریهٔ برای آب بردن بآنجا آمده بوده اندکه یکی هفت ساله‌ودیکری بزرکتر بوده است . یوزباشی میخواهد دست درازی بدختر بزرك بکند دختر فرار می‌نماید کوچکی نمی تواند در برود . یوزباشی باآن دختر خورد سال بجبر وعنف اجرای فعل شنیع را کرده دختر بیهوش می افتد . مراتب بمتصرفی عکا اظهارشده اورا ازمیرآلای خودش می‌خواهند وبمجلس تحقیق می آورند وآنروز را همه به (صار

ما صار (یعنی شده‌نی شد) می گذارند وفردا فرار کرده بواپور همایون عسیر رفته و پنهان شده وواپورراه افتاده است وبعد ازآن از جانب مشیریت اردوی پنجم امر تلگرافی میرسد که یوزباشی‌را نگذارند بواپور بنشیند تا حکم جنایت اومعلوم کردد . لکن چه فائده که واپور رفته بوده است .

مع ذلك امیدوار بوده اند که جناب مشیر اردوی همایون پنجم اورا ازکرید تحت الحفظ بعکا فرستاده ودرآنجا محاکمه اورا بآخر برسانند .

﴿ کاغذ اخبار نویس اختر مقیم آتن ﴾

کاغذهای این هفته مارا از خبرهای عمده و معتنا آکاهی میدهد . خبرباز شدن مجلس ملتی در اسلامبول خیلی تاثیر بخشید همه مردم بکمال امعان بمطالعهٔ نطق اعلا حضرت سلطان که در هنکام باز شدن مجلس عمومی فرموده اند مشغول هستند . دولت عثمانی اکنون داخل می‌شود بیك پولیتیك و وضع زنده‌کانی تازهٔ که مرحلهای اولیٔ این سر منزل خیلی صعب ودشوار است . ولی نمایندهٔ وصول به مقام نیك بختیٔ دائمی در آینده است . که این یکی هم بسته به نیات نیك وکلای ملت است که بواسطهٔ آن اخلاق وآداب ملت مهذب ونیکو کردد وپولیتیك دولت استقامت پیدا نماید .

(ژان روسو) نام فیلاسوف نوشته است که مردمان را طول عمر ودراز کردن مدت زنده‌کانی در دست خودشان نیست . ولی در از کردن عمر مملکت خود وزنده‌کانی هیئت مجموعه بقدریکه بخواهند در دست اهالی است . سر رشتهٔ عمر پولیتیك هر دولتی در دست سلطنت پادشاهان است . قوت وقدرت قانون کذارها بمنزلهٔ دل دولت است قوت اجرائیه که قوانین وشرایع را در مملکت مجری میدارند مانند مغز مملکت است که حرکت دهنده ومدبر همه اعضا است . واتفاق می افتد که مغز انسان معیوب بشود ومع ذلك زنده‌کانی اوباقی بماندچه میشود که شخص احمق می باشدوباز زنده میماند . اما وقتی که دل حرکات خودرا ترك نماید آدمی میمیرد .

فصول خیلی عمده وبا معنی در روزنامهای انکلیس و فرانسه در بارهٔ کارهای متعلق بمشرق زمین خوانده می شود . کازت (ایتاندار) منطبعهٔ لندن که هوا خواه وزرا است در خصوص مأموریت جنرال اغناتیف در قسطنطنیه سخن میکوید و چنین می نویسد که اکنون ما بادولت عثمانی روابط دوستانه درمیان داریم . منافع مخصوصهٔ مارا در مشرق زمین خرابی دولت عثمانی می تواند بخطر بیندازد ..... روزنامهٔ مذکور ختم می کند سخن خودرا باینکه دولت انکلیس برای شکستن تاثیرات نیات روسیه درمشرق زمین بزودی یك ایلچی باسلامبول خواهد فرستاد که جانشین سیرهنری الیوت بوده باشد . روزنامهٔ (تان) منطبعهٔ پاریس میکوید دولت روس امیدوار بود که انکلیس بواسطهٔ مقابله و اعتراضات مجلس ملتی خود مجبور خواهد شد بقبول کردن تکالیف ومطالب تحریرات عمومیهٔ پرنس غورچافوف . ولی برخلاف آرزوی دولت مشارالیها از روزی که مجالس (پرتانیك) انکلیس باز شد چون دولت دید که تصورات اورد غلادستون طرف اعتماد نکردید بقوت قلب بیان کرد که باید احکام معهدات رعایت کرده شود . و ایستادکی کرد در اینکه نباید بدولت عثمانی در بارهٔ اصلاحات اجبار واصرار بشود . روزنامهٔ مذکور نصیحت واندرزمیدهد بدولت روس در باب اندیشها که در پایان کار برای او تواند بود وموانع وخطرهایی‌را که برای اوهست میشمارد .

شخصی که بامردمان بزرك رابطهٔ دارد روزی بمن می کفت اکرچه بحران پولیتیك در اوروپ هنوز باقی است واتفاق آرا درمیان در بارهای دول معظمه دریکجایی قرار نکرفته است . لکن جنکی که وقوع آن نزدیك بنظرمی‌آید ممکن نیست واقع بشود . بعلت اینکه همه میدانند این جنك از کجا آغاز خواهد شد ولی هیچکس نمی داند بکجا منتهی خواهد کردید .

مذاکرات مجلس یونان روزشنبهٔ آینده ختام خواهد یافت . از دیروز باینطرف شروع شده است بمباحثات پولیتیکی در خصوص بعض نیات که ازوزارت (دلیورکی) بمیان آمده است ومتعلق بتدارکات جنك ومالیه است وهمه منتظر نتیجهٔ این مباحثات هستند که به بینند آیا وزارت (دلیورکی) اعتماد مجلس را در بارهٔ خود حاصل میکند یانه زیرا که بحران وزارت هنوز باقی است .

پ . ی

ازروزنامهٔ (جریده عسکریه) و(حقیقت) که بزبان فرانسه وترکی چاپ می شود فصل ذیل را بعنوان ذیل مطالعه کرده وترجمهٔ آنرا می نویسیم .

﴿ معدن طلا در ایران ﴾

درخصوص پیداشدن معدن طلایی درنزدیکی زنجان شرحی را از روزنامهٔ (اختر) نوشته بودیم یکی از روزنامهای پاریس همان شرح را بعینه نقل کرده وبعد از ان چنین می نویسد که دیکر آغاز شد براینکه ازمشرق زمین پارهٔ خبرهایی که خارج از مأمول بود(چه درخصوص پولیتیك وچه ازجهات دیکر) شنیده شود اینك پیدا شدن یك معدن طلا درایران را یکی از روزنامهای اسلامبول می‌نویسد اکرچه ماصحت وعدم صحت این خبررا نمی دانیم لکن میدانیم که معدنهای بسیار درزیرخاك ایران مستور است که معادن مذکوره هم توانکر وهم باقسام مختلفه است مانند طلا آهن نقره زفت مس وغیر ذلك ولی پیدا کردن وبیرون آوردن آنها خالی از زحمت نیست ومع ذلك عمدهٔ اشکال در ایران نبودن راهها است . مثلا اکر کسی معدنی پیدا کند ویا اتفاقا خود . بخود معدنی پیدا شود وبخواهند عملیات بکار ببرند ومنفعت بردارند شخصی که متصدی آن معدن است فائدهٔ راکه از آن منظور دارد نصف آن راهمین حاصل نماید بعلت اینکه برای کار انداختن آن معدن ناچار است بساختن راهها وخرج کردن مبالغ بی اندازه که بدین جهات منافع متصوره موافق دلخواه نمی شود .

از تاریخهای ایران که مطالعه می شود معلوم است که در عمارتهای پادشاهان ایران خزانهای بسیار وبی اندازه بوده است علاوه براینکه در آن عمارتها زرهای غیر مسکوك خیلی فراوان ومبذول بودی بعد از زمان سلطنت (دارا) که پانصد سال پیش ازمیلاد مالك تخت سلطنت ایران بود در عمارت پادشاهی واحتشام وآرایش بطوری بالا رفت که ضرب المثل زبانها شده بود

در مرتبهٔ بالای دستگاه پادشاه یك اطاق خوابگاه بود که آنجا جای خزانهٔ شاه بودی ۰

بسیار خوب ! (بالین شاهی) که می گفتند چه بود خلقای دارا که بآن بالین سرنهاده وخوش میخوابیدند چگونه بود ؟ از جمله بر روی رخت خوابها یك درخت تاکی کشیده شده بود که شاخها و برگهای آن از طلا ساخته شده و خوشهای انگوری که در آن شاخها جابجا آویخته بودند از جواهر و سنگهای گرانبها مرتب بود۰ و آخر کسی که برآن رخت خوابها خوابید (ارد شیر) بود که بلقب در ازدست معروف بودی که آخر سلسلهٔ ایشان شد ۰

اینك این قسم توانگری و ثروت از ایشان دیده اند و تاریخ هم بمانشان می دهد وما تعجب می کنیم که آیا این ثروت و سامان را از کجا آورده بودند ۰ شکی نیست که این ثروت و توانگری ازکار انداختن معادنی شد که کیخسرو در داخل ممالك خودراه انداخت ولی بعلت جنگها وفتنهایی که بعد ازآن ظهور کرد و انقلاباتی که حادث گردید آن معدنها بایمال و نابدید شدند ۰

باالجمله پیداشدن معدن طلا در ایران چیزی نیست که از آن استبعاد کرده شود اگر فی الواقع همچنان معدنی سراغ گرفته وپیدا کرده اند آن را بکار بیندازند که بی هیچ شبهه منفعت بسیار از آن خواهند برداشت ۰

جناب منیف افندی ناظر معارف عمومیه که سابقا نوشته بودیم در هشتم ماه صفر از طهران حرکت کرده و از راه رشت و تفلیس عازم آستان عالی شده اند با این واپور کومپانی روس که از پوطی میآید وارد می شوند اگر دیروز شامی نیامده اند بقاعده باید امروز بلنگرگاه در سعادت برسند ۰

مجلس مبعوثان ومجلس اعیان جواب و تشکرنامهٔ نطق همایون را که در هنگام افتتاح مجلس عمومی خوانده شده بود حاضر کرده و روز پنجشنبهٔ گذشته جناب احمد وفیق پاشا رئیس مجلس مبعوثان و جناب سرور پاشا رئیس هیئت اعیان باتفاق جناب مستطاب صدر اعظم بحضور همایون اعلا حضرت اقدس پادشاهی شرفیاب شده و تشکرنامه را تقدیم کرده اند صورت این تشکرنامه که جامع جوابهای فرمایشات اعلا حضرت پادشاهی و تشکرهای توجهات ملوکانه در حق احیای ملك وملت است در نسخهای آینده بخواست خدای ترجمه شده بعرض مطالعه کنندگان خواهیم رسانید ۰

روزنامه (نایه فرایه پرسه) منطبعهٔ وین درخصوص ماموریت جنرال اغناتیف پارهٔ مطالعات خودرا بیان کرده ودرآن ضمن میگوید که اتفاق دولتهای سه گانه یعنی دولت روس والمان واوسترپا برقرار است ۰ ولی این اتفاق نه آنچنان است که دولت روس اعتقاد کرده است ۰ دربار دولت اوسترپا هیچ وقت در این خیال نبوده است که حرکتی نماید که برای اتفاق مذکور اساس شمرده شود بلکه این اتفاق را برای جنك نکرده بملاحظهٔ احتراز واجتناب از جنك بعهدهٔ خود گرفته است ۰

﴿ اختر ﴾

مطالعهٔ روزنامهٔ مذکور وین در این مطلب بسیار بجا و با معنی است ومصدق است ملاحظاتی را که در حق پولیتیك دولت اوسترپا هست ۰ زیرا که در اوائل شهرت این اتفاق می گفتند که دولت روس والمان و اوسترپا خیال تعدیل واصلاح حدود خاك خودشان را تصور کرده وگویا خواسته بودند که اسلاوهای ممالك عثمانیه را که در بوسنه و هرزگوین هست ضمیمهٔ ممالك اوسترپا بکنند و اوسترپا هم قطعهٔ را که از المان دارد بدولت المان واگذار کند۰ ودولت المان هم (الساس) و (لورین را بدولت فرانسه پس داده و دل زده گی که درمیان این دولتها هست بکلی ازمیان برداشته شده و بعد ازاین همه باآسوده گی مشغول کارهای داخلی خودشان بشوند نه دولت المان را در روسیه و اوسترپا و فرانسه آلوده گی خیالی باقی بماند ونه آنها را از او اندیشه و تصوری بوده باشد ۰ و همچنین هر کدام ازآنها با دیگری علاقهٔ منتظره نداشته باشند و از این قبیل تصوراتی که باعتقاد خودشان موازنهٔ آسایش دائمی فرنکستان دانسته بودند وگویا در این ضمن خیالی هم در بارهٔ اسلامبول داشته اند که عجالة یك ادارهٔ مشترکه برای اسلامبول قرار داده وبدولت علیهٔ عثمانیه هم تکلیف نمایند که چون اکثر اهالی روم ایلی عاصی شده و شاکی از دولت و مأمورین دولت هستند بهتر این است که مقر سلطنت خودرا باتاطولی کشیده و هر کاری که بخواهد در مشرق زمین از پیش ببرد ۰

اگرچه دولت المان و اوسترپا ممکن بود ظاهرا تصدیق این تصورات را نمایند و دلائل ومقدماتی را که از جانب دیپلوماتهای دولت روس در آنمقام اظهار شده (وچنان خیال کرده بودند که دولت عثمانی بکمال سهولت ازمیدان در رفته و این کار مثل آب خوردن آسان است (یکقدری باور نمایند۰ لکن بعد از آنکه دیدند دیپلومانهای روس خیلی سهو کرده اند و این تکالیف هم هیچ اساس نداردە این است که حالا باز همان اتفاق را دارند اما اتفاق خود شان را درابطال خیالات دولت روسیه بکار میبرند (کردم انکار بحدی که باقرار کشید ۰)

حال آخر بازی اوضاع پروتوکول است که دورنیست با بعالی آنراهم مثل کونفرانس جواب رد بدهد ۰ آنوقت دیپلومات شمال که غلط بودن همه تدابیر خودرا مشاهده کردچه تدبیردیگر خواهد اندیشید وازاین خط خطرناك چگونه بیرون خواهد رفت ۰ جز اینکه خودرا بمیدان جنك دعوت کند وداخل شود درهنکامهٔ که پایان آن نابدید است ۰ حال همه دولتها بادولت روس اتفاق دارندلکن نه درجنك بل برای برداشتن غائلهٔ جنك واگر نباشد ترك خواهند نمود اورابحاله خود که بزند وبخوردتا نتیجهٔ این زد وخوردچه باشد ۰ باالجمله دول ثلثه اگر اتفاق ظاهرا بطورهای مذکور داشته اندحال اتفاق دول پنج وشش گانه شده است آنهم بطوردیگر ۰ پرنس بسمارك پروتوکول را امضا کرد لکن استعفا از خدمت وکار نمود ۰ دولت انکلیس باهمه ایستادگی تصدیق پروتوکول رانمود لکن بلافاصله ایلچی خودرا باسلامبول می فرستد ۰ همچنین دولتهای دیگر که امضا نموده اندهمه ایلچیهای خودشان را باسلامبول می فرستند لکن دولت روس را نمیدانیم چه خواهد کرد ۰ بازی پروتوکول را تماشا کنیم انشاء الله آخر بازی است ۰

﴿ تصحیح ﴾

درنسخه های روز چهارشنبه بعض سهوها شده بود که از جمله اصلاح خط اسلام را مرتب در تصحیح غلط کرده اصلاح را با سین واسلام را

با صاد ترتیب داده وهمچنین بعض غلطهای دیگر که مخل بمطلب نبود اتفاق افتاده است لهذا بتصحیح و بیان اعتذار مبادرت رفت .

﴿ اخبار ایران ﴾

جریدهٔ (الصدی) که در پاریس بزبان عربی چاپ می شود نقل می کند که ازطهران بصحیفهٔ (پال مال) درماه کانون ثانی (ژانویه) نوشته اند که یکی از صاحب منصبان که پیش خدمت نامیده می شوند ودرحضور حضرت پادشاه ایران قائم می باشند سواره ازطهران بتبریز میرفته است درنواحی (زنجان) که یکصد وهشتاد میل راه است ازطهران سنك معدن طلایی را درعرض راه مشاهده کرده واستخبار حال را از بعض اهالی زنجان نمود وباو خبر دادند که درانجا مردی دیده شده است که مدتها است به پنهانی بیرون میآید و بکمال پنهانی از این کوه پایین می آید ومخفی می شود صاحب منصب مومی الیه جستجوی آن مرد را کرده واورا پیدا نمود وداخل خانهٔ اومی شوند وتفتیش نموده در آنجا کره ودم و بوته وآلات آب کردن طلا وقدری طلای خالص که معادل هشتاد لیرای انکلیس قیمت داشت پیدا می نمایند . وصاحب منصب مذکور اورا استنطاق کرده وبالأخره اقرارمیکند که این طلارا امسال ازمعدنی که ماده ومایهٔ طبیعی دارد حاصل کرده است وچون آن کوهها به برف و یخ پوشیده شده بود فهمیدن حقیقت حال ممکن نشده وصحت وبطلان کار معلوم نگردیده بود . واین شخص مرد پیری است که هفتاد سال دارد . این مرد را احضار بطهران کردند وقرارداد که آن معدن را نشان بدهد واعلا حضرت شاه اعلان کرد و وعده فرمود که اگرمعدن بهما نطوری باشد که گفته می شود تمام ممالك خودرا یکسال ازخراج ومالیات دیوانی معاف خواهند داشت . ونیز مقرر گردید که اعلا حضرت پادشاه (ایران) در بهار باهمه رجال دولت وامنای مملکت بآن سامان تشریف فرما بشوند . وازحالا (امین السلطان) نام را که از رجال دولت است بزنجان فرستاده اند وچند نفر از مهندسین واهل خبره نیز همراه او است تا آنکه تحقیق شده ومعدن را کشف نمایند .

(الجوائب)

(خبرهای تلگرافی)

لندن ۱۸ ربیع الاول

(مسیولایارد) ایلچی دولت انکلیس که مأمور باقامت اسلامبول است روز شنبه اینجا خواهد آمد وعن قریب باسلامبول عازم خواهد گردید .

مارسیل ۱۸ ربیع الاول

مدحت پاشا باینجا آمد از اینجا ببارسلون و مادرید واز آنجا به بوردو و پاریس خواهد رفت .

برلین ۱۸ ربیع الاول

پرنس بسمارك کاری راکه از چندی باینطرف درنظر داشت اینروزها بعمل خواهد آورد یعنی دست ازکار کشیده ومسیو (بواوف) بجای او بوزارت امور خارجهٔ دولت المان معین خواهد گردید ووزارت داخلیه نیز بعهدهٔ مسیو (کابها وزن) محول خواهد شد .

پترورغ ۱۸ ربیع الاول

بعد از امضا شدن مضبطه دولتها شروع بمذاکره خواهند کرد که اساس صلح وسلم را بر پا ارند روزنامهای اینجا امیدواری دارندبراینکه دیپلوماتیکی انکلیس نتیجهٔ خوبی حاصل نماید و قرار دولت عثمانیه رادر اینباب می پایند . روزنامهٔ تایمس می نویسد که محض گذشتن کار آسایش اوروپ دولت روس سعی خواهد کرد که یك استقراض بزرگی نماید .

وین ۱۹ ربیع الاول

انجمن صنایع بکمال شکوه وديدبه گشوده شد . اعلا حضرت ایمپراطور درهنگام افتتاح انجمن حاضر بودند . در اینجا امیدواری هست که دولت روس بادولت عثمانی بخوشی کنار بیاید و بدین واسطه صلح وصلاح پایدار گردد .

برلین ۱۹ ربیع الاول

اگرچه پرنس بسمارك استعفای خودرا داده است لکن ازجانب ایمپراتوری پذیرفته نشده برای مدت یکسال رخصت استراحت به پرنس مشارالیه داده شده است .

لندن ۱۹ ربیع الاول

مضبطهٔ که شش دولت امضا کرده اند . فردا از جانب حکومت انکلیس بمجلس مبعوثان عرض خواهد شد . روزنامها دولت روس را دعوت می کنند باینکه وعدهٔ راکه کرده است بعمل بیاورد روزنامهای مذکوربطور قطعی میگویند که پرنس بسمارك بکلی دست ازکار کشیده است .

کذا ۱۹ ربیع الاول

(کازت مورنین پوست) می نویسد که دست کشیدن پرنس بسمارك ازکار خاطرجمعی میدهد که اغتشاش بکلی رفع شده صلح وآسایش برقرار خواهد گردید .

برلین ۱۹ ربیع الاول

ایمپراتور استعفای دائمی پرنس بسمارك را قبول نکرده ویکسان بمشارالیه رخصت داده اند ودر اینباب هم هنوز ارادهٔ ایمپراتوری صادر نگردیده است . اینکه میگویند پرنس (هوهانلوف) خلف پرنس بسمارك خواهد شد اصل ندارد .

بلغراد ۱۹ ربیع الاول

روز پیش جامهای قونسولخانهٔ ایتالیا را شکستند . روزنامهٔ رسمی بیان میکند که این کار را دوجوان از تبعهٔ خارجه کرده اند و امارت صربستان از وقوع این حرکت اظهار افسوس نمود . بجهة اصلاح امور عسکریه وترتیب وضع لشکر کویسیون مخصوصی معین گردید که محضر لازم رادراینباب بنویسند .

وین ۲۰ ربیع الاول

هرچند که درمیان دولت علیه ودولت روس درباب حصول اتفاق بعض مشکلات بروز می کند ولی باز بقا ودوام صلح وصلاح را امیدواری هست .

برلین ۲۰ ربیع الأول

هنوز بحران هیئت وکلای دولت المان دوام دارد . پرنس بسمارك در خصوص استعفای خود بطور قطعی اصرار می کند ولی اعلاحضرت ایمپراطور دراینباب هنوز قراری نداده است . روزنامهای نیم رسمی بملاحظهٔ اتفاق دولتها اجتناب ازجنك کردن دولت عثمانیه را مأمول می کنند .

برلین ۲۰ ربیع الاول

استعفا کردن پرنس بسمارك بجهة تصحیح مزاج خود محقق است اعلاحضرت ایمپراتور بجهة استراحت به پرنس مشارالیه مدت طولانی اذن خواهد داد پرنس بسمارك به (لاونبورغ) عزیمت خواهد نمود .

پاریس ۲۰ ربیع الاول

ایلچیهای شش دولت در این نزدیکی باسلامبول عودت خواهند کرد .

پاریس ۲۰ ربیع الاول

از قرار یکه روزنامهٔ (تان) بیان می کند پرنس بسمارك مدت شش ماه برای استراحت رخصت داده شده است میگویند چون مشارالیه نمخواسته است مسئولیت جنکی را که دولت روس ازثمرات پروتوکول درنظر تواند داشت درعهدهٔ خود بگیرد لهذا دست ازکار کشیده است پروتوکول بواسطهٔ دولت روس رسما بباب عالی تبلیغ خواهد شد مسیو لابارد که بسفارت اسلامبول معین شده است وارد پاریس گردیده روز جمعه بلندن خواهد رفت .

بکرش ۲۰ ایضا

مجلس مبعوثان مملکتین بسته شد وهیئت اعیان نیز متفرق گردیدند درین نزدیکی انتخابات تازه مجری گردیده ومجلس مذکور در ماه جمادالأولای آینده ازنو باز خواهد شد .

خلاصهٔ خبرهای تلکرافی که در روزنامه‌های وین دیده شده است . پیشتر شایع شده بود که اشرار و باغیان حدود عثمانیه به حکمران قره‌طاغ تکلیف خواهند کرد که ریاست کل آنها را در عهدهٔ خود بگیرد مومی‌الیه بملاحظهٔ رعایت خاطر دولت اوسترپا این تکلیف را قبول نکرده و (دسپوتوچ) سرتیپ که از صربستان است ملیت و منصب خودرا ترك نموده و بعنوان بوسنوی بودن خود را جنرال نامیده سرکردهٔ کل باغیان نوشته شده است باغیان مذکور حرفشان این بوده است که اکر امارت قره‌طاغ هم صلح بکنند آنها باز در مخالفت بدولت متبوعهٔ خودشان برقرار خواهند بود .

سردار اردوی جنوب روس بشهر (باش) آمده و با مأمورین افلاق و بغدان مذاکره خواهند کرد که در صورت لزوم برای اقامت لشکر روس جا و مکان مناسب معین نمایند . دولت روس کشتیهای جنکی خودرا که در سمت امریك بود امر کرده است به دریای بالتیك بیایند .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۸ ربیع‌الاول ۲۲ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۲۹

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم‌ایلی	۳۵	۷۵

لیرای انکلیس

سوسیته‌ژنرال	۰۳	۰۶
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کبیال	۰۲	۱۰
بانك عثمانی	.	۰۰
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۵۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای‌فرانسه	۰۸۷	۳۰
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیجه	۵۱	۳۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰۴	۱۸
بشلك	۱۱۳	۳۰
منالك	۱۱۴	۳۰
پول‌سیاه	۱۷۰	۰۰
قائمه نو	۱۵۷	۳۰

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

روز بعد پنجاه وسه کشتی مددی برای یونانیان رسید چونکه از تفصیل غرق کشتی‌های ایرانی مطلع شدند بازعازم جنك شده کشتیهای سیلیسی را منهزم ساختند و باز برکشتند روز سوم باز جنك سختی روی داد ایرانیان از جهة وهنی که دیده بودند ومخصوصا از ترس زرکزس سخت جنکیدند خسارت مالی وجانی بطرفین وارد آمد یونانیان بواسطه خسارت وارده عازم شدند که بدریاهای داخله پناه برند (هردوت) کوید از اتفاقات غریبه جنکهای بحری مقارن جنکهای بری اتفاق افتاد یونانیان که رفتند ایرانیان مطلع شدند طلوع صبح بارتمیز یوم رفتند تا نیمه روز ماندند بعد بشهر هیستیوتید تاخت وتاز کردند از جنك ترمو پیل زرکزس بدفن اموات امر داده یك نفر بشهر هیستیوتید فرستاد و پیغام داد که هرکس که از لشکریان او طالب هستند برای تماشای میدان جنك بیایند و به بینند که بر لشکر خصم چه قدر خسارت وارد آورده است فور اخلق کثیری برای تماشا رفتند اما فهمیدند که زرکزس لاف‌زده است روز بعد تماشا چیان به هیستید مراجعت کردند لشکر ایران بردو قسمت شده یکدسته بتسخیر معبد دلف ودسته دیکر بتصرف شهر آتن مامور میشود .

زرکزس به‌هدایت اهالی تسالی از تراکینی عازم دوریدشد چونکه سکنه تمکین داشتند خرابی هیستیوتید رفتند ودرهلوپولی ودر صفحات بحری نرسانیدند در فوسید سکنه هیچ نیافتند بعضی بکره پارناس و بعضی بشهر آمفیسا پناه برده بودند ایرانیان درهمه فوسید اشجاررا مقطوع وابنیه را سوزانیدند ازولایت پاراپوتامین‌ها که کذشته بشهر پانوپه رسیدند درآنجا لشکر بردوقسمت شد زرکزس باان قسمتی که معتبر تر بود عازم آتن کشته واز راه بیوسی بخاك اورکومن وارد شد اهالی بیوسی سوای سکنه پلاته وتسپی سرتسلیم پیش نهادند این دوشهر رازرکزس بکرفت وباخاك یکسان کرد باقی لشکر ازسمت یسار کوه پارناس بجانب دلف رفتند ودر خاك فوسید تزکتازی کردند وشهرهای پانوپه ودولی وایولید را سوزانیدند این قشون قصد تاراج معبد دلف را داشت تا اسباب نفیسه آنجارا برای پادشاه ارسال دارد موافق قول هردوت ایرانیان همینکه بمعبد ملیزو

﴿ اعلانات ﴾

احمد افندی از جراحان عساکر شاهانه که در فن آبله کوبی اطفال مهارت تامه دارد هرروز دراجزاخانهٔ الله ویردیان که درجنب خان شیخ الاسلام در باغچه قپوسی در نمره ٥ واقع است از ساعت شش روز تا هشت می نشیند و هرکس بخواهد طفل خودرا آبله بکوباندخواه در اجزاخانه مذکور وخواه درخان قبول نموده و اجزای تازهٔ آبله کوبی صرف کرده ارباب رجوع خودرا خوشنود خواهد داشت . مهارت مومی الیه در فن آبله کوبی از جانب اهل تجربت خبرداده شده است .

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌اه علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده در مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی . در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلمقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

درمدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی .

درحیدرآباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند .

وهمچنین در بارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند . واین یکی مقرر است که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئ ودیگر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

برونیا نزدیك شدند صاعقه اغلب ایشانرا سوزانید وازکوه پارناس قطعات سنك سراز یرشده بسیاری ازلشکررا تلف کرد وهم صداهای مهیب ازدرون معبد مسموع شد این همه اعجاز بر قلب ایرانیان هراس انداخته همه گریخته ازصرافت اجرای مقصود افتادند آنوقت اهالی دلف بیرون آمده خیلی از ایشانرا کشتند بقیه السیف به بیوسی پناه بردند اما لشکری که باز رکزس بود شهر آتنی را گرفت خلق قلیلی در آنجا بود که بمعبد ملیزو ملتجی شده بودند این معبد در ارك شهر بود ودرب وپنجره آنجا را مسدود کرده بودند ایرانیان ارك را مسخر کرده وسوزانیده ومحصورین را کشتند و معبد را تاراج کردند زرکرس خبرفتح آتن را به ارتبان که در شهر شوس بود داد

(تفصیل جنك بحری در سالامین)

قشون بری زرکزس بعد ازتماشای میدان جنك ترموپل سه روز درهیستید مانده بعد از اوریپ گذشته سه روزه به بندر فالر رسیدند بعداز آنکه همه استعداد برو بحر ایران درآتن و بندرفالر جمع شد زرکزس باحضار رؤسای ملل متفرقه که درلشکر او بودند وهم بهمه ناخداهای کشتیها حکم داد همگی بترتیب شان جای گرفتند پادشاه سیدون درصدر و پادشاه تیرز یردست وسایر رؤسا بترتیب قرار گرفتند زرکزس بتوسط مردونیوس از ایشان مصلحت کرد که با یونانیان دردریا بجنگد یا خیر همگی سوای آرتمیز بجنك رای دادند این ملکه ایراد کرد وگفت که جنك در دریا با یونانیان که در بحر ید طولا دارند ازاحتیاط دو راست وهم اظهار داشت که ایرانیان الحال مالك آتن ودرواقع مالك جمع یونان هستند واگر صبر کنند یونانیان ازجهة نداشتن آذوقه لابد بشهرهای خود پناه خواهند برد زرکزس با اینکه رای ارتمیز را تصدیق کرد چنین پنداشت که باید رای طرف اغلب را قبول کنند و بامید اینکه لشکر بحری درحضور او بهتر خواهند جنگید بدعوا امر داد کشتیها عازم سالامین شده بنظام جنك ایستادند شب در رسید قرار جنك بفردا گذاردند یونانیان ومخصوصا اهالی پلوپونزواهمه گردند ایشان میترسیدند که اگر ایرانیان فایق بیایند درجزیره محصور بمانندومملکتشان بی مستحفظ بماند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ٢٦ شهر ربیع الأول سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

٣٠ مارت ١٢٩٣ و ١١ اوریل ١٨٧٧

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ نباهت ـ کرامی بودن ﴾

از جملهٔ خصائل انسانیت یکی هم نباهت است یعنی شرافت که بفارسی کرامی بودن است این نباهت نه تنها انسان را ازخصائل است . بل یکی از قوای پنجکانهٔ نفوس انسانیه است که اکر آن پنج قوت در شخص موجود نباشد معنیٔ حقیقیٔ انسانی محقق نتواند شد. چنانکه درمقالهٔ نسخهٔ پیش مختصری را از این سخن اشارت رفت . مانند اینکه اکر یکی از قوای پنجکانهٔ معلومه فی المثل در نبات کم باشد معنی نبات باطل خواهد شد و قوام و بقا نتواند داشت همچنین است حال قوای انسانیه که اکر یکی ازعلم و حلم و ذکر و فکر و نباهت را نداشته باشد معنی انسانی تباه و باطل خواهد شد .

حال باید بفهمیم که نباهت چیست تا آنکه آنرا تحصیل کنیم و کرامی بودن کدام است که بی در یافت آن برویم. نباهت هر آنچیزی است که آدمی را از رذائل خصائل اجتناب دهد و از ذمائم اخلاقش بپرهیزاند نباهت هر آنچیزی است که انسان را از دیکر جانوران امتیاز بخشد و برهمهٔ آنها برتری دهد کرامی بودن آدمی باوصافی است که شایستهٔ انسانیت است و باجتناب از کردارهایی است که مغایر شان انسانی است . اکر این چند کلمه را که مکرر می کنیم بمقام تفصیل آورده شرح و بسط دهیم معلوم خواهد کردید که نباهت نه تنهایکی از قوای پنجکانه است بل خود بتنهایی تمامیٔ قوای آن است چه از جملهٔ شرائط شرافت و کرامی بودن انسان علم است انسانی که جاهل است نه شرافت دارد و نه کرامی است

نباهت انسان بحلم و برد باری است و پس ازآن ذکر است یعنی یاد آوردن ازآنچه لایق یاد آوردن است . وفکر کردن درآنچه شایستهٔ تفکر در آن است . پس همه قوتهای نفس انسانیه را از نباهت تنها توان فهمید . واز اینها کذشته نمامیٔ صفات حمیده وخصائل نیك از لوازم نباهت است و این نباهت ملکه ایست که بالفطره و بتحصیل وتمرین درآدمیزاد محقق کردد که از جملهٔ اوصاف حمیده کرم است وجود وعفت واستقامت ووقار وبرد باری وشجاعت وحریت ورأفت وعلو طبع ونیك خواهی وشکران وقناعت وتواضع و کتمان سروا مر بمعروف ونهی ازمنکر و مانند این اوصاف که شایستهٔ حال وشان انسانها است.

پس شرافت و کرامت آدمی محدود و مقدر می شود بقدر انصاف او باوصاف مذکوره وافزوده می شود مقام شرافت و کرامی بودن او با آنمقداری که در تحصیل کمالات و فضائل انسانیه برخود بیفزاید ﴿ وقیمة المرء ماقد کان یحسنه ﴾ قیمت مردبآن چیزی است که اورانیکو نماید .

بالجمله نباهت و کرامی بودن بمعنی عزیزبی جهت شدن نیست چنانکه امروزدرمیان ماها اغلبی باین معنی تاویل کرده میخواهند خودشان را کرامیترین ابنای جنس کنند . ولی این یکی مانند حکایت آن شغالی است که بنخم رنك رفته وپوست خودرا رنکین نمود و برشغالان عرضه کرد که من طاووس شده ام .

﴿ پس برآمد پوستین رنکین شده ﴾
﴿ کین منم طاووس علیین شده ﴾

ولی چون مقام امتحان آید واوصاف طاووسی را از او بخواهند معلوم کردد که طاووس نبوده ودر دعوی خود کاذب است پس باو کوییم .

﴿ بانك طاووسان کنی کوید که لا ﴾
﴿ پس نهٔ طاووس خواجه بوالعلا ﴾

بنابراین آدمی نباید بلاف و کزاف دعوی شرافت و نباهت کند وخودرا از جملهٔ انسانهای حقیقی معدود دارد مکر آنکه اوصاف انسانیت را داشته وآثار و اطوار آنرا قولا وفعلا بنماید .

﴿ تکیه برجای بزرکان نتوان زد بکزاف ﴾
﴿ مکر اسباب بزرکی همه آماده شود ﴾

آری از جملهٔ لوازم نباهت شرم و حیا است کسی که شرم و حیا دارد همه چیز را دارد آدم با شرم مقام خودرامی داند و از حد خودنمیکذرد انسانی که شرم دارد برادران خودرا محترم می بیند وحدود حقوق آنها را تجاوز نمیکند حد هر چیزی را شناخته وبدا نموجب کارمیکند از آدم بی شرم اجتناب باید کرد . و بیشرمترین مردم کسی است که استحقاق کرامی بودن را ندارد و خودرا کرامی و نبیل می پندارد .

اکرچه این مقدمه بطور مطلق دراینجا آورده شد . لکن هرکسی بفراخور حال خود ومقام خودمی تواند این سخنهای مطلق و مختصر را درجاهای مناسب خودجاری کرده و بتفصیل بیاورد . خواه درامور دینی باشد وخواه درکارهای دنیوی ابدانی باشد یاادیانی معاشی باشد یامعادی که ﴿ وادیها بقدرهای خودشان سیلان کردند . ﴾

﴿ داخلیه ﴾

روز یکشنبه گذشته جناب مستطاب صدراعظمی و جناب سپهسالار و جناب مشیخت پناهی وجناب وزیرامور خارجیه بمابین همایون ملوکانه رفته از حضور مکارم نشور حضرت پادشاهی شرفیاب و پس از عرض و استیذان بعض مواد لازمه بر کشته ببابعالی آمده و انجمن خاص و کلا که روز مقرر مجلس مذکور است منعقد گردیده است ۰

جناب منیف افندی ناظر معارف عمومیه روز شنبهٔ گذشته وارد آستان عالی شده روز یکشنبه با جناب مستطاب صدراعظمی ملاقات نموده و بعد از آن بمابین همایون ملوکانه عزیمت و شرفیاب از حضور همایون گردیده وعرض تشکر از مأموریت جدیدهٔ خودشان نموده و از روز دوشنبه بمقام عالی خودشان تشریف برده اند ۰

دیروز معادل شصت عراده توپ کروپ چنبر دار و خیلی مهمات حربیه بطرف (ودین) وقصبهٔ عدلیه فرستاده شده است ۰ و در خصوص نگاهداری حدود و خطوط و سائر مواد متعلقه عسکریه اوامر و تعلیمات اکیده بجمیع اطراف فرستاده شده است ۰

درخصوص (پروتوکول) که از جانب دولتها امضا و ببابعالی هم بطور غیررسمی تبلیغ شده است ۰ چند بار در مجلس خاص وکلا مذاکره کرده ودور نیست قرار قطعی هم دراینباب داده شده است ۰ اگرچه تفصیل معلوم نیست لکن بالقطع آنچه را مغایر حقوق دولت واستقلال و تمامیت ملك است مردود خواهند داشت ۰ و مع ذلك نتیجهٔ کار را نمی توان معلوم کرد ۰

پریروز منشور عالی وزارت جناب احمد وفیق پاشا رئیس مجلس مبعوثان بطور معمول بواسطهٔ مأمور مخصوص بمجلس مبعوثان درحالتیکه دو دسته از عساکر نظامیه بجهة احترام صف بسته بودند رسیده و یك آهنك موزیك نظامی نواخته شده و باحترام تمام منشور عالی مذکور خوانده شده است ۰

درنسخهٔ پیش نوشته بودیم که جنابان احمد وفیق پاشا وسرور پاشا تشکر نامهائی را که ازجانب مجلس مبعوثان وهیئت اعیان درمقام نطق اعلا حضرت سلطانی تنظیم شده بود روز پنجشنبهٔ گذشته بهمرای جناب مستطاب صدراعظم بحضور همایون برده وتقدیم کرده بودند اینك ترجمهٔ تشکرنامهٔ هیئت اعیان را درذیل می نگاریم

﴿ ترجمهٔ تشکرنامه ﴾

بمین شعار معالی عیار ممالك پروری وتبعه نوازی فطری وحقیقی حضرت کریم اخلاق خداوندکاری که بالارث والاستحقاق خلافت کبرای اسلامیه وسلطنت عظمای عثمانیهٔ رونق ساز اشفاقند آثار خیریه وافکار نیرهٔ شاهانه ازروز جلوس موفقیت مانوس شهریاری مشهود ومسرت فرمای انام است ۰ خصوصا میل ومساعدت سنیهٔ پادشاهی که درحق تأسیس قانون اساسی ازفقرهٔ الهام صریحهٔ همایون بسزاواری ظاهر گشته بلندی نیات عاطفت آیات ملوکانه برهمکنان عیان و بدیدار میباشد

دراینباب بعرض تشکرات کامله و بی پایانی که بلا استثناء بر عهدهٔ ذمت تابعیت مفروض است بزبان اتحاد و انجذاب وجدان مجاسرت کرده تقدیم این شکرانه را سرمایهٔ شرف ومباهات خودمی انگاریم ۰

بواسطهٔ مطالعهٔ تواریخ مدونهٔ روزکار در نزد اولی الأبصار مسلم وآشکار است که اقدم واهم مناقب جهان آرای اجداد عظام شاهانه اعتصام بشرع شریف است که جامع حکمت علمیه و عملیه است و مآثر حمیت واشفاق که بمین اهتمام صمیمی بقانون عدل و داد بر مفارق انام مبذول فرموده و بدین واسطه بطور مسلم درمیان ملل و اقوامی بتحت تابعیت ملوکانه انتحاق جسته اند بنیان وفاق و اتحاد محکم گردیده و ذات پادشاهی از این جهات مالك یك جاذبهٔ فوق العادهٔ مؤثره شده اند که عبارت از علت غائیه یك ادارهٔ حکیمانه وحکمت سیاسیه است که مابه القوام همچنان هیئت معظمه میباشد ۰ واین شان بلند عنوان کرانبهانیز بلاشبهه ازثمرات نصفت آیات اسلاف شوکت اتصاف ملوکانه وسلاطین کزین رحمت قرین همایون است که قاعدهٔ جهان پسند رعایت عدل وحقانیت وآزادیٔ آیین که ایشان داشته اندطنین اندازاقطار وامصار است ودراینباب فضل تقدم ومسابقت مر ایشان را بوده است ۰

باقتضای حکم زمان وحوادث کون ومکان دراین اواخر یعنی ازمدتی باین طرف انواع غوائل داخلیه وخارجیه بتعاقب وتوالی بمیان آمده ودرحق فروعات و فعلیات این اساس متین پارهٔ موانع حادث شده و بناچار تغیر وتأخیررا باعث شده بود درآن اثنا بود که ازجانب جلیل المناقب جنت مکان سلطان محمود خان غازی وعبدالمجید خان غازی جداعظم ووالدمعظم حضرت شهریاری آغاز شد باجرای مبادی تنظیمیه وتنسیقیه وتساوی حقوق عمومیه وتأسیسات دیگر که باقتضای وقت وموافق وضع باصل صحیح تطبیق شده ومسلك تصحیح گردیده بود ۰ اگرچه آثار عمران وآبادی که ازانسلاك باینطریق مدنیت منتظر بود بیك نقطهٔ ترقیات که دراطراف حاصل شده است مقترن نگردیده و بتمام مطلب مواصلت نشده است لکن بازخیلی راه طی کرده ودرجهٔ فرق وتوفیر که ما با آن ترقیات داریم تنها به عدم کفایت قوانین ونظامات محمول ومنعطف نمی توانست بشود ودرمقام انصاف اعتراف باید کرد که درمیان تشبثات واجراءات این مطلب واکمال لوازم واحتیاجات باز پارهٔ مسائل ومشاغل بمیان انداخته شده و برای اکمال اصلاحات فرصت کافیه باقی نمانده بود وازاین گذشته درافکار یکجهتی که مروج ومهیج امر تصمیم تعمیم معدلت وتتمیم معموریت است نیز پارهٔ القاءات وسوء تأثیرات حادث ودراین میان تشتت اداره وصرفیات زائده باعث مبتلاشدن بدیون خارجه وگرفتاری ببعض احوال اسف اشتمال

بنابراین مدار استناد آرزوی امنیت بخش که در طریق تلافی مافات ملحوظ می توانستی بشود درنزد همایون شهریاری بالذات و بالخاصه طرف تأمل شده محقق گردید که مدار استناد مذکور مبتنی است بر اینکه درمیان همکی تبعه اتفاق حاصل شده و اداره پرکار افکار و جولان معیار انظار بر روی یك نقطه بوده باشد این است که قانون اساسی اعلان و ایراد و بحکم قانون مذکور مجلس عمومی که مرکب از هیئت اعیان و هیئت مبعوثان است در حضور التفات نشور پادشاهی کشوده شد و متعاقبا نطق همایون خوانده شد که هر فقرهٔ منیفه آن چه قدر مزایا را حاوی بود وبدین واسطه یکایك بنیان معدلت مستحکمتر گردید که ایفای شکر و ثنای آن خارج از حوصلهٔ اقتدار است ۰

این مظفریت معنویه که خصیصهٔ عهد همایون حضرت شاهانه است در مقابل فتوحات ظاهریه که تا حال شده است از جهة آنکه قلوب را مسخر فرمودند یك موفقیت فوق العاده وبی مانندی است که بدین واسطه بجای کوته بینی بر روی اساس مساوات حقوق عامه وعدل حقانیت که ملوك حضرت ملوکانه است نظریات واسعه و حریت تامه پیدا کردد وبا عتماد و اتحادی که از جهة افکار عمومیه حاصل کشته یك حض وحصار محکمی ساخته می شود که در ضدیك بختی و تمامیت مملکت ما بهیچ کونه تشبث واقداماتی مختل و رخنه‌دار نکردد . ممالك وسیعة المسالك شاهانه منبعهای لایحصای ثروت رادارا است وتبعهٔ ملوکانه هرکونه استعداد و قابلیت را مالك است ازطرف قرین الشرف شهریاری مکتب مخصوص ملکیه ترتیب داده شد که محل ومنشأ تربیت مامورین ادارهٔ وپولیتیك بوده باشد و همچنین درضمن آسانی انتشارعلوم وفنون نافعه جابجا دار التحصیلها قرارداده شده در خصوص دقت واعتنا کردن بتکثیر مکاتب موجوده و وسائط تعلیم وتربیت اهالی . وصرف همت درکار انداختن منابع ثروت طبیعیه وتسهیل اقدامات خصوصیه که بدین جهة درجاهایی که از آبادی باز مانده بلطف خدا دراندك زمانی اسباب رفاه ومعموریت فراهم آمده وفاق و امنیت حاصل شود برای وقت برداشتن ثمرات مذکوره آنچنانکه از جانب اشرف همایون انتظار فرموده شود تبعهٔ پادشاهانه نیز بدان مقیاس منتظر ومترقب خواهند بود .

حقوق متنوعه ومتفرقهٔ افراد تبعه بسوق طبیعی این اصول محاسن شمول در نقطهٔ یکدلی ویکجهتی متحد شده همکی بالاتفاق وسر برشوکت شاهانه را که مقدمترین چیزها میدانند عروة الوثقای نجات وسلامت خودشان کرده و برای ترقی وعمارات و اصلاحات متفقا صرف مقدورمی نمایند . وهمچنین درصورتیکه یك تمایل وخلاف کاری جزئی یا کلی که بشان و استقلال عالی سلطنت سنیه بر خورد اتفاق یفتد منع و ابطال آنرا اقدم آمال خودشان ساخته یکدل ویکزبان جملهٔ ایشان بیك بار هرکونه جان فشانی رااختیار کنند و در این اغور بذل جانرا مایهٔ افتخار خود سازند بشکرانهٔ این نعمت عمیمه چنانکه بالجمله تبعهٔ شاهانه درمقابل عزیمت قویهٔ شاهانه که در حق تبعیت برقانون اصول و اساسی نهادند دشواریها واشکالاتی که الآن هست چه ازجهة مالیه وچه ازجهة اصول اداره در اندك وقتی همکی محو وزائل کردد . زیرا که اعتقاد قوی داریم که این مشکلات از قبیل امور عارضیه برملك و مملکت است .

از جملهٔ نظائف وظائف که برذمت صداقت مالازم ومتحتم است این است که اتفاقات آخری عساکر منصورهٔ حضرت پادشاهی اینهمه شجاعت و دلیری ابراز کرده وتماشای مباهات افزا را بنظرکاه جهان عرض کردند یعنی دراغور وظیفهٔ مقدسهٔ محافظهٔ حقوق وتمامیت سلطنت سنیه درزیر رایت ظفر آیت عثمانی که بفوز ونصرت شعشعهٔ اشتهارش عالمکیراست تبعهٔ مختلفة الادیان شاهانه که یکجسم ویکوجود شده بضرب اعدا قیام ودر میدان عزم وزرم نصب نفس اهتمام کرده غبطه فرمای دلاوران اسلاف شده من کل الوجوه اطمینان بخش قلوب انام کردید . پس بنابراین در اینمقام عرض تشکر وستایش را وظیفهٔ نظیفهٔ خود میدانیم .

اعلا حضرت پادشاهی (مجلس اعیان) را برای محافظت ونکهبانی قوانین و آداب عمومیه وبمذاکره وتمشیت مصالح عامه مأمور ومأذون فرمودند که درمیان حفظ حقوق مقدسه شان بلند متبوعیت معظمه که بذات بیهمتهای شاهانه وحکومت سنیهٔ ملوکانه متعلق است ووظائف اصلیهٔ تابعیت وشرائط اساسیهٔ مطاوعت بوظائف خود قیام نماید . مجلس مذکور راست که همت وغیرت خودرا بطوری که اقتدار دارد باصول محاسن شمول اداره که بکمال موفقیت تأسیس فرموده شده است بکار برده وظائف خدمت خودرا ایفا نماید . واهتمام کند که تبعهٔ صادقهٔ ملوکانه وکسانی که درجرك واطراف آنها است عن قریب تهذیب وتصحیح اخلاق خود کنند . وهمچنین در خصوص رسیده کی بجهات لزوم وحقانیت لوائح ومضبطه‌ها که از جانب بابعالیٔ آن اعلا حضرت تنظیم واز جانب مجلس مبعوثان قبول شده وبمذاکرهٔ هیئت اعیان حواله می‌شود آنها از جادهٔ تدقیق کذرانیده وهرکونه مبالغات که برحسب وظیفهٔ خودکه بموجب قانون اساسی بانها اعطا شده است هرکونه افراط وتفریط رادرآنها می‌بینند اصلاح وتعدیل نمایند . وهمچنین درخصوص دیکر تکالیف ووظائف مرتبهٔ خودشان تراخی وقصور را جایز نداند . لاجرم درهیچ وقت وخصوصا درکارهایی هم که لیاقت ماباهمیت وظائف ما کفایت نکند درخیر ومنفعت عامه وصداقتی که مفروض ذات شوکت سمات حضرت تاجداری است حرکت خلافی از ما سر نخواهد زد برای بیان شکرانه وعرض مافی الضمیر خود بپایهٔ سریر معدلت مصیر شهریاری جسارت کردیم . پس از احاطهٔ عالم شمول جناب ملکداری درهرحال امر وفرمان حضرت خداوندکار ولی الامر والاحسان را است . فی ۱۶ ربیع الاول ۹۴ وفی ۱۹ مارت ۹۳

خدمت جلیلهٔ نیابت حرم شریف حضرت نبوی علیه الصلوة والسلام بعهدهٔ سعادتمآب تحسین آغا آغای اسبق دار السعاده محول کردید .

نظارت تلکراف و پوست بعهدهٔ سعادتمآب عزت افندی معاون سابق نظارت مذکوره محول شد .

(مسیو لایارد) سفیر موقت دولت انکلیس روز جمعهٔ آینده را میکویند وارد اسلامبول خواهد شد .

درخصوص پروتوکول دولتهای شش کانه جوابنامه از جانب بابعالی تنظیم وبرای عرض حضور اقدس اعلا حضرت پادشاهی بمابین همایون فرستاده شده است . بابعالی از جهت اینکه دولتهادولت علیه را برای مذاکرهٔ پروتوکول دعوت نکرده وخودشان نوشته و امضا نموده اند دول مشارالیهم را پروتست کرده است . بعلت اینکه این فقره مغایر حقوق دول وملل است . در جواب ضبطنامهٔ (کونت شوالوف) بابعالی نوشته است که دولت متبوعه خود در صدد اجرای اصلاحات است ومتفرق نکردن عسکر روسیه را منوط باین کردن چیزی زائید یست درخصوص صلح قره طاغ نیز بابعالی با اینکه بطور ملایمت ومسالمت رفتار میکنند دولتهای بزرك باید بقره طاغ سپارش نمایند که بقاعدهٔ ملایمت رفتار کنند .

درخصوص قتل وجنك تازه که درضبطنامه مندرج است بابعالی پروتست میکنند وبعد از آن درباب متفرق کردن روسیه عساکر خودرا چون

دولت مشارالیها بدولتهای اوروپ مراجعت کرده است و بابعالی نیز مثل سابق دولت روس را بنظر یك دولت دوستی می بیند بطوریکه قاعده است یك مأموری به پتربورغ خواهد فرستاد .

(از کازت استانبول نوشته شد)

از قراریکه روزنامهٔ (کوریه دوریان) بیان می کند و مأمورین قره طاغ بجهة اینکه ازجانب بابعالی جواب قطعی بایشان داده شده است فردا که روز پنجشنبه است از اسلامبول بطرف قره طاغ عزیمت خواهند کرد .

✻ تلگرافنامها ✻

تلگرافنامه‌هایی است که در روزنامهای وین و مجار نوشته اند .

هوجه یك ۱۷ ربیع الاول

جمیع کوماندانهای اردو امر کرفته اند که بکشنف بروند . ودر تدبیر نزدیك شدن اردوی جنوب بحدود مملکتین میباشند .

راغوزه ۱۹ ربیع الاول

سبب اصرار نمودن قره طاغیها در مطالب خودشان اخبار تلگرافنامهایی است که از بوسنه به (چتینه) امده است .

وین ۲۱ ربیع الاول

چندی که مایهٔ خیال اوروپ شده است استعفا کردن پرنس بسمارك بطور موقت یا دائمی است. روزنامهای اینجا از استعفای پرنس مومی الیه اظهار افسوس می کنند .

لندن ۲۲ ایضا

پروتوکول بمجلس مبعوثان ومجلس لوردها عرض شد خلاصه اش این است .

دول معظمه بیان می کنند که اصلاح کردن وضع حال عیسویان وعلاوه بر اصلاح موعوده درحق بوسنه وهرزکوین و بلغارستان که بابعالی باختیار خود مجری خواهد داشت بقای اتحاد دولتها بواسطهٔ اجرای اصلاحاتی که پیشتر قبول شده ومؤید منافع عمومیه است دربارهٔ حفظ آسایش مشرق زمین موثرترین تدابیراست .

وعلاوه بر این دولتهای بزرك بعد ازاظهار خشنودی ازکذشتن امر صلح درمیان بابعالی و صربستان امید واری خودشان را بیان می کنند براینکه برای حصول صلح وصلاحی که بطور دائمی درمیان بابعالی وقره داغ برقرار باشد خطوط امتیازیهٔ قره طاغ تصحیح بشود وکشتیهای قره طاغیها درر ودخانهٔ (بو یانا) بآزادی سیر وحرکت نماید. مقاولاتی که تابحال عقدشده ودرآینده عقد خواهد شد یك مقدمهٔ آسایش عمومی است وبجهة تأیید این مطلب دولتهای بزرك آماده هستند براینکه بغیر ازقوهٔ عسکریه که درحال حضر لازم است تمامیٔ قوت جنك که جمع آوری شده است متفرق کرده شود . ودعوت می کنند بابعالی را براینکه ازاصلاحات لازمه که درکونفرانس بمیان آورده شد وبابعالی مهیا بودن خودرا باجرای قسم مهم انرا بیان نمود دراندك وقتی مجری بدارد ودول معظمه امیدواری دارند که باستناد تحریرات عمومیه که جناب وزیر امور خارجیه دولت عثمانیه که بتاریخ ۱۳ شباط فرنکی نوشته و بیاناتی که مرخصهای دولت علیه در کونفرانس بسفرای دول خارجه اظهار نمودند بابعالی از آسایش عمومی حاضره استفاده کرده

در خصوص آرامی وسکونت وصلح وصلاح فرنکستان آنچه برآی اصلاح اوضاع عیسویان لازم است ازروی حقیقت وواقع تدابیرلازمه را بکمال اهتمام بکار برد بابعالی میداند که در اینباب هرقدر بطور موثر اظهار ثبات واستقامت نماید موافق شان ومنافع دولت عثمانیه خواهدبود .

مأمورین ووکلای دول معظمه درخصوص اجرای مواعیدی که دولت علیه می نماید دقت ونظارت خواهند کرد .

اکر چنانکه اوضاع عیسویان اصلاح نشود دول معظمه برعهدهٔ خودشان میدانند که بیان کنند برای کرفته شدن جلواشکالات این اوضاع که مغایر منافع ومصلحت کارخودشان وعموم فرنکستان است . وبنابراین درمیان خودشان مذاکره وقراری خواهند داد که سعادت حال عیسویان ووضع وصلاح فرنکستان را تامین وتأیید کنند وبرای حصول این مقصد تدابیری راکه لازم است اندیشیده وقرار آنرا بدهند .

کونت شوالوف (ایلچی دولت روس درلندن) درضمن یك ضبط نامهٔ که مربوط پروتوکول است بنام دولت متبوعهٔ خود بیان کرده است که اکر باقره طاغ صلح بشود وبابعالی نصائح نیکخواهانهٔ دولتهارا قبول نماید وقوت جنك خودرا ازسرحدات پس بکشد و باجرای اصلاحاتی که در پروتوکول بیان شده است جدا مباشرت نماید و برای ترك سلاح مأمور مخصوصی به پترسبوغ بفرستد . اعلاحضرت ایمپراتور روس نیز موافقت خواهد کرد که ترك سلاح نماید وغائلهٔ جنك ازمیان برداشته شود . ولی مع ذلك هرکاه ناملایماتی مانند همان اعتسافات که از بلغارستان ظاهرشد بظهور برسد آنکاه دولت روس از ترك سلاح صرف نظر خواهد کرد .

(لورد درپی) وزیرامور خارجیهٔ انکلیز هم در بیانامهٔ که نیز مربوط به پروتوکول مذکور است می نویسد که دولت انکلیس محض بملاحظهٔ محافظت صلح وصلاح اوروپ پروتوکول را امضا کرده ولی هرکاه چنانکه ترك سلاح نشود وصلح وصلاح درمیان دولت عثمانی ودولت روس مقرر نکردد پروتوکول مذکور را بنظر مفسوخی وبلاحکم دیده خواهدشد .

موسیو (مانابره) ایلچی دولت ایتالیا نیز بیانامهٔ نوشت که دولت ایتالیا نیز داخل این اتحاد واتفاق شده ومادامیکه این اتحاد برقرار است احکام آنرا مرعی خواهدداشت .

بلغراد ۲۲ ایضا

مسیو ریستیچ که بسناتور معین شده بود در مدیریت خارجیه ورياست مجلس مدیران برقرار . وشغل وکالت پولیتیك مملکتین ملغا کردید .

بکرش ۲۲ ایضا

روزنامهٔ رسمی نظامنامهٔ را که متعلق بعساکر موجوده بود منتشر کرد عساکر موجوده عبارت از یکصد وچهل هزار نفراست وازجمله آنها پنجاه هزار قشونی هستند که در حضر زیرسلاح اند ونود هزار دیکر قشون مستحفظ میباشند .

پاریس ۲۲ ربیع الاول

درمیان مردم شایع است که جناب مدحت پاشا با دولك دوکاز در مارسیل ملاقات کرده است

پتربورغ ۱۷ ربیع الاول

از قرار مقالهٔ که کازت (غولوس) نشر کرده . امضا نمودن پروتوکول اجبار کردن بابعالی است بقبول تکلیفات کونفرانس مفسوخ تکلیفاتی که روسیه بجهة متفرق نمودن اردوهای خود ببابعالی کرده اگر اجرا نشود دولت روسیه باخبار جنك کردن مجبور خواهد شد .

برلین ۱۸ ربیع الاول

پروتوکول نه بصلح بلکه با لعکس منتج جنك می نماید . مسئلهٔ ترك سلاح باعلان جنك سبب خواهد شد .

برلین ۱۸ ربیع الاول

از قرار بیانات سفارت روسیه ومنسوبین آن دولت روسیه درنزدیکی اخبار جنك خواهد کرد.

برلین ۱۹ ایضا

سبب استعفای پرنس بسمارك این بوده است که نمیخواسته است بدولت روس معاونت نماید .

وین ۱۸ ایضا

درخصوص پروتوکول رقابتی که درمیان روزنامهای انکلیس وروسیه حادث شده است بطوری است که امنیت بصلح نمی شود .

لندن ۲۲ ربیع الاول

خبرهایی را که از اسلامبول رسیده است دردائرههای پولیتیك درصورت صلح ومسالمت دیده می شود .

پترپورغ ۲۲ ایضا

اعلاحضرت ایمپراطور امسال را باآبهای کرم (امس) نخواهند رفت واین فقره ازبابت پولیتیك بهیچ سببی مبنی نبوده تنها بسبب عدم تجویز حکیمها بوده است .

حبس وگرفتاری طرفداران اشتراك اموال روزبروز درزیاد شدن است ودر روسیه اغتشاش هست .

برلین ۲۴ ایضا

اعلاحضرت ایمپراتور امشب با پرنس بسمارك ملاقات خواهد کرد .

دوك (ولاد مرغران) روسیه در ۱۲ نیسان فرنکی که مطابق ۲۷ ربیع الاول است باینجا خواهد آمد وبعد (بسؤیس) عزیمت خواهد کرد .

وین ۲۲ ایضا

کونت اندراسی باقامتکاه خودکه در (تهرید) است عزیمت کرد . ومیکویند که این عزیمت کونت مشارالیه از راه پولیتیکی بوده است .

وین ۲۳ ایضا

اعلا حضرت ایمپراتور بوین مراجعت کرد .

روما ۲۳ ایضا

مسیو قورتی سفیراسلامبول دولت ایتالیا مامور شد که به محل مأموریتش مراجعت نماید .

برلین ۲۳ ایضا

پرنس بسمارك قطعیا بشغل خود مباشرت نمود . اما بجهة مدت کمی رخصت طلب مینماید

آتنه ۲۱ ربیع الاول

مقاوله نامهٔ استقراض بجهة ده ملیان دراهمی از طرف سرمایه‌داران امضا شد .

انعقاد مجلس پارلمنت را باروزنامهها اعلان نمودند که به اول ماه آینده خواهد شد . ودر پارلمنت مذکور بجهة اجرای قانوننامهٔ عسکریه ببعض تدابیر اشتغال خواهند نمود .

آتنه ۲۲ ایضا

پنجشنبه آینده عید ملی است . استقراض ده ملیان دراهمی ازیکطرف درکار جمع شدن است . عساکر ردیف صنف اول درماه آینده جمع خواهند شد .

برلین ۲۳ ایضا

پرنس بسمارك بحضور اعلاحضرت ایمپراتور رفت ودر دوازدهم همین ماه نیسان فرنکی که مطابق بیست وهفتم ربیع الاول است مشارالیه باتفاق پرنسیس عازم سؤیس خواهد شد ودر اثنای مرور از برلین با اعلاحضرت ایمپراتور ملاقات خواهد نمود .

وین ۲۴ ربع الاول

کونت اندراسی رفتن خودرابه (ترب) که درنظر داشت بتاخیرانداخت .

روما ۲۴ ربیع الاول

بقدر پانصد وده طغرا نوشتجلت واوراق که درخصوص مسئلهٔ شرقیه درمیان دول خارجه رد وبدل شده بود درضمن کتاب سبز چاپ شده باعضای پارلمنت دولت ایتالیا تقدیم شد .

لندن ۲۴ ربیع الاول

درخصوص موادی که درضبطنامهٔ علاوهٔ پروتوکول نوشته شده است ازجانب مخالفین قرار داده شده است که درضد بیانات لورد دربی بیان نامه بمجلس عامهٔ پارلمنت داده شود .

لندن ۲۴ ربیع الاول

(مسیو هاردی) وزیر جنك انکلیس درمجلس عامه بیان کرده است که حدوث اغتشاش در بوسنه وهرزکوین راقونسل انکلیس که درسرای بوسنه اقامت دارد نوشته است . ولی اغتشاش که روایت می شود خالی از مبالغه نبوده است .

لندن ۲۴ ربیع الاول

(مارکی هارتینغتونغ) روز جمعهٔ آینده طلب خواهد کرد که تقریرنامهٔ پرنس غورچاقوفه ونوشتجات دیپلوماتیکی که متعلق به پروتوکول است بمجلس عوام تقدیم کرده شود .

پرم که درالمانیا است ایضا

درجمعیتی که در (بورسه) شده بود قرار داده شده است که پرنس بسمارك درمأموریت خود برقرار بماند . وطلب نمایند که پولیتیك پرنس مومی الیه در پارلمنت المانیا باید ملتزم دانسته شود .

پاریس ۲۳ ایضا

درنطقی که ناظر معارف فرانسه در(سوربون بیان کرده است بجهة اینکه فرانسه صلح را آرزو میکند بقاودوام صلح ومایل است .

ترجمهٔ ورقهٔ مرسوله ازجانب کومیسیون اعانهٔ حربیه است که درباب والای سرعسکری می باشد .

جناب رب مجید ملت ناجیهٔ اسلامیه را روز بروز مؤید و روز افرون فرماید . برحسب رعایت پیروی کردن اعظم ارکان اسلامیت ونقطهٔ اجتماع امت که عبارت از کلمهٔ علیای توحید است این اوقات که بغات وطغات بممالك اسلامیه وتبعهٔ صادقهٔ که مودوع دست معدلت پیوست جناب حامی دین مبین وخلیفهٔ سید المرسلین اعلا حضرت پادشاه اسلامپناه است تجاوز وهجوم کرده ودر اغور دفع وتشکیل آنها غائلهٔ جنك وهنکامهٔ قتال برپا کردیده وازعساکر اسلامیه بعضی شهید ومجروح شده بودند ازجانب جمعی ازمسلمانان غیرتمند هندوستان پیشتر مبالغی بطور اعانت برمصارف مجروحین وارامل وایتام شهیدان لشکر اسلام جمع کرده وفرستاده بودند این بار نیز برای مصارف مجروحین وخستکان معادل هفده هزار وهشتصد وپنجاه ودور وپیه و پازده آنه وسه پائی بشهبندر خانهٔ دولت علیهٔ مقیم بمبئ تسلیم شده معاملاتی که دراینباب ازجانب کومیسیون مخصوص حربیه بایستی بعمل آوردهشد ومحقق شد که این کیفیت درنزد عالی حضرت خلافت پناهی قرین کمال محظوظیت شده وازجانب سامی جناب مستطاب صدراعظم افخم نیزدر اینباب ستایشنامهٔ مخصوص تسطیر و بشهبندر خانهٔ مذکور فرستاده شده و بواسطهٔ روز نامهاهم اعلان واشتهار داده شد که عموم خلق جهانرا اسباب اطلاع وبشارت شود اینك اسامی اشخاص محترم وغیرتمند که این بار همت کرده واعانه داده اند از روی دفتری که ازشهبندر خانهٔ مذکور فرستاده شده است برای بیان شکرانیت ازجانب عموم ملت بقرار ذیل درج می شود

پای آنه روپیه

« « ۰۰۳۰ عبدالطیف صاحب لونزی قاضی شهر بمبئ
« ۱۲۲۵ میان لعل دین صاحب ومیان فیروز دین صاحب وزیر راجهٔ کشمیر وجمو
« ۰۱۳۰ مولوی فرحت اه صاحب وهدایت اه صاحب وعائله شان
« ۰۰۵۰ حاجی عطا اه کشمیری
« ۰۰۱۵ احمد شاه کشمیری
۸ ۰۰۰۲ سید سراج الدین بن سید نواز
« ۰۰۰۲ محمد صالح ناکهانزی
« ۰۰۰۲ مولوی اه ورلی صاحب
« ۰۰۰۵ مقبول شاه کشمیری
« ۰۰۰۲ مولوی حاجی رحمت اه
« ۰۰۰۵ قاضی غلام علی صاحب مهری
« ۰۰۱۵ حاجی محمد ابراهیم صاحب شیخ بهیکن
« ۰۰۰۵ ملا فقیر اسماعیل بیا
« ۰۰۰۲ محمد اسماعیل چلمائی
« ۰۰۰۲ شیخ اسماعیل کلاب کر
« ۰۰۰۱ غلام محی الدین چلوان
« ۰۰۰۲ احمد صاحب نکنواری
« ۰۰۰۱ ابا محمد کراه
۸ ۰۰۱۰ محمد علی شیخ بهیکن
« ۰۰۰۵ عبدالکریم نور محمد کهتری
« ۰۰۰۵ قطب الدین صاحب کونچابی
« ۰۰۰۱ حاجی میان کونچابی
« ۰۰۰۱ محمد ابراهیم صاحب پاوکی
« ۰۰۰۲ داد ومیان بن عبدالقادر
« ۰۰۰۱ ابراهیم علی شاه
« ۰۰۰۱ محمد اسماعیل نکارچی
« ۰۰۰۳ قطب الدین صاحب تنکیکر
« ۰۰۰۱ حاجی شیخ عبدالقادر
« ۰۰۰۲ بهاءالدین صاحب ماماپرو
« ۰۰۰۱ ملا محمد حسین پنیکر
« ۰۰۰۲ شیخ عثمان لونباری
« ۰۰۰۱ پیر محمد کهمبایتی
« ۰۰۰۱ ملا محمد حسین لنبورا
« ۰۰۰۱ سلیمان خلیفه
« ۰۰۰۱ راجن میان بن احمد میان
« ۰۰۰۱ احمد ولی کهتری
« ۰۰۰۱ کهتری اسماعیل ایوب
« ۰۰۰۱ بهاءالدین صاحب پنکارکر
« ۰۰۰۱ کهتری میان نتهو
« ۰۰۰۱ نور محمد حسن کمان کر
« ۰۰۰۱ محمد اسماعیل تاشی والا
« ۰۰۰۲ سید برهان الدین صاحب
« ۰۰۰۱ اسود احجانی
« ۰۰۱۰ نور محمد میتها بکهاروالا
« ۰۰۰۵ محمد حسین صاحب پتیل
« ۰۰۰۱ میر حسین شریف حکیم
« ۰۰۰۷ شهاب الدین صاحب بن قطب الدین صاحب تنکیکر
۸ ۰۰۰۰ محمود میان کشمیری
« ۰۰۰۱ بابا صاحب بری
۸ ۰۰۰۰ کرنیا مستری
« ۰۰۰۲ حاجی ابراهیم یامبوس والا
« ۰۰۰۱ فضل الدین صاحب چورکهی
« ۰۰۰۱ یعقوب نور محمد کهتری
٤ ۰۰۰۰ سید صاحب مغربی
۸ ۰۰۰۰ سبحان بابا کشمیری
« ۰۰۰۲ شیخ محمود ژهولارکر
« ۰۰۰۲ صالح محمد کهتری
« ۰۰۰۲ محمد ابراهیم صاحب بهانکر
« ۰۰۰۲ حاجی شریف غلام صاحب لونژی
« ۰۰۰۱ محمد حسین صاحب اندیلرکر
« ۰۰۰۱ قمرالدین صاحب بزرك
« ۰۰۰۱ احمد صاحب کرنانکر
۸ ۰۰۰۰ محمد سعید تنکیکر
« ۰۰۰۱ قمرالدین صاحب کوکانی
« ۰۰۰۵ شیخ علی صاحب اباری
۸ ۰۰۰۰ حسام الدین تهلیکر
« ۰۰۰۱ رجب یوسف کهانچی
« ۰۰۰۲ باپو صاحب سرهنك
« ۰۰۰۲ حکیم محمد حسن خان
« ۰۰۰۱ محمد قاسم بن شیخ احمد چاندخان
« ۰۰۰۲ غلام محی الدین فرید
« ۰۰۰۱ بهاءالدین رام راجکر
« ۰۰۰۱ محمد حسین چورکهی
« ۰۰۰۱ قطب الدین صاحب پتیل
« ۰۰۰۱ حسن جمال بکهار والا
« ۰۰۰۱ حاجی بچو بکهار والا
« ۰۰۰۱ محمد یونس هسپوری
« ۰۰۰۱ علی بهائی کهیما
« ۰۰۰۲ ستار نا مستری
« ۰۰۰۱ محمد کهار والا
« ۰۰۰۱ فقیرا مقدم
« ۰۰۰۱ محمد ابراهیم خان لوریکر
« ۰۰۰۲ بهاءالدین نالکهانژی
۸ ۰۰۰۰ عثمان شمار
« ۰۰۰۱ محمد ابراهیم ماماپیرو
« ۰۰۰۱ سید غلام محی الدین ابن سید غلام حبیب
۳ ۱ ۰۰۰۰ ملادین محمد
« ۰۰۰٤ اچهامیان پینی والا
« ۰۰۰۲ منشی علاءالدین صاحب خطیب
« ۰۰۰۱ عمر خمیسه
« ۰۰۰۱ غلام محی الدین دودکلی

« « ٠٠٠٢ محمد سعید پاکهموڑی
« ٠٠٠١ محمد اسماعیل پنجابی
« ٠٠٠٢ مخدوم میان دو پاری
« ٠٠٠٥ قطب الدین نا یك بال
٨ ٠٠٠٠ شرف الدین تنکواری
« ٠٠١٥ سید خان دربار
٨ ٠٠٠٠ صاحب خان
« ٠٠٠١ عبدالحکیم صاحب اوندیرکر
« ٠٠١٠ آلهی بخش رنکریز
« ٠٠٠١ امیرالدین کونچابی
« ٠٠٠١ غلام محی الدین یازر
« ٠٠٠٥ سراج الدین صاحب

٣ ٥ ١٦٦٠

بمبئ محلهٔ نبکالی پوره

« ٠٠٠٢ حسین محمد چربهری
« ٠٠٠١ شیخ احمد صورتی
« ٠٠٠٥ میان جان صوبیدار
٨ ٠٠٠٢ عبدالرزاق کشمیری
« ٠٠٠٥ سید علی ابن سید قطب الدین کلیانکر
« ٠٠٠١ سید عبدالغفور
« ٠٠٠١ غلام صاحب ممدولی
« ٠٠٠١ حافظ صاحب
« ٠٠٠١ ابراهیم صاحب صورتی
« ٠٠٠٣ محمد اسماعیل چیولی
« ٠٠٠٢ ابراهیم صاحب روکهی
« ٠٠٠١ محمد علی جهتم
« ٠٠٠١ امین صاحب انتولی
٨ ٠٠٠٠ محی الدین صاحب ژادری
٨ ٠٠٠٠ اسماعیل خان
« ٠٠٠١ عبدالرحمن اکرواری
« ٠٠٠٢ شیخ حسن
« ٠٠٠٠ حسام الدین اکهرواری
٨ ٠٠٠٠ دادومیان کرکری
« ٠٠٠١ شیخ داود
« ٠٠٠١ بالا سردار
« ٠٠٠٢ میرزا احمد بیك
« ٠٠٠١ ابراهیم صاحب حوالدار
« ٠٠٠١ احمد صاحب کردم
٨ ٠٠٠٠ بالومیان
« ٠٠٠٣ غلام محی الدین اکهرواری

« « ٠٠٠٢ محمد اکبر سرهنك
« ٠٠٠٢ معلم صاحب اوبهاری
« ٠٠٠١ فقیر صاحب درویش
« ٠٠٠١ غلام حسین صاحب دانژبکر
« ٠٠٠١ بابامیان دها مسکر
« ٠٠٠١ حسن مجاور
« ٠٠٠٤ فقیر محمد هندستانی
« ٠٠٠٥ غلام مصطفی
« ٠٠٠٢ حاجی عبداه خان
« ٠٠٠٥ حاجی حسن سرهنك
٨ ٠٠٠٠ محمد قاسم مقری
« ٠٠٠١ عبدالغفار کابلی
« ٠٠٠١ حاجی کرم اه
« ٠٠٠١ شیخ ادریس پرچولکر
« ٠٠٠٥ حسن عرب
« ٠٠٠٢ حبیب اه
« ٠٠٠١ فضل الدین بنکالی
« ٠٠٠٢ دیوان علی مستری
« ٠٠٠٢ کریم خان بنکالی
« ٠٠٠١ شیخ آدم
٨ ٠٠٠٠ بهکو سرهنك
« ٠٠٠١ اسماعیل کاکاواری
« ٠٠٠٢ فخرالدین قریشی
٨ ٠٠٠٠ سید زین الدین حوالدار

« ٥ ٠٠٠٨

بمبئ محلهٔ چهتری سارنك

« ٠٥٠٠ بمعرفت حافظ عبد القادر چاندلی و شرف الدین خان متولیان محلهٔ مذکوره

جماعت میمنان ساکنان بمبئ

« « ١٠٠٠ حاجی ذکریا احمد
« ٠٥٠٠ حاجی آدم اسماعیل
« ٠٧٥٠ حاجی محمد صدیق
« ٠٥٠٠ حاجی ابابو صدیق
« ٠٥٠٠ جوسب احمد ساکن پالی تهانه
« ٠٥٠٠ حاجی عثمان واحدنا
« ٠٥٠٠ جا کوب پرتا
« ٠٥٠٠ حاجی عبدالله نور محمد
« ٠٥٠٠ حاجی کل محمد عبدالرحمن
« ٠٢٥٠ حاجی الله رکهیا حوسب انیژکو
« ٠٢٥٠ حاجی جوسب نور محمد
« ٠٢٠٠ حاجی اسحاق سوپ

« « ٠٢٥٠ حاجی یار صالح محمد
« ٠٢٠٠ حاجی محمد حاجی اسماعیل
٤ ٠١٢٥ حاجی اسماعیل فضل
« ٠١٠٠ حاجی احمد سلیمان
« ٠١٠٠ حاجی اسحاق الیاس
« ٠١٠٠ حاجی هارون الانی
« ٠١٠٠ حاجی محمد ذکریا
« ٠١٢٥ حاجی اسماعیل ساؤ
« ٠٢٠٠ حاجی میتها قاسم
« ٠١٠٠ حاجی فقیر محمد موسی
« ٠١٢٥ حاجی نین سی داؤجی
« ٠١٥٠ ذالا بارلا
« ٠١٠٠ حاجی الله رکهیا سمجهن
« ٠١٠٠ حاجی عیسی فضل الله
« ٠١٠٠ حاجی نتهو محمد
« ٠٠٧٥ حاجی طالب عربی
« ٠٠٥٠ حاجی جان محمد عبد الخالق
« ٠٠٥٠ حاجی جعفر محمد حاجی هاشم
« ٠٠٥٠ حاجی اسماعیل محمد
« ٠٠٦٠ حاجی هاشم اکرا
« ٠٢٥٠ حاجی مولانا سلیمان
« ٠٢٠٠ حاجی اسماعیل حیتها
« ٠٢٥٠ حاجی عبدالستار طالب
« ٠٠٢٥ حاجی جوسب عبداه
« ٠١٠٠ حاجی صدیق حبیب
« ٠١٠٠ حاجی عثمان ذکریا
« ٠٠٢٥ حاجی عبدالرحمان بهوریل
« ٠١٠٠ حاجی اسماعیل کل محمد
« ٠٠٥٠ حاجی اسماعیل خالق دنیا
« ٠٠٥٠ حاجی هشم اه رکهیا
« ٠٠٢٥ حاجی جونس نیتهو
« ٠٠٢٥ حاجی ذکریا صالح محمد
« ٠٠٢٥ حاجی جان محمد الانا
« ٠ ٢٥ حاجی جوسف حاجی اه رکهیا
« ٠ ٥٠ حاجی احمد سلیمان
« ٠٠١٠ حاجی شریف
« ٠٠٠٥ حاجی هاشم جان محمد
« ٠٠٠٥ حاجی جوسب مولدنیا
« ٠٠١٠ حاجی محمد دوسل
« ٠٠٠٥ احمد آدم
« ٠٠١٥ حاجی احمد ابراهیم
« ٠٠١٠ حاجی الیاس ادم
« ٠٠١٠ حاجی رحمت اه حاجی کریم
« ٠٠٣٠ حاجی هاشم کادا

« « ۰۰۲۵ حاجی جان محمد هاشم
« ۰۰۲۵ حاجی جمعه سوکور
« ۰۰۵۰ حاجی الیاس واسماعیل الانا
« ۰۰۲۵ حاجی جوسب احمد
« ۰۰۳۰ حاجی اسماعیل نورمحمد
« ۰۰۲۵ کم نام
« ۰۰۲۵ حاجی دادا صالح محمد
« ۰۰۲۵ حاجی میو پیردهوا
« ۰۰۲۵ حاجی عرب جوسب
« ۰۰۵۰ حاجی هارون اسماعیل
« ۰۰۱۵ حاجی اه رکهیا فضل
« ۰۰۲۵ حاجی مولانا الدها
« ۰۰۵۰ حاجی اسحاق نورمحمد
« ۰۰۵۰ حاجی رحمت اه کیکا
« ۰۰۲۵ حاجی عرب عمر
« ۰۰۵۰ حاجی جوسف عثمان
« ۰۱۰۰ حاجی عبد الرحیم کادو
« ۰۱۰۰ حاجی عبدالکریم
« ۰۱۰۰ حاجی عبدالشکور
« ۰۵۰۰ حاجی واحدنا قاسم
« ۰۲۵۰ حاجی واحدنا ابراهیم
« ۰۲۰۰ حاجی اسماعیل ایوب صدیق
« ۰۰۵۰ عبدالخالق باو
« ۰۰۲۵ حاجی رحمة اه بلینا
« ۰۱۰۰ حاجی ساجی ژوسل
« ۰۰۵۰ جوانو محمد
« ۰۰۵۰ جعفر حاجی جونس
۱۰ ۰۰۰۹ خمیسه جمعه

« ۱۴ ۱۱۶۶۴

متفرقه ساکنان بمبئ

« « ۰۲۰۰ امام بخش متیم سیوژی
« ۰۲۰۰ حاجی حسن قله داری
« ۰۵۰۰ حاجی ضایح بهائی راندیری
« ۰۰۰۲ زنی از مشقت خود پیدا کرده

« « ۰۹۰۲

دهلی

« « ۰۰۲۵ حضرت مولوی سیدنصرت علی صاحب
« ۰۰۲۵ مولوی علی احمد صائب
٤ ۰۰۰٤ حضرت سکندریارخان صاحب

« ۸ ۰۰۰۱ نا معلوم
« ۰۰۰۵ شیخ رحیم اه صاحب سوداکر

« ۱۲ ۰۰۶۰

ازمدرسهٔ دیوبند وضلع سهارنپور

« « ۰۰۸٤ ازمدرسان ومهتمان اسلام مدرسهٔ دیونید
۱۲ ۰۱۰۰ طلبهٔ اسلام مدرسهٔ عربی دیوبند
« ۰۲۰۲ ازقصبهٔ دیونید
« ۰۰۳۷ ازقصبهٔ نبکلور ضلع مذکور
۱۳ ۰۲۲۱ ازقصبهٔ نانوته ضلع مذکور
۷ ۰۰۳۷ ازخاص سهارنپور
۸ ۰٤٦٦ ازمظفر نکر
۸ ۰۰۱٤ ازامرویه

« « ۱۲۰۰

ایضا از محتمان مدرسهٔ دیونید

« (ازمولوی محمدقاسم صاحب ومولوی
« ۰۲۰ (محمد یعقوب صاحب وحاجی محمد
(عابدصاحب ومولوی محمدرفیع الدین
(صاحب

خورجه ضلع بلند شهر

« « ۱۲۰۰ از حرفهٔ عبدالرحیم خان ومحمد حسن ومولوی فخرالحسن صاحب مدرس عربی خورجه

دیول کهات بلدانه

« « ۰۰۵۰ محمد بسم اه خان صاحب
« ۰۰۰۵ محمد خیراه ولد محمد سعد اه صاحب
« ۰۰۵۰ محمد سلام اه خان صاحب ولد بسم اه خان صاحب

« « ۰۱۰۵

ازعرب ها ساکنان بمبئ

« ۰۱۰۰ حاجی عبداه جعفر
« ۰۱۰۰ حاجی احمد ابن حاجی فریدون

« « ۰۰۵۰ حاجی عبدالرحمن ابن محمد
« ۰۰۲۵ محمد جعفر

« « ۰۲۷۵

۳ ۱۵ ۱۷۸۵٤ جمله هفده هزار وهشتصد وپنجاه دو روپیه پانزده آنه وسه پائی

﴿ صرافیه ﴾

غلهٔ ۱۸ ربیع الاول ۲۲ مارت رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۳	۲۷
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳٤	۰۰
لیرای انکلیس		
سوسیته رژنرال	۰۳	۰٦
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۰۲	۱۰
بانك عثمانی	۳	۱۸
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۵۳

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۰
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیچه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۵
منات کاغذی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰٤	۱۸
بشلك	۱۱۳	۲۰
متالك	۱۱٤	۲۰
پول سیاه	۱۷۰	۰۰
قائمه نو	۱۵۷	۲۰

طاهر

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۲۹ شهر ربیع الأول سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغذ باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۲ نیسان ۱۲۹۳ و ۱٤ اوریل ۱۸۷۷

این کاغذ ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

ترجمهٔ تشکرنامهٔ هیئت اعیان را که بحضور همایون اعلا حضرت سلطانی تقدیم کرده اند در نسخهٔ پیش نوشته بودیم. اینك ترجمه تشکرنامهٔ هیئت مبعوثان است که ذیلا نکاشته می شود .

جناب رب عباد ایام عمر و عافیت وشوکت حضرت ولی نعمت بی منت ما پادشاه عدالت اکتناه را که زیب اورنك خلافت کبرای اسلامیه هستند وشکوه افزای سلطنت سنیهٔ عثمانیه روز افزون فرماید . قانون اساسی که محض به نیت پاك تجدید بنیان دولت وسلطنت وتشیید رابطهٔ ملك وملت از قریحهٔ الهام صبیحهٔ جناب پادشاهی احسان فرموده شد. ووقایت حقوق مشروعهٔ حریت عموم ملت عثمانیه وهر کونه ترقی حال رفاه ونیك بختی را کافل وضامن کردیده است. وموافق احکام دستخط همایون جناب شاهنشاهی نطق عالی که در هنکامیکه بیمن و اجلال در مجلس عمومی که روز دوشنبه سیم ماه ربیع الاول ۱۲۹٤ در حضور مکارم نشور اعلا حضرت ملوکانه سمت افتتاح یافت خوانده شده زینت بخش سامعهٔ افتخار تمامیٔ ماها کردید . چنانکه در نطق همایون اراده فرموده شده است بعد از آنکه فی الحقیقه در اوائل ظهور دولت علیه در امر عدالت و اجرای آزادی آیین ومذهب ومحافظهٔ حقوق ومنافع قومیهٔ صنوف تبعه فوق العاده دقت ورعایت کرده می شد . در اواخر با آنکه قاعدهٔ آزادی وجدان هیچ وقتی بهم نخورده بالاخره رفته رفته زیاد ترقوت کرفته بود . ولی در خصوص امر عدالت و ادارهٔ امور مملکت ومطاوعت وانقیاد بر احکام شرعیه وقانونیه بی پروایی بعمل آمده وبدین جهت خیلی ناملایمات وبی نظمیها در امور ادارهٔ ملکیه بظهور رسیده وباعث این شد که احوال ملك وملت دوچار انواع مشکلات کردید . وبدین واسطه شان وشوکتی که دولت علیه مالك آن بود روبا نحطاط کذاشت و این حال را اعلا حضرت سلطان محمود خان جدامجد پادشاهی مشاهده فرمودند و وقعهٔ خیریهٔ (بر داشتن ینکی چریها ازمیان) آن اوضاع را ختام داده وراه مدنیتی برای بجا آوردن قدرت ومکنت سلطنت سنیه و ترقی احوال مملکت باز کرده واعلا حضرت عبد المجید خان والد ماجد کثیر المحامد ملوکانه نیز بواسطهٔ تنظیمات خیریه تشیید اساس امنیت جان ومال محافظهٔ عرض وناموس را اعلان نموده تجدید حیات جسم دولت وملت را یکایك افزود . وبدین جهة نام نامیٔ همایون خودشان را در صحائف تواریخ عالم درجرك بزر کنزین مجددان داخل نموده در مثل جنك قریم غائلهٔ عظیمهٔ نیز بحوله تعالی مظهر موفقیت شدند.

اکرچه درهنکام غوائل مذکوره بناچار باب استقراض کشوده شده بود ولی دیونی که آنوقت حاصل شد در مقابل وسعت وثروت طبیعیه واستعداد وقابلیت فطریهٔ اهالی بمثابهٔ هیچ بودی. تا آنکه در اواخر از یکطرف امر تکثیر دیون دولت مثل اینکه یك قاعدهٔ مدار سلامت ملك وملت بنا معقولی پیشنهاد شده و ازطرف دیکر از آثار تسویلات پی در پی غائله های بسیار حادث شده وبدین واسطه از کروه اهالی آنهایی که زیادتر بکار میامدند بناچار بزیر سلاح آورده شدند وادوات واسلحهٔ جدیده که اسباب نکاهداری شان وشوکت هر دولتی است بضرورت تدارك نموده شد . مع ذلك اصول تصرفیه مرعی نکردیده واردات ومصارف بطور موازنهٔ صحیحه ملاحظه نشده در خصوص وسائط اجرائیهٔ امور ادارهٔ ملکیه ومصالح عدلیه اعتنا واهتمام بعمل نیامده وبرای مامورین وحکام نیز چندان مسلك اقتدار قرار داده نشده وفی الواقع بدیهی است که بدین اسباب مانعه آن ترقیات معنویه وصوریه که از تنظیمات خیریه میبایست در حق ملك وملت حاصل کردد بدست نیامد . اکرچه از آثار جلیلهٔ تنظیمات خیریه وثمرهٔ قابلیت طبیعیهٔ اهالی ترقیهای ظاهری ومعنوی که در مملکت مابحصول آمده است در نزد دوست وبیکانه جای انکار نیست . لکن اینقدرها ترقی با آن درجه نشد که عصر وزمان آنرا لازم داردواین یکی مستلزم این شد که دولت وملت دوچار اشکالات کثیره کردد .

با وصف این نظر بقابلیت طبیعیهٔ اهالی ممالك شاهانه کبار وصغار اهالی امیدوار ومعتقد این بودند که بواسطهٔ برداشته شدن قاعدهٔ استبداد وخودرایی ونشر امر عدالت وداد کستری باوجود غوائل موجوده بنیان سلطنت سنیهٔ عثمانیه را دفعة تجدید خواهد کرد . و برای حصول این امیدواری عموم اهالی ظهور الطاف خفیهٔ الهیه را منتظر بودند تا آنکه ذات عالی جناب پادشاهی که وجود مکارم آلود همایونش باین ملك وملت عطیهٔ صمدانیهٔ جناب رب منان است بتخت عالی بخت عثمانی بیمنت واقبال جلوس فرمودند وتبعه وزیردستان غربق لجهٔ من واحسان خداوندی کردید .

اینك صحت وصواب بودن اعتقاد وافکار عمومیه باین وقوعات ثابت کردید . بعلت اینکه جلوس همایون ملوکانه دروقتی اتفاق افتاد که

اشکالات مالیه بواسطهٔ غوائل اختلالیه که اثر تحریکات وافسادات بود درهرسمك وصربستان وقره طاغ ظاهر شده وشورش واغتشاش دراعلا درجه بود . وذات جلالت صفات پادشاهی از یکطرف در امر جلیل نگاهداری حقوق وتمسوکهٔ استقلال دولت ووقایت منافع ملك وملت بروز کمال متانت ودرایفای وظائف خلافت وسلطنت بذل عنایت را فرموده واز طرف دیگر اصول استبداد وخودرایی را که حائل ومانع بود ازحصول سعادت ورفاه منتظره از ثروت وقابلیت طبیعیهٔ مملکت که خداوند سبحانه عطا فرموده است وسزاوار این است که نمونهٔ کائناتش کفه شود بقاعدهٔ مشروطیت تحویل ویك کار بزرگی مانند قانون اساسی که کفیل حقوق حریت صنوف تبعهٔ صادقه است اعلان واجرا فرمودند. وقوای دولت وملت را بیك اساسی عدیم الانداس مربوط داشتند . وبدین طریق بنام نامیٔ عثمانی عموم تبعهٔ صادقه را بلاطف وعنایت شایستهٔ این فرمودند که درزیر یك قانون عدالت مشحون مجتمع شوند .

چنانکه در نطق عالی همایون اراده فرموده اند برقراری شان وشوکت هر دولت وملتی منوط بعدالت است وتمامیت اجرای امر عدالت دراین زمان مامربوط باین است که حکومت در تحت قاعدهٔ مشروعهٔ مشروطیت بوده باشد واین قاعدهٔ مشروعیه نیز از قواعد جلیلهٔ تامین سلامت وسعادت دولت وملت است که لازم وملزوم همدیگر میباشد . لهذا بواسطهٔ قانون اساسی اصول استبدادابطال والغا شده واعلان قاعدهٔ مشروطیت نام نامیٔ اعلیحضرت پادشاهی را بعنوان (مجدد بنیان دولت) غبطه بخشای ممالك وبلدان داشت. اگرچه وضع ادارهٔ ملکیه وعدلیه ومسائل مهمهٔ مالیه که امروز هست در نظر بعض کوته بینان طرف اندیشه وبیم است ودر اینحال چنان می نماید از زیر مداخله های بیکانگان که بر خلاف قواعد ملل ودول مشهوده است نمی توان وارست . ولی چون بواسطهٔ درجهٔ متانت عزم وثبات اعلیحضرت پادشاهی وموافق احکام نطق عالی ملوکانه وقانون اساسی همهٔ اهالی را راه استفاده ازاصول مشروطیت باز شده است . بدیهی است که بعنایته تعالی در اندك زمانی نه از اشکالات داخلیه اثری ونه از مداخلات بیکانه که مغایر قاعدهٔ وحقانیت است حکم وتاثیری باقی خواهد ماند .

چونکه بر حسب اراده وسپارش که از طرف اشرف شاهنشاهی فرموده شده است هیئت مبعوثان در ضمن خدمت بامر محافظت حقوق سلطنت وملت وترقیات ظاهریه ومعنویهٔ مملکت هر گونه اسباب ووسائل را تحصیل وآثار سوء استعمالات را که اصول استبداد ترك نمود رفع ومحا کرده نصب نفس اهتمام وفوق العاده اقدام خواهد نمود که تلافی مافات کرده شود .

بنابر این لوائح قانونیه که بهیئت حواله فرموده خواهد شد همه را ترتیب وچنانکه شاید مذاکره وباصول ادارهٔ ملکیه وموازنهٔ مالیه ودیگر قوانین بدقت رسیدگی کرده باقتضای حال وبحکم زمان ولزوم واحتیاج مکان درایفای وظائف موکوله کوشش خواهیم کرد . وعلاوه براین رخصت واستحقاق کامله را که از قبیل (احسان علی الاحسان) بموجب نطق همایونی اعطا فرموده شده است کرانبها وعزیز دانسته بکمال صدق واستقامت از گفتن سخن راست یك آن خودداری نکرده ابراز حسن خدمت درحق دولت وملت خواهیم کرد . وخصوصا چون این غوائل موجوده فی الحقیقه بسوابق احوال قیاس نمی تواند بشود فریضهٔ ذمت خود میدانیم که سلامت وسعادت وطن وملت صادقانه وغیورانه یکدل ویکجهت صرف نقدینهٔ غیرت نمایم .

امور عدلیه وضبطیه حقیقة واسطهٔ مستقلهٔ تامین حقوق بندگان خدا است ومادامیکه اهالی ازهرجهة ممالك حضور قلب واطمینان خاطر نشده ومظهر امنیت جان ومال نکردند ترقی ظاهری ومعنوی مملکت ممکن نخواهد بود . لهذا پیش دستی در استکمال اسباب ووسائل که برای اصلاح وتنظیم احوال محکمه ها وعساکر ضبطیه لازم است . از اقسم وظائف موکوله میباشد . وچون برحسب اقتضای وقت اهمیت هر کدام ازدیگری مسلم تر است وآنچه از لوائح قوانین بهیئت عاجزانهٔ ما حواله فرموده شده وتنظیم آن از ما خواسته شود بدون تاخیر بمذاکره وتدقیق آن پرداخته هرچه زودتر نتیجهٔ قرار همهٔ آنهارا عرض خواهیم کرد . ومع ذلك درمیان آنها بقاعدهٔ (تقدیم الاهم علی المهم) را مرعی خواهیم داشت .

درخصوص نظامنامهٔ موازنهٔ مالیه چون موقوف علیه اسباب محافظت حقوق مشروعه وشان وشوکت هر دولتی پول است . وامر عدالت که باید بشایستگی درمملکت مجری گردد وبامنیت وآزادی شخصی بطور مطلوب ترقیات ظاهریه ومعنویه بحصول آید . ازجمله مقاصدی که دراین میان هست یکی هم وسعت حال واعتبار مالی خزانهٔ دولت است. وحصول این مقصد هم بالقطع بمرعی داشتن قاعدهٔ ساله وصحیحهٔ تصرفیهٔ واردات وصرفیات تواند بود که بدین موجب وضع وموقع صحیح خزانهٔ دولت از جهة مال درهر سالی معلوم گردیده ودر خارج نظامنامهٔ آن کاری نشود . علیهذا ازجملهٔ قانونهایی که اراده وتوصیهٔ ملوکانه درحق آنها شرف صدور دارد این نظامنامه است که بهیئت عاجزانه ما محول فرموده شده است وز یادتر ازهمه نظر دقت را برآن باید بگماریم وپس ازآنکه طریق اصلاحیه وتصرفیه بدست بیاید این یکی کامل خواهد بود که اعتبار مالی مابدرجهٔ لایقهٔ خود ابلاغ شود .

فائده برداشتن از ثروت وقابلیت طبیعیه ممالك محروسهٔ عثمانیه درحقیقت بسته بتوسیع صناعت وامور زراعت وتجارت است . واین هم منوط باستکمال وسائل مقتضیه وچون مقدمترین وسائل لازمه دراینفقرات نشر وتعمیم علوم ومعارف وتنظیم طرق ومعابر است ودرجهٔ ثروت ومدنیتی که ملل متمدنه دارند محض بدلالت ودستیاری وسائط مذکوره شده واین یکی باآثاری که رسیده است رهین بداهت است بنابراین ازجانب مجلس عاجزانهٔ مادراین اغور صرف ما حصل اقتدار خواهد شد.

بطوریکه مستغنی از عرض وبیان است مقصود از وضع قوانین اجرای تمامیٔ احکام آنها است وحسن اجرای احکام قوانین موضوعه تکلیفی است که بعهدهٔ کفایت مامورین دولت محول کرده شده وحصول مقصود نیز دراینباب وابستهٔ این است که در هر قسم ماموریتی مسلك واقتدار خواسته شده وقاعدهٔ یاداش وکیفر بطور دائمی دستور العمل گرفته شود . دراینباب ارادهٔ اعلا حضرت تاجداری که بشارت داد براینکه مخصوصا دقت باین کار خواهد شد. انواع فخر وسرور را موجب گردیدند .

اراده فرموده شده است که مکتب مخصوصی تاسیس شود که هر صنف مامور در آنجا تربیت شده ومصارف آن از خزانهٔ خاصهٔ شاهانه مرحمت

شود . و موافق نظامنامهٔ اساسی آن هر صنف از تبعهٔ شاهانه بدون استثنای مذهب باین مکتب فیض مکسب داخل تواند شد و شاگردانی که از آنجا بیرون میآیند تا درجات قصوای ماموریتهای اداره و پولیتیك قبول خواهد شد . از جهة این اراده و تبشیربایفای وجیبهٔ شکر گذاری مسارعت می کنیم .

از دوسال باینطرف که از اثر اغتنالات وافسادات ازجهة دولت وملت غائلهای داخلی بمیان آمده وخصوصادر اثنای جنگهای صربستان وقره طاغ عموم تبعهٔ صادقهٔ شاهانه وعساکر ملوکانه بتوفیقه تعالی با براز غیرت و بسالت موفق گردیدند واز اینجهة آثار تقدیر ومحظوظیت شاهانه که درنطق همایون ملوکانه مشهود باصرهٔ افتخار ماگردید راستی همکنان را باعث مسرات عظیمه گردیده و بکمال شکر گذاری وصداقت شعاری عرض می کنیم که عموم ملت عثمانیه بهمه طوری برای محافظت حقوق مقدسهٔ دولت وملت آماده هستند .

بلای اغتفال وکول خوردن که امارت صربستان را وارد گردید اهالی صربستان را گرفتار انواع پریشانی واضطراب کرده وامارت مومی الیها که ازاجزای متممهٔ دولت است بدامان عفووامان حضرت پادشاهی چنك زده واین بار بمساعدات جلیلهٔ پادشاهی نائل گردیدند . امیدواریم که اینیکی را بر الطاف سابقهٔ اعلا حضرت پادشاهی یك لاحقهٔ نعمت وعدالتی دانسته باشد .

مسئلهٔ قره طاغ که درنطق همایونی اراده شده است که بهیئت عاجزانهٔ ما - واله خواهد شد . دراینباب پس از آنکه اوراق ونوشتجات آن رسید بتعجیل مذاکرات لازمه را کرده وقراری را که حاصل مذاکرات باشد معروض خواهیم داشت ومع ذلك چون موافق احکام قانون اساسی تمامیٔ محافظهٔ حقوق مقدسهٔ ملك وملت متحدا نهایت آرزو وخلاصهٔ افکار مجلس مبعوثان وعموم هیئت عثمانیان میباشد از حالا جسارت باشارت وآنکاه نتیجهٔ قرار را عرض خواهیم کرد . موافق آرزوی دولت انکلیس ودولتهای دیکر مجلس مذاکرهٔ (کونفرانس) که درحق مسائل حاضره در درسعادت تشکیل کرده شد در آن اثنا سزاواری عنایت فرموده شد که دراین میان مسلکی بحقانیت که موافق احکام معاهدات وقواعد حقوق ملل ودول باشد پیش کرفته شده شان استقلال مملکت از خلل نکاهداشته خواهد شد از این مسلك وتبشیرات جلیله که از برای آینده هم این مسلك ملوکانه نقطهٔ نظر خواهد بود عموم عثمانیان مستلزم انواع شادمانی ومفخرت کردید .

دولت عثمانیه درهر عهدی ودر هر حالی بمعاهدات موجوده جدا رعایت کرده ودر این طریق شهرت یافته است وهمیشه در این طریق مستقیم برقرار خواهد بود . ومع ذلك ملت معظمهٔ عثمانیه عزم قوی دارد براینکه تمامی استقلال دولت را بهر کونه وسائلی نکاهداری نماید . وشهادت میدهیم که همکی در این اغور سروجان خودرا کذاشته اند . بقای هیئت عثمانیه را اس حقیقی یکی حق مقدس استقلال ودیکری قواعد تمامیٔ ملك است . این یکی را از تعرضات بیکانکان وقایت کردن وازهر کونه تعدیات محفوظ داشتن حق انسانیت است .

اینك در ادای این فریضه ملت ما بوجهی مسامحه نتواند کرد وبدین جهة نیات وتمنیاتی که عموم ملت در ایتباب دارند بعتبهٔ بلند مرتبهٔ شاهنشاهی بکمال فروتنی عرض نموده بایفای وجیبهٔ مأموریت خود مجبور می باشیم وعد عالی جان بخش ملوکانه که درخصوص ثبات دولت علیه در این کونه رفتار فرموده شده است . دلهای تبعهٔ صادقه را آنچنان بامید سرور پر کرده است که تکرار عرض تشکر و سپاسداری آن را وجیبهٔ مخصوصهٔ خود دانسته ایم . ومداخلهٔ بیکانه را درمیان پادشاه وتبعه ودر کیفیات ادارهٔ داخلیهٔ ملکیه بقواعد حقوق ملل ودول ومقتضیات طبیعت بشریه متوکلا علی الله قطعیا ومتحدا رد می نماییم .

جملکی هیئت مبعوثان درمقابل عنایت واحسان عالی العال جناب ملوکانه که دربارهٔ ملت عثمانیه مبذول ورایکان کردیده است باین کونه سپاس وستایش کرده بکمال خضوع ادای فریضهٔ صدق عبودیت را مجاسرت می نماید . پس از آنکه محاط علم کائنات آرای جناب خلافت پناهی باشد چه در ایتباب ودرقاطبهٔ احوال امر وفرمان حضرت پادشاه فاروق شیم وشاهنشاه معالی همم را است .

﴿ خبرهای داخلی ﴾

(توجیهات علمیه)

رتبهٔ مولویت قدس شریف بفضیلتمآب احمد توفیق افندی ازمدرسین سلیمانیه رئیس محکمهٔ موقع (بنکی کوی) ومولویت مرعش بفضیلتمآب صالح افندی مفتی سابق (پرلپه) حسب الارادهٔ سنیه توجیه شده و بفضیلتمآب زین العابدین افندی مفتی مرکز ولایت (قوصوه) پایهٔ مجرد ازمیر اعطا کردیده است .

سعادتمآب نجیب بیك افندی که بشرف صهریت سنیه مباهی میباشد برتبهٔ صنف ثانی اولی مأمور باعضائی شورای دولت شده اند .

همچنین عزتمآب محمد بیك افندی داماد برتبهٔ میرآلایی باعضائی مجلس فرقهٔ عسکریه منصوب کردیده اند .

ملت کرامیٔ مجار درحق عثمانلوها صوره ومعنا هر کونه مودت ومعاونت را اظهار می نمایند . واز این قبیل است که تازه کی ده صندوق تفنك بجهة اعانهٔ مجروحین بشهبندرخانهٔ دولت علیه مقیم (پشته) تسلیم وباینجا فرستاده شده ومقرر کردیده است که این تفنکها بخسته خانهای (وسجق) و (شمنی) و (سلستره) فرستاده شود .

ازجانب اهالی حمیتمند (منقالیه) شانزده هزار وقیه بلغور بانضمام اجرت نقلیهٔ آن که معادل نوزده هزار وهفتاد ودوغروش بوده بعساکر عثمانیه ترك واعطا نموده اند . که این یکی هم بر معاونات سابقهٔ اهالی مذکوره یك لاحقهٔ فائقهٔ شده درمقام تحسین آنها مراتب را درج صحیفهٔ اعلان کردیم .

(روزنامهٔ طونه)

قروت (قرودسپرغ) که ازکشتیهای جنکی دولت اوستریا است . دیروز از جزیرهٔ (شیره) حرکت کرده در لنکرکاه ازمیر لنکر انداخته وایستاده است .

جناب دولت و سیادتمآب شریف عبدالله پاشا امیر مکهٔ مکرمه زادها الله شرفا و تعظیما عساکر ملیه را که در مکهٔ معظمه ترتیب داده اند . بقدر دو هزار نفر حالا موجود بوده و منتظر بوده اند که باسلحهٔ جدیده که از آستان عالی فرستاده می شود بهر سمتی که اشارت علیهٔ همایونی شرف صدور یابد برای بذل جان و حفظ حوزهٔ اسلام حرکت نمایند . این اقدامات حسنه که از جانب شریف مشارالیه بعمل آورده شده است در عربستان اثر نیك بخشیده است .

موافق خبرهای موثق مطالب قره طاغ روز سه شنبه گذشته به مجلس مبعوثان عرض شده و باتفاق آراء تکالیف مذکوره تماما رد شده و بر عدم قبول آنها قرار داده شده است و علاوه این چون بدون جهت و سببی سلاح شورش و یاغیگری برداشته و باعث توسیع دائرهٔ اختلال شده اند لزوم تادیب و تنبیه قره طاغیها نیز از جانب مجلس بمیان آورده شده است .

(حقیقت)

جناب سلامی پاشا کوماندان فرقهٔ عسکریهٔ سلستره روز شنبهٔ گذشته با واپور مخصوص به (طوتره قان) آمده و بکار استحکامات و باستیانها که ساخته می شود رسیدگی کرده و صاحب منصبان و افراد عساکر شاهانه که در آنجا سطوت انداز اقامت هستند سفارشات لازمه بعمل آورده و مراجعت نموده اند .

(مریج)

پیشتر (تورپیلها) نقبهای در یابی در بوغاز بحر سیاه و لنکرگاه (باطوم) گذاشته شده بود بتازگی زیاده از پنجاه تورپیل نیز برای اینکه در (چناق قلعه سی) و بعض جاهای بحر سفید گذاشته شود فرستاده شده . و هفتاد عراده توپ (کروپ) جنبردار نیز با آنطرفها ارسال گردیده است .

﴿ جمعیت هلال احمر ﴾

کومیسیون هلال احمر که بمعرفت حکومت سنیه تشکیل شده است چون شغل او این است که جمعیت عثمانیه را که بامر تداوی و معالجه مجروحین عسکریه اشتغال میورزند تنظیم و ترتیب دهد . لهذا بکمال افتخار مبادرت میورزد باینکه کسانیرا که خواهش دارند داخل باین جمعیت انسانیت پرور بشوند برای اجتماع عمومی دعوت نماید .

مقصود اصلی از اجتماع ابتدائی اعضای این جمعیت تأسیس جمعیت است و تشکیل مجلس مرکزی موافق نظاماتی که از جانب حکومت سنیه تصدیق کرده شده است .

اجتماع مذکور در روز شنبه چهاردهم آوریل و دوم نیسان رومی که امروز باشد در ساعت چهار روز در (صالون) تالار مکتب طبیه که در یالی کوشکی واقع است منعقد خواهد شد .

متمنی آنکه برای داخل شدن اعضای کرام بانجمن مذکور امروز در ساعتی که معین شده بلیتی را که مخصوص شرکت است همراه داشته تشریف بیاورند .

کازت (مورنینغ پوست) تحریرات ذیل را که ازلندن بتاریخ ۳ ماه آوریل فرنکی نوشته شده است نقل می کند .

پرنس بسمارك از وزارت امور خارجیهٔ المان استعفا کرد . واز این کیفیت هیجان بزرگی حاصل شد . سبب استعفا کردن مشارالیه بدرستی معلوم نیست . لکن میگویند سبب استعفای او برودتی شده است که میان پرنس بسمارك وجنرال (استوچ) حاصل گردیده . جناب ولیعهد المان خیلی اهتمام کردند که پرنس مشارالیه استعفای خودرا پس بگیرد . ازجانب اعلاحضرت ایمپراتوری هم استعفای مشارالیه پذیرفته نشد ایمپراتور بیان کردند . که ازجهت خدمتهایی که بسمارك در المان کرده است شکرگذاری باومی کنیم . وهنوز احتیاج مملکت المان بوجود مثل بسمارك باقی است . ومع ذلك یکساله رخصت بمشارالیه داده شد که استراحت نماید .

کازت مذکور پس از نوشتن این تفصیل میگوید کناره جوئی وزیر اول دولت المان درهمچنان وقتی دلیل بر این است که اندیشهٔ اغتشاش حال فرنکستان زائل خواهد شد . اکنون حسن نتیجهٔ پروتوکولی را که درلندن امضا شده است منتظر میباشیم .

(جریدهٔ الجوائب) درنسخهٔ روز چهارشنبهٔ گذشته می نویسد که فراموش کردیم درنسخهٔ پیش یادآوری نمایم از اینکه درحق توؤدور افندی صاحب کازت (خیال) حکم شده است که سه سال حبس بشود واقامهٔ دعوی دربارهٔ اوپنهانی بوده و کسی درهنگام محاکمه حاضر نشده است و با وجود قانون اساسی و بودن مجلس اعیان ومبعوثان این قسم حکم ومحاکمه مردم را باعث حیرت است .

(اختر)

صورت حکم سه سال حبس درحق توؤدور افندی درروزنامها نوشته شد و بسیاری ازآنها را دیدیم که این حکم را نقل کرده وهیچ سخنی دراینباب نگفتند . حال آنکه وظیفهٔ مطبوعات در اینگونه موارد این است که بی ملاحظهٔ شخصیات واغراض دیگر ازبیان حقیقت حال خودداری ننمایند . واول کسی که دیدیم اقدام بحق کوبی نمود فضیلت مآب احمد فارس افندی است که موافق تکلیف خودکار کرده ومیگوید که باوجود قانون اساسی و بودن مجلس مبعوثان واعیان این قسم محاکمه وحکم حقیقة باعث حیرت وافسوس است . ماهم این مطلب را بکمال بی غرضی بنظر دقت مرجع این امور عرض کرده ومنتظر هستیم تدارك این کار بطوریکه موافق شان عدالت وآزادی است بعمل آورده شود .

کازت المان افکار اوسترپا را ترویج کرده میگوید دولت علیه درخصوص واگذارکردن لنکرگاه کوچك (اسپیس) بامارت قره طاغ امتناع می نماید قره طاغ را مالك یك قوت بحریه داشتن بسیار منافی عقل است . ولی درروی خلیج وندیك لنکرگاه برای قره طاغ قرار دادن اگرچه برای زغال کرفتن در دریای مذکور حکومت روسیه را موقف تواند بود . لکن برای دولت اوسترپا هم از جهة معنی وهم ازجهة تجارت خیلی خطرها خواهد داشت . اگر صلح میان بابعالی وقره طاغ تنها بواگذارکردن این لنکرگاه باشد بهتر این است که بابعالی تکالیف قره طاغ را جواب رد بدهد . و در آن حال مانیز بطور آشکار جانب سلطنت سنیه را ملتزم دانسته و با او خواهیم بود بعلت اینکه اگر اینطور نکنیم زودیا دیر ناچاریم که که با دولت روس بمصادمه و جنك برخیزیم .

(جنك آچين)

ازامستردام بکازت (نايه فرايه پرمسه) نوشته اند ٠

از قرار یکه معلوم می شود اردوی فلنك چه در خود فلنك و چه در خارج با تفنکهای مکمل و توپهایی که ازته پرمی شوند مسلح بوده و تا کنون باهالی آچین غلبه نکرده اند ٠

جمعیت آچین هر روز هجوم آورده و اراضی مختصره که بچه زحمتها بدست عساکر فلنك آمده است عساکر فلنك بمدافعه ومحافظهٔ آنها مشغول و غیراز این هیچ فائده بحرکات عسکریه مترتب نشده است ٠

این جنك از چهار سال بایطرف است آغاز شده و هیچ کس تا حال انجام آنرا نمیداند ٠

چند روز پیش یك فصل روزنامهٔ (لوندون چینا اکسپرس) در شهرها تأثیر بزرکی احداث کرده است ٠ موافق مدارل فصل مذکور یکی از اعضای مجاس پارلمنت در دائرهٔ عامه در صدد این بوده است که در خصوص وقایع آچین بعض سؤالات ازحکومت انکلیس نماید وخواهش کند که اوراق و نوشتجاتی را که در اینباب هست طبع و نشر بشود ٠

اکر شخص مذکور این سؤال را بکند و دولت انکلیس جواب دادن بآنرا صلاح بداند اقلا اینقدر اطلاع حاصل تواند شد که از روز اول که این جنك آغازشده وتا حال تفصیل آن مخفی و پنهان داشته شده است ٠ چه شده وچه طور بوده است ٠

روزنامهٔ مذکور امیدواری خودرا بیان می کند که جنك آچین بزودی ازمیان برداشته شده و اوضاع تجارت وزراعت بحال سابق خود برکردد وآرزو میکند که برای حصول این مقصود بهتر این است که دولت انکلیس در (لاهی) حرکتی نماید ٠

روزنامهٔ مذکور میکوید تجار انکلیس را که در منتهای مشرق زمین هستند دعوت میکند باینکه دراینباب بمجلس پارلمنت انکلیس استدعانامه بدهند ٠ وقوع همچنان حرکتی ازجانب تجار انکلیس دور نیست باعث خشنودی فلنکیها بشود٠ بعلت اینکه جنك آچین برخلاف چشم داشت اهالی فلنك نتیجه بخشید وخیلی پول ونفوس تلف کردند والأن هم تلف می کنند وامیدواری هم نیست که از این جان فشانی ومصارف وزحمت ثمری و فائدهٔ بردارند ٠

مع ذلك برکشتن را قبول نمی توانند بکنند ٠ این کیفیت در (صوماترہ) و (جاوه) باعث کسر و خرابی نفوذ دولت فلنك بوده و نتیجهٔ آن خوب نخواهد شد ٠

اکر انکلیس پادشاه فلنك تکلیف صلح نماید شك نیست که فلنك نیز فورا صلح را قبول خواهد کرد ٠

(روزنامهٔ وقایع مصریه)

کازتهای لندن می نویسند ٠ که در اینروزها تفنکهای (هنری مارتینی) بسیار ازلندن بهندوستان فرستاده می شود ٠ واین تفنکها بخوبی امتحان شده وامتیاز آنها بردیکر اقسام تفنکها معلوم کردیده است ٠ درهرهفته چهار هزار تفنك روانهٔ هندوستان می‌شود ٠ وسرکار انکلستان میخواهند که سپاه هند را همه باین اسلحه مسلح نماید ٠ واز افواج هندوستانی یعنی فوجهایی که درآنها مردم هند هستند هرکدام را مناسب بدانند این تفنکها را درمیان آنها تقسیم خواهند نمود ٠ الآن تفنکهای سپاه هند جور (انفیلد) ونیز درهفته ده‌لك کارتوس برای سپاه ساخته می‌شود٠ سرکار هندوستان میخواهد درفابریك اسلحه سازی ملك انکلستان چند نفر زیادتر بکار وخدمت بکذارد ٠ تا درکار انتظام اسلحه سازی ترقی پیدا بشود ٠

(مفرح القلوب از اخبارنامهٔ رتن پرکاش رتلام)

نیز مفرح القلوب از اخبار عالم لاهور نقل میکند که درهمه مدارس ملك پنکال بقدر پنجاه لك طلاب علم موجود است ٠

نیز از اخبار عالم مذکور نقل میکند که سپاه کابل ازامیرصاحب بغایت ناخشنود میباشند ٠ وعلتش این است که مردم رابجبروزور درخدمت سپاهی نکاهداشته است ٠ وناخشنودی خاطر آنهابحدی رسیده است که درمیان خودشان میکویند اکر امیرصاحب مارا بمقابله ومقاتله دشمن بفرستد اکر طرف مقابل کافرهم باشد ماها خودرا بلشکر دشمن ملحق می سازیم وبا او همداستان می شویم وهرکز متابعت این چنین حاکم ستمکار را قبول نخواهیم کرد آری ٠

(رعیت چوبیخ است وسلطان درخت)
(درخت ای پسر باشد از بیخ سخت)

(مکن تانوانی دل خلق ریش)
(اکر میکنی میکنی بیخ خویش)

(فراخی در آن مرز وکشور مخواه)
(که دلتنك بینی رعیت زشاه)

﴿ از روزنامهای هندوستان ﴾

(روزنامهٔ کشف الاخبار) منطبعه بمبئ در نمرهٔ (۱۲) جلد ۲۳ درضمن اخبار ایران می نویسد ٠ از خبرهای تلکرافی که بتاریخ ۲۸ دسامبر از طهران بلندن رسیده است ٠ از جانب دولت ایران مقداری عساکر نظامیه بسمت کرما نشاهان فرستاده شده است ٠ و پس از نوشتن این تفصیل از اینکونه خبرها استبعاد کرده واظهار افسوس می نماید و میکوید ٠ این خبرهای رخنه انداز در طریق اتحاد برادران دینی را عقل باور نمیکند وممکن نیست که حضرت پادشاه ایران بمدد روسیه بسرحد خود فوج بفرستد بل بتحقیق توانیم کفت این خبرها دروغ است ٠ جناب فخامت نصاب محسن خان سفیر مختار دولت ایران در اسلامبول طرف توجه مخصوص اعلا حضرت سلطانی است ٠ ومعاملات دولتین اسلام بقرار سابق در مرکز دوستی و اتحاد است ٠

(اختر)

اینکونه اخبار مفسدت آثاررا که موهم مقدمات وقوع برودت فیمابین دولتین علیتین اسلام بود٠ در این اواخر خیلی بمیان آورده حتی خبرهای تلکرافی هم جعلی کرده شد و بطوریکه مکررا ما تکذیب این اراجیف را نمودیم ودرثانی هم معلوم کردید خبرهای مذکور بوجهی قرین صحت نبود و بی اصل و بی اساس بوده است ٠

تلکرافنامهایی که دیشب کرفته شده حرکت کردن عساکر روسیه را بطرف رودخانهٔ (پروت) اشاره می کند و درروی رودخانهٔ مذکور بساختن پلهای عسکری مباشرت شده است ما بعلت اینکه

حوادث مذکوره را موثوق نپنداشتیم محترزانه بیان می کنیم .

(استانبول)

دریکی از نسخه‌های پیش وقوع کیفیت اسف آمیز که در مدینهٔ منوره در حق حجاج ایرانیه بظهور پیوسته بود از روی کاغذی که از مصر رسیده بود مجملی اشعار شد . از قرار خبرهای متواتر وخصوصا افادات شفاهیهٔ چند کس از علما و حجاج داغستان که در هنگام وقوع فقرات مزبوره در مدینهٔ منوره حضور داشته ورائی العین حرکات ناکوار خدام و بعض اهل مدینه را دیده بودند و در اینجا هم شفاها بجناب دولتمآب صفوت پاشاناظر خارجیه بیان مراتب را بطوریکه دیده بوده اند اظهار کرده اند . آنچه صاحب ورقه نوشته بود قرین صحت بوده است سهل است پارهٔ تفصیلات از آنها که اهل داغستان ومردمان ظاهر الصلاح وبی غرض بودنشان واضح بود شنیده شد که حقیقة باعث افسوس است . که از آنجمله اشخاص را که از اهل ایران درروضهٔ مطهرهٔ حضرت فخر الانام علیه الصلوة والسلام درآن کیرودار پناه بمنبر پاك پیغمبری می برده اند بکمال بی پروایی آنهارا در توی حرم واز زیر منبر شریف کشان کشان وکوتك زنان بیرون میآورده اند وعلاوه براینها زنهای بیچاره را بلکد ومشت کوتك کاری نموده وچادرشان را ازسر کشیده گیسوهای آنهارا گرفته ومی کشیده اند . وحرکاتی که انسان از گفتن آن حیا میکند میکرده اند . عجب این است که خدام ومردمان نادان از اهالی بوجهی حرمت ورعایت آن حریم مطهر رانگاه نکرده اقدام باین حرکات ناشایست نموده اند . حجاج مومی الیهم علاوه برافادات شفاهیه شهادتنامهٔ نوشته وبرای عرض بابعالی درنزد همشهریهای خودشان گذشته اند .

جناب دولت وسیادت مآب امیر مکهٔ مکرمه شرحی بجناب حسین پاشای شریف مرقوم داشته واظهار اسف ازوقوع این حادثه فرموده اند یقین است که بابعالی درایناب تحقیقات لازمه را بعمل خواهد آورد . واز قرار مذکور مامور مخصوصی بجانب مدینهٔ منور فرستاده خواهدشد از صدر اسلام تا این تاریخ همچنان وقعهٔ در مدینهٔ منوره از اهل مدینه و خدام درحق ایرانیان بظهور نپیوسته بود بابعالی بانی این حرکات ومحرك این حادثه و همدستان اورا در تحقیقات اولیه معین وآنها را بسزای خودشان خواهد رسانید .

از قرار مذکور عموم معتبرین تجار ایران ورؤسای اصناف ایرانیه عرضحال بسیار مفصلی در اینباب بجهة عرض بابعالی بسفارت علیهٔ ایران تقدیم کرده اند وهمان عرض حال که زیاده ازصد امضا و مهر معتبرین تجار واهالی ایرانیه را داشته است از جانب سفارت بنظارت جلیلهٔ خارجیه فرستاده شده است عدد مقتولین در آن هنگامه باختلاف گفته می شود لکن تاتحقیق نشود بدرستی معلوم نخواهد گردید بعلت اینکه همان روز خروج زوار ازمدینه منوره این کیفیت اتفاق افتاده است .

سوء تاثیر این واقعه درممالك ایرانیه فوق تصور واندیشه‌ها است وتعجب این است که اکثر روزنامهای محلی اسلامبول در اینکونه مواد سکوت واغماض را مسلك خیر خواهی دولت وملت میدانند وچنان می پندارند که باید اینکونه وقوعات را چه در حق ایرانیان وچه درحق تبعهٔ عثمانیه خواه درآن اماکن مقدسه یاممالك محروسهٔ دیگر باید مدافعه کرد وتکذیب نمود وراه تاویل وتوجیه جست ولکن ماوظیفهٔ روزنامه نویسی را برخلاف این مسلك میدانیم ونه ازبابت این می نویسیم که ایرانیها نوع انتسابی به بعض شرکای اختر دارند . زیراکه روزنامه دلال مداهنه نیست روزنامه پرده کش بی حسابیها وخطیئات مردم نیست روزنامه طرفدار مظالم وخطایا نیست . روزنامه قوم وخویشی را باکسی نباید آیین خود سازد . روزنامه درسواء جبل ایستاده مشرق ومغرب وزنکی ورومی درمنظر حقانیت وحقیقت کویی اویکسان است .

حریت و آزادی که بمردم احسان شده است بی این مسلك روزنامها لفظی است بیمعنی ودرختی است بی ثمر اگر خلافکاریهای اعلا و ادنا ومأمور وغیرمأمور را علناو بطور آشکار ننویسند ودولت وحکومت را باصلاح آن دعوت نکنند هیهات که امور جمهور نظم کیرد وبنیان مظالم و خطیئات کنده شود . بالجمله این تفصیل را برای اینکه جلب نظر دقت حضرات اولیای امور را در این مادهٔ معتنا کرده باشیم نوشته بمعرض عرض رسانیدیم ومنتظریم که حکومت سنیه بعد از رسیدکی و فهمیده شدن حقیقت حال بکمال حقانیت وداد خواهی کیفر ومجازات مرتکبین این کار را بشایستکی بدهند وراء اینکونه بی حرمتیها را در آن حریم مقدس محترم به بندند .

روزنامهای روس در حالتیکه عساکر پیادهٔ روس را مدح می کردند اعتراف نموده اند که قوهٔ بحریهٔ روس مقابله بقوهٔ بحریهٔ دولت علیهٔ عثمانیه نمی تواند کرد .

(خبرهای تلکرافی)

لندن ۲۶ ربیع الاول

مسیو (لایارد) ایلچی در بار عثمانی روز دو شنبهٔ آینده از مارسیل حرکت خواهد کرد .

در هشتم ماه آوریل فرنکی درشهر (لیریك) ایرلاند پارهٔ اغتشاشها شده است درمیان اهالی وعسکریك مصادمه وزد و خوردی بوقوع پیوسته وعلی الحساب فتنه را خوابانده اند .

برلین ۲۶ ایضا

استدعای پرنس بسمارك را که در خصوص کناره جویی خود از کار داده بود ایمپراتور قبول نکرده و بدین جهة خواسته است اورا یك مدت طولانی مرخص نمایند . و ایمپراتور این مسؤل اورا پذیرفته اند .

کازت شمالی المان ناخوش بودن ایمپراتور الکساندر را که درمیان مردم شهرت کرده بود تکذیب کرده ومیگوید . از قرار اطلاعات مخصوصه که پریروز حاصل کردیم مزاج اعلا حضرت ایمپراتور بکلی قرین صحت بوده است .

لندن ۲۶ ایضا

روزنامهای لندن بیان می کنند . در صورتیکه دولت علیهٔ عثمانی پروتوکول را رد نماید . هر گاه دولت روس بمقام اخبار جنك کردن بیاید . مانند یك دعوایی خواهد بود که دلیلی نداشته باشد .

پاریس ۲۶ ایضا

امروز هیئت وکلا درخصوص مسئلهٔ شرق

بمباحثات پرداختند افکار عمومیه خیلی هیجان دارد .

لندن ۲۷ ربیع الاول

روزنامهای نیم رسمی مطالعات خودرا که دربارهٔ حال حاضر می‌نویسند محو نشدن امید خود شان‌را درخصوص بقا ودوام صلح اظهار وبجهة احتراز ازحرکات طرفداران اشتراك اموال واملاك که قطعهٔ اوروپ را تهدید می کند مجبور بودن دولتهای اوروپ را بصلح وصلاح بیان می کنند .

لندن ۲۷ ایضا

موافق اظهارات روزنامهای اینجا ظن حاصل می‌شود از ثمرهٔ نصایحی که دولتها میدهند دولت روسیه اقدام بجنك نکند .

پاریس ۲۷ ربیع الاول

دیروز استقراض سال ۱۸۷۳ روسیه که سرهشتاد دوسه ونیم بود امروز به‌هفتاد وهشت وسه ربع تنزل کرد . قرار روسیه‌را فردا انتظار می‌شود همهٔ بورسه ها درحالت بدومتزلزل است ودرهرجاخوف هست .

پاریس ۲۷ ایضا

عطوفتمآب واحان افندی از اینجا بطرف درسعادت حرکت کرد . جناب خلیل شریف پاشا امروز به(مارسیل) مواصلت کرده‌وفردارا دراینجا انتظارمی‌شود .

برلین ۲۷ ایضا

پرنس بسمارك با امر ایمپراتوری تنا برخصتی که تا اواخر ماه رجب‌باوداده شده اکتفا نموده‌است .

بجای پرنس مشارالیه بجهة امور داخلیه مسیو (هوفمان) ومسیو (بولوف) برای مصالح امور خارجیهٔ المان ومسیو(فانفاوسن) بامور خارجیهٔ پروسیا تعیین شده‌اند .

ودرمدت‌غیبوبت‌پرنس بسمارك اعلاحضرت ایمپراتور حق‌رای کرفتن ازمشارالیه‌را محافظه کرده است .

آتن ۲۶ ربیع الاول

پرنس (دیغان) که بشهر آتن میآمد قرال وایلچی انکلیس که تا (قلاماکی) باستقبال ایشان رفته بودند امروز وارد اینجا شدند . درکربد بجهة آرام کردن هیجان عیسویان حکومت محلیه خیلی اهتمام می کند .

روما ۲۶ ربیع الاول

باحتمال اینکه بعض فرقه‌ها از هواخواهان (سوسیالیست) شرکت اموال ظهور خواهد کرد خیالات عموم مردم خیلی متاثر است .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۸ ربیع‌الاول ۱ نیسان رومی

	غروش	پاره
اسهام عومیه	۱۱	۲۷
فرانك		سانتیم
سندات راه آهن روم‌ایلی	۳۰	۲۰
لیرای انکلیس		
سوسیته‌ژنرال	۳	۰۰
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کبیال	۲	۰۵
بانك عثمانی	۳	۱۵
زاموای بلیرای عثمانی	۱	۳۲

فیات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۲
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۱
امپریال	۸۹	۱۵
کرمیجه	۵۱	۲۶
روبل (منات) نشره	۱۶	۲۵
منات کاغذی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰۴	۱۵
بشلك	۱۱۲	۲۰
متالك	۱۱۴	۰۰
پول سیاه	۱۷۰	۲۰
قائمه نو	۱۶۲	۲۰

—ه—

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

اما (تمیستوکل) سردار یونان بملاحظهٔ اینکه ترس اهل پلوپونز بیونانیان سرایت کند یکنفر پیش سردارهای زرکزس فرستاده وپیغام کرد که من سردار یونانیان هستم چونکه باطنا خاطر خواه پادشاه ایرانم شماها را اطلاع میدهم که یونانیان بنهایت هراسان شده ودرمشورتند که بکریزند بجهة شماها بهتر از این موقع ممکن نخواهد شد که ظفر یابید مکر اینکه نکذارید فرار کنند فرستاده مذکور پس از ابلاغ این پیام برفت سردارهای ایران بصدق قول تمیستوکل اعتقاد کرده قشون زیاد بجزیره پسیتالی که مابین سلامین وخاك یونان واقع است فرستادند که دور یونانیان را بکیرند وکشتیهایی که درجزیرهٔ سیوس ودماغهٔ سینوسور بودند لنکر برداشته همه در بوغاز تامونیکی منبسط شدند کشتیهای ایرانی پیش از دو هزار فروند بود یونانیان سیصد وهشتاد فروند داشتند زرکزس بر روی یك تخت بلندی قرار کرفته تماشا میکرد واز آلام جنك محفوظ بود ایرانیان بواسطهٔ حضور پادشاه درابتدا دلیرانه پیش رفتند اما باد مخالف وزیادتی کشتی درمکان محتر اسباب وبال شد ایرانیان ازجهة موانع سست شدند وبرخلاف یونانیان سخت تاخت آورده تا قلب کشتیهای ایرانی رفته وخیلی را شکسته هردوت کوید چون ایرانیان د دریا بقدر یونانیان ید طولا نداشتند لابد بود که جنك اینطور نتیجه بخشد با وصف این ازترس پادشاه خوب جنکیدند بخصوص (ارتمیز) رشادت بسیار کرد دراین موقع بود که زرکزس کفت در این جنك مردان مانند زنان وزنان مانند مردمان سلوك نمودند . ارپانی نیس برادر زرکزس وجمعی ازبزرکان وغیره کشته شدند . یونانیان خسارت زیاد نرسید یك قسمت ازکشتیهای ایرانی بعضی شکسته شدند و بعضی بتصرف دشمن درآمدند یك دسته به بندر فالر کریختند ایرانیانی که درجزیرهٔ پزیتالی بودند ایشان را یونانیان مغلوب ساخته زرکزس برای اینکه مبادا یونانیان بصرافت انهدام پلهای مابین سلستوس وابیدوس بیفتند قصد کریز کرد اما محض اینکه کسی ملتفت مقصود اونشود حکم داد تاسدی بسازند که سالامین بخاك پسیتالی وصل شود وهم امر بتدارك جنك بحر داد ازاین تدابیر همه یقین کردند که زرکزس بخیال امتداد جنك است تنها مردنیوس بقصد باطنی او ، خورد نمود خبرفتح

﴿ اعلانات ﴾

احمد افندی از جراحان عساکر شاهانه که در فن آبله کوبی اطفال مهارت تامه دارد هرروز دراجزاخانهٔ الله ویردیان که درجنب خان شیخ الاسلام در باغچه قپوسی در نمره ٥ واقع است از ساعت شش روز تا هشت می نشیند و هرکس بخواهد طفل خودرا آبله بکوباندخواه در اجزاخانه مذکور وخواه درخانه قبول نموده واجزای تازهٔ آبله کوبی صرف کرده ارباب رجوع خودرا خوشنود خواهد داشت . مهارت مومی الیه در فن آبله کوبی از جانب اهل تجربت خبرداده شده است .

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلیق درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود و چون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودردکانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده در مغازهٔ کتاب فروش درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی . در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی دربرود عالیشان حاجی بابا تاجر دیلقانی دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . درتکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

درمدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی . درحیدرآباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند .

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دووسیله می توانندرساند . واین یکی مقرر است که هرکس خرید ارباشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجدیه میباشد . اجرت پوست برای سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

آن که بشهر شوش رسیده بود ایرانیان بنهایت وجد کرده بودند و برخلاف ازشکست سالامین بشدت غمکین کشته لباسها پاره کرده بدبختی وارد را ازتقصیر مردنیوس می‌شمردند بیشتر برای وجود پادشاه متزلزل بودند تا اینکه مراجعت نمود اما مردونیوس چونکه اوموسس این اساس شده بود از ترس اینکه طرف غضب پادشاه واقع بشود برخود حتم کرد که یا یونانرا مسخر سازد یاخودرا بکشتن بدهد . لهذا زرکزس را تکلیف کرد که با بیشتر قشون بایران مراجعت کند وتنها سیصد هزار لشکر برای او باقی گذارد پادشاه قبول کرد کشتیها همان شب بطرف هلسپون رفتند که پلهای آنجارا محض عبور پادشاه محفوظ بدارند بعد ازجنك سالامین زرکزس چند روزی درآتیك بماند وبعد ازهمان راهی که آمده بود مراجعت کرد . مردنیوس نیز همراه بود برای توقف زمستان به تسالی میرفت درآنجا برای خود سیصد هزار قشون مجزی کرد زرکزس چهل وپنج روزه به بوغازهلسپون رسید قشون اوکه علف و پوست و برك درخت میخوردند بطاعون وهیضه مبتلا شدند و بسیاری بمردند ناخوشهارا پادشاه درشهرهای سرراه می سپرد که ازآنها مراقبت بکنند قشون چندی در حوالی ابیدوس ماند آذوقه فراوان بود بجهة تغییرآب وهوا وافراط دراغذیه درواقع همهٔ آن لشکر تلف شد . اما ارتابان پسرفارناس که مدتها درمیان ایرانیان بشجاعت معروف بود بعد ازآنکه باسیصد هزار نفر قشون مردنیوس تابوغاز هلسپون همراه پادشاه رفت درمراجعت درنزدیکی جزیرهٔ فالن بصرافت افتاد که قوم یونی دیات را که ازاطاعت سرپرتافته بودند باز بحکوم بسازند بوتید وهم شهر ادلنتی که میدانست سکنهٔ آنجا میخواهند سراز اطاعت برتابند محاصره کرده اول این شهر را متصرف شده سکنه را دریك کل ولائی سربرید بعد اهتمام در محاصره پوتید کرد مدت سه ماه کوشش نمود چونکه مفید نیفتاد به تسالی پیش مردونیوس رفت ازآنطرف بعد ازآنکه کشتیهای جنکی پادشاه وقشون اورا ازکرزونز به ابیدوس بردند زمستانرا درسیم سر بردند ابتدای بهار درساموس جمع شدند ولی جرئت نکردند که بطرف مغرب پیشتر روند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ٤ شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاینت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

٦ نیسان ۱۲۹۳ و ۱۸ اوریل ۱۸۷۷

این کاینت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ مزیت علم و تعلیم فرزندان ﴾

بنی نوع انسان درظاهر حواس وحرکات امتیازی ازسایر حیوانات نتواند داشت مگر بشرافت علم وآنچه بسبب علم ومعرفت حاصل نماید وعلم هرگونه مزیت وشرف را موجب تواند شد .

علم که بمعنی مطلق دانستن است یك لطف بزرك خداست که با نسان عطا فرموده است . حتی پدر ما آدم علیه السلام که مسجود ملائکه شد با اینکه اول اعتراض کردند که این آدمیزاد باعث فتنه و فساد درروی زمین خواهد کردید بعد از انکه خدایتعالی اورا عالم کرد و همه چیز را بپدر مایا دداد ملائکه از روی اعظام قدرت آلهیه بسجده افتادند که ازمشتی خاك چگونه این علمها ظاهر شد .

اول تکلیفی که در مذهب اسلام مارا لازم است دانستن خدا وصانع پروردکار ووسایط احکام اوتعالی ازاو امر ونواهی است. وهمچنین دانستن اموریست که مارا بصلاح ونیکی دعوت کند و از بدیها و ذمائم دوری بدهد . و پس ازآن لازم است از برای ما دانستن اموری که ظاهر وباطن مارا زینت وآرایش بدهد بچیزهائی که هم بکار خودمان هم بکار ابنای نوع ما برمی آید. این دوکلمه که عرض شد در ضمن این معنیهای بسیار هست وباندك تأملی معلوم میشود که فائده و ثمرهٔ علم چیست و منافع آن که بخود شخص و به برادران و بنی نوع انسان عاید خواهد شد کدام است . و قدرعلم درچه پایه است و آدمی را تا کجاها میتواند برساند .

واضح است که انسان در بدایت سن یعنی درهنکام طفولیت طبعش بی غل وغش ولطیف المزاج ودورازکجی و اعوجاج است . ومانند نهال نورسیده قابل هرگونه تربیت می باشد . وبهرقسم که درعنفوان سن شروع به تربیت طفل بشود تا آخر باهمان اساس وبنیان نشوونما خواهد کرد . خواه درامور دینی وخواه درکارهائی که تعلق بشخص ووجود انسان وخواه درچیزهائی که تعلق بامر تحصیل معاش وزندکانی داشته باشد که مایهٔ همهٔ این کارها اززمان طفولیت وشروع به تربیت است .

پس این مطلب راکه انسان درست تصور کرد البته خواهد فهمید که فایدهٔ تربیت اطفال وتعلیم آنها و بهره‌مند داشتن آنها ازعلوم ومعارف که سرمایهٔ هرگونه نیك بختئ ظاهری وباطنی ومعاشی ومعادی است چیست . وچه قدر انسان را لازم است که اطفال خودرا واطفال برادران بنی نوع خودرا تربیت نماید . وباعث آموختن علوم ومعارف وآداب برای آنها بشود .

درحقیقت اهل علم زنده کانند و جاهلان ونادانان مرده کان میباشند ﴿ فالناس موتی واهل العلم احیاء ﴾ یعنی مردمان مردکان هستندواهل علم زنده کانند ﴿ وان امرء الم یحی بالعلم میت ﴾ ﴿ واجسادهم قبل القبور قبور ﴾ دراین صورت هرکاه کسی طفلی را باعث آموختن علم بشود مثل این است که یك نفس را احیا کرده واورا ازمرك وهلاکت رهائی داده است ﴿ هرکس یك نفس را احیا کند مانند این است که همهٔ مردم را احیا کرده است ﴾ . ملاحظه باید کرد که درعکس این حال یعنی درصورتیکه انسان قادراست اطفال خود و بنی نوع خودرا تربیت کند وعلم آموزد ومع ذلك ترك نماید وازاقدام باین کار نیك مضایقه کند . آیا بد نکرده است ؟ وباعث مردن دلهای اطفال بسبب جهل ونادانی آنها نکردیده است ؟ ووزر ووبال جهالت ونادانی وبی ادبی آنها بکردن والدین ورؤسای ملت واصحاب مکنت آنها نیست ؟

بسیار بسیار حیف است که انسان دانسته وفهمیده با وجود قدرت اولاد خود واولاد بنی نوع خودرا جاهل ونادان و بی تربیت بکذاردوچه قدرها ممدوح ومستحسن است که شخص درخت نونهال اطفال را بدستیاری معلمهای نیك ذات بعلم وآداب تربیت کند وآن نهال را درخت بارور نماید که ثمرات اودائماً ومستمراً عاید بخود او و بدیکران بشود .

اولاد ظاهری که بی علم ومعرفت باشند اولاد نیستند دشمن مال وجان پدرند ﴿ عدوی خویش را فرزند جوانئ ﴾ ﴿ زخور بیکانه خویشاندند خوانی ﴾ اولادعلمی وتربیتی دردنیا وآخرت بکار انسان می آید .

﴿ تذیل ﴾

اهالی ایران خاصه آنانی که دراین صفحات هستند ازین معنی کاملا غفلت ورزیده ابداً اعتنائی بچنین کار لازمی که باعتقاد عقلا دراولین درجهٔ لزوم ونخستین تکلیف انسان است نکرده اند . مایهٔ تعجب است که چرا تا حال کسی باین خیال نیفتاده است .

انسان منافع وفواید چیزیرا که خودش نمیداند

از دیگران میتواند یاد بگیرد . خصوصا که فواید ومنافع این کار آشکار است .

اقلا ازسایر ملتها عبرت بگیرند که چه قدر اهتمام در این کارها دارند . همه ترقیهای ملتهای دیگر ازین ممر وبدین واسطه شده است . در فرنکستان آدم بی سواد بسیار کم است . حمال وبقال ایشان صاحب سوادند ومحاسب وازهمه جای دنیا با اطلاع هستند . حتی اهالئ سویس را می گویند قاعده شان برین است که اگر اتفاقا یك آدم بی سواد درمیان خودشان پیدا نمایند اورا ازحقوق ملیت انداخته ازمملکت بیرون کنند . شارع مقدس میفرماید ﴿ طلب علم فریضه است برهر مرد مؤمن وزن مؤمنه ﴾

چه چیز است بهتر از علم واطلاع وچه چیز است بدتر ازجهل ونادانی وبی اطلاعی. باری از اهالی ایران که هوش وادراك وخورده بینی واستعداد ایشان واضح ومسلم است این غفلت هیچ پسندیده نیست صد سال ودویست سال پیش ازین فرنکستان هم بهمین طورها نادان بودند واین همه ترقیات را دراندك زمانی بسبب تکثیر علوم ومعارف حاصل کرده اند .

والحاصل بجهة یاد آوری وتذکار تکلیف خود دانستم که هم وطنهای خودرا تشویق وترغیب نمایم که یك (مکتب ملتی) برای اطفال ایرانیه ترتیب داده باشند واین کاررا که لازم ترین تکالیف شرعیه وعرفیه است وازجملهٔ حقوق اولاد بروالدین است خیلی ملتزم واهم شمارند . چند نفر ازتجار وآقایان وروسای هرصنف وطبقهٔ ازاهالی ایران اتفاق کنند ودامن همت را بکمر بزنند ﴿ آری باتفاق جهان میتوان کرفت ﴾ مجلس منعقد وترتیب نمایند دراول امر جائی را کرایه کنند معلمهای خوب بقدر کفایت حاضر کنند . واسباب این کار لازم را مرتب سازند . بانی خیر بزرك شوند . غیرت کنند حیت نمایند . خودشانرا مدیون این کار بدانند . محسنات این امررا بالأطراف ملاحظه کرده از ترك آن احتراز کنند . وخودشان رابعلت اهمال وتأخیر این کار درنزد خدا وخدائیان مؤاخذ ومسئول ودرنزد مردم سرافکنده ومخجول نسازند . وتربیت اطفال خودشان را باعث سعادت ونیك بختی خودشان وایشان دانسته خود داری ننمایند .

امیدواریم که همه اهالی ایران هرکس بهر طوری که میتواند اقدام درتأسیس این کار نیك بکنند واین اظهارات من که عرض کردم درنزد عقلا واهل انصاف موقع قبول واعتراف خواهد یافت ویکساعت اول اقدام وهمراهی خواهند کرد .

ن . ع .

﴿ داخلیه ﴾

جناب سردار اکرم عبدالکریم نادر پاشا روز شنبهٔ گذشته بسمت وارنه عزیمت نمودند . سردار مشارالیه روزمزبور باتفاق جناب مستطاب صدر اعظم وجنابان سرعسکر پاشا ومحمود پاشا مشیر توپخانهٔ عامره بمابین همایون ملوکانه رفته از حضور همایون شرفیابی حاصل کرده ومحض ابراز التفات سنیهٔ شاهانه رفعت مآب امین بیك که ازیاوران حرب (جنرال اجودان حضور) اعلا حضرت پادشاهی است مأمور گردیده است که همراه سردار اکرم مشارالیه بوارنه برود حضرات مشارالیهم برای مشایعت سردار اکرمی تا واپور همایون عزالدین که مخصوص رکوب ایشان بوده است رفته ورسم وداع را بعمل آورده اند .

محض اقتضای عاطفت سنیه درحق جناب احمد ایوب پاشا مشیراردوی همایون دوم که کوماندان عمومی اردوهای طونه هستند یك راس اسب سواری بجناب مشارالیه اهدا وباواپور مذکور فرستاده شده است .

عزیمت جناب ردیف پاشا سپهسالار عساکر منصورهٔ شاهانه بسمت اناطولی بجهة سرکشی باردوها ومواقع استحکامات وباستیانها ودیگر ملزومات حرکات عسکریه درضمن روزنامهای محلی نوشته شده است . این عزیمت جناب مشارالیه محض بجهة رسیدگی است که بلافاصله بپای تخت خواهند برگشت .

بعض روزنامهامی نویسند دراین چند روز درحق شهر اسلامبول ازجانب حکومت سنیه ادارهٔ عرفیه اعلان خواهد شد . ولی تامقدمات جنك بلا شبهه قوت نگیرد ادارهٔ عرفیه را دولت اعلان نمیکند . همینکه این اعلان شد معلوم است که جای شبهه در وقوع جنك نمانده است .

میگویند واپور (اریقلق) نام روس که از واپورهای مخصوص برکوب ایمپراتوری است باسلامبول خواهد آمد این واپور پیشترها جنرال اعنانیف را ازاسلامبول برده بود حال هم گویا بجهة این خواهد آمد که اگر مقتضی گردد که مامورین سفارتخانهٔ روس از اینجا بروند با واپور مذکور حرکت نمایند .

مأمورین قره طاغ که کار صلح را نتوانستند انجام بدهند ومطالب ومستدعیاتشان پذیرفته نشد روزیکشنبه طرف صبحی بدولت خانهٔ جناب مستطاب صدر اعظمی رفته وداع نموده اند . مأمورین مومی الیهم دیروز از اسلامبول رفتنی بودند .

فیئات صرافیه فرنکستان در این هفته که ملاحظه می شود خیلی تنزل کرده اسهام عمومیه یکربع بیشتر از آن میزانی که داشته است تنزل کرده مثلا دوازده هشت شده وقونسلیدهای انکلیس وفرانسه نیز بهمین نسبتها پایین آمده است . واین یکی دلیل برمأیوسی فرنکستان ازبرقراری صلح وآسایش است .

درصورت وقوع جنك تبعهٔ روسیه که در اسلامبول ودیگر ممالك محروسهٔ عثمانیه هستند بسفارت المان سپارش خواهند شد . وناخوشها را که درخسته خانهٔ روس هستند بخسته خانهٔ المان نقل خواهند کرد .

جناب دولتمآب عاکف پاشا والی والاشان ولایت جلیلهٔ بغداد دیروز برای عرض راسمهٔ شکرانی ومرخصی بمابین همایون رفته وازحضور اعلا حضرت قویشوکت پادشاهی تشرف جسته. وامروز را مقرر بوده است که با واپور اسماعیل نام که از واپورهای ادارهٔ مخصوص دولتی است بجانب مقر مأموریت خودشان حرکت نمایند .

امانت صرهٔ همایون وقائم مقامی امیر حاجی برای هذه السنه ۱۲۹٤ بعهدهٔ عزتمآب امین افندی آغای باب السعاده محول گردیده است .

در این چند روز علاوه بر مجالس مقرره در بابعالی و دولت خانهٔ جناب صدارتپناهی و در باب فتوی پناهی مجالس متعدده فوق العاده تشکیل شده ودر خصوص وضع حاضر و مسائل مهمه بمشاورت اقدام کرده اند .

در ضمن روزنامهامی نویسند که جناب احمد مختار پاشا کوماندان اردوی اناطولی پس از ورود بارضروم اوامر و دستور العمل لازم را در خصوص جابجا شدن عساکر شاهانه در مواقع مقتضیه برؤسای عسکریه داده و مرکز اردو را در باطوم قرار داده اند . عساکر مرقومه درمیان (چورك صو) و باطوم خواهند بود . هشتاد و دو فوج (طابور) پیاده و شانزده دسته سواره و بیست و هشت بطاریه توپ در آنجا مهیا می شود . در ارضروم تدارکات جنك و لوازم حرب خیلی آماده شده است . امروزها جناب احمد مختار پاشا بجهة رسیدگی بهمه مواقع حربیه باردوگاه عزیمت خواهند کرد .

اگرچه بعض روزنامهای محلی نوشته اند که مأمورین سفارتخانه و قونسولخانهٔ روس اشیاء و اسباب خودشان را بوابورهای (سوقول) و (اریکلی) نقل کرده وواپورسوقول مأمورین قونسولات را برداشته و حرکت کرده است . لکن این خبر بکلی بی اصل است بعلت اینکه تا قطع مناسبات دیپلوماتیکی و اخبار جنك نشود رفتن مأمورین قونسلخانه وسفارت بی قاعده است .

از پترپورغ بیان می کنند بعض جمعیتهای خفی که درضد حکومت روسیه بوده اند کشف معلوم شده است .

ازجانب دولت انکلیس امر شده است که کشتیهای جنکی دولت مشارالیها دوباره بلنکرگاه بشیکه بیایند .

درخصوص مذاکرات دیپلوماتیکی درخصوص مسئلهٔ حاضره دولتها اقدامی نخواهند کرد مگر آنکه دولت روس تکلیف مذاکرهٔ مجددی را بمیان بیاورد حتی دولت اوستریا دراین خیال بوده است که باز دراین مواد درمیان دولتها گفت وشنودی بشود انکلیس اول اقدام را بیهوده دیده است . وهمه منتظرند که روسها چه خواهند کرد . وقواعد دیپلوماتیکی چنان می نماید که دولت روس باز تحریراتی بدولتها خواهد فرستاد ودلائل محق بودن خودرا دراقدام بجنك افامه خواهد کرد و پس ازآنکه دول مشارالیهم جوابی دادند که اورا درجنك کردن محذوری نباشد اقدام بجنك خواهد نمود واگر چنانچه توسطی کردند وکاررا باصلاح کذرانند که بسمراسر راضی خواهد شد .

مسیو (لایارد) ایلچی انکلیس درغرهٔ همین ماه ربیع الثانی از پاریس بسمت برندیزی حرکت کرده است .

جناب مدحت پاشا از مارسیل بواپور سوار شده عازم اسپانیا شده است . از قراراخبار تلکرافی دیروزیك واپور اسلحه که بیست هزار تفنك و بیست ملیون فشنك داشته است بجهة دولت علیهٔ عثمانیه ازامریك روانه شده است .

روزنامهامی نویسند اگر جنك بشود پرنس بسمارك دوباره بسر مأموریت خود خواهد آمد .

ترجمهٔ پروتوکول وجواب آن که از جانب نظارت جلیلهٔ خارجیه برای اطلاع دولتها نوشته شده است در نسخهٔ آینده خواهیم نوشت .

اوضاع کوناکون که ازدو سال باینطرف درمیان دولتها بظهور رسیده و در مسئلهٔ حاضره هر روز حالتی دیکر روی داده است نهایت چه نتیجه می بخشد ؟ اشکاراست که آغازاین کار از شورش بعض عیسویان بوسنه و هرزکوین شد دولتهای همسایه بمداخله وتوسط برخواستند آن توسط خیرخواهانه معدود شده از جانب بابعالی پذیرفته شد پس ازآن یاغیان اسکات نشده کار بمجلس برلین افتاد سه وزیر امور خارجه در پای تخت المان نشسته برای بابعالی کیفیت واداره دولت عثمانیه پرتیبهٔ و مملکت خودرا تکالیف معین کردند . بعض دولتها این کاررا مغایر حقوقدانی دانسته وباعث شد که قرارداد آن مجلس بلاحکم و بی ثمر ماند . درآنمیان بلغارستان مغشوش شد و قره طاغ و صربستان که از ایالات ممتازهٔ و جزو متمم ممالك عثمانیه بودند بعصیان وشورش برخواستند دولت بکمال حزم و تانی بکار تأدیب و تنبیه آنها پرداخت .

در این وقوعات متوالیه دولت روس خودرا بیش ازدولتهای دیکر علاقه دار کرده وحمایت عیسویان را که تبعهٔ عثمانیه بودند برعهدهٔ خود کرفت و در ضمن با دولتهای دیکر کفت وشنود می نمود تا آنکه دید عساکر عثمانیه در صرب پیش میروند فتنهٔ بلغارستان را هم که خوابانده بودند . این است که بیك (الیماتوم) یعنی آخرین تکلیف متار که خواست و دولت انکلیس تکلیف انعقاد مجلس مذاکره را بمیان آورد که دراسلامبول مجلس از مأمورین هفت دولت بزرك منعقد شده وقراری در این کارداده شود . واساس این مجلس را اصلاح حال عیسویان قطعهٔ روم ایلی واطمینان از بقای صلح و آسایش بشرط عدم تعرض باستقلال و تمامیت ملك و مالکیت عثمانی قرار دادند دولتها هم موافقت کردند بابعالی این تکلیف را اساسا قبول کرد . لکن در مذاکرات مجلس مذاکره که آنرا (کونفرانس) نام نهاده بر خلاف مامول بابعالی و مغایر شان و استقلال سلطنت سنیهٔ عثمانیه حرکات و تکالیفی بمیان آوردند که بابعالی ناچار و افسوس کنان آن تکالیف را رد کرد وایلچیها ومأمورین دول سته ازاسلامبول بیرون رفتند دربار دولت روس کاغذی بدولتهای مشارالیهم فرستاده و جواب خواست که در مقابل این امتناع بابعالی از قبول اظهارات کونفرانس چه باید کرد . و تا دولتها قراری در اینباب نداده اند دولت روس خود سرانه حرکتی نخواهد کرد . دولتها جواب این کاغذ را بتاخیر انداختند وجوابی که مفید و مسکت باشد از ایشان ظاهر نشد .

دولت روس جنرال اغناتیف ایلچی کبیر خودرا که پیشتر دراسلامبول داشت بدربار دولتها فرستاد . وتکلیف کرد که یك قرارنامهٔ دیکری موافق مندرجات مطالب کونفرانس نوشته بابعالی فرستاده شود که دولت عثمانی آن را قبول نماید که نام این قرارنامه یاضبطنامه را پروتوکول کذاشتند . وچون دولت انکلیس دراین مطالب یکنوع مقابله وهم چشمی بادولت روس داشت دولتهای دیکر منتظر شدند که دولت انکلیس

دراینباب رای خودرا بیان نماید . در بار انکلیس ابتداءا امتناع از امضای پروتوکول نمودومؤخرا ببعض شرطها که ازجمله پس کشیدن عساکر خود بود بمیان گذاشته‌ودراین مطلب کفت وشنود زیاد شد تاآنکه برای اینکه کار بقتال وجدال نکشد وهم دولت روس ازانکلیسها دلخوری حاصل نماید مطلب پس کشیدن عساکر را درخارج گذاشته و ببعض شرطهای آن پروتوکول را تصدیق نمود .

پروتوکول بطوریکه خلاصهٔ ترجمهٔ آن درنسخهای پیش نوشته شد بابعالی اظهار کرده شده وبابعالی بکمال ملایمت وازروی قاعده‌جواب داده واعتذارازقبول بعض مندرجات آن کرد وحفظ حقوق خود وحقوق ملك ومالکیت خودرا مقدم برهمه ملاحظات دانست واصلاح ملك خودرا بی مداخلهٔ بیکانه موافق شان وحق خود انکاشت . بطوریکه هیچ منصف وحق شناسی را دراین مطلب جای کفتکوباقی نتواند بود .

نتیجه وخلاصهٔ پولیتیك وحرکات دولتها درعرض مدت این دوسال باینجاها منتهی کردیده وتفصیل وقوعات وشعبه‌های مطلب واتفاقاتی که دراین بین‌شده وصلح صربستان وایستاده‌کی امارت قره‌طاغ درخواستن لنکرکاه وخاك وقلعه ومانند اینها درنسخهای پیش هم‌نوشته شده است‌وآنچه الآن محل دقت نظر وتدقیق مآل کار است‌این است که آیا موقع کار واقتضای وضع چیست ؟ واز امر صلح وجنك کدام یك مقرر شده وحکم هر دو روی کاررا بکجا منتهی باید دانست .

امروز دولت عثمانیه همه قوت خود را برای حفظ حقوق خود ومنع‌مداخلهٔ بیکانه‌درسرحدات وجاهای معین خود آماده داشته وبهمه جهتی دولة وملة حاضر است بر اینکه نکاهداری شان وناموس خودرا ومحافظت حقوق ملکیه وملیهٔ خودرا برهمه مقصودی مقدم بدارد . وازآنطرف دولت روس نیز می کویند پانصد هزار لشکر خود را باتمامی قوت جنك خود مهیا داشته است که سخن‌خودرا پیش‌ببرد وحمایت اقوامی‌را که میکوید بامن هم مذهب هستند اکرچه درخاك دولت عثمانیه نشسته وتبعهٔ او میباشند فریضهٔ ذمت خود دانسته و بذل تمام مجهود خودرا میخواهد درفعلیات این حمایت بکار برد . درینصورت چیزی که فهمیدن آن لازمتر است این است که این حمایت جویی دولت روس را بعیسویان مذکوره ازیکطرف و پاسداری حقوق خود را که دولت عثمانیه درمقابل آن دارد ازطرف دیکر موازنه نموده حکم آنرا در نظرکاه تاریخ بفهمیم . و پس ازآن نتیجهٔ این دوحرکت را مقیاس کیریم .

قواعد حقوق ملل ودول تصدیق میکند که هیچ دولت وملتی بهیچ طور ودرهیچ حالی حق مداخلهٔ فعلیه بکارهای داخلی ملك ومملکت واصلاح حال ملك ومملکت دیکری ندارد . وهمچنین حقوق ملل ودول واحکام طبیعیه حکم می کند براینکه هردولت وملتی در اصلاح حال خود بیکانکان را راه مداخله ندهد خصوصا درصورتیکه ازآن بیکانه شائبهٔ غرض ومقاصد شخصیه هم استنباط کرده باشد . وهمچنین شان استقلال وتمامیت ملك خودرا از تحکمات بیکانکان مصون ومحروس بدارد . پس بدیهی است که مسلك ومشوار دولت عثمانی در این مواد که بردد ومنع مداخلات دیکران است مسلکی است که بمیزان عدل قواعد ملل ودول ومقتضیات طبیعت‌مدنیت موافق است ومسلك دولت روس که برخلاف‌آیین حد شناسی وحقوق دانی است مغایر کلیات قواعد دولیه وملیه است .

اکر دولت روس عیسویان خاك عثمانی رامی خواهد حامی باشد (اولا) این حق حمایت را از کجا و بکدام راه مشروع بر خود کرفته است فرضا عیسویان عثمانی متظلم و دادخواه باشند و حقیقة هم وضع آنها محتاج باصلاح هم بوده باشد اختصاص دولت روس بتوسط فعلیه در این کار از کجا است . حال آنکه خود بعمل تصدیق میکنند که من نباید در اینباب تفرد نمایم . زیرا که مراجعت بدولتهای دیکر کرد وآنها را داخل درکار توسط نمود . پس این مداخلهٔ فعلیه یعنی قشون کشی و اقدام بمقدمات جنك از چه بابت است (ثانیا) دولتهای متمدن در این قرن‌حاضر میکویند منازعات دینیه باید ازمیان ماها برداشته شود . همینکه تبعهٔ عیسویه مذهبا با روس یکی هستند دلیل بر این نیست که دولت مشارالیها خود را مانند یك رئیس مذهب داخل درمیان کرده و بقوت خوداعتماد نموده پای بمیدان معرکه بکذارد و جهانرا پرازشورش و اختلافات سازد وتنظم آسایش عمومی را برهم زند بنیان امر عدل را متزلزل سازد تجارت و زراعت وصناعات و ترقیات‌بشریه را درخطر انداخته باعث‌حدوث فتنه‌ها در روی زمین کردد . اصلاحاتی را که مقصود است دولت عثمانی بکمال میل واقدام قبول کرده ومشغول اجراءات آن است .

آیا همچنان اصلاحاتی را بواسطهٔ جنکجویی تباه کردن جائز تواند بود ؟ آیا این خیرخواهی عیسویان معدود بانیك خواهی مدنیت‌وانسانیت است ؟ آیاراه دیکر برای حصول مقصود که بقول خود نیك‌بختی وسعادت حال عیسویان است نیست ؟ سخنی دراین نیست که درمقام محاکمهٔ حقانیت حقیقت حال معلوم کردیده ونتائج این کار مسئولیت بزرکی برعهدهٔ طرف بی حساب وارد خواهد آورد .

سخنی دراین نیست که ازحدوث فتنهٔ حرب واشتعال نائرهٔ جدال آشوب‌عظیمی تواند برخواست که حقیقة پایان آن معلوم نیست ودرچنان حالی خطرهای بسیار ونتائج ناکوارکه بظهور برسد درنظر حقانیت تاریخ یکی منسوب خواهدشد که بدون حق ودلیل مشروع این غبار فتنه‌را برمی انکیزاند بیکانه را چه حق مداخله درکار خانکی مردم هست مکر وضع ادارهٔ دولتها وملکتها سوای وضع ادارهٔ خانهای افرادمردم است دولتها رابادعوای مذهبی چه کاراست . پس همه مسلمانان روی زمین هم‌جمع بشوند بادولتهای غیرمسلم جنك کنند که درروی زمین یابایدماهازیست وتعیش کنیم یاشماها حال آنکه این کار خلاف احکام ظاهریه ومعنویه است ومغایر قواعد خلقت وآفرینش وهیچ وفق نمیدهد بقواعد سیاسیه ومدنیه‌وهرکز راست‌نمی‌آید بقوانین عقلیه وانسانیه .

بالجمله کارجنك بقرائن قویه نزدیك بتحقق است وامروز وفردا است که مقدمات آن را آغاز شود اکر چنانچه دولتهای دیکر اقدام درست وعزم متینی دررفع این کار نکنند ومسئولیت این هنکامه را سهل بشمارند . ودولت روس هم یا بناچاری که حسب الاتفاق باین موقع افتاده ودیکر نمی تواند خودرا ازجنك باز دارد واعتبار وشان خودرا نکاهداری کند بعلت اینکه داخل شده است وبی نتیجهٔ نمی تواند بیرون برود . ویاآنکه جلب منفعت حالیه یا مالیه را مطمح نظر خود کرده اخبار جنك نماید وتجاوز بحقوق دولت‌عثمانی

را حق خود بشمارد آنوقت حکم مطلب واضح خواهد شد . وهمچنانکه از روز اول در این دو سال این مطلب را هر روز یك رنگی بعنوان صلح جویی وابقای سلم وآسایش پیدا کردید بعد از این بعنوان جنك رنگها ظاهر خواهد شد ورشتهٔ مخاصمات وخونریزیها معاذاه تعالی درهر سمتی ازاطراف جهان شعبه ها پیدا خواهد کرد . وهمینکه مطلب خلاصه شد باز دولت عثمانی اکر خدای نخواسته متضرر هم بشود روسفید ودرنظر تاریخ جهان ممدوح وشایستهٔ ستایش وآفرین است . زیرا که درراه حفظ حق خود جانفشانی کرد وخفت ودنائت طبع را برخود و براجزای ملك ومملکت خود رواننداشت ونام وشان دولت وملت خودرا زنده کرد وآیین مرد انکی را برپا نمود . برخلاف طرف مقابل که اکر منفعت هم ببرد باز درنزد حق شناسان جهان ودرنزد تاریخ ابنای بشر بتجاوز حقوق وحق شناسی منسوب خواهد کردید سهل است هرکونه مضرات وفتنهاکه از این حرکت نا مشروع دولتی وملتی حادث کردد وبال آن بروزکاران درعهدهٔ اوباقی خواهد ماند .

بنابراین باز امیدواری باید داشت که دراین حال حاضرکه چرخه چیهای جنك درمیدان کار زار میخواهند هنکامهٔ جنك را برپا نمایند وآشوب قتال را آغاز بشود دولتهای متمدن تدبیر صائب ومؤثری بکار برندکه راه فتنه بسته شود وجهان از آثار وحشیانهٔ آن وارسته کردد . ودولت روس هم بجای اینکه اصرار در این کار بسیار خطرناك نماید دراصلاح حال داخلیهٔ خودپرداخته ودولت عثمانی را بحال خود بکذارد که بدین روش تازه ومسلك مستقیم که پیش کرفته است ممالك وبلدان خودرا اصلاح کند وبندکان خدارا که ودیعهٔ دست تقدیر دردست مالکیت او است آسوده ومرفه الحال سازد ومدنیت وانسانیت را ترقی دهد وبدین وسائط بیم خطرهای بزرك درامر آسایش بلاد وعباد ازمیان برداشته شود . وآخر سخن اینکه خودرا از زیر مسئولیت بزرك تاریخ بازرهاند .

مأمورهای قره طاغ پر یروز باواپور روس بوجه بیك عزیمت کرده اند . (لواند هرالد) می نویسد که در این شش هفتهٔ آخری توپهای اردوی کشنف را زیادتر کرده اند آنچه الآن موجود بوده است پانصد و پنج عراده توپ سیار و هفتاد عراده توپ کوه و سیصد و پنجاه توپ قلعه کوپ بوده که جمعا ۹۲۵ عراده می باشد انبارهای ذخیره وارزاق بسیار در سواحل شوتن و بهلجی و آق کرمان و هوجه بك وپروت مرتب کردیده و ارابه ها که بجههٔ نقلیات معین شده است بقدر چهارده هزار و ششصد می بوده و بقدر هفتاد عدد (لوکوموتیف) وهشتصد واغون نیز می بایست برسد وچهل و هشت فرقه پیاده باردوی قفقاز علاوه خواهد کردید ابوا بجمعی جنرال ملیقوف بیك صد وپنجاه هزار نفر بالغ خواهد شد . اینروزها بجههٔ ایران درحوالی تفلیس حیوانات خریده می شود .

در بعض روزنامها نوشته اند که ازجانب دولت علیهٔ ایران جناب دولتمآب معین الملك وزیرمختار وایلچی مخصوص ایران بسفارت پترپورغ و جناب دولتمآب ساعد الملك وزیر مختار پترپورغ بسفارت اسلامبول مأمور شده اند ولی مأخذ این خبررا بجایی استناد نداده وبمسموعات محول کرده اند از قرار تحقیقی که در اینباب کرده شد این خبر قرین صحت نبوده ومستند قابل اعتمادی ندارد .

﴿ اخبار ایران ﴾

کاغذ از رشت بتاریخ ۷ ربیع الاول

دردار المرز رشت وکیلان دو ماه است باد کرم می آید ابدا بارنده کی وکولاك نیست . هوا در چهارده درجهٔ کرمی است وبسبب کرمیٔ هوا تخم ابریشم فرنکی زنده شده و تخم خراسانی هم کم کم زنده شده برمی آید تخم عربستان نیز آنچه آورده اند غالبا زنده شده و برآمده است و برك توت از جهت ملایمت هوا زودتر ودر غیر فصل خود بازشده است . اکر هوا قدری سرد شود وکولاك بکند همه برکهای درختان توت رامانند سال کذشته ضایع و خراب خواهد کرد و هرکاه باین طورها بکذرد امسال کارتوغان بدتر ازسنهٔ پیش خواهد شد . م . ا .

(خبرهای تلکرافی)

وین سلخ ربیع الاول

از وساطت خیر خواهانهٔ دول معظمه که در حق برقراری صلح دارند امید بسیار کمی باقی مانده است .

پاریس ایضا

دولت اوستریا میخواهد که درنکاهداری صلح ومسالمت اقدامی نماید . لکن حصول این مقصود اوجای شبهه وتردید است .

پترپورغ ایضا

درد هم ماه ربیع الثانی اعلیحضرت امپراتور بار د . کار کشنف عزیمت خواهند کرد که رسیده کی با وضاع لشکر نمایند .

بکرش ایضا

مدیر جنك (افلاق وبغدان) که (کولونل سیلانس ژانو) بود استعفا کرده بجای او جنرال (سرنا) مدیر جنك شد .

امروز در عمارت پرنس مجلس بزرکی منعقد کردید در این مجلس رؤسای سابقهٔ هیئت مدیران حضور داشتند .

پاریس ایضا

لورد (دربی) بیان کرد که جوابنامهٔ بابعالی درحق (پروتوکول) موجب اندیشهٔ وقوع جنك است وبدین جهت در مزنجات و پیاچه تلاش واضطراب بدی ظاهر کردید .

راکوزه ایضا

مسیو (رودیچ) والی دالماچیا امروز عازم وین کردید .

لندن ایضا

جناب موزوروس پاشا سفیر سلطنت سنیه در لندن جواب بابعالی را که درحق پروتوکول نوشته شده بود به لورد دربی داده واظهار کرد که بهترین وسیله در حل این مسئله ابطال حکم پروتوکول میباشد .

لورد دربی نیز کفته است اختلاف افکاری که درمیان بابعالی ودربار انکلیس است آنقدر بزرك است که در اینباب سخن کفتن بیهوده تضییع وقت است نمیدانم که برای عدم وقوع جنك کدام تدبیر را باید پیش کرفت . موزوروس پاشا در جواب کفته است که اکر بابعالی پروتوکول را قبول نمد

استقلال ملیهٔ خودرا از دست خواهد داد و در اینصورت جنگ را بر قبول کردن پروتوکول راجح میداند .

لندن ۲۹ ربیع الاول

در پارلمنت از جانب اعضا بعض سؤالات بمیان آمده و بانها بقرار ذیل جواب داده شده است . نخست

(لورد نورتقوت) شایعهٔ ترك نمودن انکلیس دولت عثمانی را تکذیب کرد .

(لورد هارتینغتون درخصوص پروتوکول ایضاحات خواست و صورت حرکات در بار را استفسار نمود . (مسیو هاردی) اظهار کرد که در بار انکلیس درخصوص امور شرقیه بیك مسلك دائمی سالك است . و جوابی که بابعالی داده است موافق بقای صلح و مسالمت نیست . و نوشتجاتی را که متعلق به پروتوکول است نباید به پارلمنت داده شود اینقدر که دولت انکلیس هنوز قراری درکار نداده است . و بی آنکه درضد دولت عثمانیه نیت خصمانه داشته باشد پروتوکول را امضا نموده و جوابی که بابعالی درحق پروتوکول داده است بانکلیس برنمی خورد و در مقابل اظهارات مومی الیه بعض اعضا نطقها کرد و بیان کرده اند که مسلك پولیتیك لورد درپی شایستهٔ وثوق و اعتماد فرنکستان است . چون طرف مخالفین یك مسلك پولیتیکی را نتوانستند معین نمایند لورد هارتنیفتون سؤال خودرا پس گرفته است .

لندن ۲۹ ربیع الاول

دراطاق لوردها لورد درپی اظهار تاسف از این کرده است که جوابنامهٔ بابعالی درخصوص پروتوکول طوری نیست که مسئله را حل وتسویه نماید (لورد غرانویل) اظهار کرده است روز دوشنبه سئوالی درمجلس خواهم کرد .

(سیراستافورد نورتقوت) درمجلس مبعوثان گفت اینکه کازت (نور) نوشته است که (لورد درپی) کاغذی بابابعالی نوشته و بیان کرده است که حکومت سنیهٔ عثمانیه امیدی ازدولت انکلیس نداشته باشد بی اصل است . (مارکی دی‌هار تینغتون) درضد مسلك حکومت تعرض کرده گفته است که سبب این اوضاع حاضره همین مسلك است .

پاریس ۲۹ ایضا

ازقراریکه قویا گفته می‌شود پرنس اورلوف بیان کرده است که دولت روس راضی است بااینکه بمذاکرات جدیده اقدام کرده شود .

﴿ از تلگرافنامهای وین ترجمه شده ﴾

از جانب وزارت جنگ روس کشتیهای جنگی دولت مشارالیها که دردریای بالتیك است امر شده است که آمادهٔ حرکت باشند .

جنرال (سنکه) کوماندان فرقهٔ عسکریهٔ هوجه بك خیلی کاه وعلف میخرد وهرچه حاضرمی کنند باردوگاه کشنف می‌فرستند . ایمپراتور روس بعلت سنك مثانه مبتلا شده اند ودراین روزها بعملیات جراحیه ومعالجه خواهند پرداخت .

(مسیو هامبرکر) که ازمأمورین قونسلخانهٔ اوستریا است بتهمت اینکه درخصوص مواقع عسکریهٔ روس اطلاعات میدهد توقیف وحبس شده است .

ازآنن نوشته اند که ازجانب کومیتهٔ مرکز اختلال اسلحهٔ بسیار بجزیرهٔ کرید فرستاده شده وقرار داده اند که منتظر اولین اشعار واخبار باشند .

روزنامهای پترپورغ میگویند که دولت روس خیلی اهتمام کرد که صلح ومسالمت برقرار بماند لکن ممکن نشد بدینجهة دولت مشارالیها خودرا از جنك باز نخواهد داشت .

ازلندن نوشته اند مسیو لایارد که ازجانب انکلیس بسفارت اسلامبول مأمور شده است دلیل براین است که دولت انکلیس بعدازمردود شدن پروتوکول درحرکات خود آزاداست وسفیرمومی الیه درمعنی بیاومالی معاونت وخیرخواهی خواهد کرد .

کازت تان منطبعهٔ پاریس دولت فرانسه را درخصوص مسئلهٔ شرقیه به بیطرفی دعوت میکند .

درافلاق وبغدان مجلس بزرگی منعقد شده وقرار داده اند دراین موقع که از اوضاع جنك اندیشها درمیان است در بیرون ازقرارداد مجلس مبعوثان ملت حرکتی نکنند . روز سه شنبه ایمپراتور باردوگاه کشنف خواهدرفت (غراندوق) امروز یعنی روز گذشته یك رسم عرض لشکر اجرا کرد .

﴿ افسوس ﴾

روزنامهٔ مساوات درنسخهٔ پریروزی درضمن رجز خوانیهای جنك درحق ایران عبارتی نوشته است که اگر عجمهاهم بهواداری روس حرکتی کنند ماهم درحق آنها همان معامله را خواهیم کرد که باقرطاغیها کردیم ! اینکونه روزنامهها که ازهیچ جای دنیا خبر ندارند حقیقة قابل این نیست که با آنها جواب داده شود ومعذورند زیرا که هنوز تازه کارند و زمان اینهارا تربیت تواند نمود . اینکه میگوید همان معامله را خواهیم کرد که درحق قرهطاغ کردیم نمیدانم که این (ما) اشاره به کیست بشخص روزنامه نویس وهمراهان اواست یا آنکه بوکالت بابعالی یامجلس عمومی وهیئت اعیان ومبعوثان این سخن را میگوید دولت ایران را بتعبیر عجمها آوردن وباغیرطاغی دریك حکم انگاشتن دلیل کمال آگاهی اواست . اگرچه ازجانب نظارت جلیلهٔ خارجیه بتوسط ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات صاحب روزنامه تکدیر کرده شده است لکن اعتقاد داریم که اوخود هم متنبه شده وعذر خواهی ازاین خطای ظاهر خود نماید و برادران ما که روزنامه نویسان معتبراین ملك هستند تا یب قلمی درحق او اجرا نماید .

گویا ازمساوات همین قدر را یاد کرده اند که یك دولت مستقل چهارهزار سالهٔ دنیارا که بادولت علیه دوست ومتفق است بایك مشت قره طاغی که جزو ممالك محروسهٔ عثمانی و باغی وطاغی دولت است یکسان باید شمرد آفرین برمساوات نویسی تو ! آفرین برآگاهی وسخندانی تو !

یك قطعه خریطهٔ مکمل طونه و بلغارستان ازطرف دولت روس بضابطان عسکریه داده شده اشت .

روزنامهٔ (نایه فرایه پرسه) می نویسد

دولت انکلیس بجهة نقل کردن عساکر اسلامیهٔ هندوستان را از راه سویش باسلام پنجاه فروند واپور بهندوستان فرستاده است ..

عزتلو آب خلیل بك باش شهبند دولت علیه که در هوجه بك مقیم است بعض اشیاء خودرا با سلامبول فرستاده وخود هم بجهة بیرون آمدن از آنجا منتظر امر بابعالی بوده است .

از قراریکه مسموع می شود دول معظمه امثالا بدولت انکلیس سفرای خود را باسلامبول خواهند فرستاد ولی در صورتیکه میان دولت علیه وروس وقوع جنك بشود درفرستادن سفرای خود تاخیر خواهند نمود .

روزنامه (نیولوغوس) می نویسد چندی پیش از این عطوفتمآب خرستاکی افندی و مسیو ظریفی بحضور همایون اعلا حضرت اقدس پادشاهی رفته و از ضرورت حال مکتبهای ملت روم شرحی عرضه داشت کرده بوده اند بنابراین اعلا حضرت پادشاهی بجهة مصارف مکتبهای مزبور در هرسال مبلغ یکهزار و پانصدلیرا ازجیب همایون احسان فرموده اند .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

و در همان ساموس برای نگاهداری مملکت ایونی که شورش نکنند ماندند . ایرانیان باز سیصد فروند کشتی جنگی داشتند و ابدا تصور نمیکردند که یونانیان به ایونی بیایند کما نشان این بود که تنها بحر است خاك خودشان خواهند پرداخت وهم امیدواری داشتند که مردونوس در خاك تلافی شکست بحر را بنماید این سردار معجلا عازم آتن شد . اهالی تسالی علانیه راه عبور را برایرانیان سهل کردند در خاك بیوسی به مردونوس تکلیف کردند که در همانجا بمانند وگفتند بعد از آنکه با پول میان قشون دشمن نفاق

محض رعایت و حرمت مخصوصه که درحق ملت مجار منظور همایون است بعض کتابها که بزبان مجار در خزانهٔ همایون محفوظ بوده است از طرف قرین الشرف حضرت پادشاهی با سنصحاب رفعتمآب طاهر بك به پشته فرستاده شده است .

اخبار نویس روزنامهٔ (تایمس) از بلغراد نوشته است . درخصوص اصلاح عساکر صربستان یك کومیسیون تشکیل شده است . ازقراریکه مسموع می شود بعض ضابطهای عسکری ایتالیا که بصربستان آمده بودند بمیان اشقیای بوسنه رفته اند . وسایر ضابطان اجنبی که درصربستان بوده اند به یونانستان عزیمت کرده اند .

موافق اخبار تلگرافی که به بلغراد رسیده میرآلای (باکر) که در نزد چرنایف بود بجهة رفتن آتن به برندیزی رسیده است .

﴿ صرافیه ﴾

غلهٔ ۳ ربیع الثانی ۵ نیسان رومی

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۳
لیرای فرانسه	۰۸۸	۱۸
امپریال	۹۰	۱۰
کرمیجه	۵۱	۲۶
روبل (منات) نقره	..	..
منات کاغذی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰۴	۲۵
بشلك	۱۱۳	۲۰
متالك	۱۱۴	..
پول سیاه	۱۷۱	۲۰
قائمه نو	۱۶۴	۲۰

اسهام عمومیه ۱۰ ۱۸

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۷	۵۰

لیرای انکلیس

سوسیته ژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کپیال	۲	۰۵
بانك عثمانی	۳	..
زاموای بلیرای عثمانی	۱	۳۵

فیات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

انداخت آنوقت بسهولت بر ایشان تواند فائق آمد از آنجا که مردونوس بتصرف آتن میل تمام داشت لابدا بنصایح ایشان گوش نداد به آتیك که داخل شد یونانیان بسالامین و کشتیها پناه برده بودند شهر آتن راده ماه بعد از آنکه بتصرف زرکزس در آمده بود باز تسخیر کرد . اهالی ارژی که تعهد کرده بودند نکذا رند اهل اسپارت در جنك مداخله بکنند به مردونوس پیغام کردند که قشون از لاسدومون برای جنك بیرون آمد بدون اینکه بتوانند مانع شد مردونوس از استماع این خبراز صرافت توقف در آتن افتاد چونکه نتوانست یونانیان را بدلالت محکوم بسازد بعد از آنکه پوزانیاس پادشاه اسپارت به تنگهٔ پلوپونز برسد برفت از آتیك از این جهة بیرون رفت که درآنجا سواره نه انست حرکت نماید وهم

اگر شکست میخورد در باز گشت بایستی از چند تنگه بگذرد که قلیل جمعیتی می توانستند در آنجاها راه بر او ببندند باین واسطه قصد کرد که بشهر (تب) که اهالی آنجا با یرانیان دوست بودند مراجعت بکند و نیز بتواند سوارهٔ خود را در جنك بکار ببرد همینکه بخاك متصرفی اهل تب رسید چوب و مصالح دیگر فراهم آورد که اردوی خود را مستحکم بسازد اگر چنانکه مغلوب بشود ملجاء و پناهی داشته باشد . اردوی او از ارتیر در ماورای هیزی تاخاك پلاته در طول ازوپ واقع بود اقامت کرد هنگامی که مردونوس در بیوسی قرارداشت یونانیان ساکن این ایالت با او موافقت کردند که بخاك اتیك بتازند . اما اهالی فوسید که مجبورا با ایرانیان موافقت میکردند در این جنك نبودند در وقتی آمدند که چند روز بود مردونوس

﴿ اعلانات ﴾

احمد افندی ازجراحان عساکر شاهانه که در فن آبله کوبی اطفال مهارت تامه دارد هرروز دراجزاخانهٔ الله ویردیان که درجنب خان شیخ الاسلام در باغچه قپوسی در نمره ٥ واقع است از ساعت شش روز تا هشت می نشیند و هرکس بخواهد طفل خودرا آبله بکوباندخواه در اجزاخانه مذکور وخواه درخانه قبول نموده واجزای تازهٔ آبله کوبی صرف کرده ارباب رجوع خودرا خوشنود خواهد داشت . مهارت مومی الیه در فن آبله کوبی ازجانب اهل تجربت خبرداده شده است.

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود وچون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده در مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیرود عالیشان حاجی بابا تاجر دیلقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی. در حیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بوسائط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین در بارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعدازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان‌و پنجهزار دینار
طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئ ودیگر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

به تب مراجعت کرده بود از همه بابت هزار نفر بریاست هزموسید نام بودند بعد از آنکه وارد شدند مردونیوس بایشان پیغام کرد که در هما نجا که هستند درمکان علیحده قرار گیرند تمکین نمودند فورا همه سوارهٔ ایرانی کرد ایشان را رفته چنین نمودند که میخواهند این هزار نفر را بکشندقشون فوسید که این حالت بدیدند بهم نزدیك شدند و از همه‌طرف روبسوارهٔ ایرانی کردند ایرانیان که این را دیدند برگشتند کسی ندانست که مقصود مردونیوس تهدید بود یا واقعا میخواست ایشانرا بقتل برساند . پس از آن بایشان پیغام کرد که کماقی السابق مردی بکندوهم ایشانرا اطمینان‌داد که چنانچه دلیری بنمایند پادشاه ایران و خودا ومنون می شوند اما همه لشکر یونان که دریکجا جمع شده بودند همینکه در ارتیر شنیدند که ایرانیان در کنار ازوپ مسکن دارند بدان سمت رفته محاذی لشکر ایران در پای کوه ستیرون جای گرفتند . چونکه مردونیوس دید که یونانیان بدشت نمیآیند همه سوارهٔ خودرا بسرکردگی (مازیتوس) که از معارف ایرانیان بود بجنك ایشان فرستاده خسارت بسیار وارد آوردند وهمی یونانیان را سرزنش میکردند که بزنان میمانند قشون مکار چونکه بیشتر دوچار صدمه بودند استمداد خواستند یونانیان سوای سیصد نفر ازاهل آتن تمکین نکردند این سیصد نفربا جمعی تیرانداز بکمك آمدند مازیستوس بضرب تیر از پای در آمده اورا کشتند ایرانیان همینکه از قتل سردار مستحصر شدند تاخت آوردند که جسدش رابدست بیاورند یونانیان که دیدند سوارهٔ ایرانی بی نظم پیش‌میایند بقیهٔ لشکر را با مداد طلبیدند مادام که آن سیصد نفر تنها بودند پیشرفتی نیافتند وجسد سردار را از دست دادند اما درآن اثنا باقی قشون یونان در رسیده جسد را بازپس گرفتند و از سوارهٔ ایرانی خیلی را کشتند ایرانیان عقب رفته مصلحت در مراجعت بخدمت مردونیوس دیدند باردوکه رسیدند همه از قتل مازیتوس افسوس خوردند چرا که بعد ازمردونیوس قابلترین همه‌سردارهای ایران بود یونانیان جسد اورا بر روی عراده گذاشته در اردوگردانیدند همگی بعظمت جشنه ومقبولی او تعجب میکردند . خلاصه مردونیوس برای جنك بکنار ازوپ که از خاك پلاته میگذرد رفت ولشکر خودرا که عبارت باشد از سیصد هزار نفر در مقابل لشکر دشمن که صدوده هزار نفر بود بنظام آراست .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۷ شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت بادارهٔ میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۹ نیسان ۱۲۹۳ و ۲۱ اوریل ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ داخلیه ﴾

عطوفتمآب احمد عطا بك مدیر جرم شریف نبوی روز چهارشنبه کذشته باواپور خدیویه عازم محل مأموریت خود کردید .

درخصوص فقرهٔ معلومهٔ مدینهٔ منوره که مراتب بعرض بابعالی رسیده وازجانب سفارت علیهٔ ایران احقاق حق وترمیم این واقعه خواسته شده است . ابتداءا ازجانب بابعالی می خواسته اند مأموریت تحقیق ماده واجراءات لازمه برحسب دستورالعمل بابعالی بعهدهٔ مدیرجرم مومی الیه داده شود . درثانی بملاحظهٔ اهمیت کار مقرر شده است مأمور مخصوصی فرستاده شده باتفاق مأموری کهازجانب سفارت مشارالیها خواهد بود تحقیقات لازمه را بکار برده وازروی دستورالعمل بابعالی معمول بدارد .

عالیجناب سیادت انتساب یعقوب بك فرستادهٔ شهامت دستکاه امیرفخامت سمیر کاشغر روز سه شنبهٔ کذشته بتشریفات مقرره بمابین همایون رفته از حضور مکارم نشور اعلاحضرت پادشاهی شرفیابی حاصل کرده اند . نامهٔ معروضهٔ امیر مشارالیه را بخاکپای همایونی تقدیم وهدایای مرسولهٔ ایشانرا ازنظر اقدس ملوکانه کذرانیده اند . هدایای مذکوره ازقبیل اسباب چای طلا ونقره کاری مصنع وکارهای دستی کاشغر بوده است .

سعادتمآب هوبارت پاشا بجهة سرکشی واپورهای جنکی که درسواحل طونه میباشد روز چهارشنبه باواپور (رسمو) نام عازم آنصفحات کردیده است .

نسخهای کازت لواندهرالد و بعض روزنامهای فرانسوی العبارهٔ دیکر که روزچهارشنبه طبع ونشر شده بود ازجانب حکومت سنیه جمع وضبط شده است ولی سبب اینفقره هنوز معلوم نکردیده است .

(صباح)

جناب دولت ورافتمآب عبدالکریم نادر پاشا سردارا کرم وجناب احمد ایوب پاشا روز سه شنبهٔ کذشته بشهر روسجق وارد شده اند وروز چهارشنبه بسمت سلسترهٔ رفتنی بوده اند . وهفتاد عراده توپ کروپ نیز بتازه کی بروسجق رسیده است .

دوفروند واپور همایون مونیتور جنکی علاوه برکشتیها جنکی همایونی که پیشتر بوده اند بتازه کی بدهنهٔ نهر طونه وارد شده لنکر انداخته اند .

پیشتر درحوالی مغنیسا از توابع ازمیر ملخ پیدا شده وازمضرت آن درحق زراعت اندیشه حاصل بود اینروزها درخصوص تلف کردن آن درمحل مذکور تدابیرلازمه بکارمی برند امید هست بزودی این مایهٔ خسارت زرع رفع بشود .

چندی پیشتر ظهور ناخوشی وبادر بغداد شایع کردید ازقراریکه می نویسند هفتاد وهشتاد نفر از ناخوشی مذکور مرده اند . ولی مرض بخارج واطراف سرایت نکرده بوده است .

در روزنامهای فرنکستان می نویسند که استحکامات قدیمهٔ روسجق را عثمانلوها تجدید کرده وبسیار مستحکم ومکمل ساخته اند .

درپیشکاه روسجق سه فروند واپور عثمانی ایستاده است. قونسولهای انکلیس که در بلغارستان بودند مأمور شدند که بداخلهٔ بلغارستان رفته وکردش نمایند وازاوضاع بلغارها اطلاع کامل حاصل کنند .

(فارد بوسفور) می نویسد اکرچه پرنس پسمارق بملاحظهٔ اینکه دولت روس را بیك مشغله وغائله بیند ازد اورا ترغیب بجنك کرد وکار ازکار کذشت. لکن اینرا هم کفته است که دولت عثمانی درصورت وقوع جنك درموقع ووقت هم متفق وهم صاحب منصبان بکاره وهم نقود برای خود پیدا خواهد نمود .

ازقرار مذکور در نقشیك آذوقهٔ یازده روز دیکر موجود بوده است واینکه شهرت کرده بوده است که عساکر شاهانه نتوانسته اند به نقشیك ذخیره برسانند بی اصل بوده است. وبعداز انقضای مدت متارکه حرکات عسکریهٔ که عمده ومعتنا باشد بوقوع نه پیوسته است مکراینکه درنزد یکی غراهوه مجادلهٔ مختصری شده است . وتفصیلی راکه روزنامهٔ (استانبول) درنسخهٔ دیروزی خود نوشته بود درنزد ما مجهول است . (وقت)

﴿ کاغذ از کربلای معلا ﴾

بعد از آنکه دیدهٔ بصیرت از طلوع اختر در آسمان معارف روشن شد و چند نسخه ازآن باین صفحات رسید بعد از مطالعه وتامل درآن معلوم شد که قصد این جریده تشویق ملت است بخدمت دولت ابد مدت که درآن ترویج شریعت غرای محمدی واعلان کلمهٔ حقه احمدی وخروج از وحشیت ودخول در مدنیت که مظهر (فی بیوت اذن الله ان ترفع) است میباشد پس شکر این جریده لازم وثنای آن متحتم است چنانچه در این پوست نسخهٔ عدد دوم آن که مورخ ۹ محرم بود دیدم که بعد از ذکر تلکر افنامهٔ جناب فضیلت مآب ملاذ الانام ومرجع الخاص والعام آقایی آقا سید احمد رشدی زاده به روزنامهٔ بصیرت نوشته بودند در باب مشق وتعلیم اهالی کربلای معلی وشرحی درذیل آن مرقوم وکنه مطلب را ظاهر داشته بود . لهذا لازم شد که شرح مختصری از حالات جناب ایشان عرض شود که انتشار آن اسباب ترغیب سائر علمای عظام ورؤسای اسلام بخدمت دولت که واقعا حفظ ملت است شده باشد .

مخفی نیست که ازقدیم الایام مرحوم جنت مکان والد کامکار ایشان حق عظیم بر عموم اهالی این صفحات بل ایران وسائر بلدان از قلم ودرم وانتشار علوم داشتند خصوصا اهالی کربلای معلا که احیا شدهٔ ایشان بودند چنانکه در مسئلهٔ تسخیر کربلای معلا خلق کثیر که خالی از غرض بودند بخانهٔ ایشان که (من دخله کان آمنا) پناه بردند واز صدمهٔ قتل ونهب محفوظ ماندند والآن هم مرقد مبارك ایشان درزواق مطهر حضرت خامس آل عبا سلام الله علیه زیارتگاه ومحل تقبیل است وخانهٔ ایشان در کربلای معلای مقصد وارد وصادر وبادی وحاضر است وعموم اهالی این صفحات طوق عبودیت اهل آن خانه را بگردن کذا شته اند . وبحمدالله بمضمون (الولد سرابیه) فرزند ارجمند ایشان جناب سید مشار الیه ازاوان صباوت الی الآن به سنت سنیهٔ والد کامکار خود به ترویج شعائر دولت وملت اوقات خودشان را مصروف داشته ومیدارند واهالی این صفحات امتثال اوامر ونواهی ایشان را فرض عین می شمارند . این بود که به ترغیب ایشان هر روز بمشق وتعلیم حاضر شدند وخدمات سید مشار الیه درراه دین ودولت اظهر من الشمس است وجمع امور این صفحات بهمت ایشان دیده می شود . چنانکه در مسئلهٔ قرعهٔ عسکریه وچراغان جلوس مبارك وولادت همایونی خدمات شایسته بظهور رسانیدند وشاهد براین ار جراید دارالسعاده وزورا وغیرها معلوم است .

ودر ولادت با سعادت حضرت سید الشهدا سلام الله علیه در سیم شعبان المعظم در شب چراغان و در روز عید معتبری از مخترعات خیریهٔ ایشان است که سابقا در اینجا رسم نبود .

ودر سنهٔ ماضیه در مسئلهٔ قحط زده کان اناطولی بواسطهٔ اقدام ایشان خدمات شایان بعمل آمد .

ازجمله رفع فتنهٔ قبائل (زقرت) و(شمرت) که از صد سال باینطرف این فتنه در بخف اشرف مشتعل بود و تا بحال زیاده از پنج هزار و پانصد نفر از طرفین کشته شده وامسال بعد از قتل عبدالله وهب که از مشاهیر مشایخ شمرت بود دوباره نائرهٔ این فتنه مشتعل شده بود و بزرکان طرفین در حبس حکومت کرفتار سیاست بودند وبامر حضرت متصرف جناب سید مشار الیه اقدام باصلاح طرفین فرمود و در خانه ایشان صلح درمیان آنها واقع شد چنانکه الآن طرفین (اخوانا علی سرر متقابلین) درکمال صدق و صفا باهم رفت وآمد دارند .

ازآن قبیل درچند ماه پیش ازاین که امر امدادیهٔ جهادیه آمد متصرف بلد جناب سعادت مآب راشد افندی که در کفایت و حسن سلوك بارعیت عدیم النظیرند این امر را بعهدهٔ جناب سید مشارالیه واکذاشتند و ایشان علاوه بر اینکه مبلغی ازخود کذاشتند بحمد الله به تحریص و ترغیب ایشان با اینکه بلد در کمال تنکی وعسرت بود اعانتی در سنجاق کربلای معلا جمع شد که درهیچ جانشده و از جمیع سنجاقهای عراق تفوق یافت وحمیتمندان بلد هرکس بقدر مقدور خود بلا جبرو اکراه بالطوع والرغبه اقدامات شایسته کردند .

وهمچنین در جمع کردن اسب واستر بجهة بارکشی اردوی همایون ششم علاوه براینکه اسبهای متعدد خودرا دادند سایرین نیز مبلغی بدلالت ایشان پیشکش کردند .

درعشر اول محرم الحرام چنانکه عادت مستمرهٔ قدیمه اززمان مرحوم والد ایشان الی زمانا هذا در شب وروز در خانهٔ جناب مشار الیه بجهة اقامهٔ ماتم ریحانهٔ حضرت رسول الله ابی عبدالله الحسین علیه التحیه والسلام مجلس معتبری ترتیب داده می شود که منحصر است بایشان ومبلغی اطعام ومصارف دیکر می شود البته زیاده از پنج هزار نفر درآنجا جمع می شود وروضه خوانهای متعدد از جمله شیخ عبدالمولی که روضه خوان مخصوص آن خانه است روضه میخوانند امسال نیز بهمین وضع مجلس بود و بعداز روضه تمام مردم باسینهٔ سوزان ودیدهٔ کریان ختم مجلس رابد عای وجود مبارك اعلا حضرت شهریار اسلام پناه میکردند وفتح ونصرت دولت علیه را از خداوند میخواستند البته بمضمون (انا عند المنکسره قلوبهم) دعای این همه مردم با این حالت ردنمی شود به ترغیب ایشان این عادت در این صفحات جاری شد که در جمیع مجالس عزای حضرت خامس آل عبا سلام الله علیه که در اینجا منعقد می شود که واقعا از حساب بیرون است بعد از روضه در حالت رقت قلب ختم بدعای دولت علیه می کنند .

مسئلهٔ ردیف که این اوقات امر بجمع آنها شده بود باغوای بعضی از اهل فتنه که اذهان مردم را مشوش کرده بودند بحمدالله بهمت جناب مولانا سید مشار الیه اضطراب مردم رفع شد وبعدل واحسان ذات اقدس شاهانه امیدوار شدند وهمه بالطوع والرغبه حسب الامر یکماه صبح وعصر به تعلیم حاضر شدند ودر جمعهٔ کذشته در میدان خارج شهر در حضور حضرت متصرف وجناب سید مشار الیه وسائر وجوه بلد طابور ردیف بکوباندانی رفعت مآب حاجی عبدالرحیم آغای بین باشی ردیف تعلیم آتشی کرده ورسم کچید اجرا شد وسه مرتبه باآواز بلند همه یکدل ویکزبان به ترانهٔ (پادشاهم چوق یشا) مترنم شدند واز جانب متصرف مشار الیه همه افراد ردیف را شربت وقهوه داده وانواع مرحمت ولطف باآنها شد که همه مسرور الخواطر بخانهای خود مراجعت کردند . باری خداوند وجود جناب سید مشار الیه را سالم بدارند که در این صفحات وجود مبارك ایشان لازم ودعای ایشان واجب است .

فی ۲۸ شباط سنه ۹۲ وفی ۲۵ صفر سنه ۹۴

﴿ سیاسیه ﴾

حرکات دولتها در خصوص اسکات مواسکان مصائب جنك و خونریزی در این مدت بیست ماه معلوم است و نهایت کاری که در این موقع کردند این بود که بر حسب خواهش دولت روس پروتوکول معهود را بطورهای معلوم تصدیق و امضانمودند که صورت این پروتوکول ومنضمات آنرا که هنکام امضا کردن نوشته اند وجوابی را که از جانب بابعالی در آن باب نوشته‌شده است درذیل ترجمه کرده خواهیم نوشت .

دولت روس پس از امضا شدن پروتوکول بر تدارك جنك خود می افزود و تلکرافنامهای پترپورغ و دیگر ممالك روسیه مهیابودن دولت مشارالیها را براعلان جنك آشکارمی کنند . روزنامها و خبرهای تلکرافی ممالك فرنکستان و پای‌تختهای دول معظمه با اینکه باز از یکطرف در خصوص صلح وسلم سخن میکویند و دولتها را می خوانند براینکه نکذارند این آشوب برپا بشود و دولت روس را نصیحت می کنند باینکه بی جهة آسایش عمومی را بهم نزند وهرکدامی بزبانی بطرفین اندرز کرده ومیخواهند یك وسیلتی این غائله ازمیان برخیزد . مع ذلك چون می بینند کار بدرجهٔ نومیدی رسیده ومقدمات جنك فراهم شده است این است که بکمال یأس افسوس می نمایند .

ایپراتور روس باردوکاه کشف خواهد رفت و پس از آنکه همه تدارکات خودرا آماده دید بیانیهٔ منتشر خواهد ود و دلائل خودرا برای اقدام بجنك وآشوب اقامه ،بحرکت خواهد کرد .

دولتهای بزرك پروتوکول را امضا کردند لکن هیچکدام خودرا مکلف باجرای آن نداشته درحرکات ورفتارهای خودشان آزاد خواهند بود . وهرکاه دولت روس اقدام بجنك نماید پروتوکول بلا حکم خواهد ماند . زیرا که حرکات متفقانهٔ دولتها در فقرهٔ کونفرانس وپروتوکول یك تکلیف مصلحانه بود که جنك واقع نشود . ویك نیکخواهی بود که در مقام دوستی باعتقاد خود شان بطرفین می نمودند . حال که دولت روس منفردا اقدام بجنك کرده ومیخواهد بحرکات تجبرانه سخنی را که جهت اختصاصی باوندارد از پیش ببرد . وعجالة دولتهای دیکر در خصوص مداخله باین جنك متفقا یاجدا جدا قراری نداده اند . ومنتظر هستند که آیا حقیقة روس جنك خواهد کردیانه و در صورت جنك کردن از روی چه مأخذ ومستند بکدام عنوان ودست آویز خواهد بود . وتکالیفی که اوندارد چیست . وحق استعمال اقدامات فعلیه یعنی جنك کردن در اجرای آن تکالیف در چه درجه وقوت است . پس از آن بابعالی اینکونه اظهارات روس را بمیزان راستین حق کویی وحقوق دول وملل سنجیده وبدربار پنج دولت بزرك که از روز اول داخل در این سؤال وجوابها بوده اند اظهار کرده وحکم آن را باقتضای معاهدات وتعهدات وایجابات حقوق دولیه و ملیه خواهد خواست . ودلائل لازمه را در محق بودن خود باصرار در محافظت شان و استقلال ملك ومملکت خود که در تحت کفالت دول ضامنه بمقتضای مدلولات صریحهٔ عهدنامهٔ پاریس است اقامه خواهد داشت .

در اینصورت آیا دولتها از روی انصاف وحق کویی سخن نخواهند کفت ؟ وتصدیق نخواهند کرد که بابعالی را بحرکات فعلیه مجبورنمی توان کرد براینکه در امور داخله وکارهای خانکی دولت عثمانیه باید مداخله کرده شود ونظارت ودقت باصلاحات داخلی او باید نمود . ویا آنکه حکما سفیر مخصوصی از جانب دولت عثمانیه به پترپورغ رفته وخواهش نماید که شما عساکر خود تا نرا پس بکشید من اظهارات شمارا پذیرفتم ؟ وآیا دولت روس را محق خواهند دانست که ازمیان اتفاق دوستانهٔ دولتها متفرد شده اقدام بجنك کند . وشیرازهٔ آسایش فرنکستان را بهم بزند . وآشوب عظیم در اطراف جهان احداث کند ؟ یقینا این طورها نخواهند کرد وبازتکلیف صلح وسلم را بطرفین خواهند نمود . واین تکلیف قطعا در همچنان موقعی طوری نخواهد شد که بوجهی باستقلال ملك وتمامی ملکیت عثمانی بر خورد . بعلت اینکه این قسم تکلیف مغایر بشرائط حقوقیه وتعهدات خود شان وقواعد کلیهٔ مدنیه وطبیعیه است . وبنابراین تکلیف آخری دولتها بسیار مؤثر خواهد شد در اینکه دولت روس عساکر خودرا پس بکشد . ونهایت دولت عثمانی بروعدهٔ خود که در خصوص اصلاحات دارد تاکیدی کرده تعهد خودرا تجدید نماید . وبدین زمینه کار را بطوریکه منافی شان وناموس طرفین نباشد انجام بدهند .

هرکاه دراین مرکز آزادی بازدولت روس اظهار کند وبرخلاف حق واستحقاق بستیز برخیزد کذشته از اینکه درنظر تاریخ خودرا ازنتائج این جنك که نهایت آن بسیار خطرناك ومضر بحال انسانیت ومدنیت است مسئول خواهد داشت دولتهای دیکر اکر بعضیها بی طرف بمانند بعض دیکر بناچار وباقتضای وضع کار داخل دراین معرکه خواهند شد . دراینصورت آیا بهرهٔ دولت روس از این جنك چه خواهد بود ؟ اکرچه محاکمهٔ این بهره‌مندی وعدم آنرا ازحالا بتفصیل میتوان کرد . لکن چون هنوز بکلی مأیوسی ازصلح ومسالمت حاصل نشده وامید بقای اساس صلح برقرار میباشد اکنون را ازتطویل سخن صرف نظر باید کرد ومنتظر اقتضاءات پیش آمد کار باید شد خصوصا که نتیجهٔ کارها هنوز غیر معلوم است . عجالة ترجمهٔ پروتوکول ومضمات وجواب آنرا ذیلا می نویسیم که مقدمات مطلب دردست باشد .

﴿ ترجمهٔ پروتوکول ﴾

دولتهایی که برای تسکین اختلال مشرق زمین بالاتفاق اقدام کرده وبکونفرانس اسلامبول اعضا معین نمودند بهترین وسیلتی که بجهة وصول باین مقصد وآرزو جستند این است که اتفاق مذکور را که تینا درمیان خودشان حاصل شده بود نکاهداری کنند ودراین ضمن بیان فقرات ذیل را لزوما ومجددا برعهدهٔ خودمی شناسند .

اصلاح حال اهالی عیسویه . واجرا کردن بابعالی اصلاحاتی را که خود درحق بوسنه وهرزکوین قبول کرده است .

مصالحه راکه باصربیها شده است مستند خودشان می‌دانند ودرحق صلح باقره‌طاغ ازممتنیات خود می شمارند که حدود آنجا تصحیح بشود وسیر وحرکت کشتیهای قره‌طاغ دررودخانهٔ بو یا ناآزاد ومطلق العنان باشد وهرکونه سازشی‌را که میان امارتین مذکورتین شده است ویابعداز این بشود وبمنزلهٔ راستین قد می خواهند دانست که ازراه آسایش که مطلوب همه است کذاشته شود .

توصیه وسپارش می کنند که بابعالی ازعساکر خود مقداری‌را که برای انتظام امور لازم داردنکاه

بدارد و باقی دیگررا بحال صلح برگرداند وآنهارا متفرق کند . واصلاحات ایالتهایی‌را که مایهٔ مشغلهٔ کونفرانس شده بود دراندك مدتی که ممکن باشد بمقام اجرا بیاورد . ونیز تصدیق می کنند که بابعالی آماده بودن خودرا باجرای یك جزء اعظم این اصلاحات بیان کرده است وتحریرات عمومیهٔ دولت عثمانیه را که درشانزدهم ماه فوریه ۱۸۷٦ نوشته و بواسطهٔ ایلچیهای خودشان چه درمدت کونفرانس وچه بعد ازآن اظهار کردند مخصوصا سند خودشان می‌دانند . ونظر باین تمایلات حسنهٔ بابعالی ومنفعتی که به نتیجهٔ آن تمایلات دارد امیدواری داریم که ازحصول آسایش امروزی بهره‌مندی برداشته واصلاحات مؤثره درحق عیسویان‌را برای آسایش فرنکستان اهم والزام شمارد وبرای اجرای آنها کمال غیرت وثبات خودرا ظاهر کند وپس از آنکه باین طریق سالك شد خالصانه ومؤثرانه حرکت کرده هم منافع خودوهم مزید شان واعتبار خودرا دراین کاربداند . ومیخواهند ایلچیهای خودشان که دراسلامبول دارند وهمچنین مأمورهایی که درممالك سأرهٔ عثمانیه ازجانب دولتها هستند نظارت ودقت درکیفیت اجراءات مواعید عثمانیه داشته باشند .

اگر چنانچه این بار نیز امیدواری ایشان منقطع بشود واغتشاشهایی که درهرچندوقتی باعث اختلال آسایش مشرق زمین می‌شود ازمیان برداشته نشده واوضاع تبعهٔ عیسویه اصلاح نکردد چون این اوضاع موافق منافع خودشان ومنافع فرنکستان نتواند بود . لهذا درآن صورت این حق را برای خودشان نگاه خواهند داشت . که درخصوص تأمین نیك بختی اهالی عیسویه وصلح وآسایش عمومی آنچه‌را که شایسته تر بدانندمتفقا مطرح مذاکره نمایند .

(لندن ۲۳ مارس ۱۸۷۷)

ضمیمه پروتوکول نمرو (۱)

بیانامهٔ لورد (درﺑی) وزیر امور خارجیهٔ انکلستان

وزیر امور خارجیه انکلستان که واضع امضا است درضمن امضا کردن پروتوکولی که امروز ازجانب مأمورهای مرخص دولتهای انکلیس واوسترﻳا وفرانسه والمان وایتالیا وروس امضا می‌شود بیان می نماید . که دولت انکلیس درخصوص امضاکردن پروتوکولی که ازجانب دولت روس تکلیف شده است محض بملاحظهٔ نگاهداری آسایش فرنکستان همراهی میکنند . اگر چنانچه مقصود حاصل نشود یعنی روس وعثمانی عساکر خودشارا متقابلا پس نکشند وصلح ومسالمت درمیان ایشان برقرار نکردد مقرر است که پروتوکول مذکور بلا حکم وکان لم یکن خواهد بود .

لندن فی ۳۱ مارس ۱۸۷۷

امضا

(درﺑی)

(بیانامهٔ ایلچی روس)

هرگاه بابعالی باقره‌طاغ مصالحه کرد ونصایح اوروپ‌را پذیرفت وآماده شد براینکه ازجهة عساکر بحال حضر برکردد واصلاحات را اجرا نماید . اعلاحضرت ایمپراتور موافقت خواهد کرد که برای مذاکره کردن مسئلهٔ پس کشیدن لشکرها ایلچی مخصوصی ازجانب بابعالی به پتربورغ فرستاده شود .

واگر چنانچه بعض قتالهایی مانند قتالی که بلغارستان را خون آلود کرد بوقوع بیاید در این حال بناچار تدابیر پس کشیدن عساکر بتاخیر خواهد افتاد .

(بیانامهٔ ایلچی ایتالیا)

دولت ایتالیا که این پروتوکول‌را امضا می کند تعهد اودراینباب تا مدتی خواهد بود که اتفاقی که درمیان دولتها بواسطهٔ امضای این پروتوکول یتما هست برقرار بماند .

تلکرافنامهٔ عمومی که ازنظارت جلیلهٔ خارجیه بتاریخ ۹ ماه اوریل فرنکی ۱۸۷۷ مطابق ۲۵ ربیع الاول ۱۲۹٤ بسفرای سلطنت سنیه مقیمین دربارهای دول معظمه نوشته شده است .

پروتوکولی که درلندن در ۳۱ ماه مارس فرنکی ازجانب وزیر امور خارجهٔ دولت انکلیس وسفرای المان واوسترﻳا وفرانسه وایتالیا وروس که ضمیمهٔ پروتوکول بود ببابعالی تبلیغ کرده شد .

بابعالی اوراق مذکوره را مطالعه کرده وخیلی افسوس خورد براینکه درمذاکرات وگفت وشنودی که ازجانب دول متحابه مفخمه درمسائل متعلقه بمنافع عظیمهٔ دولت علیه اورا بهره‌مندی داده نشده است .

بابعالی امیدوار بود که بملاحظهٔ کمال رعایتی درباب نصایح وامنیه‌های دول مفخمه درهرحال وهرکاری ملحوظ داشته است وباقتضای رابطهٔ قویهٔ متقابله درمیان منافع ممالك شاهانه ودیگر ممالك فرنکستان تیمنا موجود است وبموجبات قواعد بسیار اشکار حقانیت وتعهدات رسمیهٔ دولتهای مشارالیهم بابعالی را نیز برای اعادهٔ آسایش ممالك شرقیه ودرکاری که مخصوص بعقد اتفاقی است که بطور محققانه ومشروعا دراینباب کرده می شود دعوت نمایند تا همراهی ومعاونت کند اکنون که اینطور نشده وبطور مامول کار نکرده اند بابعالی ناچار است که ازوقوع همچنان نتیجهٔ شکایت کند وبیان نماید که این یکی درآینده ازجهت قواعدی که ضامن امنیت مناسبات دولیه است پارهٔ نتائج مضره‌را تولید تواند کرد .

درباب تدقیق اوراق مذکوره قطع نظر ازمسئلهٔ حقوقیه که درفوق گفته شد هرکاه دولتهای مشارالیهم بایلچی دولت علیه مساعدت میدادند که درکونفرانس لندن سخن گوید آسان می شد که حاصل مذاکرات کونفرانس اسلامبول بکلی ازدست نرود ونتائجی که ازآنوقت تاحال بدست امده است معلوم وماهیت مخاطرات جدیده که صلح وآسایش‌را تهدید می کند کاهی آشکار کردیده ومنافع عظیمه که جای مذاکره بود محققانه وزن شده و یك اتفاقی حاصل می‌توانستی بشود که کار محتاج باخلال حق وتعلیق بشرائط ممتنع الاجرا نبوده باشد .

بابعالی در اوقات بودن کونفرانس در اسلامبول اصلاحات وسعتلك را بطوری که ازبدو وظهور دولت عثمانیه دیده نشده بود بواسطهٔ قانون اساسی اعلان کرده وفهمانده که بحکم صورت ظاهر اصلاحات هرگونه تدبیری که ایالات ومذاهب وصنوف تبعه را ازیکدیکر تفریق ومستثنا بدارد مغایر حق وراستی است وآنچه منافی

تمامی ملکیه واستقلال خودش است بوجهی ممکن نیست قبول بشود که این دو فقره کاملا موافق است به احکام (پروغرام) ونقشهٔ که دولتها آنرا قبول کرده اند . در این پروغرام تمامیت ملکیه واستقلال دولت علیه مخصوصا بطور قاعده وضع شده ودرصدد سوء اداره وحرکات خود سرانه در بعض ایالات خواهش کرده‌اند راهی پیش کرفته شود که باعث تأمینات کردد. اینك اصول مطلوبه بالطبع بی آنکه لسان ومذهب وایالات از همدیکر تفریق شود بواسطهٔ اصول جدیدهٔ اداره حقوقا وفعلا بحصول پیوسته است بعد از آن وقت (پارلمنت) مجلس عمومی عثمانی تشکیل کرده شد ودراین نزدیکی مجلسی که اعضای آن مرکب است از اعضایی که بقاعدهٔ انتخابیکه که هیچ جای اعتراض بجا وحسابی درآن نباشد در اسلامبول جمع شده است والآن مشغول بمذاکرهٔ مهمات امور خودشان بوده وبکمال آزادی بیان را بهای خودشان رامی کنند .

اکر چنانچه اعتراض بشود که این اصول جدید اداره بسیار تازه است وثمرهٔ آن دفعة ظاهر نتواند کردید در جواب این کفته می شود که این اعتراض در حق اصلاحاتی که از جانب مرخصهای دول خارجه تکلیف شده است نیز جاری تواندشد وهمچنین تاثیرهر چیزی بمرور وقت تواند بود این است که بالطبع فوائد ونتائج هر کونه اقداماتی در ابتدای آن دیده نمی شود .

از طرف دیکر در حالتیکه امنیت داخلهٔ مملکت کاملا برقرار شده وجنك با صربستان بانجام رسیده است وباقره‌طاغ نیز ازجانب بابعالی از روی کمال اعتدال آغاز بمکالمه شده‌است جای انسوس است که تدارکات حربهٔ فوق العاده که از چند ماه باینطرف درممالك وسیه‌است بابعالی رابجمع آوری تدارکات تدافعیه مجبورکرده واینفقره مانع ان شد که اذهان عمومیه کاملا تسکین وآرام بشود . سهل است که ظهور وضع وموقع خطرناك را نیز نتیجه داده است . حق این است که دولت علیه در باب ازالهٔ شبهه وآرام کردن خلجان واضطراب وهمچنین درخصوص دقت کردن باینکه هیچکس از جزئیات هم دلکیرنشود بوجهی کوتاهی ننمود .

دراین اثنا که ایالات شاهانه ازاختلالات مدیده که ارباب فساد بظهور میاوردند رهایی می یابد بالطبع آرزویی بجز این نخواهد داشت که بحضور قلب وآسوده‌کی اوقات خودرا بترقیات داخلیه منحصر ومخصوص بدارد . چه‌فائده که برآی تدارکات حربیه اوراناچاری حاصل شده است که اهالی خودرا بجان‌فشانیهای کران‌وادارد وواردات ومداخل خودرا در اغور مصارف بی‌فائده ضایع وتلف کند وجولانکاه خیالی برآی اونماند جز اینکه تفکر نماید دراینکه از وقوع اغتشاشی که آسایش جهان‌را اخلال تواندکرد چکونه مجانبت خواهد کرد وبدین جهة از رسیدن بنهایت مقصود خود که آنفایان کرده‌شد بی بهره‌می‌ماند .

بااینکه مطلب باین رنك تازهٔ بسیار سنکین افتاده است بابعالی تا کنون از جلب دقت رسمانهٔ دولتها خود داری کرده بود . ولی بیان نامهٔ‌را کدلورد در بی وکونت شوالوف پیش ازامضای پروتوکول نوشته اندوسیله‌دانسته بدولتهای دوست یادآوری میکند که دراین حال خطرناك که منع ظهور آن‌در یکچند مدت دیکری دردست مانیست بآخر رسانیدن اغتشاشی را که باعث بروز آن حان‌است الزم واهم شمارند . ودرجواب بیانامهٔ ایلچی روس تبلیغات ذیل‌را بدولتهایی که پروتوکول را امضا کرده اند اجرامیکند . چنانکه خطحرکتی را که دولت علیه دربارهٔ صربستان مدار حصول آسایش دانست درحق قره‌طاغ نیز منظور داشته ودوماه پیش ازاین بحکمران قره‌طاغ اشعار کرد که بابعالی بعوض بعض جان فشانیها قرار میدهد که درباب عقد اتفاق وهمراهی ازسعی واهتمام خود داری نکند . وچون قره‌طاغ‌را از اجزای متممهٔ ممالك شاهانه میداند تصحیح خط امتیاز اورا بطوریکه موجب محسنات کلیه وعدیده باشد باو تکلیف نمود . دیکر بعد ازاین انجام وقرار کار بسته باعتدالی است که ازجانب چتینه (مقر حکومت قره طاغ) بطور مأمول معمول کردد .

دولت علیه حاضر است که تمامیٔ اصلاحاتی راکه وعده‌شده‌است بموقع اجرا بکذارد . ولی چون این اصلاحات باقتضای احکام اصلیهٔ قانون اساسی تنهابیك قسمت ازممالك شاهانه منحصر ومخصوص نتواندشد . لهذا آنهارا بکمال میل واقدام بیك قاعدهٔ موافق کرده مجری خواهد داشت . همینکه دید دولت روس دست باقدامات متفرق‌ساختن عساکر خود میزند حاضراست خود نیز قوهٔ عسکریه خودرا بحال حضر بیاورد . بالذات این تدارکات جنك‌را مابطور تدافعی آماده‌می کنیم . دولتی که اعتقاد داشته باشد براینکه ازجانب حکومت اهالی عیسویهٔ ممالك شاهانه درضد یك دولت دوست وهمسایه وسائط استیلا وتخریب جمع آوری شده ومثل این است که آنها هدف تیر مخاطرات کردیده اند درمیان فرنکستان تنها دولت روس است وامید واریم که دولت مشارالیها باقتضای مناسبات دوستی که درمیان‌دولتین موجوداست دراین اعتقاد اصرار نکند

در خصوص با ظهور اغتشاشهایی که ظهور آن باعث تخیر متفرق ساختن عساکر روسیه تواند شد بابعالی این فکر وتصوررا بطوریکه باعتبار وشان دولت برمیخورد مردود دانسته ومع ذلك در این اعتقاداست که‌اغتشاشهایی که آسایش ایالات شاهانه رااخلال میکنند کارهایی است که بتحریکات خارجه حاصل شده است . واینفقره در نزد همه فرنکستان بطوریقین معلوم‌شده است . وحکومت سنیه بوجهی از این جهت مسئول نتواند شد . وبنابراین موافق حق وصواب نخواهدبود که دولت روس متفرق ساختن عساکرخودرا باینکونه وقوعات متصوره منوط ومتعلق بدارد .

اما فقرهٔ ایلچی فرستادن به پتربورغ بجهة اینکه در باب متفرق ساختن اردوهای جنك‌مذاکره شود . بابعالی سبب ایرادنمی داند که دراین موقع میبایست شرط معاملهٔ متقابله را مشروط بدارند از همچنان لازمهٔ لطافت بیان خود داری کرده اند وکذشته ازاین در صورتیکه متفرق کردن عساکر بهیچ سبب ظاهری درعهدهٔ تأخیر نتواند ماند وتنها یك امر تلکرافی ممکن تواندشد. درمیان این قسم وآنکونه ایلچی فرستادن که اثر یك حرکت نازکی است هیچ ملحوظ نمی تواند داشت . متمنی آنکه دولتهایی که پروتوکول را امضا کرده اند بیانات مشروحه را مستند دانسته وفکرونیتی راکه منشاء بیانات مذکوره است تقدیرکنند. وهرقدر بابعالی وخامت کاررا بیان بکند زیادتر ازآن دانسته ومسئولیت آن‌را بکلی از روی خود برداشته وبقدریکه باقتضای وضع حاضر باید باین بیانات اهمیت واعتنا کرده شود معتنا ولایق اهمیت شمارند .

موادی‌که حقیقة باعث تأخیرحصول ا .

مساعی واقدامات دولت علیه در باب اعادهٔ آسایش هست سیهای آنهادر بالابیان شد بنابراین دولتهای که پروتوکول را امضا کرده اند درجهٔ تأثیراند وهنك آنرا درنزد بابعالی خواهندفهمید

فقرات پروتوکول که با مارتهای صرب وقره داغ متعلق است در اینجا محتاج تکرارنیست ولی نچه بیشترباعث افسوس است این است که‌دولتها همچون می نمایند که قواعد مساوات و عدالتی را که ازجانب بابعالی در پیشرفت ادارهٔ داخلیه بکار برده می شود وهمچنین حقوق حکمرانی و استقلال سلطنت‌سنیه رااهمیت داده نمی‌شود . راستی ازجانب دولتهادر پروتوکول مذکور قرارداده شده است که اجرای اصلاحاتی را که بابعالی خود اوآنرا درحق بوسنه وهرزکوین وبلغارستان قبول کرده است مجددا بیان می کنند که عموما مطلوب وملتزم میباشد واصلاحاتی را که برای حصول‌نیك بختی وآسایش ایالاتی که کونفرانس مشغول انها بودسپارش می کنند که دراندك وقتی که ممکن باشدبعمل بیاورد . وامیدوارهستند تدبیرهایی را که‌درخصوص اصلاح احوال عیسویان‌بطوریکه آرزوی همکنان است بکمال اقدام وثبات‌بکاربرده ودراین‌راه خالصانه‌وموثرانه رفتارکرده واین‌یکی رابابعالی مقتضای شان واعتبارخود خواهد دانست . ولی اینکونه‌عبارتها در پروتوکول مذکور نوشتن‌باعث تعجب کردید !

اولابابعالی اصلاحاتی راکه‌مخصوص بوسنه وهرزکوین وجاهای اقامتگاه بلغارها بوده شد قبول نکرده است (ثانیا) ترویج وپیشرفت حقوق مشروعهٔ تبعهٔ‌عیسویهٔ‌خودرا ازاقتضای وظائف نافعه‌بشمرده دانسته وشبههٔ دراینباب ندارد .

این یکی را نتواند پذیرفت که اصلاحات سپارش شده بخودرا تنها بعیسویان منحصربدارد و بعد ازآنکه‌از طرف هر گروهی ازتبعهٔ شاهانه اینهمه آثار صدق وخلوص ابرازشده ومخصوصا اصلاحاتی تنظیم شده است که تمامیٔ اقوامی که درممالك شاهانه سکنا دارند از جهة پولیتیك بهیئت یك جسم متحد آورده شود . پروتوکول نیات بابعالی را که درحق تبعهٔ عیسویه هست بطور نا امنی بنظر میدهد . وهمچنانکه این بیانات رد کرده‌می شود اینکه درحق‌تبعهٔ اسلامیه وسائره قید واعتنایی نمی شود محل شکایت میباشد . این یکی بوجهی لایق پذیرفتن نمی شود که اصلاحات مخصوصه بتامین حضور ونیك بختی مسلمانان در نظرگاه هیئتی مانند فرنکستان که متمدن وعادل وقبول کنندهٔ مساعده در مبحث دینی میباشد محروم از اهمیت واعتنا بماند .

مقصود امروزی دولت علیه این است که حقوق هرکسی را درهرجایی حفظ کند وقوای مادیه ومعنویهٔ خودرا بآزادی بمرتبهٔ کمال برساند و برای تأمین حصول این مقصو تدابیرشایسته بکار ببرد وارستش این است که نظامات بگذارد وبجهة انسلاك بسلوك این طریق افتخار می کند باینکه‌قانون اساسی‌برای او مدار امنیت واعتماد است .

پس ازآنکه بابعالی در خصوص کاشته شدن تخم نفاق واختلاف درمیان تبعهٔ مختلفهٔ او وانسلاب امنیت بعض آنها ازحکومت مشروعهٔ خودشان هر گونه تصور واوهام را یکبار رد کرد دیگر برای تأمین اصلاحات مذکورهٔ فوق کیفیت نظارت ودقتی را که درپروتوکول گفته شده است بوجهی قبول نتواند کرد .

یکی از فقرات پروتوکول این است دولتها میخواهند سفرای ایشان که در اسلامبول هستند ودیگر مأمورین آنها دقت ونظارت نمایند براینکه دولت علیه مواعید خودرابچه طورها اجرا می کند . اگر چنانچه این بار نیز امیدواریهای ایشان منقطع بشود این حق را برای خودشان نگاه میدارند که وسائطی را که برای تأمین سعادت حال تبعهٔ عیسویه وصلح وآسایش عمومی بکار آید مجتمعا ومتفقا مذاکره نمایند . که این سخنها حقا موجب پروتست ومخالفت شدیده از جانب دولت علیه‌است . دولت‌علیه بصفت یك‌دولت‌مستقلی نمی‌تواند خودرا در زیر نظارت‌بدارد که منفردا ویامجتمعا بکار برده‌شود ودرحالتیکه باقتضای حقوق ملل بادول سائره اجرای‌مناسبات میکند تصدیق نتواند کرد که ایلچیها ومأمورین دول خارجه که مأمورین‌بمحافظهٔ منافع تبعهٔ خودشان هستند دارای‌مأموریت بنظارت رسمیه درحق تبعهٔ عثمانیه‌بوده باشند . دولت‌علیه‌نمی‌داند که‌ازچه‌راه وبسبب کدام کوتاهی ازجهة عدالت ومدنیت مستحق این‌شده است که‌بطوریکه دردنیا امثال آن دیده نشده است‌محقر گردد . در معاهدهٔ پارس قاعدهٔ عدم مداخله بصراحت تصدیق شده است . این‌معاهده که در نزد دول معظمه ودولت علیه نیزمرعی الاجرا است بواسطهٔ پروتوکولی بابعالی سمت اشتراك بآن ندارد فسخ وابطال نتواند شده . این یکی که احکام معاهدهٔ مذکوره را عنوان میکند نه‌بدین جهة که‌حق واستحقاق‌را تازه پیدا کرده باشد بل‌پیش ازبیست سال دول معظمه مجبور شدند که نگاهداری صلح وآسایش عمومیٔ تمامیت ملك واستقلال سلطنت سنیه‌را بزیر تصدیق مشترك خود بیاورندوآنچه درایتقام بابعالی اظهار میکند برای یادآوری‌همان اسباب مهمه‌است که تعهد مزبور را موجب گردید .

اما شرطی که دولتهای مشارالیهم درصورت عدم اجرای اصلاحات موعوده کرده اند که استحقاق بکاربردن تدبیر لازمه را در اینباب داشته باشند . حکومت سنیه این شرط را مانند یك تدبیری می بیند که حقوق واعتبار اورا اخلال کند واز قدر وقیمتی که ازاعمال وحرکات خود درحالت اختیاری بودن حاصل خواهد کرد محروم بدارد . اکنون هیچ ملاحظهٔ‌نیست که دولت علیه را از پروتست کردن برخلاف مندرجات پروتوکول بازدارد وآنرا ازمشروعیت وحقانیت وبدآن واسطه از هرگونه تأثیر مفید عاری وبری معدود بدارد .

باوصف اینکه دسائس مجرمانه وظنیات غیر محقه وتهدیدانه درمقام اخلال بحقوق دولت علیه وارد آورده شده واین یکی اخلال بحقوق ملل می باشد باز بجهة آنکه درانباب بطور آشکار هدف تیر تعرضات کرده شده است‌محسوس میدارد که امروز بجهة بقای خود کوشش و تلاش می شود باعتماد اینکه درد‌عوی خود محق است وباستناد عون ویاری حق تعالی چیزی را که در غیاب و درضرر خود ساخته وقرار داده شده است هیچ نشده می انگارد وچون مقرر داشته است که موقعی را که خداوند سبحانه در روی‌زمین احسان فرموده است نگاهداری کند در مقابل هر گونه تعرضات قواعد عمومیهٔ حقوق‌ملل ومعاهدهٔ رسمیهٔ بزرگی را که محافظت آن از موجبات شان و ناموس دولتهای امضا کننده است پیش می اندازد وچون امیدوار است که دربارهای‌اوروپ درحق خود باز بطور سابق عدالت وحقانیت را ملتزم می شمارند . در باب پروتوکول که وجود اورا تصدیق نکرده است بمحاکمهٔ وجدانیهٔ ایشان رجوع می نماید .

چارهٔ مستقل ومؤثر دفع مخاطراتی که آسایش عمومی را تهدید میکند متفرق شدن اردوهای جنك دولتین در یك آن است . ودر خصوص وسائلی که در بیان نامهٔ ایلچی روس حاضر کردن آنها بمیان آورده شده است این یکی بی آنکه محتاج کردد بتحمیل یك اقدامی که خود مثل آنرا قبول نتواند کرد ممکن تواند بود .

(ترجمهٔ تصویب نامهٔ مجلس مبعوثان که درذیل جوابنامهٔ فوق نوشته شده است)

مضبطهٔ مکالمه و بیان نامهایی که ازجانب وزارت خارجیهٔ انکلیز وایلچیهای دولتین روس وایتالیا درخصوص مسئلهٔ حاضره نوشته و بابعالی تبلیغ شده وجواب ردی که ازجانب سامی بابعالی درمقابل مرقوم کردیده بود سوادهمهٔ آنها بمجلس هیئت مبعوثان فرستانه شده بود تذکرهٔ سامیه واوراق ملفوفهٔ آن مورخه ۲۶ ربیع الاول ۱۲۹۴ مطابق ۳۰ ماه مارت رومی ۱۲۹۳ دراجتماع پنهانی هیئت عمومیه بدقت تمام مطالعه کردشد بیانات وملاحظاتی که درجوابنامهٔ بابعالی که درمقابل مضبطهٔ مکالمهٔ مذکوره واوراق متنوعهٔ آن نوشته شده است راستی بطوری که لایق شان محافظت و پاسداری حقوق مقدسهٔ سلطنت وعزم ملت عثمانیه است که درهروقت و زمانی مطلوب وملتزم میباشد وبنا براین مسلك محق وعزم متین بابعالی که در خصوص رد کردن مضبطهٔ مذکوره ظاهر است زیاده از اندازه باعث تقدیر وممنونیت هیئت مبعوثان وفوق الغایه مستلزم شکرانیت وسپاسداری عظیم است . ودر خصوص مسئلهٔ قره طاغ قراری که سابقا از طرف ماداده شده است پیشتر عرض شده وحال محتاج بتکرار نیست . همانا بدعوات فزونی عمر وشوکت وادعیهٔ حسن موفقیت اعلا حضرت پادشاه حریت پرور وشهنشاه معدلت کستر همایون که فریضهٔ ذمت عبودیت ما است مجددا مسارعت می نماییم .

حرر فی ۲۷ ربیع الاول ۱۲۹۴
وفی ۳۱ مارت ۱۳۹۲

(خبرهای تلکرافی)

لندن ۳ ربیع الثانی

مسیو بروق درجواب سؤال مسیو ساسد فوزق درمجلس مبعوثان نطق ایراد کرده وکفت معاهدات موجوده یك مملکت بی طرف وجداکانه بودن اخلاق وبغدان را تصدیق نمی کنند . این مملکتین ازاجزای متممهٔ دولت عثمانیه است .

وارنه ایضا

صاحب منصبان ارکان حرب بوارنه آمدند ازاینجا بسمت روسجق خواهندرفت .

لندن ۳ ایضا

لورد در بی در مجلس اعیان بیانات لورد غرانویل را رد کرده پولیتیك انکلیسی را درقضیهٔ پروتوکول نکاهداری کرده است روزنامهای انکلستان ازمطالب حریصانهٔ دولت روس سخنهامی کویند وحرکات اورا برضد دولت عثمانیه تقبیح می کنند .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

عدد قشون یونانی که با ایرانیان اتحاد داشتند موافق قول هردوت پنجاه هزار نفر بود لشکر دشمن ابوا بجمع (پوزانیاس) پادشاه اسپارت بود از طرفین قربانی کردند از علامات معلوم شد که غلبه آنطرفی را خواهد بود که منتظر حملهٔ دشمن در اردوی خویش بماند مردونیوس بدلالت تیمژینداس درشب سواره بمعابر سیترون که به پلانه راه دارد فرستاده این سواره پانصد راس حیوان بارکش که آذوقه برای اردوی یونانیان بار داشتند بار داشتند یافته همه را با تمام همراهان کشتند وبارد ومراجعت کردند بعد تادوروز جنکی روی نداد ایرانیان همی یونانیانرا بجنك تحریك میکردند ولی طرفین جرئت عبور از رودخانهٔ ازوپ نداشتند اما سوارهٔ ایرانی پیوسته متعرض یونانیان میشدند وبقول هردوت سوارهٔ ایرانی و (مد) در این جنکهای مختصر کارهای نمایان کردند ده روز دیکر بهمان دلیل که ذکر شد بجنك نپرداختند . اما مردونیوس که تندخو وآتش مزاج بود براو این اهمال ناکوار بود خصوصا درحالتی که پیوسته بیونانیان مدد می رسید .

روزیازدهم با (ارتاباز) پسر فارناس که اسم او سابقا ذکر شد مشورت کرد این شخص مصلحت دید که به (تب) نزدیك شوند وهرچه طلادارند برؤسای لشکر یونان که بیشتر اعتبار دارند بذل کرده میانهٔ ایشان نفاق بیندازند . مردونیوس بملاحظهٔ عدت لشکر خویش بجنك صلاح دید وچونکه سرداری کل داشت رای خودرا بسهولت امتیاز داده بتدارك جنك امر فرمود روز بعد علی الطلیعه سواره مأمور کرده تا چشمهٔ (کارکافی) که از آنجا همه قشون یونان آب برمیداشت رفتند وچشمه را کور کردند از رودخانهٔ ازوپ هم نمیکذاشتند آب ببرند سران سپاه دشمن چونکه این حالت را دیدند پیش پوزانیاس رفته ومشورت کردند که چه تدبیر بکنند زیرا که بعلاوه آذوقه هم نداشتند وکسانیکه برای تحصیل آذوقه رفته بودند از جهة سوارهٔ ایرانی نمی توانستند بارد ومراجعت نمود . پس از مشاوره مصلحت دیدند که چنانچه ایرانیان آنروز فتح باب جنك نمودند وکار یکطرفی نشد بجزیرهٔ (ادرواه) که محاذی پلانه درنزدیکی ازوپ وچشمهٔ کارکافی واقع است بروند این جزیره از یك رودخانه تشکیل یافته که از کوه ستیرون جاری ودر دشت بر دوشعبه شده بازهرد وشعبه بهم متصل می شوند . مقصود یونانیان از رفتن

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۶ ربیع الثانی ۸ نیسان رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۱۴
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۷	۳۰
لیرای انکلیس		
سوسیته رژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۲	۰۵
بانك عثمانی	۳	۰۰
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۳۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۲
امپریال	۸۹	۰۰
کریمجه	۵۱	۲۲
روبل (منات) نقره	۰۰	۰۰
منات کاغذی	۱۳	۲۵
مجیدیه	۱۰۵	۰۰
بشلك	۱۱۲	۲۰
متالك	۱۱۵	۰۰
پول سیاه	۱۷۲	۰۰
فائه نو	۱۶۴	۰۰

﴿ اعلانات ﴾

احمد افندی از جراحان عساکر شاهانه که در فن آبله کوبی اطفال مهارت تامه دارد هرروز دراجزاخانهٔ الله ویردیان که درجنب خان شیخ الاسلام در باغچه قپوسی در نمره ۵ واقع است از ساعت شش روز تا هشت می نشیند و هرکس بخواهد طفل خودرا آبله بکوباند خواه در اجزاخانه مذکور و خواه درخانه قبول نموده و اجزای تازهٔ آبله کوبی صرف کرده ارباب رجوع خودرا خوشنود خواهد داشت . مهارت مومی الیه در فن آبله کوبی از جانب اهل تجربت خبرداده شده است.

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده در مغازهٔ کتاب فروش درتحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیودیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیرود عالیشان حاجی بابا تاجر دیقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی. درحیدرآباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب، میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دووسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هرکس خرید ارباشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد - و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست با سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

ثریات که باهم متحد بودند بجنك پرداختند ومحاربهٔ سختی روی داد ایرانیان دلیرانه نبرد کردند عاقبت مردونیوس بقتل رسیده کریختند . هردوت کوید عیب کار لشکر ایران این بود که همان لباس تنها پوشیده بودند وسلاحی برای حفظ بدن نداشتند در حالتی که طرف مقابل همه سلاح محکم داشتند ایرانیان که مغلوب شدند باردوی خودشان که از چوب حصاری ساخته بودند پناه بردند ارتاباز پسر فارناس که چهل هزار لشکر ابوا بجمع داشت در بین جنك چونکه بفراست فهمید که شکست‌خواهند خورد باسپاه جمعی‌خود بطرف فوسید راند که زودتر به بوغاز هلسپون برسد لشکر دشمن باردو وحصار چوبی تاخت آورده غلبه کرد هرکس را که یافتند کشتند وسوای‌آن چهل هزار نفرکه با ارتاباز رفته بودند از باقی لشکر مردونیوس بیش از سه هزار نفر نماند موافق قول هردوت از طرف دشمن عدد کشته بسیار قلیل بود این غزوه که بجنك پلاته معروفست در بیست ودوم ماه سپتامبر سال ۴۷۹ قبل از میلاد اتفاق افتاد پوزانیاس قدغن کرد کسی بغنیمت عایده دست نزند وهرچه ازاشیاء نفیسه وغیره در اردوی ایرانیان‌بود دریك‌جا جمع کردند کسانیکه مامور باین کار بودند هر قدر از طلا ونقره واشیاء دیکر که توانستند پنهان کردند وهرچه را که ممکن نبود مخفی بدارند آوردند تا مدتها بعد از جنك در آن میدان ضدوقهای مملو از طلا و نقره و اشیاء نفیسه میبافتند روز بعد جسد مردونیوس مفقود شد وکسی ندانست چه شد . اما ارتاباز با مشقت تمام خودرا بآسیا رسانید و از سپاه او بسیاری کشته شدند . (باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (۶۲)

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ۶۰ پاره است

فی ۱۱ شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹۴

مکتوبی که برای درج کردن در کاغت بادارهٔ میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۱۳ نیسان ۱۲۹۳ و ۲۵ اوریل ۱۸۷۷.

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ سیاسیات ﴾

پریروز از اردوکاه کیشنف از طرف اعلا حضرت الکساندر ایمپراتور روس امرتکرافی بسفارتخانهٔ دولت مشارالیها که در درسعادت دارد رسیده است که ایمپراتور بادولت عثمانی قطع مخابره کرده است و مأمورین روس بواپور اریقلق که مخصوصا فرستاده شده است سوار شده بدون تاخیر حرکت نمایند .

بعد از رسیدن این تلکرافنامه مسیو (اونو) ترجمان اول سفارتخانهٔ روس بابعالی رفته و بجناب ناظر خارجیه اظهار کرده است که دولت روس با دولت علیه قطع مخابره نموده است وآرمه ها پایین آورده شده وهمه مأمورین سفارت بواپور سوارشده ودرشرف حرکت هستند خود نیز پس از تبلیغ این خبر بجهة عزیمت از آنجا بواپور رفته است .

پریروز اکثر وکلای فخام بقصر همایون (یلدز) که از روز جمعه باینطرف اعلا حضرت اقدس همایون پادشاهی در آنجا تشریف دارند عزیمت کرده ومجلس مشورتی بریاست اعلا حضرت پادشاهی منعقد کردیده و پس ازآن مراجعت نموده ودربابعالی نیز مجتمع کردیده شده ومذاکرات لازمه پرداخته اند .

بعدازجواب نامهٔ بابعالی به پروتوکولی که برحسب اظهار دولت روس ازجانب دولتهای بزرك امضا شده بود ودرآن جوابنامه پروتوکول را رد و پروتست کرده ودر واقع حکمی برای آن نمانده بود اصحاب پولیتیك موافق خبرهای تلکرافی منتظر بودند که از جانب دولت روس بیان نامهٔ منتشر بشود ودلائل قطع مخابره هم درآن تعداد شده و پس ازآن بمقدمات جنك اکر بخواهد آغاز نماید . لکن این قسم ترك مخابره برخلاف مأمول بود که درایحال هنوز نیات حقیقیهٔ دولت روس را درخصوص جنك و یا مقصد دیکری که درخارج ازشق جنك دارد معلوم نمی توان کرد .

بعض روزنامهای بك اوغلی هم می نویسند که پس ازاین قطع مخابرهٔ غیررسمی کو یا اعلاحضرت ایمپراتور روس خواهشمند میباشد که اعلاحضرت اقدس پادشاهی با ایمپراتور مشارالیه درسرحد دولتین یادر اردوکاه کیشنف ملاقاتی نمایند وقراری درمیان خودشان درامر صلح بکذارند . و بعضی احتمال میدهند که جناب صفوت پاشا ناظرخارجیه ازجانب دولت علیه بکیشنف فرستاده شده و بلا واسطه با ایمپراتور قرار صلح را بدهند لکن هنوز صحت این خبرها بدرستی معلوم نیست وهرچه روزنامها می نویسند تا بمقام فعلیت نیاید تصدیق نمی توان کرد و بسیار استبعاد دارد که دولت روس (بعدالاتیا والتی) وپس ازاین همه تفصیل وخفتها که برخود وارد آورد وهرکونه اقدامی کرد جواب رد شنید حالا بمقام اظهار اینکونه خواهشها بر آید که آنهم (ضغث علی ابالة) بشود .

آری سبب تردد روس در خصوص جنك واعلان حرب معلوم است که دلائل محققانه در اینباب نمی تواند اقامه نماید وهر قدر بکوید که مقصود من طلب تامینات دربارهٔ اصلاح حال عیسویان عثمانی است وهرکز در فکر تجاوز بر حقوق ملکیه واستقلال دولت عثمانیه نیستم دول متمدنه وانظار حقیقت بین دیپلوماتهای اوروپ هم اصل منشاء این کارها واساس ظهور اختلالهای داخلی ایالات یاغیهٔ عثمانیه را میدانند وهم خط حرکات ومسلك ومشوار دولت روس رامی شناسند . وکذشته از اینها دولتی که باپنج دولت دیکر لاف اتفاق درمسئلهٔ شرقیه داشته وتا امروز منفقانه حرکت کرده وحرکات آنها اکنون بلا حکم مانده است چکونه می تواند بتنهایی همان مطلب متفق علیه را عنوان کرده واختصاص مداخله باین کاررا برخود بکیرد .

دراین حال اقدام دولت روس بجنك مانند یك دعوایی است که کسی در حضور محکمه بامدعی علیه خود بمخاصمه بر خیزد ولی چون از جانب محکمه اسناد وادله خواسته شود . اولا سند ودلیلی نتواند ابراز و بیان کندو پس ازآنکه خیلی اصرار شد یك سند ساخته ومجعولی ابراز نماید که همه مجعولی آنرا باآشکاری به بینند .

دراین ضمن نا مناسب نیست از جملهٔ دور اندیشیهای روس و بی مبالاتی مطبوعات اسلامبول سخنی بیاوریم چند روز است روزنامهای محلی بزبانهای مختلف در خصوص پولیتیك ایران سخنهامی نویسند وعنوانها کرده بیان مطالعات می کنند وما تأسف داریم از اینکه مأخذ آن کونه سخنهاهارا نرسیده ونسنجیده درضمن صحائف اخبار خودشان درج کرده و بلا طائلات که هیچ معنی ندارد خودرا مشغول می سازند وهیچ تصور نمیکنند که منشاء این خبرها از کجا است

وچرا در این موقع که دولت روس میخواهد بمغالطه وهای وهوی بلکه کاری از پیش ببرد این خبرها ازآن مرکزها معلوم می شود . مانند اخبار نو یس (طاغبلات) که گویا از اسلامبول نوشته است که دولت ایران بغداد وکربلا را میخواسته است بسیار خوب بغداد وکربلا خواستن یاباید بقواعد حقوقیه ورسومات معموله دولیه باشد ویاآنکه بطور انتهاز فرصت وعلی الغفله و بی قاعده بوده باشد . اما شق اول که هنوز اثری از این مطلب درمیان نیست نه اسباب برودت عمده درمیان دولتین علیتین اسلام ونه اظهاری از این برودت رسما بمیان آمده ونه مذاکرهٔ اسفقرات ومانند آنها درمیان بابعالی ودربار ایران راکسی شنیده است وحال آنکه کسیکه جزئی آگاهی از حقیقت کارها دارد میداند که دولت ایران همچنان خیالی را ندارد . اما قسم دوم پس هر خرد مندی این را تصور تواند کرد که از برای هیچ دولتی اگرچه دشمن هم باشد زیبنده نیست که بر خلاف قواعد حقوقیه ودولیه حرکت کرده از مغلوبیت مظنونهٔ یك دولت دیگر بطورنا جوانمردی وانتهاز فرصت خیال استفساده داشته باشد فرضا اگر همچنان کارنا شایستی را هم اقدام بکند این کار ناکهان و نیت پنهانی در زبان هنکامه جویان شایع نتواند شد . پس معلوم است که نشر اینگونه اراجیف باز از جانب کسانی است که هم دشمن ایران است و هم دشمن عثمانی و بتعبیر صحیح دشمن اسلام واسلامیان است وبسیار حیف است وجای افسوس که روزنامهای محلی خود بدست خودشان این اراجیف را شایع می کنند ودرمیان ملتین اسلام باعث تفرقه و برودت وحدوث اغبرار خاطر بل وقوع فتنه ها میکردند .

مقصود از این تفصیل نه این است که مطلب را در اینجا مفصلا کشف نمایم بل این چند کلمه را بجهة این می نو یسیم که مطبوعات محلیه بی ملاحظه و بی تحقیق بدست خودشان این اراجیف بسیار مضر وخطرناك رانباید منتشر سازند .

بالجمله سخن در پولیتیك روس در این واقعهٔ جنك بود اگرچه قرائن حالیه وقوعاتی که تا کنون اتفاق افتاده است باآشکاری می نماید که روز آخر دولت روس مانند افعی که مفسون کرده شده و بانیان مار کیر میرود ناچار خواهد شد از اینکه خودرا بمیدان جنك بیندازد لکن این یکی را خوب میداند که گذشته از اینکه این اقدام بجنك در پیشگاه تاریخ و در منظر انسانیت ومدنیت شایستهٔ حال یك دولت بزرك متمدن نیست و این راهم میداند که پایان آن نابدید و خطرناك است و در هر حال یعنی در صورت غالبیت و مغلوبیت بجز ضرر نتیجهٔ بر آن مترتب نیست .

بنابر این همچنانکه تاحال خود داری در اقدام باین کار بزرك نموده است باز تاتواند بوسائل ممکنه چنك خواهد زد تا آنکه از این جنك باز رهد .

دولتها مخابرات دیپلوتیکی ومذاکرات صلحیه را پس از نومیدی از اقدامات خودشان ترك کردند ودولت روس دور نیست در صدد این باشد که بلا واسطه بطور خوبی وآبرومندانه خود با بابعالی کنار بیاید . لکن هرچه تصور کرده می شود راهی برای حصول این مقصود دیده نمی شود لاجرم این هم ممکن است که پس از مأیوسی از وصول باین مرام درحال حاضر چندی بسر برده ومقصودش تعطیل کارهای داخلی عثمانی واضرار مصرفی ومالیاتی او وکرفتار ماندن ممالك عثمانیه به محنتهای بسیار از قبیل عدم زراعت ومعطلی صنایع وتجارات ودیکر منافع ملکیه و اصلاحات داخلیه بوده ودراین ضمن صرف مقدرت در اشغالات داخلیه وتمهید اسبابی که یاری بحصول مقصود در موقع خود بوده باشد نماید .

این است که اخبار بجنك نکرده و بیانامهٔ را که اعتقاد همه براین بود که پیش ازهمه چیز دراین موقع آنرا میبایست بنو یسد ننوشته و بطورغیر رسمی مأمورین خودرا از اسلامبول خواسته ومیکوید دولت روس بادولت عثمانی قطع مخابره کرد مع ذلك باز منتظر شویم بعقبهٔ این کار که مسلك و پیشنهاد خاطر دولت مشارالیها را دراین مطلب بسیار مشکل بلکه یك روزی کشف وتحقیق نمایم .

لکن حیف ازمدنیت وحقانیت قادرانهٔ دول معظمهٔ فرنکستان که درچنان حالی بکمال تمنع واستغنا نشسته وجهان را کرفتار مصائب توهمات خطرناك داشته تجارت وامور تعیش وزندکانی مردم را روز بروز به پریشانی ودرماندکی واضطراب واضطرار می اندازند . اکر غرضی با دولت یا ملتی دارند آنرا بی تدویر وریا ظاهر کرده بمقتضای آن عمل کنند هرکاه غرضی ندارند کذلك پای حقانیت را بمیدان نهاده طرف بی حق را هرکس که هست ملزم داشته این ابر سیاه مظلم را از افق آسایش بندکان خدا بردارند . چون هیچکدام از اینها را نمی کنند پس نام خودشان را دولت معظم ومدنی وانسانیت پرور وحق شناس نکذارند !!!

روزنامهٔ (مموریال دیپلوماتیك) می نو یسد ازقرار اطلاع که حاصل کردیم روز کذشته درمجلس وکلای لندن قرار داده شده وتلکرافنامه بایاچی انکلیس مقیم لندن نوشته شد که اکر قشون روس بخاك افلاق تجاوز نماید دولت انکلیس این حرکت دولت روس را دلیل بر فسخ کردن دولت روس عهدنامهٔ پاریس را خواهد دانست .

﴿ داخلیه ﴾

مسیو لایارد ایلچی انکلیس روز جمعه هنکام مغرب باسلامبول وارد شده ودیروز را با حضور جناب مستطاب صدراعظم وجناب ناظر خارجیه شرفیاب از ملاقات اعلاحضرت اقدس پادشاهی شده واعتمادنامهٔ خودرا تقدیم نموده است .

زن ایلچی مشارالیه مادام لایارد امروز را برای پزیرایی تبعهٔ انکلیس که در اسلامبول هستند حاضر خواهد بود .

مستشاری ولایت یانیه بعهدهٔ عزتلو آب یعقوب افندی معاون سابق کتابت بهیهٔ خارجیه محول کردید، است .

جریدهٔ (الجوائب) که بزبان عرب دراسلامبول چاپ می شود درنسخهٔ روز چهارشنبهٔ کذشته در ذیل سیاست دول کافله دراحوال حاضره شرحی درخصوص پولیتیك ایران نوشته . وروزنامهٔ حقیقت هم کویا ترجمهٔ آنرا درنسخهٔ روزشنبهٔ خود درج کرده است . چون بیانات (الجوائب) و (حقیقت) مغایر حقیقت احوال ونیات دولت ایران است وعلاوه براین سخنان این دو روزنامه مانند بعض روزنامهای دیکر اسلامبول مشوب بتوهمات شخصیه وناشی از بی اطلاعی ازواقع

کار است . وآنچه نوشته اند منطقی و (لوژیك) نیست ومقصود ما از این کازت این است که حقایق اموررا بطور بی غرضی بنویسیم وملل اسلامیه را که درمشرق زمین هستند پس ازتفرق وتشتت شمل ایشان بدائره اتفاق واتحاد دعوت کرده باستقامت افکار وادارشان کنیم . و بقدریکه بتوانیم بنیان رفع خلاف واختلاف را که درمیان ملل وطوائف اسلامیه بحال اسفناکی واقع است محکم سازیم . اگرچه این اختلاف (اولا) امری است محتوم وبحکمت خداوندی از روزیکه شارع مقدس اسلام علیه الصلوة والسلام ﴿ ستفرق امتی ﴾ فرمودند آغاز کرده ورفته رفته کار بجایی رسیده است که اصلاح آن محتاج اقدامات مؤثره ومرور زمان است . (ثانیا) بی اطلاعی عامهٔ ناس ازطوائف اسلامیه برلزوم رفع این اختلاف واحتیاج زمان وهمچنین عدم اهتمام رؤسا و بزرگان برتمهید اسباب این کارمهم وراسخ شدن اختلافات واسباب اختلافات درقلوب و بعد امکنه ومساکن ملل اسلامیه ازهمدیکر وقوت دشمنان اسلام واحاطهٔ آنها باطراف اکثر ممالك اسلامیه وکمال مواظبت واهتمام آنها درتفریق کلمهٔ اسلام ورسوخ ظاهریه ومعنویه درموجبات تفرقه انداختن باعث این شده است که بکمال افسوس اسلامیان را ازسرعت حصول مقصود ناامید کند . ودراین حال عجبناك انکشت حیرت وتلهف را بدندان گرفته وبرکسانی که ازروی بی اطلاعی واشتباه بغلط افتاده برخلاف مقصود مقدس سخن میگویند ! بالجمله بملاحظهٔ اینکه (مالایدرك لایترك کله) چون روزنامهٔ حقیقت هم آنچه‌را از (الجوائب) ترجمه کرده است قدری تغییر داده است . لهذا اولا فقرات آنرا مترجما نوشته وبعض مطالعات خودرا در ذیل آن بیان می نمایم .

(ترجمهٔ فقرات الجوائب)

اما سیاست دولت ایران پس بتحقیق که متحیر کرده است مسلمانان را بعلت اینکه چون دولت اسلام است بر او واجب بود که مساعدت کند بدولت علیه ولی بجای این بسمت روسیه عدول نموده است . پیشتر نوشته بودیم که دولت روس چندنفر ازصاحب منصبان عساکر خودرا بطهران فرستاده است که درخدمت شاه مفخم ودرتحت امر ایشان باشند . پس ازآن هم معلوم شد ازدولت مشارالیها که اقدام درتدارکات جنك می نمایند . ودراین اثنابعض روزنامهای ترکی دراینجا بمطالعه کنندگان خودشان چنان وانمودند که علاقهٔ ایران و بابعالی علاقهٔ الفت ودوستی است . واین سخن آنها مثل این است که نوشتند امیر قرطاغ بدوزانو برآمده واستدعای عفو کردند ازدولت علیه که ازجرائم ایشان بگذرد . وحال آنکه تو حالا مکابرهٔ این امیروطغیان اورا باینکه دولت خواست ازحقوق وامتیازات واراضی و برا طوری بهره‌مند نماید که دیگران رشك براو ببرند . وامروز شایع شده وگوشها پرشده است باینکه سفیر ایران بناظر خارجیه شکایت کرده‌اند ازحادثهٔ که درمکهٔ مکرمهٔ اتفاق افتاده و بقدر یکصد نفر ازایرانیان زنجدار وسه نفرنیز کشته شده اند و باین جهة ترضیه ازبابعالی خواسته است . و برفرض صحت این سخن که مسئولیت آن باهل مکه راجع است آیا لایق است بدولت ایران درحالتیکه دولت اسلامیه‌است فرصت برای طلب ترضیه پیدا کند وقطع علاقه نماید وحال آنکه می بیند دولت علیه بیك باره‌ی فرورفته است بمقابلهٔ دولتهای چند ازدول خارجه وشك نیست دراینکه نهایت آمال روس این‌است که مسلمانان را بیکدیکر بیندازد تا آنکه یکی را غالب ودیکری را مغلوب به بیند وآنکاه بایشان شماتت کند و جر منفعت برای خود نماید .

آیا دولت ایران خاطرجمع می شود از اینکه یکروزی دولت روس باوهجوم نخواهد کرد ؟ هرکاه‌راه برود بطوریکه‌دولت انکلیس بخیرخواهی نصیحت باومیکنند ومتفق‌شود با دولت علیه‌بدیهی است که از روس امنیت حاصل خواهد کرد ظاهر این است که در ایران آدمها مانند محمود ندیم پاشا بسیار بهم میرسد ﴿ فیفعل الله مایشاء ﴾

(سلیم فارس)

(اختر)

ترجمهٔ بیانات (الجوائب این است که دیدیم . لکن این سخن را ابتداء بقواعد سخن گویی تحقیق کرده پس ازآن بسرمطلب میرویم

جملهٔ اولی که میکوید دولت ایران دولت اسلامی است بجای اینکه با دولت علیه متفق بشود میل کرده است بسمت دولت روسیه . این نتیجهٔ ایست که بی مقدمه ذکر نموده وصغرا و کبرای آنرا ترتیب نداده بمیان آورده است . اگرچه دلائل این مطلب را در ذیل مینویسد لکن دلائل مذکوره کذشته از اینکه از قضایای غیرمسلمه است کافی براخذ همچنان نتیجه ازآن قیاسات نیست . یکی از آن دلائل فرستادن روس است صاحب منصبان نظامی خودرا بطهران . که این یکی بوجهی قرین صحت نیست و پیشتر هم نوشتیم که‌از اکاذیب اقوال و اراجیف است . آری دولت ایران‌کاهی از دولتهای دیکر معلم و صاحب منصب دراردوهای خود استخدام می نماید . والآن هم از انکلیس ونمسه و پروس وغیرهم چند نفر معلم و صاحب منصب موجود هستند . لکن از دولت روس نه سابقا دارد ونه بتازه‌کی صاحب منصبی خواسته ورفته است .

اکر استنادالجوائب‌در این‌مطالب بتلکرافنامه ایست که چند روزپیش از این (هوجه بك) نقل کردند پس هرکاه اعتماد واعتقاد کرده باشند بصحت همچنان خبرواهی که چکونکی منشاء آن معلوم است واز روی آن حکم کرده است باینکه دولت ایران درضد دولت‌علیه خیالی دارد زهی سست رایی . ماهرکز از صاحب (الجوائب) این کمان را نداشتیم . حال آنکه اکر این‌مطلب اصل هم داشته باشد دلیل کافی برز عمیات بی اساس نتواند بود .

همچنانکه دلیل دوم جریدهٔ مذکوره در اینمقام که میکوید دولت ایران تدارك جنك می بیند و این را از دلائل خود می شمارد براینکه دولت ایران با دولت روس متفق شده است . تعجب از اینکونه جریده نویسان باید کرد که از قواعد ملك داری آکاهی ندارند و یا آنکه دانسته اغماض میکنند . تدارك جنك و ترتیب وتمهید قوهٔ حربیه، کذشته از اینکه باقتضای وضع زمان تکلیف هر دولت متمدن است بعلت اینکه اکنون محافظت حقوق بجز آلات جنك و اسلحهٔ تازه و استعداد و آماده بودن قوهٔ دفاعیه بطور دیکر ممکن نیست همچنانکه اکر دولت علیهٔ عثمانیه بتعهدات صریحهٔ دول معظمه که بموجب معاهدهٔ پاریس خاطرجمع شده واین‌قدر برقوهٔ بریه و بحریهٔ خود و دیکرتدارك و اسلحهٔ تازه نمی افزود یقینا حالا در آن طرف بوغاز اسلامبول مانده بود و تمامیٔ حقوق خودرا هم بتدریج ازدست‌میداد . امروز که‌در مقابل دولتهای بزرك ایستاده وسخن حق خودرا میکوید ومی ایستد بازبقوت همان استعداد است که حاضر دارد . در صورتیکه

الجوائب خود میکوید آیا دولت ایران خاطرجمع است از اینکه روس باوهجوم نخواهد کرد فرضا بکمال غفلت نشسته ودست بتدارك اسباب دفاع نزند آیا ازحفظ حقوق خود وملت خود خاطر جمع تواند شد ۰

از اینفقره که گذشتیم درهمچنان وقتی که قریب چهار صد و پانصد هزار قشون دو دولت محارب درسرحد ایران جمع شده است وفردا درآنسرحد هنکامهٔ جنکی برپا خواهد شد که نتیجهٔ آن نا معلوم است ۰ آیا دولت ایران خاطرجمع ازاین خواهدبود که کار حدود خودش مختل نخواهد کردید ومطمئن خواهد کردید از اینکه یکی ازطرفین محارب که غالب شد ضرر وصدمهٔ بملك اونخواهد زد ۰

اما اینکه الجوائب بروزنامه نویسهای ترك اسلامبول اعتراض کرده است که ماباین چیزهارا درحق ایران شنیدیم ولی روزنامه نویسها مارا اغفال کردند مثل اینکه درخصوص قره‌طاغ وامیر قره‌طاغ هم نوشتند که بخضوع وخشوع بپای تخت ملتجی شده ودولت هم میخواست باو امتیازها واراضی وفلان بدهد وحال بکمال مکابره حرکت میکند وآنچه درحق ایران هم نوشتند بعینه مثل اینست ۰

راستی این تفصیل واین مقایسه جای خنده واستهزا است ونمیدانیم ازکجای مطلب کرفته وبتحقیق آن پردازیم ۰

امارت قره‌طاغ هیچ وقت ازدراستیمان والتجا برنیامد امارت قره‌طاغ بر حسب اقتضای وقت باشارت ازجانب بعض دولتها لمصلحته باسلامبول مأمور فرستاد وبکمال تمنع پارهٔ تکالیف ومطالب بمیان آورد که بلکه مقصود خودرا حاصل کند بابعالی نداد وجواب رد داد واکر میداد بازهم معلوم نبود که دست ازدامن روس بکشد باینحال عجب است که جریدهٔ مذکوره می نویسد بابعالی میخواست باو اراضی وامتیازات وحقوق بدهد ۰

ازاین کذشته اکر روزنامه نویسان دراینفقره خلاف نوشته اند مدخلیتی بفقرهٔ ایران ندارد اکر کسی مطلبی‌را سهوا یا عمدا غلط بنویسد لازم نکرفته است همه نوشته‌های اوغلط باشد ۰

ازاین که کذشتیم مقایسهٔ قره‌طاغ با دولت ایران ازچه بابت بوده است قره‌طاغ چیست وکیست دولت ایران کجا است وچکونه است این تشبیه ناقص برکامل هم نیست بل تشبیه غلط است بعلت اینکه وجه مشابهتی درمیان موجود نیست ۰ این عقل است که کارهای مارا باین درجه‌ها میرساند ۰ یکی ازروزنامها می‌نویسد از جانب دولت علیه امر شده است که دولت روس راچنانچه محو کنند که بدنیا نیامده است اوستریاهم بما ملتجی شده زیرجناح ماخواهد آمد فلان دولت را تادیب می کنیم ۰ وازاین قماش سخنان میکویند که مغایر حقوق دانی دولتها وملتها است وواضح بکوییم وحشیکری وبی تربیتی است ۰

اما فقرهٔ مکهٔ معظمه وترضیه خواستن دولت ایران ازبابعالی وقطع علاقه وبی موقع بودن این حرکت که الجوائب تفصیلی درآن داده است ۰ پس باید بصاحب الجوائب بکوییم که این فقره درمکهٔ معظمه زادها اه شرفا وتعظیما اتفاق نیفتاده است بل درمدینهٔ مشرفه علی ساکنها آلاف التصلیة والتسلیم بوقوع پیوسته است ۰ واین واقعه مشاجره ومنازعه نبوده است بل بتحریك بعض مفسدین و بدخواهان اسلام هجومی است ازجانب خدام و بعض اهل مدینه که خداوند سبحانه درحق آنها فرموده است (مرد واعلی النفاق) بسر مسلمانان واهل توحید که ازچهار ماهه راه بمشاق ومحن کثیره جان ومال خودرا برداشته بزیارت حضرت فخر کائنات علیه الصلوة والسلام رفته بودند ۰ واین هجوم را بطوری کرده اند که درروزهٔ مطهره مردم را میزده اند ومی کشته‌اند ومجروح ومقتول میکرده اندوحرمت آن مقام مقدس ومحترم‌را نکاه نداشته بکمال بی حرمتی زنها وحریم مسلمانان را زیرلکد ومشت می انداخته اندومی کفته اند (اقتلوا هذه الروافض اقتلوا هذه الملاعین الکفره) ومانند اینها که اکر مستحفظ وشیخ الحرم نبوی وعساکر ضبطیه وغیرهم نمی رسیدند کمی ازحجاج ایرانیه جان بدرمی بردند ۰ واقعهٔ باین تفصیل را منازعه ومشاجره نام کذاشتن دلیل کمال حق شناسی ودلسوزی بمسلمانان وخیر خواهی ومسلمانی است !

اما اینکه میکوید دولت ایران فرصت جسته وترضیه میخواهد وقطع علاقه کرده است با اینکه مسئولیت این کار بعهدهٔ اهل مکه است ۰ پس باید الجوائب بداند که اکر دولت ایران ترضیه میخواهد مقصود از ترضیه تعمیر واصلاح این کار است نه اینکه بابعالی استغفار ازکردهٔ خود کند دولت ایران هم میداند که مسئولیت هرکاری بعهدهٔ مرتکبین آن کار خواهد بود بجای مفسدین واشرار چندی که باعث ایقاع فتنه وفساد می شوند دولت وحکومت مواخذ ومسئول نتواند شد همچنانکه بابعالی هم این مطلب را قبول کرده وقرار داده است مأمور مخصوصی بمدینه مشرفه فرستاده وتعلیمات کافیه از تربیت وتنبیه اشرار اعطا نماید ۰

اما فقرهٔ قطع علاقه این هم از جملهٔ الفاظ بی معنی است که دراین موقع آورده شده است ۰ قطع علاقه کردن دولتی از دولت دیکر که با او دوست وهمدین و همجوار است باین آسانی نتواند بود ۰ وآنکهی قطع علاقه باین می شود که دلائل قطع علاقه کردن را اقامه نموده وطرف مقابل را ملزم نماید ودر صورت مکابرهٔ و ظهور حقیقت اودر نظرکاه دول متمدنه قطع علاقه کند ومخابرات خودرا به برد بعد ازآن ایلچی خودرا بردارد واخبار جنك کند معاذالله تعالی هنوز حکایتی درمیان نیست واین مسئله هنوز باینجاها نکشیده است ۰

اما اینکه دولت ایران با دولت علیه متفق میبایستی بشود جواب اینفقره را باین آسانی نمی توان بیان کرد اکر مسائل مختلف فیها که درمیان دولتین است یکبار ملاحظه شود وخود داری مأمور وولاة وحکام در اجرا حقوق ایرانیان بدقت بنظر آورده شود واکر تعصب وتعنت اهالی عثمانیه درحق عموم ایرانیان معلوم کردد واعتقادات باطله که در حق آنها دارند مشروح ومبین آید ۰ میتوان تصدیق کرد که حائل ومانع ازاینکونه اتفاق طبیعی و لازم الحصول چیست ۰ و حال آنکه دشمنی باآن قوت وقدرت در بالای سر ایران ایستاده وباعتقاد خود الجوائب منتهز فرصت است که هجوم نماید ۰ آیا باینحال که داریم واین وضع تفرقه ظاهریه ومعنویه که درمیان است ویا وجود دوری مکانها که هرکاه آسیبی بدولت ایران وارد بیاید کمال اشکال را دارد که دولت علیه قولا یافعلا حمایتی ازاو نماید ممکن است مقصود مقدس ما حاصل کردد ﴿ شتان مابومی علی کورها ﴾ ﴿ ویوم حیان اخی جابر ﴾ والحاصل این اتفاق

مقصود خیلی مقدمات واسباب عمده ومعتنار الازم دارد که هنوز یکی ازآن اسباب ومقدمات درمیان نیست سهل است که ماهمیشه (تیشه را بدست خود بپای خود میزنیم) ﴿ ازبهر شکست دل من بسته صفی ﴾ ﴿ یار از طرفی وروزگار از طرفی ﴾

یکی از آن اسباب روزنامها است که حالات آنهـا رامی بینیم وحسن معاشرت اهالی وافراد اهل مملکت با ایرانیان است که آنراهم مشاهده‌می نمایم شخصیکه ایرانی ومسلم است وزنی هم ازاهل اسلامبول دارد ومیخواهد درمیـان محـلهٔ اسلام بنشیند میگویند مابعجم خانه نمیـدهیم واین از عجائب امور است که زن میدهیم اما خانه نمیدهیم درمیان کوچها باید بنشینی ومع ذلك میگویند ما غریب دوست ومهمـان نوازهم هستیم که این یکی را نمونه باید گرفت ومقیاس سائر حالات را باید دانست . بالجمله مقدمات اتحاد واتفاق ملل اسـلامیه خیـلی است که باید بهمت بزرگان دین ودولت فراهم آمـده واین مقصود مقدس حاصل شود ﴿ والا فعلی الاسلام السلام ﴾ وباهمه این تفصیل امیـد واری داریم که غـیرت اسـلامیه واقتضاءات وقت عموم مسلمانان را ازلزوم واهمیت این مقصود مقدس آگاه کرده ومتنبه سـازد . وخودشـان بالطبع برفع اسباب خـلاف وشقاق پرداخته آخر را از اول بینند وبچاره سازی آن پردازند واعتمـادی از این مقام که داریم بتوفیق حق تعالی است که حافظنام وذکرخداوندی است میفرمائید .

﴿ بدرستی ما نازل کردیم ذکررا والبته ما اورا حافظ ونگاهدارند، هستیم ﴾

﴿ واذا ارادالله شیئا هیاء اسبابه ﴾

﴿ اقدامات مصلحانهٔ بابعالی ﴾

از جانب اعلاحضرت اقدس سلطانی بجناب ناظرخارجیـه امر شـده است که رجـوع نماید بدولتهایی که عهدنامهٔ پاریس را امضـا کرده اند وتوسط آنهارا بخـواهد بطـوری که این مصائب جنك‌را ازمیان بردارند .

کازت معتبر (صداقت) که چنـدی پیش از این باختیـار تعطیـل کرده بود از پریروز آغاز بطبع و انتشار کرده نمرهٔ اول و دوم سـال دوم آنرا مطالعه کردیم . کازت مذکور همـه روزه شـامی بیرون خواهد آمد . پیشـتر امر اداره وتحریر آن از جانب صاحب امتیاز بشخص دیگر واگذارشـده بوده است اکنون خوداو که مسیو ویلهم ویزنطـال است بلا واسطه طبع ونشر خواهـد نمود . از ظهور (صـداقت) کمال مسرت وخشنودی حسب الاخوه حاصـل داریم وامید واریم درداثرهٔ مطبوعات، باستقـامت مسلك که تسمیه بسمای خود باشـد بر قرار بوده همواره بایفای آنچه از نشرآثار معارف وآگاهی وخدمت بعالم مدنیت وانسـانیت درعهده دارد موفق گردد .

سرکار مقرب الخاقان محمد حسن خان صنیع الدوله رئیس کل ادارهٔ مطبوعات ودار الترجمـهٔ ایران درضمن روزنامهٔ رسمی طهران که موسـوم بایران است اظهار لطفی دربارهٔ اختر نموده و در ذیل آن اعـلان محل فروش آنرا مقرر داشـته اند اینکونه لطف وقدر دانی ایشـان موجب ستایش وامتنان اختراست وازشـان ایشان است که در ترویج شعائرآگاهی واطلاع اشاعهٔ آثار مدنیت وترقیات ملت بقدریکه توانند اقدام فرمایند . در هرحال عرض شکرانهٔ خـودرا در خـدمت ایشـان کرده وایفاء التمـام شکرهم همان عبـارت مندرجهٔ روزنامهٔ ایران راهم درج می نمایم .

﴿ طلوع روزنامه اختر ﴾

مجددا روزنامه اختر چون کوکبی سعد طالع ودر اقطار وافاق عالم درخشـنده ولامع گردیده نگارنده روزنامه‌ایران از مطالعه ان اهتزازی کامل ومسرتی وافی حاصل نمود این صحیفهٔ سنیه مجموعهٔ اخبار مفیده ومرآت احوال عالم ومربیٔ مدنیت وآگاه کننده ملت در بهترین نظم وسلکی منسلك ومنتظم اسـت فوایح روایح این ریحـان ونسایم عنبربن شمایم این ضمیران از دار السعادهٔ اسلامبول از اداره‌خانه اختر واقع‌در پایین باب عالی درشارع (ابوالسعـود) درنمره (٦٢) منتشر شـده باقطار زمـین رسـیده مشـام اهل دانش ومغز صاحبان بینش را معطر مینماید .

قیمت سـالیانه در دار الخلافهٔ باهرهٔ ناصری وسایر بلاد ممالك محروسه چهار تومان محل‌فروش در دار الخـلافه سرای امـین الملك حجره حاجی ابوالفتح

در تبریز سه تومان ونیم محل فروش درسرای امیر برای اطلاع طالبین اعلان شد صنیع‌الدوله

﴿ در روزنامهٔ ایران دیده شد ﴾

دراصفهان شب عید بهجت نوید خسروانه درهمـه‌جای شهر چراغانی نمودند ومردم بعیش وشـادی مشغول بودند وآتش بازی خوبی کردند نواب اشرف والاظل السلطان حکمران اصفهان ومضافات درتقـدیم شرایط تعظیمات واحترامات این جشن . بزرك لازمهٔ اهتمام وسعی را مبذول داشتند

روزدویم ماه ماه‌بحکـومت خـبر دادند که درزمین‌های خرابه کنار باغ معروف بفراشخانه کاوچاهی برای آبیـاری همـان‌باغ حفر کرده اند وهمینکه پنجـذرع کنده اند بعض استخوانهای بزرك بسیار عجیب پیداشـده بموجب تلگرافی که مـیرزا تقی‌خان حکیم باشی نموده مشـار الیـه همانساعت برسرچاه مزبور میرود کهاستخوانهارا عوام نفهمیده، خوردنکنند مع ذلك بعض‌آزآنها را خـورد کرده بودند وجز چنـد پارچه از استخوانها درست بدست نیامده وتحقیقیکه‌میرزا تقی‌خان در باب ان عظام عظیمـه نموده از قرار ذیل است .

عوام این عظام را استخوان دیو میدانستند وافسوس که بسیاری ازانها را شکسـته ومتفرق کرده بودند هرچه از آنها را ممکن شـد استرداد کردم انچه ازان استخوانها که تقریبا درست است سه قطعه میباشد یکی یك دندان از آسیا است که متحجرشده ویکمن ونیم بسـنك تبریز وزن انست (که سـه قیه وسیصد درم باشد) ویکی استخوان رانست که طول ان چهـار وجب ونیم بیش از یکوجب عرض دارد ووزن ان سه من ونیم تبریز است (قریب ۹ حقه‌میباشد) ویکی یك قطعه از سایرد ندانهاست این استخوان ران که پیداشده نهایت شبیه باستخوان ران انسـان است درمیان جانورهایی قوی هیکل استخوان ران فیل ومامون شباهت بران انسـان دارد بهمین دلیل وادله دیگر این استخوانهارا ازمامون میدانم (مامون

حیوانیست که قبل از حضرت آدم خلق شده است و بسیار شبیه بانسان میباشد) دندان مزبور نیز از ماموت است و از وضع ان معلوم میشود که این حیوان چهار دندان اسیاداشته دود رفك اعلی ودو درفك اسفل وتمام این دندان متصل واحد است ولکن در سطح تاج دندان شیارهای عرضی منتظمی است باپیچ وشکسته‌های زیاد طول این دندان زیاده ازیکوجب وعرض ان تقریبا پنج انکشت وارتفاع ان یکوجب ودو انکشت است قطعه دیگر از این سه استخوان قطعه مستطیلی است تقریبا مدور ومحیطش تخمینا دو کره و طولش یکوجب وپنج انکشت لکن بسیار بلند تر بوده است ومعلوم است که مانند دندان دماغی فیل بوده وبقیه ان شکسته است بنابر قواعد علوم متعلقه بفهم این مطلب ارتفاع حیوانی که این استخوان ازوست تقریبا پنج ذرع بوده لکن چون هنوز نتوانسته اند سایر استخوانهای این جانور را جمع آوری کنند بعاور قطع نمیتوان گفت که استخوان ماموت است زیرا که استخوان فیل هم شبیه است بماموت بعض میگویند درزمان قدیم فیل خانه در این محل بوده بجهة تشخیص باید این استخوانها را با استخوان فیل موازنه کرد هرگاه دندان اسیا فیل بزرگی مذکور میشود استخوان فیل است والا استخوان ماموت خواهد بود .

درگازت (فار دوبوسفور) و بصیرت نوشته اند که از جانب دولت ایران به پرنس میلان حکمران صربستان یك قطعه نشان شیر وخورشید اعطا شده است و همچنین بجنرال قوفان وچرنایف که سابقا از خیوه برگشته بودند نیز نشان شیر وخورشید داده شده است .

از قراریکه استنباط میشود این خبر را بصیرت از فار دوبوسفور گرفته ونوشته است فار دوبوسفور نیز بی آنکه از جایی اخذ وتلقی کرده باشد بخیال خود نوشته است اما فقرهٔ تفصیل نشان پرنس میلان از روی اطلاعی که داریم این است که درهنگام تشریف فرمایی اعلاحضرت اقدس پادشاه ایران بسمت فرنگستان واین صفحات نشانی باو وعده شده بود و بعد از چندی اعطا گردیده است . لکن وقتی که نه از مسئلهٔ اختلال حدود ونه از عصیان صربستان بدولت علیهٔ متبوعهٔ خود اثری درمیان بوده باشد . فار دوبوسفور بنا بغرضهای شخصی یا ازبابت بی اطلاعی که دارد این مطلب را درچنان موقعی نوشته است که گویا نشان مذکور بپاداش یاغیگری او بدولت متبوعهٔ خود داده شده است ولی میبایست فاردوبوسفور این مطلب را در آن اثنا که صربیها جنك میکردند بنویسد زیرا که این یکی موافق نیت او میتوانستی بشود یا آنکه اقلا بزمان اعطای نشان نزدیکتر باشد که مقداری از درجهٔ بی اطلاعی اورا کم نماید .

فقرهٔ نشان چرنایف وقوفان که از اصل دروغ است اگرچه بعد از تسلط روسیه بسمت ترکستان وبخارا چند هزار اسرای ایرانیه را که دردست ترکمانان اسیر شده ودر آنصفحات مانند غلام فروخته بودند مستخلص وآزاد ساخته بوطنهای خودشان فرستاده بودند آن اوقات گفتند در مقابل این خدمت بزرك از جانب دولت ایران بمومی الیهما نشانی داده شده است . لکن اینفقره هم بی اصل شده ودرروزنامهٔ رسمی ایران نوشته شد واگر صحت هم داشته باشد دخل بحالا نخواهد داشت وحکمی برآن مترتب نیست اینقدر درذیل این سخن توانیم گفت که این طوائف وحشیه که نام خودشان را مسلمان گذاشته اند وبکمال وحشیگری وبی دیانتی اهل توحید را مانند عبید وبندگان زرخرید بطور دزدی ودغلی گرفته ودرمیان خودشان بیع وشرامی نمایند وحال آنکه یهودیها را که از اطراف آمده ودرمیان آنها دادوستد می کنند متعرض نشده کمال رعایت را درحق آنها بعمل میآورند ودولت روس که بنظر وحشیگری آنها رامی بینیم آن بیچاره گان را مستخلص ساخته آزاد می کنند اینها همان اشخاصند که ماها درخانهای خودمان نشسته ومیگوییم ای کاش طوائف اسلامیه متفق شده واینها هم داخل مدنیت وانسانیت می شدند ودر تحت لواء کلمهٔ توحید مجتمع گردیده برادر وار باماها راه میرفتند عجب آرزوی درازودعای بعیدالاستجابه ایست .

ازجانب اعلاحضرت همایون پادشاه ایران یك قطعه نشان شیر وخورشید مکلل بالماس باعلاحضرت پادشاه برمن که درایران ماچین گفته می شود فرستاده شده است وعالیجاه مقرب الحضره میرزا فضل اله خان کارپرداز ایران مقیم بمبئی برای ایصال وتقدیم نشان مذکور مأمور گردیده است .

(خبرهای تلگرافی)

برلین ۷ ربیع الثانی

بعض خبرها که درخصوص تدارکات حربیهٔ دولت المان شایع شده است کازت (المان شمالی) آنرا تکذیب می کند ومی نویسد که هرگز دولت المان همچنان خیالی ندارد .

لندن ایضا

روزنامهٔ تایمس می نویسد که روسها یاش را که درافلاق و بغدان است ضبط واستیلا خواهند کرد وروز دوشنبه که نهم ربیع الثانی باشد (اونژه) را اردوگاه خودشان خواهند نمود .

برلین ایضا

همه روزنامها می گویند که اخبار جنك کردن روس برضد دولت عثمانیه یك حرکتی است که مغایر مدنیت و انسانیت می باشد در دوائر رسمیه از روی یقین گفت و شنود می شود که پرنس غورچاقوف وزیر امور خارجهٔ روس تحریرات عمومیه که بایلچیان در بارهای دول خارجه خواهد نوشت بیان خواهد کرد که مداخله کردن دولت روس در مسئلهٔ شرقیه محض اصلاح احوال عیسویان است ومقصودش غلبه وتوسیع ملك وگرفتن خاك از دولت عثمانی نیست .

روما ایضا

هرگاه درمیان دولت عثمانیه وروس جنك واقع بشود دولت ایتالیا قرارداده است که در حالت بی رفی مانده مداخله بجنك نکنند .

وین ایضا

روزنامهٔ (پولیتیج کورسپوندانس) ازروی تلگرافنامهٔ که امروز از پتربورغ داردمی نویسد که اجرای حرکاتی که ازجانب روسیه درخصوص جنك مصمم بوده است تا ۲۹ ماه اوریل که پانزدهم ربیع الثانی است بتأخیر خواهد افتاد وبدین جهت تحریرات عمومیه که غورچاقوف

باید بنویسد عقب مانده است امپراتور در ۳۰ ماه اوریل از کشنف به پتربورغ خواهد برگشت .

پترپورغ ایضا

امپراتور باتفاق پرنس ولیعهد خود امروز صبحی به کشنف عزیمت نمودند .

لندن ۸ ربیع الثانی

روزنامهٔ استاندارمی نویسد مادامیکه دولتین المان واوسترپا بی طرف خواهند ماند دولت انکلیس باتفاق دولت عثمانی اعلان حرب نخواهد کرد . ولی اگر ازسمت دشمن حرکتی بطرف اسلامبول بشود دولت انکلیس تکلیف خود خواهد دانست که اهتمام درمنع حرکات اونماید .

پاریس ایضا

تحریرات عمومیهٔ پرنس غورچاقوف دیروز بسفرای خودشان فرستاده شده است وامروز باینجا خواهد رسید .

بلغراد ایضا

هواخواهان پانسلاویزم (یعنی اتحاد اسلاوها) باجرای تحریکات آغاز کردند .

آتن ۹ ربیع الثانی

مجلس وکلا موافق قرارداد مجلس مبعوثان مذاکره می کنند که درصورت ظهور جنگ مسلك پولیتیکی که دولت یونان خواهد داشت محضر ولایحهٔ آنرا نوشته بقرار تقدیم کنند وکلابسمت بی طرف ماندن مایل هستند و پیشرفت این مقصود را در نظر دارند . صنف اول قشون ردیفی که زیاده ازده هزار نفر میباشد مسلح خواهد شد ده ملیون دراخمی که دولت استقراض میکند سندات آنرا ار قرار نصف قیمت بتداول آورد وشروع بفروختن آنها کردند .

اعانهٔ بسیار از جانب ملت بجهة تنسیقات عسکریه داده می شود هوا خواهان پانسلاویزم (اتحاد اسلاو) که درسمت ترحاله وسلانیك هستند بتحریك عیسویان برخواسته اند ولی دولت یونان بآنها نصیحت میکند که امر آسایش را مختل ننمایند .

بخارش ۹ ربیع الثانی

حرکت عسکریه بقلفات بتاخیرافتاد اگر بابعالی از روی قانون بخواهد بقوهٔ عسکریه آنجا را تصرف کند دور نیست امارت مانع نشود .

﴿ صرافیه ﴾

غلبه ۱۰ ربیع الثانی ۱۲ نیسان رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۸	۳٤

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۲	۰۰
لیرای انکلیس		
سوسیته‌ژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۲	۰۵
بانك عثمانی	۳	۰۰
زاموای بلیرای عثمانی	۱	۳۵

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۲
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیچه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۰۰	۰۰
منات کاغذی	۱۲	۴۵
مجیدیه	۱۰۵	۰۰
بشلك	۱۱۳	۳۰
متالك	۱۱۵	۰۰
پول سیاه	۱۷۵	۰۰
قائمه نو	۱۷۶	۰۰

﴿ ازتاریخ ایران بعتیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

(تفصیل جنکی که درمیکال اتفاق افتاد)

همان روزکه ایرانیان درپلاته بدانطور پریشان شدند نیز درمیکال شکست فاحش یافتند کشتیهای یونانی بسرداری (لیوتیکید) پادشاه لاسدومون وکزان تیب ازاهل آتن دراژین بودند ازجانب اهالی ایونی چند نفر مامور آمده ازایشان متوقع شدند که بآسیا بیایند وآنهارا ازقید اطاعت ایرانیان بیرون بیاورند . پس ازاین تکلیف کشتیهابجزیره دلوس رفته درانجافرستادکان دیکرآمده کفتند کشتیهای ایرانی که زمستان را درسیم سربرده بودند حالا درساموس هستند وبسهولت میتوان آنهارا منهدم کرد یونانیان بطرف (ساموس) رانده درآن محل جزیره که (قلم) مینامند درحوالی معبد ژونن لنکر انداخته بتدارك جنك شدند ایرانیان که بورود یونانیان اطلاع یافته عازم سواحل ایونی شدند زیراکه امتیاز دشمن را دردریا بتجربه رسانیده شرط کرده بودند دردریاجنك نکنند ازرفتن بدانسمت مقصود شان این بود که کشتیهارا درتحت حمایت لشکریکه زرکزس درمیکال برای نکاهداری ایونی کذارده بود قرار بدهند اینقشون شصت هزار نفر بودند (تیکران) کدازحیثیت حسن وهم عظمت جثه امتیاز تمام داشت براین لشکر سردار بود رؤسای لشکر بحر همینکه بساحل رسیدند کشتیها بخشکی کشیده بردور آنها حصاری از چوب و سنك ساختند وتدارك فراوان دیدند که اکر محصور بشوند بچاره نمانند یونانیان بمراتب استحضار یافته بطرف میکال برای جنك راندند بساحل که نزدیك شدند بخاك رفته بالشکر ایران مصاف دادند ازطرفین مردانه جنکیدند عاقبت ایرانیان مضمحل ومقتول شدند ارتانتس وایناماتیس که سرداری لشکر بحر داشتند کریختند ولی مردونتس وتیکران که سپاه بری را ابوابجمع داشتند جنك کنان از پای درآمدند کشتیهای یونانی بعدازجنك میکال بجانب هلسپون راندند که پلهائی را که بحکم زرکزس ساخته بودند متعرف شوند چونکه دیدند پلهارا طوفان خراب کرده لیوتیکیدبه پلوپونز مراجعت کرد و(کزانتیپ) بااهالی آتن وایونی شهر (ستوس) وخاك کرون ونزرا درتراس که تعلق بایران داشت متصرف شد این وقایع درسال صدوهفتادونه قبل ازعیسی علیه السلام مطابق سنه ۳۵۲۵ ازخلقت عالم اتفاق افتاد درهمان اوقات اهالی ایونی ازاطاعت بایرانیان

﴿ اعلانات ﴾

احمد افندی از جراحان عساکر شاهانه که در فن آبله کوبی اطفال مهارت تامه دارد هرروز دراجزاخانهٔ الله ویردیان که درجنب خان شیخ الاسلام در باغچه قپوسی در نمره ٥ واقع است از ساعت شش روز تا هشت می نشیند و هرکس بخواهد طفل خودرا آبله بکوباندخواه در اجزاخانه مذکور وخواه درخانه قبول نموده واجزای تازهٔ آبله کوبی صرف کرده ارباب رجوع خودرا خوشنود خواهد داشت . مهارت مومی‌الیه در فن آبله کوبی ازجانب اهل تجربت خبرداده شده است.

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمةالله علیه رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود و چون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درز یر مسافر خانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودردکانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده در مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیودیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیرود عالیشان حاجی بابا تاجر دیقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی. در حیدرآباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب، میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان.

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

سر برتافته تا وقتی که اسکندرایرانرا کرفت غالبا ازاد بودند (اما) زرکزس همینکه برشکست (پلاته) ومیکال استحضاریافت معجلا ازشهر سارود بشوش رفت قبل ازحرکت حکم کرد همه معابد یونانیانرا که درآسیای صغیرداشتند منهدم ساختند ازجمله معبد آپولن و یرمین نزدیك (میله) بود در آنجا مال زیاد یافت در بابل هم همه معابد راکفت خراب کردند مقصود او ازاینکار بیشتر عمارت خزانهٔ خویش بود که خراب شده بود اوقاتی که درشهر سارود توقف داشت بزوجهٔ مازیستیس برادر خود عاشق شد هرقدر اهتمام کرد این زن بوی دست نداد خواست تا اورا بمهربانی رام کند علی هذا (ارتانت) دختر اورا بمزاوجت دارا پسر بزرك خود که ولایت عهد داشت داد مفید نیفتاد از اوکه مأیوس شد بدخترش (ارتانت) طرح مرافقت انداخت کامیاب شد اما امتریس زوجه زرکزس که یك لباس خوبی برای او ترتیب داده‌بود زرکزس هنکامی که برای ملاقات ارتانت میرفت آن لباس را در برکرد وقتی که خواست ازمنزل او بیرون بیاید ازوی درخواست کرد که هرچیز که بآن بیشتر مایل است تمنی کند وبموجب قسم تعهد نمود که خواهش اورا هرچه باشد قبول نماید ارتانت همان لباس زرکزس را توقع کرد پادشاه چونکه بوخامت عاقبت اینکار بصیربود کمال جهد کردکه از این صرافت بیفتد فایده نبخشید لابد لباس را بوی داد ازآنطرف امتریس همینکه بمراتب اطلاع یافت درصدد شدکه بمادر آرتانت تلافی کند چراکه بی جهة او را سبب بی وفائی شوهر میدانست تاروز مولود پادشاه صبر کرد درچنین روزی برسم معمول زوجهٔ پادشاه هرتوقعی که میخواست از پادشاه می کرد پادشاه را قدرت انکارنبود در آن روز (امتریس) خواهش کرد که پادشاه مادر (ارتانت) را تسلیم اونماید زرکزس چونکه بربی تقصیری او بصیربود اهتمام دراستخلاص اوکرد مفید نیفتاد (امتریس) حکم کرد پستانها ودماغ وزبان وگوش ولبهای آنزن را بریدند و پیش سك انداختند انوقت اورا رها نمود همینکه مازیستیس مطلع شد که زوجهٔ اورا بدین قسم معیوب کرده اند ازانجاکه مهر تمام باو داشت معجلا عازم مملکت باختر شد که علم‌شورش برانکیزد حکومت آنمملکت بااو بود زرکزس که ازعزیمت برادر مطلع شد وفهمید برای چه کار میرود قشون متعاقب اوفرستاد وی وهمه فرزندان وکسانی راکه همراه او بودند بقتل رسانیدند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره خانهٔ اختر در پایین بابعالی در شارع ﴿ ابو السعود ﴾ در نمره (٦۲)

قرار قیمت سالیانه وغیره در صفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦۰ پاره است

فی ۱٤ شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوسنت آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کرید

یك نسخه شصت پاره است

۱٦ نیسان ۱۲۹۳ و ۲۸ اوریل ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و از سیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرید

﴿ داخلی ﴾

﴿ توجیهات ﴾

بعهدهٔ سعادتمآب محمد پاشای میرلوا که از اعضای مجلس اردوی همایون ششم بود رتبهٔ رفیعهٔ فریقی محول کردیده است .

بجناب سماحتمآب خلیل افندی وکیل درس که از صدور عظام است بکقطعه نشان عثمانی از درجهٔ دوم اعطا کردیده است .

ازجانب جناب مستطاب خدیو افخم مقرر کردیده است بقدر سی طابور (فوج) از عساکر مصریه بکوماندانی جناب نواب حسن پاشا ناظر جهادیه (وزیرجنك) که فرزند جناب معظم خدیوی هستند بجهة اعزام بمواقع حربیه بدر سعادت فرستاده شود .

سرکار دولتمآب یعقوب بیك فرستادهٔ جناب شهامتمآب امیرفخامت سمیرکاشغر روز سه شنبهٔ کذشته بسفارت علیهٔ ایران رفته و مدت طولانی باجناب دولتمآب معین الملك وزیرمختار وایلچی مخصوص ایران ملاقات نموده اند .

ترجمهٔ تلکرافنامهٔ سفارت سنیهٔ عثمانیه مقیم پترپورغ که بنظارت جلیلهٔ خارجیه مورخ به ۲۷ ماه اوریل ۱۸۷۷ مطابق ۱۳ ماه ربیع الثانی که دروز باشد نوشته شده است .

غورچاقوف این بار مراسلهٔ رسمیهٔ به بنده نوشته و بیان می کند که دربار روس مباحثات مهمه را که به نیت استحصال یك صلح دائمی در مشرق زمین بمیان آورد اتفاقی را که آرزوی او بود نتیجه نداد . ایمپراتور نیز ناچار شد که دست بقوت جبریه بزند این است که دولت روس از تاریخ امروز خودرا با دولت عثمانی محارب می شمارد . بنابر این مناسبات دیپلوماتیکی را قطع نموده وسپارش فرمودند که مراتب را بابعالی اظهار کنیم حاطر جمع باشند بعد ازاین هر کدام از تبعهٔ عثمانیه که بخواهد در ممالك روسیه بماند بحمایت قانونیه تماما نائل خواهد کردید .

در ۲٤ ماه اوریل که روز یك شنبهٔ کذشته باشد تلکرافنامهٔ از لندن بابعالی رسیده است که ترجمهٔ آن ذیلا نکاشته می شود .

لورد دربی امروز بمجلس نجبایان کردند که موافق خبرتلکرافی دیشب هفده هزار ازعساکر روسیه از حدود کذشته وسفیر روس یك نسخه ازتحریرات عمومیهٔ روس را باوداده است که عساکر روسیه را امر شده است از نهر (پروت) بکذرند .

موافق این مقدمات الآن دولت روس اعلان جنك کرده باقتضای آن ازجانب دولت علیهٔ عثمانیه نیز باقدامات لازمه در مقابلهٔ خصمانه مبادرت و رزیده شده واوامر واحکام لازمه بتمامیٔ مرکزها ورؤسای لشکر که درجاهای معین هست صادر کردیده است وازجملهٔ آنها تلکرافنامهای همایون است که جداجدا ترجمه شده و برای آکاهی همکنان در ذیل مندرج می نمایم .

تلکرافنامهٔ همایون است که یك مضمون بجناب سردار اکرم و مشیران اردوهای همایون که در طونه و خاك ارضروم و باطوم میباشند جدا جدا بعنوانهای خودشان شرف صدوریافته است.

﴿ دولت روس قطع مناسبات با دولت ما کرده ﴾
﴿ اخبار جنك داده است . ما نیز عنایت حق تعالی ﴾
﴿ و امداد معنوی پیغمبرذی شانی را که باعث رجت ﴾
﴿ بر این امت محمدیه است تکیه کرده ولازم دیدیم که ﴾
﴿ بسلاح بچسبیم . شمامیدانید که ما باصلح ﴾
﴿ و آسایش دشمنی نکردیم و تا کنون ﴾
﴿ در دست سلاح و در دل آرزوی صلح ﴾
﴿ را داشتیم . و پندهایی را که دول متحابهٔ ﴾
﴿ ما برای نکاهداری آسایش دادند پذیرفته ﴾
﴿ در آن راه بهمراهی کوشیدیم . لکن ﴾
﴿ دشمن آشکار کرد که مقصودش تباه کردن ﴾
﴿ حقوق واستقلال ومملکت ما است و تا ﴾
﴿ اینها فدا کرده نشود با آرزوی خود ﴾
﴿ نخواهد رسید . و بی آنکه حق ﴾
﴿ وسبب مشروعی داشته باشد بر ما هجوم ﴾
﴿ آوری کرد چون جناب احکم الحاکمین ﴾
﴿ حامی حق و عدالت است امیدواری ﴾
﴿ هست که ظفر وسلامت ما مظهر تقدیر ﴾
﴿ الهی باشد . انشاءالله تعالی باقدامات ﴾
﴿ وغیرت عسکر ما و باتفاق و یاری ظاهری ﴾
﴿ و معنویٔ تبعهٔ صادقه که داریم دشمن ﴾
﴿ بمقصود خود نتواند رسید. از حضرت ﴾
﴿ خیرالناصرین درخواست می کنیم که ﴾

﴿ عسکر ما شان و شرف عثمانیکری ومسلك ﴾
﴿ اجداد خودشان را محافظت کرده مرا ﴾
﴿ شرمنده نمایند. و بکافهٔ امراو صاحب ﴾
﴿ منصبان و نفرات عسا کرکه اولاد من ﴾
﴿ و درزیر کوماندان شماهستند سلام مخصوص ﴾
﴿ خودرا اهدامی کنیم . دولت و ملت که ﴾
﴿ آنها را برای همچنان روزی بزرك کرده ﴾
﴿ است غیرت و حمیت و شجاعتی را که از ﴾
﴿ آنها چشم داشت دارم امروز حقا وتماما ﴾
﴿ آشکار نمایند . موقعهایی که عساکر ﴾
﴿ ما مودوع بکوماندان شما محافظت می ﴾
﴿ کنند هریك سنك وخاك آنها بغزوات ﴾
﴿ چند وجوهر عمرچندین هزار غازی وشهید ﴾
﴿ از پدران و برادران وطن آنها خریده ﴾
﴿ شده است . آن زحمتها وحوادث را از ﴾
﴿ تسلط دشمنان باز دارند . حقوق بسیار ﴾
﴿ بلند وباجان برابر عثمانیان وناموس ﴾
﴿ و استقلال ایشان را از تعدی دشمن حفظ ﴾
﴿ کنند . چند انکه عسکر ما وظیفهٔ محترمهٔ ﴾
﴿ خودشان را بکارمی برند نصرت خدا ﴾
﴿ و امداد روحانی پیغمبر ما مر آنها را ﴾
﴿ رهبر و دعای خیرما با آنها همراه است . ﴾
﴿ ملت عثمانیه نگهبان و خدمتگذار اولاد ﴾
﴿ و عیال باز مانده کان برادران عسکر خود ﴾
﴿ شان هستند پادشاهشان نیز در همه چیز ﴾
﴿ با آنها برابر و همراه و آماده است که در ﴾
﴿ هنگام احتیاج پیرق بسیار بزرك ومقدس ﴾
﴿ خلافت وسلطنت را برداشته و خود را ﴾
﴿ بایشان برساند و دواغور ناموس و حق ﴾
﴿ و استقلال وطن جان خودرا فدا نماید . ﴾
﴿ خداوند نصرت کرامت فرماید . امین ﴾

﴿ تلکرافنامهٔ همایون دیکر که بعهدهٔ جنابان ﴾
﴿ امرای بحریهٔ شاهانه شرفصدور یافته ﴾
﴿ است . ﴾

﴿ دولت روس قطع مناسبات با دولت ﴾
﴿ ما کرده واعلان حرب نموده است . مانیز ﴾
﴿ عنایت حق تعالی وامداد معنوی پیغمبر عظیم ﴾
﴿ الشان را که باعث رحمت براین مدت محمدیه ﴾
﴿ است تکیه کلکردو و لازم دیدیم که بسلاح ﴾
﴿ بچسبیم شما میدانید که ما با صلح و آسایش ﴾
﴿ دشمنی نکردیم وتا کنون در دست سلاح ﴾
﴿ کرفته و در دل آرزوی صلح را پرورده ایم ﴾
﴿ و نصایح مصلحانه و آسایش جویانهٔ ﴾
﴿ دولتهایی را که با ما دوست هستند پذیرفته ﴾
﴿ در این راه باهم کوشیدیم . لکن دشمن ﴾
﴿ ثابت و آشکار کرد که مقصودش تباه کردن ﴾
﴿ حقوق و استقلال ما ومحو کردن مملکت ﴾
﴿ ما است وتا اینها فدا کرده نشود با آرزوی ﴾
﴿ خود نخواهد رسید . و بی آنکه یك ﴾
﴿ حق وسبب مشروعی مبتنی باشد برروی ﴾
﴿ ما هجوم آورد چون جناب احکم الحاکمین ﴾
﴿ حامی حق وعدالت است امیدوار هست ﴾
﴿ که سلامت و مظفریت ما از جانب خدا ﴾
﴿ مقدر شده باشد . و انشاءالله تعالی ﴾
﴿ باقدامات و غیرت سربازان ما و باتفاق ﴾
﴿ ویاری مادی ومعنوی تبعهٔ صادقهٔ ما دشمن ﴾
﴿ بمقصود خود نخواهد رسید. از حضرت ﴾
﴿ نیکوترین یاری کنندکان در خواست ﴾
﴿ میکنم که عساکرما شان و شرف عثمانلو ﴾
﴿ کری ومسلك اجداد خودشانرا نکاهداشته ﴾
﴿ مرا شرمنده نمایند. بتمامی افراوصاحب ﴾
﴿ منصبان وافراد نفرات عساکری که اولاد ﴾
﴿ من هستند سلام مخصوص مرا اهدا ﴾
﴿ نمایند. دولت وملت که آنها برای همچنان ﴾
﴿ روزی بزرك کرده است غیرت وحمیت ﴾
﴿ و شجاعتی را که از آنها مامول است ﴾
﴿ امروز اثبات کنند سواحلی که دونمای ما ﴾
﴿ (کشتیهای جنکی) بکوماندانی شما ﴾
﴿ ودیعت کرده شده است با آنجاها خواهد ﴾
﴿ رفت که جاهای بسیار عمده ومعنای دشمن ﴾
﴿ است و بعد از آنکه هریك از سنك وخاك ﴾
﴿ آنها بغزوات وجوهر جانهای چندین هزار ﴾
﴿ غازی و شهید کرفته شده بود اکنون ﴾
﴿ دشمن با آنجاها حکمرانی میکند واین قلعه ها ﴾
﴿ و استحکاماتی که در آن سواحل هست مانع ﴾
﴿ و حایل است از اینکه ما با برادران دینی ﴾
﴿ خود که در آن توها هست دست بدست ﴾
﴿ بدهیم باید هدف مقصود این دونماها که ﴾
﴿ بهمه مساعی آماده کرده ایم پیش از هر ﴾
﴿ مقصودی این باشد که بلطف حق تکیه ﴾
﴿ کرده آن قلعه ها و استحکامات را ضبط ﴾
﴿ نمایند. در آنجاها چندین هزار برادران ﴾
﴿ دینی انتظار مارامی کشند. محرومیتی را ﴾
﴿ که از حقوق مشروعهٔ خودشان دارند ﴾
﴿ پس از آنکه باطیکی شدند ازمیان خواهند ﴾
﴿ برداشت . دونماهای ما همی کنند که ﴾
﴿ باز بپرق عثمانی در آن سرزمینها برا فراشته ﴾
﴿ شود بمقابلهٔ دشمنی که بحق بلند و باجان ﴾
﴿ برابر عثمانیها و استقلال ایشان قصد میکند ﴾
﴿ بشتابند . چند آنکه عسکرما وظیفهٔ ﴾
﴿ محترمهٔ خودرا بکار میرند نصرت خدا وامداد ﴾
﴿ روحانی پیغمبری ایشانرا راهنمای و دعای خیر ﴾
﴿ مابا ایشان همراه خواهد بود . ملت عثمانیه ﴾
﴿ اولادوعیال آنهارا که درمملکتشان مانده اند ﴾
﴿ حارس و خادم هستند و پادشاهشان حاضر ﴾
﴿ است که بزرکتر و مقدس بپرق خلافت ﴾
﴿ و سلطنت را در هنکام احتیاج برداشته ﴾
﴿ و خودرا بآنها برساند و همراه سربازان ﴾
﴿ خود در اغور ناموس و حق استقلال وطن ﴾
﴿ جان خودرا فدا کند خدا نصرت کرامت ﴾
﴿ فرماید . ﴿ آمین ﴾

بعد از صدور تلکرافنامهای همایون برای شکرانهٔ اینکونه ارادات و توجهات مکارم غایات اعلا حضرت اقدس پادشاهی ازجانب هیئت عسکریه سپاسنامهٔ لازمه بطوری که در اینوقع مقتضای شان عسکری و سپاهیکری و شایستهٔ وضع سربازی و جان نثاری است تنظیم و ترتیب داده شده وسط جناب سرعسکری بخاکپای همایون سلطانی تقدیم کرده شده است . ونطق که پس از تقدیم سپاسنامه بلفظ همایونی شرف بیان یافته است این است که ذیلا ترجمهٔ آن نکاشته آمد .

﴿ ترجمهٔ نطق همایون ﴾

﴿ سرعسکر پاشا ﴾

﴿ ارکان عسکریه ﴾

﴿ از تشکرات شما ممنون شدم این تشکر را ﴾
﴿ پاداش امنیت و محبتی میدانیم که در حق ﴾
﴿ عسکر خود داریم برمن است که قدر شما ﴾
﴿ و آثار شما را بدانم تقدیر کنیم در دنیا بزرکتر ﴾
﴿ از محافظت و صون امتیازی نیست شماها ﴾
﴿ که در واقع باین وظیفه مأمور هستید ﴾
﴿ اکنون نیز این شرف و امتیاز را بالفعل ﴾
﴿ استحصال خواهید کرد حکمدار شما واهالی ﴾
﴿ عثمانیه برای محافظت اعتبار و ناموس ﴾
﴿ وطنی که کرامیتر از جان خود میدانیم ﴾
﴿ بحمیت وغیرت شما مراجعت میکنند از ﴾

﴿ جناب حق آثار موفقیت برای عسکر ما در ﴾
﴿ خواست میکنم که آنها را مظهر تقدیر ﴾
﴿ سا نماید و تاریخ مارا مزین کرداند . ﴾

﴿ خبرهای متعلق بخاك ﴾

چنانکه درنسخهٔ روز چهارشنبهٔ گذشته اشعار شد روز دوشنبهٔ گذشته تلگرافنامهٔ ایمپراتور روس بسفارتخانهٔ خودشان که دراسلامبول بود رسیده ومأمورین سفارت وقونسلخانها بعدازانکه ترجمان اول سفارت مشارالیها مراسلهٔ رسمیه مسیو نیلیدوف مصلحت گذار روس راکه مشعر برقطع مخابره ومناسبات دوستی دولت مشارالیها بابابعالی بوده است بنظارت جلیلهٔ خارجه آورده وتبلیغ کرده بود بواپور مخصوص روس سوار شده روز سه شنبه ۱۰ ربیع الثانی ازسفارت حرکت کرده اند .

درمراسلهٔ مذکوره نوشته شده بوده است که سفارت دولت روسیه ازاینجا حرکت می کند وتبعهٔ خودرا که درممالك عثمانیه دارد بحمایت دولت المان وا گذار کرده است .

متعاقب این احوال ازجانب نظارت جلیلهٔ خارجه بسفیر دولت علیهٔ عثمانیه مقیم پترپورغ تلگرافنامهٔ فرستاده شده وسفارت وقونسلهای دولت علیه که درممالك روسیه بودند بدرسعادت احضار شدند .

روز سه‌شنبه حوالی غروب تلگرافنامهٔ ازجانب عزتمآب توفیق بك مصلحتگذار دولت علیهٔ عثمانیه بابابعالی رسیده است که خلاصه اش این است . که دیروز یعنی دوشنبه ایمپراتور روس بکلیسیا رفته و پس ازاجرای رسم دعا وتقدیسات خود دربارهٔ عساکرش گفته است بجهة اینکه بکمال شجاعت شما اعتماد دارم جای اشتباه نیست که مظفر وغالب خواهید شد . ازامروز ببعد بادولت عثمانیه محارب هستیم . و پس ازاین اردوی روس رودخانهٔ (پروت‌را) گذشته بخاك عثمانیین داخل شده اند .

همان روز ازجانب جناب مستطاب ادهم پاشا صدراعظم تلگرافنامهٔ سامی بحکمران مملکتین نوشته شده است که برای نگاهداریٔ امن وآسایش حدود یك قوهٔ عسکریهٔ ملیه درافلاق و بغدان مهیا باید بشود و برای اینکه اگر ازخارج هجومی بخاك شما واقع گرددلازم است عساکر افلاقی و بغدان بابابعالی متفق بوده و بکوماندانهای عساکر شاهانه که درآنسامان هستند مراجعت نمایند .

پس از آنکه اردوی روس بخاك مملکتین داخل شده اند حکمران مملکتین بیانامهٔ منتشر کرده است که عساکر روسیه بجهة جنك کردن باعساکر عثمانیه بخاك ما داخل شده اند مقابله ومقاتلهٔ واقع نشده عساکر مملکتین ازجاهایی که دارند خودرا عقب بکشند .

مقدمة الجیش روس روایتی دوازده هزار نفر و بروایت دیگر هفده هزار بشهر (باش) وارد شده اند . و بروسای جنك دولت علیهٔ عثمانیه که در ودین وروسجق وسلستره هستند امرنامهٔ تلگرافی شده است که نهر طونه را گذشته (قلفات) را که ازمواقع عمده ودرآنطرف آب درخاك مملکتین واقع است ضبط وتصرف نمایند .

ترجمهٔ مراسلهٔ رسمیهٔ مسیو (نیلیدوف) مصلحت گذار دولت روس که بواسطهٔ مسیو (اونو) ترجمان اول روس بجناب ناظر خارجیه فرستاده شده بود بقرار ذیل است .

دربار روس باتفاق دول معظمه درخصوص برقراریٔ صلح و آسایش دائمی مشرق زمین بالجمله وسائط تألیفیه را بابابعالی بکار برد بابعالی تکالیفی را که برا وکرده شد پی درپی رد کرد و از پذیرفتن بیانامهٔ که ملغوف پروتوکول بود خودداری نمود بطوریکهٔ دیگر جای مکالمات باقی نماند و تأمیناتی بعنوان آسایش عمومی ازبابعالی خواسته می شد بطور خوش و برضای خود اعطا نکرد تا آنکه برای حصول اتفاق اساس امیدواری بوده باشد . بنابراین متبوع مفخم من اعلا حضرت ایمپراتور امروفرمایش کرده اند که مناسبات دیپلوماتیکی را قطع کرده باتفاق اعضای سفارت وقونسلهایی که در ممالك عثمانیه اقامت دارند از درسعادت بیرون برویم . نیز بمن امر شد که در این اثنانه تنها درحق تبعهٔ روس بلکه هرگاه خللی بامنیت همهٔ مسیحیان که در هر نقطهٔ ازممالك عثمانیه خواه تبعهٔ داخله و خارجه باشند هم وارد بیاید هرگونه مسئولیت عظیمه را که از اینجهة بظهور بیاید دقت کردن باآن بر عهدهٔ بابعالی خواهد بود .

درخصوص جنك وتجاوزات عساکر طرفین درضمن روزنامها وافواهی سخنان مختلف دیده وشنیده می‌شود . وروی هم رفته قرارها برنقل اقوال است . و بالطبع مبالغه گویی هم دراین گونه مواد با اصل مطلب منافات نخواهد داشت خصوصاکه مایهٔ تشجیع قلوب و امیدواری اهل وطن است ومع‌ذلك بقدر امکان ما اهتمام خواهیم کرد که اخبار نزدیك براستی را دراین صحیفهٔ اخبار برای آگاهی مطالعه کنندگان روزنامهٔ خودمان بنویسیم .

محققا درسمت اناطولی درحوالی (چورولو صو) جنگی شده است وازقرار تلگرافنامهٔ جناب حسن پاشا کوماندان اردوی باطوم که بمقام جلیل سپهسالاری نوشته شده است ازقشون روس بقدر هشتصد نفر تلف شده ومنهزم گردیده اند وچنان فهمیده می شود که در این هجوم روسها سی هزار قشون داشته اند وهنوز بکلی صرف نظر ازآن نقطه نکرده بوده اند ودرهرحال این مقدمهٔ ظفری است که درسمت اناطولی ازعساکر نصرت مآثر اسلامیه باالیمن والمسرة شنیده شد .

دونمای همایون هم پوطی را میزده است وآنجارا کاملا خراب نموده اند .

لشکر روس بخاك مملکتین داخل شده است . لهذا مخابرات تلگرافیه درمیان مملکتین واسلامبول منقطع وتعطیل شده است .

کراندوك (نیقولا) سردار کل اردوی روس پس ازورود بخاك مملکتین بیانامهٔ منتشر کرده است که برای جنك کردن باترکها درطول نهر طونه قشون خودرا بخاك مملکتین داخل کردیم .

غازی محمد بك فرزند مرحوم شیخ شمویل داغستانی ابزوزها بسمت اناطولی خواهد رفت که درآنجا جمعیتی از آدمهای خودشان وکسانی که درآنصفحات بایشان ملحق خواهند شد بمقاتلهٔ

دشمن وایفای حق جهاد کند ودرایناب ازجانب حکومت سنیه مساعدت فرموده شده واوامر تلکرافی هم پیش از وقت فرستاده شده است که لازمهٔ معاونت درآناطولی برای اجرای مقصود سعادت نمود او بعمل بیاورند .

عالیجاه بحری بك ازاولاد بدرخان بك مرحوم که درجنك صربستان اظهار رشادت کرده وزخمدار هم شده بود برای سرکرده‌گی چندهزار پیاده‌وسوارهٔ داوطلبان اکراد که بواسطهٔ تحریرات ومخابرات سابقه درسمت اناطولی حاضر بوده اند در این چند روزه عازم خواهدگردید .

چند فروند از کشتیهای جنگی همایون بسمت قره‌دنکز (بحر سیاه) رفته ودرآنجاها سیر وحرکت دارند ومنتظر دستور العمل تازهٔ بوده اند که بسواحل خاك روس هجوم آورد شوند وبایفای وظیفهٔ جنك پردازند . چنانکه در تلکرافنامهٔ همایون نیز امر وارادهٔ سنیه شرف صدور یافته است .

(اکزارق) ملت بلغار که رئیس روحانی آنها بود ازجانب ملت مذکوره بانضمام رای حکومت سنیه عزل گردیده ودرخصوص دو نفر دیگر که انتخاب کرده‌اند قرعه انداخته می‌شود که هرکدام باکثریت مصدق گردد رئیس روحانی خودشان قرار بدهند .

نظامنامهٔ مطبوعات را میگویند در اینروزها بمجلس مبعوثان داده شده وبزودی لازمهٔ مذاکرات در اینباب بعمل آمده وقرار لازم داده خواهدشد .

نظامنامهٔ ادارهٔ عرفیه که حکومت درهنگام جنك اگراقتضا نمایداعلان خواهد کرددر این چند روز اعلان وانتشار داده خواهد شد .

محهة کثرت مخابرات تلکرافی که ازجانب حکومت سنیه با اطراف می شود تلکرافنامهای متفرقه وغیره در این چند روز فرصت نشده است باسلامبول برسد .

کاغذهای فیلوا کرام دار که بجهة قائمه و پول کاغذی ساختن از جانب وزارت مالیه بفرنکستان سپارش شده بود باسلامبول آورده شده است . لکن چون سائر اسباب ساختن آنکاغذها در اسلامبول فراهم نیست وقاعدهٔ (استروتیب) راهم درست نمیدانند حصول این مقصود بتأخیر افتاده است و قراری داده اند که یاقالبها را باروپ فرستاده (بفالو اینزم) آنها را دریارند و یاآنکه استاد وسائر اسباب کار را از فرنکستان آورده در اینجا باتمام نواقص وملزومات کار پردازند .

بعد از عید پرهیز بزرك عیسویان درسمت بیك اوغلی وغلطه ناخوشی حمای سیاه که در ایران محرقه ومطبقه نامیده می شود و دردکلو بشدت تمام شیوع یافته است بقدرسه وچهار نفر صغیروکبیر از اناث وذکور مبتلای این مرض شده اند وهنوز تخفیف حاصل نشده است .

چند روز است قیمت لیرا بطور تزلزل ترقی کرده وتا یکصد وهشتاد غروش هم رفت که بغروش رایج دویست وسی وشش می شود و در این اثنا یعنی پریروز نان عزیز هم کیاب شده و حقیقة عزیز بدومعنی شد وعمده سبب این دوفقره محض نادانیٔ بعض اهالی وجهال گردیده وباعث تشویش عامهٔ مردم شد . از جملهٔ نادانیها که کردند این بود که بسیاری از عیسویان وغیرهم هرکس یك حقه نان لازم داشت همینکه خبر محاربه وجنك را شنید واهل بورس وصرافها که قیمت لیرا را بی جهة وسببی بالا بردند بتلاش تمام بنا کردند ازدکانها و فرونها نان خریدن واین مردم که اغلب مانند کوسفند هستند بیکدیگر نگاه کرده وچنان دانستند که این کارخوبی است و باید همه نان زیاد خریده وبخشکانند ونگاه بدارد . این است که مایهٔ وحشت عظیم دراین پای تخت بزرك گردید . اگرچه از جانب حکومت اقدامات لازمه شده وجلو این کار گرفته شد ولی برعهدهٔ روزنامها ومطبوعات است که مردم را از اینگونه اضطراب بی معنی وحشتناك منع نمایند . مگرچه واقع شده است که دریك ساعت هم مزنهٔ پول بالا برود وهم مزنهٔ مأکولات وهم نان پیدا نشود . درحدود مملکت جنك هست باین کارهاچه مدخلیت دارد اگر خدای نخواسته آذوقه در شهر کم باشد نگاه داشتن چند حقه نان در چند خانه بچه کار می آید کمال نادانی است که در همچنان موقعی بی ملاحظه اقدام بچنین کارها بشود حال آنکه اگر نان و آذوقه کم باشد بعکس این باید رفتار شود کسی یکحقه نان لازم دارد بانیم حقه قناعت کرده نیم دیگر را بدیگر برادران وطن ومهمانان مملکت واگذار کند . والحاصل امیدواریم که حکومت هم در مواظبت بنظم این کار مهم فوق العاده اهتمام نمایند که معاذالله تعالی از این حرکات آشوبی درمیان عوام الناس حادث نگردد چه فقرهٔ نان که از حوائج ضروریهٔ بشریه است بچیزهای دیگر قیاس نمی تواند شد .

از بی‌مبالاتی مارهٔ روزنامهای محلی درخصوص پولیتیك ایران و بی آگاهی بعض صحائف اخبار ازحقیقت کار وتکلیف وقت ومقدمات ونتائج مطالبی که نسنجیده اند در صفحات خودشان می گنجانند . شروحی در بعض نسخه‌های پیش نوشته وآنچه تکلیف روزنامه نویسی و برادری ولازمهٔ اقدام دربیان حقیقت حال بود بعمل آوردیم ولی افسوس که اکثر رفقای مادراین خصوص مسلك مخصوصی برای خودشان قرار نداده اند سهل است درآنچه می نویسند بدون بصیرت وآگاهی علی العمیا رفتار کرده وهرچه بشنوند یادر یك روزنامه که مسلك ومقصد اورا نمی دانند به بینند فورا درج صحائف اخبار کرده بطورهای ناشایست مطالعاتی هم در ذیل آن می نویسند ! .

روزنامهٔ بصیرت در یك نسخه می نویسد دولت ایران عسکری را که دائما درکرمانشاهان داشته است پس کشیده در یکی میگوید بغداد را میخواهد ودردیگری می نویسد مقاولهٔ تدافعیه وتجاوزیه بادولت روس دارد که او بروس راه خواهد داد بخاك عثمانی بگذرد وروس هم درمقابل آن قطوررا گرفته بایران پس خواهد داد واین بیچاره هیچ نمیداند که درهیچ نقطهٔ ازنقاط حدودیه روسها محتاج بگذشتن ازخاك ایران بخاك عثمانی نیستند وناحیهٔ قطور که ازمحال منازع فیه درمیان دولتین اسلام است اولا قابل این نیست که دولت ایران دوستی وهمدینی وهمسایکی دولت عثمانیه را درهمچنان وقتی فدای آنچنان وعد

موهوم غیرمعلوم آمال بی ثمری نماید وثانیا مسئلهٔ قطور ازجملهٔ مسائل حدودیه است که بهمراهی دولتهای واسطه بآن رسیده‌کی می شود ودولت انکلیس نیز در این مسئله رسما مداخله دارد دراین حال نه دولت ایران قطور را ازروس می خواهد ونه روس همچنان وعد را بایران تواند داد اینکونه حرفها که بهیچ قاعده راست نمیآید اززوز نامه نویس بسیار استبعاد دارد .

باری جای افسوس است که نه آگاهی داریم ونه صلاح کار ومصلحت وقت‌را میدانیم ونه برحسب تکلیف واجب خودراه تألیف قلوب اهل توحید را بدست آورده قدمی دراین راه مستقیم پیش می نهیم وتکرار می کنیم در اینمقام همان بیتی را که درنسخهٔ پیش استشهاد بآن نموده شد .

﴿ از بهر شکست دل من بسته صفی ﴾
﴿ یار ازطرفی و روزگار ازطرفی ﴾

بالجمله اولا بهمه برادران ورفقای خودمان عرض وازایشان خواهش میکنیم که درهرحال مادامیکه دراین خاکنام خودرا مربیٔ وطن ومعمار وطن گذاشته و بر خودشان که خیرونیکی وطن‌را پیشنهاد خود ساخته باشند علی‌العمیا بسخنان بی مأخذ غرض آمیز دیگران خیالات مردم رامشوب نکنند ووحشتها درمیان طوائف اسلام نیندازند آنها را به نیك خواهی همدیگر دعوت کنند وسخنانی بنویسند که آنچه ازدشمنان دین دردلهای آنها قدیما بیادگار مانده است همه بیرون برود . هوای نفس را که محض ازاغفالات شیطانی است باید بکلی متروك داشت . اگر ملل اسلامیه تکدل و یکجان باشند یقینا بهتر از این تفرقه ومعادات است که نتائج سئیات آن جای انکار نیست . یك نظر محیط باحوال مسلمانان آسیای وسطی که انداخته می‌شود دل آدمی را خون میکند درشهر اسلامبول نشستن و بسخن تنها خودرا خوشنود وقانع کردن درحق یکی بد ودر بارهٔ دیگری خوب نوشتن حق مسلمانی وغیرت مسلمانی را ایفا نتواند کرد .

سخن درخصوص بعض اخبار کاذبه‌واراجیف بود که ما رسما ومن غیررسم مأذون بتکذیب آنها بوده و باز می‌نویسیم که همهٔ این سخنان اراجیف محض ودروغ صرف است ودولت علیهٔ ایران بکمال دوستی ومصافات واتحاد با دولت علیهٔ عثمانیه بوده وهست . اگرچه روزنامهٔ تقویم وقایع که جریدهٔ رسمیهٔ دولت علیهٔ عثمانیه است رسما این مطالب‌را تکذیب کرده ودرضمن بعض روزنامهای محلی هم نقل کرده بودند که از آنجمله مانیز بعینه ترجمه کرده خواهیم نوشت لکن از روزنامهای محلی که بزبان ترکی هستند خواهش داریم بعداز آنکه فصل مذکور تقویم وقایع را نوشتند از روی آگاهی تمام باقتضای مقام فصولی را که درحال واستقبال باعث تألیف قلوب مسلمانان تواند شد درضمن صفحات خودشان بنویسند وصفحات اسلام را به یگانگی واتحاد برادران دینی آرایش دهند که علی التدریج انشاء الله تعالی این مقصود مقدس بحصول آید وخدا ضایع کنندهٔ اجرها نیست ومیفرمایند ﴿ کسانی که درراه ما مجاهده کنند یقینا آنها را براههای خودمان راهنمایی می کنیم ﴾

ترجمه فصلی است که تقویم وقایع درنسخهٔ پریروزی خود درج کرده است

درنسخهٔ دیروزی بصیرت مقالهٔ که ازگازت (طاغبلات) نقل کرده است دیده شد که یامناسبات دوستانه که درمیان حکومت سنیه و دولت علیهٔ ایرانیه بود خلل پذیر شده .

وحال آنکه روابط دوستی ومخادنت درمیان حکومت سنیه و دولت علیهٔ ایرانیه مختل نشده وآنافآنا درتشیید ومحکم شدن است . دولت مشارالیها درحق سلطنت سنیه درمیان غوائل حاضره افکار ونیاتی را که مغایر محبت ومخادنت بوده باشد تجویز نمیکند. حتی در هنگام محاربهٔ قریم بملاحظهٔ جهت جامعهٔ اسلامیت ما آثر نیات خیرخواهانهٔ را که اظهار کرد کفایت میکند بر اینکه حوادث مارالذکر که روزنامهای اجنبی نشر می کنند بوجهی ازوجوه اصل واساس ندارد .

والحاصل دراین میان حالاتی که مخل مناسبات درمیان دولت علیه ودولت فخیمهٔ ایرانیه بوده باشد بوقوع نپیوسته بنابراین لازم دیده شد که بیان حقیقت حال بشود .

(تقویم وقایع)

در روزنامهٔ (ایران) دیده شد

در موقع عید سعید میلاد فیروزی بنیاد اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی دام ملکه وعز نصره بعض ازسلاطین عظیم الشان دول متحابه ذات ملکوتی صفات مقدس را بواسطهٔ تلگراف تهنیت گفتند و اعلیحضرت همایون پادشاهی نیز بتوسط تلگراف جوابهای مبتنی بر اظهار مودت کامل و اتحاد این دولت ابدایت با آن دولت عظیمة الاقتدار اظهار فرمودند که تینا صورت هر یك در این روزنامهٔ مبارك ثبت میشود .

تلگراف تهنیت اعلیحضرت همایون سلطان آن عثمان باعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

از اعلیحضرت همایون شما ملتمسم که تهنیت وتبریکات صمیمی مرا در عید مولود مسعود خود تان که کمال خوش بختی را از اظهار آن دارم قبول فرمایید وباسوز درون دعا میکنم که افتخار وجلالت سلطنت آن اعلیحضرت همایون برکمال ورفاه ممالکشان بر دوام ماند .

﴿ سلطان ممالك عثمانی عبدالحمید ﴾

جوابنامهٔ اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران باعلیحضرت همایون سلطان آل عثمان

از اعلیحضرت همایون شما ملتمسم که تشکرات قلبی مرا درمقابل تهنیت ودعاهای خیریکه بموقع عید مولود من اظهار فرمودند بمیل پذیرید من هکذا ازصمیم قلب دعامیکنم که خداوند سعادت‌ان اعلیحضرت همایون مادام مدت طویل سلطنتی با شوکت و افتخار وبارفاه تکمیل کرداند

﴿ ناصرالدین شاهنشاه ایران ﴾

(تلگرافنامها)

برلین ۹ ربیع الثانی

کازت (پوست) مینویسد (پرنس هنری لؤس) سفیر سابق المان مقیم پترپورغ از جانب دولت مشارالیها بسفارت اسلامبول تعیین شده است .

وین ایضا

مسیو (کسکرا) ومسیو (هربست) در مجلس مبعوثان سؤالی بمیان آوردند که درهنگام

ظهور جنك درميان دولت عثمانيه و روس دولت اوستريا درچه حال و اطوار حركت خواهد كرد و در اينباب ايضاحات خواسته اند .

حكومتهاى اوستريا و مجارستان در خصوص اتفاقنامهٔ كه درميان خودشان نوشته شده بود امروز محضرها بانجمنها تقديم و عرض كرده‌اند.

اسكندريه ايضا

دولتمآب حسن پاشا فرزند ارجمند جناب مستطاب خديو افخمى بسمت كوماندانى عساكر مصريه بدرسعادت عزيمت خواهد كرد .

برلين ايضا

روزنامها دربارهٔ حرص و طمع دولت روس بد كوبى كرده و تزييف مينمايند ميكويند كونت (شوالوف) ايلچى لندن روس و لورد (لوفتوس) ايلچى پترسبورغ انكليس مأذونا بمملكتهاى خود شان خواهند رفت .

پاريس ايضا

دولتهاى فرنكستان كشتيهاى جنكى خودشان را به بحر سفيد مى فرستند .

پترسبورغ ايضا

خبرهائى كه از اردوى جنوب ميرسد طورى نيست كه روسها را خشنود سازد .

روما ايضا

مسيو (وايستونتى وتوسكا) درمجلس مبعوثان سئوالى كرده است كه درصورت وقوع جنك حكومت چه رفتار كرده و كدام پوليتيك را پيشنهاد خود خواهد ساخت .

وزير امور خارجه ورئيس مجلس درجواب اين سؤال گفته اند كه دولت ايتاليا درخصوص اينمسئله مذاكراتى كه درمسئلهٔ شرقيه ميان آمد هيچ گونه تعهدى بسته نشده است . مادامكه اوضاع كار مساعده داشته باشد دولت ايتاليا حاضر است در امر مسالمت يارى نمايد . ونيز كاملا قرارداده است كه استقلال و بى طرفى خودرا حفظ كند . هيئت وكلا پس از مباينات گفته اند كه عجالة دست زدن بتدابير عسكريه لازم نيست . وعلاوه براين حكومت بى آنكه از مجلس مبعوثان سؤال كند هيچ كارى نخواهد كرد وبنابراين در جواب وسئوال مسيو (ويسقونتى وتوسكا) اختلاف افكارى ميان نيامده است .

لندن ايضا

كونت (دربى) وزير خارجهٔ انكليس درمجلس اعيان گفته است دربارهٔ حفظ سلم وآسايش خيلى سعى ولى بيهوده بوده ودرحل يك مسئلهٔ لاينحلى كوشش كردم نموده بوده ام .

حسب الامر همايون ملوكانه مقرر گرديده است تلگرافنامهايى كه ازمواقع حربيه بباب والاى سرعسكرى ميرسد بلا تأخير عينا بخاكپاى همايونشان برسانند .

پريروز شامى واپور پوست تريست كه از لنگرگاه اسلامبول حركت ميكرد بسيارى از تبعهٔ خارجه با واپور مذكور از اينجا حركت كرده و بيرون رفته اند درواپور مذكور آنقدر جمعيت بوده است كه جاى حركت باقى نبوده است .

بسيارى ازتجار ايران بملاحظهٔ اينكه سمت ارضروم وتفليس مغشوش است و ملتقاى حدود سه دولت كه مسكن عشاير وا كراد وهم بمنزلهٔ دار الحرب است و درچنان وقتى مال التجاره را از آنجاها فرستادن جايز نيست . لهذا قرارداده اند چندى درفرستادن مال التجاره از اينجا بايران و ازايران باينجا دست نگاه داشته و منتظر رفع اين حالات مصائب جنك واغتشاش بشود خصوصا كه اگر در اينوقع مال كسى راقطاع الطريق ببرند نمى توان از كسى شكايت نمود ومعلوم هم نيست بكه بايد شكايت كرد .

بعض تجار هم تصور كرده اند كه بارهاى تجارتى را درحين لزوم باواپورهاى كومپانى لوئيد به بصره وبغدا فرستاده و ازآنجا بخاك ايران داخل نمايند واين قسم حمل و نقل امتعهٔ تجارتى اگرچه از جهة مصارف قدرى گرانتر خواهد بود لكن تجار البته صرفهٔ كار خودرا ملاحظه كرده اقدام مى نمايند .

از قراريكه مذكور شد جمعى از صرافها و معتبرين اهل داد وسند عريضهٔ ببابعالى خواهند داد كه دراين ايام جنك پورس را به بندند و اين قمار بازى قونسليد را مادامكه اين غائله درميان است متروك بدارند . بعلت اينكه مايهٔ ضرر عموم مردم است و علاوه بر اين قمار بازهاى مرقوم هر روز بيك خيال دروغى اذهان مردم را مشوش و مضطرب مى سازند اگر حكومت سنيه اين قرار را بدهد يقينا موافق صلاح و صواب خواهد بود .

ديروز حوالى عصرى هنگام بسته شدن صفحات علاوهٔ بامضاى مسيو ويلهلم ويزنطال صاحب امتياز صداقت بقرار ذيل ديده شد .

حوادثى كه درخصوص تجاوز كردن عساكر روس وگذشتن از نهر پروت شايع بود بى اصل است . بعلت اينكه دولت انكليس رسما بدربار روس خبرداده است كه گذشتن لشكر روس بخاك مملكتين مغاير معاهدات است وبنابراين عساكر روسيه توقف كرده و نهر پروت را نگذشته اند لهذا عساكر عثمانيه را ديگر لزومى نمانده است كه با آنطرف نهر طونه گذشته قلفات وساير مواقع عمده را ضبط و تصرف نمايند .

مع ذلك مقرر است كه هر گاه دولت روس بيانات دولت انكليس واحكام معاهدات را گوش نداده بخاك مملكتين كه از ايالات ممتازهٔ دولت عليهٔ عثمانيه است قدم گذارد عساكر شاهانه نيزفورا از نهر گذشته مواقع مذكوره را خواهند گرفت .

بخبر اطلاعاتى كه حاصل كرده شده است . جنگى كه در سمت باطوم بوقوع پيوسته بود الآن بهمان قرار هست ومشغول زد وخورد بوده اند وعساكر نصرت مآثر شاهانه بكمال شجاعت مواقعى را كه داشته اند نگاهدارى كرده ودشمن را كرفتار تلفات بسيار ميكنند .

(ويزنطال)

مسيو (كرستيچ) ازطرف امارت صربستان در درسعادت وكيل امور تعيين شده وپرنس ميلان نيز مأموريت مومى اليه را تصديق كرده است .

سرکار عزتمآب علی بهجت افندی باش شهبندر دولت علیهٔ عثمانیه مقیم دارالسلطنهٔ تبریز دفتری برای اعانهٔ عسکریه دردائرهٔ خودشان باز کرده ومبلغی را که ازخودشان وتبعهٔ عثمانیه وسایرین جمع آورده شده است بنظارت جلیله خارجیه فرستاده اند محض بجهة نیکی نیات ایشان و بیان اینکه حمیت وانسانیت کرده اند اسامی ایشان بطورجدول ذیلا نگاشته شد ۰

پول ایمپریال	مناط	
۰۰	۱۰	سرکاو عالیجاه علی بهجت افندی باش شهبندر تبریز
۰۰	۱۵	مسیو نیقولایدیس دیرکتورقومپانی خریطوندی
۰۰	۰۳	مسیو اپوستول دیرکتور قومپانی قارتالی
۰۰	۰۲	عالیجاه مقرب الحضره میرزا حاجی آغا منشی شهبندرخانه
۰۰	۰۲	مارمیان اوحانس آغا تاجر طربزونی
۰۰	۰۲	صرافیان بغوص آغا تاجر ارضرومی
۰۰	۰۲	فرحیان ویچن آغا خیاط انقرهٔ
۰۰	۰۱	مسیو امیلوس تاجرقارتالی
۰۰	۰۱	میرزا موسی بغدادی
۰۰	۰۰	میرزا اسطوروانی معلم مکتب خانهٔ ارمنیان
۰۰	۰۰	اندریا
۰۷	۰۰	کشیش مسروب وانی معلم مکتب ارمنیان
۰٤	۰۰	اود خیاط وانی
۰۳	۰۰	ازاریان بدروس خیاط ارضرومی
۰۳	۰۰	سرکزوانی زرکز
۰۲	۰۰	اوحانس زرکروانی
۰۳	۰۰	حسن خانجی ارضرومی
۰۲	۰۰	مسروب زرکر وانی
۰۲	۰۰	حسین خانجی ارضرومی
۰۰	۰۱	کربلائی مومسرخدمهٔ شهبندر خانه
۰۰	۰۱	حسین ازخدام شهبندرخانه
۰۳	۰۰	محمد ایضا
۰۳	۰۰	ابراهیم ایضا
۰۳	۰۰	جبار ایضا
۰۲	۰۰	حسین ایضا
۰۲	۰۰	محمد علی ایضا
۰۲	۰۰	محمد ایضا
٤۱	۳۵	یکون

﴿ صرافیه ﴾

غلهٔ ۱۳ ربیع الثانی ۱٤ نیسان رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۱٤

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲٤	۰۰
لیرای انکلیس		
سوسیته رژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کبیال		۰۵
بانك عثمانی	۳	۰۰
زاموای بلیرای عثمانی	۱	۵۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۳۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۲
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیجه	۵۱	۲۵
وبل (منات) نقره	۰۰	۰۰
منات کاغذ	۱۲	۲۵
محمدیه	۱۰۵	۰۰
بشلك	۱۱۳	۳۰
متالك	۱۱۵	۰۰
پول سیاه	۱۷۸	۰۰
قائمه نو	۱۷٤	۰۰

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

و پادشاه حکومت باختر به هیستاسب پسر ثانوی خود داد درسال نهم سلطنت زرکزس سنه ۳۸۲۸ ازخلقت عالم مطابق سنه ٤۷٦ قبل از میلاد یونانیان برای اینکه همه شهرهائی را که یونانی اصل بودند ازقید اطاعت ایرانیان بیرون بیاورند طرح جنك ریختند کشتی زیاد تدارك کرده بسرداری پوزانیاس پادشاه لاسدمون وآریستید ازاعل آتن روانه جزیره سیپر نونه قشون ایرانرا که دراغلب شهرهاساخلوی بودند بیرون کردند ازانجا بطرف هلسپون رانده (بیزانس) را متصرف شدند در آنشهر جمعی ازمعارف ایران وهم بعضی ازاقوام زرکزس اسیر شدند پوزانیاس اسباب فرار ایشانرا فراهم کرد وهم تعهد نمود که اکر پادشاه ایران یکی ازدختران خودرا بزنیت بوی بدهد وهم درعوض مملکت یونانرا بتصرف پادشاه ایران بدهد چونکه مراتب کشف شد اهالی لاسدومون پوزانیاس را بقتل رسانیدند درسنه ۳۵۲٦ ازخلقت عالم مطابق سنه ٤۷۵ قبل ازمیلاد (زرکزس) ازجهة عوض شکستهای بی درپی بکلی مایوس شده بعیش پرداخت ازاین کار طرف نفرت مردم واقع شد (ارتابان) نام که برمستحفظین خاصه پادشاه ریاست داشت بمعاونت یکی ازخواجه سرایان که (میزیدات) نام داشت باطاق زرکزس داخل شده اورا بکشت بعد پیش ارد شیر سومین پسرزرکزس رفته باو مشتبه کرد که دارا برای تحصیل تاج پادشاهرا کشته وکفت برای حفظ وجود خود خوبست که دارا را بقتل رساند بیانات ارتابان موثر افتاد برای قصاص خون پدر وهم حفظ وجود خویش علی الفور باطاق دارا رفته بمعاونت ارتابان وچند نفر دیکر اورا شربت مرك چشانیدند موافق رسم بعدازانکه زرکزس کشته شد سلطنت بهستاسب (کشتاسب) میرسید ولی چونکه او در باختر حکومت داشت ارتابان عجالة سلطنت را باردشیر داد تاوقتیکه بتواند خود سلطنت را غصب کند نظر باعتباری که درعهد زرکزس تحصیل کرده بود وشئونائی که خود و پسرانش داشتند امیدواری داشت که بتخت بنشیند ولی اردشیر چونکه بمقصود او اطلاع یافت پیش دستی نمود مقتولش ساخت ۰

(درذکر سلطنت اردشیرمعروف بدراز دست)

موافق قول (پلوتارك) اردشیررا ازاین جهة

﴿ اعلانات ﴾

احمد افندی از جراحان عساکر شاهانه که در فن آبله کوبی اطفال مهارت تامه دارد هرروز دراجزاخانهٔ الله ویردیان که در جنب خان شیخ الاسلام در باغچه قپوسی در نمره ٥ واقع است از ساعت شش روز تا هشت می نشیند و هرکس بخواهد طفل خودرا آبله بکوباند خواه در اجزاخانه مذکور و خواه در خانه قبول نموده و اجزای تازهٔ آبله کوبی صرف کرده ارباب رجوع خودرا خوشنود خواهد داشت . مهارت مومی الیه در فن آبله کوبی از جانب اهل تجربت خبرداده شده است .

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون مقصود اصلی خدمتی بمعارف ودبعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیر مسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از فرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده در مغازهٔ کتب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری در یك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی . در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیرود عالیشان حاجی بابا تاجر دیلقانی در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی . درحیدرآباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند .

در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند . واین یکی مقرر است که هرکس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروب سی فرانك .
جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجا چهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

درازدست میخواندند که دست راست او ازدست چپش درازتر بود بهینکی فطرت وسخاوت طبع معروفست بعد ازانکه ارتبان برطرف شد پادشاه بدفع هواخواهان اووهم کشتاسب پرداخت با هواخواهان ارتبان مصاف داده ظفر یافته درتفحص احوال کسانیکه بارتبان موافقت داشتند بر آمد که بقتلشان رساند ونیز اشخاصی را که درقتل پدرش شرکت کرده بودند بکشت برای دفع کشتاسب بمملکت باخترفشون فرستاد سنه ۳۵۲۱ ازخلقت عالم مطابق سنه ۳۷۲ قبل ازعیسی میانه لشکریان طرفین تلاقی شد درجنك اول ظفر هیچ طرف را یارنبود اما درثانی اردشیر لشکرکافی تدارك دیده برکشتاسب فایق آمد چونکه سلطنت اومستقل شد بنظم کشور ولشکر پرداخت عمارت خزانه کرد عمل حکومت را که مشوش بود انتظام دادازاین سلوك محبوب رعیت واقع شد .

(سرکذشت استر ومردخا)

اردشیر درسال سوم سلطنت خود جشن ملوکانه منعقد کرد تا صد وهشتاد روزطول کشید درهفتهٔ آخرهمه بزرکان دربار ورعیت پای تخت را ضیافت کرد (وشتی) ذوجه پادشاه نیز همه زنانرا درقصر سلطنت مهمان کرد روز هفتم که پادشاه بیشترازسایرایام سرور داشت وشرب زیاد کرده بود امر فرمود ملکه را تاج برسر بیاورند تا بزرکان ورعیت کمال حسن ووجاهت اورامشاهده نمایند ملکه تمکین نکرد پادشاه متغیرشده با هفت نفر مستشاریکه همیشه با اوبودند مشورت کرده مصلحت دیدند که زنی دیکر بجای اوبجهة پادشاه پیدا کنند ازپس این مصلحت اشخاص عدیدهٔ بهمهٔ ولایات ماموریت یافته این اشخاص دختران وجیه راکه پیدا میکردند بشهر شوش میاوردند ودرحرم سرابه (اژه) نام خواجه میسپردند درآنوقت درشهر شوش شخص یهودی مردخا نام ازنسل بنیامن بود دختربرادری داشت موسوم به ادیس که همان استرینا معروفست بسیار مقبول بود پدر ومادرش مرده بودند مردخا اورا بدختری برداشته مراقب تربیت او بود مردخانیزویرا پیش خواجه مزبور برد استرینا بسفارش مردخانکفت که ازکجا وازچه ملت است بعدازانکه مدت یکسال انواع عطریات استعمال کرد اورا بخدمت پادشاه بردند بسیار مطبوع افتاد که برهمه زنان امتیاز داشت .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره‌خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

فی ۱۸ شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹٤

۲۰ نیسان ۱۲۹۳ و ۲ مهٔ ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ بیان‌نامهٔ بابعالی ﴾

روس بدولت علیه اعلان حرب کرده و مخاصمانه حدود اناطولی را تجاوز نمود و ازاستیلا یریك امارتی که از اجزای متممهٔ ممالك شاهانه است آغاز کرد . اشکالات پولیتیکی را که بقدر دو سال است ممالك شرقیه را بحرکت آورده است بدین نتیجهٔ اندوهناك رسانید . اوروپ بملاحظهٔ تیت انسانیت و امنیت دادن بآسوده کی خود در خصوص منع این واقعهٔ ترسناك بکمال غیرت وئیات اهتمام کرد و اکنون حق دارد که اسباب بی نتیجه ماندن مساعی مبذوله را تحری نموده ومعین بدارد که فلاکتهایی که ازجنك حاصل خواهد شد مسئولیت آنها بکدام یك از این دو دولت وارد است . سلطنت سنیه ناچار است افعال و حرکات خود و واقعه‌های پولیتیکی را که وضع حاضر نتیجهٔ آنها است ازروی صحت باهالیٔ خود و بدولتهای دوست مشروح و مبین بدارد .

درسان هزار وهشتصد و هفتاد و پنج میلادی دوایالت دولت بواسطهٔ تحریك اصحاب فسادی که از خارج آمده بودند بشورش و عصیان بر خواسته و بیم آن شد که بالقاآت مضرهٔ کومیتهٔ فساد اسلاوها اغتشاش بسایر ایالات نیز سرایت کرده واهالی ممالك شاهانه را که بحال خودشان بودند دوچار پریشانی و خرابیت سازد . دول متحابه بجهة بجا آوردن آسایش این ایالها بدوکونه صرف مساعی کردند یکی وساطت قونسلها بود که این وساطت بجزاینکه ثابت کرد که اهل شورش و رؤسای عصات اسلاو تنزل بموافقت خواهشهای فرنکستان نکردند . ثمری نداد . دومی لایحهٔ اصلاحاتی بود که در باروین تنظیم کرده بود این لایحه نیز با اینکه از جانب بابعالی قبول شد اهل شورش آنرا رد کردند . حکومت سنیه بجهة تکمیل عصاة و نیز برای اینکه نکذارد مصائب جنك داخلی بایالات دیکر سرایت نماید بقوت عسکریهٔ ملت مراجعت کرد . و بواسطهٔ مساعی عظیمهٔ وطن پورانه که بکار برده شد بتوفیق خدا اهل عصیان تادیب و تمامیت ملکیهٔ دولت محافظت شده و از عکس تأثیریك فساد عمومی که در مشرق زمین می خواست ظاهر بشود اوروپ را نکاهداری نمود . حکومت سنیه پس از آنکه برای اعادهٔ نظم وآسایش و تأمین آسوده کی و بقای صلح و راحتی سلاح پوشیده هم بجهة خود و هم در برابر همهٔ اوروپ یك وظیفهٔ حقیقیه را بدانکونه ایفا کرد . بجهة ایفای یك وظیفهٔ مجبورهٔ دیکری که نیات مشفقانه اش آنرا لازم کرفته بود اقدام نمود بر اینکه خطاهای کذشته را تعمیر نماید واز روی اصول و قواعد مدنیت اوروپ بتأسیس نظامات حریت پورانهٔ ادارهٔ مملکت را منظم بدارد . اصلاحات ادارهٔ مبتنی بر قانون اساسی که اعلا حضرت اقدس شوکت سمات پادشاهی احسان فرمودند امروز می خواهد اجرا بشود احوال وتمایلات مملکتی که قانون اساسی را بکمال شکرانیت قبول کرده است و اقدامات دو مجلس که پارلمنت عثمانی را تشکیل کرده در امر اصلاحات آرزوی بلند پادشاهانه و مساعی وکلای فخام را تأیید میکند .

از طرف دیکر دولتهای اوروپ که میخواستند این وضع را که حقیقة در حق فرنکستان موجب خطرها توانستی بشود بجایی منتهی سازند قطع امید نکرده ودانستند که دولت علیه در طریق مصلحانه به پیروی آنها میال خواهد بود این است که از روی اساسهایی که شرائط مصالحه را پیشتر مقرر کرده بود تشکیل یك کونفرانسی را در در سعادت خواهش کردند که باتفاق بابعالی درآن کونفرانس شرائط مذکوره تحری واستحصال بشود . چون این مسئلهٔ شرقیه نیر خاطر نشان همه کس هست کیفیت وقوع وجریان آنرا تفصیل دادن لازم نیست . تنها اینقدر اشعار کافی است که دول معظمه در حالتیکه بابعالی نبود درمیاد خودشان مذاکره کرده پارهٔ موادی را ادخال نمودند که به پروغرام و سر مشق کونفرانس واساسهایی که دولت انکلیس تکلیف کرده وسلطنت سنیه نیز پذیرفته بود مخالف و مغایر بود اکرچه دولت علیه نمیخواهد مصالح ادارهٔ داخلیه خود را بموقع بحث ومذاکره بیاورد ولی بجهة رعایت کردن آمال اوروپ بواسطهٔ مرخصهای خود در بارهٔ اصلاحات اداره تأمینات مطلوبه وکامله اعطا کرده و در واقع بطور اقناع اثبات نمود . چه در این خصوص وچه در بارهٔ شرائط صلح و مسالمت ایالات ممتازه میتوان کفت که اتفاق حاصل شده بود ولی اینکه کونفرانس هیچکدام از نتائج حاصله را قرارنداده متفرق شد . از این یکی ناشی کردید که بابعالی در خصوص دو فقره که دولتها بنام تامینات می خواستند کذاشته شود موافقت نکرد . اکر درعالم حقیقت باشد که دشمنان ما نیز بر آن اعتراض نکنند اخلال کردن آن دو فقره است استقلالیت دولت علیه ومقدسترین قواعد حقوق ملتی و احکام معاهدهٔ (۱۸۵٦) را که دولتهای امضا کننده را از هر کونه مداخله در داخلهٔ دولت علیه ممنوع میدارد . در اینصورت مادامیکه کونفرانس در سعادت موفق

نکردید دول معظمه را لازم بودی که منتظر نتائج تعهدات معنویه که از طرف بابعالی در رو بروی ایشان شده بود بشوند و بکمال امنیت ثمرهٔ اصول ادارهٔ جدید را که بواسطهٔ قانون اساسی گذاشته شده است بیابند . واقعا حکومت سنیه بکار شروع کرده صرف ماحصل اقدام را دراجرای مقتضیات ادارهٔ مشروطه بعمل آورد وعلاوه بر این درضمن بجا آوردن لوازم صلح ومسالمت باصر بستان وقره طاغ باختیار خود اقدام نمود . و این مقصود نیز نزدیك بحصول بود یعنی باصر بستان مصالحه شده واشکالاتی که ازادعای غیرشایان بقبول قره طاغ بمیان آمده بود بواسطهٔ تأثیر تمایلات خیرخواهانه بابعالی نزدیك بود ازمیان برداشته شود . حکومت سنیه بجهة اینکه در حالت سفر وقشون کشی بناچار بارکران یك صلح مسلح رامی کشید ازکار خود بازمانده بودمی خواست لشکر خودرا متفرق سازد ولی بجهة اینکه اجرای این قرار داد قویا در تحت لزوم بود وه متفرق کردن لشکر مغایر بقاعدهٔ حزم واحتیاط وتبصر وانتباه بودی برای رفع این محذور لازم آمد که اول امر دول معظمه مداخله بکار کرده ودراینباب بدولت علیه معاونت کنند

درهنگامیکه بابعالی اوروپ را باین مذاکرات مصلحانه می خواست دعوت نماید در بار روس نه بجهة استحصال اتفاق بل بقصد اینکه حکومت سنیه را به تنگنایی انداخته وتضییق کند یك اقدام تازهٔ دیگر پیش گرفت واز این اقدام ناگهانی حکومت سنیه را هم برای مذاکره دعوت نکرده ورای اورانپرسیده یك پرونو کول تنظیم وامضا شده درلندن بمیان آمد . بابعالی بهمان سببها که پیشتر پارهٔ مواد لایحهٔ کونفرانس درسعادت را رد کرده بود بهمان سببها این قرارهایی را که بواسطهٔ بیانامهای روس یکدرجه بالاتر بوقوع غیر قابل بقبول رسیده بود رد کرد .

چون هیچ دولتی که شان واعتبارواستقلالیت خودرا می شناسد آنچنان پروغرام را قبول نتواند کرد این است که حکومت سنیه نیز در حالتیکه میدانست که جواب رد دراینمقام اورا بمخاطرهٔ هجوم وتسلط یك دولت بزرك همسایه که حاضر شده بود ادعاهای خودرا باسلحه از پیش ببرد دوچار خواهد کرد بازباتفاق آراء مبعوثان قوی الظهر شده درتمامیت محافظهٔ حکومت داخلیهٔ خود بوجهی تردد ننمود .

حیف که این حال ملحوظ بنظهور پیوست . روس چون دید که دولت علیه را درتحت سفارشات خارجه نتوانست ضعیف وپست نماید برای پیشرفت پولیتیك حریصانهٔ خود بسلاح برخواست ولی درراههایی که خواهد گذشت باهالی ومردمانی خواهد برخورد که تماما مسلح شده اند برای اینکه ازمملکت خودشان مدافعه ومسکن ومأوای خودشان را محافظت نمایند . وحقوق حکمدار واستقلالیت وطن خودشان را محافظت ووقایت کنند . در این هنگام که آنچنان جنك مخالف انسانت که نتیجهٔ آن هرچه میخواهد بشود بمیان میآید لازم است اوروپ وهمه عالم ازحقیقت حال آگاهی یابند وسبب این را بدانند که بجملگی تبعهٔ عثمانیه که امروز برای سلامت عمومیه در اطراف تخت پادشاهی همدست وفاقی شده اند چه زحمتها پیش ازاین کشیده وچه فلاکتها بمملکتهای ایشان تازه گی وارد خواهد گردید . والحاصل دولت علیه را ازمسئولیت این جنك حاضرخواه مظفرشود وخواه مغلوب آزاد ووارسته بدانند . بنابر این حکومت سنیه استحقاق بیان اینرا دارد که اهالی موجوده در ولایات هرزگوین وبوسنه وبلغار بتحریك کومیته های (پانسلاویست) که روس ترتیب وتنظیم کرده است عصیان وشورش کردند وصربیه وقره طاغ بدعوتی که دولت روس آنهارا بلا واسطه کرد سلاح کشیده وجنك کردند وجنك آنها هم بیاری روس شده وبدانواسطه خود داری نمودند . وبالجمله اغتشاشی که دراین قسمت ممالك شاهانه حاصل شده ودوسال است کرفتاری آن در میان است اثر تحریکات پنهانی وآشکار بل دائمی وهموارهٔ روس است .

اکنون اوروپ خرابیهایی را که از اثر پولیتیك روس در ممالك شاهانه حاصل خواهد شد تماشا نماید واسباب شکایتی را که برای اخلال آسایش عمومی وکرفتار کردن دومملکت بزرك را بمصائب دهشتناك جنك بهانه کرده بود بیطرفانه تدقیق وموشکافی کنند تا آنکه قراری را که میدهد باعث خشنودی وجدان عمومی گردد . روسی که تعرض بممالك شاهانه می کند همانقدری که دشمن اهالئ اسلامیه است بهمان قدر نیزدشمن اهالی عیسویه میباشد زیراکه دربارهٔ عیسویان باعث پارهٔ نا ملایمات وبدیها شده است و پارهٔ بدیها وناملایمات را نیز آماده کرده است که این بدیها بفوائد ومحسناتی که هنگام تحریك نمودن آنها بشورش وعصیان وعده کرده بود هیچگاه معادل نتواند شد روس جسارت میکند بادعای اینکه برای حمایت عیسویان مسلح گردید، واین را در زمانی میکند که یك قانون اساسیٔ مکملی که در درجهٔ نهایت آرزوی یك مملکت آزادی تواند بود درمیان تمامیٔ عثمانیان اعلان مساوات وبرابری میکند . دو زمانی میکند که حکم این قانون اساسی (بعد از این بطوری که بابعالی را ممکن نخواهد بود برای فائده مندی یا متضرر شدن جمله مسلمانان وعیسویان یك تدبیر خوب یا بدرا پیش گیرد) تأیید واستحکام می پذیرد . در حالتیکه دولت علیه مانند دیگر دولتهای اوروپ اظهار کرده است که بروس نگاه کنید واز روی آن حکم نمایید . روسها درجواب این کلمات خالصانه با اینکه ناچار بود موافق احکام فصل هشتم معاهدهٔ پاریس در اول امر بوساطت اوروپ مراجعت کند این یکی را مرعی نداشته وبی آنکه برای اجرای این مصلحانه دولتها را مهلتی باقی گذارد اعلان حرب کرد . ولی حکومت سنیه در اینباب یعنی در خصوص مراجعت کردن در اول امر بوساطت دولتها وظیفهٔ خود را ایفا نمود . الحاصل روس با صول وقاعدهٔ که در اینگونه احوال درمیان دول متمدنه مرعی ومتخذ است رعایت نکرده نوشتهٔ اعلان حرب بمصلحت گذار پتربورغ تبلیغ وبواسطهٔ مصلحت گذار خود مقیم در سعادت مناسبات خودرابابابعالی قطع نمود ویکشب پیش از اعلان حرب بخاك دولت علیه تجاوز کرد در این زمان مدنیت وعدالت این واقعه ثبت صحائف تواریخ خواهد شد که چون یکی از دول معظمه که یك دولت همسایهٔ خود میگوید همچنانکه خود درمقابل دول سائره باحکام معاهدات رعایت میکند آنها نیز در مقابل او بهما نطور رعایت کنند وبقواعد دائمی الجریان حقوق ملل وتمامیت واستقلال او وخصوصا بشان واعتبار حکمدار واهالی او خلل آورنه نشود درازای این بطوریکه شنیده نشده است هجوم واعلان حرب کرده می شود .

اینك عساکر شاهانه برای مدافعه از قواعد مقدسهٔ مشروحه ودفع هجومی که بطور فجیع ومجرمانه وقوع یافته است بجلو دشمن میروند . تمامیٔ ملت عثمانیه پادشاه شوکت پناه خودشان پناه آور شده از غالبیت درهمچنان دعوایی که باین

درجه محق هستند مطمئن الحال بوده وهر گونه جان فشانیرا تصمیم نموده وحاضر هستند که درحالتیکه هر گونه محنت والم را برخود هموار میدانند برای استقلالیت جنگ کنند وجان خودرا بسپارند همانا جناب حق عدل وحق را حمایت فرماید (آمین)

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

(آتن پای تخت یونان)

۱۱ ربیع الثانی

مجلس مبعوثان در بیستم اوریل برای اجتماع دعوت شدند اهالی درحالت آرامی وسکونت هستند ولی یونان بنگاهداری حقوق خود قرار داده است .

پتربورغ ایضا

بیان نامهٔ امپراتور دیروز در کیشنف درملاء عساکر روس خوانده شد امروز نیز درکلیساها خوانده می شود امپراتور امروز وفردا به پتربورغ خواهد برگشت .

(بکرش مقر حکومت افلاق وبغدان)

۱۲ ربیع الثانی

تاحال درداخل مملکتین از طرفین تفنگ خالی نشده است روسها بشدت تمام به (لوغراد) آمدند وبسمت دو پروچه میروند .

لندن ایضا

همهٔ صاحب منصبان اردوها که مرخص شده ودرجاهای خودشان بودند امر شد که بجاهای خودشان آمده درمیان فوج ودسته های خودشان حاضر باشند

(سیر استافورت نورتفوت) در یك مجلس مهمانی دراثنای صحبت که از اوضاع حاضره درمیان بود بیان کرد که این اوضاع را بکمال اضطراب می بینم وحکومت باقداماتی که پیش خواهد گرفت بمعاونت عموم اهالی درایفای وظیفهٔ خود خودداری نخواهد نمود .

پاریس ایضا

شیوع یافته است که دونمای انکلیس از جانب حکومت مأمور گردید که بسمت مشرق زمین حرکت کند .

آتن ایضا

در (هیدرا) اغتشاش ظاهر شده آنها که باعث اغتشاش بودند دفترهای حکومت را سوزاندند وبی آنکه محتاج بفرستادن عسکر گردد اغتشاش رفع ونظم وآسایش بحال سابق خود آورده شد .

سلانیك ۱۳ ربیع الثانی

اشرف پاشا والی سابق سلانیك بعزم رفتن باسلامبول از اینجا حرکت کرد . قسطنطنیدی افندی مستشار ولایت بوکالت والی معین گردید .

لندن ایضا

درمجلس لوردها سؤال کرده شد که آیا دولت انکلیس این فقرهٔ تحریرات عمومیهٔ روس را قبول خواهد کرد که دولت روس بنام نیات و منافع فرنکستان حرکت میکند یا نه لورد در بی جواب داد که موقع و وقت آن نیست که این مسئله مطرح صحبت بشود واین مطلب مباحثات بسیار را لازم دارد تنها دولت انکلیس باین نیتی که روس بیان میکند شریك نتواند شد ومندرجات تحریرات مذکوره را بوجهی قبول نتواند کرد .

پتربورغ ایضا

موافق تلگرافنامهٔ که از کوماندان فرقهٔ عسکریهٔ کیشنف رسید (بسقاپسکی) سرتیب باعسکری که از پیاده وسواره وتوپچی همراه داشت در ۲۵ ماه اوریل (۱۱ ربیع الثانی) قلاص وابرائیل وپلی را که درروی نهر (سرت) هست گرفته وضبط کرده است .

بکرش ایضا

موافق اطلاعات موثوقه پرنس شارل دراثنای ملاقات مأمور پولیتیك روس که از کیشنف به بکرش آمده بوده است درخصوص داخل شدن عساکر روسیه بخاك مملکتین بدون اخبار وپیش از آنکه مجلس مبعوثان را منتظر بشوند پروتست کرده است . عساکر عثمانیه هنوز اقدام بحرکات تعرضیه درخط امتیاز مملکتین نکرده اند . قنسول مملکتین مأمورهایی را که لازم بود گذشته خودشان را عقب کشیدند . دوفروند دوبهٔ زرهدار انکلیس در پیشگاه قلاص ایستاده است . نگاهداشتن آنها درآنجا محض بجهة این است که هرگاه لنگرگاههای سواحل بشنلك توپ گرفته شوند کشتیهای انکلیس تبعهٔ خودشان را حفظ کنند .

لندن ایضا

اوراق حوادث خبرهایی را که درخصوص تدارك عسکریهٔ انکلیس شایع شده بود تکذیب می کند .

وین ایضا

کازت (ایند پوست) می نویسد که توپهای دولت اوستریا ازجنس (اوچاپوز) می باشد وباستحکام وباستیانها ازهمان توپها گذاشته خواهد شد .

پاریس ۱۱ ربیع الثانی

چنان میگویند که ایلچیهای دول معظمه دو باره باسلامبول خواهند برگشت .

پتربورغ ایضا

در ایالات جنوبیهٔ روس اداره عرفیه اعلان کرده شد .

برلین ایضا

در مجلس مبعوثان مارشال (مولتیکه) اسباب وجهاتی که بر بودجهٔ (یعنی میزان مصارف) جنك بایدا فزوده شود واین بیانات خیلی تأثیرنمود . مارشال مومی الیه گفت که درمیان دولتهای فرنکستان ناخاطر جمعی فوق العاده حاصل است وهر دولتی محافظت خود را لازم دارد . روش حرکات جمهوریت فرانسه طوری است که در حق آلمان باعث اندیشه تواند شد بعلت اینکه جمهوریت مشارالیها بکمال مواظبت مشغول تدارك جنك است وبدین جهت استعداد جنکی فرانسه می تواند با آلمان تفوق کرده باشد .

بکرش ایضا

قنسون مملکتین خطوط نهر طونه را ترك نمودند عساکر شاهانه بقلعات داخل می شوند مأمورهای مملکتین از (پرکوی) دوری جستند .

برلین ایضا

مسیو لاسکر که ازوزرای دولت است در (رایشتاد) بیان کرد که پولیتیك پرنس بسمارك که

پیش کرفته است باعث اطمینان همکی است که بطور مصلحانه میباشد نطق که مارشال مولتیکه بیان کرد متضمن بقای صلح ومسالمت است .

وین ایضا

دولتهای بزرك درخصوص جواب تحریرات عمومی پرنس غورچاقوف مذاکره می کنند .

لندن ۱۳ ربیع الثانی

مارکی دوه تیغیتون در اطاق مبعوثان بیان کرد که روز دو شنبه سئوالی خواهد نمود که آیا دولت انکلیس در این جنك حاضر بی طرف ماندن خودرا اشتهار و اعلان خواهد کردیانه . مسیو غلادستون تکلیف خواهد نمود که در خصوص پولیتیك انکلیس در مسئلهٔ شرقیه قراری داده شود . سیر (استافورت نورتقوت) کفت امری که پیشتر در خصوص مأذون بودن صاحب منصبان خارجه بدیدن مواقع عسکریهٔ انکلیس داده شده است پس کرفته نخواهد شد .

سیر غامبل نیز اظهار کرد که روز دو شنبه در خصوص مسلك خدیویت جلیلهٔ مصر یه دراین جنك سئوالی خواهم نمود و درصورتیکه خدیویت مشارالیها داخل دراین جنك بشود درخصوص حالاتی که ازآن متولد می شود استفسار خواهیم کرد .

پتربورغ ۱٤ ربیع الثانی

بنا بتلکرافنامهٔ که امروز از اردوی جنوب رسید موافق تلکرافنامه از (کران دوك نیکولا) کوماندان اردوی مذکور عسکر روس بقلاص وقالیا رسیده اند وامروز هم باسماعیل داخل شده اند . اهالی مملکتین روسها را بطور خوبی پذیرایی کرده اند .

لندن ۱۵ ایضا

فردا هیئت وکلا درخصوص تحریرات عمومیهٔ پرنس غورچاقوف که درآخر نوشته است مذاکره خواهند کرد که دولت انکلیس بتحریرات عمومیه چکونه جواب خواهد داد .

خبری منتشر شد که دونمای انکلیس باسکندریه خواهد رفت .

را کوزه ایضا

خیلی از عساکر شاهانه بعزم یورش بقره طاغیهای که در (هروتاغ) بودند امروز حرکت کردند .

بکرش ایضا

مدیر خارجیه مقاوله نامهٔ را که در ۱٦ ماه اوریل در میان روس ومملکتین منعقد شده است بمجلس مبعوثان تقدیم کرد . درمقاوله نامهٔ مذکوره روس درخصوص مرور از مملکتین تأمینات خواسته ومخارج قشون را که درخاك مملکتین خواهد شد ایفا کرده وحقوق مملکتین را بموجب معاهدات مرعی خواهد داشت . عساکر روسیه در اثنای مرور از خاك مملکتین بقوانین محلیه رعایت خواهند کرد .

پشته ۱۵ ربیع الثانی

طلبه های عثمانی باینجا وارد شدند و بصداهای (بیراوو) که جمعیت بسیاری از اهالی و رؤسای جمعیت وکومیته ها بلند آوا شدند پذیرایی شده وپنجره ها وشاهنشینهای شهر همه آرایش داده شده بود و خانمها دستهای کل برآنها نثار میکردند در جلو مهمانخانه ازدحام عام بود که طلبهٔ علوم از بالقونها بیرون آمدند .

مالطه ایضا

فیلوی (دستهٔ واپورهای جنکی) انکلیس امروز از مالطه حرکت کرده بسمت قورفو روانه می شود .

پشته ۱٤ ربیع الثانی

در مجلس مبعوثان سئوالی بمیان آورده شد که آیا حکومت اوستریا ومجارستان عهدنامهٔ پاریس را حالا دستور العمل میداند یانه ودولت روس را که برضد دولت عثمانی می خواهد توسیع ممالك نماید منع خواهد کرد یا خیر وممالکی را که در نیم جزیرهٔ بلقان واقع است بالواسطه یا بلا واسطه بتحت ادارهٔ خود درآورده مانند یك امارت معدود خواهد داشت یانه و بعدازین سئوال درخصوص تشکر خط دستی کولونی که ازجانب اعلاحضرت سلطان با علاحضرت ایمپراتور اهدا شده است خواهشی درمجلس کرده شد .

﴿ داخلیه ﴾

(توجیهات)

جناب احمد راسم پاشا بازدروالیکری طربزان برقرار شدند .

بعطوفت مآب الکساندر افندی قره تودوری مستشار نظارت جلیلهٔ خارجیه یکقطعه نشان عالی عثمانی از درجهٔ دوم اعطا کردید .

بسعادتمآب سرکز افندی کاتب تحریرات خارجیه یکقطعه نشان ذیشان مجیدیه ازدرجهٔ دوم مرحمت شد .

بجناب علی پاشا چوروك صوبی در پاداش غیرت او که ظاهر کرده است یك قطعه نشان ذیشان مجیدیه ازدرجهٔ سوم احسان کرده شد .

جناب اشرف پاشا والی سابق سلانیك روز یکشنبهٔ کذشته وارد اسلامبول شده ویکسر برای ملاقات باجناب افخم سپهسالاری بباب والای سرعسکری رفته اند از قرار مذکور پاشای مشارالیه بسمت معاونی جناب سردار اکرم مأمور کردیده ودر این چند روز عازم محل مأموریت خودشان خواهند کردید .

منشور وزارت جناب دولت وعطوفت همراه محمود پاشای داماد که ازاعضای کرام شورای دولت هستند روز یکشنبهٔ کذشته دردولت خانهٔ خودشان باحترامات لازمه خوانده شده است .

جنرال (سیرارنواد) انکلیس مأمور شده است که بسمت کومیسری باردوی قارص برود .

ترجمهٔ تلکرافنامهٔ سامی است که ازجانب صدارت عظمی بتاریخ ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۹٤ بولایات ممالك محروسهٔ عثمانیه شرف ترقیم یافته است .

در پارهٔ اوراق حوادث درج کرده بوده اند که دولت ایران درضد دولت علیه با روس متفق

شده وحتی دولت مشارالیها سمت عراق را خواهد خواست واین تفصیل در بعض طرفها درمیان اهالی موجب هیجان شده بوده است وحال آنکه این حوادث بوجهی اصل وصحت ندارد ودولت ایران را باسلطنت سنیه بجز صلح ومسالمت نیت وآرزویی نبوده وسفارت ایران در درسعادت دراینباب رسما خاطر جمعی داده وبیان نمود که اردوی ذهاب که همه ساله ازجانب ایران جمع وتشکیل می شد محض بملاحظهٔ وفاق ومخالصتی که بادولت علیه هست امساله متفرق گردید . بنابر این بشما سپارش می شود که درآنصفحات نیز اینگونه نشریات وواقعات را رسما تکذیب نموده بتألیف اذهان اهالی همت فرمایند .

در بارهٔ علاوه‌های روزنامها می نویسند که یك واپور روس را غرق کرده اند ویکی دیگر ضبط شده است ولی اینفقره بی اصل بوده تنها یك کشتی روس که بار آن نمك بوده گرفته شده است وبدینگونه علاوه‌های بی اصل و اساس اعلان مظفریت کردن باعث تأسف است .

همچنین در بعض علاوها اعلان کرده اند که بموجب خبر تلگرافی در صفحات قریم اهالی مسلمه برضد دولت روس شورش و عصیان کرده اند در اینباب نیز خبر رسمی نرسیده است .

سعادتمآب هوبارت پاشا که مأمور بپارهٔ کشفیات وتحقیقات بحریه بوده اند پارهٔ خبرهای افواهی درمیان مردم گفته شد که گویا مشارالیه بادو فروند واپور جنگی که همراه داشته است در دست روسها اسیر و گرفتار شده و از قراریکه تحقیق شده اینفقره نیز بوجهی قرین صحت نبوده است لهذا مبادرت به بیان مطلب کرده شد .

(تقویم وقایع)

جناب هوبارت پاشا مأمور شده اند برای اینکه جزیرهٔ کرید رادر تحت نظر داشته باشند بایك فیلو دونمای شاهانه بسمت کرید روانه شوند .

تلگرافنامهٔ دولتمآب حسن پاشا کوماندان باطوم که بتاریخ ۱۵ ماه ربیع الثانی بمقام عالی جناب سپهسالاری نوشته شده است ذیلا ترجمه می شود .

دیروز که جمعه بود یك شعبه کشاف که ازعساکر معاونه ترتیب و اعزام شده بود با یك قافلهٔ نقلیهٔ ذخیره از ساعت نه روز تا ساعت ده جنك کرده وشکر خدارا که مظفریت در طرف ما مانده است. وبی آنکه از طرف ما ضایعاتی بشود از نفرات نقلیه یك نفر را زنده اسیر آورده اند وبطوریکه در تلگراف ۱۳ ماه عرض شده است در جنکی که با روسیه واقع شد علاوه بر تلفات کثیره یك نفر جنرال که پایهٔ سرتیپیٔ اول داشته است تلف شده وشمشیر اورا نیز آورده اند . و (پاسکوریل) که ازامرای معروف کرجستان و کوماندان عساکر معاونهٔ روس بود بطور بد زخمدار شده واین دو فقره از بیانات اسیر مرقوم مفهوم شده است . امروز نیز در محل (اوچ خامور) نام بروی روسها که همراه یك نفر یوزباشی بطور قراول بوده اند عساکر معاونه فرستاده شده یوزباشی مرقوم با بیست وهشت نفر اتلاف و خیلی اشیاء نیز اخذ واغتنام شده است ولله الحمد ضایعاتی از ما نشده است.

از جانب هیئت مبعوثان برای ملاقات (سیرلایارد) ایلچی دولت انکلیس کومیسیونی معین شده است که از جانب مجلس رسم خوش آمدی در بارهٔ ایشان را بعمل بیاورند .

روز شنبه در ساعت هفت حریق درمیان محلهٔ (بلاط) و(فنار) اتفاق افتاده وتا بعد ازدوساعت ازشب رفته حریق امتداد یافته است . آتش از خانهٔ (افس) افندی مترپولید ملت روم بروز کرده وچون خانها چوبی واکثر جاها نزدیك بهم بوده وبادهم قدری شدت داشت خاموش کردن آن ممکن نشده و هفت ساعت بیشتر طول کشیده وتخمینا بقدرهزار ودویست خانه سوخته است بسیاری از حریق زدگان از ملت روم و از اصناف وکسبه بوده اند از اموال واشیاء خیلی کم بیرون برده انداز جهة نفوس صدمه وارد نکردیده مگریك زن مجروح ودیگری تلف شده اند .

روزنامهٔ صداقت روز جمعهٔ گذشت علاوهٔ بیرون آورده ومنتشر کرد که عساکر روس نهر پروت رانگذشته اندو دلیل هم آورده بود که دولت انکلیس اخطارنامه فرستاده است که این حرکت مغایر معاهدات است ما هم از بابت نقل قول بامضای خود مسیو ویزنطال نوشتیم لکن در ثانی معلوم شد که این مطلب بی اساس است اگر اخطارنامه هم فرستاده شده باشد گویا اعتنا نکرده وعلاوه براین کسی که عهد را می شکند از اخطارنامه چه باك دارد . حکایت آن مرد است که کفت دزد که در ثلث آخر شب بخانهای مردم رفته دزدی میکند پس نماز شب و تهجد را کی بجا میآورد .

صورت اعلاننامهٔ است که ازجانب پوست عمومی عثمانی در روزنامهٔ (استانبول دیده شد پوستهای طرف (وارنه) از چهارروز باینطرف تعطیل نموده وبعد ازاین کاغذهایی که بطرف اوروپ فرستاده می شود روزهای جمعه از جانب (برندیزی) وچهارشنبه‌ها از راه مارسیل فرستاده خواهد شد .

جناب سیرلایارد ایلچی بزرك دولت فخیمهٔ انکلیس پریروز عصری بسفارتخانهٔ دولت علیهٔ ایران آمده وباجناب دولتمآب معین الملك رسم بازدید وملاقات را بعمل آورده اند وبعد ازآن سفیریونان نیز در سفارتخانه باجناب مشار الیه ملاقات کرده اند .

بملاحظهٔ اینکه یکدسته واپورهای جنکی روس در بحر سفید بوده است پوستهٔ خدیوی که درمیان درسعادت واسکندریه کار میکرد بناچار تعطیل کرده است . امروز و فردا تمامی سفائن مصریه که درلنکرکاههای عثمانی هستند بجهة آوردن عساکر مصریه را بدر سعادت بهمراه چهار فروند کشتی دولتی بجانب اسکندریه روانه خواهد شد .

در روزنامها مینویسند ایمپراتور روس بجهة مصارف جنك از تخصیصات شخصیهٔ خود دویست ملیون منات بادارهٔ عسکریهٔ خود ترك وواکذار کرده است .

ونیز می نویسند که روسها درمملکتین بمصارف وبیرقهای خودشان چهار هزار بلغار را بسلك

عسکری داخل کرده و یك تیپ ترتیب داده و نام تیپ مذکور را (انتقام) گذاشته اند .

ازوین ۲۱ ماه آوریل فرنکی نوشته اند که برخلاف اوامر متواليه وقطعيهٔ كونت اندراسی مأمور های اوستریا در دالماچیا مهمات وجبه خانه را که بجهة قرطاغ میآید بکمال آزادی بخاك قره طاغ میکذارانند . روز پیش بیست وپنجهزار وسه چهار روز قبل نیزسی هزار صندوق مهمات واسلحه ازراه قطارو بدالماچیاواردشده است . مأمورین عثمانیه بجهة این فقره مأمورهای آوستریا یارا پروتست کرده اند

(حق شناسی)

در روزنامهٔ روزشنبهٔ گذشته حقیقت شرحی معترضانه پرضد مندرجات اختر که درنسخهٔ چهارشنبهٔ گذشته نوشته شده بود بکمال افسوس دیده شد با اینکه پایه ومایهٔ فقرات اعتراضیه وبر داشت سخنان او واطلاعاتی که بدانواسطه بیان میکند درنزد خردمندان سخن سنج چنان آشکار است که محتاج بتدقیق نیست ودیباچهٔ سخن ومقام وآداب سخنکوئی را بنحوی آغاز کرده و بیانات مؤدبانه وآکاهی جویانهٔ خودرا درضمن دوستون حقیقت چنان پهن کرده است که هرسخندان بی غرضی ماهیت وحقیقت حال را باندك تأملی تمیز تواند داد و بنابراین هیچ لازم نبود که ما خودرا بردد وجرح آن سخنان بسیار بی وزن راضی کنیم . ولی محض برای اینکه مقام خود وپاکی نیت خود واستقامت سخنان راستین خودرا نکاهداری نمایم بناچار انصاف وحقیقت شناسیرا مخاطب کرده عرض میکنیم که یك شطری از مندرجات نسخهٔ مذکوره که محرر محترم حقیقت نوشته اند عبارت وکلماتی است که جواب آنهادرنزد ماموجود نیست وآن سخنان را اثری درمسلك پاك اختر نتواند بود وآن الفاظ مستهجنه که لایق شان مطبوعات نیست جز اینکه مارا متأسف میکنند از اینکه اینکونه کلمات ناکوار درضمن اوراق مطبوعهٔ این پای تخت بزرك بنا شایستی مندرج می شود واسباب تأثر خاطر خردمندان میباشد . ازجهة شخصیات اسباب کله وشکایتی برای ما نتواند بود حضرت مولانا می فرمایند (هرکسی برخلقت خود می تند) آری ماهم می توانیم از آن کونه کلمات وبدتر ازآنهارا بطور حقیقت نشناسی بیاوریم لکن نه این نامهٔ پاك را بآن وضع سخنان توانیم آلود ونه لایق شان ومقام خود میدانیم که بشعریات مقام خود وسخنان خودرا معیوب ولکه دار کنیم .

﴿ ولولا الشعر للعلماء يزرى ﴾
﴿ لكنت اليوم اشعر من لبيد ﴾

بالجمله بقسم دیکر ازمندرجات حقیقت که محرر مکرم و محترم نوشته اند پردازیم و باعتماد فهم ارباب خرد به بیانات اجمالیه اکتفا کنیم . یکی از اعتراضات متصورهٔ محرر مومی الیه مطابق بودن ترجمهٔ حقیقت را بالجوائب است اکرچه واقعا در این مطلب چندان بی حق نیست ولی مقصود ما این نبود که ترجمهٔ مطلب را اساسا تغییرداده است بل بعلت این ترجمه را ازالجوائب آوردیم که از اصل لفظ عرب ترجمه کرده باشیم وجزئی اختلاف که درمیان آن و ترجمهٔ ترکی هست ازمیان برداشته شود و تنها جملهٔ خاتمهٔ الجوائب که می نویسد (فیفعل الله مایشاء) ومتم مطلب وبقاعد سخنکوئی بسیار بجا نوشته شده است از قلم مترجم حقیقت افتاده است واین یکی برای اختلاف معروض کافی است دیکر اینکه هر کلامی قوت و وزنی دارد که مترجم مومی الیه درترجمه آنها را بدقت ملاحظه نکرده ومیکوید بعد از مقابلهٔ الجوائب و حقیقت محجوبیت در حق اختر خواهد شد .

اکنون اینفقره باعث شرمنده کی هست یانیست در نزد سخن سنجان آکاه محتاج تفصیل نتواند بود .

محرر محترم حقیقت در خصوص الفاضی که که در نسخهٔ اختر در حق بعض اهل مدینه نوشته شده و کلماتی که کویا باعتقاد مومی الیه مهیج ومحرك ایرانیان و عثمانیان بمنازعه می تواند بشود آورده شده است شرح و بسط داده و بفضاحت و بلاغت و ادیبانه و مؤدبانه سخن میکوید ومیرساند بآنجا که نسبت نفاق و شقاق باهل مدینه داده شده است .

محرر مومی الیه کویا از اینفقره بکلی غافل است که تنها اهل مدینه بودن برای شرافت وتقدیس کافی نیست . ونفاق وشقاقی که به بعض اهل مدینه نسبت داده شده است نص آیت محکمهٔ کریمه است اکر محرر محترم العیاذ بالله قرآن مجید را میخواهد تلاوت نشود این هم کاری است که از دست هیچ مؤمن موحدی برنمیآید . در حدیث قدس میفرمایند .

﴿ خلقت الجنة لمن اطاعنی ولوكان عبدا حبشيا ﴾
﴿ وخلقت النار لمن عصانی ولوكان سيدا قرشيا ﴾

واین راهم بر افادات خودمی افزاییم که آنچه از وقوعات مدینه در آخر بیان شده است برای فهمانیدن حقیقت واقعه است تا آنکه عموم مسلمانان از واقع حال وطرز سلوك چهار نفر جاهل باغرض متأثرا آکاهی جسته وحکومت سنیه نیز بتدارك آن پردازد . همچنانکه از جانب جناب مستطاب دولت وسیادتمآب امیرمکهٔ مکرمه هم اظهار افسوس از وقوع این ناملایمات در حق زوار ایران شده وهم بابعالی قرار مأمور فرستادن وتحقیق وتعیین اشخاصی کهبانی این حرکت نالایق شده اند داده وباقتضای آن عمل خواهد کرد . ومع ذلك بنای مطبوعات اکر باغماض وپرده کشی و تأویل ومداهنه و مسامحه دراینکونه وقوعات بشود چه جای تقدیس برای آنها خواهد ماند وکدام فائده واصلاحات برای آنها مترتب خواهد شد .

از اینفقره که کذشتیم بعض اشعارات که در خصوص پولیتیك ایران ومانع بودن بعض مواد از حصول اتفاق کامل درمیان دولتین علیتین اسلام بمیان آورده شده است خداوند عالم ودانا است ومسلك مقدس ماهم که از روز اول بکمال استقامت پیش کرفته ایم در اثبات آن کافی است که محض بجهة معلوم کردن زمینهٔ کار بود وبیان معایب ومفاسدی که از زمانهای کذشته یادکارمانده است بعلت اینکه این مرض وداء عضال که باعث هدم ارکان اخوت اسلامیه کردیده وخردمندان مسلمانان از وقوع این تفرقهٔ دهشتناك که برداشتن آن دراین زمان فتنه انکیز اولین شرط مسلمانی است دلخون هستند باید چاره پذیر شده وجود پاك اسلام ازآلایش این امراض عاری وبری کردد . ولی ماها که باندازه وقدرت خود برای تمهید مقدمات این مقصد بلند مکلف هستیم بایداغراض نفسانیه وهواهای شیطانی را ازمیان برداشته حقیقت احوال را باآشکاری بکوییم ومسلمانان را دعوت برفع نفاق وخلاف کنیم زیرا که تا علت ومرض معلوم نشود معالجه ممکن نتواند شد چه بسامی شود که معالجه بخطارفته بجای اصلاح حال مریض فاسد وتباه کردد بسخن تنها این همه اختلاف اثرناك که ازچندین صد سال در قلوب جای کیر شده است برداشته نخواهد شد . مکر آنکه اساس اختلاف فهمیده شده وبالاتفاق باصلاح آن کوشیده شود .

مقصود ما این نبود که نباید اتفاق حاصل کردد چهار مطلب جزئی را اسباب کدورت و نفار کرده یا در همچنان موقع نازك اسباب فرصت جو یی خواهد کردحاشا وکلا بامثال چند دز زمان طولانی این مطلب ثابت است که درمیان دولتین اسلام اینکونه مطالب مایهٔ رنجش واختلاف کلی نتواند شد وآنکهی اکر نزاعی و مایهٔ اختلافی هست به بیکانکان مدخلیت ندارد دو برادر در خانهٔ خود شان نزاع دارند واختلاف میکنند بیکانه که میخواهد آن خانه را ویران نماید وهر دورا تمام کند هر دو برادر باتفاق همدیکر در نکاهداری خانه و شرف و ناموس و حقوق خودشان کوشش طبیعی و مکلف به خودرا بعمل خواهند آورد .

﴿ ولکن الضرورات تتقدر بقدرها ﴾

پس محرر محترم بیانات مارا خوب نفهمیده و نتائج بد برآن مرتب داشته است .

اما پارهٔ فقرات که درخصوص اعتقادات باطلهٔ بعض جهال ممالك اسلامیه درحق عموم ملت ایران وسوء رفتار بعض مأمورین وحکام درحق ایرانیان ومطالب وحقوق ایشان آورده است این مطلبی است که اثبات آن محتاج بهیچ بینه و برهان نیست بلی بعد ازوضع قانون اساسی واصلاح خطاهایی که در بعض جهات ممالك محروسه از مأمورین جزو ممکن الوقوع بود بمن اهتمام بزرکان وخردمندان اسلام امیدواری توانیم داشت که کلیا این حالات رفع شده واین یکی بزرکتر وسیله درپیشرفت مقاصد مقدسهٔ اسلامیان کردد درهمه جا وهر وقتی جاهلان ونادانان باعث وقوع ناملایمات بسیار بزرك شده اند یك دیوانه سنکی بچاه میاندازد که هزار عاقل آن سنك را نمی تواند بیرون آورد .

اینکه نوشته بودیم دربعض محلات اسلامبول بایرانیها خانه نمیدهند وباعث خندهٔ محرر حقیقت شده است کویا محرر مومی الیه ازاهل این مملکت نباشد یا آنکه درمحلهٔ باشند که آنجا ایرانی نیست ویا آنکه اکر هست ازآن محلات نیست که بهانه جویی وایستاده کی درخانه دادن بایرانیها می کنند وکر نه موافق حسن نیتی که اظهار میکند بجای خنده دراینموقع متأسف ومتأثر میبایستی بشود چه این مطلب را هم ایرانیهای متاهل وهم آن امامها واهل محله که بکمال ایستاده کی مانع می شوند میدانند وهم امانت بهیهٔ شهر و باب والای ضبطیه که بارها دراین فقره شکایت شده است بهتر از محرر مومی الیه آکاهی دارند .

اما اینکه میکوید چهل و پنجاه هزار نفر از ایرانی بکمال آزادی در ممالك محروسه راه می روند اکر بقدر ذره حقارتی که در ایران در بارهٔ آنها می شود در اینجا میدیدند هرکز ترك دار ودیار خود نمیکردند .

اینهم ازجملهٔ سخنان نا سنجیدهٔ محرر مومی الیه است درمقدار نفوس ایران در ممالك محروسه که جمع بمبالغه نوشته است بحثی نداریم لکن تغرب ومسافرت وسیر در روی زمین از اقتضاءات بشریه ومقتضای اوامر الهیه است که در قرآن مجید در ضمن بیست وسی آیت کریمه بیشتر امر برآن وارد شده وملت ایران که قدیمترین ملل روی زمین است بغیرت وکوشش وکارکنی موصوف هستند مانند زنها درخانهای خودشان نشستن را عار خود میدانند وقتیکه اقتضا کند برای کسب معیشت وسیر در اقطار زمین وتحصیل اطلاعات بخارجها می روند درابیات منسوبه بحضرت امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب علیه السلام وارد است .

﴿ تغرب عن الاوطان فی طلب العلا ﴾
﴿ وسافر ففی الاسفار خمس فوائد ﴾
﴿ تفرج هم واکتساب معیشة ﴾
﴿ وعلم وآداب صحبة ماجد ﴾

والحاصل محرر مومی الیه این تغرب را بحقارت در ایران چرا حمل میکند وکدام غرض وهوای نفس اوراوامی دارد که درحق ملت ایران ومسافرت ایشان بدیار وامصار بدینکونه تعبیرات ناشایست سخن کوید . باری حضرت محرر را توصیه می کنیم باینکه نسنجیده سخن نکوید ونفهمیده اعتراض نکند و بیانات خالصانهٔ مارا که به نیت پاك خود کرده وخواهیم کرد بدور بین انصاف وحقیقت شناسی دیده وهزل وعبارات نالایق را شایستهٔ صحائف مقدسهٔ مطبوعات ندانسته هیئت مطبوعات را لکه دار نکنند .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

پادشاه تاج برسر او کذارده اورا بجای (وشتی) ملکه قرارداد کویا در همان وقت اسم خود را که ادیس بود انکار ولفظ (استر) برای نام خود اختیار کرد درآن اثنا دو نفر از خواجه سرایان باکاتان وتارس نام برای دفع پادشاه اتحاد کرده مردخا طلاع یافته بتوسط استر بعرض پادیشاه رسانیده آن دو خواجه را کشتند اما (امان) نام که ندیم خاص پادشاه بود چونکه میدید مردخا شرط اعزاز نسبت باو رعایت نمی کند متغیر کشت و بعداز آنکه دانست که از نسل قوم یهود است درصدد دفع او وهمه قوم یهود برآمد از پادشاه استدعا نمود که همه مردم آن قوم را بقتل برساند تمنای او مقبول افتاده بهمه ولاة ولایات امرداد که در یك روز مخصوص یهودیها را اناثا وذکورا صغیرا وکبیرا بقتل برسانند همینکه مردخا بمراتب اطلاع یافت لباسهای خودرا پاره وخاکستر بر سرکرد استر پیش او فرستاد که بداند برای چه اینطور رفتار میکند درجواب تفصیل را اظهار کرد ودرخواست نمود که از قوم یهود شفاعت بکند استر جواب کفت که هرکس بی اذن داخل اطاق پادشاه بشود فورا اورا میکشند مکر آنکه پادشاه عصای طلای خودرا بجانب او دراز کند . اما استر بعداز آنکه کفت یهودیهای شوش برای اوسه شبانه روز نماز وروزه کذاردند روز سوم لباس ملوکانه در برکرده باطاق پادشاه داخل شد پادشاه عصای خودرا بطرف اودراز کرده وسئوال کرد که برای چه کار آمده است . استر درجواب استدعا کرد که پادشاه وامان بمجلس ضیافتی که ترتیب داده بود بروند مسئول اومقبول افتاده پادشاه درمجلس ضیافت حاضر شد بعد ازآنکه شرب زیاد کرد باستر فرمود هرخواهشی که داری اظهار کن اکر نصف مملکت را هم بخواهی مضایقه نمیکنم استر قرار کذارد که روز بعد مجلس دیکر مرتب سازد ودرآن مجلس تمنای خود را بعرض رساند اما (امان) که باز از دست مردخا متغیر بود بحکم او یك دار بارتفاع پنجاه پی برپا کرده بودند که مردخا را بکشند ازقضا آنشب پادشاه بخواب نرفته فرمود وقایع سلطنتش را بخوانند ازجمله تفصیل اتحاد آندر خواجهٔ برای دفع پادشاه بود که مردخا بعرض پادشاه رسانید اردشیر سئوال کرد که در ایذای این کار بزرك مردخا را چه اجر دادند حضار عرض کردند

﴿ من همه راست نوشتم تو اگر راست بخانی ﴾
﴿ جرم حلاج نباشد که تو شطرنج ندانی ﴾

﴿ ای محرر محترم ﴾

﴿ چو بشنوی سخن اهل دل مکو که خطااست ﴾
﴿ سخن شناسی نۀ لاجرم خطا اینجا است ﴾

﴿ باقی والسلام علی من اتبع الهدی ﴾

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۸ ربیع الثانی ۱۹ نیسان رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۰۶
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۳	۵۰
لیرای انکلیس		
سوسیته ژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کبیال		۰۵
بانك عثمانی	۳	۰۰
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۳۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۲
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیچه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذ	۱۲	۲۵

مجیدیه	۱۰۴	۱۵
بشلك	۱۱۲	۲۰
متالك	۱۱۲	۰۰
پول سیاه	۱۸۲	۰۰
قائمه نو	۱۸۰	۳۰

(اسامیۀ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانۀ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی.
در تبریز درسرای اسیر به مسیو دیکران قورویانس
دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .
در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .
درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی.
در بیرود عالیشان حاجی بابا تاجر دیلقانی
در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .
در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیۀ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.
در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی.
در حیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .
در لاهور بفضیلت مآب، میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسط حضرات معزی الیهم ویا بواسطۀ پوست مستقیماً بادارۀ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارۀ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد .
و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد از این فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانۀ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیۀ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئی ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورۀ آنجا چهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

که اورا هیچ اجر ندادند درآن اثنا امان داخل شد اردشیر اورا فرمود که باآنکسی که پادشاه بخواهد التفات بکند چه باید کرد امان بکمان اینکه مقصود پادشاه خود اوست عرض کرد که چنین شخصی را خوبست لباس ملوکانه در برکرده و بر همان اسب سواری پادشاه بنشانند وتاج سلطنت بر سر او بنهند ویك نفر از بزرکان در بار درجلو برود و باو از بلند بکوید که کسی که طرف مقابل پادشاه واقع باشد باین قسم مفتخر می شود پادشاه فرمود پس بهمین طور نسبت به مردخا که در بیرون عمارت است رفتارکن . امان اطاعت کرده درهمه شهر اورا کردانید غمکین وافسرده خاطر بمنزل خویش رفت اندکی بعد بمجلس ضیافت ملکه احضار شد درخدمت پادشاه بدان انجمن رفت پادشاه باز همان عبارت روز کذشته را به استر فرمود . استر عرض کرد چنانکه پادشاه را التفات ملوکانه شامل حال من است مستدعیم ازخون من وقوم من درکذری زیرا که عدوی بیکذشتی داریم پادشاه پرسید که آن عدو کیست درجواب کفت که همین امان است امان ازاین کلام اضطراب کرده تاب زهرۀ چشم پادشاه وملکه را نیاورد پادشاه متغیرانه برخواسته بباغ عمارت رفت امان چونکه فهمید پادشاه قصد تلف اورا دارد برخواست که الحاح کند واسترا بشفاعت خود باز دارد درآن بین اردشیر باطاق مراجعت کرد امانرا دید که بر روی رختخوابی که استر درآنجا غذامی خورد افتاده است بسیار متغیر کشت وفرمود که جسارت او بحدی است که در خانۀ ملکه بی احترامی میکند فورا صورت امان را پوشانیدند این کار دلیل بود براینکه شخص را می برند سیاست کنند یکی ازخواجه ها عرض کرد که امان داری برای مردخا برپا کرده است پادشاه فرمود که اورا برهمان دار بزنند همان روز مردخا بحضور پادشاه آمد زیرا که استر اقرار کرده بود که این عموی من است پس از آن بنا باستدعای استر بهمه ولایات حکم صادر شد که متعرض قوم یهود نشوند یهودیها بدشمنان خود تلافی کرده حتی درشهر شوش ازایشان بکشتند . ازجملۀ وقایع عمده که درسلطنت اردشیر روی دار پناه آوردن تیمستوکل سردار یونان بود باآن پادشاه تفصیل آنکه تیمستوکل بعدازانکه اهالی اتن اورا اجلای وطن دادند بخدمت آدمت پادشاه قوم مولوش پناه برد .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و ادارهٔ خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۲۱ شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۲۳ نیسان ۱۲۹۳ و ٥ مهٔ ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ خبرهای داخلی ﴾

جناب اشرف پاشا والی سابق سلانیك بسمت شعبهٔ طونهٔ اردوی همایون معین کردیدند .

بعهدهٔ سعادتمآب آصف پاشا میرلوای سواری رتبهٔ رفیعهٔ فریق و نیز بسعادتمآب حسن خیری پاشا میرلوای پیادهٔ نظام رتبهٔ فریق اعطا کردیده است.

بعطوفتمآب محمود بیك افندی آمدی دیوان همایون یکقطعه نشان ذیشان مجیدیه ازدرجهٔ اولی اعطا شده است .

نظر براینکه اعلا حضرت اقدس همایون پادشاهی میخواهند درمیان سلطنت سنیه و امارت جلیلهٔ کاشغر مزید روابط ومناسبات حسنه بوده باشد مقرر فرموده اند سفارت مخصوصهٔ از جانب دولت علیه در کاشغر اقامت داده شود .

فاضل نبیل مکرمت همراه سیّد محمد علوی افندی مبعوث یمن که از اکابر و فضلای یمن هستند در چند روز پیش وارد اسلامبول شده اند .

عیسویان اعضای مجلس مبعوثان محضری میتو یسند و در آن شرح خواهند داد عدم رضای خودشان را براینکه دولت رئیس آنها را حمایت کندو منع خواهند کرد این ادعای اورا که خود بخود در خصوص هواداری عیسویان ممالك محروسهٔ عثمانیه بمیان آورده است . ودر آن محضر بیان خواهند نمود که از دولت متبوعهٔ خودشان کمال خشنودی را داشته و محتاج بحمایت خارجه نیستند .

ازمجلس صحیهٔ درسعادت خبر میدهند که ناخوشی وبا در بغداد شدت کرده واز پانزدهم ماه آوریل تا بیست ویکم بقدر دو یست وچهل وشش نفر از ناخوشی مذکور وفات کرده است وپنج نفر از آنجمله در سر بازخانهٔ بغداد مرده اند . ناخوشی بسمت (عماره) که درجانب راست شط واقع است سرایت کرده ولی درآنجا شدتی نداشته تنها دو نفر درعرض یکهفته فوت شده اند و بعض جرائد اخبار می نویسند که این ناخوشی در سمت رشت وکیلان نیز بروز کرده است . لکن هنوز تفصیل این خبر معلوم نشده است . خداوند جمیع ممالك اسلامیه را از بلیات ناکهانی محفوظ بدارد .

دیروز را جناب اشرف پاشا مقرر بوده است که بجانب محل مأموریت خودشان عزیمت نمایند.

دیروز نام نامیٔ اعلاحضرت اقدس پادشاهی بعنوان ﴿ عبدالحمید خان غازی ﴾ درخطبه‌های جمعه یاد شده و بموجب فتوای شریف هم بعموم ولایات اعلان شده است که بهمان عنوان بلند نام اقدس همایون را درخطبه‌ها یاد نمایند .

﴿ رسمی ﴾

موافق قرارداد بابعالی حسب الامر صدارت عظما اعلان می‌شود مادامیکه دولت علیه درحالت جنك است نظامنامهٔ همایون مطبوعات که پیش از این معمول ومرعی الاجرا بود تا صدور امر تازهٔ دیکر تعطیل شده . واوراق حوادثی که در ممالك محروسهٔ شاهانه طبع ونشر می شوند درهنکام لزوم بدون محاکمه و سئوال وجواب بقاعدهٔ اصول زجریه تعطیل والغا خواهند کردید .

جناب دولتلو معین الملك وزیر مختار وایلچیٔ مخصوص دولت علیهٔ ایران پیروز برای بازدید جناب یعقوب بیك فرستادهٔ امارت مفخمهٔ کاشغر بدولت منزل ایشان که درسمت میدان سلطان احمد است رفته بوده اند .

تلکرافنامه ایست که جناب احمد مختار پاشا کوماندان سمت ارضروم در ۱٦ همین ماه ربیع الاول بمقام والای سپهسالاری نوشته اند .

روسها روز سه شنبهٔ کذشته از اردوکاهی که در این طرف آپ قارص دارند باسوارهٔ زیادی حرکت کرده بجلو پیشدارهای ما آمدند و آنها هم باقتضای وضع کار مقابله نکرده خودشان راعقب کشیدند این خبر که رسید فورا قوت آنها کشف و تخمین شده و معلوم کردید که بقدر هشت و نه تیپ سوارهٔ پیشدار دارند و مقصودشان این است که دور قارص را از دور بکیرند. و راه ارضروم را به بندند و آنها بجانب شرقی قارص یورش

میاورند . چند عراده توپ که باندازهٔ توپها قلعه بود همراه مقداری از پیادهٔ نظام و سوارهٔ که موجود بود ترتیب داده شده بمقابلهٔ آنها یورش داده شد ولی آنان بشاهدهٔ این حال اقدام بجنك نکرده بسمت کوهی که در پشت سرشان بود حرکت نمودند و در آن بین خبر داده شد که ازجانب غربی قارص یك شعبهٔ دیگر روسها که پیادهٔ آنها بیشتر است یورش میاورد لهذا باحتیاط اینکه گرفتار یك حیلهٔ نشده باشیم بقارص مراجعت کرده شد دشمن میخواست که بدین سوار یها راه ارضروم را بگیرند وبنابراین یك قوتی که کفایت محافظت قارص را بکند در آنجا گذاشته شده همراه نه طابور دو ساعت از شب گذشته بیرون آمدیم وچون در این موسم راه مواصلهٔ ارضروم با قارص منحصر براه یار دیز میباشد و بوغاز (پریشان نام) که در راه مذکور در یك ساعتی قریهٔ چیلاقلی واقع است در دست هر کدام از طرفین بوده باشد راه مذکور را صاحب خواهد صبح همان شب که حرکت کردیم دشمن از سمت چپ ما از بنکلی احمد از برابر ما حرکت نمودند و راه افتادند و پس از آنکه متداری راه رفتیم دشمن دور تر شده و بوغاز مذکور پیش از آن گرفته شده ویکشب در روبروی همدیگر ماندیم ولی امروز در ساعت سه باز بنزدیکی قارص عودت کرده است .

﴿ موازنهٔ مالیهٔ دولت علیه عثمانیه ﴾

لایحهٔ موازنهٔ مالیهٔ هذه السنهٔ دولت علیهٔ عثمانیه بمجلس مبعوثان داده شده است که لازمهٔ مطالعات در اینباب بعمل آمده قراری که لازم است داده آید .

مصارف متعارفی سالیانهٔ دولت را که تخمین کرده شده است ۳۱ ملیون و ۷۵٤ هزار و ٤۵ لیرای عثمانی است . وواردات دولت ۱۹ ملیون و ۷۲۵ هزار و ۳٤۵ لیرا است . و از این قرار دوازده ملیون بیست و هشت هزار و هفتصد لیرا جاخالی دیده می شود . وعلاوه براین چون مخارج فوق العاده که دو ملیون و پانصد هزار و چهار صد و نود و پنج لیرا تخمین شده است بمصارف فوق افزوده بشود جملهٔ مصارف می شود ۳٤ ملیون و ۲۵٤٤۰ لیرا . فائض دیون عمومیهٔ دولت ۱۵ ملیون و ۵۱٦۸۱۵ لیرا است و دیون غیر منتظمه ۳۳ ملیون و ۲۲۵٤۵۵ لیرا است که ۱۳۸۳۸٤۲ لیرای آن استقراضاتی است که از پاسه و صرافان در سعادت موقتا کرده شده است و ۱۸۱۳۸۵۷۷ لیرا مبلغی است که از اول ماه فوریه سال ۱۸۷۵ میلادی میبایست بقسطهای معین در عوض اصل و فائض اسهام و سندات خزانه که از استقراضات خارجیه است داده شود و ۱۲٤۸۵۳٦ لیرا مبلغی است که در عوض تتمهٔ وجوه اسلحه و مهمات و کشتیهای زرهدار بموجب مقاوله نامها با فرنکستان وامریکا باید داده شود .

در این حال ووضعی هست ممکن نیست جاخالی بودجه پر بشود و بنابراین چارهٔ کار را چنان دیده اند که سوای استقراضاتی که از طرف انکلیس و فرانسه تامین شده و استقراضاتی که بواسطهٔ بده مصر که بکسر ببانك انکلیس داده می شود گذاشته شده است در تحت تامین است فائض اسهام عمومیه تعطیل کرده شود و بدین تفصیل که ذکر شد از جملهٔ فائض مذکور (پانزده ملیون) کسر شده باز سه ملیون و ٤۸۸۱۱۵ لیرای عثمانی می ماند که باید سال بسال داده شود .

بده مصر که در بانك انکلیس ترا کم کرده است و ۱۰٤۸۷۱۰ لیرا است تنزیل وموضوع شده دو ملیون و ٤۳۹٤۱۵ لیرا می ماند که آنهم در مقابل مصارف فوق العاده کافی تواند بود .

مصارف فوق العادهٔ جنك بقرار ذیل است.

لیرای عثمانی	
۱۱٦۷۸٦۰۵	نظامیه
۰۲۲٦٤۱۰۵	توپخانه
۰۰۵۸٦٤۸۵	بحریه
۱٤۵۲۹۱۹۵	جملهٔ میزان

از مصارف متعارفی و مقرری هم آنها که عمده است در جدول ذیل نوشته می شود لیرای عثمانی

۱۰۷۳۵٤۵	بجهة خزانهٔ خاصه
۲۸٦۹۷۲۰	مصارف نظارت داخلیه
۰۱٦۵۵۳۷	نظارت خارجیه
٤۵۰۰۰۰۰	نظامیه
۰۹۰۰۰۰۰	نظارت بحریه
۰۱۳۸۲۷۰	نظارت معارف
۰۰٤۰۸۹۰	نظارت نافعه
۰۱۷۱۳۵۵	نظارت ضبطیه
۰۵۱۲۲٦۵	نظارت مالیه
۰۵۰۰۰۰۰	بجهة برداشته شدن قائمه که پول کاغذی است
۰٦۸۹۰۰۰	کومیسیون و فائض که باید بیانك عثمانی داده شود

واردات و بده دولت علیه که مقرر اهست

لیرای عثمانی	
۳۳٤۸۹۱۵	بده و ویرکو
۰۹۳۱۱۱۵	بدلات عسکریه
٦۵۰۰۰۰۰	اعشار
۱۹٦۷٤۹۰	اغنام
۱۱۰۷۳۲۵	دخان
۰۲۲٦۹۸۰	رسوم مسکرات
۰٦۷۱۳۸۰	رسم طابو
۰۲۰۱۳۱۰	تمغا
۱٤۸۲۲۵۰	کمرك
۰۰۳۷۳٦۰	حریر
۰۸٤۳۲۵۰	نمك
۰۰۸٦٦۰۵	معادن بعد از وضع مصارف که ۱٤۱٦٦۵ لیرامی شود

مجلس مبعوثان در خصوص مصارف دوائر و نظارتها بجز نظامیه و بحریه تفصیلات ومفردات خواسته است و نسخهای لایحهٔ موازنهٔ مالیه بشعبه‌های مجلس داده شده است که ملاحظات و مذاکرات لازمه را بعمل بیاورند .

﴿ خبرهای جنك ﴾

در خصوص تجاوزات لشکر روس بسمت قارص و بایزید پارهٔ مطالعات و خبرهای مختلف و مباحثه‌ها که عمدهٔ آنها ناشی از اراجیفی بود که کازت (لوانت) نوشته بوده است بمیان آورده شده است و چون در اینوقع آنکونه اخبار مختلفه نوشتن عبث و کاهی هم باعث تشویش خیالات می شود و هیچ شایسته نیست که مطبوعات یا دروغ بنویسند و یا حدسیات مشوب باوهام و تصورات شخصیهٔ خودشان را مدار وقوعات کنند . جنك است کاهی غالبیت و کاهی مغلوبیت باقتضای وضع و فن حرب کاهی عقب کشیده می

شود و گاهی یك شکست جزئی را فدای یك مقصود بزرك حربی یا یك غلبهٔ منظورهٔ عمده میکنند والحاصل چون روزنامهٔ مایومی نیست و گنجایش این تفصیلات بی فائده راندارد بر خود قرار دادیم که آنچه اخبار رسمیه از مواقع جنك میرسد وقوعاتی که بصحت رسیده و در ضمن روزنامهای فرنکستان دیده می شود در این صحیفه درج نمایم ٠

بموجب تلکرافنامهٔ دیکر که نیز ازجانب احمد مختار پاشا رسیده است ٠ چند روز پیش از این قشون روس باستحکامات و باستیانهای قارص هجوم برده ومنهزم کردیده اند وچون در موقعی که جناب مشارالیه بوده اند خط تلکراف نبوده است نوشته اند که این خبررا راهکذرها آورده اند درثانی خبر صحیح ورسمی آنرا خواهم نوشت ٠

تلکرافنامه ایست که ازجناب حسن پاشا کوماندان باطوم در ۱۹ ماه نیسان رومی که ۱۷ ماه ربیع الثانی باشد بمقام والای سپهسالاری نوشته شده است ٠

چند روز است بارنده کی هست وخصوصا امروز بارش زیاد میآید و بهمین جهت روسها آرام نشسته اند وچیزی بوقوع پیوسته است ٠ از قزاقهای مسلمان دو نفر فرار کرده وبسمت ما آمده اند و بجهة کسب اطلاع آنچه لازم بود از آنها سئوال کرده شد ولی آنچه کفتند مطابق یعلم سابق مابود وازقراریکه میکویند خیلی تلفات ازروس شده ویك جنرال ویك میرآلای (سرتیپ) توپچی ویك بیك باشی (سرهنك) وچند نفر صاحب منصب دیکر از روسها تلف شده است ٠

(احتمالات خطرناك جنك)

پولیتیك ومسلك جهانکیری روس که از دو سال باینطرف تأثیرات ناکوار درممالك شرقیه حادث کرده وجهانرا کرفتار حیرت واضطراب وپریشانی نموده است امروز بجایی بسیار خطرناك رسیده وهنکامه جنك برپاشده ایالات باغیه مقدمات عصیان را پیش آوردند دولت علیهٔ عثمانیه را دوسال مشغول داشته ونتیجهٔ اقدامات دولتها که باختلاف نیات ومنافع خودشان در اصلاح این حال داشتند بجز کذشتن وقت وایراث ضرر و پریشانی وخونریزی چیز دیکر نشد امروز همهٔ ایشان یعنی دولتهای بزرك که ظاهرا داخل درامر اقدام باصلاح کار بودند با اینکه میدانستند والآن هم میدانند که مکابره وناحق کوپی درطرف مقابل بوده وهست هر کدامی یك ملاحظهٔ سکوت کرده بل باوجود سکوت بعضی از ایشان هم خالی ازاضطراب واندیشه وحیرت نیستند ٠

پس از تفرق کونفرانس حالتی که ازدولتهای مشارالیهم مشاهده می شود این است که همهٔ آنها یا عمداویا سهوا کول خورده ودرمطالب اظهاریهٔ روس همراهی نمودند وکارطوری اتفاق افتاد که اکنون تا یکدرجه خودرا ناچار ازسکوت واغماض می بینند ٠

مقدمات این اقدامات چه درفقرهٔ لایحهٔ اندراسی وچه درلایحهٔ براین که بمقام اظهار هم نرسید وچه در کونفرانس اسلامبول همه را عنوان از اصلاح حال عیسویان عثمانی بود که اکراینفقره درواقع هم میبایست جای کفتکو ومذاکره بشود راه اختصاص بدولت روس نداشت واکر دولتها را مقصود حقیقی حمایت ورعایت حقه عیسویان مذکوره بودی درمقام حقانیت میبایستی متفقا بدولت روس بکویند که چون دولت عثمانی بنظر دیکر درتونکاه میکنند واین شورش وعصیان را که درداخلهٔ ایالات غربیه حادث کردیده است بتحریك مخصوص تومیداند ومقصود ما وتو اصلاح ورفع این حالات است وغرض شخصی دراین میان نداریم لهذا بهتر این است که تو دراینموقع خود نمایی نکرده باشی وماپیش قدم شده باقتضای کار قراری دراینباب بدهیم تااینکه هم رفع شبهات وظنون ازتو بشود وهم بی غائله ومخاصمه مقصود حاصل کردد این سخن را هیچکدام نکفتند وطوری وانمود کرده شد که کویا روس حقا ومنفردا دراین مقام مدعی است وماهم آنچه لازم بود کفتیم وبابعالی قبول نکرد حال دیکر ماکار ورجوعی نداریم وخودشان میدانند ولی این صورت کار بود وتفصیلاتی که دراین میان کذشته است چنان واضح است که بیان آنها مکرر وغیرلازم است ٠

ازسکوت دولتها معایب ومفاسد بسیاری متولد شد که نتائج خطرناك آنرا بوجهی تحدید وتعیین نمی توان کرد ٠

از جلهٔ اینها است که روس با امارت مملکتین که از ایالات ممتازه و از اجزای متممهٔ ممالك دولت علیه عثمانیه است و امتیازات او در تحت کفالت وتصدیق دولتهای بزرك بودبطوری ساخت که بی صدا وندایی لشکر روس داخل خاك افلاق وبغدان واز آنجا مستعد تجاوزو هجوم باینطرف نهر طونه وممالك غربیهٔ دولت عثمانیه کردید ٠ امارت مملکتین از هیچ طرفی مانعی ندید که بخیالات روس همراهی کند ٠ وچون دیدند که برخلاف معاهدات و امتیازات قشون روس داخل خاك مملکتین می شود هیچکدام سخنی نکفتند و پروتستی هم ننمودند و امارت مذکوره هم بپارهٔ اغفالات کول خورد و جاهم داشت کول بخورد٠ مسئلهٔ املاك و عقار موقوفهٔ مناسترهای مملکتین که از چندین سال باینطرف درمیان امارت ودولت روس جای اختلاف بود در این اثنا حل شده و بطوریکه منافع وصرفهٔ حال امارت را جامع بود قرار داده شد وعدهٔ قرالیت و استقلال تام نیز باو داده شده وتعهد کردند که بعد از این روسها بوجهی متعرض حال او نشوند سهل است در خصوص اصلاح حدود خود با روس هم اورا مخیر و مختار کردانیدند واز یکطرف هم تهدید نمودند که اکر بطور تابعیت عثمانی بما مخالفت بکنی تمامی مملکت تو ویران خواهد شد وهیچ کس بتو امداد نمی کند چنانکه می بینی تاحال هیچ کس بتو نکفت که مانع از مرور ما از خاك مملکتین بشوی و همچنین چنان کفتند که با وجود قانون اساسی که دولت عثمانی کذاشته است همیشه جزو ممالك عثمانیه خواهی بود و امید استقلال هم نخواهی داشت ٠ والحاصل امارت مذکوره در کمال موافقت قرارنامه نوشته و بخواهشهای روس متابعت و همراهی نمود و اینکه در اول امر نوشتند امارت ازدخول عساکر روسیه بخاك مملکتین پروتست کرده است بملاحظهٔ این بود که اکر آن پروتست را نمی کرد و آشکار می نمود که من با روس متفق هستم عساکر عثمانیه مسلط بمملکتین شده وکار از کار میکذشت این وضع امارت افلاق و بغدان است که روس بواسطهٔ سکوت و اغماض دولتها کار آنجا را باین مقام رسانید ٠

آنچه در داخلهٔ ایالات غربیه که در این دو سال مشغول فتنه وفساد وعصیان بودند کرده وقوت بزرکی برای پیشرفت خیالات خود درآنجاها آماده داشته است که جای خودرا دارد آنها هم

فعلا وحالا وطبعا حاضرند باینکه مقاصد روس را بطوریکه اودستور العمل میدهد پیش ببرند تدارك جنکی هم که خود ازچندین سال باینطرف دارد واضح وآشکار است . اما حال دولتها وتصادم منافع ایشان و پیشنهاد خاطرشان که در این جنك خواهند داشت چکونه خواهد بود ؟ پس این یکی را بقیاسیات عقلیه وقرائن حالیه تا یکدرجه می توان فهمید اکرچه پایان کار را چنانکه باید بجز وقوعات زمان چیز دیکر معلوم نتواند نمود .

آری وقت آن آمد که مسئلهٔ شرقیه بیك خونریزی وهشتناك عمومی حل شود . لاجرم اجمال اوضاع وحرکات دولتها این است که دولت روس بامقاوله ومعاهدهٔ بابعض دولتها دارد یاندارد ؟ یعنی آن سختهایی که دراوایل ظهور فتنه وشورش بوسنه وهرزکوین درخصوص اتفاق دول ثلثهٔ المان وروس واوستریا درمسئلهٔ شرقیه می کفتند وشفوقی برای این اتفاق ومانند آن بمیان میآوردند اصل دارد یانه ؟ دراین حال حاضر آنچه معلوم می شود دولت اوستریا راضی شده است باینکه بکمال استعداد وآکاهی حدود خودرا محافظت نماید ونکذارد اسلاوها حرکت کنند ومجارستان هم عجالة با خیالات حکومت همراه شده است دولت المان نیز ازروز اول خودرابسکوت و بیطرفی می نماید پرنس بسمارك هم کویا استعفا کرده وخاطر نشان اوروپ ساخته است که ما باکسی رجوعی نداریم . وحال آنکه همین استعفای او و بی طرفی المان واینکونه راضی شدن اوستریا بنکاهداری حدود خود باعث قوت ظنون دروقوع پارهٔ احتمالات که در بارهٔ مسئلهٔ شرقیه مذاکره میشد کردید این است که دولت انکلیس با همهٔ واهتمامی که داشت می خواست این مطلب بخوشی بکذرد بعلت اینکه بدی عواقب امور ومصائب مترتبه برجنك را تصور میکرد واین احتمال را میداد که اتفاق مذکور واقعیت داشته باشد .

بالجمله اکنون کار دراین مرکز است که روس بدون حق و بی جهت مشروعی می خواهد بممالك عثمانیه کند وکرده است ولی دولتهای بزرك نه روز اول کفتند دراین مداخله پیش قدم باشونه وقتیکه ایمپراتور روس درمسکو نطق نموده وکفت که اکر اقتضا بکند من بتنهایی اقدام بکار جنك خواهم نمود سخنی کفتند وجوابی دادند ونه دراین روز آخر اقلا امتیاز مملکتین را که بموجب معاهدات میبایست محفوظ بماند مرعی داشته پروتستی کردند .

این مقدمات کلیه بعض دولتهایی را که در منافع شرقیه مشترك ویا آنکه پیشرفت مقاصد روس را وهمچنین ظهور آثار اتفاق دول ثلثه را مضر بحال خود واختلال موازنهٔ اوروپ میدانند بکلی بوحشت انداخته ومقتضی این است که احتیاط را ازدست نداده و بصرف تدابیر مقتضیه اقدام نمایند .

این است که میتوان کفت دولت انکلیس بملاحظهٔ محافظت منافع خود ورعایت حال موازنهٔ اوروپ و دولت فرانسه نیز باحتیاط اینکه مبادا ازاین تجاوزات روس محذورات معلومه وخطرناك درحق او متولد شده و باعث قوت المان که دشمن زورمند اواست کردد با انکلیس همرای وهم خیال کردیده و متفق بشود در اینکه هرکاه اثری ازاتفاق مذکور ظاهر شده وروسهارا در قطعهٔ روم ایلی بمعاونت ظاهریه ومعنویهٔ دودولت بزرك قوی الظهر به بندد ودست آویزی در خصوص نیات شخصیهٔ آنها بدست بیاورند بطوریکه مقرر و مرتب دارند با دولت علیه متفق شده قدم بمیدان نهند وهرچه باد اباد کویند . وعرصهٔ اوروپ بدین واسطه میدان جنك شود وکارهایی که از آن ترسیده می شد بوقوع برسد .

در این حال دورنیست مجارستان واسلاوهای اوستریا موقعی جسته وحرکت کنند . یونانیان که اتباع پولیتیك انکلیس را پیش کرفته اند پای پیش نهند وآنکاه همان آتش جنك عمومی که از آن ترسیده می شد شعله ورشده ایتالیا وغیر ایتالیا هم ازیکطرف سری بلند نمایند ﴿ ولکن الله غالب علی امره ﴾

این احتمالات وتصورات بنا بظاهر اسباب ومقدمات است ولی آنچه وضع کار وخواست الهی پیش خواهد آورد . از حالا تحدید وتشخیص آن ممکن نتواند شد . هرکاه کارجنك درمیان دولت علیه وروس منحصر ومحدود بماند . درهرحال امیدقوی هست بطوریکه آسایش عمومی مختل نشده وصلاح مدنیت وانسانیت درآن باشد کاررا ختام داده شود . ومسئولیت کار وحشتناك جنك درطرفی که بی حق وبطور داعیهٔ نامشروعه برآن باعث شده است محدود بماند .

درهرحال چون دولت عثمانیه برای مدافعه وحفظ حقوق خود جنك میکند اکر خدای نخواسته آسیبی هم بوی برسد درنظر تاریخ نه مسئول است ونه ازشان خودکاسته خواهد بود زیرا که تقدیرات غیبیه جای اعتراض نیست برخلاف اینکه دانسته وفهمیده زیر بار خفت وپستی مقام رفته تحکمات نامشروعهٔ دشمن را می پذیرفت . وهمچنین است کارطرف مقابل مسئولیت خونهای ریخته شده وخسارات وپریشانی که برجملهٔ ابنای بشر بواسطهٔ دواعی نامشروعهٔ او وارد کردیده است همه برعهدهٔ او وارد خواهد کردید . واکر علاوه بر این مسئولیت بسیار سنکین که تلاقی آن را هیچ عذری نخواهد بود یك مغلوبیت وپریشانی هم علاوه بشود که کار تمام است .

والحاصل تا حال مترصد نتائج مذاکرات صلح بودیم اکنون منتظریم که از این جنك کدام نتیجه حاصل خواهد شد مصائب صلح جویی فرنکستان مردم را همه خراب وپریشان کرد تا جنك جویی ایشان چه کند . مدنیت وانسانیت اوروپ بندکان خدارا پریشان ومضمحل ساخت تا وحشیکری ونامردمی ایشان بسر ابنای بشر چه وارد کند .

حق شناسی وحق کویی دول معظمه دوسال است تمامیٔ داد وستد ومعیشت وآرام مخلوق خدا را کرفتار هرکونه تعطیل وتنکی واضطراب و پریشانی نمود حال اکر بخواهند بحقوق همدیکر فعلا تجاوز کنند چه بلاها در روی زمین ظاهر خواهد کردید . وقتی که از معاهدات وحقوق دول وملل بظاهر قول سخت میکفتند کارهای جهان همه ایستاده وفلاکت وهلاکت مردم را بادی میشد امروز که نه معاهدات ومقاولات مرعی می شود وحقوق دول وملل پایمال میکردد کارنظم روی زمین بکجا منجر خواهد شد . آفرین برمدنیت اوروپ ! آفرین برحقانیت وعدالت اوروپ ! احسنت برحق شناسی وصلح جویئ ایشان ! احسنت برانتباه آکاهی وانسانیت ایشان ! باری قول وفعل دوتا است هیچ مرد خردمند تصدیق نمی کند که با این وضع ودر این حال خصوصا در این مسائلی که در عرض دوسال اتفاق افتاد دولتهای بزرك تکلیف مدنیت وانسانیت را بجا آورند واساس صلح ومسالمت وآسایش عمومی را نکاه

داشتند . و کرنه هر ذی شعوری میتواند بداند که هر گاه دولتهای اوروپ حقیقة مائل با بقای صلح و مسالمت می بودند و میخواستند کار باینجاها نکشد بجزئی اشارت و اقدامی این کار از پیش میرفت و مقصود حاصل می گشت . در اینجا سخن بسیار است که همین اجمالیات تفصیل آنها را جامع و حاوی است باقی مطلب محول بعهدهٔ تمیز ارباب وقوف و خورده بینان است .

(تلگرافنامها)

پاریس ۱۷ ربیع الثانی

وزیر امور خارجهٔ دولت فرانسه در مجلس اعیان نطق ذیل را بیان نمودند .

آقایان

افسوس امیدهایی که در سیم ماه دسامبر در خصوص برقراری صلح مشرق زمین بیان کرده بودم بهدر رفت . درمیان دولت عثمانی و روس اعلان حرب شد . افتخار می کنیم بتقدیم کردن لازمترین توشیحاتی که از روز ظهور مغالطات شرقیه تا امروز درمیان وزارت خارجیهٔ ما ومأمورهایی که در ممالک عثمانیه داریم رد و بدل شده است تا اینکه در شعبهٔ مجلس شما مطالعه کرده شود.

تفصیل جهات و اسباب پولیتیکی را که پیش گرفته ایم از آن نوشتجات خواهید فهمید . در اقدامات مصلحانه بتمامی اشکالات معلقه اشتراك نمودیم . جنکی را که بمیان آمد نتوانستیم بطور دیپلوماتیکی منع نمایم . ولی باز بیان می کنیم بهیچ وجهی دست بسته نیستیم .

بیاناتی را که در سیم ماه دسامبر کردم لازم است بخاطر خودتان بیاورید . و این یکی را بر اظهارات خودمی افزاییم که حرکات خصمانه که در حوالی طونه آغاز بآن شده است دور نیست در آخر آسوده کی عمومی را اخلال کند و بنابراین تدابیر احتیاطیه را از دست نباید داد. درمسائل موجودهٔ که اقتضا کرد وضع حاضر را بکمال آرامی و آزادیٔ خیال به بینیم . باهمه دولتها با مناسبات دوستانه حرکت کردیم وسپر ساختن مسئلهٔ شرق بصلح عمومی را بسیار خطرناك دیدیم . امروز درمیان دولتها این سخن مذاکر می شود که قراری داده شود که این جنك بطرف دیکر سرایت نکند ودر درجهٔ که در بدایت آن دیده شد بماند . اوروپ لزوم حرکات واطوار مارا مشاهده میکند ومتفق بودن مارا باخودشان محسوس می شمارد دراینباب خاطرجمعی لازم را حاصل کرده ایم . مناسباتی که ازهفت سال باینطرف بادولتهای دیکر داریم امروزموافق مطلوب نبود ونظر براینکه دول متجاوره را دراین اوضاع مستقیما علاقه وارتباطی نیست . بدیهی است که قدر وقیمت این اظهارات من درنظرها بیشتر خواهد بود زبانهای دول مشارالیهم جای اشتباه نکذاشته است که آرزوی ایشان افکار مصلحانه وتایید مناسبات دوستانه با جمهوریت فرانسه است .

بیاناتی که درحضور مبعوثان ملت خواهم کرد عبارت از اینها است که اظهار کردم واینهارا بدوسخن اختصار واکمال توانیم کرد . اساس پولیتیك ما درمسئلهٔ شرقیه بی طرفی واحتراز ازهر کونه حرکتی خواهد بود . چون ملت فرانسه بهمراهی ما آرزوی صلح را دارند می توانیم بیان کنیم که درخصوص تامین منافع ومحسنات این مسلك بمعاونت ویاری شما اعتماد داریم .

وین ۱۷ ربیع الثانی

ازهواخواهان ترقی که (پروکیست) نامیده می شوند جمعیتی متشکل شده ومیل آنها براین بوده است که بامجارها اتفاق نمایند . وزیر جنك تا شش هفته مرخصی تحصیل کرد .

پشته ایضا

بجهة کتابهای نفیس که ازجانب اعلاحضرت اقدس پادشاهی بملت مجار فرستاده شده است در مجلس ملت قرارداده شد که عرض شکر کذاری بشود فرستادکان عثمانی درمجلس مذکور حاضر بودند تا حال زیاده ازبیست جا از اطراف مجارستان فرستادها نزد فرستادکان عثمانی آمده وبنام مجارستان عرض مؤدت وخلوص نموده اند . اقامت فرستادکان مومی الیه درمجارستان زیاده ازحد باعث امتنان وخشنودی اهالی است .

لندن ایضا

ملکهٔ انکلستان بیاناتی را که درخصوص بی طرفی خود دراین اوضاع جنك حاضر اعلان کردند محض یك اعلان بطور رسمی است .

هواخواهان لیبرال یك قرار مسیو غلادستون را بملاحظهٔ اینکه بی موقع دیدند رد نمودند .

خیلی صاحب منصبان انکلیس به لیورپول بجهة رسیده کی ومعاینهٔ واپورهای حمل ونقل لشکر فرستاده شد .

بکرش ایضا

سیلها مانع ازحرکات واقدامات عسکریه است . دونها طلب می کنند که نهر طونه بجهة تردد وسیر سفائن آزاد بماند . درمملکتین بعض آثار فتنه وشرارت مشاهده می شود .

پترپورغ ایضا

روزنامهٔ (غلوس) یك فصلی نوشته بود که مشعر برلزوم اصلاحات داخلیهٔ روس بودی بدین جهت برای مدت یکماه ازجانب حکومت تعطیل شد .

پاریس ایضا

امروز کتاب (زرد) بمجلس ملت داده شد .

﴿ بیان نامهٔ امپراتور روس ﴾

همه نبعهٔ کرامی و صداقت شعارما میدانند که همواره منافع احوال اهالی عیسویهٔ ممالك عثمانیه که مظلوم و بیچاره هستند چکونه منظور توجه ما است تمامیٔ ملت روس درنیت وآرزوی اصلاح وتأمین وآسوده کی آنها با ما شریك بوده درهمچنان روزی برای کم کردن اضطراب عیسویان سکنهٔ کوههای شبه جزیرهٔ بالقان امادهٔ هر کونه جانفشانی هستند .

حفظ اموال و خونهای تبعهٔ صادقهٔ خودمان را همواره کرانبها میدانیم . اوضاع مدت سلطنت ما ثابت میکند که نکاهداشتن صلح و آسایش آرزوی مخصوص ما است .

وقوعات مؤلمهٔ بلغارستان وهرزکوین که بوقوع پیوست دل مارا بحرکت آورده وباتفاق دولتهای بزرك فرنکستان که با ما دوست ومتحد هستند اقدام بمذاکرات کردیم و نخستین مقصود

ما این بود که بطور صلح احوال عیسویان مشرق زمین اصلاح کرده شود. مدت دو سال روزگار اهتمام بکار بردیم که بابعالی را راضی کنیم باجرای اصلاحاتی که عیسویان بوسنه و هرزکوین و بلغارستان را از ظلم حکومتهای محلی وقایت و صیانت کنیم .

اجرای این اصلاحات راجع بوعده‌هایی بود که سابقا بابعالی در حضور تمامیٔ اوروپ کرده بود. اقدامات ما که بتاید اصرارهای دیپلوماتیکی همهٔ حکومتهای اوروپ مستحکم بود در حصول مقصود نتیجه نداده بابعالی در باب هر کونه تأمین حال عیسویان ایستادکی تمام کرده و حاصل کونفرانس اسلامبول را بکلی رد نمود .

بملاحظهٔ اتمام حجت کردن ببابعالی و بجهة اینکه همهٔ وسائط صلحیه بکار برده شود در بارهای دیکر را دعوت کردیم بر اینکه پروتوکولی ترتیب و تنظیم شود که متضمن شرائط مقررهٔ کونفرانس بوده باشد ولی بابعالی چنانکه قبول خواهش عمومیٔ اوروپ را بر خود نکرفت در باب نتائج پروتوکول نیز همراهی نمود .

ا کنون همه اقدامات مصلحانه را بجا آوردیم باقتضای عناد متکبرانهٔ بابعالی ناچار شدیم از اینکه یك راه دیکر موثری پیش بکیریم . عدالت وشان ما نیز آنچنان امر کرد . ایستادکیٔ بابعالی مارا بر این واداشت که کار را بسلاح حوالت کنیم . چون از حقانیت دعوای خودمان خاطر جمعی داریم لهذا بیاری و الطاف جناب باری تعالی بکمال تضرع اعتماد کرده این یکی رابه تبعهٔ خود بیان می کنیم که ا کنون آن وقتی که پیشتر در یافته و سخنی را که جواب تمامیٔ روسیه بود کفته بودیم آمد و آن زمان رسید که کفته بودیم درهنکام لزوم بموجب اقتضای شان و ناموس روس منفردا و بی همراهی دولتهای دیکر حرکت خواهیم کرد.

امروز الطاف خدای متعال را دربارهٔ اردوی جسور خودمان درخواست کرده امر میدهیم که حدود ممالك عثمانیه را بکذرند .

این بیانامه درروز دوازدهم ماه اوریل سال ۱۸۷۷ میلادی وسال بیست وسیم سلطنت ما درمقام کیشنف اعلان کرده شد .

(الکساندر)

ترجمهٔ تحریرات عمومیهٔ پرنس غورچاقوف وزیر امور خارجیهٔ روس است که بایلچیهای خودشان مقیم دربارهای دول خارجه فرستاده شده است .

از روزیکه هنکامهٔ مشرق زمین بمیان آمده است دربار روس بهمراهی پنج دولت بزرك هر کونه وسائلی را که میتوانست برای حصول یك صلح دائمی درممالك عثمانیه بکار برد وبموجب اتفاق که درمیان دربارها حاصل کردید تکالیفی پی در پی ببابعالی کرده شد و بابعالی بمقاومت سخت درمقابل آن تکالیف ایستادکی نمود .

در ۳۱ ماه مارس پروتوکولی درلندن بامضا رسید که آن مضبطهٔ آخرین سخن امیدواری اوروپ بود . در بار روس این یکی را به نیت یك اقدام فوق العاده درخصوص صلح بمیان آورد ونیز بموجب یك بیان‌نامهٔ جداکانه که ضمیمه آن پروتوکول بود شرائطی را بیان کرد که اکر ازجانب دولت عثمانی بکمال صداقت پذیرفته شده اجرا میکردید اعاده وتحکیم صلح‌را نتیجه میداد . ولی بابعالی باین یکی هم جواب رد داده واین احتمال در پروتوکول لندن مندرج نبود . اوروپ آرزو وقرارهای خودشان را اظهار و بیان کردند که درصورتیکه امیدهای ایشان از اجرای تمامیٔ تدابیری که برای اصلاح احوال عیسویان بالأتفاق از بابعالی خواسته می شود منقطع کردد حق اینرا خواهند داشت که بطور صلح عمومی وسائلی را که بیشتر باعث رفاه حال اهالی کردد بالأتفاق مذاکره کرده قرار لازم را بدهند بنابراین شق عدم اجرای بابعالی وعدهای خودرا تصور کرده بودند . لکن این یکی بخیالشان نرسیده بود که مطالب اوروب را رد خواهد کرد .

بیانامهٔ که پس از پروتوکول ازجانب لورد دربی (وزیر امور خارجهٔ انکلستان) داده شده بود متضمن این بود که دراول امر باید دانسته شود که حکومت انکلستان آن پروتوکول را محض به نیت حصول صلح عمومی امضا کرده وهرکاه این مقصود حاصل نشود و یا آنکه طرفین ترك سلاح نمایند ودرمیان دولت عثمانی وروس صلح برقرار نکردد آن پروتوکول بلا حکم وکان لم یکن خواهد بود .

رد نمودن بابعالی پروتوکول را وسیله‌ایی که شرح داده شد بوجهی جای امیدواری باقی نکذاشت که دیکر بابعالی بآرزو و پند اوروپ رعایت خواهد کرد و یا آنکه دربارهٔ تامینات اصلاحاتی که برای اهالی عیسویه خواسته می شود اقدامی خواهد نمود واجرای شرائطی که بواسطهٔ صلح با قره‌طاغ وترك سلاح میبایست بشود غیرممکن کردید .

اکنون بجهة اینکه دربارهٔ اقدامات مصلحانه هیچ امیدی نماند چارهٔ دیکر باقی نیست جزاینکه دول معظمه بملاحظهٔ اینکه این حال مغایر بمنافع خودشان ومنافع اوروپ است چنانکه بیان کردند یا این کاررا بطوریکه هست ترك نمایند و یا آنکه آنچه بالزام مساعی متفقانه دربارها از بابعالی نتوانست حاصل نمایند بطور جبر استحصال کرده شود .

چون متبوع مفخم ما ایمپراتور قرار دادند که اقدام نمایند برآنچه دول پنجکانهٔ دیکر را همراه خود باجرای آن دعوت می نمودند . لهذا اردوهای خودشان امر دادند که حدود دولت عثمانی را بکذرند .

این قراردادرا بحکومتی که در دربار اومأمور هستید بیان نمایید متبوع مفخم ما این تکلیف را برعهدهٔ خود کرفته وتکلیفی رابجا میآورند که رفع اغتشاشهای دائمی مشرق زمین که منافع روس آنرا لازم داشت نماید .

اعلاحضرت ایمپراتور را اعتقاد محکم براین است که این اقدام ایشان موافق ونیات اوروپ میباشد .

(غورچاقوف)

﴿ رسمی ﴾

قرارنامه ایست که از جانب حکومت سنیه درخصوص بحر سیاه ترتیب داده شده است .

مادهٔ اولی دولت علیه بیان میکند که تمامی سواحل روس که‌از طرف مشرف زمین ازچوروك کرفته تا منصب کیلیا که در پارچهٔ روم ایلی واقع میباشد همه در حالت ابلوقه ومحصور میباشد .

مادهٔ دوم این ابلوقه که بدا نکونه کذاشته شده است از پنجم ماه مدهٔ فرنکی شروع باجرای

احکام آن کرده خواهد شد و یك قوت کافیه دونمای عثمانی (کشتیهای جنکی) محافظت آن بعمل خواهد آمد .

مادهٔ سوم هرکاه از کشتیهای تجارتی بخواهند بسواحل مذکوره بروند از تاریخ پنجم ماه مه فرنکی تاسه روز کشتیهایی را که میخواهند بیرون بیانید تاپنج روز مهلت داده شده است بعد از کذشتن این مهلت هرکشتی که بخواهد بجاهای ابلوقه شده بکذرد ویاخود بیرون بیاید در بارهٔ او بطور دشمنی معامله خواهد شد .

مادهٔ چهارم کشتیهایی که در راه هستند و از ابلوقه خبر ندارند دونمای همایون باآنها از ابلوقه واحکام آن اطلاع خواهند داد و در اینصورت هرکاه بعد ازاین خبر مخصوص اصراردر پیش رفتن بکنند بازبنظر دشمن دیده خواهند شد .

فی ۳ ماه مه ۱۸۷۷

درخصوص ادارهٔ عرفیه که در اسلامبول وبعض جاهامی کفتند کذاشته خواهدشد عجالة صرف نظر از این تدبیر کرده شده است و در باب طرد و اخراج تبعهٔ روسیه از ممالك شاهانه که می کفتند باسفارت المان در اینباب مذاکره می‌شود قرار داده شده است که تبعهٔ مرقومه بشرائط چند در ممالك محروسه بمانند و در اینباب مراتب بعرض حضور همایون پادشاهی رسیده است که پس از صدور ارادهٔ مطاعه بسفارت مشارالیها اطلاع داده شود .

درخصوص نان عزیز درنسخهٔ کذشته مجملی نوشته شد اکرچه این نوشتها بتجربها معلوم شده است که اثری نخواهدداد لکن جای تأسف اینجا است که مردم خودشان ازتلاش واضطراب بی معنی وبی جهت خودشان را بزحمت وتنکی میاندازند وطوری حرکت می کنند که این حالات خود باعث وقوع تنکی وناملایمات تواندشد هرکس یك نان لازم دارد پنج وده نان کرفته خشك میکند آرد کرفته درخانهای خودشان نکاه میدارند وهای وهوی ووحشتی بمیان میاندازند که هرکز بیك اساسی استناد ندارد وحال آنکه قطع نظر ازهمه چیز هرکاه آذوقه درشهر کم باشد یاخدای نخواسته حالت تنکی واضطراری برای مردم روی بدهد ازاین ده حقه نان یاصد حقه آرد که یك قسم کمی ازاهالی ذخیره می کنند چه فائده حاصل خواهد شد . واز اینکونه اضطراب خود یکنوع حرکت بیجا و بی منفعت بل مضر بحالت آسایش عموم مردم بلکه داعی ومحرك اغتشاش درمیان اهالی است که معاذ الله تعالی از این جزئیات بی معنی مخاطرات عظیمه متولد تواند شد مرد عاقل نتیجهٔ کار را باید ملاحظه نماید اساس هیئت مجموعهٔ یك سواد اعظم را درنظر داشته باشد نه اینکه تنها بخیال واهی خود باعث تشویش اذهان عامه کردد انشاء الله مردمان عاقل این شهر ازیکطرف و حکومت هم بتدابیر لازمهٔ مؤثره صرف مساعی خودشان را در اینباب مضایقهٔ نخواهند نمود .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۸ ربیع الثانی ۱۹ نیسان رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۱۳
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲٤	۳٦
لیرای انکلیس		
سوسیته رژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کبیال		۰۵
بانك عثمانی	۳	۰۰
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۳۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۲

﴿ ازتاریخ ایران عتیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

چونکه درآنجاهم اهالی اتن ولاسدومون درصدد مزاحمت او بودند سنه ۲۵۳۱ ازخلقت مطابق ٤۷۳ قبل ازمیلاددر بندر پیدن من نبادرماکا دونیه مقدونیه بکشتی نشسته بتدریج خودرا بشهر شوش رسانید اردشیر که شکست سالامین بخاطر داشت وعهد کرده بود که هرکس تمیستوکل را تسلیم بکند دو یست تالان درعوض با و بدهد تمیستوکل بدون اینکه اورا بشناسند بخدمت پادشاه رسیده خودرا تعریف کرده بقای حیوة خود را باختیار مردانکی اردشیر کذارد اردشیر انروز در مقابل جوابی عرض او نفرمود اماهمینکه تمیستوکل از پیش او بیرون رفت اظهار شعف نمود که چنین مرد بزرکی باو پناه اورده است روز بعد اورا احضار کرده از حالت یونانیان ازاو جویا شد چونکه تمیستوکل زبان ایرانی نمیدانست که بیانی بکند مهلت خواست که فارسی بیاموزد تمنای او مقبول افتاد بعدازچندی آنقدراز رسومات وزبان فارسی آموخت که بتواند بدون مترجم با پادشاه جواب وسؤال کند اردشیر مرحمت خودرا بنهایت شامل حال اوداشت باقتضای مصلحت دولت ویرا قرارداد درشهر مانیزی من ولایات دریا بارآسیای صغیر بماند ومداخل این شهر که معادل پنجاه تالان بود وهم شهرهای میسونت ولامپساك را برای مصارف او مشخص نمود تمیستوکل درسن شصت وپنج سالکی فوت کرد سنه ۳۵۳۸ ازخلقت مطابق ٤٦٦ قبل از میلاد بود .

ودر سال سه هزار و پانصد وسی وچهار مطابق سنه ٤۷۰ قبل ازعیسی سمسون پسر میلتیاد بادو یست فروند کشتی یونانی بطرف سواحل آسیای صغیر آمده درآنجا صد فروند کشتی دیکر ضمیمه کرده شهرهای دریا بارکاری ولیسی رامتصرف شده ایرانیانرا ازهمه آن دومملکت بیرون کرد ایرانیان هم استعداد بری و بحری فراوان بسرداری تیتروستس پسر حرامی زرکزس موجود کرده بودند کشتیهای طرفین درحوالی جزیره سیپرتلاقی کردند ایرانیان سیصد وچهل فروند و یونانیان دو یست وپنجاه فروند داشتند ایرانیان مغلوب شدند سیمون پس از اضمحلال استعداد بحری ایرانیان بلشکر بری ایشان که در پامفیلی درکنار رودخانه اور یمدون بود پرداخت قشون خودرا لباس ایرانی پوشانیده ایرانیان بکمان اینکه از دوستانند ایشانرا

امپریال	۸۹	..
کرمیجه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذ	۱۲	۲۵
مجیدیه	۱۰۴	۱۵
بشلك	۱۱۲	۲۰
متالك	۱۱۲	..
پول سیاه	۱۸۲	..
قائمه نو	۱۸۲	..

﴿ اعلانات ﴾

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌اه علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده در مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری ریك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیرود عالیشان حاجی بابا تاجر دیلقانی در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

در مدراس بعمدة التجار حاجی خلیل تاجر کرمانی.

درحیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب، میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروب سی فرانك .
جهت بمبئ ودیگر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

پذیرفته ناگاه حمله آورده‌تا چادر فردات پسر برادر زرکزس که نیابت سرداری داشت تاخته اورا باجمیع لشکر کشتند برلشکریان ایران هزیمت افتاد سمسون بعد ازانکه دریك روز در بر و بحر شکست داد بجزیره سپرت معاودت کرد همه کشتیهای ایرانی تلف‌شد اسباب نفیسه فراوان ازدست دادند بیست هزار نفرشان اسیرشد سال بعد ایرانیان‌را از کرزونز درتراس نیز بیرون کردند .

ودرسال سه‌هزار و پانصد وچهل وچهار مطابق سنه ۴۶۰ قبل ازمیلاد اهالی مصر از اطاعت سر برتافته ایناروس نام از اهل لیبی را برای‌سلطنت برگزیدند قشون فراوان تدارك دیدند وبا یونانیان اتحاد نمودند سال بعد اردشیر بسرداری آکنس برادرخود لشکری فراوان بدفع ایشان مأمور کرد این سردار بکنار رودنیل که رسید چندی لشکریان را کفت راحت کردند پس ازآن عزم دفع ایناروس نمود مصریان بمعاونت یونانیان در بحر وهم دربرفایق آمدند آکنس درجنك زخمی شده فوت شد بقیة السیف لشکر او بیکی ازمحلات شهر ممفیس که قلعه سفید نام داشت پناه‌برده دشمن ایشانرا حصاری کرده اما اردشیر همینکه بدین شکست استحضار یافت چند نفرمامور باهدایای نفیسه نزد اهالی لاسدومون فرستاده تکلیف کرد که با اهالی آتن طرح مخالفت بریزند وایشانرا ازمعاونت بمصریان بازدارند چونکه دید اردشیر تکلیف او مقبول نمی افتد به ارتابازحاکم سیلسی ومکابیر پسر زوفیر حاکم مملکت سریان امر فرمود که بزودی لشکر فراوان تدارك کنند و بامداد سپاهیانی که در قلعه سفید محصور بودند بشتابند وهم بدفع مصریان بپردازند این دو سردار سیصد هزار قشون تدارك دیده سنه ۳۵۴۷ اما چونکه کشتی نبود که در دریا بتوانند سیرنمود مدت یکسال که درسیلیسی وجزیره سپر وفینسی تدارك سیصد فروند کشتی میدیدند این دو سردار معطل مانده قشون خودرا مشق میدادند که تاب سرد وگرم جنك بیاموزند اما اناروس بالشکریان‌مصر ویونان درمحاصره قلعه سفید کوشیدند ولی ایرانیان با کمال رشادت درمدافعه کوشیده قلعه‌را ازدست ندادند سال بعد که کشتیها حاضر شد ارتا باز بالشکر بحر عازم رودنیل ومکابیر باقشون بر بجانب ممفیس روانه شد وارد که شدند اناروس ازمحاصره قلعه سفید دست کشید بعدما بین هر دو لشکر تلاقی شد قشون مصر منهزم ومغلوب شد .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره‌خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۲۵ شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغذ باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۲۷ نیسان ۱۲۹۳ و ۹ مهٔ ۱۸۷۷

این کاغذ ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

(سیاسیه)

ترجمهٔ تحریرات عمومیه است که از جانب جناب صفوت پاشا ناظر خارجیهٔ دولت علیهٔ عثمانیه بسفرای مقیمین دربارهای دول معظمه مرقوم کردیده است .

درسعادت ۲٤ اوریل

مصلحت گذار روس بموجب یك بیان نامهٔ مخصوصی ببابعالی چنان اطلاع داده بود که دولت روس برای برقراری صلح وصلاح دراقطارشرقیه هر گونه وسائل نیك خواهی را بکار برد که بمراهیٔ بابعالی ودیگر دولتهای معظم مقصود مذکوز حاصل شود وچون حکومت سنیه تکالیفی راکه باو کرده شد رد نمود و پروتوکولی را که در لندن امضا شده وذیل آن را قبول نکرد ودربارهٔ حسن استحصال تامیناتی که بنام آسایش عمومی از بابعالی خواسته شد امیدواری بر حصول اتفاق باقی نمانده ومحو ومنقطع کردید لهذا ایمپراتور روس در باب قطع مناسبات دیپلوماتیکی بسفارت خود امرداد وعلاوه بر این اگر چنانچه درهر سمتی از ممالك محروسهٔ عثمانیه امنیت وآسایش تبعهٔ روس وهمچنین اهالی عیسویه که از تبعهٔ دولت علیه یا تبعهٔ خارجه مختل بشود بابعالی درزیر مسئولیت بزرك خواهد ماند .

پس ازدادن این بیانامه هیئت دیپلوماتیکی وقنسلاریهٔ روس اراضی عثمانیه را ترك کرده و بدیهی است که بواسطهٔ تدارکات جنکیٔ روس مناسبات صلحیهٔ دولتین که بیك وضع مشوشی رسیده است بدرجهٔ رسید که مبدل بمخاصمات ودشمنی آشکارا می شود .

اینك بابعالی درمقابل این وضع نمی تواند بداند که دولت روس در این حرکات وخیمه بکدام سببها خودرا محق و برصواب وانمود خواهد کرد درحالتیکه دولت روس درشرف اعلان حرب بدولت علیه است از سببهایی که بحقوق او تواند برخورد وجهاتی که بموجب احکام حقوق بین الامم باعث مسلح شدن کردد هیچکدام را فعلانه بهانه کرده است ونه توانسته است بکند .

همچنانکه معاهدات موجوده که درمیان دولتین هست ازجانب دولت علیه کاملا مرعی داشته شده‌است منافع ظاهریه ومعنویهٔ تبعهٔ روس درهیچ جایی بقدر ممالك محروسهٔ شاهانه نائل صحابت وحمایت مؤثره وواسعه نکردیده است .

درممالك محروسهٔ شاهانه نه بتجارت روس نه بسیروحرکات کشتیهای او خللی وارد نیامده است .

حسن توجهی که دولت علیه درحق روسیه درمشکلترین زمانی ابراز کرد دلیل براین است که آرزوی دولت علیه بر باقی داشتن حسن مناسبات خود با دولت مشارالیها است .

این است که دربار پترپورغ درخصوص قطع مناسبات ازبابعالی بجز اینکه میکوید بابعالی تکالیف سابقه را قبول نکرده و بیانامهٔ متفرع برآن را رد نمود دست آویزدیکری ندارد . بابعالی درهمچنان وقتی اظهارات دربار پترپورغ راکه در باب عدم قبول بابعالی تکالیف مذکوره را بمیان آورده است تماما ومع التاسف جرح ورد می نماید .

پروتوکول لندن بیان کرده است که درخصوص اصلاحاتی که باید بعمل آورده شود دولت علیه بادول معظمه کمال اتحاد را دارد ومانند اینکه در صربستان صلح وسلم برقرار کردید اعادهٔ مناسبات قره‌طاغ بابابعالی نیز بطوریکه موجب منافع او باشد دردست حکمران قره‌طاغ است . این احوال مشروحه آنچنان آشکار و بدیهی است که اکر کسی ادعای وجود اختلافی را درمیان بابعالی ودول معظمه بکند محتاج بتکذیب آن نخواهد بود .

دلائل قبول نکردن بابعالی فقرهٔ تامیناتی را که در پروتوکول لندن بیان شده است وهمچنین شرائط صلحیهٔ را که در بیانامهٔ کونت شوالوف (ایلچیٔ روس دراندن) اظهار کردیده است پیشتر بدولتهای بزرك بیان کرده شده واز اینکه پروتوکول مورخ ۳۱ مارس با بیانامهٔ کونت شوالوف یکی وسیان شمرده شده است کمال تأسف حاصل است. ولی درخصوص نصایح دول معظمه بیان کرده شد که قبول آن نصایح باتفاق دول مشارالیهم محدود بشرط حفظ ناموس وشان واستقلال دولت علیه میباشد .

ودربارهٔ اصل واساس اصلاحات بابعالی این یکی را نمی داند که آیا دولت روس بکدام دلیل باستناد یك پروتوکولی که موافق بیانامهایی که دروقت تنظیم آن نوشته شده درصورت عدم وقوع جنك معتبر ومعتنا میبایست بشود خودرا مأذون باعلان حرب کردن و بتنهایی ازدولتهایی که آنرا امضا کرده بودند دست بسلاح بردن میداند ودولتهایی راکه امضا کنندکان پروتوکول هستند بنام صلح عمومی مجبور بجنك کردن می شمارد

و برروی اهالی مسلمه وغیرمسلمهٔ ممالك محروسه کویا بجهة تأمین سعادت حال ونیك بختی ایشان مصائب جنك را اجرا میدارد وخلاصهٔ کلام کو یا برای جستجو کردن اسباب انتظام ممالك محروسه استقلال وتمامیت منکیهٔ دوات را بخاطره میاندازد .

چون حقائق حالات درنزد دول مفخمه مستور و پوشیده نتواند بود لهذا بدیهی است که دول مشارالیهم غریب ولایق نفرین خواهند دانست مضمون بیانامهٔ را که مصلحت کذار روس بپابعالی تقدیم کرده ودرآن ضمن اظهارشده است که علاوه برتبعهٔ روس همه عیسویان که درخاك عثمانی هستند چه تبعهٔ دولت علیه وچه تبعهٔ خارجه هر کاه یك خطر وآسیبی بآنها برسد نظر دقت بابعالی درآنباب منظور ومجلوب میباشد .

برفرض اینکه اوضاع عیسو یانی که ازتبعهٔ سلطنت سنیه هستند طوری مشوش باشد که بتواند اعلان حرب کردن روس را محق بنماید فائدهٔ اینکه مصلحت کذار روس درهنکام رفتن ازاسلامبول آنهارا بپابعالی سپارش میکند چه چیز است عجبتر اینکه این سپارش را علاوه برتبعهٔ عثمانیه درحق تبعهٔ دولتهای دیکر که سفرای ایشان دراسلامبول است شامل داشته است بابعالی نمیداند مصلحت کذار روس را مقصود ازتعمیم حمایت درحق تبعهٔ خارجه وعموم عیسویان چیست؟.

بیست سال پیش ازاین نیز همین ادعای دولت روس حمایت عیسویان تبعهٔ سلطنت سنیه را باعث جنك شد .

از طرف دیکر دول مفخمه تأمیناب قطعیه را که بابعالی درخصوص اجرای اصلاحات موعوده داده بود بایستی تقدیر نموده ودربارهٔ اجراءات آن بطوریکه بابعالی راه آنرا بیان میکرد اعتماد کرده باشند .

دولت علیه خواست که بیکدفعه طرفین ترك سلاح جنك را نمایند دربارهارا بیان کرد که اصلاحات مطلوبه بمقام فعلیت نمی تواند بر آید مکر بواسطهٔ سکونت وآرامی وآسایش و باوجود این حال جنکجویی اصلاحات خواستن بی حق وعبث است وملاحظاتی را که درباب حصول یك نتیجهٔ مطلوبه مناسبتر میدانست بیان کرده واعتماد میکند که یك وظیفهٔ مقدسه را بجا آورده است .

چون اعلاحضرت پادشاهی وهیئت سلطنت سنیه اسباب تایید آسایش وانتظام داخلیهٔ ممالك دولت علیه را زیاد تر از همه علاقه دار میباشند لهذا احترامکذاری ایشان بر نصایح اوروپ بلزوم تامین حقوق حکومت خودشان محدود خواهدبود وچون نیات وافکار سلطنت سنیه ودولت علیه بطوریکه هیچ جای اشتباهی نتواند داشت معلوم است لهذا نمی توانست دراین موقع بوسائل ممکنه دست نزند که مصائب قریب الوقوع را رفع نماید وطرف تقبیح وسرزنش جهانیان کردد. بنابراین بابعالی فصل هشتم عهدنامهٔ پاریس را در این ذیل بیان میکند .

(درصورتیکه درمیان بابعالی و یکی ازدولتهای متعاهد یا چند دولت ازآنها اختلاف ومباینتی حادث شود که مخل مناسبات دوستانه کردد هر کدام از بابعالی ودولتهای مشارالیهم پیش از آنکه بسلاح جنك دست ببرند برای منع جنك ازدولتهای دیکر که متعاهد هستند طالب معاملات توسط آمیزرا خواهند کرد) .

چون دولت عثمانیه اقدام بجنك نکرده است برعهدهٔ دولت روس بود که باحکام این معاهدهٔ پاریس رجوع نماید مع ذلك برای اینکه احتمال سهوی دراینباب وارد نکردد حکومت سنیه بدولتهای متعاهد که عهدنامهٔ مذکوررا امضا کرده اند تکلیف می نماید که درمیان این احوال ناکوار توسط کرده حکم فصل مذکور را مجری داشته موافق احکام حقوق ملل ومعاهدات مباینتی را که مخل مناسبات دولتین است از میان بردارند .

مصلحت کذار روس دلیلی که باجرای معاملات جنك ازجانب دولت مشارالیها بیان میکنند این است که بابعالی تکالیفی را که دولتهای مفخم کردند و پروتوکولی که امضا نمودند جواب رد داد در اینصورت اقدام دولتها هم ازجهة حکم فصل هشتم معاهدهٔ پاریس و هم بملاحظهٔ وسائلی که ازجانب دولت روس بمیان آورده می شود بجا ومحقانه خواهد بود .

بابعالی امیدوار است که دولتهای دوست در نیات خیرخواهانهٔ خودشان که همواره در حق دولت عثمانیه اظهارمی کنند مستقیم و برقرار بوده و بواسطهٔ بهره مندی از این وسیلهٔ مشروعه حدوث یك جنك عظیم را منع نمایند و این ممالك راازپارهٔ مصائب واوروپ رااز شورش ومضراتی که از زد و خورد دولتین حاصل خواهد داشت وارهانند . بابعالی مسئولیت این مصادمه را بکلی از خود رد میکند خواهش میکنم این نوشته را بدولتی که در نزد آن مامور هستید بخوانید و یك سواد آن را هم بایشان اعطا نمایید .

ترجمهٔ تلکرافنامهٔ نظارت جلیلهٔ خارجه است که در ۲۵ ماه آوریل فرنکی بسفرای دولت علیهٔ عثمانیه که مقیم در بارهای دول متحابه اند نوشته شده است .

موافق نوشتهٔ که بتاریخ ۲۴ ماه آوریل از طرف پرنس غورچاقوف (وزیر خارجیهٔ روس است) نوشته شده و بمصلحت کذار سلطنت سنیه اعطا کردیده و پیش از آنکه بجانب ماوصول پذیرد آغاز بجنك کرده شده است دولت روس بدولت عثمانیه اعلان جنك کرد و علی ای حال پیش از وصول آن نوشته بپابعالی قشون روس حدود افلاق و بغدان و سمت آناطولی را تجاوز نموده و بمحرکاف خصمانه مبادرت ورزید .

در اثنای بیانات اینفقره بحکومتی که در نزد او مأمور هستید این یکی را بخاطر ایشان بیاورید که این حرکت دولت روس چه قدر مخالف ومنافی باقواعدی است که تا کنون در نزددولتهای متمدن معتبردانسته شده بود و علاوه بر این اظهار نمایید که دولت روس پیش از آنکه توسط دولتهای متعاهدرا بابعالی که بموجب فصل هشتم عهدنامهٔ پاریس لازم بودی بخواهد طلب نکرده اعلان حرب کرد و بدین جهت بابعالی دولت روس را پروتست می نماید .

در هنکامیکه بملاحظهٔ تحقیق وقوع جنك درمیان سلطنت سنیه و روس بابعالی به نیت نکاهداریٔ آسایش وصلح بتوسط دولتهای بزرك رجوع کرده بود مرعی نداشتن دولت روس معاهدات دولتها را شایستهٔ تقبیح وملامت است امیدوارم در زمانیکه دولتهای فرنکستان و افکار واعتقادات عمومیهٔ اوروپ در این اوضاع دقت کرده و بخواهند حکم نمایند که مسئولیت در کدام سمت است این وقایع را نیز درخاطر خواهند داشت .

﴿ داخلیه ﴾

امشب که شب پنجشنبه است جناب مستطاب صدر اعظم و جناب دولتمآب صفوت پاشا و چند کس از وکلای فخام و رجال دولت علیه و از خارجه جناب مستر لایارد سفیر کبیر انکلیس و همهٔ سفرا و مصلحت گذارهای دول متحابه در سفارتخانهٔ علیهٔ ایران مهمان جناب فخامت نصاب معین الملك هستند و چون مهمانی دیپلوماتیکی است همه مدعوین بانشانهایی که حامل هستند خواهند بود.

بعض روزنامهای اوروپ در خصوص تدارکات جنك دولت ایران ومتفق شدن دولت مشارالیها در این مسئله با روس سخنها نوشته و پارهٔ روزنامه نویسان سبك مغز نیز اراجیف درباب وقوع این اتفاق و اتحاد منتشر مینمایند حال آنکه علاوه بردوستی و موالات کامله که دولت ایران با دولت علیه دارد بملاحظهٔ دینیه که درمیان دولتین علیتین هست هیچ عقل سلیمی قبول نخواهد کرد که دولت مشارالیها با دولت روس که دشمن و خصم جانی دولت علیه است یکی بشود چنانکه همیشه اینکونه شایعات دروغی را در موقعهای آن تکذیب کرده ایم ایندفعه نیز مخصوصا بردد و تذییف اراجیف مبحوثه مبادرت و رزیده و از روی تحقیق میگوییم که باقتضای توجه ومحبتی که ایرانیان را در حق عثمانیان هست در جوامع و مساجد ایران برای فتح و غلبه و منصوریت عساکر عثمانیه مخصوصا دعاهامی کنند ودرهنگام لزوم معاونت فعلیه را نیز بجا خواهند آورد .

(بصیرت)

﴿ خبرهای جنك ﴾

در این چند روز از مواقع جنك چه درسمت طونه وچه طرف باطوم اناطولی خبرهای مهم و بزرگی نرسیده است . از قرار خبرهای رسمی کردنه وبوغازی که درمیان قارص و ارضروم و موسوم به کردنهٔ خزان است و نقطهٔ معتنااست از جانب عساکر شاهانه گرفته شده است وعساکر روس در حوالی قارص در مواقع چند اردوگاه ساخته ونشسته اند خط تلگراف میان قارص و اردوگاه جناب احمد مختار پاشا مقطوع بوده است اگر کاهی مفرزه‌های لشکر روس بسمت قارص وجاهای دیگر یورش می برند عدم مقاومت خود شان را فهمیده بجزئی زد و خورد و دادن تلفات وضایعات مختصره بر میگردند . از قرار اطلاعاتی که ازخارج حاصل است استحکامات قارص بطور کفایت دشمن بوده است و بیمی که بنظر میآمد از جهة کردنهٔ خزان بوده که بدست قشون روس بیفتد که این ملاحظه نیز اکنون برداشته شده وموافق تلگرافنامهٔ که دو روز پیش از اردوگاه ارضروم رسید قشون و تدارکات جنك دولت عثمانیه در آنصفحات بقدر کفایت بوده ومحتاج بفرستادن عسکر و مهمات دیگر نیستند ازا کراد وچرا کسهٔ آناطولی ازسوار و پیاده جمعیت بسیاری فراهم آورده شده اقدام بوظیفهٔ جان سپاری ومحافظت وطن می نمایند .

اراجیفی که درخصوص تسلط لشکر به بایزید منتشر است چون خبررسمی در اینباب نرسیده است تصدیق نمی توان کرد مع ذلك تسخیر بایزید ازجهة قواعد جنگجویی دولتی اهمیتی ندارد بعلت اینکه استحکامات و اسباب مدافعه در آنجا موجود نبوده است عجالة این خبر و مانند اینها را بوجهی تصدیق نمی توان کرد اگرچه اعتقاد جملهٔ روزنامه نویسان اوروپ براین است که لشکر روس از سمت آناطولی می توانند کاری از پیش ببرند وغلبهٔ نمایند لکن از بعض نکات ودقایق کار و از تقدیرات غیبیه آگاهی نداشته این سخن را می نویسند .

درسمت باطوم نیز بجزآنچه درنسخهای پیش نوشته شد جنك بزرکی نشده وموافق تلگرافنامهٔ رسمی بیستم اینماه یکروز پیش از تلگراف مذکور یك فوج ازقشون روس بعساکر معاونه هجوم کرده وازجانب عساکر معاونه هجوم کرده واز جانب عساکر معاونه مقابله شده وتوپ وتفنك انداخته اند ومقداری تلفات وزخمدارهای بسیار از روسها شده است . ویکصد وپنجاه نفر بسر قافلهٔ ذخیره فرستاده شده بوده اند هجوم کرده وخیلی از روسیه وحیوانات نقلیه تلف نموده ومقداری پلاسقه وبارانی وچکمه بغنیمت آورده اند .

درسمت طونه موافق تلگرافنامهٔ رسمی در ۱۸ ماه ربیع الثانی ازاستحکاماتی که درابرائیل دارند بسمت طولپه علی الغفله بنای شنلك گذاشته بقدرچهل تیرخالی کرده اند وازطرف کشتیهای زرهدار که درسمت (یوط باشی) هستند مقابله شده و بجهة اینکه درآنجا استحکامات وسپرهای عسکر آوجی هم نبوده است عساکر پیاده بقدر تیررس توپ خودشان را عقب کشیده بعد ازگذشتن شنلك بجاهای خودشان برگشته اند بفاصلهٔ ساعت دیگر باز ازطرف روس شنلك کرده اند و بقدر یك ساعت باچهار دسته پیاده وسه فروند زرهدار مقابله شده وسپاس خدارا که عساکر شاهانه را آسیبی نرسیده است .

درتلگرافنامه دیگر که همانروز نیز بوزارت جلیلهٔ داخلیه رسیده است می نویسد بطوریکه صبحی عرض شد پس ازآنکه موسوم زرهدار (بحفظ الرحمن) به پیشکاه (طومارو) رسیده است از استحکاماتی که درآنجاهست وازکلیبای بزرك واز طرفهای چپ بنای شنلك توپ شده واز زرهدار همایون نیز باستحکامات وقصبه توپ انداخته شده وچهار ساعت این جنك ممتد شد ودشمن منهزم گردیده وچند خانه هم از قصبه سوخته است چند کلولهٔ دشمن بواپور خورده است لکن بحمد الله ازجهت کشتی وعسکر بوجهی آسیب روی نداده است ودرجلو طومارو صندوقی بترکیب (طور پیل) (نقب دریایی) که میانش پرازجبخانه بوده است بواپور آورده اند .

بجز این وقوعات وامثال آنها اخبار معتنا وعمده که طرف اعتماد باشد نرسیده است ولی از قراریکه استنباط می شود در این دو روز خبرهای عمده از مواقع خواهد رسید .

﴿ پند در آداب سخنکویی ﴾

یکی از دوستان ما در (بمبئ) در ضمن نوشتجات خودشان اشعار کرده بودند که درنسخهای اختر از ابیات مثنوی مولوی بسیار مینویسید واین یکی درمذاق بعض اهل زهد وورع دراین سر زمین تلخ است و باعث بی میلی و عدم رغبت آنان بمطالعهٔ روزنامهٔ شما می شود من خود نیز از جملهٔ کسانی هستم که این سخن را می پذیرم واز روی اخلاصی که بشما وجریدهٔ اخبار شما دارم اظهار مراتب رادر آنحضرت لازم میدانم . وهمچنین پارهٔ مطالب دقیقه وعارفانه می نگارید که درصحائف اخبار نوشتن آنها در نظر ماها چندان خوش آیند نیست . بالجمله در این زمینها محض اظهار مهربانی ونیك خواهی ملاحظات خودشان را

بان کرده بودند مانیز بعد از آنکه مراتب خلوص نیت ایشان را در اینباب اذعان میکنیم بنگارش سخنی چند که قاعدهٔ سخنگویی را خاطر نشان ایشان تواند کرد خود را قرضدار دیده معروض میداریم ۰

اما مطلب نخستین که اشارت فرموده اند درست معلوم نشد که آیا مرد زاهدی که مقصود داشته‌اند از شنیدن و خواندن مطلق شعر خشنودی نداشته است و یا آنکه تنها از ابیاتی که بمولانا جلال الدین رومی انتساب دارد اظهار ناخشنودی میکنند ۰ هر کاه قسم اول است که تحقیق این مطلب را حوالت بانصاف ارباب ذوق و معنی کرده و از جهت جواز شرعی استعمال اشعار و بیان بلندیٔ مقام شعر بیاد آوری این حدیث شریف اکتفامی نمایم که میفرمایند ﴿ان من الشعر لحکمة﴾ و نیز ابیات منسوبه بحضرت امیر المؤمنین روحی له الفداء وعلیه آلاف التحیة والثناء وابیات واشعاری که در اثنای خطب شریفهٔ خودشان با آنها استشهاد فرموده اند و اشعاری که از ائمهٔ هدی ودیگر بزرگان دین مبین وعلمای اعلام مروی است و قصائد ومدایح و مرثیه‌ها که در حضور پاك حضرات ائمهٔ اطهار روحنا لهم الفداء وعلیهم التحیة والثنا خوانده شده و طرف تحسین وآفرین ایشان گردیده برای تصدیق علو مقام شعر و اثبات اینکه مطلق شعر مقدوح ومذموم نتواند شد کافی است وآنچه در ضمن آیات و اخبار در بارهٔ قدح وذم شعر و شاعری شنیده شده است وبساهست که خواندن اشعار را علمای ما مبطل روزه هم دانسته‌اند و در آیت کریمه میفرماید ﴿شاعران را کمراهان تابع می شوند﴾ و دربارهٔ تعظیم و تنزیه مقام حضرت فخر عالم علیه الصلوة والسلام میفرماید ﴿ واورا شعر نیاموختیم و سزاوار آنحضرت نیست﴾ پس تفصیل سخن در اینجا بسیار است وآنچه در تفسیر آیت نخستین وارد شده است حقیقة لایق دقت است چنانکه در تفسیر صافی احادیث چندی آورده و در ضمن آنها میفرماید آیا دیده اید کسی بشاعری تبعیت نماید ومقصود از شاعر را در آنجا بیان نموده اند بطوریکه بتحقیق معلوم می شود که مقصود از شعر و شاعری نه این است که عامهٔ ناس می فهمند ۰ و مانمی خواهیم در اینجا زیاد تر از این تفصیل بدهیم بعلت اینکه این نامه برای گنجایش مطالب مناسب نیست وچون تصریح بر مطلب کنیم باید سخن را بطور مبسوط ومشروح بیاوریم و تفاسیر و کتب تحقیق از اهل معنی موجود است و مراجعت کردن با آنها ممکن ۰

پس این قسم ناخشنودیٔ زاهد و عامی از مطلق شعر نه بقواعد عقلیه و طبعیه موافق است و نه با آیین شرع ودین راست و مطابق از اینجا که گذشتیم باقی نمی ماند مگر اینکه بگوییم زاهد از مطلق شعر و شاعری نباید وحشت کند ۰ ولی تنها از شعرهای مثنوی که بحضرت مولانای رومی منسوب است اظهار ناخشنودی دارد در اینصورت سببی که برای این خیال او تصور توانیم کرد این است که گویا با عتقاد زاهد مولانا رومی از اهل تصوف است و گویا متصوفه هم در زبان شرع و اهل ظاهر مقدوح میباشند و بنابر این مقدمات کلام ایشان نیز لایق قدح وطعن شده و خواندن و شنیدن آن مرد متشرع را سزاوار نتواند بود !

تحقیق مطلب درخصوص مطلق تصوف نزدیك بهمان مطلب است که در خصوص مطلق شاعری آوردیم و مع ذلك از این جهة سخن صرف نظر کرده و اکنون را بطور مسامحات با زاهد دعوی اورا با جمال سخن مصدق و مسلم میداریم ولی باز توانیم گفت که جای سهو و اشتباه در اینجا است که باید دانست درهر حال کلام غیر ذات متکلم است مولانای مشارالیه چند صد سال پیشتر از این جهان رفته وکلام ایشان باقی است و ما میتوانیم باشخص او در استشهادات بسخنان راستین و نغزی که دارند رجوعی نداشته باشیم حضرت امیر المؤمنین میفرمایند ﴿ انظر الی ماقال ولا تنظر الی من قال ﴾ و در قران مجید است ﴿ پس مژده بده آنچنان بندگان مرا که گوش میدهند مر سخن راو پیروی می کنند به نیکوترین آن سخنان﴾ وچون گفتیم ﴿ان من الشعر لحکمة﴾ پس باید این حدیث شریف را نیز بخوانیم که فرمودند ﴿ الحکمة ضالة المؤمن اینما وجدها اخذها ﴾ پس تکلیف خودرا درخصوص دریافت حکمت از اشعار از زبان هرکس میخواهد بود، باشد بدانیم ۰ درجای دیگر میفرمایند ﴿ ان لنا لاوعیة سوء ﴾ تا آخر حدیث ومانند این کلمات که از بزرگان دین در مواقع خود وارد گردیده است پس درهرحال بسخن باید گوش کرد ومظروف را باید دید واز گوینده که ظرف آن است صرف نظر باید نمود ۰

﴿ گر بظرفش بنگری تو کرهی ﴾
﴿ ور بمظروفش نظر دار شهی ﴾

لهذا خیال واعتقاد اینکه اهل تصوف درزبان اهل تشرع ممدوح نیستند وحضرت مولانا هم چون منسوب بآن طائفه هستند کلام ایشان را نیز نباید خواند وشنید اعتقادی است باطل وظنی است مجتث وزائل سخنی است نا معقول وکلامی است درنزد اهل حقیقت غیر مقبول واین است کلام ناصحانهٔ من ۰

﴿ تو خواه از سخنم پند گیر وخواه ملال ﴾

اما مطلب دوم از کاغذ دوست وفاشعار من که اشعار نمودند بر اینکه پارهٔ دقائق مطالب وسخنان عارفانه وتحقیقات باطنیه درخدمت اهل زهد وظاهریان پسندیده نیست پس در جواب این عارضه نیز همینقدر معروض میداریم که سخن در این مطلب از مقدماتی که در بارهٔ شعر گفته شد کمی معلوم تواند کردید ۰ از مرد زاهد پرهیز کار اینقدر باید تمنا کرد که همتی کرده وخودرا راضی نماید بر اینکه در مانند این مواقع کلیهٔ سخنها را رد نکند وآنچه در این نامه می بیند هرکاه موافق مقام او است وچیزی است که فهم او بدآن احاطه تواند کرد بپذیرد وحظ ونصیب خودرا ازآن بردارد وگرنه بقاعدهٔ خرد واحتیاط عمل کرده اورا درخوشهٔ خود ترك نماید ودست نزند ودخل وتعرض نکند (فذروه فی سنبله) بعلت اینکه بسامی شود که آدمی نفهمیده بغلط وخطا می افتد ورد میکند چیزی را که ازحقیقت آن آگاهی ندارد زیرا که بالاتراز هر داننده دانائی هست ﴿ وفوق کل ذی علم علیم ﴾ واختلاف مقامات ناس وتفاوت افهام ودرجات ادراکات چیزی نیست که انسان شبهه وتردید در بودن آنها داشته باشد ۰

﴿ ولو علم الناس کیف خلقو لم یلم احد احدا ﴾

درنزد تمامی علمای اسلام معلوم است که قرآن واحادیث معانی و بطون دارد وتاویلات چند دارند هرگاه کسی تنها بظاهر قانع شده و برکو یندهٔ بواطن وتاویلات انکار واعتراض بیاورد یقینا درکراهی خواهد بود ۰ واین بواطن وتاویلات بهر زبانی ودرضمن هرگونه مطلبی بمناسبت توان آورد چه (عشق را خود صد زبان دیگر است.)

اگر مقصود پرهیز کار تنها این است که دراوراق اخبار اینگونه مطالب مناسب نیست این سخن نیز بوجهی لایق گفتگو نتواند بود بعلت اینکه ما مسلك وسلیقهٔ خودرا دراین نامه بارها بیان کردیم وفعلا هم آشکار نمودیم مقصود ازاین گونه مطبوعات عمومیه تنها دلالئ وقایع یومیه ونقالئ حوادث زمان نیست چه بسیاری از اینها نه بدنیای کسی منفعت دارد ونه ازعقبای کسی دفع مضرتی تواند کرد . مگرآنکه ازاخبار وحوادث چندی که باصل مقصود ومسلك بنوعی ربط دارد آورده شود ویك معنی بسیار مقدس بزرك که مقصود بالذات است درضمن مطالب وتحقیقات گوناگون واخبار وحوادث متفرقه علی التدریج پرورید ه شده در اذهان عموم ناس جای گیر کرده شود .

﴿ خوشتر آن باشد که سر دلبران ﴾
﴿ گفته آید در حدیث دیگران ﴾

مقام انسان وانسانیت خیلی بلند است حیف است که انسان خودرا درمقام پست جهالت نگاه داشته ودشمن دانایی ومراتب عالیهٔ که در ابنای جنس خود هست بوده باشد .

والحاصل کمترین چیزی که صحائف اخبار مطلوب ومقصود است آگاه کردن ملت و برادران مدنیت وانسانیت است از اوضاع واطوار عالم که هر ساعتی تجدد می نماید . واین آگاهی علاوه بر اینکه چیزی است مطلوب ومرغوب وراجح است برنادانی و بی اطلاعی واسطهٔ حصول ترقیات انسانها است بدرجات عالیه ومقامات رفیعه ووسعت یافتن دلهای ایشان ووارستن از تنگنای جهل واضطراب ودراین ضمن اسباب رفاه حال تهذیب اخلاق وحسن معاشرت با ابنای جنس ومانند اینها . اکنون اساس مقصود ازوضع صحائف اخبار واوراق مطبوعهٔ عامه علی الاجمال این است که عرض شد . وبنابراین بازاگر مرد پرهیز کار نوشتن مطالب عالیه ونکات ودقایق را دراین ضمن منافی مقصود میداند جواب آنرا باهل انصاف وآگاهی حوالت می کنیم . واگر چنانکه وجدان منصفانهٔ ایشان اجازت میدهد ماهم تصدیق می نماییم که صحائف اخبار وجرائد مطبوعه بجزاز نقالی چیز دیگر ننویسند وآنچه راکه مردمان کوتاه فهم وقاصرالخیال توانند فهمید بگویند بکار ترقی وتوسیع افهام واذهان رجوعی نداشته باشند . مدنیت یعنی چه روابط بشریه کدام است احتیاجات مشترکه ومنافع ومضار عمومیه را فهمیدن چه فائده دارد وهکذا ..... بالجمله از پرهیز کار متقی توقع داریم که باآنچه خلاف مقام ومسلك او نیست دشمنی نورزد ومصداق این کلام مقدس نگردد که فرمودند .

﴿ المرء عدو لما جهله ﴾

﴿ از روزنامهای هندوستان ﴾

﴿ کابل ﴾

از روزنامهٔ (مفرح القلوب) منطبعهٔ کراچی بندر سند بطور خلاصه نقل میشود .

درمیان امیرنامدار کابل وسرکار بلندمقدار انکریزی اختلاف وبرهمزدگی بعمل آمده است. (سید محمد شاه) که ازجانب امیر مشارالیه نزد سرکارانکریزی رفته بوده است مرخصی جسته و مردمان اقوام افریدی ار سرکارانکریزی روگردان شده وبر جادهٔ خلاف ایستاده اند (آخوند سوات) بکلی شفایافته و باعث شادیانهٔ اهالی مملکت خود گردیده است می گویند (سید محمد شاه) وزیراعظم امارت کابل که به پیشاور رفته بوده است برای مطالب ذیل بوده .

(۱) مطالبهٔ مبلغ مقرری که همه ساله از سرکار هند پامارت مشارالیها داده میشد وچند سال است نرسیده

(۲) سرکار هند در خصوص نظم سر حدات کابل اعتنا نماید

(۳) دربارهٔ نزدیك آمدن روسیان بسر حدا فغانستان مذاکرهٔ لازمه را با سرکار هند بکنند . ولی تاحال نتیجهٔ از اقدامات وزیر مومی الیه ظاهر نگردید است .

سرکار امیرکابل دراین اوقات درکارهای ریاست خود بکمال استغراق دقت میورزد وبالذات در دیوانخانه می نشیند ودرهر امر وگفتگو بتفکر غوررسی می نماید وسائر مردمان حکومت روز وشب حاضر وموجود میباشند . میگویند بجهة اینکه سرکار انکریزی باخان کلات رابطهٔ دوستی را محکم کرده ومداخله بخاك کلات نموده است امیرافغانستان بسیار رنجیده است .

در تاریخ ۲۶ ماه فوریه امیرمشارالیه بواسطهٔ احمد خان میرآخور که پیشتر از پیشکاران هرات بود پیغامی بنام آخوند سوات فرستاده است که آخوند صاحب ازراه مهربانی فرزند بزرك خودرا بکابل ونزد امیرمشارالیه بفرستد که اورا بترتیب وجمع آوری لشکر خواهد کماشت ونیز خواهش از آخوند صاحب کرده اند که مردمان سوات . و نیپر . وکاشغر . و باجور . وچترال را رهنمایی فرمایند که در هنکام ضرورت و احتیاج یاری و اعانت امیرمشارالیه را آماده باشند زیرا که در این سه ماه ما (یعنی امیر افغانستان) یابا انکریزان و یاخود باروسیان جنك خواهیم نمود . آخوند صاحب از این پیغام امیر شیرعلی خان اندوهناك شده و در جواب گفتند من هم ازامیرصاحب پیشتر خواهشهای چند کرده بودم ایشان هیچکدام از آن خواهشها را نپذیرفتند بنابراین من هم نمیخواهم فرزند بزرك من خدمت امیر صاحب برود و امیر صاحب که در این اوقات بررعایا واهالی ظلم وستم میکند دام غارت وتاراج گذاشته خزانهٔ خودرا بپول ناحق پرمی سازد . پس نمیخوهم فرزند من بی سبب در مخاطره بیفتد این جواب صاف ودرست که از آخوند صاحب به پیغام برنده رسید مراتب را مفصلا نوشته بحضور امیرکابل فرستاد .

نیز (مفرح القلوب) از اخبارنامهٔ عالم نقل میکند که سرکار نواب صاحب محمد ناظم خان برای اعانت مجروحان عساکر عثمانیه معادل بیست وپنجهزار روپیه وجه نقد مرحمت کرده اند این مبلغ موازی (۲۵۰۰۰) لیرای انکریزی می شود.

نیز گازت مفرح القلوب در ضمن حوادث افغانستان از اخبارنامهٔ سندین نقل میکند که احمد خان میرآخور که از جانب امارت افغانستان همراه (سید نور محمد شاه) ازکابل بیرون آمده و برای رسانیدن بعض نامجات بخوانین وسرداران اطراف مأمور بوده است بعد از رسانیدن نامجات ایشان هم بکمال خواهش و میل خاطر قبول کرده اند که بطرف کابل بروند وخواهشهای امیررا بشنوند. میرآخور مذکور نامهٔ را که باآخوند سوات برده است رسانیده و آخوند مشارالیه پس از مطالعهٔ نامهٔ مذکور فرموده اند که امیرکابل بجهة دین ارادهٔ جنك ندارد بلکه اراده اش محض از برای جمع

کردن پول است یعنی از یك کروه کرفته با کروه دیکر جنك خواهد کرد . و بدین موجب از کار انکریزی پول زیاد میخواهد هرکاه او شخص دین داری بود هرکز طمع وحرص فراهم پول را بدل خود راه نداده و تکیه بر اعانت ایزدی کرده برای یاری دین صف آرایی می نمود

چند روز قبل آخوند سوات بسمت پیشاور آمده وبقدرسی وهشت مکتوب بسر داران و خوانین که در زیر حکم اوهستند فرستاده وبایشان نوشته است که باید خودشان را بهمه طوری آماده نمایند برای بجا آوردن خدماتی که بایشان اشارت کرده خواهد شد .

(کلات)

نیز از اخبارنامهٔ مسبوق الذکر نقل میکنند که موافق احکام عهود وشروطی که درمیان خان کلات وسرکار انکریزی منعقد ومقرر کشته است تمامیٔ ملك کلات زیر حکم وادارهٔ سرکار برطانیك درآمده وسرکار انکریزی تعهد کرده است که ملك کلات را از هجوم حکومتهای داخلی وخارجی نکاهداری نماید . وعلاوه بر یك لك (صد هزار) روپیه که سالیانه برای خان کلات قرار داده است بیست ودوهزار روپیه نیز مقرر ساخته است که بجهة آراستکی وآبادی وحسن انتظام آنملك صرف کند . ودرمقابل این سرکار انکریزی استحقاق این را خواهد داشت که در شهرهای بزرك کلات سپاه خودرا اقامت دهدوراه آهن درآن مملکت بسازد ودو خط تلکراف بکشد ودرجاهای مناسب قلعه‌ها وحصارها بسازد . (میجرساند یمین صاحب) همیشه در زیردست او بمقام قطعه وجیکب آباد اقامت خواهند داشت. باستماع رسیده است که سرداران بلوجستان که همراه خان کلات بموجب دعوت سرکار انکریزی بدربار دهلی رفته بوده‌اند ازجهة اینکه همه انعامها وخلعتها را خان کلات متصرف شده است وچیزی بایشان نداده مکدر وملول خاطر کردیده اند .

ازاخبارنامهٔ سندین نوشته شده است که مردمان قوم آفریدی وحسن خیل وکوهی وبودی وجانا کندی که چندی بود اختلال واغتشاش درحدود ملك پنجاب انداخته بودند بسعی وکوشش حکام پنجاب بوساطت نواب محمد سرافراز خان از در اطاعت بسرکار برطانیك برآمده وصلح وآسایش برقرار شده است وبقیهٔ شورش واختلال نیز امیدواری حاصل بوده است بکلی ازمیان برداشته شده راه مرور وعبور قوافل ومسافرین بقرار سابق باز کردد وراه کوهات هنوز بسته بوده است مردمان قوم خیبری باسرکار انکریزی بنیان صلح ومدارا را استوار و برقرار داشته اند .

(تلکرافنامها)

روما ۱۷ ربیع الثانی

جناب پاپ در آن اثنا که زیارت کنند کان (ساووا) را که ازممالك فرانسه است پذیرایی می نمودند سخن از جنك روس بادولت علیهٔ عثمانیه بمیان آورده وچنان کفتند . اکرچه نمی دانم کدام یك از طرفین مظفر وغالب خواهند کردید ولی یکی از دولتین مشارالیهما درحالتیکه خودرا (اورتودوکس) یعنی عیسی پرست نامیده است وشزماتیك شده است (یعنی ازجادهٔ حقیقة وراست بیرون رفته است) دولت روس است وچندین سال است در ضد کاتولیکها اجرای مظالم را روا دیده است وبدین جهة ازجانب حق تعالی مقهور کردیده بجزای خود خواهد رسید

دولت روس میکوید من عیسویان را حمایت میکنم ولی ازاین بزرکتر دلیلی برای بطلان ادعای اونیست که مرجع روحانیٔ دویست و پنجاه ملیون عیسوی که کاتولیکها باشند از مظالم دینیهٔ روسیه بستوه آمده ودر مقام شکایت حکم آنرا بحضرت حق تعالی حوالت و تفویض میکنند ..

وین ۱۸ ربیع الثانی

چون در فقرهٔ حمایت تبعهٔ روسیهٔ سکنهٔ ممالك عثمانیه اختلافی که درمیان دولت المان وبابعالی بود برداشته شده وقرار داده شد لهذا کونت زیچی ایلچی دولت اوسترپا ومجارستان باسلامبول خواهد برکشت .

کازت (پرس) مینویسد دولت اوسترپا ومجارستان در این روزها بی طرفی خودرا در این جنك حاضر اعلان خواهد کرد .

لندن ایضا

(کونت دلیااوار) درمجلس اعیان بیان کرد که در خصوص بی طرفی (قنال سویش) که ازجانب دول بحریه تأمین کرده شده است پارهٔ سئوالات باورد دربی اظهار خواهد کرد وطلب خواهد نمود نوشتجات دیپوماتیکی که از ماه ژولیهٔ کذشته (از اواسط جمادی الاخره) باینطرف رد وبدل شده است بمجلس داده شود.

لندن ایضا

تدارکات جنك بکمال کرمی دیده می شود اسلحه ولوازم حربیه بسیار بواپورها حمل می شود . تدابیری که برای حمل ونقل لشکر لازم است ازجانب وزارت جنك انکلیس بکار برده می شود . برای زود نقل کردن ذخیره ومهمات تدارکات لازمه اجرا کردید . تدبیرهایی که بکار می برند چنان مکمل است که در هنکام لزوم بیك اشارتی هر یك نفر در موقعی که برای او معین است حاضر خواهد بود .

پشته ۱۸ ربیع الثانی

(مسیو زموسیج) در مجلس مبعوثان در خصوص جنك دولت علیه با روس بیان مطالعات خودرا کرده وسئوال نموده است که آیا دولت اوسترپا حرکات روس را بنظر بی اعتنایی خواهد دیدیانه و درصورت اولی این یکی بمنافع اوسترپا وخصوصا مجارستان بر میخورد یاخیر و آیا در خصوص محافظت منافع تجار مجارستان درطونه تدبیری بکار خواهدبرد یانی و بعد از این سئوالات اظهار کرد روسها که بقاعدهٔ بی طرفی مملکتین که از جانب دونتها در اینباب امنیت داده شده بود اعتنانکرده و تجاوز بخاك افلاق و بغدان نموده واین همه لشکر بسیاری که دارد واضح می شود که مقصود دولت روس چیست .

لندن ۱۹ ربیع الثانی

از قراریکه معلوم می شود هیئت وکلای سابقه قرار داده اند که تکالیف مسیو غلادستون را بطور مخالفت جواب بدهند .

هوا خواهان بقا و استمرار حال حاضر بیان خواهند کرد که ما بهیئت حاضرهٔ وکلا اعتماد داریم .

لندن ۲۱ ربیع الثانی

اورد دربی در مجلس اعیان اظهار کرد که همه نوشتجاتی که متعلق بمسئلهٔ شرقیه است بمجلس داده خواهد شد . جواب تحریرات عمومیهٔ روس امشب فرستاده شد .

کازت تایمس نوشته است که صاحب منصبی به (لیورپول) فرستاده شد که سفائن و کشتیهائی را که برای حمل و نقل لشکر در حالت جنگ لازم باشد رسیده کی نماید .

راکوزه ۲۱ ربیع الثانی

صحیح است که عساکر عثمانیه بمیردیتها غلبه کرده اند و میردیتها بکلی منهزم شده اند .

پشته ایضا

طلبه‌های عثمانی از شهر مابسمت تریسته حرکت کردند برای احترام و رسم مشایعت در همه‌جا کذرکاه ایشان محل ازدحام عام بود .

لندن ایضا

روزنامها عساکری را که در شرق هست شماره می کنند و تدارکات جنکی آنها را نقل و روایت مینمایند از قرار یکه میکویند مسیو سالسبری استعفا خواهد کرد خیالات عمومیه مایل بجنك است .

آتن ایضا

موافق امری که امروز از طرف قرال صادر کردید در ۲۸ ماه مه فرنکی مجلس مبعوثان بطور فوق العاده مجتمع خواهد کردید . شایعهٔ وقوع منازعه درسرحد بکلی بی اصل است یك دسته از عساکر یونان که موافق احکام مقاوله‌نامه برای تعقیب راه زنان واشرار ازحدود عثمانیه کذشته است فورا بخاك یونان برکشتند .

لندن ایضا

(سیر روسل) در اطاق عامهٔ مبعوثان اظهار کرد که روز دوشنبه لایحهٔ که درخصوص کشتن روسها مجروحین انکلیس‌را درجنك قریم درسال ۱۸۵٤ بمجلس تفتیش داده شده بود خواهم خواست .

وزارت بحریه بکمال کرمی مشغول تدارکات است .

لندن ایضا

هفت آلای سواره و چهار دسته توپ خانه و پنجاه ونه فوج پیادهٔ نظام حاضر شده اند که در حین لزوم حرکت خواهند کرد .

لندن ابضا

دونمایی که در قورفه بود مامور شد که بسمت کزید برود .

مادرید ایضا

مدحت پاشا دیروز بمادرید (پای تخت اسپانیا) وارد کردید .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۵ ربیع الثانی ۲٦ نیسان رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۰۷
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲٤	۵۰
لیرای انکلیس		
سوسیته‌رژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال		۰۵
بانك عثمانی	۳	۰۰
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۲۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۲

﴿ ازتاریخ ایران بعتیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

ایناروس بعد از اضمحلال با بقیة السیف لشکر خود وسپاهیان یونان بشهر بی بلوس که درجزیرهٔ پروزو پی تیس واقع است پناه برد جزیرهٔ مزبور ازمنشعبات رودنیل ترکیب یافته است تا یکسال ونیم درآنجا محصور ماند مابقی خاك مصر بتصرف ایرانیان درآمد عاقبت ایناروس نیز تسلیم شد بعد ازین اتفاق پنجاه فروند کشتی یونانی که برای امداد میآمدند برودنیل داخل شده ایرانیان ازدریا وخاك بایشان حمله ورکشته کشتیهارا شکستند و یونانیان را مغلوب ساختند جنك مصر بعدازشش سال که دوام کرد در ۳۵۵۰ ازخلقت مطابق ٤۰٤ قبل از میلاد بپایان رسید مملکت مصر تا آخر سلطنت اردشیر محکوم ایران ماند چند سال بعد یونانیان باز تدارك لشکر دیده وبسرداری سیمون باایرانیان جنکیدند ازجملهٔ وقایع این دعوا تلاقی کشتیها دردریابود ارتا باز برکشتیهای ایرانی امارت داشت ایرانیان مضمحل شدند اردشیر عاقبت بصلح مایل شد سردارهای اومأمور بیونان فرستادند مصالحه بشرائط ذیل برقرار شد . اولا همه‌شهرهای یونانی که درآسیابود آزاد وحکومتشان بزاکون خودشان باشد . ثانیا حکام ایرانی بیش ازمسافت سه روزه راه‌سواحل دریاهای مجاور در ایالاتی که محکومشان بود دور نتوانند کرد ثالثا هرکز کشتیهای بزرك خودرا ایرانیان میانهٔ فازلی وجزایر سیانه نفرستند . رابعا چنانکه پادشاه ایران وحکام ایرانی این شرائط را مجری بدارند یونانیان هم تعهد میکنند که مسلح بخاك متصرفی اردشیر پانکذارند خلاصه اردشیر بعد از پنج سال این کار عاقبت ایناروس وهمه یونانی راکه با او درمصر اسیر کرده بودند تسلیم (امستریس) ما درخویش نمود واو برخلاف قولیکه مکابیز داده بود بقصاص خون (اکنس) پسر خود که درجنك کشته شد ایناروس‌را کرفت و بدارکشید و یونانیان را کردن زدند مکابیز از این سلوك متغیر کشته بمملکت سریان که درحکومت او بود رفته لشکر تدارك دیده سرکشی کردمکررقشون بدفع اوفرستادند فائق آمد عاقبت اردشیر ارتاریوس برادر خودرا باخواهرش آمیتیس که زوجهٔ مکابیز بود پیش آن سردار فرستاد این دوشخص اورا باطاعت دلالت کردند اوهم تمکین نمود پادشاه نیز اورا بخشید و بدربار خواست یکروزکه در شکارکاه بودند شیری بپادشاه حمله کرده مکابیز با نیزه آنحیوانرا از

امپریال	۸۹	۰۰
کرمیجه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۵
منات کاغذ	۱۲	۲۵
مجیدیه	۱۰٤	۱۵
بشلك	۱۱۲	۲۰
متالك	۱۱۳	۰۰
پول سیاه	۱۸۲	۰۰
قائمه نو	۱۸۳	۰۰

﴿ اعلانات ﴾

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌اه علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف ودبعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده در مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری ریك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیرود عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

در مدراس عالیجناب فضیلت مآب محمد نصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار درحیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقامیرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند .

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهشار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست بر سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صانع افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروب سی فرانك .
جهت بمبئ ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

پای در آورد پادشاه که کینه اورا درقلب داشت بمستمك اینکه باو بی احترامی کرده بقتلش امر فرمود ما دروخواهرش شفاعت کردند مقرر شد که بطورا بدرشهر سیر تا درکنار دریای احمر بماند بعد ازپنج سال ازآنشهر گریخته بشوش آمد و بشفاعت زن ومادر زنش پادشاه ازتقصیرش گذشت وباز منزلت یافت چند سال بعد درسن هفتاد وشش سالگی فوت کرد (اردشیر) بقوم یهود مهربانی کرد درسال هفتم سلطنت خود اسدراس را اجازه داده که بیهودیهائی که مایل بودند به اورشلم معاودت کنند مبلغ معتدی هم برسم اعانت داد اسدراس مدت سیزده سال برقوم یهودریاست کرد بعد نهیاس را که بسمت مقایت درخدمت او قیام داشت بجای او فرستاد بحکم پادشاه درب ودیوار اردشلم را تعمیر کردند نهمیاس بعداز وضع قراردادهای خوب بدربار پادشاهی معاودت نمود دوازده سال بعد بازباورشلم سفر کرد وابادی این شهر را باعلا درجه رسانید در سال سی وچهارم ازسلطنت اردشیر ۳۵۷۳ مطابق ٤۳۱ میانه اهالی آتن ولاسدومون جنگی که بجنك پلوپونز معروفست درگرفت‌طرفین ازاردشیر استمداد کردند برما معلوم نیست که اول جوابی به یونانیها داده باشد همین قدر میدانیم که سال هفتم جنك آرتافون نام را بلاسدومون فرستاده پیغام کرد که اگر باو تکلیفی دارند یك نفر معتمد بخدمت او بفرستند و بتوسط وی مقصود خودرا اظهار کنند فرستاده اردشیر درایوان از بلاد تراس بدست یکنفر ناخدای یونانی اسیرشده اورا به آتن فرستاد درآن شهر نسبت‌بوی شرایط مهربانی بجای آورده مخصوصا یك کشتی جهازگیری کردند که اورا باچند نفر مامور به افزبفرستند که بشهر شوش خدمت اردشیر برود درافزچونکه شنیدند اردشیر مرده است فرستاده را وداع کرده مراجعت کردند قبل از اختتام تاریخ اردشیر لازم دانستیم واقعه ذیل راکه مایه افتخار اوست بنگاریم درسنه ۳۵۷٤ از خلقت عالم مطابق سنه ٤۳۰ که تاعون در بیشتر نقاط عالم شایع بود درایرانهم شدت داشت درابتدا که مرض بروز کرد اردشیرکه اوازه اشتهار بقراط را شنیده بود محض رعایت احوال رعیت خود باو فرمود نوشتند که بایران بیاید ومرضی را معالجت نماید ضمنا باو نویدها داده وعده کرد که اورا در رتبه نظیر بزرگان ایران سازد حب مال‌وجلال برکینه دیرینه که یونانیان ازایرانیان در قلب داشتند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره‌خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره(٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ‌هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی۲۸ شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغذ باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۳۰ نیسان ۱۲۹۳ و ۱۲ مهٔ ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

(سیاسیات)

ترجمهٔ کاغذی است اورد دربی وزیر امور خارجهٔ انکلیس در یکم ماه مهٔ فرنکی ۱۸۷۷ مطابق ۱٦ ربیع الثانی ۱۲۹٤ به لورد لوفقوس ایلچی انکلیس مقیم پتربورغ نوشته است .

بعد العنوان

پرنس غورچاقوف در ۷ نیسان رومی و ۱۹ اوریل فرنکی تحریرات عمومیه نوشته ودرآن بیان کرده بود که ایمپراتور روس امر کرده است که قشون خود از حدود دولت عثمانی بکذرد صورت آن تحریرات را درتلوکاغذ خودم مورخهٔ ۳۱ ماه کذشته بآن جناب فرستاده بودم . حکومت علیا حضرت ملکهٔ انکلستان آن کاغذ پرنس غورچاقوف را بکمال تأسف قبول کرد. مطالعات وملاحظاتی که پرنس غورچاقوف در خصوص برائت ذمت دولت روس ازجهة قراری که داده اند بمیان آورده است حکومت انکلستان آنها را تصدیق نتواند کرد .

پروتوکولی که باصرار حکومت روس حکومت انکلستان امضا کرد در آن پروتوکول از سلطنت سنیهٔ عثمانیه برای اصلاح ادارهٔ داخلیهٔ خود تامینات تازهٔ خواسته نشده . و بملاحظهٔ اینکه دولت روس بیك حالی آورده شود که مقتدر باشد براینکه بتنهایی حرکتی پیش نکیرد اشتراك علاقة دولتها در احوال عیسویان ممالك عثمانیه تایید و همراهی در ایناب شده بود . وعلاوه برین دولتها بیان کرده بودند که در اطوار اجراءآت وعده‌هایی که از جانب دولت عثمانیه شده است قظارت خواهند نمود . واکر چنانچه این بار نیز امید ومقصود حاصل نشود تدبیرهایی را که مناسب دانند بطوریکه سعادت حال ونیك بختئ عیسویان و صلح عمومی را امنیت بخش کردد مشترکا مذاکره نموده باشند که این حق را دولتها بخودشان مخصوص داشته بودند .

در خصوص این بیاناتی که مصدق و بیان کنندهٔ نیات و مقاصد دولتها بود از بابعالی مطالبهٔ موافقتی هم نشده بود .

بابعالی آن اظهارات را بمعنی تجاوز برحقوق حکمرانی و استقلال خود دانسته و این مطلب را پروتست نمود اکرچه این پروتست را حکومت انکلیس بنظر افسوس منظور کرد لکن دولت عثمانیه با اینکه پروتوکول وارد نمود نیت خودرا که اصلا در خصوص اجرای اصلاحات داشت بار دیکر تایید کرد .

بنابرین حکومت انکلستان تصدیق نتواند کرد که جواب بابعالی به پروتوکول بکلی امیدواری این را برداشت که دولت عثمانیه آرزوها و نصایح اوروپ را قبول خواهد کرد و درباب اجرای اصلاحات مطلوبه تامینات خواهد داد این یکی سهل است حکومت انکلستان این را نیز اذعان نتواند کرد که جواب مذکور بابعالی این احتمال را برداشت که دیکر باقره طاغ صلح خواهد شد و یا آنکه درخصوص پس کشیدن اردوهای جنك قراری داده خواهد کردید .

حکومت انکلستان اصرار میکند در اعتقاد خود باینکه بواسطهٔ تحمل و اعتدال طرفین می توانند به نتائج مبحوث عنها برسند . ولی پرنس غورچاقوف را چنانکه بیان میکند اعتقاد این شده است که همهٔ راهها برای صلح و مسالمت جویی بسته‌شده وآنچه دولتها بمساعیٔ مشترکهٔ خودشان نتوانستند بابعالی را باستحصال آن راضی وقانع کند ایمپراتور روس قرار داده است که بطورجبر وزورآوری اقدام بتحصیل آن نماید و این اقدام ایمپراتور مشارالیها راموافق حسیات و منافع اوروپ معدود داشته است . دولت انکلیس بخیالات و اعتقادات مذکوره شراکت نتواند نمود . حکومت انکلستان خودداری نمود بود در بیان اینکه بودن قشون روس درنزدیکی سرحدات باعث تهدید امنیت حال دولت عثمانیه است و پس کشیدن عسکر او بدرجهٔ محالی رسیده است و همچنین این قشون کشیٔ روس باعث اندیشه و تهور درمیان عموم مسلمانان شده و این یکی ظاهر است که مانع آسایش مملکت و اجرای اصلاحات داخلیه میباشد .

حکومت انکلستان این اعتقادرا نتواند کرد که بواسطهٔ داخل شدن قشون روس بممالك عثمانیه اشکالات کمتر و یا آنکه اوضاع عیسویان در اطراف ممالك عثمانیه اصلاح خواهد شد . ولی قراری که حکومت روس داده وحرکتی که میکند زیادنا ملایم و پارهٔ ملاحظات عمده راشامل میباشد . این حرکت دولت روس منافی باعهدنامه ایست که در ۳۰ ماه مارس ۱۸۵٦ میلادی منعقد شده متضمن مرعی داشتن دولت روس ودیکر دولتهای امضا کننده است تمامیت ملکیه و استقلال دولت عثمانیه را

متعاقب کونفرانسی که در سال ۱۸۷۱ درلندن منعقد کردید این احکام معاهده بافقرات دیکر آن باردیکر تصدیق کرده شد و مأمور

مرخص روس باتفاق مرخصان دیگر یك بیانامه امضا کرده و در آن بیان‌نامه نیز واسطه یك مقاولهٔ دوستانه مفید و مصدق شده بود که درضمن تاکید یك قاعدهٔ اصلیهٔ از حقوق ملل مادامیکه موافقت دولتها منضم نکردد هیچ دولتی از زیر احکام یك معاهدهٔ بیرون نتواند رفت و همچنین یك عهدنامهٔ را نیز جرح و تعدیل نتواند نمود .

چون امپراتور روس بر ضد دولت عثمانیه بر خواسته و دیگر مشاوره با دولتهای متفق نکرده کار خود را بلاح حوالت ساخت و از آن اتفاقی که درمیان اوروپ تا حال نگاهداری شده بود دوری جسته و بر خلاف قاعده و عهدی که خود آنرا رسما قبول و تصدیق کرده است رفتار کرد لهذا نتائج این حرکت را کشف و معلوم کردن ممکن نیست .

حکومت انکلستان در ین خصوص می‌خواست از هر کونه بیان مطالعهٔ اجتناب نماید و سخنی نکوید لکن مادامیکه پرنس غورچاقوف در کاغذی که خطاب بعموم دولتهای اوروپ کرده ونوشته است ادعامی کند که روس موافق منافع انکلستان و دیکر دولتهای اوروپ حرکت کرده است دیکر دولت انکلیس نیز لازم دانست که رسما و اشکارا بیان نماید که این قرار وحرکت روس رانه تصدیق و تحسین تواند کرد و نه یاری و همراهی تواند نمود .

امضا

(در بی)

ترجمهٔ تحریرات عمومیه پرنس غورچاقوف را در نسخهای پیش نوشته بودیم و ترجمهٔ این کاغذ را هم که لورد در بی جوابا نوشته است در اینجا آوردیم اکر قدری دقت بشود بسیار محققانه ومتین نوشته واکر وزن شود تفاوت بسیاری درمیان این دو کاغذ که زبان دو دولت بزرك و میزان معاملات انها است آشکار خواهد کردید . اعتقاد میتوان کرد که دولتهای دیکر بعدازاین کاغذ (لورد در بی) سکوت نکرده اقلا مطابق این مضمونها جوابهایی که لازم است در مقام تحریرات (پرنس غورچاقوف) خواهند نوشت بعلت اینکه کاغذ پرنس مومی الیه واقعا این اقدام کردن دولت روس بجنك جویی را چنان وانمود می کند که موافق مقاصد و منافع فرنکستان است وحال آنکه دولتهای فرنکستان اجرای مقصود خودشان را اکر می خواستند کویا محتاج بجنك هم نمیشد و لازم نبود خودشان سکوت کنند و دولت روس بوکالت بقوهٔ جنك وستیز مقصود آنان را و یا خود منافعشان را تحصیل و محافظت نماید . لهذا دولتها باقتضای شان و حفظ حقوق خودشان و برای بیان اینکه نقض عهود و خلاف امضای خودشان را راضی نیستند و این اقدام کردن دولت روس بتنهایی بجنك (بی آنکه روز آخر سخنی بدولتها بکوید ومشاورهٔ کند و باحکام عهود و انسانیت موافق بداند که بنام اخبار جنك تکلیف توسط آخری را اقلا بمیان بیاورد نه موافق نیات ایشان است ونه خشنود از وقوع جنك واحداث فتنها وانقلابات واحتمال ایراث اختلال در ارکان آسایش عمومی هستند ، تحریرات پرنس غورچاقوف را بی جواب نخواهند کذاشت . این است که ازچند روز بایهٔ طرف علامات توقف وسکونت در اردوکاههای روس دیده میشود . وموافق خبرهایی که رسیده است قشون روس که در بایزید داخل شده بود بیرون رفته واز آنسامان واز سمت قارص هم کنار کشیده اند اکرچه این آرامی وحال سکون وعقب نشستن اختیاری که بسیار منافع با آنکونه اعلان حرب ناکهان وامر بتجاوز قشون روس بحدود عثمانیه بود بچند چیز حمل تواند شد ومیشود که یا ازراه احتیاط یا حیلهٔ حربیه بوده باشد لکن دراینکه درمیان دولت انکلیس و بعض دولتهای دیکر درین مسئله مخابرات دیپلوماتیکی هست و حرکات جنکجویانه مستبدانه روس را بنظر دیکر می بینند سخنی نیست . واز طرف دیکر هم حکومت انکلستان باآشکاری مستعد داخل شدن درمیدان جنك کردیده و باوجود بی طرفی که اعلان نمود محافظت منافع خودرا ملحوظ وحرکات خودرا آزاد داشته است .

بنابرین بهمانطوری که درنسخهای پیش اشعار کرده ایم مسئولیت این جنك را بعهده کرفتن کار بسیار سنکین است وکم کم آثار مطالعات ما که در بی حق بودن این اعلان حرب کفته بودیم ظاهر می شود ولی ازنیهٔ راه برکشتن برای دولت روس ناکوار تراست از اینکه از روز اول صرف نظر از کار بکند حال حقیقة کشف وتحقیق نتائج این کار بطوریکه درکاغذ لورد در بی بیان شده است از حالا ممکن نخواهد بود (تاحق وعدالت چه کند)

﴿ داخلیه ﴾

بجناب دولتمآب اسماعیل پاشا والی ولایت ارضروم یك قطعه نشان عالی عثمانی از درجهٔ نخستین اعطا کردیده است .

بسعادتمآب محمد علی پاشا کوماندان افواج عساکر معاونهٔ چورك صورتبهٔ رفیعهٔ میرمیرانی . و بعزتمآب عثمان بیك برادر پاشای مومی الیه رتبهٔ میرالامرایی توجیه فرموده شده است .

لوانت هرالد مینویسد خبرهایی که از هوجه بیك میرسد و اخباری از طرف اناطولی درمیان مردم شایع شده باعث تشویش مردم کردیده است . حال انکه واضح است خبرهای هوجه بیك از اختراعات و نشریات رسمیه روسها باید باشد و این یکی هم باعث اندیشه و خیالی نتواند بود . شایعه‌هایی که از سمت اناطولی هست اکر صحیح هم بوده باشد معلوم است که اهمیت وعمده کی نتواند داشت . بعلت اینکه قوهٔ تدافعیهٔ یك مملکتی از هر سمت و موقعی که مناسب میداند وبطوریکه مقتضی میشود بکار برده میشود . فرضا بطوریکه میکویند هرکاه روسها بایزید هم داخل شده باشند این معنی دلیل مغلوبیت عثمانیان نتواند بود زیرا که در آن طرف جنکی واقع نشده . و باقتضای فن حرب یا بایزید بزحمت محافظت و نکاهداری آنجا نمی ارزد . و یا انکه آنجا طوری است که قابل محافظت نیست و بدین ملاحظات تسلط روس با آنجا از کارهای طبیعی میباشد . مأمورین حکومت بایزید روز دو شنبهٔ کذشته آنجا را ترك کرده بوان رفته اند .

(نیز لوانت مینویسد)

از طرف طونه خبر تازهٔ نرسیده است چون همه روزه ظهور جنکی از سمت روسیجق ملحوظ است لهذا خیلی تدارك جنك در آنجا دیده می شود . اینکه میکویند از قلفات بودین توپ انداخته میشود بقاعده این خبرهم اصل ندارد بعلت اینکه هنوز رسما تصدیق نشده است که روسها قلفات را ضبط کرده باشند .

(فاردو بوسفور) مینویسد

از اردوگاه اناطولی عجالة خبر عمده بباب والای سرعسکری نرسیده است ولی آنچه از تلگراف آخری احمد مختار پاشا فهمیده میشود این است که اگرچه روسها میخواهند درمیدان جنك بشود ولکن جناب پاشای مشارالیه محافظت کردنه را که درمیان ارضروم وقارص واقع است وعمده ترین مواقع حربیه است راجح دانسته وحال مدافعه را مناسبتر دیده اند .

استحکامات وباستیانهایی که در کردنهٔ مذکور ساخته شده است برای دشمن اشکالاتی احداث میکند که حل ورفع آن ممکن نیست . بعلت انکه راهی را که از انجا بارضروم میرود مسدود داشته است . وچون (پلان) ونقشهٔ که روسها برای کشیدن عساکر شاهانه بمیدان جنك دارند ومیخواهند در خارج خط مدافعه هنکامهٔ جدال برپاشود بلا ثمر وبی فائده خواهد ماند . لهذا برای انها دو راه باقی میماند یکی اینکه قلعه‌های مستحکم را محاصره کرده وبنشینند تا وقتی که از نایابی آذوقه بتنك آمده تسلیم شوند . دوم انکه از یکطرف قلعه را محاصره نموده وازطرف دیکر بسمت ارضروم یورش ببرند .

ولی بجهة اینکه در قلعه‌ها آذوقه زیاد هست شق اول محتاج یك مدت طولانی خواهد بود وقسم دوم یعنی جنك بزرك کردن هم برای روسها خیلی مشکل است . وبر فرض اینکه این شق ثانی را اختیار کنند در آنصورت علاوه بر اردوی قفقاز که الان دارند یك قوت جسیمه فوق العاده را لازم خواهند داشت .

بدین ملاحظات چون روسها برای محاصرهٔ قارص واز طرف دیکر بجهة جنك کردن بابهادر ان عثمانی که در کردنهای کوهستانها هستند محتاج مدد بسیاری میباشند لهذا وقوع جنك بزرکی را درین نزدیکها از آن طرف احتمال نمیرود .

کاغذ کهلورد درپی درجواب تحریرات عمومیه غورچاقوف نوشته است بنظر اعلاحضرت اقدس سلطانی رسیده واز مال وسبك بیان آن محفوظیت سنیه حاصل شده است ومحض ابراز این خوشوقتی ومحظوظیت شاهانه مقرر فرموده شده است مراتب ازجانب بابعالی بدربار انکلستان بیان شده وبواسطه (باش کاتب) منشئ اول حضور همایون هم بسفارت انکلستان دراینجا اظهار امتنان وخوشوقتی فرموده اند .

در سمت طونه روسها در ابرائیل و برکوی بدون اهمال جمع می شوند . از قراریکه معلوم میشود کذشته ازاینکه راههای مملکتین مغشوش است وقشون روس حرکت نمی توانند بکنند پاره سببهای پولیتیکی هم باعث تأخیر حرکات عسکریهٔ روس است از روش کار استنباط می شود که روسها بعد از انکه در سمت اناطولی یکی دو فقره کار را از پیش بردند از سمت روم ایلی نیز خیال هجومی دارند وباعتقاد خودشان همینکه درسمت طونه دریك جنکی غلبه کردند دولتین اوسترپا و انکلیس بمیان کار افتاده بواسطهٔ یك (قونفره) مجلس مذاکرهٔ مخصوصی کار را بانجام خواهند رسانید. چون در اثنای این مداخله هرکاه اردوی روس درسمت اناطولی کاری از پیش نبرده باشد در ان (قونفره) اساس مذاکرات برقرار بودن حال حدود بطور سابق خواهد بود بدین جهت روس بآرزوی خود که در انصفحات دارد نخواهد رسید وتوسیع مملکت ومالکیت باطوم از دستش خواهد رفت .

مامور شدن جناب حیدر افندی بسمت سفارت طهران را بعض روزنامها نوشته اند ولی از قرار تحقیق که در این ماده هست تعیین جناب مومی الیه بسفارت مشارالیها هنوز مقرر نکردیده وعمده جهتش این است که فرستاده شدن ایشان بسمت سفارت کبری و بعد از ین بملاحظهٔ اهمیت مناسبات دولتین علیتین اسلام اقامت دادن ایلچیهای بزرك در هر دو دربار در تحت مذاکره بوده است وتقریر مأموریت جناب حیدر افندی یا کسی دیکر بمت مذکوره وغیر آن بعد ازان خواهد بود که در مادهٔ مذکوره قرار داده شود ودر هر حال امیدواری هست که در این نزدیکی باقتضای وقت قرار لازم در خصوص مذکور داده خواهد شد .

اخبار نویس اختر از آتن مینویسد . که در یازدهم ماه مارس فرنکی معادل یکصد وبیست و پنجهزار تفنك شاسپو از مارسیلیا بلنکرکاه پیره وارد کردید . این تفنکها در وقت لزوم بعسکر ملتی داده خواهد شد و از قرار مذکور یکصد وبیست وپنجهزار تفنك دیکر نیز از امریکا ابتیاع شده ودرین نزدیکیها بیونان خواهد رسید .

روزنامهٔ بصیرت از لوانت هرات نقل میکند که از خبرهای که ایمروز رسید اهمیت حرکات عسکریه که درسمت طونه هست مفهوم میشود ظن واحتمال میرفت که روسها بدو بریجه خواهند آمد این شبهه نزدیك است زائل بشود بعلت اینکه روسها بطوریکه درجنکهای پیش داشتند در بحر سیاه قوتی ندارند ودرصورتیکه بدو بریجه داخل شوند از یکطرف با آتش دونمای همایون وازطرف دیکر بقوت عساکر شاهانه مقابله نتوانند کرد بنابراین روسها خود نمایها که در (رونی) و (ابرائیل) میکردند محض حیله بوده ومقصودشان این است که درین چند روز پروی روسیجق وودین هجوم وتعرض نمایند. بطوریکه ازتلکرافنامهٔ مخصوص لاترکی فهمیده میشود روسها بجهت اصلاح احوال عیسویان مشرقستان بتوی شهر ودن توپ می اندازند وعزم دارند که خانه واملاك انها را ویران وخراب نمایند .

﴿ ترجمهٔ قانون ادارهٔ عرفیه ﴾

(فصل اول)

در بیان احوال است که باعث اعلان ادارهٔ عرفیه میشود .

مادهٔ اولی مواقع حربیه وعسکریه وجاهای دیکر که درتحت ادارهٔ عرفیه آورده می شود مخصوص احوالی میباشد که درحالت جنك وشورش اوضاعی ظاهرشود که پیارهٔ آثار وامارات وقوع اختلالی را در یك جهت ملك به ثبوت برساند . وامنیت داخلیه وخارجیه را مختل سازد .

(فصل دوم)

در بیان صور اجرائیهٔ اعلان ادارهٔ عرفیه است .

مادهٔ دوم اعلان کردن ادارهٔ عرفیه دریك سمتی از جهات ملك ازحقوقی است که منحصر بشخص مقدس اعلیحضرت همایون پادشاهی راجع است که برحسب قرار داد مجلس وکلا واستیذان ایشان اراده خواهند فرمود .

مادهٔ سیم کوماندانهای بزرك عساکر شاهانه درراس حدود ویا در داخلهٔ ممالك محروسه درمواقع حربیه وعسکریه باحکومت محلیه مذاکره

کرده ادارهٔ عرفیه را اعلان توانند کرد . ولی مشروط برانکه مراتب را فورا بپابعالی عرض واستیذان کرده درخصوص تایید قرارداد مذکور ارادهٔ سنیهٔ همایونی را استحصال نمایند .

مادهٔ چهارم دریك جائی که ادارهٔ عرفیه اعلان می شود ازمراتب درظرف مدت کمی بمجلس عمومی اطلاع داده خواهد شد . اگراین اعلان دراوقاتی باشد که زمان تعطیل مجلس عمومی است باز درحین اجتماع وانعقاد مجلس مذکور از وقوع آن آگاهی داده می شود .

مادهٔ پنجم شهر ومحال و بلوك وولایتی که بتحت ادارهٔ عرفیه آورده می شود . مواقعی را که حدود آنهارا تشکیل وتعیین میکند باید اسامی آنها دراعلان مخصوص ادارهٔ عرفیه تعداد وقلمداد کرده شود .

(فصل سیم)

معاملاتی که درمحلهای مذکور که بتحت اداره آورده می‌شود بعمل آورده خواهد شد .

مادهٔ ششم پس ازانکه ادارهٔ عرفیه درجایی اعلان شد احکام مواد وفصولی که از قانون اساسی ودیگر قوانین ونظامات ملکیه مخالف این قانون ادارهٔ عرفیه است مادامیکه حکم آن باقی است موقتا تعطیل میشود .

مادهٔ هفتم وظائف وتکالیفی که برای آسایش وضابطهٔ مملکت حکومت ملکیه حائز ودارای آن است بحکومت عسکریه منتقل میشود .

مادهٔ هشتم کسانیکه اصلا مرتکب جنحه وجنایاتی شوند که امنیت مملکت را اخلال کنند وآنهایی که مدخلیت درآن وقوعات داشته باشند ازهرصنف ودرجه واعتباری که بوده باشند درحضور دیوان حرب محاکمه خواهند شد .

مادهٔ نهم کسانی که بمامورین حکومت درهنگام اجرای مأموریت خودشان بد رفتاری وسوء قصد نمایند هرگاه این حرکات آنها ازامور واحوالی باشد که ازاسباب اعلان ادارهٔ عرفیه است کذلك حکم آنها بدیوان حرب راجع میباشد .

مادهٔ دهم حکومت عسکریه ماذون ومرخص است براینکه (اولا) اقامتگاه کسانکیرا که لازم بداند جستجو وتحری نماید (ثانیا) آنهایی را که شبهه درحق آنها میرود ویا انکه سابقه دار باشند و کسانیکه محل اقامتگاه آنها در خارج از محل ادارهٔ عرفیه است آنها را نفی واخراج بلد نماید (ثالثا) اسلحه وجبه خانهٔ اهالی را جمع وضبط کند (رابعا) روز نامهایرا که مطالب ونشریات آنها موجب تخدیش اذهان می شود فورا تعطیل سازد و همهٔ اینکونه جمعیتها را ممنوع بدارد .

مادهٔ یازدهم هرگاه بموجب قرار داد و استیذان مجلس وکلا ارادهٔ سنیهٔ اعلیحضرت پادشاهی شرف تعلق یابد که در احوال مندرجه در مادههای هشتم ونهم ودهم بعض وظائف واستحقاقاتی که حکومت محلیه دارد کما فی السابق درعهدهٔ ایشان باقی باشد وحکومت محلیه اجرا نماید .

ماده دوازدهم کارهایی را که متعلق بجنحه وجنایت عادیه ومتعارفی است باز درمحاکم عادیه رسیده کی می شود .

مادهٔ سیزدهم درخصوص جنحه وجنایتهای عادی که منع وزجر آنها مدار سلامت عمومیه تواند شد وتعلق بجنحه و جنایاتی که مستقیما بدیوان حرب داشته وبانجا حواله می شود باز دیوان حرب برسیده کی وحکم آن استحقاق خواهد داشت .

مادهٔ چهاردهم چون دیوان حرب بصور انحصار قائم مقام محاکم جزائیهٔ انجایی است که ادارهٔ عرفیه در آن محل کذاشته شده است لهذا حق نخواهد داشت که مداخله بکند بکاری که در یك محکمهٔ بیرون از ادارهٔ عرفیه رسیده کی شده ویا خواهد شد ودرداخل صلاحیت محاکم عادیهٔ آن محل باشد و هم چنین تایك حدی بکارهایی که در محاکم عادیهٔ مواقع ادارهٔ عرفیه رسیده کی شده است مداخله نتواند کرد .

مادهٔ پانزدهم جنحه وجنایاتی که در ماده هشتم این قانون معین شده است هرگاه قبل از اعلان ادارهٔ عرفیه بظهور رسیده ولی هنوز صاحبان آنها محاکمه ومحکوم نشده باشند محاکمهٔ انها بدیوان حرب عاید خواهد بود .

مادهٔ شانزدهم محاکمهٔ همه جمعیتهای پنهانی اگرچه پیش از اعلان عرفیه هم تسکین شده باشند باز بدیوان حرب راجع میباشد .

مادهٔ هفدهم کسانی که دخیل بودن انها در وقوع احوالی که باعث کذاشته شدن اداره عرفیه کردیده است مدال شود وانها هم از خارج از حدود محل ادارهٔ عرفیه باشند دیوان حرب بمحاکمهٔ انها نیز صلاحیت خواهد داشت .

مادهٔ هجدهم اهالی محلی که بتحت ادارهٔ عرفیه آورده‌شده استازحقوق موادی که بواسطهٔ قانون اساسی و دیکر قوانین و نظامات ملکیه معین و تأمین شده و دران محل بحکم این قانون موقتا تعطیل نشده است بطور مقرر بهره‌مند خواهند بود .

(فصل چهارم)

متعلق بفسخ و ابطال حکم ادارهٔ عرفیه است .

مادهٔ نوزدهم ادارهٔ عرفیه که دریك سمت ملك کذاشته شده است در صورتیکه لزومی برای آن باقی نمانده بموجب قرار داد مجلس وکلا باارادهٔ سنیهٔ فسخ و ابطال خواهد شد .

مادهٔ بیستم کوماندان عساکر شاهانه ادارهٔ عرفیه را که کذاشته شده است خواه در سر حدود و خواه درداخل ممالك محروسه فسخ وابطال تواند کرده‌مشروط براینکه فورا مراتب را از بابعالی استیذان کرده ارادهٔ سنیه استحصال کرده شود .

مادهٔ بیست ویکم از جهت فسخ وابطال ادارهٔ عرفیه فورا بمجلس عمومی اطلاع داده می شود واکر این فقره در وقتی باشد که زمان تعطیل مجلس بوده باشد پس از اجتماع وانعقاد مجلس مراتب بانجا بیان خواهد شد .

مادهٔ بیست دویم پس از انکه اداره‌عرفیه ابطال شد حکومت عسکریه از جستجو کردن و کرفتن اصحاب جنحه وجنایاتی که در عهده داشت دست کشیده ومحاکم عادیه بصلاحیت تامه بکارهای مذکور مباشرت ورسیده کی خواهد نمود بشرط اینکه ضابط و صاحب منصبی که در دیوان حرب بصفت مدعی عمومی هنوز باجرای وظیفه خود بوده است درمحاکمات مذکوره که از محاکم عادیه رسیده کی خواهد شد حضور داشته باشد .

۱۶ ربیع الاخر ۱۲۹۴

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

بکرش ۲۲ ربیع الثانی

کراندوك نیقولا بابرائیل آمده آنجارا دیده ورسیده‌کی کرد روسها سمت (رونی) واسماعیل را استحکام میدهند .

پاریس ایضا

روزنامهٔ رسمی یك بیان‌نامه حکومت‌را منتشر کرد درآن بیان‌نامه مینویسد که دولت فرانسه دراین جنك بکلی بی‌طرف خواهد ماند .

لندن ایضا

جوابنامهٔ که دولت انکلیس بتحریرات عمومیه وزیر امور خارجیه روس نوشته است بیان میکند که حرکت روس باعتقادات ومنافع فرنکستان واحکام معاهدهٔ عمومیه سال ۱۸۷۱ میلادی موافق‌نیست وایمپراطور روس چون‌دست بسلاح برد ازدولتهای فرنکستان سوا شده ومعلوم کردن نتیجه این کار ازحالا ممکن نتواند بود .

وین ایضا

کونت اندراسی بمجارستان رفت کونت زیچئ سفیر اوستریا و پرنس دوروس سفیر آلمان این هفته بعزم اسلامبول ازاینجا حرکت خواهند کرد .

بکرش ایضا

عثمانلوها شهر (بکت) راکه در افلاق است بتوپ بستند وچند ساعت کوبیدند کراندوك نیکولارا در اینجا انتظار کشیده می شود .

لندن ۲۳

مسیو غلادستون ازمجلس مبعوثان اعتقادات واغراض خودرا که درضد دولت عثمانیه داشت بیان‌کرد مسیو (کروش) وزیر داخلیه درنطق که درجواب آن ایراد نمود اظهار کرد که دولت روس بجهت اینکه اتحاد اوروپ را بهم زد ومختل نمود متهم است دولت انکلیس سعی خواهد کرد که جنك درجایی که هست محدود بماند اگر ایمپراطور روس اسلامبول را نترساند دراوروپ بجز ازجنك حاضر جنك دیگری نخواهد شد این مذاکرات امروز نیز درمیان خواهد بود .

برلین ایضا

روزنامهٔ رسمی مینویسد که چون قونسل روس مقیم مصر نیز ازکارهای خودشان دست کشید لهذا تبعهٔ روس بعهدهٔ قونسل المان حواله نموده شد .

آتن ایضا

دیروزشاکردان مکتب درخصوص جنکجوئی خود نمایی کردند ونزد مسیو دلیورکی رئیس الوزرا رفتند ولی مومی‌الیه آنها را بحمیت ودور اندیشی نصیحت‌وسپارش کرد دیگر حادثهٔ واقع نکردیده .

لندن ایضا

(مسیو سولیوان) درپارلمنت گفته است اگرچه هیئت وکلا بیان کردند که اگر هجومی بمصر بشود نگاهداری خواهد شد لکن هرگاه روسها باسکندریه هجوم آورشوند آیادولت انکلیس برضد دولت روس دست بسلاح خواهد بردیانه ؟ پس ازآن بازمومی‌الیه گفته است اگر دولت انکلیس بابعالی که عمده ترین لنکرگاههای ایشان محافظت خواهد کرد آیا این حرکت درخارج ازقاعدهٔ بیطرفی نخواهد شد ؟

(سراستافورت نوتقوت) بملاحظهٔ اینکه از این سؤال سابقا خبر نداشته است نخواسته است جواب بدهد ولی (سولیوان) اظهارکرد که این سوال خودمرا روز دوشنبه مکرر خواهم داشت .

لندن ۱۴ ربیع الثانی

جنرال سمون برای قشون انکلیس که دروقت لزوم بمیدان جنك فرستاده خواهد شد کوماندان شد . مجلس مبعوثان از روز پنجشنبه درخصوص تکلیفی که مسیو غلادستون کرده است آغاز بگفت وشنود مطلب خواهند نمود .

پشته ۲۳

مبعوثان مجارستان باتفاق آرا قرار دادند که یك سپاس نامه باعلاحضرت پادشاهی تقدیم نمایند دیروز شامی یك شنلك وجشن بزرکی شد بقدر هشتاد هزار نفوس درحالتیکه زیاده از دویست مشعل روشن کرده بودند کوچهارا کشتند ونطقها کفتند و بنام سلامتی ودوام ایام دونت واجلال اعلاحضرت شوکت پناه ﴿ عبدالحمید خان ﴾ ثانی و یکانکی عثمانیان ومجارها رسم تمجیدات بعمل آوردند .

وین ۲۴ ایضا

کاغذی که لورد در بی درجواب تحریرات عمومیهٔ پرنس غورچاقوف نوشته است درفرنکستان خیلی تاثیر کرد از قراریکه معلوم می‌شود کاغذ مذکور بخیالات فرنکستان مقابله کرده وتغییر در پولیتیك اوروپ حاصل نموده است . روزنامهای نیم رسمی مینویسند دولت اوستریا ومجارستان قرار داده است که درخصوص منع ظهور انقلابات درمشرقستان اقدام نماید .

پتربورغ ایضا

کاغذ لورد در بی درروسیه باعث تاثیر بی اندازه شد پرنس غورچاقوف بکاغذ مذکور لورد دربی جواب نخواهد نوشت .

پتربورغ ایضا

درصربستان هیجان بزرکی هست بعض کروه اشرار بطوریکه موجب غائله واغتشاش تواند شد متشکل میشوند .

آتنه ۲۵ ایضا

بیست نفرکه درباب القای شورش وفساد آنها در ممالك عثمانیه شبهه میرفت ازجانب حکومت یونانیه کرفتار شده محبوس کردیدند . روزنامهای آتن فرقه‌ها وجمعیت هائیرا که در یونانستان هستند اندرز میکنند باینکه دراغور منافع وطن اتحاد کنند .

(تلکرافنامهایی است که بکازت لانرکی نوشته شده است) .

درنزدیکی ابرائیل روسها جمعیت بسیار فراهم داشته پیش جنك آنها به (یرکوی) رسید وحال آنجا را محکم میکنند . سردار اکرم یك قوت بزرکی درحرکت وفاعیه میباشند . دیروز شامی روسها باده صندال بقراولهای عثمانی که در(پوت باشی) هستند متعرض شدند . ولی چون بشدت باآنها مقابله کرده شد روسها فرار نمودند . امروز صبحی واپور (قلیج علی) نام ازجلو یرکوی

میگذشت ازجانب قشون مملکتین کلوله‌های زیاد بسمت واپور مذکور انداخته شد ٠

ودین ایضا

درمیان ودین وقلفات دیروز توپها انداخته شدیدجنك توپخانه هشت ساعت کشید استحکامات دشمن که درقلفات می‌ساختند تخریب شدازتوپهایی که دشمن میانداخت در ودین یکنفر زن وفات کرده ودومرد زخمدار شد ٠

ودین ایضا

روسها که درقلفات باستیانها درست میکردند از قلعه‌های باش آغا تاتار آغاسی وتوپخانه بجهة منع دشمن بعملیات محلیه‌تیراندازی‌شد ٠ دولتماب عثمان پاشا باتفاق هیئت ارکان حرب قلعهٔ باش آغا را مرکز کوماندان ساختند ٠ درمقابل تعرضی که ازقلعه‌های مامیشد روسها شهر ودین‌را بتوپ بستند کلوله‌های توپهای آنها بمحله‌های مسلمانان وعیسویان رسید ٠ و پس از یك جنك سخت توپ روسها عملیات بطاریهٔ هفتم را ترك نموده خودشانرابسمتی که توپ ودین آنهارا نمیگرفت کشیدند ٠ اهالی جسور وقوی دل هستند وهر گونه جان فشانیرا آماده هستند ٠

پترپورغ ۲٤ ربیع الثانی

ایمپراتور دیروز شامی وارد پترپورغ شدند وازجانب اهالی بطور خوبی پذیرایی شد کوچها شهر آیین شده بود ٠

وین ایضا

پرنس راس که از جانب دولت المان برای سفارت اسلامبول معین شد است امروز بوین رسید چون کونت اندراسی اینجانبود مسیو (برایسکی) رئیس شعبهٔ وزارت داخلیه اورا پذیرایی نمود سفیر مشارالیه روز جمعه بسمت اسلامبول عازم است دور نیست ایلچی مشارالیه درتریست بکونت زیچی ایلچی دولت اوسترپا برسد ٠

تلکرافنامه ایست که در ۲۱ ربیع الثانی از ولایت حلب بنظارت جلیلهٔ خارجیه نوشته شده است ٠

امروز درجمعیت عمومیهٔ که مرکب ازعلماء کرام ورؤسای روحانیه ووجوه وبزرگان مملکت بود قرارداده شد که در باب تدارك دو هزار سوار داو طلب با اسب وملزومات تدارك انها ازجانب صاحبان حمیت تدابیر لازمه بکار برده شود ٠

لندن ۲۵ ربیع الثانی

دونمای انکلیس که در بحر مانش بود بمالطه خواهد رفت موافق تلکرافنامه که بکازت تایمس از واشنغتون رسیده است ایلچی سلطنت سنیهٔ عثمانیه که درامریکا است بجهت بودن کشتیهای روس درلنکرگاه نیورق پروتستو کرده است برای قشونی که درهنکام لزوم بجنك فرستاده خواهد شد جنرال سیمونس بکوماندانی معین شده است روز پنجشنبه اعتراضات غلادستون درمجلس مبعوثان مذاکره خواهد شد٠

تلکرافنامه از وندیك

فی ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۹٤

شب جمعهٔ گذشته درپشته (مقر حکومت مجارستان است) ازجانب مجلس ماتی مهمانی بزرگی داده شد فردای آنشب مکتب ومطبعه‌هارا گشت وتماشا کردیم در دیوارهای آنها لوحه‌ها آویخته شده ودرآنها مضمون این عبارت نوشته شده‌بود (زند بادمتعلین) درساعت هفت بفابریکها رفتیم قراولان نظامی که درآنجا بودند بسلام ایستادند به بالای قراول‌خانه بیرقهای عثمانی نصب کردند بارسیم بتماشا خانهٔ ملتی مارا دعوت نمودند بعد از تماشا خانه بمهمانخانهٔ اوروپ رفتیم جلو مهمانخانه بقدرسه مقابل (آت میدانی) وسعت دارد درین میدان‌زیاده از سی هزار جمعیت پرشده بود ٠ آنشب از تیپ اطفائی بقدر هزار نفر مشعلها افرآخته ویکان یکان ازجلو مهمانخانه گذشتندما بایوان مهمانخانه پرون آمدیم رئیش شصتها و رئیش دویم نطقها ایراد کردند خواجه محمد افندی نیز در مقام تشکر نطق کفتیم در روی نهر طونه فشنکها برهوا میکنند و درمیان اهالی مهتابهای سبز و سرخ بود دیروز از (پشه) بیرون آمدیم اهالی (قولا) (وقامدیا) خواهش کردند که بجهت یك مهمانی که می خواستند بدهند شب را درآنجا بمانیم دیروز ازآنجا حرکت کرده وامروز در ساعت شش بوندیك رسیدم روز پنجشنبه از آنجا روباسلامبول حرکت خواهیم کرد امضا

شیخ سلیمان

وندیك ۲۷ نیسان

ایمروز ازوندیك به برندیزی میرویم

شیخ سلیمان

موافق تلکراف‌نامه والیکری طونه مورخ ۲٦ ربیع‌الثانی که بمقام عالی صدارت عظما نوشته اند روزمذکور روسها سه عراده توپ بمیان سپری که در مقابل (طوتره قان) ساخته بودند گذاشته وشروع بشلك کرده اند وازاین طرف بمقابله پرداخته شده واز جانب کوماندانی تبلیغات لازمه بکوماندانی بحریه نیز بعمل آورده شده است ٠

بعد از این تلکرافنامه روزنامهٔ (وقت) دیروز تلکرافنامهای مخصوص خودرا بقرار ذیل منتشر نمود از روسجق در ۲۸ نیسان رومی مینویسند که دشمن باولطاینیچ سه توپ آورده وشروع بکله انداختن به طوتره قان کرد از اینطرف هم مقابله‌شده از ساعت نه جنك مذکور سرکرفته‌است چون دشمن درسمت‌مقابل‌روسجق استحکامات می‌سازددور نیست در اینجا نیز جنك بشود در ۲۹ نیسان که دیروز است می نویسند که جنك طوتره قان دیروز بطوری که مایهٔ یاس دشمن توانستی بشود در ساعت دوازده تعطیل شد درغامبوط شوکت نمایك نفر شهید و یك زخمدار وسه زخمدار هم از هالی هست از کلولهای دشمن به تلکرافخانهٔ طوتره قان برخورده و یك سمت آنجا را خراب کرده و عمارت حکومت هم آتش کرفت ولی خاموش نمودند امروز یاامشب استحکامات طرف مقابل را بتوب خواهند بست٠

کازت لا ترکی تلکرافنامهای ذیل را مینویسد

روسجق ۲٦ ربیع الثانی

امروز درمیان طوتره‌قان و اولتاینجه قدری توب انداخته شد ولی نتیجهٔ کار معلوم نیست ٠ وقوع یك جنك توپ رادرمیان‌روسجق و یرکوی انتظار کشیده می شود ٠

اشرف پاشا کوماندان روسجق وارد شدند احمد ایوب پاشا بشمنی غزیمت کرد٠

لندن۲٦ ایضا صبحی

شه فروند کشتی زرهدار دیکر بدونمای

انکلیس که در بحر مانش بود علاوه شده مأمور شد که برای حرکت در ۲۸ مهٔ که پانزدهم جمادی الأولی است درلنکرگاه دو تپورت حاضر و آماده باشند در ترسانه (ووایچ) فوق العاده کار میکنند

لندن نیز شامی

مسیو بورق مستشار وزارت خارجیه انکلستان در اطاق مبعوثان گفته است که (حکومت انکلستان درخصوص فرستادن قوهٔ بحریه بسمت طونه هیچ تدبیر پیش نگرفته است) چون اینکونه تدبیر بچند وجه تفسیر تواند شد لهذا نتیجه آن مقبول نتواند بود . دولت انکلیس مکمل نبودن ابلوقهٔ سواحل روس در بحر سیاه بابعالی تبلیغاتی نکرده تنها در خصوص تردد کشتیهای دولتهای بی طرف بلنکرگاههای مذکور مهلت تازهٔ ازبابعالی خواسته است .

(توجیهات)

جناب شوکت پاشای فرانق که پیشتر درسمت طونه بودند چند روز پیش بدرسعادت آمده وبسمت ارضروم مأمور شده بودند دیروز عازم طربزان شده اند .

جناب حالت پاشا که بریاست کومسیون استحکامات در حوالی ادرنه مأمور شده اند پریروز باقطار راه آهن صبحی بسمت قلبه عزیمت نموده اند .

جناب قاسم پاشا وزیر امور بحریه مصر سه روز پیش با واپور غربیهٔ مصریه روانهٔ اسکندریه شده اند .

واپورهای فرقتین همایون خداوندکار وسلیمیه باتو بهای کروپ تجهیز شده و تا چند روز دیگر بسمت کرید حرکت خواهند کرد .

درین چند روز یك شعبه دونمای همایون بسمت بحر سفید فرستاده خواهد شد بعهدهٔ عزتمآب حسن بك کابتن واپور زرهدار همایون (حفظ الرحمن) رتبهٔ قائم مقامی توجیه و محول شده است .

جناب دولتمآب نصرت پاشا کوماندان عساکر معاونه بجمه ولایات ممالك محروسه تلکرافنامها نوشته اند معاونه از هرسمت بکمال سرعت آمده داخل اردوی همایون کردیدند و خودشان هم در این روزها باردوکاه عزیمت خواهند نمود .

لاتری مینویسد . دیروز نوشته بودیم عساکر روس که از جهت اناطولی حدود عثمانیه را کذشته بودند برکشته اند خبرهای آخری این سخن را تصدیق کرده و بعض تفصیلات هم معلوم کردید چنانکه روسها مواقع اردهان وقارص وقاغزمان و بایزید را محققا ترك نموده اند وازطرف دیکر شوکت افندی مدیر تلکراف ارضروم بنظارت علیهٔ تلکراف و پوست خبر داده است که بواسطه برکشتن روسها از آن نواحی ومحلات خطوط تلکرافی که درآنجاها بریده شده بود تعمیر شده ودرکار تعمیر شدن میباشد .

(اختر)

این رجعت اختیاری لشکر روس از مواقع مرقومه البته بیك مقصد وعلت عمدهٔ مربوط است که ازحالا کشف وتعیین آن مشکل است وازجمله احتمالات این است که پلان سابق جنك را که داشته است میخواهد تغییر بدهد وکلیهٔ قوت را بسمت روم ایلی بکشد اکرچه بعض احتمالات دیکر هم که نزدیکتر از ین بنظر می آید هم هست .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۷ ربیع الثانی ۲۹ نیسان رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۱۷
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۳	۷۵
لیرای انکلیس		
سوسیته ژنرال	.	۰۰
شرکت عثمانیه قیمت کبیال		۰۰
بانك عثمانی	.	۰۰
زاموای بلیرای عثمانی	.	۳۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۲

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

فایق نیامده جواب داده که نه آرزوئی دردل ونه احتیاج بچیزی دارد وتکلیف رعایت شرایط مراقبت است نسبت بهموطنان خویش ونه بایرانیان که علانیه خودرا خصم یونانیان میخوانند این جواب آتش غضب درحالت اردشیر استیلا داده باهل شهر کوس که مسقط الراس بقراط بود پیغام کرد که اینحکیم را باو تسلیم نمایند تاازاوانتقام بکشد والا آنشهر را بخاك یکسان میکند اهالی شهر واهمه نکرده تمکین ننمودند اردشیر بعد از چهل سال سلطنت بمرد .

(سلطنت زرکزس ثانی)

سلطنت بزرکزس رسید (سنه سه هزار و پانصد وهفتاد ونه از خلقت مطابق چها صد و بیست و پنج قبل ازمیلاد) واوتنها پسری بود که اردشیر از داماسپی زوجه خویش پیدا کرد ازمعشوقه‌های خود هفده اولاد داشت از جمله سقدین واکوس وارزینس بودند مادر سقدین وهم والدهٔ ارزینس ازاهل بابل بودند مادر اولی آلوکون ومادر دومی کوسمارتیدن نام داشت بعلاوهٔ این سه پسر نیز از اندریا نام بابلی دو پسر دیکر داشت که یکی باکاپاوص ویکی پاریزاتیس نام داشت سقدین بمعاونت فارناسیاس نام خواجه یك روز بمنزل زرکزس داخل شده اورا که مست ودرخواب بود بکشت این واقعه چهل و پنج روز بعد از فوت اردشیر روی داد .

(سلطنت سقدین)

سقدین بعد از ارتکاب اینعمل بتخت نشست سنه سه هزار و پانصد وهشتاد ازخلقت مطابق چهار صد و بیست وچهار قبل ازمیلاد) اول کار او قتل باکوراز از خواجهای با وفای اردشیر بود که مدتها کینهٔ اورا درقلب داشت این خواجه مامور شده بود که جسد اردشیر وزوجه اورا که دریك روز مردند ببرد درمقبره سلاطین دفن کند باکوراز بعد ازانجام خدمت بدون اذن بدربارآمد پادشاه بدین مستمسك که جسد پدرش را انکار نموده حکم داد اورا سنك باران کنند ازمرك او لشکریان متاسف شدند و با اینکه سقدین وجه

امپریال	۸۸	۳۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذ	۱۲	۲۵
مجیدیه	۱۰۶	۱۰
یشلك	۱۱۶	۲۰
متالك	۱۱۸	۰۰
پول سیاه	۱۸۰	۰۰
قائمه نو	۱۷۶	۳۰

﴿ اعلانات ﴾

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌اه علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی یاسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف ود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافر خانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده ر مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری ریك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروبانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیرود عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .

در مدراس عالیجناب فضیلت مآب محمد نصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار در حیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقامیرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب، میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می تواند رساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان‌و پنجهزار دینار
طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروب سی فرانك .
جهت بمبئی ودیگر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

زیاد بایشان انعام کرد ازجهة‌قتل زرکزس وخواجه باوبد شدند چونکه نفرت خلق را میدید اطمینان باستحکام سلطنت خود نداشت گمان میبرد که برادرانش قصد قتل او دارند مخصوصا ازاکوس که اردشیراورا حکومت باختر داده بود میترسید حکم باحضار اوداده اکوس پیغام داد که اینك اطاعت امر پادشاه میکنم ولی چونکه میدانست که میخواهد اورا بکشد لهذا حرکت اهمال کرده تدارك اشکر دیده آمد که تخت سلطنت غصب کند اغلب سرکردها باو ملحق شدند واورا تاج شاهی برسرگذاردند اکوس با کمال اهتمام سقدین‌را اطمینان داد و به پیش خود خواند واورا گفت درخاکستر خفه کردند وطرز کشتن باخاکستر این بود که اطاق یاربجی‌را پرازخاکستر میکردند ومقصر را بر روی خاکستر انداخته بتدریج فرومیرفت تا میمرد سلطنت سقدین شش ماه و پانزده روز طول کشید .

(سلطنت دارا معروف بنوتوس
یعنی حرامزاده)

اکوس که بتخت نشست (سنه سه هزار و پانصد وهشتاد و یك بعد از خلقت مطابق چهار صد و بیست وسه قبل از میلاد بود) خود را دارا نام نهاد مورخین یونانی اورابرای اینکه ازسایر سلاطینی که همین‌اسم داشته امتیاز بدهند اورانوتوس خواندند یعنی حرامزاده سلطنت اونوزده سال دوام کرد ارزینس برادر دارا که ازیك پدر ومادر بودند بردارا شورش کرد ارتیفیوس پسر مکابیز بااو موافقت کرد ازجانب دارا ارتازیراس سردار بدفع او مامور شد ارتیفیوس چونکه لشکر یونانی را اجیر داشت در ابتدا دردو جنك غلبه نمود اما ارتازیراس یونانیانرا کمراه کرده درجنك سوم باو فایق آمد ارتیفیوس چونکه دید ارزینس بکمك او نمی آید تسلیم شد بدین شرط که ازتقصیر اودر گذرند پادشاه بسیاست اومایل بود ولی خواهرش پاریزاتیس که نیز زوجه آنپادشاه بود گفت که اگر حالا باودرست رفتارکنی اسباب میشود که ارزینس نیز تسلیم شود وازاتفاق همان طورکه گفته بود شد ارزینس سرتسلیم پیش آورد آنوقت هردورا درخاکستر کشتند دارا بقتل برادر مایل نبودهمان خواهرش پاریزاتیس باپرام ویرا بقتل برادر واداشت چند نفری راهم که درقتل زرکزس شرکت کرده بودند کشتند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره‌خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۳ شهر جمادی‌الاولی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

٤ مایس ۱۲۹۳ و ۱٦ مهٔ ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ خبرهای داخلی ﴾

(شئونات)

شاهزادهٔ ازادهٔ جوان بخت دولت ونجابت مآب حضرت نور الدین افندی برادروالا کهر اعلیحضرت پادشاهی برسم اعانه یکصد عدد قائمهٔ صد غروشی ونه رأس اسب اهدا واحسان فرموده بکومیسیون اعانهٔ حربیه فرستاده شده است .

جناب مستطاب صدراعظم که به ییلاق تشریف برده اند بعلت کثرت مشاغل واشتغال بمهمات امورکه دارند همه روزه نمی توانند در ساحل خانه مشغول دید و بازدید مردم بوده باشند لهذا مقرر فرموده اند که بعد ازاین کسانی که میخواهند جناب معظم ایشانرا ببینند تنها روزهای یکشنبه و پنجشنبه را اول روز تا ساعت سه ونیم یعنی بقدر شش ساعت ازطلوع آفتاب کذشته درساحلخانهٔ ایشان ملاقات نمایند .

مقرر کردیده است که درخارج شهر اسلامبول ازطرف خشکی استحکامات وحصار و برجها ساخته شود واین استحکامات از محاذی (بیوك جکمجه) کرفته تا کنار (قره دکز) بخط هندسی خواهد بود کارکنان دراین حصار واستحکامات را از اهل شهر وحوالی اسلامبول کسانی راکه ازشانزده سال زیادتر واز چهل و پنج کمتر دارند مقرر داشته اند وکسی که خود نتواند برود شصت غروش خواهد داد ازقرار مذکور نفری شش روز شخصا یا بدلا در این خدمت مستخدم خواهد بود تبعهٔ خارجه از این خدمت معاف هستند وبعض معلمین مکاتب وامامهای محلات نیز معاف خواهند بود .

کومپانی راه آهن برحسب خواهش جناب مستطاب صدراعظم قبول کرده است که همه روزه بقدر سه هزار نفر عمله وکارکن را مجانا وبلا اجرت تا (بیوك جکمجه) حمل ونقل نماید .

شعبهٔ بانك عثمانی که درروسنجق بوده است بوارنه نقل مکان کرده است .

ازقرار خبرهائی که از بغداد میرسد ناخوشی طاعون که درآنجاو باکفته میشود کاکان درآنجا بوده ودرظرف هر یك هفته بقدر دویست وهشتاد وچهار نفر وکم وزیاد ازان ناخوشی وفات میکرده است ودر اماره هم که پیشترظهور کرده بود بجز دو نفر هنوز اتفاق نیفتاده است ناخوشی مذکوررا دررشت وکیلان که می نوشتند خبر صحیح نیست ماموری ازجانب ادارهٔ صحیه بجهة تحقیق بانجا فرستاده شده است لکن هنوز جواب آن هم نیامده است چون هواهای عراق حالا کرم است این روزها امید هست ناخوشی مذکور ازان صفحات هم رفع بشود .

سابقا نوشته بودیم که برحسب قرارداد وفتوای مشیخت جلیلهٔ اسلامیه مقرر شده است که نام نامی اعلیحضرت اقدس سلطانی درخطبه‌های ایام جمعه بعنوان جلیل (غازی) یاد کرده شود ولی از قرار یکه درثانی معلوم شد پس ازآنکه مراتب از جانب حضرت سماحت و دولتمآب خیرالله افندی شیخ‌الاسلام بحضورهمایون عرض شده است اعلیحضرت اقدس پادشاهی قبول این عنوان جلیل را بظهور اثار غلبات ومظفریت براعدا تعلیق فرموده اند (خداوند سبحانه اسلام واسلامیان را منصور ومظفر فرماید آمین) .

والیکری طونه بعهدهٔ جناب احمد پاشا از اعضای هیئت اعیان و والیکری طرزان بجناب ابراهیم پاشا که نیز از عضای هیئت اعیان هستند محول کردیده است

بجناب عبدالحمید پاشا متصرف فلبه یکقطعه نشان ذیشان مجیدی از درجهٔ دوم اعطا شده است .

پریروز جناب مستر لایارد ایلچی بزرك دولت فخیمهٔ انکریز از حضور اعلیحضرت پادشاهی شرف اندوز شده اند .

سعادتمآب محمد پاشا (سر یاور) جنرال اجودان اول اعلیحضرت پادشاهی که پیشتر از جانب همایون باردوکاه اناطولی مخصوصا فرستاده شده بود ایفای ماموریت خودرا کرده برای آمدن بدرسعادت بارضروم رسیده بوده است

روز شنبه گذشته دو فوج ازعسا کر ردیفیه با واپور همایون (طایف) بسمت بحر سیاه فرستاده شده است .

سفارت سنیهٔ برلین بعهدهٔ عطوفت مآب سعد الله بك افندی باش کاتب سابق (منشی اول) حضور همایون محول شده است .

بعزتمآب طاهر افندی سر عملدار حضرت رسالت پناهی رتبهٔ صنف ممتازی ثانیه مرحمت شده است .

جناب عارف پاشا که از فریقان کرام بحریه است از روی تلکرافنامهٔ دلاور پاشا بنظارت جلیله بحریه در ۲۷ ماه ربیع الاول بتلکراف خبر ذیل را متاسفا نوشته است .

امروز درحوالی ساعت پنج ازدسته گذشته با واپور (مدحت) نام بماچین رسیدیم وموافق امر تلکرافی که بسوارهٔ سفینهٔ (لطف جلیل) شده بود اونیز پشت سر ما بفاصلهٔ دوساعت بماچین آمده درسمت عقب واپور زرهدار همایون (فتح الاسلام) نام یعنی درسمت پوط باشیٔ وماچین لنکر انداخت کمترین نیز بتلکرافخانه ماچین سری زده ساعتی نگذشت که باز با واپور مدحت بانجا آمدم ودرآن بین که با صندال می خواستم بروم (لطف جلیل) مذکور از جبخانه سمت سر از قضا آتش گرفته وغرق شد وفورا بانجا رسیده شده یك نفر استخلاص داده شد وازقرار تحقیق که ازو کردیم مراتب بطور مذکور ومحض اقتضای قضایای مقدره بوده است خداوند سبحانه از این گونه آسیبها سایرین را محافظت فرماید .

موافق تلکرافنامهٔ متصرف طولچی که از روی تلکرام قائم مقام (نائب) ماچین نوشته است در وقت غرق شدن سفینهٔ مذکوره بعض چرکسها در آنجا که بوده اند می‌دیده اند ونجیب بك کاپتن سفینه باهفت وهشت نفر در روی تخته پاره مانده بسمت پایین شهر میرفته اند بقدر نیم ساعت راه که رفت چرکسها رسیده و همهٔ انها را سالما بیرون آورده ند

چند روز است قائمهٔ قلب درمیان پولهای کاغذی پیداشده وخصوصا قائمهٔ پنجاه غروشی زیادی در دست یکنفر گرفته اند وبجهة معلوم شدن شکل و هیئت این قائمه‌های قلب در روزنامه تفصیل نوشته بودندو در چارسوی صرافان هم دو عدد از آنها آویخته شده است مقصود این است که مردم در وقت گرفتن قائمه دقت نمایند که قلب نبوده باشد

هفتهٔ گذشته یك فروند واپور بلشریك بلنگرگاه استانهٔ علیه رسیده است که حامل چند عراده توپ و مهمات ولوازم حربیهٔ بسیار بوده است وهمه را تسلیم وزارت جلیله توپخانه کرده است .

چون این روزها قیمت نان در استانه خیلی بالا رفت وباعث اضطراب مردم گردید لهذا از جانب حکومت سنیه مقرر شده است که از هفتم ماه مه تا اول (او) آغستوس همه حبوباتی که وارد اینجا میشود از کمك معاف شده و برای آورده شدن ذخیره از ادرنه باسلامبول هم رخصت داده شود ومحصول اعشار بروسه که میخواستند باردوگاه طونه فرستاده شود در اینجا بطور مزاد فروخته شود و هر گونه حبوبات بحر سیاه که از صامسون و سینوب و اینبولی میاید همه از رسوم کمك معاف باشند

﴿ خبرهای جنك ﴾

در ۲۷ ماه ربیع الثانی ۱۲۹٤ جناب حسن پاشا کوماندان باطوم بمقام والای سپهسالاری بتلکراف نوشته است

امروز صبحی در ساعت نه (نیم ساعت بطلوع افتاب مانده) دشمن بر سرافواج لشکریان که پیش قراول ودر مواقع دهکده‌های اچقوستا و والان با وکوار ولغوه وقالواش بودند ناگهان یورش آورد وجنك سخت در گرفت وهشت ساعت و نیم کارزارشد در این هنگامه کار بتلاقی فریقین کشیده دشمن در مقابل خودداری وشجاعتی که از عسا کر عثمانیه دیدند چند بار روبباز گشت گذاشتند ولی یورش را از چند جهت کرده و قوت خودرا پی در پی بیشتر کرد وشتابان تورا لا ینقطع می کردند وآخرکار بعنایت خداوندی عسا کر شاهانه مظفر ومنصور شده و موافق ژورنال علی پاشا زیاده از چهار هزار نفر تلفات دشمن در میدان کارزار مانده است .

از قرار تلکرافنامهایی که در ثانی رسیده است قشون روس در این جنك سی و پنج فوج پیادهٔ نظام ویك تیپ سوار قزاق ویك بطاریه توپ بوده است وکاری که در این جنك از طرف عسا کر شاهانه دیده شده است شش وهفت فوج عسا کر معاونه رشادت وشجاعت را ظاهر کرده دشمن بعد از آنکه چهار هزار مقتول وبهمان مقدار زخمدار شده است منهزم گردیده است

جناب احمد مختار پاشا بتاریخ ۲٦ ربیع الآخر ۱۲۹٤ بمقام والای سپهسالاری نوشته است

حالا از کوماندانی اردهان تلکرافنامه بتاریخ ۲۵ ربیع الاخر رسید دشمن بخیال گذشتن ازمیشه اردهان بسمت باستیان رمضان اوغلی که در این سمت اردهان است خواست بر روی آب اردهان که سه ساعت راه تا اردهان هست پل بندد برسیدن این خبر حاجی حسین پاشای میرمیران اردهانی باتفاق یك صاحب منصب ارکان حرب وقدری سواره عسا کر معاونه که برای کشف وتحقیق رفته بودند بجمعی از پیاده و سواره دشمن برخورده وبقدر چهار ساعت جنك وستیز کرده اند از دشمن سه نفر مقتول وچند نفر زخمدار شده اند ویك نفر آدم پاشای مومی الیه را با اسباش زده اند واسب سواری خودش هم زخمدار شده است ونگذاشته اند پل مذکور ساخته شود پاشای مومی الیه در این فقره ثبات ورشادت خود را ظاهر کرده است

جناب اسمعیل حقی پاشا والی ارضروم بتاریخ ۲٦ ربیع الآخر ۱۲۹٤ بجناب سپهسالاری نوشته است

در مجادلهٔ روز سه شنبهٔ گذشته در (اینغل) که یك ساعت ونیم بقارص است سی وچهل نفر از دشمن تلف شده وبه پریشانی برگشته اند از طرف ما چند کس زخمدار وچند اسب تلف شده است مفرزهٔ دشمن بسمت قاغزمان رفته است شبه

پنجشنبه شش ساعت و نیم از شب گذشته قراولهای دشمن چند تیر تفنك انداختند و ازجانب قراولهای ماهم مقابله کرده اند لکن یا از جهة تاریکی شب با انکه مسافت دور بوده است که بوجهی اثر زخمی درکس ظاهر نگردیده است

ایضا

حالا از کوماندانی اردهان خبر رسید که دشمن باشش فوج (طابور) پیاده وهزار نفرسواره به باستیان امیر اوغلی یورش آورده ازطرفین شلنك توپ کرده شد و بعد ازان مراجعت کردند

در بعض روزنامهای ترکی در ضمن تلگرافنامهایی که از کاز تهای اوروپ نقل میکنند ترجمهٔ بیان نامهٔ (کران دوك نیقولا) سردار لشکر روس را که بتاریخ ۱۲ ماه ربیع الثانی ۱۲۹۴ در اردوگاه کشنف منتشر کرده است بقرار ذیل نوشته اند

(بیان نامهٔ سردار روس)

عیسویانی که گرفتار پنجهٔ تغلب دولت عثمانیه بودند برضد ستمکار خودشان برخواستند و از دو سال باینطرف است که خونها ریخته می شود اقدامات دولت روس که باتفاق دولتهای دیگر در خصوص اصلاح احوال عیسویان بعمل آووده شد بی ثمر ماند . اعلیحضرت ایمپراتور قرار قطعی خودرا بجهانیان آشکار کرده واخبار جنك دادا علیحضرت ایمپراتور برای انفاذ امر خودشان مرا مامور فرمودند برای ضبط مملکتها نمیرویم تنها بجهة حفظ عیسویانی که باما هم مذهب هستند میرویم یقین دارم هر کدام ازشماها تکلیف خودرا بعمل آورده و نام روس را معبوب نخواهد کرد. اهالی که بصلح ومسالمت زندگانی میکنند از هر ملت ومذهبی که بوده باشند جان و مال آنها در نظر ما محترم دیده خواهد شد هیچ فردی از افراد لشکر ماذون نیستند بی آنکه عوض بدهند چیزی را بردارند . حالا قاعدهٔ نظام و انتظام بیشتر از پیش باید مرعی شود چون مقصود ما از دخول بخاك مملکتین این است که بسرحد دشمن نزدیك بشویم جای اشتباه نیست که در مملکتین بطور سابق در حق ما قاعدهٔ مهمان نوازی بعمل آورده شود بنابراین لازم است موافق احکام قوانین ونظامات محلیه رفتار کرده ودر وقت لزوم اهالی انجا را ازعساکر عثمانیه نگاهداری نمایند

(اختر)

این بیان نامه که بواسطهٔ تلگراف بروزنامهای فرنکستان رسیده است گویا بطور خلاصه است و همین بیان نامه بپارهٔ تغییر و اختلاف هم در ضمن روزنامهای دیگر ملاحظه شد لکن محاکه و تدقیق فقرات آن بچند نقطه راجع است که صاحبان آگاهی بکمال آسانی حقیقت و قوت و حقانیت و مدلولات تضمنی آن را باشکاری توانند دانست

یکی اینکه عیسویان عثمانی که اسیر تغلب وستم دولت متبوعهٔ خودشان بوده اند برروی ستمکار خودشان چیره شده و بعبارت اشکار عصیان نمودند دراینجا باید فهمید که این ظلم چه بوده وچه طور شد که بمقام عصیان و یاغیکری برآمدند؟. وچند سال بود که در این خیال بودند و از کدام فکر و مقصد این شورش متولد گردید ؟ . چون این مقدمات معلوم بشود نتیجهٔ دوسال خونریزی و اسباب آنهم معین خواهد شد بطوری که اگر مثل این اوضاع و شورش و اختلال در داخلهٔ ممالك روس اتفاق میافتاد کار دوسال در دوهفته دیده میشد و این خونریزیها بسیار سهل بودی بعلت اینکه نظم داخله این اقدامات مؤثره را لازم دارد دولت علیهٔ عثمانیه کار را بتانی و آرامی گرفت عمده جهتش این بود که در نظرگاه فرنکستان معلوم شود که دولت کمال رافت را در حق تبعهٔ خوددارد و میخواهد احوال آنها اصلاح شود و تعصب دینی و مذهبی درمیان حکومت و رعیت نیست و چون کار آنها از تحریك ناشی است باآرامی تنبیه و تربیت انها را باید کرد اما اینکه (اقدامات دولت روس با اتفاق دولتهای دیگر در بارهٔ اصلاح حال عیسویان بی ثمر ماند) اگر درست ملاحظه شود خیلی ثمرهای خوب از اقدامات دولتها حاصل میشد لکن هرگاه فقرهٔ ذیل این مطلب نمیشد یعنی قرار قطعی خودشانرا بر جهانیان معلوم نمیکردند واعلان حرب نمی نمودند که ثمرات این جنك و نتایج آن را از حالا نمی توان دانست ولی مضرات بقدر آنرا می بینم که این همه بندگان خدایی گناهی بقتل میرسند و خونهای ابنای جنس ما بی جهت وسببی ریخته میشود و شهرها وآبادانیها ویران و خراب میگردد و فتنه و اختلال در هر سمتی ظاهر و شایع شده اهل صرفت و صنعت وبازرگانان سرگردان می مانند در ارکان عالم مدنیت و هنهای عظیم حادث میشود جملهٔ اینها از ثمرات قرار قطعی اعلیحضرت ایمپراتور است اگر باتفاق دولتها اقدام باصلاح عیسویان می نمودند پس حال چرا با فراق از دولتها سعی در افساد احوال جهانیان می کنند در بیان نامه میگوید (برای ضبط ممالك نمیرویم بجهة حفظ هم مذهبان خودمان میرویم) معلوم است تا حال هرچه دولت روس جنگجویی کرده است هیچکدام برای ضبط ممالك نبوده است محض عدالت وحقانیت خواهی در جانبی عیسویان را حفظ می کند درجانبی هم مقتضی میشود اهل ملل و مذاهب دیگر را هم محافظت می نماید یك عدالت آسمانی است که برروی زمین ظاهر شده و هرجا یك مظلوم وستمدیدهٔ می بیند فورا اورا آزاد و مستخلص می نماید هم چنانکه مشهود و معلوم جمله جهانیان است و نمونهای بسیار آنرا می بینم ! .

از قرار مذکور دراین چند روز بنام کسانی که از اهل اسلامبول درسن قرعه هستند قرعهٔ عسکریه کشیده خواهد شد واول قرعه را از محلهٔ قباصقال آغاز خواهند کرد . این قرار بحکم قانون اساسی است که پای تخت از دیگر ممالك عثمانیه امتیازی ندارد .

درمحله های اسلامبول مقرر شده است که برای هر یك صدخانه یك نفر نگهبان محله از جانب خودشان معین نمایند وهرکدام را ماهی سیصد غروش اهل محله ماهیه داده ونگهبانان هم مردمان خاطر جمع ودرتحت کفالت بوده باشند . از قرار مذکور این ترتیب بجهة این است که درحین لزوم ممکن است عساکر ضبطیه نیز بمیدان جنك فرستاده شود وهم دراین وقت مزید احتیاط درین سواد اعظم بسیار لازم میباشد .

در مجلس مبعوثان چند مجلس درفقرات نظامنامهٔ مطبوعات گفت وشنود شده واجمالا درخصوص خبرهای نقدی اکثریت آراء قرار

تخفیف داده وکنز کرده اند و بعض فقرات دیکررا تصدیق نموده اند درفقره روزنامهای مزاح سخن بسیار گفته شده وازانجمله خداوردی افندی گفته است که این قسم روزنامها در پاریس ولندن هم هست چنانکه راسم بك نیز گفت اگر دراینها پارهٔ نکات نوشته بشود مردم را تربیت می کنند بطوریکه تا حال بوده است بعد ازان هم باشد سلیمان بك گفت بطوریکه کازتهای پولیتیك و نشریات علمیه درتحت قانون انتشار می کنند کازتهای مزاح هم ازروی قانون برقرار باشند .

احمد افندی کدخدای استرچیها گفت اگر تربیت ما بروزنامها بماند وای براحوال» تربیت کازتهارا لازم نداریم .

رئیس آیادراینباب دیگر مطالعهٔ هست .

ماجد بك افندی درخصوص عدم لزوم وبی فائده بودن این کازتها تفصیلی گفته است که ترجمهٔ آن وما بعد ان را این نامه گنجایش نتواند داشت ولی این دوکلمه را برحسب تکلیف روزنامه نویسی توانیم آورد که مقصود ازقانون اساسی وتشکیل ملت عمومی آزادی وحریت است وفصولی که درضمن قانون مذکور است احکام کلیهٔ این مطلب را نیز حاوی است درصورتیکه نظامات این قسم روزنامها معین ومحدود باشد وعدم تجاوز بحقوق دیگران هم ازاصول مؤسسه قانون اساسی باشد منع روزنامهای مزاح را بوجهی موافق آزادی شخصی وآزادی مطبوعات نتوانیم دانست ودر صورتیکه دراکثر جاهای اوروپ هست ودراینجا هم بوده است منع آنرا جز بافکار استبدادیه جائز نمی توان دانست .

پارهٔ دلائل ومقدمات که در خصوص اثبات مطالب آن ماجد بك افندی ودیگران آورده وحتی گفته اند پارهٔ تصویرهای بی ادبانه که اوروپ ازجامهای دریا وغیره میآورند حکما از آنها شاکی هستند وصاحبان اهل وعیال باعرض وناموس نام آنهارا هم نمی برند ومانند اینها که برحسب تمثال آورده شده است می توان گفت که این دلائل برای برداشتن آزادی شخص وآزادی مطبوعات کافی نیست اهالی یك ملك ومملکت بدیهی است که همه یك میزان عقل وحکمت ووقار وتادبات را مالك نیستند وهر مرتبه پایین را که ملاحظه نمایند درنزد مرتبه بالاتر بی وقار وعاری ازحکمت وتادبات معدود تواند شد پس بنابراین قانونی باید گذاشت که همه وقارها ودانش وحکمت شناسی مردم بیك درجه باشد وحال انکه وجود هم چنان قانون را کی تصور نتواند کرد روزنامهای مزاح بعد ازانکه لطایف سخن وتصورات صحیحه را که موافق آداب وحکمت باشد دارا بوده باشد باکی از وجود آن نیست مردمان بزرك وحکما وعلمای کرام وشعرای بنام درمقام مزاح سخنها بسیار دارند وکارهای مزاح آمیز کرده اند رخصت بمزاح دادن باین معنی نیست که روزنامه نویس هرچه بدهنش بیاید بنویسد وهر غلطی بخواهد بکند تجاوز بحقوق شرف وناموس اشخاص یاامتها نماید بل روزنامهای مزاحی اگر بقاعده باشد ونویسندهٔ آن مرد حکیم ودانشمند لطیف الطبع بوده باشد سخنهای او که درمقام آگاه کردن مردم از پارهٔ دقایق ونکات بطور خوش ومطبوع آورده میشود یقینا باعث مزید تربیت ملت است راست است اسبابی باید فراهم آورد که عموم ملت مائل بشنیدن ومکالمهٔ سخنان ادب آمیز باشند واگر مزاح بگویند و بشنوند مزاح با لطف ومقرون بادب را بگویند وچون طالبان روزنامه با ادب باشند وطالب بی ادبی وسخنان یاوه نگردند روزنامه هم موافق سلیقه ومزاج وحال اهالی خواهد بود .

اما اینکه احمد افندی گفته است اگر تربیت ما بعهدهٔ روزنامها واگذار شود وای براحوال ما این سخن را که بوجهی درکلیه اش قبول نمی توان کرد با الجمله توجه نظردقت هیئت مبعوثان کرام را در این مطلب درخواست میکنیم .

فرستادگان عثمانی که برای بازدید جمعیت شاگردان دار الفنون مجارستان که پیشتر باسلامبول آمده بودند چندی پیشتر عزیمت کرده وپس از ایفای مقصد بکمال احترام برگشتن ایشانرا از مقر حکومت مجارستان نوشته بودیم فردا پس فردا وارد خواهند شد کسانی که برای استقبال مبعوثان مومی الیهم می روند ازمعتبرین واعیان مملکت و مامورین ملکیه وعسکریه ونام آوران مکتبهای دولتی خواهند بود و بیرقی که همراه خواهند داشت عبارت از بیرق اتحاد عثمانی ومجارستان بوده وارابهٔ را که نیز بهمان بیرق آرایش داده خواهد شد آراسته و (احمد بك) کهازشاگردان مستعد مکتب سلطانی است در آن ارابه نشسته و دراسکلهٔ شرکه جی پذیرایی کرده تامیدان سلطان احمد بجمعیت احترامیه خواهند آمد احمد بك مومی الیه پسر سادتماب فاضل بك افندی است که ازسلالهٔ علی بك غازی میخائیل اوغلی ومهتاب خانم میباشد که از بکزاد گان مجارستان است مبعوثان عثمانی که از مجارستان واردخواهند گردید جناب رشادتماب شیخ سلیمان افندی است . حسن بك مبعوث ادرنه از هیئت مبعوثان . مکرمتماب خواجه محمد افندی ومکرمتماب احمد فاضل افندی از طریق جلیل علیه . رفعتماب محمد افندی میر داخلی مکتب سلطانی . عبد الباقی بك فرزند جناب سامی پاشا . اسعد بك فرزند کنعان پاشا . شمس الدین بك فرزند عثمان بك از امرای چرا کسه . جواد بك فرزند حسن تحسین افندی ناظر اسبق داخلیه . علی رضا افندی از خانوادههای طرابزان . راغب افندی کتخدازاده ازخانوادهٔ آغریبور . حسن افندی از خانوادههای چناق قلعه . نوری افندی فرزند رشاد بك میرآلای . توفیق افندی منشی روزنامهٔ چایلاق و بصیرت .

از قرار تلگرافنامها که ازفرنکستان رسید سرکار نواب نامدار اسکندر خان سردار فرزند مرحوم سلطان احمد خان حکمران هرات که در لندن بوده همراه مبعوثان مومی الیهم وارد اسلامبول خواهد شد . نواب معزی الیه ازجملهٔ شاهزادگان افغانستان ونوادهٔ دختری سرکار امیر دوست محمد خان واز سرداران نام آوری هستند که بشجاعت و بسالت وغیرت موصوف ومعروف میباشند . این دفعه سبب عزیمت ایشان باسلامبول اگرچه بتفصیل معلوم نیست و بی سابقه ازلندن حرکت نموده اند . لکن چنان معلوم است که برای دخول درسلك عسکری دولت علیه عثمانیه اقدام باین عزم مستحسن نموده اند . برادر دیگر نواب معزی الیه سرکار (شاه نوازخان) اکنون درطهران صاحب پایه ومنصب بلند ومأموریت بزرك و بسرداری افواج سؤارهٔ ایران نامزد میباشند سردار مغری الیه چند سال پیش بعلت برودتی که میان ایشان وسرکار امیر شیر علی خان واقع شده بود به پتربورغ رفته وایمپراتور روس خیلی حرمت واعزاز دربارهٔ ایشان بعمل آورده وخواسته بودند درآنجا بماند درثانی برحسب خواهش امیر شیر علی خان آنجا را ترك نموده

بلندن رفته ودولت انکلیس هم مایل بوده اند که باز نزد امیر مشارالیه بروند ورفع برودت بشود . لکن بواسطهٔ ناخشنودی که داشته اند تاکنون نرفته ودرلندن بطور مسافرت موقع حسن قبول واحترام دولت انکلیس بودند اکنون که باین نیت نیك عازم این پای تخت عظما شده اند واضح است که درصورت آرزومند بودن ایشان باینکه داخل درسلك عسکری این دولت علیه بشوند کمال رعایت واحترام ازجانب دولت شوکت فرجام درحق سرکار ایشان بعمل خواهد آمد .

ازجانت سفارت علیهٔ ایران تقریر رسمی نوشته شده است . که دولت ایران درین جنك حاضر برخلاف جامعهٔ اسلامیه حرکتی نخواهد داشت . وتامینات لازمه رسما دریناب بابعالی داده است درنسخهٔ بعد عبارت تقریر وترجمهٔ آنرا اگر دسترس باشد درج خواهیم کرد .

عزتمآب وصفی افندی برای تحقیق فقرهٔ معهودهٔ حجاج ایرانیه که در مدینهٔ منوره است مأمور شده تفصیل این فقره راهم درنسخهٔ آینده خواهیم نوشت .

﴿ از صحایف اخبار هندوستان ﴾

(مفرح القلوب) از اخبارنامهٔ خیرخواه عالم نقل کرده ومی نویسد از اوضاع پچاپچ ملك افغانستان مارا عجب حالات وخیالات روی میدهد ازجانب حکومت هندوستان بسفیر امارت افغانستان که درخصوص فیصل دادن امر صلح ویکانکی با سرکار انکریزی مامور بود بدینکونه بیان شده است که مقصود حکومت انکلستان ضبط وتسخیر افغانستان نیست اصراری که داریم این است که دربعض جاهای مناسب ازملك افغانستان وکیلها وقونسولها داشته باشیم تا آنکه در آن ملك علاقهٔ محترمانهٔ ما برقرار بماند هرگاه امیر شیر علیخان قرار صلحنامه را بشرایط مقرره نخواسته باشد دولت انکلیس اورا بوجهی یاری ومعاونت نخواهد نمود ومبلغی که برسم اعانت اوداده می شد قطع خواهد کردید . جای شبهه نیست که از بی وقوفیهای سابق کورنمنت در دل امیر شیر علیخان خیالی جای گیرشده که فوائد بسیار و استحکام حدود انکریزان بدوستی و اتحاد با افغانستان منحصر است — اوقاتیکه امیر شیر علیخان برای ملاقات لارد مسیو صاحب بهادر در مقام (انباله) آمده بودمی توانست آن شروط را قبول نماید برای امیر صاحب آن ملاقات انباله موقع ودست آویز خوب بود بطفیل دولت انکلیس امیرصاحب استقلال خودرا در تمامی ملك افغانستان حاصل کرد

در هرات وقندهار خدشه واضطراب وهیجانی ظاهر شده لشکریان وسپاهیان امیر صاحب خواهان پول هستند طور معاملات مشرقستان چنان برگشته وبرخلاف بنظر می آید که سرکار انکریزرا لازم است با افغانستان رابطهٔ یکانکی و اتحاد شان پایدار باشد لکن ازقراریکه معلوم می شود امیر صاحب از این شروط هیچکدام نخواهد پذیرفت ومقصودش این است که درملك وکار وبار او کسی را مداخله وعلاقه نبوده باشد ولی هرگاه اورا مخاطرهٔ ازطرفی روی دهد خود بخود شروط مذکوره را خواهد پذیرفت بعلت اینکه همه هوشمندان ومدبران وکارآمدان قبیله وریاست او از ملکش خارج و بیرون شده هستند وکس ازایشان در خدمت امیرصاحب نیست وپسر بزرك ورشیدش در حبس می باشد وبجهة اینکه مقرری که ازانکریزدارد داده نمی شود حالت او برگشته ومضطرب خواهد شد

نیز اخبارنامهٔ مذکور می نویسد که روس در (چارجو) لشکر خودرا آماده می کند وارابها واستران وشتران جمع آوری می نمایند اراده دارند که بمرو شاه جهان آباد هجوم کنند ودرمقابل روس ترکمانان آنسامان استعداد جنك ومقابله را فراهم میآورند اخبار نویس مومی الیه می گوید این خبر مقرون بصدق است وازقرار مذکور ترکمانان در قلعهٔ مرو شاه جهان آباد اسلحه ومهمات حاضر کرده اند وطوایف واقوام آن نواحی باعانت وکمك ترکمانان کمانهای خود شان رازه کرده اند (یعنی مستعد حرکت بیك اشارت هستند)

همهٔ افواج ترکمانان بقدر چهل هزار جنکاور امادهٔ پیکار وکارزار میباشند وبامید شهادت حاضر وبانتظار نشسته اند می گویند هرگاه نائرهٔ جدال وقتال ازدوجانب شعله ور گردد جنك عظیم بوقوع خواهد پیوست این روزها در (کرم) جمعیت انبوه وازدحام افواج بسیاری ازهر قوم وقبیله هست ازجانب امارت افغانستان که بصوابدید حکومت هندوستان جمعیت وتوپخانه بقدر کفایت حفظ حدود فرستاده شده است وروبروی (کرم) گذاشته شده وجمعی را هم برای احتیاط درپشت سرآنها حاضر دارند و بتدریج می فرستند .

درچند اخبارنامهٔ منطبعهٔ هندوستان نوشته اند که سرکار نامدار امیر شیرعلیخان امیر افغانستان وضع سکهٔ خودرا تجدید کرده در یك روی مسکوکات کلمتین طیبتین ودرجانب دیکر نام وتاریخ سال جلوس خودرا رقزد کرده اند مردم افغانستان ازاین وضع سکه بسیار خشنود شده وتفأل بخیر وبرکت می کرده اند .

درخصوص اعانهٔ حربیه و اعانت مجاهدین ومجروحین وبیوایکان و ایتام وارامل غزاة مسلمین از هر سمتی لازمهٔ جان فشانی بوسائل ممکنه کرده می شود درضمن نسخهٔ دیروزی روزنامهٔ (وقت) درطی صورت ورقه دیدم که فضیلتمآب عبدی بك افندی برادر جناب رضا بك سفیر سابق ایران درمجلس که برای اعانه منعقد شده بودند خطبهٔ بلیغهٔ بسیار خوبی بیان کرده ومحسنات وموجبات عقلیه ونقلیه این اعانه را بیان نموده و در این ذیل بیان کرده اند که من خود هرچه املاك وعقار ونقودی که دارم ونصف اسهام خودرا برسم اعانه خواهم داد ودر وقت لزوم بقدریکه سدرمق مرا تواند کردنکاه داشته باقی را در این راه صرف خواهم کرد . این بیانات افندی مومی الیه حقیقة بنام انسانیت و وطن و اسلامیت لایق هرکونه آفرین وتحسین است چون معرفت جزئیه با حوال ایشان داریم واینکونه غیرت و حمیت ایشانرا شخصا نیز لازم میدانیم این است که بنکارش مراتب اقدام کرده عموم اهل این ملك را بتاسی وپیروی ایشان دعوت میکنیم .

عطوفتمآب سرکز بك معمار باشی اعلا حضرت پادشاهی شش رأس اسب و سعادتمآب بهرام بك خزانه دار همایون سه رأس اسب برسم اعانهٔ حربیه همت نموده اعطا کرده اند .

عزتمآب حاجی علی پاشا که از خانوادهای (تیره) هستند معادل یکصدهزار غروش بکومپسیون اعانهٔ حربیه ولایت ایدین داده است که درضمن وجوه اعانهٔ ولایت مذکوره بدرسعادت فرستاده شده است ۰

اهالی هندوستان خصوصا در بعض شهرهای مشهور مانند معموره بمبئ و کلکته و مدراس و دهلی ورانفور وغیرآنها بطوریکه درروزنامهای استانهٔ علیه هم بتدریج و متفرقا اشتهار و اعلان کرده شده است مجمعهای اعانه ترتیب داده محض اقامهٔ شرائط برادری و انسانیت لازمهٔ غیرت وحمیت خودرا بجامیآورند روزنامهای هندوستان که اغلب بزبان اردو و هندی است از یکطرف اهالی را تشویق و ترغیب باین کار خیرمی کنند و ازطرف دیکرهم ابراز مآثر حسنه دراین حمیت شعاری اهل هند را در مقام بیان تشکر وآفرین خوانی علی التفصیل بیان می نمایند

ودر این ضمن اکثر روزنامها صورت تشکرنامهٔ عربی العباره را که از جانب تمامی علمای کرام ومفتیان اسلام ومدرسین و خطبا ومعتبرین مجاورین بیت الله الحرام باهل هندوستان نوشته شده و بختام شریف ایشان ممهور بوده است درضمن نسخهای خودشان آورده و ترجمهٔ آنراهم بزبان اردو و هندی در ذیل آن نوشته اند چون مضامین تشکرنامهٔ مذکور نوع تاثیری دردلهای اهل اسلام تواندکردو تکرار آن موجب خشنودی دلهای مومنان می باشد ماهم بعینه بزبان عربی دراینجا نقل کرده و ترجمهٔ فارسیٔ آنراهم بعد ازآن مینویسیم که این هم نوعی شکرکذاری ازجانب ما واهل پای تخت سلطنت سنیه عظما بوده باشد و فارسی زبانان هندوستان را نیز بهره معنوی زنکات آن حاصل آید ۰

﴿ صورت تشکرنامه ﴾

(بسم الله الرحمن الرحیم)

الحمدلله الذی جعل الحمیة الاسلامیة فی هذه الامة المحمدیه ووفقهم لما قال نبیهم سید الاکوان المسلمون کالجسد الواحد والمسلمون کالبنیان صلی الله علیه وعلی آله الطیبین الطاهرین واصحابه نجوم الدین ورجوم المعتدین (اما بعد) فان الواضعین خطوطهم هنا واختامهم یشهدون ماسرهم غایة السرور ورفع اعلامهم من تواتر الاخبار بان المسلمین الکائنین بارض الهند الفسیح ممن ینطق بکلمتی الشهاده و یستقبل الکعبة الشریفهٔ وان دین الاسلام صحیح قدبذ لواجهد هم التام واهتموا غایة الاهتمام فی اعانة غزاة الاسلام وعقد والمجالس فی اکثر امهات بلاد الهند المعموره مثل بمبئ وکلکته ومدراس ودلی ورانفور لجمع دراهم لسبب ماصار علی الدولة العلیة هذا العام من کثرة النفقات للجهاد فی سبیل الملك العلام ولاعانة المجروحین وایامی وایتام الشهدآء من المجاهدین تقربا الی رب العالمین وطلبا لرضوانه الاکبر والفوز المبین وجمعوا من الدراهم قدرا وافرا ووعدوا انهم سیجمعون آخرا فشکرالله لهم علی هذا الفعل الجمیل واثابهم علیه الثواب الجزیل فلقد سرنا هذا الصنیع الحسن منهم الی الغایة وابتهجنا بهذه الحمیة الاسلامیة الی النهایه ودعونالهم فی سوح البیت الشریف ونشرنا اعلام الثناء علیهم فی المحل المنیف ولا یخفی ان مولانا السلطان بن السلطان ابن السلطان عبد المجید خان بن المبرور السلطان عبد المجید خان سلطان الاسلام والمسلمین وحامی حوزة الدین ومعقل الغزاة والمجاهدین ادام الله تعالی عزه ونصره ومکن فی الأرض نهیه وامره هوالیوم رکن الاسلام والذاب عن ملة سید الانام والحامی عن عزالمسلمین وشرفهم التام وخادم الحرمین الشریفین وجمیع معابد اهل الایمان فلا قائم بامور المسلمین عموما سواه فی هذا الزمان فاعانته فرض علی کافة المسلمین لانها اعانة علی الدین فیا ایها المسلمون من جمیع المذاهب الاربعة والشیعة قد تجملتم غایة الجمیل شکرالله لکل منکم صنیعه فدوموا علی ذلك بما یسهل علیکم فسیری الله عملکم ورسوله والمؤمنون و یضاعف ثواب ذلك الیکم ولا شك ان هذا یوجب للدولة العلیه وکافة الملة الاسلامیه وعامة الامة المحمدیه غایة الفرح والسرور ونهایة الانبساط والحبور ویکون عند دولة الانکلیزیه فی غایة الاستحسان لکمال المحبة والاتحاد بین الدولتین بلا نکران وفقکم الله لفعل الخیرات فی جمیع الازمان وضاعف لکم الأجرا الجزیل وجزاکم بنعیم الجنان وحفظکم فی الانفس والاهل والمال والجاه و بلغ کلامنا ومنکم من خیرالدارین مایترجاه امین بحرمة البلد الامین وبجاه سید المرسلین صلی الله علیه وعلی آله وصحبه اجمعین والحمدلله رب العالمین مورخهٔ ۱۵ ذی الحجه سنه ۱۲۹۳ هجری ۰

بنام خدای بخشایندهٔ مهربان

سپاس خداوندیرا که این امت محمدیه را حمیت اسلامیه عطا فرموده وایشانرا توفیق بخشیده است براینکه آنچنان باشند که پیغمبر ایشان سیداکوان فرموده است ۰

(المسلمون کالجسد الواحد) (والمسلمون کالبنیان)

مسلمانان مانند یك تن هستند ۰ ومسلمانان مانند بنیان میباشند ۰ صلی الله علیه وعلی آله الطیبین الطاهرین واصحابه نجوم الدین ورجوم المعتدین (اما بعد) همانا امضا کننده کان ومهر کذارندکان این نامه اظهار میدارند چیز یراکه مر رداشته است ایشانرا درنهایت درجهٔ خشنودی ۰ وبر افراشته است بیرقهای ایشانرا از تواتر اخبار مسلمانان که درزمین پهناور هندوستان هستند آنانکه سخن میکویند بکلمهٔ شهادتین وروی توجه بکعبهٔ شریفه دارند ودین اسلام را تصدیق میکنند بذل مجهود تام نموده و بغایت اهتمام همت ورزیده اند دراینکه غزاة مسلمین را یاری کنند ودر بسیاری ازشهرهای بزرك وامهات بلاد معمورهٔ هندوستان انجمنها ساخته ومجلسها ترتیب داده اند (مانند بمبئ وکلکته ومدراس ودهلی ورانفور) تا آنکه دراهم جمع کنند بسبب آنکه امسال برای دولت علیه نفقات ومصارف زیاد شده است درراه جهاد درراه خدای ۰ وبجهة اعانت مجروحین وزخمداران و بیوه زنان ویتیمان شهدای مجاهدین ۰ واین کاررا به نیت تقرب برب العالمین نموده وطالب رضوان الأکبر وفوز مبین شده اند ۰ ومبلغ بسیاری از دینارها جمع آوری کرده ووعده کرده اند که بزودی نیز جمع خواهند کرد ۰ خداوند سبحانه این کارجمیل ایشان رامشکور فرماید و بایشان ثواب جزیل عطا کند راستی این کار نیك مارا بغایت خشنود ساخت و بسیار مبتهج ومسرور شدیم از این حمیت اسلامیه ودعا کردیم بایشان درمیان خانهٔ خداو برافراشتیم بیرقهای ثنا کوئی ایشانرا درآن مکان بلند ۰ و پوشیده نماند که مولانا السلطان ابن السلطان السلطان عبد الحمید خان ابن المبرور السلطان عبدالمجید خان سلطان اسلام ومسلمین است وحامی حوزهٔ دین ومعتمل غزاة ومجاهدین ادام الله تعالی عزه ونصره ومکن فی الارض نهیه وامره اعلاحضرت ایشان امروز رکن اسلام است ودفع کنندهٔ بدیها ازملت سید الانام وحمایت کننده عزت مسلمانان وشرف تام ایشان است وخادم حرمین شریفین وجمیع معبدهای

اهل ایمانند امورمسلمانان‌را برپا دارندهٔ جز ایشان دراین زمان نیست همانا اعانت ایشان برکافهٔ مسلمانان فرض است بعلت اینکه درحقیقت اعانت بردین است پس ای مسلمانان از جمیع مذاهب چارکانه وشیعه بتحقیق نیکوکاری کردید بغایت نیکوکاری کردن خداوند مشکور فرماید کارهای نیك هرکدام ازشماهارا . دراین کار بطوریکه شمارا آسانی باشد دائمی باشید همانا عملهای شمارا می بینند خدا ورسول اووایمان آورندگان وعضاعف می شود ثواب شما برشماها وشکی نیست که این کاردرنزد دولت وهمه ملل وعموم ملت محمدیه موجب غایت فرح وسرور ونهایت انبساط وحبور است ودرنزد دولت انکریز نیز بجهة کمال محبت واتحادی که درمیان دولتین است بلا شبهه بسیار مستحسن میباشد خداوند سبحانه شما را در همه وقتی بکارهای نیك موفق فرماید وپاداش جمیل شمارا دوچندان کند وجزا بدهد بشما بنعیم جنان ونگاه بدارد شمارا درجان واهل ومال وجاه وبرساند هرکدام از ما وشما را از نیکی دوجهان بران چیزی که ارزو داشته میشود آمین بحرمة البلد الامین وبجاه سید المرسلین صلی الله علیه وعلی اله واصحابه اجمعین والحمد لله رب العالمین .

(لمکرافنامها)

لندن ۲۷ ربیع‌الثانی

مسیو (بورك) در مجلس پارلمنت گفته است دولت انکلیس می‌خواهد بیطرف بماند لکن در صورتیکه پای اضمحلال دولت عثمانیه وياخود پیشرفت پولیتیك وتصوری که در بارهای فرنکستان قبول نکرده اند بمیان بیاید ممکن نیست حکومت انکلستان تماشا کند وعلاوه بر این دولتهایی که بادولت عثمانیه رابطه دارند ممکن نیست همراهی کنند باعتقادی که (نمیدانم) بیان میکند . حکومت انکلستان برای محافظت منافع خودباوجود بیطرفی پولیتیك مسیو (کانینغ) را پیش گرفته است . بنابرین برای نگاهداری منافع خود آزادیٔ حرکت خودرا در اعلا درجه منظور خواهد داشت ودر همچنان حالی دست بسته ماندن مغایر منافع انکلستان است .

بکرش ایضا

وضع حاضر برای روسها خیلی وخیم وخطرناك بنظرمی آید .

لندن ایضا

فردا یعنی روز دوشنبه در لندن یك مجلس تینغ (یعنی جمعیت عامیه) بسیار بزرك در ضد روس منعقد خواهد گردید

لندن ایضا

مسیو بورك درمجلس مبعوثان بسخن اغاز کرده وگفت که حرکت وکلای دولت عاری از خطا است و انکه اتفاق فرنکستان را برهم زد دولت رمیس است نه دولت انکلیس تدبیرهایی‌را که باعث تهدید پایداری دولت عثمانیه باشد دولت انکلیس هرگز همراهی نتواند داشت . روز شنبه که باز مباحثات مذکوره بمیان آمد سخنان اهل مجلس موافق مقاصدوکلا بود . بسته شدن قنال سویش برای کشتیهای روس که ازجانب حکومت مصریه قرار داده شده است محقق است . صاحبان فابریکهای (قلید) بقدر سی هزار عملجات را مرخص کردند .

روما ایضا

مسیو قورتی سفیر دولت ایتالیا بعزم در سعادت از روما حرکت کرد .

مادرید ایضا

دولت اسپانیا بیان‌نامه منتشر کرده و بی‌طرف بودن خودرا در این جنك حاضر بطور قطع اشکار نمود .

لندن ۲۹

قرار مسترغلادستون درمسئله شرقیه درمقابل ۲۲۳ رأی با ۳۵٤ رأی رد شده بیانات سیر (ولف) قبول شد .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲ جمادی‌الاول ۳ مایس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۱۳
	فرانك	سانتیم
مندات راه آهن روم ایلی	۲۳	۰۰
لیرای انکلیس		
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۳٦
بانك عثمانی	۲	۲۰
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۳۰

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۲

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

درسال سه هزار و پانصد ونود از خلقت عالم مطابق چهارصد وچهار ده قبل ازتولد حضرت عیسی علیه السلام پیزوتنس والی مملکت لیدی برپادشاه خروج کرد تیسافرن بدفع اومامور شد وباتدبیر بمقصود نایل گشت پیزوتنس را بعد از آنکه اطمینان‌داد ونزدخود خواست ویرا بخدمت دارا فرستاده درخاکستر کشتند پسرش درمملکت کاری طغیان کرد اوهم بتوسط اهالی پلوپونز بچنك آمده بحکم تیسافرن بقتلش رسانیدند اندکی بعد از توکزارس که از خواجه سرایان و بسیار معتبر بود بخیال اینکه سلطنت کند بصرافت قتل پادشاه افتاد مراتب منتشر گشته اورا تسلیم پاریزاتیس ملکه نموده بکشتن او امرداد درهمان سالی که پیزوتنس طغیان کرد اهالی مصر نیز از اطاعت سر برتافته وآمیرته نام‌را که ازوقت شورش اول هنوز تمکین نکرده مخاصمت میورزید پادشاه نمودند درهمان بین که دارا درمصر وعربستان جنك داشت مدها شورش کرده مغلوب شدند کویا ایرانیان درحرب بامصریان هم بی بهره نماندند زیراکه هردوت کوید که از بابت همراهی ایرانیان بود که پوزیریس پسر آمیرته بجای پدر بتخت سلطنت مصر نشست دارا موافق وعدهٔ که داده بود تیسافرن را ولایت ممالك لیدی وایونی داد وفارنا بازرا والی ممالك اسیای صغیر که درکنار هلسپون واقعند کرد این دووالی که هردوباتدبیر بودند نقار میانهٔ یونانیانرا درراه خدمت پادشاه ایران مغتنم شمردند بیست سال بود که اهالی آتن ولاسدومون با هم حرب میکردند تدبیر والی های ایرانی این بود که کاهی باینطرف وکاهی بانطرف مدد میدادند بطوریکه ازقدرت هر دو بکاهند ولی نکذارند یکی بردیکری فایق آید ودر مقام جدال با دولت ایران برآید چونکه درآنوقت اهالی آتن مقتدر ترمی نمودند وبعلاوه به پیزوتنس مدد داده بودند لهذا هردووالی بااهالی لاسدومون متحد شدند ومعاهده مابین درسال سه هزار و پانصد ونود ودو ازخلقت عالم مطابق چهار صد ودوازده بشرایط ذیل منعقد شد مقرر کردید که همه ولایت وشهرهای یونانی که از پادشاه ایران واجداد اوبود مال او بماند وپادشاه بااهالی لاسدومون باکسانیکه بایشان متحد بودند متفقا نکذارند که ازاین شهرها هیچ عاید اهالی آتن بشودو باتفاق باایشان حرب کنندوهیچیك علاحده

امپریال	۸۹	۱۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
دوبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذ	...	۰۰
مجیدیه	۱۰۵	۲۷
بشلك	۱۱۶	۰۰
متالك	۱۱۵	۰۲
پول سیاه	۱۸۱	۰۰
قائمه نو	۱۷۸	۱۰

﴿ اعلانات ﴾

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف ودبعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بو.۳ر مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری ریك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیرود عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .

در بنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

در مدراس عالیجناب فضیلت مآب محمد نصیرالدین مشتهر جریدهٔ شمس الأخبار در حیدرآباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقامیرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ارباشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست.

تبریز راسه‌تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئ ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاوزهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

یا اهالی آتن مصالحه نمایند واهالی لاسدومون همه دشمنان پادشاه را و پادشاه هم دشمنان ایشانرا دشمن خود پندارند چندی بعد این معاهده تحقیق یافت زیرا که اهالی لاسدومون میگفتند این‌عبارت که همه ولایت وشهرهائی که از پادشاه واجداد او هستند مبهم است ومیتواند جزایر دریای اژه‌را متضمن باشد با وجود این معاهده ولات ایرانی درخبرو یونانیان نیز ممد دادند تا وقتیکه دارا درسال سه هزار و پانصد ونود وهفت مطابق چهار صد وهفت ولایت همه ممالك اسیای صغیر را به سیروس پسر کوچك خود تفویض کرد سیروس شانزده ساله بود مادرش پاریزاتیس این کاررا کرد که اکر اردشیر برادر بزرکش بتخت نشست بتواند با اوجدال کند ازجمله دستورالعمل که دارا به سیروس داد این بود که بالصراحه از اهالی لاسدومون مدد کند واین منافی رفتار صوابی بود که تیسافرن وسایر ولات ایالات دریا بار آسیای صغیرمنظور میداشتند ازجهة کك اهالی ایران اهل لاسدومون بر اهالی آتن فایق آمدند بعد متعرض ایرانیان شدند درسنه سه هزار و پانصد ونود ونه‌مطابق سال چهارصد وپنج قبل ازمیلاد که سال بیست وششم جنك پلوپونز بود سیروس دونفر از بزرکان ایرانرا که پسر عمه او ومادرشان خواهر دارا بود بقتل رسانید برای این بود که چرا بهمان سبك که بخدمت پادشاه میرفتند پیش او نرفتند دارا بجهة تادیب ویرا از حکومت معزول و بدربار احضار فرمود سیروس وقتی امد که دارا جهانرا بدرود کفته بود با وجود ابرام واصرار ملکه که میخواست سیروس پادشاه شود دارا سلطنت را به ارزاس پسر بزرکش داد که ازهمان پاریزاتیس مادر سیروس بود وسیروس را باز همان حکومت سابق داد دارا در سنه سه هزار وششصد مطابق سنه چهار صد وچهار قبل ازمیلاد درشهر بابل وفات کرد .

(ذکر سلطنت اردشیر معروف به منسومون)

ارزاس همینکه برتخت نشست نام اردشیر اختیار کرد مورخین یونانی برای اینکه بسیار بایاد وهوش بود اورا منسومون لقب دادند چند روز بعد از فوت دارا بشهر بازارکرار رفت که تاج برسر نهد در آنشهر معبدی بود که شاهزادکانی که میخواستند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره‌خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره(٦٣)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ‌هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ٦ شهر جمادی‌اولی سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کرد

یك نسخه شصت پاره است

۷ مایس ۱۲۹۳ و ۱۹ مهٔ ۱۸۷۷

این کازت ازهرکونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری‌ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ سیاسیات و پولیتیك ﴾

دولت انکلیس مسلکی را که پیشنهاد خود کرده ازیکطرف اعلان بی طرفی نمود و از طرف دیکر مشغول تدارکات جنکی کردید در این اثنا جمعی از ملت که با مسیو غلادستون و زیر اول سابق انکلستان هم رای و در ضد دولت عثمانیه بودند بخیالات دولت مقابله میکردند سخن غلادستون این بود که ملت هیچ منفعتی در این پولیتیك ندارد که با دولت عثمانی همرای و یکانه باشد وبقا ودوام واستقلال آن‌دولت راپیشنهادخاطرخود کند. عثمانیان مردمان متعصب هستندوهرچه بفرنکستان در خصوص اجرای اصلاحات داخلیه واعطای مساوات حقوقی ومنظور داشتن حکم آزادیٔ عدالت در حق مسلم وغیرمسلم وعدها کردند محض سخن بود . دول اوروپ را کول زدند و زمانها کذرانیدند وهیچکدام ازمواعید ومقاصد از قوه بفعل نیامد . دولت انکلیس راچه افتاده است که بی جهت وفائده این همه جان فشانی کند وپول ملت را صرف نماید و از دولتهای دیکر که اقلا سکوت دارند سوا بشود و راهی را پیش کیرد که آخر نداشته باشد و ازاین قماش سخنان که هوا خواهان غلادستون داشتند .

دستهٔ دیکر از ملت که سلیقهٔ دربار انکلیس در نزد آنها مصدق و مستحسن بود معتقد براین بودند که منافع شرقیهٔ انکلستان بجز اتحاد بادولت عثمانی بطور دیکر پایدار و برقرار نتواند بود و پیشرفت پولیتیك وخیالات دولت روس که معلوم است چه از سمت هندوستان وچه از جهت تجارت بحر سفید وغیره بکلی منافی ومضر بحال انکلستان است . واکر دولت عثمانیه مواعید واصلاحات داخلیهٔ خودرا تاکنون بدرجهٔ مطلوبه نرسانیده است نه از جهت این است که دولت نمیخواهد مجری بدارد وباآنکه اوروپ را کول زده وقت بکذراند بل بعلت این است که اینکونه اجراءات در مشرق زمین خاصه در بحبوحهٔ اسلامیان که مردمان آنجا بجز ظاهر احکام اسلامیت چیز دیکررا نشناخته اند و انس تمام باآداب و اخلاق سابقهٔ خودشان دارند در یکدفعه ممکن نتواند بود .

حال آنکه دولت عثمانیه از روزی که تنظیمات را قبول کرده و دستخط همایون در زمان مرحوم عبد المجید خان درکلخانه خوانده شد تمامیٔ همت خودرا بدین مصروف داشت که نظامات مصلحانه وعادلانهٔ اوروپ را با احکام قوانین اسلامیه تطبیق کرده وبی آنکه باعث قیل وقال واضطرابی درمیان اهالی بشود علی التدریج بموقع اجرا بیاورد . چنانکه اکر حالت پنجاه سال پیش ازاین با وضع امروزی ممالك عثمانیه موازنه بشود فرق عظیم از جهت اصلاحات و ترقیات مشاهده خواهد شد . سهل است هیچ کمان نمیرفت که سلطنت سنیه عثمانیه باین زودی یکدفعه حکومت بلا شرط خودرا بقاعدهٔ مشورت مشروطه وحل وعقد امور جمهور را بقید قانون اساسی مقید نماید .

مع ذلك ازیکطرف هم باید دقت کرد در اینکه اختلال وآشوبی که از دوسال باینطرف درداخلهٔ خاك عثمانی ظاهر شده واهالی غیرمسلمه یعنی عیسویان عثمانی بنام تظلم وتشکی از ادارهٔ داخلیه وحکام ومأمورین عصیان کرده وبدولتهای فرنکستان چنان وانمود ساختند که ماها مظلوم و بیچاره هستیم و برای استخلاص خودیاغی وعاصی شده ایم همهٔ اینها از روی تدابیر وتحریکاتی بود که از جانب کماشتکان دولت روس در آنجاها بکار برده بودند اکرچه برای اثبات این مدعا یعنی مظلومیت خودشان پارهٔ دلائل هم اقامه میکرده اند لکن اصل مطلب مصنوعی بود . وجملهٔ از وقوعات نیزمزور وبسبب سازی محرکها بوقوع پیوسته بود .

حال آنکه اکر کار تنها بعیسویان روم ایلی منحصر میشد جای سخن میرفت که دراین شکایت حق دارند لکن معاملات متساویه جای شکایت نتواند شد وسیآت سوء ادارهٔ بعض مأمورین را بدولت و هیئت عادلانهٔ در باری منسوب داشتن جایز نیست. والحاصل در این مطلب درمیان دو کروه از ملت انکلستان مباحثات جاری شده وتا این نزدیکیها این اختلاف افکار ومعتقدات ملت مسلك و پولیتیك انکلیس را در حالت غیر مستقره داشته بود .

اینروزها یعنی روز دوشنبهٔ کذشته که مجلس ملتی یعنی پارلمنت منعقد شدهٔ خواستند قرار آخری این مطلب داده شود . مسئله غلادستون که بیانات خودرا سابقا کرده بود در آن مجلس نیز اظهار نموده و طرف مقابل هم معتقدات خودشان را بیان نمودند و سخنها تمام شده نوبت بجمع کردن رایها و دانستن اکثریت رسید که موافق تلکرافنامه روز سه شنبه دوم جمادی الاولی در آن مجلس تصدیق کنندکان رای (غلادستون) که در ضد دولت عثمانیه بود دویست و بیست وسه کس شده و طرف مقابل که رئیس آنها (سیر وولف) بوده است سیصد و پنجاه وچهار نفر قرار غلادستون را

رد کرده بیانات سیر وولف را تصدیق نمودند.

اکنون دیگر ملت انکلیس را سخنی باقی نماند و مجال غلادستون و هواخواهان او بسته شد پس بنابراین توانیم گفت که اصل اساس و بنیان پولیتیك انکلیس جزاین نیست که بملاحظهٔ منافع اصلیه و قویهٔ خود بقا و دوام و استقلال دولت علیهٔ عثمانیه و تمامیت ملکیه سلطنت سنیه را بهمه طوری باید ملاحظه نموده و تمامیٔ حرکات خودرا براین اساس مبتنی بداردوچون بعض ملاحظات دیگر درمیان کارهست و هرگاه در بادی امر دولت انکلیس بلا مقدمه ودرحالتیکه هنوز چندان لزومی درکار نیست خودرا بمیدان جنك بیندازد و با دولت روس باتفاق دولت عثمانی بستیزد. برای دولتهای دیگر هم سر رشتهٔ حرکت تواند شد وجنك عمومی شده وآشوب عظیم در جهان خواهد افتاد ودولت انکلیس هم باقتضای مسلك مخصوصی که دارد تا ممکن است بجز صلح و آسایش را طالب نیست این است که همه سکوت کرده وبکمال حزم واحتیاط مراقب کاربوده و ازهر طرفی دقایق حرکات جنك حاضر رامی شمارد و نتایج آن رامی پاید که بعد از آن باقتضای موقع وحال و موافق وضع کار رشتهٔ رفتار خودرا بداند.

بالجمله پولیتیك وخط حرکت انکلیس این است که در این مرکز باستقامت ایستاده و بر مقتضای آن حرکت خودرا محدود میدارد.

دولتهای فرانسه وایتالیا رسما بی طرفی خود شانرا اعلان کردند وعدم مداخلهٔ خودشانرا در این جنك بیان نمودند ولی این حال در صورتی برقرارخواهد بود که همه دولتها به بیطرفی رفتار کرده و کار جنك درمیان دو دولت محارب محدود بماند. زیرا که منافع ومضرات دولتها ومناسبات وموازنهٔ فرنکستان بیکدیگر مربوط است وباختلاف اوضاع اختلاف در پولیتیك ایشان نیز حادث تواند شد. این است که حکم مطلب را بطور قطع ویقین ازحالا معین نتوان کرد و وضع حرکت و منظورات دولتین المان واوسترپا را که اکنون آنها نیز به بی طرفی ایستاده تماشا میکنند امروز نمی توان دانست چه حال منافع و مضرات ایشان هم بعینها نوعا مشابه بحال منافع ومضرات دولتهای دیگر است و میدانند که تغییر وضع حالایی اوروپ کار آسانی نیست وامری است بغایت خطرناك وبکاری که آخر آنرا معلوم نمی توان کرد نباید دست زد این است که همه حال همدیگر را ملاحظه کرده و تا یکدرجه سکوت و آرام را اختیار میکنند تا آنکه حاصل این جنك را یکقدری به بینند و اطراف مطلب را بفهمند و باقتضای کار باز باهم دیگر مشورت بکنند اقدامات قولیه یا فعلیه در موقع خود بمیان بیاورند لهذا بیان تفصیل بعد ازاین کار ازحالا بوجهی مقدور نیست. اگرچه کلیهٔ منافع و مضار شقوق مطلب را بطور اجمال کار آگاهان جهان ازحالا معین و معلوم توانند کرد و توانند گفت که پیشرفت مقاصد روسیه جزءا او کلا بهمان نسبتی که بجنك یا صلح حاصل نماید یقینا مضر بحال فرنکستان و موازنهٔ آسایش عمومی درحال واستقبال است و بنابراین بقوت دل می توان گفت که دولت روس در هر تقدیراز این جنك بهره ومنفعت بزرکی نتواند برداشت بعلت اینکه منافع او مقابل و معارض بل مصادم و مضر بمنافع عموم فرنکستان است و اگر مغلوب نشده بدنام نکردد نهایت حاصلی که بدستیاری توسط دولتها بدست تواند آورد اینقدر تواند بود که مقداری ازننك و عار را ظاهرا از خود بردارد و بکوید که سخن خود را از پیش بردم و اینکه گفته بودم برای حمایت عیسویان جنك خواهم کرد کردم که این هم بسیار کم وبی وزن خواهد بود درمقابل آنهمه تعرضاتی که از اقدام باین جنك خونریزانه و نامشروع ازهر طرفی براو وارد کردید برخلاف اینکه رنك مطلب طور دیکر شود وعلاوه بر همه بدنامی و خسارات ننك مغلوبی و عدم نیل مقصود را نیز بر خود بکیرد ﴿ والله غالب علی امره ﴾

﴿ از سبب سازیش من سودائیم ﴾
﴿ وزسبب سوزیش سوفستائیم ﴾

﴿ داخلیه ﴾

سابقا نوشته بودیم که برموجب فتوای شریف مشیخت جلیلهٔ اسلامیه نام نامیٔ اعلاحضرت اقدس ظل اللهی بعنوان شریف ﴿ غازی ﴾ توصیف وتلاوت خواهد شد چند روزی دراعلان این عنوان مقدس تأخیرشده بود. پریروز پس ازوصول خبرهای فتوحاتی که درسمت (صحخوم) وغیرآن بوقوع پوسته است درهمه روزنامهای محلی صورت فتوای شریف اعلان شده ودیروز درجوامع ومساجد نام نامی همایون اعلاحضرت پادشاهی بلفظ ﴿ السلطان عبد المجید خان الغازی ﴾ یاد کرده شده وبعد از این درسکه‌ها واوامر مطاعهٔ همایونی هم باین عنوان مقدس نام برده خواهد شد.

مبعوثان عثمانی که برای بازدید مبعوثان مجار به (پشته) رفته بودند بطوریکه نوشته شد پریروز عصری بکمال احترام و پذیرایی ازجانب اهالی وارد اسلامبول شدند.

جمعی از پیشوازیان در چهار فروند کشتی باستقبال رفته بودند. دراین واپورها طلبهٔ علوم ومعتبران وخیرتمندان اهالی وشاکردان مکاتب عسکریه وسلطانیه وغیرآنها بوده اند سه ساعت بغروب مانده درحالتیکه همه کوچها وعرض راه از اسکلهٔ سرکه‌جی تا میدان سلطان احمد به بیرقها وآرمهای عثمانی ومجار آیین بندی شده بود واپورها بعزم استقبال حرکت کردند در پیشکاه ایاستا فانوز نزدیك بواپور مبعوثان شده وازطرفین بازدیادعمر واقبال عثمانیان و پادشاه عثمانیان ومقهوری دشمنان بلند آوا کردیدند واظهارمسرت وشادمانی کردند وبدین منوال به پیشکاه اسکلهٔ سرکه‌جی رسیده از جانب جمع کثیری که بازدحام تمام برای پذیرایی ایشان دراسکله حاضر بودند برسم شادی وثناخوانی و باحترام تمام پذیرفته شده سوار ارابها وفیطونهایی که درآنجا حاضر شده بود کردیده رو بباغچهٔ ملت که درمیدان سلطان احمد واقع است عزیمت کردند در کذرکاه ایشان اهالی وشاکردان مکاتب رشدیه که صف صف ایستاده بودند رسم تمجید وثناخوانی رابجا آورده وبهمان ترتیب هیئت مبعوثان مومی الیهم وارد باغچهٔ ملتی شدند.

باغچهٔ مذکوربکمال تزیین آراسته و بارمهای عثمانی ومجار آیین بندی شده بود یك دستکاه موزیك نظامی درآنجا موجود و بنواهای عثمانی ومجار مترنم بودی‌هنکام ورود باغچه ازهر سمتی صدای (زنده بادعثمانیان! زنده‌بادمبعوثان عثمانیان! زنده باد مجارها ومقهور بادروسها) باآسمان بلند می شد.

درآن بن رئیس مبعوثان جناب شیخ سلیمان افندی وعزتلو آب علی‌سعاوی افندی مدیر مکتب

سلطانی وشمس الدین افندی وعثمان افندی قطعهای مناسب بیان کردند واز جانب اهالی نیز بصداهای تحسین وثناخوانی مقابله می شد تا دو ساعت ازشب رفته این حال مسرت اشتمال برقرار بوده آنکاه بدعای دوام عمر واقبال اعلاحضرت اقدس پادشاهی مجلس شادکامی را با آخر رسانیده وجمعیت متفرق کردید ٠

نواب اسکندر خان سردار چنانکه درنسخهٔ پیش نوشته بودیم نیز همراه مبعوثان مومی الیهم بوده اند ودیروز بخانهٔ جناب دولتمآب صفوت پاشا ناظر خارجیه بعزم ملاقات ایشان رفته بودند بطوریکه نوشته بودیم چون حرکت سردار مشار الیه از لندن بی مقدمه بوده است ونیت ومقصود ایشان دراین سفر بعد از ملاقات باوکلای فخام وداده شدن قرار لازم دربارهٔ پیشرفت منظورات ایشان ظاهر خواهد کردید لهذا آنچه در اینباب درثانی آکاهی حاصل شود درنسخهٔ آینده معروض میدار یم ٠

ایلچیهای دول ثلثه المان واوستریا وایتالیا پریروز با واپور تریست وارد آستانهٔ علیه شده اند ٠

پیشتر روزنامها نوشتند که بجهة محافظت وانتظام امر امنیت اسلامبول یك هیئت بقاعدهٔ فرنکستان قرار داده خواهد شد وادارهٔ این کار بعهدهٔ بیکر پاشای انکلیس واکذار شده بود اینروزها مذکور شد که این هیئت هزار نفر خواهد بود نصف مسلم ونصف دیکر غیرمسلم ومعاش ماهیانهٔ آنها درسه طبقه معین خواهد بود پانصد غروش (ده تومان ایران) هزار غروش هزار و پانصد غروش ونام آنها کومیسر ضبطیه بوده ودرمعیت آنها ضبطیهها خواهد بود ٠

روزنامها می نویسند چنانکه سابقا نوشته شده بود جنرال اغناتیف ایلچی کبیرسابق روس در خدمت جنرال اجودانی ایمپراتور مستخدم شده است (نیلدوف) مصلحتکذار سابق که از اسلامول رفت بدار الانشای پولیتیك اردوی جنوب مأمور شده وقونسلهای روس که درسمت روم ایلی بودند دراردوهای اناطولی هستند وبودن این مامورین روس دراردوها بملاحظهٔ این بوده است که درخصوص ممالك عثمانیه اطلاعاتی راکه داشته اند بکوماندانهای اردوها بدهند ٠

﴿ اختر ﴾

اکر این خبر صحیح باشد میتوانیم بکوییم که هرکاه دولت روس اطلاع اردوهارا بدین وسائط می خواست بهتراین بود که قونسلهای روم ایلی را دراردوکاه جنوب نکاه بدارد بعلت اینکه از اطلاع دادن قونسلها از اوضاع روم ایلی باردوی اناطولی روس چه فائدهٔ ملحوظ تواند شد ٠

کاغذ یست که خواهش کرده اند در ضمن اختر درج شود ٠

مقام ومرقدسیدهٔ جلیله حضرت زینب دختر جناب امام الاتقیا خاتم الاولیاء امیر المؤمنین علی علیه التحیه والسلام والثناء که در بیرون شهر دمشق شام میباشد وبزینبیه معروف است چون مشرف بانهدام وخرابی شده بود چند سال پیشتر شخصی از تجار شام (الحاج احمد القاسم) نام که با اهل هندوستان علاقه ومعامله داشت اقدام بتعمیر بقعهٔ طیبهٔ مذکوره کرده ومبلغی ازمال خود بآنجا صرف نمود ولی پیش از آنکه بمقصود خود که تمام تعمیر آن مقام شریف بود برسد برحمت ایزدی رفت وکسی هم بعد ازآن متصدی این کار خیر نشد وشك نیست در اینکه هرکاه این تعمیر باتمام نرسد آنچه هست بکلی منهدم وخراب خواهد کردید که آنکاه یکجا ساختن دشوار وبعید الامکان خواهد بود ٠ وحاصل موقوفات هم که دارد کافی بر تعمیرات عادیهٔ آنجا نیست سال کذشته دائرهٔ که مخصوص زیارت نسوان است افتاد متولی وقف شروع بتعمیر آنجا نمود وبقدر سیصد لیرای عثمانی صرف کرد وجمعی از اهل بر واحسان اعانت کردند مع ذلك مبلغی از آن برذمت متولی ماند ومقروض شد وبدین جهة ممکن نشد این تعمیرات بآخر برسد وعلاوه بر این درآن دائره مطبخها واقامتکاه زوار وآخور واصطبل مالهای زوار ودیکر ملزومات که لابد منها است باید ساخته شود وبعضی از اینها منهدم شده وبرخی دیکر مشرف بر انهدام است چون این کار خیر در نزد صاحبان همت شعار بسیار سهل وبی مقدار است واین وضع ماندن بقعهٔ مطهرهٔ مذکوره باعث حزن واندوه دلهای محبین ومؤمنین میباشد لهذا امیدواری هست که دراین امر مرغوب بطوریکه مقتضی دانند همت واقدام کنند ٠

امضا

العبد الفقیر الی اه عزشانه السید
محمد درویش المرتضی المتولی علی
وقف السیدة زینب

﴿ خبرهای جنك ﴾

در سمت دوبریجه از طرف روس شروع بجنك شده وخیلی خواسته اند که بصحرای دوبریجه بکذرند عساکر شاهانه مقاومت وبسالت تمام ظاهر کرده اند جمعیت روس درآن نقطه خیلی بوده است٠ از باستیانها وتوپخانه که درروبروی آنها هست مقابلهٔ خوب می شود ودر هنکام جنك از طرف روس بیشتر تلف میکردد ٠ این نقطه بسمت بلغارستان نزدیك است وخیال روس کویا این بوده است که بلکه بتقریبی خودرا باین سامان رسانیده وببلغارستان بکذرد قطع نظر از مقاومت عساکر عثمانیه آن صحراها باقتضای فصل همه کل وباتلاق است ورسیدن لشکر روس درآن راه بمقصد بسی مشکل ٠

بعض روزنامها نوشته بودند که روسها از نهر طونه بسمت (پوط باشی) کذشته اند ودرآنجا آغاز بجنك شده است از قراریکه روزنامهٔ (وقت) درنسخهٔ روز چهارشنبهٔ کذشته نوشته است بموجب تحقیقاتی که از جای رسمی بکازت مذکور رسیده است روسها هنوزنهر طونه را نکذشته بوده اند وبنابراین خبر مذکور نباید اصل داشته باشد ٠

جریدهٔ حوادث از اوانت هرالد نقل میکند که روسها کاهی بسواحل طونه از نقاط مختلفه توپ می اندازند٠ ومقصود شان از این شلکهای مختلف این است که اصل خیالشان که درخصوص کذشتن از نهر دارند معلوم نشده وعثمانیان را بغفلت بیندازند موافق خبری که از جای موثوق دارم جمعیتی بسیار از روس به (یرکوی) جمع

می‌شوند و از اینجا معلوم می شود که میخواهند بحوالی (روسجق) بکذرند مع ذلك قشون دشمن در زیر آتش توپهای عثمانی در سمت غربی (قلفات) استحکامات و باستیانها می‌سازند.

موافق تلکرافنامهٔ مخصوصی که داشتیم در سمت اناطولی در عرض راه و معبرها برف زیاد هست که مانع از حرکت لشکر روس در آنجاها است تلکرافنامهٔ (اژانس بوردیانو) بیان میکند که یك شورشی در خاك روس شده است در اینباب هنوز در اسلامبول خبری نیست در آن تلکرافنامه تنها یك رودخانهٔ (ترك) نام واقع در قفقاز دیده می شود وچنان بنظر میآید که در خاك روس یك اختلال و شورشی آماده شده است. بعد از آنکه روسها در یورشی که به باستیان امیر اوغلی که در اردهان است برده و پس نشسته اند و پس از آن هم بلی را هم که می خواستند بر روی آب اردهان بندند نتوانستند بسازند دیکر خبر و اطلاعاتی از آن صفحات نیست .

موافق تلکرافنامهٔ که از سواری واپور همایون شهپر بنظارت جلیلهٔ بحریه رسیده است شب یکشنبهٔ کذشته در ساعت چهار شب از طرف روس بقصد آتش زدن بواپور مذکور یك (استمبوط) یعنی صندال واپوری بسمت واپور مذکور که درجاو استحکامات باطوم آمادهٔ حرکت ایستاده بوده است بکمال سرعت حرکت کرده قراولان واپور استمبوط را دیده اند که یك (تورپیل) یعنی نقب دریایی هم بمیان آب انداختند و از سمت واپور شهپر بخیال اینکه آتش بزند میکذرد در آن حال فورا واپور را فرمان پیش رفتن داده بطور آلاباندا بسمت ساحل کشیده شده است ولی استمبوط از طالعمات جسته و شراره‌های الکتریق که در توی استمبوط دیده میشده است بی‌ضرر کذشته وعساکر شاهانه بر روی استمبوط تیرباران کرده اند ومع ذلك بسمت محاذی دوش پایینی اسکله نزدیك شده در این بین چند تیر توپ انداخته و استمبوط در حالت اضطراب ورم کردن افتاده است واپور شهپر بجهة آنکه بواپور فرقتین همایون مخبر سرور از مراتب اکاهی بدهد بسلامت بلنکرکاه باطوم رسیده است . اکرچه استمبوط متعرض بلنکرکاه شده است لکن بواسطهٔ تدابیر و ترتیبات فلکه‌های فرقتین و تفنکهایی که از شهر انداخته میشد است شر استمبوط مذکور رفع کردیده است و از مراتب بمشیر اردوی همایون اطلاع داده اند.

(حسین رفیق بیك) مأمور اول پولیتیك چراکسه بتاریخ ۲ ماه جمادی الأولی بواسطه تلکراف بنظارت جلیلهٔ داخلیه اطلاع میدهد که همراه جناب حسین پاشا کوماندان زرهدار همایون که بسمت (سسنه) میرفته است نزدیکی قلعهٔ (صخوم) رفته شبانه بخشکی بیرون آمده و رؤسای قبائل را و اداشته اند که با آنها همه استان شده و تا صبح بقدر سه هزار نفر از مسلمانان آنجا جمع شده بقصبهٔ (براغداوات) هجوم کرده اند و از یکطرف کشتیهای جنکی قصبه را بتوپ بسته و از طرف دیکر باقزاقهای روس از خشکی جنك در پیوسته است بسیاری از قزاقها تلف شده اند و بقیة السیف منهزم و پریشان کردیده‌اند فردای آنروز بقدر ده هزار جمعیت فراهم آمده از سمت دریا قلعه و شهر صخوم را بتوپ بسته اند و از خشکی جمعیت وعساکر اسلامیه با قزاقها بمقابله پرداخته و بشهر مذکور رسیده وآتش زده اند.

در آن جنك اسلحهٔ کارآمدی که قشون اسلام داشته اند بقدر دویست تفنك بوده است که از جانب کوماندان زرهدار داده شده بوده است باقی دیکر همه تفنکهای قدیم و شمشیر وقه بوده ومع ذلك کمال غیرت و شجاعت را ظاهر نموده اند

(مامور مومی‌الیه مینویسد)

برای اینکه بقدر پنجهزار تفنك و ملزومات جنك و جبخانه را با آنها برسانیم با واپور (معین‌ظفر) بباطوم آمدیم شهر صخوم تا حال می سوزد و مسلمانان با روسها جنك میکردند تفصیلات را در ثانی عرض خواهم کرد . شمول توجهات عالی را که از جانب در سعادت باید بشود اهالی چرکستان و ابازه‌ها بکمال انتظار امیدوار هستند همانا جناب حق و فیاض مطلق پادشاه عدالت عدالت پناه را عمر طولانی کرامت و بظفریتهای نیك مبشر فرماید .

از سفارت سنیهٔ عثمانیه مقیم وین بتاریخ ۲ ماه جمادی الاولی تلکرافنامهٔ ذیل بنظارت جلیلهٔ خارجیه نوشته شده است .

کازت (تاغبلات) منطبعهٔ براین از روی اخبار پترپورغ مینویسد که دیروز درمیان اهالی کوهستان قفقاز شورش و اختلال بر پاشد و بیم آن است که این شورش اس الحرکات و سررشتهٔ اقدامات اردوی روس را منقطع کرداند از طرف دیکر ابازه‌ها بیرق شورش را برافراشته اند و کشتیهای جنکی عثمانی از دیروز با بنطرف قلعه‌های محکم سواحل ابازه را بتوپ بسته اند خصوصا قلعه‌های (ناوانجیسك) و (پیچونده) و (غاغری) و (صخوم) را. دور نیست درمیان دیکر قبائل ابازه هم اختلال و شورش برپاشود . اهل شورش خطهای تلکرافها را بریده اند .

(لوانت) می نویسد موافق خبرهای صحیح وموثوق تلکرافی دونمای همایون بعد از آنکه قلعهٔ صخوم را بتوپ بسته وآتش زده وخراب کرده است اشکری بخشکی بیرون آورده است همه اهل قفقاز در حالت شورش و اختلال هستند وراه آهن که میان پوتی وتفلیس هست بدست چرکسهایی که با عساکر عثمانیه متفق هستند افتاده و در اینصورت خط مخابرهٔ اردوی اناطولی روس باقر کزش بریده شده است .

این خبر همان تلکرافنامه را که دیروز از پترپورغ رسید و درست فهمیده نمی شد واضح میکند بعلت اینکه در آن تلکرافنامه میکوید در (تهرك) شورش ظاهر شد .

اکرچه درمیان تهرك و صخوم بواسطهٔ جبال متسلسله فاصلهٔ بسیاری هست لکن از قرائن چنان معلوم است که شورش تا آنجاها سرایت کرده است مآل تلکرافنامهٔ مخصوصیٔ مذکور رسما نیز کمی تصدیق شده است .

(اختر)

شورش و اختلالی که در خاك روس بایدبشود در چند ماه پیش اشاره بآن شده و کاهی تفصیل هم نوشته بودیم اکر کار یکقدری هم قوت بکیرد خدامیداند چه خواهد شد شورش کننده‌کان روس نه بنحریك خارج است ونه این است که اختصاص بمسلمانان دارد اکر معین و مددکاری داشته باشند عموم اهالی را میتوان کفت از وضع ادارهٔ حکومت روس بستوه آمده اند و کسانی که آکاه از حقیقت

اوضاع آنجاها هستند منتظرند که این شورش عمومیت بهمرسانیده وعرصه برحکومت روس‌تنك بشود فرنکستان و دول متمدنه که دولت علیهٔ عثمانیه را باصلاحات دعوت میکردند اکنون چه خواهند گفت ؟ ولایحه و کونفرانس و پروتوکولی که برای او حاضر کرده اند کدام است ؟ ولی لایحهٔ آسمانی که بدود دل مظلومات واسیران وبیچاره‌کان نوشته شده است احکام خودرا از پیش خواهد برد .

روزنامهٔ (وقت) مینویسد قلعهٔ صخوم که مسخر گردید برای پشت گرمی عساکر عثمانیه مقداری از عساکر اردوی باطوم بآنجا وجاهای مناسب فرستاده شده است . وبقدر هفت وهشت هزار نفر از دلاوران چرکس که درسمت جانیك و صامسون آمادهٔ حرکت بواقع جنك شده بودند بشتاب تمام رو بآن سمت رفتند پریروز از درسعادت هم ده فوج از عساکر نظامیه وچهار باطریه توپ بطور مکمل بواپورها گذاشته شده و بجهات مذکوره فرستاده شد .

بچند نفر از امرای چرکس بقرار ذیل نشان ذیشان مجیدیه اعطا شده است .

حاجی کراندوق بیك از درجهٔ دوم .

الیوس وحاجی محمد بیك از درجهٔ سوم .

خورشیدی افندی از درجهٔ چهارم .

امرای مومی‌الیهم بسمت صخوم وآنطرفها عازم خواهند گردید .

از قرار مذکور اهالی کوهستان قفقاز همه آمادهٔ شورش و اختلال هستند با وجود شجاعت ورشادتی که دارند چون اسلحه ومهمات کافیه نداشته اند هر قدر بآنها سلاح جنك وتدارکات لازمه رسانیده شود بهمان قدر حرکت ایشان در ضد روسیه مؤثر خواهد شد . تدابیرلازمه در اینباب بکار برده می شود .

﴿ ازجریدهٔ مفرح القلوب خلاصه شد ﴾

پیشتر نوشته بودیم که درمیان سرکار امیرشیر علی خان حکمران افغانستان وجناب آخوند سوات حسن امیرش وصفای مودت نبوده و بغض خواهشهای امیرشیرعلی خانرا هم بطورهای سختکوبی وتعرض ردکرده بود . از روزنامهای آخری که رسید معلوم می شود که درمیان معزی الیهما مهربانی وخوشی حاصل گردیده وامیر شیر علی خان دختر خودرا بفرزند آخوند سوات نامزد کرده وخواهش نموده است که داماد خودرا که سابقا اورا خواسته و پدرش جواب سخت داده ونفرستاده بود بکابل روانه نماید آخوند صاحب نیز قبول کرده فرزند خود را باجمعی از بزرك زاده‌کان خوانین باجور ومعتبرین سوات وغیرهم نزد امیر افغانستان فرستاده است .

امیر افغانستان درخصوص پولیتیك ورفتار خود باروس وسرکار انکلیز انجمنی ترتیب داده ودرآن انجمن همه اعیان‌ملك وخوانین وسرداران را حاضر داشته است درآن‌مجلس سخن ازمکاری وغداری روس بمیان‌آمده وگفته اند برسخن او نباید اعتماد کرد امیرصاحب گفته است تا فرستادهٔ من از پیشاور برنگردد وجوابهای من ازسرکار انکلیزی معلوم نشود در این باب قرار درستی نتوانم داد .

امیر کابل این اوقات در بارهٔ سرداران و خوانین ملك خود بکمال اشفاق ورافت رفتار می نماید وبا همسایکان خود نیز اظهار مهربانی ویکانکی میکند ریش سفیدان داخل وخارج را خلعتها واکرامها اعطا می نماید مذکور بوده است که بسردار نوروز خان حاکم سابق (لال‌پوره) که چندی است از امیرشیرعلی خان دوری جسته ودرقهر بود کاغذنوشته وخواسته است بازحکومت سابق اورا بوی بدهد سردار مومی‌الیه درجواب نوشته است تا خواهرزادهٔ من محمد یعقوب خان درحبس است مرا باحکومت لال پوره وغیره کاری نیست .

سید نور محمد شاه وزیر بزرك امیر کابل که بسمت سفارت به پیشاور رفته بود ووفات یافته است واز این خبر امیرمشارالیه را زیاد دلتنکی وملال خاطر روی داده بعلت اینکه نهایت اعتماد وتعلق خاطر بوی داشته است .

سردار محمد یوسف خان پسرامیر شیر علی خان بنام نویسی اهالی کابل مأمور شده ومی خواهند معین نمایند که ازجوانان کابل چه قدر داخل افواج لشکر تواند شد .

میگویند سرکار انکریزی خواهشهای امیر کابل راکه بواسطهٔ فرستادهٔ خود کرده بود نپذیرفته ونوشته است که اگر امارت کابل قبول کند که وکیلهای انکلیزی درهمه جای ملك افغانستان که بخواهد اقامت داده‌شود ودرسرحد ملك هرات معسکری بنا نماید درآنصورت سرکار انکلیزی امیرکابل را درجنك باروس امداد ویاری خواهد کرد والا هرگز معاونت نخواهد نمود .

(صادق الاخبار) مینویسد مهاراجهٔ سندهیا قرار داده است کرسنه کان قحط دیده‌کان سکنهٔ (پونه) را بقرار ذیل همه روزه طعام وغذا داده باشند .

دربندر پونه پانصد کس در (احمد نکر) پانصد کس در (ناسك) سیصد کس در(ترمکیور) دویست کس . که ازاینقرار روزی یکهزار و پانصد کس را مهاراجهٔ مومی‌الیه بطور استمرار اطعام می نماید .

(تلکرافنامها)

لندن ۳ جمادی الاولی

مسیو بورق مستشارخارجیهٔ انکلیز درمجلس مبعوثان درجواب مسیو (دنیسون) گفت که درخصوص لشکرکشی دولت‌روس در آسیای وسطی دولت انکلیز اطلاعی حاصل نکرده است .

لندن ایضا

حکومت انکلستان درهمه دوائر و اطاقها نیکو بودن پولیتیك بی طرفی را که مبتنی براساس حفظ منافع انکلستان درمشرق زمین باشد مدلل نمود . همان اساسهارا کدلورد دربی درخصوص تعلق مسئولیت جنك بدولت روس بیان کرده بود بمیان آورده واظهارامیدواری کردبراینکه باتفاق

دولتهایی که منافعشان مشترك است نگاهداری احکام معاهدات بطور دائمی مرعی کردد .

در اطاق عامه قرار مسترغلادستون بموجب ۱۳۱ رای مردودشد ورای دوم را نیز خودش پس کرفت ونخواست که بمجلس عرض شود اینك موفقیت وکلای دولت بدین واسطه اکمال شدومتعاقت این حال کار زیادتر آشکار کردید .

پتربورغ ایضا

درخصوص تعیین خط جنك مذاکره می شود روزنامهای غیررسمی ازجواب لورد درپی خیلی اظهار حدت میکنند ومیکویند حرکات معتدلانهٔ روس جهانیانرا متحیرخواهد کرد و معلوم خواهد شد که خیال دولت روس تسخیر ممالك و توسیع اراضی نیست تنها بجهة حمایت و اصلاح احوال عیسویان اقدام باین جنك نموده است

بکرش ایضا

ارکان حربیهٔ روس مشغول این هستند که دو اردوی دیکر نیز تشکیل نمایند .

وین ایضا

بقوت عسکریهٔ روس که در مملکتین هست سه شعبه اردوی دیکر نیز افزوده خواهد شد . موافق خبرکاغذ روس ترکها هزار نفر چرکس به (غودانتی) بیرون آورده اند (قسطانطین) نام کشتی بخاری روس از سیواستپول به پوتی رفته ودرعرض راه بکشتیهای جنکی عثمانی راست نیامده است .

لندن ایضا

کونث درپی دراطاق لوردها بعد ازآنکه بیان کرد که از این جنك تنها دولت روس مسئول ومواخذ میباشد مقالهٔ ذیل را بر بیانات خود افزود . اینکه میکوییم برای نکاهداری دولت عثمانیه جنك نخواهیم کرد مطالب دیکر است وغیراین است که در وقوعات آینده که فرضا بطور رسمی اعلان بی مبالاتی بشود ماهم حرکتی خواهیم کرد . بادولت اوسترپا بطور محرمانه مخابرات داریم ومحرمانه مناسباتی حاصل کرده ایم اعتقاد ندارم که دولت مشارالیها درحال مشکلی ازما خواهش عدم حرکت را نماید .

(اختر)

این تلکراف واضح میکند که دولت انکلیس خط حرکت خودرا معین کرده ودرهنکام لزوم باطمینان قلب داخل میدان جنك خواهد شد .

و یقین است که دولت اوسترپا با اینکه امروز بهر ملاحظه که دارد ساکت است واظهار بی طرفی می نماید راضی نخواهد شد براینکه خیالات روس درصفحات روم ایلی پیش برود اکرچه متعهدات بسیار هم اورا خواهد قانع نماید بعلت اینکه هرکسی حریف خودرا خوب می شناسد ومآل کاررا داخلا وخارجا وحالا واستقبالا می تواند بهتر ازدیکر ان تمیز بدهد بنابراین مخابرات ومناسبات محرمانهٔ انکلیس با اوسترپا ومجارستان معلوم است چه قماشی خواهد داشت .

آتن ایضا

دونمای انکلیس از کرید بسمت اسکندریه حرکت کرد تاآخر ماه فرنکی به (پره) خواهد برکشت .

پترپورغ ایضا

روزنامها ازاوضاع جنك هیچ کونه احوالات نمی نویسند .

لندن ایضا

کونت شوالوف ایلچی روس مقیم لندن که به برلین رفته است کویا دیکر بلندن نخواهد برکشت ازقرار خبرهایی که میرسد اردوی روس که درسمت اناطولی هست ازبابت ذخیره تنکی میکشند وبرفها که آمده است ازحرکات عسکریه مانع شده است .

(تلکراف مخصوص کازت لاترکی)

روسچق ٤ جمادی الاولی

دیروز درمیان طوتره قان واولتانیجه بکارزار آغاز شد واز طرفین توپها انداخته میشد این جنك توپ خیلی سخت بود سه ساعت طول کشید از دشمن خیلی تلف شده وناچار شد که باستیانهای خودرا ترك نماید .

بصیرت می نویسد بکمال مسرت شنیدیم که مقرر شده درزیر کوماندان سعادتمآب حسین پاشای فریق عسا کر بحریه بیست ودو فروند کشتیهای زرهدار (مسعودیه) و (سینوب) و (عزیزیه) و (اورحانیه) وفرقتین همایون (محمد علی) وقروت (لبنان) و (بیروت) وچهارده طابور عسا کر عثمانیه و اسلحه و مهمات حربیه وچند بطاریه توپ بایك ارکان حربیه و آنشه لمیتها یعنی (صاحب منصبان نظامی) دولت علیه که پیشتر در پترپورغ بودند برداشته بسمت قلعهٔ صخوم عزیمت کرده اند و امیدواری حاصل است که بتوفیق خدای متعال دونمای همایون مذکور درسواحل روس که در بحر سیاه دارد کاری ازپیش ببرد .

مسیو (موزولینو) ازاعضای پارلمنت دولت ایتالیا در مجلس پارلمنت در ضمن سئوال وجواب از مسئلهٔ شرقیه چنین کفته است . که این جنك با ایتالیا سرایت خواهد کرد من هوا خواه عثمانیها هستم در حالتیکه دوست و محب هیئت وکلای ایتالیا میباشم پولیتیك ایشان را تصدیق و تحسین نمی توانم کرد این کار که در مشرقستان می شود نتیجهٔ وصیت نامه پترکبیراست .

خیال روس این است که یکسر باسلامبول برود ودراوروپ ومشرق زمین جهانکیری نماید عثمانلوها که استبداد ندارندناخشنودی که دراهالی شرقیه هست بتحریك روسها بوقوع پیوسته است دولت روس دراینفقره کناهکار است .

دولت عثمانیه حق مدافعه را دارد انکلیس نیز باقتصای منافع خود با دولت عثمانیه اتفاق خواهد کرد ومتفقهای دیکرنیز پیدا خواهد نمود .

اکر دول مفخمهٔ اوروپ باتفاق بدولت روس سپارش می کردند که نباید جنك کرد این جنك واقع نمیشد روس همه را کول زد . اوروپ حق ندارد تبعهٔ عثمانیه را حمایت کند و بامور داخلهٔ او مداخله نماید بل لازم است رعایت حال اورا نماید . دشمنان دولت عثمانیه حامیان سندات عثمانیه هستند اینها خیال میکنند که فائض وسود سندات مذکوره را روس خواهد داد چون روس اوروپ را بترس و بیم انداخته است باید بصدد اضمحلال ومحو کردن او قیام کرده شود .

ناپلیون اول کفته بود که تا پنجاه سال دیکر یا همهٔ فرنکستان طالب وهوا خواه جمهوری خواهند شد و یا آنکه کرفتار پنجهٔ استیلای روس خواهند کردید بنابراین چون ارباب جمهور نشده ایم احتمال میرود قزاق بشویم . حرکت کنید خونهایی که ریخته می شود وبال آنها بماها راجع می شود دانستن حدود جنك ازقوهٔ بشریه بیرون

است روس را با قوت جنك تا آنطرف كوهستان (اورال) باید راند من مدعای خود را بموجب نوشتجات بسیاری اثبات ومدلل میكنم . اسلاوها نادان وجهال هستند من دراین اعتقاد هستم كه دولت ایتالیا با دولت انكلیس واوستریا اتفاق نماید وبهمین سخن ختم مقال می نمایم .

(وقت)

هنكام بسته شدن صفحات این نامه معلوم كردیم كه (جریدهٔ عسكریه) صورت نطق همایونی را كه خطاب بعساكر نصرت مأثر شاهانه شرف بیان یافته است در ضمن علاوه منتشر كرده است. این نطق همایون پریروز از جانب سنی الجوانب عالی بواسطهٔ جناب سعید پاشای فریق مابین ملوكانه بسفائن همایونی كه پر از عساكر ظفر مأثر و توپ ومهمات و ذخائر كردیده ودیروز بسمت چركستان روانه شدند ارسال و بتكریمات فائقه خوانده شده وعساكر شاهانه بكمال وجد وشوق و هیجان دل بدعای وجود مسعود همایون بلند آوا شده اند. لهذا مناسب دیدیم ترجمهٔ نطق شریف را ترجمه كرده بنویسیم كه دلهای مسلمانان را اثری عظیم تواند بخشید .

﴿ ترجمهٔ نطق همایون ﴾

﴿ عسكر ! ﴾

﴿ شماها را بیك خدمت بسیار بزرگی ﴾
﴿ میفرستم . این خدمت برای این است كه ﴾
﴿ با برادران خودتان كه در چركستان ندیكی ﴾
﴿ شده در آنجا باردیكر ﴿كلمة الله﴾ را ﴾
﴿ اعلا كنید . و با برادران دینی خودتان ﴾
﴿ دست بدست داده آنان را از ستمها و محنها ﴾
﴿ ومشقتهای كوناكون و از تضییقات و سخت ﴾
﴿ كیریها كه بلسان و مذهب و حریت ﴾
﴿ وناموس ایشان استیلا یافته است رهایی ﴾
﴿ دهید. شماها حق را تایید و یاری خواهید ﴾
﴿ كرد . برای دادخواهئ مظلومان كوشش ﴾
﴿ خواهید نمود. انسان را برای زنده كردن ﴾
﴿ نام خود درین دنیای فانی ورسیدن بسعادت ﴾
﴿ وعزت وفیض اخروی ومعنوی بزرگتر ﴾
﴿ ومساعدتر ازین مأموریت چیزی نتواند ﴾
﴿ بود . انیك امروز شماها نه تنها در زیر ﴾
﴿ بیرق عثمانی بل در تحت علم اسلامیت ﴾
﴿ وعثمانی مأمور بجهاد میباشید و بدین جهت ﴾
همه برادران دینی شما و پادشاه شما بر شماها غبطه ﴾
﴿ میكنند. زیرا كه شما از مژدهٔ ﴿الجنة تحت﴾
﴿ ظلال السیوف ﴾ بهرمند خواهید شد. ﴾
﴿ یعنی جنت را بشمشیر خونرای خودتان خواهید ﴾
﴿ خرید. حق تعالی مر شمارا یار ومددكار ﴾
﴿ خواهد بود وغزاهای شما روح پیغمبری را ﴾
﴿ خشنود خواهد ساخت . در راه بجا ﴾
﴿ آوردن امر الهی وداد خوهی آه برادران ﴾
﴿ مظلوم خودتان در هر حال خواه جان ﴾
﴿ وزندكانی خودتان را فدا كنید ﴾
﴿ و یا بغزای باشان و بظفرها باقی بمانید ﴾
﴿ عسكر ! ﴾
﴿ آخرین سخن من بشما این است . ﴾
﴿ اكر مرده شوید مرك شما بجوانمردی ﴾
﴿ بوده واكر زنده بمانید زندكانی بشان ﴾
﴿ واقتخار خواهید داشت ﴾
﴿ فرزندان مهربان من ! ﴾
﴿ امروز شماها از من مفارقت می ﴾
﴿ كنید ولی من وتمامئ ملت درغیاب ﴾
﴿ وحضور شما باشماهمراه هستیم وبزركترین ﴾
﴿ مظفریتی كه حكمدار شما وملت عثمانیه ﴾
﴿ آرزو میكنند بكوشش قهرمانهٔ شما حاصل ﴾
﴿ خواهد شد وبدین جهت شمارا بزركتر ﴾
﴿ قوت استناد می شماریم . خدا سلامت ﴾
﴿ ومظفریت بدهد . ﴾

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲ جمادی الاول ۳ مایس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۱۰
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۲	۰۳
لیرای انكلیس		
شركت عثمانیه قیمت كمبیال	۲	۳۶
بانك عثمانی	۲	۲۷
زاموای بلیرای عثمانی	۱	۳۵

فیات مسكوكات لیرای عثمانی
ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انكلیس	۱۰۹	۳۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۳

﴿ ازتاریخ ایران بعتیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

تاج برسر بكذارند درآنجا لباس خودرا میكندند وهمان لباسی را كه سیروس بزرك قبل از وصول بسلطنت داشت میپوشیدند بعد انجیر خشك خورده برك درخت سفز مكیده شربتی كه ازسركه وشیر ترتیب یافته بود میخوردند در بینی كه اردشیر درتدارك اجرای اینكار مشغول بود تیسافرن یكنفر از كشیشانی را كه سابقا مربی سیروس بود بحضور آورده كشیش عرض كرد سیروس قصد كرده است كه پادشاه را درمعبد بقتل رساند اردشیر بقتل سیروس امر داد ولی مادرش اورا دراغوش كرفته بدنشرا با كیسوان خود پوشانید وكردنش را بر روی كردن او كذارد وآنقدر جزع كرد كه پادشاه ازخون اودر كذشت وقرارداد كه بمحل حكومت خود برود سیروس بشهر سارد كه حاكم نشین مملكت جمعی او بود رفت واز آنجا كه آتش حرص وشره در حالتش شعله ور بود بتدارك سركشی وغصب سلطنت افتاد هواخواه متعدد داشت جمعی اورا برای سلطنت بهتر میدانستند از اهالی لاسدومون استمداد خواست در پیامی كه بایشان فرستاد نویدها داد وهمی از اردشیر قدح وازخود مدح نمود و پیوسته اسمالت قلوب اشخاص بزرك ورعیت منمود ودرجز وتدارك لشكر یونانی میدید كه برادرش اطلاع نیابد بمحاصره شهر میله پرداخت و بدین بستمك باز لشكر فراوان جمع آوری نمود وقتی كه باسپاه عزم آسیای علوی نمود كفت برای این میرود كه اهالی پیزیدی را از خاك خودشان بیرون كند تیسافرن چونكه دید سیروس بیش ازاندازه لازمه تدارك لشكر می بیند مراتب را خدمت پادشاه عرضه داشت ازاین خبر دردربار آشوب شد تقصیر را همه بكردن پاریزاتیس وارد میآوردند مخصوصا ستاتیر ازوجه پادشاه اورا بسیار سرزنش میكرد پاریزاتیس كه فطرة كینه دل خود شكایات ستاتیرا بطبعش كران آمده كینه اورا درقلب جای داده وچنانكه بعد از این ذكر خواهد شد تلافی كرد اما سیروس بالشكر ایرانی و یونانی كه اجیر كرده بود ازشهر سارد حركت كرد بقصد محاربه بابرادر بتدریج پیش آمده در كونا كسا كه بفاصله سیصد وشصت استادد ور ازشهر بابل واقع است مابین سپاه او ولشكر اردشیر تلاقی شد اردشیر هم حضور داشت جنك سختی روی داد دربین محاربه سیروس پادشاهرا بنظر درآورده پیش آمد وزخمی از روی زره بسینه او وارد اورد

امپریال	۸۹	۱۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذ	۰۱۱	۳۰
مجیدیه	۱۰۶	۰۵
بشلك	۱۱۶	۰۰
منالك «	۱۱۵	۰۲
پول سیاه	۱۸۱	۰۰
قائمه نو	۱۷۸	۲۰

﴿ اعلانات ﴾

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف ودبعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود ۰

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بو۰۳۰ر مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری ریك مجیدیه سفید فروش میشود ۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی۰ در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی ۰ در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی ۰

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی دفه بیرود عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان ۰

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی ۰ در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار۰

در بنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی ۰

در مدراس عالیجناب فضیلت مآب محمد نصیرالدین مشتهر جریدهٔ شمس الأخبار در حیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقامیرزا نصرالله فدایی ۰

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند۰

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دووسیله می توانندرساند۰ واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد ۰ و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان ۰

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد ۰ اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد ۰

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان‌و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد ۰

برای ممالك اوروپ سی فرانك ۰

جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد ۰

طاهر

درهمان اثناتیری برپای چشم سیروس زدند سیروس واردشیر باهم در آویختند ازطرفین بامداد آمدند عاقبت سیروس کشته شد قتل سیروس بطوریکه کفته شد موافق قول (اکزنوفون) است که همراه بود اما موافق قول دیکر که پلوتارك نقل کرده سیروس رایك نفرسرباز ازاهل کاری بکشت و پادشاه درعوض این کار اذن داد که آن سرباز همیشه درجلو اشکر یك خروس طلا برسر چوب دست بکیرد اما کتزیاس کوید که در بین معرکه تاج از سر سیروس افتاده چونکه علامتی دیکر نداشت که بتوان اورا از سایر سرکرده‌ها امتیاز داد یك نفر ایرانی (میتریدات) نام ضربتی برشقیقه اوزد واز آنضربت بمرد خلاصه بعد از انکه اردشیر به‌مزابات خواجه فرمود سرودست راست سیروس را برید قشون اورا متعاقب ساخته باردوی اوداخل ولشکر بچپاول مشغول شد یونانیانی که درجزولشکر سیروس بودند از یکطرف بکمان اینکه سیروس درهمه جافتح کرده درتعاقب قسمتی از لشکر اردشیر میتاختند ازآنطرف ایرانیان هم باین احتمال که تمام سپاه سیروس مضمحل شده بچپاول اردو مشغول شدند درآن بین یونانیان شنیدند که ایرانیان باردو ریخته اند اردشیر نیز چونکه فهمید که قشون یونانی برآن قسمت از لشکر او که درمقابل داشتند فایق آمده اند حکم کرد لشکر بنظم بایستند (کلیارك) سردار لشکر یونان متفکر بود که قسمتی ازسپاه جمعی خودرا برای حفظ اردو بفرستد یا اینکه برحسب اجتماع باردو بتازند درآن اثنا لشکر اردشیر بدفع ایشان پیش آمدند یونانیان غلبه یافته ایرانیانرا منهزم وکریزان ساختند چونکه شب در رسید باردو مراجعت کردند از مرث سیروس خبرنداشتند کمال میکردند که ازقفای هزیمتیان می تازد این جنك در سنه سه هزار وششصد وسه مطابق چهار صد و یك قبل از میلاد درکونا کساروی داد در این دعوا اشکر سیروس متجاوز از ده هزار یونانی وصد هزار ایرانی بود بقول اکزنوفون اردشیر دوکرور ودویست هزار قشون با دویست عرادهٔ جنك تدارك دیده بود ولی از این استعداد تنها نهصد هزار سپاهی وصد وپنجاه عراده درمیدان محاربه موجود بود سران سپاه اردشیرا بروکوماس وتیسافرن وکوبریاس وارباس بودند ابروکوماس پنج روز بعد ازمحاربه وارد کردید ۰

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و ادارهخانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره(٦٣)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۱۰ شهر جمادی الأولی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۱۱ مایس ۱۲۹۳ و ۲۳ مهٔ ۱۸۷۷

این کاغت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ اوضاع جنك ﴾

خبرهایی که تا چند روز پیش ازسمت طونه میآمد دلالت براین داشت که لشکر روس از بعض نقاط نهر میخواهد اسباب گذشتن باینطرف آب را فراهم بیاورد . بعد ازآنکه ازقلعات شهر ودین را بتوپ بسته وقدری خرابی درآنجا شده بود اهل شهر بخارج نقل مکان نموده اند . درمقابل روسجق نیز استحکام ساخته شده و باآنجا هم بنای تعرض داشته اند . جمعیت بسیاری از اهل روسجق کوچ کرده باسلامبول وجاهای دیگر رفته اند . وچنان معلوم میشود که کوماندان قشون روس بملاحظهٔ اینکه قوت طرف مقابل خودرا فهمیده است تعجیل درگذشتن باین سمت را منافی حزم واحتیاط میداند واز یکطرف هم طغیان آب طونه وکل و باتلاق بودن که درهر دو یقه هست مانع ازحرکات عسکریهٔ روس بوده است. اردوی جنوبی روس که بسرداری (کراندوك نیکولا) مأمور یورش آوردن بپارچهٔ روم ایلی است سیصد وچند هزار جمعیت بوده است. وایزوزها مقرر شده که دو اردوی دیگر نیز برآن بیفزایند وهمداستانها که دراینطرف از قره طاغیها ودیگر طوائف باغیها دارند همه آماده ومنتظر میباشند . این روزها چنان معلوم میشود که امارت مملکتین یعنی افلاق وبغدان نیز با روس یکی شده وهمه لشکر خودرا آماده میکنند که باتفاق آنها حرکت نماید . سردار روس همیشه ازاین طرف آب واز اوضاع اردوهای عثمانی واستحکامات عساکر شاهانه تقدریکه می تواند اطلاعات وآگاهی حاصل میکند واز آنطرف درپنهان داشتن اوضاع وحرکات لشکر خود کمال اهتمام را دارد وکسی هم زبکانه نمی گذارد درمیان اردوگاه ومعسکر اوباشد حتی مخبرهای اخبارنامه وگاشتکان روزنامه نویسان را که ازهرسمتی میآیند وازقواعد معموله است که در همچنان اتفاقات در میدان جنك آنگونه اخبار نویسها حاضر شده برای ضبط تاریخ اطلاع حاصل می کنند همهٔ آنهارا منع کرده ویك وقایع نویس بیگانه درلشکرگاه قبول نمیکند .

از جانب دولت علیهٔ عثمانیه نیز که جناب عبدالکریم پاشای سردار بهمان مقدارها یعنی سیصد وچند هزار کس ازعساکر شاهانه در نقاط معینه خطمدافعه را کشیده ودر ساحل طونه هم دربعض جاها جنك توپ شده است و می شود وتدابیردیگر چه ازجهت نهر طونه و کشتیهای جنگی وچه ازجهات دیگر بکار برده وجلو حرکت روس را بسته اند وتدارك واستعداد بقدر کفایت را دارند وآنچه درخصوص حرکت مجدانهٔ روس بنظر میآید این است که پس ازدوسه هفتهٔ دیگر بکلیهٔ قوت خود یورش باین سمت نهر طونه می خواهد بیاورد و در این یورش وهجوم استظهارو دلگرمی تمام که دارد بکثرت لشکر واستعداد جنگی وتدارکات کلیهٔ خودداشته ومعاونت همداستانها را که ازیاغیان داخلی واز قره طاغ وغیره وغیره دارد برای حصول مقصود خود تکیه گاه بزرگی میداند واز اینطرف با آنکه قوت مدافعهٔ خصم و نگاهداری حقوق بواسطهٔ عساکر شجاعت مآثر وغیرتمند اسلام و تدارکات لازمه بقدر لازم آماده هست باز استناد و اعتماد بیك معاونت معنویهٔ غیبیه حاصل ومانند سد ذوالقرنین متوکلا علی الله ایستاده اند تا خواست خدا چه باشد وتقدیرات ازلیه چه پیش آرد .

این اجمالیات که ذکر شد اوضاع امروزی مقدمات جنك است و کارهایی است که بچشم دیده میشود وآنچه از این کار حاصل خواهد شد محتاج تدقیق خیالی است که بقرائن حالیه واقتضای احکام ظاهر اسباب سررشتهٔ کاربدست آورده شود این است که شقوق مطلب را بعنوان دیگر در ذیل این سخن خواهیم آورد تا آنکه مطالعه کنندگان این نامه را که درجاهای دورهستند از دانستن ماجرای حال و پیش آمدکار بقدر ممکن بهره مندی حاصل آید ودر این ضمن لازم است از اوضاع و اطوار دولتهای بزرك که در مغرب زمین و شمال هستند و از بعض نکات وگوشه های مطلب نیز آگاهی داشته باشیم .

﴿ مقیاس مقاصد دولتها ﴾

دولتهای بزرك فرنگستان معلوم است برحسب قدرت وقوت از دیگر دولتها وحکومتها برتری جسته وباقتخار تمام زندگانی میکنند . این دولتها که برحسب اجناس و اخلاق و اطوار هم اختلاف دارند همچنانکه آحاد ناس وفردفردانسانها در حفظ مراتب حقوق و شان خودشان ودرباب جلب منافع ودفع مکاره هرگونه اقدام وکوشش را بکار میبرند وحواس خودشانرا مصروف تحصیل نیك بختی می نمایند آنها نیز یعنی هیئت دولتها هم بنسبت بزرگی و قدرت و باقتضای وضع ملك ومملکت برای حصول مقصود بذل مجهود مینمایند وباید هم بکنند .

همچنانکه حال وطور افراد انسانها مختلف می شود وتغییر می یابد بهمان نسبت وضع وحال دولتها هم اختلاف پذیرفته متغیر میشود وغالب این تغییر واختلاف هم ازوقوعات زمان و بهم خوردن وضع سابق ومناسبات داخلیه و خارجیهٔ آنها

می شود که بدین واسطه جهات منافع ومضار وملاحظات آیندهٔ احوال ملحوظ گردیده واین ملاحظات هم گاهی موافق تصور ملحوظ وتدبیر دلخواه نتیجه میدهد وگاهی بعکس اثر بخشیده درجایی که منفعت واعتلای شان منظور شده است زیان وانحطاط و بد بختی وارد می کردد وگاهی که بیم زیان وکاهیدن مقام بنظر می آمد بسود ونیك بختی وعلوشان مبدل میکردد واین عادت مستمره درجمیع طبقات بشریه ازیکی یکی انسانها کرفته تا بخانواده وطائفه وشهر ومملکت وازآنجا بالاتر رفته بحکومتهای جماعات وملل کشیده وتاحکومتهای بزرك برسد بطوری که می بینیم جاری وساری است .

همچنانکه در افراد انسانها ازجهة اخلاق وآداب واوصاف حسنه وحمیده وصفات ناپسندیده ومذمومه تفاوت مراتب هست و بعضی باستقامت اطوار وحق شناسی موصوفند و برخی بناراستکاری وحق نشناسی معروف کذلك هیئت مجموعهٔ ملل ودول را نیز اینکونه اختلاف وتفاوت بمراتب ودرجات موجود است بعلت اینکه هیئت مجموعه مرکب ازهمان اجزا وافراد است وحالات وخیالات آن جمعیت خلاصه وچکیدهٔ حالات وخیالات افراد واجزا است چون این مقیاس بطور اجمال ملاحظه شود سر رشتهٔ حرکات واطوار دولتها درداخل وخارج معلوم کردیده ودراتفاقات جهان واوضاعی که پیش میآید اسباب بصیرت وآکاهی ازحقیقت کار کردد .

پس از دانستن این مقیاس دراین مسئلهٔ حاضره که از دو سال باینطرف است در میان بوده وآخرکار بجنك دولتی منجر شد اوضاع آینده را باید فهمید ومطلب را قدری کشف وتوضیح باید نمود .

دولتهای بزرك که کفته می شود دولت علیهٔ عثمانیه وانکلیس وفرانسه والمان واوستریا وایتالیا وروس که اینهارا دول معظمه میکویند دولت عثمانیه بطوریکه معلوم است دردو پارچهٔ بزرك روم ایلی واناطولی چندین صدسال است حکمرانی میکند وپای تخت او شهر اسلامبول است که بقسطنطنیه معروف میباشد واین پای تخت برحسب موقع بهترین مواقع قطعات معمورهٔ جهان است ودرهنهٔ دو دریای بحرسفید وسیاه واقع ودرجای بسیارمهم ومعتنا افتاده است که ازجهت تجارت ومنفعتهای ملکی وملتی ومناسبات بریه وبحریه رجحانیت تمام بر دیکر پای تختها دارد دولت انکلیس هم که درقطعهٔ آخری مغرب زمین مقر حکمرانی دارد که پارهٔ مستملکات ازجزائر متعدده وقطعات وسیعهٔ هندوستان دارد که ازجهة منافع ومداخلهای تجارتی برهمه دولتها برتری جسته ومحسود ومغبوط دولتهای دیکر است. فرانسه ملتی است بزرك وغیرتمند وامروز برحسب صنعت وآبادی ممالك خود وترقی علوم وفنونی که مدار هر کونه ترقی وثروت وآبادی ملك ومملکت است برتری جسته وبدین جهت مباهی ومفتخر است. دولت المان ازچند سال باینطرف وخصوصا پس از اتفاق باحکومتهای المان وغلبه واقتداری که برمثل فرانسه دولتی کردند برشان وعظمت خودشان افزوده وممالك قوت وقدرت فوق العاده کردیدند . دولت اوستریاومجارستان یك ایمپراتوری قدیم است ودولتی عظیم ممالك قطعات چند ازخاك نمسه والمان ومجارستان وغیره و برحسب قوت واستعداد درحال مناسب وکافی وبقدر کفایت حفظ خود میباشد. دولت ایتالیا قطعهٔ بزرك وممالك وسیعهٔ خاك ایتالیارا مالك وازچند سال باینطرف است که درازدیاد شان وترقیات اعمار ملك ومملکت خودمیکوشد وازجملهٔ دول معظمه کردیده است .

دولت روس که وسعت خاك او ازهمه دولتها بیشتر و برحسب قوت واستعداد هم کمتر از دیکر دولتها نیست ومیتوان کفت که اکر از جهت قوت حربیه دردرجهٔ اولی نباشد درمرتبهٔ دوم مالك قوهٔ بریه وبحریه میباشد مع ذلك ازجهة آبادی ممالك وترقیات صنعت وتجارت ووضع مملکت وقابلیت ملك برترقی وآبادی از دولتهای دیکر برتری ندارد و بسیاری ازخاك او خراب وخالی ازسکنه واهالی هم ازعلوم وفنون نافعه غالبا بی بهره هستند که بدین جهت صنایع وهنرها درخاك روس بدرجهٔ مطلوبه نرسیده است .

دول معظمهٔ مشارالیهم هرکدامی درجای خودشان سبك مخصوص وپیشنهاد خاطر معینی دارند که در واقع نمی توان کفت اطوار مقاصدومسلکهای ایشان مشابه ومماثل همدیکر است بعلت اینکه هر ملك وهر مملکتی اقتضاءات جداکانه دارد وهر هیئت مجموعهٔ اخلاق ونیات دیکری را دارا است که باآن دیکری مانند نتواند شد اکرچه در کلیهٔ مطلب در خصوص جلب منافع وتأمین حقوق واعتلای نام وشان همه یك نقطه منتهی می شود .

وضع امروزی دول مشارالیهم اکر ملاحظه شود باندك تأملی معلوم شده و مقاصد و مسلك ایشان هم واضح خواهد کردید دولت انکلیس که بنای حرکت وسکون خودرا بصلح جویی وبی آزاری وحفظ حقوق خود کذاشته وکار خودرا منحصر بتجارت وبی کاری رفتن که بی زحمتی یا آنکه بزحمت مختصری منفعتهای بزرك بردارد ودر این ضمن میخواهد همیشه اسباب این مقصود را فراهم داشته باشد وچیز عمده که در نظر کرفته است محافظت هندوستان ومستملکات دیکر خودش است از تعرض خیالات دیکران وبدین واسطه ناچار است از اینکه درمیان این دولتها ازهرکس که مانع برقراری این مسلك او باشد احتیاط داشته ونکذارد حالا و استقبالا اسباب حدوث ضرری برتجارت مستملکات شرقیهٔ او فراهم بیاید این است که از قدیم الایام دولت عثمانیه را با خودرا یکان کرده ودر حفظ منافع وحقوق وشان اوکوشش و اهتمام می نماید و این کوشش در حقیقت برای ملاحظهٔ منافع خودش است بعلت اینکه میداند اکر چنانچه اولین دشمن مسلك او که عبارت از مقاصد جهانکیرانهٔ دولت روس است درشرق یا درغرب پیشرفت کار پیدا نماید بالاخره هم تجارت اونکس خواهد کرد وهم مالکیت او در هندوستان ومانند آنجاها در موقع خطر خواهد افتاد .

چون سخن باینجا رسید از مقاصد دولت روس هم کمی باید فهمید ومطلب را تدقیق کرد بعد از آنکه در جنك بیست ودوسال پیش از این که برای اجرای مقصود خود اعلان جنك بدولت عثمانی کرد و دولت انکلیس وفرانسه وساردنیا اتفاق کرده ونکذاشتند کاری بکند و بعد از مغلوبی معاهدهٔ صلح بسته شده ودولتهای بزرك دیکررا یعنی المان و اوستریا را که در آن جنك بی طرف مانده بودند داخل درآن معاهده نموده وهفت دولت آنرا امضا نمودند دولت روس ازآنوقت تا حال مشغول این شد که اسبابی فراهم بیاورد که ایلا وهنی را که در آن جنك برای او وارد شد ازخود بردارد و ثانیا چون میداند مستقیما وراسا حصول مقصود او اشکال دارد این است که تدبیرها اندیشیده وکار را باین درجه

رسانید که کو یا من حامیٔ مظلومان عیسویان میباشم آنهم عیسویان روم ایلی یعنی اسلاوهای تبعهٔ عثمانی که با من از یك جنس میباشند وعیسویانی که قریب المخرج با آنها هستند .

مقصود دولت روس این است که ملك خودرا با آن همه پنهایی و وسعتی که دارد مربوط بکند بیك پای تختی که مرکز حکمرانی روی زمین تواند شد وبدین واسطه علی التدریج حاکم کل در روی زمین گردد و مفتاح این مطلب ضعیف کردن دولت عثمانی است و برقرار کردن یك قوتی از هم جنسان خود در خاك روم ایلی که این خیال را اقل ما یقنع خود فرار داده و بالاتر از این را حوالت باقتضاءات زمان ووقت و پیش آمد احوال داشت که بلکه طوری بشود که بسهولت تمام دفعة اسلامبول را تصرف کرده ودو دولت که با من مناسبتی دارند یعنی اوسترپا و المان را هم براین معنی راضی وساکت میکنم . بالجمله تدابیر خودرا بکار برده و هیچ اهمال و مضایقه دراینباب نکرد وبالاخره ناچار شد از اینکه بمیدان جنك بیاید بعلت اینکه به پولیتیك و معاونت لفظیهٔ دولتها مقصود اواش حاصل نشد نه استقلالی بیکی از ولایات ممتازه داده شد و نه اصلاحاتی بتحت نظارت او و دیگران پذیرفته گردید وعلاوه براین عصیان وشورش آن بیچاره‌ها که بتحریك او جان و مال وآبروی خودشان فدا میکردند باعث پریشانی وسرگردانی آنها گردید ازجهة استیلای تدبیری باسلامبول هم که نومید بود این است که چاره را در این دید که بدون راه مشروعی خودرا بمیدان جنك بیندازد و بقدریکه بتواند از مقصود را حاصل کند اکنون شقوق مطلب را باجمال باید بفهمیم که دولت روس از این جنك چه فائده تواند داشت بهرهٔ او چه خواهد شد ؟

در این مطلب که مسئلهٔ شرقیه گفته می‌شود بعض جهات مسلمه هست که بقاعده واقتضای حکم ظاهر درآن سخن باید گفت و پاره جهات مظنونه ومحتمله هست که بقیاسات واحتمالات باید حکم کرد .

دولت روس درابتدای اعلان جنك بی انضمام رای وتصدیق دولتهای بزرك اقدام باین کار نمود و بقاعدهٔ معموله وعهدنامهٔ پاریس و باداب دولیه رعایت نکرد که بعداز کونفرانس وپروتوکول متفقانه وجواب رد دادن بابعالی میبایست باردیگر باآنها سخن را بمیان آورده ودلایل تخلف خودرا از ایشان بیان نماید وتوسط آخری ایشان را بخواهد هیچ کدام از اینها رانکرده بیك بیان نامه وتحریرات عمومیه تفرد جسته ازحدود عثمانیه تجاوز نمود .

یك قسم از وقوعات محتمله این است که دولتهای دیگر بطوری که تا حال بی طرف مانده اند وآرام نشسته‌اند بمانند وفعلا یعنی بقوت وجنك داخل دراین کار نشوند وبگذارند دولت روس را با دولت علیه ومنتظر نتائج کار شوند پس درآنصورت آیا حدی برای سکوت بیطرفی خودشان خواهند گذاشت و یا آنکه تا یکدرجه ایستاده و پس از آن صلحا وتوسطا و یا فعلا وحربا داخل کار خواهند شد ؟

بطوریکه درمقدمات مقیاس اشعار شد اختلال منافع ومقاصد وتفاوت رقابت وما آل اندیشیها که دولتها را هست اقتضا میکند که اکنون را بهمین منوال بی طرف بمانند وکمال احتیاط را در مختل نشدن شرائط بیطرفی مرعی داشته حدی هم باقتضای حال برای این وضع صلحا معین کرده باشند بعلت اینکه دولت روس ظاهرا میگوید مقصود من توسیع ملك وجهانگیری نیست ومحض حمایت عیسویان روم ایلی واجرای احکام پروتوکول اقدام باین کار کرده ام همینکه این مرام بحصول پیوست اگر چنانچه غلبه کرده وملك وخاکی را از ممالك عثمانیه مسخر کرده باشم بازترك کرده باجرای اصلاحات زورمندانه قانع خواهم بود واین درصورتی خواهد بود که اولا روس بآن تدبیرونقشه که برای تجاوز هجوم خود کشیده وخودرا غالب دانسته واعتقاد کرده است که بقوت خود وایالات عاصیه کاری از پیش خواهد برد تا بلغارستان و بعض نقاط روم ایلی تسلط یابد ودرسمت ارضروم و باطوم نیز غلبه کرده وروی این را داشته باشد که سخن ازاجرای اصلاحات وتکالیف را بمیان بیاورد که دراین حال بر تقدیر محال درعزم دوم خود که ظاهرا می گوید مقصود دیگری ندارم باید بتوسط دولتها تکالیف اصلاحات را اظهار کرده واکتفا نماید براینکه شانی حاصل کرده وتدارکی برای زمان آینده مهیا داشته باشد وقوتی از اسلاوها و بلغارستان وروم ایلی پیدا کند و بعد از چندی حرکت باقتضای وقت را منتظر باشد ولی ایا این تدبیر موافق تقدیر خواهد بود یانه وحقیقه بر مقصود خود رسیده درمواقع جنك کاری از پیش خواهد برد یاخیر یقینا جای شبهه وتردید است بعلت اینکه نتایج جنك را باین حالی که هست معین نمی توان کرد اگر از یکجهت بتواند کمی کار بکند دور نیست از طرف دیگر بعکس این ثمر بخشد چنانکه اغتشاش وشورش چرکستان وابازه و بعض جاهای دیگر از ملك روس از حالا آغاز کرده‌است وتا کنون هم درهیچ جایی فتح وغلبه نموده است واسباب غیبیه هم درکار هست که مخلوق از درك آن عاجز است اگرچه روس برخود ببالد که من از داخل ممالك عثمانیه معین ومددکارها دارم وحال که افلاق وبغدان را نیز میگویند با خود متفق ساخته است .

امدیم بمطالعه شقوق دیگر مطلب که روس این همه سخنها را محض اسکات دولتهامی گوید ویك تدبیرپنهانی باتفاق بعض دولتها هم داشته باشد باین معنی که بادولت المان واوسترپا وایتالیا یا بعضی از آنها سخن را یکی کرده وبخواهند به تغلب شطری ازخاك دولت عثمانیه را از دستش بگیرند یا انکه خیال فاسدی درباره پای تخت دولت علیه داشته باشند چنانکه این قبیل سخنها کاهی در افواه والسنه گفته می شود در این صورت توانیم گفت جنك عمومی خواهد شد و دولتهای دیگر هم در طرف مقابل آنها را مدافعه خواهند نمود واین مدافعه اگرچه ظاهرا نیکی وحق‌شناسی درحق دولت علیه عثمانیه است لیکن درمعنی ملاحظه منافع وما آل اندیشی کار خودشان را منظور کرده جان فشانی خواهند نمود ولی تفصیل این جنك عمومی و پایان نتایج آنرا محدود نمی توان کرد وکسانیکه می گویند هم چنان اتفاق مخفی وتدبیر پنهانی درمیان کارهست همان اتفاق مثلث را که شایع شددست آویز دارند وحال انکه هم چنان اتفاق ممکن الحصول نیست وقابل اجرا نتواند گردید رقابت وتصادم منافع این سه‌دولت بزرك المان و اوسترپا و روس هرگز تجویز نخواهد کرد که در همچنان کاری که آخر آن را معلوم نمی توان داشت متفق بشوند آلمان قوت و پیشرفت خیال روس را دراین قطعه نخواهد خواست وهم چنین روس قوت وتعظم بیشتر از این را در باره اوراضی نتواند شد .

و اگر همچنان اتفاق تصور بشود یانی آن جزاین دو دولت متضاد الحال که منافعشان یکی نیست نتواند بود دولت اوستریا که بوجهی تصدیق همچنان مطلبی را نتواند نمود زیرا که فرضا بوسنه وهرسك هم باوداده شود و ازطرف دیکر مجارستان را از دست خواهد داد بل‌بالأخره بعلت قوت اسلاوها و پیشرفت اتحاد اسلاو دولتش بکلی مضمحل و نابود خواهد کردید .
مع ذلك اگر بر فرض محال همچنان مقصدی را سر و صورتی داده و بطوریکه همدیکر را باعث رضا باین احوال کردد قراری داده باشند دولت انکلیس و فرانسه و بعض دولتهای کوچك بکمال سختی بمقام مقاومت وممانعت ایشان از این مقصود خواهند برآمد این است که عمومی شدن این جنك از احتمالات بعیدهٔ کار است بل می توان کفت که همه دولتها سعی خواهند کرد که این جنك ازمیان دو دولت محارب بیرون نرفته درجای خود محدود بماندو چیزی که دراینصورت خیالات کار آکاهان امور دولتی را مغشوش میکند این است که دولت روس در اظهارات خود که میکوید مقصودی بجز اصلاح حال عیسویان ندارم برقرار نماند واز حدیکه خود قرار داده است بکذرد یعنی بتقدیر پیشرفت حرکات تجاوزیه که دارد ومعاونت اختلالات داخلیه کار بجایی برسد که بتواند بتکالیف اصلاحیه بپردازد کهدراینصورت باز احتمال عمومیت جنك قوت میکیرد . لکن کذشته از اینکه خیلی کار دارد تا روس خودرا بدانموقع برساند که حق اظهار تکالیف را داشته باشد همینکه پای تجاوز از اندازه میان بیاید باز دولتها از بیم نتیجهٔ اسفناك جنك عمومی متفقا اورا از این حرکت مضره منع خواهند کرد و نخواهند کذاشت که اوضاع فرنکستان بکلی مختل شده صحراهای هفت دولت قربانکاه کردد وخونهای ناحق ابنای بشر ریخته شود زیرا که حکم عقل وحقانیت این است وتصادم و تعارض منافع وما آل اندیشیها همین را لازم کرفته است پس درهمهٔ این احوال فائدهٔ که روس خواهد برداشت چیست ؟ وثمری کهازاین خونریزی وتخریب بلاد وقتل عباد بروی عاید خواهد شد کدا است ؟ یا آنکه اکر خبری هم بشود بسیار کم عیار وبی اعتبار خواهد بود درمقابل آنچه بدآن وسائل نا کوار اندوخته می شود دولت روس اکر از این خیالات واهی دست کشیده زحمتی را که در این راه می کشد ومبالغی را که برای این کارها صرف میکند در تعمیر ملك خود و آزادئ رعیت خود بکار ببرد یقینا بهتر و معقولتر خواهد بود و کرنه تنها خرج کردن و بملك هم چیزی معقولی نیفزودن خلاف رای خردمندان است .

﴿ خبرهای داخلی ﴾

ترجمهٔ تلکرافنامهٔ امارت جلیلهٔ تونس است که بمقام عالی صدارت عظما نوشته شده است .

موافق امرنامهٔ مورخه ۱۶ ماه مهٔ (۲ جمادی الاولی) که ازجانب عالی حضرت صدارتپناهی صادر شده بود بهمه جا اطلاع داده شد که درجوامع شریفه ودراثنای خطبه‌ها درمیان عنوانهای جلیل حضرت خلافت پناهی عنوان ﴿ غازی ﴾ نیز یاد کرده شود .

بسعادت مآب محمد پاشای شیخ شمویل زاده منصب رفیع فریق اعطا کردیده ودر این روزها عازم ارضروم خواهد شد .

ازجانب سنی‌الجوانب سلطانی مقرر فرموده شده است که معادل بیست هزار (رووار) از وجوه مخصوصهٔ جیب همایون خریده شده به بهادران ودلاوران چرکس توزیع وتقسیم شود وبقدر چهار هزار از آنمقدار جابجا شده باقی دیکر نیز بزودی اکمال خواهد شد .

(جریدهٔ حوادث)

ازطرف علیهٔ علیا جاه خدارت مآب قادین افندی حرم چهارم از حرمهای محترمهٔ جنت‌مکان سلطان عبد المجید خان غازی برای اعانهٔ حربیه پانصد عدد قائهٔ یکصد غروشی بکومیسیون مخصوص اعانه فرستاده شده است .

عموم وکلای فخام دولت علیه قرار داده اند تا ختام ایام جنك برای اعانهٔ حربیه ربع معاشها وتعیینات خودشانرا بخزانهٔ عامره واکذار کنند ومراتب بعرض حضور همایون رسیده وموجب محظوظیت سنیه کردیده است .

جناب احمد پاشا ناظر ضبطیه سه رأس اسب وچهار هزار غروش بجهة اعانهٔ حربیه داده اند .

دولت مآب احمد پاشا والی طونه دیروز بمحل مأموریت خودشان عزیمت کرده اند .

دولت مآب ابراهیم پاشا والی طربزان نیز روز دوشنبهٔ کذشته بسمت مأموریت خودشان عازم شده اند .

نواب والا اسکندر خان سردار که چند روز پیشتر وارد درسعادت شده وبا جناب صفوت پاشا ناظر خارجیه بار اول که ملاقات نموده بودند از قرار یکه شنیده شد باین عبارت بیان مقصود خودشانرا کرده اند . که من برای رسیدن مناصب ومراتب وکرفتن جایزه واحسان باینجا نیامده ام چون دولت اسلام را مشغلهٔ بزرکی پیش افتاده است ومن هم مسلمان‌هستم اینك شمشیر وخون‌خودرا آورده ام که درراه اسلام صرف نمایم اکر مردم که باقتخار تکلیف خودرا بعمل آورده ام واکر زنده ماندم این منظور را ندارم که پاداش جان‌فشانی من ازجانب دولت داده شود وجای اقامت من اینجا نخواهد بود .

جناب ناظر مشارالیه نیز کمال مهربانی را درحق نواب ایشان بعمل آورده وخودشانرا در (هوتل دو انکلتر) که در بیك اوغلی است عجالة منزل مقرر فرموده مخارجشان ازجانب دولت داده می شود تا مراتب بحضور اقدس همایون عرض شده وقرار لازم درحق ایشان داده شود .

(لوانت هرالد) مینویسد موافق خبری که روز دوشنبه رسید خبر عمده که درسمت طونه بوده این است که ایمپراتور روس درظرف این هفته به (پلویسنی) که در افلاق واقع است خواهد رفت حرکات مهمهٔ اردوی روس بعد از ورود مشارالیه بآنجا خواهد بود . جنرالهای ارکان حرب منتظر جنك بزرکی در حوالی ودین هستند لکن شخصی که از امور حربیه آکاهی دارد میکوید که حرکات عسکریهٔ روس که درسمت (رهنی) و (قلفات) هست محض خود نمایی است ومحل

تجاوز جدی آنها جایی است که نهر (الوتا) بطونه ریخته می شود .

درنسخهٔ پیشتر نوشتیم که سفارت علیهٔ ایران تقریری بابعالی نوشته وتأمینات داده است که دولت ایران درین مسئلهٔ حاضره کاری که منافیٔ مناسبات قدیمه واحکام جامعهٔ اسلامیه است نخواهد کرد اینك صورت تقریر مذکور که بزبان ترکی نوشته شده است مرقوم وترجمهٔ آن نیز درذیلش آورده میشود .

﴿ سفارت سنیهٔ ایران در اسلامبول ﴾

خارجیه نظارت جلیله سنه

دولتین علتین اسلامیه بینده تحدث برودتی موهم اولهجق بعض تخیلات عامه دن ناشی اورته لقده وکرك بعض غزته لر لساننده دوران ایتمکده اولان یرطاقم شایعه لر ذات والای نظارتپناهیلریله واقع اولان مذاکرات شفاهیه ایله مؤید بولندیغنه نظرا احوال مذکوره تلغراف طهرانه عرض اولنمشیدی بوکره دولتلو فخامتلو سپهسالار اعظم حضرتلرندن المش اولدیغم تلغرافنامهٔ جوابی ده مندرج بیورلدیغی وجهله اوته دنبرو دولتین علتین بینده درکار اولان مناسبات حسنه ایله جامعهٔ اسلامیه احکامنه تمامیله مغایر بولنان بو درلو شایعات وتخیلات واقعه نك رسماً تکذیبنه وشو اساس مقدسك خلافنده اوله رق دولت علیهٔ ایرانیه طرفندن برکونه حالاتك وقوعی احتمالی اولدیغی بابنده جانب بابعالییه تامینات لازمه اعطاسنه مأمور بولنمش اولدیغمدن بیان کیفیته بالأبتدار ذات والای نظارتپناهیلری جلبنده درکار اولان احترامات فائقه می تایید براه شو تبلیغات رسمیه نك ایفاسندن طولایی کندیمی بختیار بیلورم .

فی ۲۸ ربیع الاخر سنه ۹٤

(ترجمهٔ تقریر)

بابهٔ شایعه هارا که درمیان مردم ودر زبان روزنامهها که از بعض تخیلات عامه ناشی شده وموهم تحدث برودت درمیان دو دولت علیهٔ اسلامیه تواند شد مذاکرات شفاهیه که با جناب عالی نظارتپناهی بوقوع پیوست مؤید کردید وبنابراین مراتب بواسطهٔ تلگراف بطهران عرض شده بود . این بار بطوریکه جناب مستطاب اشرف سپهسالار اعظم درتلگرافنامهٔ جوابی خودشان مرقوم فرموده اند مأمور هستم براینکه شایعات وتخیلات واقعه را که بکلی منافی است بامناسبات حسنه که ازقدیم الایام درمیان دولتین علیتین موجود است ومغایر بااحکام جامعهٔ اسلامیه میباشد رسما تکذیب کنم ودرباب محتمل نبودن وقوع حالاتی که درخارج این اساس مقدس است از جانب دولت علیهٔ ایران ببابعالی تأمینات لازمه بدهم لهذا به بیان مراتب مبادرت کرده وتأیید میکنم احترامات فایقهٔ خودمرا که درحق آنجناب دارم وازجهت ایفای این تبلیغات رسمیه خودراخوش بخت میدانم .

مسیو (دو بورغوان) ایلچی فرانسه که پیشتر دراسلامبول بود روز یکشنبهٔ گذشته بنا بوده است از پاریس بسمت اسلامبول حرکت کند .

پریروز جناب مستطاب صدراعظم برای دیدن جناب مستر لایارد ایلچی بزرك دولت فخیمهٔ انکلیس بطرابیه تشریف برده بوده اند .

پرنس (راوس) ایلچی دولت المان روز یکشنبه بساحل خانهٔ جناب صفوت پاشا ناظر خارجیه رفته صورت اعتمادنامهٔ خودرا بجناب مشارالیه داده است . وپس از آن بساحل خانهٔ جناب مستطاب صدر اعظم عزیمت کرده وبا ایشان هم ملاقات نموده است. روز شنبه بحضور همایون خواهد رفت .

چند روز پیشتر روزنامهٔ (سلامت) بموجب تلگرافنامهٔ که بیکی رسیده بوده است خبر قصد کردن جنرال اغناتیف بجان خودرا نوشته بود که گویا مومی الیه خودرا بطپانچه بقتل رسانیده است و بعض روزنامهها اینفقره را تکذیب نموده بودند . ازقراریکه روزنامهٔ (لاترکی) مینویسد فی الواقع جنرال اغناتیف دیگری که نیز از خویشاوندان اغناتیف معهود بوده ودر یکی ازفرقه های اردوی روس درسمت اناطولی سمت کوماندانی راداشته است مرده بوده است وبجهة مشابهت اسمیه (سلامت) فوت اغناتیف مذکور را باآنطورها باشتباه نوشته بوده است .

(سلامت) درنسخهٔ دیروزی نوشته است که جنرال (قلاپقا) که از جنرالهای مشهور مجارستان است پریروز بحضور همایون ملوکانه شرفیاب شده است وایزوزها بسمت (صخوم قلعه) عازم خواهد شد .

نیز مینویسد پرنس مملکتین اشیاء کرانبهای خودرا ایزوزها بالمان نقل وارسال نموده است .

روزنامهٔ (وقت) در نسخهٔ امروز می نویسد قشون روس که مأمور بمحاصرهٔ اردهان بود بقدر پنجاه هزار جمعیت بوده است سه وچهار روز هجوم و یورش آورده وعساکر عثمانیه بقدریکه توانستند مقاومت و مدافعت کردند حتی چند بار کار بجنك نیزه پیچ هم رسید ولی چون ازقرار مذکورعساکر عثمانیه درمیان چهار هزاروهشت هزار ولشکر دشمن بقدر چهار و پنج مقابل آنها بوده اند دیگر مقاومت ممکن نشده قشون روس بمحل مذکور استیلا یافته اند (بمدلول الحرب سجال) ظفر وانهزام در جنك طبیعی است آنچه برما لازم است این است که درعزم خود ثابت و قوی دل باشیم و از خداوندیاری طلب کنیم (انتهی)

موافق قرارداد دیروزی اسبهای فیطون وکالسکهٔ همه مأمورین دولتی ازصدراعظم گرفته تا کوچك مأموری که صاحب کالسکه بوده باشد برای کارکردن در توپخانه ودیگرملزومات عسکریه ترك وواگذار بادارهٔ عسکریه خواهد شد مگر کسانیکه از پیاده روی عاجز هستند تنها بیك اسب سواری اکتفا خواهند کرد . حتی حضرات وکلای فخام ازدیروز پای پیاده بمخانهای خودشان رفته اند ودرایناب امری از جانب صدارتعظما صادر ومأموری برای جمع آوری اسبهای مذکور معین شده که درضمن دفتر مخصوص اسامیٔ صاحبان ومقدار اسبها نوشته شود وقبضی هم بصاحبان اسبها بدهند .

دیروز جناب مستر لایارد همراه مادام خودشان بمجلس مبعوثان رفته مذاکرات مجلس را استماع نموده است .

درمجلس مبعوثان مذاکره شده است که جناب محمود ندیم باشا را که وقتی میخواستند محاکمه درحق ایشان بشود باید محاکمه کرد اگر چیزی بعهدهٔ او وارد آمد قرار آن داده شود .

کازت (تووتان) که از کازتهای روس است ترتیب عساکر نصرت مآثر شاهانه را که طول نهر طونه در چند مواقع هستند بقرار ذیل تفصیل میدهد .

درودین	یکصد طابور (فوج)
طرنوی	هجده طابور
شمنی	سی وچهار طابور
نیکبولی	چهار طابور
زیشتوی	دو طابور
روسجق	هجده طابور
سلسترہ	نوزده طابور
دوبریجه	سیزده طابور
وارنه	شانزده طابور

که موافق این حساب کازت روس همه عساکر عثمانیه در طول نهر طونه دویست وسی طابور بوده است وحال آنکه تنها در روسجق سی طابور و در دوبریجه بیست و هشت طابور عساکر شاهانه موجود است و بدیهی است که ازجاهای دیگر هم بدین نسبت خواهد بود .

(وقت)

جمعیت اعانهٔ مجروحین که پیشتر درلندن در (ستافورهوس) تشکیل شده بود اینروزها باز بجمع آوری وجوه اعانه شروع کرده اند وبموجب بیان نامها مراتب را بجمیع ممالک انکلستان معلوم نموده اند .

در کری یك جبه خانهٔ روس آتش گرفته وجمعی ازعساکروقراولان تلف شده است .

ترجمهٔ بیان نامهٔ (کراندوك میشل) کوماندان اردوی قفقاز روس است .

ای صاحب منصبان ونفرهای اردوی قفقاز!

بامر اعلاحضرت ایمپراتوری مأمور شدید که برای نگاهداری ناموس ونام وطن مسلح بشوید.

در پشت سرشما اردوی نام آور باشان قفقاز است ودرجلو شما صحراها وکوههای رنگین شده باخونهای پدران وبرادران شماها میباشد .

برای وطن وایمپراتور خودتان . پیش !

امضا

کوماندان بزرك اردوی قفقاز

نجیب بیك سواری کشتی زرهداری که پیشتر گفتند خود بخود آتش گرفته وغرق شد بدرسعادت آمده است ومیگویند درحضور دیوان حرب بمحاکمهٔ او خواهند پرداخت .

(لاتری)

مجرمهائی که درحبسخانهٔ عمومی محبوس بودند عریضهٔ بنظارت جلیلهٔ داخلیه داده اند که جرائم آنها عفو شده وازمدت حبس صرف نظر شود وخودشانرا بیکی ازمواقع حربیه واردوهای جنك بفرستند استدعای آنها هم ازجانب وزارت مشارالیها پذیرفته شده ومقرر شده است که فردا از حبسخانه بیرون آورده شوند وباتفاق عساکر معاونه مشغول مشق وتعلیم گردند .

روزنامهٔ حقیقت فقرات ذیل را از تحریراتی که از بار بوش بکازت جنورا بتاریخ سیم ماه مه یعنی بیست روز پیش از این نوشته اند استخراج کرده است .

ازمقدار لشکری که ازطرف روس داخل خاك مملکتین شده است اطلاعات درست حاصل کرده ام. اعتقاد می کنم که این ساعت یکصد و پنجاه هزار لشکرروس داخل مملکتین شده است دوثلث آنها بسواحل طونه رسیده ویك ثلث دیگر درراه هست که بسواحل میرسد یکصد هزار عسکر بقرار ذیل درخط طول طونه میباشد .

در بار بوش وحوالی ان	۳۰۰۰۰
رەنی واطراف آن	۲۵۰۰۰
در اسماعیل تا به کیلی	۱۰۰۰۰
درراه بوزه اووه	۱۵۰۰۰
درحوالی ابرائیل	۱۰۰۰۰
درمیان رەنی واسماعیل	۱۰۰۰۰
	۱۰۰۰۰۰

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

پاریس ۵ جمادی الاولی

مارشال ماکماهون بدرك دوکاز وزیر امور خارجه کاغذی نوشته بیان نمود که آرزومند هستم مناسبات دوستانه که درمیان فرانسه ودولتها هست برقرار بماند و بوجهی خلل درارکان مناسبات مذکوره وارد نکردد .

بکرش ایضا

طغیان آبها درمملکتین بهمان طور سابق هست روسها به (الزو) گذشته آنجا را محکم می کنند . درتحریرات عمومیه که مدیر خارجیه بدول معظمه نوشته است حالاتی را که ازجهت مخاصمات عارض شده است بیان نموده . آب طونه بالا می آید .

وین ٦ جمادی الاولی

احتمال میرود ایمپراتور روس ۲۵ ماه مهٔ (دوازدهم ماه عربی به اپلوزشتی) که درمملکتین است بیاید . تلگرافنامهٔ که ازجانب روسها منتشر شده است دلالت دارد براینکه (صخوم قلعه) را که بتوپ بسته شده است عساکر روس آنجا را تخلیه کرده اند .

روما ایضا

اگرچه درخصوص برقراری مناسبات حسنه درمیان جمهوریت فرانسه ودولت ایتالیا تأمینات داده شده است لکن روزنامهٔ (دیرتو) میگوید بملاحظهٔ اوضاع تازه که درفرانسه ظاهر شده است درایتفقره جای شبهه وتردید هست .

آتن ایضا

دور نیست مسیو (سیموس) از جانب دولت بسفارت اسلامبول فرستاده شود. مجلس مبعوثان که فوق العاده و مخصوصا منعقد خواهد شد اعضای مومی الیهم پی در پی با آتن میایند افکار عمومیه اتحاد و اتفاق همه فرقه های سیاسی را قویا آرزو می کنند .

بکرش ایضا

ایمپراتور روس را منتظر هستند که در آخر

هفتهٔ آینده به (پلوپشتی) وارد شود .

روسجق ایضا

جناب صادق پاشا امروز بسمت در سعادت عزیمت خواهد کرد جناب اشرف پاشا تا هنگام ورود جناب احمد پاشا والی تازه جانشین والی خواهند بود . قریهٔ (صومه ویت) را از گلوله‌هایی که روسها انداختند ضرر رسید .

ودین ایضا

بعض حرکات عسکریهٔ عمده و فوق العاده بزودی بوقوع خواهد پیوست .

وین ایضا

گفت وشنودی که در خصوص اتفاق مجارستان میبایست بشود تا پاییز بتأخیر افتاد کارتهای لهستان بیان می کنند که روسها اقدام بکار کرده است که همه اسلاوها که در خاك اوستریا ومجارستان وممالك عثمانیه هست طغیان وشورش نمایند . نزاع تعطیل اشغال که در بوهمیا بود برطرف شده است .

پاریس ایضا

هیجان واضطراب در مجلس مبعوثان برقرار است اعضای دست چپ از قرار داد خود سرانهٔ معهود شکایت می کنند روزنامها ازجهة تعرضی که در مقابل حقوق عمومیه بعمل آورده شده است شبهه و ناخاطر جمعی ظاهر می کنند .

برلین ایضا

مسیو (ویرقوق) در نطقی که بیان کرده است در ضد دولت روس واینکه دولت مشارالیها ادعامی کند که حامی انسانیت است سخنان سخت بمیان آورده وگفته است خیال (پانسلاویزم) در حق مدنیت کار بسیار خطرناکی است و سخن خودرا بهمین کلام بانجام رسانیده است

راگوزه ایضا

حکمران قره طاغ در وقت عرض لشکر کردن قشون خود حاضر شده وبعدازآن اردوی خودرا در (بیله نوپا) و (لویچ) برقرار کرد وکسانی که ازاهالی هرزکوین بخواهش مومی‌الیه سلاح خودشان را ترك نموده وپناه بدولت اوستریا برده بودند همه بقره‌طاغ برگشته داخل دستهای لشکر می شوند در مقابل لشکر بسیاری که در (کرچتاق) جمع شده است سلیمان پاشا جرات داخل شدن بکذرگاه (دوغه) نکرده منتظر کومك و معاونت جدیده است (پولنیاوف) سرتیپ وصاحب منصبان دیکر روس در ارکان حرب قره طاغ میباشند .

(تلکراف مخصوص لاتركی)

روسجق ۸ جمادی الأولی

فتوای شریف که از جانب شریعت غرا در خصوص اعلان حرب داده شده است امروز با حضور تمامی بزکان و صاحب منصبان ملکیه وعسکریه باحترامات لازمه خوانده شد وبعد از آن موزیك مصربنوای احترام مترنم کردید همه عساکر شاهانه بصدای (پادشاهم چوق یشا) بلند آوا شدند .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲ جمادی‌الاول ۳ مایس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۰۶
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۳	۰۰
لیرای انکلیس		
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۳۶
بانك عثمانی	۲	۲۷
تاموای بلیرای عثمانی	۱	۳۵

فیات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۲۶
لیرای فرانسه	۰۸۷	۲۶

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

کیز نوفون از سیروس تعریف زیاد وصفات اورا مدح کرده است روز بعد سردارهای یونانی اجتماع کرده چونکه دیدند از سیروس خبری واثری بظهور نمیرسد مصمم شدند که پیش بروند در آن اثنا (پروکلس) حاکم تورانی باچند نفر دیکر وارد شده مرك سیروس را انتشار داد وکفت که (آریه) بابقیهٔ قشون در همان مکان که روز پیش اردو زده بودند مانده وپیغام کرده است که تمام آنروز منتظر یونانیان میماند اکر میرسیدند روز بعد عازم ایونی میشود سردارهای یونانی ازاین خبر افسرده خاطر شدند وفرستاد کانرا باچند نفر دیکر باز پس فرستاده ومنتظر معاودت ایشان شدند . سربازها آنروز بهر طور بود تدارك غذا کردند سه ساعت بظهر مانده چند نفر مأمور از جانب پادشاه ایران و(تیسافرن) وارد شده وباآواز بلند رؤسای لشکر یونانی را مخاطب ساخته کفتند امر پادشاه است که سلاح خودرا تسلیم نمایند وپس از آن در آستانهٔ سلطنت جزع کنند تا درحق ایشان اغماض منظور شود یونانیان از این تکلیف متغیر کشته جواب کفتند که نصرت ایشانرا یار بوده وبا ایشان است که تحکم بکنند ومرك را برتسلیم اسلحه رجحان میدهند نصف شب یونانیان بجوار اردوی (آریه) رسیدند سرکردها متفقا پیش (آزدار) ایرانی رفته تعهد کردند که با وخیانت نکنند وهمچنین ایرانیان متعهد شدند که یونانیان را راهنما وهادی باشند آفتاب که طلوع کرد براه افتادند در بین راه سیاهئ بنظر ایشان درآمده کمان کردند که سوارهٔ لشکر ارد شیر است عاقبت معلوم شد که دستهٔ از حیوانات بارکش است همکی فهمیدند که قشون پادشاه نزدیك است زیرا که کرد زیاد ازدهات اطراف بلند میشد . اکزنوفون کوید که (کلیارك) بدشمن بتاخت زیرا که سپاه اوکرسنه وخسته بودند شب که شد بامقدمهٔ لشکر دردهات منزل کرفت یونانیان آنقدر فریاد کردند که سربازهای ایرانی از آمدن ایشان استحضار یافته وآنان که نزدیك بودند کریختند طلوع صبح ارد شیر مأمور پیش یونانیان فرستاد که معهده منعقد کنند کلیارك در جواب کفت بپادشاه بکوید اول متدارك جنك شوید زیرا که ما آنوقه نداریم مأمورین مراجعت کرده باز آمدند وکفتند که تکلیف شماها در خدمت پادشاه موافق مشهود

امپریال	۸۹	۱۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذ	۰۱۱	۳۰
مجیدیه	۱۰۶	۰۵
بشلك	۱۱۶	۰۰
منالك	۱۱۶	۰۲
پول سیاه	۱۸۱	۰۰
قائمه نو	۱۸۱	۲۰

﴿ اعلانات ﴾

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌اله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق‌نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بو.ه‌ر مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری ریك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی . در تبریز درسرای امیر به مسیودیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی دغ بیرود عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

در بنکلور جناب فضایل‌مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

در مدراس عالیجناب فضیلت‌مآب محمد تصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

در حیدرآباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسط حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند .

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند . واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان‌و پنجهزار دینار
طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئی ودیگر اطراف هندوستان وممالك متجاوزهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

افتاد واینك چندنفرهادی بهمراه ما آمد، که اگر متار که منعقد شود شماهارا باماکنی که آذوقه هست ببرند متار که چونکه منعقد شد یونانیها را بولایتی بردند که بقول اکزنوفون کندم و شراب خرما وغیره فراوان بود سه روز درآنجا ماندند تیسافرن باچند نفر دیگر نزد ایشان رفته گفت از پادشاه رخصت حاصل کرده ام که شماهارا صحیح وسالم با وطان خودتان مراجعت بدهم بعد از آنکه شرائط متار که منعقد شد طرفین قسم خوردند که مجری بدارند تیسافرن بخدمت پادشاه مراجعت کرد و نابیست روز از اوخبری نرسید درآن بین اقوام (آریه) سردار ایرانی که در خدمت سیروس بود نزد اوآمده اطمینانش دادند که پادشاه از تقصیرا ومیگذرد از آن پس آریه از یونانیان کمتر ملاحظه کرد اما تیسافرن عاقبت بالشکر جمعی خود آمده مینمود که بمحل حکومت خویش مراجعت میکند یکنفر ایرانی (اروتاس) نام که تازه داماد پادشاه شده بود همراه تیسافرن بود آریه و تیسافرن و اروتاس با قشونی که داشتند متفقا حرکت میکردند و اردو میزدند ولی یونانیان چونکه باین سه سردار اطمینان نداشتند علیحده راه میرفتند ودوراز قشون ایشان اردو میزدند سران سپاه هردو لشکر بهمدیگر اعتماد نمیکردند اغلب هم سربازها در تقسیم چوب و علوفه نزاع میکردند بعد ازچند روز بدجله رسیدند یونانیان از آن شط گذشته بکنار فیکوس واصل شدند طی مسافت کنان بشط (زاب) رسیدند چونکه روز بروز خصومت درمیان ایشان بیشتر میشد کلیارك در اینباب تیسافرن را ملاقات کرده بعد با معتبرین لشکر یونانی ودویست نفر سر باز باردوی تیسافرن رفت ایرانیان سر بازها را کشتند وسرکردهارا بخدمت پادشاه فرستاده‌ایشانرا کردن زدند یکنفر از یونانیان که زخمی برشکمش وارد آمده بود امعای خودرا که بیرون افتاده بود بدست گرفته فرار کرد و یونانیانرا بمراتب واقعه اطلاع داد فورا همگی بگمان اینکه ایرانیان اینك حمله میآورند مسلح شدند ولی خبری نشد تنها آریه و (ایرتائز) و (میتریدات) با سیصد سوار ایرانی آمده‌باآوازبلندیونانیانرا گفتند که‌چونکه معلوم شد کلیارك نقض عهد کرده اورا بسزار سانیدند وبرخلاف (پروکزن) و (منسون) که عقاید کلیارك را آشکار کردند محترمشان داشتند اما پادشاه میفرماید سلاح خودرا تسلیم نمایند

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و ادارهخانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره(٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۱۳ شهر جمادی‌الأولی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کرد

یك نسخه شصت پاره است

۱٤ مایس ۱۲۹۳ و ۲٦ مهٔ ۱۸۷۷

این کاغت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

متصرف طولچی بوزارت جلیلهٔ داخلیه بتاریخ ۷ جمادی الاولی بتلگراف نوشته شده است که روز مذکور در ساعت هشت چهار قایق در روبروی قریهٔ قرتال دیده شده درسه قایق بقدر بیست نفر از عسکر دشمن و در یکی دیگر دو عدد وار یل بود یکی سفید و دیگری قرمز این قایقها ازدریاچهٔ که آنجا هست حرکت میکرده است که به پیدستان مقابل قلعهٔ کهند که در روبروی (کلیسای قرال است) بگذرد در آن بین از جانب عساکر شاهانه دیده شده نزدیك بیدستان که رسیده است ده و پانزده تیرتوپ بانها انداخته شدیکی بهمان قایق که وار یل داشت بر خورده وآنراغرق کرد وسه قایق دیگر بسمت کلیسای قرال فرار نمود در آن بین از (ینکی قریه) که پشت (کلیسای قرال) است تخمینا دودسته سواره ودو طابور پیادهٔ نظام از عسکر دشمن بنظر آمده و بقدر دوساعت در آنجا ایستاده وخودنمایی کرده و برگشتند مراتب از قرار اظهار وکیل ایساقچی عرض شد در این اثنا چون چون کشتی زرهدار (حفظ الرحمن) در چنال اسماعیل بود بکوماندان بحر طولچی هم از این فقره اطلاع داده شده .

واگذار شدن قطعهٔ اردهان بلشکر روس را در نسخهٔ پیش نوشته بودیم اطلاعاتی که در اینباب در ضمن صحائف اخبار دیده شد بقرار ذیل است .

در استحکام وباستیانهای اردهان که درمیان قارص و باطوم واقع است بقدر دوازده فوج یعنی زیاده از بیست هزار نفر لشکر عثمانی بوده اند وکوماندان آنها حسین صبری پاشا همریش حسین عونی پاشا سرعسکر متوفا بود . در استحکامات مذکور بیست وپنج عراده توپ کروپ وشصت وهفت عراده از توپهای متعارفی بوده است قشون روس که مقدار آنرا باختلاف واز بیست وپنجهزار تا چهل هزار وبیشتر هم میگویند در ۷ اینماه یورش آورده و از طرف استحکام پیش بمقابله ومدافعه پرداخته اند وبقدر یکصد وپنجاه نفر از عساکر عثمانیه شهید وهمان مقدارها مجروح میشوند ولی هنوز بنقطهٔ که حسین صبری پاشا متعرض نشده کوماندان بکمال بی صبری وبی ثباتی تنك فرار وتخلیهٔ قلعه را برخود هموار داشته وقلعه واستحکامات وآنچه را که بوده است بدست استیلا وتصرف دشمن تسلیم نموده اند .

از قرار مذکور مراتب خیانت حسین پاشای مذکور از جانب جناب احمد مختار پاشا بباب والای سرعسکری عرض شده در خصوص محاکمهٔ او در دیوان حرب و بعد از ثبوت خیانت او در باب تیرباران شدنش دستور العمل خواسته است .

از قرار نوشتجات تجار و تلگرافنامها لشکر روس که بقری و آبادیهای آن حوالی تسلط می یافته اند بکمال نظم و درستکاری رفتار کرده وبوجهی تعرض باهالی و مال و جان آنها نداشته اند وهر چیزی که می خواسته اند از رعیت بگیرند بهر قیمتی که صاحب مال راضی میشده است خریداری می نموده اند .

از طربزان مینویسند هر روز توپ ومهمات زیاد باسکلهٔ طربزان آمده وبسمت ارضروم فرستاده می شود واهالی در حمل و نقل توپها ومهمات حربیه در کمال درجه غیرت وجانفشانی میمانند حتی توپهای بزرك را که حیوانها نمی توانند بکشند هفتاد وهشتاد کس دست بدست داده تا دوسه ساعتی طربزان می برده اند .

ازجانب هیئت مبعوثان ملت بواسطهٔ معنون شدن نام نامیٔ اعلاحضرت اقدس پادشاهی بعنوان معالی نشان ﴿ غازی ﴾ تبریك نامهٔ بحضور همایون تقدیم شده است که ترجمهٔ آن ذیلا نگاشته می شود .

جناب خیر الناصرین پادشاه نصرت قرین واضع قانون اساسی حضرت سلطان عبد الحمید خان غازی را بروفق آمال تبعهٔ صادقهٔ خودشان بمقاصد عادلانه موفق و بکمال غالبیت بردشمنان عثمانی مظهر مظفریتهای بسیار فرماید امین .

اعلاحضرت پادشاه توفیق پناه که ولی نعمت بی منت ما واستنادگاه مقدس وطن عزیز ومحافظت حقوق وناموس ملت عثمانیهٔ که مبعوث آن هستیم میباشند برای اینکه نیات خالصانهٔ مارا که درهرکاری وخصوصا دراین جنك که بجهة تحوزات روس آنکه دشمن حریت وآزادی است بمیان آمده موفقیات متوالیهٔ شاهانه حائز نصاب

افتخار ما خواهد بود مؤید میباشد و نصرت وموفقیتی که این بار نیز میسر گردید بالمضاعف بتزیین القاب شوکت مآب خلافتپناهی بعنوان غازی دلالت کرده مزید کسب شرف شد واین یکی برات مباهات عثمانلویی را یك طغرای جدید عزوسعادت کشیده ازحالا به بیرق عثمانی که ملتجای شجاعان ملتی است که دراغور سلامت وطن جانهای خودشان را درمقابل صفهای دشمن نشانه کرده اند نشان نصرت دوخت . لهذا این موفقیت باهر المیمنهٔ جناب شهریاری را بنام عموم ابنای وطن تبریك میکنیم ووطن خودمانرا بجهة اینکه اینگونه روزهارا می بیند خوش بخت میدانیم . همانا دعوات مفروضهٔ شوکت وترقی مظفریت اعلاحضرت پادشاهی را وردزبان ساخته وعرض مراتب را باآستان بلند اعلاحضرت ملوکانه باتفاق آرای اصدقا استدعا می کنیم .

﴿ جمعیت حمیت کاران ﴾

برای امداد شجعان چرا کسه که دراغور سلامت و ناموس وطن و تحصیل حریت ابنای جنس جان فشانی میکنند جمعیتی بنام ﴿ حمیت کاران ﴾ متشکل شده و ریاست جمعیت را بجناب دولتمآب احمد وفیق پاشا رئیس هیئت مبعوثان عرض کرده و مستدعی قبول شده و ایشان هم پذیرفته اند . کسانیکه از اصحاب حمیت خواسته باشند داخل در جمعیت مذکوره بشوند روزهای جمعه و یکشنبه را تا وقت ظهر بمحل مخصوص آن که در ضمن دائرهٔ هیئت مبعوثان معین شده است مراجعت فرمایند .

اعضا

شریف مبعوث بوسنه — مبعوث ارضروم یاور همماز اسب

مبعوث طرابزان

علی

﴿ جمعیت اعانهٔ زخمداران ﴾

چنانکه معلوم است در سال ۱۸٦٤ در (جنوه) جمعیتی از همه دولتها برای اعانهٔ مجروحین که در اثنای جنگها اتفاق می افتد منعقد شده ونظامنامهٔ برای آن نوشتند و همه دولتها تصدیق کردند و دولت علیهٔ عثمانیه نیز آن نظامنامهٔ را قبول کرده ونهایت این است که نام آن جمعیت درزبان ملتهای اوروپ بمعنی (صلیب احمر) خوانده شده و ازجانب دولت علیه جمعیت (هلال احمر) نامیده گردید . کار این جمعیت این است که در مواقع جنك ورزمگاه دولتها خستهخانهای سیار ومتحرك دارند با همه لوازم چادرها و رخت خوابها و اطبا و جراحان و هر گونه ملزومات معالجه حرکت کرده و زخمداران عساکر را بدون فرق و توقیر بنام انسانیت معالجه می کنند بنابراین در این موقع که زمان جنك درمیان دولت علیه وروس است جمعیت عثمانیه انجمنی کرده ورئیس ومأمورهای دیگر خودشان را معین کرد، وبقرار ذیل اعلان نموده اند .

﴿ رسمی ﴾

(اشتهار عمومی)

جمعیت عثمانیهٔ اعانهٔ مجروحین عسکریه موافق احکام وشرائط اساسیهٔ مقاوله نامهایی که درمیان دولتها بتاریخ ۲۲ ماه آب سال ۱۸٦۸ میلادی درجنوره منعقد گردیده است در ۱٦ ماه نیسان سال ۱۸۷۷ انجمن مشورت ترتیب داده رئیس ودیگر مأمورهای خودشانرا بقرار ذیل انتخاب وتعیین نمودند .

رئیس سعادت مآب عارف بیك رئیس ثانی مجلس صحیه

وکیلان رئیس دوکتور شیرل . سعادت مآب نوریان افندی از اعضای شورای دولت

مأمور مقبوضات مسیو فوستر مدیر عمومی بانك عثمانی

نویسندهٔ جمعیتی فریدون بیك مدیر امور مهمهٔ تحریرات خارجیه .

(کومیتهٔ اعانه)

سعادتمآب فائق پاشا

دوکتور پشتمالجیان

عزتمآب دوکتور عزیز بیك

دوکتور دیکسون

مسیو لول مهندس

مسیو سیواستوپولو

وظیفه وتکلیف این جمعیت عبارت از این است که مثل جمعیتهای اعانهٔ مجروحین عسکریه که در دولتهای امضا کننده کان مقاوله نامهٔ مذکوره هستند درمیدانهای جنك خستهخانهای متحرك راه انداخته بخستهخانهای سیار عسکری معاونت کنند . و برای تخفیف آلام زخمداران اطبا وهر گونه لوازمی را درضمن بجا آوردن یاری ومعاونتی که مقتضای انسانیت باشد آماده کنند . امروز که در میان دولت علیهٔ عثمانیه وروس جنك افتاده است کروه کروه فرقههای لشکر که در روم ایلی واناطولی درمقابل همدیکر بثبات قدم ایستاده واقع طرفین چندین افراد عسکریه درمیدان جنك بخطرهای زخمداری توانند افتاد بنابراین جمعیت ما بأمور موکولهٔ خودشان که درعهده دارند خواهند پرداخت وموافق احکام مقاوله نامهٔ مذکور برجملهٔ جمعیتهای نیکوکاری که صرف مقدور می کنند درحق معاونت بجمعیتهای صلیب احمر وبماکه برای تخفیف آلام زخمداران اقدام داریم برصاحبان خیرات وحسنات مراجعت می نماییم وقویا امیدواری داریم که اصحاب خیر وحسنات دراین کار جمیل به نیت رسیدن بمثوبات بعادت مألوفه درباب جمع آوری وجوه اعانه که بذل وایثار می شود ورسانیدن هدایای خیریت احتوای خودشان لوازم لطف ومروت را دریغ نفرمایند .

هدایای فاخره که ازطرف توانکران داده می شود واعانههای خیرکه ازجانب فقرا بوده باشد همه درنظر تشکر ومحمدت یکسان دیده شده قبول خواهد کردید . ونام عالی صاحبان اعانه ومقدار وجنس اعانه که اهدا می کنند بواسطهٔ یکی از اوراق حوادث که درمحل اقامت ایشان طبع می شود نشر واعلان خواهد شد . خواهش داریم اعانههایی راکه عینا اعطا خواهند کرد بطرف جمعیت ما که درغلطه دردائرهٔ ادارهٔ صحیه منعقد میباشد ارسال دارند واعانههایی نقدی را نیز دردرسعادت به بانك عثمانی تسلیم وارسال دارند .

رئیس عارف بیك

مأمور مقبوضات وتسلیمات مسیو فوستر

منشئ اول فریدون بیك

(اعلان رسمی دیکر)

درخصوص جمع آوری اسبهای کالسکهها برای نقلیات توپخانه عساکر شاهانه قرار قطعی

اعلان شده بود . اگرچه صاحبان حمیت پیش دستی در اطباع وامتثال بدین قرار کرده همه اسبهای خودشانرا بی آنکه خواسته شود بدائرهٔ عسکریه تسلیم میکنند . ولی دور نیست چنانکه فهمیده می‌شود بعضیها باقتضای دنائت طبع بخواهند خودشان‌را از این وظیفهٔ مقدسه اعانه کردن معذور بدارند واسبهای کالسکهٔ خودشان‌را پنهان کنند و یا بفروشند . با آنکه تصور نمی توان کرد کسانیکه صاحبان حمیت وانسانیت بوده ودرسایهٔ این وطن اسباب معیشت وزنده‌گانی را فراهم داشته اند این گونه خیال دنائت شعاری ومعاملهٔ نمك بحرامی را برخود راه داده باشند لاجرم بملاحظهٔ اینکه شاید همچنان‌تصور وحرکتی برخلاف مأمول ازکسی فهمیده شود مقرر گردید که نام ونشان اودرصورت ارتکاب باین دنائت اعلان شده واسبهای آنها درهرجا ونزد هرکس که نگاه داشته یا فروخته باشند بدست آورده شده وضبط خواهد شد . وبرای معلوم شدن این قرار قطعی باعلان مراتب مبادرت رفت .

فی ۱۰ جمادی الاولی ۱۲۹٤

﴿ اعلان رسمی ایضا ﴾

چنانکه بر همه کس معلوم است که دولت علیه امروز مشغول یك جنك بزرگی است وملحوظ می شود که دشمن بخیال اینکه از این غائله بهرهٔ بر دارد برای برهم زدن آسایش عمومی در داخله بوسائلی که بخاطرها نمیرسد درصدد تخدیش اذهان بوده باشد و در همچنان وقتی نگاهداشتن شرائط امنیت وآسوده‌گی عموم مردم و گرفتن جلوآنگونه اختلالات وفسادانگیزی دشمن نخستین تکلیف حکومت است ومقصود همایون اعلا حضرت اقدس پادشاهی نیز در هر حالی و خصوصا در همچنان وقت با غائله این است که ممالك شاهانه وزیاد تراز همه پای‌تخت سلطنت در تحت امنیت کامله وقویه بوده باشد . بنابراین بطوریکه در دولتهای دیگر که بقاعدهٔ مشروطیت اداره‌می شوند نیز در احوال و ازمنهٔ فوق العاده معمول است ارادهٔ سنیه جناب شهنشاهی شرف تعلق گرفت که از تاریخ امروز ببعد در سعادت و بلاد ثلثه بموجب حکم مادهٔ یکصد وسیزدهم قانون اساسی بتحت ادارهٔ عرفیه آورده شود . وبدین جهة وظائف وتکالیفی که حکومت ملکیه را بود از حالا ببعد بحکومت عسکریه منتقل‌شده است .

قانون‌نامهٔ این ادارهٔ عرفیه که از طرف هیئت مبعوثان قبول و تصدیق شده است تا چند روز دیگر منتشرو اعلان خواهد شد . کسانیکه حرکات قولیه و فعلیهٔ آنها مخل آسایش بوده باشد در دیوان حربی که درباب والای سرعسکری تشکیل خواهد یافت در اندك مدتی بطور قطع محاکمه شده موافق آنچه‌از جرائم آنها ثابت ومحقق گردد جزای اعدام وکشتن وحبس بزنجیربندی ومحصوری درقلعه‌ها وحبس متعارفی در حق آنها بعمل آورده‌خواهد شد . وحکومت‌عسکریه در وقت لزوم اسلحه و جبخانهٔ اهالی را جمع آوری خواهد کرد . ومحل اقامت کسانیرا که لازم بداند در شب و یا روز تحری وجستجو خواهد نمود . وکسانیکه شبهه در بارهٔ آنها میرود ومسبوق بسابقه هستند وآنهایی که محل اقامت ندارند هرگاه لازم بداند آنها راطردوتبعید خواهد کرد . وهمچنین روزنامهایی را که بعض اخبار مدهشه وموجب اضطراب وتخدیش ذهن مردم منتشر می نمایند لغو وابطال ساخته وهرگونه جمعیتها را از اجتماع ممنوع خواهد داشت . اینك برای معلوم شدن قرار داد این کیفیت درنزد همه کس تا آنکه معقولانه وبا ادب حرکت کنند باعلان مراتب مبادرت کرده شد .

فی ۱۱ جمادی الاولی ۱۲۹٤

لایحهٔ قانون اداره عرفیه که پیشتراز جانب هیئت مبعوثان قرارداده شده بود و ترجمهٔ آنرا در یکی از نسخهای‌پیش نوشته بودیم برای تصدیق مجلس اعیان فرستاده شده و هیئت اعیان لایحهٔ مذکوره را دوباره بمجلس مبعوثان فرستاده واظهار کردند که بعض فقرات آن محتاج باصلاح وتعدیل است ولی مطالعات مجلس اعیان را در اینباب مجلس مبعوثان قبول نکرده وبیان کرده اند که موافق احکام قانون اساسی مجلس اعیان درخصوص قراری که هیئت مبعوثان داده اند حق این را ندارند که چیزی بیفزایند وتنها موادی را که مخالف قانون‌اساسی باشد می توانند اصلاح کنند ورسیده کی نمایند وبعض فقرات اعتراضیهٔ دیگررا که درتصرفات‌اعیان داشتند نوشته دوباره بمجلس اعیان فرستاده اند .

(لوانت هرالد) مینویسد از اخبار نویسی که در ارضروم دارم دیروز شامی تلگرافنامهٔ رسید خبر عمده که درآنصفحات تازه‌گی داشته‌باشد این‌است که جناح چپ اردوی روس‌بسمت جنوب پهن می شود . فائق پاشای ابازه همراه‌سواره‌های کرد که در معیت دارد بجلوروسها بیرون آمده وکمی‌زد وخورد نموده است . حرکات عسکریهٔ روسها بسمت صحرای فرات خواهد بود . اردوی دولت ایران که‌در سلماس هست بحرکتهای‌عسکری ایران دقت خواهد کرد ولی عساکر ایران برای محافظت بی طرفی در داخل حدود خود خواهند بود . واز قرار خبری که‌شرکت‌تلگراف بوردیانو میدهد دولت انکلیس هشتاد هزار نفر لشکر آماده کرده است که بمصر بفرستد و برای حاضر کردن لوازم آنها از حالا در اسکندریه تدارك دیده می شود . بسیاری از این هشتاد هزار نفر بی شبهه از اهل هندوستان خواهد بود .

پریروز در حالتیکه مجلس مبعوثان درساعت چهار روز منعقد شده و مشغول مذاکرات علنیه بوده اند جمعی از طلاب علوم که بقدر چهارصد و پانصد کس بوده اند به پیشگاه عمارت‌دارالفنون که محل انعقاد مجلس مبعوثان است جمع شده و اظهار کرده اند که بمجلس مبعوثان بعض سخنها داریم و مراتب بجناب احمد وفیق پاشا رئیس مبعوثان عرض شده و چند نفری از طلاب مومی‌الیهم بمجلس احضار وجناب مشارالیه و همه اعضا برپا ایستاده و از مومی‌الیهم استفسارحال و مرام کرده اند از قراریکه روزنامهٔ (بصیرت) نوشته است یکی از آن میان بیانات مندرجهٔ ذیل را که خلاصهٔ نوشته می شود اظهار داشته است .

﴿ خدا پادشاه مارا عمرها کرامت فرماید ﴾

خراب شدن وطن را نمی خواهیم افکار همهٔ ماها این است که در راه نگاهداری وطن و دین خودمان از دشمن تا قطرهٔ آخرین خون خودرا بریزیم کیفیت اردهان همهٔ مارا دلخون ومتأثر کرده است و سبب آنراهم نفهمیدیم هرچه هست برای مابیان فرمایید .

رئیس پاشا درجواب افندی مومی‌الیه گفته اند اینفقره درحقیقت مارا هم فوق الغایه متاثر کرده است سبب وقوع این کیفیت را ماهم جستجو خواهیم کرد حتی پیش ازاظهار شما باین

کار اقدام نموده ایم ما وکلای ملت عثمانیه هستیم تکلیف خودرا بعمل آورد ومیآریم . به برادران خودتان همین طور سلام برسانید .

افندی مومی الیه گفته است از این اقدامات شما آگاهی حاصل نکرده ایم . جناب رئیس پاشا فرموده اند پس مذاکرات دیروزی ما باید منتشر بشود . وبعد از آن فرموده اند من در خصوص تبلیغ این مطلب به برادران خودتان شما را مأموریت میدهم بروید وبه برادران خودتان آگاهی بدهید ما بلازمهٔ کارخواهیم پرداخت . بعد از آن افندیهای مومی الیهم نزد همراهان خودشان رفته وبیان مراتب را کرده اند وطلاب که در بیرون بوده اند باتفاق بدعای وجود مسعود اعلاحضرت پادشاهی بلند آوا شده ومتفرق گردیده اند . در آن بین مذاکرات مجلس را هم ختام داده اعضابانجمنها رفته وجناب پاشای رئیس بابعالی عزیمت فرموده وجناب مستطاب صدراعظم نیز پس از ملاقات جناب پاشای رئیس بمابین همایون رفته وبعد از آن رئیس مشارالیه هم بحضور همایون احضار شده است .

درضمن امداد بادارهٔ اعانهٔ حربیه رسوم وبده اغنام امساله را افزوده شده است . ودر اینباب قانونی نوشته شده است که ذیلا ترجمهٔ آنرا می نگاریم .

مادهٔ اولی بجهة اینکه تنها درمصارف مهمهٔ جنك صرف شود ومخصوصا برای امسال یعنی هزار ودویست ونود وسه مالیاتی که نود وچهار هجری است بدون استثنا درممالك محروسهٔ شاهانه یك بدهی بجهة اعانهٔ حربیه بنام رسوم اغنام دریافت خواهد شد که این رسم یك مثل یعنی دومساوی بده سابق از کوسفند وکورك وبز واز روی همان تعرفه خواهد بود که باختلاف مواقع وممالك گذاشته شده است .

مادهٔ دوم در خصوص شمارهٔ کوسفند وبز بطور معمول درسنوات پیش که همه ساله درهرجایی شعبه شعبه دراول ماه مارت که آخر ماه رومی است آغاز شده ونهایت تا آخر ماه مذکور بحکم نظامات مقرره تمام شده وبعد ازآن دفترهای آنها تنظیم میشد امسال نیز شماره شده وکار شماره بآخر رسیده است ودفترهای آن تنظیم می شود لهذا برای تحصیل این بده دوم حاجت بشمارهٔ دیگر نبوده از روی شمارهٔ پیش دریافت خواهد گردید .

مادهٔ سوم بجهة تحصیل رسوم اغنام نباید بصاحبان آنها سخت گیری شود که باید یکدفعه ایفا کنند بل چون اقتضای نظام این است که اصل بده درماههای آذر ونیسان وایار درسه قط گرفته شود بنابراین رسم اعانه نیز تا آخر سه ماه حزیران وتموز وآب بسه قسط استیفا خواهد گردید .

﴿ اخطارنامهٔ جمعیت حمیت کاران ﴾

از هندوستان مبلغهای کلی برای اعانهٔ عسکریه درچند بار بدرسعادت نزد بعض اشخاص فرستاده شده وایشان نیز راه رسانیدن هدایای مذکوره را بجای خود ودریافت کردن وفرستادن سندهای موثوق آنها آشنایی نداشته ومبالغ مرسوله را دوباره بهندوستان وبصاحبان آنها پس فرستاده اند . این مطلب را بکمال تأسف شنیده ولازم دانستیم اعلان واشتهار ایتقره را طلبا لمرضات اه از روزنامها خواهش کنیم که اگر چنانکه آنکونه هدایای عسکریه به ﴿ جمعیت حمیت کاران ﴾ که درمیدان سلطان بایزید واقع است فرستاده شود بدون تأخیر واهمال درحوائج وضروریات غازیان اسلام صرف خواهد شد وسند موثوق اشیاء ومبالغی که فرستاده می شود اعطا خواهد گردید . واین فقره برای اطلاع غیرتمندان وجوانمردان مسلمانان هندوستان یاد آوری واعلان کرده شد .

﴿ اختر ﴾

ازشنیدن همچنان مطلب که از جمعیت مذکوره اظهار شده است واز پس فرستاده شدن هدایای برادران دینی که خالصا لوجه اه اقدام باین کار نیك نموده وداد غیرت شعاری را داده اند افسوسمند شدیم وکسانی که میخواهند حق برادری ومسلمانی را دراین موقع بسیار مهم معتنا باعطای دینار ودرم ایفا کنند وبرسند به برونیکوکاری وبشنوند صلای کلام قدیم ازلی را که میفرماید ﴿ لن تنالوا البر حتی تنفقوا مما تحبون ﴾ هرگاه بخواهند هدیه واعانهٔ برای غازیان مسلمانان وجان سپاران راه اسلام فرستاده باشند . بوسائل مطمئنه که درآنجا میدانند بدرسعادت بفرستند که دراینجا بجایی که لازم است داده شده سند موثوق ومصدق آن دریافت وفرستاده شود . واگر چنانچه خواسته باشند دراینباب بادارهٔ (اختر) نیز مراجعت کرده باشند بکمال منت پذیری قبول نموده این خدمت را مجانا درعهده میگیریم که بروجه مطلوب عمل کرده سند معتبر وموثوق به را تحصیل وخدمت صاحبان هم ارسال داریم . وبنام ونشان تفصیل را درایین اخبارنامه ودیگر جریده‌های معتبر رسمی وملتی این پای تخت اعظم اعلان وانتشاردهیم . بنابر این متمنی وخواهشمند هستیم که روزنامهای معتبر واخبارنامهای نامهٔ خطهٔ هندوستان که باما سروکاری دارند واین کاغذ اخبار خدمت ایشان میرسد لطفا این مقال مسعدت اشتمال را بعلاوهٔ مطالعات وراهنماییها که درخصوص رسانیدن هدایا وزراعانهٔ عسکریه داشته باشند کرة بعد اولی درضمن صحائف شریفهٔ خودشان درج نمایند واین کار نیك را خدمت بزرك وکار با افتخاری درراه اسلامیت وانسانیت شمارند .

﴿ والدال علی الخیر کفاعله ﴾

﴿ شکایت از پوستها وعرض افسوس ﴾

اینروزها بسیاری از صحائف در سعادت از وضع پوستها وبی نظمی این کار بسیار مهم ومعتنا شکایتها دارند که از نوشتن تفصیل آن شکایات در این صحیفه چندان ثمری ملحوظ نیست . بعلت اینکه این نامه گذشته از اینکه بزبان فارسی است وبزرگان این پای تخت را غالبا بزبان فارسی آشنایی نمیباشد وازاینکونه اظهارات محقانهٔ ما آگاهی نمی یابند تا آنکه امید چاره‌سازی آن را بدین واسطه داشته باشیم تعرض وزبان درازی در اینکونه مواد را بقدر امکان شعار خود نکرده ایم . خصوصا که باوجود کمال همراهی وبکار بردن حکمت علیه در پیشرفت مقصد مقدسی که از تأسیس این نامه داریم وهمواره میخواهیم روابط انس ویگانکی درمیان ملل شرقیه بیشتر ومحکمتر شود واحتیاجات زمان را برهم ملتان خودمان بفهمانیم ومقدمات حصول مقصود را یاری کنیم باز هرگاه حقا از این قبیل شکایات بمیان بیاوریم دور نیست آن اظهارات بنظر اغراض بیندومشوب

با غراض دانند این است که در اینمقام اختیار سکوت را راجح دیده و اکتفا می کنیم به بیانات دیگر جرائد و اخبارنامها که در اینباب میکنند و منتظر می شویم که نظارت جلیلهٔ پوست نظر دقتی در این کار کماشته و مطبوعات را از این وهن و اضطراب و زیان ظاهری و معنوی باز رهاند .

در این ذیل خدمت همه مطالعه کننده کان اختر در داخل و خارج عرض می کنیم که چنانکه این بی نظمی پوستها در داخله باعث این همه شکایت شده است از پوستهای خارجه نیز مدتی است اطمینان برداشته شده است خصوصا بی نظمی و بی حسابی پوستهای روس که پیش از اعلان حرب بسر نسخهای مرسولهٔ اختر با بران و قفقاز چه بلاها آورده است آنچه مال قفقاز و دیگر ممالك روسیه است در تفلیس وجاهای دیگر بادارهٔ مطبوعات برده بیست روز و یکماه نگاهداشته بعضی را اصلانداده و برخی را از همانجاها که خوششان نیامده است بریده بدست صاحبان آنها داده اند نسخهای ایران را نیز بهمین طورها کرده واز آنچه فرستاده شده است که بپوست خانهٔ ایران برسانند مثل طهران ورشت و تبریز وغیر آنها بسیاری نرسیده اند و بعضی هم از پنجاه نسخه بیست وسی نسخه رسانده اند واین یکی بکلی باعث نکس عمل کردیده و مشتریان (اختر) دور نیست تصور کنند که این معایب و نقصانها از اهمال اداره اختر شده است . لهذا اطلاع داده می شود که بعد از این نسخهای اختر از راه وین فرستاده خواهدشد چونکه چندهفته است اینطور می فرستیم و امیدواریم که بی عیب برسد وتاختام غائلهٔ جنك بخاك قفقازسوای مأمورین ایران بکسی از اهل ممالك روسیه نمی توانیم فرستاد . و نیز برخود قرار دادیم که پس از ختام جنك نیز بواسطهٔ پوست روس بهیچ جای دنیا کاغذ اخبار نفرستیم مگر آنکه مشتریهای قفقاز و دیگر ممالك روسیه با همه معایب و آزاری که می بینند قبول کرده ومخصوصا اطلاع بدهند که با پوست روس برای آنها روزنامه بفرستیم که در آن صورت جای کله و شکایتی از ما نخواهند داشت بنابراین خواهش داریم مشتریهای قفقاز بدون اخبار خود شان بنحو مذکور منتظر رسیدن نسخهای اختر خدمت ایشان نشوند و امیدواری میدهیم که انشاالله تعالی بعد از این کار پوست داخلا وخارجا باهتمام مباشرین پوستها منتظم کردد و تارفع شدن این اغتشاش ومشغله اگر چنانکه قصوری درکار باشد از اهمال کاری میباشرین ادارهٔ اختر ندانند . وحقیقة جای تأسف است زیرا این وضع پوستها باعث وهن بزرك درامر مطبوعات است و مانع از حصول مقصود از وجود روزنامها و صحائف اخبار . با اینکه اعتقاد داریم که از بابت (مالا یدرك کله لا یترك کله) از یکطرف بهمین مقدار بی نظمی راضی شده واز طرف دیکر هرکس بهر طوری میداند ومیتواند درفراهم آوردن اسباب نظم کار پوست بزبان و قلم وبواسطه وبلاواسطه صرف مقدرت کند بلکه بخواست خدا قرار درستی در این کار حاصل شود بعلت اینکه بالبدیهه توجه عموم را در کلیات اموراثر عظیم تواند بود .

بعض اطلات از وقایع جنك واوضاع مواقع حربیه را واضح است که مشتریهای ما که درممالك بعیده هستند از ما منتظر میباشند وما هم روز اول نوشتیم که ازوقایع وحوادث آنچه رسما و یا باستناد بجای موثوق بل صحت آن معلوم بشود خواهیم نوشت و باقی دیکر را اکر مقرون بتصدیق قیاسات واعتبارات حالیه باشد آنهارا نیز براوی ومستندی که داشته باشند خواهیم آورد و چون بعض اطلاعات بواسطهٔ تلکرافنامها نرسیده بنوشتجات اخبار نویسهای روزنامها معلوم می شود واصل مقصود معلوم شدن حرکات عسکریه است وتنها نتایج آنها بتلکراف میرسد لهذا ازجهة کهنه شدن تاریخ آکاهی از پارهٔ حرکات عسکریه بالطبع معذور خواهیم بود .

از کاغذی که از ارضروم به (لوانت هرالد) در ۲۶ ربیع الثانی نوشته شده است خلاصه می شود .

با اینکه ارضروم مرکز اردوهای اناطولی است خبرهای درست وصحیح نمیرسد وزود زود هم کسب آکاهی نمی توانیم بکنیم . در دهم ربیع الثانی سه شعبه ازعساکر شاهانه بکوماندانی حاجی احمد پاشا وقدری بیك میرالای از قارص بیرون آمده بلشکر روس هجوم آور شدند لشکر روس عددا خیلی بیش ازعساکر مرقومه بودند دراین هجوم بدین واسطه کاری ازپیش نرفته بعد ازمقابله ومقاتله واظهار ثبات وایستادکی زیاد بالأخره بقارص برکشتند در این مصادمه تلفات طرفین را بمبالغه واغراق میکویند . مختار پاشا برای معاونت آن سه شعبهٔ مهاجم با شش طابور روز بعد ازقارص بیرون آمد لکن چون بمیدان جنك رسید بجهة اینکه لشکری را که همراه خود داشت کرفتار تلفات نکنند خودرا بسمت قلعهٔ بور وصو باتان کشید .

از قرار اطلاعات حاصله لشکر روس بسه شعبه منقسم است وشعبهٔ بزرکتر شان در سمت قارص بوده است .

مقداری ازجناح چپ اردوی روس ازطرف اشالقه سر حد را کذشته بسمت اردهان حرکت کرد . قلعهٔ اردهان اکرچه بتوپهای کروپ تجهیز وتحکیم شده است لکن از قرار تقریر مردمان آکاه ازکار جنك اکر هجوم سختی از جانب دشمن بشود مقاومت نتواند کرد . بقیهٔ جناح چپ اردوی روس از (چلدر) کذشته روبسمت قلعه رفته اند ومقصودشان این است که به (پنك) و (باردیز) بروند .

جناح راست اردوی مذکور ازسمت ایروان حدود را تجاوز کرده از بایزید بطو پراق قلعه پیش رفت . تخمینا هجده روز پیش از دشمن داخل بایزید شده ومملکت را بتحت ادارهٔ خود در آورده است وشخصی را از معتبرین مملکت قائم مقام آنجا قرارداده است و یك شعبه از این فرقه راست بسمت وان رفته است لکن کویا چون علوفه پیدا نکرده اند برکشته اند .

کسانیکه اطلاعات مکمله درخصوص مملکت دارند باز صورت حرکت عساکر عثمانیه را نمی توانند بفهمند اینقدر هست که عساکر عثمانیه در محال متعدده هستند واز آن جمله پانزده طابور در اردهان میباشد وچهارده طابور دربارديز وینکی کوی . و یك قدری هم ازعساکر شاهانه کذرکاههای دلی بابا را استحکام میدهند . احمد مختار پاشا کاهی درسمت باردیز وکاهی در ینکی کوی وآنجاها است کویا جنرال کامبل مأمور انکلیس هم بانسمتها خواهد رفت بعلت اینکه از والی طرابزان بتلکراف پرسیده بود که آیا بمختار پاشا می توانم برسم .

استحکامات ارضروم یك قوت عسکریهٔ

بسیاری را گنجایش دارد تو پهایی که در استحکامات و باستیانهای ارضروم هست بقدر یکصد عراده می‌شود که قدری از آنها توپ کروپ است در ارضروم شش طابور عساکر نظامیه وچند طابور عساکر مستحفظه هست روسها پیش از آنکه اعلان حرب کنند درقارص وشوره کل و پانس وسایر قضاها ومحالات ذخیرهٔ بسیاری خریداری نموده اند .

جناب اسکندر خان که از شاهزاده کان افغانستان هستند پریروز شامی یعنی شب جمعه را باتفاق رشادت مآب جناب شیخ سلیمان افندی بساحل خانهٔ جناب دولتمآب احمد وفیق پاشا رئیس مجلس مبعوثان رفته‌وشب را آنجا بسر برده اند وصبحی از آنجا بساحل خانهٔ جناب مستطاب صدراعظمی رفته ومدت طولانی باجناب معظم صدراعظم ملاقات ودرخصوص اوضاع آسیای وسطا و بعض مطالب متعلقه با آنجاها صحبتهای مفصل کرده اند .

(بصیرت)

روزنامهٔ (صباح) از جریدهٔ (ازمیر) نقل میکند که در دهکدهٔ سیدی ده روز پیش از این یعنی روز چهارشنبه (کرد باد) تندی بر خواسته زیاد تر از صد اصیله درختانرا از ریشه بر کنده و بقدر سیصد قدم بلندی آنهارا بهوا برده است واین درختان هم پارچه پارچه بزمین افتاده اند (انتهی) واقعا کندن کرد باد درختهای قوی جثه را از ریشها و بهوا بردن آنها هم بسیار اتفاق افتاده است ولی تعیین سیصد قدم بالا رفتن وگذشته از آن پارچه پارچه بزمین افتادن را کاهست بعضی باغراق کویی حمل کنند راست است قوت این تند بادخیلی است زیاد تر ازسیصد قدم نیز میبرد پارچه پارچه شدن درختان هم چنان است که دروقت زمین افتادن از آن بلندی شاخ وساقهای کوچك آنها شکسته و پارچه پارچه شده است وگرنه درخت درمیان تندباد هر قدر بالاتر برود پارچه پارچه شدنش درهواکار مشکل بنظر میآید .

روز دوشنبهٔ گذشته طوفان بادی که یك دفعه دراسلامبول برخواست درروبروی قریهٔ چکمجه یك قایق وارونه شده هجده کس که در آن بوده اند غرق شده اند .

(صباح)

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

لندن ۹ جمادی الاولی

روزنامهٔ (تایمس) مینویسد دولت انکلیس اعلان کرد که هرگاه در خصوص مرور و عبور سفائن دولتهای بی طرف ازقنال سویس ممانعتی کرده شود دولت انکلیس در این کار مخالفت خواهد کرد .

واشینکتون ۸ جمادی الاولی

سفیر روس کیفیت اعلان حرب درمیان دولت روس ودولت علیهٔ عثمانیه را رسما بحکومت امریك (ینکی دنیا) بیان کرد .

مادرید ایضا

دون کارلوس که بفرانسه آمده و درحق او باقتضای مهمان نوازی احترامی کرده اند چون مومی‌الیه اینفقره را اسباب تحریك اختلال در اسپانیا نموده وسوء استعمال میکنند لهذا روزنامهای اسپانیول‌طرد و اخراج اورا از فرانسه طلب می کنند .

کوپنهاغ ۹ جمادی الاولی

فرمانی درخصوص بی طرف ماندن تبعهٔ دانیمارك در اثنای جنك دولت علیه و روس منتشر کرد .

پاریس ایضا

امیرال (ژبکل‌ده توس) بوزارت بحریه منصوب کردید .

پترپورغ ایضا

عزیمت امپراتور بمملکتین بتاخیر افتاد .

وین ایضا

(نوویورق) ایلچی روس که در وین بود باذن دولت خود عازم مسکو کردید .

لندن ایضا

برای تدارك هشتاد هزار نفر با سکندر به‌نوشته شد آذوقه حاضر کرده شود .

برلین ایضا

پرنس بسمارك بعد از شنیدن اوضاع تازهٔ فرانسه برای ملاقات با امپراتور علی الغفله وارد برلین کردید .

پترپورغ ایضا

امپراتور روس باتفاق ولیعهد خود دردوم ماه ژوئن فرنکی (بیستم عربی) باردوگاه جنوب خواهد رفت .

بکرش ایضا

بجهة اینکه مجلسهای مبعوثان واعیان در خصوص استقلالیت مملکتین موافقت کرده ورای داده اند شهر بکرش را آیین بندی کردند طغیان آبها بهمان قرار هست ودر سمت (الوته) خیلی خسارت میرسد .

وین ۱۰ جمادی الاولی

بعض مبعوثان برای دیدن وکردش استحکاماتی که در (تریست) و پولوهست دعوت کرده شدند ومبعوثان مومی‌الیهم بشهرهای مذکور عزیمت کردند وسه نفر ازوکلای دولت هم با ایشان همراه میباشند مسیو (پوك) وزیربحریه نیز پیشتر به (پولو) عازم‌شده بود . اعلان استقلالیت مملکتین را روزنامهای نیم رسمی تقبیح می کنند وبد می نویسند ومیکویند دولتها این استقلالیت را نخواهند شناخت . نوویقوف ایلچی روس در (وین) که بمسکو رفت دوباره بوین نخواهد برکشت .

پاریس ایضا

متفرق شدن مجلس مبعوثان وغلبه کردن کروه قدیم ازجملهٔ احتمالات قریبه است . دولتهای المان وایتالیا درمقابل احتمالات وقایع وقت ناخاطرجمعی ظاهر می کنند وتدارك می بینند .

بلغراد ایضا

ایمپراتور روس کاغذی به پرنس میلان نوشته وبیان کرده است که صربستان اشتراك بجنك نکند ومبالغه‌های هواخواهان پانسلاویزم راقبول نکرده است ۰

پتربورغ ایضا

رسما گفته می‌شود که روس صربستان را از اشتراك بجنك منع کرده وعدم داخل شدن اورا باین جنك سپارش نموده است ۰ روس نمیخواهد باهل شورش پانسلاویزم واتحاد اسلاو معاونت ویاری نماید ۰

روما ایضا

هیئت وکلا درمجلس مبعوثان بیان کردند وقایع اخیره که درفرانسه بظهور پیوسته است مخل مناسبات درمیان دولتین فرانسه وایتالیا نخواهد شد ۰

مصر ۱۱ جمادی الاولی

مخدوم عالی حضرت خدیو افخمی جناب دولتمآب حسن پاشا بهمراهی عساکر مصریه بجهة عزیمت کردن باسلامبول ازمصر بجانب اسکندریه حرکت فرمودند ۰

وین ایضا

والی دالماچیا به (قتارو) عزیمت کرد ۰ دولت روسیه اعلان کرد که بعد ازمحاربه ازادئ سیر سفائن را در طونه ممانعت نخواهد کرد ۰

پاریس ۱۰ جمادی الاولی

(دون کاراوس) از فرانسه حرکت کرده باوستریا رفته است ۰ شایعهٔ که در بارهٔ تاخیر افتادن اکسپوزیسیون عمومی سال۱۸۷۸ میلادی که مقرر بوده است در پاریس کشوده شود تکذیب شده است ۰

مادرید ۱۱ جمادی الاولی

بعض ارباب فساد که بجهة اختلال کردن در اسپانیا نیت داشتند گرفتار شدند ومحاکمهٔ آنها رسیده گی می شود ۰

پاریس ۱۲ جمادی الاولی

والی جزایر فرانسه مأمور مخصوص بجهة تبلیغ کردن بی‌طرفی دولت متبوعهٔ خودرا از جنك حاضر به نزد حکومتهای (فاس) و (تونس) فرستاده است ۰ در اهالی فاس بجهة معاونت کردن بدولت علیهٔ عثمانیه در جنك حاضر شوق وخواهش بسیار دیده می شود ۰

وین ۱۲ جمادی الاولی

سفیر دولت علیه دولت اوستریا را در بارهٔ سعیی که در وقایهٔ بی‌طرفی صربستان و تحدید ماندن حدود جنك حاضر را دارد از جانب حکومت سنیه اظهار تشکر نموده است ۰

وین ۱۲ جمادی الاولی

از قراریکه روزنامهٔ (پولتیشه کورسپوندانس) بیان می کند در حالتیکه دولت انکلیس در ضد دولت روس اعلان جنك کند عساکر روسیه که در آسیای وسطی ودر زیر امر (جنرال قوفان) هستند بطرف هندوستان تجاوز خواهند کرد اولین دفعه است که اینگونه تصورات روس در روزنامها طرف بحث شده است ۰

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۲ جمادی‌الاول ۱۳ مایس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۰۳
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۳	۰۰
ابرای انکلیس		
شرکت عثمانیه قیمت کمیال	۲	۳۶
بانك عثمانی	۲	۲۷
زاموای بلیرای عثمانی	۱	۲۵

فیئات مسکوکات ابرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۲۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۲۹

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

زیرا سلاحی که دارید از سیروس بندهٔ او بوده است بعد از گفتگوی مختصر آریه معاودت کرد یونانیان بعد از آنکه روسای دیگر برای خود انتخاب کردند ایرانیان لا ینقطع متعرض ایشان می شدند اگر بخواهیم گذارش را تمام شرح بدهیم تطویل میابد همین قدر اظهار میداریم که بعد از تحمل مصاعب بسیار درشهر کوتیور بکشتی نشسته به سینوپ رسیده بهراکله رفتند از آنجا بعضی ازراه دریا و برخی ازراه خشکی به پندرکالپه واز انجا بدهات مجاور رفتند که اذوقه تحصیل کنند فارنابازکه بامداد قوم بی تینی آمده بود پانصد نفر از ایشانرا بکشت روز بعد یونانیان بقوم بی تینی که بعضی از ایرانیان معین ایشان بودند فایق آمدند از بی تینی بوان رفتند فارنا باز بملاحظه اینکه مبادا یونانیان بخاك حکومت اوداخل شوند از انا کزی بیوس امیرالبحر لاسدومون که در انوقت در بیزانس بود خواهش کرد که یونانیان تکلیف کنند که از آسیا بار و پابروند یونانیان تکلیف آن امیرالبحر را قبول کرده به بیزانس رفتندو بعد ملازمت سوتس پادشاه طراس را اختیار کردند چندی بعد از جانب تمبرون سرکردهٔ لاسدومون چند نفر مأمور نزد یونانیان رفته گفتند این سردار مأموریت یافته است که باتیسافرن حرب کند و خواهش مند است که در این جنك با اوموافقت کنند چونکه شرائط کار صرفه داشت یونانیان بسر کردگی اکزنوفون برای وصول بشهر لامیساق بکشتی نشسته ازخاك تروا وکوه آیدا و شهر اتاندروس گذشته بجائیکه تیب رسیدند وعاقبت به پرکام در میزی واصل شدند در آن بین تمبرون در رسیدهقشون خودرا بالشکرا کزنوفون الحاق داده متدارك شد که به تیسافرن و فارناباز حرب کند

اما اردشیربعد از جنك کونانکسا سران لشکر را اجر شایان دادودر سیاست مقصرین باغماض کذرا نیدارد شیربکمان اینکه فی نفسه سیروس را کشته وبرای اینکه همه کس بدین تفصیل مطمئن ودر انتشار آن ساعی باشد عطا یای نفیسه بجهة میتریدات که اول سیروس را زخمی کرده بود فرستاد باو پیغام داد که اینکه اورامفتخر میسازد برای آنست که غاشیهٔ اسب سیروس را اورد بعد از آن همان سرباز از اهل کاری که ذکرش سابقا شد استدعای اجر کرد پادشاه درجواب فرمود که

امپریال	۸۹	۱۰
کرمیچه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۱٦	۲۵
منات کاغذ	۰۱۱	۳۰
مجیدیه	۱۰٦	۰۰
بشلك	۱۱٦	۰۰
مثالك	۱۱٦	۲۰
پول سیاه	۱۷۸	۰۰
قائمه نو	۱۸۱	۲۰

﴿ اعلانات ﴾

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف ود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بو.ه‌ر مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری ریك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی دربیرون عالیسان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . درتکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .

دربنکلور جناب فضایل‌مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت‌مآب محمد نصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب، میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دووسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

مرحمتی که درباره تو مبذول میشود ازجهه این است که خبرمرك سیروس را در ثانی دادی زیرا که اول ارتازیراس این خبررا آورد سر بازمذ کور را سفاهت دوچارشد بکمان اینکه مناصب عالیه میباید عطایای پادشاه را قبول نکرد و در حالت تغیر گفت که کسی جزا وسیروس را نکشته است پادشاه ازاستماع این فقره متغیر کشته بقتل اوامر فرمود پاریزاتیس مادر پادشاه هنکام صدور این حکم حضور داشت از اردشیر در خواست کرد که کشتن اورا باختیار او وا گذار کنند مدعای او مقبول افتاده گفت دهروز اورا تعذیب کردند وچشمها یش را کندند و مفرغ آب کرده در کوشهایش ریختند تا جان تسلیم کرد طولی نکشید که میتریدات نیز کرفتار بی احتیاطی کار خود کشت در مجلس ضیافتی که خواجه‌های پادشاه و مادر او بودند حضور یافته در حالت مستی گفت که سیروس را او کشته است یکی ازخواجه‌های پاریزاتیس تفصیل را برای او نقل کردا وهم بعرض پادشاه‌رسانیده پادشاه تغیر کرده بقتل اوامر داد و نفر دیکر باقی بودند که پاریزاتیس نیز برای قصاص سیروس میخواست تلف کنند یکی مزابات خواجه بود که بحکم اردشیرسر ودست سیروس را بریده بود پاریزاتیس برای کشتن او تدبیر کرده باپادشاه قرار نموده اولا عمدا مبلغ معتدی باخت و داد بعد سر یك نفر خواجه نذر بستند پاریزاتیس با کمال اهتمام ببرد و از پادشاه همان مزابات را کرفته قبل از انکه پادشاه بمقصوداو اطلاع بیابدکفت زنده پوستش را کندند وجسدش را شرحه شرحه کردند طبع پادشاه از شنیدن این تفصیل بنهایت منزجرشد شخص دومی که نیز طرف کینه پاریزاتیس واقع بود ستاتیرا زوجه پادشاه بود این دو ملکه بمنزل یکدیکر میرفتندولی از هم احتیاط داشتند محض دوراندیشی ازیك غذامیخوردند اما پاریزاتیس وقتی یك مرغی را با کاردی که یك طرف تیغه‌اش الوده بزهر بود بریده نصف آنمرغ را که مسموم شده‌بود بزوجه پادشاه داد و نصفهٔ دیکر را که سالم بود خود بخورد از علامات پادشاه را سوء ظنی حاصل شده برای اطمینان خدمه پاریزاتیس را تعذیب نمود و پاریزاتیس را بخواهش خود او بشهر بابل مغضوبا فرستادارد شیربرای اینکه خدمات تیسافرن را اجر بدهد ممالکی را که سیروس پرانها حاکم بود ضمین حکومت او نمود تیسافرن همینکه استقلال یافت باهالی شهرهای ایونی حکم کرد که اطاعت کنند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره‌خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره(٦٢)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ‌هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۱۷ شهر جمادی‌الأولی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کرد

یك نسخه شصت پاره است

۱۸ مایس ۱۲۹۳ و ۳۰ مهٔ ۱۸۷۷

این کازت ازهرکونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش در یافت خواهد کردید

﴿ خبرهای داخلی ﴾

ایلچی بزرك دولت المان (پرنس راوس) که پیشتر نوشته بودیم روزشنبه بمابین همایون خواهد رفت روزمذکور محض دوستی ومصافات دولت علیه بادولت فخیمهٔ مشارالیه ازجانب‌سنی‌الجوانب سلطانی فیطون کالسکه‌های مخصوص چهار اسبه ودو اسبه برای سواری ایلچی مومی‌الیه وصاحب منصبان‌سفارتش‌قرستاده شده ودرساعت هفت درحالتیکه جناب دولتماآب صفوت پاشا وزیر خارجیه درحضورهمایون بوده اند شرفیاب مثول ازحضور شاهانه شده اعتمادنامهٔ خودرا که از جانب اعلاحضرت ایمپراتور المان داشته اند تقدیم کرده ورسم پذیرایی بعمل آوده شده است واز آنجا بقاعدهٔ معموله برای ملاقات باجناب مستطاب صدراعظم باهمان کالسکهای مابین همایون ببابعالی آمده درحالتیکه در بیرون دائرهٔ صدارت‌عظمی فوجی ازعساکر شاهانه بایکدست موزیك همایون برای احترام ایستاده بودند پس از ایفای رسم ملاقات واکمال رسم شناسایی‌ایلچی ازجانب بابعالی همینکه‌بنای وداع وحرکت‌از بابعالی کردند موزیك همایون برسم خوش آمد مترنم کردیده وایلچی وهمراهانش باهمان کالسکها بسفارتخانهٔ‌خودشان که در یك اوغلی‌است برکشته اند وجناب مستطاب صدراعظم نیزپس ازساعتی برای بازدید بسفارتخانهٔ مذکور عزیمت وبا پرنس مشارالیه ملاقات نموده اند .

پریروز برای ملاقات بعض وزرای فخام ورجال کرام ومعتبران مأمورین دولت علیه باجناب پرنس راوس ایلچی المان معین کردیده وجمعی ازحضرات مشاروممی الیهم درروز مذکور رسم ملاقات با ایلچی مومی‌الیه را بجا آورده اند .

مکتب رشدیهٔ عسکریه که در روبروی شرقی بابعالی ساخته می‌شد امر انشا واعمار آن تمام شده بود روز دوشنبه ۱۵ جمادی الاولی ۱۳۹٤ بمبارکی وفیروزی برسم کشاده شدن آن مبادرت شده ویك دست موزیك همایون درهنکام افتتاح مکتب بنوای جشن وشادی می سرود .

هیئت جدید ضابطه که مقرر شده است بدستیاری مسیو بوکر انکلیس تشکیل کرده شود چهار فرقه خواهد بود که دو فرقه درسمت روم ایلی ودو فرقهٔ دیکردرطرف اناطولی خواهند بود . برای استخدام دراین فرقه‌ها مسلم وغیر مسلم بشرائط مقرره قبول خواهد شد .

شب دوشنبهٔ کذشته از جانب مجلس عمومی عثمانی برای جمعیت مبعوثهٔ ملت که بجهة باز دید بمجارستان رفته وبرکشته بودند درمکتب سلطانی مهمانی بسیار خوبی داده شده ودر اثنای طعام وخاتمهٔ بزم درخصوص یکانکی و موالات که درمیان ملتین عثمانیه ومجار برقرار است‌نطقها بیان شده است .

بجهة بعض سببها وبرای محافظت آسایش مملکت برحسب لزوم سعادتماآب آکاه افندی از اعضای شورای دولت وسعادتماآب یوسف بیك کاتب خارجیه وعزتماآب امین بیك کوچك وماهر بیك که بمحرری روزنامهای خیال وقهقهه معروف وبعض کسانی که در حق آنها شبهه میرفت از جانب حکومت سنیه کرفتار و نفی وتبعید شده اند و همچنین کال بیك که پیشتراز اعضای شورای دولت بود وچندی تحقیقات دربارهٔ او بعمل میآمد نیز نفی و اخراج بلد شده است در ثانی جای تبعید ومنفای آنها که بتحقیق پیوست اعلان خواهد شد .

(وقت)

ریاست کومیسیون اعانهٔ حربیه برحسب ارادهٔ سنیهٔ پادشاهی بعهدهٔ جناب دولتماآب نامق پاشا محول کردید، است .

عطوفتماآب زهدی بیك مستشار مالیه که پیشتر برای جابجا کردن پنج ملیون استقراض وانجام دادن استقراضهای سال ۱۲۵٤ و سال ۱۲۷۰ بلندن رفته بود اینروزها مقرر شده است که مسیو قوستر دیرکتور بانك عثمانی بجهة اینکه با مومی‌الیه در اجرای مأموریت خود همراه باشند عازم لندن بشود و از قراریکه مذکور است امروز روانه خواهد شد .

﴿ تلکرافنامهٔ جوابی ازولایت ادرنه ﴾

امر تلکرافی عالی ۲۰ ماهمهٔ رسید سپارشات لازمه را بکسانی که میبایست کرده‌شود بتاکید بعمل آوردم امروز تلکرافنامهٔ ازجناب حالت

پاشا رسید که ترتیبات استحکامات قزغان وشبقه وباستیانهایی که درآنجا مبایست ساخته شود اکمال شده وبرای ترویج بعملیات آنها خلوصی بیك میرآلای ودیگر مأمورها چهار روز پیشتر فرستاده شده است وازمحال (طرنوی) عمله ها ومأمورها ترتیب داده شده است که ارسال گردد ومتفرعات انشاءات مذکوره نیز جابجا شده وامید واری هست که درمدت محدوده امر انشاءات استحکامات تمام شود . دیروز شامی صاحب منصبان ادرنه وشصت کس از نفرهای استحکامات آمده اندا پاشای مشار الیه مخابره کردم سی نفر از آنهارا قرارشد برای استحکامات ادرنه نگاهداشته شوند وسی نفر دیگر باسلیه فرستاده شود . وازقرار مدلول تلگرافنامهٔ جوابی فردا (بلوم پاشا) نیز بادرنه خواهد آمد سی نفر مذکور فردا باسلیه روانه می شوند .

موافق تلگرافنامهٔ که درهشتم جمادی الاولی ازمتصرف اسلیه رسیده است یك قسمت از استحکامات (بوغاز دره) که عساکر شاهانه در (ایروس) می ساختند بکلی ختام یافته وشروع بساختن قسمت دیگر کرده اند و برای استحکامات قزغان بعد از آنکه جناب حالت پاشا باعمله جاتی که پیشتر ترتیب داده شده بود وارد اسلیه شدند کاتب ومأمور تعیین و به (بالقان) ارسال شدند وازجهت ادوات ولوازم کم وکسری نیست و بنابر این درسایهٔ شاهانه این کارهار وبراه است و بکمال زودی پیش میرود وامید محکم داریم که درظرف مدت معلومه ومحدوده عملیات استحکامات انجام پذیر شود .

﴿ اعلان رسمی ﴾

ازجهة جنك حاضر حرکات اردوی همایون بمقام اهمیت واعتنا رسیده است وهرکدام از کوماندانها بالطبع درقاعدهٔ یورش ومانوره‌های عسکری مخصوص خودشان درحق قشونی که از روی فن حرب دردائرهٔ اداره‌ٔ داخلی خود دارد بمقام سرعسکری باید مراجعت کنند بدین جهة لازم شده است در نزد سرعسکری یك هیئت وجمعیت مشاورهٔ عسکریه بوده باشد. لهذا ارادهٔ سنیهٔ اعلاحضرت اقدس تاجداری شرف تعلق پذیرفت که دردائرهٔ عسکریه بنام (مجلس امور حربیه) موقتا مجلسی مرتب شده ورياست آن مجلس باجناب دولت وعطوفت مآب سرعسکر پاشا بوده وهنگامیکه ایشانرا مشاغل مهمهٔ دیگر بوده باشد دولت مآب رؤف پاشا ناظر بحریه وکیل ریاست باشند وهرگاه که خود جناب سرعسکر پاشا حاضر است ناظرمشارالیه بسمت اعضای حضور بهمرسانند ودرمسائل مهمه دولت وابهت مآب جناب رشدی پاشا نیز حضورداشته باشندواعضای مجلس مذکور از اعیان کرام دولت مآب نامق پاشا وحلیم پاشا وسعادت مآب سعید پاشا فریق مابین همایون ومحمود پاشارئیس ارکان حربیه وعلی نظامی پاشای فریق وصاحب منصبان ارکان حربی که در درسعادت هستند خواهند بود وعطوفت مآب نافذ پاشا سرقرنای اعلاحضرت پادشاهی که در خصوص مواقع حربیه که درداخل اردوی همایون چهارم است اطلاع دارد درحین لزوم ایشان نیز احضارخواهند کردید که باطلاع ایشان مراجعت کرده شود .

﴿ اعلان رسمی دیگر ﴾

روز پنجشنبه گذشته بعض مردم نزد هیئت مبعوثان رفته و پارهٔ اظهارات نموده اند واین فقره شیوع یافته وازبابت اینکه بالطبع مردم مایل باغراق گویی هستند بپارهٔ علاوه‌ها شاخ و برك داده شده ویك مطلب بزرك وهنگامهٔ معظمی فهمیده شده است حال آنکه اساس جمعیت عبارت ازعزیمت چهار و پنجنفر سبك مغز عاری ازادراك مزیت و چند نفر ساده‌لوحی بوده است که بآنها پیروشده بودند باقی دیگر که از افراد اهالی بوده‌اند همه برای تماشا وبجهة اینکه سبب حرکت آنها را بفهمند مجتمع گردیده و شایعه‌ها ومبالغه‌های مذکور از حلیهٔ صدق وصحت عاری وعاطل میباشد ومع ذلك کسانیکه در فراهم شدن این جمعیت وغوغای عام پیش افتاده وباعث شده بودند از جانب ضابطه کرفتار شدند . لهذا بیان مراتب را کرده واعلان می شود که این فقره از هرکونه حکم واهمیتی ساقط وآسایش و امنیت بهمه طوری حاصل است .

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

جناب فضلی پاشا کوماندان (صخوم) بتاریخ دهم جمادی الاولی بموجب تلگرافنامه بمقام عالی سپهسالاری اطلاع میدهد . دیروز خبر دار شدیم که دشمن ازقلعهٔ (سبیل) حرکت کرده بسه فرسخی صخوم قلعه نزدیك می شود عساکر معاونه فرستاده شده بود بجمعیت دشمن برخورده زیاده از سیصد نفر از دشمن تلف کرده اند و یکی دو زخمدار کذاشته وبقدر دو ساعت راه تعاقب کرده شده اند از عسکر معاونه پنج و ده نفر شهید وتنها اسب محمد بیك بوز باشی تلف شده و این مظفریت با وجود بسیاری دشمن وکمی عساکر معاونه از الطاف مخصوصهٔ سبحانیه است ولایق سپاس بیکران میباشد .

حسن حسنی پاشا فریق کوماندان بحریهٔ دریای سیاه بنظارت جلیلهٔ بحریه در ۱۲ جمادی الاولی بتلگراف خبر میدهد . شنیده شد که در هشتاد میل فاصله از (صخوم قلعه) درسرحد ابازه وچرکس در (اردیلر) نام جایی که محل استحکامات است قوهٔ مفرزهٔ روس جمع شده راه آمیزش آن دوطائفه را بریده و دهات آنها را آتش میزنندو باهالی سخت میکیرند وآزار می نمایند. بنابراین بقدر سیصدو پنجاه نفر از دلاوران عساکر معاونه روز دو شنبهٔ کذشته با واپور (معین ظفر) و (عون اله) و (ظلیعه) بکوماندانی موسی بیك میرآلای از (صخوم قلعه) راه انداختیم چون بمحل مذکور رسیده بودند در آن بین که عساکر معاونه با فلکه‌ها خواسته اند بیرون بروند قشون کلی دشمن که در خندقهای شکاری پنهان بوده‌اندبشدت تمام بنای شنلك تفنك فلکه‌ها کذاشته واز سفائن همایون هم شنلك توپ آغاز کرده اند فلکه‌ها نیز از قدری پایین تر در حالتیکه هوا بارنده کی داشت بساحل نزدیك شده بقدر صد و پنجاه نفر از دلاوران بیرون آمده بودند که دشمن هجوم کرده یکدیگر حمله آورده اند و ازاینطرف توپ وبقیهٔ عسکر از سفائن شاهانه بیرون آورده شده بود دشمن تاب مقاومت نیاورده منهزم کردیده وچون نتوانسته اند داخل استحکام خود بشوند بطور پریشانی رو بجنکلها فرار وعساکر معاونه آنها را تعاقب وبقدر دویست نفر بقتل رسانیده واستحکام وباستیانهای آنجارا ضبط کرده ذخیره‌هایی که داشته اند آتش زده اند وبدین واسطه قوهٔ هائلهٔ دشمن که مانع از آمیزش و ارتباط چراکسه وابازه‌ها بود دفع وتکیل شده است و امیدواری خوبی ازاین مقدمه حاصل شد دراین حرکات مشکلهٔ حربیه حسین افندی که ازمعتبرین لازستان بوده و پیشتر

استدعای رتبهٔ سیم در حق او شده بود باچند نفر دیکر از شجاعان ابازه شهید شده و مصطفی کاپتن سواریٔ (طلیعه) و یکنفر از معتبرین واپور مذکور وهشت کس ازقبائل جرئی زخمدارکردیده اند وباز عساکر معاونه بسفائن مذکوره سوار شده روز چهار شنبه مظفرا بصخوم قلعه وارد کردیده اند .

باز کوماندان مومی الیه بتاریخ فوق خبرمیدهد روز شنبه دهم مابس هنکام صبح بسلامت بصخوم قلعه رسیدیم و بکمال سهولت تمامی عساکر شاهانه بخشکی بیرون آورده شده فردای آن چون هوانا سازکار بود بقدریکه ازبارنده کی فرصت میشد ذخیره وملزومات دیکررا بیرون میاوریم اوضاع اکنونیٔ اینجا از تفصیلاتی که حسن پاشا عرض خواهد کرد معلوم عالی خواهد کردید .

از جانب سردار اکرم بنظارت جلیلهٔ داخلیه بتلکراف نوشته شده است . دشمن در بندر (کالامون) که در پایین نیکبولی و ساحل روبروی استحکام ساخته ودر زیر محافظت آنچند واپور و کشتی واشلب جمع کرده بود . بمحض اطلاع امروز صبحی واپور همایون زرهدار (اشقودره نام) فرستاده شده ازدر یاوخشکی آنجا را بتوپ بسته واپور دشمن غرق و کشتی و اشلبها بطوریکه دیکر بکار نیاید شکسته شده است و بجز اینفقره دیکر اتفاقی نیفتاده است .

جناب احمد مختار پاشا در دهم صفر بمقام جلیل سپهسالاری بتلکراف مینویسد . یك مفرزه یعنی شعبهٔ قشون دشمن از بایزید باشش هزار نفر و شش عراده توپ بسمت (ابغا) پیش رفته بوده است کوماندان وان باچهار فوج و قدری سواره ازعساکر معاونه از بارکیر روبآنها حرکت نموده است . و کوماندان (الشکرد) هم بتلکراف خبرمیدهد که چون دشمن بخیال کرفتن پشت سر مفرزهٔ اویکنوع حرکت از پهلودارد چند فوج بر داشته از طپراق قلعه بآن سمت رفته است وهنوز چیزی بوقوع نپیوسته است .

کوماندان قارص در ۱۲ جمادی الاولی مینویسد .

از قشون دشمن دو تیپ سواره و یکدست توپ و قدری پادهٔ نظام بقریهٔ (مغاز جق) که در سه ساعتی قارص است کذشته بودند جمعی از عساکر شاهانه برای مدافعهٔ آنها فرستاده وجنك مختصری بوقوع پیوسته ومظفریت در طرف لشکر اسلام مانده است .

جناب احمد مختار پاشا بهمان تاریخ بمقام جلیل سپهسالاری مینویسد .

امروز صبحی تلکرافنامهٔ از کوماندان قارص رسید که دشمن از طرف یخلر بسمت (وزیرکوی) حرکت میکنند وبموجب تلکرافنامهٔ که هنکام مغرب نوشته شده است اتفاق تازهٔ نیفتاده است و ازفرقه های وان وا اشکرد و پنك امروز خبری نرسیده است .

پریروز از نظارت تلکراف اسلامبول بحضور جناب مستطاب صدراعظم نوشته شده است .

مدیر تلکرافخانهٔ باطوم مژده میدهد که درسایهٔ نصرت وایهٔ حضرت پادشاهی (اردهان) استرداد شده است .

(محمد عزت)

سواد تلکرافنامه ایست که بامضای علی نهاد بیك قائمقام (ایوانه) بمتصرفی لازستان نوشته شده است .

علی نام چرکس که حالا از اردهان آمد خبر میدهد که حقیقة ازطرف موسی پاشا اردهان ضبط کرده شد وخودشان نیز فردا حرکت خواهند کرد که بسمت باطوم بیایند .

فی ۱۶ مایس و ۱۵ جمادی الاولی

(تقویم وقایع) پس از نوشتن این دو فقره چنین می نکارد معلوم است که این خبرها رسمی نیست . ولی خبراند وهنالك پیش که درخصوص کرفتن دشمن اردهان را رسیده بود باز بواسطهٔ راه کذرها منتشر شده وبعد معلوم کردید که صحیح است انشاء اه این خبرمسرت اثرهم بصحت مقرون کردیده و بزودی رسما اعلان خواهیم کرد .

حسن پاشا در ۱۱ جمادی الاولی مینویسد .

از قرارژورنال علی پاشا در پیشکاه سلسلهٔ حصویان که روسها کرفته اند دوروز است میخواسته اند بروی نهری که در آنجا هست پلی بسازند دیروز باچهار دسته ازعساکر معاونه بآنجا رفته زیاده از یك ساعت جنك در کرفته است و از دشمن پنج نفر تلف شده عقب نشسته اند وسپاس خدایرا که صدمه بطرف ما وارد نکردیده است

جناب اسماعیل پاشا والی ارضروم بتاریخ ۱۱ جمادی الاولی بمقام والای سپهسالاری نوشته است .

از فائق پاشای فریق کوماندان وان تلکرافنامهٔ رسید که چهار فوج و قدری سواره از وان بر داشته ازراه بارکیری رو بطرف دشمن حرکت کرده و در راه بقراولهای دشمن برخورده و یك جنك قراولی اتفاق افتاده است دو نفر از دشمن تلف شده وعقب رفته اند و از موقعهای دیکر خبر اتفاق تازه نرسیده است .

متصرف لازستان در ۱۲ جمادی الاولی بتلکراف خبر میدهدموافق اطلاعاتی که از جناب حسن پاشا کوماندان دونمای همایون زرهدار که باینجا آمده و باز مراجعت خواهد کرد حاصل نمودیم ده طابور عساکر شاهانه در زیر کوماندان فضلی پاشای فریق با توپ و جبه خانه و ملزومات دیکر بسلامت به (صخوم قلعه) رسیده و بخشکی بیرون آمده اند .

از کوماندان روسجق در ۱۳ جمادی الاولی بمقام والای سپهسالاری نوشته شده است سه روز است دیده میشد که از طرف روسها برو بروی (ایسلایوزیه) در خشکی پنج و شش ارابه بارها باحیوانات آورده می شود و بتخمین و قیاس معلوم کردید که دو به ها یعنی کشتیهای پل سازی است و برای شکستن و محو کردن آنها امروز درساعت دو در استحکام بیرونی روسجق از باستیان وساحل مقابل (ایسلایوزیه) بنا کهان و بی در بی پانزده تیر توپ خالی کرده شد و بمناسبت بارنده کی

در آن بین معلوم نشد که کلولها با آنها بر خورده است یانه تا آنکه تیرکی هوا یکسو شده و دیده شد که دوتا از آن دو بهها پاره شده و حیوانات ارابهای دیگر را دشمن گریزانده اندو هنوز از طرف مقابل مقابله نشده است .

درخصوص تسلیم شدن اردهان در روزنامها از روی تلگرافنامهٔ جناب احمد مختار پاشا تلگرافنامهٔ نوشته شده است که بقول رضا افندی یاور که برای تحقیق فقرهٔ اردهان فرستاده شده بوده است در این کیفیت قشون وقوت دشمن سی هزار پیادهٔ نظام ودوازده تیپ سواره و بهمان اندازه توپ بوده است . و پس از آنکه تپهٔ (شهیدلك) را گرفته اخطارنامه یعنی خطاب بگوماندان اردهان واهالی فرستاده اند که باید تسلیم شوید وچون جواب رد شنیده انداستحکامات و شهر رابتوپ بسته اند و عساکر شاهانه هم خیلی ایستادگی نموده اندکه بقدر شش هزار نفر در این زد و خورد از دشمن تلف شده است ولی چون جمعیت دشمن زیاد بوده واز چند شعبه یورش آورده و یکی دو فوج از فوجهای عساکر شاهانه روبانهزام گذاشته وآنهایی که در استحکامات آنطرف آب اردهان بوده اند واین فوجها هم از اهالی آن صفحات بوده اند وبدین جهة بسیاری ازآنها بخانهای خودشان برگشته اند این است که این شکست ظاهر گردیده است و معذلك برای اینکه حقیقت کار معلوم بشود کسانیرا کهلازم است استنطاق وتحقیق خواهیم کرد و پس از آنکه مراتب درست معلوم شد معروض خواهد گردید .

جناب اسماعیل پاشا والی وان از روی تلگرافنامهٔ گوماندان قارص بباب والای سرعسکری در ۱۳ جمادی الاولی بتلگراف اطلاع میدهد . نوشته بودیم که یك شعبه ازقشون دشمن ازطرف (یخیلر) بقریهٔ وزین می خواهند بگذرند جمعیت آنها دو تیپ سواره و یکدست توپ وقدری پیادهٔ نظام وخیلی کاو و بقدرده ارابهٔ موغون بوده وازقریهٔ وزین گذشته واز راه (ینکی کوی) باستقامت (چرپلی قپا) متوجه گردید . امروز که قافلهٔ آذوقه درراه بود واحتمال میرفت متعرض شوند بگو ماندانی حمدی بیك میرآلای وعارف بیك سرهنك ارکان حرب دوفوج پیاده نظام ودودست توپ واز سوارهٔ معاونه آنچه حاضر بودند بگو ماندانی علی پاشای فریق همراه آنها ادهم پاشا میرلوای سواره وحسین بیك میرآلای توپچی بسمت (مغازه‌جق) فرستاده شده سواره‌ها بجنك چرخچی مبادرت کردند چون دشمن سواره های خودشان را از پهلوی توپها چندان بیرون نیاورده بودند سوار های مارا بتوپ بسته بقدر پنجاه تیر توپ خالی کردند ولی تاب مقاومت نیاورده بدرهٔ مغازه‌جق پناه بردند ودرآنجا نیزنمکث نکرده بسمت کوه کشیدند درآن بین دوفوج پیاده نیز فرستاده‌شده بکلی آنها تارومار گردیدند ومیخواستیم که توپهای دشمن گرفته‌شود لکن چون بواسطهٔ ابرو بارنده کی هوا بهمن بود بهمان قدر منظفریت اکتفا کرده امر برگشت داده‌شد درثانی که هوا باز شد معلوم گردید که دشمن در پشت مغازه جق آرام دارد وان‌شب‌هم آنجا خواهند بود در این جنك ازمهاجرین سه نفر شهید وچهار نفر زخمدار شده وخیلی هم اسب وحیوانات تلف‌شد وازطرف دشمن علی التخمین زیاد تراز یکصد وپنجاه نفر تلف ومجروح‌شده است واین هم بواسطهٔ زیاد بودن منزل توپهای مابود ومهارت اسماعیل افندی یوزباشی .

﴿ از اخبارنامهای خطهٔ هندوستان ﴾

اخبارنامهٔ معتبر مفرح القلوب مورخه ۷ ماه ربیع الثانی درجزو اخبار (شکارپور) مینویسد که اخبارنویس آنجا نوشته است که درمقام (خانپور) ازمضافات شکارپور جماعت هندوان سکنهٔ آنجا بقدر سه هزار وچند صد روپیه درمیان خودشان واز قوم هنود از بزرك وکوچك آن جوارجمع کرده ابتدای تاریخ سی ام ماه مارس تا یکم ماه آوریل (سنه روان) یعنی سه روز متوالی بطریق وآیین خودشان رسم تماشای رقص وسرود که باصطلاح خودشان آنرا (بهکت) گویند برپاداشته وطعامهای گوناگون ترتیب داده بهر کس ازقوم خود وغیرهم ازغربا ومساکین که برحسب منادی ودعوت آن جماعت از (سکهر) وشکارپور ونواحی درآنجا جمع آمده بودند وهم کسانی که بآمد ورفت مردمان مدعو ومهمانها مبادرت میورزیدند بفراخدلی وبلند حوصله کی میدادند وکثرت تردد وآمد ورفت مردمان بحدی رسیده بود که سواری ارابهای نرگاوی صرف برای مسافت چهار وپنج کروه که پیشتر بدووسه آنه مقرر بود اینروز تا سه روپیه رسیده بود وانبوهی واز دحام عمومی بدان درجه بود که بحیطهٔ شمار نمی آمد که اینطور انبوهی وکثرت اجتماع مردم راکاهی ندیده ونشنیده بودیم پس از ختام ایام جشن که سه روز بود هرکسی باماکن ومساکن خودشان مراجعت کردند و بخیر وسلامتی مجموعه ختم گشت .

(مفرح القلوب) پس از نگارش این خبر از شکارپور مینویسد تعجب است که درمیان اقوام هنود این قدر سازش و یکدلی دیده می شود ودرمیان مسلمانان دیندار که خودرا متحدالایمان والایقان اسلامی میدانند بدین نوع سازش ویکدلی وهمدردی ظاهر نمیگردد که از روی حوصله وحمیت خود وظیفهٔ همدردی را بکار برده برای اعانت ترکان عثمانی وغازیان ومجاهدان عساکر اسلامیه که از چند مدت باینطرف تشویق وترغیب از جانب اشراف وکلانتران اقوام خودشان بهمه فرقه‌های اسلامیه بعمل آورد می‌شود تاهنوز کامیابی ووصول زراعانه چهره نمانکشته است وکسی بپرورش یتیمان و بیکسان ومسافران وذوی القربی وذوی الارحام وحق داران نمی پردازد بحکم آنکه

﴿ کریمان را بدست اندر درم نیست ﴾
﴿ خداوندان نعمت را کرم نیست ﴾
(انتهی)

(مفرح القلوب درضمن اخبار افغانستان می نویسد)

باشندگان شهر قندهارظاهر وآشکار میدارند که امیر کابل باستماع این معنی که سرکار انکریزی می خواهد درملك کلات راه آهنی وارابهٔ آتشی را بسازد چنان قرارداده است که بمقام کلستان سپاه خودرا مأمور سازد تا سپاه انکریزی را از آمدن بطرف قندهار وساختن راه آهنی مانع ومزاحم شود میگویند که دراین روزها امیر کابل چند نفر خوانین وسرداران را در دربار خود طلب نموده فرمود که بهتراست ما برای چند سال آینده بهمراه روسیان دوستی بکنیم وبه بینیم که ایشان دروفا نمودن وعده ودادن پول صادق القول هستند یامثل انکریزان میباشد چراکه انکریزان در هیچ وعده وفایی بما نکردند بلکه میخواهند که عهد

وپیمان خودرا که باماداردند فسخ بکنند وسید نور محمد شاه هم چنان می نو یسد که انکر یزان درخواست مارا قبول نخوا هند کرد . تادیده شود که بعد ازاین چه بظهور میآید سوای آن سید مذکور اینهم نوشته است که انکر یزان میخوا هند که درملك کلات یك قلعه ومعسکررا بنا کنند واین ارادهٔ ایشان دلیل بر فسخ عهد وپیمان آنها است پس دیگر از این بهمراه ایشان سلسلهٔ دوستی را قائم داشتن ملك قندهار وهرات را ازدست خودبا خته است اهل دربار بعد از استماع این گفتار متفق اللفظ شده باینکونه عندلیب زبان را بمعرض تبیان در آورده اند که آنچه امیر صاحب فرموده عین صواب است ومسئلهٔ لاجواب باید که امیر صاحب از دوستی انکریزان دوری ورزیده باروسیان سلسلهٔ اتحاد را مربوط بفر ماید وامیر صاحب را نیك معلوم است که آنچه روسیان از مدت چند سال باامیر بخارا عهد و پیمان کرده اند هنوزهم برآن قول وقرار خود قائم و برقرارهستند وهرگز درملك او بلا استرضای اوکاری نمی کنند چنانچه از چند روز برای ساختن قلعه برکنار دریای هامون در خدمت امیر بخارا درخواست های خودرا می فرستند اما بدون حصول اجازت اوقلعهٔ مذکور را ساختن مناسب نمیدا نندو در هیچ امر دلشن راازخود رنجه کردن نمی خواهند وسرکار انکریز بغیر اینکه از ما بپرسد ملك بلوچستان را درقبضه خود درآورده والحال درآنجا معسکر بزرگ از برای لشکر خود ساختن میخواهد پس درمیان روس وانکریز ع (بین تفاوت ره ازکجا است تا بکجا) دراخبارنامه سول وملتری کرت مندرج است که امیر کابل بنام جمیع حکام ملك افغانستان باینعنوان حکمنامه‌ها را جاری وارسال فرموده است که من عنقریب بمعیت همراهی آخوند سوات علم جهادرا برپا خواهم کرد پس کسانیکه حمیت دین اسلام در وجود خود دارند باید که دراین جهاد همراه وشریك مابشوند .

درخبر تار برقی مرسلهٔ لاهور مورخه ۱۱ ماه اپریل مسطور است که امیر کابل پسر خود سردار محمد یعقوب خان را که اینقدر مدت در حبس بود از قید مخلصی داده اما هنوز سردار مذکور زیر حراست سپاهیان امیر صاحب میباشد . عصمت اه خان وغلام خان بامیرصاحب نوشته اندکه نزد هر یك ازما بقدر هشتاد هزار وشصت هزار جهادیان که برای پاس دین ووطن خود با دشمنان امیرصاحب جنك بکنند موجود ومهیا هستند. خوانین (کندز) و(بدخشانرا) امیرصاحب‌جهة فراهم نمودن جهادیان بملك‌های شان روانه نموده بنام جمیع سپاه موجوده هرات وقندهار حکم نافذ گردیده است که در بلوچستان جمع ویکجا بشوند . امیرصاحب باآخوند سوات خبر داده است که سپاه ترکستان را بطرف کابل طلبداشته ام آخوند سوات بملانات حاکم بنیر رفته بود واوبا وگفته است که من بهنکام ضرورت پنجاه هزار آدمان را درمیدان جنك آوردن میتوانم امیر کاشغر هم بهمراه امیرکابل رسم خط وکتابت را جاری میدارد روسیان پیوسته درهمین خیال هستند که باامیر کابل سلسلهٔ دوستی واتحاد را قایم بکنند. وامیر کابل راهم رغبت بطرف او شان میباشد روسیان‌در ینوقت بمقام (چارجو) موقوعه کنارهامون‌سپاه خودرا فراهم میسازندوامیر بخارا را نوشته اند که جهة ساختن راه مرو چند نفر مزدوران را فراهم بکنند .

﴿ کلات ﴾

در اخبارنامهٔ سندین انکریزی مرقوم‌است که خان کلات (بمجیرساندُ یمن صاحب) اجنت پولیتیك بلوجستان گفته است که ازبرای قیام سپاه انکریزی بمقام کنداواه معسکری را تعمیر نماید اما میجر صاحب خواهش دارند که اگر معسکر سپاه انکریزی بمقام بهاك ساخته شود بهتر است زیرا که باشندگان آن نواحی بسیار متمرد واز وقت وفات نصیرخان مرحوم بر جادهٔ انحراف قدم سنج میباشند یك حصه رجمنت انکریزی از چند روز بمقام بهاك مقیم است وعنقریب سلسله تار برقی هم تا آنجا قایم خواهد شد . مذکور است که بسیاری ازسرداران پاوچستان از خان کلات خشم نموده بطرف امیرکابل رفته اند .

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

وین ۱۲ جمادی الاولی

کارتهای نیم رسمی در ضمن نگارش اوضاع مملکتین و ادعای استقلال کردن پرنس شارل می نو یسند که مملکتین از حقوقی که معاهدات منعقده معین کرده است محروم خواهیم شد .

پشته ایضا

نهرهای ماروس ونایس طغیان کرده وجای بسیاری را ازمملکت آب گرفت .

بکرش ایضا

دولت روس بواسطهٔ یاد داشت سختی که از جانب دول معظمه با و داده شد هر گونه حرکات جنك جو یانه را که درصر بستان باشد منع خواهد کرد . عسکر مملکتین بخط الونه و قلفات مأمور شدند و اینها بطور حرکت تدافعی رفتار خواهند داشت .

پاریس ایضا

هواخواهان جمهوری پولیتیك خانوادهٔ (اورلیان) را بسختی مقابله می‌کنند . هواخواهان اورلیان‌بقرائن حایه طالب جنگجو یی هستند .

مارشال ماکماهون امروز عملیات بازار عمومی را گشته وتماشا کرد و بیان نمود که بازار مذکور درسال ۱۸۷۸ گشوده خواهد شد و تاخیری بوقوع نخواهد پیوست .

بکرش ایضا

از جانب امارت محضری نوشته شده است که درآن قرار ساختن پول کاغذی و فروخته شدن املاك خانوادهٔ پرنس مملکتین را درسی ملیون فرانك خواسته است .

پاریس ۱۳ جمادی‌الاولی

مارشال ماکماهون رئیس جمهوری فرانسه برئیس دائرهٔ بلدیهٔ کومپین خطاب کرده و گفته است که اقدامات پولیتیکی تازهٔ من باین ملاحظات بود که داخلا هیئت حاضرهٔ حکومت برقرار بماند وخارجا نیز قوتی که برای تامین بقای‌آسایش محتاج الیه است حاصل شود . بعد از این د اعتماد به نتایج حسنه که ازاین قوت حاصل‌خواهد شد شراکت توانید نمود . فرانسه هیچ کاهی شریك اشکالات‌خارجه نخواهد شد هیچ کس در اوروپ ازاین سخن من باشتباه نتواند افتاد . در اینباب هرگونه خواطر جمعی را حاصل دارم .

بکرش ایضا

پرنس میلان حکمران صربستان به (پلوپشتی) که در مملکتین است عزیمت خواهد کرد که در آنجا با ایمپراتور روس ملاقات نماید . فردا پرنس شارل حکران مملکتین بغرایووه خواهد رفت .

روما ایضا

مسیو (دەپرتی) در مجلس مبعوثان بیان کرد که مناسبات دوستی ایتالیا باهمه دولتها بر قرار است و دولت ایتالیا هیچ گونه اتفاقی با دولتی نکرده است مجلس مذکور در مقابل ۱۲۰ رای با دویست و هفتاد وپنج رای بیان امنیت خود شان را بهیئت حاضرهٔ وکلا اظهار کرد .

لندن ایضا

روزنامهٔ تایمس مینویسد که یك قسمت از دونمای روس که در آمریك بود بقرونشتاد که در بحر بالطق است خواهد برگشت وقسمت دیگر نیز بجبل الطارق برای منع کردن سفائن دولتهای بیطرف که بممالك عثمانیه اسلحه میبرند از آمریك حرکت کرد .

آتن ایضا

ژورنال (دبا) که در آتن طبع می شود وقوع بعض اشکالات درمیان دولت علیه و یونان را تکذیب می کند ومیگوید دولت یونان باهمسایه خود رابطهٔ حسن مناسبات را مجدا نگاهداشته وافزودن برلشکر سرحد هم تنها بملاحظهٔ منع اشرار متولد شده است .

بکرش ایضا

قدری از عسکر در (الوته) و (از یمنیچهٔ) و (مورغالی) بوده اند باقی دیکر از عساکر در روبروی سلسترہ وروسحق میباشد .

پشته ایضا

بیرون بردن اسلحه بخارج ممنوع شد کازت (پشتر لؤید) فصل مهم ومعتنایی نوشت که دولتهای اوروپ را لازم است حرکات روس را محدودنمایند وهچنین حالاتی که سبب جنك تواند شد باید محدود بشود .

پاریس ۱۴ جمادی الاولی

قرال ایتالیا کاغذی بمار شال ماکماهون رئیس جمهوری فرانسه نوشته وزیاد اظهار دوستی ویکانکی در آن باب نموده است .

دیروز در لندن بضد دولت روس جمعیت مخصوصهٔ منعقد کردید در این جمعیت چند صد نفر موجود بودند قرار جمعیت بتصدیق وتحسین پولتیك لوردی در بی کذا شته شد

آتن ۱۵ جمادی الاولی

امروز مجلس مبعوثان بطور فوق العاده جمع ومنعقد کردید مسیو (دلی یورکی) رئیس الوکلا بیان نمود که چون رئیس هواداران طرف مخالفت باکثریت آراء بریاست معین شد امشب هیئت وکلا همه استعفا خواهند کرد وبدین واسطه مسئلهٔ انتخاب رئیس بتاخیر افتاد .

لندن ایضا

پارلمنت درسی ویکم اینماه (۱۸ جمادی الاولی) کشوده خواهد شد . رئیس جمهور سابق متفقهٔ امریك جنرال غران په لیورپول وارد کردید . دولت روس سیاحت کاتولیکهای لهستان را بسمت روما (که مرجع مذهبی ایشان است) منع کرد .

آتن ایضا

مجلس مبعوثان امروز کشوده شد در مقابل چهل و دورای هفتاد ویك رای تعلق کرفت که مسیو (اوبه‌ریتو) را بمقام ریاست آورده و بدین جهة مسیو دلیورکی رئیس وکلا که اکثریت را در سمت خود ندید و اظهار کرد که در اثنای این اوضاع مشکله که در مشرق زمین است یونانستانرا یك هیئت حکومت قوی الاقتداری لازم است این را بکفت واستعفای خودرا در حضور مجلس بیان نمود . در (قلوب) جمعیتکاه مخصوص اریفان امروز خیلی مردم جمع شدند .

از صخوم قلعه بنظارت جلیلهٔ بحریه نوشته شده است .

ابازه‌هایی که از شدت ظلم وتعدی روس بستوه آمده وچیره شده اند با قشون روسی که در نزدیکی صخوم و درچند فرسخی هستند چند بار بستیز و مقاتله برخواسته وازقشون روس بسیاری تلف شده و تا قلعهٔ (زیل) که شش فرسخی صخوم است فراری شده وازهر طرف در آنجا تحشد واجتماع نموده بودند همینکه خبر کرفته شد بقصد اینکه در چهاردهم اینماه قلعهٔ مذکوره بدست آورده شود ابازه‌ها (ازخشکی و عساکر معاونه هم که پیشتر با واپور (فوأد) از باطوم آمده بودند با واپور مذکور شبانکاه به (دراندہ) که از صخوم بسمت پوطی واقع است بیرون آورده شده دشمن همینکه فهمید ابازه‌ها با عساکر معاونه یکی شده اند قلعهٔ مذکوره را واکذاشته وازنهر قدور عبور کرده وفراری شده اند وهمانروز بکوماندانی مصطفی بیك میرآلای دوفوج از عساکر شاهانهٔ برفرستاده شد که با ابازه‌ها یکی شده دشمن را تعقیب کنند واینکونه تعاقب وتبعید دشمن در سایهٔ سطوت وایهٔ اعلاحضرت پادشاهی باعث سهولت وآسانی اختلاط آمیزش و مخابرات با قبائل وطوائفی که در داخله ها هست خواهد شد . الآن در طرف صخوم از روس آثاری باقی نیست . واپور اثر جدید نیز بکمال امن بصخوم وارد کردید .

کوماندان

حسن

فی ۱۳ مایس رومی ۱۸۷۷

کازت (نار وز ووا) دره ۱ جماد الاولی تفصیلی نوشته بوده است که خلاصهٔ آن از (لامپر) بکازتهای وین بتلکراف اطلاع داده شده است واز آن تفصیل معلوم می شود که در ایروان شورشی برپا شده واهالی سربازان روس راکه درشهر بوده اند بسختی از شهر بیرون کرده اند . الکساند ایمپراتور روس بشدت ناخوش شده است .

سعادتمآب غازی محمد پاشا شیخ شمویل زاده بادلاوران چراکسه که دراسلامبول بدا وطلبی ابوابجمع او شده بودند دیروز از اسلامبول باردوکاه حرکت کرده است .

عارفی پاشا کوماندان دونمای همایون در ۱۳ ماه جمادی الاولی بدلاور پاشا نوشته است که واپور دو بهٔ زرهدار سیفی نام که بالاتر از واپور زرهدار قنح الاسلام در کنار سمت جنوبی برای محافظت راه ماچین و پوط ایستاده بود شب شنبه درساعت هفت وده دقیقه ازطرف دشمن دو عدد استمبوط سردر آورده وازطرف ماتوپ وتفنك انداخته شد یکی از استمبوط که جلو بود بقدر سه بلندی کشتی بسیفی نزدیك شد یك چیزی که شبیه بطور پید ماهی بود بخانهٔ دومن عقبی واپور انداخت ولی تاثیری نکرده استمبوط مذکور فورا باب فرو رفت . لکن پشت سرآن استمبوط دیگر نیز یك طور پید انداخته بخانهٔ دومن عقبی سیفی کار کرده سوراخ نمود وباب نشست استمبوط در رفته سیفی درهمان نقطه که بود ترك شده سواری آن بیرون آورده شده ودو نفر ازطائفهٔ واپور بواسطهٔ گلولهای تفنگهایی که از استمبوط انداخته شده بود جزئی زخمدار شده اند .

بعض کسانیرا که از روی نسخهٔ دیروزی وقت نوشته بودیم نفی و اخراج یاد شده اند پس از بسته شدن صفحات تحقیق کردیم که در دو فقرهٔ آن تفصیل اشتباهی از جانب وقت شده است یکی اینکه کاتب خارجیه نامش اسماعیل افندی بوده نه یوسف و دیگر منفی شدن کمال بیك است که اصلا نداشته وکمال بیك کاکان در تحت توقیف و استنطاق است .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

سکنهٔ شهرهای مذکور از لاسدومونین‌ها استمداد کردند (تمبرون) با پنجهزار هزار پیاده و سیصد نفر سواره با مداد آمد و همه استعداد شهرهای یونانی ضمیمهٔ قشون خود ساخت ولی باز استطاعت مقابلی با ایرانیان نداشت همین قدر سوارهٔ ایرانی را مانع شد که خرابی نرسانند ولی بدشت برای محاربه نیامد تا وقتی که لشکر اکزنوفون چنانکه گفتیم با و ملحق شد متفقا بدون زدوخورد شهرهای پرگام و تونرانی و (هلیسارن) را گرفته چند قلعهٔ دیگررا نیز که استحکامی نداشتند بگرفتند .

﴿ اعلان رسمی ﴾

بمناسبت اوضاع حاضره ازهر جهتی باسب وحیوانات احتیاج هست بدین جهة چون در مجلس خاص وکلا مذاکره و قرارداده شده است که بعد از این از ممالك محروسهٔ شاهانه اسب و یا بو و استر و قرامال بیرون نرود لهذا بجهة اعلان قرار داد و آگاه کردن مردم از ممنوعیت مذکوره مبادرت بنگارش مراتب کرده شد .

جناب دولتمآب حسن پاشا فرزند ارجمند مستطاب خدیوی که با عساکر مصریه میایست عزیمت اسلامبول را نمایند از قرار خبری که در ثانی رسید تاخیری در حرکت ایشان شد و بقاعده کویا فردا در دو دسته عازم خواهد شد و همه عساکر مذکوره در پانزده فروند کشتیهای بخاری خواهند بود . که دستهٔ اول در کشتیهای رحمانیه و شرقیه وفیوم و دقهلیه وطانطه و مصر غربیه و سنار ودنقاله وصاعقه بوده و جناب حسن پاشا که کوماندان قشون است با آنها میباشد وقافلهٔ دیگر از عساکر مذکوره در واپور محمد علی وبحیره ومحله وشبین وعیرآنها بفاصلهٔ دو روز دیگر حرکت خواهند کرد .

تلکرافنامه ایست کهلوانت هرالد از اخبار نویس خودکرفت است .

ارضروم ۲۸ مایس رومی

روز جمعه ۲۵ مایس در پیشکاه فارص جنك مختصری بوقوع پیوست ودر این جنك عساکر عثمانیه غلبه کردند . بسیاری باران مانع از حرکات عسکریه است .

کمی پیش از این قافلهٔ لوازماتی که به (پنك) ارسال شده بود بجهة اینکه عساکری که در پنك بودند آنجا را تخلیه کرده اند باز بارضروم مراجعت کردند

در (اولتی) نام موقعی که در راه ارضروم واقع است پیشدارهای روس دیده شد عساکر عثمانی تنکهٔ کرجی تحکیم می کنند .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۶ جمادی‌الاول ۱۷ مایس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۰۲
لندن	۸	
پاریس	۸	۱۵
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۳	۰۰
سوسیته‌ژنرال	۲	۲۵
لیرای انکلیس		
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کبیال	۲	۳۶
بانك عثمانی	۲	۲۷
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۳۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۲۰
لیرای‌فرانسه	۰۸۷	۲۹

شهر لاریس را هم محاصره کردند ولی نتوانستند کرفت (تمبرون) بعد به (آفز) رفت چندی نکذشت که درسیلیداس نام بجای او منصوب شد سردار جدید خود میدانست میانهٔ تیسافرن و فارناباز نقارهست بانیسافرن متارکه کرده بخاك حکومت فارناباز داخل شد و تاملکت ایولی رفت این مملکت واقعا درجز و ادارهٔ فارناباز بود ولی زنیس نام در آنجا نیابت حکومت داشت اوکه فوت شد فارناباز خواست که دیکر بجای او مأمور کند اما زوجهٔ زنیس با قشون معتدی آمده هدایای فراوان آورده ازفارباز درخواست کرد که نیابت حکومت را بخود او وا کذارد و همه ساله خراج معمول را اخذ کند فارناباز تمکین نموده و پیوستهٔ از او وفادید بعد ازچندی میدیاس نام دامادش او و پرهفده سالهٔ اورا بکشت و بعد از ارتکاب باینعمل چندشهر را که درآنجا دفینه بود بکرفت ولی سایر شهرها اطاعت نکردند در آن بین در سیلیداس آمده چند قلعهٔ ایولی را کرفته بعد میدیاس را بجنك آورده خانه نشین کرد فارناباز بملاحظهٔ اینکه مبادا در سیلیداس بخاك فریژی بتازد با او قرار متارکه داد این سردار بخاك طراس برای توقف زمستان رفت بعد چندی حکومت همه ممالك آسیای صغیر را به تیسافرن دادند فارناباز درجز و ادارهٔ تیسافرن محسوب شد این دو شخص اول (بکاری) رفته در قلاع آنجا ساخلوی کذارده به ایونی مراجعت کردند همینکه این دو سردار از شط (میاندر) کذشتند در سیلیداس نیز از آن شط بکذشت طرفین متدارك حرب شدند اما تیسافرن که بشجاعت یونانیان بصیر بود صلاح درجنك

امپریال	۸۹	۱۰
کرمچه	۵۱	۲۵
روبل (منات) نقره	۱۶	۲۵
منات کاغذ	۰۱۱	۳۰
مجیدیه	۱۰۵	۳۰
بشلك	۱۱۶	۰۰
متالك	۱۱۶	۳۰
پول سیاه	۱۷۸	۰۰
قائمه نو	۱۷۹	۳۰

﴿ اعلانات ﴾

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بحظ خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف ودر بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی در زیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بو.ه‌ر مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری ریك مجیدیه سفید فروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیرون عالیسان حاجی باباتاجر دیلقانی در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

در بنکلور جناب فضایل‌مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

در مدراس عالیجناب فضیلت‌مآب محمد صبرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب، میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسط حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دووسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئ ودیگر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

ندیده سردار دشمن را ملاقات کرده بهم گروی دادند از آن پس لشکر یونانی به ترال ولشکر ایرانی به‌نوکوفر پس‌رفت‌روز بعد درمحل مخصوص اجتماع کرده بتدارك شرایط صلح پرداختند سردار یونانیان میخواست که شهرهای یونی بقاعدهٔ شریعت خود شان حکومت داشته باشند اما سران سپاه ایران می گفتند اول از خاك متصرفی پادشاه ایران دور بشوند بعد از آنکه مذاکرهٔ مفصل کردند مقرر شد که مراتب را تیسافرن بپادشاه ایران و در سیلیداس بدولت متبوعهٔ خود اطلاع بدهد اگر تیسافرن کم جرئتی نمیکرد لشکر در سیلیداس در این معرکه تلف میشد . اندکی بعد در سال سه هزار وششصد وهشت از خلقت مطابق سیصد ونود شش قبل از میلاد هردوراس نام از اهل میرا کوز چونکه دیدایرانیان در فنیسی تدارك سیصد فروند کشتی جنگی می بینند به یونان رفته مراتب را باهالی لاسدومون اظهار داشت فورا (اژزیلاس) پادشاه اسپارت باقشونیکه توانست موجود کرد برای شهر آفرساز سفر کرد بآن بندر که رسید تیسافرن سبب آمدن اورا پرسید اژزیلاس جواب گفت که برای حصول آزادی شهرهای یونانی آمده است تیسافرن برای دفع الوقت با اومتارکه کرد تا وقتی که قشون بامداد او آمد آنوقت باژزیلاس پیغام کرد که از خاك آسیا بیرون رود والا متدارك حرب باشد اژزیلاس بلاتأمل بخاك فرژی داخل شده چند شهر بگرفت وغنیمت بی حساب بدست آورد و در حوالی (راسیلیوم) سوارهٔ او یك تپهٔ بالارفته با یکدسته از سوارهٔ فارناباز که ابو ایجمع راتین وباژه نامان بود دوچار شدند از پس محاربه در سوارهٔ یونانی هزیمت افتاد بعد جمعی دیگر از لشکر یونانی بامداد رسیده ایرانیان را عقب نشاندند ولی نتوانستند احدی از ایشانرا از پای درآورند دربهار اژزیلاس در شهر آفزتدارك لشکر کرده قصد داشت بخاك لیدی ایلغار کند تیسافرن باحتمال اینکه پادشاه اسپارت حیله میکند وفی‌الواقع مملکت‌کاری را مطمه نظر دارد پیاده نظام خودرا باین مملکت برد وسواره اود رجلکه میاندر متوقف شدند اما اژزیلاس بخاك لیدی که گفته بود تاخته آنوقه فراوان یافت سواره ایرانی را مغلوب نموده اردوی ایشانرا مپاید وغنیمت وافر بیغمابرد روزیکه این غزوه اتفاق افتاد تیسافرن درشهر ساردبود از این جهة ایرانیان اورا بخیانت متهم کردند .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره‌خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره(٦۲)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ‌هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦۰ پاره است

فی ۲۰ شهر جمادی‌الأولی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۲۱ مایس ۱۲۹۳ و ۲ ژوئن ۱۸۷۷

این کازت ازهرکونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ توجیهات ﴾

بجناب دولتمآب اشرف پاشا کوماندان طونه یکقطعه نشان عالی عثمانی ازدرجهٔ نخستین اعطا فرموده شده است .

ریاست مجلس کبیر معارف بعهدهٔ عطوفتمآب صالح افندی مستشار اسبق معارف محول کردیده است .

متصرفی اماسیه بسعادتمآب عطابیك متصرف سابق کوتاهیه توجیه شده است .

پریروز ایلچی ایتالیا بمابین همایون ملوکانه رفته اعتمادنامهٔ خودرا تقدیم و بشرف ملاقات حضور پادشاهی نائل کردیده است .

سفارت المان بساحلخانهٔ روس که در (بیوك دره) واقع است نقل مکان کرده است .

پریروز جنابان احمد وفیق‌پاشا رئیس مبعوثان وسرور پاشا رئیس اعیان درقصر همایون (یلدز) ازحضور اقدس پادشاهی شرفیابی حاصل کرده اند . جناب صفوت پاشا ناظر خارجیه نیز در این شرفیابی از حضور همایون حاضر بوده . درخصوص پارهٔ مطالب لازمه مذاکره شده او امر سنیه را تلقی نموده اند .

پریشب در (طاووق بازاری) از اطاق حکیم قسطی قدسی بنا کهان آتش ظهورکرده وحریق افتاده است مباشرین اطفاء حریق فورا رسیده وخاموش کرده وبجهة تسهیل‌امر اطفاء دوسه دکانرا نیز خراب نموده اند .

یورکیادیس افندی که از تجار روم‌است برسم اعانهٔ حربیه معادل سی هزار غروش بکومیسیون اعانه داده است .

شبها بعداز ساعت یك ونیم درخلیج‌درسعادت سیرو حرکت قایق وفلکه‌ها غدغن شده است .

سعادتمآب هوبارت پاشا سه روز پیش از این بسمت دریای سیاه عزیمت کرده اند .

کونت زیشی ایلچی دولت اوسترپا که پیشتر همراه ایلچیهای دول دیکر از اسلامبول بیرون رفته بود این بارکه ایلچیهای دولتهای بزرك باسلامبول آمدند بازآمده است روزچهارشنبهٔ کذشته در قصر همایون (یلدز) چنانکه معمول است بطور غیررسمی شرفیاب از حضور پادشاهی کردید، است . ایلچی مومی‌الیه درضمن بیانات خود درحضور همایون مأموریت خودرا درخصوص شکر کذاری ازجهة کتابهایی که پیشتر از جانب اعلاحضرت سلطانی بکتابخانهٔ مجارستان اهدا شده بود اظهارکرده وازطرف اعلاحضرت‌ملوکانه نیز ازنمایلات مستمرانهٔ ملت مجار دربارهٔ ملت ودولت عثمانیه واز اینکه یادکار مرسوله بایشانرا بحسن قبول‌ومتشکرانه پذیرفته اند ابراز محظوظیت وخوشوقتی فرموده شده است .

جناب صفوت پاشا ناظر خارجیه شب سه شنبهٔ آینده مهمانی خوبی برای جناب پرنس (راوس) ایلچی المان خواهند داد .

﴿ اعلان رسمی ﴾

درخصوص قائمه‌های نقدی یعنی پولهای کاغذی که دردست مردم زیاد استعمال می شود وکهنه شده ونوشته‌ابهم میخورد واطراف کاغذها پاره میکردد پیشتر بهرزبانی چاپ شده ومنتشر کردید که آنکونه کاغذها که پوسیده وتباه می‌شود وقابل استعمال نمیکردد هرکاه برای عوض کردن بدائرهٔ وزنهٔ‌خزانهٔ مالیه برده شود بلاتاخیرعوض شده وقائمهٔ نو بجای آنها داده خواهد شد واین اعلان بدین ملاحظه بود که صرافها واصناف وکسبه ببهانهٔ اینکه قائمه‌ها دردوائر دیوانیه قبول نخواهد شد پارهٔ اشکالات بمیان آورده وکاهی بقیمت کمتر قبول می نمودند . از قراریکه تحقیق شد اینروزها صرافها ببهانهٔ اینکه کویا آن قسم قائمه‌ها ازجانب خزانه قبول نمی شود قائمه‌های مذکوررا درصدی ده و بیست کمتر کرده عوض می نمایند واین فقره واضح است که بجهة باعث اضرار مردم است لهذا مجددا اعلان می شود که قائمه‌های فرسوده که قابل استعمال نیست بدائرهٔ وزنهٔ خزانه آورده شده ودر عوض آن قائمهٔ نو دریافت نمایند .

ازقرار اطلاعی که از نظارت بهیهٔ صحیه رسیده است در بغداد ازسیم ماه مهٔ فرنکی تابیست وششم از ناخوشی طاعون یکصد وسیزده نفر وفیات شده وفرقی که نسبت بهفتهٔ پیش مشهود می شود بقدر بیست وشش نفر میباشد . کرمی‌هوا ازسی وهفت‌تا سی وهشت شده‌باد صباهم میآمده است .

پرنس (راوس) ایلچی کبیر المان جناب سرعسکری را ملاقات نموده اند .

کازت‌مریج مورخ ١٤ جمادی‌الاولی مینویسد. بلوم پاشای میرلوا که برای نظارت کردن بعملیات استحکاماتی که دراطراف شهر ادرنه باید ساخته شود مأمور بود شب جمعهٔ گذشته وارد گردید . وامروز وفردا بامر انشاءات خواهند پرداخت .

چون عساکر سوارهٔ ضبطیه برحسب ارادهٔ سنیهٔ همایون مأمور شدند باردوی همایون طونه بروند عساکر ضبطیهٔ (تکفورطاغی) و (کلیبولی) و (قلیه) بادرنه آمده در(قشله) سربازخانهٔ همایون منزل کردند . الحال عساکر سوارهٔ ادرنه وآنها که ازخارج آمده اند بقدر هزار نفر میباشند وآنها باتفنگهای و ینچستر مجهز وآماده شده اند .

مسموع شد اهالی قضای (فره‌جك) برای لباس افراد مستحفظ محل مذکور پانزده هزار غروش اعانهٔ نقدیه میدهند واین بار نیز برای خدمات نقلیهٔ عساکر شاهانه ازحمیت شعاران اهالی پانزده جفت کاو ودوازده زوج ارابه و پانزده راس یابو باعانت داده شده است .

روزنامهٔ حقیقت بعد از نوشتن فقرات فوق از (مریج) مطالعه خودرا بدینقرار می نویسد که عجب است از اینکه آیا سخنانی راکه تاحال نوشته شد اثری نیست ؟ یا آنکه درتوانکران اسلامبول دلی نیست که از اینگونه سخنان متأثر شوند ؟ در حالتیکه در بیرونها در بسیاری از جاها برای تجهیز و راه انداختن افواج عساکر مستحفظ بی آنکه بخزانهٔ جلیله سرکرانی داده شودهرکسی بطور سابق اعانه‌ها داده و کوشش می نمایند در اینجا ودرتوی این مملکت هیچ صدایی نیست .

چندفوج از عساکر مستحفظه که‌از آناطولی آمدند دیدیم بالباسهای خود شان بودند اینقدر هست که اهالی مملکت خودشان چون محتاج اعانه بوده اند بناچار نتوانسته اند آنها را تجهیز کنند و تدارك حال آنها را نمایند واز اینجهة هم کسی را حق بدگویی وعیب‌جویی در بارهٔ آنان نتواند بود. ولی این شیران را که بلباس و قیافت اصلیهٔ مملکت خودشان باینجا آمده اند هرگاه توانکران اسلامبول بی آنکه باری بخزانهٔ جلیله بشود بادنا غیرت وهمتی آنها را تجهیز مینمایند هرکسی را استحقاق این خواهد بود که ایشانرا سرزنش وملامت نمایند .

جریدهٔ (وقایع مصریه) مینویسد . پرنس دودنبورغ که بادونمای زرهدار بسمت بورت‌سعید وارد شدند روز پنجشنبه ١٧ ماه مهٔ فرنکی باسماعیلیه و ازآنجا با قطار مخصوص از راه آهن درساعت یازده بمصر رسیدند . ذات والای خدیو افخم با فرزندان کرامی خودشان و بعض مردمان محترم محطهٔ مصر را مشرف داشته باستقبال پرنس مشارالیه مبادرت و از آنجا بقصر (زهه) باتفاق پرنس تشریف آوردند . روز جمعه درساعت‌چهار یعنی‌وقت‌چاشت‌پرنس‌مشارالیه بالباسهای رسمی بسرای‌عالی عابدین رسم بازدید را بعمل آورد وشب شنبه ازجانب جناب مستطاب خدیوی مهمانی برای پرنس شده ودر این مهمانی پرنس (باتنبرج) که در این سفر همراه ایشان است‌و بعض صاحب منصبان معتبر بحری وجنرال قونسول انکلیس هم مدعو بودند پرنس مشارالیه دیروز در ساعت‌دوباز بقطار مخصوص مراجعت کرده و جناب مستطاب خدیوی تامحطهٔ راه آهن ایشانرا تشییع نموده رسم احترام را بعمل آوردند .

﴿ وقایع وخبرهای متعلق بجنك ﴾

نقطهٔ بزرك مواقع جنك سمت طونه است وگذرگاه لشکر روس از آنسوی آب طونه بدین سمت که وقوع هنکامهٔ بزرگی درآن ساحل متصور است . اکنون قریب یکماه ونیم است که از طرف روس اعلان تجاوز شده اردوی خودرا ازشمال بسمت جنوب کشیده جولانگاه خودرا در افلاق وبغدان داشته است وچنانکه معلوم‌است افلاق وبغدان بنویدهای غیرمعلوم‌المآل‌خوشوقت شده خاك ولشکر خودرا تابع رای وخواهش روس کرد . ودرحالتیکه این دو مملکت رابکمال آسوده‌گی خاطر و بطور امتیاز درزیر حمایت وتابعیت دولت علیهٔ عثمانیه اداره میکرد وکسی‌را راه کفتکو وتعرضی با او نبود بامیدهای مزور که پایان آن نابدید نی بل خطرناك بودن نتائج آن در نزدکار آگاهان آشکار است بدست خیالات دشمن معنوی خود سپرد !

قشون روس از نقاط چند می خواهد تدارك گذشتن باین سمت آب را دیده وگاهی ازبعض جاها بودین وروسجق وجاهای دیکر ازروی امتحان وخود نمایی و بقدر امکان ایراث ضرر وخسارت اقدام بجنك توپ کرده ومقابلهٔ کافیه از طرف مقابل دیده، وصدمات جزئیه ازخشکی وکشتی زده‌وخورده است که تفصیل یك جمله ازاین حرکات ومصادمات درضمن نسخهای پیش نوشته شده است .

در این مدت طولانی که روس درخیال جنك بوده وپس از آنهم که اخبار تجاوز را داده واقدام کرده است کارنمایانی در این نقطهٔ جنك ازپیش نبرده بل حرکات او بر خلاف تصورات عامه ظاهر می شود اگرچه ظاهرا گفته می شود که بسبب بارنده کیهای هوا وطغیان آب طونه ومغشوشی سواحل ازجهة کل وباتلاق حرکات عسکریهٔ لشکر روس بتاخیرافتاده است لکن بطور یقین توان گفت که عمده علت تاخیر این یکی تنها نیست. چنانکه هفتهٔ گذشته از تلگرافهای اژانس معلوم میشد که روس دو اردوی دیکر بر قوت جنوبیهٔ خود خواهد افزود . با اینکه ایالات عاصیهٔ روم ایلی یك پناهگاهی دیکر برای قوت اواست ولشکر مملکتین را نیز همراه دارد . لهذا میتوان گفت که نپرداختن روس بکار عبور از نهر طونه نه تنها از جهة طغیان آبها وآماده نبودن اسباب عبور است زیراکه همهٔ اینهارا اندیشیده وآماده کرد واعلان تجاوز را نمود ومقصود از تجاوز گذشتن بخاك مملکتین ومکث در از در آنجا نبود چه با او اتفاق وهمراهی هم داشتند پس بدیهی است که چون نزدیك بموقع کار رسیده است باحقیقت حال وقوت طرف مقابل را بر او بحرا فهمیده است وخودرا با وضع حال نتوانسته است بهجوم وعبور وجنك جسارت بدهد وباین خیال افتاده است که هم بر قوت واستعداد خود بیفزاید

وهم چارهٔ دفع کشتیهای زرهدار جنگی را که مانند بلای ناگهان در نقاط مهمهٔ طونه منتهز فرصت هستند نموده پس از آن اقدام یکار متصور خود کند و یا آنکه قدری از اینهارا دانسته واسباب دفع آنهارا هم دارد ولی از تدابیر خفیهٔ طرف مقابل وقوت واستعدادهای لشکر عثمانی بدرستی آگاهی حاصل ندارد ومی خواهد سر رشتهٔ همه کارهارا بدست بیاورد . این است تاحال کار اقدام بعبور وهجوم وجنك در سمت طونه بتاخیر افتاده است . ایمپراتور روس هفتهٔ گذشته بنا بود بمملکتین بیاید تاخیر شد در ثانی دیروز را گفتند خواهند آمد تا کنون از آن هم خبری نشد . بقدر بیست وپنج فروند استمبوط را میخواهد بسفائن مذکور مساط کرده یك جزؤ از موانع عمدهٔ عبور از نهررا از میان بردارد وبتواند پل بر روی آب بسته وباین سمت بگذرد . لکن اولا آتش زدن بکشتیها بواسطهٔ استمبوطها کار مشکل ونخستین مرحلهٔ صعب برای اوخواهد بود وثانیا در صورتیکه بخواهد باستیانها برای معبرهای متصور بسته وبمحافظت آنها پل به بندد از این بقهٔ نهر بمدافعه پرداخته خواهد شد . این مرحلهٔ دوم صعبتر برای تهیدات روس است ثالثا گرفتیم که برفرض محال از این دو مرحلهٔ خطرناك گذشت آیا محقق کرده است که در میدان جنك وقتال چه تدارکی برای اودیده وچه تدبیری اندیشیده شده است ؟ آیا یقین میداند که بعساکر اسلام که منتظر ملاقات دشمن خود هستند غلبه خواهد کرد ؟ وآیا پس از آنکه دستش ازخاك خود واز نهر طونه بریده شد هرگاه مغلوب بشود تصورنموده است که وخامت کار بچه درجه خواهد انجامید باری اگرا ینقدر هارا بتخمینات خود شان نجا آورده باشند نهایت کار را یقین معلوم نتواند کرد که این نتائج را وقت وزمان ووضع ومصادمات کونا کون واختلافات خطهٔ اوروپ تحدید وتشخیص تواند کرد وبس .

نقطهٔ دیگر ازمواقع قتال سمت اناطولی وارضروم است بوده است که از قرار اطلاعات حاصله از خبرهای رسمی اینجا وکاغذهای اوروپ معلوم می شود که عمده وجههٔ خاطر روس در آنسمت تسخیر یاطوم وقارص وارضروم بوده است آنچه باطوم بود در بدایت تجاوز سری بآنجا زده وقوهٔ کشافیهٔ خود را بآنجا فرستاد ومعلوم کرد که تعرض بآنجا خالی از اشکال نیست ومقداری هم تلفات داده وحصر نظر خودرا بد ونقطهٔ دیگر کرد که یکی قارص است وهجوم وپورشهای چندهم بانجا برده ویك حرکت پرزوری هم اینروزها در نظر دارد وامروز وفردا است که جنك بزرگی در آنجا واقع گردد . ودومی هم شهر ارضروم است که میگویند در سه وچهار فرسخی آنجا از لشکر روس دیده شده ومی خواهند نزدیك شوند ولی کوماندان بزرك اناطولی هیچ از حرکات وتدابیر خود بتفصیل خبرنداده وخبرهایی هم که از آنجاها میرسد باختلاف است ودور نیست بقاعدهٔ رعایت فنون حربیه تدبیر کافی برای مقابلهٔ روس در آن نقطه‌ها آماده دارد نه بکمال قوت قلب ایستاده ومنتهز فرصت وموقع است که این کارها را تا وقوع نیابد نمی توان فهمید . اما اینکه لشکر روس از خاك ارضروم پارهٔ قصبه‌ها ودهات را مالك شدومیگذرددر مقابل آن سمت اباز وچرکس وقطعات حایهٔ قفقاز در محل خطر افتاده وقلعه‌ها واماکن روس در دست لشکر اسلام مانده است وباقی دیگرهم بواسطهٔ حریت خواهی آنصفحات که بکلی می خواهند خودرا از زیر زنجیر اسارت مستخلص نمایند اسباب مشغلهٔ بزرگی برای روس خواهد بود سهل است که این رشته سر دراز تواندداشت وبسیاری از ممالك روس که از حکومت مستبدانهٔ او بستوه آمده واز سختیها وسنگینی مالیات وشدت اعمال حکومت از جان خودشان سیر شده اند سرایت تواند کرد .

روزنامها می نویسند بجناب سلیمان پاشا کوماندان هرزکوین امر شده است که بشدت وسرعت بقره طاغ هجوم نماید واز قرار یکه پاشای مشارالیه بتلگراف خبر میدهد که جمعی از قره طاغیان بسمت (پیوه) تجاوز کرده بودند ونقبی در آنجا مهیا بوده است آتش زده وطاغیان را بهوا برده است .

متصرف طولچی بنظارت چلیهٔ داخلیه مینویسد . سواره‌های چرکس که بقرتال رفته بودند بدشمن برخورده بقدر یك ساعت ونیم جنك کرده اند وچهار نفر از آنها تلف وجمعی را زخمدار نموده دو تفنك ویك شمشیر ودوفشنکدان ویك قالتاق ودوبارانی ویك شاپقه بغنیمت آورده اند از چرکسها یکنفر کمی زخمدار بوده است .

متصرف لازستان بنظارت داخلیه درهٔ اجادی الاولی بتلگراف خبر میدهد روسها امروز صبحی سه فوج فرستادند که نهر قندریج را گذشته وتپهٔ را که در مقابل استحکامات اولی که در جلوسور خضر داشتیم بگیرند از طرف عساکر شاهانه تنها بواسطهٔ شلك توپ مدافعه شده وپس نشستند .

﴿ خریطهٔ حرب درمیان دولت علیهٔ ﴾

﴿ عثمانیه وروس ﴾

نقشهٔ جنك درمیان دولت علیه وروس را فضیلتمآب احمد فارس افندی صاحب جریدهٔ (الجوائب) که بزبان تازی در اسلامبول چاپ می شود تمام کرده بمشتریها وشرکای الجوائب که در جاهای دور هستند فرستاده است در نقشهٔ مذکوره از خاك روس واوستریا ومجار وصرب وهرزکوین وبوسنه وقره طاغ وبلغارستان ویونان زمین وسمت حدود ایران بقدر یکه دراین اثنای جنك مدار آگاهی تواند شد نموده شده است . در نقشه مذکوره رودخانه‌های شامات یعنی سوریه ودریای سیاه ولنکرکاهها که درآن هست ودریای روم وشمال خدیویت مصریه وولایت طرابلس غرب نیز جابجا معین گردیده است ولزوم همچنان نقشه برای کسانیکه ازحرکات عسکریه براو بحرا میخواهند آگاهی حاصل کنند از بدیهیات است لهذا اطلاع داده می شود که هرکس طالب باشد قیمت آن در اسلامبول سه غروش است ودر مطبعهٔ الجوائب که در رو بروی بابعالی در نمرهٔ هشت می باشد فروخته می‌شود ودر خارجها هم جاهایی که جریدهٔ مذکوره وکلا دارد در نزد ایشان برای فروش موجود است . وقیمت آن هفتاد وپنج سانتیم است .

﴿ سپاسداری ازارباب همت وانسانیت ﴾

اهالی مسلمهٔ هندوستان در خصوص بجا آوردن حق اسلامیت وانسانیت اقدامات می کنند واز بعض جاهانیز وجوه اعانه برای مجروحان وزخمداران عساکر عثمانیه وبازمانده‌کان غزاة مسلمانان جمع کرده وعلی التدریج میفرستند چنانکه پیشترها دفتر اعانه هایی که از بمبئ فرستاده شده

بود در ضمن اخبار نامها استشهار واعلان کرده شد واین بارنیز اهالیٔ شهر (باس) مبلغی اعانت کرده اند که در بعض اخبار نامهای در سعادت نیز اعلان شده مانیز در همن نسخه خواهیم نگاشت . وبسیاری ازبرادران که در ممالك متعدده وشهرهای بزرك هندوستان اخبار نامها طبع ومنتشر میسازند در تشویق وترغیب مسلمانان [ر بزرکان واصحاب فتوت وجوانمردی باین کار خیر وکردار صواب خود داری نکرده وصحائف کرامیٔ خود شان را بنکارش ایات واخبار ودلائل عقلیه ونقلیه درین خصوصات می آرانید . کمال امتنان وسپاسداری بنام انسانیت واسلامیت ازهمه اعانه کنندکان وخصوصا بزرکانی که مؤسس بازشدن دفترهای اعانه درهرسمت وجهتی کردیده و پیش قدم درین کار صواب میشوند . زیرا که اغلب مردم مبنای حرکات ومعاملات را برتبعیت و پیروی کردن به بزرکان و برکزیدکان ملت دارند . وهمین طور هم باید باشد بعلت اینکه نکات ودقائق امور را ایشان بهتر دانند درجهٔ لزوم واهمیت کارها را ایشان بیشتر تمیز دهند والحاصل شکر کذاری هرکسی بفراخور همتی که درین کار خیر دارند برهمه مسلمانان انسانیت شناش لازم است وهمچنین صاحبان اخبارنامها که بهرکونه تشویق وترغیب ونشر مزایای اعانه واعانه کنندکان اقدام کرده ومی کنند جای هرکونه امتنان وسپاسداری میباشد . وامید داریم این قاعدهٔ حسنه وشیوهٔ مقدس روز بروز پیش رفته رونق کیرد و بیفزاید . و بواسطهٔ کاغذ های اخبار مرمر دمان بلند همت و پاك دین را که درخطه هندستان فسیح العنوان ارا میده اند آکاهی حاصل شود از اینکه اهمیت موقع کار پیش ازان هست که پیشتر بود وهنکام افزونی آثار غیرت وحمیت است دولت اسلام و برادران مسلم که درین سامان هستند با دشمن مقابله ومقاتله دارند مصائب جنك در پیش است غائله خطرناك درمیان دولتهای اوروپ هم بهر ملاحظهٔ که دارند سکوت کرده وآرام نشسته اند هنکام اعانت وهمراهی وابراز مأثر برادری وانسانیت است . همینقدرکه بعد ازآکاهی از حقیقت حال بدانچه اقتضای حمیت وانسانیت ایشان است اقدام کرده وداد برادری وانسانیت را بطوریکه دارند اکمال کرده برتری خواهند داد . ونام نامی خود را در صحائف جوانمردی ونیکوکاری بدوام آسمان وزمین خواهند نکاشت زیراکه عمل نیك وکردار صواب هرکز فانی ونابود نشود آدمی می میرد ولی عملهای نیك او ابد الدهر باقی است که این بقا در حقیقت بقای عامل آن کار نیك است . چه اثر از موثر جدا نتواند شد . کوشت و پوست زیر خاك رود ولی انسان نیکوکار درجهان انسانیت باقی وثمرات آن الی الابد عایدحال اواست .

﴿ کشجرة طيبة تؤتى اكلها كل حين باذن ربها ﴾

(دفتر اعانهٔ مجروحین و ایتام عساکر نصرت مأثر)
(سلطانی از شهر باس بریلی کهنه ونو)

پنسه آنه روپیه

(بمعرف جناب فضلیت مأب محمد طالب حسین)
(صاحب ساکن باس بریلی کهنه)

۸	۳	۱۰۶۹	از شهر بریلی نو باهتمام حکیم محمد اکبر علی خان و نواب محمد عبدالعزیز خان و حافظ جعفر خان و میرزا غلام قادر بك و مولوی محمد منیر صاحب
۷	۷	۱۵۱۴	از شهر بریلی کهنه باهتمام منشی حیدر حسین ومحمد شفیع علی خان وقاضی احمد حسن و بند علی خان و احمد یار خان
۹	۱۳	۵۸۸	ازدهات باهتمام حاجی احمد حسن و نور الحسن خان وقاضی احمد الدین
۱۲		۱۴۱۱	بمعرفت جناب فضلیت مأب احمد حسین صاحب خلف مولوی امانت حسین ساکن شهر کهنه بریلی

(از شهر دهلی)

۳۵۱۰	از انجمن اسلامیهٔ دهلی بمعرفت فضلیت مأب جناب حاجی قطب الدین صاحب صدر انجمن
۵۰	از منشی محمد ممتاز علی از مطبع مجتائی دهلی
۱۵	از مولوی نصرت علی صاحب

(قصهٔ بهلت ضلع مظفر نکر)

۵۸	از مولوی عبد العدل ولد مولوی عنایت علی صاحب

(مراد اباد از متعلقات کشتری روهلکهند)

۱۰۰۰	بمعرفت جناب فضیلت مأب محمد عباس ومحمد شیر علی خان ودیکر اهل متوری

(از جانب جالند هراحاطهٔ پنجاب)

۲۰۰	از سید محمد انور علی او رسیر دیوزن جالندر

(از انجمن اسلامیه امرت سر ملك پنجاب)

بمعرفت جناب حاجی خان محمد شاه خان ومیان محمد خان بهادر وحاجی سیف الدین و شیخ غلام حسن و میان اسدالله

(تفصیل اسمهای دهندکان)

۳۰	حاجی مولوی عبدالعلی صاحب
۲۷	مولوی حبیب الله صاحب
۱۲۵	خیرخواه خلق الله صاحب
۲۰۰	سید جمال الدین صاحب
۱۰۰۰	حاجی خان محمد شاه خان صاحب بهادر
۱۰۰	میان محمد خان بهادر
۱۰۰	شیخ غلام حسن
۱۷۵	میان اسدالله ومیان حفیظ الله
۷۵	خواجه یوسف شاه
۱۰۰	میان اسدالله وکال
۱۰۰	شیخ الله بخش سودا کر
۱۰۰	شیخ خیرالدین سودا کر
۱۰۰	میان خیرالدین داکتر
۱۰۰	میان لکلی صودلال
۷۱	خلیفهٔ عزیز الدین
۲۰۵	میر محمد جعفر
۱۰۰	میان عبدالرحیم سودا کر
۱۰۰	سلطان بخش و عمر بخش سودا کران
۵۱	میر یوسف علی کابلی
۵۰	مولوی محمد شفیع
۵۰	محمد اکبر داروغه
۵۰	شیخ بدها
۵۰	حافظ غلام جیلانی

۴۱		غفار میر
۴۰		منشی غلام حیدر وغلام جود
۳۰		شیخ رحیم بخش
۳۰		حاجی عنـایت‌الله و حافـظ فیض الله
۳۰		وغلام قادر
۳۰		منشی غلام محی الدین
۲۵		سید برکت علی شاه
۲۵		شیخ فضل الدین داروغه
۲۵		صاحبی سبحان
۲۰		چهچو خان داروغه
۲۰		محمد بخش خواجه
۲۰		شیخ سیدی خان
۲۰		میان دین محمد
۲۰		منشی محمد بخش
۲۰		منشی محمد طفیل
۲۰		مولوی سعادت علی خان
۵		عبدالصمد
۱۵		منشیٔ امیرخان
۱۵		مولوی محمد یار خان
۸	۱۲	شیخ میان محمد
۸	۱۲	حیات بخش مستری
۸	۱۲	شیخ فیروز الدین
۱۱		میان مظهر جمـال و حسین بخش
۱۱		محمد صدیق رفوکر
۱۱		غلام نبی واحدالله
۲۵		میان غلام قادر
۱۱		حاتم وری
۱۱		نور محمد و نظام الدین
۱۰		محمد دین نائی داروغه
۱۰		کریم بخش دهو تسربان
۱۰		عبدالشکور خان کابلی
۱۰		خیرالدین رفوکر
۱۰		عظیم صو
۱۰		ولی یر
۱۰		خواجه احمد شاه
۱۰		فوج دین
۱۰		منشی چراغ علی
۱۰		منشی عظیم بخش
۱۰		منشی چراغ علی ثانی
۱۰		منشی مصباح الحق
۱۰		میرزا ذوالفقار یك
۳۳۰		متفرق کم ازده روپیه

۱۴	۴	متفرقه
	۹۰	مولوی غلام علی
	۵۰	عبدالله حضوری شاه
	۲۵	معرفت پیر صاحب
	۲۵	محمد بخش وغلام النجف
	۲۳	شیخ محمد جمیل
	۲۰	حاجی کریم شاه
	۲۰	کریم الله
	۲۰	محمد امیر
۱۲	۱۱	نور محمد
	۱۱	محمد بخش تارکشی
	۱۱	میران بخش کارچوب
	۱۱	عبدالله خان
۹	۱۰	مسماة
	۱۰	ایضاً
	۱۰	میر یوسف شاه
	۱۰	حاجی محمد حسین
	۱۰	غلام حسین
	۱۰	عزیزالدین رفوکر
۶	۵ ۲۶۵	متفرق کم ازده روپیه

(بمبی)

۱۰	از حاجی عثمان جمعدار باشندهٔ بمبی
۵۰	ازمولوی مسیح‌الزمان صاحب

(بمعرفت حاجی ذکریا احمد سیته)

۲۵	الله دیامرید
۱۲۵	عبداللطیف بهلو
۲۵	علی محمد عبدالله
۲۵	نورمحمد عبدالله
۲۵	حسن نورمحمد
۲۵	صدیق اسماعیل
۲۰	ادم موسی
۱۰	ملا الانه
۵۰	موسی ابو
۲۰۰	لدها ابراهیم
۵۰	سلیمان سومار
۴ ۲۰	جان محمد خمیسه
۷۵	ایوب ذکریا
۹ ۱۴۸۵۸	

کراندوك نیکـولا از مملکتین به پترپورغ تلگرافنامهٔ ذیل را نوشته است ش

هنگام وصول بخـاك مملکتین همـه اهالی وهیئت را هبان بلدیه مارا استقبال کردند بخوشی وسلامت اردوی ماوارد (پلوپشتی) شد چون بشهرْ نزدیك شدیم مردوزن فریاد کنان وآفرین کویان باستقبال شتافتند . چون وارد شهر شدیم برای آنکه نشانهٔ صداقت ومحبت باشد اهالی نان ونمك برای ماآوردند . درساعت دو پرنس شارل بمبارکباد ماآمده بقدر دوساعت صحبت کردیم ودر این بین مکررا بیان خوشحالی ومنت پذیرای از وجُود ما کرد . وقت آمدن پرنس که نزدیك شـد تاموقف راه آهن پیشو ازکردم . ویك دسـته از عسکررا امر نمودم برای احترام پرنس بسلام ایستادند . پس ازدُو سـاعت ملاقات به (بکرش) عزیمت کرده ومن‌هم گفتم فردا بباز دیدشما آمده بازبه پلوپشـتی خواهم برگشت . لشکری که‌به‌کمترین همراه است هنوز بعساکرترك راست نیامده اند وبدین جهة جنگی نشده است ولی از قراریکه پرنس شارل ازقول یکنفر صاحب منصب که بدوربین نگاه میکرده است نقـل نمود درجنگهای مختصر متعدد که عسـکر مملکتین باترکهـا کرده اند خمپاره هایی که از طرف ترکها انداخته می شده است ازده تیرهشت تیرش آتش نگرفته در همانجاکه افتاده است می مانده ویکی دوتا ازآنهـارا تجربه کرده اند که چـون تپه‌کی آنها عوض شده تپه‌کی درستی بجای آن گذاشته شـده وبدشمن انداخته می شد آتش میگرفت . هوا بسیار گرم وگرفتـه است شوق ومیل جنك درهمه قشون ایمپراتوری برقرار است وآرزومند هستند که یك روز زودتر باترکها ملاقات نمایند . صاحب منصبانی که واسطهٔ غرق کردن کشتی زرهدار (لطف جلیل) نام عثمانی شده اندرحق آنها باعطای نشان التفات فرمایند .

روز نامهٔ (بصیرت) تلگرافنامهٔ فوق را در نسخهٔ روز پنجشنبه خود نقل کرده ومأخذ آنرا ننوشته بود لهذا ماهم ازآنجا بعینـه ترجمه کردیم (بصـیرت) درذیل تلگرافنامهٔ درخصوص غرق کردن روسها زرهدار مذکوررا مطالعـه نوشته ومیگوید صاحب منصبان روس باعث غرق شدن زرهدار مذکور نشده اند بل ازقضا آتش گرفته است . ولی توانیم گفت که تاتحقیقـات

لازمه در اینباب بعمل نیاید حقیقت حال معلوم نخواهد شد ودر این هم حرفی نیست که روسها بلا واسطه یا پورمذ کور آتش زده اند نهایت این است که می توانند مدعی بشوند بر اینکه بالواسطه تدبیری در اینباب بکار بردیم تا معلوم شود .

(تلگرافنامها)

آتن ۱۶ جمادی الاولی

بریاست مسیو کوموندروس یك هیئت وکلا تشکیل خواهد شد .

پاریس ایضا

روزنامهٔ (مونیتور اونیورسل) در خصوص استعفای مارشال ماکماهون این خیال را تکذیب کرده و می نویسد این شایعه بی اصل است و مارشال ماکماهون تا ختام مدت ریاست خودمی خواهد قدرت خود را نگاهداری نماید .

وین ایضا

مبعوثان ملت که به تریست و پولورفته بودند برگشتند بجهة حسن قبول که ازطرف اهالی در بارهٔ آنها شده است خیلی خشنودی حاصل کرده اند .

بلغراد ایضا

حوادث و اخباری که درخصوص حرکات صربستان درمیان است مخالف همدیگر میباشد. دور نیست بعد از آنکه پرنس میلان وقت آمدن ایمپراتور ملاقات نماید میزان حرکات او معلوم گردد .

وین ایضا

روزنامهای نیم رسمی می نویسند که کونت اندراسی حق دارد در این اوضاع حاضره باحتیاط و ماآل اندیشی رفتار نماید .

لامبرك ایضا

امشب ایمپراتور روس از اینجا گذشته بسمت اردوگاه خود خواهد رفت .

پترورغ ایضا

روزنامهای نیم رسمی اهل شورش را که دراین ایام جنك اختلال می کنند بشدت سرزنش می نمایند .

کیشنف ایضا

مأمور مبایعهٔ عمومیهٔ اردوراتیرباران کردند مأمور مذ کور آردی که بجهة اردو خریده است باکچ مخلوط بوده وبدین تهمت بقتل رسیده .

بکرش ایضا

مدیر تجارت استعفا کرد . از چند جهة طونه از طرفین چند بارجنك توپ شد ولی فائدهٔ حاصل نشد .

برلین ۱۷ جمادی الاولی

بملاحظهٔ اینکه عسکری که در ایالتهای الساس و لورد هست برای حفظ آسایش وامن کافی نبوده است بامر ایمپراتور المان یك تیپ پیادهٔ نظام و دو تیپ سوارهٔ نظام ویك فوج نیز شکاری وتوپچی فرستاده شده است .

واشنغتون ایضا

برای اصلاح احوال یهودیهای امریکایی که در ممالك عثمانیه هستند دستور العملی از جانب جمهوری آمریك بسفارت خودشان مقیم اسلامبول فرستاده شده است .

مصر ایضا

موافق تکالیف غوردون پاشا مسئلهٔ حبشستان را انجام داده شد . سفائن زرهدار عثمانی در چهارم حزیران باینجا وارد خواهند شد . سفائن مذ کوره دوازده هزار عساکر مصریه را که در هفت واپور خواهند بود برداشته باسلامبول خواهند برد .

وین ایضا

چون تحریکات هواخواهان شورش باعث ظهور مجادلهٔ شرقیه شده است وتحریکات مذ کوره بموافقت و میل روس بوده است روزنامها روسها را تقبیح و سرزنش می کنند .

پراق ایضا

کارتهای (تك) را بواسطهٔ ضابطه جمع کردند واین یکی بدین جهة بود که کارتها اظهار محبت در حق روسها کرده و باعث هیجان خیالات مردم گردیدند.

پشته ایضا

حکومت اهالی حدودیه را خاطرجمعی داد و بیان کرد که اهالی را جای بیم وخطری نیست بوجهی در دقت و نظارت اهمال و کوتاهی نشده است .

پاریس ۱۶ جمادی الاولی

اوضاع پولیتیك مغشوش است هواخواهان خانوادهٔ پونابارط از این بحران حاضر بهره‌مندی حاصل می کنند .

بکرش ۱۷ جمادی الاولی

از طغیان آبها بسیاری از خطوط راه آهن خراب شد از جانب حکومت حکم شد چرکسهایکه به تجارت مشغول بودند ازمملکتین بیرون بروند .

آتن ۱۶ جمادی الاولی

فردا اسامی هیئت جدیدهٔ وکلا اعلان خواهد شد .

قرعهٔ چهل وچهارم سندات راه آهن روم ایلی روز چهارشنبه سی ام مامهٔ فرنکی ۱۸۷۷ هنگام ظهر در ضربخانهٔ عامره کشیده شده و نمره‌های اکرامی بقرار ذیل در آمده است .

تحویل بعنی سند (۱)

نمرهٔ که سیصد هزار فرانك اکرامیه دارد

۳۵۶۸۶۴

تحویل (۱)

نمرهٔ که بیست وپنجهزار فرانك اکرامیه دارد

۱۲۱۴۲۰۷

تحویل (۲)

نمرهٔ که هرکدام ده هزار فرنك اکرامیه دارد

۳۸۹۲۲۱ ۲۲۷۵۴۷

تحویل (۶)

نمرهٔ که هرکدام دو هزار فرانك اکرامیه دارد

۹۴۹۳۸۹ ۴۶۴۴۹۴ ۲۹۴۰۲۳

۱۷۶۴۰۹۸ ۱۵۵۷۲۶۵ ۱۵۴۰۱۹

تحویل (۱۲)

نمرهٔ که‌هر کدام هزار و دویست پنجاه‌فرانك

اکرامیه دارد

۶۲۹۶۶۳ ۳۸۸۱۰۸ ۲۹۴۰۲۱ ۱۲۸۲۱۷

۱۰۶۸۶۲۶ ۷۸۶۶۹۶ ۷۳۳۱۹ ۶۸۸۰۸۳

۱۹۳۱۷۶۷ ۱۷۴۴۳۷۵ ۱۱۸۴۶۷۷ ۱۰۶۸۶۳۰

تحویل (۲۸)

۱۳۵۸۷۱ ۱۲۸۲۱۸ ۸۰۷۳۹ ۸۰۷۳۸

۶۲۹۶۶۲ ۳۴۲۱۳۰ ۲۶۴۸۷۷ ۲۲۷۵۴۶

۷۳۳۷۱۷ ۶۸۶۰۳۵ ۶۸۶۰۳۴ ۶۵۹۰۰۷

۹۴۹۳۸۸ ۹۳۳۳۳۳ ۹۳۳۲۳۲ ۸۷۹۴۲۱

۱۲۸۵۰۴۷ ۱۱۷۷۶۵۳ ۱۱۴۶۶۳۷ ۱۱۳۸۲۱۸

۱۴۴۸۹۳۴ ۱۳۵۸۸۷۳ ۱۲۸۵۰۴۸

۱۸۶۵۱۹۸ ۱۸۴۵۸۳۹ ۱۷۶۴۰۹۶ ۱۶۷۸۵۹۳

نمره که هر کدام چهار صد فرانك اکرامیه دارد

تحویل (۳۵۰)

۱۵۴۲۰۱۸ ۹۹۷۰۳۴ ۴۲۲۹۳۷ ۶۰۰۶۱

۱۵۴۲۰۲۰ ۹۹۷۰۳۵ ۴۲۲۹۳۸ ۶۰۰۶۲

۱۵۰۴۷۵۱ ۱۰۴۸۱۸۶ ۴۲۲۹۳۹ ۶۰۰۶۳

۱۵۰۴۷۵۲ ۱۰۴۸۱۸۷ ۴۲۲۹۴۰ ۶۰۰۶۴

۱۵۰۴۷۵۳ ۱۰۴۸۱۸۸ ۴۵۹۱۶۱ ۶۰۰۶۵

۱۵۰۴۷۵۴ ۱۰۴۷۱۸۹ ۴۵۹۱۶۲ ۸۰۷۳۶

۱۵۰۴۷۵۵ ۱۰۴۸۱۹۰ ۴۵۹۱۶۳ ۸۰۷۳۷

۱۵۰۷۲۶۱ ۱۰۶۱۱۳۶ ۴۵۹۱۶۴ ۸۰۷۴۰

۱۵۰۷۲۶۲ ۱۰۶۱۱۳۷ ۴۵۹۱۶۵ ۱۱۲۶۲۶

۱۵۰۷۲۶۳ ۱۰۶۱۱۳۸ ۴۶۴۴۹۱ ۱۱۲۶۲۷

۱۵۰۷۲۶۴ ۱۰۶۱۱۳۹ ۴۶۴۴۹۲ ۱۱۲۶۲۸

۱۵۰۶۹۴۵۱ ۱۰۶۱۱۴۰ ۴۶۴۴۹۳ ۱۱۲۶۲۹

۱۵۰۶۹۴۵۲ ۱۰۶۸۶۲۷ ۴۶۴۴۹۵ ۱۱۲۶۳۰

۱۵۰۶۹۴۵۳ ۱۰۶۸۶۲۸ ۴۷۹۸۸۱ ۱۲۸۲۱۶

۱۵۰۶۹۴۵۴ ۱۰۶۸۶۲۹ ۴۷۹۸۸۲ ۱۲۸۲۱۹

۱۵۰۶۹۴۵۵ ۱۱۰۹۲۶۶ ۴۷۹۸۸۳ ۱۲۸۲۲۰

۱۵۰۷۱۱۷۱ ۱۱۰۹۲۶۷ ۴۷۹۸۸۴ ۱۳۵۸۷۲

۱۵۰۷۱۱۷۲ ۱۱۰۹۲۶۸ ۴۷۹۸۸۵ ۱۳۵۸۷۳

۱۵۰۷۱۱۷۳ ۱۱۰۹۲۶۹ ۴۹۵۳۳۱ ۱۳۵۸۷۴

۱۵۰۷۱۱۷۴ ۱۱۰۹۲۷۰ ۴۹۵۳۳۲ ۱۳۵۸۷۵

۱۵۰۷۱۱۷۵ ۱۱۱۴۷۰۱ ۴۹۵۳۳۳ ۱۷۹۴۹۶

۱۶۶۴۳۷۶ ۱۱۱۴۷۰۲ ۴۹۵۳۶۴ ۱۷۹۴۹۷

۱۶۶۴۳۷۷ ۱۱۱۴۷۰۳ ۴۹۵۳۳۵ ۱۷۹۴۹۸

۱۶۶۴۳۷۸ ۱۱۱۴۷۰۴ ۵۱۵۱۱۱ ۱۷۹۴۹۹

۱۶۶۴۳۷۹ ۱۱۱۴۷۰۵ ۵۱۵۱۱۲ ۱۷۹۵۰۰

۱۶۶۴۳۸۰ ۱۱۱۵۲۴۱ ۵۱۵۱۱۳ ۲۱۷۶۶۶

۱۶۷۸۵۹۱ ۱۱۱۵۲۴۲ ۵۱۵۱۱۴ ۲۱۷۶۶۷

۱۶۷۸۵۹۲ ۱۱۱۵۲۴۳ ۵۱۵۱۱۵ ۲۱۷۶۶۸

۱۶۷۸۵۹۴ ۱۱۱۵۲۴۴ ۵۲۴۲۳۶ ۲۱۷۶۶۹

۱۶۷۸۵۹۵ ۱۱۱۵۲۴۵ ۵۲۴۲۳۷ ۲۱۷۶۷۰

۱۶۸۵۱۴۶ ۱۱۳۵۸۱۶ ۵۲۴۲۳۸ ۲۲۶۹۵۱

۱۶۸۵۱۴۷ ۱۱۳۵۸۱۷ ۵۲۴۲۳۹ ۲۲۶۹۵۲

۱۶۸۵۱۴۸ ۱۱۳۵۸۱۸ ۵۲۴۲۴۰ ۲۲۶۹۵۳

۱۶۸۵۱۴۹ ۱۱۳۵۸۱۹ ۵۴۷۳۱۶ ۲۲۶۹۵۴

۱۶۸۵۱۵۰ ۱۱۳۵۸۲۰ ۵۴۷۳۱۷ ۲۲۶۹۵۵

۱۶۹۸۷۶۶ ۱۱۳۸۲۱۶ ۵۴۷۳۱۸ ۲۲۷۰۴۸

۱۶۹۸۷۶۷ ۱۱۳۸۲۱۷ ۵۴۷۳۱۹ ۲۲۷۰۴۹

۱۶۹۸۷۶۸ ۱۱۳۸۲۱۹ ۵۴۷۳۲۰ ۲۲۷۰۵۰

۱۶۹۸۷۶۹ ۱۱۳۸۲۲۰ ۵۷۸۸۴۶ ۲۶۴۸۷۶

۱۶۹۸۷۷۰ ۱۱۴۶۶۳۶ ۵۷۸۸۴۷ ۲۶۴۸۷۸

۱۷۴۴۳۷۱ ۱۱۴۶۶۳۸ ۵۷۸۸۴۸ ۲۶۴۸۷۹

۱۷۴۴۳۷۲ ۱۱۴۶۶۳۹ ۵۷۸۸۴۹ ۲۶۴۸۸۰

۱۷۴۴۳۷۳ ۱۱۴۶۶۴۰ ۵۷۸۸۵۰ ۲۷۹۶۷۱

۱۷۴۴۳۷۴ ۱۱۷۷۶۵۱ ۶۲۹۶۶۱ ۲۷۹۶۷۲

۱۷۵۵۹۳۶ ۱۱۷۷۶۵۲ ۶۲۹۶۶۴ ۲۷۹۶۷۳

۱۷۵۵۹۳۷ ۱۱۷۷۶۵۴ ۶۲۹۶۶۵ ۲۷۹۶۷۴

۱۷۵۵۴۳۸ ۱۱۷۷۶۵۵ ۶۵۹۰۰۶ ۲۷۹۶۷۵

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

به اژزیلاس پیغام کرد که تیسافرن بانی جنك بسزای خود رسید وحالا پادشاه شایسته میداند که لاسدومونیها بوطن خود مراجعت کنند وشهرهای یونانی که درآسیا هستند چونکه آزادی یافته اند همان خراج سابق را بدهند اژزیلاس درازای سی تالان که تی تروتسی باو داد راضی شد که بخاك فریژی برود . امانی تروتس بگمان اینکه پادشاه اسپارت قصد تسخیر ایران دارد درسال سه هزار وششصد وده ازخلقت مطابق سیصد ونودوچهار قبل ازمیلاد شخصی تیوکرات نام ازاهل جزیرهٔ رود را بیونان فرستاد ومبلغ پنجاه تالان باوداد که معتبرین اهالی یونان را باپول راضی کند که با اهالی لاسدومون طرح نزاع بریزند دراوایل پاییز اژزیلاس به فریژی داخل شده تاخت وتاز کرد وچند شهر گرفت و بعد به پافلاگونی رفت وسلطان آنجاراباخود متحد واز ایرانیان روگردان کرد آنوقت بجانب راسیلیوم که درآنجا فارناباز قصر داشت ودر اطراف قرای عدیده باآذوقهٔ وافر بود رفت و برای توقف زمستان درآنجا ماند یونانیان که هیچ مغلوب نشده بودند ابدا اعتنا بایرانیان نداشتند ودر صحراها بجهة تحصیل علوفه متفرق میشدند روزی فارناباز غفلة باد وعرادهٔ جنك وچهار صد سواره رسیده یونانیان که اورا بدیدند هفتصد نفر جمع آوری نمودند ومهیای مقابله شدند فارناباز بدون درنك عرادهها را جلوسواره قرارداده بدشمن تاخت آورده عرادهها صف خصم را برهم زدند وسوارهٔ ایرانی صد نفر از ایشانرا کشتند بقیة السیف پیش اژزیلاس گریختند سه وچهارروز بعد سپیتریدات چونکه شنید فارناباز درقریهٔ کاوه بفاصلهٔ صد وشصت استار اردو دارد یونانیانرا اطلاع داده ایشان قشون فرستادند ومقدمة الجیش لشکرایرانرا مغلوب واردوی ایشانرا چاپیدند چونکه بعض رؤسای لشکر یونان سهم غنیمت اهالی پافلاگونی واسپیتریدات را بعنف میبردند ایشان هم متغیر شدند قطع اتحاد کرده بخدمت (آریه) که سابقا دراشکر سیروس سردار بود رفتند اژزیلاس ازرفتن ایشان بسیار افسوس خورد چندی بعد اژزیلاس وفارناباز همدیگررا ملاقات کردند فارناباز همه همراهی که سابقا باهالی لاسدومون کرده بود ذکر نموده گفت درعوض موافقتی که باشما کردم حالا خاك حکومت مرا میتازید ومیچاپید اژزیلاس چونکه جوابی نداشت

۲۹٤۰۲۲	٦٥۹۰۰۸	۱۱۸٤٦۷٦	۱۷٥٥۹۳۹
۲۹٤۰۲٤	٦٥۹۰۰۹	۱۱۸٤٦۷۸	۱۷٥٥۹٤۰
۲۹٤۰۲٥	٦٥۹۰۱۰	۱۱۸٤٦۷۹	۱۷٦٤۰۹۷
۳۱۹۸۳٦	٦٥۹۰۳۱	۱۱۸٤٦۸۰	۱۷٦٤۰۹۹
۳۱۹۸۳۷	٦٥۹۰۳۲	۱۲۱٤۲۰٦	۱۷٦٤۱۰۰
۳۱۹۸۳۸	٦٥۹۰۳۳	۱۲۱٤۲۰۸	۱۸٤٥۸۳٦
۳۱۹۸۳۹	٦۸٦۰۸۱	۱۲۱٤۲۰۹	۱۸٤٥۸۳۷
۳۱۹۸٤۰	٦۸٦۰۸۲	۱۲۱٤۲۱۰	۱۸٤٥۸۳۸
۳٤۲۱۲٦	٦۸٦۰۸٤	۱۲۲۹۹٥٦	۱۸٤٥۸٤۰
۳٤۲۱۲۷	٦۸٦۰۸٥	۱۲۲۹۹٥۷	۱۸٦٥۱۹٦
۳٤۲۱۲۸	۷۳۳۷۱٦	۱۲۲۹۹٥۸	۱۸٦٥۱۹۸
۳٤۲۱۲۹	۷۳۳۷۱۸	۱۲۲۹۹٥۹	۱۸٦٥۱۹۹
۳٥٦۸٦۱	۷۳۳۷۲۰	۱۲۲۹۹٦۰	۱۸٦٥۲۰۰
۳٥٦۸٦۲	۷۸٦۱٥٦	۱۲٥۹٤۲٦	۱۸۹۱۸۹٦
۳٥٦۸٦۳	۷۸٦۱٥۷	۱۲٥۹٤۲۷	۱۸۹۱۸۹۷
۳٥٦۸٦٥	۷۸٦۱٥۸	۱۲٥۹٤۲۸	۱۸۹۱۸۹۸
۳٦٥۰۲۱	۷۸٦۱٥۹	۱۲٥۹٤۲۹	۱۸۹۱۸۹۹
۳٦٥۰۲۲	۷۸٦۱٦۰	۱۲٥۹٤۳۰	۱۸۹۱۹۰۰
۳٦٥۰۲۳	۷۸٦٦۹۷	۱۲۸٥۰٤٦	۱۹۳۱۳۰٦
۳٦٥۰۲٤	۷۸٦٦۹۸	۱۲۸٥۰٤۹	۱۹۳۱۳۰۷
۳٦٥۰۲٥	۷۸٦٦۹۹	۱۲۸٥۰٥۰	۱۹۳۱۳۰۸
۳۷۷۲۸۱	۷۸٦۷۰۰	۱۳۳۳۰۷٦	۱۹۳۱۳۰۹
۳۷۷۲۸۲	۸۷۹٤۲۲	۱۳۳۳۰۷۷	۱۹۳۱۳۱۰
۳۷۷۲۸۳	۸۷۹٤۲۳	۱۳۳۳۰۷۸	۱۹۳۱۷٦٦
۳۷۷۲۸٤	۸۷۹٤۲٤	۱۳۳۳۰۷۹	۱۹۳۱۷٦۸
۳۷۷۲۸٥	۸۷۹٤۲٥	۱۳۳۳۰۸۰	۱۹۳۱۷٦۹
۳۸۸۱۰٦	۹۲٤٥۳٦	۱۳٥۸۸۷۱	۱۹۳۱۷۷۰
۳۸۸۱۰۷	۹۲٤٥۳۷	۱۳٥۸۸۷۲	۱۹٥۱٥۸٦
۳۸۸۱۰۹	۹۲٤٥۳۸	۱۳٥۸۸۷٤	۱۹٥۱٥۸۷
۳۸۸۱۱۰	۹۲٤٥۳۹	۱۳٥۸۸۷٥	۱۹٥۱٥۸۸
۳۸۹۲۲۲	۹۲٤٥٤۰	۱٤٤۷۳۲٦	۱۹٥۱٥۸۹
۳۸۹۲۲۳	۹۳۳۳۳۱	۱٤٤۷۳۲۷	۱۹٥۱٥۹۰
۳۸۹۲۲٤	۹۳۳۳۳٤	۱٤٤۷۳۲۸	۱۹٥۹٤٤٦
۳۸۹۲۲٥	۹۳۳۳۳٥	۱٤٤۷۳۲۹	۱۹٥۹٤٤۷
٤۱۹۲٥٦	۹٤۹۳۸٦	۱٤٤۷۳۳۰	۱۹٥۹٤٤۸
٤۱۹۲٥۷	۹٤۹۳۸۷	۱٤٤۸۹۳۲	۱۹٥۹٤٤۹
٤۱۹۲٥۸	۹٤۹۳۹۰	۱٤٤۸۹۳۳	۱۹٥۹٤٥۰
٤۱۹۲٥۹	۹۹۷۰۳۱	۱٤٤۸۹۳٥	۱۹٦٦۹۲٦
٤۱۹۲٦۰	۹۹۷۰۳۲	۱٥٤۲۰۱٦	۱۹٦٦۹۲۷
٤۲۲۹۳٦	۹۹۷۰۳۳	۱٥٤۲۰۱۷	۱۹٦٦۹۲۸
۱۹٦٦۹۲۹	۱۹٦٦۹۳۰		

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۹ جمادی‌الاول ۲۰ مایس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۰٦
لندن	۸	
پاریس	۸	۱٥
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم‌ایلی	۲۳	۰۰
سوسیته‌ژنرال	۲	۲٥

لیرای انکلیس

شرکت عثمانیه‌قیمت‌کیال	۲	۲٥
بانك عثمانی	۲	۲۰
زامورای بلیرای عثمانی	۱	۲۰

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی.
ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۰
لیرای‌فرانسه	۰۸۷	۲۹
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیجه	٥۱	۲٥
روبل (منات) نقره	۱٦	۲٥
منات کاغذ	۰۱٤	۱٥
مجیدیه	۱۰٤	۱٥
بشلك	۱۱۲	۲۰
منالك	۱۱۲	۲۰
پول‌سیاه	۱۷۹	۰۰
قائمه نو	۱۷۹	۳۰

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام‌پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بوده مغازهٔ کتاب فروش در تحت مسافرخانهٔ عسکری ریك مجیدیه سفیدفروش میشود .

طاهر

و بی وفائی او واضح بود تعهد کرد که دیگر متعرض خاك حکومت او نشود وهم اورا دعوت کرد که از خدمت پادشاه‌ایران سر برتابد و بااهالی لاسدومون موافقت کند فارناباز گفت اگر چنانچه پادشاه آن والی را که خیال دارد مرا مطیع او بسازد مشخص کرد من هم باشماها موافقت میکنم ولی اگر سرداری‌سپاه خودرا بمن تفویض نمود ومرا با آن لقبی که آرزوی من است سر افراز کرد با کمال اهتمام در دفع شماها خواهم کوشید در اوایل بهار اژزیلاس موافق وعده که کرده بود از فریژی بخاك تب در رفته و برعده لشکر خود میافزود مقصودش این بود که بطرف آسیای علوی براند گمان میکرد که همه مللی که در سرراه او باشند از اطاعت ایرانیان روگردان شده و بایونانیان موافقت خواهند کرد ولی تدبیر او موافق تقدیر نیفتاد زیرا چنانکه گفتیم تیموکرات نام که با مبلغ معتدی یونان رفته بود برای اهالی لاسدومون دشمن تراشید ولابد باحضاراژزیلاس فرمان‌دادند بعد از آنکه اردشیر آن پادشاه را از آسیا بیرون کرد نیز درصدد این برآمد که تسلط بحری اهالی لاسدومون را برطرف کند وخود در دریا اقتدار بیابد لهذا به فارناباز امر داد که باتفاق کونون از اهالی آتن که قابلیت اورا سنجیده‌بود بالاسدومونیها در دریا جنك کند این دوسردار بانود کشتی با پیزاندر امیرالبحر لاسدومون که هشتاد وپنج کشتی داشت جنك کرده وشکست فاحش دادند و پیزاندرهم کشته شد پنجاه فروند کشتی گرفتند باقی کشتیهای دشمن به بندر کنید گریختند بعد فارناباز و کونون بطرف جزائر وشهرهای دریابار رفتند حکام لاسدومونی را بیرون کرده وباهالی این اماکن وعده دادند که قلعه نسازند وایشان مختار باشند که بقوانین شرع خود رفتار کنند پس از آن فارناباز به آفزرفته چهل کشتی ابوالجمع کونون کرد که به سستوس برود زیرا که این شهر با شهر آبیدوس باز با اهالی لاسدومون موافقت داشتند کونون بمحاصرهٔ این دوشهر پرداخت فارناباز نیز خاك شهر آبیدوس را تاختن کرد ولی چونکه دید اهالی این شهر را نمی تواند محکوم کنند خود مراجعت کرد و کونون را مأمور نمود که برای جنك آتیه از شهرهای کنار هلسپون هر قدر کشتی بتواند بگیرد در اوایل بهار سال سه هزار وششصد و یازده از تاریخ خلقت مطابق سیصد ونودوسه قبل‌ازمیلاد فارناباز باتفاق کونون با کشتی زیاد بجزیرهٔ ملوس رفت .

(باقی دارد)

اختر

مطبعه و اداره‌خانهٔ اختر در پایین بابعالی درشارع ﴿ابو السعود﴾ درنمره(٦۳)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦۰ پاره است

فی ۲٤ شهر جمادی‌الأولی سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

۲۵ مایس ۱۲۹۳ و ٦ ژوئن ۱۸۷۷

این کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کردید

﴿ خبرهای داخلی ﴾

روز جمعهٔ گذشته اعلاحضرت اقدس پادشاهی پس ازادای نمازجمعه سوار واپور همایون (پرتو پیاله)شده تشریف‌فرمای سمت بوغاز دریای سیاه شده اند واستحکاماتی که درآنجا هست ملحوظ نظر عالی ونزدیك شامی درنظرکاه همایونی دراستحکام معروف بطابیهٔ مجار تعلیم آتشی بعمل آورده شده واز مهارت عسکر درمشق آتشی وانتظام استحکامات مذکوره طبع عالی پادشاهی را محظوظیت حاصل ومورد تحسین شاهانه شده اند .

سعادتمآب خالد پاشا که از فریقان خانه نشین بود بریاست کومیسیون اعانهٔ حربیه تعیین ونصب شده است .

جناب نصرت پاشا بکوماندانی بزرك صخوم معین شده ودراین چند روز بسمت مأموریت خودشان عازم خواهند کردید .

روزنامهای (بصیرت) و (وقت) ازکازت طرابزون شرحی مشعر باقدامات تجار واهالی ایرانیه درطرابزون بحمل ونقل توپ وغیره نوشته واز این حرکات آنها اظهار امتنان وخوشوقتی نموده اند .

روزنامهٔ وقت جمعی را از مأمورین وغیرهم درنسخهٔ دیروز وپریروز نام برده است که اسب وحیوانهای خودشانرا مخفی داشته وبکومیسیون مخصوص آن نفرستاده اند وسوای اشخاص مومی‌الیهم کسانی هم شنیده می شود که اسب و یابوهای خودشانرا پنهان کرده ونمی خواهند بدهند واین یکی باعث تأسف میباشد .

ازسعادتمآب آقوب افندی کوچه اوغلی یك جفت مادیان درجزو اسبهای دیگران گرفته شده بوده است درثانی افندی مومی‌الیه اظهار کرده است که مادیانها مال خود نبوده واز برادرش میباشد واستدعای رد کردن آنرا نموده و بابعالی هم مستدعای اورا پذیرفته ومادیانها پس داده شده است . (بصیرت) پس ازنوشتن این تفصیل اظهار افسوس می کند ازاینکه با وجود ثروت وتوانگری که آقوب افندی درسایهٔ این دولت ووطن فراهم دارد دراین حال که هرکسی بفراخور حال خود دراغور وطن هرگونه خدمت رابجا می آورند این مادیانها را پس گرفتن خیلی غریب است . ؟

موافق‌قلمداد (بصیرت)اسب و یابو وحیوانات مکاری که دراین چند روز بسمت اعانه جمع شده است بقدر هشتصد وسی ودوراس بوده است .

سعادت مآب راشد افندی که از اعضای کومیسیون اعانهٔ حربیه است یك جفت اسب کالسکهٔ خودرا که بقدر یکصد وپنجاه لیرا قیمت داشته است باعانه داده است .

جناب صفوت پاشا ناظر خارجیه همه اسبهای کالسکه وسواری خودرا بکومیسیون اعانه فرستاده بوده است چون مأموریت جناب مشارالیه بخارجه متعلق‌است‌وغالبا باسفرا مراوده دارند ونگاهداریٔ شان مأموریت ایشان جهة تقدم دارد ومردی هستند سالخورده وآسوده‌کی بدنی ایشان ملحوظ است محض شمول توجهات پادشاهانه یك جفت اسب کالسکه ازاسبهای خاصهٔ اصطبل عامره بجناب ایشان مرحمت شده است .

جناب درویش پاشا والی سلانیك بتلگراف بکسان خود امر داده است که ده راس یابو ویك استر را که در خانهٔ اسلامبول داشته اند بکومیسیون اعانه بدهند وحیوانات مذکوره تسلیم کومیسیون شده است .

(آزاریان افندی) که ازمعتبرین تجار است این بار نیز پانصد و پنجاه لیرای عثمانی برای اعانهٔ حربیه داده است .

مکردیج افندی مراد اوغلی بنام هدیهٔ عسکریه یك جفت اسب با کالسکه‌اش داده است.

سعادتمآب واصه افندی مستشار ولایت قوصوه وعزتمآب سرمد بیك شهبندر پشته موقتا وماذونا بدرسعادت آمده اند .

روزنامهٔ (حقیقت) مینویسد . اسلاهالی‌میه

حیدر آباد هند معادل پنجهزار وسیصد لیرای انکلیس جمع آوری شده بجمعیت اعانهٔ (استافورهوس) نام که در لندن واقع است فرستاده اند که در آنجا بجناب موسوروس پاشا تسلیم شده ومشارالیه نیز بنام اعلیحضرت پادشاهی تلگرافنامهٔ بصدر الملك حیدر آباد نوشته واظهار امتنان وسپاسداری نموده است .

ذات شوکت سمات اعلاحضرت پادشاهی روز دوشنبهٔ گذشته بتو بخانهٔ عامره تشریف فرما شده فاپریکهای توپ وغیره را که در آنجاهست تماشا فرموده از آنجا بقصر همایونی که در اسلامبول در باب والای سرعسکری است تشریف آورده اند. یك طابور عساکر شاهانه که در آنجاه بوده اند مشق نظامی کرده ورسم عرض لشکر بعمل آمده است . ودرآن بین جناب مستطاب صدر اعظم وجناب سر عسکری بحضور همایونی رفته و بعض عرایض ومذاکرات بمیان آمده است .

وسر قرنای پادشاهی از جانب سنی الجوانب همایون بدائرهٔ عسکریه فرستاده شده بجناب مستطاب رشدی پاشا وجناب نامق پاشا که در در مجلس حرب بوده است سلام مخصوص شاهانه را تبلیغ کرده است . وبعد ازمغرب عودت سنیه شرفوقوع پذیرفته است .

در ضمن روز نامهها از روز نامهٔ (فاردبو سفور) نقل کرده شده است . بطور موثوق اطلاع حاصل کرده ایم که برحسب تکلیف آخری وزارت خارجهٔ پتربورغ درخصوص محدود داشتن جنك حاضر بطور قطعی در دائرهٔ خارجهٔ انکلستان مجلس وکلای دولت منعقد گردیده است.

تکالیف مذکوره رامیگویند ازمواد مفصلهٔ ذیل عبارت خواهد بود

مادهٔ اولی روس در اناطولی نهر فرات را ودر روم ایلی بالقانهارا بوجهی تجاوز نخواهد کرد .

مادهٔ دوم انکلیس تاختام جنك قاعدهٔ بی طرفی را مرعی داشته ودر اینباب تعهد خواهد نمود .

مادهٔ سوم روس وعدهٔ صریح خواهد داد که در بسارابیا تصحیح حدود نخواهد واستقلال مملکتهایی را که درسمت راست طونه واقع است طلب نکند .

مادهٔ چهارم مسئلهٔ اصلاحات در بوسنه وهرزگوین و بلغارستان را روس تعهد کند که باتفاق همه دولتهای معظم قرارداده شود .

درخصوص تکالیف مذکوره معلوم نیست که درمجلس وکلای انکلیس چه قرار داده شده است لکن چون تکالیف مذکوره باعث پارهٔ اشکالات دیگر نیز خواهد شد ازقرائن حالیه استنباط می شود که این تکلیفها پذیرفته نخواهد شد .

پیشتر نوشته بودیم که از جانب اعضای مجلس ملت در شب دوشنبه پیشتر بنام آنانی که از جانب ملت عثمانیه به مجارستان رفته و برگشته بودند یك مهمانی خوبی داده شده و بعض نطقها در آنجا بیان شده بود . در بعض روزنامها صورت نطق که سرکار علی سعاوی افندی مدیرمکتب سلطانی درضمن بیان قرابت ومناسبت جنسیهٔ مجارها وعثمانیان کرده اند نوشته شده که ترجمهٔ آنرا خالی از فائده نمیدانیم .

﴿ این است ترجمهٔ نطق سعاوی افندی ﴾

قطعهٔ را که ماجارستان است (هونکری) و ماجارها را (هونکروعا) میگویند ودر تاریخهای ما این کلمه را برداشته انکروس ساخته اند . حال آنکه هونکروعا و انکروس اصلا وجودندارد . یکوقتی درهمین قطعهٔ مجارستان کروهی بود از خانوادههای جرمان که آنها را قاد گفته می شد . جنزالهای اغستوس با آنها جنگهای بسیار کرده وبالأخره آنها رام نموده وپس ازآن پریشانشان ساخت در سال ۲۷۵ میلادی جتها که غوت نامیده می شوند آمده وآن قطعه را مسخر کردند وشصت سال نشستند وپس از ایشان طائفهٔ واندال آمده آنها را بیرون کردند . واندال نیز هفتاد سال توانست حکومت نماید قوم واندال که در سال ٤١١ یك قطعه اسپانیا را مستولی شدند از این طائفه هستند ونام خودشانرا در آن قطعه گذاشتند. کلمهٔ اندلس عربها معرب واندال است هون هونکورانکروس که واندالها را از مجارستان بیرون کرد که بود؟ حال بعض تشبیهات را یکسو بگذاریم که اصلا حوین بوده و از حدود چین آمده اند . یاخود هونکور محرف کلمهٔ اویغور بوده است . نخست املا وتفصیلی را که مورخین روم و قسطنطینیه در خصوص وصف وعنوان این کروه نوشته اند بفهمیم املای مذکور (خونخور) است که اصل کلمه که امروز مانند هونکور تلفظ می شود این است . این کروه کاهی بفارسیان و عجم برضد رومیان کومك میکردند و کاهی برضد فارسیان برومیان کومك می نمودند وچون در جنك خونخوار و وحشی بودند آنوقتها فارسیان آنها را خونخور گفتند واین کروه را رومها بصفت زشت رویی وقبیح وکریه الوجه مانند عفریت معرفی نمودند .

ماصدق کلمهها بکلی ازمیان نمیرودو هر قدر بگذرد باز اثری باقی می گذارد این است که لفظ (هونکروعا) در کوش فرنکی بمعنی وحشی وبار بار تاثیرمی بخشد . به بینند ماجارها را چه قدر خوشکل هستند هیچ در روی آنها سیمای خونخواری وعفریتی هست ؟! ماجار ماجار است هونکروعانیست .

انکروسها در آن سرزمین که مجارستان است نهایت تا زمان هلاکشدن آتیلا یعنی چهل وشش سال حکم کردند . ودر آن تاریخ کروه جفید (جهود) برخواسته مملکت را از دست آنها کرفت این قوم را نیز در سال ٥٦٧ لومباردها آمده و بیرون کردند و آنها را هم ترك آوار از آن خطه بیرون نمود .

قوم آوار تا زمان شارلمان ۷۳۱ حکومت کردند و شارلمان در سال ۷۹۹ میلادی که هارون الرشید برای او بیرق بیت المقدس وکلید قامه و بنکامه یعنی ساعت دولا بدار فرستاد به (آوار) غالب کردیده و درمیان لشکر خود درج کرده آنها را تفریق و تارمار کرد .

(ناوارین) را که در موره است واصلش آوارین میباشد همین ترکان آوار بنا کرده اند اکنون آشکار شد که بغلط گفته می شود که در قطعهٔ هونکری وولایت انکروس بعد از خونخورها جفید ولومبارد و آوار که اقوام جرمان و ترك بودند توطن وحکومت کردند .

آمدن کروه ماجار بآن قطعه چهارصد وسی وشش سال پس از انکروس است زیرا که درسال

۸۸۹ میلادی که ۲۷۶ هجری بآن سرزمین آمده وده سال مستمر جنك کرده و بشمشیر خودشان آنجا را فتح نمودند و تا امروز مسخر دارند .

این مجار کدام گروه است ؟ آنگروه است که چون جمهور فرزندهٔ عرب فرانسه و شمال ایتالیا را زیرورو میکرد آنهایی را که مانع وحائل از پیشرفت فتوحاتش میشد تارمار کرده بسمت غرب پیش رفته در (بورغونیا) با عربها مصادمه کرده کار ترقیات اسلام و هم ترقیات خودرا مختل کرده بود .

جمهوری عرب که گفتم حکومت اسلامیهٔ اندلس نیست همانا بیست نفر دزدهای دریایی عرب در سال ۲۷۶ بدریاچهٔ (غریمود) که در ساحل محال (وار) فرانسه است آمده و شهر فرزنه را ضبط کرده و ازعربها که از اندلس وتونس آمدند قوت گرفته در جنوب فرانسه یك جمهوری تشکیل کرده و بسمت شمال بفتوحات پیش میرفتند و یکقرن تمام یعنی صدسال تا (صاووعا) حکمرانی نمودند .

همانا جمهوریٔ عرب که گفتیم باینها اشارت بود . پادشاهی ملتیٔ این ماجارها که حائز حکومت عسکریه و مالیه بود در مجارستان که هونکری گفته می شود تشکیل و ترتیب شده و نام ایشان (سلطان) بوده و این جای دقت نظر میباشد .

اصل این ماجار از کجا است ؟ و از کدام قوم است ؟ ماجار از آسیای وسطی است . در کلمهٔ ماجار معنایی که دلالت بقومیت داشته باشد نیست . این کال مرحوم کدمجار را (مشقار) نوشته است تحریف است . درزبان او یغور جاروجر بمعنی پوست آورنده و (ما) بمعنی بزرك است مانند چین و ماچین که مقصود چین وچین بزرك است مانند اینکه یونانیان آنرا مسا کرده اند جت و مساجت گویند و عبرانیان غوغ ماغوغ نویسند که همان جوج وماجوج است که عرب میگوید . و در زبان اصلی هند ماومها و در رومی مغا ومغوکه همه بمعنی (ما) است یعنی بزرك .

پس معلوم شد ماجار و یا ماجر بمعنی پوستچی و پوست آورندهٔ بزرك است مساجر پوستچی وماجور و مایور بمعنی بزرك همه از اینجا مأخوذ است . ثابت شد که کلمهٔ ماجار دلالت بقومیت ندارد اصل ماجار از اسیای وسطا است این گروه در تواریخ عثمانیه همان است که (ورساق) نوشته میشود . از اینجا است که حالا هم ماجارها خودشانرا ماجار ورساق گویند .

مناسبت عثمانی با ماجار تنها عبارت از هم وطنی و از جهت انتساب بیك بطن در یك تاریخ قدیم نیست . وقتیکه سلیمان شاه جد عثمان غازی از هجوم چنگیز خونریز ترك حکومت کرده باناطولی آمده است آنهایی که از مجارها تا آنوقت دراسیای وسطا مانده و مسلمان بودند رئیس ایشان با تفاق قوم خود رفاقت بمشارالیه کرده بودند حتی در برگشتن نیز همراهی و هم سلاحی با او کردند پس از آنکه سلیمان شاه بدرود زندگانی نمود اینها یعنی مجارها یعنی ورساقها در طرسوس سکنا کردند پس چون حقیقت حال بدینگونه است چرا ماجارها را انگروس خونخور گفته شود .

ماجارها راهونکورعا گفتن مانند (ترك) گفتن بماها هم نیست . لطف بفرمایید در حق عثمانیان هم پارهٔ چیزها عرض کنم . اورپائیها بما (ترك) می گویند ماهم از آنها اخذ کرده خودمانرا ترك نام میگذاریم و هیچ تامل نمی کنیم در حوالی تاریخ پانصد و شصت هجری دولت عثمانی نبود پس آنکه بسارابیا را اردوگاه خود ساخت . وقار باطی را گذاشته و در مجارستان خونریزیها کرد و در اروپ درجاهای بسیار مانند (نوشتهٔ ترخان) و (دریاچه پالپ) و (قوتلوبغا) و (آب قوتلی) نامهای خودرا گذاشتند تاتارهای برکت خان بودند .

بابا سلطوق (گویا سلجوق باشد) اوقاتیکه ارطغرل در گوشهٔ سکوت منزوی بود از سینوب وصامسون باروپ گذشت مال اوغوزها بود . کلمهٔ ترك خواه در زبان چین بمعنی سك باشد یا آنکه علم شخص باشد یا اسم نهر باشد هرچه میخواهد بوده باشد آنچه مارا لازم است این است که اجداد آل عثمان آنوقت که در آسیای وسطا بودند باز تعبیر ترك را بر خود قبول نمیکردند . اینك از اینجا می آید ترك که گفته می شود در تاریخهای ماهرکاه کلمهٔ اتراك نوشته ذم (اتراك نا پاك) و (اتراك بی ادراك) دیده می شود .

هنگامیکه اجداد آل عثمان از چنگیزیان فرار میکردند در آثار قدیمهٔ عثمانیه خوانده شده است که با حادیث شریفه که در مآل (اترکوا الترك ما ترکوکم) هست استنادی جسته اند . اینست که اگر امروز بشما و بما یکی ترك بگوید مانند اینکه بما وحشی و بار بار گفته می شود معنی تحقیری از آن حس می کنیم .

چه جهالت است ! که اجداد آل عثمان با پانصد و ششصد چادر آمده و اینجا را فتح کرده و دولتی برپا نموده است .

اولا این نکته را باید تامل کرد آنوقت که اجداد آل عثمان در جنوب بحر خزر در زمین ساری بودند صاحب ثروت وسلطنت و مدنیت بودند حتی سلیمان شاه از جانب دولت خوارزمشاهان که در دنیا بسیار معظم بودند در والیگریها مستخدم میشد .

ثانیا باید دانست که در زمان خلافت عباسیه آسیای وسطا مقر شرفا بود ملاجامی قدس سره از شرفا بودن نسل عثمان غازی را نوشت .

ثالثا ارطغرل که آناطولی را گذشت آناطولی پر از اسلام و در تحت حکم سلجوقیان بود .

عثمان غازی طبل و علم را از قونیه از پادشاه اسلام گرفت عثمان غازی چنان نیست که مانند دره بیکیها باچند صد چادر آمده قطعات این صفحات را فتح کرد . آنوقت که دولتهای اسلام که چندی بود جابجا شده بودند میخواست خراب بشود آنها را بسر خود جمع کردند ترك بل دولت اسلام شد .

مسئلهٔ غریبی است که عربها در اوائل اسلام وقتیکه اسلامبول را ملاحظه کرده دیدند بوغاز اوروپ را از مشرق زمین تفریق می کند نام آنرا فروق گذاشتند و ما آنجا را ببانی آن نسبت داده قسطنطینیه یاقسطنطینوپل از لغت رومی تحریف کرده استانبول گفتیم . قطعه هایی که از دست روم بیرون رفته بود (روم ایلی) نام نهادیم . ماجارها هم نام خونخور را که چهار صد و پانصد سال از روی آن گذشته بود برای خود باقی داشتند .

میدانید تعبیر هونکروعا و ترك در فرنکستان و مشرق زمین بگوش اهل مدنیت چه قدرها بطور بد تاثیر میکند ؟

اینك بشما ثابت کردم که هونکروعای بار بار نیست . ترك بار بار نیست . دو برادر هست .

ماجار مدنی . عثمانیٔ مدنی .

﴿ از اخبارنامهای هندوستان ﴾

کازت معتبر کشف الاخبار بمبئ مورخه ۲۸ ربیع الثانی بعنوان ﴿ اهل اسلام هند کومژده ﴾ شرحی در بارهٔ اعانه کنندگان ومشکوری مساعی ایشان نوشته واهل هندوستانرا مژده میدهد باینکه از این بابت ازمکهٔ معظمه ومدینهٔ منوره زادهما اه شرفا تمام بزرگان دین وسادات رفیع الدرجات وعلماوفضلا ومشایخ وصاحبان عز وتمکین سرداران سیف وقلم سپاسنامه نوشته واظهار خوشی ومحظوظی ازحمیت وغیرت اعانه کنندگان نموده اند ودعای سلامت وجود وترقی دین وجان ومال ایشان بجا آورده اند . وپس از این تفصیل افسوسمندی میکند از وضع بعض مالداران بخیل دنی طبع که باوجود واردات بسیار ونادادن زکوة درهمچنان موقعی هم مضایقه ازدادن زر اعانه کنند ومی نویسد (توانگری بدل است نه بمال) ومعادل هزار روپیه درماه گذشته ازشهر مراد آباد نزد عالیجاه عزت همراه حسین افندی کار پرداز دولت علیهٔ عثمانیه مقیم بمبئ فرستاده شده است که ارسال درسعادت نمایند .

کازت موصوف شرحی ازکازت معتبر (لوح محفوظ) نیز درضمن سرزنش وملامت بخیلان دولتمند مینویسد وبر آنها نفرین میکند وخصوصا کسانی را که در راه هر گونه حظ نفسانی باده پیمایی ووسوسهٔ شیطانی وافعال شنیعه صدها وهزاران روپیه خرج کرده هر گاه هزار روپیه برای اعانه جمع آوری می شود آنراهم بمنت میدهند و نمی گویند که برای پاسداری دین وتحصیل رضای خدا ورسول وتائید دین اسلام وهمدردی مذهبی بشهیدان افواج پادشاه اسلام و بعورات بیوه واطفال یتیم وغازیان زخمدار شده بذل مال و اظهار مردانگی وجوانمردی نمایید . ودر این زمینه بسیاری از اخبارنامهای بمبئ وصحایف اخبار دیگر ممالک فسیحهٔ هندوستان باقتضای مروت وغیرت خودشان شرحها نوشته ومردم را ترغیب وتشویق باعانه می نمایند . امیدواریم که بزرگان هند را این سخنها که محض غیرت دینداری وخیرخواهی است بخوبی اثر بخشد وقدری بیدار شده کیسهٔ همت را باز نمایند وبدراهم معدوده اجرهای جزیل دردو جهانرا مالك وصاحب شوند .

درخصوص کابل واختلافی که درمیان سرکار شیر علی خان سردار وسرکار انکریزی بوده است تفصیلی می نویسند که امیدواری هست درمیان افغانستان وهندوستان برودت سابقه برداشته شده بصلح وموانست مبدل گردد ووزیر نور محمد شاه سفیر امیر کابل شرائط صلحرا مذاکره می کرده است که در اینباب قراری داده شود و پس از رسیدن تفصیل حالات مشروحا درنسخهای بعد نوشته خواهد شد .

﴿ خبرهای جنك ﴾

درسمت طونه ازحرکات عسکریه خبری نیست که عمده ومعتنا بوده باشد . بعد ازرسیدن ایمپراتور روس بمملکتین اهتمام خواهد کرد که بلکه از نهر طونه بگذرند وازحالا احکام مرور وبعد از مرور رانمی توان تعیین کرد از طرف باطوم نیز قشون روس گویا بکلی صرف نظر کرده واز آنجا سر خورد. اکنون تمامی همت خودرا بحوالی ارضروم وقارص مصروف داشته ومیخواهد آنجاها کاری بکند ازچندروز باینطرف خبری از آنصفحات نیست واراجیف میکویند کارزار بزرگی درمیدان کرده اند واز طرفین هم تلفات خیلی شده است لکن تفصیل این جنك وموقع آن بدرستی معلوم نشده است وهمچنین دو سه روزاست بعض شهرتها درخصوص گذشتن روسها از سمت اردهان بگوهستان بابورد بمیان آمده است بملاحظه اینکه محل مذکور خیلی نزدیك باردهان بوده واین سخن هم چندان محل اعتماد نیست وتا خبر رسمی ازمواقع جنك نرسد اطوار حرکات اردوها وتدابیر کوماندانها در مقابل همدیگر بدرستی واضح نتواند بود . این است که بقاعدهٔ مستمره ومستقیمه خودمان هر گونه اراجیفرا نوشتن بکار نیاید .

از طرف صخوم قلعه تلگرافنامهایی متعدد بمقام نظارت جلیلهٔ داخلیه پی در پی میرسید وروز بروز عساکر نظامیه بهمراه دلاوران ومهاجرین وابازه که برای استخلاص از زنجیر اسارت یکدل و یکزبان بالشکر پادشاهی متفق شده اندپیش میروندو بعض قلعهها وتوپهای روس راهم در آنصفحات ضبط نموده اندویك فرقهٔ بزرك هم بسمت کرجستان یورش برده وکمال امیدواری بوده است که بزودی آنصفحات را بتزلزل بیاورند وآوازه درآن خطهها بلند شده اهالی مستعد وآمادهٔ مخالفت بحکومت روسیه هستند یکجا حرکت کنند . واز طرف دریاهم همچنانکه امداد خوب درحق آنهامی شود از طرف دیگر هوبارت پاشا ودیگر کوماندانهای بحریه در سواحل روس کارهای عمده ازپیش ببرند . در سمت قره طاغ هم یك دو جنك قراول شده وایزوزها مقرر بوده است جناب علی صائب پاشا از طرف بودغوریچه یورش برده وقره طاغیها را ار آنجا بردارد وجناب سلیمان پاشا از طرف دیگر هجوم کند ومیدان را برقره طاغی سخت بگیرند . وآنچه از این فقرات ظهور کرده وصحیحا معلوم گردد در نسخهٔ آینده نگاشته خواهدشد .

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

لندن ۱۸ جمادی الاولی

امروز مسیو (بورك) مستشار وزارت امور خارجهٔ انکلستان در مجلس مبعوثان بیان کرد که رفتار وپولیتیك انکلستان درخصوص مشرق زمین موافق باقتضای احوال وپیش آمد وضع کار خواهد بود . ولی بملاحظهٔ اینکه مذاکرات شرائط صلحیه مطلبی است که بفرنکستان راجع است همه دولتهای اوروپ را میرسد که برای تحصیل اطمینان اززمان آینده مداخله درآن مطلب نمایند . وزیر جنك انکلستان در ضمن جوابی که بمسیو (الق) داد اظهار کرد که اگرچه قشون انکلیس درحالت حضری است ولی اوضاعی را هم که ممکن الظهور است نباید فراموش کرد . ولی امیدوارم حالات واقعه طوری نباشد که اوضاع حالایی مملکت را برهم بزند .

پاریس ایضا

روزنامهای رسمی مینویسند مادامیکه مبعوثان ملت ومجلس اعیان برضد مارشال ماکماهون اصرار نکنند مشارالیه از ریاست جمهوری خودرا کنار نخواهد کشید .

پتربورغ ایضا

خبرهایی که درخصوص ملاقات کردن ایمپراتور روس واوستریادرمیان است میکویند اصل

ندارد و نخواهد شد . روزنامهای نیم رسمی مینویسند امارت صربستان از جهة ترسی که از غوائل زمان آینده دارد در جادهٔ بی طرفی مستقیم خواهد بود .

(مطالعهٔ اختر در خصوص صربستان)

در خصوص صربستان سخنان مختلف در ضمن روزنامها وتلگرافنامها دیده می شودوخبرهای چند روز پیش مشعر براین بود که پس ازورود ایمپراتور روس بملکتین ورفتن پرنس میلان بآنجا وملاقات اوبا ایمپراتور رفتار و خیال صربستان معلوم خواهد گردید . ودر این میان پارهٔ سخنها هم در خصوص تدارك دیدن صربها برای حرکت و ترتیب اوضاع جنك شنیده شد . لکن آنچه موافق احکام مناسبات پولیتیکی فرنکستان است و تصدیق آنرا بقوت دل توان کرد این است که اگر صربستان حرکتی کند بی‌شبهه دولت اوسترپا پیش دستی کرده وبصربستان لشکر ریخته آنجا را تسخیر خواهد نمود . و این کار مقدمهٔ عمومی شدن جنك در فرنکستان خواهد گردید . بعلت اینکه تا حال سخن روس ظاهرا این است که من بنام انسانیت و حمایت مظلومان این اقدامات را کرده و در انجام کار ناچار از اخبار جنك شدم نه جهانگیری و ملك ستانی را منظور دارم . و نه اتحاد اسلاو واستقلال صربستان یا تشکیل دولتی بنام اسلاو در آنسامان از خاطر من خطور میکند . دولتهای اوروپ هم با وجود دانستن حقیقت حال هر کدام بیك جهة وملاحظهٔ سکوت کرده وامروز می بینند که ایمپراتور بنفس خود میخواهد در میدان کارزار آید . وچون لشکر او از سمت صربستان بگذرد و با ایلات عاصیه همدست شود چنانکه در اول کار عصیانها هم گفته میشد که هنگامهٔ شورش و اختلال تحریك از روس شده است آنوقت یقین خواهد که شدخیال روس مشوب است وغرضی برخلاف آنچه میگوید در دل دارد . پس هرگاه در چنان روزی اوسترپا آرام بنشیندو تماشا کند اسلاوهای تبعهٔ او بهم جنسان خودشان ملحق شده اسباب مشغلهٔ بزرگی برای اوسترپا خواهند شد بل باعث انقراض وتمام شدن دولت اوسترپا خواهد گردید . مجارستان هم در این حال برضد روسها حرکت کرده ودولت انکلیس وغیرها نیز خودشانرا بمیدان جنك خواهند انداخت و باقی دولتها نیز برای حفظ منافع و نگاهداری اختلال عظیم و مفاسد کلیه که آیندهٔ آنها را در آن صورت اسباب هرگونه باك و بیم تواند بود فعلا داخل هنگامه خواهند شدو پس از آنکه همچنان کاری اتفاق بیفتد نتیجهٔ آنرا کسی از حالا معین نمی تواند کرد و تصور نمی توان نمود که اجزای محلول پولیتیك وموازنهٔ امنیت فرنکستان در آنروز چگونه عقد خواهد شد .

بالجمله چون این مقدمات بدیهی است این است که دولتها وخصوصا دولت اوسترپا یك شرط عمدهٔ بی طرفی خودرادر بی طرف ماندن صربستان قرار داده وکمال مراقبت را دارد که برخلاف این حرکتی واقع نشود این است که محض اطمینان دادن با وسترپا و دولتهای اوروپ روزنامهای رسمیٔ پسترپورغ می نویسند که صربستان بی طرف خواهدماند و راه عبور روس از صربستان نخواهد بود . ومع ذلك کار آگاهان جهان باین دلائل خودرا بکلی مطمئن نتوانند کرد از اینکه مدار حرکات روس چنان خواهدبود که اکنون میگوید ﴿ زانکه هشیار بد گمان باشد ﴾ و از این جهة است که در مجلس مبعوثان انکلیس میگویند پولیتیك ومسلکی که انکلستانرا هست باقتضای وقت وپیش آمد احوال خواهد بود . و این سخن دلالت بر این دارد که ممکن است درمیان روس و المان تدبیر جدا گانه و اتفاق پنهانی بوده باشد چنانکه گمان وجود این تدبیر و اتفاق را حرکات و اطوار امارت مملکتین قوت میدهد . در هر حال اوضاع فرنکستان در حالت حاضره بسیار بی مزه و خارج از محور امنیت و امید آسایش دائمی است .

آری از روزیکه که جنك فرانسه والمان اتفاق افتاد ودولتها مداخله نکرده المان غالب وقاهر شد و پس از آن فرانسه بخیال جمع کردن دست وپای خود افتاد و بکمال پایمردی کار خود را بدرجهٔ بالا برد بطوریکه مایهٔ وحشت واندیشهٔ المان گردید روز بروز وضع فرنکستان درهم و مشوش است . وهیچ استبعاد ندارد که المان بخیال تدبیر بسیار بزرگی افتاده بخواهد قوتی حاصل کند که حکمران مطلق فرنکستان گردد وازدشمنی فرانسه بکلی آسوده خیال باشد و بنابراین بر حسب مصلحت خویش خیالات روس را موافقت نماید واقتدار مشرق زمین را بروی مسلم بدارد . وواضح است که حصول این مقصود بآسانی دست نخواهد داد وآنگاه معنی سخنی که دیپلوماتها درانجام می آوردند که (پایان این جنك محدود نتواند بود) تجسم وفعلیت خواهد پذیرفت وچون دولتهای بزرك وخود المان هم همه محذورات حالیه وماکیهٔ کاررا میدانند ومنافع عمومیه وآسایش اوروپ را نمی توانند فدای تصورات غیر معلوم المآل نمایند این است که توانیم گفت طرف عدم سرایت جنك بخارج ومحدود بودن کار راجح وقوی تراست وتکلیف صربستان دراین میان بجز سکوت و بی طرفی نخواهد بود چنانکه تلگرافنامهٔ ذیل اژانس نیز این مطلب را قوت میدهد .

از مقر حکومت مجارستان بتاریخ دهم ماه جمادی الاولی می نویسند . اینکه درمیان مردم شایع شده بود درمیان اوسترپا والمان وروس یك معاهدهٔ مخفیه بسته شده است دروغ است وتکذیب کرده شد . حسن توجه و محبتی که مجارستانرا درحق عثمانیان بود روزبروز زیادتر می شود . دولت اوسترپا بوکلای مجارستان صریحا وعده کرده است که اگر صربستان حرکتی نماید دولت اوسترپا لشکر خودرا بخاك صربستان داخل خواهد نمود .

آتن ایضا

هیئت تازهٔ وکلای یونان بدین قرار ترتیب داده شد . رئیس وزرا ووزیر امور خارجیه مسیو (کوموندروس) که پیشترنیزرئیس وکلا بود .

وزیر داخلیه . پاپامیخالوپو .
وزیر عدلیه . کوموند استاولوس .
وزیر جنك . پکمزاس .
وزیر بحریه . بونبولی .
وزیر مذاهب . اندره نوستراس .

آتن ۱۹ جمادی الاولی

مسیو قوموندروس امروز در مجلس مبعوثان بیان کرد که بر تدابیر سابقهٔ خود کیفیت آماده کردن ملت را برای سربازی وسپارش نمودن اسلحه ومهمات جنك را علاوه خواهم کرد . مسیو قوموندروس وقوع هرگونه حرکات غیر منتظمه وبی قاعده را ملامت وتقبیح کرده وگفت که در اینباب تدابیر لازمه را بکار خواهم برد . ودر وقت زوم داخل جنك حاضر خواهیم شد .

آتن ایضا

امروز مسیو دلیورکی دراجتماع مخفی مجلس مبعوثان پروغرام وتدابیر هیئت وکلا را بیان کرده واظهار نمود که حکومت دربارهٔ اسلحه ومهمات خیلی سپارش کرده است . درختام مجلس مردم درحق مسیو تریقوپی ازجهة پولیتیك خیلی بد رفتاری کردند .

اتن ۳۰ جمادی الاولی

مسیو قومونداروس درمجلس مبعوثان بیان کرد که پروغرام حکومت پیش دستی درزیاد کردن عساکر نظامیه است وکیفر دادن آنانکه باعث تحریکات شده اند وبلا تاخیر تدارك جنك دیده شود ودراین ضمن عقد استقراضی شده وبرای فائض این استقراض بده تازه باهالی توزیع وطرح بشود .

اتن ایضا

پس از نطق قومونداروس ودلی یورکی بملاحظهٔ اهمیت حال حاضر مجلس مبعوثان در اجتماع مجلس خفی خودشان مذاکره کرده شد که بعد از این اجتماعها علنی وآشکاری نباشد واین تکلیف درمقابل ۵۲ رای با هفتاد ودورای قبول شد .

پاریس ۲۱ حزیران

مسیو (بونه دووردین) رئیس مجلس دائرهٔ بلدیه دیروز شامی کرفتار ومحبوس شد واین هم از جهة نطقهایی شد که در (ش دنه دی) کرده شده وتحقیقاتی درآنخصوصها بعمل آورده شد .

پاریس ایضا

درخط راه آهن شمالی درمیان قاله وامیان بقدر دوملیون ونیم سندات مالیهٔ ایتالیا ومصر دزدیده شد ودر اینباب تحقیقات بعمل آورده می شود .

پتربورغ ۲۲ حزیران

ایمپراتور وکراندوك ولیعهد دیروز شامی بسمت مملکتین عزیمت کردند .

اسکندریه

بملاحظهٔ اینکه کشتیهای مصر بسفائن جنکی روس که دردریای سفید هست مقابله نمی تواند بکنند عساکر مصریه که از آنجاباید حرکت کنند منتظر ورود سفائن حربیهٔ عثمانیه هستند .

لاهای ایضا

ملکهٔ فلنك وقت ظهر وفات کرد .

پاریس ایضا

دزدی که در راه آهن شده بود معلوم شد که بقدر دوملیون ونیم ازسندات مالیهٔ مصر وایتالیا بوده است .

وین ایضا

بزرکان بوهمیا اظهار محبت کردن اهالی (تك) را در بارهٔ روس منکر هستند .

پشته ایضا

کومیته (یعنی جمعیتی) که برای اعانت مجروحان عثمانی تشکیل یافته است بکمال اقدام مردم را دعوت باعانه می کنند .

پاریس ایضا

مسیو غانبتا بشا کردان خود وعده کرد که هرکاه مقتضی بشود امر ریاست جمهوری بمسیو (تیر) تکلیف خواهد شد واین تکلیف را ازجانب ایتالیا والمان نیز همراهی خواهد شد .

پترپورغ ایضا

دردو أر حکومت ایمپراتوری آثار میل بصلح و صلاح دیده می شود . پرنس غورچاقوف این روزها مأذون شده وباشوالوف و تووقوف و اوبریل هرکونه مذاکرات رااقدام می کند. از قرار یکه مذکور است مقصود از این مکالمات این است که بتوسط پرنس بسمارك قرار و مدار (قونغرهٔ) مجلس مذاکرهٔ اوروپ را که تشکیل خواهد شد معین نمایند . میل روس بصلح بجهة حرکات (نهلیستها) یعنی طالبان آزادی مطلق یا اشتراك اموال است واشکالاتی که ازجهة مالیه دارد .

آتن ایضا

اسلحه وملزومات جنك زیادی بممالك خارجه سپارش شده است .

ایضا

مسیو قومونداروس امروز درمجلس مبعوثان بیان کرد که هرکاه وضع کار مقتضی بشود دولت یونان درجنك حاضر اشتراك خواهد کرد .

بکرش ایضا

مجلس مبعوثان مملکتین قرارداده است که بقدر یکصد ملیون بانقنوت برای تداول بیرون بیاورد .

بکرش ایضا

مجلس مبعوثان لایحهٔ نظامنامهٔ را که متعلق بساختن پول کاغذی بود قبول کرد .

وین ایضا

نجبای جهستان آنهایی را که از اهل چه بهواخواهی روس خود نمایی میکردند تقبیح نموده اند .

آتن ۲۳ جمادی الاولی

در خصوص تشکیل یك هیئت وکلای باقدرتی باتحاد فرق مختلفه خودنمایها کرده شد. رؤسای مختلفهٔ هیئت مبعوثان نیز این تکلیف را قبول کردند قرار رئیس وکلا را انتخاب خواهد کرد .

لندن ایضا

در پارلمنت امروزی مذاکرات عمده و مهمی بمیان نیامد .

وین ایضا

تا یکی از اردوهای طرفین مظفریتهای چندی را حاصل نکنند هرچه درخصوص صلح ومسالمت اهتمام بشود امید ثمری منصور نمی شود .

پاریس ایضا

مذاکرات هیئت مبعوثان یك طور خوبی است . مسیو هوسمان بریاست دائرهٔ بلدیهٔ شهر سین منصوب کردید .

روما ایضا

در خصوص خانوادهٔ حکمداری پارهٔ خودنمایها کرده شد .

قاهره ایضا

درمیان خدیویت مصر و قرال حبشستان مصالحه منعقد گردید .

آتن ایضا

بجهة خود نمایهای بزرك که اهالی اجرا کردند هیئت مبعوثان تشکیل درباری مرکب از رؤسای فرق مختلفه را قبول و تصدیق کرد . رؤسای مومی الیهم امروز در خصوص مذاکرهٔ این فقره عقد انجمن خواهند کرد و فردا قرار داد خودشانرا بمجلس اطلاع خواهند داد

سرکارنواب والا اسکندر خان سردار دیروز ازحضور همایون اعلا حضرت اقدس شهریاری شرفیاب شده مشمول التفات سنیهٔ شاهانه شده اند.

(بصیرت)

هنکام بستن صفحات علاوهٔ جریدهٔ عسکریه خبر داداز مظفریت عساکر شاهانه که در سمت قره طاغ شده است و چون جای کنجانیدن تفصیل مطلب نیست اینقدر نوشته میشود که صبح ۲۲ ایتاه سلیمان پاشا از اردوگاه حرکت کرده (جفته قله) هارا بلا حرب گرفت و در ساعت شش نبای جنك شده واستحکامات دشمن را حربا وقهرا خراب کرده اند و بقیة السیف فرار نموده قلعه قرستاج دردست عساکر شاهانه مانده دشمن بقدر ششهزار بوده است ومقدار مقتول ومجروح معلوم نشده در ثانی نتیجه این جنك وفتوحات متعاقبه رابخواست خدای خواهیم نوشت بعض جنکهای کوچك هم شده وباز مظفریت باعساکر شاهانه بوده است که تفصیل آنهارا کنجایش نیست .

در بالای دروازه صخوم قلعه که پیشتر ضبط و تسخیرآنرا از طرف عساکر نصرت ماثر شاهانه نوشته بودیم این ابیات ترکی محکوك بوده است .

شهنشاه جهان شوکتلو سلطان احمد ثالث
که باب دولتی اسکندر و دارایه ماوادر
اوخاقان بلند اقبال کیم ذات همایونی
کمال عزوجاه و معدلتله عالم آرا در
اوخاقان کزینك صهر خاصی صدر عالیسی
وزیر پر هنم داماد ابراهیم پاشا در
جهانك ایلیوب هر کوشه سین تأمین اعدادن
بوسمنك دخی اولدی چونکه امری حفظنه صادر
یاپلدی همتیله بو معظم قلعهٔ محکم
که هیبتله صانور سنکم سرقاف اوزره عنقادر
قیله حق شهریار عالمك اقبالنی افزون
که ذات اقدسی سرمایهٔ آرام دنیادر
وزیر اعظمك دخی قیله حق عزتن دائم
که باعث بو یله امن وراحته اول صدر دانادر

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۳ جمادی الاول ۲٤ مایس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	٥
لندن	۸	
پاریس	۸	٥

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۳	۰۰
سوسیته ژنرال	تیس	

لیرای انکلیس

شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۳٥
بانك عثمانی	۲	۲۰
زاموای بلیرای عثمانی	۱	۲۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۰
لیرای فرانسه	۰۸۷	۲۹
امپریال	۸۹	۰۰
کرمیجه	٥۱	۲٥
روبل (منات) نقره	۱٦	۲٥
منات کاغذ	۰۱٤	۱٥

﴿ ازتاریخ ایران بعقیده مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

واز آنجا بجانب لاسدومون راند به فالو که رسید همه آنصفحه واغلب ایالات دریا بالارا تاخت کرد چونکه در آنسواحل بندر نبود واز یونانیان هم ازکمی اذوقه و اهمه داشت ناکاه راه دیکر پیش کرفت و بیکی از بنادر جزیره سیترفت اهالی جزیره ازترس به لاکونی کریختند فارنباز حصار شهر ایشانرا تعمیر کرده در آنجا ساخلوی کذارده هر قدر وجه موجود داشت به کونون داده خود به تریژی رفت کونون چونکه باوکفت که تجدید بنای دیوارهای طویل شهر اتن وساختن برج وباروی بندر پیره برای اهالی لاسدومون ضرر بسیار دارد لهذا فارنباز تنخواهی که برای این بنائی لازم بود داده اورا اجازه داد که باتن برود ومشغول کار شود همینکه اهالی لاسدومون بمراتب مطلع شدند مامور نزد تیریباز سردار ایران فرستادند که مخل کار اهالی اتن بشوند اتنی ها نیز مامور روانه کردند انتالسیداس فرستادهٔ لاسدومون همینکه نزد تیریباز رفت کفت ماموریت دارد که بهمان شرایطی که مدتها پادشاه ایران آرزومندبود مصالحه بکند یعنی شهرهای یونانی که دراسیا بودند کلیة در قید پادشاه ایران باشد مصالحه باین شرط بسیار مطبوع خاطر اردشیر وما یه خفت وخاری یونانیان بود تیریباز چنین مصالحه را باصرفه مقرون میدید ولی چونکه جرئت نداشت بدون اذن پادشاه علانیه به اهالی لاسدومون امداد بدهد لهذا مبلغ معتدی به انتالسیداس داد وکونون را بمستمك اینکه رفتار او منافی صرفه پادشاه است حبس کرد و بعد بخدمت پادشاه رفت که مراتب را عرضه دارد وموافق فرمان رفتارکند اردشیر مصالحه را تصدیق وامضا کرد (سنه سه هزار وششصد وهفده از خلقت مطابق سیصد وهشتاد وهفت) اند کی قبل از انعقاد مصالحه استروتاس نام که بسرکشی سواحل اسیای صغیر از طرف ارتشیر ماموربود چونکه دید سابقا اهالی لاسدومون چه قدر خرابی رسانیده اند لهذا با اهالی اتن خیلی دلبستکی پیدا کرد مراتب که بسمع اهالی لاسدومون رسید تمیرون را برفع او مامور کردند این سردار بشهرافزرفته تدارك لشکر کرده درخاك متصرفی اردشیر تاخت وتاز کرداستروتاس بعد از آنکه دید لشکر دشمن حزم ندارند واغلب بی نظم حرکت میکنند غفلة بر ایشان تاخته جمعی کثیررا

مجیدیه	۱۰٤	۱۵
بشلك	۱۱۲	۲۰
متالك	۱۱۲	۲۰
پول سیاه	۱۷۹	۰۰
قائمه نو	۱۷۹	۳۰

﴿ اعلانات ﴾

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست وخوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف ود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافر خانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام‌پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بود درمغازهٔ کتاب‌فروشی درتحت‌مسافرخانهٔ‌عسکری در یك مجیدیه سفیدفروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ‌ابوالفتح تاجرطهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیودیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی

در بیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی

در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

در بنکلور جناب فضایل‌مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

در مدراس عالیجناب فضیلت‌مآب محمد بصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب، میرزا غلام حیدر مراجعت کرده‌ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن‌قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ارباشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی‌میباشد .

برای ممالك اوروب سی فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام‌اجرت پوست میباشد .

طاهر

با تمبرون مقتول ساخت دیفریداس که بجمع اوری بقیته السیف سپاه تمبرون مامور شد تیکران نام داماد استروتاس را هنکامی که بازوجه خویش بشهر سارد میرفت دستگیر کرده وجه معتدی برای استخلاص ایشان گرفت وهمان وجه را بمصارف لشکر خود رسانید همه نزاع این سردار با ایرانیان همین یك فقره اتفاق بود که ذکر شد .

بعد از انعقاد مصالحه با یونانیان در سال سه هزار وششصد وهجده ازخلقت مطابق سیصد وهشتاد وشش قبل ازمیلاد اردشیر باهمه استعدادیکه داشت متوجه نزاع با اراکوراس پادشاه جزیره سیرشد این پادشاه در ابتدا فقط درشهر سالامین پای تخت آن جزیره سلطنت داشت واین شهر را ازیك پادشاه دیکر که ایرانیان حامی او بودند غصب کرده بود کم کم بتسخیرهمه جزیره میکوشید نزاع مابین چند سال بود که دوام داشت اردشیر همینکه ازطرف یونانیان آسوده شد قصد کرد که با اهتمام کافی این جنك را بپایان رساند سیصد هزار لشکر با صد فروند کشتی تدارك کرد سرداری سپاه بر با ارونقاس داماد پادشاه وامارت کشتیها با تیریباز بود این دو سردار عازم جزیره سیپر شدند اواکوراس هم با پادشاه مصر اتحاد کرد واز مملکت کاری وچند مملکت دیکر که‌آشکارا یاپنهان دشمن ایرانیان بودند باو مدد نمودند نود کشتی با بیست هزار قشون تدارك کرد در جزو کشتیهای اوقایقهای سبك متعدد بود با این قایقها متعرض کشتیهای اذوقه ایرانیان شده بعضی را غرق کرد و برخی را گرفت ومابقی را نگذارد بکشتیهای تیریباز ملحق شوند خیلی از سپاه ایران را کشتیهای جنکی درجزیره سیپر پیاده کرده بودند چونکه کشتیهای بارکشی از واهمه قایقهای اواکوراس جرئت نکردند در بحر ظهور کنند لابد اذوقه درمیان لشکری که در سیپر بودند کم یاب واسباب شورش شد رؤسای لشکر با کمال اهتمام آتش فتنه را خاموش کرده همه کشتیهارا بسواحل مملکت سیلیسی برده تحصیل اذوقه کردند اما اواکوراس چونکه دید استعداد بحری بقدر کفایت ندارد شست فروند کشتی دیکر تدارك نموده‌و پنجاه‌فروند هم از پادشاه مصر گرفته محاذی سیتیوم با دویست فروند کشتی که سرجمع داشت با کشتیهای ایرانی دوچار شد .

(باقی دارد)

اختر

اداره خانه ومطبعهٔ اختر در پایین بابعالی است درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (۶۲)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ۶۰ پاره است

فی ۲۷ شهر جمادی الأولی سنه ۱۲۹۴

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کرد

یك نسخه شصت پاره است

۲۸ مایس ۱۲۹۳ و ۹ ژوئن ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وانچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

دیروز که جمعه بود رسم عالی سلاملق درجامع شریف مجیدیه اجرا فرموده شد .

در خصوص داو طلبان که از اهل اسلامبول باقتضای حمیت و غیرت وطنیهٔ خودشان بسلك عساکر معاونه داخل میشوند پیشتر بحمیت مخصوصه برای آنها فوج ودسته قرارداده شده وصاحب منصبان ایشان هم از خودشان قرارداده میشد واین یکی بجهة تعلیم و تعلم فنون جنك واز جهة ملبوس وماکول بعض اشکالات را باعث میشد ودا وطلبانی که در جنك صربستان داخل افواج نظامیه شده بودند حالا هم در آن فوجها مانند قشون نظامی معاش و تعیین و سیورسات وملبوسات کرفته بایفای خدمت مشغولند و بکمال امتنان ورفاه بسر میبرند . لهذا در خصوص داو طلبان حالایی هم رسما اعلان شده است که آنهایی که تاحال از عساکر معاونه بطور داوطلبی فراهم آمده اند بجاهای لازم فرستاده شوند و بعد ازاین آنهایی که از داو طلبان میخواهند نام خودشانرا بنویسانند تا آخر مسئلهٔ جنك داخل افواج نظامیه شده وباین شرط اسامی خودشانرا به ثبت برسانند که بعد از این قرار داد سابق بهم خورد و کومیسیونی که بجهة این کار بود لغو وابطال کردیده است هرکس بخواهد بطور داو طلبی داخل عساکر نظامیه بشود بمرکز کوماندانی که در باب والای سرعسکری است مراجعت نمایند .

علی نظمی افندی نام از شاکردان صنف اول توپچیٔ مکتب حربیه در خارج از اندازهٔ تکلیف خود بعض اوراق منتشر کرده است که حاوی پارهٔ اراجیف متعرضانه در امور واجراءات دولت بوده است مومی الیه بدین واسطه کرفتار و در تحت توقیف آورده شده وخودش اقرار بمطلب نموده است لهذا موافق محضردار شورای عسکری مقرر کردیده است که بعد ازاین چون ماندن افندی مذکور در مکتب حربیه غیرجائز میباشد نام اوازدفتر امتحان ودفتر مکتب پاك شده ومادامیکه شاکردان هم صنف او صاحب منصب نشده اند صاحب منصب نشود وخودش هم در یکی از افواج عساکر شاهانه بسمت نفری ثبت شود واین فقره را هم رسما اعلان نموده اند .

تلکرافنامهای مؤرخ بیست ویکم و بیست ودوم که از کوماندانهای هرزکوین وینکی بازار متوالیا رسیده است عساکر شاهانه درآن حدود یورشهای خوب کرده جنکهای متعدد نموده ودر همه آنها مظفر ومنصور شده اند وموقعهای چند مهم ومعتنا ازقلاع و تلال را که ازجهة حرکات عسکریه وجمع کردن دست و پای قره طاغیان خیلی مفید تواند بود ضبط و تسخیر کرده اند .

ودر تلکرافنامهٔ کوماندان فرقهٔ عسکریهٔ اشقودره مورخ ۲۳ جمادی الاولی درجنکی که هفت وهشت ساعت طول کشیده است وموقع عمدهٔ دیکر که تپهٔ (قوقوشو وینه) کفته می شود ضبط شده وچون قره طاغیها که در بوغاز (مارتنك) متحصن بوده اند تلفات بسیار داده وعقب نشسته اند ودراین جنك عساکر شاهانه ابراز دلیری و بسالت تمام بجا آورده اند و میرآلای (ولی رضا بیك) را بجهة اینکه غیرت و شجاعت خود را ظاهر کرده است منصب میرلوایی وعده و بشارت داده شده است .

طیار بیك وکیل کوماندان که در روسچق هست بتلکراف می نویسد درسمت طونه در ۲۳ ماه جمادی الاولی در سمت (فلاموت) دوفروند کشتیٔ چوبی دشمن غرق کرده شد وچند تیر کلوله هم باستحکام انداخته شده است مراتب را (جواهر قپودان) سواری زرهدار (بکوردلن) که در نیکبولی است بتلکراف خبرداد .

حرمتلو کریکور افندی مترهپولید روسچق برای اعانهٔ عسکریه یکجفت اسب کالسکه اهدا کرده وابراهیم آقا که از اهالی قریهٔ (سیدی) من محال (طرنوی) است نیز یك راس اسب داده است اسبهای مذکور از جانب متصرف طرنوی با تحریرات بفرقهٔ روسچق تسلیم شده وجواب تحسین با آنها نوشته شده وعلاوه براین ابراهیم آقای مذکور بقدر پانصد نفر دلاور جنکی جمع آوری کرده بوده است که به (زشتوی) اعزام کرده شود واین فقره هم جوابا بمتصرف مومی الیه اطلاع داده شده است .

روزنامهٔ (حقیقت) نوشته است . خبر کرفته شد که پنج نفر را ازروسها که درحوالی صخوم قلعه اسیر شده اند بدرسعادت آورده اند ویکی از آنها منشیٔ اول کوماندان روس در صخوم قلعه بوده است .

پیشتر نوشته بودیم که از مذاکرات وقراردادهای مجلس مبعوثان ملت آنچه قرار داده شود درضمن نسخه‌های اختر خواهیم نگاشت . اینروزها نظامنامهٔ داخلی هیئت مبعوثان که در مجالس متعدده مذاکره شده درضمن فصول ومواد چند قرار آنرا داده اند وصورت ختام یافته است چون این نظامنامه بمنزلهٔ اساس همهٔ نظامات است ودانستن آن مستلزم فوائد بسیار وآگاهی از آن لازم میباشد لهذا قرار دادیم که از این نسخه آغاز کرده ترجمهٔ نظامنامهٔ مذکور را درج نمایم وچون این نظامنامه خیلی مفصل است این است که در چند نسخه نگارش آنرا مناسب دانستیم .

﴿ نظامنامهٔ داخلی هیئت مبعوثان ﴾

(فصل اول)

(در بیان تعیین رئیس موقت وکاتبها)
(ومعاینه وتدقیق اوراق انتخابیه است)

مادهٔ اولی درمجلس اول که هرساله اجتماع می شود تا وقت مأموریت رئیس ووکلای رئیس که بموجب ارادهٔ شاهانه خواهدشد سالخوردترین مبعوثهای حاضر موقتا ریاست می کنند ودو نفر از کوچکترین آنها سنا مأموریت نویسنده‌گی را ایفا می نماید . در وقتیکه رئیس موقت حاضر نباشد سالخورد ترین اعضای موجوده ودرغیاب یکی از نویسنده‌گان موقت کوچکترین مبعوثان که هستند بجای رئیس ونویسنده قائم می شوند .

مادهٔ دوم پس از آنکه رئیس موقت وکاتبها معین شدند اعضای هیئت مبعوثان بموجب قرعه به پنج شعبه منقسم می شوند ونام آنها اول ودوم وسوم وچهارم وپنجم خوانده می شود .

مادهٔ سوم پس از آنکه رئیس وکاتبها موقتا معین شدند همه اعضای هیئت مبعوثان اگر تازه انتخاب شده باشند شعبه‌های مجلس تشکیل شده و بروی اوراق انتخابیهٔ ایشان بترتیب شماره گذاشته می شود وازجانب رئیس برای تدقیق بقرعه بشعبه‌ها قسمت می کنند ولی اوراق انتخابیهٔ یك مبعوث درشعبهٔ که انتساب بآن دارد تدقیق ورسیده‌گی شده باز بقرعه بشعبه‌های دیگر توزیع می شود . هرگاه بعضی ازمبعوثان تازه انتخاب شده باشد نخست موافق قاعدهٔ اکثریت که درمادهٔ نهم بیان شده است نامزدهای وکالت وریاست وکالت وکاتبها انتخاب شده و پس از آن نوشتجات انتخابیه باز بقرعه بشعبه‌ها تقسیم می شود . هرکدام از شعبه‌ها انتخاب نامها ونوشتجات متفرعه برآنها رابرای تدقیق ومعاینه بموجب قرعه بانجمنهایی که هرکدام از پنج نفر مرکب باشد قسمت میکنند وازاعضای پنجگانهٔ انجمن یکی مأمور می گردد که محضر نتیجهٔ تدقیقات را بنگارد . همچنین نطق همایون اعلاحضرت پادشاهی که همه ساله درهنگام افتتاح مجلس خوانده می شود ازجانب هیئت مبعوثان سپاسنامهٔ که درمقابل آن باید بعرض برسد اهتمام بعمل آورده خواهد شد که محضر سپاسنامهٔ مذکور در عرض مدت پنج روز اتمام وتقدیم شود .

مادهٔ چهارم محضرها یعنی مضبطه‌های تدقیق انتخاب که تنظیم می شود برئیس تقدیم شده در مجمع هیئت عمومیهٔ مبعوثان خوانده می شود وبعد از خوانده شدن محضرها هرگاه موافق شرائط و اصول مقررهٔ قانون انتخاب مبحوث عنه بوده باشد و با کثریت اراء قرار داده شود ازجانب رئیس بهیئت مبعوثان بیان خواهد شد که آن مبعوث که امر انتخابش تدقیق کرده شده است باعضایی مجلس مبعوثان پذیرفته شد . مبعوثی که انتخاب اوبحکم محضر تدقیق انتخاب تعلیل شده باشد در خصوص قبول وعدم قبول او با عضایی آنروزی که محضر خوانده‌شده است مذاکره نشده یك روز دیگر تعلیق کرده می شود .

مادهٔ پنجم مبعوثهایی که هنوز حکم نشده است که انتخاب اوموافق اصول وشرائط مقرره است یانه حق و صلاحیت این را دارند که در اثنای مذاکرات بیان معتقد خودرا کرده ورای بدهد . ولی وقتیکه محضر تدقیق مبعوثی در حضور هیئت خوانده شد، وبموقع مذاکره نهاده می شود لازم است آن مبعوث موقتا از اعضایی ساقط بشود. ونیز مقرراست وقتیکه درخصوص قبول وعدم قبول اعضایی یك مبعوث بآراء مراجعت می شود چه در شعبه‌ها و چه درحضور هیئت خودش نمی تواند در آن باب بیان رای نماید .

مادهٔ ششم هرگاه عدم قبول مبعوثی را باعضایی در هیئت عمومیه قرار داده شود سببهایی که موجب فسخ مبعوثی او است باید تصریح ولزوم تجدید انتخاب او در ضمن محضری بیان و از جانب رئیس بمقام صدارت تقدیم می شود .

مادهٔ هفتم پس از آنکه دو ثلث عدد مقرر مبعوثان با عضایی قبول شدند با نتخاب نامزدهای رئیس و وکالت رئیس شروع شده وتا صدور ارادهٔ سنیهٔ شاهانه در آنباب واجرای مأمورینشان با کمال تدقیقات اعضای سائره پرداخته می شود .

﴿ فصل دوم ﴾

(در بیان انتخاب ونصب رئیس ووکیلهای)
(رئیس ونویسنده است .)

مادهٔ هشتم هیئت مبعوثان را یك رئیس هست و دووکیل رئیس وچهار نویسنده که اقلا دو نفر از آنها نوبت درمجلس باشند و سه نفر مأمور دائره که رسیده‌گی با نتظام وانضباط مجلس ومحاسبات داخلیه بعهدهٔ آنها است .

مادهٔ نهم برای مأموریت ریاست ووکیل ریاست یکم ودوم هرکدامی را سه نفر نامزد انتخاب می شود و این انتخاب برای هرکدام از ماموریتهای سه گانه جدا جدا باید بشود چنانکه هرکدام از اعضارایی را که بیان خواهد کرد درضمن کاغذ رای هرکدام ازآن سه نفر را برای هریك از سه ماموریت معین می نماید وبطور قاعدهٔ رای خفی رفتارمی شود هرگاه دریکی از این انتخابها اکثریت مطلقه حاصل نشود بار دوم هرکدام بیشتر اکثریت اضافیه داشته باشد درحق آن برأی خفی مراجعت می شود که این آخرین بار انتخاب خواهد بود بارسوم کسانی که بیشتر اکثریت را مالك شده باشند خواه مطلق وخواه اضافی برای نامزد شدن منتخب می شوند . در هرکدام از سه بار بطور مطلق هرگاه عدد آراء درخصوص تعیین دو نفر مساوی بوده باشد یکی از آنها بقرعه انتخاب می شود . واز اعضای موجودهٔ چند نفری باقرعه معین می شوند که صندوق رای خفی را آشکار باز کرده و نامهایی را که در کاغذهای رایها نوشته شده باشد ثبت وضبط می کنند ونتیجهٔ آنرا بیان می نمایند وپس ازختام کار ماحصل مطلب ازجانب رئیس موقت بهیئت بیان می شود .

مادهٔ دهم نامزدهایی که برای ریاست

وو کالت ریاست از طرف هیئت انتخاب می شود نامهای ایشان درضمن محضری نوشته شده ازجانب رئیس موقت بمقام صدارت تقدیم می شود . وپس از آنکه درحق مأموریت رئیس ووکیلهای رئیس ارادهٔ سنیهٔ پادشاهی شرف صدور یافت و از مقام صدارت بهیئت مبعوثان تبلیغ شدبایفای ماموریت شروع می نمایند .

مادهٔ یازدهم انتخاب کاتبها پس ازانتخاب نامزدهای رئیس و وکالت رئیس موافق قاعده باتفاق واصول مقرره در مادهٔ نهم بعمل آورده می شود و اینها هم باتفاق رئیس و وکیلهای رئیس بایفای مأموریت می پردازند .

مادهٔ دوازدهم مدت مأموریت رئیس ووکیلهای رئیس وکاتبها تا مبدء اجتماع معمولی سال آینده خواهد بود .

﴿ فصل سوم ﴾

(دربیان کیفیت تشکل وترتیب شعبه‌ها)

(وانجمنها وتکالیف مأموریت آنها است)

مادهٔ سیزدهم چون شعبه‌ها تشکیل می‌شوند هرکدامی ازمیان خودشان بقاعدهٔ که درمادهٔ نهم مقرر است یك رئیس ویك کاتب انتخاب می کنند مدت مأموریت شعبه‌ها دوماه است ودرسرهر دوماهی یکبار تجدید می شود

مادهٔ چهاردهم مادامیکه اقلا دو ثلث اعضای مقررهٔ شعبه حاضر نباشد نمی توانند مراجعت برای نمایند . مذاکرات شعبه‌ها بترتیب فقراتی جاری می شود که ازجانب هیئت عمومیه معین شده باشد مذاکرات هراجتماعی ضبط وثبت شده وعدد اعضا بیان کرده می شود .

مادهٔ پانزدهم لایحه واوراقی که بشعبه‌ها حواله می شود اقلا یکروز بعد از توزیع شروع بمذاکرهٔ آنها می شود ولی کارهایی که هیئت استعجال آنرا بیان کرده درهیئت عمومیه مستعجل بودن آنها قرار داده شده باشد از این قاعده مستثنا میباشد .

مادهٔ شانزدهم برای تدقیق لایحه واوراقی که بهیئت مبعوثان حواله می شود انجمنی تشکیل می شود که اعضای آن ازشعبه‌ها منتخب میباشند برای انجمنها از هر شعبه یك عضو اختیار شده وعلی السویه پنج نفر اعضا خواهد بود و بدرجهٔ اهمیت کار بقرار داد هیئت عمومیه ده یا پانزده اعضا نیز تواند بود .

مادهٔ هفدهم هر کدام ازشعبه‌ها انجمنی راکه برای تدقیق لایحه یا ورقهٔ تشکیل خواهد شد پیش ازآنکه درمیان خود اعضا تعیین نماید بمذاکرهٔ ابتدائیهٔ آن لایحه یا ورقه شروع کرده درختام مذاکره بانتخاب اعضایی که باید معین نمایند بقاعدهٔ که در مادهٔ نهم گفته شد پرداخته می شود .

مادهٔ هجدهم درخصوص انتخاب اعضای انجمنی که مأمور بتدقیق لایحه ونوشتجات محوله بشعبه‌ها هستند ازجانب یکی از اعضا تکلیف می شود که ازطرف هیئت عمومیه منتخب بشوند . در اینحال اجرای انتخاب بقاعدهٔ که درمادهٔ نهم معین شده است بسته بقرارداد هیئت عمومیه است .

مادهٔ نوزدهم یك لایحه یانوشتهٔ که بهیئت مبعوثان داده می‌شود بازبانجمنی که مامور بتدقیق لایحهٔ که بآن کارتعلق وربط دارد حواله‌خواهد شد .

مادهٔ بیستم درهر دوماهی که شعبه ها تجدید می شود دوانجمن که هر کدام را ده نفر اعضا باشد تشکیل می‌شود یکی بتدقیق لایحه هایی که یکی از مبعوثان یاچند نفر از ایشان میدهند بوده ودیگری هم برسیده کی عرضحالهایی که بهیئت داده می‌شود مامور خواهد بود .

مادهٔ بیست ویکم هر سال برای تدقیق قانون موازنه و بر آورد مالیه انجمنی جداگانه تشکیل می‌شود که اعضای آن از شعبه ها منتخب باشد ولوایح قانون محاسبهٔ قطعیه وقانونی که منتج زیاد وکم کردن واردات ومصارف دولت باشد همهٔ آنها بانجمن موازنه حواله می‌شود .

مادهٔ بیست ودوم پس از آنکه اعضای انجمنی منتخب شد . جمع شده واز میان خودشان یك نفر رئیس ویك نو یسندهٔ ثبت ویکنفر هم محرر محضر که نتیجهٔ تدقیقات را بنویسد معین می شود وانتخاب همهٔ اینها ازروی قاعدهٔ که در مادهٔ نهم نوشته شد بعمل آورده می شود .

در هر بار که انجمنی منعقد می‌شود . در ضبطنامهٔ آن انجمن شماره ونامهای اعضایکه حاضرند تصریح می‌شود . هرکدام از اعضا در وقت آمدن لابداست نام خودرا در دفتر مخصوص نام نویسی ثبت می‌نماید .

مادهٔ بیست وسوم محضری که در هر انجمن تمام شده است در مجلس هیئت عمومیه بمقام ریاست داده می شود. واگر ازجانب هیئت عمومیه خواسته بشود علنا خوانده می‌شود . محضرهای انجمنها در هر حال چاپ شده نسخهای مطبوعهٔ آنهارا بهمهٔ مبعوثان قسمت می کنند . واین کار تقسیم نسخهای محضرها اقلا باید یکروز پیش از آغاز بمذاکرهٔ آن بوده باشد مگر آنکه مطلبی باشد که ازجانب هیئت اقدام بآنرا مستعجل بدانند .

مادهٔ بیست و چهارم هرگاه یکی از مبعوثان دو انجمن راعضو بوده باشد نمی تواند بانجمن سومی عضویت کند . اگر چنانچه محضر یکی از آن دو انجمن تمام گردیده و داده شده باشد آنگاه می تواند از اعضای انجمن سومی بوده باشد .

مادهٔ بیست وپنجم اوراق و نوشتجاتی را که متعلق بموادی باشد که در شعبه‌ها وانجمنها مذاکره خواهد شد رئیس بجاهایی که لازم است توزیع وارسال میکندوپس ازآنکه در خصوص لوایحی که اوراق مذکوره راجع بآنها است از جانب هیئت عمومیه بطور قطعی قرار داده شد باطله های آنها بخزانهٔ اوراقی که مخصوص هیئت مبعوثان است تسلیم وحفظ می شود .

﴿ فصل چهارم ﴾

(در بیان لوایح قانون و استدعای تنظیم)

(یا تعدیل و اصلاح قانون است)

مادهٔ بیست وششم لوایح قانون که از مقام صدارت بهیئت مبعوثان حواله می شود هرگاه هیئت بخواهد علنا خوانده می شود . رئیس لوایح قانونرا با تقریرنامهٔ که اسباب موجبهٔ آنرا جامع باشد بچاپ رسانیده نسخهای مطبوعه را باعضا تقسیم می کنند وحوالهٔ رسمیهٔ آنها را

بشعبه‌ها و یا اگر انجمن حاضر داشته باشد با آنجا اجرا می کند .

مادهٔ بیست وهفتم هرگاه یکی یا چند نفر از مبعوثان بخواهند استدعانامهٔ بحکومت سنیه داده تنظیم قانونی یا تعدیل یکی ازقوانین موجوده را تکلیف کنند لازم است تقریرنامهٔ برئیس نوشته اسباب موجبهٔ آنرا در آن تقریر بیان نمایند . این تقریر در هیئت عمومیه خوانده شده و در خصوص مطالعه‌شدن و نشدن آن با آراء مبعوثان مراجعت می شود. هرگاه ازجانب هیئت قرار داده شود که بنظر مطالعه آورده شود بطوریکه در مادهٔ بیستم گفته شد بانجمن مخصوص آن حواله میگردد . بعد ازآنکه مضبطهٔ که انجمن در باب تکلیف حواله شده بآنجا نوشته است بهیئت عمومیه آمد در آنجا خوانده شده مذاکره بعمل آمده بآراء مراجعت می شود هرگاه باکثریت آراء مقرون بقبول باشد مضبطهٔ بمقام صدارت تقدیم شده حوالهٔ آن بشورای دولت استدعا می شود .

مادهٔ بیست وهشتم درصورتیکه تکلیف متعلق به تنظیم یا تعدیل قانونی باکثریت آراء وازده شود تا دو ماه فاصله از تاریخ آن تکرار آن تکلیف جایز نمیباشد .

﴿ فصل پنجم ﴾

(در بیان استیضاح مواد از وکلای دولت است)

مادهٔ بیست ونهم هرگاه یکی از مبعوثان استیضاح مادهٔ ومطلبی ازوکلای دولت تکلیف نماید باید تقریرنامهٔ برئیس نوشته اسباب موجبهٔ آنرا بیان بکند . این تقریر در هیئت عمومیه خوانده شده بی آنکه در اساس مطلب گفت وشنود بشود در خصوص قبول وعدم قبول آن مراجعت بآراء مبعوثان می شود . هرگاه باکثریت آراء پذیرفته شد بتعیین یك روزی قرار داده شده دعوت نامه نوشته میشود که آن شخص یعنی کسی که از اواستیضاح ماده خواهد شد در آن روز بنفسه یایکی از رؤسا که درمعیت او باشد بهیئت مبعوثان بیایند ودر آن دعوت‌نامه مادهٔ که استیضاح خواهد شد بصراحت نوشته می شود .

مادهٔ سی ام درحالتیکه شخصی که از وکلای دولت دعوت شده است بشخصه یا یکی از رؤسای جزؤ او در روز معین حاضر باشند درهیئت عمومیه استیضاح ماده بعمل آمده بعد از گرفته شدن جواب هیچ کدام ازاعضای موجوده مقابله نتواند کرد مگر آنکه صاحب تکلیف از مبعوثان اولا ودیگران بعدازاو سخن توانند گفت .

مادهٔ سی ویکم پس از آنکه شخصی که از وکلا دعوت شده ویا ماموری که بوکالت از جانب او آمده است ایضاحات مطلوبه را بیان کرد ومبعوثی که صاحب تکلیف است بمقابله پرداخت درخصوص کافی بودن ونبودن ایضاحات مذاکره شده باآراء هیئت مراجعت می‌شود هرگاه درخصوص قراری که از جانب هیئت داده می شود تکلیف بشود که اسباب موجبهٔ آن قرار داد بیان بشود لازم است نوشتهٔ در اینباب یعنی اسباب موجبه ترتیب شده برئیس داده شود . وهرگاه برخلاف این تکلیفی در باب صرف نظرکردن از بیان اسباب موجبه کرده شود در هر حال نخست درخصوص تکلیف باکثریت آراء مراجعت می شود .

﴿ فصل ششم ﴾

(در بیان شکایت در ضد یکی ازوکلای دولت است)

مادهٔ سی ودوم هرگاه یکی ازمبعوثان یا چند نفری ازایشان ازجههٔ احوال واموری که در دائرهٔ تکلیف هیئت مبعوثان است درحق یکی از وکلای دولت بخواهد شکایتی بکند که مستلزم مسئولیت مشتکامنه باشد لازم است دراینباب تقریرنامه برئیس بدهد .

این تقریرنامه درهیئت عمومیه خوانده شده پس ازآن باکثریت آراء قرار داده می شود که بکدام شعبه حواله نمایند ونهایت تا سه روز از تاریخ دادن تقریرنامه گذشته از جانب رئیس بآن شعبه فرستاده می شود . در شعبه تحقیقات لازمه بعمل آورده شده از شخص مشتکامنه استیضاح می شود و پس از آن اگر در باب لایق تدقیق ومذاکره بودن آن باکثریت اراء قراری داده شود قرارنامه ترتیب داده شده درهیئت عمومیه خوانده می شود واز روی آن هرگاه دعوت کردن شخص مشتکامنه لازم شود دعوت می کنند و پس از شنیدن ایضاحاتی که بهیئت بشخصه یا بواسطه خواهد داد باکثریت اراء مراجعت می شود . اگر قرارنامه که خوانده می شود باکثریت آراء مطلقهٔ دوثلث اعضای موجوده قبول بشود مضبطهٔ مشعر بطلب محاکمه تنظیم واز جانب رئیس بمقام صدارت تقدیم می شود .

﴿ فصل هفتم ﴾

(دربیان اصول مذاکرات لوائح قانون)

(درهیئت عمومیهٔ مبعوثان است)

مادهٔ سی وسوم درموادی که غیر از مواد مستعجله است درخصوص قبول و یارد هر لایحهٔ قانونی که اقلا دو بار بفاصلهٔ پنج روز جدا جدا تماما خوانده نشود باکثریت آراء مراجعت نتواند شد .

مادهٔ سی وچهارم هرگاه در خصوص یك لایحهٔ قانون که بانجمن حواله شده است یکی از مبعوثان یا چند نفر ازایشان بخواهند تعدیلات تکلیف کنند آن تعدیلات را باید تحریرا بانضمام تصریح مطلبی که تعدیل خواسته می شود برئیس تبلیغ کنند . ازجانب رئیس نیز بآن انجمن حواله می شود دراثنای مذاکرهٔ لایحه درهیئت عمومیه وقتیکه جای آن برسد صاحب آن اسباب موجبه اش را تفصیل میدهد . هرگاه ازجانب اعضای موجوده مروج ومویدی برای آن پیدا بشود بموقع مذاکره گذاشته می شود والا ازمذاکرهٔ آن صرف نظر می شود .

مادهٔ سی وپنجم هرگاه برای تعدیلی که در حق مادهٔ که تکلیف شده است ودر هیئت عمومیه بمذاکره ان پرداخته اند در آن مجلس وقت نباشد که باکثریت آراء قبول یارد بشود صورت تعدیلی که خواسته شده است بطبع رسانیده‌شده نسخه‌های چاپ شدهٔ آن پیش از انعقاد مجلس دوم باعضا تقسیم می شود .

مادهٔ سی وششم بعد از ختام‌مذاکرهٔ اولی یك لایحهٔ‌قانون تعدیلاتی که تکلیف می شود باید بانجمنی که مامور بتدقیق آن است داده شود ونسخه‌های مطبوع آن پیش از شروع بمذاکرهٔ دوم باعضا توزیع شود .

مادهٔ سی وهفتم هرگاه دراثنای مذاکره اولی

ودوم محرر مضبطه انجمنی که تعدیلات با آنجا متعلق است طلب نمایند که تعدیلات تکلیف شده بانجمن مذکور حواله شود لزوما باید حواله کرده شود .

مادهٔ سی وهشتم در اثنای مذاکرهٔ دوم اسباب موجبهٔ تعدیلاتی که تکلیف می‌شود از جانب صاحبان آنها اجمالا بیان شده وتنها اعضای انجمن بآن جواب توانند داد وازروی آن در خصوص اینکه آیا بنظر مطالعه آورده شود یانه از جانب هیئت قرار داده می شود . اگر قرار بر این باشد که باید مطالعه کرده شود بتدقیق انجمن حواله می‌شود درهر حال تکلیفی که در خصوص مراجعت بآراء در بارهٔ رد و یاقبول آنها بهیئت بشود آن روز مجری نمیگردد .

مادهٔ سی‌ونهم آنهایی که تکلیف تعدیلات می نمایند هر گاه بخواهند استحقاق دارند که بانجمن رفته ومطلب خود شان را اظهار کنند .

مادهٔ چهلم بعد از حواله شدن یك لایحه بانجمنی که راجع با آنجا است نیز درحق مواد مندرجهٔ آن تکلیف تعدیلات جائز بوده و در آن صورت موافق قواعد مشروحه آنچه مقتضی است بعمل آورده می شود .

ماده چهل ویکم پس از آنکه محضر منتظمهٔ انجمن برئیس مبعوثان داده شده نسخهای مطبوعهٔ آن باعضا تقسیم گردید روز مذاکره از طرف هیئت معین می شود . مذاکرهٔ نخستین در وقت ختام مذاکرهٔ عمومیه که در بارهٔ هیئت مجموعهٔ لایحهٔ قانون می شود از جانب رئیس از هیئت سئوال می‌شود که آیا لایحه ماده بماده خوانده بشود یانه اگر قرار داده شود که بمذاکرهٔ مادهها نباید گذشت ازجانب رئیس بیان می شود که لایحهٔ از جانب هیئت قبول نشد . والا بعد از آنکه هرکدام از مواد مندرجهٔ لایحه یاتعدیلاتی که متفرع بر آن است مذاکره شد در خصوص گذشتن و نگذشتن بمذاکرهٔ دوم قراری داده می شود .

ماده چهل ودوم در اثنای مذاکرهٔ دوم در باب قبول وعدم قبول هر ماده وتعدیلات متفرعه بر آن با کثریت آراء مراجعت می‌شود . پیش از آنکه درحق قبول ورد قطعی لایحه با کثریت آراء مراجعت بشود هرکدام ازمبعوثان حق دارند که برخوبی یابرضد آن ملاحظات عمومیه را بیان نماید .

ماده چهل وسوم قانونهایی که راجع بمنافع محلیه است از قاعدهٔ دوباره مذاکره شدن مستثنا بوده مراجعت با کثریت آراء دربارهٔ قبول قطعی آنها یکبار کافی است قبول و یارد لایحه‌ها وتعدیلاتی که برای آنها تکلیف شده است بطور اکثریت آراء موافق اصولی که در فصل نهم دربارهٔ مواد مستعجله بیان کرده شد مجری می شود تعدیلات وعلاواتی که در اثنای مذاکره تکلیف می شود بقواعدی که درمادهٔ سی وهشتم نوشته شد تابع میباشد . (باقی دارد)

وکالت نظارت جلیلهٔ نافعه بعطوفت مآب اوهانس افندی ناظر تجارت محول شده است .

نیابت شرعیهٔ سنجاق شهر زور که در داخل ولایت بغداد است بعهدهٔ فضیلت مآب عبدالباقی افندی آلوسی‌زاده نائب سابق نجد که از موالیان مخرج است باشارت علیه محول گردیده است .

روزنامهٔ (وقت) از فاردو بوسفور فقرات ذیل رانقل میکند . ازلندن تلگرافنامهٔ رسیده که (اورد دربی) وزیر خارجیه انگلستان بیکی ازمامورین گفته است که چون روس در خیال گذشتن از نهر طونه نیست بگوماندان قفقاز سخت میگیرد که درسمت آناطولی غالبیتی ظاهر نماید ایمپراتور اعتقاد براین دارد که بابعالی برای صلح دری باز خواهد کرد دراین حال ایمپراتور نیز حاضر خواهد بود شروط معتدله را قبول نماید . دولت المان هم توسط خواهد کرد .

(بارون هیرش) متعهد راه آهن روم ایلی پر بروز بدرسعادت آمده است از قرار اطلاعی که حاصل کردیم مومی الیه بنظارت مالیه تکلیف خواهد کرد که پانصد هزار لیرا قرض بدهد وفائض آنرا رسم مسکرات قرار داده شود .

عطوفت مآب زهدی افندی که برای عقد استقراضی بفرنکستان رفته بود بموجب تلگرافنامه بیان کرده است که پس از ورود مسیو (قوستر) دیرکتور بانك عثمانی بقدر دو ملیون وچهار صد هزار لیرا قرار استقراضی توباند داد .

نیز (وقت) می نویسد بجههٔ اینکه ممالکتین ادعای استقلالیت کرده است از جانب بابعالی مقرر بود پروتست نامه نوشته شده بدولتهایی که عهد نامهٔ پاریس‌را امضا کرده اند تبلیغ بشود بعض روز نامها می نویسند از جانب بابعالی پرتست نامهٔ مذکور نوشته شده پس پر یروز بسفرای دولتهای مشار الیهم که در درسعادت هستند فرستاده شده است .

(تلگرافنامها)

لندن ۲۳ جمادی‌الأولی

نوشتجات متعلق بقنال سویش بپارلمنت داده شد . در ضمن یك تقریرنامه (لورد دربی) وزیر امور خارجیهٔ انکلستان که از جملهٔ نوشتجات مذکوره بود تفصیل ملاقات وزیر مشارالیه بامسیو (لسپس) رئیس کومپانیهٔ قنال بیان شده است . مسیو لسپس تکلیف کرده است که قنال بیك وضع بی طرفی گذاشته شود انکلیس این تکلیف را همراهی نکرده وعلاوه بر این بملاحظهٔ اینکه کیفیت منع کردن روس آزادیهٔ سیر وحرکت کشتیها را در قنال باعث تهدید هندوستان محسوب می شود دولت انکلیس بدولت روس تبلیغ کرده است که در این جنك حاضر بطور بی طرفی حرکت نتواند کرد .

دولت انکلیس ببابعالی وخدیویت جلیلهٔ مصریه تبلیغ نموده است که از حرکتی که موجب جنك در سمت قنال سویس بشود اجتناب کرده شود .

پس ازداده شدن نوشتجات مذکوره بپارلمنت مسیو (جنکنسی) که از اعضای پارلمنت است اطلاعات تامه را خواهشمند شده وتکلیف مسیو لسپس را تقبیح کرده است . وبدربارنیز اعتراض نموده وگفته است ادعای متکبرانهٔ در باری انکلستان را مظهر تقبیح جهانیان می کند .

وین ایضا

روزنامها از جواب پرنس غورچاقوف در مقابل تقریرنامهٔ لورد درپی سخن میکویند . در این تحریرات غورچاقوف اثر موافقتی درمیان پولیتیك انکلیس و روس موجود بوده است .

برلین ایضا

ایمپراتوز (کیوم) در ۱٤ ماه ژوئن فرنکی بشهر (امس) عزیمت خواهد کرد .

پاریس ایضا

کشتی فرقتین روس که (بوغانی) نام دارد از (تو یورق) حرکت کرده به لنکرکاه (برست) که در فرانسه واقع است وارد کردید .

پاریس ایضا

افکار خیالات عمومیه درضد حکومت هنوز بر قرار است .

بکرش ایضا

جنرال اغناتیف باینجا خواهد آمد . خط راه آهن که از طغیان آبها خراب شده بود تعمیر شد . مع ذلك میکویند حرکات و اقدامات روسها را در ماه ژوئن فرنکی برای کذشتن از نهر طونه آبها مانع خواهد شد .

اتن ایضا

وکلای حاضرهٔ یونان بقرار ذیل تشکیل کرده شد . مسیو (قناریس) رئیس وکلا و وزیر بحریه مسیو (قوموند روس) وزیر داخلیه و مذاهب مسیو (دلیورکی) وزیر امور خارجیه و وزیر جنك مسیو (زایمس) وزیر عدالت (مسیو تریقوپی) وزیر مالیه .

برلین ۲۱ جمادی الاولی

ایمپراتور دیروز بسمارك را بحضور خودخواسته یك ملاقات طولانی با او کرد . در خصوص مدت اقامت مشارالیه در برلین اطلاعات مختلفه منتشر می کنند . مع ذلك حرکت کردن او امشب از برلین یقین نیست . دو سه روزی در اینجا خواهد ماند روز دوشنبه بلا شبهه به (کیسنغش) خواهد رفت . پس از ورود برلین یعنی پریروز پرنس صحیح المزاج بکمال مواظبت مشغول ادارهٔ امور خارجیه است و مخصوصا با مسیو (بوشر) مشاور سفارت ملاقات کرد . در خاطرها هست که پرنس وقتیکه برای دست کشیدن ازکار رخصت کرفته بود کفت در صورتیکه مناسبات و اوضاع خارجیه مقتضی بشود باز ادارهٔ امور خارجیه را برعهدهٔ خود خواهد کرفت . با وجود این پرنس بسمارك که اینطور بسرعت به برلین آمده وهم این نیست که درخصوص مسئلهٔ شرقیه بتازه کی اغتشاشی حادث شده باشد بعلت اینکه حرکت المان در این خصوص اصلا تغییر نیافت .

(قورسپونداس هواس)

برلین ایضا

امروز مسیو بسمارك باورد (اوردوروسی) ملاقاتی کرده در خصوص مأموریتی که کونت شوالوف در باب آمیزش انکلیس و روس حائز است مذاکرات مفصله با ایلچی انکلیس بمیان آورد . از قراریکه در دوائر پولیتیك برلین کفته می شود پرنس این موافقت را که درمیان انکلیس و روس متصور است تسهیل خواهد کرد .

وین ۲٤ جمادی الاولی

در اوضاع دیپلوماتیکی و پولیتیکی هنوز تغییر وتبدیلی واقع نشده است . انکلیس واوسترپا آزادی حرکتهای خودشانرا مرعی میدارند . اکثر مجلسهای بلدیه چهستان در منفعت روس خود نمایی کردند وبدین جهت لغو وابطال شدند .

بکرش ایضا

ایمپراتور روس امروز وقت ظهر ببار بوش وارد شده بابرأیل رفت .

پاریس ایضا

(مسیو دولسپس) اظهار کرد که بیان نامهٔ انکلیس درخصوص قنال سویش بهتر از تکلیفی است که خودش بلورد دربی کرده بود .

آتن ایضا

پارهٔ تعدیلات در هیئت وکلای یونان وقوع یافته مسیو تریقوپی بوکالت امور خارجیه و وزمبراقاکی بوکالت امور حربیه معین شده اند .

پاریس ایضا

مسیو دولسپس در مجلس عمومی صاحبان حصه کومپانی قنال سویس بیان کرد که خواهش انکلیس عبارت از آزادی کامل سیر وحرکت کشتیها درقنال است . درمجلس مذکور قرار داده شد که بهر کدام از صاحبان حصه‌ها سه فرانك و پنجاه سانتیم تمتع تقسیم بشود .

لندن ایضا

درمجلس مبعوثان (مارکی‌هارتینقتون) خواهش کرد که تقریرنامهٔ که ازجانب انکلیس بحکومت روس در خصوص مسئلهٔ قنال سوس فرستاده شده است ازطرف وکلا بمجلس مبعوثان داده شود ولی (سیرنورتقوت) بیان کرده‌است که عجالة این تقریرنامه را نمی تواند بمجلس بدهد .

لندن ایضا

(کونت شوالوف) فردا را منتظرند بلندن برسد .

بکرش ایضا

موافق تدبیرهای آخری عسکر مملکتین طونه را نخواهد کذشت .

یاش ایضا

الکساندر ایمپراتوردر (یاش) درعرض لشکر خود حاضر بود در این اثنا یك سلطان (یوزباشی) از اهل لهستان خودرا کشت . شب را برای احترام ایمپراتور شلك کرده شد و بدین مناسبت قضاءا پانزده خانه محترق کردید .

پترپورغ ۲۵ جمادی‌الاولی

روزنامهای نیم رسمی می‌نویسند سفرای روس که چندی در پترپورغ بوده و اینروزها بمحل مأموریتهای خودشان عازم شدند مأمور هستند باینکه بدولتهایی که در نزد ایشان مقیم هستند رسما تبلیغ نمایند که دولت روس نتائجی را که ازاین جنك منتظر بود بنهایی حاصل نتواند کرد وحل کردن مسئلهٔ شرق را اقدام نخواهد نمود و تا

موافقت دولتها نباشد در اینباب هیچ قراری نخواهد داد .

وین ایضا

کازت (پشتراوئید) می نویسد که . درضمن جواب نامه که پرنس غورچیقوف بتحریرات آخری لورد دربی وزیر خارجیه انکلستان نوشته است بلورد مشارالیه خاطرجمعی داده است که جنك روس بادولت عثمانی طوری نیست که امر منافع انکلیس را در مشرق زمین مختل نماید .

پترپورغ ایضا

ایلچیهای روس که مقیم برلین ولندن ووین بودندوموقتابه پترپورغ آمده بودند بمحل ماموریت خودشان عزیمت کردند .

پرست (۱) ایضا

دوفروند کشتی روس (استونلانا و(پترو پاولوسلی) نامان امشب بلنکرگاه ماوراد شدند . کران دوك الکسی وامیرال بوتاقوف در آن کشتیها هستند .

لندن ایضا

دونمای جنکی المان از پایموست بسمت دریای سفید حرکت کرد .

(۱) پرست یکی ازبنادر فرانسه است که در دریای سفید دارد .

برن ایضا

درجمعیت عمومیهٔ برن قرار داده شد که بشرط قبول ومحترم داشتن روس درخسته خانهای اردوهای عثمانی بجای صلیب احمر هلال احمر گذاشته شود . این قدر باشد که اردوهای عثمانی نیز علامت صلیب احمر را محترم بدارند و این قرارداد بیابعالی هم تبلیغ شده است .

موافق تلگرافنامه مؤرخ ۲۵ جمادی الاولی که از جانب احمد مختار پاشا رسیده است مفرزهٔ دشمن که به (اولتی) آمده بوده است مفرزهٔ برخط رجعت اوحرکت داده شده وروز مذکور برگشته اند ومعلوم شده است بسمت (پنك) گذشته اند وبقدر سه فوج پیاده نظام با پنج عراده توپ کوه ومعادل هزار نفرسواره بوده اند . ودرسمت فرقهٔ الشکردهم چیزی اتفاق نیفتاده واز جهت قارص نیز تازهٔ شنیده نشده بوده است .

(بمقام والای سرعسکری) در رفاقت جناب مشیرپاشا وفرقه‌های قارص والشکرد وان هیچ کونه وقوعاتی نیست از روی تلگرافنامها که میرسد معروض گردید .

(اسماعیل حق)

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۷ جمادی‌الاول ۲۸ مایس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۳۰
لندن	۸	۱۸
پارس	۸	۲۶
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۳	۷۵
سوسیته‌ژنرال	۲۸	

لیرای انکلیس

شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۳۵
بانك عثمانی	۲	۳۳
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۳۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۶
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۵
امپریال	۸۸	۲۰
کرمیجه	۵۱	۱۰
روبل (منات) نقره	۱۵	۰۰
منات کاغذ	۰۱۱	۲۸

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

در ابتدا چونکه ایرانیان را در خواب غفلت یافته بودچند کشتی ازایشان راچه شکست وچه گرفت اما بعد کاوس وسایر روسای ایرانی فرصت خود شناسی یافته کا جنك را منتظم وکشتیهای اواکوراس را منهزم ساختند از پس این فتح ایرانیان شهر سالامین را از طرف بر وبحر محاصره کردند تیسریباز بخدمت پادشاه رفته مراتب را عرضه‌داشت پادشاه مبلغ دویست تالان باوداد که بمصرف امتداد جنك برساند اما اواکوراس حراست سالامین را به پسرش بی تا کوراس واکذار کرده خود بمصر رفت که استمداد بکند مطالب اوهمه پذیرفته نشد وزود مراجعت کرد به سالامین که رسید بقسمی کار را بر محصورین تنك دید که بصرافت مصالحه افتادتیسریباز درجواب پیغام کرد که بدین شرایط مصالحه میکند که اواکوراس همه شهرهای جزیره را انکارکند وبهمان سلطنت شهر سالامین اکتفا نمایدوهمه ساله خراج بدهد وچنانکه پرده محکوم اقای خود است اوهم محکوم پادشاه ایران باشد اواکوراس همه شرایط را قبول کرد اما تمکین نکرد که نسبت بزرکی باو بدهند وکفت که از اطاعت سر پیچ نیست ولی بطوریکه یك پادشاه محکوم پادشاه دیکر است چونکه تیسریباز بدین تخفیف راضی شد اروختاس سرکرده کل لشکر برکه به تیسریباز حسد میبرد درخفیه بپادشاه عریضه کرد که تیسریباز عمدا درمحاصره مسامحه دارد ودرصدد داشت که فی نفسه با اهالی لاسدومون اتحاد بکند ارد شیر بکفته اروتاس عتقادکرده باونوشت که که تیسریبازرا بکیرد و بخدمت اوروانه کند اروتاس امر پادشاه را مجری داشت تیسریباز بخدمت پادشاه که رسید استدعا کرد که موافق قاعده تحقیق کارا و بکنند چونکه پادشاه باقوم کادوزین جنك داشت فرمود تیسریباز را محبوس کردند تابعد بعمل اورسیدکی بشود اما اروتاس چونکه دید اواکوراس در قلعه داری ساعی است باو تکلیف صلح کرد تمکین نمود درسال سه هزار وششصد ونوزده از خلقت مطابق سیصد وهشتاد وپنج قبل از میلاد بهمان شرایطی که ذکر شد مکر نسبت بزرکی مصالحه منعقد شد کاوس بواهمه اینکه اوهم مثل تیسریباز متهم بشود ترك خدمت پادشاه کفته باجمعی از لشکریان بر وبحر از اطاعت سر برتافت سال

مجیدیه	۱۰۴	۱۵
بشلك	۱۱۲	۲۰
متالك	۱۱۲	۲۰
پول سیاه	۱۷۹	۰۰
قائمه نو	۱۷۹	۳۰

﴿ اعلانات ﴾

کتاب گلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیرازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بحظ خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف ود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی در زیرمسافر خانهٔ‌عسکریهٔ بایزیدی ودرد کانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام‌پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بود درمغازهٔ کتاب‌فروشی درتحت‌مسافرخانهٔ‌عسکری در یك مجیدیه سفیدفروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح قاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیودیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی

دربیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی

درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . درتکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

دربنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت مآب محمد صبرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کردومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین درباره‌ٔ رسانیدن‌قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ارباشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئی ودیگر اطراف هندوستان وممالك متجاوزهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

این است که شما سبقت بجوئید وتمکین بکنند هر دو پادشاه اعتقاد بانچه شنیدند کرده بخدمت اردشیرمامور فرستادند چونکه اینکار بطول انجامید اردشیر را سوء ظن حاصل‌شدکان میکرد که تیسر بیاز خیانت کرده مراجعت نخواهند نمود در ان بین تیسر بیاز ازیکطرف و پسرش از طرف دیگر بافرستادکان دشمن رسیدند شرایط مصالحه مشخص ومنعقد شده اردشیر بپای تخت خویش مراجعت کرد دراین دعوا بسیاری ازسربازهای خوب اردشیر ودر واقع همه‌اسبهای سواره تلف شد ودر مراجعت اردشیر سه نفر از اشخاص‌متدین‌را مامور کرد که بکار تیسر بیاز رسیدکی کنند که خیانت یاعدم تقصیراو مشخص بعد از تحقق دقیق بربی تقصیری اوفتوی داده پادشاه اورا مناصب عالیه داد وفرمود که اسم

ارونتاس راکه بناحق اورا متهم کرده بود از دفتر اسامی دوستان پادشاه محو کنند اهالی‌تب برای اینکه اگر ایرانیان را معین خویش سازند بر باقی یونان مسلط میشوند پلوپیداس نام را بسمت ایلچی کری بخدمت اردشیر فرستادند ایلچی مزبور در دربار پادشاه ایزان احترام داشت ومسؤلات اودر خدمت پادشاه مقبول افتاد .

بعد از چندسال امنیت اردشیربصرافت تسخیر مملکت مصرافتادکه سی وشش سال بود از اطاعت ایرانیان سر بر تافته بود

(باقی دارد)

اختر

اداره خانه ومطبعهٔ اختر در پایین بابعالی است درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٣)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است.

فی ۱ شهر جمادی الآخرة سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کاغذ باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کرد

یك نسخه شصت پاره است

۱ حزیران ۱۲۹۳ و ۱۳ ژوئن ۱۸۷۷

این کاغذ ازهر گونه اخبار و از سیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

والیگری ولایت سلانیك بعهدهٔ جناب نصرت پاشا محول شد .

ریاست مجلس ادارهٔ عسکریهٔ ارضروم بسعادتمآب علی کمالی پاشا متصرف بایزید محول کردید .

بعزتمآب حاجی احمد بیك ترجمان حرمین محترمین یك قطعه نشان ذی شان مجیدیه ازدرجهٔ چهارم اعطا شده است .

قائم مقامیٔ بعلبك را صادق بیك که پیشتر قائم مقام صیدا بوده است معین کردیده است .

روز جمعهٔ گذشته جناب (لوردلایارد) ایلچیٔ بزرك انکلیس جناب (احمد وفیق پاشا) رئیس مجلس مبعوثان را با جمعی از معتبرین مبعوثان بطعام روز دعوت کرده بوده اند روز مذکور واپور مخصوص بسفارت انکلیس به پیشکاه (حصار روم ایلی) آمده وجناب پاشای مشارالیه ومبعوثان مومی الیهم بقدر بیست نفر در دولت خانهٔ ایشان حاضر بوده اند سوار کردیده ودر وقت ورود جناب رئیس مشارالیه بواپور بجهة احترام بیرق ماه وستاره را برافراشته اند وحضرات مشار ومومی الیهم بر حسب دعوت ایلچی عازم ساحلخانهٔ سفارت انکلیس که در (طرابیه) است شده اند بعد از صرف نهار وختام مجلس مهمانی وایفای رسم مهربانی وموانست طرف عصر بهمان واپور برکشته در اسکلهٔ حصار پیاده شده اند .

درخصوص انضباط سواحل بوغاز پیشتر شایع شد که بعد از مغرب هرکس بخواهد بقایقها باطراف برود ممانعت می شود واین تصور باعث اشکالات در حق کسانی که بطور یلاق یا دائما درسواحل هستند وآنانکه لازم می شود بانجاها بروند می شد . بنابراین رسما اعلان شده است که این قاعدهٔ ممانعت وامر محافظت که سپردهٔ صندالهای قراول وغیرها میباشد درحق کسانی است که مجهول الحال بوده بخیال فاسد از اسکله‌ها یا از کشتیها بخواهند برای دزدی وهرزه کی بجایی بروند ویا آنکه بعض اشخاص شریر ومفسد که خواسته باشند کسی پی بجای آنهانبرد وشبانکاه بسمتی بروند که قراولهای دریایی مأمور هستند آنهارا پیدا کرده وکرفتار نمایند و نکذارند آنها بجایی بروند وجلو خیالات فاسدهٔ آنهارا داشته باشند . وکرنه مردمان معروف الحال وصاحبان اعتبار که طرف امنیت هستند از این قاعده مستثنا میباشند وبهر سمتی درهروقتی توانند رفت ودرا ینباب دستورالعمل بمأمورین ضابطه ودیکر کاشتکان امر حراست داده شده است .

کوماندانیٔ نهر طونه بعهدهٔ جناب حاجی وسیم پاشا محول کردیده وسعادتمآب عارف پاشا کوماندان سابق نیز مقرر شده است بسمت معاونی همراه ایشان باشد کوماندان مشارالیه ایزوزها عازم محل مأموریت خود میباشد .

پاتریك ملت روم اندرز نامهٔ عمومی خطاب برومهای تبعهٔ عثمانی نوشته وآنهارا آکاه می کند از درجهٔ لزوم معاونت وخیرخواهی دولت متبوعهٔ خودشان وایفای وظائف تبعیت ووطن پرستی وحفظ ناموس واستقلال وطن واین تحریرات عمومیه را برای اینکه همه ملت روم آکاه شوند جمعه مزه پولیدها قرار داده ست درکلیسیاها ومجامع بطورهای مؤثر بخوانند . ودرجاهای دعا مظفریت عساکر منصورهٔ پادشاهی را از خدا خواسته ودعوات مفروضه را بجا آرند . یك صورت تحریرات مذکوره راهم بابعالی فرستاده اند واز جانب صدارت عظما بحضور اقدس همایون فرستاده شده وموجب محظوظیت سنیه کردیده است . پاتریك مشارالیه روز دوشنبه بحضور همایون رفته مورد التفات شاهانه شده . نشان عثمانی ازدرجهٔ یکم نیز باو مرحمت شده است .

﴿ عرض آکاهی باخبار نویسان هندستان ﴾

پوشیده نیست که روابط معنویهٔ اسلامیه را مقتضیات کرانبهایی هست که رعایت بر اصول وفروع آن مقتضیات هر فردی از افراد مسلمانان را بقدر امکان خودشان وعلی قدر مراتبهم مایهٔ افتخار دوجهانی است . ومقصود اصلی ما از وضع وتأسیس این کاغذ اخبار محض توسیع دائرهٔ مناسبات ملل شرقیه است . وخدمتی بعلم انسانیت واسلامیت . وچنانکه می بینیم وازاخبار نامهای هندستان در هر پوستی بیست وسی قسم

جریده واخبار نامه که اغلب بزبان اردو است باداره خانهٔ اختر میرسد ومطالعه می نمایم اول چیزی که بنظر می آید اخبار واوضاع این صفحات وممالك اسلامیه وحوادثی است که دلیل توجه نظر عموم مسلمانان هند باینطرف است. حتی جزوی فتوحات ومظفریاتی که می شود مایهٔ انواع شادیها وخوشوقتیهای ایشان میگردد قطعه وقصیده ها وتاریخها می سازند ودردادن اعانه و (چنده) راستی اقدامات خوب می کنند وانجمنها در اکثر شهرهای معتبر هندستان ترتیب داده وامید واریٔ کامل هست که بزودی آثار خیریهٔ بسیار از آن اقدامات حاصل شود که این حرکات واقدامات ایشان حقیقة باعث افتخار وتشکراست زیرا که این حرکات بنام اسلامیت وانسانیت است ودلیل توحید اسلام است . آیت استحکام بنیان ایمان است. این اعانه از اقصابلاد مشرق زمین باینطورها کوری چشم دشمنان است . والحاصل غیرت وحمیت ایشان را هر قدر ستایش وتمجید کنیم بجاخواهد بود . واکنون را از این مبحث سخن گفتن منظور نیست زیرا که باوجود غیرت وحمیت دینی وانسانیت اهالیٔ هندوستان وعلم براینکه از مزایای این حرکات جوانمردانه ولزوم ظاهری ومعنوی آن آگاهند تاکید وتشویق کردن از اینجا را حاجت نیست . خصوصا که اخبارنامهای هندوستان دراینباب دادمسلمانی وانسانیت را داده دقیقهٔ فروگذاری نمیکنند و ازاین جهت بنام اسلامیت وانسانیت ایشانرا سپاس گذاریم وامیدواریم در این مسلك مستقیم مقدس ثابت قدم بوده باظهار آثار غیرت خودشان اسلام واسلامیان را که همیشه طالب ظهور انسانیت در اطراف جهان هستند سربلند وروسفید سازند . ولی آنچه در اخبارنامهای مذکور پارهٔ عبارتها دیده می شود که باعتقاد ما اصلاح وتعدیل آنها لازم است باید عرض شود که گذشته از همه چیز دلیل بی اطلاع بودن خودشان هم هست . لهذا بکمال اعتذار از این گستاخی در ضمن این تفصیل یکی دو فقره را یاد آوری کرده خواهش می کنیم این سخن را از روی حاجت بدانند نه حجت وبنظر برادری بینند نه اعتراض جویی وآن این است که . در همه عنوانهای مطلب که میخواهند نام از دولت علیهٔ عثمانیهٔ اسلامیه ببرند غالبا (دولت روم) میگویند حال آنکه این تعبیر بوجهی شایسته نیست راست است این دولت علیه قطعهٔ خاك روم را مالك است ولی نام دولت دولت روم نیست وپای تخت او پای تخت روم نیست بل شایسته آن است که در همچنان مقامات آنچه مناسب حال ومقتضای حقیقت وواقع است آورده شود دولت علیهٔ عثمانیه بنویسند دولت اسلام بگویند پای تخت رادارالسلطنه دار الخلافه (آستانهٔ علیه) (در سعادت) واسلامبول یا استانبول که حال در زبان ترکی مصطلح شده است و ازاینکونه تعبیرات بپاورند. نه قسطنطنیه که با نتساب باتی آنجا نام نهاده شده است . وقتیکه میخواهند اعانهٔ اسلامیه نام برند (چندهٔ روم) وچون می نویسند ایلچیٔ دولت عثمانیه میگویند (ایلچی روم) واز اینکونه تعبیرات که بوجهی مناسب نیست بعلت اینکه روم ملتی است بزرك از عیسویان که در این خاك ودرجاهای دیگر هم هستند و این ملت هم ملت عثمانیه نیست بل جمع کثیری ازاین امت تابع دولت عثمانیه وبحکم قانون اساسی همه تبعهٔ که در قلمرو دولت مشارالیها است بعنوان عثمانی باید یاد بشود . بالجمله در اینباب اخبارنگاران کرامی را یاد آور می شویم که در مقام تعبیرات مذکوره دقتی فرموده و از آنقرار پاس حدود سخنگویی را چنانکه وظیفهٔ آگاهی است ملحوظ دارند . وهمچنین هر گاه نام نامیٔ پادشاه اسلام پناه را در ضمن صحائف اخبار می آورند گاهی سلطنه روم وپادشاه روم مینویسند که این هم بقاعده راست نیاید . زیاده از این تفصیل نگاری را لازم ندانسته فروع وتفصیل مطلب را بر زکاوت وحقیقت شناسیٔ صاحبان محترم نویسنده کان اخبارنامهای هندوستان محول میداریم .

﴿ فصل هشتم ﴾

(دربیان عرضحالهایی است که بهیئت)
(داده می شود)

مادهٔ چهل وچهارم عرضحالهایی که بهیئت داده می شود لازم است بامضای صاحب آن ممضی بوده ولقب ومسکن او درذیل عرضحال نوشته شود واگر چند امضا داشته باشد اقلا مسکن یکی باید مصرح باشد ونیز اگر صاحب عرضحال یك نفر یا چند نفر باشند مشروط است بر اینکه بصفت مدعی باشند . عرضحالی که بهیئت داده می شود لازم است برئیس داده شود . اگرچه جایز است بواسطهٔ یکی ازاعضا عرضحال برئیس داده شود لکن در آن صورت باید مبعوثی که عرضحال را میدهد درروی آن بنویسد که این عرضحال بواسطهٔ او داده شده است واز اهم امضا نماید . عرضحالی که بجمعیت آورده شود و یا ازطرفی بفرستند از جانب ریاست قبول نمی تواند بشود وهیچکدام از مبعوثان هم نمی تواند بجانب ریاست بدهد .

مادهٔ چهل وپنجم عرضحالها بترتیبی که می آید در روی هرکدامی شماره گذاشته شده خلاصهٔ آن دردفتر مخصوص ثبت می شود . عدد عرضحال ونام ولقب ومسکن صاحبش وهرگاه بواسطهٔ مبعوثی باشد نام او در آن خلاصه نوشته می شود .

مادهٔ چهل وششم عرضحالهایی که در دفتر ثبت می شوند ازجانب رئیس بانجمن عرضحال فرستاده شود . آنهایی که بلایحه بتدقیق انجمن دیگر حواله شده است راجع باشد ازجانب رئیس مستقیما بآن انجمن ارسال می شود . عرضحالی که بیك انجمن حواله می شود هرکدام ازمبعوثان خواسته باشد می تواند برئیس آن انجمن مراجعت کرده مطالعه نماید .

مادهٔ چهل وهفتم انجمن عرضحال عرضحالهایی را که بآنجا میآید بکان یکان رسیده کی کرده وبسه قسم منقسم می نمایند یکی آنکه تبلیغ آن بیکی ازوکلای دولت لازم میاید . دوم عرضحالی که باوجود لزوم تبلیغ آن بیکی از وکلای دولت تدقیق آن ازجانب هیئت لازم است . سوم عرضحالی که قابل تبلیغ بیکی از وکلای دولت وتدقیق هیئت عمومیه نباشد. هرگاه یکی ازجهة کاری که راجع بشخص خودش است معلوم کردد که دراول امر بمامورین دولت که کارش متعلق بانهٔ است و یا آن مرجعی که آن مامور منسوب بانجا است مراجعت نکرده است عرضحال بخودش رد میشود . قراری که دربارهٔ عرضحالی داده شود عددی که عرضحال بان رقم نوشته شده است درج شده تحریرا بصاحبش اطلاع داده می شود .

مادهٔ چهل وهشتم هرقدر عرضحال که درعرض هفته بانجمن می آید تفصیل شمارهٔ عرضحال ونام ولقب ومسکن صاحب آن وخلاصهٔ استدعایی که کرده است ونتیجهٔ تدقیقاتی که در انجمن بعمل آورده اند واسباب موجبهٔ مجملهٔ آن

در ضمن یك جدولنامه (۱) نوشته و چاپ شده باعضای هیئت تقسیم می شود .

هر گاه در انجمن مقتضی دانسته و باتفاق آراء قراری داده باشند در اینحال تنها شمارهٔ عرضحال و نام و لقب و مسکن صاحب آن ونتیجهٔ تحقیقات بجدول درج شده واکتفا کردن بر آن جایز میباشد .

مادهٔ چهل ونهم آنچه عرضحال درعرض هفته بانجمن حواله می شود نتایج تحقیقات خودرا که در خصوص عرضحالهای مذکور بعمل آورده است در ضمن تقریر نامهٔ نوشته و این تقریرنامه در حضور هیئت مبعوثان خوانده می شود .

درخصوص عرضحالی که بموقع مذاکره باید آورده شود مراجعت باکثریت آراء می شود.

مادهٔ پنجاهم عرضحالی که از جانب هیئت مبعوثان بیکی ازوکلای دولت تبلیغ شده است اگر تا پانزده روز جواب نرسد از جانب رئیس تذکره نوشته شده یادآوری و تاکید در خصوص اعطای جواب میکنند .

﴿ فصل نهم ﴾

(در بیان قرار استعجال (یعنی طلب تعجیل) وشتاب کردن درمطلبی) است .)

مادهٔ پنجاه ویکم چون لایحهٔ قانونی یا تقریری که متضمن یك تکلیفی باشد بمجلس داده می شود یکی از وکلای دولت یا صاحب تکلیف و یا یکی دیگر از اعضای هیئت میتوانند طلب شتاب مطلب را تحریرا بیان کنند . اسباب موجبهٔ این شتاب طلبی درآن نوشته باید مندرج گردد .

مادهٔ پنجاه ودوم در باب قبول وعدم قبول خواهش تعجیل از جانب ریاست سؤال می شود هرگاه از جانب هیئت پذیرفته شود بانجمنی که لایحه و تکلیف تعلق بآنجا دارد واگر آنچنان انجمن نباشد بشعبه‌ها محول میشود .

مادهٔ پنجاه وسیم لایحه وتکلیفی که شتاب در آن مقرر می شود تنها یکبار مذاکره شده در اول کار در خصوص عموم مندرجات آن سخن گفته میشود . وبعد از آن درخصوص اینکه فقرات آن یکی یکی مذاکره بشود یانه از جانب ریاست سؤال کرده میشود. هرگاه هیئت موافقت در اینباب نکنند آن لایحه وتکلیف مردود میباشد . والا هر فقره وتعدیلاتی را که در آن بوده باشد یکان یکان مذاکره می کنند .

مادهٔ پنجاه وچهارم هرگاه کیفیت استعجال مطلب از جانب هیئت رد بشود مذاکره و قرار داد لایحه وتکلیف موافق قاعدهٔ معموله بعمل آورده می شود .

مادهٔ پنجاه وپنجم در اثنای مذاکرات تعدیلات وعلاوه‌هایی که تکلیف می‌شود اسباب موجبهٔ آنها را صاحب تکلیف مجملا بیان می کند اگر یکی از وکلای دولت ونویسندهٔ مضبطهٔ لایحه وتکلیف طلب نماید مطلب بانجمنی که متعلق است حواله می شود وهرگاه همچنان تکلیفی بمیان نیاید پس از آنکه نویسندهٔ مضبطه مطالعهٔ خودرا در این باب بیان کرد قرار داده می شود که از جانب هیئت هم بتحت مطالعه آورده شود یانه. هرگاه قرار بمطالعه شدن داده شود بانجمن حواله می شود که تدقیق نمایند .

مادهٔ پنجاه وششم بعد ازانکه فقرات لایحه وتکلیفی که شده است یکان یکان باکثریت آرا قبول شد درخصوص هیئت مجموعهٔ آن باکثریت آراء مراجعت می شود . پس از آنکه دربارهٔ هیئت مجموعهٔ آن قراری داده شود هر مبعوثی ملاحظات عمومیهٔ خودرا که مؤید قبول ویارد آن مطلب بداند بیان می تواند کرد . وهمچنین هرگاه قبل از بیان رای تصحیح عبارت لایحه وتکلیف لازم باشد برای اجرای تصحیح می توانند بانجمنی که تعلق بآن دارد بفرستند ودراین صورت بدون تاخیر تصحیحات لازمه بعمل آورده شده لایحهٔ تصحیح شده بانجمن اعطا می‌شود و پس از آنکه در هیئت خوانده شد تنها عبارت لایحهٔ جدیده بموقع مذاکره آورده می شود .

﴿ فصل دهم ﴾

(در بیان اصول و قاعدهٔ تحصیل رایها است)

مادهٔ پنجاه وهفتم مطالبی که بمذاکرات هیئت حواله می شود قبول و عدم قبول آنها با کثریت آراء بسه کونه می شود . یکی باشارات مخصوصه یکی بتعیین اسامی یکی دیگر هم بقاعدهٔ رای خفی است . اشارت مخصوصه مثل سر پا ایستادن ویا دست‌را بلند کردن است. تعیین اسامی بطوریکه در مادهٔ شصت‌ویکم نوشته خواهد شد بپارچه کاغذهای چاپ شده بطور آشکاری رای داده می شود . رای خفی هم چنانکه در مادهٔ شصت و دوم بیان خواهد شد بیان رایها بعمل میآید .

مادهٔ پنجاه وهشتم بجز آنچه در مادهٔ (۵۹) و (۶۳) این نظامنامه استثنا شده درهمه مطالب وخصوصات که برایها مراجعت می شود بطور مطلق بقاعدهٔ سر پا ایستادن ویادست بلند کردن می شود (۲) تمییز و تعیین قراری را که داده می شود رئیس وکاتبها مامورند . اگر در خصوص حصول اکثریت حکم نمایند که اشتباه واقع گردید آنگاه بار دیگر بهمان قاعده شمارهٔ رایها را معین می نمایند اگر بار دوم نیز همان نتیجهٔ اولی حاصل شود بتعیین اسامی با شکاری شمارهٔ رایها استحصال می شود درمیان بار اول ودوم و باردوم وتعیین اسامی کسی ماذون نیست سخن بگوید .

مادهٔ پنجاه ونهم اجرای قاعدهٔ تعیین اسامی اولا چنانکه در مادهٔ پنجاه وهشتم بیان شده است دوبار اشتباه واقع بشود . ثانیا در حق لایحه‌های قانون متعلق بامور مالیه لابد منه است درباره‌ٔ خصوصات سائره نیز می‌تواند طلب کرده

---

(۱) جدولنامه عبارت از این است که کاغذ را طولا بچند خط باقتضای مطلب قسمت کرده جدول وخط می کشند در بالای هر قسمتی آنچه را باید بنویسند مثل

شماره . نام . لقب . مسکن . خلاصهٔ استدعا . نتیجهٔ حاصله . دلائل موجبه . ومانند آنها و در ذیل هرکدام تصریح بآنچه در آن جدول باید بشود می نمایند .

(۲) این قاعده چنان است که چون میخواهند از مطلبی بفهمند که اکثریت درکدام جهت مطلب است بعد از حصول همه شرائط رئیس مبعوثان خطاب با عضای مجلس می کند که هرکس این مطلب را قبول دارد سر پا بایستد والا بنشیند آنوقت می شمارند که ایستادگان بیشتر است یا نشستگان واز آنقرار اکثریت و اقلیت را معین می نمایند یا آنکه گفته می شود هرکس قبول دارد دست خود را بلند نماید وآنگاه می شمارند که چند نفر دست خودرا بلند کرده است وچند نفر نکرده است و از آنجا اکثریت را می فهمند .

شود . موادی که از این قاعده مستثنا است مسائلی است که متضمن دعوت این باشد که موافق احکام نظامنامهٔ داخلی باید حرکت کرد وموادی که متعلق بمنع یکی از مبعوثان از سخن گفتن و یا تقبیح او بوده باشد که اینها در هر حال بطور سر پا ایستادن و یا دست بلند کردن باید قرار داده شود .

مادهٔ شصتم اجرای اصول تعیین اسامی موقوف بر این است که اقلا پانزده نفر از اعضا آنرا خواهش کنند و در صورتیکه نتیجهٔ سر پا ایستادن و دست بلند کردن محل اشتباه بوده باشد و بخواهند شمارهٔ را یها را معین نمایند . آنگاه برای اجرای قاعدهٔ رای علنی خواهش کردن یکنفر نیز کافی است .

مادهٔ شصت و یکم قاعدهٔ تعیین اسامی چنان است که در حالتیکه مبعوثان هر کدامی درجای خود نشسته باشند خدام مجلس از هر سمتی جعبه های رای را میگردانند و هر کدام از مبعوثان در دست خود شان دو پارچه کاغذ هست که با سمه است و نام او هم در آنجا نوشته شده و یکی سفید است و دیگری قرمز آنگاه اگر قبول دارد سفید را بمیان قوطیٔ رای می اندازد والا قرمز را و بهمین طور بیان رای بتعیین اسامی معین می شود .

پس از تمام شدن این تفصیل از جانب رئیس ختام معامله بیان می شود که رقعه های اسامی بمیان صندوقها انداخته شد خدام قوطی را بیارند و در روی میز ریاست گذارند . منشیان مجلس آنها را باز کرده رقعه ها را که در آن میان است می شمارند و نوع آنرا که سفید است یا قرمز جدا جدا معلوم می کنند و مینویسند و نتیجهٔ مطلب را رئیس با عضا بیان می کنند .

مادهٔ شصت و دوم هر گاه چنانچه در جایی که استحصال آراء بتعیین اسامی باید بشود خواهشمندی بخواهد که بجای آن بقاعدهٔ رای خفی رفتار بشود آنگاه بسته بر این است که خواهش مذکور با کثریت آراء قبول بشود .

فرقی که درمیان رای خفی ورای علنی که بتعیین اسامی می شود هست این است که مبعوثان بجای رقعهایی که نام ایشان در آن هست دو عدد دانهای گرد سفید وسیاه که در دست دارد یکی از آنها را بیکی از قوطیهای رای که در روی میز است می اندازد والا رقعهای رای بچند قسم منقسم می شود نویسندگان هیئت مبعوثان آنها را یکی یکی باز کرده نامهایی را که در آنها نوشته شده است در دفتر ثبت می کنند و نتیجهٔ کار از جانب رئیس بیان می شود .

مادهٔ شصت و پنجم هر وقتی جایز است در باب قابل نبودن یك مطلب بمذاکره تکلیف کرده شود وچون همچنان تکلیفی بمیان آید در خصوص قبول وعدم قبول آن تکلیف با کثریت آراء مراجعت می شود ولی هرگاه از موادی نباشد که طلب شتاب در آنباب شده است تا مضبطهٔ انجمنی که متعلق بآن است داده نشده است اظهار آنکونه تکلیفی جائز نیست .

مادهٔ شصت و ششم هر گاه تکلیف کرده شود که مذاکرهٔ مطلبی ترك و بمذاکرهٔ مطلب دیگری پرداخته شود یا آنکه این یکی بدیگری مقدم داشته شود و یا آنکه موافق نظامنامهٔ داخلی باید رفتار نمود در آنحال از مذاکرهٔ مطلبی که درمیان است صرف نظر کرده در خصوص قبول آن تکلیف با کثریت آراء مراجعت می شود ولی مادامیکه یکی از مبعوثان مشغول سخن است تا او سخن خودرا باآخر نرسانیده است آنکونه تکلیف را بمیان نباید آورد .

(باقی دارد)

(از روزنامهای هندوستان)

روزنامهٔ مفرح القلوب بتاریخ ۲۸ ماه ربیع الثانی در ضمن ترجمهٔ حال جناب هوبارت پاشا فقرات ذیل را مندرج نموده است .

در اخبار نامهٔ صداقت شمامهٔ اوده پنج مطبعهٔ اول ماه مهٔ فرنکی شرح احوال هوبارت پاشا سردار افواج بحریهٔ دولت علیهٔ عثمانیه باین عنوان مندرج است که پاشای مذکور از اهل انکلستان و نام نامیٔ ایشان آنریبل اکستس چارلیس هیوبرت است و پدرش ارل بکنگهام شایر و راهب کلیسای انکلستان (ارل) یکی از لقبهای بزرگان انکلستان است یدرش دوازده پسر دارد و پاشای موصوف سوم پسرش میباشد و درسن سیزده سالکی در سال ۱۸۳۶ میلادی در لشکر بحریهٔ انکلستان داخل گردید و در جنك برده فروشی که در بحر (برزیل) بوقوع آمده بود بسیار شجاعت وجوانمردی خود را ظاهر نمود و در محاربهٔ قریم نیز بسیار ناموری حاصل ساخت . در جنك قریم سردار بااختیار یك جهاز بزرك جنکی بود و در هر معرکهٔ آن محاربه فتوحات نمایان حاصل نموده . درسال ۱۸۶۸ دولت عثمانیه اورا یکدرجهٔ اعلا ازمناصب بحریهٔ خود عطا فرمود و در سال (۱۸۶۹) اورا برای مقابلهٔ اهل یونان بطرف (کرید) مامور نمود چونکه پاشای مومی الیه بآنجا رسیده بیك حملهٔ دلیرانه سلسلهٔ جهازات یونانیان را از هم گسیخت و ایشانرا پراکنده و منهزم گردانید دولت عثمانیه از این حسن خدمت وشجاعت او بدرجهٔ نهایت مسرور گردیده اورا منصب امیر البحر و خطاب پاشا مرحمت فرمودند که از همانوقت مشهور بخطاب پاشائی میباشد . فی الحال عمرش

بسن چهل سالگی رسیده (لارد هیو برت صاحب) متوفی سابق کورنر مدراس برادر بزرك هو بارت پاشا بود . هو برت پاشا را پیوسته همین تمنا است که هیچکدام از پادشاه یا شهنشاه تادم واپسین برخلاف رای حضرت سلطان عثمانی حرف نزند سپاه بحریهٔ دولت علیهٔ عثمانیه که بغایت جسور واو لوالعزم است سببش همین است که همچو هو بارت پاشا شخص دلیر وشجاع سردار اواست. اگرچه پاشای مذکور مذهب عیسوی دارد اما هرگز خودرا عیسوی خیال نمیکند. معزی الیه اکثر اوقات با وقایع نگار (تایمس از لندن) سلسلهٔ رسل و رسائل را جاری داشته تردید آن افواهات میفرماید که وقتا فوقتا به نسبت سلطنت سنیهٔ عثمانیه شهرت وانتشار میبابد . الغرض هر قدر که تعریف وتوصیف این شخص کرده شود کم است جناب حق همکنان را توفیق خیر رفیق کرداناد وعلم اسلام تا ظهور قائم آل برپا و برقرار داراد .

﴿ خبرهای جنك ﴾

اینکه غدغن شده است درضمن روزنامها ازحرکات عسکریه واخبار جنك چیزی نوشته نشود عمده بعلت این است که حرکات عسکریه در اردوها غالبا باید پنهان داشته شود زیرا که اهل فن حرب چنانکه باقتضای مقام وموقع ودر مقابل حرکات دشمن تدابیر گوناگون می کنند وموافق آن حرکات ایشان باختلاف می شود . وهمچنین طرف مقابل هم چون از حرکات وتدابیر دشمن خود آگاه شود تدبیر خودرا موافق آن بکار میبرد. وپوشیده نیست که پیشتر قوت جنك کثرت قشون واسلحه وجبه خانه ومهمات نیست بل غالب غلبات بتدبیر وحیله کردن وگول زدن بطرف مقابل است بهر طوری که ممکن باشد این است که دولت روس بنا بملاحظاتی که دارد در اردوگاه خود اخبار نویسهای روز نامهارا هم بوجهی قبول نکرده وراضی نشده است کسی از وقایع نگاران خارجه در اردوهای جنك او باشد برخلاف اردوهای عثمانی که مضایقه از بودن اخبار نویسها در اردوها نکرده وکسانی را که طرف اطمینان واعتماد تواند بود راه داده اند که از همه کارها وحرکات ظاهریه خبردار باشند . وچون چندی پیشتر هر کسی بنام مخبر مخصوص خود خبرهای بسیار از هر قبیلی درضمن روزنامها نوشتند وبسیاری از آنها هم بی اصل شد حتی فقرهٔ پس کرفتن اردهان را بچه تفصیل نگاشتند که باعث وقوع اضطراب وتعجب شد. ومی شود که اینکونه خبرها اذهان مردم را درهم ومشوش کرداند وهیچ لازم نیست جزئیات حرکات لشکر واردو برتفصیل درضمن روزنامها نوشته شود که حالات وخیالات ملك ومملکت متأثر شده وبوسائل ممکنه هم دشمن استفاده نماید. بنا بر این بهتر این است که ازاین قبیل چیزی نوشته نشود مگر بعد ازحصول نتیجه که آنهم در ضمن اخبار رسمیه ازمحل رسمی اطلاع داده شده درضمن روزنامها نوشته خواهد شد . لهذا اینکه از تفصیل حرکات عسکریه چیزی نمی نویسیم بدین سببها است وآنچه صریحا معلوم بشود که قضیهٔ اتفاق افتاد خوب باید همه رامی نویسیم. وواضح است که در اینکونه جنکها چنان نیست که همه فتح وغلبه از یکطرف بوده باشد فتح وشکست درجنك طبیعی ولابد منه است ونتیجهٔ کلیهٔ کار درآخر معلوم می شود . بنا برین از نوشتن جزئیات حرکات وبعض دقایق ونکات جنك معذوریم وامیدواریم که این عذر مادرنزد حقیقت شناسان شایستهٔ قبول بوده باشد .

ازسمت طونه بعد از رسیدن ایمپراتور روس بخاك مملکتین خبر مهم ومعتنابی نیست درظاهر تدارك کذشتن باین سمت را بکمال اهتمام می بینند وازچند جامی خواهند بکذرند واستحکامات می سازند واز یکطرف هم میخواهند بواسطهٔ (استمبوط) بتور پل وغیره صدمه بکشتیهای زرهدار جنکی عثمانی (که در بعض مواقع طونه هست واسباب احتیاط بزرك ومایهٔ ترس وبیم اردوی روس است) برسانند وراه مرور خودشان را آسانتر کنند . چنانکه چند روز پیش چهار استمبوط آنها را قراولان عثمانی درنیمه شب دیده بودند که بطرف کشتی زرهدار می آیند ودو از آنها را غرق کرده دیکر دو در رفته بودند واز این قسم تدابیر می خواهند بکار ببرند . این طرف رودخانهٔ طونه هم که درمواقع چند استحکامات لازمه ساخته اند ومنتظر هستند که از حرکات طرف مقابل آکاهی جسته بمقابله پردازند .

شخصی که از آنجا آمده بود نقل میکرد وقتیکه ایمپراتور روس با آنطرف آمده بود ودرنزدیکی قلفات در ساحل می کذشت از باستیان اینطرفی بدور بین خوب دیده می شد بطوریکه اکر می خواستند ایمپراتور وهمراهانش را هدف کلولهٔ توپ سازند ممکن بود لکن کوماندان عثمانی رخصت نداد و جائز ندید

بالجمله حالت کنار طونه این است وچنانکه سابقا نوشتیم ازسمت خاك صربستان نمی خواهند بکذرند چه اکر ازآنجا بکذرند دور نیست بکمال سهولت عبور نمایند لکن بقراریکه معلوم است ازجهة پولیتیك ممنوع میباشند بعلت اینکه دولت اوستریا بمجارستان صربجا وعده کرده است که اکر قشون روس ازآن نقطه‌ها بکذرد وصربستان در اینباب موافقت کند فورا عساکر اوستریا بخاك صربستان داخل شده وجلو روس را خواهد کرفت وکار بجاهای دیکر خواهد کشید و پارهٔ نکات باریك هم در اینجا هست که کاهی اشارت باآنها شده است . دولت روس ازانکلیس اینقدرهاباك ندارد که از اینفقره اندیشناك است بعلت اینکه حرکت اوستریا باعث هرج ومرج شدن اوضاع تمامی فرنکستان است . این است که مرور قشون روس از طونه باینطورها هنوز آسان نیست .

وباعتقاد جمعی ازکار آکاهان (حکمتهای عملی) یعنی دیپلوماتها در این اواخر ایمپراتور روس را ازکذشتن باین سمت طونه صرف نظر کرده است. درایران مثلی کویند (مارا از این مدرسد بیرون میرویم) چنانکه چون دول معظمه دیده اند که کذشتن قشون روس بخاك رومایلی در صورت امکان وقوع این کار مستلزم معایب ومفاسه بسیار بزرك است وخطرهای عظیم را برای همهٔ فرنکستان در پی دارد اورا قولا یا حالا در حالت تردید کذاشته بل منع ازتخطی مینمایند . واینکه خود ایمپراتور شخصا باردوکاه جنوب آمده‌های وهوی می کنند محض خود نمایی تواند بود که از سمت آناطولی فتحی نمایان کنند وداعیهٔ صلح را بمیان آورده از شرائط متارکه ومصالحصه سخن کویند .

کونت شوالوف ایلچیٔ روس مقیم لندن که به پتربورغ رفته وبرکشت اینروزها کاغذی را که حامل بوده است ازجانب پرنس غورچاقوف بلورد دربی وزیر خارجیهٔ انکلستان داده است . مضمون این کاغذ را هنوز بدرستی کسی نمیداند و آنچه روزنامهای فرنکستان میکویند بجههٔ محدود کردن حرکات جنك اردوی روس است که در اناطولی

ازنهر فرات و در روم ایلی از بلقانها پیشتر نرود پارهٔ روزنامها این سخن را بدلائل مردود دانسته و میگویند هرگز اینطور نیست . زیرا که لورد دربی اخبار جنگ روس را بموجب کاغذ رسمی خود انکار کرد و تصدیق نمود حال اگر بخیال محدود داشتن جنگ بیفتد معنی آن قبول کردن جنگ روس است وگذشته از این ما میگوییم که این محدود کردن چه فائده خواهد داشت و بکدام خاطر جمعی دولت انکلیس که منافع خود و پولیتیک خودرا بواسطهٔ تجاوزات محاربانهٔ روس در خطر می بیند اکتفا بوعدهٔ روس می نماید که از فلانجا نگذرد . هیچ عاقلی این کار نکند تا چه رسد بمثل انکلیس دولتی که آخرکار را پیشتر از همه کس باید اندیشه کرده باشد . پس کاغذ شوالوف ومذاکرات شفاهیهٔ او که برحسب تعلیمات دولت متبوعهٔ خودخواهد بود نباید در خصوص محدود داشتن حرکات جنگ باشد مگر آنکه بطورهای دیگر سخنی بمیان بیاورد که انکلیس را قانع بسکوت کند وگرنه محال است که در صورت گذشتن روس بخاک روم ایلی و نزدیک شدن به بلغارستان دولت انکلیس تماشا کرده وآرام بنشیند . والحاصل کار گذشتن و نگذشتن روس ازنهر طونه را بوقوعات زمان باید محول دانست وازحالا سخن نباید گفت تنها سخنی را که جنرال (مولتیکه) وزیر جنگ دولت المان که شخص اول فرنگستان در امور حربیه است در خصوص طونه گفته است نباید ازخاطر فراموش کرد . که گذشتن لشکر روس ازنهر طونه کار آسانی نیست وچنان نیست که اکثر مردم تصور می کردند . قشون روس پس از اعلان حرب باندك فرصتی نهر را گذشته ومثل غلبه (صادووا) که المانها باوستریا کردند فتح بزرك نمایانی خواهد کرد اولا بسیار مشکل است قشون روس بتواند از طونه بگذرد وثانیاً پس از گذشتن معلوم نیست نتیجهٔ فتح وظفر در کدام سمت باشد که این سخن جنرال مولتکه در همچنان مواقع بسیار طرف اعتنا میباشد .

خبرهایی که از سمت ارضروم میرسد دراین چند روزمایهٔ امیدواری زیادمیباشد چنانکه نزدیك شدن اردوی روس بارضروم راچند روز پیش ازاین می نوشتند اینروزها پس رفتن قشون روس تا (پنك) بطوریقین معلوم شده و لشکر عثمانی هم در مقابل آن و خیلی نزدیك بقوت قلب در مواقع محکمه اردو کرده اند واز قراریکه معلوم می شود از عدم مقابله و اقدام نکردن قشون عثمانی بحمله و جنگ اردوی روس را احتیاطی دست داده وملاحظه کرده اند که هر قدر بداخلهٔ خاك ارضروم برود قوتش کمتر خواهد شد بعلت اینکه هر جا که میرود اولا باید برای محافظت جاهایی که مسلط شده است مستحفظها بایدبگذارد وخط رجعت و مخابرات و راه حمل و نقل آذوقه ومهمات را باید بکمال احتیاط و در حد کفایت محافظت نماید . وثانیا اینهمه قشون واردوهای پهن شده در خاك ارضروم آذوقه ومهمات لازم دارند که همه باید بامال وحیوانات حمل و نقل شود واینهم محتاج وقت است . پس از آنکه جمعی ازقشون خودرا در نقطه‌های متعدد گذاشت این جمله ازعدد کل اردوکم شده و قوت بزرك که میخواهد بارضروم وداخله هجوم کند کمتر می شود . وکار جنگ هم اعتبار ندارد هرگاه شکستی باردوی بزرك برسد همه قشون در آن صفحات پایمال وتمام توانند کردید این است که حالا مثل پیشترها بجسارت پیش نمیرود و در این چند روزه در هیچ نقطهٔ از مواقع حربیهٔ سمت ارضروم جنگ بزرکی وقوع نیافته وتنها در سمت قره کلیسیا وداشلی چای مصادمه شده است . واردوی بغداد را میگویند باجمعیت زیاد بطرف ارضروم می آید و از این طرف هم از سمت طربزان عسکر و مهمات و توپ پی درپی بجاهای لازم فرستاده می شود و دور نیست در این چند روز کار زار بزرکی اتفاق بیفتد .

از جهة ابازه وکرجستان خبرهای عمده ترسیده است قشون روس که درآن سمتها بوده اند عقب نشسته ومنتظر رسیدن کمك از اردوی روس بوده اند که راه اختلال داخلی را بسته و بعساکر عثمانیه ومعاونه که نزدیك بکرجستان رسیده اند مقابله نمایند هرگاه در این کار ازطرف کوماندانی عثمانی اهتمامی کرده شود واضح است که امر اختلال قفقاز قوت کرفته بداخلهٔ قفقاز وداغستان وجمله مسلمانان که درآنصفحات هستند سرایت خواهد کرد . وگذشته از شورشیان آزادی طلب که جمله مسلمانان خواهند بود جمعیتهای (کومونستی) که دراطراف ممالك روسیه هستند وآزادی مطلق می خواهند فرصتی پیدا کرده سر درمی آرند که آنوقت جلواین کار را بوجهی نتواند بست .

اگرچه هنوز کار قوتی نکرفته است واین آزادی خواهان چه ازمسلمانان وچه ازملل دیگر بطورهای دیگر وقت کاررا می یابند واسباب را فراهم نمی بینند لکن ﴿ اذا اراد الله امرا هیأ اسبابه ﴾

هرچه بکوبی در حیز امکان است . وخیلی چیزهاهست که آدمی بعیدمی بیند وخدا آنرا قریب می کرداند ﴿ ترونه بعیدا ونریه قریبا ﴾ که این احتمالات برای دولت روس بزرکترین اسباب اندیشه است .

چه فائده که در زمانهای گذشته میبایست دولت عثمانی اینروزهارا اندیشیده وتدبیرهای کافی دراینباب باکاهی باب کرده باشد همچنانکه دولت روس دوسال روزکار بی جهت وسببی درداخله دولت عثمانی را مشغله بیش آورده قشون و پول ومهمات دولت را تباه کرده وخود تازه نفس بمیدان آمده این است که کفتیم بزرکترین قوت درجنك تدبیر وحیله است . ومثلی است مشهور که (دشمن درحق دشمن خود فاتحه نمی خواند) .

اینها خلاصهٔ اوضاع واخبار جنك بود . چند روزاست که قرار داده شده است عساکر دولتی بداخلهٔ قره طاغ هجوم کنند وخبرهای خوب هم پی در پی میرسد وناحیهٔ واصویك که از محالات قره طاغ است یکجا دردست عساکر عثمانیه مانده وامید واری هست که روز بروز بیشتر روند واز این فقره اردوی عثمانی خوشوقت ودل قوی هستند .

﴿ خبرهای متنوع ﴾

فضلی پاشا کوماندان صخوم در بیست وهشتم جمادی الاولی بمقام عالی سپسالاری بتلکراف می نویسد . افراد قبائل موافق نظامات عساکر معاونه ترتیب داده می شوند . اطفال هشت ساله و ده سالهٔ ابازه سروپا برهنه آمده سلاح میخواهند واین حالت آن نوجوانان بی اختیار باعث کریه وتأثر می کردد . آنهایی که در وطن ما هستند بشنوند وعبرت بکیرند .

متصرف لازستان در ۲۸ جمادی الاولی بنظارت جلیله داخلیه می نویسد حاجی حسن

بیك قائم مقام عساکر معاونهٔ (اجارتین جمعی از شجاعان ابوا بجمعی خود حدودا خسخه را گذشته و بروسها برخورده اند و با آنها بستیز پرداخته پنج نفر آنها را کشته و بقدر ششصد راس گوسفند با سه نفر اسیر کرقته بمرکز اجارهٔ سفلی اورده اند .

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

پشته ۲۸ جمادی الاولی

(مسیو سیمونی) در مجلس مبعوثان مجارستان سؤال کرد آیا در میان دولت اوستریا بایك دولت جنگجو بی مقاوله نامهٔ هست یانه . وآیا دولت اوستریا درخیال ضبط ممالك وتوسیع اراضی میباشد یانی (مسیو برانی) پرسید که آیا راست است که در لنکر کاه (فیوم) که در خاك اوستریا است برای روسها (تورپیل) ساخته شده وروسها از (غالیچا) مهمات واوازم جك حمل ونقل کرده اند یاخیر . وآیا در خصوص مقاوله نامهٔ که درمیان مملکتین روس منعقد شده ومضر بمنافع اوستریا ومجارستان است خیال دولت اوستریا چیست .

برلین ایضا

ایپراتور المان به بعض صاحب منصبان خود خطاب کرده وگفته اند تامن در حیات هستم از طرف المان جنکی نخواهد شد .

وین ایضا

یك کشتی اسلحهٔ جنك که بقره طاغ میرفته است در دالماچیا ضبط شده است .

وین ۲۹ جمادی الاولی

روزنامهای غیر رسمی بواسطهٔ کاغذ غورچاغوف ودستور العمل شوالوف می خواهندافکار عمومیه را خاطر جمعی بدهند . روز نامهای محلی در خصوص موقعهایی که مختار پاشا دارد وهمچنین در بارهٔ حرکات قشون عثمانی در قره طاغ خبرهای بسیار خوب می دهند .

﴿ خبرهای آخری ﴾

از تلکرافنامهٔ متصرف طوچله مورخه ۲۸ جمادی الثانی معلوم میشود که یك واپور روس قسطنطین نام شش فروند واپور کوچك (استمبوط) که درمیان آنها تورپیل بوده است آورده ودر حوالی (ویلقوه) کذاشته ودر رفته است پنج استمبوط از آنها باطراف واپوز زرهدار (اجلالیهٔ) عثمانی بخسارت آمده ودو تورپیل را هم آتش کرده اند واز مهارت کاپتن اجلالیه اسیبی نرسیده وسه استمبوط از جانب قراولان عثمانی غرق شده ودو استمبوط شب معلوم نشده است کجا رفته اندویکی راهم از واپور اجلالیه دیده اند بسمت جزیرهٔ (پیلان) رفته است لکن معلوم نشده است کجا رفت . بعد از طلوع فجر شش نفر از آنهایی که در استمبوط بوده اند دیده شده است که درسینه های آنها جامهای لاستیك دار هست وشنا می کنند آنها را کرفته اند ویکی انکلیس واز یاورهای بحریهٔ روس بوده سواری وصاحب منصبان اجلالیه در این فقره باکاهی رفتار کرده اند واز قرار تحقیق معلوم شده است که روسها بآن اشخاص که سوار استمبوط بوده اند وعده کرده بوده است که اکر زنده بمانند بخودشان والا بوارثان آنهاهشتاد هزار فرانك بدهند وباین وعده آنهارا فرستاده اند که آسیبی بزرهدارهای عثمانی برسانند .

جناب محمد علی پاشای فریق هم خبرفتوحاتی بتاریخ دیروز ازجههٔ قره طاغ میدهد که پنج ساعت جنك شده وبآن طرف تپه های قریهٔ (اسقرقوشه) وقلهٔ جودت پاشا کذشته وجنك کرده شکست فاحش آورده اند از طرفین سی وچهل نفر مقتول ومجروح هست ولی غنایم بیش بدست عساکر عثمانی از اسلحه وحیوانات وغیره افتاده است .

جناب اسماعیل پاشا والی ارضروم در ۲۹ جمادی الاولی بتلکراف نوشته است که امروز خبر وقوعاتی ازفرقه های عسکریه نیست و تازه واقع نشده است .

از تلکرافنامهای فرنکستان معلوم می شود که چون روسها بامور داخله مملکتین مداخله می کنند اسباب برودت میان مملکتین وروس شده است .

عساکر مصریه دیروز بده فروند واپور مصری سوار شده و یك (فیلو) دسته کشتیهای جنکی عثمانی بهمراهی ایشان روبا سلامبول حرکت کرده اند .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱ جمادی الاخر ۲ حزیران رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۳۵
لندن	۸	۳۲
پارس	۹	

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۶

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

(سنهٔ سه هزار وششصد و بیست وهفت از خلقت مطابق سیصد وهفتاد وهفت قبل ازمیلاد)

انقدر ایرانیان در تدارك اسباب جنك اهمال کردند که دوسال طول کشیده که بتوانند بخاك دشمن بروند عاقبت همه تدارکات که دیده شد (فارناباز) درآسه که محل اجتماع همه قشون قرار داده بود اردو زد قشون عبارت از دویست وبیست هزار نفر بود از انجمله بیست هزار یونانی بسر کرده کی (ایفکرات) بودند پانصد فروند کشتی جنکی وکشتی زیادهم برای مهمات مهیا داشتند ابتدای تابستان (فارناباز) باستعداد برو بحر عازم مصر شد در ابتدا غلبه کرد اما عاقبت مصریان خسارت زیاد رسانیدند وچونکه فصل طغیان آبها رسید ودر این فصل مشکل است بتوان درمصر سیر کرد ایرانیان باسیا مراجعت کردند پادشاه مصر که با ایرانیان حرب کرد (نکتانیس) پسر (اکوریس) بود بعد از جنك مصر ملل اسیا که مجاور دریا بودند از اطاعت رو بر تافتند (تالوس) پادشاه مصر نیز لشکر تدارك دید که با ایرانیان بجنکد کار باردشیر بسیار سخت شد عاقبت رؤسائی که یاغیان برای خود منتخب کرده بودند خیانت کرده طرف اردشیر را کرفتند و یاغیان هم اطاعت کردند اردشیر از آنجاکه پیر شده بود میانهٔ پسرهای وی از بابت جانشینی نقار بود اغلب میکفتند سلطنت باید به (دارا) پسر بزرك ارد شیر برسد اما (اکوس) که ازهمه کوچکتر وفطرته غیور بود در دریا هواخواه متعدد داشت اردشیر برای اینکه اکوس را بکلی مایوس بکنند دارا را پادشاه نامید واجازه داد که تاج راست را بر سر بکذارد و در ایرانیان رسم این بود که آن شاهزاده که ولایت عهد می یافت یك مسؤل او هر چه بوددر خدمت پادشاه باجابت مقرون می شد دارا ازاردشیر استدعا کرد که اسپازی نام معشوقه سیروس را باو بدهد اردشیر با اینکه سیصد وشصت معشوقه در حرم خود داشت خواهش دارا را نپذیرفته حکم کرد آن زن درمعبد دیان راهبه باشد دارا متغیر کشته بتحریك تیریباز همی آتش کینهٔ او بیشتر اشتعال یافته متفقا بقتل اردشیر کمر بستند مراتب را یکنفر خواجه باردشیر عرضه داشت اردشیر همان خواجه را سپرد مراقب کردار معاندین باشد وخود فرمود دیوار اطاق خویش را درکاه کداردند در ساعتی که معاندین برای قتل او داخل اطاق شدند اردشیر که دررخت خواب نشسته بود بعد از انکه همه

مجیدیه	١٠٤	٢٨
بشلك	١١٧	٠٠
متالك	١١٦	٠٠
پول سیاه	١٧٩	٠٠
قائمه نو	١٨٠	٣٠

﴿ اعلانات ﴾

کتاب کلستان افصح الشعرا شیخ سعدی شیازی رحمة‌الله علیه‌رحمة واسعه که درسال گذشته بخط خوش نویس مشهور اقا میرزا آقا المقلب بصاحب قلم بخط تعلق درکمال نفاست و خوبی باسمه شده بود و چون‌مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد ازفروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه‌های ان درمغازهٔ کتاب‌فروشی درزیرمسافرخانهٔ عسکریهٔ بایزیدی ودردکانهای جلیل اغا در چنبرلی طاش وحسن اغا درباغچه قپوسی جلدی از قرار بیست غروش رایج فروش میشود .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که درچند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیهٔ ایران درخصوص محاکمهٔ ادیان مختلفه ورد بر رسالهٔ میزان الحق نام‌پروتستانی تألیف و در مطبعهٔ عامره طبع شده بود درمغازهٔ کتاب‌فروشی درتحت‌مسافرخانهٔ‌عسکری در یك مجیدیه سفیدفروش میشود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیودیکران فورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی دربیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . درتکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

دربنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت مآب محمد بصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروب سی فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام‌اجرت پوست میباشد .

طاهر

معاندین‌را شناخت از آن درکاه بیرون رفته فریاد براورده بامداد او آمدند معاندین گریختند تیسر پیاز که مستحفظین پادشاه اطراف اورا گرفته بودند چند نفری از ایشان را کشته عاقبت بضرب تیراز پای‌در آمد داراوفرزندان‌اورا گرفتند حکم شد بعمل اورسیده کی کنند قضاة متفق‌الرای قتل او حکم دادند آن میرغضبی که بزای کشتن دارا مامورشده بود غافل از اینکه کدرا بایدبکشد باطاق داخل‌شده همینکه‌چشمش بدارا افتادعقب رفت قضاة که درخارج اطاق بودند اوراتهدید کرده در ثانی داخل شد کیسوان دارا را گرفته سرش ازتن جدا کرد موافق یك روایت دیکر پادشاه در مجلس مرافعه حضور داشت بعد ازانکه تقصیر دارا واضح شد بپای پادشاه افتاده جزع کرد اردشیرمتغیرشده شمشیر کشید تادارا جان داشت باوضربت زد دارا که کشته شد اکوس باز امید ورای پیدا کرد که بتخت بنشیند از جمله برادران او که میترسید پادشاه ایشانرا باو امتیاز بدهد یکی ارياسپ ویکی ارسام بود که بحرا می بوجود آمده بود ایرانیان طالب سلطنت ارياسپ بودند زیراکه گذشته از این که بزرکتراز اکوس بود نیز طبیعتی ملایم وانسانیت داشت ازآنطرف ارسام بسیار باشعور وطرف مهر اردشیر واقع بود اکوس در ائتلاف هر دو کوشید درابتدا پیوسته خواجه سرایانرا پیش ارياسپ فرستاده باو گفتند که اردشیرقصد قتل او کرده است ارياسپ از گفتار ایشان واهمه کرده خود را مسموم کرد اردشیر ازمرك او مغموم وبعلتش بصیر گشت ولی کثرت سن مانع آمد که حکم بتحقیق بدهد مهر او نسبت به ارسام تزاید یافت وکمال اعتمادی را که باو داشت علانیه اظهار کرد اکوس که این وضع بدید بیشتر دردفع او اهتمام کرد بتوسط (هارپات) پسر تیرباز او راهم بکشت اردشیر تاب این همه غصه نیاورده درسن نود وچهار سالکی بعد از چهل‌وسه سال سلطنت درسال سه هزار وششصد وچهل وسه ازخلقت عالم مطابق سال سیصد وشصت و یك قبل از میلاد جهانرا وداع گفت این پادشاه بملایمت ورعیت پرستی معروف بود شقاوت نفس پسرش (اکوس) بیشتر صفات اورا جلوه کرساخت .

(باقی دارد)

اختر

اداره خانه ومطبعهٔ اختر در پایین بابعالی است درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (۶۲)

قرار قیمت سالیانه وغیره درصفحهٔ هشتم نوشته میشود

یك نسخه ۶۰ پاره است

فی ٤ شهر جمادی الآخرة سنه ۱۲۹٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخه شصت پاره است

٤ حزیران ۱۲۹۳ و ۱۶ ژوئن ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

(توجیهات)

جنابان سعادتمآبان فاضل افندی وحسن افندی وسلیمان افندی وتوفیق بیك راکه در خدمت کتابت مابین همایون اعلا حضرت پادشاهی هستند رتبهٔ صنف اول اولی مرحمت شده است .

والیکریٔ ولایت جلیلهٔ سوریه (که شامات وتوابع است) بعهدهٔ جناب دولتمآب عمر فوزی پاشا والی سابق ولایت قونیه . ووالیکریٔ ولایت جلیلهٔ قونیه بعهدهٔ جناب دولتمآب ضیا پاشا والی سابق سوریه محول فرموده شد .

بسعادتمآب حاجی مصطفی افندی یك قطعه نشان عالی عثمانی از درجهٔ سیم مرحمت کردید .

روز پنجشنبهٔ کذشته در بابعالی مجلس وکلا برپاست جناب مستطاب صدر اعظم فوق العاده منعقد کردیده و بمذاکرات مهمهٔ دولت پرداخته اند.

جناب درویش پاشا که مامور سمت باطوم شده اند روز چهار شنبهٔ کذشته شرفیاب بحضور همایون شده مورد التفات کردیده است در باب صرف مساعیٔ مجدانه درخدمات محوله بعهده جناب مشار الیه دستور العمل وفرمایشهای ملوکانه شرف صادر شده است .

بابعالی درخصوص جدول سؤیش بمسیو لایارد جوابی داده است دراین باب کویا رای بابعالی را باتکالیف انکلیس اختلافی بوده است بعلت اینکه بی طرف ماندن جدول بطور مطلق محل نظر ودقت است وممکن است باکشتیهای روس در انجا مصادمهٔ واقع کردد .

جمعیتی که برای اعانهٔ مجروحین تشکیل یافته است برحسب استدعای هیئت جمعیت مذکوره از خاکپای همایون پادشاهی مقرر کردیده است که جمعیت مذکوره در تحت حمایت اعلاحضرت ملوکانه بوده باشد . دراین باب کمال اهتمام خواهد شد که خدمات منتظره از آن جمعیت موافق مقصود حاصل شود وخسته خانهای متحرك بزودی ترتیب داده شده بمیدانهای جنك ارسال کردد. همچنانکه درممالك دیکر هست نظامنامهٔ همان نظامات تنظیم خواهد کردید وفعلیات معاملات واجراءات آن را ازجانب جناب اشرف پادشاهی نظارت فرموده خواهد شد . این جمعیت در عمارت (پاشا دائره سی) که از ملحقات سرای همایون سلطانی ودر بشکطاش است منعقد خواهد کردید تا آنکه برای عرض خلاصهٔ اقدامات بحضور همایون وتحصیل ارادات سنیه اسباب سهولت وسرعتی بوده باشد .

جناب پاتریك روم روز چهارشنبهٔ کذشته بساحلخانهٔ جناب مستطاب صدر اعظم وجناب صفوت پاشا ناظر خاجیه رفته و باجناب مشار الیهما ملاقات نموده است .

رتبلو یوسف افندی (اکسارخوس) ملت بلغار روز پنجشنبهٔ کذشته درضمن شکرانهٔ خدمتی که بعهدهٔ ایشان محول شده است باکردونهٔ سرای همایون که مخصوصا واحتراما فرستاده شده بوده است باتفاق فروح افندی معاون تشریفاتی همایون از حضور مقدس پادشاهی شرفیاب شده است .

از قراریکه (کوریه دوریان) می نویسد جناب خلیل شریف پاشا موقتا و باجازت بابعالی از پاریس عزیمت آمدن باسلامبول را داشته است.

پیشترغد غن شده بود از ولایت آیدین یعنی ازمیر ومضافات ذخیره بیرون نرود چون امسال بحمدالله در آنصفحات ارزانی وفراوانی بوده است در ثانی این خد غن برداشته شده است .

﴿ از جریدهٔ مریخ خلاصه میشود ﴾

استحکاماتی که در اطراف شهر ادرنه می خواستند بسازند تدارکات لازمهٔ انشائیهٔ آن حاضر شده و روز جمعهٔ پیشتر باحضور والی ولایت وارکان ومأمورین دیکر ورؤسای ملل مختلفه ومعتبرین اهل مملکت در نیم فرسخی شهر بساختن استحکام (ارنبودکویی) پرداخته وبعملیات ترابیه شروع نموده اند .

دراطراف ادرنه درپنج موقع شانزده استحکام خواهند ساخت یکی (ارنبودکویی) دوم (حضرلق)

سوم (باش ایوك) چهارم (تیمور طاش) پنجم (بچق تپه) عمله جاتی که برای کار کردن در استحکامات مذکوره خواسته شده بود فوج فوج می آمده اند .

کازت (کوریه دوریان) که درسمت مقابل اسلامبول در بیك اوغلی بزبان فرانسه چاپ می شود نوشته است که حکومت هندستان اهالی پنجاب ولاهور را منع کرده است که دیگر برای تخفیف احتیاجات خزانهٔ عثمانیه وجوه اعانه جمع آوری نکنند وسبیش این بوده است که گویا این مطلب بقاعدهٔ بی طرفی انکلیس برمیخورد علاوه براین حکومت هندستان اشتهار داد که محضر هایی که مسلمانان هند درخصوص پارهٔ تکالیف متعلق باوضاع مشرق زمین یعنی صفحات پای تخت دولت علیهٔ عثمانیه بنویسند بعد از این قبول نخواهد شد .

کازت مذکور می‌نویسد که از لندن کاغذی فرستاده شده بود که ازفقرات مندرجهٔ آن مکتوب این دومطلب بنظر دقت ما برخورد . چون کازت کوریه که ازجملهٔ روزنامهای این پای‌تخت عظما است این مطلب را ازروی کمال بی‌اطلاعی و بی ملاحظه‌کی نوشته است وحیف‌است از اوکه همچنان مطلب بی اساس را از مکتوبی که مأخذ آن معلوم نیست نقل کرده وبگوید نظر دقت مارا جلب کرد لهذا ما هم لازم دیدیم دوکلمه سخن در اینباب بگوییم . کاش کوریه دوریان از روزنامه‌های ممالك هندوستان قدری آگاهی حاصل میکرد ومیدید که ساعت بساعت آثار غیرت واقدامات اهالیٔ مسلمهٔ هندوستان درخصوص اعانه وهیجانی که درآنها دقیقه بدقیقه می‌افزاید درچه حداست وچگونه اقدام لفظی وفعلی در اینباب دارند. هرگز این سخن را نمی گفت. کوریه می‌بایست بداند که باوجود آزادیٔ قوانین انکلیس هرگز تعرض برمذهب ومقتضیات مذهب مسلمانانرا حکومت هندوستان جائز نتواندید و نتواندغدغن کرد که در راه اسلامیت وانسانیت اعانت نکنند. هرکسی اختیار مال خودرا دارد وآنکهی باقتضای دیانت و انسانیت و غالبا بعنوان اعانهٔ مجروحان ویتیمان وبیوه زنان جمعیت اعانه ترتیب داده اند که در نزد جمله ملل ممدوح ومستحسن است . وقتی که صربستان یاغی شده بود وجنك بادولت متبوعه‌اش میکرد دولت روس هم لاف‌دوستی بادولت علیه میزد و درحضور دول معظمه دعوی بی طرفی و بی غرضی می نمود. از اطراف ممالك روسیه حتی در زیر ریاست مادر ایمپراتور روس جمعیتهای اعانه برای صربیها ترتیب داده شده وکرور کرور پولها جمع می کردند و میفرستادند و نام آنرا اعانهٔ مجروحین می گذاشتند و همه میدانستند که این اعانهٔ مجروحین نیست بل اعانت اشرار و فسده است ومع ذلك دولت انکلیس و هیچکدام از دولتها نگفتند این چهٔ اعانه بازی است . عجب این است که می نویسد حکومت هندوستان اهالی لاهور و پنجاب را غدغن کرده است ولی ما سبب اختصاص این دو شهر را بغدغن نفهمیدیم درهرحال آشکار است یانویسندهٔ کاغذ نفهمیده همچنان مطلبی را جعل کرده و نوشته است یا آنکه کوریه دوریان کاغذ را طور دیگر خوانده است . وچون در هر پوستی اخبارنامه وجریده‌های حوادث بسیار از اطراف ممالك و بلدان هندوستان و بنا در هندستانرا که مخصوصا برای مامی فرستند مطالعه می کنیم وهیچ اثری از همچنان غدغن درآنها نمی بینیم لهذا بطور صریح و قوت قلب دروغ بودن این خبر و مانند آنرا بیان می نماییم . کوریه اقلا اینقدر میبایست بداند که اگر بنای اظهار بی طرفی است درحضور دولت روس میبایست بواسطهٔ روزنامهای لندن این مطلب را دولت انکلیس اعلان کند تا آنکه روس از اومنمون بشودنه اینکه این تکلیف را بعهدهٔ کاغذ مجهولی از لندن بگذارد که بواسطهٔ کوریه در اسلامبول منتشر کردد . دولت انکلیس که در هندوستان باآشکاری این اعلان را میکند چرا در کازتها نمی نویسند و از آنها تلگرافی با طراف عالم منتشر نمی کنند . بالجمله زیاده براین درینموقع سخن گفتن لزومی ندارد دروغ را فروغ نبود وپس از چهار روز دیگر که وجوه اعانه پی درپی از ممالك هندوستان میرسد آنوقت روی بدخواه سیاه کردد .

﴿ از نظامنامهٔ داخلی هیئت مبعوثان ﴾

مادهٔ شصت وهفتم هرگاه درخصوص مادهٔ که مذاکره می‌شود تکلیف اصلاح وتعدیلی شده باشد نخست درخصوص این تعدیل با کثریت آراء مراجعت می شود اگر قبول نشود در خصوص اصل مطلب با کثریت رجوع می کنند .

مادهٔ شصت وهشتم هرگاه مادهٔ که در آن گفت وشنود می شود دو مسئله را دارا باشد و خواسته شود که آن دو مطلب از هم سوا شده و جدا جدا دربارهٔ آنها با کثریت مراجعت شود آنگاه برمقتضای آن رفتار شود .

مادهٔ شصت ونهم درخصوص یادداشتهای قانون فقره بفقره با کثریت مراجعت می شود .

دربارهٔ جدولهایی که مربوط بقانون مالیه است فصل بفصل استحصال رای می شود . مادههای هر یاد داشت قانونی یکان یکان بطور اکثریت قبول یاردمی شود وپس از آن دربارهٔ هیئت مجموعهٔ آن نیز مراجعت باکثریت نمایند .

مادهٔ هفتادم مادامیکه ازاعضای مرتبهٔ مبعوثان یکنفر زیاده ازنصف آنها حضور بهم نرسانیده است اقدام بگفت وشنود مطلب نمی شود — تمامی مذاکرات را در غیر مطالبی که باکثریت دوثلث مشروط هستند باکثریت مطلقهٔ اعضای حاضره قرارداده می شود . در وقت اعطای رای نیز لازم است ازنصف جمله اعضا یکنفر زیادتر موجود بوده باشد . هرگاه رایها مساوی باشد رای رئیس دورای حساب می شود. اگر درخصوص تحقق عدد رئیس ونویسندگان را شبههٔ واقع شود در روی میز قاعدهٔ تعیین اسامیٔ بعمل آورده می شود. اگر باوجود حاضر بودن نصف اعضا ویکنفر زیادتر در وقت مراجعت برای اکثریت مطلقه حاصل نشود قرار مطلبی که درموقع مذاکره است بمجلس آینده تعویق می شود .

مادهٔ هفتاد ویکم قبول کردن تکلیفهایی که راجع بشکایت ازیکی از وکلای دولت واعضای هیئت اعیان وهیئت مبعوثان باشد بسته بحصول اکثریت مطلقهٔ دوثلث اعضای موجوده است. اگر درخصوص تعدیل و اصلاح قانون اساسی تکلیفی کرده شود مادامیکه اقلا دوثلث عدد مرتب مبعوثان اتفاق نکنند آن تکلیف مقبول نتواند شد.

مادهٔ هفتاد ودوم چون یك مطلب در حضور هیئت عمومیه قبول ویارد می شود از جانب رئیس قرار داد بیان می شود باین‌طور که (هیئت قبول کرد) یا آنکه (هیئت قبول نکرد).

﴿ فصل یازدهم ﴾

(در بیان کیفیت ترتیب مجلسهای)
(مذاکرات هیئت مبعوثان است)

مادهٔ هفتاد و سیم مجلس را در روزهای مذاکره رئیس می کشاید . ادارهٔ مذاکرات ونگاه داشتن احکام نظامنامهٔ داخلی که خللی واقع نشود وخلافی نکنند و همچنین محافظت نظم مجلس بعهدهٔ رئیس می باشد .

مادهٔ هفتاد و چهارم نویسندگان بترتیب وتنظیم ثبت وقید مذاکرات مجلس می کنند . در ابتدای هر مجلسی یکی از نویسندگان ضبط و صورت مجلس پیش رامی خواند پس از آنکه صورت مجلس ازجانب هیئت قبول شد آن صورت مجلس را در روزی که تعلق بآن دارد کسی که ریاست کرده است ودو نفر نویسنده اقلا امضامی کنند .

مادهٔ هفتاد و پنجم پیش از آنکه بمذاکرهٔ موادی که در روزنامهٔ مذاکره نوشته شده است شروع بشود هر کونه اوراقی که بجهة تبلیغ کردن بهیئت داده شده یا بمجلس وارد شده است رئیس از آنها اطلاع میدهد .

ماده هفتاد و ششم اوراقی که بهیئت باید تبلیغ بشود بریاست داده می شود اگر بجهة هیئت لازم کردد اوراق مذکوره را چاپ می کنند .

ماده هفتاد و هفتم هیچکدام از اعضا نمی تواند بی اذن رئیس سخن بکوید مبعوثی که رخصت سخن کفتن حاصل می کند باید بجای مخصوص که در مجلس برای نطق هست برود ولی اگر از جانب رئیس رخصت شود می تواند درجایی که هست سر پا ایستاده سخن بکوید وهرچه میکوید باید خطاب برئیس کند و شفاها بکوید .

ماده هفتاد و هشتم آنانی که ازمبعوثان رخصت سخن کفتن بخواهند نامهای ایشانرا بترتیبی که خواهش کنند منشیان مجلس بکاغذی می نویسند اگر مذاکره بر روی لایحه و یاد داشت قانونی بوده باشد پیش از آنکه محضر انجمنی که یاد داشت متعلق بآنجا است برئیس مبعوثان داده شده باشد نام هیچکس برای سخن کفتن در خوبی و بدی یعنی موافقت و یا مخالفت بفقرات آن یاد داشت ثبت نمی شود .

مادهٔ هفتاد ونهم آنهایی که میخواهند در اثنای مذاکرات سخن بکویند بترتیبی که نامشان ثبت شده است لکن یکی در تقویت مطلب ویکی در اعتراض بطور نوبت آغاز بسخن کنند . وکلای دولت ویا رؤسای مأمورهایی که توکیل کرده اند و مبعوثانی که مضبطهٔ قانونی را که در موقع مذاکره است نوشته اند مقید برتبعیت بترتیب ثبت اسامی نشده در اثنای مذاکره هروقت بخواهند مأذون بسخن کفتن هستند .

چون یکی از وکلای دولت یا رؤسای مأمورهایی که توکیل کرده اند سخن خودرا بآخر رسانند درموادی که غیر از استیضاحات هم باشد هرکدام ازمبعوثان نیز بجهة سخن رخصت خواسته باشد داده می شود .

ماده هشتادم. هرکدام از مبعوثان از جهة مطلبی که متعلق بشخص خودش است اگر رخصت سخن کفتن بخواهد داده می شود .

مادهٔ هشتاد ویکم کسی که سخن میکوید باید از صدد مطلب بیرون نرود و در خارج از مطرح سخن نکوید اگر چنانکه بخارج تجاوز بکند از جانب ریاست یادآوری می شود .

اگر در خصوص یاد آوری که از جانب رئیس خواهد شد یکی اجازهٔ سخن کفتن بخواهد اجازت داده می شود .

کسی که بعد از دوبار یاد آوری در اثنای کلام باز ازصدد مطلب بیرون رود از جانب رئیس بهیئت تکلیف می شود که شخص مذکور از سخن کفتن امروز ممنوع بشود واینفقره رابی آنکه بمذاکره آورده و بی تعیین اسامی و رای خفی تنهابطور سر پا ایستادن ونشستن رای داده شده قرار میدهند ولی اگر در خصوص تحقق اکثریت شبههٔ عارض بشود آن شخص از سخن کفتن ممنوع نمی شود .

مادهٔ هشتاد ودوم سخن کسی را بریدن و سخنی کفتن که بشخصیات برخورد وکاری کردن که انتظام مجلس را مختل نماید بکلی ممنوع است

مادهٔ هشتاد وسیم پیش از آنکه رئیس ختام مذاکره را بیان نماید مراجعت بهیئت می کنند هرکاه کسی باشد که بر خلاف ختام یافتن مذاکره سخن داشته باشد واجازت بخواهد تنها باورخصت داده می شود .

اگر در خصوص ختام دادن وندادن مذاکره باکثریت مراجعت بشود واز جهة حصول اکثریت رئیس و نویسندکان را اشتباهی حاصل کردد بار دیکر مراجعت بآراء می شود هرکاه باز حل اشتباه نشود بمذاکره می پردازند . بعد ازآنکه باکثریت ختام یافتن مذاکره مقرر شد بجهة سخن کفتن در بارهٔ مطلب مبحوث عنه حلا ونقضا بکسی اجازت داده نمی شود . ولی در باب کیفیت رجوع کردن مسئله برایها اکر کسی اجازت بخواهد داده می شود .

مادهٔ هشتاد وچهارم هرکاه مذاکرات هیئت عمومیه منتج داد وفریاد بشود ورئیس نتواند اسکات نماید سر پا می ایستد اکر باز حالت مذکوره بر قرار بماند میکوید موقتا مجلس را ختام خواهم داد هرکاه باز آرام نشدند بقدر یك ساعت مذاکرات عمومیه را تعطیل کرده ودر آنحال هر کدام از مبعوثان بشعبه های خود شان میروند و بعد از ساعتی دوباره رئیس مجلس را منعقد می سازد هرکاه بازداد وفریاد تجدید بشود مجلس راختام داده واجتماع فردای آنروز راسفارش می کند .

مادهٔ هشتاد وپنجم اکر یکی ازوکلای دولت ویا نزدکس از مبعوثان تکلیف کنند که مذاکرات بطور خفی بوده باشد می توانند در آنباب قراربدهند . آنهایی که میخواهند مذاکرات مخفی باشد لازم است کاغذی برئیس بنویسند و بدهند . وآنهایی که از خارج آمده اندازجایی که هیئت هستند بیرون شده درخصوص مخفی داشتن مذاکرات وعدم آن باکثریت قرار میدهند . نامهای کسانی که اخفای مذاکرات را خواسته اند در ضبط نامهٔ مجلس نوشته می شود پس از آنکه مسئلهٔ که باعث پنهان داشتن مذاکره بود حل شد رئیس بهیئت تکلیف می کند که مذاکرات بطور علنی باشد ودر اینباب باز باکثریت رجوع شده از آنقرار رفتار می شود .

مادهٔ هشتادوششم پیش از آنکه مجلس سمت اختتام یابد ازجانب هیئت قرار داده می شود که مجلس آینده کدام روز ودرچه ساعتی خواهد شد وهرچه خصوص مذاکره خواهند

کرد ورئیس بهیئت بیان کرده مجلس را ختام میدهد . یك روزنامهٔ مذکرات ترتیب داده شده وقت اجتماع مجلس آینده وموادی که باید صحبت بشود در آن مندرج میگردد . واین روزنامه در اندرون دائرهٔ مجلس مبعوثان در جای مناسبی آویخته می شود . وصورت آنهم بواسطهٔ کازت رسمی دولت اشتهار داده می شود .

مادهٔ هشتاد وهفتم همچنین جریده‌های ثبت مذاکرات مبعوثان که آنرا ضبطنامه گفته می شود بواسطهٔ روزنامهٔ رسمی اعلان می شود .

﴿ فصل دوازدهم ﴾

(دربیان استحصال مأذونیت مبعوثان)
(برای بیرون رفتن)

مادهٔ هشتاد وهشتم هرگاه یکی ازمبعوثان بهر سببی که میخواهد باشدلازم شود که بجائی برود ناچار باید از هیئت اجازت بخواهد ولی هرگاه کار بسیار مستعجلی اتفاق بیفتد اسباب آنرا درضمن تقریرنامهٔ نوشته برئیس میفرستد واز مقام ریاست بشرط اینکه درثانی بهیئت اطلاع داده شود اعطای اجازت می شود . مبعوثی که بدون اجازت بجائی رفته است ویا آنکه باجازت رفته ومدت معینه را گذرانده است مقرری مدت غیبت بی اجازت وآنچه درخارج زمان اجازت حرکت کرده است قطع می شود . هرکدام ازمبعوثان که شش بار متوالی از مجلس غائب شده یعنی در هیچکدام ازمجلس هیئت عمومیه وشعبه وانجمنها حضور بهمنرساندغائب بی اجازت معدود می شود . مبعوثی که غائب بی اجازت محسوب می شود هرگاه غیبوبتش استناد بیك عذر نداشته باشد باسم ورسم درضمن روزنامهٔ رسمی نوشته شده اعلان خواهد شد .

﴿ فصل سیزدهم ﴾

(در بیان حفظ وانتظام است)

مادهٔ هشتاد ونهم اعضای هیئت مبعوثان که ازجهةخصوصات متعلقه بمأموریتشان مستحق کیفر وبازخواست می شود مجازات وکیفرهای آنها بسه کونه میباشد یکی اخطار . دویم تقبیح . سوم موقتا اخراج از مجلس کردن .

مادهٔ نودم هرمبعوثی که برخلاف نظم وانتظام حرکتی کند ویا آنکه بواسطهٔ یکی از حرکاتی که درمادهٔ هشتاد ویکم نوشته شد وبا بطور دیکر نظم وانتظام را مختل سازد بار اول اخطار وباد آوری در آنباب می شود .

اخطار مخصوص ریاست است . مبعوثی که سخن میکوید ومقتضی می شود که معاملهٔ اخطار در بارهٔ او بشود واوهم عرض مطاوعت وانقیاد کرده بخواهد برائت ذمت حاصل نماید بلو اجازت داده می شود که مقصود خودرا حالی نماید .

هرمبعوث که بدون اجازت آغاز بسخن کویی کند چون درحق اومعاملهٔ اخطار اجرا بشود باو اجازت داده می شود که درآخر مجلس به برائت‌ذمت خود پردازد واعطای این اجازت پیش از ختام مجلس باختیار رئیس محول است . اکر بیاناتی را که درخصوص برائت ذمت میکند رئیس کافی نداند اخطاررا بجاآورده مراتب در جریدهٔ ثبت ثبت می شود .

مادهٔ نود ویکم بعد از آنکه یکی از مبعوثان در یك مجلس دوبار معاملهٔ اخطار را درحق‌خود به بیند بارسیم که حرکت مخالف نظم وانتظام از اوسر بزند آنروز تا آخر مجلس از سخن کفتن ممنوع می شود یعنی رئیس در اینباب باعضا تکلیف میکند در باب قبول وعدم قبول آن بدون مذاکره بطور سرپا ایستادن بیان رای میکنند وباکثریت قرار داده می شود . کیفر تقبیح وملامت کردن عبارت از این است که چون یکی از اعضاحرکت خلاف قاعدهٔ کرده ومعاملهٔ اخطار درحق او بجا آورده شود بخودش علی رؤس الاشهاد بیان می شود که حرکات شما از جانب هیئت تقبیح کرده شد واین تفصیل را درجریدهٔ ثبت مجلس نوشته وثبت می نمایند .

ماده نود و دویم هرکدام ازمبعوثان که بحکم ممنوعیتی که درمادهٔ نود ویکم نوشته شد محکوم کردید وبعد ازآن بازبحد شتامی خود بر نکشت، وهمچنین کسی که در مدت سی روز سه بار جدا جدا معاملهٔ اخطار درحق او بعمل می آید . وکسی که در هیئت عمومیه قیل وقال وهنکامه برپامیکند ویا پیش قدمی میکند در خصوص اتفاق کردن برای نیامدن مجلس ویا آنکه چند کس از رفقای خود را تحقیر میکند یاخود آنها را بغضب می آورد وتهدید می کند و میترساند در بارهٔ جملهٔ این چنان اشخاص کیفر تقبیح بعمل آورده می شود .

مادهٔ نود وسوم هرکدام از مبعوثان که محکوم بحکم تقبیح می شود ومطاوعت نمی کند ویاآنکه درهیئت عمومیه یکنفر یاچند کس را بمعاملات جبریه و ادارمی نماید و یا حرکتی میکند که باعث تحقیر در بارهٔ جمعی از هیئت مبعوثان یا همه ایشان یا رئیس میکردد وهمچنین برضد هیئت اعیان سخنی کوید آنچنان مبعوثهم تقبیح می شود وهم حکم می شود که موقتا باید از مجلس بیرون بشود .

مادهٔ نود وچهارم مبعوثی که درحق اوحکم شده است از مجلس بیرون برود ناچاراست فورا ازمجلس خارج بشود وتاسه مجلس دیکر بتوالی ممنوع است داخل مجلس کردد .

مادهٔ نود وپنجم در باب کیفرهای تقبیح واخراج موقتی از مجلس از جانب رئیس تکلیف شده ودر هیئت وکلا بدون مذاکره بطور سرپا ایستادن بیان رای شده قرار داده می‌شود .

همچنان مبعوثی که در حق اواینکونه حکم خواهد شد پیش از حکم وقرار داد بشخصه یا بواسطهٔ یکی ازرفقای خود حق دارد برائت‌ذمت حاصل کند .

قراری که درخصوص تقبیح بعلاوهٔ اخراج شدن از مجلس بطورموقت که از جانب هیئت قرار داده می‌شود در جریدهٔ ثبت مجلس بصراحت ثبت می شود .

مادهٔ نود وششم هرکاه، دراندرون دائرهٔ هیئت مبعوثان یکی از ایشان کار خلافی وکناه وتقصیری بکند فورا و موقتا مذاکره را قطع می کنند . از جانب رئیس مراتب بهیئت عمومیه بیان می شود صاحب تقصیررا با مررئیس باطاق ریاست احضار می کنند در حالتیکه نویسندکان مجلس حاضرباشند از او استیضاح مطلب می نمایند واز روی آن محضری نوشته شده برای اینکه بمقتضای آن عمل شود بمقام صدارت‌عظما فرستاده می شود .

﴿ فصل چهاردهم ﴾

(در بیان انضباط داخلیٔ هیئت مبعوثان است)

مادهٔ نود وهفتم در محافظت امنیت هیئت مبعوثان مراقبتهای لازم که باید بعمل آورده شود همه از جملهٔ تکالیف مقام ریاست است

مادهٔ نود وهشتم ضبط ورط هیئت مبعوثان هیئت از جانب ریاست بعمل آورده می‌شود .

مادهٔ نود ونهم هیچکس ازخارج بجایی که مخصوص مبعوثان است بهیچ سببی ازاسباب داخل نتواند شد .

مادهٔ صدم در آن اثناکه هیئت مبعوثان منعقد است آنانی که درجای مخصوص بسامعین وتماشائیان نشسته اند باید در جاهای خودشان نشسته وساکت باشند . هر کدام ازآنها که کاری متعلق بتحسین یاعدم تحسین بکند و یاسخنی بگوید خدا می که مامور بنظم وانتظام هستند بامر مقام ریاست فورا آنهارا بیرون می کنند کسی که حرکت مانع از مذاکرات از اوسر بزند هر کس میخواهد باشد درحق اوشکایت بمرجعی که تعلق بانجا دارد بعمل آورده می‌شود .

﴿ فصل پانزدهم ﴾

(در بیان رفتارها ومناسبتهایی که هیئت مبعوثان را باهیئت اعیان است)

مادهٔ صد ویکم یاد داشتها (یعنی لایحه ها) ی قانونی که بهیئت مبعوثان محول می شود هر کدام بطور قطعی در نزد مبعوثان مقبول گردید رئیس آنرا مستقیما برئیس هیئت اعیان می فرستد .

مادهٔ صدودوم یادداشت قانونی که ازجانب مبعوثان قبول شده است اگر برای اصلاح و تعدیل ازهیئت اعیان پس فرستاده شود انجمنی در آنباب معین می شود . یکی از مبعوثان می تواند تکلیف کند که آن انجمن باانجمنی که از طرف هیئت اعیان معین می‌باشد یکی بشوند . اگر در اینباب ازطرف هیئت قرارداده شود این مأموریت بعهدهٔ انجمنی که یادداشت را تدقیق می نماید واگذار می شود

انجمن طرفین هرگاه در عبارات تعدیلات مطلوبه اتفاق واتحاد کنند ازطرف انجمن مبعوثان عبارتی که طرفین درآن اتفاق دارند بموجب مضبطه معین می شود وهیئت عمومیه در سر آن عبارت مذاکره کنند .

﴿ فصل شانزدهم ﴾

(مادههای متفرقه)

مادهٔ صد وسوم کسانی که از اعضای هیئت مبعوثان برای روز سلام یا یك جای رسمیٔ دیگر انتخاب می شوند تعیین واسامیٔ ایشان بقرعه باید باشد . وتعیین شمارهٔ ایشان باقتضای حال بسته بقرار داد هیئت است رئیس ودو نفر نویسنده هم همراه خواهد بود .

مادهٔ صد وچهارم مبعوثی که انتخاب او تدقیق کرده شده است نمی تواند از مبعوثی استعفا نماید ولی استعفا کردن مبعوثی پیش ازتدقیق هیئت مبعوثانرا از حق تدقیق انتخاب اوساقط نتواند کرد .

استعفانامهٔ مبعوثی که استعفا می کند ازجانب ریاست بمقام صدارت تقدیم می شود .

مادهٔ صد وپنجم مواد این نظامنامه که متعلق بانتخاب رئیس وتدقیق انتخابات مبعوثان است از اول ماه تشرین ثانی رومی ۱۲۹۳ مرعی‌الأجرا می باشد .

(تاریخ ارادهٔ سنیه)

فی ۲۹ ماه ربیع الثانی ۱۲۹٤
و ۱ مایس (ایارماه) ۱۲۹۳

نظامنامهٔ داخلی هیئت اعیان نیز درنسخه های آینده ترجمه شده مرقوم خواهد گردید .

﴿ قنوت در نمازها ﴾

ازجملهٔ خبرهای مندرجه‌در صحائف اخبار هندوستان فقرهٔ قنوت در نمازها است که در اینباب فصلهانوشته واز اخبار وکلمات علماء اخیار شواهد بیشمار آورده وحکم می کنند براینکه درهمچنان حالی که اسلام را داهیه ونازلهٔ‌درپیش است در نماز ها قنوت یعنی دعا باید خواند ونصرت ومظفریت عساکر اسلامیه‌را از خدا خواست . (نصرت الاسلام) منطبعهٔ دهلی صورت فتوایی راکه جمعی از علما نوشته ومهر نموده اند نقل کرده است . (جریدهٔ روزکار) مورخه پنجم ماه مهٔ فرنکی بعض روایات رابعربی دراینموقع آورده و پس ازان بزبان اردو ترجمه کرده است ومیگوید(فی در المختار فقه الحنفیة ولا یقنت لغیره الا لنازلة فیقنت الامام فی الجهریة وقیل فی الکل . وعن ابن عباس قال قنت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم شهر امتتابعا فی الظهر والعصر والمغرب والعشاوصلوة الصبح النجو) (نصرت الاسلام) بعد از نقل اختلاف اقوال در اینباب دعایی را هم که درقنوتها باید خوانده شود بدین قرار نقل کرده است (اللهم اغفرلنا وللمؤمنین والمؤمنات والمسلمین والمسلمات والف بین قلوبهم واصلح ذات بینهم وانصرهم علی عدوك وعدوهم) (الی آخر الدعاء) پوشیده نماید که شرح این مطلب دراینجا بیرون از سلیقه ومسلك مابنظر میاید لیکن محض اشارت بیك نکته نکارش این جمله را زاید ندانستیم که دانستن آن نکته ازجملهٔ مطالب عمده ومعتنا معدود تواند شد . چنانکه پارهٔ فیلسوف مزاجان ظاهر بین دور نیست تصور کنند که دعادرهمچنان مقامات چه تأثیر تواند داشت درمقابل این همه اسلحهٔ جان گداز وفنون حربیه وترتیبات عسکریه دعا را که عبارت از الفاظ وعبارات است چه تاثیری متصور میباشد ولی اگر درست به بینیم معلوم خواهد شد که آنها الفاظ را دیده بو یی از معانی نشنیده اند اجسام‌را مشاهده کرده از ارواح خبری ندارند این است که جرأت برگفتن اینگونه سخنان ابله فریب می کنند .

﴿ تومومی بینی وما پیچش مو ﴾
﴿ توابرو ما اشارتهای ابرو ﴾

اینقدر باید تصور کرد که اولا مقصود از دعاتنها لفظ دعا را گفتن و از عملیات وفعلیات دست کشیدن وکارها را بدون اسباب ظاهره بتصرفات غیبیه واگذار داشتن نیست بلکه مقصود این است که شخص همه اسباب کار را آماده کرده وبکمال اقدام در فعلیات آن کوشش و اهتمام نماید ومعذلك بازامید را بارادات قادرانهٔ مؤثر حقیقی جهان بسته ودر این میان بقاعده

توحید و ایمان رفتار کنند چنانکه خواجه علیه الرحمه فرماید (با توکل زانوی اشتر ببند) ثانیا اینکه مقصود از این کونه دعاهم عمل بمضمون آن است که میفرماید . ﴿ الف بین قلوبهم واصلح ذات بینهم وانصرهم ﴾ یعنی فتح ونصرت را تحقق تألیف قلوب واصلاح ذات البین درمیان افراد مسلمانان لازم است و تکلیف آنها است که باتفاق و اتحاد و یکرنکی و یکانکی اسباب فصرت بر دشمنان را فراهم بیاورند .

﴿ آری باتفاق جهان می توان کرفت ﴾

واز اینها کذشته این دعاها که بجمعیت در مجامع عبادت می‌شود تأثیر خاصی در دلها میکذارد وهمه نفوس مسلمانان را متوجه می کند بسوی مطلوب کلی واین اجتماع نفوس واتفاق نیت که از آن دعاها حاصل می شود اثرهای عظیم را باعث شود که بواسطهٔ آن کارهای بسیار بزرك پیشرفت پیدا نماید زیرا سخن است که جهان را زیروبالا می کند کلام است که مدار تمامیٔ حرکات وسکونهای انسانها وملتها وامتهاشده است همین الفاظ دعاها است که حامل تاثیرات بزرك در دلهای معتقدان دیانت شده است . این شکلها است که ارواح خودرا جذب کرده هیئت مجموعه را بکمال قوت بحرکت میآورد واثرهای آنرا آشکار می کند بطور یکه عقلها در آن حیران بماند . پس فیلسوف منشان رادقت کردن دراین مواد لازم است تا آنکه معنی دعا خواندن را بدانند و بیهوده از روی نادانی خورده کیری نکنند .

﴿ خدا بر آنها استهزا کند وانهارا مهلتی عطا فرماید که در طغیان خود شان کمراهی کنند ﴾

﴿ کاغذ از یونان ﴾

اخبار نویس که در آن داریم بتاریخ ۲۴ ماه جمادی الاولی ۱۲۹۴ می نکارد پارهٔ اوضاع ولیتیکی را باید بنویسم از پوست آینده امیدوارم مشروحا نوشته بفرستم که درضمن روزنامه بنویسید . آنچه اکنون بطور خلاصه باید اظهار بکنم این است که این هفته در روزهای شنبه و دوشنبه وزرای دولت یونان دو مجلس مخفی کردند مسیو دلیورکی در یکی از آن مجالس عمل کرد خودرا که در مدت صدارت خود کرده بود بیان نمود ودرآن ضمن کفت من هشتاد وپنجهزار تفنك وشش باطریه توپ خریدم ودو فروند کشتی زرهدار می خواستم بخرم که از جملهٔ کشتیهای سفارش شده از جانب دولت عثمانیه بلندن بود . دولت فرانسه وروس می خواهند همهٔ ملت خودرا مسلح نمایند ماهم باید همه ملت را عسکر کنیم و این کار بجهة این نیست که بر ضد دولت عثمانیه خیال جنکی داشته باشیم و اعلاحضرت پادشاه یونان هم نمی خواهد برای جنك آماده کی کرده شود بعلت اینکه ایلچیٔ انکلیس بحضرت ایشان حالی کرده است که صلاح ایشان در بی طرفی است که این یکی باعث جذب محبت دولتهای اوروپ و خصوصا انکلستان است و اینکه می خواهیم همهٔ ملت عسکر بشوند بجهة - فقط حقوق خودمان واقتضای احکام دیپلوماتیکی است .

﴿ خبرهای جنك ﴾

از مواقع حربیه تادیروز غروبی خبر عمده ومعنایی نرسیده است وجنك وکار زاری اتفاق نیفتاده است که باینجا اطلاع داده شده باشد . (کونت شوالوف ایلچیٔ روس) یك (نوت) تقریر نامهٔ بهمه دولتهای بزرك رسانیده است وکویا در جزوآن کاغذ مندرج بوده است که دولت روس یك غلبهٔ نمایانی باید بدولت عثمانیه کرده واورا مجبور نماید به بستن یك مصالحه نامهٔ که مفید بحال فرنکستان وموجب اصلاح احوال عیسویان بطور خاطر جمعی کردد . وچون این کاغذ را بدربارها رسانیده اند از یکطرف منتظر ورود جواب وفهمیدن خیالات دول اوروپ میباشد واز طرف دیکر می خواهد اردوی سمت طونه را افزوده وبچهار صد هزار جمعیت ابلاغ نماید وبعد از آن حرکت باعزم وقوتی کند این است که در حرکات عسکریه عجاله قدری دست نکاه داشته است لیکن از اینطرف هم البته تدبیری در مقابل هست ودولت انکلیس نباید کول بخورد واوستریا هم نباید غافل بنشیند خیالات روس را همه بهتر میدانند ومصلحت خود شانرا که در کرفتن جلوخیالات اراست جنوبی می شناسند ومنتظریم که بعد از رسیدن این کاغذ های دربار روس بدول اوروپ از آنها چه بروز خواهد کردورنك کارها چه طور خواهد شد .

عساکر مصریه همراه جناب دولتمآب حسن پاشا فرزند ارجمند جناب مستطاب خدیو افخم امروز در حوالی ساعت هفت وارد لنکرکاه در سعادت خواهد شد .

از طرف قره‌طاغ تلکرافنامهای پی در پی میرسد و روز بروز عساکر شاهانه پیش میروند و همه روزه خبرهای مظفریت آمیز درضمن علاوه‌های جریدهٔ عسکریه نوشته شده و منتشر می نمایند و دیروز و پریروز راهم خبرجنك عمده در آنجاها نرسیده است که از آنقرار خبر داده شود . در سمت ارضروم و باطوم نیز وقوعاتی نشده و اتفاق نیفتاده است کویا آنجا هم قشون روس کم و کسری داشته اند که میخواهند اکمال نمایند یا حالت منتظره دارند . اینقدر که مواقع احمد مختار پاشا واردوهای دولت عثمانی خوب بوده است و نزدیك هم بوده اند .

(تصحیح)

در نسخهٔ چهارشنبه کذشته در صفحهٔ ۲۶۳ در اوائل ستون وسطی بجای جمادی الأولی (جمادی الثانی) بغلط نوشته شده است .

﴿ خبرهای تلکرافی ﴾

وین غرهٔ جمادی الأخره

بعض اراجیف که در خصوص معاملات مالیه باقتضای اوضاع کارها شایع شد در وغ در آمد .

فیومه ایضا

بیرون بردن توپ پل درحق هرکدام ازطرفین محاربین از جانب دولت اوسترا ممنوع شد .

بلغراد ایضا

پرنس میلان حکمران صربستان برای استقبال ایمپراتور روس همراه بعض مأمورین روز پنجشنبه به (پلویستی) عازم خواهد شد .

پتربورغ ایضا

(اتشه ملیتر) یعنی صاحب منصب نظامی سفارت دولت انکلیس که در پتربورغ است از دربت خود اجازت کرفت که بطونه رفته حرکات عسکریهٔ روس را تماشا کند .

زوریخ ایضا

(کونت پلاتیر) ازنجبای لهستان ومهاجرین آنها راپورتهای قونسولهای انکلیس را که در خصوص مظالم روس در لهستان نوشته اند بفرانسوی ترجمه کرده و دریکجلد چاپ و منتشر نموده است .

پاریس ایضا

اعضای دست چپ مجلس مبعوثان فرانسه در مقابل جواب نخستین بیان کرده اند که اگر بملاحظهٔ رای تقبیح آمیز که بر ضد وکلای دولت داده خواهد شد وکلای مشارالیهم استعفا نکنند بودجه و موازنهٔ دخل وخرج دولت را قبول نخواهند کرد. وکلای دولت مصمم هستند که مجلس مبعوثان رابه بندند .

وین ایضا

کازت (پولیتیش کورسپوندانس) تلگراف نامهٔ ذیل را منتشر می کند که در حوالیٔ کرستاج پنجاه و پنج ساعت جنگ سخت شد بعد از آن قره طاغیها به (بانیانی) گذشتند از عساکر طرفین خیلی کشته شدند عساکر عثمانیه که ناحیهٔ (واسویچ) قره طاغ را ضبط کرده اند قره طاغیها از آنجا برگشتند پرنس نیکولا بزرك قره طاغ مرکز اردو را به (اوسترك) کشید .

بلغراد ایضا

محققا پرنس میلان باتفاق مدیران جنك وخارجه (ولشانین) و (خرواتویچ) که میرآلای هستند به بکرش رفته با ایمپراتور ملاقات خواهد کرد .

آتن ۲۹ جمادی الاولی

درخصوص افزودن برمالیات یونانستان مسیو (دلیورکی) یك یاد داشت نظامنامه بمجلس مبعوثان داده است . انتخاب هیئت تازهٔ وکلا بسیار باعث آرامی خیالات اهالی گردید .

پتربورغ

ایمپراتور روس بموجب یك امرنامه امر می کند که یك استقراض خارجی که عبارت ازسیصد و هفت ملیون مارك باشد بقرار صدی پنج فائض منعقد گردد .

دارمستاد ۲ جمادی الثانی

کراندوك ولیعهد دوکهٔ هس (درالمان است) وفات کرد .

جبل الطارق ایضا

ایمپراتور برازیل با ایمپراتریس خود وارد انکلستان گردیده است .

پاریس ایضا

محقق می شود که اعضای دست چپ مبعوثان در باب رای ندادن در خصوص بودجه استنکاف خواهند کرد .

استوکولم ایضا

تکالیفی راکه برای محافظت بی طرفی ازجانب حکومت بمیان آورده شد مجلس ملت قبول نکرد .

وین ایضا

بارون (دادویچ) والی دالماچیا با عیال خود بوین آمدند روزنامهای نیم رسمی اوضاع حاضره را می گویند خیلی نزدیك بصلح وآشتی است .

پاریس ایضا

اعضای دست چپ درخصوص مخالفت بحکومت قرار دادند روز دوشنبه که روز اجتماع مجلس مبعوثان است ازوکلای دولت سؤالی خواهد شد .

لندن ایضا

اعتقادات وخیالات عمومیه بتازگی باز اظها ناخاطر جمعی درحق روس می کنند . مسیو (استانلی) روز جمعه حرف خواهد داد که درخیال ایراد سؤالی در بارهٔ لهستان می باشد .

بکرش ایضا

در پارهٔ جاها باز آبها طغیان کرده است . می گویند عسکرهایی که در (اولتانیجه) و (ابرائیل) و (قلاص) هستند پارهٔ حرکتها کرده اند .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

﴿ ذکر سلطنت اکوس ﴾

اکوس چونکه میدانست بزرکان و رعیت ایران باو بی میل هستند تا مدتها مرك پادشاه را مخفی داشت واحکام وفرامین را بمهر پادشاه متوفی ممهور کرد و انتشار داد که اردشیر سلطنت را باو تفویض کرده است بعد ازآنکه ده ماه باین قسم سلطنت کرد (سنه سه هزار و ششصد وچهل وچهار از خلقت مطابق سنه سیصد وشصت) پیش از میلاد که باستقلال خوداطمینان یافت انوقت مرك پادشاهرا اعلان کرده بتخت نشست وخود را اردشیر نامیداین پادشاه در شقاوت نفس بر همه سلاطین دودمان خود امتیاز داشت در مدت قلیل در همه ایران خونهاریخت و همه شاهزاده کانرا اناثا و ذکورا بکشت خواهرش اوکارازنده بگور کرد ویکی از عموهای خود را باصد نفر از فرزندان و نبایر او در یك حیاط جمع کرده حکم داد بضرب تیرهمه را کشتند بعلاوه در بارهٔ هرکس که سوء ظن حاصل میکرد اورا میکشت ومخصوصا متعرض نجبا که میدانست شکایت دارند میشد اینهمه سفاکی مانع از ظهور اغتشاش نشد چنانکه ارتاباز والی یکی از ایالات مملکت در سال سه هزار و ششصد وچهل وهشت از خلقت مطابق سیصد وپنجاه وشش قبل از میلاد خروج کرد بمعاونت یونانیان مکرر برسپاه اکوس غلبه کرد همچنین اهالی شهر سیدون وباقی مملکت فنیسی چونکه طرف تعدی ولات واقع بودند شوریدند وبا (نکتانبوس) پادشاه مصر اتحاد کردند مدتها بود که این پادشاه بپادشاه ایران که قصدایلغار بخاك او کرده بود نزاع داشت بسرداری (ماتنور) نام از اهل جزیرهٔ دو وچهار هزار لشکر یونانی با مداد اهالی فنیسی فرستاد شورشیان بمعاونت این سپاه ولایات مسریان و سیلیسی را مغلوب و ایرانیانرا بکلی از خاك خودشان بیرون کردند اهالی جزیره سپرهم سر کشی وبا مصریان اتحاد کردند (هیدریه) پادشاه مملکت کاری از جانب اکوس بدفع ایشان مامور شد هیدریه هشتهزار قشون یونانی بسرداری (فوسیون) از اهل آتن واوا کوراس بجزیرهٔ مذکوره فرستاده این دو سردار باتفاق لشکر مددی از سریان و سیلیسی آمد شهر

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ٥ جمادی‌الاخر ٤ حزیران رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۲۹
لندن	۸	۳۲
پارس	۹	
	فرانك	سانتیم
مندات راه آهن روم ایلی	۲۵	
سوسیته‌ژنرال	۲۸	
لیرای انکلیس		
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کبیال	۲	۲۵
بانك عثمانی	۲	۳۳
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۳۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۰
لیرای‌فرانسه	۰۸۷	۳۵
امپریال	۸۸	۲۸
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۵	۰۰
منات کاغذ	۰۱۱	۲۸
مجیدیه	۱۰٤	۲۸
بشلك	۱۱۷	۰۰
متالك	۱۱٦	۰۰
پول‌سیاه	۱۷۹	۰۰
قائمه نو	۱۸۰	۲۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی بالفخر الحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی در بیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار .

در بنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

در مدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین مشتهر جریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نورالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد از این فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیگر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئی ودیگر اطراف هندوستان وممالك متجاورهٔ آنجا چهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

سالامین را محاصره کردند درآنوقت درآنجزیره نه شهر معتبر ودر هر شهری یك پادشاه بود همه سابقا مطیع ایران بودند بجهة اینکه از اطاعت بیرون بیایند همه باهم متحد کشتند اما اکوس چونکه ملتفت شده بود که جنك با مصریان همیشه از جهة تقصیر سرداران ناقص میماند قصد کرد که فی نفسه بمملکت مصر برود لهذا بسرحد فنیسی رفته در انجا سیصد هزار پیاده وسی هزار سواره موجود کرید مانتور که با لشکر خود در (سیدون) بود از عدد لشکر ایران هراس کرده در جزو با اکوس سازش نموده شرط کرد که شهر را با و تسلیم نماید وهم در جنك مصر کمك کند مانتور باتفاق (تن) پادشاه سیدون این شهر را تسلیم اکوس نمودند اهالی شهر کشتیهای خودرا آتش زده بودند که تارمق داشتند بجنگند همینکه خیانت آن دو شخص را دیدند همگی بخانها پناه برده یا نقون کردند متجاوز از چهل هزار نفر در این یانقون کشته شدند اکوس بعد از آنکه شهر را کرفت تن را که بخدمت اودیگر محتاج نبود بقتل رسانید وقتی که ایرانیان بسیدون رفتند مکنت زیاد درانجا جمع بود از اثر آتش همه طلاونقره که بود آب شده اکوس خاکستر انجا را فروخت ومبالغ کزاف عاید اوشد قضیهٔ سیدون اسباب و اهمهٔ سایر سکنه فنیسی شده اطاعت کردند هرنه پادشاه جزیره سپر نیز سر تمکین پیش آوردند پس از آن اکوس بالشکر فراوان بمصر رفت وآنمملکت را در سال سه هزار و ششصد وپنجاه وچهار از تاریخ خلقت مطابق سیصد وپنجاه قبل ازمیلاد کلیة مسخر کرد یونانیان ساکن آسیارا که درجزو سپاه او بودند بعد از انکه همگی را بمناسبت خدمت اجرداد مرخص کرد که با وطنان خود بروند ومزاندات را بجهة حکومت مصر باز کذارده خود با مکنت زیاد که حاصل کرده بود بشهر بابل مراجعت نمود چونکه مانتور در جنك مصر باو خدمات بزرك کرده بود اورا درمیان دوستان خود ممتاز ساخت وبجهة او مبلغ صدتالان واثاث البیت نفیسه فرستاد وحکومت سواحل همه آسیارا بوی تفویض کرد .

(باقی دارد)

اختر

اداره خانه ومطبعهٔ اختر در پایین بابعالی است
درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (۶۳)

قیمت سالیانه وغیره واسامیٔ وکلای (اختر)
هر چند نسخهٔ یك بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه ۶۰ پاره است

فی ۹ شهر جمادی الآخرة سنه ۱۲۹۴

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

نسخهٔ شصت پاره است

۸ حزیران ۱۲۹۳ و ۲۰ ژوئن ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

بملاحظهٔ اینکه امساله را مدت اجتماع مجلس مبعوثان سه ماه قرار داده شده بود اعتقاد مردم بر این بود که دیروز آخر مجلسی باشد که منعقد می شود حتی جریدهٔ حوادث درنسخهٔ دیروزی خود از روزنامهٔ (استانبول) تفصیلی درخصوص بودجه نقل کرده ودرآخر نوشته است مجلس مبعوثان فردا یعنی امروز تعطیل خواهد شد وواقعا هم مدت معینه همین اقتضارا داشت ولی آنچه درثانی مذکور کردید روز دوشنبه که مجلس مذاکرات خودرا بآخر رسانیده است جناب رئیس پاشا بهیئت بیان فرموده اند که تا خط همایون حضرت پادشاهی شرف صدور نیافته است درمذاکرات بر قرار خواهیم بود .

نظامنامهٔ استقراض داخلی که در مجلس دیروزی مبعوثان مذاکره میشده است باکثریت آراء اساسا قبول شده است . ولی در خصوص فقرات آن که مجمل ومحل اشتباه بوده است باز باکثریت قرارداده اندمأموری فرستاده ایضاحات لازمه را بخواهند .

از قرار یکه شنیده شد بعد ازختام مجلس مبعوثان جناب احمد وفیق پاشا را مأموریت بزرك ازجانب سنی الجوانب اقدس همایونی مقرر بوده است اعطا شود . واضح است همچنان وجود یکتایی که دولت وملت را مایهٔ افتخار ونیکنامی است سزاوار شمول هر کونه توجهات مقدسهٔ اعلاحضرت پادشاه حقایق اکتناه میباشند .

جناب حسن پاشا کوماندان عساکر مصریه چنانکه نوشته بودیم روزشنبهٔ کذشته باعساکری که همراه داشتند بسلامت وارد لنکرکاه درسعادت شدند . نزدیك بساعت ورود شان جنابان دولت وعطوفت مآبان ردیف پاشا سرعسکر ومحمود جلال الدین پاشا مشیر توپخانهٔ عامره وحسنی پاشا رئیس دارشورای عسکری وسعادت مآبان محمود مسعود پاشا رئیس ارکان حربیه وطیار پاشا کوماندان مرکز درسعادت با واپور مخصوص تا پیشکاه (ایاستافنوس) باستقبال جناب مشارالیه عزیمت نموده وجناب قاسم پاشا وزیر بحریهٔ خدیویه از جانب جناب مشارالیه بواپور مستقبلین مشارالیهم آمده اظهارامتنان وخوشوقتی وعرض اخلاص نموده وجواب خوش آمدی از جانب ایشان کرفته وتبلیغ نموده است و باتفاق بلنکر کاه درسعادت وارد شده اند .

در هنکام ورود بوغاز اسلامبول عساکر مصریه وعسلجات کشتیها با لباسهای خوب در صفحهٔ واپور ها صف بسته وموزیك عسکری هم زده میشده است چون بمحاذیٔ سرای همایون سلطانی رسیده اند بدعای نصرت سلطانی بلند آوا شده وبقاعدهٔ معموله می کفته اند ﴿ اه ینصر السلطان ﴾ جناب حسن پاشا با قایق پنج جفته که از سرای همایون برای ایشان حاضرشده بود بساحل سرای همایونی آمده واز آنجا با کالسکهٔ مخصوص بقصر همایون ﴿ یلدز ﴾ رفته وشرفیاب از حضور اعلا حضرت سلطانی شده ومورد التفات کردیده اند . پس از آن ازراه خشکی بساحلخانهٔ خدیوی که در (امیرکون) میباشد عزیمت نموده اند . پریروز هم جناب صدراعظم را دیدن کرده وبعد از آن بباب والای سرعسکری رفته باجناب سرعسکر پاشا ودر توپخانهٔ عامره هم ناظر توپخانه را ملاقات نموده اند . عساکر مصریه پریروز شامی از بوغاز حرکت کرده بسمت دریای سیاه رفته اند جناب حسن پاشا چند روز فاصله بسمت کوماندانی عساکر مرقومه عازم خواهند کردید .

دیروز جنابان صدراعظم وسرعسکر وبعض وکلای فخام برای ملاقات مشارالیه بمیرکون رفته وایشانرا هم جناب مستطاب صدراعظم همراه برداشته بتوپخانهٔ عامره آمده اند ودرآنجا مجلس مخصوص منعقد فرموده اند .

﴿ خبرهای متعلق بجنك وغیره ﴾

از قرار یکه جناب احمد مختار پاشا کوماندان بزرك سمت ارضروم در تاریخ چهارم حزیران رومی یعنی روز شنبهٔ کذشته بتلکراف می نویسد یك فرقهٔ عسکریه بجهة اینکه کشف تعرضی بعمل بیاورند از (ولی بابا) پیش رفته وبکدوك (طاهر) رسیده اند روز جمعه قشون روس از سه سمت هجوم آورده وپنج ساعت جنك سخت شده است وقشون روس را باعث تلفات بسیار شده و در آن میان کوماندان پاشا شهید افتاده فرقهٔ مذکوره بکوماندانی مصطفی جاوید پاشا بموقع مخصوص خودشان برکشته اند .

کویا این سوای جنکی است که پیشتر کفته شد درحوالیٔ قره کلیسیا واقع شده است وغالب جنکهای کوچکرا در اوراق رسمیه نمی نویسند وآنچه رامی نویسند تفصیل آنرامعلوم نمی کنند.

وحال آنکه این یکی بیشتر باعث توهمات واندیشهای مردم گردد . چنانکه غدغن کردند حرکات عسکریه ووقایع جنك را جز آنکه رسما اطلاع داده شود کسی ننویسد واینهم عمده بجهة این بود که اخبار اراجیف ومشوبانه را باعث تشویش واغتشاش خیالات مردم نکنند حال آنکه در مقابل این غدغن بعض روزنامهای بیك اوغلی عنوان از جنك ومواقع جنك آورده ودرذیل آن نقطه‌ها بدین قرار میگذارند . .

. . . . . .

که این نقطه گذاری چندین مرتبه از تصریح بدتراست سهل است که بدینواسطه هم اغتشاش اذهان واضطراب دلها بیشتر می شود وهم تحقیر غدغنی که از جانب حکومت شده است مفهوم میگردد . بالجمله اگر چنانچه قرار کلیهٔ کاررا براین بگذارند که بیان واقع حال کلا وجزءا نوشته شده ومنتشر کرد . یقینا بهتر از این قسم غدغنها است که بتوبهات واشارات اغتشاش خیالات را سبب شوند . وگذشته از این هرگونه مطلبی که باشد لامحاله بروز خواهد کرد فتح وشکست هم در جنك توامان است اگر روزی برما است روز دیگر هم مارا تواند شد ازپنهان کردن جنکها ووقوعات هیچ ثمری نیست ملت وابنای وطن در شادی وغم غمو ماشریك وسهیم هستند . باید معایب وصدمات را بفهمند وبتدارك آن پردازند نه اینکه امروز کاری پنهان بشود وفردا از جای دیگر بشنوند وهمسایکان وملل ودول دیکر خورده گیری کنند که کار اینها همه برو پوشی وپرده کشی است پس چگونه میکویند ملت وابنای وطن یکی شده است که هیچ جزوی از آن از جز ودیکر خبر ندارد .

جنکی که درحوالی (الشکرد) شده است مقدار عسا کر عثمانیه معلوم نکردیده است ولی تلفات روس را پنج وششهزار می نویسند وازاین طرف هم چون هجوم از سه جهت بوده است تلفات بسیار شده وکمتر از تلفات قشون روس نبوده است پاشای کوماندان که نوشته بودند شهید افتاده است محمد پاشای فریق معروف به طاتلیجی زاده بوده وکمال ثبات شجاعت را در این جنك ظاهر کرده درمقابل هجومی که از سه سمت شده است زیاد متانت وپردلی نموده است واز زخم کلولهٔ که به پیشانی او رسیده بوده است متاثر اوبمباهات وافتخار وسردانکی جان سپرده است .

جناب درویش پاشا که بکوماندانی کل باطوم مأمور است چون قدری نامزاج بوده اند جناب عارف پاشای فریق بسمت معاونی ایشان مأمور کردیده پریروز باواپور همایون (بابل) نام بسمت باطوم عزیمت کرده اند . وحسن تحسین پاشا هم بسمت کوماندانی موقع برقرار بوده وجمیل پاشا هم که بماموریت سوق معین بود نیز باردوی مذکور مأمور کردیده است .

نوزده عراده توپهایی که در هنکام فتح (صخوم قلعه) کرفته شده بوده است وبدرسعادت فرستاده بودند پریروز مصحوب محمود افندی بلنکرکاه درسعادت رسیده وبتوپخانهٔ عامره بیرون آورده شده است در روی این توپها طغرای جنت‌مکان عبدالمجید خان غازی والد ماجد اعلا حضرت پادشاهی نقش ودر روی یکی از آنها خط روسی نوشته شده وتاریخ ۱۸۳۱ داشته است .

﴿ ترجمهٔ نظامنامهٔ داخلی مجلس اعیان است ﴾

(فصل اول)

مادهٔ اولی هیئت اعیانرا یك رئیس ویك وکیل رئیس ودوکاتب هست .

مادهٔ دوم رئیس ووکیل رئیس بشرط بودن آنها ازاعضای هیئت اعیان مستقیما ازطرف اشرف اعلا حضرت پادشاهی نصب می شود . رئیس ووکیل رئیس برای یکسان منصوب کردیده درآخر هرسالی عوض می‌شود . آنهاییکه مدتشان بآخر رسیده است باردیکر نصب کردن آنها جایز است . کسانیکه از ریاست ووکالت ریاست خارج می شوند از سمت اعضایی ساقط نمی شوند .

مادهٔ سوم وظیفهٔ وکیل رئیس این است که هرکاه رئیس درمقام ریاست حاضر نباشد امر ریاست را برعهدهٔ خود دانسته مجری بدارد .

مادهٔ چهارم هرسال هیئت اعیان باراول که مجتمع می‌شوند بقاعدهٔ که درمادهٔ پنجم ذکر خواهد شد دونفرکاتب ازمیان خودشان انتخاب می کنند ولی تا وقت انتخاب آنها دونفرازاعضای مجلس که جوانتر هستند برای وظیفهٔ کتابت معین می کنند که ایفای وظیفهٔ نویسنده کی نمایند .

مادهٔ پنجم نویسندکان درحالتیکه مکلف بوظائف مقرره درمادهٔ پنجاه ودوم هستند بشرط بودن درجزو اعضای هیئت اعیان برای یکسال بطور رای خفی انتخاب می شوند . اکر بار اول اکثریت مطلقه حاصل نشود بار دیکر درحق آن دونفر که بانسبه زیادتر اکثریت آراء درحق آنها بحصول پیوسته است قاعدهٔ رای خفی بعمل آورده می شود وهرکدام بیشتر دارای اکثریت باشند منتخب می شوند . هرکاه شمارهٔ آراء درهرکدام ازآن سه بار مساوی باشد یکی از آنها بقرعه معین می شود . چند نفری از اعضا بقرعه معین می شود که صندوق رای خفی را آشکار باز کرده ونامهایی راکه نوشته شده است ثبت وضبط نموده نتیجهٔ آنرا بیان نمایند وبعد ازختام کار نتیجهٔ آن ازجانب ریاست بهیئت اظهار می شود وآنهایی که بطور قطعی برای نویسنده کی معین می شوند فورا بایفای خدمت خود می پردازند .

مادهٔ ششم هرسال در اجتماع نخستین پس ازآنکه نویسنده‌کان بطور قطعی معین شدند هیئت اعیان بانتخاب انجمن دوم که در مادهٔ هشتم بیان خواهد شد مبادرت می نمایند .

)(فصل دوم)(

(دربیان کیفیت تشکیل انجمنها ووظائف)
(مأموریت آنها است)

مادهٔ هفتم تدقیق یادداشت واوراقی که بهیئت اعیان حواله می شود درآغازکار بتعیین ورای هیئت بیك انجمن حواله می شود انجمنها بطور مساوی هرکدام ازپنجنفر اعضا مرکب می‌شود ولی باقتضای اهمیت کار بقرار داد هیئت هفت یانه نفر می‌تواند باشد انتخاب اعضای انجمن بقاعدهٔ که درمادهٔ پنجم کفته شد اجرا می شود .

مادهٔ هشتم چنانکه درمادهٔ هفتم کفته شد باقتضای کار سوای انجمنهایی که انتخاب خواهد شد دو انجمن دیکر از اعضای امنای که هرکدامی پنجنفر اعضا داشته باشد معین می شود یکی از آنها یاد داشتهایی راکه از جانب یکی یا چند نفری

ازاعیان داده می شود تدقیق کرده دیگری عرضحالهایی را که بهیئت اعیان داده شود رسیده گی می کند . واین دوانجمن در هر دو ماهی یکبار تجدید می شود .

مادهٔ نهم بعد از آنکه اعضای یك انجمنی معین شد یکی را ازمیان خودشان بریاست ویکی را برای نظارت کردن محضری که درختام مذاکره نوشته شود انتخاب می کنند و یکی دیگر راهم منتخب می نمایند که درحین لزوم بهیئت اعیان ایضاحات بدهد وانتخابهای اینها بقاعدهٔ که در مادهٔ پنجم مقرر شد بعمل میآید . رئیس هیئت اعیان استحقاق اینرا دارد که بهر کدام ازانجمنها بشخصه ریاست نماید . هر وقت که انجمنها منعقد می شود در ثبت نامهٔ مجلس شماره ونامهای اعضایی که حاضر می شوند بصراحت باید نوشته شود وهرکدام که ازاعضا بمجلس می آیند نامهای خودشان را در دفترمخصوص آن لزوما ثبت می نمایند .

مادهٔ دهم محضر انجمنها درهیئت عمومیه برئیس اعطا می شود که هرگاه هیئت مناسب دانند باآشکاری خوانده شده ونسخههای چاپ شدهٔ آن درهرحال باعضای هیئت تقسیم میشود. و بجز مادههای مستعجل این فقره تقسیم نسخهارا اقل یکروز پیش ازشروع بمذاکره بوده باشد .

مادهٔ یازدهم هرگاه یکی ازهیئت اعیان دردو انجمن اعضا بشوند انجمن سومی را اعضایی نمی تواند بکند ولی اگر مضبطهٔ یکی از آن دوانجمن نوشته وداده شدهباشد جایزاست .

)(فصل سوم)(

(در بیان تکلیفهایی که درخصوص)
(تنظیم وتعدیل قانونویاد داشتهای)
(قانون کرده می شود .)

مادهٔ دوازدهم یاد داشتهایی که ازهیئت مبعوثان بهیئت اعیان داده می شود هرگاه از جانب هیئت خواسته شود درآغاز کار آشکارا خوانده می شود پس از آن رئیس یاد داشتهای قانون را با تقریرنامه که مشتمل بر بیان اسباب موجبهٔ آن است بچاپ رسانیده نسخهای مطبوعهٔ آنرا باعضا تقسیم می کنند وحوالهٔ رسمیهٔ آنهارا بطور یکه درمادهٔ هفتم گفته شد بهر کدام از انجمنها که لازم است رئیس بعمل می آورد .

مادهٔ سیزدهم هرگاه یکی یاچند نفر ازاعیان بخواهند یاد داشتی بحکومت سنیه بدهند وتنظیم قانونی را بخواهند ویا آنکه تعدیل واصلاح یکی از قوانین موجوده را طلب کنند لازم است تقریرنامهٔ نوشته سببهای موجبهٔ آنرا بیان کرده برئیس بدهند . پس از آنکه تقریرنامه درهیئت عمومیه خوانده شد مراجعت برأیها می شود که مطرح مطالعه بشود یانه چون قرارداده شود که بنظر مطالعه آورده شود بانجمنی که در مادهٔ هشتم بیان شد حواله کنند . محضری که انجمن دربارهٔ تکلیف حوالهشده نوشته است بهیئت عمومیه آورده شده در آنجا میخوانند ومذاکرهٔ عمومیه ازجانب هیئت بعمل میآید و بعد از آن مراجعت برأی کرده شود اگر باکثریت قبولشد برای آنکه بمقتضای آن رفتار شود محضری بمقام صدارت تقدیم کرده شود .

مادهٔ چهاردهم هرگاه تکلیفی بجهة تنظیم یا تعدیل قانونی بموجب مدلول مادهٔ دوازدهم کرده شده وازجانب هیئت پذیرفته نشود باکثریت آراء مردود گردد آن مطلب درمدت اجتماع آن سال بار دیگر بموقع بحث ومذاکره آورده نمی شود .

)(فصل چهارم)(

(در بیان اصول مذاکرات یاد داشتهای)
(قانون درهیئت عمومیه)

مادهٔ پانزدهم یاد داشت قانونی که بیك انجمن حواله می شود انجمن بدقت رسیده گی می کند که درآن یاد داشت چیزی نباشد که اساسا مخل نماید امور دینیه را وحقوق سنیهٔ ذات حضرت پادشاهی را وهمچنین حریت واحکام قانون اساسی وتمامیت ملکیهٔ دولت وامنیت داخلهٔ مملکت واسباب مدافعت ومحافظت وطن وآداب عمومیه را و پس ازاینکه اینها تدقیق کرده شده معلوم گردید که اختلال هیجیك ازآنچه گفته شد درآن یاد داشت نیست مضبطه ومحضری می نویسد وبیان می کند که آن یاد داشت بالتمام قبول شدهنی است واگر بعکس اینست باید پس داده شود یا آنکه تصحیح وتعدیل بشود واین برئیس اعیان داده شده نسخهای چاپ شدهٔ آن را هم باعضا قسمت کنند وروز مذاکره از جانب هیئت معین می شود .

مادهٔ شانزدهم درکارهایی که مستعجل نیست یاد داشت هرقانونی لا اقل باید بفاصلهٔ پنج روز دوبار جداجدا تماما خوانده نشده ومذاکره نمایند وتابهمین طوردوبار خوانده نشده است درخصوص قبول بارد آن باکثریت آراء مراجعت نمی کنند .

مادهٔ هفدهم مذاکرهٔ نخستین درآغازکار دربارهٔ هیئت مجموعه یاد داشت قانون می شود یعنی این یاد داشت را مذاکره باید کرد یانه پس از آنکه مذاکرهٔ عمومیه ختام پذیرفت رئیس سؤال می کند که آیا فقره بفقره مذاکره بشود یانه اگر قرار داد شود که بمذاکره نباید پرداخت ازجانب رئیس بهیئت بیان می شود که یادداشت پذیرفته نشد والا هرکدامی ازمواد مندرجهٔ یاد داشت بانضمام تعدیلاتی که متعلق بآن است بترتیب خوانده شده بعد ازآن بمذاکرهٔ دوم گذرند .

مادهٔ هجدهم چون بمذاکرهٔ دوم گذشتند دراثنای مذاکره درخصوص قبول وعدم قبول آن وتعدیلاتی که متفرع برآن است باآراء هیئت مراجعت شده قرار میدهند پیش ازآنکه درخصوص قبول و یارد قطعی یاد داشت باآراء هیئت مراجعت بشود هرکدام از اعضای هیئت ملاحظات عمومیهٔ خودشانرا که مؤید قبول و یارد آن است می توانند بیان نمایند .

(باقی دارد)

در اخبارنامهای هندوستان مورخه اوایل ماه جمادی الاولی دیده شد . سرکار امیر کابل فرزند خودشان محمد یعقوبخانرا که درزندان بود رهایی بخشید . وحقیقت حال چنان است که آخوند صاحب بانیٔ این کار گردیده است چون دختر امیر کابل کههمشیرهٔ یعقوب خان است بفرزند آخوند صاحب (میا گل محمد) نامزد گردید این سخن بمیان آمد لیکن حاکم قندهار که دشمنی با یعقوبخان داشت ازاین کار خشنود نبود بواهمهٔ اینکه شاید اورا بجای وی حاکم قندهار کنند . بعد از وفات سید نور محمد شاه حبیباه خان مستوفی از جانب امیرافغانستان بوزارت و پیشکاری کل افغانستان منصوب شد که بجای صدراعظم است . همه سرداران را حاضر کرده و تدارك جنك را آماده می نمایند . صفدر علی خان حاکم

قندهار با مرامیر افغانستان متوجه احوال کلات است و همواره در مخابره با آن ملکت می باشد و ابراهیم خان سردار را بطریق جاسوسی بکلات فرستاده اند که معلوم نمایند قشون انکلیس در آنجاها چه قدر هست در بیستم آوریل که ششم ربیع الثانی است فوجی از لشکر افغانستان را بسمت ترکستان فرستاده اند و چهار فوج جانب میمنه از آنجا رفته در قندهار جمع شوند فوجی بسمت پیشاور مأمور شده است که منتظر حکم ثانوی بشوند مجملا در افغانستان تیاری جنك بشدت تمام دیده میشده است امیر کابل بسرداران بامیان و بلخ و غیره مقرر داشتند که نام نویسی و خانه شماری کرده و مردم را برای جهاد بفرستند که در کابل جمع شوند وسی هزار راس اسب ترکمنی و بخارایی فرستاده شود .

امیر کاشغر با سرکار نواب لاهور می خواهد علاقهٔ یکانکی و اتحاد را محکم سازد که اگر دشمنی پیدا شود باتفاق حرکت کنند در اینباب امیر کابل کس فرستاده است که این اتفاق را باید با ما داشته باشی ولی اصل میل امیر کاشغر با تفاق کردن بالاهور است . و از قراریکه معلوم می‌شود با اینکه امیر شیرعلی خان چغتی را با خود متفق ساخته است لیکن باز اختلاف درمیان حکومتهای آنسامان موجود بوده است که این اختلاف در آخرکار باعث خرابی و تمام شدن همهٔ آن ملتها و حکومتها خواهد گردید . عجب غفلت است که بچشم خود می بینیم بسر همسایکان ما چه می آرند و بتدریج ملك و وطن مارا مسلط می شوند وما بکمال آسودگی نشسته وعلاوه به تیشهٔ نفاق واختلاف ریشهٔ خودمان رامی کنیم و اسباب خرابی خودمان را بدست خودمان فراهم می آوریم .

﴿ یخربون بیوتهم بایدیهم ﴾

﴿ نیز از اخبارنامهای هندوستان ﴾

(نور الابصار ﴾ از دهلی می نویسد برای اعانت دولت علیهٔ عثمانیه در اطراف بلاد ممالك هندوستان اقدامات کرده در بعض بلاد هند از یك لك روپیه تاسه لك برای اعانهٔ مجروحین عساکر عثمانیه و یتیمان و بیوه زنان آنها جمع شده وفرستاده ومیفرستند مگر درخود شهر دهلی تاکنون اعانهٔ نشده بود چند نفر از صاحبان همت در اینباب گفتگو کرده و گفتند سبب این کار چیست که از اطراف بجهة عساکر اسلامیه اعانه کنند ودر دهلی هیچ خبری نباشد بهتر این است در اینباب اتفاقی بیاوریم و مردم را یاد آوری نموده تحریص و ترغیب کنیم و بقدریکه ممکن است وجه اعانه فراهم نماییم این است که در این کار اقدام کرده و کوشش تمام بعمل میاورند وچند هزار روپیه هم تا حال جمع آوری شده است .

جناب مولوی سید ابو المنصور صاحب امام فن مناظره و همچنین و اعظان و ناطقان انجمن اسلامیه نیز اتفاق واهتمام کرده بقدر پنج وششهزار روپیه جمع نموده اند و درکارند که بیشتر جمع شود و مصلحت آنست که رئیسی برای این کار قرار دهند که تمام اسلام مراجعت بآن رئیس کنند و بکمال صدق و خلوص در این امر مال خودرا مضایقه نخایند . چنانکه در (رامپور) نواب صاحب مردم را ترغیب نمودند تا آنکه مبلغ سه لك روپیه اعانه جمع گردید . و همچنین (حیدرآباد) و (دا که) بنابراین در اینجا هم رئیس لازم است که در دهلی ودهات اطراف که مسلم نشین هستند هرچه جمع بشود بخدمت جناب سید ابو المنصور صاحب ارسال دارند چنانکه در تمام ممالك اطراف رئیس قرار دادند و اعانه جمع شد حال آنکه مبلغ بسیاری جمع و آماده کرده اند ولی با همدیگر گفتگو و مشاوره میکنند که بچه نحو مناسب است این مبلغ اعانه بدرسعادت فرستاده شود .

نواب رامپور که بجهة جمع آوردن اعانه از اطراف فرستاده بودند کاغذی را که در اینباب نوشته است ترجمه می شود . جناب سید صاحب مشفق مکرم مظهر عنایت وکرم کرم فرمای مخلصان و مظهر توجهات فراوان (جناب سید امدادعلی) صاحب دیتی کلنترام عنایتکم بعداز سلام مسنون اینکه جناب من چون از مراد آباد برگشتم آنگاه حضور انور جناب نواب صاحب بهادر ادام الله اقباله رسیدم ازجهة اعانهٔ نقدیه برای بنده امر فرمودند الحال من برای شما مینویسم که در ریاست ماعجب حالتی است . در ساعت ده من در اینخصوص آغاز بکار کردم و اعانه دهنده‌کان آنقدر هجوم کردند که من از تحویل کرفتن عجز بهم رساندم و نوبت نمیرسید که کاغذ قبض بآنها بدهم از ساعت ده تا مغرب درعرض دو ساعت دو هزار روپیه تحویل کرفتیم در آن اثنا خاك روبهای چارسو بول آوردند که اول اعانهٔ مارا بگیرید که ما فردا کار داریم هرکدامی از آنها چهار دانه چهار قروشی دادند و رفتند . هند وان شوری بر پا کردند که نخست اعانهٔ مارا بپذیرید کاتب خزانهٔ ما بخشی لال بمیل خود پنجاه روپیه داد وهندوان کار داران شهر هر کدامی چهار عدد چهار قروشی دادند . خدمتکاران و مأمورین حکومت نصف معاش خودشان را باعانه وا کذار نمودند . خدمتکاران بنده که اکثرغریب بودند یکماهه ماهیانه خودشانرا باعانهٔ نقدیه دادند . افسران فوج که با فراد فوجهای خودشان خبردادند همه فوج ازصاحب منصبان تا نفر هرکدامی یکماهه ماهیانهٔ خودرا باعانه دادند . قصاب وآهنکر وناوا وبقال درمیان خودشان سخن میکفتند هرکس اعانه ندهد هنکام مردن او ما بر جنازهٔ او حاضر نمی شویم و بروی نماز نکنیم واورا از دائرهٔ الوس وغیر تداری بیرون خواهیم دانست . من ازاحوال چه بیان کنم که مردم بچه خوشحالی وشعف پول دادند ازشرح آن حالت من عاجزم . پس ازآن اجزای فیل خانهٔ سرکار وتفنك خانهٔ سرکار هرکس که ماموریت داشت هر کدامی یك معاش خودرا برای اعانه واکذاشت . امروز من بخوانوادهٔ خودم بیان کردم که چه قدر اعانه خواهید کرد . پسر اولم محمود علی خان صاحب پانصد روپیه داد . پسر دوم صفدر علی‌خان صاحب کفت همان مقدارکه شما میدهید من هم بهمان قدر وزیادتر خواهم داد پسرسوم عباسعلی خان صاحب کفت هرقدرکه شما میدهید من از طرف هر یك نفری که درحرمسرای خود دارم همان مقدار اعانه خواهم کرد واز کنیز وجاریهٔ خود مقابل اعانهٔ شما پول خواهم داد . آفرین آفرین بر این دیانت داری وایمان داری زیاده از این اکر در باب (چنده) واعانه بنویسم احتیاط می کنم .

﴿ اختر ﴾

این جمله را در اینجا باین تفصیل آوردیم که اولا غیرت وهمت اهالیٔ رامپور ونوابهای جلیل القدر ایشان در این کار معلوم شده ونشرحدیث نیکی ونیکوکاری را کرده باشیم که این خود یکنوع سپاس کذاری هم درحق ایشان تواند بود

و باعث مزید شوق وفزایش همت وحمیت عموم مسلمانان خواهد گردید . وثانیا بجهة این نوشتیم که مطالعه کننده کان کازت (کوریه دوریان) بدانند که اینکونه اهالی را از اعانه منع نتوان کرد که میکویند اکر کسی اعانه ندهد ما اورا ازحقوق مسلمانی بیرون میدانیم و برجنازه اش حاضر نمی شویم هندوها که مذهب اسلام ندارند وعمله وکارکن هستند بدانکونه اعانه می کنند تا چه رسد بمسلمانان که بمقتضای دیانت تکلیف خودرا در این می بینند . ودراین اخبارنامهای آخری که ازهندوستان رسیده است درخصوص اعانه فقرات بسیار نوشته اند که تفصیل آنها باعث درازی سخن خواهد کردید امیدواریم که بزودی آثار اهتمامات واقدامات ایشان ظاهر شده دردو جهان مظهر فیض وفوز عظیم شوند وحسنات دوجهانی را دریابند .

﴿ ومن یعمل مثقال ذرة خیرا یره ﴾

﴿ ایران ﴾

اخبار نکار تبریز بتاریخ ۱۲ ماه جمادی‌الاولی ۱۲۹۴ می‌نویسد . بواسطه بسته شدن راههای معمول پوست نوشتجات را بوقت وموقع نمی توان رسانید حال که ادارهٔ پوستخانه با ادارهٔ پوست اوستریا سخن بسته وقرارداده‌اند که جمیع نوشتجات را از آنصفحات بهمه جای ایران برسانند اکرچه چند روزی دیرتر میشود لکن بقاعده وبخاطر جمعی میرسد . ازاوضاع پولیتیك بخواهید دربار اعلا بقاعدهٔ بی طرفی رعایت کرده و بهیچ وجه نمی خواهد مغایر دوستی وجهت جامعهٔ اسلامیه حرکتی واقع شود . عالیجناب شیخ عبیداء که اوضاع او درسرحد معروف است دا وطلب شده پنجاه هزار قشون از اکراد سرحد را بدولت علیهٔ عثمانیه متقبل میشد بجنك روس ببرد حالا بکمال سکوت درجای خود نشسته وابدا خیال حرکت ندارد راست است شیخ مومی‌الیه میتواند دو وسه هزار اکراد را جمع آوری بکند لیکن نه برای جهاد ودفع دشمن برای شکار خانکی همه آماده کی دارند پسرش چندی پیشتر با پدرش نزاع کرده والتجا بعاطفت حضرت اشرف ولیعهد آورد مورد التفات کردید . حمزه آقا که مدتی بود بجههٔ سوء حرکاتش درسرحد کرفتارشده وموافق قرارداد جناب مدحت پاشا اولا دربغداد و بعد از آن در اسلامبول محبوس بود این اوقات میکویند رهایی جسته و بمیان عشیرت (بلباس) آمده وریاست آنها را بعهدهٔ خود کرفته است ولی معلوم نیست این رهایی بطور مرخصی از دولت است یا فرارا باینصفحات آمده وهمچنین این ریاست عشیرت هم که غیرعشیرت اوست برضای دولت علیهٔ عثمانیه است یا خیر هنوز معلوم نشده است. کاهی عشایر سرحد بی حسابی میکنند خصوصا دراین اوقات بنابراین اردوی مختصری که بقدر دوازده هزار جمعیت است در چمن (درشك) سلماس برای نکاهداریٔ حدود وخاطر جمعی دادن بآنصفحات کذاشته شده است . خبرهای بسیار از جنك درخاك ارضروم وجاهای دیکر می شنویم یاغی شدن ایروان‌را کفتند لکن اصل ندارد اما دراینکه درهمهٔ خاك قفقاز استعداد شورش و یاغیکری هست سخنی نیست لکن چه فائده که حکومت روس چشم آنهارا چنان ترسانده است که نفس نمی توانند بکشند دو نفر که درجایی باهمدیکر صحبت میکنند مأمورین خفیه آنهارا کرفته ومیبرند . رفتار حکومت روس معلوم است خصوصا اسلحه واوضاع شورش وعمدهٔ کاررؤسا و بزرکان ندارند آنچه از بزرکان کارآمد هستند آنهارا باعطای مواجب ومنصب ونشان مست و مغرور داشته اند وآنچه بیکاره اند که منشأ اثری نتوانند شد اعضا هم بی رئیس و پیشوا حرکت نتوانند کرد . راستی وزر و وبال این همه ملت وامت اسلامیه وغیرهم که درخاك روس هستند همه برکردن رؤسا وخوانین و بیك زاده‌کان ایشان است که روز اول هم بی عاری ازایشان شده خاك ووطن خودشانرا بدست روس سپردند . باری حال معروف است که لشکرعثمانی بسمت ابازه وچرکسستان رفته وازاهالی هم باشکر متفق میشوند می خواهندخودشانرا از دست روس آزاد کنند واسلحه وتدارك هم بآنهارسانیده می‌شود . آنان مردمان جسور و باغیرت ومظلوم هستند اکر چنانچه امدادی برآنها بشود خیلی کار دیده می شود . ازماها اکر بپرسید هرکاه دو دستی سرخودمانرا نکاه بداریم خیلی مرد هستیم چندی است که اهالی در خیال ترقیات داخله ازجهت تجارت وصنعت پیش میرفتند این اوضاع جنك بکلی کارهارا بسته وآخر کارهارا هم نمیدانیم دوسال است خیلی ضرر بتجارت اهل ایران رسیده است . درباب راه آهن این اوقات بازرای اولیای دولت‌علیه مصمم برتمهید مقدمات ساختن آن است . جناب جلالتمآب صاحب دیوان می خواهند راه آذربایجان تاطهران را شوسه بکنند راههارا هموار ساخته قابل حرکت ارابه وکالسکه بآسانی نمایند . این یکی مقدمهٔ راه آهن است . اینکونه همت وعزم جناب معظم ایشان فی الحقیقه باعث آثار بزرکی هست که در تاریخها باید ثبت بشود که راه ساختن وتسهیل امر حمل و نقل و حرکات اولین خدمت بعالم تمدن وانسانیت است و اسباب ترقی ثروت وسامان مملکت . ولی عیب کار این است که این قسم کارها ازیك دست اکر والی و پیشکارهم باشد بطور دلخواه حاصل نتواند شد غالبا مال دیوان‌را مباشرین برخود حلال دانسته می خورند . کذشته ازاین تا این قسم کارها بطور کومپانی نباشد واهالی شریك وسهیم نکردند وامنیت تامه درمیان نبوده ترتیب کارهم طوری نشود که جلو معاملات خودسرانه ومستقلانه کرفته شود حاصلی ازاین کونه اقدامات نمی توان برداشت . درممالك دیکر همهٔ اینها را تجربه کرده اند و پس از همه زحمتها وضررها راهی پیدا نموده همه چیز را راه انداخته اند . درسمت افغانستان هم انقلابی هست روس وانکلیس هرکدامی یك پولیتیك درآنصفحات پیش کرفته وساعت بساعت خیالات خودشان را درآن سامان پیش می برند . امیرافغانستان که همیشه با انکلیس را یکان بود می کوید اینها دشمن حقیقی مابوده اند بلوجستان را وعده ها داده نیکیها کرد بالاخره بکلی صاحب شد فردا افغانستان را هم بهمین طورها خواهدنمودروس هم از یکطرف بحیله کاری و زور پیش میاید ملتها وحکومتهای آسیای وسطی در اندك زمانی در زیر خیالات وطمعهای دولتهای فرنکستان پایمال خواهد کردید حال کوا متنبه میشوند که بقدر امکان باید پیش بندی کار را کرده جلو این سیل مهیب وهولناك‌را باتفاق می خواهند بکیرند لیکن بااین اوضاع ونفاقها واغراض شخصیه که‌هست یکوقتی خواهیم دید که سیل آمدوخانه‌را از بنیادبرد مکرآنکه (دستی از غیب برون آیدوکاری بکند)

﴿ خبرهای تلکرافی ﴾

بلغراد ۳ جمادی‌الآخره

پرنس میلان حکمران صربستان امروز بملکتین رفت (بجههٔ دیدن ایمپراتور روس) موافق قرارنامهٔ پرنس میلان (اسکوپچینا)

یعنی مجلس ملت در اول ماه ژولیه که ۲۰ ماه جمادی الآخره است در (قره غواج) منعقد خواهد شد (نیکولا) که از سرتیپان صرب است از جانب امارت بسمت کومیسری اسکوپچینا معین گردید .

بکرش ۳ جمادی الآخره

امروز مرکز اردوی روس (الکساندریا) نام جایی است که در بالای (یرکوی) واقع است . در سمت مارکوللی قشون جمع می کنند .

لندن ایضا

هیئت بلدیهٔ شهر لندن (جنرال کرانتی) رئیس سابق جمهوریهٔ ممالك متحدهٔ آمریك را قبول کرده و حقوق امانت شهر لندن را بمومی الیه اعطا کردند .

وین ایضا

کازتهای نیم رسمی در باب رفتن پرنس میلان بدیدن ایمپراتور روس اهمیتی قرار نمیدهند و این ملاقات را محض از راه عرض اخلاص می دانند .

آتن ٤ جمادی الاخره

وزیر جنك بیان کرده است لشکری که باید مسلح بشوند بیست و پنجهزار نفر خواهد بود . و مصارف جنك بچهار ملیون و پانصد هزار دراهمی ابلاغ خواهد شد .

پاریس ایضا

از جانب مارشال ماکماهون کاغذی بمجلس (سناتو) فرستاده شده بود امروز خوانده شد در آن کاغذ مارشال بهم خوردن مجلس ملت را تکلیف میکنند. مارشال در این کاغذ بیان می کند که خواهش من اینست که این وضع فرانسه از جانب هرا خواهان (جمهوری قرمز) بهم نخورد (سناتو) این تکلیف را روز دوشنبه تدقیق و رسیدگی خواهد کرد . مجلس مبعوثان ازجهة پولیتیکی که پیش گرفته است از هیئت وکلای دولت پارهٔ سئوالها کرد . مسیو فورتی گفت وضع امروزی وکلای فرانسه را خیلی شبیه میدانم بستیزه جویی فرانسه در سال ۱۷۸۹ برضد فرانسه در سال ۱۷۹۳ . روز دوشنبه بگفت و شنود آغاز خواهد شد احتمال هست مجلس سناتو متفرق شدن مجلس مبعوثان را قبول و تصدیق خواهد کرد :

وین ٥ جمادی الاخره

موافق تلگرافی که از راکوزه رسید عساکر عثمانیه به (نقشیك) آذوقه رسانیده اند .

راکوزه ایضا

قره طاغیها مغلوب و منهزم گردیدند .

پاریس ایضا

بیان نامهٔ که مارشال ماکماهون بمجلس سناتو فرستاده است برحسب خواهش مجلس دلائل و اسبابی که باعث متفرق شدن مجلس مبعوثان تواند شد در آن کاغذ مندرج است مباحثاتی که پس ازخواندن کاغذ مذکور بمیان آمد خیلی سخت و باشدت بود . در حق هواخواهان پوناپارت اعتراضهای بسیار کردند . مسیو (غامبتا) وکلا را برای اینکه هواخواه کشیشی میباشند ملامت و تقبیح کرد . روز دوشنبه مجلس سناتو مجتمع خواهد گردید شب گذشته در کوچهای پاریس خیلی جمعیت و ازدحام بود و هیجان بزرگی در مردم مشاهده می شد .

پاریس ایضا

تکلیفی که در خصوص متفرق شدن مجلس ملت شده است روز چهارشنبه در سناتو مذاکره خواهد شد . مسیو (غامبتا مسیو (تیر) را برای جانشینی مارشال ماکماهون یعنی ریاست جمهوری فرانسه معین کرد .

بکرش ایضا

پرنس میلان امروز وارد بکرش گردید . مسیو (براتیانو) و مسیو (کوغالنی چانو) اورا در موقف راه آهن پذیرایی کردند که چون پرنس شارل در نزد ایمپراتور بود نتوانسته است پرنس میلان را پذیرایی نماید ولی پس از بیرون آمدن از نزد ایمپراتور روس بدیدن او رفته و پرنس میلان هم بلا فاصله بیازدید اورفت .

پتربورغ ایضا

بامر ایمپراتوری بقدر شش ملیون پول سفید خورده سکه زده خواهد شد .

لیزبون ایضا

دولت پورتکیز بی طرفی خودرا در جنك حاضر اعلان کرد .

وین ایضا

مسیو (ولینار) والی خرواتستان وارد شهر وین شد روزنامها درخصوص حرکات بعد از این صربستان باختلاف بیان معتقدات می نمایند.

پشته ٤ جمادی الاخره

مسیو (هاس) درمجلس ملت مجارستان از رئیس وکلا سئوال کرد که همچنان بخطر میاید که این جنك برای خدمت کردن بخیالات (پانسلاویست) میباشد در اینصورت در مقابل اینکه روس با مملکتین متفق شده و مملکتین اعلان استقلال کرد و در مقابل احتمال اینکه صربستان داخل در جنك بشود کاربجایی کشد که بلغارستان از جهة ادارهٔ داخلیه مستقل باشد و دوشبه جزیرهٔ بلقان پارهٔ حکومتها از نو تشکیل یابد آیا حکومت چه مسلك را پیشنهاد خود خواهد داشت و برای تامین سیر و حرکت کشتیها در طونه و تجارت مشرق زمین چه تدبیر خواهد کرد و آیا حکومت می خواهد مدخلهای طونه را روسها ضبط کنند یانه .

آتن ٥ جمادی الاخره

دونمای انگلیس فردا بجهة رفتن باوپلی از (فالیر) حرکت خواهد کرد روز شنبه باز خواهد برگشت . بریاست قرال یونان درسرای قرالی مجلس بزرگی مرکب از وزرا منعقد کردند مباحثاتی که در این مجلس شد درخصوص پولیتیکی که یونانستان پیش خواهند گرفت بود و در بارهٔ قرضهایی که درسال ۱۸۲٤ و سال ۱۸۲٥ شده بود هیئت وکلا سندهای این قرضها را شناخته و معتبر دانستند .

پاریس ۵ جمادی الاخره

(دوق دوکاز) وزیرخارجیهٔ فرانسه درمجلس مبعوثان درجواب مسیو (غامبتا) بیان کرده است مناسبات دوستانه و پولیتیك مصلحانهٔ فرانسه بادول سائره باقی و برقراراست .

از طرف مسیو (باری) وزیر نافعه ومسیو (فری) بعد از آنکه نطقهاخوانده شود مذاکرات را به فردا تاخیر کردند .

بجهة فسخ مجلس مبعوثان فرانسه بکومیسیونی که از طرف مجلس مبعوثان انتخاب شده بود شش نفر ازطرف دست راست وسه نفر از جانب چپ تعیین شده اند . بنابراین بجهة فسخ مجلس مبعوثان اکثریت آراء پیدا خواهد شد .

پاریس ایضا

کیفیت متفرق شدن مجلس مبعوثان محقق است مذاکرات مجلس مذکور درنهایت هیجان بوده است .

وین ایضا

ازقراریکه مذکور می شود مجلس مبعوثان درماه ایلول جمع خواهد شد . شایعهایی که درباب اتخاذ کردن تدابیرفوق العاده درمیان بود تکذیب کرده شد .

بکرش ایضا

میگویند ناخوشیٔ ایمپراتور روس علت سنك مثانه بوده است . احتمال دارد که ایمپراتور بجهة تداوی به پترپورغ عودت نماید .

اکنون حرکت اردوی روس در میان (الوتا) و (یرکوی) است وقوع حرکات مهم را انتظار می شود .

کازت (الکمانیه زایتونغ) منطبعهٔ وین ازروی کاغذی که از (مالطه) در ۲۹ ماه ایاربوی رسیده است می نویسد . ازجانب دولت انکلیس بلورد (ناپیر) واردوپی که همراه او است حکم شد که بجهة حرکت کردن بسمت مقصود بکمال پشدستی حاضر باشد . و (بورتیر) سرتیپ که ازصاحب منصبان ارکان حرب انکلیس است بسمت اناطولی فرستاده شد . کشتیهای جنکی انکلیس که درزیر کوماندانی (سیمور) امیرالبحر جبل الطارق بود برای حرکت آماده وحاضر است وعلاوه بر این بقدر بیست فروند کشتی جنکی نیز مهیا است اینك بمحض اینکه کار دولت روس را پیشرفتی درسمت طونه بوقوع پیوست دولت انکلیس را درمقابل خود خواهد دید .

ازلندن ازجای معتبر وآکاهی خبر کرفته شد که بمحض کذشتن لشکر روس ازحد اعتدال وتجاوز بانطرف طونه دولت انکلیس داخل درمیدان جنك خواهد شد واسباب این جنك را چنان فراهم آورده است که قطع نظر از اسباب غلبه وهن عظیم بلشکر وممالك روسیه واردآورده طوری خواهد کرد که سالهای درازدولت روس مشغول تعمیر شکستهای خود باید بشود واین هم بسته بیك هندسهٔ اتفاقی است که با بعض دولتها درجزو کرده برخی را باخود متفق نموده وجلهٔ دیکررا در بی طرفی کذاشته اند . دولت روس می کوید برای اصلاح احوال عیسویان روم ایلی این همه تلاش وجان فشانی می کنم ولی بدلائل چند در دعوی خود صادق نیست وخود دولتی است بیرون از مسلك ومشرب دولتهای متمدن وباهمه ساده کی که دارد میخواهد دولتهای مغرب زمین را کول بزند این است که آنها هم بزودی باید باوحالی کنند که غلط فهمیده است دولتهای غربی کول شمال نمی خورند وخیالات مکنونهٔ اورا که برخلاف مقتضیات ترقیات جهان است ودشمن ملیت ودیانت صاحبان مذاهب وملل است بخوبی میدانند اسلاوهای وحشی را در مرکز مدنیت نمیکذارند علم استقلال بر افرازند ودولتهای قویم وقدیم را بمخاطرات بیندازند .

میکویند (کراندوك قسطنطین) چند روز پیشتر بهمراه خود هفت فروند کشتی جنکی زرهدار که درسمت امریکا داشته اند برداشته وبدریای سفید می آمده است که شهر ازمیررا بتوپ به بندد .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

(سنه سه هزار وششصد وپنجاه وپنج مطابق سنه سیصد وچهل ونه پیش ازمیلاد) ومامور پنش داد که چند مملکت را که سرکشی میکردند محکوم سازد مانتور منزلت خودرا مغتنم شمرده از پادشاه استدعا کرد که از تقصیر برادرش (ممنون) وشوهر خواهرش (ارتاباز) در کذرد این دو شخص بعد از شورش مجبورا به (فیلقوس) (معرب فیلپوس است) پادشاه ماکادونیه پناه برده بودند بعد خدمات بزرك به اکوس وجانشینان او کردند مخصوصا (ممنون) که درجنك مهارت تمام داشت چنانکه بعد از این دیده میشود وبعد از فتح مصر و اضمحلال سرکشان اکوس کلیة بعیش پرداخت و اختیار مملکت را با کواس ومانتور واکذارکرد بعد از بیست وسه سال سلطنت اکوس را با کواس درسنه سه هزار وششصد وشصت وشش ازخلقت مطابق سنه سیصد وسی وهشت مسموم کرد این خواجه که از اهل مصربود بازحب وطن و مذهب درقلب داشت چونکه هرقدر جزع کرد اکوس بازبا مصریان سخت کیری میکرد اوراسم داد وموافق قول (ابن) جسدش را قطعه قطعه کرده بکر بهاخورانید

﴿ سلطنت ارسس ﴾

بعد از مرك انپادشاه باکواس پسر کوچك آن را که ارسس نام داشت بتخت نشاندند ومابقی فرزندانش را بقتل رسانیداما چونکه ارسس نمودار کرد که نجبائت نفس او بصیرت دارد باکواس اوراهم بکشت سلطنت او تخمینا دوسال طول کشید

﴿ سلطنت دارا معروف بر کودومان ﴾

باکواس چونکه جرئت نمیکرد خود تاج بر سر نهد کودومان رادرسنه سه هزار وششصد وشصت وهشت از خلقت عالم مطابق سیصد وسی وشش قبل از میلاد بتخت نشانید کودومان همینکه پادشاه شد دارا نام کرفت بعضی از مصنفین اعتقاد ندارند که دارا از خانه وادهٔ سلطنت بوده جهت اینکه پدرش پادشاه نبود وحال انکه از اعقاب دارای نوتوس بود همین

﴿ صرافیه ﴾

غلمه ۸ جمادی‌الاخر ۷ حزیران رومی ۹

	غروش	پاره
اسهام عومیه	۹	۲۵
لندن	۸	۳۳
	۹	
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲٤	
سوسیته رژنرال	۲	۲٤
لیرای انکلیس		
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۲۵
بانك عثمانی	۲	۲٦
اموای بلیرای عثمانی	۱	۱۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۰	۱۱
لیرای فرانسه	۰۸۷	۳۳
امپریال	۸۸	۱۵
کرمیچه	۵۱	۱۰
دون (منات) نقره	۱۵	۸
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰٤	۳۸
بشلك	۱۱٦	۰۰
متالك	۱۱٦	۲۰
پول سیاه	۱۷۸	۲۰
قائمه نو	۱۷۹	۲۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی دربیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . درتکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

دربنکلور جناب فضایل‌مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت‌مآب نصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب، میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین درباره‌ٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرسانند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است. بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئی ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

دارا پسری داشت اوستان نام پسر اوستان که ارسان نام او بود خواهرش سیلسی کامبیس را بزنی کرفته از او کودومان بوجود آمد اوستان را با سایر شاهزادکان خانوادهٔ سلطنت بحکم اکوس کشتند مؤرخین نوشته اند که چکونه کودومان ازمرك بجست همین قدر معلوم است که در اوائل سلطنت اکوس شغل چاپاری که ابدا شایستهٔ شان اونبود داشت و نوشتجات دولتی را با طراف میبرد درجنکی که اکوس دراخر عمر خود با قوم کادوزین کرد یکنفر از دلیران این قوم که بشجاعت معروف بود بمیدان کار زارآمده مبارز خواسته لاف زدکه‌درهمه لشکر ایران یکنفر نیست که بتواند با او برابری نمود کودومان بجنك آن دلیررفته ویرا بکشت اکوس در ازای این‌خدمت انواع عنایت دربارهٔ او منظور کرد من جمله ویرا حکومت ارمنستان دادو تا وقتی که با کواس او را برای نشتن بتخت خواست باز در همان مملکت حکومت داشت خلاصه با کواس کمان میکرد که در سلطنت دارا امورات همه باختیار او فیصل خواهد کرفت چونکه خلاف کمان بظهور رسید قصد دفع پادشاه کرد مراتب بعرض دارا رسید دارا همان شربت زهر را که با کواس ترتیب داده بود بعنف باوخورانیدند و از دست او آسوده شد

درسال دوم سلطنت دارا سنه سه هزار و ششصد وهفتاد از خلقت عالم مطابق سیصد وسی وچهار قبل از ولادت حضرت عیسی علیه السلم اسکندر پسر فیلقوس پادشاه مملکت ماکادونیه با لشکری جرار عبارت ازسی هزار پیاده وپنجهزار سواره بخاك آسیا ورود کرد سران سپاه ایران ارسام ور یومیترس و پسی‌تس و نیفاتس و سفیتریدات والی ممالك لیدی‌وآیونی وارسیت‌والی مملکت فریژی که در طرف بوغاز هلسپون (داردانل) واقع است وممنون با سواره ایرانی و پیاده نظام یونانی که اجیردارا بودند درحوالی شهر زلی اردوافکنده بودند همینکه از ورود اسکندر اطلاع یافتند مجلس مشورت ارآستند ممنون بدلیل عدت پیاده نظام دشمن وغیبت دارا مصلحت در مجادله ندید ولی کفت که باید دز ولایت خرابی رسانید تا اینکه لشکر اسکندر اذوقه نیابند وبمراجعت مجبور شوند .

(باقی دارد)

اختر

اداره خانه ومطبعهٔ اختر در پایین بابعالی است
درشارع ﴿ ابو السعود ﴾ درنمره (٦٣

قیمت سالیانه وغیره واسامیٔ وکلای (اختر)
هر چند نسخهٔ یك بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ١٢ شهر جادی الآخرة سنه ١٢٩٤

مکتوبی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

نسخهٔ شصت پاره است

١١ حزیران ١٢٩٣ و ٢٣ ژوئن ١٨٧٧

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

درخصوص مدت انعقاد مجلس مبعوثان بتاریخ هشتم همین ماه جادی الآخره ارادهٔ سنیهٔ پادشاهی شرف صدور یافته است که تاده روز دیگر مجلس را بهم نزده مذاکرات حاضره را با تمام برسانند .

اعلا حضرت اقدس پادشاهی روز پنجشنبهٔ گذشته حوالی عصر بباب والای سرعسکری تشریف فرما شده اند . پس از تشریف همایون حضرات وکلای فخام در اطاق مخصوص سلطنت حضور بهم رسانیده بوده اند و بریاست اعلا حضرت سلطانی مجلس مشورت منعقد گردیده و درخصوص مصالح مهمهٔ جنك مذاکرات لازمه کرده شده است . در این مجلس جنابان رشدی پاشا و نامق پاشا نیز حضور داشته اند .

از جانب بابعالی تلگرافنامهٔ سامی بامارت جلیلهٔ تونس نوشته شده ششصد راس استر برای نقلیات عسکریه خواسته شده است و از جانب امارت مشارالیها بامتنان تما این خواهش اجابت شده و مقرر کرده اند بزودی فرستاده شود .

تفصیل ورود جناب دولتمآب حسن پاشا ناظر جهادیه یعنی وزیر جنك خدیویت جلیله وشرفیابی ایشان از حضور اعلا حضرت سلطانی را در نسخهٔ گذشته نوشته بودیم . چون در اینباب تلگرافنامهٔ از جانب (باش کاتب مابین همایون) (منشی اول حضور همایون) حسب الامر اعلا بخدیویت جلیله نوشته شده است و متضمن بعض نکات والفاظ در ربار شاهانه است لهذا ترجمهٔ آنرا ذیلا مناسب دیدیم .

ترجمهٔ تلگرافنامهٔ منشیٔ اول حضور همایون بحضرت خدیو افخم

بعد الألقاب

جناب دولتمآب حسن پاشا (ناظر جهادیه) همراه لشکری که مأمور معیت ایشان بود همین روز شنبه بدر سعادت وارد شدند . پیش از ورود ایشان ذات والای سرعسکری وجناب محمود پاشا مشیر توپخانهٔ عامره با واپور مخصوص بدریای مرمره عزیمت نموده بودند که رسم استقبال و ابجال را بعمل بیاورند پس از ورود جناب ایشان یکسر بسرای همایون (یلدز) آمده شرفیاب ازحضور همایونی گردیدند. در اثنای ملاقات سنیه از جانب همایون بدینگونه کلمات التفات آیات پادشاهانه طرف توجه ملوکانه شدند که . خدماتی که جناب خدیوی باین دولت کرده اند حق الانصاف موجب تحسین و شایان قدردانی است. که از آنجمله معین کردن شما وقوت کافیه بهمراهی شمارا برای جنك از آثار حمیتی است که مخصوصا لایق آفرین است . ماشاءالله یك کوماندان (سردار) جوان وبرازنده و خوش ریخت هستید . ازجهة صفات فضیلت سمات که باصالت ونجابت خودتان منضم دارید و بواسطهٔ کمالات عسکریه که شمارا هست ظهور خدمتهای بزرك را از شما منتظریم از خدا خواهانیم که بدین موفقیت مرا و پدر مشفق خودتانرا خشنود و راضی کنید. وبدین مأموریت عمده بواسطهٔ آثار وطن پرورانهٔ خودتان شهرت و ممدوحیت دریابید .

جناب مشارالیه در عمارت صیفیهٔ علیهٔ خدیو افخمی بوده و اوامر سنیهٔ حضرت ولی نعمت بمنت شرف صدور یافت که لوازم احترامانی را که لایق شان جناب ایشان باشد ازهمه جهة بعمل آورده شود .

شب پنجشنبه گذشته را جناب حسن پاشا وزیر جنك مصر برای شام از جانب سنی الجوانب ملوکانه دعوت شده درحالتیکه ذات اعلا حضرت سلطانی در سفرهٔ طعام شرف حضور داشته اند صرف طعام فرموده شده است درآن خوان عالی جنابان سرعسکر پاشا ومشیر توپخانهٔ عامره وناظر بحریه وسعید پاشا فریق مابین همایون نیز بوده اند .

در مجلس مشورت پریروزی که درباب والای سرعسکری بریاست شاهانه منعقد شده بود جناب حسن پاشای مشارالیه نیز مدعوا حضور داشته اند .

کازت (لوانت هرالد) ازجانب ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات بدون تعیین مدت تعطیل کرده شده است .

روزنامهٔ (سلامت) چند روز پیشتر بجهة پارهٔ مندرجات بی قاعده که داشته است قرار

داده شده بود سه ماه تعطیل بشود . اعلان‌نامهٔ در آنباب از ادارهٔ مطبوعات نوشته شده بوده است که خود سلامت آن اعلان‌نامه را اعلان کرده بود لکن در ضمن آن اعلان باز زیاده روی کرده و از حد گذشته بود لهذا کازت مذکور بکلی لغو و ابطال کرده شده است .

صاحب روزنامهٔ (سلامت) و محرر آن را چند روز پیشتر در باب والای ضبطیه نگاه داشته بودند موافق قراری که در حق آنها داده اند الکسان افندی صرافیان صاحب روزنامه دوساله بطرابلس غرب تغریب ونفی شده است. وثابت افندی محرر آنرا یکساله به (بالکسری) منفیا فرستاده اند .

﴿ خبرهای جنگ ﴾

از قرار تلگرافنامهٔ جناب محمد علی پاشای فریق که درسمت قره‌طاغ در رچینه است روز دوشنبهٔ گذشته صالح پاشای میرلوا باجمعیت خود وعساکر معاونه که حاضر بوده است از اردوگاه رچینه حرکت کرده بوکردنهٔ ناحیهٔ لیپوه را که از قولاشین تا حدود طوپشته سه فرسخ راه بوده است از چند شعبه گرفته واز هر طرف که دشمن سر درآورده است مقهور ومخذول ساخته لیپوه را که مدتی بود یاغی وطاغی بودند و بقدر ششصد خانوار داشته است بتوپ بسته شده وضبط گردیده است .

درضمن تلگرافنامها حرکت فرقهٔ عسکریهٔ هرزگوین بسمت نقشیك و گذشتن از کردنهٔ استروك را بمظفری ومنصوری نوشته اند از قراریکه خبرهای مفصل که در ثانی رسیده است درهنگام حرکت فرقهٔ مذکوره از کرستاج ورسیدن به پره‌سیقه جنگی درآنجا باقره‌طاغی شده وعساکر عثمانیه غلبه کرده واستحکامات آنها را ضبط و بنقشیك رسیده اند واذوقهٔ عساکری که درآنجا بوده است رسانیده واز کردنهٔ استروك متعرض بتلال وجبال رفیعهٔ آنجاها گردیده وهمه را مستولی شده اند ونزدیك بوده است که فرقهٔ مذکوره با فرقهٔ سمت اشقودره اتصال یافته یکی بشوند .

ازقراریکه (بصیرت) مینویسد درهفتم ماه حزیران رومی تلگرافنامهٔ مخصوصی ازموستار از مخبر بصیرت بقرار ذیل رسیده است .

سلیمان پاشای کوماندان از کردنهٔ استروك گذشت این کردنه ازجله جاهای عمده ومعتنا به ودر داخل قره‌طاغ است تلفات دشمن خیلی است . الآن بطور موثوق خبر رسید که سلیمان پاشا با فرقهٔ علی صائب پاشا یکی شدند اینکونه موفقیت سلیمان پاشا را همکی صاحب منصبان ونفرهای قشون بکمال شوق ومسرت مبارکباد گفتند . اسلاوها مأیوس ودماغ سوخته هستند . مظهر پاشا والی بوسنه فردا از اینجا حرکت کرده (بسرای) خواهد رفت .

اگرچه این تلگراف را بتاریخ ۷ حزیران یعنی چهار روز پیش از این اخبار نویس بصیرت کرده است ومیبایست تا حال خبر رسمی هم در اینفقره رسیده باشد لکن تنها نرسیدن تلگرافنامهٔ رسمی را در اینباب دلیل بطلان این خبر نمیتوان دانست خصوصا که تلگرافنامهای رسمی خبر دادند که نزدیك است این دوفرقه بهم دیگر برسند واز قرائن هم این مطلب مقرون بصدق بنظر میآید والبته ازطرف رسمی هم تفصیل این مطلب خواهد رسید .

پس از آنکه این دوفرقه درخاك قره‌طاغ بیك نقطه منتهی شده ویکی گشتند عرصه بر قره‌طاغیها بسی تنك خواهد شد وعساکر عثمانیه باندك فرصتی همه خاك قره‌طاغ را تصرف واستیلا خواهند یافت .

درخصوص گذشتن لشکر روس از نهر طونه که حال بقدر دو ماه است دامن تعرض رابمیان زده وآستین تجاوز را بالا کرده است که از آب بگذرد وآبروی خودرا نگاه دارد . سخنهای مختلف درمیان است . کاهی میگویند عساکر روس در آنجا بقدر کفایت عبور از نهر طونه و جنك در اینطرف آب نیست وعلاوه برآن درمیان اردوی روس هم ناخوشیهای عمومی مختلف افتاده حتی از برلین یعنی از دولت المان اوضاع و اسباب خسته خانها خواسته وبمملکتین آورده اند . واز آن گذشته بهمه جهة دویست هزار قشون بیشتر در خاك مملکتین ندارد که باین طرف بگذرد حال آنکه این مقدارها بوجهی کفایت حصول مقصود اورا نتواند داشت .

بعضی میگویند که چون از جانب دولت انکلیس و اوسترپا بطور مخصوصی فهمانیده شده است که اگر لشکر روس از سمت صرب بگذرد ویا از درجه و اندازهٔ که منافع انکلیس یا موازنهٔ آسایش اوروپ را حالا و استقبالا کافل است تجاوز نماید این دو دولت خودشانرا بمیدان جنك خواهند انداخت وچنان استنباط شده است که از دولت المان طرفین به بی طرفی قانع شده اند چنانکه امپراتور المان صریح گفته است که مادامیکه من زنده هستم از جهت المان جنکی نخواهد شد. واضح است در اینصورت فرانسه و ایتالیا هم نیز بجز تماشا کردن چیز دیکر راتکلیف خود شان نخواهند دانست آنکاه در میدان جنك روس خواهدماند و اولادروس یعنی بعض طوائف یاغی شده که در خاك روم ایلی هستند و در مقابل خود قوتهای زیاد را مشاهده خواهد کرد که هرکز مقتدر برمقابلهٔ آنها بنا بظاهر اسباب نتواند شد این است که میکویند همه را تعلل وخود داری در کذشتن از نهر طونه را پیش کرفته و در جزوکاهی شوالوف ودیکر ایلچیهای خودرا نزد دولتهای بزرك فرستاده وهرکدام از ایشانرا میخواهد بنحوی راضی و متقاعد برپیروی کردن خیالات خود کند . چند روز است که میکویند دولت اوسترپا را میخواهد اسکات کند که من از سمت صرب بکذرم و در آن ضمن وعده‌ها و تعهدات میکنند و بدولت انکلیس هم دانهای دیکر نشان میدهد که مصر وکرید وفلان را هم تومسخر بکن یا آنکه اسلامبول را حکومت جداکانه بکنیم و (کونکرهٔ) دولتها تشکیل نمایم اینها همه سخنهایی است که باشارت وتلویح وکاهی باشکاری و تصریح میکویند. چنانکه غورچاقوف در مجلس برلین کفت وخیلی عجله کرد که همان حرفها باعث وحشت انکلیس و اوسترپا کردید . والحاصل باعتقاد ما دولت روس از این اعلان جنك و اقدام باین خیالات بوجهی صرفه نخواهد برد همچنانکه روز اول هم نوشته ایم و خواهیم نوشت تا نتیجهٔ کار ظهور کند .

درخصوص تأمل لشکر روس در کذشتن از طونه جمعی معتقد برآنند که اقلا پنجاه وشصت

هزار قشون تلف نماید تا آنکه بقیهٔ قشون را با ینطرف بکذارند وبعد از آن هم آیا چه بشود اینست که میخواهد بر شمارهٔ قشون و استعداد خود افزوده پس از آن اقدام کند .

کازت (فاردو پوسفور) تفصیلی در اینفقره نوشته است که خلاصهٔ آن ذیلا ترجمه می شود از قرار اطلاعاتی که حاصل کردید . ایمپراتور روس مجلس در (پلویستی) ترتیب داده است که همه ارکان حرب وصاحب منصبان لشکر خود در آن مجلس حاضر بوده اند . از گفت وشنود آن مجلس محقق شده است که گذشتن طونه دراین موسم برای لشکر روس خیلی دشوار وباعث ظهور پارهٔ اشکالات خواهد شد واقلا باید چهل و پنجاه هزار قشون دانسته فداکرده شود تا آنکه گذشتن از طونه صورت امکان بپذیرد . بنابراین دیپلوماتهای روس می خواهند دولت اوستریا را راضی کنند براینکه لشکر روس ازسمت صربستان بخاك روم ایلی بگذرند . واشکالاتی که درغیر این طریق است باعث اندیشه وتلاش بزرك برای روس است ولی (کونت اندراسی) در تقریرنامهٔ که پیشتر بدربار روس نوشت بیان کرد که اتفاق افتادن جنك در سر حد اوستریا راستی باعث خلل آوردن بمنافع اوستریا ومجارستان است . واین تقریرنامه است که ایمپراتور روس را ناچار میکند ازاختیار کردن یکی از دوقسم حرکت . یکی این است که چهل و پنجاه هزار قشون را فداکند دو می آنکه ازاین ماموریت که برای خدمت بعالم انسانیت بخوددداده است صرف نظر نماید . ولی چون اعلا حضرت ایمپراتور نمی خواهد هیچکدام از این دوقسم را قبول نماید . لهذا در اینباب می خواهد طوری نماید که اوستریا تقریرنامهٔ خودرا پس بگیرد . ولی نمیدانیم کونت اندراسی این دوستی رادرحق او بجاخواهدآوردیانه؟ ازحالا سخنی نمی توانیم گفت بعلت اینکه نمی توانیم حکم قطعی کرد براینکه اوستریا دراین مسئله نظر بمیلی که بپانسلاویزم ظاهر میکند این بار برای محافظت منافع خود که لکد کوب خواهدشد شمشیر برداشته جنك خواهد کرد یانه ؟ در هر حال اعتقاد ما براین است درحالتیکه کونت مشارالیه منسوب است بیك دولتی که ازجملهٔ دولتهایی است که بابعالی را ترغیب وتشویق نمود که با صربستان صلح کند وجاهای محکم ومتین آنهارا ترك نماید حالا این حرکت را نخواهد پذیرفت وتقریرنامه را که پیشتر بدربار روس نوشته است پس نخواهد کرفت .

تلگرافنامه‌های آخری که ازسمت ارضروم رسیده است از وقوع جنك تازه درآنصفحات خبر نمیدهد (لوانت هرالد) از روی تلگرافنامهٔ اخبار نویس خود که بتاریخ روزشنبهٔ گذشته نوشته بوده است میکوید در این تلگرافنامه نتیجهٔ یورش لشکر روس بقلعهٔ قارص بیان شده است چنانکه عساکر عثمانیه اینقدرمهلت دادند که قشون روس تا مترسها پیش آمدند ودر اینحادست به نیزه هجوم آورشده وروسها ناچار از باز کشت شدند وخیلی از آنها تلف شد بعد از این تفصیل (لوانت هرالد) میکوید دورنیست اخبار نویس ما همان جنکی را میخواهد بفهماند که پیشتر رسما اعلان هم کرده شد که درجناح میمنهٔ عساکر عثمانیه در (دلی بابا) اتفاق افتاد ومحمد منیر پاشا هم شهید شد . واز جنکهای کوچك سواره وغیره اطلاع میدهد . واز قرار اطلاعات دیکر که اخبار نویس مذکور میدهد روسها از (پنك) برکشته وجناح میسرهٔ عساکر عثمانیه بسمت اردهان حرکت کرده است. از قرار اطلاعات مخصوصه که بمارسیده است عساکر شاهانه که در زیر کوماندانی جناب سلیمان پاشا است با عساکر شاهانه که در کوماندان جناب علی صائب پاشا است درحوالی (استروك) پریروز میبایست بهم دیکر برسند . واز قرار خبر مخصوص که بما رسید بعض چرکسها شب چهارشنبهٔ گذشته بسمت مقابل طونه عبور کرده وخیلی کوسفند کرفته بار دوکاه عثمانی بغنیمت آورده اند . (انتهی)

(جریدهٔ حوادث) مینویسد مخصوصا اطلاعات حاصل کردیم که فرقهٔ جناب سلیمان پاشا خیلی پیش رفته وبا فرقهٔ جناب علی صائب پاشا یکی شده‌اند واین دو فرقه بقوت کافیه روبه (چتینه) که مقرامارت قره طاغ است یورش می برند .

پریروز دور وایت بود یکی اینکه شهر بایزید را که پیشتر عساکر عثمانیه تخلیه کرده و روسها ضبط نموده بودند عساکر عثمانیه محاصره کرده اند . دوم اینکه بعد از محاصره آنجا را استیلا یافته ضبط نموده اند . چون این خبرها را اطلاعات رسمیه تصدیق نمی کند ماهم خاطرجمعی از صحت آن نمی توانیم داد اینقدر که چون فرقهٔ (الشکرد) قشون روس را منهزم ساخته اند واضح است که در یك حرکت ثانویهٔ متعرضانه شهر مذکور از دست روسها خواهد رفت .

(انتهی)

روزنامهای اسلامبول و بیك اوغلی در خارج از خبرهای رسمی پارهٔ وقایع و حرکات عسکریه را نوشته ومنتشر می نمایند ولی چنانکه پیشتر هم کفته شد آنچه ازآن اخباررا بقرائن صدق مقرون بصحت توان دانست باکی در نوشتن آن نیست ولی باید مأخذ آنراهم معلوم کرد و تمام تصدیق آنرا باخبار رسمیه باید مربوط دانست بعلت اینکه واضح است که اخبارنامها مأخذ تاریخ وقایع و حوادثی است که اتفاق می افتد و شایستهٔ شان اخبار نویسی این است که خبرها را بقدر امکان تصحیح کرده وبجای معتبر و رسمی استناد بدهد . ویقینا اخبار نویسهای روزنامها هم بطور مطلق طرف اعتماد و وثوق نتوانند بود خصوصا که اغلب در میدان جنك نیستند واز زبانها می شنوند و بوسائط مختلفه باآنها هم خبر میرسد . وممکن است که خبر دهنده کان غرضی را بخبرهای خودشان آمیخته باشند . والحاصل خبرهای معتمد همانا اخبار رسمی است باقی دیکر تارسیدن تصدیق رسمی طرف تمام اعتماد نتواند شد .

شماره وجنس نفوس موجوده درخاك روس موافق تحریر نفوسی که بعد ازهمه کرده است بقرار ذیل است .

	درمشرق زمین	دراوروپ
مسلمان	۲۳٦٤۰۸۵	٦۰٦٤٥۷٤
روس اورتودوکس وغیره	٥٦۱۳۳۰۷٦	٥٤٥٦۳۱۱
ارمنی	۰۰۳۸۷۲۰	۰٥۹٥۳۲٦
کاتولیك	۰۷٤۹٤٥۲٤	۰۰٥۱٦۲٦
پروتستان	۰۲٦۸۳۳۰۳	۰۰۱۳۸۰٦
یهودی	۰۲٥۷۹۸۱۱	۰۰۳۸۰٦۹
بت پرست	۰۰۲٥۸۳۷۰	۰۳۰٥٤۲۹
یکون	۷۱۷۳۱۸۸۹	۱۱٥۲٦۱٥۲

جملتان نفوس موجوده درخاك روس ٠

۸۳۲۵۷۰٤۱

یعنی هشتاد وسه ملیون ودویست و پنجاه وهفتهزار وچهل و یك نفس درخاك متصرفی روس است که ازجملهٔ آنها هشت ملیون و بیست وهشتهزار وششصد و پنجاه ونه نفس مسلمان درزیر حکم واستیلای روسها است وتقریبا عشر همهٔ نفوس موجوده درخاك او است ٠

این تفصیل راکه درجزو روزنامهای محلی اسلامبول درنسخهای دو سه روز پیش ازاین دیدیم دو چیزمارا باعث تاسف وتاثر گردید که این دو چیز سوای افسوس عمده وعمومی است که مسلمانان پاك دین دردست تسلط وتغلب روس گرفتار واسیر و بیچاره شده اند ٠ واین دو افسوس یکی ازجهة این بود که روسها درضمن جدول کتابچههای دولتی خودشان که اینجاها سالنامه میکوییم ترتیب ملتهارا که نوشته اند مسلمانرا آخر ترازهمه یعنی ازیهودی هم نوشته اند ونهایت از بت پرست مقدم داشته اند که مادراینجا تغییر داده ودراول نوشتیم ٠ واین تأسف ما ازاین جهت نه تنها برای اینست که چرانام این ملت پاکرا در آخر نوشته اند بل بدین ملاحظه است که دولتی که دارای قریب نه ملیون یعنی هجده کرور نفس مسلمان باشد وآن ملت درنظر او ازهمه ملتها پست تروکمتر بوده باشد معاملات دیگر او درحق آن ملت از اینقرار قیاس تواند شد ٠ وکمترین نمونهٔ که برای امور مذهبیهٔ ایشان از آن دولت مدنیت وانسانیت جوی می بینیم این است که میگوید من با مذهب کسی کار ندارم لکن زنهای مسلمانان که میخواهند چادر بسرشان کرده وخودرا ازنامحرم نگاهدارند باید سالیانه مبلغی بحکومت بدهد ورخصت عفاف وروپوشی خودرا تحصیل کنند ٠ واز اینقرار است سایر تمهیدات اوکه برای اسلام واسلامیت تدبیر میکنند باری این تأسف ما ازجهت معاملات روس بود تأسف دیگر هم ازحالت بعض روزنامه نویسان این پایتخت است کهبعضی بهمانطور ترتیب روسها درروزنامهای اینجا نقل کرده اند مثل (جریدهٔ حوادث) وغیره وبرخی جزوی تغییر داده واسلام را دراواسط نوشته اندکه این فقره از روزنامه نویسان این پای تخت بسیار غریب بنظر میآید ودور نیست که از مسامحه وعدم دقت شده باشد نه اینکه عمدا اقدام باین کار نالایق کرده باشند ٠

کشتیهای جنکی انکلیس که در دریای سفید است بقرار ذیل می باشد ٠

نام وجنس کشتی	شماره طوپ
(الکساندر) سفینه زرهدار	۱۲
(انتیلوب) واپور پروانه‌داراهنی	۰۲
(بیترن) زرهدار دوبه	۰۳
(کویزر) واپور شلوپ	۰٤
(ده واستایشون) چفت پیچ قله دار	۰٤
(هلیقون) واپور مخابرهٔ پروانه‌دار	۰۲
(هوستبور) سفینهٔ زرهدار	۰۳
(مونارچ) فرقتین زرهدار قله دار	۰۷
(پالداس) کوروت زرهدار	۰۸
(رالیغ) فرقتین پیچ آهن‌دار	۲۲
(راپید) واپور شلوپ	۰۳
(رەزرح) سفینهٔ زرهدار	۰٤
(روپرت) زرهدارچفت‌پیچ‌دار	۰٤
(سلطان) سفینهٔ زرهدار	۱۲
(سویچور) سفینهٔ زرهدار	۱٤
(فورچ) دوبهٔ زرهدار	۰۵
(پلاك پرنس) فرقتین زرهدار	۲۸
(رەزیستانس) فرقتین زرهدار	۱٦
(نارسیوس) زرهدار	۳۱
(نیوکاستل) زرهدار	۳۱
(ایمپورتالیتی) زرهدار	۲۸
(توباز) زرهدار	۲۸

این کشتیها که دستهٔ اول فرستاده شده است بقدر بیست وسه فروند است و قریب سیصد عراده توپهای بزرك وکوچك را حامل میباشند وهر کدامی سواری و صاحب منصب و ملزومات دیگر بقدر کفایت را دارند ٠

بیست و دو فروند کشتی زرهدار دیگر نیز غیر از آنچه بشماره آمد برای علاوه شدن بقوت مذکوره آماده می شود و علاوه برآنها کشتیهای بی زره بسیاری که هرکدام ازسه تاچهارده عراده دارند درمعیت این کشتیها خواهند بود ٠

(اسمهای اعضای کرام مجلس مبعوثان عثمانی)

رئیس جناب دولتمآب احمد وفیق پاشا

وکیل رئیس رشادتمآب شیخ بهآ الدین افندی

وکیل رئیس خداوردی زاده عزتمآب اوحانس افندی

(مبعوثان ادرنه)

سعادتمآب شریف بیك افندی

فضیلت مآب رفعت افندی

عزتمآب راسم بیك

عزتمآب روپن افندی

رفعت مآب حسنی بیك

رفعت مآب یورغاکی افندی

اتنه دوروس افندی

جرید اوغلی پنایوطاکی افندی

(مبعوثان اطنه)

ازعلما قوزانی مصطفی افندی

کاظم بیك

کیرقور افندی

(مبعوثان ارضروم)

عزتمآب احمد مختار افندی

عزتمآب حمازاسب افندی

حاجی رؤف بیك

دانیل افندی

(مبعوثان اشقودره)

رفعت مآب سامی بیك طویدان زاده

یوسف افندی

انکلی افندی

فلیب افندی

(مبعوثان انقره)

رفعت مآب سلیمان رفیق افندی

رفعت مآلله عبدی بیك

رفعت مآب میکا افندی

(مبعوثان ایدین)

مکرمتمآب حاجی احمد افندی یکیشهرلی زاده

فتوتمآب حاجی احمد افندی اولیا زاده

راغب بیك

رفعت مآب یاقوافندی

(مبعوثان بغداد)

رفعت مآب عبد الرحمن وصفی بیك شریف بیك زاده

عبد الزراق افندی
مناخم افندی

(مبعوثان بوسنه وهرزکوین)

مراد بیك
عزتمأب فهیم افندی
رفعت مأب پترآکی افندی
فتوتمأب یارو افندی
ماروشیك بوزو افندی
ابراهیم بیك

(مبعوثان جزایر بحر سفید وقبریس)

شیخ نوری افندی
ظفراکی افندی
حاجی واسیل افندی
نیقولاکی افندی
رفعت مأب محمد بیك قبریسی

(مبعوثان حجاز)

مکرمتمأب سید احمد افندی
سید عبدالله افندی

(مبعوثان حلب)

مکرمتمأب سعدی افندی
جابری زاده نافع افندی
مانوقی افندی
حسنی افندی

(مبعوثان خداوندکار)

رشادتمأب شیخ بهاء الدین افندی
فضیلت مأب رضا افندی
پاولیدی افندی
اسحاق افندی

(مبعوثان دارالخلافهٔ اسلامبول)

جناب دولتمأب احمد وفیق پاشا
سعادتمأب سبوح افندی
عزتمأب اوحانس افندی خداویردی زاده
عزتمأب احمد حلمی افندی
عزتمأب واسیلاکی بیك
عزتمأب حسن فهمی افندی
اچیمان افندی
حاجی احمد افندی از تجار دخان

حاجی احمد افندی کتخدای آستر فروشان
نیقولاکی افندی

(مبعوثان دیاربکر)

مکرمتمأب حاجی مسعود افندی
مکرمتمأب حافظ محمود افندی
رفعت مأب اوسپ افندی

(مبعوثان سلانیك ومناستر)

سعادتمأب عمر طاهر پاشا
سعادتمأب میخالاکی بیك
ابراهیم نامق بیك
فضیلت مأب اسماعیل راسخ بیك
رفعت مأب اورام افندی
استفان تادی افندی
پاپاس اوغلی واسیلاکی افندی
حاجی سلیمان افندی
رفعت بیك
دیمتری افندی
یورکی افندی

(مبعوثان سوریه)

حسین افندی
عزتمأب نقاش افندی
خالد افندی
نوفل بیك
ازقدس شریف یوسف ضیا افندی

(مبعوثان سیواس)

عزتمأب محمد علی افندی
رفعت مأب حاجی احمد بیك
اغوب افندی

(مبعوثان طرابلس غرب)

فضیلت مأب مصطفی حمدانی افندی
سلیمان قپودان افندی

(مبعوثان طربزون)

رفعت مأب حاجی امین افندی
علی افندی
یورغاکی آفندی

(مبعوثان طونه)

سعادتمأب علیش پاشا

عزتمأب نوری بیك
عزتمأب دیمتراکی بیك
رفعت مأب شاکر افندی ازلادی زاده
استفناکی افندی
پتراکی افندی

(مبعوثان قسطمونی)

رفعت مأب سالم افندی
رفعت مأب حاجی مصطفی بیك

(مبعوثان قونیه)

رشادتمأب چلبی حسین افندی
رفعت مأب فصیح افندی
رفعت مأب سیمون افندی

(مبعوثان قوصوه وصوفیه)

رفعت مأب شهسوار بیك
رفعت مأب زکاری افندی
فتوتمأب سلیمان بیك
فتوتمأب فیضی افندی
پشو افندی
مبعوث کرید عزتمأب خلیل افندی

(مبعوث یانیه)

سعادتمأب نیقوله چناقه افندی
عزتمأب مصطفی بیك
عزتمأب علی نقی بیك
عزتمأب الکویادی افندی
رفعت مأب ارکیری قنطاری افندی
ویسل بیك

(مبعوثان یمن)

شیخ علی افندی
سید محمد افندی

﴿ خبرهای تلکرافی ﴾

پاریس ۸ جمادی الآخره

درخصوص تزییف وملامت وکلا تکلیف درمجلس ملت بمیان آمده درمقابل پنجـاه وهشت رأی باسیصد وشصت وسه رأی پذیرفته شـد . (یعنی قراردادند که وکلای دولت مورد ملامت هستند)

از قراریکه میگویند در بار انکلیس بجهة احتمال وقوع اوضاع جنك می خواهد پنج ملیون لیرای انکلیس آماده بوده باشد .

بکرش ٦ جمادی‌الآخره

بجهة اختلافی که درمیان رئیس واعضای مجلس مبعوثان اتفاق افتاد رئیس مذکور استعفا کرد .

آتن ۸ حزیران

ایلچی اوسترپا مقیم آتن وفات کرد . برای حفظ نظم وآرامی دو فوج پیاده و یکدست سواره و یکدست توپ بسرحد فرستاده شد . دیروز درمجلس بحریه مجلس وکلا منعقد شده وخیلی مذاکره‌ها کردند . مجلس ملت امروز بمذاکرهٔ یاد داشت قانون ویاسایی که متعلق بترتیبات تازهٔ عسکری است آغاز کرد . موافق این یاد داشت مقدار قشون یونان بیست وهفتهزار ومصارف سه ماههٔ آنها چهار صد و بیست وهفتهزار و پانصد ونوزده دراهمی خواهد بود .

پاریس ایضا

هیجان خیالات وافکار عموم مردم رفته رفته بیشتر می شود .

بکرش ایضا

امین شهر در استعفای خود اصرار می کند. درسمت بالابی (یرکوی) حرکات عسکریه بسیار بوقوع پیوست . درداردوهای روس ناخوشی عفونت روده واسهال وتب ودرد چشم ومانند آنها پیدا شده است .

راکوزا ۸ جمادی الآخره

قره‌طاغیها در (پرشق) وکردنهٔ (اوستروك) مغلوب ومنهزم شده اند حکمران قره‌طاغ مرکز اردوی خودرا به (اورانسدول) نقل کرده عساکر عثمانیه از سه جهة بکمال مظفریت روبقره طاغ پیش میروند .

بکرش ایضا

محققا داخل شدن صربستان باین جنك را دولت‌روس قبول نکرده است. ادوات وتدارکات بسیار آماده می شود که قشون روس از جایی که نهر (الوتا) بنهر (طونه) میریزد عبور نماید .

ورسایل ۹ جمادی‌الآخره

مجلس مبعوثان ملت فرانسه عدم امنیت واطمینان خودشانرا درحق وکلای دولت باکثریت آراء بیان نمود .

(مارشال ماکماهون) بیانامهٔ خطاب باهالیٔ فرانسه نوشته ومنتشرساخت .

برلین ایضا

در برلین ناخواطر جمعی که از فرانسه داشتند باز تجدید شده است .

پاریس ایضا

یاد داشت مسیو (دپر) که در حق بهم خوردن مجلس مبعوثان بود در مجلس اعیان خوانده شد . موافق تکلیف اعضای دست چپ مذاکرهٔ مطلب را بفردا گذاشتند .

برلین ایضا

ایمپراتور پیش از آنکه باب کرمهای (امس) بروند بوکلای دولت سپارش کردند که برضد پارهٔ هواخواهان راهبان قطعا ومتفقا رفتار داشته باشند .

از قراریکه (قوروسپانداس پروونسال) نوشته است بودن ایمپراتور روس درمملکتین کویا صربستان را ازمشارکت بجنك منع نموده است .

(اختر)

معنی این مطلب را که قوروسپانداس مذکور مینویسد نمی توان فهمید صربستانرا ایمپراتور روس باختیار از جنك نباید منع نماید بل عکس این از ایشان مامول است واگربدون اختیار منع میکند چه فرق دارد درمملکتین باشد یا درغیر مملکتین . صربستانرا از جنك چند چیز منع میکند که هیچکدام از آنها ربط بمیل خاطر ایمپراتور روس ندارد بل میتوان گفت که از ممنوع شدن صربیها از این جنك خیلی آزرده خاطر ومتفکر است .

پاریس ۱۰ جمادی‌الاخره

یاد داشتی که در خصوص متفرق شدن مجلس مبعوثان بود امروز در مجلس سناتو بمذاکرات آن پرداخته شد. مسیو (ویکتور هوکو) ومسیو (ژول سیمون) ومسیو (دوپروکلی) و (پرنکر) هرکدامی نطقها وخطبه‌ها خواندند تتمهٔ مذاکرات بفردا ماند

مجلس مبعوثان علاوه کردن مبلغی راجع مصارف نظارت حربیه قبول کرد .

لندن ایضا

مستشار وزارت املاك هندوستان بملاحظهٔ اینکه قحط وغلا در آنصفحات امتداد یافته و قیمت نقره نسبت بطلا کم شده است از پارلمنت قرار استقراضی بقدر پنج ملیون لیرای انکلیس را طلب کرد .

نو یورق

در (نو برونجویك) در (سن جون) حریق بزرگی اتفاق افتاد که ضرر و خسارت آن بقدر ده ملیون دولار تخمین کرده شد .

وین ۹ جمادی الآخره

مسیو (رودیج) والی (دالماچیا) به (مازی بنباده) رفت ودرآنجا یك هفته اقامت خواهد کرد . مسیو (مولیناری) والیٔ خروانستان باغرام برگشت .

برلین ۱۰ جمادی الآخره

در باب بی طرف ماندن صرب دراین جنك حاضرخاطر جمعی حاصل گردید .

وین ایضا

از قرار اطلاعات صحیحه ازجانب دولت اوسترپا یك نقطهٔ حدود دولت عثمانیه قشون فرستاده نخواهد شد خبرهایی که دراینباب شایع شده بود اصل ندارد همچنین اینکه شایع بود دو فرقه ازلشکر اوسترپا آمادهٔ سفر کرده شده است نیز اصل ندارد . وبهترین دلیل برای اینفقره مرخص شدن رودیچ والی دالماچیا ازمقر مأموریت خود وچهار هفته دوری جستن او ازدالماچیا است .

پشته ایضا

مسیو (سومبنی) در مجلس مبعوثان از وکلا سئوال کرد که آیا وقت این رسید در خصوص محافظت عهدنامهٔ پاریس و تمامیت ملکیت دولت عثمانیه بدولت فرانسه وانکلیس که عهدنامهٔ پاریس را امضا کرده اند تکلیف کرده شود که تدبیرهای لازم را پیش گیرند .

هنگام بسته شدن صفحات از فقرات ذیل آگاهی حاصل شد . ازجانب سنی الجوانب همایون بجناب دولتمآب حسن پاشا فرزند ارجمند اعلا جناب خدیو افخم یك قبضه شمشیر همایون ودو راس اسب سواری از اصطبل خاص ملوکانه اهدا و احسان فرموده شده است .

دیروز رسم عالیٔ سلام جمعه وجماعت در جامع شریف مجیدیه اجرا فرموده شده و جناب حسن پاشا نیز در آن سلام حاضر بوده اند پس از ختام رسم سلام ذات همایون سلطانی بقصر عالی یلدز تشریف فرما شده و پاشای مشارالیه نیز برای مرخصی و وداع شرفیابی از حضور همایونی حاصل کرده وامروز با واپور مصر نام عازم محل مأموریت خودشان خواهند گردید .

سنگی که در بالای دروازهٔ (صخوم قلعه) مرکوز و ابیاتی بترکی در آن محلوك بوده است وپیشتر آن ابیات راهم در ضمن نسخهای اختر نوشتیم از آنجا کنده شده و باسلامبول آورده اند و از نظر همایون گذرانده اند مقرر شده است

در سمرای همایون (طوپقپو) درجای معینی بگذارند .

گازت اسلامبول می نویسد . موافق تلگرافنامهٔ که ازروسجق رسید لشکر روس در یك جزیرهٔ کوچکی در محاذی جزیرهٔ (برغوس) اقامت داشتند و ایزوزها بناچار آنجا را ترك نموده و در رفته اند . ودر بیستم حزیران یعنی ۹ جمادی الآخره درمیان (روسجق) و قریهٔ (اسلانور) جنك توپی بکمال سختی واقع شد سمت روس بطور بدمغلوب گردیدند

درخصوص اردوی اناطولی پارهٔ اراجیف درپاریس شایع شده بوده است جناب خلیل شریف پاشا ایلچی پاریس بملاحظهٔ اینکه اینگونه اخبار را رسما میبایست بابعالی بسفارت پاریس خبر بدهد ونداده است واراجیف هم خیلی شیوع داشته این است که مراتب را از بابعالی پرسیده واز آنقرار نیز بروزنامهای پاریس اطلاع داده شده است اینك جواب بابعالی که بپاشای مشارالیه نوشته است .

بسفارت دولت علیه درپاریس

اتفاقاتی که درتلگرافنامهٔ خودتان مورخه ٦ ژوئن (٢٤ جمادی الاولی) نوشته بودید هیچکدام اصل ندارد . خبر بدبودن اوضاع اردوی اناطولی بی اصل است قلعهٔ قارص هم درمحاصره نیست . شکست خوردن عساکر معاونه که ابوایجمع موسی پاشا هستند نیز بوجهی مقرون بصحت نیست .

در (بلژیك) همه ساله این وقتها در شهر (لیژ) بزرگان و مردمان معتبر آنجا مهمانیها میکنند وکاهی پادشاه (بلژیك) نیز بآن مهمانیها میروند امسال هم که (لیوپولد دوم) قرال بلژیك بشهر مذکور رفته اند در یکی از مهمانیها نطقی بیان نموده اند که در روزنامهای فرنکستان نوشته شده است که ترجمهٔ آنرا ذیلا می نویسیم .

اگرچه امروز بلژیك از جهة صنعت واز جهة پولیتیك در یك حال مشکلی می باشد ولی بمساعی واهتمام خود باز این مخاطره را دفع تواند کرد . این وضع مشکل که بلژیك را هست اورا وادار میکند یك اقدام ناچاری تا آنکه ملیت خودرا ثابت نماید . ازچند سال باینطرف است که پارهٔ عهدنامها بهم خورده عهدنامهٔ پاریس نیز نزدیك است بهم بخورد . برای محافظت ملیت خودمان هرکونه جانفشانی را خودم را درمطالبی که باعث آمدن من به (لیژ) شده است بکمال خشنودی وامتنان باخود موافق می بینم بنابراین توانم گفت که من برای استصحاب قوت زنده کانی مملکت باینجا آمده ام .

ازاین نطق مختصر کرده ایم ولی بتازه کی محتاج استعراض کی هستیم وکلای چنان معلوم می شود که دولت بلژیك موقع وملیت خودرا درخطر می بیند واز بهم خوردن معاهدات اندیشناك شده وتدارکی هم برای خود دیده وکم وکسری که دارد ازجهت مخارج جنك بوده است ویقین است که این تمهیدات یا برای روزی است که یك جنك عمومی اتفاق بیفتد ودولتهای مغرب وشمال بهمدیگر بیفتند و (بلژیك) هم بایکی متفق بود، باشد . ویا آنکه ازمخاصمهٔ فرانسه والمان بویی برده ودرآن ضمن کوشهٔ مطلب را بخود متعلق دانسته است . یا آنکه غیرازاین دوشق چیزی هست که بدانواسطه خودرا آمادهٔ جنك میکند خصوصا که دراین اثنا بسیاری ازدولتها اعلان بی طرفی نمودند ودولت بلژیك این اعلان را نکرد .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

اما ارسیت جز این رای داد وگفت که هرگز راضی نمیشود که بشهرها یاصحاری مملکتی که در قید حکومت اوست خسارت برسانند سایر سرکردهها بگمان اینکه ممنون را مقصود تطویل جنك است که پیوسته دارا باو محتاج باشد با ارسیت یك رای شدند اما اسکندر پیاده نظام خودرا دو ردیفه مرتب ساخته وسواره را درجنبین قرار داده بطرف رودخانه کرانیك میتاخت بارو بنه ازعقب قشون می آمد همینکه برودخانه نزدیك شد خبر دادند که سپاه ایران در آنطرف مستعدرزم صف ارآسته اند اسکندر لشکر خویش را بنظام مرتب ساخته اماده شد که از رودخانه بگذرد سپاهان ایران عبارت از بیست هزار سواره وتخمینا همانقدر پیاده بود سواره درطول رودخانه و پیاده درعقب صف جنك بستند زمین کنار رودخانه که لشکر ایران درآنجا بود بطرف رودخانه سراشیب بود ایرانیان چونکه دیدند اسکندر بطرف بسار ایشان حمله میبرد حکم دادند تا سواران درآنجا باهم یك وصل شوند تا مدتی هردولشکر درطرفین رودخانه مقابل هم ایستادند عاقبت اسکندر بقشون خویش امر داد که برودخانه داخل شوند و بطور مورب ازسمت جریان آب بآن طرف رودخانه بروند ایرانیان که این بدیدند همی بکنار رودخانه نزدیك شده دشمن را تیرباران نمودند نخبه سواره ایران درلب رودخانه باتفاق ممنون و پسران وی دلیرانه نبرد کردند در ابتدا دشمن را عقب نشاندند ولی اسکندر بامداد کسان خویش شتافته خودرا برصف سواره ایرانی که درآنجا همه سرکرده ها بودند زده جنك سختی در پیوست عاقبت قشون اسکندر ازجهت پیشی قوت وتجربه ونیکی سلاح بر ایرانیان فایق آمدند اسکندر بطرف میتریدات داماد دارا رانده ضربتی برصورت وی زده او را سرنکون ساخت درهمان آن رزاس براسکندر حمله آورده بدست اوکشته شد درآن بین سواره اسکندر از رودخانه گذشته بامداد او شتافتند مرکز سپاه ایرانرا متزلزل و یمین و یسار را متفرق وفراری ساختند لشکر اسکندر هزار نفر ازسواره ایرانی را که راه هزیمت پیش گرفته بودند بکشتند اسکندر بعد متوجه پیاده نظام ایرانی شد که درجای خود پای مردی فشرده محکم ایستاده بودند ازاین قشون مکر دوهزار نفر که اسیر شدند مابقی از پای درآمدند سردارهای ایران نیفاتس وبتی نس

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۰ جمادی الاخر ۹ حزیران رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۲۳
لندن	۸	۳۲
	۹	
	فرانك	سانتیم
مسندات راه آهن روم ایلی	۲٤	
لیرای انکلیس	۲	٤۱
سوسیته ژنرال	۲	۳۵
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۲٦
بانك عثمانی	۲	۲۵
اموای بلیرای عثمانی	۱	

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۷	۳۳
امپریال	۸۸	۱۵
کرمیجه	۵۱	۱۰
دوبن (منات) نقره	۱۵	۸
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰٤	۳۸
بشلك	۱۱٦	۰۰
متالك	۱۱٦	۲۰
پول سیاه	۱۷۸	۲۰
قائمه نو	۱۷۹	۲۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.

در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی بافخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی

دربیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی

درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . درتکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .

دربنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئی ودیکر اطراف هند وستان وممالا . متجاورهٔ آنجاچهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

وسفیتریدات ومیتروبوزان والی مملکت کاپادوس ومیتریدات داماد دارا واربو یالس که ازخانواده سلطنت بود وفارناس برادرزن دارا واومارس سردار قشون اجیر کشته شدند اما ارسیت به فریژی کریخت ودرآنجا از فرط مایوسی خودرا بکشت اسکندر از پس این نبرد یك نفر والی بجای ارسیت کذارده وسکنه ولایاتی را که سر تسلیم پیش آورده بودند رخصت معاودت باوطان خویش داده عازم شهر سارد شد بحوالی آنشهر که رسید میترینس کوتوال قلعه بدون مجادله قلعه را باهمه اشیاء نفیسه که در آن بود تسلیم نمود اسکندر یك نفر ازسران سپاه خودرا بجهة اینکه قلعه وشهر را متصرف شود روانه نمود ومیترینس را در پیش خود نکاه داشت همه مملکت لیدی را آزاد ساخت واجازه داد که سکنه بقانون شریعت خود زنده کی کنند همینکه خبر جنك کرانیك انتشار یافت یونانیانی که ازطرف دار ادرافز ساخلو بودند از ترس اسکندر بکشتی نشسته فرار کردند چند روز بعد اسکندر بدآنشهر وارد شد همه کسانی را که ازآنشهر جلای وطن داده بیرون کرده بودند همراه آورد ومقرر داشت که باجی را که اهالی آنصفحه همه ساله بپادشاه ایران میدادند وقف مخارج معبدیان بدارند شهرهای ترال ومانیزی مامور بخدمت اسکندر فرستاده سر تمکین پیش آوردند اسکندر در آن دو شهر ساخلوی کذارد وهم قشون بجهة تصرف شهرهای ایونی وایولی که باز در تصرف ایرانیان بود مامور نمود وامر داد که درکجا که باج بپادشاه ایران میدادند ازآن پس موقوف بدارند ودرهمان اوقات شهر میله بتصرف قشون ماکادونیه درآمد که نیز بمملکت کارلی داخل شدند وشهرها لیکارناس را محاصره نمودند این شهر راکه درموضع مناسبی بناشده بود ممنون بسیار محکم کرده بود ممنون از طرف دارا برهمه ایالات دریابار اسیای صغیر حاکم وسردار کل کشتیهای جنکی بود این سردار درقلعه شهر لیکارناس متواری شده بحکم اوهمه کشتیهارا به بندر آنشهر داخل نمودند این تدبیر شایسته را فایده این بود که هم از طرف دریا میتوانستند حمله دشمن را مانع شد وهم لشکر بحررا ممکن بود که باتفاق قشون بر ازطرف خاك باخصم مجادله نمایند در ابتدای محاصره ایرانیان از قلعه بیرون آمده لشکر اسکندر بسهولت ایشانرا عقب نشانیدند .

(باقی دارد)

اختر

اداره خانه ومطبعهٔ اختر در پایین بابعالی است
درشارع ﴿ابو السعود﴾ درنمره (٦٣)

قیمت سالیانه وغیره واسامیٔ وکلای (اختر)
هر چند نسخهٔ یك بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ١٦ شهر جمادی الآخرة سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

نسخهٔ شصت پاره است

١٥ حزیران ١٢٩٣ و ٢٧ ژوئن ١٨٧٧

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك و علم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

پوشیده نیست که امارت قره‌طاغ از جملهٔ ایالات ممتازهٔ دولت علیه عثمانیه است و از چندی باینطرف است که بجاهای سخت و کوهستان خودشان مغرور گشته ودر حقیقت گول تحریك کننده‌گان را خورده یاغی و طاغی شدند و باعساکر دولت بمقام مقابله و مقاتله برآمدند در این اواخر یعنی پس ازاخبار جنك از جانب روس همچنانکه باصربستان قرار صلح و اغماض داده شد باآنها نیز بناشد به نیکی رفتار شده و صرف نظر از کردارهای زشت و ناروای آنها کرده شود . تا آنکه مامورهای امارت مذکوره نیز برای مذاکرهٔ قرار داد بدرسعادت آمده چند مجلس باجناب وزیر امور خارجیهٔ دولت علیه صحبت کرده شد وخواستند کاکان امتیازات قره‌طاغ برقرار بوده و مواد صلح در حق آنها مقرر کرددولی برحسب اعتمادی که مخصوصا بدولت روس داشتندو بملاحظهٔ اینکه در زمان گذشته عساکر شاهانه باآنها سخت گیری نکرده داخل در خاك آنها نشده بودند مانند اینکهٔ صاحب قدرت و قوتی هستند که نگذاشتند لشکر دولت بخاك آنها پای بگذارد ودرجنگهای اتفاقیه گاهی بمقابله پرداخته واز پشت سنگها و سنگرها گاهی دستبردی در جنك کرده بودند این است که بطمع خام افتاده تکالیفی بمیان آورده مطالب چندی را ازبابعالی خواسته و مانند حکومت مستقله بخیال خواستن قلعه واراضی وغیره افتادند این است که بابعالی جواب رد داده ومامورها هم ازاسلامبول رفتند . که بعض تفصیل این مطالب در نسخهای پیش نوشته شده است . تا آنکه این اوقات حکم صریح بتسخیر قره‌طاغ ازجانب دولت علیه شده وفرقه‌های عساکر شاهانه از دو و سه جهت بسمت قره‌طاغ یورش بردند که پارهٔ اتفاقات وحرکات عسکریه را نیز در این چندروز نوشته و یکی شدن فرقه‌های جناب علی صائب پاشا و سلیمان پاشارا اشعار کردیم . بنابراین جزواعظم و نقاط عمده و مهمهٔ قره‌طاغ تماما در دست عساکر عثمانیه مانده و قشون قره‌طاغی جزاینکه یا تسلیم شوند و یا آنکه بخاك اوستریا فرار نمایند چاره نخواهند داشت. درخصوص ضبط کردن خود (چتینه) که مرکزامارت قره طاغ است کوماندانهای دولت علیه منتظر دستور العمل تازه بوده اند. والحاصل عجالة کار قره‌طاغ را تمام شده باید انکاشت . جنابان علی صائب پاشا و سلیمان پاشا که در (اشپوزی) هستند بجهة آنکه داد خدمت و سربازی را داده اندخودشان و افراد لشکری که همراه ایشان است مورد الطاف و توجه ملوکانه شده بموجب تلگرافنامهٔ همایون جدا جدا مخاطب بخطاب تحسین و آفرین پادشاهانه گردیده اند .

﴿ ترجمهٔ دستخط همایون ﴾

(درحق جناب علی صائب پاشا)

﴿ آفرین علی صائب پاشا همت وغیرت ﴾
﴿ شما در بارهٔ یکی شدن فرقه‌ها موجب ﴾
﴿ محظوظیت شاهانهٔ ما گردید درحق ﴾
﴿ توفیقیابیٔ شما وهمچنین عساکر شاهانهٔ ﴾
﴿ ما که اولاد ماهستند همواره دعا می کنیم ﴾
﴿ شما وعساکر شاهانه امرا بامانت جناب ﴾
﴿ حق وامدادروحانیٔ حضرت فخرکائنات ﴾
﴿ حوالت کردیم برخوردار باشید. آنانکه ﴾
﴿ از امر او صاحب منصبان وافراد ﴾
﴿ عسکریهٔ ما شجاعت خودرا ظاهر کرده ﴾
﴿ اند برای هرکدام از آنها مژدهٔ برتری ﴾
﴿ مراتبشان را بدهید . ﴾

﴿ ترجمهٔ دست خط همایون درحق ﴾
﴿ جناب سلیمان پاشا ﴾

﴿ آفرین سلیمان پاشا این خدمت شما ﴾
﴿ باعث محظوظیت شاهانهٔ ما گردید ﴾
﴿ موفقیت شما وعساکر شاهانه امرا که اولاد ﴾
﴿ من هستند از درگاه جناب حق خواهانم ﴾
﴿ شما وعساکر شاهانه ام را بامانت جناب ﴾
﴿ حق ویاری روحانی حضرت فخرکائنات ﴾
﴿ حوالت کردم برخوردار باشید . از ﴾
﴿ امراوصاحب منصبان وافراد عسکریهٔ ﴾
﴿ ما هر کدامی که اظهار شجاعت کرده ﴾
﴿ اند آنهارا بمزید درجه وترفیع رتبه که ﴾
﴿ دارند مژده بدهید ﴾

التفات مستلزم المباهات شاهانهٔ حضرت شوکت پناهی که شرف وقوع یافته است بقرار بالا بیان وتبشیر کرده شد .

فی ١٣ جمادی الآخره ١٢٩٤ و فی ١٢ حزیران ١٢٩٣

جناب حسن پاشا فرزند ارجمند جناب مستطاب خدیوی شب دوشنبه گذشته‌را برای وداع بمابین همایون در شام دعوت شده در حالتیکه اعاظم وکلای فخام نیز آنجا بوده اند شام را در مابین همایون صرف کرده از حضور همایون مرخص شده اند روز دو شنبه با واپور مصر باردوگاه عزیمت نموده اند .

حسین حسنی پاشا والی ولایت یانیه که از معارف وزرای دولت علیه بود و مدتی بمشیری ضبطیه در اسلامبول بوده روز جمعهٔ گذشته بدار بقا رحلت نموده است .

روزنامهامینو یسندوفات مشارالیه از ناخوشی که دردل داشته است اتفاق افتاده و بعضی هم بطور دیگر روایت کردند در هر حال خداوندش غریق رحمت واسعهٔ خود گرداند .

﴿ خبرهای جنك ﴾

در سمت آناطولی چند روز است آغاز بجنك شده بعد از جنك حوالیٔ (الشکرد) و (ولی بابا) جنـك دیگر در (حلیاز) اتفاق افتـاده و این مقاتله از صبح تا نیم ساعت از شب رفته امتداد یافته اسـت و فردای آن دعوایی در سمت بایزید شده و در هر دوجنك فتح و غلبه در طرف عساکر عثمانیه مانده است . وازقرارخبرهای غیررسمی جناب احمد مختـار پاشا در سمت پنك هم جنك بسـیار سختی با لشکر روس کرده و از طرفـین کشـته و زخمدار خیلی بوده است که هنوز نتیجهٔ این جنك را در ضمن روزنامها ننوشته اند . والبته امروز و فردا تفصیل وقایع رسما اعلان خواهد شد .

از سمت باطوم خبر مفصلی که جناب ابراهیم پاشا والی طرابزان بموجب تلگرافنامهٔ مؤرخ ۱۳ جمادی الاخره بمقام صدارت عظمی نوشته است بدین قرار اسـت که در ۱۲ ماه دو سـاعت و چارکی بدسـتك مانده از استحکامات روس که بقـدر هشتصد یارده از استحکامات عثمانی فاصله داشـته است بنای شلك توپ می شود و پس از دوساعت یورش آورده و درمیان دره دو فوج لشکر عثمانی مقابله کرده آنها را پس نشـانده اند و بار دیگر بشلك توپ آغاز وگلوله های توپ و خمپاره و پیشرو باستحکامهای عثمانی ماننـد تگرك می باریده است و از یکطرف هم از چهار سمت بچهار شعبه یورش آورده اند در آن بین جناب درویش پاشا با فوج معاونهٔ (زیبك) از باطوم حرکت و ده فوج را که در استحکام بوده اند برداشته بشـتاب عازم رزمگاه گردیده اسـت ولی نتیجـهٔ این کار زار را معلوم نکرده اند بعلت اینکه خبر طرابزان ازروی اطلاعاتی است که سواری واپور همـایون بابل در حین حرکت از باطـوم حاصل کرده و بوالیگری طرابزان داده است . و نیز مینو یسد سه فوج عسکر معاون زیبك هم که به باطوم فرستاده شده و از خشکی مأمور چوروك صو بوده اند هنوز بجای آتش نرسـیده بوده اند . اگرچه در این جنـك واپور همـایون مخبرسرور هم از یکطرف شلك میکرده است لکن راه دور بوده است وچندان کاری ندیده مگر یك استحکام روس را خراب کرده و بعض استحکامات را هم کاهی صـدمه مـیزده است در این جنك چند نفرصاحب منصب و نفراز عساکر عثمانیه شهیـد و مجروح شـده اند ولی از لشکر روس که بشدت یورش و هجوم به استحکامها و باستیانهای عثمانی می آورده اند خیلی تلف شده بوده استکـه مقدار آنرا از دو هزار تا پنج و ششهزار هم می گفته اند .

از قرار خبر واپور بابل تا ساعت دوازده روز که واپور از باطوم حرکت میکرده است بازصداهای شلك توپ و تفنك می آمده و روشنایی آتش هم دیده میشده است .

در سمت صخوم هم در نهم ماه جمادی الاخره دو فوج از عساکر نظامیه و یك فوج معـاونهٔ یلدزبا واپورهای (محمودیهٔ) زرهدارو (آثار شوکت) و (طلیعه) و (شهپر) از صخوم باسکلهٔ (چامچره) نقل شده وجنکی با روسها کرده اند و قشـون روس منهزم گردیده و لشـکر عثمـانی پیش میرفتـه اند و تا حال طولا بسمت مشرق دو ساعت وعرضا ده سـاعت راه از صخوم قلعـه پیش رفته اند .

(گذشتن روس از طونه)

معلوم است که لشکر روس چندی است در درتدارك گذشتن از نهر طونه اهتمام کافی می نماید . تا حال از جانب عثمانی هم در نقاط و مواقع چند استحکامات و تدارك لازم برای مقابله و مدافعـه گذاشته شده است لکن باقتضای هندسـهٔ جنك لازم نبوده است که در سمت دوبریچـه قوتی در مقابل عبور لشکر روس آماده کنند و مانند قراول فرقهٔ سیارهٔ در آنجاها بوده اسـت . بنابراین بهرخیالی که بوده است جمعی از لشکر روس در شب سیزدهم ماه جمادی الاخره ازمیان (ماچین) و (ایساقچی) واز (قره آغاج) نام جایی که بقـدر دو ساعت راه از (خرسوه) پایین تراست بنای گذشتن را گذاشته و بفلکه ها قشـون را پی در پی باین سمت آب نقل کرده است و قراولهـای عثمانی هم پس کشیده اند .

این فقره تا اینجا در همـه روزنامها نوشـته شـده و رسمـا نیز تصدیق کرده شد لکن تفصیل اینمطلب و نتیجهٔ آن هم بدرسـتی معلوم نگردیده است گذشتن لشکر روس از این نقطهٔ نهر طونه بنظر خیلی غریب میآید خصوصا اینطور گذشتن که می نویسند بقایق و فلکه لشکر خودرا میگذراند بی آنکـه پلی به بنـدد و توپ و تدارك را آماده نماید حال آنکه بقاعدهٔ جنك قشون روس از آن نقطه حرکت بجایی نتواند کرد . مگر آنکه یکی از استحکامات عثمانیه که در سمـت شمنی یا سمت بالای خرسوه و سلسترہ و آنجاهااست مسلطبشود . یا اینکه چاره را در این دیده باشد که چندی هم در این نقطه هم پل بهبندد وهم جمله قشون وتوپ و تدارك قشون را آماده کرده و جابجا بشود پس از آن علی التدریج بسمت شمنی یا جای دیگر حرکت کند .

از قراریکه میگویندو فرقهٔ دیگر بر عساکر روسیه که در مملکتـین بوده است افزوده شـده و پس از رسیدن فرقـه های مزبور قرار عبور باین سمت را داده اند .

در هر حال تا تفصیل اقدامات روس دراین گذشتن معلوم نشود مقصد او و نقشـهٔ که برای این جنك مشکل کشیده است معلوم نخواهد گردید بعضی را اعتقاد این اسـت که اینها همه از راه اغفال و وقت گذراندن است وگفتگویی با دولتها دارد و می خواهد نتیجهٔ آنها را بجایی برساند ومع ذلك هیچ استبعاد ندارد که برای اسکات دولتهایی که مانع و متعرض از گذشـتن روس از سمـت صربستان هستند عجالة این نقطهٔ خرسوه را قرار داده و میخواهد ازیکطرف خود نمایها درآنجا کرده وزد وخوردی نمـوده و قوت خـودرا دو قسمت نماید یکی در این سمت و دیگری را آماده نگاه بدارد تا آنکه بمحض ظهور یك غلبه قشون خودرا از سمت صربستان بگذراند و آنجا را هم مثل مملکتین کند و هم مذهبان وهم کیشان خودشان را باخود یکی کرده و کارخـودش را پیش ببرد و چون حیله های جنـك را پیش از وقت معلوم

کردن مشکل است این است که بتدریج این خیالات فهمیده خواهد شد اجمالا باید منتظر نتیجهٔ بنقد گذشتن از سمت خرسوه باید شد .

در سمت قره‌طاغ چنانکه دراین نسخه هم نوشتیم خبرهای غیر رسمی در خصوص یکی شدن دو اردوی جنابان سلیمان پاشا و علی صائب پاشا رسیده بود در ثانی هم این خبر بصحت پیوسته محقق شد که فرقتین یکی شده و رو به (چتینه) مرکز حکومت قره طاغ پیش میروند از قرار یکه نوشته اند زیاده از سه هزار کس از قره‌طاغیها در جنگهای اتفاقیه زخمدار شده اند و این زخمیها در چتینه بوده اند چون نزدیك شدن عساکر شاهانه را با آنجا دیده اند زخمیها را بقطار و نقل کرده اند .

بعد از تلگرافنامهٔ والیکری طرابزان که ازروی بیانات شفاهیهٔ سوارهٔ واپورهای همایون وزخمیهای عسکر بود از جناب درویش پاشا کوماندان فرقهٔ عسکریهٔ باطوم بتاریخ ۱٤ ماه تلگرافنامهٔ رسیده که خلاصهٔ آن ترجمه شده ذیلا نوشته می شود .

درجنك دیروزی قشون روس چند بار بطرف ما یورش آوردند بیاری خدای درمقابل مقاومت وشجاعت لشکر ظفر پیکر نتوانستند ایستاده کی کنند زیاده ازهزار نفر تلفات داده ومنهزم گردیدند . از عساکر شاهانه شصت نفر شهید ویکصد و پنجاه کس زخمدار شدند . امروز با اینکه ساز حرب نشده بود دشمن یورش آورد عساکر معاونه علی الغفله بر آنها حمله آوردند عثمان پاشا رئیس ارکان حرب برای احتیاط از فرقهٔ خط اول دو فوج فرستاد من خود هم عزیمت رزمگاه نمودم جنك طول یافت سه فوج دیگر فرستادم از این حمله و از توپهایی که از باستیانها انداخته میشد دشمن شکست خورد وعقب نشست از دشمن بقدر هزار و پانصد نفر هم اسیر آورده شد چون هنگام شام بود ووقت و راه گنجایش این نداشت که بجاهای ترك شده ازجانب دشمن توپ وتدارك گذاشته شود این است که عساکر شاهانه مظفرا و منصورا بجاهای خودشان بر گشتند تلفات مانسبت بدشمن خیلی کم شد این مظفریت را از آثار حسن نیت شاهانه وبلندی همت جناب شهریاری دانسته باقتخار وسپاسداری معروض داشتم .

﴿ پارچهٔ از مذاکرات مبعوثان ﴾

مذاکرات مجلس مبعوثان را بسیاری از روزنامهای اسلامبول بترتیب می نوشتند چون روزنامهٔ ماهمه‌روزه بیرون نمی آید و گنجایش آن همه تفصیل را نداشت قرار داده بودیم که بعض قرارها ونظامنامه وقوانینی که تصدیق می شود درضمن نسخهای اختر بنویسیم که از آنجمله نظامنامهٔ داخلی هیئت مبعوثان را نوشته ونیمهٔ از نظامنامهٔ اعیان نوشته شد که هنوز نیمهٔ دیگر را نتوانسته ایم دیده وترجمه نمایم این روزهاهم مجلسهای آخری مبعوثان است ونزدیك است تعطیل بشود .

چون دراین مجلسهای آخری بعض سخنهای خلاصه ونطقهای خوب دیده شد برای معلوم شدن سبك مذاکرات وگفت وشنود وفهمانیدن پارهٔ مطالب باهالی مشرق زمین بعضی از مذاکرات مذکوره را دراینجا ترجمه کرده می نویسیم .

درمجلس سیم ماه جمادی الآخره (سیوناکی افندی) مقالهٔ ذیل را خوانده واز جانب اهل مجلس مورد آفرین گردید .

سلطنت سنیه اصلاح احوال تبعهٔ خود را بواسطهٔ قانون اساسی خاطرجمعی داد . وپس از آن مجلس مبعوثان را تشکیل فرمود . بنابراین دیگر همگی تبعهٔ عثمانیه راضی ومعتقد شدند که بواسطهٔ این قانون اساسی از آیندهٔ خودشان بطور دلخواه خاطرجمع خواهند بود و برای نگاهداری حقوق مقدسهٔ خودشان بموجب اقتدار واختیاری که از یمن عاطفت واحسان ولی نعمت همایون اعلیحضرت ظل اه شوکت پناه ﴿ عبد الحمید خان ثانی ﴾ حاصل داشتند ماهارا بوکالت ملت انتخاب کرده برگزیدند ماها نیز از مبعوثی باینجا امدیم در هنگام عزیمت که انتخاب کنندگان خودمانرا ملاقات کردیم مکرر نخستین مقصود ملت این نبود که در اول کار احوال حکام ومأمورین اصلاح کرده شود واز افعال وحرکات ناشایست آنها وخصوصا از ظلم وتعدی که ثمرهٔ ادارهٔ کیفیه یعنی حرکت بدلخواه است آسوده کی حاصل آید ؟ آیا آنچه پیشتر از همه چیز ملت از ما خواسته است غیر این بود ؟ آیا ملت حق نداشت که این اصلاحات را طلب نماید ؟ آری بقوت قلب واعتقاد میگویم که هیچکدام از ماها این مطلب را انکار ندارد .

اکنون باید دید که ماچه کردیم . مشغول ساختن پارهٔ نظامنامها مانند نظامنامهٔ ولایت وبلدیه وغیرآنها شدیم . آیا چنین نیست ؟ واضح است هیچ یاسا وقانونی اگرچه بسیار منتظم و مکمل هم باشد دراینجا که گذاشته شده است کاری نمیکنند . یعنی بوجهی از آن فائده نمیتوان برداشت . پس معلوم است که ما خیلی احتیاج داریم بمحاکم ومأموری که احکام آن قانون و یاسارا معمول ومجری بدارد و بدان واسطه تأمین حقوق مردم‌را قدرت داشته احوال خودش نیز اصلاح شده باشد . قوانین ونظاماتی که حالا هست که از آن جمله مجلهٔ احکام عدلیه است اگر بشایستگی معمول واجرا بشود عجالة برای تامین حقوق اهالی مع شیئ زائد کافی ووافی است . اصلاح وترتیب یاد داشتهای آن نظامنامها اگر بسال آینده هم میماند هیچ ضرری نداشت . اکنون اصلاحاتی که پیشتر از همه چیز برای ما یعنی برای ملتی که مارا بمبعوثی برگزیده وفرستاده اند لازم بل الزم است اصلاح احوال حکام ومامورین است که میبایست در آغاز کار آنها بقاعدهٔ محکمه از کارگذاری وادارهٔ امور محوله بعهدهٔ ایشان درتحت مسئولیت آورده شده فتح‌باب اجرا ازاین رهگذر بوده باشد . اگر ما یك تکلیف وفریضهٔ برذمت داشتیم همین بود . افسوس که توفیق رهبری نکرد . جسارت کرده میگویم دستگاه مخصوصی که مامور بنوشتن یاد داشتهای نظامات و یاساها بودند سررا گذاشته مارا ازین آغاز ید و بپارهٔ نظامات دیگر ما را مشغول کرده یاد داشتهای وظائف مامورین ومحاکمات وضبطیه را که اصلا لازم بودند ننوشته ونفرستاد .

باری ما آمدیم وفردا هم متفرق شده میرویم اکنون ملتی که ماهارا وکیل کرده اند بخوبی بدانند که ماها بوجهی در ایفای تکلیف وفریضهٔ ذمت خود کوتاهی ندارم حتی درخصوص اصلاح مامورین واسرافهایی که در مبایعات ومخارج بنظر میآمد داد زدیم وفریاد کردیم خیلی هم های وهوی نمودیم چه‌فائده که تاثیر نکرد و یاد داشتهایی که زیادتر از همه لازم بود ترتیب نشده

برای ما نفرستادند چون در اینباب معذور هستیم کناهی بر ما نیست . درخصوص رفتارهای نامشروع حکام ومامورین که همه وقتی باعث شکایت ومضرت بوده است سخنان بسیاری در مجالس ما کفته شد اکنون را حاجت تفصیل نیست چه همکنان آنها را میدانیم . بالجمله بدین ملاحظه این مقالهٔ کمترانه را آوردم که ملت وهیئت دولت این حالات را دانسته ودراینباب تکاسل واهمالی برما نسبت ندهند . وانشاء اه تعالی آقایانی که سال دیکر بمبعوثی برکزیده خواهند شد این مقصود وآرزوی ملت را چنانکه باید وشاید بمقام فعل واجرا بیاورند وخدا توفیق دهد ایشان را که درخصوص اصلاح احوال حکام ومامورین ودیکر اجراءاتی که ظهور فعلیت آزادی وامنیت از آیندهٔ اهالی بسته بر آن است ونخستین مقصود از قانون اساسی نیز همان میباشد اقدامات لازمه بکار برند خواهش دارم از این نطق کمترین بواسطهٔ روزنامها بهمه کس اطلاع داده شود ودراین مقام سخن خودرا بانجام میرسانم .

(روپن افندی) بسخن در آمده کفت مقالهٔ که سیمونا کی افندی خواند بسیار بجا بود تصدیق می کنم . ولی اینقدر هست که از بیانات مذکوره چنان بنظرمی آید که کویا برای تحصیل برائت ذمت ماها است در نزد اهالی که مارا برکزیده وباینجا فرستاده اند یعنی برای این است که مارا از مسئولیت بیرون کند . حال آنکه چون باینجا آمدیم یاد کرفتیم که مسئولیت و باز خواست چیست . ودر حق آنانی که مورد مسئولیت هستند ماهم داد وفریاد کردیم لکن هیچ مسئولیت آنها دیده نشد مسئولیت تنها در سخن می ماند مسئولیت ماهم همانطور ماند .

(اهل مجلس بیکزبان آفرین کفتند)

(حازاسب) افندی بسخن در آمد که بیانات سیمونا کی افندی و روپن افندی را تصدیق می کنم . در اینباب رای همه رفقای خودم را بهیئت عرض خواهم کرد . اصلاحات اولا باید در اسلامبول اجرا بشود . یکی یازده سال است درزندان خوابیده است رئیس زندان (مدیر حبسخانه) پی این کار افتاد ودید که یازده سال است در زندان مانده است استنطاق شده وکاغذی که برای رهایی او همانوقت نوشته شده بوده است در کوشهٔ مانده وبجایی که لازم بود نرفته است پنج سال در حبسخانهٔ عمومی و شش سال در ترسانه خوابیده عرضحال نوشته است عریضهٔ او در دائره‌ها و اطاقها کشته آخر الامر کاغذ هم بکلی درمیان کم می شود . چون برائت ذمت او بیشتر محقق شده است اورا از زندان رهایی داده اند . اکر یك دائره و دستکاهی یا یك حکومتی بدینکونه یازده سال شخصی را در زندان بکذارد در اینباب چه باید کفت و در بیرونها هم همکی میدانید که چهامی شود و همه تصدیق می کنید .

رئیس پاشا بسخن آغاز فرمود که من این کار را نمیدانم لکن اینرا می دانم که در هر دو سه سالی یکبار در حق کسانی که جزا و کیفر آنها معین شده است باقی مدت رامی بخشند . پارهٔ اشخاص که مدعی ندارد از زندان رهایی میدهند . بدین جهت اکر این آدم از راهزنهای بنام هم بوده باشد یازده سال در زندان ماندن اواصل ندارد این یکی را باید درست رسیده کی کرد و تحقیق باید نمود .

سولیدی افندی ـ آنچه را افندی کفت بواسطهٔ اخبار طوروس افندی اووکات فهمیدیم (مدیر حبسخانه) ثبت آنرا بیرون آورده دوازده سال در حالتیکه در پای او زنجیر بوده است در زندان مانده است .

رئیس پاشا ـ محال است اکر سی خون هم کرده باشد باز کسی دوازده سال در زندان نمی ماند .

حسن فهمی افندی ـ در خصوص مادهٔ چهارم قانون بلدیه (یعنی ادارهٔ بلدیه) پارهٔ مطالعه‌ها شده و از طرفین هم قبول شده است .

(مادهٔ چهارم خوانده می شود)

مصطفی بیك ـ این نظامنامه که خوانده شد کدام یکی است ؟

رئیس ـ قانون بلدیهٔ در سعادت است .

مصطفی بیك ـ قرار بود رئیس از اهالی انتخاب بشود اینجا باز نوشته شده است از طرف دولت نصب خواهد شد این مطلب را قرار داده بودیم که رئیس ازمیان اعضای برکزیده شده معین خواهد شد در انجمن قرار داده شد چه فرق می کند که از انتخاب شده کان رئیس بشود در صورتیکه بانتخاب خواهد شد اکر بکو بیم یك رئیس انتخاب شده مقصود حاصل می شود .

رئیس ـ هیئت اعیان میلشان اینطور کشیده است اکر موافق با اساس ما است قبول می شود وفورا مهر کرده می فرستیم .

مصطفی بیك ـ افکار هیئت این است که قبول نکنند اکر مراجعت با آراء ایشان بشود معلوم خواهد کردید .

رئیس ـ این عبارت موافق رای شما هست یانه .

هیئت ـ باردیکر خوانده شود .

(باردیکر خوانده می شود)

رئیس ـ آیا این موافق اساس ما هست مهر بکنیم ؟

هیئت ـ موافق هست .

روپن افندی ـ چون قانون بلدیهٔ خارجها را می نوشتیم درخصوص چهار سال بودن مدت ماموریت اعضا اعتراض کرده بودیم وکفته شد دوسال بشود مانند اسلامبول حال آنکه این دو سال منافی همدیکر است .

رئیس ـ دراسلامبول اسباب این هست که هر دوسالی یکبار انتخاب بشود در بیرونها نیست .

روپن افندی ـ خیر اینهم مثل آن بشود همکی بر آن بودند .

رئیس ـ ما قرار سابق خودمانرا بهم نمی توانیم زد تنها این عبارت را می افزاییم مهر بشود برود . چونکه معلوم شما هست که این دو هیئت یکدفعه میخواهد تعطیل شود بنابراین نظاماتی که می نویسیم زود تمام بشود خیلی لازم است بدست بیاید .

(باقی مجلس را در نسخهٔ آینده می نویسیم)

اینروزها بملاحظهٔ تحکیم روابط مناسبات معنویهٔ اسلامیه از جانب سنی الجوانب اعلاحضرت اقدس پادشاهی جناب سماحت مآب احمد خلوصی افندی شیروانی زاده که از صدور عظام هستند بسمت ایلچیکری بزرك با مارت افغانستان مامور خواهند کردید . و از قراریکه پارهٔ روزنامها نوشته اند جناب مشارالیه نزد امارت کاشغر نیز خواهند رفت . اجزای سفارت مشارالیها فضیلت مآب احمد بهائی افندی بسمت منشئ اول و یك نفر نیز از سرهنکان ارکان حرب بسمت صاحب منصب نظامی سفارت خواهند بود و یکنفر هم ازمعروفین افغانستان که بطور مسافرت و سیاحت در اسلامبول هست بعنوان ترجمانی همراه ایشان خواهد بود .

فرستادن سفارت فوق العاده بسمت افغانستان محض ازقریحهٔ الهام صبیحهٔ اعلاحضرت پادشاهی ظاهر شده واحتیاجات زمان را برحسب دیانت ومدنیت اسلامیه که اساس همه مدنیتها وانسانیتها است ملاحظه فرموده ودر جهٔ لزوم ارتباط ملل شرقیه را که درمذهب پاك اسلام هستند در این وقت نازك بدور بین حقیقت مشهود داشته درمیان همچنان غائله ومشغلهٔ فرستادن همچنان سفارتی را بسمت آسیای وسطی لازم دیده اند وانتخاب مانند جناب احمد خلوصی افندی شخصی که بفضل وکمالات معروف وجامع مراتب معقول ومنقول هستند دلیل اصابت رای رزین همایون است بالجمله در این مسئله کاهی از روزنامها بیان رای کرده وپارهٔ سخنان هم بمیان آمده است وفی الحقیقه امروز نخستین وظیفهٔ اخبارنامهای این پای تخت عظما است که در این زمینه مطالب داد سخن را بدهند وموشکافی در مقدمات ونتائج این کار را نخستین وظیفهٔ مقدسهٔ برای خود شمارند . انشاء اه درنسخهای آینده بنکارش فصلی دراین مطلب رامانیز برعهدهٔ خود خواهیم گرفت .

(عندلیب آشفته ترمیکوید این افسانه‌را)

مدت اجتماع مجلس مبعوثان که روز پنجشنبه میبایست تمام بشود باردیگر پانزده روز بر حسب ارادهٔ سنیه بر آن افزوده شده است بعلت آنکه بعض مذاکرات ناتمام بوده است .

جنرال کامبل که از جنرالهای انکلیس است و اصلابسمت اعضایی در کومیسیون تحدید حدود ایران باسلامبول آمده بود پس از وقوع مقدمهٔ جنك بسمت ارضروم رفته و اینروزها در اردوی جناب احمد مختار پاشای کوماندان اول ارضروم بود . ازقراریکه (کوریه دوریان) از قول اخبار نویس خود می نویسد در جنکی که در حوالی (دلی بابا) اتفاق افتاده است تیری بجنرال مومی الیه انداخته اند وبشابقه اش خورده وسوراخ کرده است ویکنفر (نورمان) نام هم که صاحب منصب بوده است نیز مجروح گردیده است .

اهالی حیدر آباد هندوستان پنجهزار وسیصد لیرای انکلیس بطور اعانه جمع کرده وبکومیتهٔ (جمعیت) استافوخوس که درلندن هست فرستاده اند که آنچه برای مجروحین عسکریه عثمانیه لازم باشد صرف شود ومبلغ مذکور بکومیته رسیده ودر آنجا محفوظ بوده است مراتب از جانب سفارت سنیهٔ عثمانی بپابعالی اشعار شده است چون اینکونه همت اهالی مومی الیهم موجب خوشوقتی و آفرین است باعلان مراتب مبادرت کرده شد .

(جریدهٔ عسکریه)

جریدهٔ عسکریه فقرات ذیل را از روزنامهٔ (مساژه دو وین) نقل میکند که در ضمن کاغذی از پترپورغ بروزنامهٔ مذکور نوشته شده بوده است .

همه روزنامهای روس چه رسمی وچه غیر رسمی انکلیس واوسترپا را طعن وسرزنش میکنند . روسها درمیان فرنکستان بجز المان وایتالیا هیچ دولتی را دولت نمیدانند (دوستی آنها هم عارضی است) بعلت اینکه تغییروتبدیل وزرا در پاریس روسهارا از نظر فرانسه دور کرده است بنابراین دربار روس هم ازجهة انکلیس وفرانسه واوسترپا خیلی اوقاتش تلخ است ومتغیر برای استشهاد این مطلب پارهٔ مندرجات روزنامهای روس را ترجمه کرده بعرض میرسانم کازت (ناش ویه‌کی) میکوید نباید باور کرد که مقصود ماتنها عبارت از ترسانیدن عثمانی است اکر فرنکستان باور دارد براینکه پس از یکی ودو جنك بمذاکرات مصلحانه اقدام شده مصالحه خواهد شد خیلی کول خورده است بعد از آنکه روس پانصد هزار لشکر بکنار نهر طونه آورده واینقدر پولها خرج کرده است اکر اعتقاد کرده شود که بمحض ریخته شدن اول قطره خون عثمانی روس خشنود وخوشدل میشود خطای بزرکی کرده خواهد شد . تا ازاین اقدامات فائده‌های بسیار بزرك بدست نیاریم اینقدر آدم تلف کرده واین همه پول‌را صرف نمودن چه معنی دارد .

کازت (موسکوبسکی ویدوموستی) که مروج خیالات مسیو (فاتقوف) خدمتکذار پانسلاویزم میباشد نوشته است که . دولت اوسترپا وانکلیس برخلاف مارفتار می کنند دولت روس درمقابل این انتریك وحیله بازیها که خیلی مضرت بوی دارد ناچار خواهد شد که بقوت جبریه حرکت کند . کازت (روسکی میر) میکوید خون روس برای روس ریخته میشود . مقصود ماهم این است که منفعت بسیار بزرك ملتی خودمان را حاصل کرده و یك ماموریتی راکه جهة تعلق بتاریخ دارد ایفا نمایم با منافع عمومیه کار نداریم بعد ازآنکه بدینکونه بیان معتقد خودرا می کنند میکوید که درخصوص عدم تعرض بمصر وقتال سویش واسلامبول از جانب دولت روس خاطرجمعی داده شده است باز درجای دیکر میکوید روس باید اسلامبول را تصرف کند بوغاز اسلامبول وبوغاز چناق قلعه بمنزلهٔ کلید مملکت ما است . مکر اسلامبول بجز مدخل دریای سیاه درجای دیکر واقع شده است بطوریکه انکلیسها درهوجه یك منافع دارند در اسلامبول هم توانند داشت ولی ازاین قضیه همچنان معنی فهمیده نمی شود که منافع روس از منافع انکلیس زیاد ترمهم ومعتنا است .

﴿ خبرهای تلکرافی ﴾

وین ۱۰ جمادی الآخره

تدارك قشونی که کفته میشد درسمت سرحد جنوبی اوسترپا بطور فوق العاده دیده میشود تکذیب کرده شد .

پاریس ایضا

مجلس اعیان فرانسه درطرف حکومت بوده اند وباکثریت آراء قرار بهم خوردن مجلس مبعوثان را خواهند داد .

پترپورغ ایضا

در ممالك روسیه بجای استقراض خارجی سندها قرض داخلی قرارداده خواهد شد .

وین ۱۱ جمادی الأخره

اعضای دست چپ سؤال خواهند کرد درباب خبریکه شایع شد که پرنس بسمارك پیش ازجنك تکلیف اتفاقی کرده وکونت اندراسی هم

آنرا قبول نموده است اصل دارد یانه . وهمچنین درباب تدارك وتدابیری که میکویند پیش کرفته میشود صحیح است یا خیر .

آتن ایضا

مبعوثان یونانستان یاد داشتهای نظامنامهایی راکه ازجانب دولت تکلیف شده است قبول خواهد کرد . صاحب منصبهایی که ازجانب حکومت درمجلس مبعوثان بودند درخصوص تکلیف حکومت که برای تنظیم وترتیب لشکر یونان سه نفر صاحب منصب بزرك باید مامور بشود اعتراض کرده اندکه وجود صاحب منصبان خارجی را لزومی نیست .

بکرش ایضا

مسیو (پراتیانو) رئیس هیئت مدیران مملکتین استعفا کرده است . پرنس غورچاقوف تدارك می بیند که به (ویلبانه) برود .

لندن ایضا

مجلس مبعوثان انکلیس پنج ملیون استرلین را که حکومت میخواست بجهة هندوستان تخصیص کرده شود قبول نمود .

کازت (استاندار) فقرهٔ پول خواستن انکلیس برای حمایت منافع انکلستان درمشرق زمین تکذیب کرده میکوید اینفقره اصل ندارد .

بکرش ایضا

ایمپراتور و (کراندوك نیکولا) دیروز به (ابرائیل) رفته دو فرقه لشکر یرا که تازه وارد شده بودند از نظر کذراندند .

پترپورغ ایضا

قرارنامهٔ راکه درخصوص دویست ملیون منات استقراض داخلی روس نوشته شده بود دیروز منتشر کردند .

وین ۱۲ جمادی الأخره

روزنامهٔ (نول پرس) بخاطر جمعی میکوید که دولت اوسترپا ومجارستان درجهٔ لزوم تدبیرهای عسکریه وقوت دادن براستحکامات سرحدات بهر دو دولت جنکجوی آکاهی داد .

پاریس ایضا

ازرای وخیال مجلس سناتو هیجان وتأثری که حاصل شده بود زیاد ترشده است .

ماطه ایضا

دونمـا یعنی کشتیهـای جنکی دولت المـان بلنکرکاه مانتا واصل کردید .

راکوزا ۱۲ جمادی الآخره

سلیمان پاشا پس ازآنکه کردنهٔ (دوکه) راکذشت و بنقشیك آذوقه رسانید بکمال مظفریت بقره‌طاغ داخل وبافرقهٔ علی صائب پاشا یکی شدند از طرفین جنك سختی شد . بسیاری از ازقره‌طاغیها بسمت دالماچیا (سرحد قره‌طاغ و خاك اوسترپا است) فرار کرده اند .

(لاترکی)

لندن ایضا

روزنامهای امروزی لندن می نویسند که دولت انکلیس برای یك حرکت تدافعیه از پارلمنت تخصیص مبلغی را طلب خواهد کرد . (کازت مورنین پوست) می نویسد دور نیست دولت انکلیس درتدارك باشد که یك فرقهٔ جنك از (پورت سموت) به (کلیبولی) بفرستد .

لندن ایضا

تحریراتی که لورد (دربی) بتاریخ ٦ ماه مهٔ فرنکی (۲۲ ربیع الثانی) بکونت شوالوف ایلچی روس در لندن) فرستاده و کاغذی که پرنس غوچاقوف در ۳۰ ماه مهٔ بکونت مومی الیه نوشته است امروز منتشر شد مندرجات این کاغذها مطابق است باهمان روایاتی که درخصوص مضامین مذکوره کرده میشد .

وین ایضا

کازت (پولتیش کورسپوندانج) بطور قطعی تصدیق میکند که برای نکاهداشتن منافع حکومت اوسترپا از مخاطرات دولت مشارالیه خودرا ناچار دید که هرکونه احتمالات را بنظر دقت به بیند ولی هنوز درخصوص تدابیر عسکریه بوجهی قراری نداده است .

وین ایضا

کازت (نایه فرایه پرسه) بخاطر جمعی می نویسد که دولت اوسترپا سبب افزودن برقوت عسکریهٔ خود درسرحد را بدولتهای محارب بیان نمود .

پترپورغ ایضا

روزنامهٔ (غولوس) می کوید اکر درآینده قتال سویش ازجانب دولت انکلیس ضبط بشود دولت روس درایذاب مخالفت نخواهد کرد .

لندن ۱۳ جمادی الآخره

سیر (استافورت نورتقوت) یك نطق معنایی خواند وباین سخن منتهی نمود که دولت انکلیس برحسب وضع حاضرهرکاه وقت وموقع کار اقتضا کند بشدت تمام حرکت خواهد کرد واعتقاد خودرا بیان خواهد نمود . منافع انکلیس بمعنی منافع اوروپ است .

اوضاع امروزی مغشوش ودرهم است انکاه که نظام وآسایش پس ازجنك باید برقرار شود مداخله واشتراك دولت انکلیس ودولتهای دیکر لازم خواهد بود انکلیس حرکت خودرا زود نمی کند ولی بدقت می کند .

پاریس ایضا

بیانامهٔ که درخصوص متفرق شدند مجلس مبعوثان پاریس نوشته شده است بی شبهه فردا خوانده می شود . انتخابات تازه در پانزدهم ماه اوکتوبر (۷ شوال) خواهدشد ومجلس مبعوثان در هشتم ماه نوامبر (۲ ذی القعده) منعقد خواهد کردید .

لندن ایضا

لورد (نورتقوت) در یك مجلس مهمانی نطق بیان کرد ودرآن ضمن کفت . اوضاع امروزی روی هم رفته خیلی بد است وهمینکه دولت انکلیس امر منافع خودش را مختل دید آنچه بقول می کوید فعلا هم اقدام بآن می نماید ومسئلهٔ شرقیه بهمراهی دولتهای دیکر حل

بشود کاغذهای مذاکراتی که درمیان پرنس غورچاقوف واورد دربی گذشته است بپارلمنت داده شد پرنس غورچاقوف درجوابنامهٔ خود می گوید بوجهی بمنافع دولت انکلیس که بی طرف است تعرض نخواهد شد ومقصود دولت روس خدمتی بانسانیت است ومسئلهٔ شرقیه بموافقت دولتهای دیگر حل خواهد گردید .

آتن ۱۳ جمادی الاخره

دو اردوگاه در سرحد خشکی ترتیب خواهد شد که هر کدام مرکب از پنجهزار کس خواهدبود . دلیورکی در این نزدیکی یادداشت نظامنامه را که درباب استقراض پنجاه ملیون دراهمی است بمجلس مبعوثان خواهد داد . در مجلس مبعوثان دربارهٔ نظامنامهٔ عسکری گفت وشنود می کنند .

پاریس ۱۴ جمادی الآخر

بیانامهٔ که درخصوص بهم خوردن مجلس مبعوثان فرانسه نوشته شده بود امروز خوانده شد .

لندن ایضا

پارهٔ اراجیف که درمیان مردم گفته میشد درخصوص طلب کردن در بار انکلیس مبلغی فوق العاده از پارلمنت اختلاف درمجلس شده است وهمچنین در باب استعفا کردن وخانه نشین شدن (مارکی دوسالیسبری) آنچه شایع شده بود همه بی اصل است . دراطاق (اوردها) لورد دربی تصدیق کرد که مسیو (ولسلی) صاحب منصب نظامی انکلیس که مامور اردوگاه روس شده است شنیده شد که (کراندوك نیکولا) دلگران از این ماموریت مومی الیه شده است این فقره صحیح است . لورد دربی رفتار صاحب منصب مومی الیه را تحسین کرد وگفت امیدوارم این مطلب را قراری داده شود وتلافی این حرکت بعمل آید .

(لاتركی) می نویسد موافق خبرهای آخری که از سمت طونه رسیده است قشون روس که به (دوبریچه) بیرون آمده اند بطرف شرق شمالی آنجا یعنی بابا طاغی وطولچی پیش میرفته اند .

(استانبول) که نیز روزنامهٔ فرانسوی است می نویسد از قرار خبرهایی که از اخبار نویس خود در روسجق وشمنی پریروز شامی رسیده است قشون روس شب جمعهٔ گذشته آغاز کرده است که ازمیان (ماچین) و(ایساقچی) باین سمت آب بگذرند تا صبح روز جمعه یعنی دریکشب بقدر هشت هزار نفر توانسته اند بگذرانند . واضح است که پیش رفتن از دوبریچه چه قدر مشکل است . اعتقاد توان کرد که روسهاسعی خواهند کرد که از یك نقطهٔ دیگر ازمیان سلستره و روسجق آب رابگذرند روز یکشنبه صبحی روسها روسجق را بشدت بتوپ بستند بیشتر هرچه از طرف روس توپ انداخته می شد بروسجق نبود بل به (ماراتین) نام موقعی که شش میل راه تا روسجق هست می انداختند . پریروز هنگام شام جنك توپ مانند جنك پیش پریروز سخت بود خمپاره‌ها از طرفین مانند تگرگ ریخته میشد . پارهٔ بناها وعمارات خراب شد . چنان معلوم می شود که از توپهای روس خیلی شکسته وسقط شده است تلفات لشکر عثمانی که در روسجق هستند خیلی کم است از قرار مذکور دو نفر از اسرای روس که دراثنای جنك گرفتار شده بودند در میان این جنك باز از گلوله‌های روس تلف شده‌اند یك میرآلای (سرتیب سیم) ازصاحب منصبان قشون مصری شهید شد . از اهالی هم چند نفری تلف شده است . چند کودك نیز درمیان تلف شده کان هست قونسولخانهٔ انکلیس را روسها ویران کردند قونسولخانهٔ فرانسه و(ایتالیا وبلژیك) را نیز خیلی خرابی رسید . چیزی که زیاد ترسزاوار دقت است این است که قشون روس هلال احمر را اعتنایی نمی کنند خمپارهٔ بروی خسته‌خانه افتاد ولی آسیبی نرساند . عساکر شاهانه (یرکوکی) را بشدت بتوپ بسته وخیلی ضرر وارد آوردند . چون روس قوانین جنك را مرعی نمیدارد لهذا طبیبهای خارجه که در خدمت عساکر شاهانه هستند استعفامی کنند . از وین قلفات را بشدت بتوپ بستند

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

بعد از چندی اسکندر گفت خندق راپر کردند تا بتوانند آلات بزرك جنك را بپای دیوار حمل کنند محصورین مجدداً از قلعه بیرون آمدند که این آلاترا بسوزانند باز شکست خورده معاودت کردند چونکه ممنون وارونتوبات که نیز در شهر ریاست داشت پیش از ان استطاعت مقاومت درخود ندیدند بعضی از محل شهر را آتش زدند ورفتند اسکندر پس ازفتح هالیکارناس وهمه مملکت کاری ولایت آن مملکت را به آدآدختر هکاتمنوس که خواهر وهم زوجه هیداریه بود واگذار نمود آدآ سابقا پس از فوت شوهر مالك کاری بود اما پیکر ودار این مملکت را ازتصرف او بیرون آورد و بعد از او بحکم دارا بدامادش (اردوفتوبات) انتقال یافت آدآ تنها یك قلعه داشت موسوم به اند که انرا به اسکندر تسلیم نموده بود اندکی بعد یعنی در سال سه هزار و ششصد وهفتاد ویك از خلقت مطابق سیصد وسی وسه قبل از میلاد موافق قوك آرین اسکندر بن آرپوس نام کاغذی بدارا نوشته ضمنا متعهد شد که اسکندر را بقتل برساند فورا دارا یك نفر ایرانی سیسنس نام را که باوکمال اعتماد داشت روانه نمود که با اسکندر مذکور درقتل اسکندر قراری بدهد سیسنس بتمسك اینکه احکام دارا را بجهة اینیزیس والی فریژی میبرد عازم شد ومامور بود که با اسکندر درازای انجام مقصود سلطنت ماکادونیه وهزار تالان طلا وعده بدهد اما تدبیر باتقدیر موافقت نکرده پارمغصیون سردار اسکندر سیسنس را درراه گرفته وی بانچه مامور بود دروقت گرفتاری وهم درحضور اسکندر اعتراف نمود چنانچه شرکت دارا در این کار صحت یابد البته برای او بدنکی است خلاصه ممنون بصرافت افتاد که در بینی که اسکندر بمملکت ایران ایلغار میکند اوهم با قشون متعرض ممالك یونانی و ماکادونیه بشود علی هذا عزم جزیره لیوس کرد وآنجا را متصرف شد از آنجا بجزیره لیوس رفت اسکندر چونکه دید سکنه شهر میتی ین قصد تمکین ندارند در ابتدا متوجه تصرف شهرها گشته بعد قصد محاصره میتی‌ان نمود اما اجل مهلت نداده مریض شده فوت کرد مرك او برای دارا ضرر بسیار داشت چه هیچ یك از سایر سردارهای ایران بقابلیت وکفایت او نبود همین تدبیر که کرد که طرح جدال درماکادونیه بیندازد

قونسل انکلیس مقیم روسیجق چون قونسل امریك هم آنجا بود ودولت امریك هم با دولت روس دوست هستند بربالای قونسلخانهٔ انکلیس بیرق امریك برافراشتند ولی این حرکت قونسل انکلیس درنزد انکلیسها نوعی تحقیر بنظر می آمد ودر این خصوص بسفارتخانهٔ انکلیس تلگراف کشیدند و کاغذها نوشتند اگرچه قونسل مومی الیه دربرافراشتن بیرق امریك اصرار کرد ولی باید حال پشیمان شده باشد بعلت اینکه روسها با آن هم اعتنا نکرده قونسلخانه رانشانکاه توپها نمودند.

از قرار مذکور دوفروند کشتی بزرك از کشتیهای جنکی زرهدار دولت امریك بانکرکاه (بشیکه) آمده است .

جناب خلیل شریف پاشا سفیر پاریس ایزوزها ماذونا بدرسعادت خواهند برکشت .

از قرارمذکور جناب سعداه بیك سفیر (روما) بسفارت پاریس وعزتمآب سرمد افندی شهبندر سابق پشته بسفارت روما جناب ابراهیم پاشا ازاعضای شورای دولت بوالیکری (یانیه) معین خواهند کردید .

از تدابیر سرداران قابل وعقلا بود زیرا بطور یقین اغلب ولایات یونان که بصعوبت باراطاعت اسکندر را متحمل میشدند با ایرانیان موافقت میکردند ودر این صورت لابد اسکندر بقصد حفظ مملکت خویش واضمحلال یونانیان ازاسیا معاودت میکرددارا از انجاکه نهایت اعتماد بهنر قابلیت ممنون داشت اورا سردار کل قشونی کرده بود که مامور یونان وماکادونیه بودند همین انتخابی که دارا کرد دلالت برادراك انپادشاه داردومی نماید که اکر دارای همه صفات شایستهٔ سلاطین بزرك نبود اقلا قدرشناس بود وهرکس را قطع نظر از بعضی ملاحظات موافق قابلیت شان ورتبه میداد باری اسکندرکه ازمرك ممنون اسودکی یافت بطرف ایالات اسیای سفلی حرکت کرد به دربند مملکت سیلیسی که رسید پاسبانان ایرانی خفیفانه کریختند روز بعد علی الطلیعه لشکر اسکندر آسوده ازدربند کذشته بشهر تارس نزدیك شدند ارسام که در شهر کوتوالی داشت بدون جدال برفت اما دارا با همه لشکر خود درسکوس من محال کوماژن اردو زده بود آمنتاس که از اسکندر بریده وبدارا ملحق شده بود نصیحت میداد که درهمان ولایت که همه دشت زار و بجهة حرکت سوار زیاده مناسب بود منتظر اسکندر بمانند ولی چونکه اسکندر مجبورا در تارس بماند وحرکت او تعویق افتاد متملقین دارا را کفتند که این تعویق از ترس است ودارا را ازصرافت ماندن انداختند هرقدر آمنتاس اصرار کرد نصایح عاقلانه او مفید نیفتاد ودارا عازم دربند های سیلیسی شد ودر آنجا از جهة تنکی مکان سواره اوکلیة بی فایده بود ونمیتوانست همه افواج پیاده نظام خودرا منبسط کند از دربندهای اسمانیك که کذشت بطرف شهر ایسوس رفت وهمه زنجیان ومرضای لشکراسکندررا که درآنشهر بود ندبکشت روز بعد بسمت رودخانه پنسار راند اسکندرکه در قفای او بود همینکه شنید که لشکر ایران در کجا هست عازم مجادله شد فورا دارا حکم کرد سی هزار سوار وبیست هزار پیاده تیر انداز از رودخانه کذشتند تادرقفای آن قشون سابقه لشکر آسوده صف جنك بیارانید وهم مقرر داشت که سی هزار نفر پیاده نظام یونانی که اجیر او بودند در مقابل پیاده نظام اسکندر بایستند وشصت هزار نفر کار را سی درجنبین این قشون قرار بکیرند .

(باقی دارد)

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی

در بیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی

در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . در تکیدٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .

در کراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

در بنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

در مدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین مشتهر جریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره اختر معلوم نمایند.

وهمچنین درباره رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دووسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هرکس خرید ارباشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده ومائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

اختر

اداره خانه ومطبعهٔ اختر در پایین بابعالی است درشارع ﴿ابو السعود﴾ درنمره (۶۲)

قیمت سالیانه وغیره واسامئ وکلای (اختر) هر چند نسخهٔ یك بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه ۶۰ پاره است

فی ۱۹ شهر جمادی الآخرة سنه ۱۲۹۴

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

نسخهٔ شصت پاره است

۱۸ حزیران ۱۲۹۳ و ۳۰ ژوئن ۱۸۷۷

این کازت ازهرگونه اخبارو ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

دیروز رسم عالی سلام جمعه درجامع شریف مجیدیه بعمل آورده شده پس ازادای نماز جمعه عزیمت همایون اعلاحضرت اقدس پادشاهی بتوپخانهٔ عامره شرف وقوع یافته جنابان صدراعظم وسرعسکر پاشا ودیگر وکلای دولت علیه که حاضر بوده اند نیز در رکاب همایون بتوپخانهٔ عامره رفته افواج عساکر معاونهٔ (زیبك) درآنجا عرض لشکر داده برای عزیمت بجایی که مامور بوده اند بواپور رفته اند . وکلای فخام بریاست پاشاهانه انجمن مشورت ترتیب داده بمذاکرهٔ مصالح مهمه پرداخته شده است .

پرنس (راوس) ایلچی بزرك المان شب پنجشنبهٔ گذشته یك مهمانی دیپلوماتیکی داده ودرآن مهمانی جنابان صدراعظم و ناظر خارجیه وچند نفر از وکلای فخام وسفرای دول متحابه حاضر بوده اند .

شب گذشته جناب مستر (لایارد) ایلچیٔ بزرك انکلیس نیز یك مهمانی دیپلوماتیکی داده اند که درآنجا هم حضرات مشارالیهم مدعو بوده اند .

کازت (منظومهٔ افکار) که بخط ارمنی ولغت ترك چاپ میشد کاغذیرا که از (وان) بوی رسیده بوده است در ضمن نسخهای خود نقل کرده ودر ذیل آن پارهٔ مطالعات نوشته بوده است . بدین جهت کازت مذکور را ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات ابطال نموده وخود صاحب امتیاز را نیز بمحاکمه کشیده اند .

مندرجات کاغذ مذکور ومطالعاتی که صاحب منظومه درذیل آن کرده است همه راجع بدلسوزی درحق آرامنهٔ آنجاها بوده واظهار نظلم وجلب نظر دقت حکومت سنیه دربارهٔ احوالی که میکویند برآنها وارد آمده است. صاحب منظومه باقتضای هم ملتی وهم مذهبی یا تکلیف روزنامه نویسی می تواند پارهٔ کاغذهارا که درآن قبیل مطالب باعتدال نوشته شده باشد نقل کند ودرآن ذیل بیان معتقدی نماید وحکومت سنیه هم باقتضای آن تدقیقات لازمه را بکار برده اگر برخلاف مقاصد مقدسهٔ حکومت ودرخارج ازآیین رعیت داری حرکتی شده ومی شود بچاره سازی آن پردازد .

ولکن کار بکلی انطور نیست که صاحب منظومه وامثال اومی فهمند اوضاع ارامنه را که درصفحات وان هستند تا کسی نه بیند و معاشرت نکند ممکن نیست آکاهی حاصل کند . اینها درآن سرحد با اکراد وآحاد قبائل وعشایر بطور مخلوط وممزوج زندکانی می کنند وجز وبزرکتر ازآنها بسیار مردمان زمخت وباوجود زمختی حیله کار ومزور هستند بطوریکه اکراد آنجاها در دست آنان زبون وبیچاره اند . ازاین کذشته همواره یك انکشتی ازطرف روسها درمیان آنها هست که بهر وسیلتی دل اهالی را از حکومت برنجانند وبدآن وسیلت هر قسم ناملایمات وفساد وشرارت ازآحاد ارامنهٔ آنجاها دراین موقع می تواند سر برندحتی برای روسها جاسوسی هم می کنند . دور نیست اخبار نویس منظومه هم رکی از طرفداری روسیه را پیدا کرده وهرچه دلش خواسته نوشته است. ولی تفصیل اوضاع آنجاها را حالا نوشتن بکار نیاید از برای بعدازاین باید تدبیری کرده شود.

شیخ عبید اه شمزینانی که درروزنامها نوشتند با پنجاه هزار سواره و پیاده بمعاونت عساکر شاهانه آماده وحاضر است حال کسان او جمعیتی شده ودرسمت حدود ازخط وان کرفته تا بایزید بچپاول دهات وغارت اموال واشیاء تبعه واهالیٔ آنسامان می پردازند این مطلب ببابعالی هم عرض شده است اوضاع آنسامان بدین زمینه‌ها است .

چند روز پیشتر مذکور کردید که پانزده روز دیکر بر مدت انعقاد مجلس مبعوثان افزوده است ولی این خبر قرین صحت نبوده مجلس مذکور روز پنجشنبهٔ کذشته ۱۷ ماه جمادی الاخره ۱۲۹۳ ختام یافته است . روز مذکور جناب دولتمآب احمد وفیق پاشا نطق درضمن اختتام مجلس امساله بیان فرموده اند وخاتمهٔ نطق را بنام نامیٔ اعلاحضرت اقدس پادشاهی کرده اهل مجلس آفرین خوان کردیده رسم ختام بعمل آورده شده است .

﴿ ترجمه نطق جناب رئیس پاشا است ﴾

مجلس امروزی مجلس آخرین است مدتی هم که هفتهٔ کذشته افزوده شده بود منقضی کردید. یاد داشتهایی هم که درثانی آمد درانجمنها خوانده شده بود .

اکنون که مدت ماختام یافت مامور برای نکاه داشتن اوراق معین کردیم . تا هنکام تعیین مبعوثان تازه ماها مبعوث هستیم جناب حق ولی نعمت بی منت ما اعلاحضرت پادشاهی را که واضع قانون اساسی است بدرازی عمر معمر فرماید.

درهنکام لزوم باز اجتماع کردن آسان است حق تعالی عساکر عثمانیه را هم مظهر توفیق فرماید مجلس ما ختم شد .

هیئت مبعوثان امساله نظامنامهٔ داخلی هیئت مبعوثان و قوانین بلدیهٔ درسعادت و ولایات ممالك محروسه و دوائر بلدیه و قانون تشکیل ولایات و نظامنامهٔ مطبوعات و انتخاب مبعوثان و ادارهٔ عرفیه و بودجه و قوائم نقدیه ومانند آنها را رسیده‌کی و تدقیق کرده و قرار آنهارا دادند الحق این بار نخستین که هیئت مبعوثان بدون سابقه و مقدمه اجتماع کردند وهمه مذاکرات مجالس بقاعدهٔ آداب و احترام گذشته وبکمال دقت و آزادی درمطالب ومسائل سخن گفتند وعلامت اساس نیکی برای آینده گذاشتند وآشکار شد که با وجود اینهمه مردمان کارآگاه و با استعداد که درمشرق زمین هستا کر اساس محکمی را دردست بگیرند و پی آن بروند در اندك زمانی بر فرنکستان وکارها و ترتیبات نیك فرنکستان پیشی خواهند گرفت .

نواب حسن پاشا فرزند حضرت خدیو افخمی بوارنه وارد شده اند .

﴿ خبرهای جنك ﴾

جناب سلیمان پاشا درخصوص فتوحاتی که درسمت قره‌طاغ کرده بالأخره فرقه‌های عساکر منصورهٔ عثمانیه یکی شده اند تلکراف بسیار مفصلی بمقام عالی سپهسالاری بتاریخ ۱۵ جمادی الآخره نوشته است که خلاصهٔ آنرا ذیلا می نکاریم .

پس از رسانیدن آذوقهٔ قلعهٔ نقشیك به کردنهٔ (اتروك) جنك کنان رسیده در ۷ ماه جمادی الآخره ده فوج لشکر بکوماندانی رجب پاشا ازتپه استروك بالا رفته وتاسر سلسلهٔ کوههای استروك رسیده اند درآنموقع هولناك که چند ساعت راه جبال شاهقه ومرتفعه دارد و بملاحظهٔ اینکه از پایین بکلی رابطه بریده نشود از بالای کوهستان تا دامنه‌ها را گرفته لوای دوم وفوجهای ملحق بآن که ابوابجمع پاشای مشارالیه بوده است از دست چپ از بالای کوهستان . ولوای سیم از سلسله های کوچك کوهستان دست راست که مشرف باب (زته) است واصل قافلهٔ جنك هم ازمیان کردنه بیاری خدای حرکت کرده اند . کوماندان مشارالیه مینویسد چون تمامی قافله بآخر کردنه یعنی کنار رودخانهٔ (زته) رسید دشمن ازچهار عراده توپ که درآنجا بطور پنهانی تعبیه کرده ناگهان و بشدت تمام بطبقهٔ میانی کوهستان دست راست شلك کرد از اینطرف هم فورا بمقابله پرداخته شد واز یکطرف هم همکی قافلهٔ جنك که از میان بدامنهای دست چپ بالا میرفتند تاهنکام شب جنك میشد وپیش رفتن ممکن نگردید شب را درآن کوهستان بسر برده شد شبانگاه چند بار دشمن خواست یك نقطهٔ ضعیف ومدار راکه درمیان کردنه بود پیدا کرده خودرا باردوگاه بزند وچند بار بشدت شلك تفنك هم کردند لکن فرصت نیافتند بامداد روزسه‌شنبه دشمن شعبهٔ بزرك قوت خودرا که بقدر ده هزار نفر بودند ازطرف مقابل وپهلو بلوای دوم که ازبالای کوهستان دست چپ حرکت داشتند مسلط نمود وخیلی کوشید که مانع ازحرکت عساکر شاهانه بشود ولی عساکر شاهانه برشادت تمام باستحکامات وایستاده‌گیهای فوق العادهٔ دشمن حمله آورده ولشکر ظفر پیکری که درسمت چپ بودند وقافلهٔ وسطی بهمان نسبت وتناسب پیشی جستند . از بامداد تاهنکام شام جنك بسیار سخت وخونریزانه کرده شد بر حسب لزوم پنج فوج دیگر بذروهٔ کوهستان مأمور کردید که بانضمام لوای دوم هفده فوج شدند .

روز چهارشنبه توپها بالای کوه برده شد بالجمله شجعان عساکر شاهانه بکمال دلیری و جانسپاری باستحکامات و باستیانهای دشمن حمله آور شده آنهارا بکمال پریشانی منهزم ومتفرق ساختند استحکاماتشان ضبط شد وهمه عساکر ورقافله بترتیب تا (اوخراب) پیش رفتند این جنك جان شکار تا هنکام غروب امتداد یافت شب را آنجا اقامت کرده شد .

پنجشنبه دهم ماه دشمن دید که اگر از پیش روی بمقابله برخیزد احتمال مقاومت نخواهد داشت بتمام قوت خود که تقریبا پانزده هزار جنکی بودند پهلوو پشت لوای دوم راکه درذروهٔ کوهستان سمت چپ بود احاطه کرد وبشدت تمام حمله آورده از هنکام بامداد تا غروب آفتاب با عساکر شاهانه دست به‌یقه ستیز نمودند که زیادتر از همه خونریزی در این جنك اتفاق افتاد المنة‌لله ورسوله بازعساکر شاهانه نتیجه نصرت را یافته بجاهای مناسب که در روبروی کوهستان مذکور بود پیش رفتند وقوتی که در پایین بود موافق بالا حرکت کرده وشب را درآنجا بسر بردیم .

روز جمعه بزحمت کمی از رؤس جبال باقدم پیش رفته وقطع مسافت بآسانی مقدور وتا منتها نقطهٔ کردنهٔ (استروك) آمده وآنشب را درآنجا بسر برده شد .

روزشنبه همه‌افواج‌ظفر منهاج ازکوهستانات پایین آمدند وبسمت (اشپوزی) که منتهانقطهٔ کردنه است گذشتند . درآن بین که قافله ولوای سوم بسمت تپه‌های کوچك که در صحرای بیلو پاولویچ است فرستاده میشد دشمن باز ازپشت سرشش فوج که از طبقات وسطای کوهستان دست چپ می خواستند بکردنه داخل بشوند حمله آورده درآن بین جنك سختی با افواج مذکوره درگرفت و ازیکطرف هم بنقاط عمده که برای امداد قافله خط مدافعه قرار داده بودیم بشدت و سختی حمله آور شدند وآنچه در قوه داشتند بکار بردند بحمدالله تعالی کاری بجز از خسران و خذلان از پیش نتوانستند برد بالاخره جمعیت دشمنی که از پایین کردنه روباردوی همایون پیش میامدند از هر سمتی تارمار و پریشان کردیده درآن هنکامهٔ هولناك برای رهایی جستن ازورطهٔ هلاك هرکدامی بسمتی گریزان و بسیاری هم دررودخانه غرق شدند .

شب یکشنبه پیش ازهنکام طلوع فجرعساکر شاهانه بی آنکه چیزی اتفاق بیفتد به پایین کلیسای (غرواج) رسیده تاآنکه هیئت اردوی همایون درصحرای (پیلو پاولویچ) اردوگاه ساخت واز آن صحرا بکمال آزادی وبی اعتنایی حرکت شده با افواجی که درمحاذی وصحرایی (دانیاوغراد) از فرقهٔ اشقودره بودند ملاقات کرده شد .

والحاصل خدا و رسول را سپاس گذاریم که اردوی همایون ازمیدان کردنهٔ استروك که در سمت (نقشیك) است تامنتهای آن که درطرف (اشپوزی) است قدم بقدم بجنکهای بسیار سخت وزد وخوردهای خونریزانه بکمال‌ظفریت در مدت هفت روز تمام عبور نمودند .

بعد از این تفصیل جناب سلیمان پاشا شرحی از صعوبت راه و کوهستانات مذکوره وازرشادت و جان فشانی لشکر و نبودن آب در آن کوهستان بطوری که سربازان بامضاردها آب بالامی برده اند و هر گونه تدابیری که درمقابل حرکات جسورانه قره طاغیها بکار می برده اند و بدایری و شجاعت سربازان عثمانی همه مغلوب و پریشان شده اند نوشته و در بارهٔ آنچه در این هفت روز مقتول ومجروح شده است چنین می نویسد که ضایعات ازطرف ماچنان است که یك قائم مقام و یك بیکباشی (سرهنك) ودو قول آغاسی (یاور) وپنج یوزباشی (سلطان) وسیزده ملازم (وکیل) وششصد ونه نفر سلاح انداز شهید شده و یك (بیك باشی) و دو قول آغاسی و نه یوز باشی و چهارده ملازم و هشتصد وسی و هشت سلاح انداز زخمدار شده اند که جملتان عبارت از یکهزار و چهارصد و نود وپنج نفر میباشد تلفات دشمن خدا دانا است یقینا بیش ازمساوی مال ما شده است در این جنگها باز خیلی اسلحه و مهمات ناریه و دودستگاه ماشین سیار تلگرافی بغنیمت آورده شد . و ازسرای (قوناق) نام که در خط امتیاز واقع است گرفته تا (اشپوزی) هر چه جای بیتوته و اقامت دشمن در راست وچپ گذرگاه مابود همگی با آتش و گلولهٔ توپ محترق ومخروب گردید جناب قهار منتقم دشمنان اسلامیت و انسانیت رامقهور و مدمر وعساکر نصرت مآثر عثمانیه را بهمه حالی منصور و مظفر فرماید .

جناب اسماعیل پاشا والی ارضروم در ۱۵ ماه بتلگراف خبر میدهند که لورس (ملکوف) کوماندان اردوی قفقاز با پنجهزار سواره وشانزده فوج پیاده وسی و دوعراده توپ به (صوغانلو) تجاوز کرده دیروز در ساعت پنج و نیم ازسه سمت بر روی ماهجوم و یورش آوردند و تا یکساعت از شب رفته که مهتاب بود کار زار در گرفت بالأخره تاب مقاومت نیاورده باردوگاه خود باز رفتند در این جنگ حاجی راشد پاشا و شوکت پاشای میرلوا خیلی رشادت و غیرت ظاهر کردند صاحب منصبان دیگر نیز در ایفای وظیفهٔ سر بازی کوتاهی نکردند اگرچه ژورنالها نرسیده است لکن روی هم رفته شهید شده و زخمدار طرف ما بقدر چهار صد نفر تخمین میشود و از طرف دشمن بقدر دوهزار و پانصد وسه هزار تلفات و ضایعات گفته می شود .

این بسیاری تلفات ازطرف دشمن واضح است که چون آنها به باستیانها و سپرهای لشکر عثمانی حمله می کنند البته از آنها چند مقابل این سمت تلف خواهد شد . آنانکه از وضع جنك بدرستی آگاهی ندارند تصور می کنند که این تخمینها مقرون بصدق نتواند بود .

بعض روزنامها از روی تلگرافنامهٔ مخصوص می نویسند که در این جنك سعادت مآب مخلص پاشا نیز بوده است که کمال شجاعت را ظاهر کرده است . و تلفات روس در این تلگرافنامه بقدر چهارهزار نفر قلمداد شده است .

(فاردو بوسفور) مینویسد . کونت شوالوف ایلچی روس در لندن مأمور شده است که در بارهٔ جنرال (کامبل) که از جنرالهای انکلیس و در اردوی اردنروم است پارهٔ سخنها بگوید یعنی اعتراض وکله‌مندی بمیان بیاورد که چرا جنرال خودتانرا مأمور اردوی عثمانی کرده اید لیکن اگر این فقره اصل دارد در بار روس دیر خبردار شده است که کله‌مندی را حالامی کند خوبست وقتیکه جنرال کامبل بصربستان رفته بود این اعتراض را نکردند . مگر آتشه ملیتر انکلیس در اردوگاه روس در مملکتین نیست .

محمد علی پاشای فریق در ۱۳ ماه حال مینویسد در تلگراف دیروزی عرض شد که فرقهٔ همایون تپه‌های (جیلکه) را که در ناحیهٔ (موراجه) میباشد ضبط کردند . در ۱۸ ماه جمادی الاولی که طاغیها بدهکدهٔ (اشتوزر) هجوم کرده بودند سه نفر از فوج سیم ردیف سلانیك اسیر شده بود بینی ولبهای آنها را بریده وبازوهای آنها را باکارد شکسته بودند و یك طفل یازده ساله را هم تلف کرده محمد ابن حسن نام که از نفرات دستهٔ چهارم ردیف فوج مقدم (کوملجنه) بود وراه را گم کرده بدست طاغیها افتاده بود بینی وصورت راست ولبها وسبیلهای اورا بریده بودند اینها حرکاتی است که انسان نمی تواند تحمل نماید . باری دیروز هنگام بامداد بسمت آب (موراچه) حرکت شده بجنك آغاز شد درآنمیان ازآتش گلوله‌های توپ بقدر هزار و پانصدخانه تخمینا از ناحیهٔ (موراچهٔ زیر) و بقدر چهل خانه (ازموراچهٔ بالا) آتش گرفته وسوخت . جمعیت دشمن که از نواحیٔ (پلوپاولویچ و(رچنه) و (واصویك) و سیبورقه) و (لپو) آمده وزیاده از پنجهزار نفر بودند ازسه سمت بعساکر شاهانه حمله آوردند وشش ساعت جنك شد و بقدر پانصد نفر تلفات داده منهزم و پریشان شدند و مقداری اسلحه و حیوانات بغنیمت آورده شد از طرف ما ۸۹ نفر شهید شدند و ۷۸ نفر زخمدار که ازآنجمله صادق آغای سرهنك عساکر معاونه است .

در پانزدهم ماه ازسمت طونه تلگرافنامهٔ از آصف پاشای فریق کوماندان (طوترقان) بجناب عبدالکریم پاشای سردار اکرم رسیده وایشان هم بمقام والای سرعسکری فرستاده اند . خلاصهٔ تلگرافنامه آنکه دشمن در برابر طوترقان ازجائیکه نهر (اردیچ) بطونه میریزد ودر ساحل طونه سه چهار روز بود که شبها شش باب باستیان و برج ساخته وسه (بطری) دسته توپ دیگردرآنها جابجا کرده بود امروز حوالی طلوع فجر بنای شلك توپ بطرف ما گذاشتند و پشت سرآن چهار فوج ازقشون که شبانگاه بجزیرهٔ مقابل طوترقان گذرانده بودند بکشتی همایون (شوکت نما) بشدت شلك تفنك نمودند وازسمت راست ماهم بقدر پانزده و بیست قایق وفلکه پراز عسکر ترتیب داده حمله می آوردند . ازطرف ما از استحکامات و کشتی همایون بشلك توپ وتفنك بمعامله پرداخته شده دشمن ناچار ازباز گشت شد قایقهای دشمن نتوانستند آنجا ایست کنند تا دهکدهٔ (اپاسچو) که سه ساعت راه پایینتر ازطوترقان است رفتند چهار دسته ازعساکر شاهانه بتعقیب آنها فرستاده شد دشمنی که درجزیره بود عقب رفتند ولی چون اطهٔ مذکور جنگل بود وتا درست تحقیق بشود معلوم نمی توان کرد که بکلی ازآنجا بیرون رفته باشند گلولها وشرانبل که ازطرف دشمن انداخته شد بقدر یکصد وپنجاه دانه بود وگلولهای دیگر که حساب نداشت یکنفر ازماشهید شده وهفت نفر وصاحب منصب جزوی زخمدار گردیدندو الآن نیز تك تك ازطرف دشمن توپ انداخته می شود .

ازقراریکه پیشتر هم بقرائن وسیاق کار نوشته بودیم خیلی احتمال هست که ازجملهٔ جاهای عمده که

قشون روس میخواهد از آنجا رودخانهٔ طونه را بگذرد همین نقطه است واین جنگل که درمیان واقع است اگر ازجانب روسها گرفته شود بطوری که ازصدمهٔ واپور همایون خودشانرا نگاهدارند خیلی محل احتیاط خواهد بود لکن استحکامات طرف طوتره‌قان علی‌الظاهر بقدر کفایت دفع دشمن بوده و بیرق عنایت‌اللهی دربالای سرعساکر اسلامیه میباشد .

پس از گذشتن قشون روس از نقطهٔ سمت (قره آقاج) هنوز معلوم نشده است که پلی درآنجا بسته اندیانه ومیگویند تا قصبهٔ مجیدیه که درسمت شمنی است قشون روس آمده اند واز کم و کیف این حرکت هم تفصیلی نیست درهرحال جزاینکه اگر بخواهد از این سمتها بجایی حرکت کند خودرا باستحکامات سمت شمنی بزند چارهٔ نخواهد داشت و بسیار بعید بنظر میآید که بتواند ازاین سمت باسانی کاری از پیش ببرد . بالجمله هنوز کوماندان کل یعنی سردار بزرك قشون جنوب روس گویا نقشهٔ حرکات خودرا درست برقرار نکرده وشتاب دراین اخبار جنك نمود . روزیکه اخبار جنك کرد هرکسی تصور میتوانست نماید که درعرض این مدت ممتادی وخصوصا بعد از القای شورش درداخلهٔ ممالك عثمانی تدارك لازم را دیده وبکمال تیاری وآماده گی حاضر شده است که بیك تاخت شطری ازملك روم ایلی و اناطولی را مسخر کرده هنگامها برپا خواهد نمود . و گویا باعتقاد خودش هم همین طور بوده است ولی پس ازآنکه قدم بمیدان جنك نهاد حریف را سخت دید مشغول شد بدرست کردن (پلان) یعنی نقشهٔ جنك وتجربه کردن حرکات عسکریهٔ خود .

گذشته ازاینها اردوی روس دوشعبهٔ بزرك از قوت و استنادگاه برای خود متصور داشت که همه امیدواری واستظهار را بر آنها گماشته واین همه هنگامها را ازآنجا آغاز کرد وبکمال افسوس آن هردوشعبه را ازدست بداد این دوشعبه قوت مانند دوپر قراقوش اسباب افتراس روس بود : یکی از آن پرها همانا صرب بود که گوشمالی خورده ودرآخرکار بصلح درجای خود نشست و پس بتوسط تهدیدات دولت اوستریا ومجارستان هم ممنوع از حرکت گردید . و آنگاه قشون روس نتوانستند ازآن حدود باین سمت بگذرند و از آنها یاری بینند . دومی قره‌طاغ بود که میخواست حکمران آنجا را مانند پرنس شارل حکمران مملکتین قرال و مستقل نماید و تاج ابتهاج بر سراو گذارد . چه فائده که بدبختانه هنوز لشکر روس در کنار رودخانه بودند که خاك قره‌طاغ بتصرف عساکر عثمانیه در آمد و فرصت این نشد که اقلا بقدر پرنس میلان هم چهار روزی اعلان استقلال کند و باده نوشیها بنام وزنده گی او در جبال وتلال کوهستان قراطاغ کنند چنانکه در حق پرنس میلان هم کردند .

(بقیهٔ مذاکرات مجلس مبعوثان ازنمرهٔ چهلم)

نقاش افندی — نظامنامهٔ مالیه باآخر برسد .

رئیس — آن را می بایم اگر مأمور بجهة ایضاحات دادن بیاید باآخر میرسانیم . هفتهٔ گذشته هرگاه یکی آمده بود تمام میشد . یك مانع مهم هم داریم که قانون انتخاب مبعوثان است وزود بیرون آمدن آن خیلی لازم است درمادهٔ هفدهم این قانون هیئت اعیان میخواهد سه چهار افزوده شود .

حسن فهمی افندی — عبارتی درآنجا مندرج بود که اصالة ووکالة قرض دیوانی داشته باشد . از هیئت اعیان بقانون اساسی چندان موافق نمی نماید بعلت اینکه فقرهٔ مذکوره از جملهٔ آن احوال مانعه نیست که درقانون اساسی مندرج است . پس این یکی علاوه ایست در بیرون آن وبنابراین چون موافق قانون نیست آنوقت گفته شد که درحال سابق خود گذاشته شود .

حازاسب افندی — قرض دیوان را حسن فهمی افندی درست نفهمیده است . هرکس قرض دیوان دارد ودرسروعده نتواند ادا کند حکم افلاس درحق او جاری شود . حال آنکه در بیرونها آنطور نیست هرگاه کسی قرض دیوان را درعهده داشته باشد وخودش صاحب نفوذ ومتشخص آدمی باشد تنخواه دولت را نمی دهد .

حسن فهمی افندی — در انجمن صحبت این فقره گذشت . درحقیقت آنچه هیئت اعیان ملاحظه کرده اند صحیح است اوضاع واحوالی مانع صفت مبعوثی است یکان یکان تعداد شده است حال آنکه کسانی که قرض دیوانی دارند از این میان مستثنا نشده اند یعنی قرض دیوان داشتن ازجمله موانع مبعوث شدن معدود گردیده است حال آنکه معلوم عالی است که قرض دیوان دو قسم است یکی اینست مال دیوان را میخورد این یکی گرفتار قانون جزا گردد . حکومت اورا تعاقب می کند اجرا می شود . مقصود از این کسانی که اصالة وکفالة قرض دیوان داشته باشند وندهند هرگاه مانند کسانی که از حقوق مدنیت محروم می‌شوند ومتهم می گردند از حقوق مدنیت محروم خواهند گردید این یکی منافی حکم قانون اساسی وحریت است وطی شدن یعنی برداشته شدن این فقره مناسب دانسته شد . ودر انجمن هم قبول شده صحیح دانسته شد . هرگاه قرض خودرا ندهد پس باید گفت مفلس است .

(دراینجا سخنهای مختلف وعلامتهای)
(اعتراض از مجلس ظاهر شد)

رئیس — این بحث افلاس نیست فقرهٔ قرض است .

روپن افندی — دراتمام این عذر آورده می شود که درقانون اساسی این تعبیر نیست . حال آنکه دولت را سزاوار نیست . آن آدم قرض خودرا بدهد مال دیوان بزدمت پارهٔ اشخاص صاحب نفوذ می ماند وصول نمی شود تقصیر کیست ؟ مأمور مقصر است یا ما نمیدانیم . ما باتفاق هیئت اینفقره را دقت کردیم یك مبعوث که قرض ندارد چهار سال مبعوثی خواهد کرد چون حبس نتواند شد پول را نخواهد داد بعلت اینکه حبس نیست چیز دیگر نیست .

رئیس — قرارهای ما دوگونه میباشد . یکی اینکه همگی باوکلا مشورت کرده رای نمیدهیم یکی هم بعد از بیان رای خودمان بار دیگر باوکلا مذاکره می نماییم این یکی باتفاق هیئت وکلا قرار داده می شود . دیگر ازاین بیشتر گذشتن لازم نیست .

بهاء الدین افندی — اگر علاوه کردن فصلی بقانون اساسی جائز هست موافق قاعدهٔ آن فصلی افزوده می شود . دراینجا موافق نظام

وقاعده نیست واقعا در اینباب بهیئت اعیان یك علاوه (سخن بریده شد) ·

رئیس ــ آیا درقانون اساسی هست یانه ·

نوفل افندی ــ اکنون رفیق ما صولیدی افندی نطق بیان کرد ما آن را که ابطال حیثیت تبعهٔ اجنبیه وامتیاز ندادن برآنها بود همگی تصدیق نمودیم · در فقرهٔ که حسن فهمی افندی خواند عبارتی بنظرم آمد اعتراض دارم · حائز امتیاز خدمت خارجه گفتن خیلی سخن بزرگی است پیشترها نیز همین اعتراض را بهیئت عرض کرده بودم · حائز خدمت خارجه خیلی است لفظ امتیازرا باید برداشت وحائز خارجه باید گفت ·

نوفل افندی ــ لکن ممتاز گفتن بمعنی فائق گفتن است ·

رئیس ــ خیر ممتاز بمعنی جدا شده است بمعنی بد است سی غروش نخواهد داد مبعوث هم نخواهد شد ·

نوفل افندی ــ با این تفصیل خیلی خوب است ·

رئیس ــ در اینباب فرمان هست ·

فیضی افندی ــ بودن فرمان بمعنی حمایت موقته است ·

رئیس ــ یك فقرهٔ دیکر هست آنرا هم کوش کنیم ·

حسن فهمی افندی ــ درمادهٔ هفتاد وسیم آنهایی که برای انتخاب بناحیه وشعبه خواهند آمد اکر پیش از آن درزندان بوده ومدت محبوسی را باآخر رسانیده باشند منتخب توانند شد ·

حازاسب افندی ــ چند بار در خصوص مبعوث شدن روزنامه نویسان کفت وشنود شد ودرجواب کفته شد که آنها بیشتر تابع قانون هستند ·

دانیال افندی ــ اینکه کفته می شود برای انتخاب منتخبها موقتا رهایاب ازحبس بشوند منافی است با آنچه حسن فهمی افندی فرمود ما اکر بکوییم کسی که اصالة وکفالة قرض دیوان دارد مبعوث بشود چهار سال متمادی یك پول نداده و بکار رسیده کی نموده باعث تأخر مطالبات دیوانی خواهد شد بنابر این جائز نیست این مرد بی کار خود باشد ذمت خودرا بری کند وهمه وقتی باقتدار منتخب کردد · تحصیل قرض دیوان دردست مامور است · تأسف می کنم که همچنان چیزی را قرارداده است ·

رئیس ــ همه چیز را باتفاق وکلا درست خواهیم کرد · غلطی فهمیده بشود خیلی کسان هستند که ازروزتحریر مبعوثی باینطرف بده دیوانی نداده اند یك چیز دیکر هم هست اما رسما نمی توانم بکویم ·

صولیدی افندی ــ تحصیل نشدن مطالبات دیوانی کاری است که از مسامحهٔ مأمور ومباشر ناشی میشود ·

رئیس ــ بسیار خوب آنانکه می کویند ما قرض خودمان را خواهیم داد اکر مأمور ومباشر باآنها بکوید ندهید آنوقت توان کفت مامور کوتاهی کرد ·

بعد ازآن عرضحالی درمجلس خوانده شده درساعت نه ونیم مجلس را ختم کردند ·

این تفصیل یکپارچه ازمذاکرات مجلس مبعوثان است که بمناسبت آورده شد که نمونهٔ از وضع کفت وشنود مجلس بوده باشد بعد از این بازآنچه از قانون ونظامنامه تمام شده بتصدیق رسیده باشد علی التدریج ترجمه کرده خواهیم نوشت ·

﴿ امرای جنك ﴾

(جریدهٔ حوادث) شرحی از شمارهٔ اسامی ومختصر حالات امرای جنك که در مواقع حربیه هستند در نسخهٔ دیروزی نوشته بود اکرچه تفصیلی در آن نیست و کم و بیشی هم دارد ولی چون روی هم رفته مانند فهرستی است که دانستن آن خالی از لزوم نیست لهذا ماهم ماآل آنرا ترجمه کرده مینویسیم ·

﴿ طبقهٔ مشیران ﴾

(عبدالکریم نادر پاشا)

مشارالیه (چربانی) است در سال ۱۲٦٤ بمنصب مشیری رسیده است سالش بیش ازهفتاد است سنه ۱۲۹۳ بلقب نیبل سردار اکرمی ملقب کردیدند · در (وین) تحصیل علوم حربیه را کرده اند · در مسئلهٔ قریم وبجنك سابق قره طاغ بالذات کوماندانی کرده در مسئلهٔ صربستان وجنك حاضر سردار و کوماندان عموم عساکر عثمانیه است که در سمت روم ایلی هستند ·

(احمد ایوب پاشا)

از کسانی است که در مکتب حربیه تعلیم یافته واز ارکان حرب است سالش قریب چهل وپنج است در سال ۹۰ بدرجهٔ مشیری رسیده است · مشیر اردوی دوم است واکنون کوماندان عموم طونه است · در صربستان وحکایت کرید ویمن مصدر خدمات شایسته شده است ·

(عثمان نوری پاشا)

ایدینی است درسال ٦٥ داخل بسلك عسکری شده وبسمت ارکان حربی از مکتب برون آمده است سالش در حوالی چهل و پنج است در سال ۱۲۹٤ بمرتبهٔ مشیری رسیده است کوماندان ودین است بواسطهٔ فتح (زایچار) کسب نام وشهرت کرده است در جنك کریدهم بوده است ·

(محمد اشرف پاشا)

بروسوی است در سنهٔ ٤۹ داخل سلك عسکری شده در سال ۱۲۹۳ بمرتبهٔ مشیری رسیده است اکنون کوماندان روسجق میباشد · چندی هم در ماموریت سفارت ووالیکری هم بوده و از جمله چندی سفیرطهران شده در شعر و انشا و زبان فارسی مهارت دارد سالش ازپنجاه متجاوز است ·

(نواب حسن پاشا)

فرزند سیم جناب مستطاب خدیو مصر است فنون عسکریه را در مصرو فرنکستان تحصیل کرده بیست وپنج سال دارد در جنك حبشستان کوماندان بزرك بود · انروزها بست کوماندانی عساکر مصریه بسمت طونه عزیمت کرد ·

(حاجی احمد وسیم پاشا)

درمکتب حربیه تربیت شده در سنه ۱۲۸۱ با رتبهٔ مشیری قپودان دریا یعنی امیرالبحر شده است مدت مدیدی معزول بود این اوقات

بکوماندانی بحریهٔ طونه مامور شده بآن سمت عزیمت کرد سالش نزدیك به پنجاه است . در حکایت کرید نیز در کوماندانی بحریه بودی .

(ابراهیم درویش پاشا)

لوفچه وی است میکویند از مکتب بیرون آمده است و چندی در معیت عمر پاشا بوده پیش از جنك قریم و بعد از آن در جنکها خیلی اظهار هنر و شجاعت نموده است خصوصا در سال ۷۸ در کوماندانی (هرزکوین) کردنه‌های (دوغه) و (استروك) را بحسارت تمام کذشته و بدینواسطه بمرتبهٔ مشیری رسید و پس از آن باصلاح (قوزان) پرداخت و در حکایت صرب استحکام متین (یاوور) ودر این فقرهٔ آخری قره‌طاغ تپه‌های (اشپوزی) را کرفت . مشارالیه چندی پیشتر مامور باطوم کردید بمحض ورود مالك یك مظفریت بزرکی کردید سالش ازشصت متجاوز است .

(حسن تحسین پاشا)

درسال ۱۲٤۷ داخل عسکری شده و در ۱۲۹۳ بارتبهٔ مشیری بکوماندانی باطوم مأمور کردید بعد از رفتن درویش پاشا بانجا بکوماندانی مرکز در آنجا میباشد سالش بیش از هفتاد است .

(احمد مختار پاشا)

ازمکتب حربیه بسمت ارکان حربی بیرون آمده باتفاق ردیف پاشای سرعسکر یمن رفته است درآنجا میرلوا بوده (سرتیب اول) ودرسنهٔ ۱۲۸۸ بارتبهٔ مشیری والی یمن کردیده در مظفریت (عسیر) همراه سرعسکر پاشابوده و باهتمام اوضعای یمن ضمیمهٔ ممالك محروسهٔ عثمانیه شده است درسال ۱۲۹۲ کوماندانی هرزکوین را کرده آنجاهارا از اشرار پاك کرده بجز فقرهٔ (بروربیجا) مصدر خدمت کردید . این دفعه بسمت مشیری اردوی چهارم‌باش کوماندان عساکر اناطولی‌شده ونزدیك پنجاه‌سال دارد .

(مصطفی توفیق پاشا)

منمنی است درمصر تربیت یافته‌مدتی درمعیت ابراهیم پاشا یاور حرب بوده است درمسئلهٔ عکا بطرف دولت علیه کذشته وداخل خدمت کردیده است . درمسئلهٔ قریم درقلفات بوده است در سال ۷۸ بمرتبهٔ مشیری رسیده حالا درفارص بکوماندانی مستقل و برقرار است . سالش از چهل متجاوز است .

(اسماعیل حقی پاشا)

از اکراد است بحسب جسارت عسکریه در طرف دیاربکر و ارضروم بلقب (فورد) یك ملقب شده در حکایت (قوزان) همراه درویش پاشا بوده است در تاریخ ۱۲۸٤ بارتبه مشیری چند سال دروالیکریٔ دیاربکر بوده در این میان که والی ارضروم است داخل درجنك شده است سالش از شصت متجاوزاست

(علی صائب پاشا)

ازمکتب حربیه بسمت ارکان حربی بیرون آمده درتاریخ ۹۰ مشیر شده است چهار ماه منصب سپهسالاری بعهدهٔ او محول شده است در مسئلهٔ صرب کوماندان (مترویچه) بوده درفتح (الکسیناج) با احمد ایوب پاشا مشترك بودند در این ظفر ثانی قره‌طاغ نیز با سلیمان پاشا ظفرتاش هستند قریب پنجاه سال دارد .

(سلیمان خیری پاشا)

درمکتب حربیه از معلمی انشا ترقی کرده بنظارت درس جنك معین‌شده است وسال کذشته بمرتبهٔ وزارت بکوماندانی هرزکوین معین کردید این دفعه نیز که کردنهٔ استروك ودوغه‌را باعساکر که همراه داشت بکمال مهارت عسکریه کذشته است سالش بیش از چهل است .

﴿ طبقه فریقان ﴾

(محمد علی پاشا)

از اهل پروسیا است مهتدی بدین پاك اسلام کردیده درسال ٦۱ داخل سلك عسکری کردیده ودر ۸۵ بعهدهٔ او منصب فریق (بمنزلهٔ امیر تومان است) محول شد . درکرید در حدود یونانستان ودرصرب وقره‌طاغ ابراز بسالت و شجاعت کرده است سرباز غیرتمند جسوری است ازپنجاه متجاوزسال دارد . کوماندانی سمت (واسویك) قره‌طاغ درعهدهٔ اواست ازارکان اردوی سوم است .

(سلامی پاشا)

درسال ٦۹ داخل سلك عسکری شده و بسمت سواره‌کی ازمکتب حربیه بیرون آمده است درجنك صربستان زخم‌برداشت ودر پاداش بمرتبهٔ فریق رسید جسارت وغیرت وهوشیاری اومسلم است . امر محافظهٔ مانند سلسله حصن‌متینی بالاستقلال بعهدهٔ اومودوع وموکول است ازاعضای دارالشورا است .

(عزیز پاشا)

در سنه ۱۲٦۵ بسلك‌عسکری در آمده بسمت توپچیکری ازمکتب‌بیرون آمده و در برلین تحصیل خودرا تمام نموده در فن آتشبازی بدرجهٔ مطلوبه رسیده است . دروقت تسخیر (الکسیناج) فریق بود اکنون درشمنی کوماندان موقع است باحافظ پاشا برابر هستند از ارکان اردوی دوم است .

(محمد پاشا)

فرزند مصطفی پاشای آل یناق والی اشقودره است کوماندان صوفیه است .

(حسن خیری پاشا)

در ٦۹ داخل سلك عسکری شده بسمت پیادهٔ نظام از مکتب بیرون آمده امسال فریق شده در اردوی همایون است .

(آصف پاشا)

در سال ٦۱ بسلك سربازی در آمده بسمت سوارهٔ نظام از مکتب بیرون آمده امسال فریق شده در (طوتره‌قان) کوماندانی می کند .

(طاهر پاشا)

درسنهٔ ٦۳ سرباز شده بسمت ارکان حربی ازمکتب بیرون آمده است در ۹۳ فریق شده در اردوی همایون طونه میباشد در دائرهٔ نظام دار شورای عسکری وکیل رئیس است .

(نجیب پاشا

در ۵۸ داخل درسلك عسکری شده بسمت ارکان حربی از مکتب بیرون آمده و درمکتبهای

اوروپ تحصیل خودرا باتمام رسانیده است در در اردوی همایون طونه میباشد .

(خلیل پاشا)

در ٦٣ عسکرشده پدرش (کوله رشید پاشا) در آن سال که مشیر روم ایلی بوده است وفات کرده مشارالیه مدتها خارج از عسکری مانده در اواخر سلطان عبد العزیزخان مرحوم رحم برحالش آورده در رتبهٔ میرآلایی داخل جرگ یاوران نمود تا آنکه یاور اول شد در سال ۹۲ بفریق رسید اکنون در اردوی همایون طونه است .

(مصطفی سیفی پاشا)

در ٦٦ بسلك عسکری در آمده در ۹۳ فریق شده است در سمت نیش میباشد .

(راشد حسنی پاشا)

از فریقان مصری است درسمت وارنه میباشد .

(اسماعیل کامل پاشا)

ازامرای مصریه است در ۹۳ فریق شده درسمت طونه است .

(هوبارت پاشا)

ازانکلستان است بخواهش بابعالی در ۸۳ داخل درخدمت بحریهٔ عثمانیه شده در ۸٤ برتبهٔ فریق رسیده درمسئلهٔ کرید خدمت کرده وحالا هم کوماندانی قسمی ازدونمای همایون بر عهدهٔ او است .

(حسنی پاشا)

فرزند حسین پاشای (بوزجه اطهٔ) است در ۵۸ داخل خدمت بحریه شده سال گذشته برتبهٔ فریق رسیده است درمکتب بحریه تربیت یافته است اکنون کوماندانیٔ دونمای همایون که در پیشگاه صخوم قلعه است بعهدهٔ او محول است .

(حسین پاشا)

کریدی است در ۸۵ بسلك بحریه داخل شده ودر مکتب حربیه تربیت یافته در ۸۸ فریق شده است این اوقات کوماندان کشتیهای جنگی در بحر سفید است .

(عارف پاشا)

در ۵۳ داخل سلك عسکر بحریه شده ودر ۹۳ فریق گردیده است این اوقات بمعاونی کوماندانی بحری درسمت طونه مامور است .

(جمیل پاشا)

فرزند نامق پاشا است ازمکتب حربیه بیرون آمده مدتی درخدمت یاوری بوده و (سرقرنا) شده و از اتفاق زمان چند بار منصب فریق اوکرفته وبازداده شده است سال گذشته درجنك قره‌طاغ ابراز خدمت کرده و زخم هم برداشت اکنون در فرقهٔ عسکریهٔ باطوم می باشد .

(عارف پاشا)

در ۵۳ داخل عسکری شده بسمت ارکان حربی ازمکتب بیرون آمده ودرسال ۹۰ فریق شده است پارسال درقره‌طاغ بوده است وحال مامور باطوم شده است .

(محمد فضلی پاشا)

در ٦۹ داخل سلك عسکری شده ازمکتب بیرون آمده در ۹۰ فریق شده است ودرودین درشعبهٔ ظهیریه بوده است درفقرهٔ مظفریت (زایچار) باعثمان پاشا اشتراك نمود حال درسمت صخوم کوماندان مستقل است جرأت وبسالتش معروف است .

(فیضی پاشا)

جنرال قولمان مجاری است درهنکام هجرت مجارها بدرسعادت آمده داخل سلك عسکری کردیده در ۸۸ فریق شده دردائرهٔ ارکان حرب مستخدم بوده است این اوقات قلعهٔ قارص را محافظه می کند .

(فائق پاشا)

در ٤۳ بسلك عسکری داخل در ۸۱ بفریق رسیده است رئیس ارکان اردوی چهارم است . حال کوماندان فرقهٔ وان می باشد .

(مخلص پاشا)

در ٤۸ داخل سلك عسکری شده در ۹۲ فریق و از جملهٔ ارکان اردوی چهارم شده است. بعد از شهادت محمد منیر پاشا بکوماندانی فرقهٔ الشکرد منصوب کردیده است .

(علی پاشا)

در ٤٤ داخل سلك عسکری شده بعد بمنصب فریق داخل ارکان اردوی چهارم کردیده است الآن در قارص است .

(فواد پاشا)

فرزند حسن پاشای (انجیر کویی) است درمصر داخل سلك عسکری شده همراه پدرش در ۸٦ بسلك عساکر شاهانه درآمده در ۹۳ در مظفریت (یاوور) منصب فریق یافته درسرحد یونانستان وصرب وقره‌طاغ هم ابراز خدمت کرده است و اکنون داخل در ارکان حرب ارضروم است .

(غازی محمد پاشا)

فرزند مهتر شیخ شمویل داغستانی است پیشتر منصب فریق بعهدهٔ او احسان شده بسمت ارضروم فرستاده شد درجنکهای پدرش همراه بوده است مرد جسور وغیوری است .

(حسین صبری پاشا)

در ۷۱ بعسکری داخل شده ازمکتب بیرون آمده است در ۹۲ فریق شده ولقب (قصابی) یافته این مرد در اردهان کوماندان بوده است انهزام یافته و اکنون میکویند در ارضروم در زیر محاکمهٔ دیوان حرب است .

(احمد صائب پاشا)

مردی ازقدمای عسکریه و اکنون ازارکان اردوی چهارم است مشارالیه بلقب (احمد پاشای بلبل) معروف است درمسئلهٔ قریم نیز بسمت روم ایلی فرستاده شده بود .

(حسین حسنی پاشا)

در ٦۹ داخل سلك عسکری کردیده در ۸۷ فریق شده است ریاست دار شورا و خاصه را

کرده در جنـك صرب هم بوده حال در یکی از مواقع حربیه است .

(حسین حامی پاشا)

در ٥٤ بسلك عسـکری داخل شده است از مکتب بیرون آمده در ۸۸ فریق شـده است از ارکان اردوی سوم است . در فرقهٔ (اشقودره) میباشد .

(حافظ احمد پاشا)

در ٦۳ داخل سلك عسکری شـده است از مهندسخانه بیرون آمده در (بلژیك) تحصیل خودرا اکمال کرده سـال گذشته در حکایت (الکسیناج) خدمت کرده فریق شد دفعهٔ پیش رایت عثمـانی را در قره طاغ بر افراشته بود این بار نیز بافرقهٔ سلیمان پاشا یکی شده است .

(علی پاشا)

بالیکسری است از قدمای امرا است پیشترها رئیس دار شورای عسکری بوده است در موسـتار کوماندانی کرده مامـور ادارهٔ اردوی هرزکوین است .

(ولی پاشا)

در ۸۸ بسلك عسکری در آمـده در مکتب تربیت یافته است در ۸۸ فریق شـده از ارکان اردوی پنجم است مشغول تادیب عاصیان بوسـنه است .

(احمد شکری پاشا)

از قدمای عسکریه است سال گذشـته رتبهٔ فریقی او دوباره داده شده بسرحد یونانسـتان فرستاده شده است .

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

پشنبه ٥ جمادی الاخره

در مجلس مبعوثان مجارستان در خصـوص اوضاع مشرق زمـین مباحثهٔ سخنی شـد قضیهٔ تمامیت ملکیهٔ دولت عثمـانیه را ملتزم گرفتند . مسیو (تیزا) رئیس وکلای مجارستان بیان کرد که دولت اوسـتریا و مجارسـتان آزادیٔ حرکت خودرا خواهد داشت . و در ضمن خاطر جمعی از منافع خودباقتضای وقت حرکت خواهد نمود . دولت اوستریا و مجارسـتان بخارج قشـون نخواهد فرستاد و قوت جنك خودرا در حالت سفر نخواهد داشت . دولت مشـار الیها ممانعت خواهد کرد که دولت خارجی در ایالات همسـایه صـاحب ملك تازه بشود و بر ملك خود بیفزاید . (بیانات مسیو تیزا با آفرینها از جانب مجلس پذیرفته شد) .

برلین ایضا

پرنس بسمـارك در این نزدیکی به برلین خواهد آمد .

مادرید ایضا

وزیر خارجیهٔ دولت ایتالیا در مجلس مبعوثان در مقابل سـؤالی که کرده شـد گفت یك فروند کشتی جنگی برای محافظت تبعهٔ اسـپانیا بسمت آبهای مشرق زمین فرستاده شد

مالطه ایضا

دونمای آلمان از مالتـا حرکت کرده به (پور سعید) رفت .

وین ١٦ جمادی الأخره

بیـانات مسـیو (تیزا) در مجلس مبعـوثان مجارستان باعث خشـنودی عموم مردم گردیده و همچنین موجب امنیت واعتمـادی درحق کونت اندراسی شده است . منتظر هستند که در طبق اظهارات مسیو (تیزا) یك بیان نامه هم از جانب کونت اندراسی منتشر کرده شود .

پاریس ایضا

مسیو غامبتا ادارهٔ انتخاب مبعوثان را بعهدهٔ خود گرفته کوشش دارد که منتخبان از هواخواهان جمهوریت بشود .

بلغراد ایضا

حرکات هوا خواهان پانسـلاویزم روز بروز زیاد می شود ازجانب کسـان روس آشکار ترغیب می کنند پول منات بسیاری درمیان مردم هست . از (یرکوی) مینویسـند عثمانلوها شهر مذکور را خیلی خسـارت و خرابی وارد آورده اند .

بکرش ۱۷ جمادی الآخره

درسمت طـونه از روی جد بحرکات جـنك آغاز کرده شـد

وین ایضا

ازانس روس مینویسد که فرقهٔ هشتم اردوی چهارم روس از (اوب) که نزدیك (سیمنیجه) (۱) است رودخانهٔ طونه را گذشت والآن هم میکذرد جنك میکنند تلفات معلوم نیست .

﴿ صرافیه ﴾

غلـه ۱۰ جمادی الاخر ۹ حزیران رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۲۳
لندن	۸	۳۲
	۹	
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی		۲۵

ابرای انکلیس

سوسیته ژنرال	۲	٤٤
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۲۵
بانك عثمانی	۲	۲٦
اموای بلیرای عثمانی	۱	۲۵

قیمات مسکوکات ابرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۸	۲۷
امپریال	۸۹	۱۵
کرمیجه	۵۱	۲۰
رون (منات) نقره	۱۵	۸
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰٤	۳۸
بشلك	۱۱٦	..
متالك	۱۱٦	۲۰
ول سیاه	۱۷۸	۲۰
قائمه نو	۱۷۷	۲۰

(۱) سمنیجه روبروی زشتوی است .

طاهر

اختر

اداره ومطبعهٔ (اختر) در پایین بابعالی است
درشارع ﴿ابو السعود﴾ درنمره (۶۲)

قیمت سالیانه وغیره واسامیٔ وکلای (اختر)
هر چند نسخهٔ یك بار درصفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه ۶۰ پاره است

فی ۲۴ شهر جمادی الآخرة سنه ۱۲۹۴

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

نسخهٔ شصت پاره است

۲۳ حزیران ۱۲۹۳ و ۵ ژوئن ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ عرض مخصوص ﴾

پوشیده نیست که مقصود اصلی از این روزنامهٔ کرامی بجا آوردن خدمتی است برای مشرق زمین که آکاهی داده شود هم وطنان و ابنای جنس را ازآنچه دراین زمان محتاج بدانستن آن هستیم . وبیدار نمودن دلهای خودمان است از کارهایی که ناچاریم باقتضای وقت آنهارا دریابیم . تاآنکه قرض خود و باز مانده کان خودرا که بحکم انسانیت واسلامیت از جهة زنده کانی وملیت و دیانت درعهده داریم ادا کرده باشیم . وهم ازجهت شخص خود وهیئت مجموعهٔ خود وفرزندانی که حاصل وجود وزنده کی ما است در دیوان اسلامیت وانسانیت مورد مسئولیت و بازخواست نکردیم .

سخنی دراین نیست که درزمان ماصنعتها وهنرها وعلوم وفنونی که پدر ومادر صنایع و بدایع است روز بروز ترقی میکند وآثار آن هنرها وفنها دراطراف جهان منتشر می شود . نتیجه‌های خوب از آثارآنها حاصل میکردد . چنانکه فی المثل درقسمی از این کرهٔ خاك کار صنعت وهنر بدرجهٔ رسیده است که طی مسافات رانزدیك بمعجز طی الأرض توانیم دید یکماهه راه را در چند ساعتی بکمال آسانی وآرامی سیر میتوانیم کرد ازآن سر کرهٔ خاك بیك طرفة العین خبرمیکیرند. اسباب حمل ونقل انسانها وآنچه حاصل رنج انسانها است باطوار مختلفه براوبحرا چنان سهل ونادشواراست که انسانرا از قدرت نمایی آفرینندهٔ توانا یاد آوری کند . اسباب مراودات وآمیزشها طوری آسان کردیده است که اکثر اقوام وملل روی زمین ازاوضاع همدیکر علی التفصیل آکاهی حاصل کنند . تجارت وزراعت ودیکر اطوار معیشت و زنده کانیها بدرجهٔ رسیده است که در این زمان ازآن بالاتری را تصور نمی توان نمود وبدین قیاس آثار ترقیات جهان آنچنان است که درجزئی وکلی مشاهده می شود .

ازطرف دیکر اثر ترقیات چنانکه درجهت نیکی ومنافع نوع بشر وآبادیٔ روی زمین واسباب امنیت وآسوده کی ظاهر شده است ومی شود درجهت بدی ومضرات انسانها وخرابی جهان و اسباب نا امنی و زحمتها هم ازهمان آثار ترقیات در اطراف زمین روز بروز منتشر وشایع میکردد . وازآن جمله است که میکویند درقانون انسانیت آدمی را نباید کشت ودستهای دزد را نباید برید لکن اسلحهٔ باید ساخت که بیك تیر پانصد کس وهزار کس کشته شود و درچند ساعتی چند صد هزار مخلوق خدا هلاك و نابود کردد . وروز بروز براین اوضاع وترتیبات افزوده اختراعات عجیبه بمیان میآرند که آنها نیز نتایج بد هنرها وصنایع وفنون است . وهمه ازحرص وآز بشری واقتضای رك شهوت وغضبی است که ازجهت حیوانی در نهاد ابنای جنس ما کذاشته شده است . که این اثرهای بد نیز کاهی برحسب لوازم احکام ثانویه وبرای مصلحت عامه می تواند رنك مشروعی کیرد وبناچار استعمال آن جایز شود . لکن درغالب اوقات ازشره وهوای نفس خیزد وبطور نامشروع بکار برده شود .

این است که آنکونه خونریزی وآدم کشی را کاهی حفظ ناموس ورعایت نام ونك نامند : کاهی نکاهداری وطن وحفظ حقوق وطن کویند . روزی لقبش را غیرت جنسیه ومیله کنند باری محافظت منافع ودفع مضراتش خوانند . وقتی می بینیم که خدمت بانسانیت را عنوان کرده انسانهارا هلاك می کنند کاهی رعایت مدنیت را دست آویزکرده مدینه‌ها وشهرها را ویران سازند .

باالجمله این حالات واوضاع جهان وجهانیان را اکر شرح وبسط دهیم کتابها باید نوشته شود و پرده‌ها از روی کار برداشته آید .

﴿ ولکل رایت منهم مقاما ﴾
﴿ شرحه فی الکلام ممایطول ﴾

حاصل این مقدمات آنکه وضع زمان این است که بتجملا اشارت کرده شد دولتهای مغرب و شمال که در پوست خودشان نمی کنجند وکثرت اهالی وعدم قابلیت و وسعت خاك آنها برفع ما یحتاج آنها و ازجهة حرص وآزی که در طبایع هست آنهارا و امیدارد براینکه علی التدریج دائرهٔ خودشان را وسیع کنند . وخاك آسیا را درزیر حکم بیاورند مشرق زمین را جولانکاه خیالات خویش سازند دولتها وملتهای خاورستان را محو و نابدید نمایند . چنانکه تاکنون این حال را رای العین دیده و بردیدن خود می افزاییم و مع‌ذلك درکمال غفلت وآسوده کی و بی خبری نشسته تماشا می کنیم وهرکز در این فکر نیستیم که ماهم حرکتی کنیم ملك خودرا آباد سازیم فنون وصنایع را پیش ببریم . اسباب حفظ ملیت و دیانت وطن و نام و ننك خودمانرا فراهم بیاوریم که اینها از جملهٔ امور مشروعه وکارهای بسیار لازم است و برعهدهٔ ماها متحتم است که ازهمه جای دنیا اهالی وافراد ملت راوحتی بچه‌های مکتبی را

از اوضاع جهان و از اقتضاءات واحتیاجات زمان و وقت خبردار کنیم تا آنکه بمقتضای آن ترتیب لوازم تکلیف خودرا فراهم توانیم داشت . باندك تاملی میتوان دانست که آگاهی از احتیاج و دانستن درجهٔ احتیاج انسان را ناچار می کند از کار کردن باقتضای احتیاج و ملت و قومی که غافل از احتیاجات جهان هستند هرگز از ایشان منتظر کاری نمی توان شد . اگر کسی نداند که گرسنه خواهد شد یقینا تدارك نان کردن بخیال اوهم نمیرسد . هرگاه شخص احتیاج خودرا در زمستان با آتش نفهمد ابدا تدارك آن را نمیکند و همچنین جملهٔ اوضاع زندگانی را که ملاحظه می کنیم باآشکاری می بینیم که تا شخص احتیاج خودرا در حال یا استقبال یك چیزی نداند بوجهی بخیال تحصیل آن نمی افتد . پس دانستن احتیاجات در هر حالی انسان را لازم است که تا بمقتضای آن سعادت ونیك بختی خودرا حاصل کند و ملیت و وطن و نام و ننك و بالاتر از همه دیانت و اسلامیتی که برترین تکلیفی برای انسانها حفظ آن است بدین وسیلت محفوظ و پایدار بماند . والا باید منتظر شد بشیوع کال خواری ومذلت و بی عاری و بی ننکی و بالاخره معاذالله تعالی به بی دینی چنانکه نمونهای آنرا رای العین می بینیم وباز متنبه نشده حرکتی نمی کنیم . این است که اول تکلیف ما آگاهی از اوضاع جهان و از خیالات جهانیان است تا آنکه بدین واسطه کم کم رك غیرتها حرکت کند خون ملیت بجوش آید داعی اسلامیت و دیانت که ملکوت الهیه و انسانیت و عدالت محضه را جامع است در اطراف مشرق زمین اولاد خودرا بزیر بیرق آگاهی و اتحاد دعوت کرده پیش از آنکه سیل فتنه و بلا اطراف مارا احاطه کند باتفاق جلو آنرا توانیم بست .

﴿ آری باتفاق جهان می توان کرفت ﴾

لاجرم این روزنامهٔ کرامی که بیك نیت پاك بنا کرده شد وموافق رأی مقدس عالی افتاده باجرای معاونت لازمه هم از جانب سنی الجوانب اعلیحضرت اقدس پادشاهی ارادهٔ سنیه شرف صدور یافت وهیچ مقصودی درنظر نه بوده وجز اینکه ملت پاك واهالی مشرق زمین قدری آگاه شوند ازاوضاع جهان واز مناسبات وروابطها مطلع کردند وحرکتی کنند جوشی زنند اساسی برای تمامی نیك بختی حال واستقبال خودشان دراین زمان باریك خطرناك بگذارند . وبرهمکنان معلوم است که این روزنامه را درشهر اسلامبول واطراف ولایات جز معدودی از وکلای فخام ورجال دولت علیه وغیرهم کسی مطالعه نمی کنند مگر مقداری که بر حسب ارادهٔ سنیهٔ پادشاهی در مکتبهای رشدیه داده می شود ودر این حال حاضر بیش ازهنکامه جنك روس غیر از انچه بایران وهندوستان میرفت ودرممالك عثمانیه بحضرات اهالی ایران فرستاده میشد شعبه بزرکی از مطالعه کننده کان این روزنامه هم ملتان وهم دینان ما بودند که درممالك قفقاز سکنا دارند و تا وقتیکه اخبار جنك نشده بود این روزنامه را با پوستهای روس میفرستادیم ولی در (سنیزور) روس که اداره مطبوعات است انهارا دیده وهرجائی را که منافی خیال خود می دانستند با مقراض بریده ومیدادند اگرچه بسیاری راهم نمی دادند تا انکه اخبار جنك شد و پوسته های روس برداشته شد روزنامه ها بواسطه پوستهای اوسترپا فرستاده می شد از قرار کاغذی که تازه رسید معلوم می شود که یك نسخه هم نمی رسد مکرمال کارپردازخانها که درخاك روس است وسفارت سنیه پطرسبورغ بنابراین اولا ناچار شدیم از اینکه صرف نظر نمائیم ازفرستادن نسخهای سمت قفقاز وخاك روس تا انکه اوضاع جنك از میان برداشته شده قراری داده آید وازاین جهت عذر خواه هستیم ازطالبان اختردرخاك روس زیرا که این کار برخلاف اختیار اتفاق میافتد (ثانیا) ملاحظه می کنیم روزهای پوست را که بخارجها باید بفرستیم ومی بینیم که نسخه روزشنبه تاچهارشنبه وپنجشنبه اینده باید بماند با نسخه چهارشنبه وپنجشنبهٔ آینده فرستاده شود وگذشته از اینها این هنکامهٔ جنك که درمیان هست همه حواسها دقیقه بدقیقه مصروف براین است که به بینیم ازمیدان جنك چه خبرهست و چه قدرها ازانسانها وازهمدینان وابنای نوع هلاك شده اند وهرگز بخیال کسی جز انتظار خبرجنك چیز دیکر نمیرسد بعلت اینکه آسوده کی درخیال مردم نیست آرامی دردلها باقی نمانده است که ملتفت خود ومایحتاج خود وخیال آیندهٔ خود کردد بنابراین روزنامها هم جز اخبار ووقایع جنك وحرکات عسکریه وآنچه متعلق بانها است چیز دیکر نمی نویسند . وچون روزنامهٔ ماهمه روزه بیرون نمی آید وهرگز شرکای اختر ومطالعه کنندکان آن طبعا نمی توانند منتظر بشوند که بعد از سه چهار روز وقایع را از اختر دریابند پس بهر وسیلتی که باشد تحصیل آگاهی را خواهند کرد . این است که نتیجهٔ عمدهٔ این روزنامه وخدمت مقصودی که از تأسیس آن درنظر هست عجالة بواسطهٔ جنك دریك کوشه خواهد ماند . تا این اوضاع خونریزی ازمیان برخیزد ولی برای جاهای دور عیب ندارد بعلت اینکه هفته هفته تفصیل وقایع را توانند فهمید و چون حالا روزهای شنبه پوست نیست و پوستها روز چهارشنبه وپنجشنبه وجمعه میرود لهذا موقتا چنان مصلحت دیده شد که تا اوضاع جنك درمیان است همان هفته یکبار روزهای چهارشنبه رابیرون بیاید تا آنکه این غائله ازمیان برخیزد وجهان آرام شود وعقل وهوش وحواس جمع شده بتوانیم ملتفت روزنامه بشویم . بنابر این برای اطلاع مطالعه کنندکان اختر بدین تفصیل زحمت دادیم که هم اساس نیت ومقصود را تاکید وتاییدی درآن ضمن بشود وهم از قرار داد موقتی که بناچار داده می شود آگاهی یابند امیدوار یم که بزودی هنکامهٔ جنك وجدال ازمیان برخیزد وآسایش جهان حاصل شود وماهم باآزادی وآسوده کی خیال اقدام بایفای مقصود کرده بطوریکه از دست بر آید درراه خدمت بملت وانسانیت واسلامیت بکوشیم وتوفیق باخدای تعالی است .

در ثانی عرض می شود که بواسطهٔ این تغییر موقتی حساب ابونه وقیمتی که در اینجا و در بیرونها ششماهه یا سالیانه داده شده و می شود از قرار هفته دو نمره محسوب خواهد شد یعنی پس از تاریخ تاسیس کومپانی سالیانه از قرار دوازده ماه و ششماهه شش ماه حساب نشده بل شش ماهه چهل هشت نسخه وسالیانه را دومساوی منظور کرده وحساب را خواهیم پرداخت تا آنکه در زمان آرامی قرار درستی داده شده واز آنقرار اعلان واخبار کرده شود درهر حال خاطرجمعی میدهیم همهٔ ایشانرا از اینکه دیناری ازحقوقشان ضایع وباطل نخواهد شد وبی حسابی درمیان کار نخواهد بود .

در این ضمن خواهش داریم کسانی که مدت ابونهٔ ایشان تمام شده است وآنانکه از روز انتشار اول و دوم اختر خدمت ایشان روزنامه فرستاده شده وقیمت آنرا نه ششماهه ونه سالیانه نداده اند لطفا بواسطهٔ وکلای اختر ویا بلاواسطه وبا پوست ایصال نمایند . خصوصا حضرات محترمین که در تبریز و طهران و بعض جاهای دیکر هستند وتاحال وجوه روزنامه را لطف نکرده اند

وما خجالت میکشیم از اصرار و تاکید کردن در اینباب بعلت اینکه روانیست که بدین زحمت و مشقت محض برای اینکه خدمتی بملت وانسانیت کرده باشیم اقدام بچنین کاری نموده و مبالغی خرج کنیم و هنوز طوری نباشد که اقلا مخارج خودرا کفایت نماید زهی بی انصافی است. اگرچه چندان جای ملامت هم نیست زیرا که این دلیل بی اطلاعی پارهٔ مردمان مشرق زمین است که معنی روزنامه وکازت و اخبار نامه را درست نفهمیده و فوائد ومنافع آنرا بجا نیاورده اند وچنان میدانند که روزنامه برای نقالی و حکایت نویسی است و از وضع روزنامهای فرنکستان خبرندارند که بواسطهٔ روزنامه همه بلاد و عباد را ترقی میدهند و شرف و نام و ننك خودشانرا بدان واسطه حفظ می کنند انشاالله بتدریج و بناچاری ماهم خواهیم فهمید اگر نفهمیم روزکار وزورکار بر ماخواهد فهماند.

﴿ خبرهای داخلی ﴾

(توجیهات)

والیکری ولایت (یانیه) بانضمام بر قرار بودن قائم مقامی مشیریت اردوی همایون سوم بعهدهٔ جناب عبدی پاشا محول گردیده است .

برای ایلچیکری ایران بعنوان سفارت کبری عطوفت مآب جناب حیدر افندی معین و منصوب گردیده است

جناب ردیف پاشای سرعسکر وجناب نامق پاشا پریروز با واپور همایون (عز الدین) عزم سمت طونه کردید ند . جنابان مشار الیهما مواقع عسکریه و استحکاماتی را که در طول طونه هست رسیده کی کرده و مراجعت خواهند نمود و تا برگشتن ایشان جناب محمود جلال الدین پاشا مشیر توپخانهٔ عامره بسمت قائم مقامی سرعسکری خواهند بود .

وکلای فخام که باقتضای فصل بجهة ییلاق بصیغه‌های خودشان که در بوغاز هست تشریف برده بودند بملاحظهٔ اینکه این روزها اجتماع و مجلس کردن وکلای مشار الیهم گاه و بیگاه لزوم بهم میرساند و در صورت بودن ایشان درصیغه‌ها این مقصود با شکال صورت بندد و مواد مهمه عقب میماند لهذا برحسب ارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی مقرر گردیده است که همه وکلای فخام بدولت خانهای خودشان که در اسلامبول دارند نقل مکان کرده و در وقت لزوم شبها در باب والای سرعسکری انجمن نمایند. جناب مستطاب صدراعظم دوروزاست که در اسلامبول تشریف دارند سایر وکلا نیز بدان قرار بشهر تشریف آورده و می آرند .

﴿ اعلان رسمی ﴾

مادا میکه جنك درمیان است هر چه واپور وکشتی باشد بدون استثنا غدغن است که شبها پس از غروب آفتاب داخل بوغاز بحر سفید وسیاه نشود . و برحسب ملاحظات عمده و مهمه قرار داده شده است که این غدغن دربارهٔ لنکر گاه ازمیر و سودهٔ کرید نیز جاری گردد و بد انچه مقتضای آن است عمل کرده شود .

برحسب ارادهٔ سنیهٔ پادشاهی مقرر گردیده است که بعد از این از اهالی شهر اسلامبول آنهایی که قابل سربازی وعسکری هستند یعنی موافق قانون قرعه داخل سن عسکری شده اند بقاعده داخل سلك عسکری شوند واول سال اسنان عسکری را از سال ۱۲۸۶ قرارداده اند ونیز مقرر است که پس از آنکه نظامنامهٔ تعمیم خدمت عسکری در حق همه تبعهٔ عثمانیه که تازه نوشته شده است بنظر جناب پادشاهی رسیده وارادهٔ سنیه شرف صدور یافت عموم تبعهٔ عثمانیه از هر ملت ومذهبی که بوده باشد داخل درسلك عسکری خواهند گردید .

چون بموجب قانون اساسی یك دیوان محاسباتی تشکیل وترتیب خواهد شد ودیوان محاسباتی که سابقا بود بآنطوری که مقصود قانون اساسی است نبود لهذا دیوان محاسبات حالایی را (مجلس مالیه) نام نهاده اند .

روزنامهای وین مینویسند پرنس میلان حکمران صربستان دراین نزدیکی سفری بوین خواهد کرد .

در اسلامبول وملحقات شهر که بلاد ثلاثه اش کویند در ماه نیسان رومی نهصد وشصت ونه کس از ذکور واناث وفات یافته است بدین تفصیل.

۳۶۸	مسلم
۳۰۸	مسلمه
۲۰۵	عیسوی
۱۵۱	عیسویه
۰۱۸	یهودی
۰۱۹	یهودیه
۹۶۹	

تلکرافنامه ایست که ازجانب نظارت جلیلهٔ خارجیه بسفرای سلطنت سنیهٔ عثمانیه که در دربار دولتهای دوست نوشته شده است .

دولت روس تجاوز وتسلط خودرا ازجهة دریا دراین عهد بطور ناشایست بعمل آورده شرائط وقواعدی را که همیشه درجنکهای دریایی مرعی بود پایمال کرد . ازتفصیلی که درذیل نوشته میشود معلوم خواهد شد که دولت مشار الیها احکام وقواعد حقوق ملل را درحق آنانی که محارب نیستند چکونه مرعی میدارد .

روز چهارشنبه ۲۰ ماه حزیران صبح ساعت یازده یك واپور روس بیك کشتی عثمانی که درساحل بحر سیاه در پیشکاه (ایدوس) لنکر انداخته بود نزدیك آمده وبواسطهٔ یك اجزای ناریه که کذاشته بوده است فورا کشتی را غرق نموده است . ونیز همان روز سه فروند کشتی تجارتی که کاپتن آنها حاجی حسن وحاجی فیضی وسردارنامان بوده اند ودر پانزده میل فاصله به (اماصره) مانده در جلو (قوری شیله) لنکر انداخته بودندبااستمبوطها برآنها تاخته وتور پیل کذاشته کشتیهای مذکور را آتش زده اند وبسیاری ازعمله جات آنها تلف شده است .

درصورتیکه کشتیهای تجارتی بوجهی مقابله نکرده اند باینطورعمدا خراب کردن آنها وخصوصا بی آنکه عمله جات رامهلتی شود آنهارا تلف کردن کذشته

از اینکه مسبوق بسابقه نیست مخالف تمامی قواعد حقوق ملل است . از این فقرات ثابت می شود که دشمن قرار خودرا براین داده است که این چیزهارا نشناسد . این کونه حرکت روس را که آثار ترقیات عصر را دراین کارهای شنیده نشده استعمال میکند بهمه عالم شایع می کنیم واین کار را که منافی احکام حقوق ملل وانسانیت است پروتست می نماییم وبنام نفرتی که وجدان عامه از این حرکتها حاصل می کند خواهشمند هستیم که دول معظمه این یکی را سند خود قرار بدهند .

ازنظارت جلیلهٔ خارجیه در ۲۴ ماه حزیران فرنکی ۱۸۷۷ بسفرای سلطنت عثمانیه بتلکراف نوشته شده است . موافق اطلاعات صحیحه که حاصل کردیده است ازجانب روسها درحق مسلمانان قفقاز حرکتهای بسیار وحشیانه بکار میبرند . چنانکه قشون روس دهات اسلام را تاراج کرده آتش میزنند وآنها را بتغییر مذهب وامیدارند ومیترسانند آنها را که اکر قبول نکنند آنهارا بقتل خواهند رسانید . مسجد ومکتبهای آنهارا ملوث می کنند ودرحق زنها ودخترها رزالت واتلاف نفس بعمل میآرند مردمانی را که نمی کشند بسربریا نفی میکنند . همه این حرکات وحشیانه بامر کوماندان کل روس ودر پیش روی او می شود وبموجب یك قاعدهٔ فجیعه که بقصد محو ونابود کردن تمامیٔ اسلامیان پیش کرفته اند بعمل میاورند. حتی ازقرار خبری که رسیده است کی درشهر اردهان که اینروزها بدست روس افتاده است نیز این حرکات وحشیانه وظالمانه را بکار میبرند . روسها اهالی را میکشند وتعرض بعرض زنها می نمایند واموال آنهارا ضبط کرده هرکونه رسوایی وفضایح مدهشه را مرتکب می شوند . همین روس است که صفت محافظت مدنیت را برخود بسته درحالتیکه پیشترها در بلغارستان بوسیلهٔ حرکات ناشایستی که برخلاف نیت وآرزوی مأمورین سلطنت سنیه ازجانب اهالی که متحمل مظالم وتعدیات نمی توانستند بشوند بقاعدهٔ مقابله بمثل بوقوع پیوسته بود .

خیالات عمومیه را برما شورانده وسعی میکرد مارادرنظرها (بار بار) ووحشی بنماید باوصف این اکنون ازجانب مامورهای روس عمدا وبی پروا باجرای آنکونه جنایات امرداده می شود . که این اوضاع را بنظرکاه نفرت وسرزنش اوروپ عرض وحوالت می نماییم . اما حکومت سنیه وعساکر شاهانه نیز هیچوقت بدین کونه جنایات مرتکب نمی شوند واهالیٔ مانیز بقواعد انسانیت وقوانین آزادی که ازجانب دشمن ما به بی باکی اخلال کرده می شود کمال رعایت را خواهند کرد .

تلکرافنامه ایست که جناب صفوت پاشا وزیر امور خارجیه بسفرای سلطنت سنیهٔ عثمانیه نوشته اند ۱ ژولیه سنه ۱۸۷۷ مطابق ۲۰ جمادی الاخره سنه ۹۴

روسها برخلاف حقوق انسانیت و بی آنکه از جهة جنك زومی داشته باشد شهر معمور روستجق را بتوپ بستند وخراب کردند. روسها چون بجاهای خارج از استحکامات وخط مدافعهٔ ما توپ میاند اختند بهیچوجه بعباد تخانها ۀخسته خانها ودیکر اماکن مبارکه احترام نکرده حرکتی نمودند که بوجهی برائت ذمت از آنجهة حاصل نتوانند کرد . مقصودی بجز خراب کردن شهر در نظرنداشتند . اینکونه حرکت را کسی نمی تواند ادعا بکند که ازجملهٔ حرکات عسکریه است اینك این کونه حرکات غیرمشروعهٔ روس بنظرکاه وجدان عمومیٔ عدالت وانسانیت اوروپ حواله کرده می شود .

در ۲ ژوئن از جانب وزارت جلیلهٔ مشارالیها بسفرای سلطنت سنیه نوشته شده است .

فرقهٔ روس که در الشکرد است پس از آنکه در مقابل حمله های عساکر شاهانه نتوانسته اند ایستاده کی بکنند و پس نشسته انداز هرجایی که کذشته اند هر کونه وحشیکری وبار باری را بکار برده ومی برد . این فرقهٔ روس بهر دهکدهٔ مسلم و غیر مسلم که راست می آید بی جهت وسببی یغما وغارت می کند و پس از آن آتش میزند رئسها باین کار وحشیانه اکتفا نکرده سه نفر زن را که هیچ کونه ضرری از آنها دیده نشده است بقتل رسانیده اند این وقوعات را که کوماندان وان اطلاع داده است اخبار نویسهای روزنامهای خارجه که در سمت آسیا هستند تصدیق می کنند .

از قرار مذکور بسعادتمآب محمد علی پاشا کوماندان فرقهٔ یکی بازارکه در مدت مأموریت خود اظهار مهارت درفنون عسکریه نموده مصدر خدمات شده است بعهدهٔ او رتبهٔ وزارت و مشیری محول کردیده وباسلامبول احضار خواهد شد که بیکی ازمواقع مهمهٔ حربیه فرستاده شود .

﴿ یاری زنجداران ﴾

چند نفر از معتبرین تجار ایران دفتراعانهٔ برای مجروحین عساکر شاهانه باز کرده وشرحی در بالای دفتر مذکور نوشته اند وبنابر خواهش ایشان همان تفصیلی را که در بالای دفتر مذکور نوشته اند ذیلا درج کرده وهمه همشهریها وآقایان محترم وتجار وکسبه را یاد آور می شویم که این مطلب را بنظر اعتنا منظور دارند وبنام انسانیت واسلامیت وملیت درهمچنان موقعی درنظرکاه جهان وجهانیان از ایفای تکلیف جوانمردی خودداری نکنند واجرجزیل در دوجهان را با خود دانند .

﴿ ومن یعمل مثقال ذرة خیرا یره ﴾

﴿ سرلوحهٔ دفتر اعانهٔ ایرانیان ﴾

برحسب اسلامیت وانسانیت ترحم کردن برابنای جنس ومحافظت نوع بنی آدم اولین تکلیف ماها است . دو پادشاه یاد ودولتی که باهم جنك و ستیز میکنند بقواعد شرع یا قوانین جهانداری موافق مصلحت میدانند که بندکان خدارا که سپردهٔ تقدیر بدست پادشاهان با اقتدار هستند بنظام یا غیر نظام بمیدان قتال وجدال آورده کشتها وزخمهای بسیار درآن کیرودار از بنی نوع ما در میدان جنك بیجان افتاده ودرآن روزی که نمونهٔ از روزقیامت تواندبود کسی متعرض حال آنهانیست وکسی را فرصت دفن کردن کشتکان وتوجه احوال زخمداران نی . درچنین حالی یقینا اکر کسی خودرا درآن کوشه تماشایی فرض کند وحال آن کشتکان ومجروحین را تصور نماید یقینا بی تاب وطاقت خواهد شد بطوریکه هرقدر از دستش برآید دردفن آن کشتکان ومداوای مجروحین که از دست نیفتند وبحال صحت برکردند کوشش تمام وجان فشانی خواهد نمود وآنچه از نقدینه بتواند درآن راه بذل خواهد کرد . واین

یکی بواسطهٔ یك ارتباط معنوی ویك بستگی بسیار باریك است که اهل حال حقیقت آنرا کشف توانند کرد. همین است امر وفرمودهٔ خداوند عالم که در آیت کریمه آمده است (هرکس یك نفس را بکشد مانند این است که همه مردم را کشته است وهرکس نفسی را زنده کند مانند این است که همه مردم را زنده کرده است .

﴿ بود از هر تنی پیش توجانی ﴾
﴿ وزا و پیوسته باتو یسمانی ﴾

همین جمعیت (هلال احمر) و (صلیب احمر) که در روزنامه‌ها می بینیم جمعیتهایی است که بقانون مخصوص جمع شده واز هرطرف نقود و ملزومات جمع کرده بآنها میفرستند وآنها بملاحظهٔ تفاوت مذهب وملت وفرق دادن دوست از دشمن مشغول مداوا ومعالجهٔ زخمداران می شوند و مخصوصا خسته خانهای بسیارخوب واجزاخانهای مکمل وچادرها ورخت خوابها وتختهای آهنی تیار دارند ودرهرجایی که جنك می شود میروند و مشغول معالجهٔ ناخوشها و زخمداران می کردند واین جمعیت درهمه جاهم محترم هستند کسی از طرفین متعرض حال آنهانیست. اکنون همچنان جمعیتی دراسلامبول بنام جمعیت هلال احمر تشکیل شده و کار آن مداوای مجروحین وخستکان عسکراست وچون ماها که اهل ایران هستیم در این ملك باآنکه دولت علیهٔ متبوعهٔ ما باقتضای مصالح پولیتیکی وملاحظات چندی که دارد بطور بی طرفی رفتار می نماید وبدین جهت تبعه وملت ایران هم باقتضای تبعیت نباید ازحکم بی طرفی بیرون برود ولی چون کیفیت اعانهٔ مجروحین وایتام وارامل خارج ازاین ملاحظات است ومحض باقتضای انسانیت وهم جنسی است واز علائم مدنیت است وشعائر آدمیت وگذشته ازآن در این ممالك اسلامیه که هستیم هرگونه مناسبات شخصیه ومنافع معنویه وصوریه در این ملك داریم وبرما است که درچنین وقتی که ازاقصابلاد جهان ازهندوستان وفرنکستان اعانه وامداد برای مجروحین وخستکان می‌شود ماهم علاوه برآن ملاحظات جهت جامعهٔ اسلامیت وملیت را ملحوظ بداریم لهذا به نیت خالص وبی ریا چند نفری پیش دستی دراین کار خیر کرده قدمی پیش نهاده باعتماد همت ارباب همم وانسانیت شعاران جمعیتی شدند ودفتری باز نمودند که هرکس از اهالی ایران ووابستکان ایشان ورفقا وآشنایان ایشان و از بیگانه هم که میل داشته باشد مبلغی برای اعانت مجروحین وارامل وایتام که مقتضای همت وقدرت خود داند دراین دفتر نام خودرا نوشته ومبلغ را بصندوقدار کومیسیون تسلیم کرده قبض بگیرد که درثانی پس ازرجع شدن تخواه بمرکز اعانه تسلیم شده وقبض کل گرفته خواهد شد وتفصیل آن بواسطهٔ روزنامه‌ها منتشر خواهد گردید .

جناب درویش پاشا کوماندان باطوم در ۱۸ همین ماه بمابین ملوکانه عرض میکند که امروز جمعیتی ازجناح راست مایجناح چپ دشمن که متصل بسلسلهٔ کوهستان بود یورش داده شد چون چشم دشمن در این جنك ترسیده بود توپهای خودرا از سلسلهٔ (سامپه) وبخصوبان کشیده بودند که پس از فهمیدن حرکت عساکر شاهانه آنجا را نیز ترك کرده باستحکامات تپهٔ جهانگیر که داشتند رفته بودند در آنجا جنك درگرفته والآن مشغول جنك هستند جاهایی را که لشکر روس ترك کرده بود از جانب ما ضبط شده آنجاها را محکم می سازیم وبسمت (چوروك صو) نیز فرقهٔ فرستادیم آنجا نیز کسی نبوده آنهم در تصرف عساکر شاهانه است نتائج مظفرانه را عرض خواهم کرد .

روزنامهٔ (فاردو بوسفور) از قول یکی از اخبارنویسان خود که در روسجق بوده و پنج روز جنك توپرا برای العین دیده است مینویسد که پس از آنکه روسها روسجق را بتوپ بسته اند چند باب خانه وخسته‌خانه واکثرقونسلخانها را خرابی رسیده است اگرچه اشرف پاشا کوماندان روسجق در آغاز جنك (یرکوك) را بتوپ نبست لکن پس از آنکه دید از گلولهای دشمن خرابی بشهر میرسد برحسب دستورالعملی که حاصل کرد فرمان داد که بسمت (یرکوك) توپ انداخته شود اکنون (یرکوك) مانند خرابه زاریست جمعی از لشکر روس خواستند به (واردن) که میان (زشتوی) وروسجق است بادوفروند واپور وبقدر دو یست فلکه که صندال باشد عبور نمایند عساکر شاهانه بشدت تمام مقابله کرده وبه (پانترا) نام جایی استحکام داده آمادهٔ دفع دشمن بوده اند . روسها که نزدیك زشتوی شدند یك جنك بسیار خونریزانه در پیوست و ازروسها خیلی تلف گردید و ناچار از برگشت شدند روزشنبه روس بروسجق بهمانطور توپ می انداخت ازقرار مذکور وقتیکه لشکر روس درسمت ماچین خواستند طونه را بگذرند امپراتور روس بجای بلندی بالا رفته و تماشا میکرده است . از توپهای روس هیچ کونه آسیبی بتوپهای روسجق نرسیده است .

دو باطری توپ روس که در (یرکوك) گذاشته بودند بواسطهٔ گلولهای توپ عثمانی که از روسجق انداخته میشد شکسته وخراب شده است یك مکان (انبار) جبخانه روس آتش گرفته است. درسمت طوتره‌قان عساکر شاهانه ظفریاب شده اند از لشکر روس خیلی تلف شده و پس نشسته‌اند.

روزنامهٔ (استانبول) مینویسد شب جمعهٔ گذشته ۱۸ ماه جمادی الآخره ساعتی از نیمهٔ شب گذشته قشون روس بنا کرده است از سیمنیجه بزشتوی بگذرند قشون روس بقدر چهار هزار نفر سوارصد پارچه صندال و اشلیب بوده اند . برای نگاهداری آنها یك واپور کوچك زرهدار مامور بوده است . روسها بواسطهٔ اینکه از سه روز باینطرف در هر نقطه از نقاط طونه بجنك آغاز کرده اند چنان تصور داشتند که عثمانلوها دست پاچه شده و گذشتن روس را از این نقط ملتفت نخواهند شد لکن آنجا مقداری از قشون عثمانی موجود بود و این خیال روس بی‌ثمر ماند . ولی چون فرقهٔ مذکوره آنقدر نبود که مقاومت بدشمن نماید لهذا برای کمك گرفتن بد هکدهٔ (بلینه) کشیدند اگرچه روز جمعه معلوم نشد که چه‌قدر روس باین سمت آب گذشته است ولی روز مذکور درآنجا یك جنك بزرگی شد و عساکر شاهانه که در بلینه منتظر کمك بودند چون کمك رسید بقشون روس حمله آوردند روز شنبه باز جنك بود روز یك شنبه تلگراف رسید که سمت روس منهزم گردید .

از قراریکه درشمنی گفته می شود قشون روس از بیرون آمدن در سمت زشتوی مقصود شان این است که یکسر به (رازغراد) گذشته

و راه میان روسجق و شمنی را بگیرند و طریق مخابرات و مراسلات رابه بندند . روسها که روسجق را بتوپ می بستند همیشه بعد از ظهر شروع می نمودند یعنی در وقتی که آفتاب از پشت سر آنها و روبروی توپچیهای عثمانی بود که چشم آنها را آفتاب خیره کند و نتوانند درست نشانرا قراول کنند ولی این خیال هم ثمری نداد بعلت اینکه صاحبان اطلاع از فن جنك تصدیق و تحسین میکنند توپچیهای عثمانی را در مهارت نشان زدن و برای اثبات مدعا این دلیل رامیآرند که روسها یك آسیاب بخاری را که در کنار شهر بود بنشان گذاشته و خیلی توپ انداختند یك گلوله بآن بنا نخورد برخلاف این یك آسیاب بخاری که در (پرکوك) بود همینکه توپچیهای عثمانی فشان کردند درچند تیرگلوله باخاك یکسانش نمودند. این یکی را نیز علاوه اطلاعات خودمی نماییم که خسته‌خانه را که‌روسها نشان کرده بودند مانع نبود از گلولهایی که بشهر می خواستند بیندازند و آنکونه گلوله و خمپاره انداختن آنها بخسته‌خانه مخصوصا یك حرکت خیانت آمیز بود هفتاد ودوعدد خمپاره بخسته‌خانه افتاد چونکه با وجود مهارتی که توپچیهای روس در زدن نشانه دارند بی اختیار هفتاد و دو گلوله یك جای نمیتوانست بیفتد ولی بسیاری از خستگان ومجروحین را پیش از وقت بمحلهٔ (لوند طابیه) برده بودند وبدان جهت تلفات نشد هر چه قونسلخانه در روسجق بود بجز قونسلخانهٔ روس همه خراب کرده شد .

گازت (استانبول) می نویسد در ۱۹ ماه جمادی الاخره دوازده فوج لشکر روس بادو پاتری توپ بجزیرهٔ مقابل اولتا نیچه گذشتند و از آنجا با (پیرغوس) جنك توپی شد در ۲۱ ماه خواستند بطوریکه‌قان نزدیك بیایند نتوانستند و عثمانلوها مدافعه کردند .

روزنامهٔ (وقت) از قول مسافرین که از کوستنیجه آمده بوده اند مینویسد که در هشتم جمادی الاخره پارهٔ قایقها و فلکه‌ها بسمت خرسوه آمده مقداری عسکر بیرون آورده اند اینها که بانطرف طونه وارد می شوند چند تیر تفنك خالی کرده و برگشته اند پس از آن باز چند قایق آمده واز آنها نیز چند تیر انداخته و برگشته اند . فردای آن وقت بامداد یك فروند کشتی جنگی مملکتین بکوماندانی روس بماچین آمده بجنك توپ آغاز کرد درآن بین که‌عساکر شاهانه در آنجا مشغول جنك بودند عسکری که درسمت (خرسوه) و (بوت باشی) بوده اند آنها نیز بسمت ماچین حرکت کرده اند وآن موقع که خالی مانده است گذرگاه قشون روس از آنجاها شده و در آنجا نیز جنك سختی کرده اند که در وقت بیرون آمدن قشون روس عساکر شاهانه بمدافعه پرداخته اند . قشون دیگر هم که از سمت دیگر گذشته بودند باعساکر شاهانه جنك کرده اند و این جنك در دوجا چند ساعتی طول کشیده است و رفته رفته قشون روس بیشتر شده و غازیان عثمانی از بس جنك کرده و خونها ریخته اند خسته شده اند عساکر عثمانی در این جنك بسکه تفنگها را پی در پی پرکرده و انداخته اند لولهای تفنگها چنان گرم شده بوده است که نمی توانسته اند دست بگیرند روی نهر از خونی که جاری شده رنگین بوده است . در این جنك که در (پیاترا) اتفاق افتاده است فوج اول پیشدار که ابوا بجمع عاصم افندی میرآلای (سرتیپ) بوده بسیار اظهار رشادت کرده و خصوصا عزیز افندی یوزباشی که شش دسته ابوا بجمع داشت جان فشانی کرده نام آوری حاصل نموده است . اگرچه روسها درحق عساکر نظامیه موافق قوانین حربیه رفتار می کنند ولی درباره آنانکه لباس نظامی ندارند بطور ظالمانه حرکت مینمایند . متصرف طولچی بملاحظهٔ اینکه شاید قشون شهر را محاصره کنند اوراق رسمیه را برداشته بقصبهٔ مجیدیه رفته است هنگام عزیمت پوست مأمورین در مجیدیه بوده اند . پیشدارهای روس در چهار فرسخی کوستنیجه درقریهٔ (مراد) واصل فرقه در شش فرسخی شهر مذکور بوده اند .

درنسخهای پیشتر ترجمهٔ بیانامهٔ لورد دربی وزیر خارجهٔ انکلستان را نگاشته بودیم اگرچه آن اوقات گفتند از جانب دربار روس جوابی بکاغذ مذکور نوشته نخواهد شد لکن درروزنامها دیده شد که غورچیقوف کاغذی بکونت شوالوف ایلچی روس مقیم لندن نوشته است که گویا جواب بیانامهٔ لورد دربی است وترجمهٔ آن را ذیلا می نویسیم .

آنجناب درخصوص مطالبی که در این جنك بمنافع انکلستان برمیخورد کاغذی ازلورد دربی آورده بودند اعلاحضرت امپراتوری مندرجات کاغذ مذکور را بکمال دقت مطالعه فرمودند . ایضاحات خالصانهٔ مرا که میتواند هرگونه سهو وخطای محتمله بین الدولتین را ازمیان بردارد تصدیق فرموده ومامورم داشتند که درضمن بیان خالصانه ومتقابله چه درخصوص نقراتی که لورد در پی اظهار نموده‌اند وچه‌در مواد ذیل که اعلیحضرت امپراتور برذمت خود گرفته اند مرعی دارند نیات وافکار خودم را جوابا اظهار کنم .

دولت روس عزم این را ندارد که قنال سویش را احاطه کند ویا مانع از تردد بشود وسیروحرکت کشتیها را تهدید نماید .

امر تجارت درنزد دولتها از امور مهمه‌وعمده است ولازم است دولت روس تصدیق کند که باید از تجاوز مصون بوده باشد

مصر یك قسمی از ممالك عثمانیه است وعساکر مصر با عساکر عثمانیه همراه است وبدین جهت دولت روس می تواند خود را با حکومت مصر محارب بداند . لکن اعتراف می کند که درخطهٔ مذکوره اوروپ وخصوصا انکلستان را منافع هست و بنابراین مصر را در داخل دائرهٔ حرکات جنك نخواهد دانست . ولی درخصوص اسلامبول اگرچه روس ونتیجهٔ جنك را نمی توان از حالا معین کرد لکن دولت روس بتکرار بیان می کند که ضبط کردن اسلامبول ازخاطر ایمپراتور هم خطور نمیکند (از خاطرش خطور میکند لکن خیلی باحتیاط می بیند که لقمهٔ قدری بزرك است بلکه از گلو پایین نرفت) این یکی را باتفاق عمومی باید قرارداده شود فرضا اگر تصرف کردن شهر مذکور مطرح گفت وشنود بشود اسلامبول بهیچکدام از دولتهای اوروپ تعلق نتواند داشت . امادرخصوص خلیجهای اسلامبول اگرچه هردوطرف سواحل درتصرف یك دولت میباشد ولی چون اینها مخرج دو دریای بزرك را تشکیل کرده‌اند لهذا اساس این مسئله هم بطور حقانیت و باتفاق همه دولتها باید قرارداده‌شده درتحت یك ضمانت محکمه آورده شده باشد که اقتضای صلح و سلم و موازنهٔ عمومیه این است .

لورد دربی درخصوص دریای بصره و راه هندوستان که متعلق بمنافع انکلیس است سخن گفته است . دربار روس بطور آشکار و برملا و رسما بیان می کند که زیاده برآنچه پارهٔ فقرات دولت روس را ناچار از استعمال اسلحه کرده است و غیراز آنجاها بیکه ایمپراتور برای جنك معین نموده اند در هیچ جایی جنك را وسعت داده نخواهد شد .

مادامیکه انکلیس بی‌طرف بماند رئس خواهد کوشید که متعرض منافع او نشود . دولت روس محقانه منتظر است که منافع مخصوصهٔ روس را که در این جنك ملحوظ دارد و جان فشانیها که در اینباب می نماید دولت انکلیس بنظر اعتبار و تصدیق ملحوظ دارد .

اما منافع روس عبارت ازاین است که حال اسفناك عیسویانی که در زیر تابعیت عثمانی هستند و همچنین ناملایماتی را که در هر چند وقتی در مشرق زمین دیده می شود یك نتیجه و قراری داده شود . این حالات اسفناك بواسطهٔ عیسوی بودن و هم جنسی در داخل ممالك روسیه باعث هیجان و اضطرابها است . و این اوضاع در ممالك حکومت اعلا حضرت ایمپراتور از جهة داخله و خارجه تاثیرمی کند و ناچار می باشند که این اوضاع را بنظر دقت منظور دارند . این ناملایمات و اضطرابات که بوقوع می آید پولیتیك روس در نظر اوروپ مشکوك و تهمت زده نموده می شود و تجارت و اعتبار مالیاتی روس منضرر میگردد .

بنابراین دولت روس تحمل نتواند کرد باین اوضاع که محل ترقیات صلح آمیز است و موجب ضررهای بی حساب و لی برای اینکه ریشهٔ ناملایمات بریده شود دولت روس متحمل این همه جان فشانیها که مقتضای جنك و لشکر کشی است شده است .

تا اقوام عیسویه که در ممالك عثمانیه هستند از جهة امنیت مال و جان آنها خاطر جمعی از سوء استعمالات ادارهٔ عثمانیه داده نشود دولت بنقطهٔ مقصود خود تواند رسید . این منفعت عمدهٔ رئس بامنافع هیچکدام از دولتهای اورو پا که خود از اوضاع اسفناك مشرق زمین مکدر هستند منافی و مصادم نیست .

در بار روس ناچار شد که بیاری و معاونت دولتهای متفق و دوست آن مقصود را حاصل کند ولی چون از ایشان همراهی ظاهر نشد ایمپراتور برای تحصیل این مقصد تنها سلاح پوش شد و تا این مقصود را بطور یقین و تحقیق بدست نیارد برخود قرارداده است که سلاح را بزمین نگذارد .

این تفصیل و مطالعات را باورد در بی تبلیغ نمایید و چون دربار روس قرار داده است که منافع انکلستان را نگاهداری کند امیدواریم که در بار انکلیس این یکی را تصدیق و تقدیر خواهد کرد . علاوه براین خواهش دارم بیان نمایید که درمیان مذاکراتی که بکمال آزادی درمیان دولتین روس وانکلیس می شود چیزی نیست که منافی بقا و دوام صلح وآسایش در مشرق زمین واورو پا باشد و یا آنکه مناسباتی را که درمیان روس و انکلیس است مختل نماید .

در پتر بورغ ۱۸ مایس (ایار) ماه رومی ۱۸۷۷

امضا

غورچیقوف

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

پاریس ۲۰ جمادی‌الآخره

رسم بزرك عرض لشکر بقاعدهٔ همه ساله امروز در (پولونیا) نام بیشه زار بعمل آورده شد در لشکر فرانسه خیلی ترقی مشاهده کردید . مارشال ماکماهون را بکمال محبت پذیرایی کردند. بدین جهة خیلی ازدحام بود .

پاریس ۱۹ جمادی‌الاخره

کازت (دبا) مینویسد در لهستان شورش شده است ولی دراینجا در دستگاه لهستانیها خبری که این سخن‌را مؤید باشد نیست .

وین ایضا

تلگرافنامهای رسمی روس مغلوب شدن خودشان را در جنك زیون که در ۱۴ ماه جمادی الاخره شده است تصدیق می کنند در ان جنك از روسها سی نفر صاحب منصب و هشتصد سلاح انداز میگویند تلف شده است .

روزنامهٔ (پولیتیش کورسپوندنج) می نویسد در (قرار اقوج) یك فرقهٔ ششهزار نفری در پیش‌روی پرنس میلان رسم عرض لشکر بجا آوردند.

بلغراد ایضا

پرنس میلان امروز به (قره کورپواج) رفت فردا بمناسبت اینکه (اسقو پچینا) یعنی مجلس ملت کشوده خواهد شد نطق بیان خواهد نمود .

کسنکی ایضا

پرنس یسمارك امروز به برلین عزیمت نمود .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

وضع مکان مناسب نبود که پیش ازاین مردجنکی درمقابل دشمن بدارند نیز دارا بیست هزار نفر را در بالای یك کوهی قرارداد که دریسار لشکر بود واین کوه بطوری پست و بلند بود که بعضی ازاین بیست هزارنفر درجلو لشکر اسکندر و برخی درقفای او بودند مابقی قشون دارا جوقه جوقه ازهر ملتی که بودند درعقب صف اول در بالای یك تپه وسیعی بی فایده ایستاده بودند مؤرخین قشون دارا را بششصد هزار تخمین زده اند یقین اغراق است اما از این اغراق وگزاف کوئی معلوم است که قشون دارا خیلی زیاد بوده است دارا همینکه لشکر را اراسته دید حکم کردسواره که از رودخانه گذشته بودند برگشتند یك قسمت از ایشان را بطرف دریا که درآنجا بهتر میتوانستند دعوا کنند فرستاد ومابقی دریسار ماندند پس از ان موافق رسم سلاطین ایران دارا در مرکز قرار گرفت و با اینکه قشون اسکندر بعزم جنك پیش آمد بمناسبت خوبی مکان اذن نداد که لشکر او از رودخانه بگذرند قشون اسکندر به تیروس که رسیدند بسرعت تمام بطرف رودخانه دویدند تا ایرانیان ازجسارت ایشان عبرت گیرند ومتواتر تیربآنها نیندازند ایرانیانی که در آنسمت بودند مقاومت نکرده گریختند اما سی هزار نفر یونانی که اجیردارا بودند بالشکر اسکندر نبرد نمایان کردندهمی اصرار داشتند که نگذارند دشمن از رودخانه بگذرد اسکندر که ایرانیان را متفرق ساخته بود بطرف یونانیان آمده ایشانرا ازلب رودخانه دور کرده وجمعی از ایشانرا کشته نگذارد بمقصود برسند سواره ایرانی که در یمین بود از رودخانه گذشته بسواره تسالی که درمقابل بود تاخت وتا زمان گریختن دارا واضمحلال یونانیان دلیرانه جنك کرد آنوقت همه قشون دارا روبهزیمت آوردند در گریختن اسبهای سوارهٔ ایران ازجهة سنگینی سلاح سوارها وتنکی راه خیلی صدمه خوردند دارا همینکه انهزام بسار لشکر خودرا دید سوار برعراده فرار کرد همینکه بگردنه های جبال رسید باسب سوار شده کمان ولباس رویی وسپر خودرا بدور انداخت ظلمت شب مانع شد که اسکندر از قفای او بتازد موافق قول (ارین) از طرف ایران دردعوای ایسوس صد هزار نفر کشته شد من جمله ده هزار سوار بود اگرچه این عدد گزاف بنظر میاید ولی یقین است که از

قیمات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۸	۲۷
امپریال	۸۹	۱۵
کرمیجه	۵۱	۲۰
روبی (منات) نقره	۱۵	۸
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۴	۳۸
بشلك	۱۱۶	۰۰
متالك	۱۱۶	۲۰
پول سیاه	۱۷۸	۲۰
قائمه نو	۱۸۱	۰۰

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند بر حسب خواهش ایشان ازدار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزهااز تقویمهای مذکور چه‌رقومی وچه فارسی از هر جوّر چند نسخه آورده در بایزید درمکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره‌خانهٔ اختربه بهای معین فروخته می شود .

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی دربیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . درتکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .

درکراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب .

درینکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره‌ٔ اختر معلوم نمایند .

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند . واین یکی مقرر است که هر کس خریدار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نگردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مکر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده‌غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه‌تومان و پنجهزار دینار

طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان

برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .

برای ممالك اوروب سی فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده‌عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

ایرانیان بسیاری کشته وزخمی شدند ارسام‌ور یومیترس واتی‌زیس که در دعوای کرانیك سردار سوار بودند باسابلس والی مصر و بوباسس یکی از بزرکان ایران در این جنك کشته شدند لشکر اسکندر اردوی دارا را بیورش متصرف شده مادروزن وخواهر ودو دختر و پسر آنپادشاهرا که هنوز طفل بود در آنجا یافتند از خدمه قلیلی بودند مابقی دارا را بایك قسمت از اشیا نفیسه بد مشق فرستاده بود چونکه اسکندر شنید که مادروزن واولاد دارا محض اینکه شنیدند که کمان ولباس روئی وسپردارا رایافته اندیمرك او یقین حاصل کرده‌زاری وفغان مینمایند یکی از بزرکان در بار خودرا نزد ایشان فرستاده پیغام داد که دارا را آسیبی نرسیده وسلاح ولباس خودرا بدین جهة که بسهولت بتواند کریخت وکسی اورا نشناسد بدور انداخته ومطمئن باشند که نهایت احترام درباره ایشان منظور خواهد شد .

اما دارا که با جمعیت بسیار قلیلی همه شب‌را تاخت کرده بود قریب چهار هزار نفر قشون یونانی وغریبه جمع آوری نموده معجلا بشهر تاپساك وارد شد امنتاس بن آنیتوکوس وبیوتس بن مانتور واریستومد از اهل فروپیانو نام از اهل آکارنانی که همه از اسکندر رشته موافقت بریده و بدارا پیوسته بودند همینکه‌قشون دارارا شکسته دیدند فرارا با هشت هزار قشون از راه جبال بسمت طرابلس مشرق رفته درآنشهر بکشتی نشستند وکشتیهای بندر را سوزانیدند که ازکسان اسکندر نتوانند ایشانرا تعاقب نمود اسکندر در سال سه هزار وششصد وهفتاد ودوازخاتمت‌عالم مطابق سیصد وسی ودوسال قبل از میلاد بصفحه شام ورود کرده ودر شهر مارات بود که از جانب دارا چند نفر ایلچی بانامه آنپادشاه آمدند درضمن نامه دارا از اسکندر توقع کرده بود که متعلقان اوکه در قید اسیری بودند مستخلص نماید وهم اتحاد بین فیلقوس ودولت ایرانرا بخاطر آورده نوشته بود که در ابتدا فیلقوس نقض اتحاد کرد وخود اسکندرهم بخاك ایران ایلغار کرده است وعجالة شاهانه از آنپادشاه استرداد زن واولادش‌را میخواهد واز او متمنی است که از در موافقت واتحاد درآید.

(باقی دارد)

اختر

اداره ومطبعهٔ (اختر) در پایین بابعالی است
درشارع ﴿ابو السعود﴾ درنمرهٔ (٦٢)

قیمت سالیانه وغیره واسامیٔ وکلای (اختر)
هرچند نسخهٔ یك بار درصفحه خانمه نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۳۰ شهر جمادی الآخرة سنه ۱۲۹٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

نسخهٔ شصت پاره است

۲۹ حزیران ۱۲۹۳ و۱۱ ژوئن ۱۸۷۷

این کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ اطلاع لازم ﴾

ازآقایان محترم و اهالیٔ باعز وتمکین اهل ایران که در اسلامبول ازروز اول باعث تاسیس روزنامهٔ اختر شده والآن انبازان اختر هستند وبدین موجب ملت را سرمایهٔ افتخارند خواهش میشود که چون این بار دوم که آغاز بطبع و انتشار اختر کرده شد شش ماه تمام است و حسابها باید پرداخته شود لهذا کسانی که ششماه بشش ماه تجدید ابونه میکنند زحمت کشیده بدل ابونهٔ خودشان را در عرض این هفته باداره خانه فرستاده وقبض اداره را در یافت نمایند ولازم ندانند برای این جزئی زحمت داده شده آدم بیاید و بخواهد ووقتی بگذرد. امیدواریم که آقایان مومی الیهم بکمال میل و بی آنکه خودداری نمایند در عرض هفتهٔ این کار را پردازند و بنام ملت ما را ممنون و شکرگذار خویش نمایند .

﴿ خبرهای داخلی ﴾

بعد ازوصول خبر وفات مرحوم شریف عبداه پاشا امیر مکهٔ مکرمه (زادها اه شرفا وتعظیما) امر جلیل امارت بعهدهٔ جناب سیادت ودولت مآب شریف حسین پاشا که دراسلامبول تشریف دارند محول فرموده شده است .

شریف مرحوم ازجملهٔ اجلهٔ وزراء وارکان دولت علیهٔ عثمانیه واقتخار تبار وسلالهٔ فاطمیه بودند در این چند سال که امر جلیل امارت بعهدهٔ کفایت ایشان موکول بود همانطوری که سلطنت سنیه را از اطوار وحسن ادارهٔ مرحوم مشارالیه خشنودی حاصل بود همهٔ اهالی حجاز وخطه‌های همسایه هرکسی بفراخور حال خویش منت دار لطف ومکارم اخلاق ایشان بودند . وهمچنانکه عاکفین آن اماکن مقدسه درآغوش حسن توجه ومحاسن اطوار آن دایهٔ فضل وآیهٔ کرم غنودهٔ احسان ونعم بودند راحله بندان وزوار حجاز ازهر مصرودیاری که بدان حرم آمن وارد میشدند بمنطوق جلیل (سواءا العاکف فیه والباد) نیز آنچنان درسایهٔ مکرمت وافضال آن فرع شجرهٔ زکیهٔ نبویه طراز عصابهٔ علویه عمدهٔ سلالهٔ آل رسول نورچشم زهراء بتول آرامیده ومسرور الخاطر بودند تغمده اه برحمته الواسعه واوصل الیه من عوائده الجامعه انه رحیم غفور .

امیدواری داریم که جناب سیادت ودولت مآب امیر تازه که ایشانرا جانشین هستند نعم الخلف باشند که هم ازآن دودمان وازآن شجرهٔ طیبه اند صاحب نسب طاهرند وحسب ظاهر مستجمع معالی ومفاخرند کابرا عن کابر .

﴿ نجوم سماء کلما غاب کوکب ﴾
﴿ بدا کوکب تاوی الیه کواکبه ﴾

پریروز جناب شریف مشارالیه برای اجرای ماموریت خودشان ازجانب سنی الجوانب ملوکانه بمابین همایون دعوت شده و ازآنجا باحترامات مقرره تشریف فرمای بابعالی شده اند وقت آمدن بابعالی دراسکله و دربابعالی یکدستگاه موزیك نظامی ودو دسته عسکر برای احترام ایستاده بودند دستخط همایون که درآنباب شرف صدور یافته بود در مجمع وکلا بقاعدهٔ معموله خوانده شده جناب مستطاب مشارالیه را مبارکبادو تهنیت گفته شد.

﴿ ترجمهٔ خط همایون خطاب بجناب ﴾
﴿ مستطاب صدراعظم است ﴾

﴿ وزیر معالی سمیرمن ﴾

﴿ حق تعالی رحمت کناد . شریف عبداه ﴾
﴿ پاشا امیرمکهٔ مکرمه بدار بقا رحلت نموده ﴾
﴿ است بنابراین خدمت جلیلهٔ امارت را ﴾
﴿ بعهدهٔ شریف حسین پاشا از اعضای ﴾
﴿ شورای دولت که لیاقت وصفات ممدوحهٔ ﴾
﴿ هاشمانهٔ او در نزدما مجزوم است محول ﴾
﴿ داشته بحضور خودمان دعوت نمودیم ﴾
﴿ مأموریتش اجرا کردیده ببابعالی فرستاده ﴾
﴿ شد مبادرت باعلان آن نماید جناب حق ﴾
﴿ مظهر توفیقات صمدانیهٔ خود فرماید آمین ﴾
﴿ بحرمة سید المرسلین ﴾

فی ۲۸ جمادی الاخره ۱۲۹٤

روز پنجشنبهٔ گذشته که مقرر شده بود شاگردان مکاتب عسکریه امتحان شده رسم پاداش آنها بعمل آورده شود اعلاحضرت اقدس پادشاهی تشریف فرمای مکتب حربیه شده اند . روز مذکور عساکر شاهانه ازدم درقصری همایون ﴿ یلدز ﴾ که آرامگاه اعلاحضرت پادشاهی است تا درمکتب حربیه صف کشیده آمادهٔ سلام بودند شاگردان مکتب حربیه وطبیه درداخل حیاط مکتب ایستاده بودند درحوالی ظهر ذات شاهانه با کردونهٔ همایون درحالتیکه تمامی وکلا وامرای عسکریه پیش ازوقت درآنجا حاضر بودند بشوکت واجلال تشریف فرمای مکتب وبقاعدهٔ معموله درحضور همایون ملوکانه رسم

امتحان شاکردان مومی الیهم بعمل آورده شده و تشکرنامهٔ که یکی از شاکردان نوشته بود خوانده شده وهمه شاکردان بدعای عمر و زند، کانی همایون بلند آواز کردیدند هرکسی را بفراخور استحقاقی که درامتحان حاصل کرد عوضها و پاداشها داده شد . چون مساعی و هنرهای شاکردان باعث خشنودی خاطر همایون کردید محظوظیت سنیه بواسطهٔ قائم‌مقامیٔ سرعسکری بر آنها تبلیغ شده نزدیك بعصری عودت شاهانه اتفاق افتاد .

جناب مستر لایارد ایلچی بزرك انکلیس که در طرابه ییلاق دارند قرار داده اند روزهای جمعه مهمانیٔ تفرجی در ساحلخانهٔ خودشان بدهند یعنی همچنانکه در شبهای زمستان شب نشینی میکنند حال هم روزنشینی بوده باشد و هرکس از وکلای فخام و رجال دولت و سفرای کرام وغیرهم بعد از نیهٔ روز رفته و ساعتی در آنجا بسر ببرند. روز جمعهٔ کذشته که استفتاح بوده است جمعی از وکلای فخام و رجال دولت و مأمورین و از سفرای دول متحابه و مأمورین و صاحب منصبان سفارتها بوده اند و بقدر دویست نفر در آنجا موجود بوده است . در آخر مجلس خانمها یعنی مادامهایی که حاضر بوده اند رسم رقص مخصری را هم بعمل آورده اند و موزیك و اسباب تفرج نیز موجود بوده است .

روزنامهٔ (حقیقت) این جمعیت را درنسخهٔ پریروزی بدین تفصیل مینویسد که جمعهٔ کذشته در سفارتخانهٔ انکلیس در طرابه یك مهمانی مکملی برای بعض وکلای سلطنت وذوات فخام داده شده آنانکه در بیك اوغلی داعیهٔ آکاهی از دقایق پولیتیك را دارند این مهمانی را چنان معدود میدارند که دلالت میکند بکذشتن حسن مناسبات دولتین از درجهٔ بالاتر و نزدیك شدن بیك اتفاق حسابی درمیان دولت علیه و دولت انکلیس .

لکن این فقرهٔ دور از حقیقت را درجایی مینویسد که چند سطر پیشتر نوشته است غزتهٔ حقیقت تا کنون هرچه در خصوص جنك یا وقایع دیکر نوشته است همه حوادث قطعیه وصحیحه است و در اینباب شرح و بسطی هم داده است علاوه بر این باز خود نوشته است که روز جمعهٔ کذشته جناب محمود جلال‌الدین پاشا بزیارت ایلچی انکلیس رفته و از آنجا برای رسیدکیٔ بعض استحکامات بوغاز دریای سیاه تشریف برده اند حال آنکه اکر مهمانی بود که اول میبایست پاشای مشارالیه بسمت مهمانی تشریف برده باشند .

اکر این خبر راست باشد یا دروغ مطلبی نیست که اهمیتی داشته باشد لکن خبر از فقرهٔ تقرب اتفاق دولتین و آنطور خود ستایی در صحیح نویسی اخبار بی لزوم است .

در ضمن مطالعاتی که در همین نسخه در ذیل اخبار هندوستان نوشته ایم مجملی اشارت کرده شده است که اتفاق دولتهای فرنکستان بادولتهای مشرق زمین اکر ظاهرا نافع بنظر بیاید درواقع مضر و بالمآل مایهٔ پشیمانی است اکر دولت انکلیس می خواست اتفاق بکند تا حال کرده بود حال آنکه اکر بکند مفت و مسلم نخواهد کرد و اکر مفت و مسلم هم بکند باز ضررش بیش از منافعش خواهد بود . بالجمله برستمکاران نباید تکیه کرد صریح آیت وافی هدایت است که میفرمایند .

﴿ ولاترکنوا الی الذین ظلموا ﴾

کدام ظلم است بالاتر از اینکه راه راست را ترك کرده و آنان را هم که در راه راست هستند وحشی و ظالم میدانند امروز برای منفعت خود در ظاهر سخنی میکوید که آن سخن در پایان هرکونه پریشانی را نتیجه تواند داد بالجمله ماها باید کار خودرا بکنیم و از بیکانکان بوجهی یاری و معاونت نجوییم . چشم داشت بیجاهم نداشته باشیم .

(تادرون) نام روزنامهٔ مزاح که بزبان ارمنی چاپ میشده است در بارهٔ عرض و ناموس بعض خانواده‌ها و مردم محترم ارامنه سخنان نا مناسب نوشته بوده است بدین جهت از جانب ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات لغو و ابطال کردیده است .

ترجمهٔ تلکرافنامهٔ جناب صفوت پاشا ناظر خارجیه است که بسفرای سلطنت سنیه نوشته اند مسیو قوغالنی چانو (مدیر امور خارجیهٔ مملکتین) کاغذی بمامورین مملکتین که در نزد دول متحابه هستند نوشته است مضمون آن درکازت (لا فرانس) که از روزنامه‌های پاریس است نقل و تصدیق شده است که کویا از جانب بزرکان لشکر و کوماندانهای عساکر عثمانیه امر شده است که بعساکر مملکتین نباید امان داده شود . خواهش دارم حقیقت آنچنان افتراهای دروغ را که عمدا و بطور نامشروع و رذالت آمیز ساخته شده است ظاهر کرده این تحقیر را که در بارهٔ اردوی همایون بکار برده اند بطور مطلق و اثرناك رد و تکذیب نمایید .

از جملهٔ مندرجات کاغذ مذکور بوده است که چرکسها و فرقهای داوطلب شبانها و زنهارا تلف کرده اند . اینکونه نسبتهای نالایق را نیز بطور اثرناك رد وجرح کنید . اینکونه معاملات رذالت شعاری حکومت مملکتین را که بی هیچ ملاحظهٔ بر ضد حکومت متبوعهٔ خود بعمل آورده است باورو پای بی طرف و حق شناس بایدمعلوم داشت .

بعهدهٔ جناب کاظم پاشای میرلوا که ازاعضای کرام دارشورای عسکری بودند رتبهٔ فریق توجیه ومحول فرموده شده است .

دولت مآب رؤف پاشا وزیر بحریه روز دوشنبه باراه آهن بسمت ادرنه عزیمت فرموده است از قرار مذکور برای رسیدکی پارهٔ استحکامات است که در آنجاها ساخته می‌شود .

روزشنبهٔ کذشته صفر بیك یاور حرب پادشاهی با سی نفر اسیری که از روسها کرفته شده بوده است ازصخوم قاعه باسلامبول آمده است .

از جانب اعلاحضرت پادشاهی مقرر شده است که بجهة سرکار امیر افغانستان یك قطعه نشان مرصع عالی عثمانی فرستاده شود نشان مذکور بواسطهٔ جناب سماحت مآب احمد خلوصی افندی شیروانی زاده که بسمت سفارت وماموریت مخصوصه عازم کابلستان خواهندشد ارسال خواهد کردید .

از قرار مذکور افندی مومی‌الیه امروز و فردا از راه اسکندریه وهندوستان عازم محل ماموریتشان خواهند شد .

﴿ خبرهای جنك ﴾

چنانکه معلوم است اخبار جنك در این چند روز چندان عمده و مهم نیست پس از آنکه قشون روس از چند نقطه بنای گذشتن نهر طونه را گذاشته اند چه در هنگام عبور و چه بعد از ان جنگهای چند شده است و نتائج آنها جدا شدن از همدیگر و استحکام دادن طرفین بموقع دفاعیه وتجاوزیه است . روسها (طولچی) و (ایساقچی) و (ماچین) و (بابا طاغی) و بعض جاهای دیگر را که دست یافته اند در چهار و پنج فرسخی قصبهٔ مجیدیه اردوئی داشته اند که بقدرسی هزار نفر جمعیت بوده است از قرار یکه روزنامهای خارجه مینویسند پلان و نقشهٔ جنك عثمانی در خط طونه طرف اعتماد و خواطر جمعی بوده است . قشون روس را در آن سامان چهارصد هزار می گفتند از قرار خبرهای مخصوص یکصد هزار دیگر با دویست عراده توپ مجددا قرار شده است بار دوی جنوب بیفزاید که از این قرار بانصد هزار خواهد شد و از قرار یکه روزنامهٔ (نمور یال) می نویسد و تاکید می کند صحت روایت خودرا قشون جنگی روس ششصد هزار نفر بوده سیصد هزارش در جنك بوده اند . لشکر روس که در دوم این ماه از زشتوی گذشته اند هشتاد هزار بوده است و دو شعبه شده اندیکی بسمت روسچق و دیگری راه تیکبولی را پیش گرفته عجالة انتظار کشیده می شود که جنگهای بزرك در آن صفحات بشود لکن هنوز معلوم نیست که بنقشهٔ جنك روس حرکت از کدام سمت است کلیة واضح است بسمت بلغارستان می خواهند بروند لکن از کجا وچه طور هنوز نمی توان فهمید .

درسمت آناطولی چنانکه معلوم است همه جا قشون روس جنك و گریز پس کشیده و تا سرحد خودشان رفته اند جناب مختار پاشا در سمت قارص بوده است محاصرهٔ قارص راهم موقوف کرده اند جنگهای چندهم در باطوم شده و در یك جنك بزرك خیلی از روسها تلف شده است همه روزه از اسلامبول عساکر ومهمات بجاهای لازم فرستاده می شود از سمت صخوم قلعه هم خبرهای جنك خوب میدهند چون روز بروز وقایع جنك در روزنامها و علاوه‌ها هست تجدید آنها باعث کسالت می شود اجمالا مظفریت باعساکر اسلامیه ودشمنان وحشیکری است .

﴿ در روزنامهای هندوستان دیده شد ﴾

جریدهٔ (قاسم الاخبار) مینویسد مردم کلات بشورش در آمده اند بمناسبت اینکه امیر شیرعلی خان با دولت انکلیس کمی پرخاش دارد . بقدر سه لك روپیه از جانب انکلیس برای خان کلات فرستاده شده است ظاهرا این پول راخان کلات نمی خواهد قبول نماید بعلت اینکه خلاف رضای امیر شیرعلی خان است .

(شمس الاخبار) نوشته است . امیرشیر علی خان سردار محمد یعقوب خان را از حبس رهائی داده حاکم هرات نمود میکویند از جانب ایران قشون زیادی بسرحدات هرات جمع شده و روز بروز جمعیت قشون زیاد ترمی شود واحتمال داده می شود که دولت ایران میخواهد هرات مسخر سازد (۱) سردار محمد یعقوب خان پیش از آمدن بهرات بصوابدید عصمة‌اه خان و نوروزخان وحسین خان قزلباش که بخیبر رفته بودند بزرگان خیبر را باخود را یکان و متفق کرده و با آنها خلعتها و سه هزار روپیه انعام داده مراجعت کرده اند .

(جریدهٔ روزکار) مینویسد . امیر شیر علی خان مقدار شصت فوج کار آزموده بسمت بلوجستان نامزد کرده ودوفوج پیاده و دوفوج سواره هم از قندهار مأمور بلوجستان کرده است و بجای این چهارفوج قرار شده است از اهالی عسکر بگیرند که مستحفظ ملك خود باشند . بعضی میکویند امیر مشارالیه اینروزها با دولت انکلیس طرح آشتی و دوستی دارد ولی این سخن علی الظاهر بی اصل است بعلت اینکه اگر چنان بودی لشکر بسوی کلات فرستادن رالزومی نبودی .

از (نصرت الاخبار فهمیده می شود که امیر شیرعلی خان با دولت انکلیس و روس ظاهرا بطور پولیتیك طرح دوستی دارد ومیخواهد پرده بر روی مقصود خود داشته باشد ولی در جزو مشغول تدارك جنك است وکوشش تمام در جمع کردن افواج و لوازم قشون دارد . جناب آخوند سوات و دیگر علما مردم را بجهاد دعوت می کنند همه مردم خصوصا کابلستان منتظر امر جهاد هستند شب و روز در کوچها و بازارها همین سخن است ولی معلوم نیست این جنك و جهاد با کدام سمت خواهد بود .

نیز (نصرت الاخبار) مینویسد یعقوب خان امیر کاشغر با لشکر چین خیال جنك کردن را دارد بعلت اینکه لشکر چین بسمت کاشغر میآید و بدین جهة امیر کاشغر در جزو با دولت روس طرح دوستی انداخته است چنانکه خودرا بدولت علیهٔ عثمانیه بسته است امیدوار است که در وقوع یك حادثه یکی از دولتین هنگام پریشانی و شدتی اورا امداد و یاری نماید .

(قاسم الاخبار) نوشته است سردار محمد ناظم خان صاحب معادل بیست و پنجهزار روپیه بمجروحین عساکر عثمانیه اعانه داده است واهالی نیزدر تدارك جمع آوری اعانه هستند . نواب حیدرآباد نوزده لك روپیه و سالار جنك وکیل نواب شش لك روپیه . نواب رامپور دولك روپیه . وباقی دیگر از اهالی هندوستان که تا امروز اعانه جمع کرده اند بقدر شش ملیون و شصت هزار شده است و بازهم در تدارك جمع کردن می باشند دور نیست خیلی اعانه جمع آوری بشود فهرست اسامی اعانه دهندگان در اخبارنامها موجود است .

اعانهٔ (کانپور) بقدر هزار و ششصد و هفتاد و دوروپیه شده و بواسطهٔ جریدهٔ شمس الاخبار بدرسعادت فرستاده شده است .

(اختر)

این همه اعانه که در روزنامهای هندوستان می بینیم و اکثر آنها را باسم و رسم معین کرده‌اند حقیقة باعث افتخار و امتنان بنام اسلامیت و انسانیت است صاحبان همت و انسانیت که در هندوستان محض غیرت آدمیت وملاحظهٔ شان

(۱) فقرهٔ تسخیرهرات را صاحب روزنامه بحدس و تخمین نوشته است در ذیل این اخبار مطالعات خودرا در اینباب خواهیم نوشت .

فتوت و انسانیت خودشان از این قدر راه بمحض استماع حالات مکدره که برای عساکر دولت علیهٔ اسلام روی میدهد بسمت اعانهٔ زخمداران و بیوه زنان و اطفال بی پدر آنچه می توانند برطبق اخلاص گذاشته ایثار می نمایند و داد مردانگی ومرحمت‌شعاری رامیدهند. ولی تعجب ازاین است که الی الآن مبلغ بسیار کمی بآستان عالیٔ این‌دار السلطنه رسیده‌است که آنراهم در ضمن روزنامها بنام و نشان علی التفصیل شرح و اشتهار داده شده است . وعجیبتر آنکه پارهٔ وجوه اعانه رامی نویسند بلندن فرستاده شده است که از آنجا بدرسعادت ارسال گردد و تا حال خبری از این مبالغ درمیان نیست و اینفقره ازکارهایی است که دقت نظر را در اینباب بکار باید برد در هر حال باز از برادران خودمان و اخبار نویسان ممالك هندوستان منتظر و متوقع کشف این مطلب هستیم .

(اسیای وسطی و غفلت ایشان)

در ضمن اخبار هندوستان مینویسند امارت افغان لشکری جمع اوری میکنند ودر خیال جنك وجهاداست و بازمینویسند ازجانب ایران قشونی درسمت خراسان آماده می شود و احتمال میدهند که بسمت هرات که اکنون ضمیمهٔ افغانستان است فرستاده می شود ودربعض اخبارنامها میکویند امیر شیرعلی خان با دولت ایران جنك خواهد کرد کاهی میکویند باانکلیس سرجنك داردوکاهی اورا با روس بستکی می آرند . اینکونه خبرها همیشه درسمت اسیای وسطی شیوع داشته و باقتضای وقت مردم بی اطلاع آن سامان بحدس و تخمین سخنها میکویند که بسیاری از آنها هرکز پایه ومایه ندارد .

چیزی که باعث افسوس عموم اهل مشرق زمین تواند شد این است که ماها پس از تجربتهای بسیار باز بهمان غفلت نشسته وتماشامی کنیم سهل است چیزی‌را که‌از آن تجربتها بدست میآریم فزایش بر غفلت و نادانی خودمان است. که بدین واسطه خودرا بازیچهٔ خیالات مردم بیکانه و دولتهای مغرب و شمال کرده ایم .

وضع ترکستان وخوقند و هندوستان و دیکر و دیکر و دیکر رامی بینیم بازمیکوییم فلان دولت یاما خیرخواهی می‌کند فلان ملت باما برادر و دوست میباشد و باستناد بخیالات مشوبانه یا بتجربیکات با غرض واهی ایشان برای اینکه پس از تجربتها باز مجرب‌را تجربت کنیم اقدام‌بکارهایی می‌نماییم که‌درآخر اسباب‌پشیمانی‌و پریشانی‌خودمان میباشد .

اولا احتمال جمعیت و قشون‌کشی ایران بسمت هرات که شمس الاخبار نوشته‌است اصل‌واساسی ندارد و تاپای انکلیس درمیان کارها است ازجانب ایران لشکری بهرات فرستاده نخواهد شد وقتیکه هرات را در بیست سال پیشتر دولت ایران مسخر کرد دولت انکلیس کمال خودکشی را در راه افغانستان نمود که آنجا را بکلی از تصرف و تعرض ایران حفظ نماید وجزو فصول عهدنامهٔ خود کرد و امارت افغانستان چنان دانست که این یك نیکی است که انکلیس خالصا و مخلصا در بارهٔ آنها بعمل میآورد و همچنین هرکونه اظهار مودت ومهربانی دربارهٔ افغانستان بعمل آورده ومیآورد حتی سالیانه مبلغی معین هم با مارت مشارالیها میداد و چنان جلوه‌کر می ساخت که مقصودی بجز از استقلال و فزایش قدرت وآبادی افغانستان نداشته و ندارند تا آنکه حکایت بلوجستان و تصرفات انکلیس درآنجا شد و کم کم باخان کلات قرار و مداری برای تصرف تمام آن سامان کذاشتند و با جزئی مبلغی که سالیانه قرار داده اند اورا راضی‌نمودند براینکه از حکومت و بزرکی و ملك و وطن خود صرف نظر نماید باین معنی که چند سالی مبلغ موعود را بدهند لکن پس از آنکه قلعه‌ها ساخته شد وقشون انکلیس جابجا نشست راههای آهن وتلکراف راهم ساختند خان کلات یك دفعه به بیند که همه ملك ومملکت ازدست رفته وخود مالك چیزی نیست سهل است که مقرری موقتی هم بریده شده است .

امارت افغانستان این اوضاع را دید، واز یکطرف هم مشاهده کرد که مبلغ مقرری افغانستان را نیز قطع نموده وبنای مداخله درکارهای داخلی افغانستان کذاشتند خصوصا که در این چند سال ازکارهای دیکران وازاوضاع هندوستان هم تجربتها حاصل شده بود امیر افغانستان پس از این همه مقدمات کمی آکاهی حاصل کرده ملتفت شد که نباید کول خورد واکنون را بنای مخالفت با منظورات انکلیس کذارده وکویا لشکر وقشون جمع آوری میکند که خود نمایی درمقابل انکلیس کرده وعجالة تخواهی را که مقررا میبایست بافغانستان داده شود بکیرد و در مقابل آن هم با سرکار انکلیس برخلاف منظورات حقیقیهٔ او رفتار کند وحال آنکه اینهم نخواهدشد واز این بابت خان کلات را نیز مانع ازقبول کردن تنخواه موعودی است ونمی خواهد بکذارد خان کلات هم با سرکار انکلیس عهد و قرار تازه را مجری بدارد .

ازیکطرف هم دولت روس پس از کرفتن بخارا که مداخله با آنجا نکرد و دردست امیر بخارا کذاشت نه از بابت مرحمت باو واهانی بخارا بود ونه از جهت بی طمعی درملك و خاك بخارا ونه از راه مودتی که دربارهٔ امیر بخارا بودن آنرا تصور توان نمود بلکه همه بجهة این بود که علی الحساب دست آویزی برای فریب دادن امیر شیرعلی خان وامثال او داشته باشد که آنهارا هم برضد انکلیس باز داشته و در آغاز کار با آنها اظهار دوستی کند وخصوصیت بنماید و درحال مذبذبی او را از انکلیس برید، وبخود امیدوار سازد . وکم کم بکار هندوستان پردازد که مثل این کار را میخواهد بسر امارت کاشغر وغیرآن نیز بیاورد و او را از چینیان میترساند و میخواهد بزیر حمایت خود بیاورد و الحاصل دولت انکلیس وروس هر دو خیالات وحواس خودشانرا شش دانك کرده ومقصودی بجز تصرف ممالك آسیا ندارند که بدان و اسطه چنانکه درنسخهٔ پیش اشاره کرده شد همه اوضاع ملوك وملل مشرق زمین‌را درمحل خطرتوان دید . وچون طوائف وملل شرقیه غالبا مردمان متدین هستند دیکر ملاحظات را یك سو کذاشته و نخست ازجهة دیانت با آنها سخن باید کفت که قدری آکاه شوند و پایان کارخودرا تصور نمایند وکول بیکانکان را نخورند .

هیچ شکی نیست که جنسا وملة و دیانة دولتهای فرنکستان در خیال نیك خواهی بی غرضانه دربارهٔ دولتها وملتهای مشرق زمین نخواهند بود اکرده دینار درراه مشرقیان خرج کنند یقینا صد دینار منفعت از آن جهت را منظور کرده واقدام نموده‌اند چنانکه درهرساعتی نمونهای بسیار از این کارها را می بینیم ومع ذلك بعالم خود رجوع نکرده تکلیفی برای خودمان معین نمی نماییم .

امارت افغانستان که اکنون یك حکومت

مستقله ومستعده است وصاحب قشون و اسلحه ومردمان صاحب کفایت و ناموس هم هست و خاك افغانستان نیز شایستهٔ هر گونه آبادی است در این میان سالها با دولت انکلیس برایکانی راه رفته وحال هم میخواهد برغم انکلیس چندی هم با دولت روس خصوصیت و یکانکی پیش کیرد و هرگز ملتفت این نیست که بجای این همه بستکی وخصوصیتی که با آنها کرده ومی کنیم راه مناسبات واتفاق خودرا با دولت ایران افزوده و حاصل کنیم و بدین وسیلت هرچه حکومتهای بزرك و کوچك درآن سامانها هست همه را متفق کرده و یکی بشوند و مالك قوت بسیار بزرکی کردند که همچنان وقتی یکانکان طمع درملك مشرق زمین نکنند اکر بنظر امیر شیرعلی خان و بزرکان افغان زمین باید که ماها با ایران نمی توانیم یکی بشویم بعلت اینکه مذهبا اختلاف داریم این قضیه بسیار غلط است زیراکه اکر فرضا با ایران مذهبا اختلاف دارند با انکلیس و روس دینا اختلاف دارند حال آنکه دربحبوحهٔ کابل وقندهار طوائف شیعه موجود است ودروسط ایران و شطری دیکر از ممالك ایران مذاهب سنی بکمال آزادی بسر میبرند سهل است بی هیچ ملاحظه هر دو در خدمات بزرك وعمدهٔ حکومت میباشند .

اکر کسی درست ملاحظه نماید وتاریخ را از نظر بکذارند خواهد دید که پارهٔ اختلافات محض هوای نفس بمیان انداخته شده وازاین روزها بوجهی بخاطرها نکذشته است که تفرقه درمیان اهالی مشرق زمین انداخته شده روز بروز اسباب پریشانی واضمحلال وخرابی ایشان فراهم خواهد کردید. درآن کوشهٔ آسیای وسطی که چند حکومت بزرك وکوچکی باقی مانده اند آنها هم با اینکه همه سنی المذهب میباشند باهم دیکر اختلافی دارند کجا مانده که با ایران واز آنجا کذشته با سلطنت سنیهٔ عثمانیه باوجود دوری مسافتها رابطهٔ اتفاق ویکانکی را محکم نمایند .

این عدم اتفاق که تاحال درمیان هست و حصول آنهم دراین نزدیکیها باین وضعی که مشاهده می شود بسیار بعید بنظر میآید چنان نیست که تقصیر یکی بوده دیکری از آن بریٔ الذمه باشد ونه تنها پادشاهان وامرا وسرداران مشرق زمین دراین کار کوتاهی کرده ومیکنند بلکه آحاد وافراد اهالی نیز هرکدام بفراخور حال ومقام خود ازمسئولیت این کار حصه‌مند میباشند . بعلت اینکه منافع ومضرات که دراتفاق و تفرقه هست درمیان عموم اهالی مشرق زمین صورة و معنا مشترك است . پس اقدام بتمهید اسباب حفظ منافع که اتفاق عمومی ملل شرقیه است نیز تکلیف عموم اهالی است واحتراز از مهالك و مضرات نیز بهمانطور فرض همهٔ ایشان است .

اکنون تصور باید کرد که باین روش پایان کار ماها چه خواهد شد وآیا ممکن است باین حال درمقابل ترقیات فرنکستان ووسعت مقاصد ونیات ایشان که درحق مشرق زمین دارند ماها ایمن از ملك ووطن وملیت ودیانت واخلاق وآداب ونام ونك خود باشیم وخودمان را درجلوسیل اقدامات متوالیه وبا قوت ایشان نکاه داریم؟ هرکز نخواهد شد وابدا قدرت نتوانیم داشت مکر آنکه تا زود است چاره سازی نمایم . احتیاجات واقتضاءات وقت را فهمیده واز آنروی بکمال استقامت کار کنیم .

در این پای تخت عظما این اوقات جملهٔ از این احتیاجات فهمیده شده معلوم کردید که بر روابط ومناسبات بادول وملل مشرق زمین باید افزوده شود ولازم دیده شد که باید یك سفیر شایسته وباکفایتی بافغانستان فرستاده شود وچنانکه هفتهٔ کذشته شنیده شد جناب احمد خلوصی افندی شیروانی زاده مأمور بسفارت آنسامان کردیدند . وایزوزها هم جناب عطوفت مآب حیدر افندی بسمت سفارت کبری مأمور باقامت در پای تخت ایران شده اند . لکن تنها این مأموریتها برای حصول مقصود کافی نیست مرکز دستور العملی برای افزدن مناسبات لازم است که کار آن مراقبت وکوشش درحصول مقصود حقیقی بوده باشد با اشخاص ویا بزرکی مناصب بی آنچنان دستور العمل واسع وکافی مقصود حاصل نشود. چرا باید درکارهای مخصوص دولتین اسلام دولت انکلیس وروس واسطه باشند ما دو همسایهٔ نزدیك باشیم وانکلستان درکارهای داخلی ما مداخله نماید. اورد دربی هم در دائرهٔ اوردهای پارلمنت بکوید دولت انکلیس نخواهد کذاشت درمیان دولت عثمانی وایران اختلافی حاصل شود . اکر درست ملاحظه شود این وضع و اینکونه مداخلات یکانکان برای طرفین اسباب خفت است ومایهٔ مزید تفرقه ومباینت حال آنکه این کونه توسطها ظاهرا اسباب عدم تفرقه بنظر میآید ودر واقع خود واسطهٔ تفرقه واختلاف دو دولت بزرك اسلام است که کارشان بوجهی تعلق بدیکران ندارد. مسئلهٔ تحدید حدود ایران وعثمانی بقدر سی سال بیشتر است که درمیان است ودولت انکلیس و روس واسطه شده می خواهند قراری بدهند حال آنکه این مسئلهٔ حدود خون سیاوشی شده دیکر تمام نمی شود با آنکه اکر چهار دهکده یا چهار کوه ومزرعی از اینطرف بآنطرف برود یا از آن خاك ضمیمه این خاك کردد هیچ حکایتی نخواهد شد وباعث بزرکی یا کوچکی هیچکدام ازدولتین نخواهد کردید. وازاین قرار قیاس باید کرد تمامی مسائل وموادی که جزءاوکلا درمیان واقع میشود. در اینجا سخنهای بسیار داریم لکن وقت نوشتن آن را انتظار خواهیم داشت امیدواریم که این بیانات خالصانه درنظر بزرکان و اولیای امور طرف دقت واعتنا کردد ونتیجهٔ از آن حاصل آید . حقوقی را که در شهر اسلامبول به تبعهٔ هر دولتی فی المثل به تبعهٔ یونان هم داده اند درزمان استبداد می خواستند ایرانیان را از آن حقوق هم با زبدارند وبخیالشان کار خوبی است می کنند واسباب تالیف وحسن آمیزش درمیان دودولت و دوملت است. بالجمله مقصود این است که انشاء الله تعالی اهمیت زمال آینده را همه اهل مشرق زمین بدانند وپس از آن باقتضای آن حرکتی کنند وعلاج واقعه را پیش ازوقوع نمایندو کرنه برای العین توان دید که درجای بسیار خطرناکی ایستاده ومنتظر هرکونه بلای ناکهان میباشیم که برملك ومملکت وملیت ودیانت ونام وتاریخ ماوارد خواهد کردید .

(ترجمهٔ بیانامه ایمپراتور روس است)
(که خطاب ببلغارها نوشته)
(شده است)

قشون من طونه را کذاشته وایزوزها درکار داخل شدن بخاك شما هستند که آنها پیشتر باز درروی همین خاك برای اصلاح وضع عیسویانی که درشبه جزیرهٔ بالقان هستند جنکهای بسیار کرده اند . کذشتکان ما راستیٔ اطلاعات تاریخیه را تصدیق کرده واز کروهی که درزمانهای بسیار باعیسی پرستان روس دوست ومتفق هستند

استعانت جسته بین نفوذ و اسلحهٔ خودشان صربیها وافلاقیها را ازجهة سیاست یك موقع تازه رسانیده و کم کم آنها را ازهر گونه مضرتی نگاهداری کرده اند .

همچنانکه وضع کار و زمانه توجهات روسیه را که درحق هم مذهبان خود که درمشرق زمین دارد نتوانسته است تغییر بدهد کذلك توجهاتی که دولت روس درحق اقوام عیسویه که درشبه جزیرهٔ بالقان دارد در بارهٔ همهٔ آنها یکسان و دائمی است .

محافظت حقوق مقدسهٔ شما باردوپی که درزیر کوماندانی برادرم هست امانت سپرده شده است . بعلت اینکه حقوق مذکوره برای ترقی مصلحانه ومنتظمه سیاسیات موجوده از شرائطی است که تغییرپذیر نباید بشود . این حقوق رانه بقوت اسلحه نگاه داشتید بل ازچند سال باینطرف متحمل مشقتها و زحمتها شده و چندین عصراست که خاك وطن خودتان بخون کشتکان رنگین نموده محافظت آن حقوق را نمودید .

ای مردم بلغارستان ! مقصود روس ویران کردن ممالك شما نیست بل بامر آلهی آباد کردن آنها است . یکی ازاولین مامور یتهای روس این است که اجناس متنوعه وصاحبان مذاهب مختلفهٔ بلغارستان را بایکدیگر آشتی بدهد ودرمیان آنها صلح وصلاح بگذارد .

ازامروز ببعد اردوهای روس عیسویان را ازهرقسم تجاوزات و تعرضات محافظت خواهند کرد . هرگونه تعرضی که بیك عیسوی شده باشد ازهرکس میخواهد باشد بی جزا و کیفر نخواهد ماند . درمسلکی که پیش گرفته ایم چیزی که بما راهنمایی خواهد کرد انتقام کشیدن نیست بل یك مقصد عدالت گستری است . که به نیت قوی درمملکتی که اختلال وشورش وتعرض حکمرانی کرده است کم کم آسایش حاصل شده حقوق همه را رعایت کرده شود .

ای مسلمانانی که در بلغارستان سکنا دارید ! بشما نیز این تبلیغات سلامت بخشرا بیان می کنیم که درمیان شما بعضیها هستید که درحق عیسویانی که بمقام مدافعه برنیامده اند خیانتها وظلمها کرده اند بطوری که خیلی متاثراز آنها شده ام وفراموش کردن آنها ممکن نیست مع ذلك باز مامورین روس پارهٔ اشخاص را ازجهة مظالمی که ازآنها سرزده است مسئول نداشته باز خواست نخواهند کرد . در حالتیکه نام عدالت مطلقه و بیطرفانه معلوم حکومت شما است بجزآنهایی که بی کیفر و مجازات مانده اند کسی را مجازات نخواهند داد .

درهمچنان روزی عدالت آلهیه را که از تاثیرات آن آگاهی درمی یابید بشناسید و باوامر واحکام او منقاد وراضی بشوید .

مامورهایی که در مواقع اقامت سربازان ما هستند برای شنیدن مطالب مشروعهٔ شما آمده اند مستدعیات خودتان را عرض کنید و برای اینکه از حسنات یك ادارهٔ منتظمه حصه مند شوید بطور صلح وخوبی رفتار کنید . هستیٔ شما مال شما زنده کی شما جان شما عرض و ناموس شماوعیالهای شما از جملهٔ چیزهایی است که مارا شایستهٔ تقدیس واحترام است .

ای عیسویان بلغارستان ! شما در روزی که یادکار بوجهی از خاطر فراموش نمی شود حاضر شده و از ادارهٔ مستبدانه و خودسرانهٔ مسلمانان رهایی خواهید جست . دردنیا برای محبت عیسویه یك مثال عبرتی نشان بدهید . دیگر اغتشاشهای داخلی را که متعلق بحقوق ملیت هر کدام ازملتها است فراموش کنید . یك محبت برادرانه و حسیات یکانگی که بنیان محکم یك بنای عالی است شتاب نمایید که باهم مذهبان خودتان یکی بشوید . درزیر بیرق روس که درکوهستان بالقان و ساحلهای طونه حرکتهای غلبات او بگوش شما میرسد جمع شوید . هرقدر عساکر روس بداخلهٔ مملکت پیش بیاید بجای ادارهٔ ترکها یك ادارهٔ با نظمی گذاشته خواهد شد ودرزیر نظارت مامورین مخصوصه بوده اهالی باعانت آن دعوت خواهند شد . تیپ بلغاررا که تازه ترتیب داده شده است نمونهٔ آن دانسته برای حفظ آسایش وامنیت داخله اردویی ازاهالی ترتیب داده خواهد شد این تکلیف را بجا آورده بصدق وراستی خدمت بوطن خود خواهد نمود که بدان واسطه دولت روس درنظر جهانیان ثابت خواهد کرد که شما شایستهٔ چیزی هستید که دولت روس درمقابل این همه جانفشانی چندین ساله میکرد .

اگر بمامورین روس اطاعت کنید وموافق دستور العملی که آنها میدهند بکمال دقت حرکت نمایید این وضع درحکم قوت وسلامت شما خواهد بود . ازدرگاه حق بکمال تضرع درخواست میکنیم که مارا بردشمنان عالم عیسویت غالب کند ومقصودی را که باستناد حق داریم ازجانب او تعالی تقدیس کرده شود .

(الکساندر)

این بیانامه را اغلب روزنامهای اسلامبول و یك اوغلی هم نقل کرده وهر کدامی پارهٔ مطالعات در ذیل آن یادرنسخهای آیندهٔ خودشان نوشته اند لکن چون ازاین قماش سخنان خیلی گفت وشنود شده است وحقیقت حال هم معلوم است اهمیتی باین بیانامها نباید داد قول که بافعل مطابق نشد وزبان که بادل یکی نکردید خواه کلام پادشاه وامپراتوری باشد وخواه سخن بی سروپایی وبیچارهٔ هردو یك حکم داردجواب آنست که روزنامهٔ (چاس) نوشته و بتلگراف اژانس بهمهٔ دنیا منتشر کرده اند که اگر امپراتور حقوق ملیهٔ بلغارهارا میخواهد بجنك حفظ کند نخست حقوق ملیهٔ لهستانیها را که تبعهٔ خودش است بی جنك وزحمتی نگاهداری نماید بعدازآن ازین خطبه‌ها بخواند .

(قول وفعل آمد گواهان ضمیر)
(زین دو بر باطن تو استدلال گیر)

گذشته ازهمهٔ اینها اگر کسی این بیانامه را درست موشکافی کند خواهد دید که امپراتور روس همه عیسویان خاك روم ایلی را که ازاهل مذاهب مختلفه هستند دعوت می کند بزیر بیرق خود ودرحقیقت بتجدید اختلال وشورش وعصیان باتفاق قولی که ما باید یك حکومت مستقله در اینجا باشیم واسباب پیشرفت کاروخیالات روس درآینده بشویم مقصودی هم غیرازاین همه زحمتها درمیان نیست . عدالت آلهیه که همه جانوید بآن میدهد دام ودانه برای شکار کردن خیالات ناقصهٔ اهالی آن سامان است عدالت الهیه هم اینقدرها ارزان نیست .

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

قراکواج ۲ ژوئیه

امروز پرنس میلان (اسکوپچینا) یعنی مجلس ملت را باز کرد درضمن نطق پرنس در باب صرف مساعی برای ایفای ماموریت ملیه بیاناتی کرده شد وچنان گفت . صربستان منتظر این است که خونهایی که برای عیسویان مشرق

زمین ومنافع انسانیه وآیندهٔ مملکت ریخته شد چه ثمر خواهد داد . پس از آن پرنس از سیاحت خود که برای عرض تشکر بمملکتین رفته واز حمایتهای ایمپراتور در حق صربستان ایفای شکر گذاری کرده بود سخن گفته واز مهر بانیهای ایمپراتور درحق اوودرحق صربستان که هیچ وقت ازحسن توجه پدرانهٔ ایمپراتوری محروم نخواهد شد اظهار نمود و پس از آن بملاحظهٔ اینکه اگر در این حال حاضر یك مسلك بدی پیش گرفته شود ویا آنکه بی ملاحظهٔ آخر کار قراری قبول کرده شود مضر بامیدواریهای خوب خوب صربستان خواهد بود . بمجلس ملت وصیت میکند که خیلی باحتیاط ودور اندیشی رفتار کنند .

لمبرغ ٤ ژولیه

خبر رسید که در سیبریا (خاك روس است) اغتشاش هست .

پاریس ۳ ژولیه

مسیو (فورتو) وزیر داخلی فرانسه تحریرات عمومیه بوالیان ایالات فرستاده وسپارش نموده است که افکار وخیالات مردم را ازجهة تغییراتی که در شانزدهم ژوئن حاصل گردید آگاه وبیدار کنند وطوری نمایند که انتخاب مبعوثان تازه ازکسانی باشند که بقای وضع حاضر فرانسه را خواهان باشند وفرانسه را ازتهلکه وخطر نگاه دارند .

لندن ۳ ژولیه

پارهٔ کشتیهای جنگی بدونمای دریای سفید انکلیس افزوده شده و بجانب (بشیکه) فرستاده شدند .

بروکسل ایضا

روسهایی که اینجا هستند ازنتیجهٔ این جنك اظهار تلاش میکنند .

پترپورغ ٥ ژولیه

پارهٔ خبرها درخصوص داخل شدن صربستان بجنك حاضر ومتفق شدن آنها با مملکتین شایع شده است روزنامهایی که هواخواه حکومت هستند آنکونه خبرهارا تصدیق نمی کنند .

لندن ایضا

(اسکونت) یعنی تنزیل بانك انکلیس درصدی بدو ونیم پایین آورده شد . همه روزنامها اتفاق درمیان اوستریا وانکلیس را تحسین می کنند .

وین ۳ ژولیه

روزنامهایی که هواخواه حکومت هستند یکی بودن منافع اوستریا ومجارستان را با انکلیس بیان می کنند . وباصرار می گویند که دولتهای اوروپ را لازم است برای منع ضبط وتصرف ممالك مصالح شرقیه را بطور متفقانه انجام بدهند .

لندن ٦ ژولیه ۲۵ جمادی الاخره

(سیر استافورت نورتقوت) درمجلس مبعوثان درجواب (سیر لاوسون) گفت که کشتیهای جنکی به (بشیکه) فرستاده شد بعلت این است که آنجا مرکزی است که مخابرات میان بیك اوغلی ولندن را آسان میکند . یکی از اعضا پرسید که چرا کشتیهای جنکی بسویش فرستاده نشد باز مومی الیه درجواب همان مطلب را مکرر کرده و گفت علاوه بر این نگاهداشتن قوتی را در آنجا سببی نیست یك کشتی در آنجا ایستاده است کافی است . (سیرلاوسون) دراینباب باز بسخن آغاز کرد که چنان بنظرم آمد که از این فقره یکی از دولتین مجار بین رااعطای اطلاعات داده نشده ویا آنکه مقصود ترسانیدن یکی از آنها است اگر چنان است بمنزلهٔ این می باشد که حکومت انکلستان بالفعل بوقایع حاضرهٔ جنك اشتراك نموده است درمقابل این (استافورت نورتقوت) گفت فرستاده شدن کشتیهای جنك به (بشیکه) نه برای تهدید کسی است ونه بجهة اعطای اطلاعات یکی ازجانبین بل حکومت انکلستان قاعدهٔ بی طرفی را دراعلا درجه مرعی خواهد داشت .

بلغراد ایضا

مسیو (کراشانی) که هواخواه محافظت اوضاع حالیهٔ صربستان است بسمت اعضای (اسکوپچینا) انتخاب کرده شد ودراین انتخاب هرچه اعتراضات ازجانب هیئت مدیران حکومت بمیان آمد فائده نداد بنابراین شایع شد که هیئت مدیران استعفا خواهند کرد .

امس ایضا

سعد اه بیك ایلچی دولت علیهٔ عثمانیه اعتمادنامهٔ خودرا بایمپراتور المان اعطا نمود .

وین ۲٦ جمادی الاخره

روزنامها مینویسند بارون هرش (صاحب امتیازراه آهن روم ایلی) داخل تبعیت اوستریا شده کوشش دارد که شرکت راه آهن روم ایلی را مبدل بیك شرکت اوستریایی نماید وبانك (انکلوبانك) نیز این تصور را ملتزم میداند .

وین ایضا

روزنامهٔ (چاس) نام که در قراقوی طبع می شود در ضمن فصل مخصوصی که از بیان نامهٔ ایمپراتور روس دربارهٔ بلغارستان نقل کرده است شرحی می نویسد و برای اهالی لهستان هم بهمانطور

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

اسکندر درجواب خلافهای واقعی یا جعلی ایرانیانرا نسبت ببونانیان شمرده ودر آخر کوش زد دارا کرده بود که هروقت باو که اسکندراست نامه مینویسد فراموش نکند که به بزرکتراز خود مینویسد نه بهم شان خود پس ازان اسکندر بارمنیون را بد مشق فرستاده همه وجوهاتی را که در آنجا مخصوص مخارج لشکر دارا بود ضبط نمود ازجمله اشخاص معتبره که در آنشهر اسیرشدند سه دختر بیوهٔ شاهزاده اکوس ودختر اکزاترس برادر دارا زوجه ارتاباز از بزرکان در بار وایلبونه پسر اووهم زوجه فارناباز وسه دختر مانتون وزوجه وپسر ممنون بودند کوتوال قلعه دمشق را که بایرانیان خیانت کرده بود یکی از بردکانش اورا بکشت وسرش را برای دارا برد اسکندر بخاك فنیسی که داخل شد شهرهای بی لوس وسیدون سرتسلیم پیش آوردند از محال سیری و فنیسی تنها شهر تیرنا مسخر مانده بود اسکندر این شهر را هم محاصره کرد سکنه با نهایت رشادت مدت هفت ماه مجادله کرده عاقبت اشکر اسکندر بیورش شهر را کرفتند دراثنائی که اسکندر بمحاصره تیر مشغول بود دارا بوی تکلیف کرد که مبلغ ده هزار تالان بجهة زن ومادر واولادخویش بدهد ودخترش ستاتیرا را بزناوجت او در آورد وهمه ولایاتی راکه مسخر ساخته ناشط فرات در تصرف نکاه بدارد چونکه اسکندر قبول نکرد لابد دارا در تدارك امتداد جنك برآمد اسکندر همه شهرهای فلسطین را مسخر ساخت مکر کازا که درآنجا یکنفر از خواجهای داراناتیس نام کوتوال بود این خواجه که کفایت سرداری داشت وهم بدارا دلبستکی در مدافعه دو ماه اهتمام کافی منظور کرد ولی عاقبت قشون ماکادونیه شهر را متصرف شدند ازکازا اسکندر به بلوز از محال مصر رفت که حالا تینه نام دارد مازاسس حاکم انولایت همینکه برشکست لشکر داراو کریختن انپادشاه بصیرت یافت شهر را تسلیم نمود مصریان ازجهة اینکه ایرانیان مذهب ایشانرا محترم نمیداشتند بنهایت ازآنها متنفر بودندوباین واسطه بود که بسهولت از اسکندر تمکین نمودند اسکندر از مصر بیرون رفته بشهر تاپساك وارد شد از شط فرات کذشته بسمت شط بغداد شتافت کمان میکرد که درآنجا ایرانیان استعدادی موجود کرده اند مجددا دارادرب مصالحه کوبیده بوددو لی

حقوق ملیه وحریت شخصیه و داخلیه را طلب می کند و میگوید اگر روس برای نیکی در حق بلغارستان جنك می کند در اهستان برای رسیدن باین مقصود تلاش قلب سهل است که محتاج بهیچ گونه جان فشانی هم نیست .

(اختر)

این مطلب را که صاحب روزنامهٔ (چاس) نوشته است مقصودش این است که بیان نامهٔ ایمپراتور برای بلغاریان اگر خلاصه بشود باین سخن منتهی خواهد شد که من اینهمه خونریزی ومصارف و زحمات را که متحمل هستم محض برای این است که حقوق ملیهٔ شمارا حفظ کنم وآزادیٔ شخصی وداخلی شمارا حاصل نمایم . این همه جانفشانی وخودکشی همه برای دلسوزی شما است . صاحب روزنامه میگوید اگر سرکار ایمپراتور اینگونه دلسوزی را محض از بابت مرحمت وعاطفت در بارهٔ بلغارستان که تبعهٔ دولت دیگر هستند وهیچ مدخلیتی واختصاصی باو ندارد که اینهمه خودکشی وخونریزی کرده باحتمال واهیٔ تصاحب هرگونه زحمتها و تلاشها را تحمل مینماید پس چرا تبعه واهالی خودرا که ازملت (له) هستند از این فیض محروم میگذارد که نه محتاج زحمت وتلاش است و نه جنك وجدال وخونریزی را لازم دارد .

پس معلوم است که این سخنها را تنها بمردمان احمق و کول که در بلغارستان هستند توان گفت وآنها را بر روی دولت متبوعهٔ خودشان شوراند. وگرنه همه فرنگستان و مردمان آگاه میدانند که مقصود روس نه آزادیٔ شخصی دادن به بلغاری و غیر بلغاری است و نه حفظ حقوق ملیهٔ آنها است . مسلك و طریقه وعادت حکومت روس در داخلهٔ ممالك خود در نزد همه دولتها وملتهای با اطلاع آشکار است . خیال دولت روس بجز تباه کردن ملیت ملتها و پایمال ساختن حقوق ملیهٔ آنها چیز دیگر نیست . حکومت استبدادیه منافات تمام باحریت شخصیه دارد و باین حال میگوید برای بلغاریان حریت شخصیه باید داده شود حال آنکه سلطنت عثمانی در پیش روی دولتها وملتها پاسداری حقوق همه ملل ومذاهب را تصدیق کرده حریت شخصیهٔ تمامیٔ تبعهٔ خودرا اعلان نمود . آری دولت روس هم اینگونه بیان نامها را وقتی تواند نوشت که خود در ممالك روسیه قانون اساسی بگذارد مجلس ملت را برپا کند حکومت خود سرانه را ازمیان بردارد حریت وحقوق همه قسم تبعه واهالی را تصدیق نماید آنوقت اگر از این سخنها بگوید باز راهی تواند داشت .

بالجمله بیان نامهٔ که نوشته است واضح است که میخواهد کار را از راه مذهب ودین بمیان بیاورد وآتش اختلاف را درمیان اسلام و عیسوی بفروزد و کم کم کار را بجنك دیانتی بیندازد وبهره مندی و فائده را که تصور کرده است در این میان بردارد. با آنکه می بینیم امروز دولت عثمانی علی ملاءالآفاق بندای بلند میگوید که حقوق عموم تبعه در نزد ما یکسان است وقانون اساسی را گذاشته و اساس حریت وآزادی را محکم و استوار نموده است .

پاریس ۲۷ جمادی الآخره

از قرار مذکور دولت اوسترریا یك یادداشت توسطی میخواهد حاضر کند .

لندن ایضا

ملکهٔ هندوستان روز سه شنبه در اردوگاه (الدرسوت) که در (ویندسور) است لشکر را تماشا خواهد کرد .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند بر حسب خواهش ایشان از دار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزها از تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در بایزید در مکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

چونکه بکلی مایوس شد عزم کرد که درثانی با اسکندر درمیدان رزم مقابلی کند اسکندر بخاك الجزیره داخل شده از طرف راست شط فرات وجبال ارمنستان رانده ازمیان یك خاکی گذشت که خسارت جنك نکشیده درآنجا اذوقه وعلوفه فراوان بود اما دارا بازلشکر مستعدی تهیه دیده بود بسوس والی مملکت باختریان که یك قسمت ازترکستان است باقشون آنملکت وجمعی هندی وسوکد سینی ومواسس نام با قشون قوم ساس که یا دارا اتحاد داشتند وبارسا آنتس با مردان جنکی قوم اراکوتین وهندیان کوهستان وساتیبارزان یا قوم آرین وفراتافرن پارت وهیرکانی وتاپیر که همه سواره بودند واتروپات با قوم مد وکادوزین ومردمان چند قوم دیگر واکومدوپات وآریوبارزان وارکزینس باسکنهٔ سواحل دریای احمر واکساترس با قوم سوزین واوکزین و بوپارس با اهل بابل وقوم سیتاسین وکارین وارونتس ومیتروستس بارامنه داریاسس با اهل کاپادوس ورزه واهالی کوله ومیری والجزایر همه بجهة امداد دارا حضور داشتند موافق قول ارین لشکر دارا عبارت ازدوکرور پیاده نظام وچهل هزارسوار ودویست عراده جنك وچند عدد فیل بوده دارا با همه استعدادی که موجود داشت دردشت کوگامل نزدیك رودخانه بومود درده دوازده فرسخی شهر آربل اردو زده بود بحکم او همه پست و بلندی اندشت وسیع را هموار کرده بودند که سواره و عرادهای جنکی بتوانند حرکت کرد زیرا که بدارا یقین کرده بودند که شکست لشکر او پیشتر ازجهة بدی مکان بود که نتوانست کلیه منبسط شود اسکندر در شب عازم شد که بجنك دارا برود دارا هم از آمدن او مطلع شد سپاه خودرا بنظام جنك مرتب ساخت اسکندر بدو فرسخی لشکر دارا که رسید اردو زد چونکه اردوی دارا مستحکم نبود حکم کرد تا صبح مربازها مسلح کشیك بکشند که مبادا شب شبیخون بزنند خستکی زیاد وکثرت خوفی که ایرانیان از لشکر اسکندر داشتند بیشتر اسباب شکست ایشان شد سپاه اسکندر عبارت از چهل هزار پیاده وهفت هزار سواره بود چونکه صف لشکر ایران انبساطی داشت دارا خواست تاقشون اسکندر رادر میان بگیرد واز جلو وهم از جنبین حمله برد .

(باقی دارد)

اختر

اداره ومطبعهٔ (اختر) در پایین بابعالی است
درشارع ﴿ابو السعود﴾ درنمرهٔ (٦٣)

قیمت سالیانه وغیره واسامیٔ وکلای (اختر)
هر چندنسخهٔ یك بار درصفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه ٦٠ پاره است

فی ۷ شهر رجب سنه ۱۲۹٤

٦ تموز ۱۲۹۳ و۱۸ ژوئن ۱۸۷۷

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

نسخهٔ شصت پاره است

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار درروزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش در یافت خواهد کرد

﴿ دقت در وضع فرنکستان ﴾

وضع دولتهای فرنکستان وطریقهٔ که در این جزء زمان پیش کرفته اند لایق این است که قدری دقت در آن کرده شود . تا کنون اعتقاد همه ملتهای متمدن بر این بود که هیئت دولتهای اوروپ همیشه در خیال این هستند که روز بروز اوضاع آسایش ابنای بشر وترقیات جهان را رونق داده آیین عدالت وحقانیت را در اطراف جهان عمومی کنند و کم کم مردم از مقام وحشیکری وظلم و بیحسابی بیرون رفته آثار صفتهای انسانیت شایع کردد . ودراین ضمن اعتقاد قوی داشتند بر اینکه مدارزنده کانی و نظم بلاد وآسایش عباد بسته بتدابیر مرکزهای سیاسیه است که همواره درخیال ترتیب اسباب این مقصد هستند. وچون مرکزهای سیاسی که در بارهای دولتها وهیئت مجموعهٔ اداره‌های حکومتی است در مقام بلندی ایستاده و بمنزلهٔ روح و حیات ملل و اقوام محکومه میباشند آن مرکزها را بنظر مقدسی واز جانب خداوند دانسته‌شده بود چنانکه درکتابهای آسمانی که الآن در دست مانده است همین مضامین وارد شده و بزبان پیغمبران بندکان رامامور ومکلف باطاعت احکام واوامر پادشاهان وسلطنتها داشته اند . وفی الحقیقه این طورهم باید باشد بعلت اینکه نظم جهان وجهانیان بجز این قسم بطور دیکر صورت نه بندد .

آنچه در این مورد باید ملاحظه بشود با الاطراف باید بنظر آورده شده تاریخ جهان را از نظرکاه خود بکذرانیم واطوار واوضاع زمانهای بسیار طولانی را که درقرنهای چند برنکهای کونا کون افتاده است بتفصیل بفهمیم ومیزان و قیاس حالات امروزی را باقرنهای بیشتر معلوم نماییم .

شك نیست در اینکه در زمانهای پیش یعنی هزاران پیشتر وضع دنیا واداره‌های سیاسی غالبا بطور حکومتها وسلطنتهای مستبده بوده است باین معنی که در ممالك آسیا ومتمرق زمین یا مغرب زمین پادشاهانی بوده اند که بی مشورت مجلس ومبعوثان ملتی یا صوابدید هیئت جمعیتی بر عیت‌داری وملکداری مشغول بوده و پارهٔ یاساها وقانونها برای نظم آسایش وامنیت بندکان خدا وآسوده کی زنده کانی ایشان ترتیب داده بودند که آن یاساها وقانونها هم غالبا عبارت از یکورق کاغذیایك صفحه پوست آهو بودی و چون ملاحظه می کنیم آن وضعها را که نه مشورتخانها باین تفصیل بود ونه نظامات وقوانین باین مبسوطی ومدونی راداشته اند . رفاه وآسوده کی مردم چندین بار بهتر و یا معنی تربل بانظمتر از امروز بوده است .

راست است بعض اطوار وآداب زمانهای پیش را حالا اهل فرنکستان منسوب بوحشیکری و نادانی وبعادت خودشان باربارى و بی تربیتی میدارند . ووضع خودشان را اکنون تمام بتربیت ومدنیت و انسانیت می شمارند و طوری بیان می کنند که هرکسی می تواند تصدیق کند که حقیقة وضع حال با آن زمانها بوجهی قیاس پذیر نیست الحمدلله حالا مردم همه مدنی وسویلیزه شده اند . ولی اکر انصاف را بدقت همراه کنیم خواهیم دید که وضع حالایی با آن وقت فرقی نکرده است سهل است که بد ترشده است راست است ازیکطرف جنبهٔ وحشیکری کم شده است لکن از طرف دیکر وحشیکریٔ بسیاروحشتناکی درمیان ملل متمدنه شایع شده است که رفع این وحشیکری بمراتب دشوارتر ازرفع آنکونه وحشیکری است که درزمانهای پیش بود .

در زمانهای قدیم دزدی این بوده است که کسی ریسمان بر میداشت کندمی ساخت بدیوارهای بلند میانداخت بزحمتهای بسیار بالامیرفت اکرراهی پیدامیکرد وممکن میشد مالی میدزدید و فرارمیکرد بعد از آن اکر حکومت بویی برده واورا کرفتار میکرد چنان اورا بسزای خودمیرسانید که دیکران را اسباب عبرت شده وجمعی ازشرارت پیشکان بواسطهٔ تنبیه و تادیب اوخیالات خودشان را اصلاح میکردند .

اکنون دزدها محتاج این قسم زحمتها نیستند وبقدر زیرکی و شیطنت خیالی که دارند تدابیر بسیار آسانی برای غصب مال مردم ترتیب داده روزروشن مال مردم را بر میدارد و درروبروی صاحب مال ایستاده است که بوجهی سخن هم نمی تواند بکوید . اکر پیشینیان بردار و بدو بودند اکنون بردار و بابست شده اند همچنانکه از وضع دزدیهایی که در فرنکستان اتفاق می افتد هر روز یك قسم تازهٔ شنیده می شود .

و از این قرار قیاس باید کرد وسایر اوضاع وحرکات را که بهمین نسبت ترقی کرده است که از جملهٔ اینها محاکمات وامر حقوق مردم است فرضا حالا در ممالك ایران و دیکر قطعات آسیای وسطی محکمه‌های دیوانی ودیوانخانها که درهر شهری هست کتاب قانونی ندارند و نظامات وهم ترتیباتی هم درمیان نیست ومع ذلك می توان کفت

که اگر نسبت بدهیم ابطال حقوقی را که درممالك فرنکستان می شود با آنچه درسمت آسیا استروی هم رفته در دیوانخانهای مشرق زمین کمتراغماض ازحق و ابطال حقوق بعمل میآید مگر در بعض محکمه‌های شرعیه که آنهم بجهة این است که قانون شریعت را آلت کرده اند و هر کس بیشتر اطلاع داردمی خواهد بآن کسی که بی خبر و غافل است زیادتی کرده بسلاح شریعت حقوق اصحاب حق را پایمال کند و این تقصیرقانون نیست بل تقصیر در استعمال قانون است اگر چنانچه قانون شریعت طاهره بطوربی غرضی وآنطوری که صاحب و مؤسس شرع آنرا مقرر فرموده است مرعی میشد هرگز حق باطل نمیگردید . و از اینجا قیاس باید کردقانونهایی را که بسیارمفصل ومختلف نوشته شده برای استعمال آنهاهم مجلسها و جمعیتها ترتیب و تشکیل کرده اند . ولی واضح است که عموم ملت نه از آن قانون و نظام علی التفصیل آگاهی دارند و نه از کیفیت استعمال آنها پس بازکار در دست یك طائفه وگروهی از اهالی مانده واداره‌ٔ احکام بسته بتصرفات آنها شده است . که آن مجالس و جمعیتها هم غالبامتفاوت در احاطه باطوار قانون و نظام هستند و علاوه براین مالك نفس قدسیه نبوده و از جانب خدا هم منصوب و مامور باین کار نشده اند . و گذشته از این درمیان هر جمعیت و هیئتی اگرچه بسیار هم باشند بازکار در دست یکنفر و دو نفر بوده باقی دیگر پیرو آنها هستند وفرقی که هست در امور متعارفی و جزئیات میشود که احقاق حقوق بعمل بیاید برخلاف کارهایی که قدری پیچ و خم دارد .

سخن در استبداد حکومتهای پیش وموازنه‌ٔ حال عدالت وحقانیت آنوقتها باحال حاضر بود که اکثر دولتهای فرنکستان مشروطه و نیم مشروطه و جمهوری شده اند . در زمانهای پیش از مردم اینقدرها مالیات ورسومات گرفته نمی شد و دولتها هم اینقدر واردات نداشتند لکن درمقابل اینقدرقرض و مصارف نیز نداشتند .

همین یکی را اگر ملاحظه بکنیم که اگر دولتها بحقوق خود شان راضی و قانع میشدند و مقصود شان فی الواقع همان عدالت و رفاه عموم مردم بودی این قدر مالیات را از مردم نمی گرفتند که بقوت جنك وقهر و استیلا افزوده بدرجه بالاتر برسانند ونام آنرا حفظ حقوق ملیت ووطن بگذارند که این عنوانها همانا لباس شرعی است که بخیالات نفسانیه و هواهای خودشان پوشانیده و نقاب برروی این مقصود باطل کشیده اند .

کرور کرور مخلوق خدارا بی جهة و سببی برداشته فدای آن خیالات می نمایند پس واضح است که اگر ترقیات زمان از یك جهت بدرجه‌ٔ برتری رسیده است ازجهة دیگر بسیار و حشیتر از زمانهای پیشتر گردیده است . همان وحشیگری که درمیان عشایر و افراد مردم بود و بطور بی قاعده اکنون درمیان دولتهای بزرك شایع شده است و برای آن هم یك قاعده باعتقاد خودشان قرار داده اند .

در دولتهای فرنکستان خصوصا پاریس و لندن که بزرکترین شهرهای تمدن یافته‌ٔ روی زمین آنهارا میدانند اگر شمارهٔ دزدو دغل وجیب بروجانی و قاتل و مانند آنها را ملاحظه نماییم می بینیم که هر سالی نسبت بسال پیش خیلی افزوده شده است که در دفتر پولیس و ضبطیه همه باسم و رسم ثبت است پس فائده‌ٔ این نظامات و قوانین جزاین چیست که دزد و جانی درتحت قاعده روز بروز زیادتر بشود .

کدام نوع بدی را بواسطه‌ٔ این نظامات از میان مردم برداشتند کدام نیکی مطلق راعمومیت در جهان دادند ظلم می کنند ولی در صورت عدل دزدی می کنند درصورت درستی دروغ میکویند در صورت راستی بی ناموسی می کنند در صورت ناموسداری . اگر یکی از این دولتها بداند که میتواند از پیش ببردیك حکومت و دولتی را بجز خود در روی زمین برقرار نمی گذارد هرگاه بفهمند که ازعهده برمیآیند هیچ کروه و ملتی را در روی زمین باقی نمی گذارند . شره وحرص در نهاد یك شخص یا هیئت دولت و حکومتی یك حکم دارد هرکس این قضیه را انکار کند بدیهی را انکار کرده است پس نباید کول خورد که وضع فرنکستان و حکومتهای مغرب زمین بهتر از آسیا است و قوانین فرنکستان بطور مطلق اسباب عدل و حقانیت است و یقین باید کرد که تاحکومت و دائره سیاستی منسوب بتقدیس ولایق بتقدیس نباشد آن حکومت هرچه باشد و هر که باشد قابل این نیست که بطور مطلق جهانی را منتظم بدارد .

تا کنون اکثرمردم را اعتقاد براین بود که معاهدات و مقاولات درمیان دولتها از جمله‌ٔ اساسهایی است که بآسانی تغییرنمی یابد وهمچنان میدانستند که پس از جنك قریم و معاهده‌ٔ عمومی که هفت دولت بزرك با اقتدار آنرا تصدیق وامضا نمودند سالهای طولانی قطعات شرق وغرب ازاین مسئله یعنی شرقیه آسوده خاطر ند وصلح عمومی و موازنه‌ٔ عمومیه و فلان و فلان بعمل آمد . و دیدند که درآنجا دولتهای معظم پروسیا و فرانسه و انکلیس و اوسترپا و ایتالیا و دو دولت که اصل محارب بودند امضا کرده اند که هرگاه یکی از ماها یا ازدولتهای دیکر بدولت عثمانی اعلان جنك نماید مانند این است که بجمله‌ٔ ماها اعلان جنك کرده است. امروز می بینیم که بی مقدمه دولت روس بدولت عثمانی اخبارجنك کرد و آن دولتها هرکز بروی بزرکواری خودشان نمی آرند که همچنان مطلبی نوشته وامضا کرده ایم پس معلوم است که هرچه می کویند مثل اقوال و افعال پاره‌ٔ مردمان زمانهای پیش بوده است چه یك شخص بکوید و تخلف از کفته‌ٔ خود نماید و چه دولت بزرك بآسانی بکوید و پاس کفته‌ٔ خودرا نکاه ندارد. چه توقع میکند که یك شخص بد قولی نماید یا یك دولتی بد قولی کند خدا رحم کرد که دولت عثمانی بقدر مقدور اسباب مدافعه برای خود حاضر کرده بود وکرنه اکر بامید آنکونه عهدها میشد و بکمال فراغت غافل می نشست اینقدر مقابله را با دولت روس نمی توانست نمود .

حال تشریح بکنیم حقانیت فرنکستان را که انوقت بجمله‌ٔ عالم خواستند حالی نمایند که مادولت عثمانی را محض بجهة اینکه ادعاهای دولت روس نامشروع بود و مقصودش این بود که تجاوز بحقوق سلطنت و تمام مالکیت ممالك عثمانیه نمایدماهم محضا لله یعنی برای اینکه مردمان باحقانیت و انصافی هستیم با دولت عثمانی که مذهباهم باما مخالف است یکی شده و بادولت روس که با ما هم مذهب است جنك کردیم حال باید پرسید که مکر همان روس نیست و همان مطلب نیست ویا شماهمان حقانیت خواه ومنصف نیستید؟ آری جواب این است که اتفاق آنوقت نه برای خاطر حقانیت بود ونه از جهة انصاف بل محض ملاحظه‌ٔ منفعت خودشان و اقتضای وقت بود .

درآن تاریخ دولت فرانسه برتری ازدولتها جسته وازجهة قوت وقدرت هم بالاتر ازدولتهای مغرب زمین بودی دولت روس که باندارك چندین

ساله بخیال جنـك با دولت عثمـانی افتاد انکلیس وفرانسه منافع خودشان را دراین دیدند که مقابله باروس کنند وساردنیارا هم که دولت کوچکی و در جزو جناح فرانسه بود با خود یکی کرده وبادولت روس جنك کردند ونگذاشتند نیات فاسدهٔ او یعنی نیات فاسده درحق عموم فرنکستان از پیش برود ودرآن تاریخ دولت المـان واوسـتریا باین درجه قوت واستعداد نداشـتند که دولت فرانسـه بهمین وسـیله که ماننـد دولت روس دولت با اقتـداری بدستیاری او مغلوب ومقهور کردید خـودرا حاکم کل درمیان دولتها دیده و برخود میبالید ودر این ضمن نه تنها دولت روس ازاین شکست وعـدم نیل بمقصود وقلش ناخوش شد بل المان که دشمن با فرانسه هستند ازاین امر و بالا رفتن کارفرانسه متوحش شده درخیال تدارك روز بد خود شـد وانجـام کاربدآنجـا رسید که باندك فرصتی کار فرانسه را تباه و پریشـان نمودند . دولت روس درین بین که وضع فرنکستان تغییـر یافت ودید فرانسه حالت حرکت نداردوانکلیس هم تنهاداخل میدان نمی شودالمان را بهر طوری که دلش میخواست وبنحویکه می توانست پخت و اوستریارا نیزدرمیان خوف ورجا ووعد وتهدید راضی به بی طرفی نمود ودر زبانها انداخت که سه ایمپراتور در برلین ملاقات نکردند مگر برای اتفاق در مسئلهٔ شرقیه وخیالی درتقسیم خاك روم ایلی دارند واز یکطرف هم در داخلهٔ ولایات روم ایلی شورش واختلال انداخته شد وکاررا کشانید تا این درجه که هست .

دولت انکلیس میخـواهـد روس را از این حرکات منـع کند لکن بتنهـایی نمی تواند اگر رفیقی برای خـود پیدا میکرد وازالمان نمی ترسید تا حال هزار بهانه برای حرکت خـود پیدا کرده وخـودرا هم بمیان انداخته بود . این است که باز بقوت دیپلوماتیکی که میکوید انکلیس درحرکات خود آزاد است وهر وقتی که این جنـك بمنـافع انکلیس برخورد انکلیس داخل جنك خواهد شد خودرا نگاه داشته وازطرف دیکر هم میخـواهد بابعالی را بمقـام موافقت بیاورد که کشتیهای جنکی خودرا داخـل بوغاز نماید که من برای محـافظت اسلامبول باین آرزو افتاده ام حال آنکه اسلامبول از بوغاز محـافظت نمی شود وبوغاز اسـلامبول حاجت بنکاهداری ازخارج ندارد .

بالجمله حالٔ ازاین وقایع واتفـاقات تصور می توان کرد که دولتهـای بزرك با اقتـدار هم مانند احاد ناس منافع شخصیه خودشان را بر همه چیز مقدم داشته ومبنای حرکات خودشانرا منـاسب وقت وصلاح کار قرار میدهند . بنابراین مدار حرکات وحقـانیت وانصاف دولتها را از همـین مقیاس باید معیار کرفته شد. هرکسی تکلیف خودرا بداند واز این قرار است اطوار وحرکات دولتها درجهات ونقطـه‌های دیکر که هرچـه بکویند ولباس حقانیت ومحافظت آسایش وصلح بمقاصد خودشان بپوشانند اصل مقاصد شخصیهٔ خودشان تغییرپذیر نیست وهمان قسم که در جزئیات وافراد این مطلب ملحوظ است درکلیات وهیئتهای دول نیزهمان احکام جاری است .

خلاصهٔ کلام اینکه دولت وملت اسلام را که انتساب بتقدیس وملکوتیت دارد میشاید که در این کارها نیك نظر کرده وتکلیف آیندهٔ خودرا از روی آن معین نماید وبداند که دولت روس اولا ودولتهای دیکر باقتضای وقت کافل بقا وقوت وشوکت این دولت و ملت نخواهند شـد مکر آنکه خود قوتی برای محافظت خود داشـته وبکیاست وفطانت متفقه تدارك کار خودرا نماید .

اکر دولتها وملتهای اسلام که بواسطـهٔ اختلاف خودشان دوچار ضعف وپریشانی شـده اند فکر خود را نکنند یقینا زمانه و انقلابات وقت ایشان را بزیر بیرق اتفاق واتحاد دعوت خواهد کرد و امیـدواریم که حـق در هرحالی برتری بیابد .

﴿ فان الحق یعلو ولا یعلا علیه ﴾

دولت روس در ملاء فرنکستان بیان نامه منتشر می کنـد ودعوت میکنـد بلغاریان را باختلال وآشکارا میکوید که من دشمن اسلام و دین اسلام هستم ومقصودم تسلط برملك وتبعهٔ دولت عثمانی است وبی راه مشروع وسخن حسابی باعث ریخته شدن خونهای بی حد وحساب وخرابی ممـالك و بلدان وپریشانی زندکانیهـا و تجارتها کردیده ودقیقه بدقیقـه اسباب پیشرفت مقصود خودرا آماده ترمیکند همان دولتهای مدنیت طلب وصلح جوی که ضـامن و کافل استقلال دولت عثمـانی وتمامیت ملك او شده و تعاهـد نموده بودند که هر دولتی اخبار جنك بدولت مشارالیها نماید مانند این است که بهمهٔ ماها اخبار جنك کرده اسـت اکنون بکمال آرامی نشسته وتماشـا می کنند ومیکویند ما مردمان بی طرف هستیم اکر دولتهای فرنکستان وصلح جو بی ومدنیت طلبی وعهـد داری ایشـان این باشـد پـس درنزد خردمندان هیچ حکمی برای آنها وآنکونه سخنها باقی نخواهد ماند . آیا ملتهای مشرق زمین ودولتها و ملتهای اسلام پس از این همه تجربتها برخود میآیند ؟ آیا دقتی در این کارهـا و این الوقت بودن دولتهـای بزرك فرنکسـتان نموده وبیدار می شوند یانه ؟

﴿ داخلیـه ﴾

جمعیت اعانهٔ زحمداران عسـکری که بنـام (هلال احمر) ترتیب یافته است قرار داده شده است که بیش ازهمـه یك خسـته‌خانهٔ موقتی در وارنه تشکیل نماید . این کار درنظر مرکزکومیته (جمعیت) بطـور معتنا دیده شـده وتکلیفی که در اینباب شعبهٔ شهر مذکور که رئیس آن علی بیك میباشد بمیان آورد بکمال میل پذیرفته شد .

خسته‌خانه موقتی که درشهر مذکور قرارداده میشود معادل دو بست خوابکاه خواهـد داشت شعبهٔ وارنه درجمع آوریٔ آلات و سباب لازمهٔ این کار خیلی کوشش کرده وتدارك بسیاری دیده اند و علاوه برآن سـیصد لیرا نیز از مرکز فرسـتاده خواهد شد که دو بست لیرای آن بواسطهٔ وکیل جمعیت که دربلغارستان است فرستاده شده درباب صد لیرا هم ببانك عثمـانی امر داده شـده ودو بست خـوابکاه هم بزودی از جانب جمعیت فرسـتاده می شود .

وبرحسب خواهش کومیتهٔ مرکز نظـارت صحیه قبـول کرد که در هنکام لزوم کرانتین‌خانهٔ وارنه را بشعبهٔ جمعیت واکذار نماید و یك کومیته زنهای انکلیس که بریاست زن جناب مستر لایارد تشـکیل یافتـه است اطـلاع دادند که دو بست خوابکاه دیکر از جانب خانمهای مشارالیهم تدارك وهدیه خواهد شد .

هیئت طبیه که باتفاق کومیته (استافقورهوس) بسمت آناطولی فرستاده شده است بجای مقصود رسیده وبخدمت موکوله بعهدهٔ خودشان شروع کرده اند . یك ارابهٔ فورغون که برای نمـونه بنظارت کومیتهٔ مرکز ساخته شده بود ازلحـاظ

اقدس پادشاهی کذرانیده شده و باشارت علیهٔ همایون بعض تصرفات وتعدیلات لازم کردید که از روی آن نمونه پنجاه ارابه فورغون بمکتب صنایع سپارش شد که بزودی ساخته شود و برای بر داشتن زخمداران از میدان جنك (تسکرهٔ)(۱) بسیار جابجا می شود .

این تفصیل ازجانب جمعیت هلال احمر بیان کرده شده است . که اساس تشکیل وترتیب این جمعیت واضح است که محض خدمت بانسانیت است اکنون که روزاشتداد نأرهٔ جنك نزدیك شده ودرواقع آنچه تاحال شده است همه مانند مقدمات بودی وجنك حسابی وکارزار بزرکی اتفاق نیفتاده است واضح است که دراینکونه جنکها هیچ چیزی از برای انسان مؤثر تر ازحال زخمداران نیست . تکلیف در بارهٔ کشتکان همانا دفن کردن ایشان است و بس. ولی زخمداران که جان دارند وآن جان درعذاب وزحمت است باقتضای غیرت وجنسیت که درحقیقت رابطهٔ عضویت هم باما دارند هر دلی وهرحس وتصوری از آن حال اثرناك متاثرشده وسوزی درآن دل حاصل می‌شود. پس ار باب حمیت وغیرت را یاد آوری می شود که در این مورد خود داری نکنند وچند انکه می توانند در اعانت زخمداران بکوشند و از زنها عبرت کیرند .

﴿ چه مردی بود کز زنی کم بود ﴾

یقینا دلی که آب وکل تنها نیست وجان دارد قطعا آن حال زخمداران را تصورکرده ودلسوزی خودرا ظاهر می کند

﴿ دل افسرده غیر ازآب وکل نیست ﴾

در این ضمن اهالی ایران راکه مذکور شد جمعیتی کرده وکومیسیونی برای اعانت زخمداران قرارداده ودفتری بازکرده اند یاد آور می شویم که بکمال غیرت وجان فشانی دراین کار ابراز حمیت نمایند وهرکس بقدریکه می تواند بی آنکه بکوید کم شد یاز یاد شد همت خودرا بنماید .

(۱) این لفظ تسکره کویا ازدست کیره تحریف شده وآن آلتی است ازچوب ساخته وزخمداران را در آن کذاشته و با دست بر میدارند .

جناب احمد خلوصی افندی ایلچی بزرك فوق العاده که مامور بسفارت افغانستان شده اند روز پنجشنبهٔ کذشته بجانب مقصود عزیمت نموده اند از قرار مذکور درضمن تعلیمات سفیر مشارالیه مقرر بوده است که حکومت افغانستان را ازستیز وجدال با انکلستان ممنوع داشته ودرهمچنان وقتی که انکلیسها اظهار دوستی با دولت علیه میکنند کول روس را نخورده و راه ستیز با انکلیس را پیش نکیرد . ولی اعتقاد ما این است که این مسئلهٔ بسیار مشکل باین طور نصایح فیصل پذیر نکردد آری میتواند چند روزی تاخیر بیفتد لکن محل نزاع این است که دولت انکلیس میخواهد کلات را در زیر حکم و ادارهٔ خود بیاوردومعهود نبود که دولت مشارالیها بهمچنان کاری اقدام کند وتصرف درخاك کلات حقیقة یك نوع تهدید است ازبرای افغانستان ومنافی است با حالت مصافاتی که انکلیس با امیر شیرعلی خان داشت. در اینباب دولت علیهٔ ایران معلوم نیست چکونه رفتارخواهد داشت درواقع این مسئلهٔ ازجانب ایران نیز جای دقت وغورسی است دولت انکلیس از یك سمت حدودخودرا ازسمت بلوجستان بایران متصل کرده است اکنون که میخواهد یك حکومت کوچکی که درآن میان هست پایمال کرده ضمیمهٔ ملك خود نماید هرکاه در نظر اولیای دولت ایران چنان جلوه کر نمایند که همسایه بودن ما برای شما بهتر از افغانستان وکلاتی است واین مطلب هم باعث ضعف افغانستان میشود . وبابنطورها بخواهند ایرانرا راضی کنند باینکه سکوت نماید یقینا این کار خالی از سهو نخواهد بود و مطلب همان است که در نسخهای پیش هم نوشته شد. دولتین روس وانکلیس در اسیای وسطی حکومتهای کوچك و قبائل آن سامان را کم کم احاطه کرده و خط حرکت دولت ایران را محدود خواهند کرد ومانند یك نقطهٔ محصوره بمیان خواهند کرفت که نهایت این حال را باندك تصوری میتوان فهمید . و در هرحال تصرف انکلیس کلات و توابع را بوجهی مصلحت کار ایران و افغانستان نیست .

﴿ خبر های جنك ﴾

چندروزاست درمیان مردم همهمه افتاده است که لشکر روس از بوغاز بالقان کذشته و تا (یانبولی) وآنجاها آمده اند و این خبر وخصوصا اقدامات زیادکه در فرستاده شدن عساکر پیاده و سواره ازراه آهن بسمت روم ایلی ومانند آنها باعث اضطراب دلهای بعض مردم کردیده است وحال آنکه هنوز حکایتی اتفاق نیفتاده وجنك بزرکی واقع نشده است از کردنهٔ باقان که بوغاز (خائن) باشد بجز فرقهٔ کمی نکذشته است ودر صورت کذشتن هم عتبهٔ کار را ازحالا معین نمی توان کرد اضطراب و تلاش در اینکونه مواقع لایق شان و مفید ثمری نیست حال آنکه درهمچنان مواقع بثبات وسکینت متوکلا علی الله تعالی هرکسی بفرا خور حال خود در چارهٔ کار باید بکوشد نه اینکه دست و پای خودرا کم کند وضعفای ناس را بتشویش ووحشت بیندازد ومعاذالله تعالی منتج تعمیم اضطراب و وحشت بشود .

چنانکه در روزنامهای ترکی دیده می شود هنکام عبور فرقهٔ روس از بوغاز مذکور بجز یکفوج از عساکر شاهانه در آنجا نبوده اند و پس از آن بجناب رؤف پاشا وزیر بحریه که درسمت اسلیه بوده است اوامر لازمه برای کرفتن جلو دشمن داده شده و از آن حوالی و اسلامبول هم لشکری بی شمار پی در پی فرستاده می شود هیئت وکلا شب و روز خواب و آرام را بر خود حرام کرده در دائرهٔ عسکریه مشغول مخابرات و دادن دستور العمل لازم میباشند و در اقدامات فوق العاده کوشش بلیغ دارند و امیدواری هست که برای مدافعه و ابطال حرکات دشمن تدارك کافی آماده شده بیاری باری تعالی دشمن را از نیل مقصود باز دارند و مع ذلك آنچه اهالی خصوصا اهل اسلامبول و بزرکان این پای تخت بزرك را شایسته و سزاوار میباشد این است که درهمچنان روزی پای خودرا از جادهٔ ثبات و استقامت نلغزانیده کوشش در نکاهداری وطن و ناموس وطن خود کنند .

در ضمن روزنامها بکمال افسوس دیده می شود که شش فوج عسکری که از پای تخت خواسته شده و چند روز است بیرقها افراشته شده است که داوطلبان اهالی در زیر آنها جمع شوند حال آنکه میبایست بجای شش فوج چند مثل آن مقدار تا حال جمع شده باشد .

بزرکان این شهر درحقیقت بسیار کم همتی

میکنند دردادن وجوه اعانه و تشویق مردم بجانسپاری در راه وطن و اغور ناموس خود شان . دولت روس اسبابها ترتیب داده در بالقانها ودر بحبوحهٔ ممالك عثمانی عیسویان را بر ضد دولت متبوعهٔ خود و بر خیانت بر خاك و وطن خود و اتفاق و همخیالی با دولت روس واداشته و از این تدبیرات هر کونه بهره مندی حاصل کرده ازجهة پولیتیك و حرکات تجاوزانهٔ امروزی خود فائده‌ها ازآن بر میدارد ارکان ملك و مملکت عثمانی ازاین مداخلات و تحریکات خارجه غافل و بی باك می نشیند سهل است که در مقابل این امروز را که روز بسیار مهم و معتنا ولایق هر کونه خود کشی وجان سپاری است باز خودداری در این دارند که اقلا اسباب غیرت و حمیت عموم اهالی را فراهم بیاورند در این شهر کیست که قدرت و قوت جمعی از بزرکان وارکان مملکت راندانند و ملاحظه نکنند که نقودوجواهر آلات و دیکر تجملات بی معنی را که بعداز رفتن ناموس ملك ووطن بهیچ کاری بر نمی خورد بل مایهٔ انفعال خردمند غیور می شود همه ذخیره شده و نکاهداشته اند و تنها میخواهند عزیز بی‌جهت باشند وجان ومال اواسط وادانی رافدای وطن و نکاهداری وطن کنند . آدمی خوب است پایان کار را اندیشه کند و به بیند که این عزت و اعتبار و زنده کانی و مالداری با ناموس بکار میآید وکرنه در مقام مقابلهٔ کار همهٔ اینها را خردمند جوانرد فدای راه ناموس خود وهیئت مجموعهٔ خود نماید و پستی و بی عاری را برخود روا نمی دارد .

دولت روس آشکارعیسویان را بر ضد اسلام دعوت میکند ودر حالتیکه همه دولتهای مغرب زمین میکویند مدنیت مقتضی این است که نباید مذهب اسباب منازعات وخصومت دولیه بشود لکن کسی ازدولت روس نمی پرسد که تو چرا ا این قاعده بیرون رفتهٔ و بدین وسیلت میخواهی از حدود حقوق خود تجاوز نمایی واوضاع آسایش ومسالمت همه جهان را تغییر بدهی . کویا درفرنکستان هنوز همچنان دولتی نیست که این سخن را بکوید یا آنکه بتواند بکوید . مع ذلك اوروپاییها اقلا این یکی را ملاحظه نمایند که درمقابل روس وتحریکات اوکه بنام مذهب میکند از جانب دولت عثمانی تا کنون بوجهی بنام اسلام واسلامیت مردم را بحرکت نمی آورند و برضد روسیه دلهای مسلمانان روی زمین را بهیجان نمی آرند . فرنکستان باید ملتفت بشود که اکر در این مسئلهٔ شرقیه دولت روس حد اعتدال را پیش از این تجاوز نماید ودول مفخمهٔ مغرب زمین همه سکوت وتحمل نمایند یقینا و بالطبع دول وملل اسلامیه برای آیندهٔ خودشان خیال دیکری خواهند کرد وخواهند دانست که اوروپ آنچه ازدعوی انسانیت ومدنیت وحقانیت وعدالت بزبان میآورد همه آلت تخریب و تضعیف مسلمانی ومسلمانان بوده است وکرنه دولت روس درهمچنان مقامی که‌خودسرانه‌حرکت کرد وتجاوز نمود واشکارا بنام مذهب میخواهد حقوق قوم عظیمی را پایمال میکند البته سخنی میکفتند وفعلامداخله می‌نمودند واورا ازحرکات نامشروع باز میداشتند .

از قراریکه (فاردو بوسفور) نوشته است جناب محمد علی پاشا بسمت (نیش) رفته است .

ازفار دو بوسفور بخلاصه آورده می شود

آنچه ازلشکر روس تا امروز داخل مملکتین شده است نه شعبه اردو بوده که یکی ازآن اردوها در ثانی بجهة استشمام رایحهٔ اختلال و هیجان مسلمانان قفقاز بسمت قریم ومحافظت آنجاها فرستاده شده است و پس از آن درخاك مملکتین هشت اردوی روس بوده است .

اردوی اول را کوماندان و سرکرده جنرال زوقوول است وموجود این اردوهشت تیپ پیادهٔ نظام ویك تیپ توپچی ویك تیپ سوارهٔ نظام ودو باطری توپ کوهی است .

اردوی دوم بسرکرده‌کی‌جنرال ذیمرمان است وجمعیت آن نیز عبارت از هشت تیپ پیادهٔ نظام ویك فرقه سواری از قزاقهای نهر (دون)و یك تیپ توپچی میباشد .

این دوار دو در سمتهای پایین مجرای رودخانهٔ طونه بوده اند ودومی همان اردو است که بسمت (دو بریجه) کذشته اند .

اردوی سوم سرکردهٔ آن جنرال پرنس بارفلی است هشت تیپ پیادهٔ نظام دارد و یك تیپ توپچی ویك فرقه سوارهٔ نظام که ابو ابجمع جنرال تا تیچف می باشد

این دو اردو در (اولتانیچه) و (قرالاش) که در سمت روبروی‌سلسترہ و طوترقان می باشد مأمور خدمت هستند و بجای عساکر افلاق اقامت داده شده‌اند وسوارهٔ کهدر زیر کوماندانی جنرال تاتیچف است درمیان ابرائیل و منصب طونه واسطهٔ ارتباط بوده مامور خدمتند .

اردوی پنجم بسرکرده‌کی جنرال (رادسکی) و اردوی ششم را جنرال پرنس (وو روتزوف) واردوی هفتم را جنرال بارون (قرودترك) و اردوی هشتم را جنرال (داتودسکی) سرکرده میباشند وجمعیت هریك از این اردوها نیز عبارت ازهشت تیپ پیادهٔ نظام و یك تیپ سواره و یك تیپ توپچی است . که از این چهار اردو سه اردو ازطرف (زشتوی) طونه را کذشته و دیکری درمقابل (راحوه) و (نیکبولی) ایستاده بوده است .

اردوهای مذکور هریك عبارت از هشت تیپ پیاده است که هرتیپی از انها پانصد و پنجاه نفر بوده موجود آن از بیست و سه فوج نهایت تا بیست وچهارفوج ترتیب شده است درصورتیکه عساکر غیر منتظمهٔ قزاق نیز داخل حساب بشود قوهٔ عسکریهٔ روسها در مملکتین نهایت بدویست هزار نفر بالغ می شود .

﴿ یاد آوری و برادری ﴾

باز رفیق ما (جریدهٔ حوادث) کنج کاوی کرده یك کازت (مموریال) نامی را بدست آورده وفصلی از او درنسخهٔ ٦ رجب نقل کرده است که کویا سئوال رسمی که درخصوص مسئلهٔ حدودیه که درمیان دولتین علیتین عثمانی وایران در اطاق اوردها در پارلمنت لندن از اینجا بمیان آمده است که روسها از ایروان بیازید از راه بوردان ووصولی موساکه خاك ایران است رفت وآمد می کنند واکرچه دو ماه پیش از این کازت (اکسامینر) که مصالح عسکریه‌را بهتر ازدیکران اطلاع دارد در اینباب دقت عمومیه‌را دعوت کرد لکن کسی اجابت نکرده واعتماد ننمود . واز تحریاتی که از آنوقت تا بحال شده است معلوم می شود که آنچه کازت مذکور نوشته است صحیح بوده است یکی هم معلوم شده است درمیان روسها

وایرانیها یك مقاوله بوده است وحالا بعضی از تفصیلات آن مقاوله کم کم آشکار می شود انتهی)

تعجب داریم ازاین قسم روزنامها که نمی دانند چه مینویسند خوب است کازت(اکسامیز) مصالح عسکریه را خوب میدانسته است لکن گویا جغرافی را خوب نمی دانسته است . در سرحد بایزید بآن نامها جایی که میگوید معبر روس ازایروان به بایزید باشد نیست و ازآن گذشته اگر خریطه ملاحظه شود معلوم خواهد گردید که قشون روس در گذشتن ازایروان به بایزید بوجهی محتاج خاك ایران نیست نهایت این است که اردوگاه خودرا درایروان نمی کند درچند فرسخ بالاتر قرار میدهد وازاین گذشته (جریدهٔ حوادث میبایست این قدرهارا تشخیص بدهد که اگر باوجود اعلان بی‌طرفی دولت ایران هرگاه راهی ازخاك ایران بلشکر روس داده شده بود اول میبایست کوماندانهای دولت علیهٔ عثمانیه که درحدود بایزید وارضروم هستند آگاهی یابند و بدرسعادت بنویسند بابعالی هم گله وشکایت بکنند که باوجود دوستی دولتین واعلان بی‌طرفی این چه خلاف قاعده رفتاریست که باما دارید واز این تفصیل اول جریدهٔ حوادث میبایست مطلع بشود ودرصفحات خود بکمال طمطراق وتعرض بنویسد . نه اینکه هیچکدام از بزرگان لشکر واولیای امور دولت عثمانی آگاهی نیافته روزنامهٔ مموریال و اکسامیز دقت نظرهارا دعوت کنند و یکدیگر را تصدیق نمایند وجریدهٔ بی‌اطلاع از دسائس دشمن که می خواهد بهر وسیلتی درمیان دول وملل اسلامیه تفرقه بیندازد واذهان مردم را مغشوش کنند از آنها این فصول بی اصول را نقل کند وملتفت نشود که هوا خواهان روس خیلی زبانها و دستها در اطراف ممالك فرنکستان دارند که برمقتضای مصلحت خبرهای مفید بحال خودشان می نویسند ومیخواهند ازیکطرف درمیان دو مسلم دشمنی بیندازد و ازیکطرف دولت روس در نظرها چنان جلوه بدهد که نفوذ روس در ایران این قدرها تاثیردارد و در جزو با روس متفق است ومقاوله هم دارند . این قسم روزنامها نوکر روس و خیالات روس هستند با آنها کار نداریم زجریدهٔ حوادث تعجب است که بی جهت سببی خدمت به پولیتیك و دسایس روس میکند در این قسم مطالب اگر کسی نقل قول هم بکند اقلا باید فهمیده کرده در ذیل مطالعهٔ خودرا هم بنویسد و کرنه این قسم روایت کردن راستی یك خدمت بروسها است به بینید جریده افندی‌را که میگوید روسها باایرانیها مقاوله‌دارند اگرترجمه است اصل عبارت مموریال این‌طور نیست بادوات روس در مقام دشمنی روسها می نویسد خودش میداند لکن ایرانیها کفتن دور از ادب است حال آنکه شخص دشمن را هم بقدر امکان نباید تحقیر بکنند بعلت اینکه اقتضای ادب این است وانکهی بزرگی و معظم بودن دشمن اسباب ننك نمی تواند بشود انشاءالله جریده ودیگر برادران ما از مقاصد مقدسهٔ که مادار یم آگاهی جسته قدری افکار خودرا در اصلاح حال و وضع خودمان کنند و برای آینده فکری می نمایند و اعتقاد می کنند بر اینکه مقصود ما تعرض بشخص جریده نیست بلکه یاد آوری از حقیقت کار است .

از قراریکه معلوم می‌شود اردوی قفقاز روس در اینروزها بازنجاك ارضروم هجوم آور خواهد شد خبرهائی که پنج روز پیشتر بقارص رسیده است جنرال ملکوف از سمت قره دره میخواهد بخاك عثمانی داخل بشود وگویا منتظر کمك ازجانب تفلیس بوده است . یك دسته سوارهٔ روس (چوروك صو) را گذشته و دست اندازی به تپهٔ کابلت نموده است ولی نتوانسته است کاری بکند .

در بیست و ششم ماه جمادی الاخره قشون روس بکوماندانی جنرال ملکوف اقدام بجنك توپ کرده وچند بار یورش بسنگرهای عثمانی برده اند و یك باستیان را از عثمانیها گرفته اند و زیادتر نتوانسته اند پیش بروند وبمناسبت اینکه شب شده است باردوگاه خود شان بر گشته اند انروز هشتصد نفر از روسها تلف شده است .

ازخبرهایی که پریروز شامی رسیده است معلوم می شود که لشکر روس از دو روز پیشتر آغاز بتعرض و دست اندازی بروسنجق کرده است . مسلمانان که از زشتوی و طرنوی میآیند بسمت زارغراد میروند قزاقها تاچهار فرسخی زارغراد آمده اند. یك شعبه لشکر روس که درمیان دوازده و پانزده هزار بوده است در چهار روز پیشتر بسمت تیمور قپو حرکت کرده اند دیگر اطلاعی از وقوع جنك حاصل نشده است .

چنانکه پیشترهم نوشتیم روسها همچنان قوتی را مالك نیستند که جنك بزرگی نمایند گذشته از این کوماندان عساکر عثمانی هنوز جنکی نکرده. اصل مقصود روسها زود رفتن بطرنوی نیست بلکه میخواهند راه صوفیه را بگیرند و آمدن عساکر عثمانیه را که ازسمت قردطاغ خواهد آمد عقب بیندازند . گذشته از این هیچ موافق عقل نیست که یك فرقهٔ روس جنك نکرده از بلقانها بگذرد گذرگاههای بالقانها از خیلی وقت است که بواسطهٔ بلوم پاشا استوار شده است .

اطلاع درست داریم که تنها درمیان شبقه وغبروه استحکامات بسیار هست و طوری که دشمن را میتواند درمیان آتش بگذارد در این بوغازها و همچنین در بوغاز (تیمور قپو) توپهای بزرك و تیار و یك فرقهٔ عسکریهٔ تمام عیار موجود است .

در پانزدهم همین ماه آو یعنی آب فرنکی دو ایمپراتور المان و اوسترپا درسالبورغ ملاقات خواهند کرد وعمارت (البرون) راکه در آنجا هست فرش کرده وزینت میدهند .

از قراریکه از (پشته) پای تخت مجارستان مینویسند قشون مملکتین را قرار میداده اند که داخل صربستان شده وازآنجا ببلغارستان بگذرند اگر قشون مملکتین همچنان کاری بکنند دولت اوسترپا و مجارستان فورالشکری در بوسنه اقامت خواهند داد .

از وین در ۲۵ جمادی الاخره نوشته اند که درمیان عساکر عثمانیه وروسها جنکی شدوقشون روس مغلوب گردید. بسمت زشتوی برگشتند ازطرفین خیلی آدم کشته شده است .

(فاردو بوسفور) درنسخه پریروزی خودمینویسد بطور موثق شنیدیم که یك شعبه قشون روس را که از بوغاز (خائن) تیمور قپو گذشته پیش میرفتند جناب رؤف پاشا پریشان ساخته است . ولی جمعی از قزاقها از جایی که شبانها میگذرند گذشته و دهکدهٔ (ازاهار) را آتش زده اند . یکدسته سوارهٔ چرکس بتعقیب آنها مامور گردیده است .

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

وین غرهٔ رجب

روز نامهٔ (نایه ویتز تاغبلات) مینویسد پارچهٔ (منغرلی) قفقاز یکجا بشورش برخواستند وعساکر دا وطلبی که در مار دو بود ازراه (ولادی قفقاز) بتفلیس فرستاده خواهد شد. استقراض تازه روس که میخواست متداول نماید هنوز تمام نشده است تنها قسم هشتم این قرص امضا کرده شد صاحبان املاك روس از اوضاع جنك خشنود نیستند تا دوم ماه فرنکی هشت یك اردوی قفقاز را تصدیق می کنند که تلف شده است.

وین ۲ رجب

افکار عمومیه خیلی متاثر است از اینکه روسها پروتستوی کومیسیون طونه را اعتنا نکرده واپورهایی را که در منصب طونه بودند وبار آنها سنك بود آتش زده اند.

لندن ایضا

شایعهٔ استعفای لورد دیقونسفاید وزیر اول انکلستان تکذیب کرده شد دو فروند دوبهٔ زرهدار که حامل آلات (توربیل) بود بسمت طونه فرستاده شد. پارلمنت دردهم ماه اؤ فرنکی بسته می شود.

خلیل شریف پاشا امروز عازم سمت اسلامبول خواهد گردید.

از قراریکه از بکرش مینویسند اهل مملکتین از پرنس ناخشنودی دارند اگرچه پرنس شارل میخواهد نصیحت دولتهارا نپذیرفته ودرخیال تجاوز است لکن بنابر تبلیغات مؤثره که از طرف دولت اوستریا شده است عساکر مملکتین درحال تدافعی خواهند بود.

آتن ایضا

عساکر شاهانه که در فره طاغ بودند بسمت بلغارستان خواهند رفت واپورهای عثمانی دیروز از پیشگاه قورفه گذشتند که باسکلهٔ بار رفته عساکر شاهانه را نقل نمایند. اجتماع فوق العادهٔ مجلس مبعوثان آتن تعطیل شد.

﴿ وقایع اسیای وسطی ﴾

(کشف الاخبار) مینویسد امیر شیرعلی خان مشغول تدارك لشکرکشی است ایالات وطوائف همسایه همه با امیر مشارالیه را یکان شده ورابطهٔ اتفاق ویکانکی را محکم کرده اند. جمعی از افواج بسمت قندهار فرستاده اند ودرداخلهٔ کابلستان یعنی خطهٔ افغانستان غدغن کرده اند که هیچ کس را از خارج نگذارند داخل درخاك افغانستان بشود باحتمال اینکه بجاسوسی آمده باشند وچنان قرار داده که اگر کسی از اهل مملکت بخارج اخبار نویسی کرده وجاسوسی برای انکلیسها نماید همچنان کسی را بدهن توپ بگذارند ویاآنکه بدار بکشند وآنانکه از خارج آمده باشند ودر آنجا جاسوسی واخبارنویسی بکنند آنها را هم درزندان خواهند کرد وکیفرا وهم بسته بدرجهٔ گناه وتقصیراو وقرار داد حکومت خواهد بود.

نیز روزنامهٔ مذکور می نویسد. در داخلهٔ افغانستان کمال امنیت وارامی هست واین اوقات اتفاق نیفتاده است مگر در پیشاور که در ادارهٔ انکلیس است مختصر هیجانی اتفاق افتاد که چند نفر از زنان مسلمانان باشوهرهای خودشان نزاع کرده وشوهرها را ترك نموده درجای دیگر شهرخانه گرفتند وبنای هرزه گی وروسپیگری گذاشتند صاحبان زنها بحکومت اظهار نمودند حکومت هم محض اینکه ازسرخود وا کند وآنها را یك راهی دلالت نماید که قوهٔ رفتن آنرا ندارند درجواب گفتند بعدالت خانهٔ بزرك سرکار انکلیس باید بروید وحکم این کار برعهدهٔ مانیست چون صاحبان زنها قدرت مخارج رفتن آنجا را نداشتند واین جواب ناصواب از ادارهٔ حکومت شنیدند خیلی هیجان درمیان مردم حاصل گردید. صاحب روزنامه تفصیلی در اینجا نوشته وبی حسابی حکومت را بیان نموده است که این جواب از قاعدهٔ عدل وحقانیت دور است ولی باز بطوریکه باید بگوید نتوانسته است بی حسابی و بی قاعده گی این جواب حکومت انکلیس را تشریح نماید وهمینقدر میگوییم که حاکم شدن غیر مسلم بر مسلمانان جزا بنکونه نتائج را نخواهد داد یك نام آزادی بمیان آورده اند وبدین نام هزار گونه بی ناموس وبی ادبی را درجهان شایع میکنند دول وملل اسلامیه از این فقرات عبرت گیرند که عیال

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

اسکندر بمقصود دارا التفات نموده بدون اینکه از قوت مرکز قشون بکاهد حتی المقدور جنبین را انبساط داد آتش دعوا که مشتعل شد ایرانیان اول عقب نشسته باز پیش آمده عاقبت گریختند موافق قول ارین عدد مقتولین از طرف ایرانیان سیصد هزار نفر بود بیش از این هم اسیرشدند خیلی بنظر گزاف میآید از قشون اسکندر صد نفر سرباز وهزارراس اسب تلف شدند دارا همان شب به اربل رفت وبطرف مملکت مدی گریخت درآنجا دو هزار از یونانیان که اجیراو بودند باوملحق شدند اسکندر بشهر اربل رفته درآنجا بضاعت زیاد یافت بعد به بابل رفت حاکم بابل بدون جدال شهررا تسلیم کرد پس از ان بشهر شوش رفت درآنجا اسباب زیاد من جمله بعضی اشیاء نفیسه بود که کزرکسس از یونان آورده بود یافت اسکندر از آن پس از باسی تیگر عبور کرده بولایت اوکزین ها داخل شد سکنه آنجا آنهاییکه دردشت منزل داشتند وازوالیهای ایرانی اطاعت میکردند سر تمکین پیش آوردند اما آنهائیکه درکوهستانات ازاد بودند بهمانطورکه باسلاطین ایران میکردند از اسکندر باج خواستند تا بگذارند ازخاك ایشان عبورکند قشون اسکندر دربندهای معتبرآنجا را با چند قریه متصرف شدند همینکه سکنه این حالت مشاهده کردند ودیدند که اماکنی که مایه اقتدار ایشان بود ازدست برفت بدون زد وخورد گریخته اغلب کشته شدند وبعضی درپرتگاها افتادند اسکندر همینکه بمملکتی که اصل ایران است نزدیك شد درکوهستانات آریو بارزان والی آنمملکت را دید که با چهار هزار پیاده وهفتصد نفرسواره قصد دارد که راه عبور را براو مسدود سازد اسکندر آن قشون را مضمحل ساخت ووالی با قلیل سواره بگریخت اسکندر درانوقت بخاك ایران واردشد ودراصطخر فارس مسکن گرفت که زمستانرا درآنجا بسر میبرد وبعیش وعشرت مشغول گشت وچندمهمانی بزرك داد دریکی از ان مجالس زنی یونانی معشوقه اسکندر تکلیف کرد که اصطخر را بجهة خوش آمد یونانیان وتلافی آتشهائی که کزرکسس در یونان افروخته بود بسوزاند مدعوین که همه مست بودند تصدیق کردند لهذا اسکندر بدست خود مشعلی گرفته قصررا آتش زد همه صاحب منصبان اورا تقلید کردند انعمارت که بقول کنت کواس

شخص در پیش روی او با آشکاری هر زه کی میکنند و از برای حفظ ناموس خود مراجعت بحکومت که باید مال و جان و عرض و ناموس او را حفظ کند می نماید و اینکو نه جواب می شنود که ما نمی توانیم در این خصوص حکم بکنیم .

اخبارنامهٔ (خیرخواه عالم) منطبعهٔ دهلی در خصوص مخارج جنك دولت علیهٔ عثمانیه می نویسد مصارف این جنك را اولیای دولت عثمانی پنجاه وهشت لك و پنجاه خروار پوند یعنی پنج کرور و پنج لك روپیه سکهٔ هند منظور کرده اند . ومعلوم است که لك صد هزار است وکرور در اصطلاح هندستان صد لك است واز اینقرار کویا مصارف جنك پنجاه ملیون ونیم روپیه خواهد شد که هر روپیه بقدر دو ریال ایران است واکر لیرا حساب بشود بقدر ده ملیون ویکصد لیرای انکلیس می شود ونمیدانیم این مبلغ را که در اخبارنامهٔ مذکور تخمین شده است از کدام ماخذ بوده است وهمین تخمین را روزنامهٔ مفرح القلوب که درکراچی بندرسند چاپ می شود در نمرهٔ مورخه ۲۷ جمادی الاولی ۱۲۹٤ نیز نقل کرده است و چون خیلی سهو واشتباه دراین حساب هست برای اطلاع اخبارنامهای مذکور میکوییم که این حساب اکر ماهانه باشد یعنی مصارف جنك را در هرماهی پنج کرور و پنج لك روپیه تخمین کنند راهی خواهد داشت وکرنه کل مصارف جنك تا امروز یقینا از پنج وشش مثل مبلغ مذکور کمتر نخواهد شد یعنی از اول آغاز اختلال وشورش که در بوسنه وهرزکوین آشکار شد تا امروز که بقدر دو سال است پنجاه ملیون لیرا صرف جنك شده است سوای تدارکاتی که از پیشترها موجود بوده وچون مادامیکه غائلهٔ جنك درمیان است علی التحقیق نمیتوان معین کرد و پس از ختام مسئله معلوم خواهد کردید لهذا آنچه اکنون کفته شود بتقریب وتخمین است ومع ذلك این تخمینها کویا نزدیکتر بحقیقت حال باشد یعنی مصارف جنك تا امروز اینقدرها تواند بود .

﴿ صرافیه ﴾

غلهه ۰۱ جمادی الاخر ۹ حزیران رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۲۳
لندن	۸	۳۲
	۹	
فرانك		سانیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۵	
لیرای انکلیس		
سوسیته ژنرال	۲	٤۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۲	۲۵
بانك عثمانی	۲	۲٦
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۲۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۸	۲۷
امپریال	۸۹	۱۵
کرمیچه	۵۱	۲۰
رون (منات) نقره	۱۵	۸
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰٤	۳۸
بشلك	۱۱٦	۰۰
منالك	۱۱٦	۲۰
ول سیاه	۱۷۸	۲۰
قائمه نو	۱۸۱	۰۰

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شد، بود اینروزها از تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در بایزید درمکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

مورخ بنایش اغلب از چوپ سدر بود طولی نکشید که تماما سوخت در بهار اسکندر که قصد تعرض دارا را داشت عازم مملکت مدی شد که دارا درآنجا بود دارا ازآمدن اسکندر بطرف اکباتان (همدان) مطلع شد از آنجا بیرون آمد که به باکتریان برود ولی فورا تغییر قصد داده عزم کرد که یکدفعه دیکر با اسکندر نبرد کند در بینی که مشغول جمع آوری لشکر بود بسوس والی باکتریان بانابارزان که از بزرکان ایران بود تمهید کردند که چنانچه اسکندر ایشانرا تعاقب کند دارارا مقید ساخته تسلیم او نمایند واکر از چنك لشکر اسکندر توانند کریخت دارا را بقتل برسانند وسلطنت را غصب کنند وبازطرح جدال با اسکندر بریزند علی هذا دارا را کرفته اورا بازنجیر طلا مقید ساخته در یك عراده که باپوست پوشیده بودند نشانیده عازم باکتریان شدند پاسبانان عراده چونکه غریب بودند رتبه انکس را که در عراده بود نمیدانستند منافقین بسوس را رتبهٔ سرداری کل دادند اغلب رؤسای لشکر که درانکار میل موافقت نداشتند از بسوس جدا شدند اسکندر باکباتان که رسید شنید که دارا پنج روز پیش از آنشهر رفته است فورا از قفای او شتافت در مملکت پاوتیداز یك نفر بزرکان ایران تفصیل خلافکاری بسوس و نابارزان را شنید از استماع این خبر بیشتر عجله کرد همه شب را تا اواسط روز دیکر تاخته بقریهٔ رسید که شب قبل بسوس در آنجا مانده بود نزدیك غروب از آن قریه حرکت نموده صبح روز دیکر علی الطلیعه به بسوس رسید که سربازهای او متفرق و بی اسلحه میرفتند اسکندر بان قشون تاخته ایشانرا فراری کرد چونکه نابارزان و بارسااانتس دیدند که اسکندر باز دست ازتعاقب نمیکشد دارا را زخم قاتل زده با ششصد نفرسواره کریختند وقتیکه قشون ماکادونیه رسیدند دارا جان بقابض ارواح داده بود اسکندر حکم کرد جسدش را بخاك ایران حمل کردند که درمقبرهٔ سلاطین دفن کنند دارا پنجاه سال داشت فوت او در سنه سه هزار وششصد وهفتاد وچهار از خلقت عالم موافق سیصد وسی سال قبل ازمیلاد اتفاق افتاد موافق قول مورخین دارا درنیکی منظر وشجاعت برهمه خلق ایران امتیازداشت وملایم وسخی طبع بوده است .

(باقی دارد)

اختر

اداره ومطبعهٔ (اختر) در پایین بابعالی است درشارع ﴿بو السعود﴾ درنمرهٔ (٦٣)

قیمت سالیانه وغیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه ۰ پاره است ۰

فی ١٤ شهر رجب سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

نسخهٔ شصت پاره است

١٣ تموز ١٢٩٣ و٢٥ ژوئن ١٨٧٧

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه ۰ وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش در یافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

منشور عالی وزارت جناب مستطاب دولت وسیادتمآب امیرمکهٔ مکرمه حضرت شریف حسین پاشا روز یك شنبهٔ گذشته در دولتخانهٔ خود شان بتشریفات شایسته خوانده شد ۰ جناب مشارالیه در این نزدیکی بمقر امارت کبری عزیمت فرما خواهند شد ۰

نظارت جلیلهٔ خارجیه که درعهدهٔ جناب صفوت پاشابود بموجب ارادهٔ سنیهٔ پادشاهی بعهدهٔ جناب عارفی پاشا رئیس دوم مجلس اعیان محول وتوجیه فرموده شد ۰ جناب مشارالیه پس از شرفیابی ازحضور همایون وعرض مراسم شکرگذاری از روز پنجشنبهٔ گذشته آغاز بایفای ماموریت خودشان کرده اند ۰ روز دو شنبه سفرای دول متحابه را در ساحلخانهٔ خودشان که در (بیك) واقع است پذیرایی نموده اند ۰

مکتوبی (یعنی منشیگریٔ اول) نظارت جلیلهٔ خارجیه بعهدهٔ سعادتمآب خلیل افندی که پیشتر مدیر اوراق بابعالی بود محول گردیده ومدیری اوراق بابعالی بانضمام رتبهٔ صنف ثانی اولی بسعادتمآب باقی افندی مدیر اطاق اجرا محول شده است ۰

جنابان ردیف پاشای سرعسکر وعبدالکریم نادر پاشای سردار اکرم هردو ازمنصب خود شان معزول ومقرر گردیده است یکی در (بروسه) ودیگری در (کوتاهیه) که نیز از توابع بروسه است اقامت داده شود ۰

باین آسانی گذشتن لشکر روس از نهر طونه ومسلط شدن او بنقاط ومواقع چند از کنار طونه وگذشتن قشونش از بلقانها دلیل خطاکاری وکوتاهی وتقصیر بزرك سردار وسرعسکر مشارالیهما است ۰ وبقاعدهٔ معموله پس از ختام جنك در دیوان حرب بمحاکمهٔ آنها اقدام شده آنچنان که درجهٔ گناهشان آشکار شود کیفر و مجازات خواهند دید ۰

(محمد علی پاشا)

جناب محمد علی پاشا که ازجمله نام آوران میدان جنك هستند وهنرو شجاعت وبسالت چند از ایشان مشهود شده ودرسمت (ینکی بازار) در این آخرها مصدر خدمات شایسته گردیده ومظهر توجه اعلا حضرت پادشاهی شده بود بدار السلطنة العلیه احضار گردیده روز جمعه بحضور همایون رفته وکوماندانی کل بعهدهٔ ایشان محول گردید همان روز پس از گرفتن دستور العمل وتلقی اوامر سنیهٔ پادشاهی سوار یکی از واپورهای مخصوص سلطنت (۱) بسمت ماموریت خودشان حرکت کرده اند ۰

جناب محمد علی پاشا را با اینکه کوماندانی کل داده شده است نام وعنوان سرداری وسرعسکری عجالة نه بایشان ونه بدیگری اعطا نکردیده ومقرر است که هرکدام از کوماندانها که لیاقت و شایستکی او فعلا درخدمات محوله بعهدهٔ خودشان ظاهر گردد منصب وعنوان سرداری وسپهسالاری درحق او مرحمت خواهد شد ۰ ومع ذلك جناب محمد علی پاشا برحسب ارادهٔ سنیهٔ ملوکانه ماذون ومرخص شده است که در مواقع جنك هرکدام ازصاحب منصبان نظامی مصدر خدمت میشود باقتضای مرتبهٔ او ودرجهٔ خدمتش منصب ورتبهٔ اورا تا فریق که (امیر تومانی) است برتری بدهد ۰ وهمچنین تا درجهٔ دوم نشان مجیدی را بکسانی که سزاواری پیدا کنند اعطا نماید وفهرست آنهارا بعرض همایون برساند ۰

از جانب سنی الجوانب همایون یك قبضه شمشیر مخصوص ودوراس اسب سواری بجناب محمد علی پاشا مرحمت شده است ۰

احمد حمدی پاشا که یك فوج عسکر را در هنگام گذشتن روس در زشتوی درمقابل دشمن ودرمیان آتش گذاشته واز آنها یاری نموده است وبدین جهت تقصیرکاری او ظاهر گردیده است جناب محمد علی پاشا مامور شده است که موافق قانون نظامی اورا بسزای خود برساند ۰

جناب محمد علی پاشا روز شنبهٔ گذشته بوارنه رسیده اند واستقبال خوبی درحق ایشان بعمل آمده است واز راه آهن عازم شمنی گردیده اند

---

(۱) واپور مذکور واپور (پرتو پیاله) بوده است که حالا بنام (استانبول) خوانده می شود.

جناب سلیمان پاشا بکوماندانی کل بلقانها مامور شده اند لشکری که درقره طاغ همراه ایشان بودند به (ددهاغاج) واز آنجا بادرنه واصل شده اند خود مشارالیه نیز بادرنه آمده اند . درزغرهٔ جدید یك شعبه اردو بریاست وکوماندانی جناب رؤف پاشا ترتیب داده شده چند روزاست پی درپی قشون ومهمات وتو پخانهٔ زیادی بسمت ادرنه فرستاده می‌شود .

(ترجمهٔ اطلاع نامهٔ رسمی است که)
(ازادارهٔ بهیهٔ مطبوعات)
(نوشته شده است)

از جانب ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات بارها غدغن شده است که از حرکات عسکریه واز خبرهایی که باعث تشویش وتخدیش خیالات مردم می شود ننویسند بازمتنبه نشده برغم این غدغن آن قسم اخبار را درضمن اخبارنامهها درج می کنند چون این حرکت بوجهی جایز نیست لهذا بموجب امر عالی صدارت عظمی این بارآخری است که اطلاع داده می شود که هرروزنامه که پارهٔ خبرهای دروغی را خوب باید منتشر بکنند واز حرکات و ترتیبات عسکریه تفصیل بنویسد فورا آن روزنامه موقوف و باطل خواهد شد وچنانکه معلوم است چون درهیچ کاری خلاف را مقیس علیه قرار دادن جایز نیست هر گاه یك روزنامه برخلاف غدغن مذکور حرکتی کرده باشد و روزنامهٔ دیگران را دست آویز ساخته بخواهد حرکت خودرا بران منفرع نماید وخارج ازقاعدهٔ غدغن رفتار کند باید دانست که بوجهی برائت ذمت خودرا بواسطهٔ این دست آویز حاصل نتواند ساخت .

روزنامهٔ (وقت) می نویسد بیست ملیون فشنك تفنگهای مارتینی هنری ویك ملیون فشنك شنایدر وچهار ملیون فشنك وینچستر وپنجهزار لوله تفنك وینچستر با واپور انکلیس که (وولکر) نام دارد وارد لنگرگاه اسلامبول شده ودر پیشگاه توپخانهٔ عامره برای بیرون آوردن آنها لنگر انداخته است .

نیز می نویسد در واپور انکلیس که از هانبورغ آمده است پنجاه هزار لوله تفنك وده هزار طپانچهٔ (رووولور) که شش لوله میکویند بلنگرگاه اسلامبول رسیده ودرجلو توپخانهٔ عامره ایستاده است .

از جانب جناب عثمان پاشا بعد از جنك پلونه که روز پنجشنبه و جمعه کرده بودند بتلغراف خبرداده شده است که علاوه بر سه صندوق جبه خانهٔ توپخانه چهار ده صندوق قپافلو جبه خانهٔ پیاده از روسها غنیمت آورده شده است .

اینروزها چندفقره جنك مختصر نیز مابین عساکر دولتی واشرار و باغیان شده وجمعی از اشرار بقتل رسیده وبرخی مجروح گردیده و فرار نموده اند این وقوعات در سمت (بهکه) و بوسنه نزدیکی سرحد اوستریا ودر سمت (اهلونه) اتفاق افتاده است ویك جنك عسکری در قریهٔ بایلا درمیان شمنی وعثمان بازاری اتفاق افتاده است . دراین جنك دودسته سوارهٔ نظامی وسه دسته سوارهٔ ضبطیهٔ سلانیك بوده است واز روس چهار فوج پیادهٔ نظام ویك توپ سواره بوده اند . دو ساعت جنك کرده اند جمعیت روسها شکست یافته وبقدر سه ساعت تعاقبشان نموده اند . وقدری هم پلاسقه وچیزهای دیگر بغنیمت اورده اند .

جمعی از قشون روس به (قاضی کوپی) میآمده اند حسن پاشای میرلوا باعساکر شاهانه بمقابله پرداخته وشکست داده است اولا سوارهٔ روس بعد ازیك ساعت جنك عقب نشسته اند در ثانی پیادهٔ نظام عثمانی رسیده جاهایی را که دشمن کمین کرده بوده است گرفته اند وروسها تلف شده ومعادل صد نفر زخمدار داشته اند از جمله عساکر عثمانیه دو نفر شهیدشده وپنج نفرزخمدار شده اند قدری تفنك وچیزهای دیگر هم ازقشون روس غنیمت کرده اند .

این تفصیل از جانب کوماندان روسجق بجناب محمد علی پاشادردهم رجب بتلگراف خبر داده شده است .

ترجمهٔ تلگرافنامه ایست که از جانب نظارت جلیلهٔ خارجیه بسفرای سلطنت سنیه که در دربار دول معظمه هستند نوشته شده است .

تفصیل ذیل در تلگرافنامهٔ احمد مختار پاشا کوماندان اردوی اناطولی مورخ ۱۵ ژولیهٔ فرنکی دیده شد ومعتقد ما این است که مانند این واقعه در وقایع نظامیهٔ هیچ مملکتی داخل نیست .

پس ازجنکی که یکماه پیشتر درکوه سمواس که در حوالیٔ قارص است اتفاق افتاد قشون ما درمیدان جنك چند کس شهید و زخمدار گذاشته بودند فردای آنروز بقاعدهٔ معمولهٔ جنك عثمان افندی یاور از جانب حسن پاشا کوماندان قارص نزد پیش قراولهای روس رفته کشتکان و زخمداران را از آنها خواسته است . ولی آنها بیرق مکالمه را که عثمان افندی همراه داشت احترام نکرده مومی الیه و همراهانش را بگلوله پشواز نموده اند . بیرق سفید وعلامتهای دیگر که دلیل خاطر جمعی بر این بوده است که بجهة مکالمه رفته اند هیچ ثمری نه بخشیده عثمان افندی هم از بازوی چپ زخم برداشته ودرخسته خانه است . این کیفیت در ثانی از جانب کوماندانی قارص بجناب احمد مختار پاشا آگاهی داده شده است .

دیگر جای این است که از روسها سئوال کرده شود که آیا اخلال کردن بآداب وقوانین جنك وانسانیت را روسها یك تکلیف دائمی برای خودشان قرار داده اند یا نه .

فی ۱۹ ژولیه سنه ۱۸۷۷

﴿ خبر های جنك ﴾

روز گذشته جناب عثمان پاشا کوماندان فرقهٔ (ودین) که در (پلونه) میباشد بتلگراف خبر داده است که روز مذکور در ساعت پنج یعنی هنگام ظهر با قشون روس بجنك پرداخته شده تا مغرب جنك کرده اندوعسا کر عثمانیه غیرت وبسالت نموده پس از آنکه از قشون روس خیلی تلف شده است روسها عقب نشسته اند .

(خلاصهٔ تلگرافنامهٔ نهم رجب از پاشای مشارالیه است)

امروز که جمعه است در ساعت نه یعنی وقت طلوع آفتاب لشکر روس بیك قوت بزرگی از سه

وچهار سمت باردوی عثمانی هجوم کردند بقدر ده ساعت جنك سخت و خونریزانه درپیوست بیاری باری واستناد روحانیت پیغمبری بکمال ثبات و مقاومت ازهر سمتی که حمله آوردند بمقابله پرداخته شده دشمن شکست یافت . در حالتیکه بسیاری از قشون روس تلف کردید پس نشست وسه عراده جبه‌خانهٔ توپ ویك اسب واشیاء دیکر از دشمن بغنیمت ماند آنچه از طرف عساکر عثمانیه شهید و زخمدار شده است بالنسبه بطرف مقابل خیلی کم بوده است .

روزنامهٔ (بصیرت) از قول اخبار نویس خود (درشمنی) تلکرافنامهٔ ذیل مورخ ۱۰ رجب را نقل کرده است .

عثمان پاشا روز پنجشنبه تاشامی و روز جمعه از ساعت نه صبح تاساعت هفت روز در (پلونه) با هفتاد فوج قشون روس جنك کرد از دشمن تلفات بیحساب شد و پس نشست اسلحهٔ بسیار وسه (قپاقلو) جبه‌خانهٔ توپ بغنیمت کرفته شد شجاعت وغیرتی که عساکرشاهانه ظاهر کردند در بیان نمیآید در پایین سلسله هم امروز جنکی شد لکن نتیجه اش معلوم نشده است .

جناب محمد علی پاشا کوماندان کل وارد شدند جنابان ردیف پاشا وعبدی پاشا باسلامبول عازم شدند جناب نامق پاشا اینجا است روسها پس از شکست (پلونه) تا زشتوی و نیکبولی برکشتند .

نشئت افندی یوز باشی پیطار تیپ توپچی سیار اردوی دوم بشریف افندی برادر خود در اسلامبول دردهم رجب بتلکراف خبر داده است که .

دیروز در (پلونه) بقدر ده هزار قشون روس را بمظفریت کشتیم بهمهٔ شماها سلام میرسانم دست والده ام را می بوسم .

قشون سوارهٔ مصر که در پنج فروند واپور از اسکندریه آمده وبسمت (وارنه) عزیمت کرده بودند روز پنجشنبهٔ کذشته وارد آنجا شده اند و جمعی ازاهالی دهات سمت بالجق ومجیدیه وغیره بواسطهٔ تمدیات وبیحسابیهای بلغارستان ودوستان روس متوحش کردیده خانمان وزندکانی خودشان را ترك کرده باسلامبول آمده بی بوده اند باواپورهای مصری بدرسعادت آمده درمحلات وسربازخانهای خالی جابجا شده اند .

روزنامهٔ (استانبول) مینویسد . پس از آنکه یك شعبه ازعساکر ابوابجمع عثمان پاشا بسمت نیکبولی رفته ویك قوت بزرك روس را شکست داده است بامید تلافی این شکست شعبهٔ بزرکی از قشون روس به (اوت بلانقه) که درسمت (ودین) است حمله برده اند ونتوانسته اند کاری بکنند وخیلی تلفات داده واسلحه وجبه‌خانه کذاشته با پریشانی عقب نشسته اند .

(فاردو بوسفور) مینویسد امروز معلوم شد که هیچکدام از کردنه و بوغازهای بلقانها دردست لشکر روس نیست . دو فرقه ازلشکر روس مانند را هزنان از کوهها وبیراهه باین سمت بلقانها کذشته اند وخیالشان این بوده است پارهٔ جاهای عمده را که درمیان (غبروه) و (قیرانلق) هست بکیرند وخط راه آهن را خراب نمایند وتا روز جمعهٔ کذشته هیچکدام از این اقدامات روس فائدهٔ حاصل نکرده است . روز مذکور یك شعبه ازعساکر عثمانیه که بقدر دوازده هزار کس بوده اند بفرقهٔ مذکوره روس که تا قرانلق آمده بودند حمله برده وبقدر سه هزار کس از آنهاتلف کرده اند . فرقهٔ روس روبهزیمت کذاشته پریشان کردیده اند . موافق تفصیلی که اخبار نکار ما نوشته است راهها پرازنعش کشتهای روس بوده عساکر عثمانی روسها را تا زغرهٔ جدید تعاقب کرده اند واز این قرار بوغاز (شبقه) از دست روسها کرفته شده است ودراینصورت قشون روس را که در این سمت بلقانها است عساکر عثمانیه از قرار واقع خواهند مالید . موافق خبری که ازسمت طونه رسیده است جمعی از عساکر عثمانیه که همراه عثمان پاشا است بکمال رغبت بکومك عساکر عثمانیه که درنیکبولی بوده است رسیده اند ویکسر بروس حمله برده آنهارا منهزم ساخته اند اهمیت این مظفریت درمقابل تلفات قشون عثمانی بسیار عمده ومعتنابه بوده است .

در روزنامهٔ (نووتان) نام کازت روس ترجمهٔ شهادتنامهٔ ذیل بامضای اخبار نویسان روزنامها نوشته شده است .

در اثنای جنك توپی که در ۲۴ ماه ژوئن فرنکی (۱۳ جمادی الاخره) درمیان توپخانهای روس وعثمانی از بیرون قصبهٔ (پرکوکی) و روسچق اتفاق افتاد دو طابیهٔ عثمانی که مستقیما داخل جنك نبود شهر پرکوکی را که بی مدافعت ومحافظت بود بتوپ بستند وبرای نشانی توپها بناهایی را انتخاب کردند که یکی مکتب (ژیمناس) بود و در ثانی خسته‌خانه شده بود و بعد از آن خسته‌خانهٔ مملکت بود که بعلامت صلیب احمر حمایت کرده میشد . و دلیل این وضع همان اثرهای نشانکاهها است که دیده می شود در پیشانی مکتب ژیمناس که بسمت طونه نکاه می‌کند بقدر بیست سوراخ را ماخود شمردیم آنچه از بناها زیاد تر ضرر دیده است جاهایی است که در نزدیکی مکتب مذکور است و در نشانکاه دیکر همه کلولها بحوالی خسته‌خانه افتاد این کیفیت را بچشم خودمان دیدیم و مراتب را در زیر امضای خود بموجب این شهادتنامه تصدیق می کنیم .

نیکولا کازار یا اخبار نویس (نووتان)
میخائیل قدروف اخبار نویس کازت اوس
تمرووع اخبار نویس نوترسیکل
برلکن بوری اخبار نویس تایمس

روزنامهٔ (حقیقت) شهادتنامهٔ مذکوررا در نسخهٔ پریروزی خودنقل کرده ومحاکمه نموده است و در مقابل این فقره حرکات بی قاعدهٔ قشون روس را که درهمه جا کرده ومی کنند و پرده کشی را که میخواهند باین ساخته کاریها بکارهاشان نمایند تفصیل داده ومبسوطا وحشیکریهای روس را بیان نموده است ولی اکنون را محاکمهٔ اینها باید بماند اکر روزی بنای محاکمه بشود و فرنکستان بخواهد در مقام حقیقت جویی وانصاف حکم اینکونه وقایع را نمایند آنوقت شهادتنامها همه بمیدان آمده و دلائل و براهین هر مطلبی واضح و آشکار خواهد کردید .

اکنون را که فرنکستان ازحال اعتدال وحق کوبی اغماض دارند . در کلیات کارها خلاف کاری و نقض عهود وتجاوز از حدود و بی اندازه کی را دیده و تماشا می کنند تا آخر این کارها بکجا انجامد و حکم آن چه باشد .

بتاریخ پنجم شهر جمادی الاخره ۱۲۹٤ در روزنامهٔ مفرح القلوب منطبعهٔ کراچی بندرسند فصلی بعنوان روس و هندوستان نوشته است که خالی ازتحقیق نیست اگرچه بعض عباراتش ناتمام است . دوست داشتم که مفصلة در اینجا ثبت بشود .

(روس وهندوستان)

از قراریکه اکثراوقات درصحائف روزنامهای انکلیس دیده می شود چنان فهمیده میشود که مداخلت روس در وسط آسیا یعنی (بخارا) و (خیوه) و (خوقند) ونیز ارادهٔ اوکه فی الحال برای آمدن در ملك افغانستان دارد وهم محاربه اش با دولت عثمانیه این همه دلالت براین دارد که اورا از مدت دراز وزمان دیر بازدهان آز از برای ملك هندوستان باز است واین تمام سعی وکوشش اومحض از برای همین است که بهر طور و از هر طرف که ممکن شود جهت آمدن بطرف هندوستان راهی از برای خود پیدا بکند و آنجا را در قبضهٔ تسلط خود بیاورد چنانچه از مضمون مندرجهٔ ذیل که بطور سئوال وجواب واز اخبارنامهٔ (پیکن) ترجمه کرده می شود این همه احوال بحضرات ناظرین این اخبارنامه لایح و منکشف خواهد شد .

سئوال هندوستان کجاهست .

جواب هندوستان در اقلیم آسیا ملکی است بسیاروسیع که از بسیار سالها سرکار انکلستان آنرا در قبضهٔ تسخیرخود درآورده و بر آنجا حکمرانی میکند .

س انکلستانرا از هندوستان چه فایده حاصل است .

ج انکلستانرا از هندوستان بسیار فایده و ناموری حاصل است اگر هندوستان ازقبضهٔ تصرفش برود انکلستان که اکنون با بزرك سلاطین ممالك اوروپ دعوی برابری دارد یکبار در جرك پاشاهان و دولتهای درجهٔ سوم محسوب خواهد شد .

س انکلستانرا از هندوستان سوای آن دیکر چه فائده حاصل است .

ج هندوستان بهر سال اشیاء ساخته شدهٔ انکلستان را معادل بیست کرور وپنجاه لك روپیه (۲) از انکلستان میخرد و اشیاء معادل سی کرور روپیه رابنرخ ارزان بدست او و بواسطهٔ هندوستان بخارج میفروشد .

س سوای آن دیکر کدام فوائد انکلستانرا از هندوستان حاصل است .

ج حکومتی که انکلستان برهندوستان میکند این یك علامتی است که از آن بزرکی و عظمت و قوت انکلستان ثابت میشود و این یك کوهری است تابدار ودری است شاهوار درتاج سلطنت انکلستان و همیشه اثبات اینمعنی میکند که هر سلطنتی که اورا دارد درتمام دنیا سلطنت بزرك همان است .

س آن کدام قوم است که میخواهد هندوستانرا از قبضهٔ تصرف انکلستان بیرون ببرد و خود بر آن مالك بشود .

ج در این هیچ شك نیست که سلطنت روس درفکر این است که هندوستانرا تصرف نماید .

س ترا از کجا معلوم شد که روس عزم تسلط هندوستان را دارد .

ج از اظهارات خود روسیان که چند مراتب اقرار بر آن کرده اند و نیز از پیوسته مشغول بودن ایشان درفتوحات و تسخیر آن ممالك که بر راه ملك روس و هندوستان واقع هستند معلوم می شود که ایشان عزم تسخیرهندوستان را دارند واینهمه امورکارهای واقعی است نه غیر واقعی .

س شاید روس آن ملکها را که برراه هندوستان واقع هستند برای خود فتح کردن میخواهد بلکه مطلبش محض برای تسخیر همان ملکها خواهد بود .

ج اینطورکمان کردن هرکز امکان ندارد زیرا که آن ملکهای زرخیز و بامنفعت نیستند وبسیار حصه های آن ممالك ویران وغیرآباد میباشند وهیچ فائده باهل ملك خود هم نمی بخشند بجز اینکه منازل راه هندوستان هستند .

س چیست نام آن ملکها که تو از آن سخن میکوئی .

ج (جارجیا) که در سال ۱۸۰۰ میلادی روس بر آن متصرف کشت (منکریلیا) که درسنه ۱۸۰۳ در قبضهٔ تسخیر روس درآمده (اریون) و (ناکشیون) که درسال ۱۸۲۹ روسیان بر آن مسلط شدند (سرکیشیا) و بلاد واقعه در سمت شمال ملك ایران ودشتهای (قراقوم) و (قزل قوم) و (خیوا) و (خوقند و (بخارا) .

س مکر این سخن راست نیست که سرکار روس کفته است که او هرکز عزم یورش بر هندوستان ندارد .

ج بلی راست است که او چنین کفته است لکن آن کفتارش بنحوی است که او کفته بود که نه ملك (پولندرا) بملك خود ملحق خواهم کرد ونه سمرقند وخیوه را درقبضهٔ خود خواهم آورد اما درآخر او این همه کارهارا کرد وسوای آن آنچه در باب بحر سیاه در پاریس دارالسلطنهٔ فرانسه عهد و پیمان کرده بود آنرا هم شکست حال آنکه آن عهد و پیمان خودسری نبود بلکه از کفالت هم زیادتر بود .

س آیا انکلستان میتواند روس را ازآمدن بطرف هندوستان مانع شود .

ج بلی بیك طور یعنی مزاحم شدن باو پیش از آمدن او .

س آیا تا حال در بارهٔ پیش آمدن او مزاحمت وتدبیری بعمل آمده است یانه .

ج هرکز نیامده بلکه برعکس آن شده است یعنی حکام انکلیسی که آثار محبت وعلامات اتحادرا درحق دولت روس ظاهر ساختند اینمعنی موجب زیادی تقویت وجسارت روسیان شده ملك ایران را تصاحب کردند وخیوه را کرفتند و بر سلطنت عثمانیه هم یورش آوردند انکلستان هیچ وقت مانع ومزاحم روسیان نشده بلکه معین ومددکار آنها کردیده است .

س مکرجنك قریم از طرف انکلستان

بروسیان مزاحمت و تعرض نبود .

ج دول متفقه که باعانت دولت عثمانیه بر خاسته بودند جنگ درست نمودند بلکه دولت عثمانیه را از حفاظت خود باز میداشتند و از این جهة بود که خرابی قارص و سرکشیا بظهور آمد .

س هندوستان را چه طور از دست اندازی روسیان در حفظ و امان میتوانیم داشت .

ج محافظت هندوستان از دست اندازی روسیان منحصرا بسته بر حمایت نمودن حقوق و آزادی دولت عثمانیه است یعنی بایداورا حمایت کنیم .

س تفصیل آنرا بیان بفرما .

ج حدود شمال و غربیٔ هندوستان بملك بلوجستان و افغانستان و کاشغر محدود است و بآنطرف این ممالك ملك ایران و ترکان و حیوه و خوقند و بخارا واقع است و هرکدا، از آن ملك در گذشتیم ممالك عثمانی واقعه در آسیا و ممالك روس است . اکنون اگر روس بر ممالك آسیای عثمانی مسلط بشود در آنصورت ملك ایران که از نخست اتصال بالکای روس دارد بضرورت در دست او خواهد افتاد و از برای روس یك قوت بزرك پیدا خواهد شد و در آنوقت احوال افغانستان و کاشغر نیز بمثل احوال ایران خواهد بود و اخکر نیم تا بندهٔ ترکان هم سرد و خاموش خواهد ماند و هرگاه چنان شد پس از دست حکومتهای خوانین یعنی (خیوه) و (خوارزم) و خوقند چه بر میآید .

س پس گویا چنان است که اگر ما الحال بحمایت و استحکام سدا ولین یعنی آسیای عثمانی نپردازیم و این کوشش و تدبیر نخستین را از دست خود بدهیم پس آن دیگر حصارها که عبارت است از ایران و بلوجستان و افغانستان و حکومتهای خوانین نیز از دست ما بیرون خواهند رفت .

ج بلی بی شك همین طور خواهد شد والحال اینهمه حکومتها که مذکور شد درمیان دو سلطنت یعنی روس وانکلستان در لرزه و خوف افتاده اند و درکار خود که چه کنند و بکدام طرف رجوع نمایند در حالت پریشانی و اضطراب میباشند وچون اغلب گمان این است که دولت روس از دولت انکلیس قویتر است پس عجب نیست که ایشان باطاعت اوراضی شوند .

س اگر چنان بشود پس نتیجه اش چه خواهد بود .

ج نتیجهٔ که پیش از همه چیز رو خواهد نمود این خواهد شد که هندوستان از تحت اختیار حکومت انکلستان بدر خواهد رفت و هرگز از برای انکلستان ممکن نخواهدشد که دیگر بر هندوستان حکومت کند و تمام رعایای هند یقین خواهد کرد که نجم فروزندهٔ انکلستان در مقابل برق تابندهٔ روسیان غروب نموده و چهار صدملك مسلمانان هند از وجود و علم ایشان که دولت عثمانیه بسبب عدم ایفای وعدهٔ انکلستان و عدم حمایت او خراب و تاراج کشته در باب حاکم بودن ما بر هندوستان هرگز معین و مدد کارما نخواهند شد بلکه سخت دشمن ما خواهند گردید و سر به بغی و فساد و فتنه وعناد خواهند برداشت و انکلستان هرگز بر ایشان قادر نخواهد شد که لشکری را از آنجا فرستاده فتنهٔ هندوستانرا فرو نشاند و حکومت خودرا در آنجا پایدار و برقرار کند .

س پس کو یا در آن حالت مارا ضرور خواهد شد که بجای اینکه هندوستانرا در قبضهٔ خود بداریم از تسلط خود بیرون بگذاریم .

ج بلی در آنوقت بجز همین کار دیگر هیچ کاری ممکن نخواهد بود و (اراکین مجلس منچستر) همین عمل را باعث سلامتی و رستگاری و افادهٔ خود خواهند دانست که بودن (کلکته) دارالسلطنت هند در دست روسیان بهتر است از آنکه در دست ما باشد .

س در آنصورت گویا روس بدون جنك با انکلستان بر هندوستان مالك خواهد شد .

ج بلی اصل مدعا و خواهش روسیان هم همین است .

س پس در این حال این کار را چگونه ممانعت و پیش بندی باید کرد .

ج باینطور میشود که باید انکلستان وعدهٔ خودرا در بارهٔ محافظت وحمایت حقوق و آزادیٔ سلطنت عثمانیه فعلا بزور اسلحه و آلات حرب وفا کند و خصوصا دولت عثمانیه را در آسیای کوچك حمایت و اعانت نماید .

س سوای این دیگر علاج و چارهٔ هست یا نه .

ج نه دیگر هیچ علاج ندارد .

س اگر ما خود اسلامبول را قابض بشویم چه طور است .

ج اگر روس یکمرتبه برملك ارمنیه وسائره و وادیٔ فرات متصرف شود مالك شدن ما بر اسلامبول هیچگونه او را از آمدن بطرف هند مزاحمت و ممانعت نخواهد کرد و هیچ فائدهٔ نخواهد بخشید بلکه اگر ما چنین اراده بکنیم بعید نیست که ترکان با او متفق شوند و در عوض مزاحمت نمودن اعانت او بکنند .

س اگر ما مصر را بگیریم چه طور است .

ج جواب این هم همان است که اول بشما دادم .

س لکن بهر حال اگر ما راه هندوستان را درقبضهٔ خود خواهیم داشت بسیار سودمند خواهد بود .

ج هیچ سودمند نخواهد بود زیرا که اینه خوف که ما داریم از برای هندوستان است نه از برای راه هندوستان یعنی خود هندوستان در بیم افتاده است نه راه او سوای آن راه راست از برای هندوستان از میان ملك مصر نیست بلکه از راه فرات است .

س پس ما چگونه میتوانیم سلامت بمانیم .

ج سلامت ما منحصر برایفای آن عهد و پیمان است که با دولت عثمانیه داریم .

س روس را چگونه مزاحم بشویم .

ج باید اورا مجبور کرد بروفا نمودن بآن عهد و پیمان که خود کرده بود .

س پس باین خیال گویا سلامت هندوستان منحصر است بر سلامت دولت عثمانی .

ج بلی اگر روس برملك آسیای عثمانی متصرف بشود در آنوقت هیچ علاج وتدبیر برای

محفوظ داشتن هند از دست اندازی او کارکر نخواهد شد واز دست انکلستان هیچ بر نخواهد آمد .

اخبارنامهٔ مذکور پس ازنکارش این تفصیل چنان می نویسد .

هرگاه ثابت شد که سلامت هندوستان و حکومت سرکار انکلستانرا لازم وواجب است که بهر طور که بتواند اعانت وحمایت خودرا ازدولت عثمانیه دریغ نداشته باتفاق یکدیگر دمار ازروزکار روسیان برآرند ونگذارند که آن دشمن غدار وخصم نابکار برارادهٔ خود کامیاب شود و در اینوقت که روس باجمعیت بسیار برملك عثمانی حمله آورده است ساکت وخاموش ماندن انکلستان از آیین سلطنت وجهانداری بسی بعید است ودلالت برجبن و کم ظاقتی او میکند لهذا باید که زود از فرش راحت وآرام برخاسته در استیصال آن عدوی بد خصال سعی نماید و وقت فرصت را غنیمت شمارد . آری عاقل کسی است که فکر واقعه را پیش ازوقوع بکند .

درختی که اکنون کرفته است پای
به نیروی مردی بر آید زجای

وکر همچنان روزکاری هلی
بکردونش از بیخ برنکسلی

سرچشمه شاید کرفتن به بیل
چوپر شد نشاید کذشتن به پیل

﴿ خبرهای مشرق زمین ﴾

در روزنامهای هندوستان که با پوست پریروزی رسید نوشته اند . محمد خان فرزند خدا داد خان وملا پیرو که از بزرکان بلوجستان هستند اوضاع شورش درآنسامان فراهم کرده اند وبرضد دولت انکلیس حرکت می کنند و جنك بزرکی باقشون انکلیس نموده ولشکرانکلیس را شکست داده اند این جنك دردرهٔ بولان اتفاق افتاده لشکر امیر شیرعلی خان دراین جنك قشون بلوجستان را کمك نموده اند .

امیر کابل حکم کرد که بعد ازاین قائمهٔ انکلیس را داخل افغانستان نکنند وهرکس داخل نماید مستوجب قتل خواهد کردید .

(شمس الاخبار می نویسد) ازجانب سرکار انکلیس مبلغ سیصد هزار روپیه برای خان کلات فرستاده شده است خان کلات مبلغ مذکور را قبول نکرده است مبلغ مذکور اکنون درجیکمه آباد موجود است .

محمد یعقوب خان فرزند امیر کابل در بیست ودوم ربیع الثانی بهرات عزیمت کرد . امیر کابل را خبر دادند یکنفر افغان ازجانب انکلیس بجاسوسی نزد جناب آخوند سوات رفته است ودر آنجا اقامت کرده است . امیر صاحب کس فرستاده است که حقیقت مطلب را معلوم کند وپس ازآنکه مشخص کردید اورا تحت الحفظ بکابل بفرستد تا بسزای خود برسانند . روزنامهٔ (مهردرخشان) ازقشون جمع کردن امیر افغانستان تفصیل مبالغه واغراق آمیزی نوشته است که بقدر دویست وسیصد هزار جمعیت از افغانستان واطراف ترتیب داده شده وخیال جنك باانکلیس از سمت کلات دارند . وقرار امیر مشارالیه بر این شده است که هرکس ازوزرا و بزرکان سخن صلح با انکلیس را در نزد ایشان بمیان بیاورد اورا معزول خواهد کرد .

از قراری که در اخبارنامهای هند مینویسند فرزند نواب کلبعلی خان بنا داشته است مبلغ کلی را که ازوجوه اعانه جمع آوری شده است همراه خود برداشته بدرسعادت بیاید .

﴿ ایران ﴾

ازقرار خبرهای متواتر که از ایران میرسد اردوی چمن (درشك) که در اوایل جنك دولت علیهٔ عثمانیه وروس درسرحد ترتیب داده شده بود اینروزها آن اردو را می افزایند وتدارك و مهمات زیاد پی در پی باآنجا میفرستند واراجیف مذکور بوده است که از بعض جاهای قفقاز که شورش و اختلال پیدا شده است مراجعت بدولت علیهٔ ایران شده ودر جزو استمداد نموده اند لکن هنوز آثاری از اینفقره درمیان نیست .

در روزنامهای وین نوشته اند که روسها از مقرب الخاقان میرزا علی اکبر خان جنرال قونسل ایران مقیم ارضروم شکایت بدربار ایران نموده اند که مومی الیه ابراز حسن خدمت بعساکر عثمانیه ونقلیات توپ وغیره می نموده است .

در خصوص پولیتیك بعض دولتها درمسئلهٔ شرقیه وجنك حاضر یکی از کار آکاهان دیپلوماتیکی تصوری کرده و کاغذی نوشته بود که دراین نسخه درج نمایم چون بوقت نرسید لهذا عذر میخواهیم که اکر موقع مقتضی بشود در نسخهٔ آینده آنرا خواهیم نوشت .

﴿ خبرهای تلکرافی ﴾

لندن ۸ رجب

موافق خبرهایی که بکازت (مورنین پوست) رسیده است روس پس از محکم کردن کردنهٔ شبقه همراه عساکر توپچی بصحرای مریچ پیش خواهد رفت .

(این صحرا جلکهٔ ادرنه و نام نهری است که درآنجا جاری است)

(دیلی تلکراف) باصرار تمام بیان می کند که باید داخل شدن روسها را باسلامبول منع کرد ولازم است ، انکلیس ودولتهای دیکر بملاحظهٔ منافع خودشان وبعلت اینکه قطعا لازم است باید بزودی یك حرکت باقوتی نمایند . داخل شدن قشون روس باسلامبول اکرچه موقتی هم باشد یك صدمهٔ بسیار مؤثری است که بدین جهت نباید راضی شد که روس داخل اسلامبول بشود .

لندن ۹ رجب

(استاندار) که روزنامهٔ رسمی انکلیس است حکومت انکلستان را نصیحت میکند که پیش از آنکه روس بدر وازهای اسلامبول که عبارت از ادرنه است برسد دولت انکلیس باید رسما وسریعا موازنه کردن قوت خودرا با دولت روسیه اعلان کند . وپس از آنکهٔ اینکونه اعلان کرده شد مخاطرات داخل شدن اوروپ را بجنك تا یکدرجه رفع خواهد کردید .

ارضروم

ایوب آقا پسر جنرال جعفر (جعفرآقای

سرتیپ) و بیست و یکنفر از خانوادهٔ اورا که از رؤسای اکراد و در خاك روس سکنا داشتند بامر جنرال ملکوف بقرار داد دیوان حرب بدار کشیدند .

﴿ اختر ﴾

این ایوب آقا و دیگر بزرگان اکراد که نوشته اند گویا از طائفهٔ (زیلان) باشند که در خاك ایروان سکنا دارند و از قراریکه مذکور شد بقدرهزارو پانصد نفر سوارهٔ آنها درارد وی قفقاز همراه جنرال ملکوف بوده است اینها که متدین بدین اسلام هستند دور نیست در یکی از جنگهای آخری که اردوی ملکوف شکست فاحش یافت حرکتی از آنها ظاهر گردیده و ملکوف هم خواسته است شکست خود را باین سببها مسبب سازد آنها را متهم بخیانت ساخته بقتل رسانیده اند . ولی حکومت روس بدین وسائل یك طائفهٔ بزرگی را از خود رو گردان وقطع امید کرده دیگران را هم که ازاین قبیل است اسباب انتباه وآگاهی میسازد . دولت روس باعتقاد اینکه من ازهرطائفه وملتی قشون وسرباز می گیرم و بقوانین عسکریه در حق آنها رفتار کرده همه‌را کم بترك مقتضیات تعصب دین وآیین خودشان رام وآرام میکنم ولی این خطای بسیار بزرك است چه اگر این امیدرا ازصاحبان مذاهب دیگر داشته باشد جای سخن نیست لکن دربارهٔ مسلمانان بسیار بعید بل ممتنع الوقوع است .

وعمده جهتش این است که قطع نظر ازطبیعیات اقوام که هر قوم وملتی طبعا ملیت ومذهب آبا واجداد خودرا باآسانی ترك نمی کند وبغیرهم جنس خود نیزیکرنك نمی شود مکر بسیار کم که آنهم حکمی ندارد این یکی را باید ملاحظه کرد که در مذاهب اهل کتاب هر حکومتی را از جانب خدا میدانند چنانکه منطوق انجیل هم دلالت براین دارد برخلاف مسلمانان واسلام که بطور مطلق حکومتهای دیگر را حکومت حقه نمیدانند خاصه در صورتیکه عدل و راستی نباشد وهم چون دین خودشانرا بکمال استواری اعتقاد کرده و برترین وبهترین ادیان دانسته اند وتبعیت بر دیگران را جایز نمیدانند این است که بسیار اشکال دارد که همرنکی بادیگر ملل را بزودی قبول کنند وعلاوه برهمهٔ اینها درصورتیکه به بیند اورا بر ضد مذهب ودین او بمیدان جنك میفرستند ومی کویند باوجود اسلامیت بایدبرادران مسلم خودرا بکشی باآنکه مرا حکومت حقه نمیدانی بر دولت اسلام غلبه حاصل کردد این کار بعینه مثل این است که اهل یك مذهبی را باستخفاف واهانت دین وآیین خود مجبور سازی . خیلی غریب است از دولت روس که این نکات را نفهمیده مسلمانان را بجنك مسلمانان می برد واز آنها توقع خدمت وجان فشانی درراه خود وهتك آبروی اسلام می برد با آنکه باوجود دانستن می کوید بلکه علی التدریج مسلمانان را از غیرت دینیهٔ خود برکردانم آنها را روس و روسی زاده بکنم . افسوس که هر کونه انقلاب وخرابیها درروی زمین ازبی انصافی وحرص وآزور یاست طلبی حاصل شده است که معنی این ریاست طلبی را باید عمومیت داده شود تا درهر مقامی بفراخور حال و وضع احکام آن دیده شده اسباب عبرت وآگاهی کردد .

لندن ۹ رجب

همه روزنامها میکویند بجهة حفظ منافع فرنکستان روس را از دخول باسلامبول و تصرف درآن اگرچه موقت هم باشدباید منع کرد یعنی نباید دولتها راضی باین فقره بشوند که اگر روس غلبه کرده بخواهد داخل اسلامبول بشود و بیرون برود .

لندن ایضا

یاد داشتهایی که درخصوص مظالم وتعدیات روس در خاك رومایلی وآناطولی بود بواسطهٔ روزنامها منتشر کردید و در انکلستان باعث هیجان و تاثیر بزرك کردید . جمعی ازاعضای مجلس مبعوثان در اینباب دیروز به‌مسیو (بورك) مستشار خارجیه مراجعت کرده و استفسار نمودند مشار الیه درجواب کفت که یاد داشتهای قونسلهای انکلیس را که در این فقرات هست بمجلس تقدیم خواهیم کرد و تعیین درجهٔ اهمیت و معتنا بودن آنرا ازمجلس خواهیم خواست .

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

کویا تعریفاتی که ازاو میکنند بیجا نیست ومحتمل است که اکر درعصری دیکر سلطنت داشت نام نیك تحصیل میکرد ولی بعد از انکه درمقابل یك نفرمدعی مثل اسکندر پیدا شد ازعهده‌کار برنیامد بعد از انکه دارارا کشتند بسوس و نابارزان ازهم جدا شدند اولی بسمت باکتریان دومی بطرف هیرکانی (طبرستان) رفت مقصودشان این بود که اسکندر متفکر بماند که کدام یك ازانهارا تعاقب نماید یا اینکه مجبورا استعداد خودرا برد وقسمت کند اسکندرمدتها بسوس راتعاقب کرد تا اینکه سپیتامن نام ازندهای بسوس قصد کرد که اورا باسکندر تسلیم کند لهذا تاج سلطنت از سربسوس برداشته ولباس دارا را که پوشیده بود پاره کرده اورا مغلولا باردوی لشکر ماکادونیه برد واورا عریان زنجیر بکردن پیش اسکندر حاضر ساخت اسکندر بعد ازانکه‌سپیتامن‌را اجر کافی داد بسوس را کوش وبینی کرده تسلیم اوکساترس برادر دارا نمود که اورا بمناسبت خلافی که کرده سیاست نماید بسوس را بد ودرخت که سرآنها را پیش اورده بودند بسته بعد طنابی که هردودرخت را بهم نزدیك داشت بریده بدن بسوس بدونیم پاره شد بعد ازمرك آنخبیث اسکندر آسوده مالك کل مملکت دارا شد دولت ایران ازعهد کیخسرو تا اسکندر دویست وشش سال دوام کرد پس ازانکه اسکندر جهان فانی را بدورد کرد سران سپاه درابتدا آریده برادر حرامی انپادشاه را بتخت نشانیدند وهریك بحاکم نشین هر مملکتی که درانجا ولایت داشتند رفتندطول نکشید که کلهم ازاطاعت ظاهری که از آنپادشاه میکردند سربرتافتند وخودرا پادشاه ممالکی که درقید حکومت ایشان بودنامیدند من جمله سلوکوس بود که ازبس قبح کرده بود نیکاتود یعنی فتاح لقب داشت این سردار برهمه ایران زمین وتمام اسیا مکر کویسری (قسمتی از شامات است) و عربستان و فلسطین تسلط یافته او ونژادش بپادشاه‌سیری (شامات) معروف شدند جلوس او برتخت سیصد ودوازده سال قبل از میلاد بود بعد از اوسلطنت به پسرش انتیوکوس مستر تعلق کرفت ولی درسنه دویست وپنجاه وشش قبل از عیسی که سلطنت بانتیوکوس تیوس جانشین پادشاه پیشین بود ارزاس نام از بزرکان ملت پارت یا باکترین اغازسرکشی نهاده برآکاتوکلس نایب انپادشاه شوریده دولتی را

چون روسها ذهنهٔ نهر طونه را بسته اند روزنامهای انکلیس روس را از اینجهة خیلی ملامت و سرزنش می کنند . وکیل حکومت دیروز گفته است که روسها چهار فروند کشتی را که پر از بار سنك بود در دهنهٔ طونه غرق کرده اند و بدین جهة عمق آب بقدر چهار قدم مانده است . مسیو بورك مستشار گفته است ایلچی انکلیس مقیم پتربورغ ازاینجهة حکومت روس را ملامت و تقبیح کرده است .

روزنامهٔ (وقت) تلکرافنامهٔ ذیل را از دوکتوریا (انکلندر) مأمور اژانس رویتر مخصوصا نقل می کند .

لندن ۱۱ رجب

سه فروند واپور جنکی انکلیس را که حکم شد آمادهٔ حرکت شود در لندن باعث هیجان مردم گردیده کشتیهای مذکور نه هزار لشکر را با لوازم و جبه‌خانه می تواند حمل و نقل نماید معلوم نیست که کشتیهای مذکور بکجا خواهند رفت دور نیست به مالطه برود .

در سربازخانهایی که در مالطه هست بقدر پنجهزار قشون انکلیس هست . بنظر نمی آید قشونی که وارد خواهد شد برای تبدیل هوا بیرون اردو بسازند و از اینقرار قشون مذکور نه در جبل طارق و نه در مالطه نخواهند ماند در اینحال دور نیست اینها بجای دیگر فرستاده شوند .

تلکرافنامهایی که در خصوص مظالم وتعدیات روس در آناطولی و روم‌ایلی بوده است پارلمنت داده شده و خیلی گفتگوها در سر این مطلب شده است دور نیست اینروزها قراری در مجلس مبعوثان در اینفقره داده شده باشد .

لندن ایضا

لورد دربی در نطقی که دیروز کرد اظهار نمود که در خصوص فرستاده شدن کشتیهای انکلیس به (بشیکه) از جانب هیچ دولتی ایضاحاتی طلب نشده وهیچ ایضاحات هم بایشان داده نشده است .

لندن ۱۰ رجب

امروز مجلس وکلا منعقد گردید بقدر دو ساعت صحبتهای عمده درمیان گذشت آنچه از مجلس دو بیرونها شایع شد مقدمهٔ صلح میباشد .

لندن ایضا

ازجانب وزارت بحریهٔ انکلیس امر صادر شد که سه فروند واپور برای نقل قشون آماده شوند .

وین ایضا

کازت (پرس) میگوید دولت اوسترپا نیز باید مانند انکلیس بکمال آگاهی حرکت کند و برای هرگونه حرکتی آماده باشد . درمیان مردم شیوع یافته است که برای قرار داد در مسئلهٔ شرقیه در فصل پاییز (قونکره) وانجمنی منعقد خواهد شد .

تونس ۱۰ رجب

جناب خیرالدین پاشا وزیر اول تونس از شغل وزارت استعفا کرده اند جناب مصطفی ابن اسماعیل پاشا رئیس وزرا وخزینه‌دار پاشا مدیر خارجیه شده اند .

واشنغتون ایضا

درممالك مجتمعهٔ امریقا عملهٔ که تعطیل ازکار کرده اند بقدر پنج هزار نفر بوده اند روز بروز زیادتر میشوند .

برست فرانسه ۱۱ رجب

یك فروند کشتی جنکی روس که درلنکرگاه برست عقب مانده بود امروز حرکت کرد .

آنکونه ایتالیا ایضا

فیلوی زرهدار دولت ایتالیا از آنکونه حرکت کرد .

بلغراد ایضا

وجوهی که برای تدبیرومصارف جنك تا آخر محارب به تخصیص داشت ازجانب استوپچینا یعنی مجلس ملت باتفاق آراء قبول شد استوپچینا در یکم ماه اؤ فرنکی بسته می شود .

طاهر

بنیاد نهاد که بدولت پارت یا ارزاسید معروف است قبل از نکارش تاریخ دودمان ارزاس باید گفت که دولت معروف به پارت را با دولت ایران تفاوتی نیست وحال انکه بعضی از مورخین هر دورا ازهم مجزا شمرده اند که چه موافق قول قدما پارتها از نسل سیتها هستند ولی این قوم بسیار قلیل بودند چرا که در یك قسمتی ازخاك ایران مسکن داشتند وایشانرا نبایستی مقدور باشد که ازخود قشونی بآن عدت که نژاد ارزاس بجهة حفظ مملکت یا ایلغار بممالك مجاوره آماده ساختند مهیا کنند ایالات مملکت قدیم ایران همینکه بتصرف سلاطین ارزاسی درآمدند لابد مردان جنکی آن ایالات درقشون این سلاطین خدمت کردند وفتحهائی که شد خلاف است که بگوییم همان پارتها تنها کردند باعتقاد ما مملکت ایران تقریبا بهمان وضع سابق باقی بود تفاوتی که پیدا شد انتقال سلطنت ازدودمان سلوکوس بسلسله ارزاس بعد بساسانیان بود مؤرخین یونانی ولاتین که تاریخ دولت پارت را نگاشته تنها بذکر همان وقایعی که رومیان در آن مداخله داشتند اکتفا کرده سایر وقایع را شرح مختصر داده اند مورخین ایرانی هم گذشته ازاینکه این نقص را رفع نکرده بعلاوه بطور صحیح اسامی جانشینان ارزاس را هم ننوشته اند ترتیبی که از نژاد ارزاس در ذیل منظور کرده هم موافق قول مورخین یونانی ولاتین است ملکولم انکلیسی در تاریخ ایران میگوید که از وقت مرك اسکندر تازمان سلطنت اردشیر پانصد سال طول کشید ووقایع این مدت طویل را میتوان گفت که کلیة در تواریخ ایران ناقص شرح داده اند درحالتی که شخص که بنوشتجات مصنفین رومی رجوع میکند میبیند که در این مدت وقایع چند درایران دست داده که باکبرترین ملل برانها افتخار میجویند وسلاطین پارت که حتی اسمشان هم در مملکت خودشان شناخته نیست تنها سلاطینی بوده که توانسته اند درمقابل رومیان که نهایت اقتدار را داشته اند مقاومت کنند اینکه مکرر برلشکرمنتظم رومیان غلبه کردند سبب کلی وضع خاك ایران وسبك جنك کردن ایشان بود

(باقی دارد)

اختر

اداره خانه و مطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ درجادهٔ وکلا نزدیك بابعالی است درنمرهٔ (۲۵)

قیمت سالیانه وغیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك بار درصفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه شصت پاره است .

فی ۲۱ شهر رجب سنه ۱۲۹٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۱۳ نموز ۱۲۹۳ و ۱ اؤ ۱۸۷۷

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. هفتهٔ دوبار در روزهای شنبه وچهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ عرض آگاهی ﴾

اداره‌خانه و مطبعهٔ (اختر) که در شارع ابو السعود بود اکنون مناسب دیده شد بکذرکاه و شارع عام آورده شود که اسباب آسانی ازهر جهتی کردد و بر روبروی همان شارع پهلوی روزنامهٔ معتبر (بصیرت) درجادهٔ بابعالی نمرهٔ ۲۵ نقل کرده شد هرکس کاروجوعی داشته باشد پس از این را بآنجا مراجعت فرماید .

چون بسامی شود که بصدر صفحه وعنوان روزنامه توجه اتفاق نمی افتد که تازه شدن مطبعه و اداره را به بینند این است که برای مزید وضوح وتاکید بنکارش مطلب درمتن صحیفه پرداخته شد .

﴿ یاد آوریٔ دوم ﴾

آقایانی که مشتری و انبازان روزنامهٔ (اختر) هستند و وجه شش ماههٔ سال اول را نیز نپرداخته اند لطف فرموده وجوه مقررهٔ اسهام خودشان را باداره‌خانه فرستاده قبض آنرا بقرار معموله از وکیل اداره دریافت دارند باعث امتنان و شکر کذاری است بدین جهة کار روزنامه بر قرار شود مایهٔ شرف و افتخار کردد زیاده بر این نوشتن را لازم نمی دانیم .

﴿ فکر هرکس بقدر همت او است ﴾

﴿ خبرهای داخلی ﴾

روز پنجشنبهٔ کذشته جناب دولت وسماحت مآب خلیل افندی که بیشتر امین فتوی بودند ازجانب سنی الجوانب ملوکانه بسرای همایون دعوت فرموده شده ومنصب جلیل مشیخت اسلامیه بعهدهٔ ایشان محول شده و دستخط همایونی که ذیلا ترجمهٔ آن نوشته خواهد شد بجناب سعید پاشا منشیٔ اول حضور همایون اعطا کردیده جنابان مشارالیهما باقایقهای مخصوص سلطنتی ببابعالی تشریف آورده و بقاعدهٔ مقرره باحضور وکلای فخام دستخط همایون خوانده شده مراسم دعا و تبریك بعمل آمده است جناب شیخ الاسلام مشارالیه همراه مامورین تشریفات بباب والای مشیخت تشریف فرما کردیده مقام خودشان را مزین فرموده اند .

(ترجمه دستخط همایون)

﴿ وزیر معالی سمیر من ﴾

﴿ بنا بر وقوع انفصال خیر الله ﴾
﴿ افندی و بر حسب فضیلت خلیل افندی ﴾
﴿ امین الفتوی و کفایتش بر اجرای مساعیٔ ﴾
﴿ خالصانهٔ ما که برای حفظ شرع مبین ﴾
﴿ مصروف است خدمت مشیخت بمشارالیه ﴾
﴿ بود بعهدت داده شده خودشان ببابعالی ﴾
﴿ فرستاده شدند باعلان مراتب مبادرت ﴾
﴿ نماید حق تعالی موفق فرماید . ﴾

فی ۱۵ رجب سنه ۱۲۹٤

جناب سعادت مآب شوکت پاشای فریق که پیشتر بتهمت اتفاقات در بلغارستان چندی کرفتار ومدتی خانه نشین بودند شنیده شد که مأمور فرقهٔ عسکریهٔ سمت باطوم کردیده وروز جمعهٔ کذشته عازم محل مأموریت خودشان شده اند .

درخصوص تهمت زده کی جنابان عبدالکریم پاشای سردار سابق و ردیف پاشای سرعسکر پیش که نوشته بودیم مشارالیهما معزولا بابانیجا آورده شده بسمت ولایت خداوندکار فرستاده خواهند شد از قراریکه درثانی معلوم کردید اعلان‌نامهٔ رسمی درخصوص ایشان نوشته شده است که ذیلا ترجمهٔ آن را می نویسیم .

﴿ اعلان رسمی ﴾

از جهة اینکه روسها نهر طونه را بآسانی از طرف (زشتوی) کذشتند و در آن حوالی پارهٔ قصبه ودهکده‌ها تسلط یافته و بالاخره فرصتی پیدا نموده از بالقانها هم تجاوز نمودند و بدین واسطه که سردار سابق عبدی پاشا وسرعسکر سابق ردیف پاشا و دیکر امرای عسکریه طوری بی مبالاتی کرده اند که بشان و ناموس عسکری بر می خورد وازجهة بی تدبیری که کرده بودند بموجب ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی مقرر کردید که همهٔ ایشان بتحت محاکمه آورده شده ودردستکاه عسکری بمقدمات واجرای این کار پرداخته‌شدو برای اینکه معلوم همکنان کردد باعلان مراتب مبادرت رفت.

رئیس مدیران ولایت جلیلهٔ تونس عطوفتمآب خیرالدین پاشا که در سابق استعفا از ماموریت خود شان نموده اند بمعرفت مشارالیه از جانب اهالی غیراز اعانهٔ عمومیهٔ حربیه جهة مجروحین پانزده هزار لیرای فرانسه پریروز وارد اسلامبول و بکومیسیون مخصوص تسلیم کردیده است

و اعانهٔ حربیه و اسب و قاطرها هم درکار فرستادن بوده است . اهالیٔ ولایت تونس بااین همه تنگیٔ وقت که دارند اینکونه ابراز حمیت کردن ایشان حقیقة باعث تحسین و تشکر و امتنان عمومی است .

(فقرات ذیل را حقیقت ازروزنامها)
(نقل میکند)

(کازت ناسیونال دولامبرغ) میگوید ازجای معتبر اطلاع حاصل کرده شده است که درنقشه اوروپ یك تغییر عمومی بعمل خواهد آمد .

بزعم روزنامهٔ مذکور درمیان سه دولت که عبارت‌باشد از المان واوستریا وروس یك عهدنامه وقرارداد پنهانی مقرر گردیده این هنکامه که از دوسال باینطرف درخاك مشرق زمین برپا شده است سررشتهٔ این کارها دردست پرنس بسمارك وزیر اول المان است وعمده مندرجات عهدنامهٔ مذکور عبارت از تقسیم خاك دولت علیهٔ عثمانی میباشد .

چنانکه ازجملهٔ ممالك عثمانیه بلغارستان و مملکتین که افلاق و بغدان‌است مستقیما یاباالواسطه وسمت ارمنیه مستقیما بممالك روسیه ملحق وبوسنه وهرزکوین تاسلانیك همه بممالك اوستریا منضم خواهد شد و یك قسمت ازصربستان بروس وقسم دیکر باوستریا داده شده وغالیچیا و پارهٔ ایالتها ازممالك عثمانیه برای اسکات مجارستان باآنهاواکذار خواهد کردید و بوغاز بحر سیاه و بحر سفید برای همه دولتها بازمانده وشهر اسلامبول هم بطور (شهر آزاد) اداره خواهد شد .

لکن چنانکه درکتاب (فابل) نام لافونتن حکیم نوشته شده است (کربه باوط را می پزد نصیب رو باه می‌شود) واضح است المان که این تدبیر را کرده است خودش نیز ازآن بی بهره نخواهد ماند لهذاقرار براین بوده است که ایالتهای المان که امروز درتصرف دولت اوستریا است بدولت المان و اکذار بشود . شتاب نکنید کار باقی دارد . مسئلهٔ بدین مشکلی که حل‌شدیك قدری هم آرام لازم است ! اینك برای حصول این استراحت ومقررشدن صلح وآسایش دولت المان بداعیهٔ این خواهد افتاد که قلعهٔ (بلفور) ودیکر اراضیٔ ایالت (لورن) را از فرانسه پس بکیرد وجاهای را که لازم است ازسمت دریای شمالی دولتهای فلنك و بلژیك بدولت مشارالیها واکذار کنند . دراین حال موازنهٔ اوروپ بطور قطعی آنکاه حاصل خواهد شد که ایتالیا نیز ازاوضاعی که از غلبهٔ جمهوریت طلبان فرانسه پیدا خواهد کردید خاطر جمع بشود و ایالتهای (نیس) و (ساووا) نیز بخودشان پس داده شود که بعد از آن دیکر استراحت وآسایش اوروپ در این زمان سرخواهد کرد .

باعتقاد (کازت دولبرغ) دربارهای ایتالیا ولندن از بودن همچنان معاهدهٔ آکاهی داشته اند .

﴿ اختر ﴾

(کازت دولبرغ) اکرچه میکوید اظهارات فوق را ازروی آکاهی کفته است وازمرکز معتبری دریافته ونوشته است لیکن از قرائن حالیه معلوم است که کازت مذکور تنها ازوقوع اتفاق وعهدنامهٔ سه دولت آکاه شده است نه‌از تفصیل مندرجات آن عهدنامه بعلت اینکه آنچه مقتضای قاعدهٔ تقسیم است تا تمام ماند ودولت انکلیس را در این میان بکلی بی بهره کذاشته اند یونان که نوچهٔ انکلیس است چیزی نداده اند . اقلا میبایست ملك مصر را بالواسطه یا مستقیما بانکلیس و بعضی ازایالات روم ایلی یا جزیرهٔ کریدرا هم یونان بدهند تا تعادل و توازن درست بعمل بیاید خوب تقسیمی است لکن بطوریکه (حقیقت) درعنوان این فصل مینویسد که (از هرخانهٔ مرغی باید کرفت اکر دهاتی بدهد) به بینیم صاحب ملك چه میکوید ! خدای ملك وملکها چه خواسته است . اسباب غیبیه چه پیش میآورد .

﴿ ازسبب سازیش من سودائیم ﴾
﴿ وزسبب سوزیش سوفسطائیم ﴾

﴿ اوضاع جنك ﴾

بعد ازآنکه قشون روس از نهر طونه کذشت در (زشتوی) اردوکاه ساخت که مرکز حرکات لشکر را درمحل مذکور قرارداده، دوفرقه ازقشون را از کردنهٔ (خائن) داخل در بلقانها و محبوبهٔ بلغارستان کرد . اکرچه مقدار قشون روس ازروی تحقیق معلوم نیست لیکن آنچه معلوم می شود بقدر دویست وچهل هزار در خاك روم ایلی لشکر داشته است .

بعدازآنکه جنابان‌عبدی پاشای‌سردار وردیف پاشای سرعسکر کل متهم به بی مبالاتی وبی تدبیری کردیده باسلامبول احضار شدند جناب محمد علی پاشا بسمت کوماندانی کل درجهة طونه وجناب سلیمان پاشا بکوماندانی کل درسمت ادرنه و بالقانها معین کردیدند اکنون توجه کار براین است که در هر دو طرف بقوت تمام بمقابلهٔ اردوهای روس برخواسته شده وبازارکارزار راکرم نمایند ودرمیدان جان فشانی کوی هنرمندی را بربایند .

قشون روس آنچه از دهکده وقصبات سمت طونه و بلغارستان راکه توانسته اندتسلط یافته وضبط کرده اند در پارهٔ جاها از مأمورین روس وخصوصا ازصاحب منصبان سفارت سابقهٔ خودشان که دراسلامبول بودند ومعرفتی باحوال آنسامان دارند وحق تقدم وحقوق خدمتهای آشکار وپنهانیٔ ایشان آنهارا امتیاز داده است مامورها وحکام ونایب الایاله تعیین کرده ومشغول حل وعقد کارها هستند .

بسیاری‌از بلغارها که قومی نادان ومردمان کوهی و وحشی هستند واختلاف درمیان انها ومسلمانان هم وطن ایشان انداخته شده است بعد از رسیدن قشون روس بآنجاها از هرکونه بی اعتدالی وحرکات وحشیانه کوتاهی نداشته اند وچون درنزد روسها مرعی الخاطر میباشند آنکونه رفتارهای ایشان که دهکده‌های مسلمانان وغیرمسلمانان را آتش میزنند وغارت می کنند و زنان واطفال‌را سربریده و بکارهای ناشایست اقدام میورزند بوجهی ازجانب مأمورین روس ممنوع نکردیده بل فعلا وقولا شریك افعال وحشیانه وظالمانهٔ آنها میکردند بطوریکه این حرکات واطوار در نزد دولتها وملتهای فرنکستان وخصوصا انکلستان بنظر وحشت و نفرت دیده می شود .

خانوارهای زیاد مسلمانان از سمت بالقانها واز سمت وارنه وغیره پی در پی خانه و زندکانی خودشانرا از دست تعدیات بلغاریان و بیم بی حسابی روسها کذاشته مهاجرت می کنند جمعیت بسیاری پی در پی باسلامبول آمده اند

ودرمحلات وجاهای مختلف اسلامبول اسکان شده اند واحوال آنها طوری است که باعث تاثر عظیم میباشد .

در دائرهٔ امانت شهر کومیسیونی برای اداره و اعانهٔ مهاجرین مذکوره ترتیب داده شده است .

جنکهایی که در این چند روز درخاك روم ایلی اتفاق افتاده است اگرچه چندان عمده و بزرك نیست لکن روی هم رفته رشادت و جان فشانی عساکر عثمانی را همه روزنامهای داخلی و خارجی و تلکر افنامهای فرنکستان تصدیق و تحسین میکنند . جنابان محمد علی پاشا و سلیمان پاشا و رؤف پاشا تدبیری برای جنکهای بزرك دارند لیکن چون نقشهٔ حرکت و یورش خود شانرا بسیار مخفی داشته اند تا حرکت نکنند و هنکامهٔ رزم کرم نشود معلوم نخواهد کردید .

خط حرکت لشکر روس خیلی طولانی است واز مملکتین کرفته تا اواسطه بلقانها طولا آمده اند واردوهای عثمانی که درخط طونه واستحکامات معینه و درجاهای مختلف ازحوالیٔ بلقانها وقلبه وادرنه موجود است میتواند در بعض مواقع خط رجعت قشون روس را بریده وبحمله های جسورانه فرقه‌های روس راشکست بدهند این است که عجالة نقشهٔ حرکت قشون روس را بسیاری از کار آکاهان فنون جنك تصدیق وتصویب نمی کنند و از این جهة است که خبرهای آخری دلالت می کند براینکه از جانب روس مقرر شده است که هرچه بتوانند مدد تازه بالای طونه وبلقانها برسانند .

پارهٔ اراجیف که میکویند (قلبه) را روسها کرفته اند و خط راه آهن را تصرف کرده اند و تا چهار فرسخی ادرنه (یا قرق کلیسا) آمده اند وبسمت کلیبولی کذشته اند هیچ کدام ازاین خبرها مصدق نیست چنانکه از اخبار متفرقه وآنچه از روزنامهای بیك اوغلی ترجمه خواهیم کرد مشخص خواهد کردید .

در (لاترکی) مینویسد. از قراراطلاعات تازه که حاصل شد بوغاز (تیورقیو) در دست عساکر عثمانیه بوده و مواقع عساکر شاهانه بسیار خوب بوده است . اینکه شایع شده بود قصبهٔ (بالچق) بدست روسها افتاده است بی اصل است پارهٔ کشافهای روس که در حوالی قصبهٔ مذکوره دیده شده بوده است باعث این شهرت بی پا کردیده از قرار تلکرافنامهٔ دیروزی روسها قصبهٔ مجیدیه را تخلیه کرده اند .

ایزوزها در حوالیٔ (هزار غراد) جنکهای متعدد شده است در یکی از این جنکها عزیز پاشا بمقدمة الجیش روسها مقابله کرده و خود در جلو تیپ بود. است در میدان شرف وحمیت جان خودرا تسلیم کرده است و شهادت مشارالیه عساکر شاهانه را مایهٔ افسوس کردیده است . هنوز در خصوص جنکهای هزار غراد تفصیلات رسمیه اعلان نشده است .

(کراندوك نیکولا) رامی کویند ناچار شده است که مرکز اردوی خودرا عقب بکشد اکر این خبر صحیح باشد معلوم است که جنکهای هزار غراد در حق روسها نتیجهٔ خوب نداده است .

قشون مملکتین روز جمعه از یك پلی که تازه بر روی نهر طونه بسته شده است شروع بکذشتن بسمت نیکبولی کردند .

(از روزنامهٔ (استانبول) ترجمه می شود)

روسها واقعا مجیدیه را تخلیه کرده اند دور نیست قشونی را که دراین نقطه داشته است بسمت (سلستره) فرستاده است بعلت اینکه اقدامات سابقهٔ روس درخصوص سلستره بی ثمر مانده بود.

روسها بعد ازآنکه نهر طونه را کذشتند می خواهند کذرکاههای متعدد رابرای خودشان داشته باشند این است که اقدامات مکرره برای حرکت و یورش بچهار جای محکم که عثمانلوها دارند بعمل می آورند .

روسها این مقدمات را برای این می خواهند فراهم بیاورند که راه آذوقه وجبه‌خانه و کمك را برای خود شان بخاطر جمعی داشته باشند . وعلاوه براین ثبات ومقاومتی را که ازعساکر عثمانیه می بینند ناچار می‌شوند که باحتیاط وکار آکاهی رفتار کرده عقبهٔ کار را ملاحظه کنند این است که بکمال تلاش ورود قشون مملکتین را منتظر هستند .

به بینیم پرنس شارل را قشونش ازنیکبولی بکذرد و شجاعت خودرا امتحان کند .

روز شنبهٔ کذشته که نوشتیم جنکی در هزار غراد اتفاق افتاده است معلوم شد که خیلی نقل بوده است روسها یك جنکلی که در آن نزدیکی بوده است اعتماد کرده از دو سمت بعساکر عثمانیه حمله آورده اند . جنك بغایت هولناك بوده عساکر عثمانیه بقدر پانصد نفر تلفات داده ودشمن را پس نشانده اند خطراه آهن که درمیان روسیجق و شمنی است راه افتاده است . نعش عزیز پاشا که شهید شده است پیدا نشده . خط راه آهن درمیان ادرنه و قلبه تعمیر شده است بکمال آزادی کار می کنند .

(فاردو بوسفور)

﴿ اشتراك اموال و کومون ﴾

دولت روس که باهمه عظمت وهنکامه جویی نتوانسته است بدولت عثمانی که فرنکستان او را درحالت نزع ومشرف بمرك می پنداشت کاری بکند لایق این است که خود را بکلی مغلوب شده انکارد و همه‌را باین اعتقاد وادارد . اینك تاثیر کان مذکور در پولیتیك فرنکستان بروز میکند . در این اثنا که در برلین قوت و قدرت دولتها سنجیده می شود در آن دستکاهها که دوست و خیرخواه روس میباشند افسوس میورزند براینکه ارکان حربیهٔ روس نمی تواند از عهدهٔ قشون عثمانی برآیند . آنچه باعث صدمه برتمامیت روس تواند داشت اسلحه نیست .

مغلوبیت روس که نمی تواند کاری از پیش ببرد خطرهای چند و ضررهای کلی در پولیتیك داخلی را برای روس نتیجه تواند داد .

امروز کار آکاهان (دیپلومانهای) فرنکستان ازوضع اکنونی و زمان آیندهٔ روس خیلی ملاحظات دارند . ایشان مشاهده میکنند خطرها و وقایع ترسناك فرنکستان را که درچند هفته پیشتر هرکز بخیال کسی نمیرسید . وقتی تفرد روس درعالم سیاست دردستکاه فرنکستان موجب خیال و اندیشه شده بود وامروز عدم استعداد وکمئ قوت ایمپراتور روس باعث تشویش دلها است .

بطور واضح و آشکار کان میرود که اگر جنگ عمومی ایلی اردوی روس ثمری نبخشد ونتیجهٔ حاصل نشده مدتی طول بکشد و یا آنکه همان اضمحلال و شکستی که در آناطولی باردوی روس وارد شد در روم ایلی هم روی بدهد در روسستان هم اغتشاش وهم شورش هواخواهان (سوسیالیست) یعنی اشتراك اموال پیدا خواهد شد که این شورش نه قواعد حکومت و نه اساس اداره و جمعیت را مرعی نداشته همه چیز را تغییر و تبدیل خواهد داد .

وضع امروزی روس طوری موافق ومناسب ظهور این اختلال وشورش است که مانند این وضع درهیچ ملکی وهیچ وقتی اتفاق نیفتاده است .

جمعیتهای پنهانی و کومیته‌ها وغیرآنها اهالی را بطوریکه خواسته اند بمیان دولاب فساد آورده وفرقه‌های مذهب ودین بسیاری ظاهر شده وکوشش تمام دارند که کلیسیا ومذهب عیسی پرستی روس را از میان بردارند .

درفرنکستان درشهرهای بزرك اوضاع و خیالات سوسیالزم وکوموزم یعنی هواخواهان شرکت اموال درمیان مرکزهای صنعتها و پیشه وران شیوع یافته و پیش میرود . درممالك روس این خیالات شورش انگیز درمیان مردم دهکده‌ها نیز منتشر وشایع گردیده وجایگیر شده است .

در دستگاههای روس آنهایی که ازحقیقت کار آگاهی دارند از روز اول منکر جنگ کردن بودند ولی دولت بملاحظهٔ اینکه قبح و پیشرفت کار درممالك خارجه‌را وسیله خواهد کرد سلطنت روس راکه درحالت بسیار مضطربی است محکم و برقرار نماید خودرا ناچار دید که اقدام بجنگ نماید . ولی اکنون ساعت بحران این مرض در رسید .

اگرچه یك قسم متمدن از اهالی روسستان درخیال این هستند که ممالك یك قانون اساسی شوند ومدنیت را بدین واسطه درممالك روس رواج دهند . ولی دیگر اهالی روس مقدمات وآرزوهای شورش انگیز سوسیالیست وکومونیست را تمهید و پرورش میدهند واین آرزو با اینکه مهلك وتباه کننده است روسیان را جبلی وفطری شده است . یك وقتی پارهٔ طوائف وحشیه بفرنکستان هجوم کرده مدنیت موجودهٔ ایشان را محو وتباه کرده بودند واز اینقرار بیم آن هست که سوسیالیست روس نیز اقدام بهمچنان حرکتی نمایند اینك هرقدر دولت عثمانی در مدافعهٔ خود خوش بختی پیدا کند کار آگاهان فرنکستان از ظهور آن خطرها بیشتر اندیشناك خواهند شد . ولی اینقدر هست که آنچه ازظهور این خطرها اوروپ را مایهٔ بیم واندیشه است قسم اعظم ووحشتناك آن بروسها راجع است . فرضا که بیم این خطرها بهمه جهة متعلق بفرنکستان بوده باشد ! در اینصورت تقصیراز کیست ؟ باعتقاد ماتقصیرتنها بکردن دیپلوماتها وکارآگاهان وارد می شود که کار نکردن ایشان ازجهة پولیتیك و بدئ نیت ایشان باعث ظهور این جنك حاضر گردیده است .

(وینز تاغبلات)

(در اخبارنامهای بمبئی دیده شده)

محمد خان حاکم (خیلاب) سرکرده کان قشون خودرا خواسته وحکم کرده است که انگلیسها را نگذارند استحکامات در آن حوالی بسازند بعلت اینکه امیر کابل با مردم انگلیس میخواهد جنك کند ماها نیز مسلمان هستیم لازم است یاری اسلام را نماییم. همچنانکه امیر کابل تدارك لشکر می بیند حکومت انگلیس هم پی در پی قشون به پیشاور میفرستد . امیر کابل مردم کوهستان را نیز ترغیب وتحریص بجنك وجهاد میکند .

سردار یحیی خان عموزادهٔ امیر شیرعلی خان مدتها است از کابل قهرکرده نزد راجهٔ (جون) که از توابع کشمیر است رفته و راجهٔ مومی الیه سالی سیزده هزار روپیه مقرری برای سردار یحیی خان میداده است . سردار مومی الیه بارها عیال و اطفال خودرا از کابل خواست امیر کابل نگذاشت بروند ولی اینروزها دختر سردار یحیی خان که عیال سردار سرور خان است همراه پسر خود محمد رحیم خان با خدمتکاران و اوضاع خود شان بشهر پیشاور رفته اند و همه کس ازاینقضیه تعجب می کنند که چگونه امیر کابل راضی شد آنها از کابل بیرون آمده به (جون) بروند .

اخبارنامهٔ (خیرخواه عالم) مینویسد این اوقات راه هرات خیلی نا امن بوده است ویك قافله را که چهار صد شتر همه مال التجاره بار داشتند وبطرف هرات میرفت در نزدیکی (کرشك) ترکمانها بنهب وغارت برده اند .

نیز روزنامهٔ مذکور می نگارد امیر افغانستان اینروزها داعیهٔ اتفاق و دوستی را با دولت ایران پیش گرفته است .

﴿ فقرات ذیل از (مفرح القلوب) نوشته می‌شود ﴾

(مفرح القلوب) ازقول نامه نگار بندر ابی شهر مینویسد که این اوقات در بندر مذکور دزدی وبیحسابی زیاد می شود مسکین نام داروغه امر داروغگی را درسی هزار (قران) اجاره کرده است این است که نه دزدی را دستگیر می کنند ونه مالی که بسرقت میرود پیدا می شود وهرکس از جهة مال دزدی شکایت می کند مردمانی از همسایکان او یا کسان وآدمهای اشخاص مالدار بتهمت سرقت متهوم داشته این یکی را نیز اسباب مداخل دیگر می کنند اگراز جانب دولت آگاهی حاصل شود یقینا رفع این قسم بیحسابی و بیداد را خواهند فرمود .

نواب احتشام الدوله (شیخ مذکور خان) حکمران کنکون را (جزیره است در خلیج فارس) با برادرش طاهر خان بعلت بی اعتدالی که از آنها ظاهر شده بوده است گرفتار کرده ومحبوسا بحضرت نواب اشرف والا معتمد الدوله فرما نفرمای فارس فرستاده اند وآقا محمد حسین پیشکار خود را بحکومت جزیرهٔ کنکون برقرار داشته اند .

در بلدهٔ کراچی تا اواسط ماه جمادی الاخره بقدر پانزده شانزده هزار روپیه وجه اعانهٔ مجروحین عساکر عثمانیه جمع آوری شده بوده است و باز درکار جمع کردن بوده اند و بعد از تمام شدن تفصیل آنرا خواهند نوشت .

(مفرح القلوب) در نسخهٔ مورخه ۱۲ ماه جمادی الاخره سنه ۱۲۹۴ می نویسد

(امیر کابل و وکیل دولت عثمانی)

پیش از این در اخبارنامهٔ (مفرح القلوب) نمره ۳۱ مورخ ۲۷ ماه جمادی الاولی از روی تلگراف مورخ نهم ماه ژوئن لاهور نوشته شده بود که امیر شیر علی خان امیر کابلستان فرستادهٔ دولت علیهٔ عثمانیه را که برای طلب همراهی و یاری نزد امیر مشارالیه آمده بود مأیوسا مراجعت داده وجواب گفته است . در اینباب آنچه اخبارنامهٔ (اختر شاهنشاهی) معروف به (پرنس اف ویلس گازت) نوشته است بقرار ذیل ترجمه می شود .

از قراریکه شنیده شد معلوم می شود که وکیل دولت عثمانی که بکابل آمده بود امیر صاحب بعد از ملاقات اورا از راه هرات روانه ومرخص باسلامبول نموده اند. هنوز هیچ احوال صحیح در خصوص اینمعنی که درمیان او و امیر صاحب چه گفتگو بعمل آمد بمنصهٔ شهود نیامده لیکن آنچه مردمان شهر کابل میگویند این است که امیر صاحب باو گفته است که من بهیچ طوری بسلطنت سنیهٔ عثمانیه مدد دادن نمی توانم من خود درحالت خود مبتلا هستم واز برای من همین قدر هم بسیار غنیمت و موجب کمال خرسندی وخشنودی خواهد بود که اگر من خانهٔ خودرا از دست اندازی دشمنان همسایهٔ خود که در فکر غصب کردن خانه من میباشند نگاه بدارم سوای آن اعانت نمودن بسلطنت عثمانیه کسی را لازم است که خود هم از سلطنت مشارالیها چشم داشت اعانت داشته باشد تمام ملک مارا از دست ما گرفتند ما را قید کرده بطرف (کلکته) بردند ایشان هیچ ملتفت احوال مانشدند ترکستان مغلوب و هندوستان تباه و برباد گردید لیکن از جانب دولت عثمانی هیچ آثار رعایت و همدردی بظهور نیامد الحال که این سختی و صعوبت برآن روی داده است باید سر رشتهٔ تحمل را از دست رها نموده چنانکه ما متحمل آن صعوبات شده بودیم ایشان هم بشوند و بر فضل خدا تکیه کنند .

﴿ مشکلی نیست که آسان نشود ﴾
﴿ مرد باید که هراسان نشود ﴾

الحال آنوقت رسیده است که باید کلاه خود را بهر دو دست در سر خود محکم گرفت و توقع اعانت از کسی نباید داشت . اینقدر خزانه وسامان نزد من کجا است که لشکری را تیار نموده از راه خشکی یا دریا بطرف عثمانی بفرستم و اگر بالفرض موجود هم باشد دولت ایران که درمیان حائل است چگونه اجازت میدهد که لشکر بیکانه ازمیان ملکش بگذرد واز سمت دریا نفاق که بادولت انکلیس درمیان هست مانع رفتن سپاه می باشد . اگر بطرف ترکستان رفته با روسیان آمادهٔ مقابله ومجادله بشوم ازانکلیسان مطمئن نیستم و اگر با انکلیسان دوستی واتفاق بکنم پس ایشان آنچنان استدعاها وخواهشها خواهند کرد که هرگز طاقت قبول آنها را در خود نمی بینم اگر بپذیرم تمام ملک از دست من خواهد رفت لهذا بهر صورت خاموشی وسکوت ورزیدن و برحمایت و لطف خدا تکیه کردن مناسب و اولی است . اگر عثمانیان خود صاحبان رعایت می بودند در غم والم ورنج وراحت مسلمانان ایران و توران و افغانستان و هندوستان شریک گردیده اهل اوروپ را مزاحمت میکردند قفقاز و ملک آذربایجان را روسیان در زمان پادشاه مغفور فتحعلی شاه گرفتند تمام ترکستان و خوارزم را بتصرف خود در آوردند اما عثمانیان هیچ سخن نگفتند وهرگز بحمایت ایشان برنخواستند . به بینید وتماشا کنید حمیت اهل اوروپ را که از برای همدینان و هم ملتان خودشان یعنی عیسویان ساکنهٔ خاک دولت عثمانی چه قدر درجوش و خروش آمده همه سلاطین اوروپ باهمدیگر متفق گشته برای مزاحمت نمودن ترکان مستعد و آماده گردیده اند . پس هرگاه در وجود اهل عثمانی اقدام و همدردی نباشد ما چه کاره هستیم که باعانت ایشان برخیزیم لیکن از ما همین قدر خواهد شد که باعانت زبانی که عبارت از دعاهای فتح و نصرت است درحق دولت عثمانیه کوتاهی نخواهیم کرد .

(مفرح القلوب) میگوید اگر بر اظهارات درد آمیز و بیانات حسرت انگیز امیر کابل بغور رسی و تأمل نظر کرده شود فی الحقیقه همه شکایت و گلههای او بجا است زیرا که این همه مصائب که او بیان نموده است و در این مدت چند سال بر اهل اسلام وارد گشته از طرف دولت عثمانی هیچ گاه در بارهٔ این صعوبات وجور وجفا توجه نشده وحمایت بر مظلومان بظهور نیامده است وهیچ وقت بداد ایشان نرسیده حال آنکه باقتضای عظمت سلطنت وبزرگی وسرپرستی بر کافهٔ اهل اسلام اینقدر اورا از احوال پر ملال ایشان غافل بودن سزاوار نبود اما گذشت آنچه گذشت اکنون امیر کابل ودیگر والیان ممالک اسلامیه را لازم نیست که ابواب حکایات گذشته وشکایات ماضیه را مفتوح نمایند چرا که این وقت وقت اعانت وحمایت است نه زمان شکوه و شکایت اگر خدانخواسته احوال سلطنت عثمانیه دگرگون بشود احوال ایشان حالا هم بسی بدتر خواهد شد لهذا مناسب است که جهة انسداد و پیش بندیٔ خرابیهای آینده فکر کنند و تا توانند در اعانت وحمایت دولت عثمانیه کوتاهی نورزند .

از قرار خبرهای تلگرافی که در روز نامهای وین مورخ نهم رجب دیده شد جنگی که در تاریخ مذکور در نیکبولی شده است سی ساعت امتداد یافته عساکر عثمانیه که در آنجا بوده اند هفت هزار از عساکر معاونه بوده اند بکمال ثبات وجان فشانی جنگ کرده اند و تا قوه وجبه خانه داشته اند مردانه ایستاده کی نموده اند ولی بد بختانه با کمال افسوس چون جبه خانه تمام شده است بعد از آنکه دو هزار و هشتصد نفر از روس تلف شده است حسن پاشا واحمد پاشا با بقیهٔ عسکر اسیر افتاده و بسمت آنطرف آب گذرانده اند .

قشون مملکتین از همان موقع که پل تازه بسته اند باین طرف آب گذشته اند .

جناب ردیف پاشای سر عسکر بشدت ناخوش شده و زبانش هم گرفته است باستنطاق و محاکمهٔ جناب عبدی پاشای سردار شروع شده است آنچه از این محاکمه معلوم بشود در ثانی خواهیم نوشت .

(یاد داشت جنرال قلاپقه)

جنرال قلاپقه که از جنرالهای مجارستان است و چندی پیشتر بطور سیاحت در اسلامبول بود لایحه و یاد داشتی در وین بروزنامهٔ (نایه فیرایه پرسی) در خصوص اوضاع جنك حاضر نوشته و منتشر کرده است . یاد داشت مذکور طولانی بوده ولی خاتمهٔ آن که بمنزلهٔ نتیجهٔ مقدمات است ذیلا ترجمه می شود .

میکویند ا گرچه روس طونه و بالقانها را کذشته است لکن هنوز جنکی با عسا کر عثمانیه نکردهٔ است . با اینحال بقدر دو یست هزار عسا کر مکملهٔ عثمانی که در پشت سر آنها است می تواند آنها را دوچار هزیمت نماید . چون جنك را روسها بطور بی قاعده و وحشیانه می کنند این حالت در مزاج عثمانیان چنان تأثیر کرده است که علاوه بر آنچه موجود است بقدر هشتاد هزار جنکی دلاور دیکر از روم ایلی ترتیب خواهد شد. کرقتم که دو سه فرقه از لشکر روس بالقانها را توانستند بکذرند اینها تا جناح راست خودشان را از طرف یانبولی وزغرهٔ جدید خاطر جمعی ندهند آشکار است که بسمت ادرنه حرکت نتوانند کرد. و تا قشون روس بنزدیك ادرنه بیاید دولت عثمانیه بقدر هشتاد هزار نفر پیاده و توپچی وسوارهٔ لازم را در شهر مذکور آماده خواهد کرد .

اکر سهولت امور نقلیهٔ دولت عثمانیه را در آنجاها هم ملاحظه کنیم دراین اثنا بقدر پنجاه هزار نفر دیکر هم از اسلامبول جمع آوری تواند نمود . دراین صورت هرکاه لشکر روس محتاج باین شود که یك مدت طولانی درحوالی وجلو با یستد چنانکه درجنکهای پیش تجربه کرده شد جمعیت قشونش روز بروز بسیار کمتر خواهد شد .

علاوه براین مادامیکه فرقه‌های عثمانی که از ودین آمده است و عساکر بسیاری که در قلاع اربعه هستند و فرقهٔ احمد ایوب پاشا در پشت سر روسها است هیچ شك نیست که نتیجهٔ جنك برای روس خطرناك خواهد شد بل میتوان کفت که اعلا حضرت ایمپراتور از جهة اخبار جنك پشیمان خواهد کردید .

خبرهای وقایع جنك

در ۱۷ وجب جناب محمد عالی پاشا بتلکراف خبر میدهد . یك تیپ سوارهٔ دشمن می‌خواستند بدهکده‌های حوالیٔ هزارغراد دست درازی بکنند مردمان ما بر آنها حمله کرده‌سی نفر را کشته وسه نفر اسیر و چند قطانه غنیمت کرده اند اسیرهارا بهزارغراد آووده اند .

ازوجوه اعانت بنقد ودست که صاحبان همت وکرم از اهل هندوستان شکراه سعیهم وکثراه امثالهم اعطا کرده اند آنچه تا اخر ماه جمادی الاخرهٔ کذشته سال (۱۲۹٤) ازجانب انجمنهای اسلامیٔ هندوستان وغیر آن بوسائل متعدده بدار السلطنة العلیه فرستاده شده وبمجلس اعانهٔ حربیه که در باب والای سرعسکری است تسلیم کردیده است بقرار ذیل میباشد . این تفصیل از روی جدولی نوشته میشود که مخصوصا از جانب مجلس اعانهٔ حربیه بادارهٔ اختر فرستاده شده واطلاع داده اند که تا آن تاریخ جز آنچه ذیلا قلمداد می شود از بابت وجوه اعانهٔ هندوستان چیزی بایشان تسلیم نشده است وآنچه بعدازاین تسلیم شسود باز درثانی درضمن اخبارنامه درج و اعلان خواهد شد .

از شهر دهلی ازجانب فضیلت‌مآب نصرت علی خان مالك وناشر جریدهٔ نصرة الاسلام بواسطهٔ ادارهٔ جریدهٔ (الجوائب) تسلیم شده است ایضا ازشهر مدراس بدستیاریٔ سیدمحمد رضا افندی وکیل الجوائب ده عدد روپیه وسی وسه لیرای عثمانی .

ازجانب السید الحاج محمد پادشاه وهمراهان ایشان ایضا .

معادل یکهزار وچهل عدد مجیدیهٔ سفید .

از شهر کلکته ازجانب سرکار نواب امیر علی خان وسید عیسی ابن قرطاس والسید الحاج عبدالواحد والسید الحاج نوری ذکریا وهمراهان ایشان ایضا

معادل دو هزار ودویست لیرای ظلای عثمانی .

ازجانب ریاست انجمن اسلام بمبیٔ یکسر بیابعالی فرستاده شده است

معادل ده هزار روپیه است .

از شهر دهلی از جانب فضائل مآب نصر الدین محمد ابن ابی المنصور بدستیاری الجوائب

یکعدد لیرای طلا و ۱۳ مجیدیهٔ سیم وربعی .

از بنانغ ازجانب معارف آداب حاجی محمد سعید ابی الشیخ عبد القادر افندی ایضا

چهار لیرای طلای وربعی وسه ربع مجیدیهٔ سیم

ازدهلی از فضیلت مآب نصرت علی خان دفعهٔ دوم ایضا

سه ربع لیرای طلا وسه ربع مجیدیهٔ سیم .

از شهر قنح کرد از سید محمد علی خان ایضا بدستیاری الجوائب

معادل هفتاد روپیه .

ازسید محمد صاحب باز بتوسط الجوائب .

سی‌عدد روپیه .

از شهر بروزکی از فضیلت مآب الحاکم بدرالدین ومیرزا احمد بیك وحافظ محمد والمنشی مخدوم بخش وعزیز بخش ومنشی خیرالدین وعبداه تاجر وقطب الدین ودیکران ایضا

یکصد وده روپیه .

ازجانب فضیلت مآب الشیخ ضیاء الدین افندی ایضا

چهار مجیدیه سیم ودو ربع مجیدی .

آزجانب فضیلت وسیادت مآب الحاج شیخ محمد پادشاه وهمراهان ایشان ایضا

چهار صد وهفتاد ونه لیرای طلای عثمانی وسه ربع مجیدیهٔ سیم وشش غروش وده پاره .

از شهر بمبیٔ ازجانب دو یست وشصت ودو کسی ازصاحبان همت بدستیاری شهبندرسلطنت سنیه مقیم بمبیٔ .

معادل پنجاه وچهار لیرای طلا وسه ربع وهفده هزار ودویست وتود ودوروپیه .

ازجانب دوازده کس بذ بدستیاری راغب افندی از تجار سوریه .

یکهزار ودویست لیرای طلا .

از جانب یکصد و یازده کس از صاحبان همت بدستیاری شهبندری سلطنت سنیه ۰

سیصد و هفتاد و سه لیرای طلا وده هزار ودویست و بیست وچهار روپیه وشصت وشش عدد نیم لیرای انکلیس ۰

از جانب سرکار نواب والا جاه کلبعلی خان صاحب والیٔ رامپور ایضا ۰

پنجاه هزار روپیه ۰

صاحبان همت که باتفاق وجه بالا فرستاده اند ایضا ۰

بیست و چهار هزار و نهصد و چهل ودو روپیه و پازده پنس ۰

از جانب محمد پادشاه و شرکای ایشان بتوسط بانك عثمانی ۰

یکصد و هفتاد و هفت و نیم لیرای عثمانی ۰

از شهر چتال بلند از جانب سرکار محمود عالیخان بواسطهٔ والیکری حجاز تسلیم شده است ۰

معادل چهار هزار و پانصد و چهل ریال مرغدار ۰

از جانب جمعی از صاحبان همت از اهالیٔ هندوستان بدستیاری ادارهٔ الجوائب بکومیسیون اعانه داده شده است ۰

معادل هزار و نهصد و سی روپیه و هزار و یکصد و هفده لیرای انکلیس و یازده شلین و شش پنس و پنج دولار ۰

جملتان مبالغ مذکوره بطور جدول در ذیل نموده می شود ۰

۰۰۴۵۲۳	لیرای طلای عثمانی
۰۰۰۰۰۲	ربع لیرا
۱۱۴۶۰۸	روپیه
۰۰۰۰۱۱	پنس
۰۰۱۰۶۰	مجیدیهٔ سیم
۰۰۴۵۴۰	ریال مرغدار
۰۰۱۱۸۳	لیرای انکلیس
۰۰۰۰۱۱	شلین
۰۰۰۰۰۶	پنس
۰۰۰۰۰۵	دولار
۰۰۰۰۰۶	متالك شش غروش و ده پاره

﴿ خبرهای تلکرافی ﴾

وین ۱۳ رجب

پرنس (رودولف) ولی عهد ایمپراتور اوسترپا درمکتب بحری امتحان داده حد بلوغ ورشد مشارالیه اعلان کرده شد ۰

(کونت بومبل) بیاوریٔ اول مشارالیه معین گردید ۰

یاش ایضا

درمیان دواب وحیوانات عسکر روس ناخوشی پیدا شده است ۰

لندن ۱۵ رجب

نوشتجاتی که متعلق بمظالم روس بود در پارلمنت قسمت شد ۰ درمیان اینها موازی سی ویك پارچه کاغذ هست که دائر بمظالم اتفاقیه در ظرف مدت یازده روز از بیستم ژوئن تا یکم ژولیه میباشد ۰ بعض تلکرافنامهائیکه ازجانب مستر لایارد نوشته شده است تعدیات ومظالم روسها و بلغارها را تصدیق میکند ۰ باعتقاد مستر لایارد مأمورین روس بلغارهارا بکشتن وتلف کردن مسلمانان ترغیب وتحریك میکنند ۰

لندن ایضا

(مارکی دی هارتینغتون) ومسیو (جون برایت) درمجلس مبعوثان سئوال کردند که آیا دولت انکلیس بکلی بیطرف است یانه ۰ مطالب

﴿ ازتاریخ ایران بعقیدهٔ مؤرخین ﴾

﴿ یونان وفرنك ﴾

سرحد مملکت پارتها در مقابل رومیان از دریای خزر تا خلیج فارس شد و عبارت از بیابانهای وسیع و کوههای خشك مرتفع وسیلابهای عریض سریع بود بهر طرف که رومیان میرفتند نه آب و نه آذوقه میافتند و همان طرز جنك کردن ایرانیان که بجانب دشمن تیر قاتل میانداختند و زود فرار میکردند اسباب شد که آنهمه مدت مملکت ایران آزاد ماند این شیوه جنك کردن بقسمی مناسب بود که هردفعه که بسربازان جنگی رومی تکلیف میشد که بدعوای پارتها بروند شکایت میکردند

﴿ فهرست سلاطین دودمان ارزاس از ﴾

﴿ قراریست که در ذیل بقلم آمده است ﴾

اولا ارزاس است این شخص دویست وپنجاه و شش سال قبل ازعیسی برانتیوکوس تیوس شوریده دولتی در مملکت پارتی بنیاد نهاد در یکی از جنگها زخمی شده بعد از چندی در گذشت و سلطنت به برادرش تیریدات نام رسید تیریدات که در سال دویست وپنجاه وسه قبل از عیسی برتخت نشست خودرا ارزاس نامید در ابتدا ازلشکر سلوکوس کالینی کوس پسر وجانشین انتیوکوس تیوس شکست خورده مجبورا از خاك پارتی بیرون رفت ولی مجددا باز گشت، حتی طبرستان راهم فتح کرد در سال دویست و هفده فوت شد اردوان اول پسرش برتخت نشست بیست سال با کمال قابلیت سلطنت کرد بجای وی پسرش فریاپاتیوس پانزده سال شهریاری نمود فراهات پسر اودر سنه صدوهشتاد ویك سلطان شد بعد ازآنکه برقوم ماردفایق آمد فوت کرد برادرش میتریدات اول در سال صد و هفتاد و سه برتخت جلوس نمود این پادشاه ممالك باکتریان و ایران و مدی و الیمائید وچند جای دیگر را مسخر کرد و بهندوستان ایلغار نمود طول مدت تاجداری او تخمینا سی و هفت سال است پسرش فراهات بجای او نشست در سال صدو بیست وهفت قبل از حضرت عیسی در جنك با قوم سیت کشته شد اردوان ثانی که عمو و هم جانشین او بود نیز کشته شد میتریدات ثانی پسر اردوان ثانی در سال صد و بیست وچهار بتخت نشست ازجهة عقلی که داشت وفتحهایی که کرد شایسته لقب کبیر

مسیو (جون برایت) طوری است که ازحصول اتفاق دولتهای دیگر فرنکستان در اینباب اندیشه می شود .

لندن ایضا

یك کشتیٔ انکلیس که (اوفرات) نام دارد چهل نفر صاحب منصب و ۱٤۸۱ نفر عسکر را برداشته امشب از پورتسموت بسمت جبل طارق ومالطه روانه شد کشتیهای دیگر انکلیس که مخصوص حمل ونقل لشکر هستند پی در پی حرکت خواهند کرد .

برلین ۱٤ رجب

(کازت ناسیونال دو برلین) در خصوص محضری که ازجانب اخبار نویسان روزنامها نوشته شده بود بدینکونه معتقد خود را بیان می کند که . در مقابل همچنان تهمتی بادولت روس بیك تکذیب تنها نمی توان مقابله کرد . عالم مدنیت بکمال تهالك منتظر است که تدبیرهایی بکار برده شود تا معلوم کردد که سببهای جنك که نموده شده است همه بی اصل و است وقوع این کونه نا ملایمات را راه داده نشود .

لندن ۱۵ رجب

در پارهٔ دستکاههای پولیتیك کمان کرده می شود اکر از کشتیهای انکلیس بکلیبولی لشکری بیرون آورده شود باعث تغییر وضع پولیتیك خواهد شد .

لندن ۱٦ رجب

چون اوراق مظالم و ستمکاریٔ روسها که در بلغارستان بظهور رسیده است منتشر کردید همهٔ مردم متاثر شده در تمامیٔ اهالی آثار غیظ و غضب دیده می شود .

قافلهٔ نخستین عسکر حرکت نمود بکمال شدت تدارکات جنك دیده می شود .

وین ایضا

جمعیتی که در پشته ترتیب داده شده است روزنامهای اوروپ بکمال دقت نظر و اهمیت ملاحظه می کنند .

وین ۱۵ رجب

پرنس غورچاقوف بیان کرد که اهمیت مسئلهٔ شرقیه در نظر اوروپ باقی خواهد ماند .

وین ۱۷ رجب

جناب مدحت پاشا بوین رسیدند جنرال فلاپقا باسلامبول رفت .

وین ۱۸ رجب

از قراریکه رسالهٔ (دو شنبه) نام بیان می کند ایمپراتور اوستریا مجلس وکلا را احضار کردند که در خصوص آماده کردن یك قسمی از عساکر اوستریا را برای سفر در این حال حاضر کفت و شنود نمایند . کونت اندراسی تصدیق کرد که برای نکاهداریٔ نفوذ اوستریا و حفظ دولت مشارالیها و معاونت بر انجام مصالح شرقیه لازم است دولت اوستریا دست بتدابیر عسکریه بزند ولی عجالة درخصوص فرستادن عسکر بسرحد صحبتی بمیان نیامده است .

وین ایضا

جناب مدحت پاشا درویین با جناب علقو پاشا ایلچی دولت علیهٔ عثمانیه دو ساعت ملاقات و صحبت کرد .

مسیو براتیانو رئیس مدیران قرار داده است قشون مملکتین باتفاق قشون روس حرکت کنند . قرار شده است پس از ساخته شدن پل نیکبولی قشون مملکتین نیکبولی را محافظت کنند .

وین ۲۰ رجب

مسیو (تیزا) ومسیو (زیل) را که از وکلای مجارستان هستند برای مشاوره درخصوص آماده کردن یك قسمتی از قشون اوستریا را بجنك بوین احضار کرده اند .

اغرام ۱۹ رجب

جنرالی (مولنباری) والی خروآتستان را میکو یندا معفا کرده است .

طاهر

است که با وداده اند مناسکیرس پسر فراهات اول در سال هشتاد وهفت بجای عموی خویش میتریدات ثانی نشست سیناتروکس پسر میتریدات اول را که بقصد تحصیل تاج وتخت سرکشی اغازنهاد بقید اطاعت در اورد از جهة جدال داخله انقدر دولت ضعیف شد که ارامنه بلا مانع پیوستهٔ بایالات مملکت پارتی که مجاور خاك ایشان بود میتاختند این پادشاه عمرزیاد کرد و در سال هفتاد وهفت فوت شد سیناتروکس که بجای او پادشاه شد ازجهة کبرسن پسرش فراهات سوم را در سلطنت شرکت داد درسال شصت و نه که فوت شد فراهات تنها سلطنت کرد و با رومیان عهدنامهٔ اتحادبست درسال شصت ویك پسرهایش ویرامسموم ساختند میتریدات سوم که در قبل پدر شرکت کرده بود درسال شصت که بتخت نشست برادرش اورودرا از اینکه اغاز عناد نهاده بود جلای وطن داد آنقدر قساوت قلب داشت که رعیت ازاو متنفر شد عاقبت اخراجش کرده بجای اواوردرا احضار کرده ارو دد رسال پنجاه وچهار بزمیتریدات دست یافته اورا بکشت واقعهٔ عمده سلطنت او تفصیل شکست خوردن کراسوس سردار دوم است که خود او با همه لشکری که داشت تلف شدند اندکی بعد بشامات ایلغار نمود کاسیوس اورا از آنجا بیرون کرد در سال بعد که سنه پنجاه قبل ازعیسی بود پسرش با کور را بد آنخاك مامور کرد اوهم فایده نبرد چند سال بمد و انتی دیوس سردار دوم باکور را مغلوب و مقتول ساخت در سال سی و هفت آرود را پسرش فراهات خفه کرد فراهات چهارم جدال مابین انتوان واقسطس را مغتنم شمرده بخاك ارمنستان و مدی تاختن کرد رعیت ایران از او نفرت کرده بیرونش کردند ولی ممدد قوم سیت دو دفعه سلطنت یافت اما در سال چهار قبل ازعیسی پسرش فراهاتاسس اورا خفه کردوی نیز بدست ارود ثانی کشته شد طولی نکشید که اورا هم کشتند ونونس پسر فراهات چهارم که بعنوان کروی در نزد رومیان بود درسال شش میلاد پارتها اورا بجهة سلطنت احضار کردند چونکه برسومات رومی آراسته بود رعیت ازوی نفرت یافته سلطنت را باردوان پادشاه قوم سیت که از طرف مادر بدودمان ارزاس نسب می برد منتقل کردند .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٢٥)

قیمت سالیانه وغیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه‌خانه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ٢٨ شهر رجب سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

٢٧ نموز ١٢٩٣ و ٨ اؤ ١٨٧٧

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. مجالهٔ هفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

نظارت جلیلهٔ خارجیه بعهدهٔ جناب سرور پاشا رئیس مجلس اعیان محول کردید .

سعادتمآب شاکر پاشا بمنصب فریقی بجای دولتمآب رؤف پاشا معین شده عازم اردوگاه شده‌است. جناب رؤف پاشا باسلامبول برگشته‌اند.

سعادتمآب محمد پاشا سرپاور حضرت پادشاهی روز چهارشنبهٔ گذشته از جانب سنی الجوانب همایون باردوگاه (قره‌پیکار) فرستاده شده است که تلطفات ملوکانه را در حق امرا و صاحب منصبان ونفرات عسکریه تبلیغ نموده نشانهایی را که بجناب عثمان پاشا ودیگر امرا و صاحبان مناصب عطا کردید بود ابلاغ دارند.

اتفاقات غریبه در خلال این جنك تفاق افتاده قشون روس داخل بلغارستان شده اهالی را و امیدارد باعسا کردولت متبوعهٔ خودشان جنك بکنند وبدین واسطه تعدیات وستمکاریها که از بلغاریان در بارهٔ مسلمانان هم وطن و همسایهٔ خودشان و اطفال وزنان ایشان سرمیزند حقیقة باعث افسوس و تاثرعظیم است. اخبار نویسان اوروپ ومخصوصا مأمورین انکلیس که در آنصفحات آگاهی ازاین وقوعات دارند البته بدول متبوعهٔ خودشان اطلاع میدهند. مذکورشد یکی از خویشاوندان جناب مسیو لابارد ایلچیٔ انکلیس که از جملهٔ صاحب منصبان نظامیٔ سفارت دولت مشارالیها در اسلامبول است چند روز پیشتر مخصوصا برای تحقیق اینگونه اتفاقات وحشیانه بسمت بالقانها فرستاده شده است .

بعد از گذشتن روسها از بالقان و داخل شدن به بلغارستان و مبادرت بپارهٔ حرکات در شب یازدهم رجب در (بلغراد) مقرحکومت صربستان شهر را آیین بندی و چراغان کرده اند ودر کوچها شنلك نموده اند .

﴿ اعلان رسمی ﴾

موافق ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی برای محاکمهٔ ردیف پاشا سرعسکر سابق وعبدالکریم پاشا سردار سابق واحمد پاشای میرلوا وصفوت پاشای میرلوا وحمدی بیك که درهنگام تجاوزات روس بی تدبیری و بی مبالاتی کرده اند تشکیل دیوان حرب مقرر گردیده ریاست این دیوان بعهدهٔ جناب نامق پاشا محول شده اعضای آنرا جنابان حلیم پاشا واحمد حمدی پاشا ناظر ضبطیه وعمر فوزی پاشا والی سوریه ومحمود پاشای فریق رئیس ارکان حرب وحسن رشدی پاشای فریق وعلی نظامی پاشای فریق معین شده اند ومحاکمهٔ جنابان ردیف پاشا و وعبدالکریم پاشای مشارالیهما وصفوت پاشا شروع شده است . ودراین دیوان حرب محاکمهٔ جناب اشرف پاشا ومحمود پاشا کوماندان سابق اشقودره وحسین صبری پاشا که در فقرهٔ ارهاز بطائت وخلافکاری کرده است مقرر شده است واجرای احکام این دیوان بعهدهٔ قائم مقامیٔ سرعسکری محول گردیده است .

شب شنبهٔ گذشته یك واپور روس در خارج بوغاز بحرسیاه چند تیر توپ انداخته و بملت وزیدن باد شرقی در بالای بوغاز صدای توپها شنیده شیده وهمان شب وفردای آن درمیان مردم آثار وحشت ودهشت مشهود گردیده بود .

از قرار تحقیقی که دراینباب کرده شد واپور مذکور شبانگاه بنزدیکی قریهٔ (شیله) که اهالیٔ آنجا زوغال فروش وهیمه فروش هستندآمده وچند کلوله بآنجا انداخته است واز کشتیهای زوغال وهیمه که در آنجا بوده است یکی را غرق کرده ویکی را شکسته ومعیوب نموده است وکشتیهای دیگر چندی هم برای استخلاص خودشان رو بداخل بوغاز یلکن راست کرده اند ومستحفظین بوغاز هم چند تیر برای آگاه کردن آنها که شبانگاه داخل بوغاز نمی توان شد انداخته اند . دراین اثنا واپوری هم ازبوغاز برای خبر کرفتن از ماجرا فرستاده شده است لیکن تا این واپور برود واپور روس یك خودنمایی کرده و فرار نموده است . از قرار مذکور چون ممکن است روسها از آن سواحل نزدیك به بوغاز بواسطهٔ واپورهای جنکی علی الغفله لشکری بیرون آورده و از راه شوسه که پیرار سال در سمت بکفوز ساخته شده بود بتصور آمدن بسمت اسلامبول حرکتی پیش گیرند لهذا مقرر شده است تدارکی برای گرفتن راه این احتمال دیده استحکام وجمعیتی درجاهای لازم خارج بوغاز ترتیب داده شود .

تراکی مینویسد . از قرار اطلاعی که حاصل کردیم ازجانب بابعالی به پاتریك خانهٔ ارمنی کاغذی نوشته شده است آن کاغذ بیان می کنند که حکومت سنیه بملت ارامنه خاطر جمعی کامل دارد ودعوت می نماید که راهب افندی در خصوص ترتیب عساکر ملیه از ارمنیها همراهی و یاری نماید . این جمعیت عساکر ملیه مقرر است بمشارکت نفرات ضبطیه مأمور ایفا وابقای امنیت واطمینان عموم اهالی شهر بوده باشند . وازقراریکه می گویند مقدار این جمعیت که خواسته شده است پنجهزار نفر بوده است . بعد ازرسیدن این کاغذ پاتریك جواب داده‌اند که باید مراتب درمجلس ملت گفته وشنود شده پس ازآن جواب داده‌شود . واین مجلس روز یك‌شنبهٔ گذشته منعقد شده است ومیبایست دیروز یاپریروز جواب بابعالی نوشته باشند .

میگویند مثل این تذکره پاتریك ملت روم وخاخام باشی ملت یهود نیز نوشته شده است وآنها هم بعد ازمجلس وقرارداد جواب لازم را بنا بوده است بابعالی بنویسند در ثانی آنچه از اینقضیه معلوم بشود درضمن اخبارنامه اطلاع داده می شود .

در ضمن تلگرافنامهای فرنگستان و در روز نامهٔ فار دو بوسفور وغیره در بارهٔ جناب مدحت پاشا پارهٔ تفصیلات نوشته بودند که جناب مشارالیه استدعای عفو و برگشتن باسلامبول را از خاکپای همایون کرده است . بعضی نگاشته اند مأموریت مخصوصه بایشان داده شده یکی میگوید بطور موثوق بیك ماموریت محرمانه بلندن و پاریس و برلین خواهند رفت دیگری می نویسد برای عقد استقراضی بلندن عزیمت خواهد نمود . وچون هیچکدام از این وقایع استناد بیك جای رسمی و محل معتبر نداشت و تلگرافنامهای فرنگستان هم بی مأخذ و از روی قاعده نبود ومعلوم بود تا همچنان کسی رسما مظهر عفونشود مأموریت دادن بایشان ممکن نیست . این است که هیچکدام از اخبار و تلگرافنامها را در اخبار ننوشتیم ودیروز برای تکذیب این فقرات رسما بروزنامها اطلاع داده شده این است که ماهم بی اصل بودن خبرهای مذکور را اطلاع میدهیم .

﴿ خبرهای متعلق متعلق بجنك ﴾

از قرار تلگرافنامهٔ جناب سلیمان پاشا از (زغرهٔ عتیق) در نزدیکیٔ محل مذکور روز سه شنبهٔ ۲۰ رجب سه ساعت و نیم از روز گذشته جنگی کرده اند و این جنگ پنج ساعت امتداد یافته است لشکر روس عقب نشسته عساکر عثمانیه زغرهٔ عتیق را که پیشتر روسها گرفته بودند مسترد داشته داخل قصبه شده اند مسلمانانی که از بقیة السیف بلغارها و روسها در آنجا بوده اند مستخلص گردیده اند. بلغارها در داخل آبادی در خانها و کلیسیای محکمی که در آنجا بوده است متحصن گردیده تا قوه داشته بعساکر شاهانه تیر اندازی کرده و خیلی صدمه بصاحب منصبان و نفرهای لشکر دولتی وارد آورده اند. کلیسیای مذکور را که جای محکم و جمعیتی از بلغارها در آنجا بوده است بتوپ بسته بوده اند لیکن درتاریخ مذکور فوق هنوز خراب نشده بوده است . روز چهارشنبه نیز بلغاریان بهمانطورها بعساکر شاهانه تفنك میانداخته اند در آن اثنا از آتشهای توپ و تفنك و بواسطهٔ شدت بادی که بوده است قصبه آتش گرفته و نصف آن سوخته است در این جنك دوهزار نفر از روس و بلغارها کشته شده است وجمعی از بلغارها گرفتار گردیده اند پانصد تفنك سوزن دار وچند بیرق و ترنپت بغنیمت گرفته شده است .

روز سه شنبهٔ گذشته جناب رؤف پاشا بالشکر معاونه ابوالجمعی خود در همان صفحات مقابله وچند ساعتی مقاتله کرده و پس از زد وخورد و اظهار رشادت ممکنه باقتضای مصلحت به (قره پیکار) برگشته است در این مقابله قوت و توپ طرف مقابل نزدیك بیکا یك با قوت وجمعیت جناب رؤف پاشا تفاوت داشته است .

﴿ جنك پلونه و مظفریت عثمان پاشا ﴾

جناب عثمان پاشا کوماندان فرقهٔ ودین در ۲۰ رجب تفصیل جنك پلونه‌را بتلگراف خبرداده است . اردوی روس در این جنك از قرار تقریر اسیری که گرفتار شده بوده است شصت هزار پیادهٔ نظام ودو سه تیپ سواره و بیش از چهل عراده توپ بوده است . وعساکر عثمانیه در باستیانها جابجا منتظر ورود دشمن بوده اند . روز دوشنبهٔ گذشته اردوی روس از سه سمت بلشکر عثمانی یورش آورده یکی دو ساعت جنك توپ سختی شده آنگاه بقاعدهٔ جنك با شعبه‌های مرتب و بکمال چابکی حمله آورده اند . و پنج و شش بار پی در پی هجوم بر دو باستیان که در کوماندانی امین بیك میرآلای بوده است آورده اند جمعی از لشکر خودرا هدف تیر وگلولهٔ تفنك و توپ ساخته اند و کاری از پیش نبرده اند شدت این جنك تادو ساعت از شب کشیده است ولی دسته‌های لشکر روس تا صبح حمله های متوالی به باستیانها می آورده اند و بجز از کشتن و زخمدار شدن لشکر خودشان بهرهٔ برنمی داشته اند .

روز سه شنبه دو ساعت از روز گذشته باز بقدر ساعتی بجنك توپ آغاز شده پس از آن بسر باستیانها حمله های جسورانه آورده اند و چون شجاعت و جسارت و ثبات عساکر عثمانیه را دیده ودانسته اند که بجز شکست و انهزام بهرهٔ نخواهند داشت منهزماباردوگاه خودشان برگشته اند. در این جنك از قرار تخمینی که در تلگرافنامهٔ رسمی بیان کرده اند بقدر هشت هزار کس از قشون روس کشته شده و دو سه مقابل آن هم زخمدار شده است .

جناب عثمان پاشا پس ازبیان تفصیل این خدمات وجان فشانیها که از امرا و صاحب منصبان عساکر نصرت مآثر ملوکانه در این جنك مشهود شده بوده است یکان یکان اشعار کرده و استحقاق هرکدام را بنوازش و التفات شاهانه معروض داشته است و درطبق آن در ضمن دستخط همایون که باقتخار جناب مشارالیه صادر گردیده است و ذیلا ترجمهٔ آن را می نویسیم همه مستدعیات ایشان پذیرفته شده است .

﴿ ترجمهٔ دستخط همایون ﴾

﴿ مشیر صداقت سمیر من عثمان پاشا ﴾

﴿ بدین غزای تازه که منضم خدمات ﴾
﴿ سالفهٔ بسالت شعارانهٔ تومیباشد شان ﴾

﴿ عثمانی وصیت و ناموس لشکر مارا برتری ﴾
﴿ دادی. حق تعالی و فخر انبیا در دوجهان ﴾
﴿ دستگیر تو باد . بهمه امرا و صاحب ﴾
﴿ منصبان و افراد جنود نصرت نشان ﴾
﴿ مرا که بر اولاد خودم تقدم دارند وروشنایی ﴾
﴿ چشم افتخار من هستند یکان یکان سلام ﴾
﴿ میرسانم . بغزاهای قهرمانه و مردانه ﴾
﴿ پادشاه خودشان را ممنون و خشنود می ﴾
﴿ سازند جناب حق نیز آنان را بفیض وسعادت ﴾
﴿ ابدیه نائل ودراغور محافظت بیرق اسلام ﴾
﴿ بدینکونه غزوات موفقشان فرموده آنها ﴾
﴿ را بمراتب پاداشهای بلند صوری و معنوی ﴾
﴿ ایصال فرماید . در پاداش این خدمت ﴾
﴿ یك قطعه نشان عثمانی بشما دادم و رتبه‌ها ﴾
﴿ و مناصبی را که دربارهٔ امرا و صاحب ﴾
﴿ منصبان عرض کرده بودی توجیه ﴾
﴿ و اجرای آنها را اراده فرمودم. نشانهای ﴾
﴿ افتخاری را که حق شجعان افراد است ﴾
﴿ انشاءالله در هنگام برگشتن بدست خودم ﴾
﴿ خواهم داد و بر دوش و صدر افتخار ﴾
﴿ آنها خواهم آویخت . امرا و صاحب ﴾
﴿ منصبان و نفرهایی که پس از این مستحق ﴾
﴿ پاداشی بشوند و بیك جان فشانیٔ فوق ﴾
﴿ العاده ممتاز کردند مأذون هستید مژدهٔ ﴾
﴿ شمول توجه مارا در حق آنان تبشیر کرده ﴾
﴿ بدر سعادت ما معروض بدارید . مقرر ﴾
﴿ است مأمور مخصوصی بسوی حضرت ﴾
﴿ شهریاری فرستاده وبدان وسطه نیز ﴾
﴿ ممنونیت و شکرگذاری خودمان را از همهٔ ﴾
﴿ شماها بیان نمائیم . ﴾

دوسهٔ روز است از اردوی جناب عثمان پاشا بعد از غلبات معلومه خبری نرسیده است واینفقره درمیان مردم مایهٔ توهمات شده است واسباب انتشار پارهٔ اراجیف گردیده است چون بهیچوجه خبری در اینباب چه رسما وچه بواسطهٔ تلگرافنامهای فرنکستان نرسیده است و بقاعدهٔ کلیه درهمچنان مواقع که شکستی بروسها وارد می‌شود هواخواهان روس دراین شهر ودر اطراف روم ایلی وفرنکستان خبرهای مساعد بروسها منتشر مینمایند که اقلا تاثیرات آنکونه شکستها را کم کنند وخیالات مردم را بتشویش بیندازند این است که بوجهی خبرهای اراجیف را نباید قبول کرد .

در اماکن مستحکمهٔ چهارکانه که عساکر عثمانیه ازاول مقدمات جنك آماده ومنتظر ورود دشمن ومقابله ومقاتله هستند خبر مفصل ووقوعات تازهٔ نیست وآنچه معلوم می شود عساکر روسیه درسمت ودین وسلستره وروسجق آمادهٔ یورش باعرمی هستند وچون از قوت عساکر عثمانیه و محکمیٔ مواقع ایشان بی اندیشه نیستند ونمی خواهند بشتاب وعدم ملاحظهٔ پایان کار حرکت کنند ودست بکاری زنند که اطمینان از نتیجهٔ آن ندارند این است که دستی نکاه داشته اند ومی خواهند بر قوت وکثرت قشون خود افزوده باکاهی کار کنند . واز این طرف هم عساکر عثمانیه البته در مقابل خیالات وتدابیر روسیه فکر کار خودشان را دارند وخیلی طول نخواهد کشید که در مواقع مذکوره جنکهای بزرك اتفاق بیفتد .

جناب محمد علی پاشا کوماندان کل طونه در ۲۳ ماه رجب خبر میدهد که ازوکالت کوماندانی (ودین) امروز خبر رسید که در ۲۱ این ماه روسها ازساعت یك روز از (قلفات) بنای توپ انداختن بودین کذاشتند واز طرف ماهم مقابله شد شش ساعت طول کشید کلوله‌هایی که روسها انداخته اند همه اش زیاده ازسیصد تیر بود بعمارت حکومت ودائرهٔ عسکریه وحوالیٔ آنجاها وبباستیانها واطراف کامبوط برخورده پارهٔ بناهارا ضرر رسانید ویك نفر ازعساکر شاهانه شهید وسه کس از اهالی جزوی زخمدار شدند .

ازقرار تلگرافنامهٔ قائم‌مقام (چربان) از توابع ادرنه نوشته است عساکر عثمانیه که لشکر روس را از زغرهٔ جدید پس نشانده اند خیلی از آنهارا تلف کرده ودو عراده توپ وهفتصد وهشتصد بارانیٔ سالدات هم بغنیمت آورده اند . اردوی سلیمان پاشا دشمن را تا بوغاز (کردنه) خائن تعقیب نموده ودهنهٔ مذکور را گرفته اند ودو باره جهة تحقیق تفصیل این خبر دو سه نفر دیکر فرستاده شده بوده است .

ازقرار خبرهای تلگرافی که ازسمت ارضروم رسیده است جنرال ملکوف دراردوی مرکزی دردرهٔ (پوروك) منتظر ورود کمك بوده است وچنانکه ازتلگرافنامهای فرنکستان معلوم می شود بقدر بیست وپنج هزار جمعیت وبیست عراده توپ باردوی مرکزی مذکور وبقدر شش هزار نفر پیاده وهزار سوار وشش عراده توپ هم بجناح میسره کمك رسیده است . اردوی مذکور روز چهارشنبهٔ کذشته شروع بیورش تجاوزی نموده است . ودر دوفرسخیٔ قریه (وزین) قافلهٔ ذخیره را زده اند وپس ازآن یك دسته سوارهٔ چرکس حمله برده اند چون چرکسها کم بوده اند عقب رفته اند وبعد از اینها میان جنرال ملکوف وجناب مختار پاشا جنك درکرفته وتفصیل این جنك هنوز معلوم نکردیده است . مختار پاشا بسمت عقب حرکت کرده است و میکویند مقدمة الجیش جناح میمنهٔ روس تا بوغاز (صوغانلی) آمده است ولی این خبر را اصلا قبول نمیتوان کرد وتلکرافنامه‌هایی را هم که از راه دور آمده است نمیتوان تصدیق نمود لهذا بهتر این است منتظر تلکرافنامهای رسمی ووصول خبرهای معتمد بوده باشیم .

(فاردو بوسفور)

(جریدهٔ حوادث مینویسد) در ۲ ماه آب ازوارنه نوشته شده است خبرهای عسکری که از طونه رسیده است عبارت ازفقرات ذیل است .

پس از غلبات جناب عثمان پاشا که در ۳۰ و ۳۱ ماه تموز بود روسها بناچار از پلونه برکشتند وبنابر این پلونه دردست عساکر عثمانیه مانده است خسارات وضایعات دشمن خیلی است وهنوز مقدار آن معلوم نیست از قرار مذکور پس ازاین غلبهٔ باشکوه عثمان پاشارا سودای این بوده است که باجناب محمد علی پاشا یکی بشوند .

عساکر محمد علی پاشا وعثمان پاشا پس ازاین در پیشکاه (شیپقه) وبالاتر ازآنجا باردوی روس مشرف خواهند بود وراه آذوقهٔ روس را توانند برید . دشمن این تهلکه را می‌فهمد واز این جهت است که امرا وصاحب منصبان روس می خواهند یك اجتماع عمومی بکنند لشکر محمد علی پاشا پی در پی جنك چرخه‌چی باقشون روس میکنند ایندوزها جنك بزرکی خواهد شد .

دیروز بوارنه عسکر تازه آمد راه آهن دوباره در میان موقف اول وتبورا بکار افتاد گویا عسکر تازه بمیدان جنك فرستاده خواهد شد کشتی که اینهارا آورده است بقدر پانصد نفر زخمدار خواهد برداشت نصف اینها درخسته‌خانه و نصف دیگر در راه آهن منتظرند ٠

جناب سلیمان پاشا در ۲٤ رجب بتلگراف خبرمیدهد روسها که در زغرهٔ عتیق منهزم شدند دو عراده توپ کروپ شش پوندی را در قریهٔ بوکلملی درمیان دره پنهان کرده بودند وخیلی چادر وبارانی گذاشته وتفنگهای زیادی راآتش زده و سوزانده بودند ٠ جمعی از بلغارها هم که عصیان کرده مسلح شده بودند بسزای خودشان رسیدند ٠

نیز می نویسد اینروز فرقهٔ اردوی همایون به قریهٔ بوکلملی رسید امروز بسمت زغرهٔ جدید حرکت خواهد شد ٠ از قرار تحقیق دشمن آنجا را ترك کرده بسمت کردنهٔ خانکشیده وقوت خودرا در آنجا سرجمع می نماید ٠

از جنابان احمد مختار پاشا و اسماعیل پاشا تلگرافنامهای چند بتاریخ ۲۵ رجب رسیده است و سه بار جنك قراول درمیان اتفاق افتاده است٠ اردوگاه روس از (آرپه چایی) برخواسته بسمت بالای سرحد گذشته وارد و کرده است واردوهای (بالدیروان) و (کدیکار) کاکان درجای خودشان بوده اند ٠ جناب اسماعیل پاشا از محل (مریم آنا) کوچ کرده به (آرزاب) رسیده است ٠

از قرار تلگرافنامهای اوروپ امپراتور روس از شکست (پلونه) خیلی متاثر شده است ٠ می گویند اردوگاه رابه زشتوی نقل کرده اند ٠ روزنامهای رسمیٔ پترپورغ شکست آخریٔ روس را تصدیق کرده اند ٠

از پترپورغ بتاریخ ۲٤ رجب خبر میدهند که امپراتور روس حکمی منتشر کرده است که یکصد وهشتاد وهشت هزار وششصد نفر عساکر مستحفظهٔ صنف اول حاضر سفر شوند و سلاح بپوشند ٠ در این باب درمیان عموم مردم هیجانی هست و این قشون خواستن امپراتور باین طور دلیل براین است که اعتقاد کرده اند براینکه قوت حاضره اش کافی برحصول مقاصد بسیار طولانی اونیست ٠

عالیجاه معالی اکتناه جناب شیخ حسام‌الدین بن احمد بصری ساکن بمبئ مکتوب مودت اسلوبی بادارهٔ اختر فرستاده شرحی از ممنوعیت وغدغن اسب که از بغداد وبصره نباید بیرون برود ومع ذلك مأمورین عثمانیه غفلت یا تغافل کرده وگذرانده اند نوشته ٠ و خواهش کرده اند درضمن این اخبارنامه نگاشته شود ٠ چون کاغذ مذکور دیر رسید لهذا قرار شد در نسخهٔ آینده مشروحا بنویسیم ٠ در حقیقت اینگونه بی مبالاتی مامورین دولت در خصوص بیرون رفتن اسب ازبغداد و بصره در همچنان موقعی بسیار بی قاعده ومایهٔ هزاران افسوس است ٠

(لوانت هرالد) می نویسد ٠ جنرال (قلاپقه) هفتهٔ آینده باسلامبول خواهد آمد ٠

یادداشت نظامنامهٔ یك استقراض اجباری که عبارت ازششصد ملیون غروش باشد در بیست فصل نوشته شده درضمن روزنامها منتشر کرده اند چون هنوز مقررشدن این استقراض معلوم نیست وتنها یادداشت است لهذا از ترجمه آن صرف نظر کرده شد ٠

امپراتور روس بتازه‌گی اشتهارنامهٔ خطاب باهالیٔ روم از بلغارستان ومسلمانان نوشته منتشر کرده اند چون طولانی است از ترجمهٔ آن صرف نظر شد دور نیست درنسخهٔ آینده ترجمهٔ آن را بنگاریم ٠

هنگام آغاز بنگارش مسودهٔ اختر مکتوبی سر بمهر ازآله آباد هندوستان رسید این نامهٔ مودت علامه از جانب عالیجاه مجدت ومعالی اکتناه مکرم ومحترم آقای میرزا سید علی طهرانی منشیٔ اول وسکرتری مغربی وشمالی آله آباد هندوستان متخلص بحجازی ملازم کورتمنت انکلیس بود ورقهٔ مفصلی درضمن رقیمهٔ خودشان ملفوف داشته وخواهش نموده بودند درج صحیفهٔ اخبار شود واستعجال فرموده بودند حسب الاشارهٔ ایشان همان ورقه‌را بی کم وزیادی درضمن این نامه نقل کرده وعطاالعاتی راکه درآنباب باید نوشته شود برای نسخهٔ آینده گذاشتیم وازجهت اظهار لطف ومهربانی وحسن توجهی که دربارهٔ اختر وارسر تحریر آن فرموده اند جناب معزی الیه را بشکری گذاری مقابله کرده امتنان وتشکر خودرا عرض می کنیم جواب رقیمهٔ ایشان‌راهم باپوست جداگانه عرض خواهیم کرد ٠

(اختر) که ختم فصاحت بنام اوست وملك بلاغت بکام او ذکر فضایل وصیت فصاحتش درنواحی بلدان واقطار عالم بمثابه ایست که هر دو روی زمین را چون احاطهٔ افلاك برکرهٔ خاك فرو گرفته باشد ﴿ فسارمسیرالشمس فی کل بلدة ﴾ ﴿ وهبت هبوب الریح فی البر والبحر ﴾ الحق عباراتش وحی سبحانی و بیاناتش آیات قرآنی است ٠ (باده خاك آلودمان مجنون کند) ٠ (صاف اگرباشد ندانم چون کند) ٠ حمد خدارا این ایام درممالك علیهٔ عثمانی کشادن درهای بسته وبستن پیمانهای شکسته ومرهم دلهای خسته باشارات ونگارشات حضرت محرر مکرم اختر است ﴿ طلعت مقصود کرز پرده درآید ﴾ ﴿ خلق جهانرا تمام پرده درآید ﴾ بعد از شکر وستایش اختر نویسنده عریضه اظهار کمال وعبارت آرائی نمیخواهد بکند ودعوی کمان ندارد ازاخلاص غایبانهٔ که به محرر حق شناس اخترداردمیخواهد بجهة گاهی جریدهٔ اختر مطالب چند ازحالات اهل هندوستان واز سبك سلوك مردم افغانستان نگارش دارد که میزان معرفت ومقام انسانیت این صفحات را نیز جریدهٔ اختر به تحقیق آگاهی داشته باشد ٠ در نسخهٔ مؤرخه ۲۵ ربیع الثانی درجریدهٔ اختر دو مطلب دیده شد یکی شرح مفصلی ازحالات سرکار هند وافغانها دیگر درخصوص شخص عزیزی که از بندر بمبئ به محرر اختر مکتوبی نوشته واظهار کرده بود اشعارحضرت مولانا در مثنوی ومطالب دقیق آن درمذاق اهل این ملك کوارا نیست اگرچه جریدهٔ اختر دلیلهای واضح که روشن تراز آفتاب است بطور خوب که عرفای روم وایران میدانند فرموده است لیکن در

معرفت اهل اسلامیهٔ این ملك باشتباه کلی افتاده است

﴿ چون سرکارت بطفلان اوفتاد ﴾
﴿ پس زبان کودکی باید کشاد ﴾

اصل کذارش مطلب این است اکثر مردم هندوستان از اعلا وادنا راه بمعرفت وحقیقت ندارند حق مقام این است ملامت جایز نیست این همه مطالب از روی علم می شود که در این ممالك محروسه مرده است از روزی که اختر هندوستان سوخت وسلطنت اسلامیهٔ هندوستان بباد فنا رفت قلمرو هند بقبضهٔ اقتدار دولت بهیهٔ سرکار انکلیس درآمد علم فارسی عربی وعلم ادب قانون انسانیت مروت سخاوت عدالت طریقت حقیقت وحمیت که در شریعت اسلامیهٔ ممالك عثمانی وایران مروج است در مملکت هندوستان بکلی از میان اهل این ملك تباه شده اکر چیزی هم از آثار قدیمه مانده است (کر ملك این است در این روزکار) آنهم عنقریب منسوخ خواهد شد

﴿ بیغما آنچنان بردند خوان می پرستانرا ﴾
﴿ که نه می ماند نه مینا نه ساقی ماند ونه ساغر ﴾

امیدواریم محرر مکرم اختر رشتهٔ خیال خودرا باین ایرادهای بی معنی از دست ندهد بهمین سبك وسیاق که کوهر افشانی میکند تبدیل را سخن کوئی ننماید. از بابت سرحد هندوستان واز اوضاع افغانستان شرح مفصلی که از مفرح القلوب بندر کراچی انتخاب شده بود نیز درهمان نسخه دیده شد لازم دانستم که از برای رفع اشتباه و بجهة آکاهی جریدهٔ اختر از این بابت هم شرح نکارم که بزرکترین دول جهانرا در مقابل مردمان بی . . . . . روزنامه نویسان عالم به بدعهدی و بیوفائی اشتهار ندهند در سنه ۱۲۵۷ شاهنشاه مغفور محمد شاه غازی مجبورا از محاصرهٔ هرات دست بردار شد شجاع الملك شاهزادهٔ افغان از عم خویش کامران میرزا والی هرات رنجیده خاطر شد پناهندهٔ دولت انکلیس کشت. روزکاری در ممالك هندوستان در پناه دولت انکلیس بزیست. چون شهریار ایران از هرات مراجعت فرمود روی دل کامران میرزا یکجهة با انکلیزان شد وهمچنان مردم کابل وقندهار وسایر جاهای افغانستان که از امیر وفرمان کذاران خود که از مدتی آزرده کی داشتند بنای آشفتکی کذاشتند و برخی از بزرکان واعیان افغان در باطن راضی بسلطنت انکلیز شده کارداران دولت را تحریك نمودند چون اخبار برهمخورده کی ملك افغانستان ومیل خاطر افغانها در پای تخت لندن اشتهار یافت اولیای دولت انکلیس در شریعت سلطنت خودرا مستحق و جایز دانستند که ملك افغانستان را نیز ملحق به مملکت هندوستان سازند لهذا عساکر خودرا بسمت افغانستان حرکت دادند کابل و قندهار وبعض جاهای ملك افغانستان را به تحت تصرف خود در آورند چون وضع طبیعت دولت وملت اهل انکلستان مایل بحکمت عملی است رعایت رعیت وزیر دستان خودرا صواب وبی رحمی و ظلم را در طریقت خود حرام می دانند بجای غارت جیب و دامان افغانها را اززر ومال پر کردند اکرچه ملت هندی ضد اینمطلب را در داستانها میکویند از همین جا باید تصور کرد و فهمید که مدت یکصد و سی سال است که دولت انکلیس ممالك هندوستان را بتدریج تصرف کرده اند علاوه بر ملك هند جزیرهای چین وماچین وملك امریقارا بشجاعت ذاتی خود مالك شده در هیچ تاریخی از تاریخ عالم دیده نشده ملکی که به تصرف عساکر انکلیس آمده باشد قتل وغارت یا بناموس هیچ ملتی دست زده باشند در مملکت هندوستان تابحال بی جرم وتقصیر وبی سبب احدی از راجکان هند ونوابهای مسلمان صاحب ریاست را در مقر حکومت خود معزول و بر طرف نکردند چنانچه تا بحال چهار صد ریاست با استقلال از هندو مسلمان موجود و برقرار است. خلاصه کاری باین افسانهای کذشته وتقویم پارینه نداریم نسخه جات اختر این اوقات غیر از جنك عثمانی و روس کنجایش بعض مطالب را ندارد منظور مان بعهد وفای انکریز و افغانها بود بعد از آنکه افغانها در آن زمان که عهد ومیثاق را با دولت انکلیس شکستند مبلغ ده کرور تومان ایران که نقد وجنس از خزانهٔ دولت منهوب شد و چندین تن از اعیان دولت باچند هزار لشکر از قضای آسمانی عرضه تلف کشت دولت انکلیس که ممکن بود کیفر آنها را بدهد در مروت خود جایز ندانست چشم از انتقام آنقوم بپوشید.

بالجمله در یازده سال قبل زمان حکومت امیر شیر علی خان حال رشتهٔ انتظام ملك کابل از بی برکی و بی بضاعتی نزدیك بود که از هم بکسد افغانها باز روی التجا بحضرت انکلیسی آوردند کارکذاران دولت بهیه از روی رعایت ومروت خیانت وبدعهدیٔ آنها را ندیده انکاشتند تجدید عهد بار ثانی با امیر الامراء افغانستان شیر علی خان والیٔ کابل بر قرار داشتند بجهة رفاهیت امیر کابل مبلغ دوازده لك روپیه سالیانه قرار دادند که از خزانهٔ دولت هند ماه بماه عاید امیر کابل دارند در عرصهٔ یازده سال بدون آنکه یك ماه تعطیل شود وجه مقرری را بامیر نامدار کابل برابر دادند وبهیچ وجه در حکومت کابل مداخله نکردند حتی سفیری هم در کابل مقرر نکردند از اسلحهٔ خوب و تحفهای خوب لندن هم مضایقه نداشتند و با نوازشات ملوکانه پرورش دادند. اول لوای مخالفت که در ضد دولت انکلیس برافراشتند این بود که در یکسال قبل بدون تمهید سفیر دولت روسیه را امیر نامدار کابل بشهر کابل جای داد وعلم روسیه را اظهر من الشمس در مقر حکومت کابل استوار نمود که منتهای آرزوی کارکذاران روس همین مطلب بود. بعد از این فقرات مدت هشت ماه قبل امیر نامدار کابل سید نور محمد شاه وزیر اعظم خودرا بسفارت هند مأمور نمود سفیر مذکور وارد لاهور شد واز کارکذاران دولت هند جناب کرنیلی صاحب بهادر که چندی در خلیج فارس قونسول ومصلحت کذار از طرف دولت انکلیس بود بمذاکرهٔ سفیر کابل مأمور شد بعد از ملاقات و مذاکرات بی شمار و خواهش بسیار سفیر کابل که مدتی مذاکرهٔ طرفین طول کشید سفیر مذکور از مقصودات امیر کابل سه مطلب مختصری از کارکذاران دولت بهیه خواهشمند کشت که دولت رد و انکار اورا جایز ندارد وتعمیل اورا بخوبی نماید.

خواهش اول این است که امیر الامراء افغانستان حضرت شیر علی خان والیٔ کابل مبلغ چند کرور روپیهٔ نقد بجهة حفظ و حراست کابل این ایام ضرور دارد که باید دولت انکلیس بدون عذر برساند.

خواهش دوم این است مبلغ دوازده لك روپیهٔ سالیانه که از دولت بهیه مقرر شده است کفایت خرج عساکر کابل را نمیکند مبلغ قابلی دولت باید باین مقرری افزوده کند.

خواهش سوم این است که دولت انکلیس بهیچ وجه من الوجوه طرفداریٔ خان کلات را نکند وقطع مراوده با کلات بکند. اکر این سه خواهش جزئی امارت کابل را دولت منظور دارد فبها والا (من وکرز و میدان افراسیاب)

مأمورین دولت انکلیس که از طرف دولت خود مأذون ومختار بودند در جواب سفیر کابل اظهار نمودند بدو شرط وعهد همهٔ خواهشهای شمارا میتوانیم قبول نمائیم و در دوستی ووفای عهد شما بهیچ وجه شبههٔ نداریم دولت بهیهٔ انکلیس محض دوستی ویکانکی با امیر کابل دو جزئی خواهش از والیٔ کابل دارد که هیچ ضرر ونقصان بدولت وملت کابل وافغانستان ندارد .

خواهش اول از امیر کابل این است که از جانب دولت انکلیس سفیری در کابل و هرات محض اتحاد طرفین مقیم و برقرار باشد .

خواهش دویم این است اگر وقتی ضرورت امری شود یا لشکر بیکانه از خارج یا آنصفحات دست اندازی نماید باقتضای وقت امیر کابل عساکر انکلیس را بدون زحمت ومانع بسمت قندهار عبور دهد اگر این دو خواهش جزئی دولت انکلیس را امیر کابل منظور دارد وعهد کند آن سه خواهش شمارا دولت بخوبی قبول وامضا خواهد کرد وعهد میکند که روابط دوستی ومودت بیش از پیش زیاده محکم شود. اگر این دو مطلب را امیر کابل منظور نخواهد کرد آخر مطلب دولت انکلیس این است که تبدیل نمی شود اگر مقام صلح است آماده ایم و اگر جنك است تاهمه جا ایستاده ایم (کلوخ انداز را پاداش سنك است) شرح سئوال وجواب دولت انکلیس ووالیٔ کابل بی کم وکاست همین بود که عرض شد (فالله خیر حافظا وهو ارحم الراحمین ﴾ والی ملك کابل هرچند فقره خواهش دولت انکلیس را رد وانکار کرد دولت بهیه هم ناچار قطع مواجب کرد. سید نور محمد شاه سفیر مذکور بی نیل مقصود از لاهور به پیشاور روانه شده در همانجا عزم سفر آخرت کرد از همین مطلب باید قیاس حالت افغانها وقانون شریعت آنهارا تصور کرد امروز جمیع مسلمانان اقطار عالم چه سنی وچه شیعه امیر وفقیر شب وروز درتزلزل هستند واز درگاه احدیت مستدعی فتح ونصرت پادشاه اسلام پناه میباشند که خرمن دین اسلام از آتش نمرودیان نسوزد بر خلاف مسلمانان غیرتند افغانستان با دشمن بزرك اهل اسلام پیوستند وبا دولت که ظاهر وباطن هواخواه دولت اسلامیه است عهد را شکستند .

﴿ شادی کند ازقتل مسلمان که جهاد است ﴾
﴿ ساغر کشد از خون عزیزان که شراب است ﴾
﴿ برخصم رخ ازمهر کشاید که فریب است ﴾
﴿ برما چورسد روی بپوشد که حجاب است ﴾

اگرچه مطلب قدری مفصل شد بمختصر رشتهٔ بدست نمی آید ولیکن ازمحرر مکرم اختر بسیار امیدوارم نظر توجهی باین ورقه فرموده اگر قابل اعتنا باشد چشم از عیوب این عریضه پوشیده درجریدهٔ اختر ثبت نماید هرجا لفظا غلط شده باشد از روی کرم خود حك واصلاح فرموده ستار العیوب باشند .

﴿ دل اندر زلف لیلی بند وکار عشق مجنون کن ﴾
﴿ که عاشق را زیان دارد مقالات خردمندی ﴾

﴿ در اخبارنامهای هندوستان دیده شد ﴾

از جانب سرکار انکلستان یعنی حکومت هند سه کس از بزرگان که بهادر شیر خان بنگش کوات ومظفر خان پیشاوری وخواجه محمد خان یوسف زهی باشند درضمن بعض مصالح گفت و شنود بسوات نزد جناب آخوند صاحب فرستاده شده است آخوند مشارالیه آنهارا معطل کرده وجواب مفیدی نداده است .

لشکر کلی کابلستان در (سیاسنك) یکفرسخیٔ شهر کابل اردوگاه ساخته است سر افسر یعنی سرکردهٔ قشون ذکریا خان بوده است امیر شیرعلی خان درکار لشکر زیاد دقت واهتمام دارد ازقرار نوشتجات تجار (شکارپور) که درکابل هستند والیٔ (طاشکند) که کاشتهٔ دولت روس است این اوقات خط ومکاتبهٔ زیاد با امیر شیرعلی خان میکنند . والی طاشکند یکصد هزار (طلا) بتوسط امیر بخارا بامیر کابلستان فرستاده است . وبتواتر شنیده می شود که امیر شیرعلی خان از دولت روس خواهشمند شده است که چهار ملیون طلا بدهد که برای آبادیٔ مملکت وساختن راهها مصروف نماید ومعلوم نیست این چهار ملیون را بقرض میخواهد یا بچه اسم ورسم طلب می کند .

بزرگان طائفهٔ آفریدی که در پیشاور هستند بحاکم انجا که از جانب انکلیس است گفته اند که امیر افغانستان درکابل بزرگان ما وهمه ایل افغان را همیشه حرمت ورعایت می کند وایشانرا بسرای حکومت خود طلب می نماید ماها نمی توانیم از میان قوم خود بیرون برویم واز قومیت وملیت افغانی ومسلمانی دست برداریم پس ازاین مارا لازم است بحکومت امیر و بزرك خودمان دخالت کرده وبا او باشیم . حاکم پیشاور ازشنیدن این معنی اندیشناك گردیده و برای اسکات وتألیف قلوب ایشان خیلی اظهار مهربانی با سرکردگان و بزرگان قوم آفریدیٔ مذکور کرده وآنهارا جدا جدا خلعتها وانعام وهدایا داده است .

قوم (لایدتانی) باقوم (کرمل) بر لشکر انکلیس شبیخون زده اند ومال واسباب زیاد از لشکر کال آنها بغارت وغنیمت آورده اند . وجمعی را نیز مقتول ومجروح کرده اند .

﴿ تلگرافنامها ﴾

وین ۲۲ رجب

غلبهٔ آخری عساکر عثمانیه در فرنکستان اثرهایی بسیار خوب بخشید موجب توجه و محبت اوروپ در حق دولت عثمانی گردید اینکونه غلبه‌ها خیالات وپولیتیك فرنکستان را تعدیل و تصحیح خواهد کرد و در روش وحرکات بعض دولتها که در آینده خواهند داشت ثمرات آن مشهود خواهد شد . مسیو (غوالنسیانو) و (کونت دارنیم) که ناخوش بود باینجا وارد گردیدند . فالقون افندی مستشار سفارت عثمانی باسلامبول عزیمت نمود .

بلغراد ایضا

اتفاقی که درمیان یونانستان وصرب متصور بود سرنگرفت از جهة تدابیر عسکریه که دولت اوسترریا پیش گرفته است صربستان اندیشناك است حکومت صرب درخصوص برقرار بودن حال بی طرفیٔ خود بتازه خاطر جمعی بدربارهای دول معظمه داد .

وین ۲۴ رجب

میل و استعداد اوروپ بصلح واعادهٔ مسالمت مایهٔ دلشکیٔ صربها گردیده است چه آنها مایل بجنك هستند . روزنامهای نیم رسمی کوشش دارند ثابت کنند که اقدامات تازهٔ حرکات جنك

در وین بجهة این است که جنك حاضر درجایی که هست باقی بماند. (نایه‌فرایه پرسه) تصدیق میکند که پرنس غورچاقوف استعفای خودرا داده است .

وین ۲۵ رجب

غلبهٔ عثمان پاشا بلشکر روس در بحارستان اثر بسیار نیك بخشیده است در پارهٔ شهرها آیین بندی و چراغان کرده اند .

پشته ایضا

دیروز تلکرافنامهٔ از (لمبرغ) دریکی از روزنامهای پشته نوشته شده بود در ۲۰ رجب که قشون روس در پلونه‌شکست‌خورد در پترپورغ قدری اغتشاش شد مأمورین ضابطه‌از عهدهٔ رفع اغتشاش برنیامدند . عساکر نظامیه بنای شلك بر روی اهالی گذاشتند ولی باز اغتشاش رفع نشده است در رؤسای اهل شورش علامتهای قرمزی بود . در تلکرافنامه نوشته شده است که در شهرهای دیگر روس و خصوصا در مسکو نیز هیجان و اغتشاش هست چون از جانب حکومت تلکراف کردن غدغن شده است این خبر بواسطهٔ پوست به (لمبرغ) رسیده است .

برلین ۲۴ رجب

(کازت دوکولونیا) در خصوص مشوار وحرکت ایمپراتور روس بدین طریق بیان معتقد میباشد که . که هیچ دهکدهٔ بلغاری از جانب ترکها سوخته نشده است بر عکس این اردوی روس از هرجا گذشت آنجا را آتش زند پارهٔ بیچاره‌کان و زن و طفلان کوچك و پیرهایی را که حال مدافعه ندارند کشتن جنك کردن بادولت عثمانی نیست . قزاقها بجای اینکه اینگونه بی گناهان را بطور وحشیگری بکشند بجلو عساکر عثمانیه بیایند .

قرعهٔ چهل و پنجم سندات راه آهن روم ایلی روز چهارشنبه یکم اوٌ ماه فرنکی ۱۸۷۷ هنگام ظهر درضربخانهٔ عامره کشیده شده ونمره‌های اکرامی بقرار ذیل درآمده است .

تحویل یعنی سند (۱)

نمرهٔ که ششصد هزار فرانك اکرامیه دارد

۵۶۹۲۴۸

تحویل (۱)

نمرهٔ که شصت هزار فرانك اکرامیه دارد

۱۰۷۲۵۵۷

تحویل (۲)

نمرهٔ که هرکدام بیست هزار فرانك اکرامیه دارد

۱۱۹۹۴۷۲ ۹۶۷۱۸۶

تحویل (۶)

نمرهٔ که هرکدام ششهزار فرانك اکرامیه دارد

۳۹۷۴۹۴ ۵۰۳۴۶۰ ۱۰۸۶۸۹۸

۱۳۸۷۴۶۸ ۱۵۲۳۴۲۰ ۱۸۰۸۸۸۴

تحویل (۱۲)

نمرهٔ که هرکدام سه هزار فرانك اکرامیه دارد

۲۱۰۰۴۱ ۲۱۲۳۳۴ ۳۲۲۰۰۶ ۳۹۷۴۹۳

۵۸۵۶۷۸ ۶۷۰۵۰۵ ۸۸۰۰۷۲ ۸۸۰۰۷۴

۱۰۹۱۹۲۳ ۱۵۵۳۸۸۳ ۱۷۹۰۵۲۷ ۱۸۰۸۸۸۵

تحویل (۲۸)

نمرهٔ که هرکدام یکهزار فرانك اکرامیه دارد

۶۸۳۸۲ ۶۸۳۸۴ ۱۴۸۹۱۰ ۱۵۶۹۵۱

۱۵۶۹۵۲ ۲۲۳۵۰۵ ۵۱۶۱۴۵ ۶۱۰۲۸۶

۶۱۰۲۸۷ ۶۱۵۰۹۰ ۶۷۰۵ ۱ ۸۷۵۹۰۹

۸۸۰۰۰۳ ۸۸۰۷۳ ۸۹۵۱۵۱ ۱۰۴۸۹۷۷

۱۰۹۱۹۲۱ ۱۲۲۶۷۱۷ ۱۲۲۶۷۱۸ ۱۲۲۶۷۲۰

۱۳۴۹۸۱۵ ۱۴۶۵۸۹۵ ۱۵۹۵۲۰۴ ۱۶۴۳۶۱۸

۱۶۶۴۱۰۳ ۱۷۳۳۲۵۶ ۱۸۰۸۸۸۳ ۱۹۷۰۷۴۳

تحویل (۲۵۰)

نمرهٔ که هرکدام چهارصد فرانك اکرامیه دارد

۳۶۸۳۱ ۳۴۰۸۲۷ ۱ ۷۲۵۵۹ ۱۴۱۹۰۹۵

۳۶۸۳۲ ۳۴۰۸۲۸ ۱۰۷۲۵۶۰ ۱۴۲۶۲۵۱

۳۶۸۳۳ ۳۴۰۸۲۹ ۱۰۸۶۸۹۶ ۱۴۲۶۲۵۲

۳۶۸۳۴ ۳۴۰۸۳۰ ۱۰۸۶۸۹۷ ۱۴۲۶۲۵۳

۳۶۸۳۵ ۳۶۳۳۲۶ ۱۰۸۶۸۹۹ ۱۴۲۶۲۵۴

۶۸۳۸۱ ۳۶۳۳۳۷ ۱۰۸۶۹۰۰ ۱۴۲۶۲۵۵

۶۸۳۸۳ ۳۶۳۳۳۸ ۱۰۹۱۹۲۲ ۱۴۶۵۸۹۱

۶۸۳۸۵ ۳۶۳۳۳۹ ۱۰۹۱۹۲۴ ۱۴۶۵۸۹۲

۷۱۵۸۱ ۳۶۳۳۴۰ ۱۰۹۱۹۲۵ ۱۴۶۵۸۹۳

﴿ یونان وفرنك ﴾

﴿ ازتاریخ بعقیدهٔ ایران مؤرخین ﴾

بعد از دوسال جنك عاقبت ونونس مجبور کناره جست وسلطنت درسال پانزده از میلاد مستقلا باردوان سوم باقی ماند پسرش اورود را برتخت ارمنستان نشانید تی بر قیصر دوم بملاحظه اینکه نگذارد پارتها تاخت وتاز کنند ژرمانیکوس سردار را بجنك اورود فرستاد سردار دوم اورودرا اخراج وپادشاهی دیگر بجهة ارامنه تعیین نمود اردوان سوم بعد از انکه باردانس پسر دومی خودرا بجهة ولایت عهد مشخص کرد درسال چهل وسه میلاد جهانرا وداع کفت کوتارزس پسر بزرك اردوان سلطنت را از باردانس برادر کوچك ربود ولی چونکه قسی‌القلب بود سلطنت را بازبه باردانس واکذار کرد این پادشاه درسال چهل وهفت میلاد بمرد باز کوتارزس پادشاه شد درسال پنجاه ویك سلطنت به ونونس ثانی که از شاهزادکان خانواده سلطنت بود رسید سال بعد ولوژز اول پسرش پادشاهی یافت بارمنستان ایلغار نمود وبادولت روم معاهدات سابق را تجدید کرد درسال نود بعالم باقی شتافت پسر بزرکش پاکور بعد از هفده سال سلطنت بمرد برادرش خسروتاج برسر نهاد باتراژان قیصر روم جنك کرد ولوژز ثانی پسر او در سال صد وسی وچار بتخت نشست ودر سال صد وهشتاد وهشت فوت کرد این پادشاه بارومیان جنك کرد ومکرر قشونش مغلوب شدند پارتها بجای اوموزس را پادشاه کردند ولی بعد باز سلطنت یافت و بعد از او پسرش ولوژس سوم شهریاری کرد اردوان چهارم که درسال دویست وچهارده پادشاه شد با رومیان جنك کرد وایشانرا مجبور نمود باینکه مصالحه کنند شرایط مصالحه‌نامه بجهة اوافتخار داشت ولی در این جنك بهترین لشکر او تلف شدند یك نفر اردشیر نام که ازحیثیت نسب امتیازی نداشت وقت را مناسب دید که پارتها را ازتسلطی که بر ایرانیان مدتها یافته بودند بیند ازداردوان از شوریدن اراطلاع یافته باهمه استعدادی که داشت بجنك وی رفت استعداد طرفین تقریبا مقابل بود بعد از جنك سختی عاقبت ایرانیان فایق آمدند اردوان بقید اسیری درآمد اورا بحکم اردشیر بقتل رسانیدند سلطنت خودمان ارزاس بعد از قریب پانصد سال دوام بدین قسم منقرض شد نسل ارزاس درشخص اردوان مقطوع نشد زیرا که یك شعبه

۱٤۲۷۵۸۹٤	۱۱۵٤۷۷۷	۳۹۷٤۹۱	۷۱۵۸۲
۱۵۲۳٤۱۷	۱۱۵٤۷۷۷	۳۹۷٤۹۲	۷۱۵۸۳
۱۵۲۳٤۱۷	۱۱۵٤۷۷۸	۳۹۷٤۹۵	۷۱۵۸٤
۱۵۲۳٤۱۸	۱۱۵٤۷۷۹	٤۰۶۸۹۶	۷۱۵۸۵
۱۵۲۳٤۱۹	٤۰۶۸۹۷۰	۱۱۵٤۷۷۰	۱۲۵۶۳۶
۱۵۲۳٤۱۹	٤۰۶۸۹۸	۱۱۵۹۹۱۶	۱۲۵۶۳۷
۱۵۲۳٤۸۱	٤۰۶۸۹۹	۱۱۵۹۹۱۷	۱۲۵۶۳۸
۱۵۲۳٤۸۲	٤۰۶۹۰۰	۱۱۵۹۹ ۸	۱۲۵۶۳۹
۱۵۲۳٤۸۵	٤۰۹٤۰۶	۱۱۵۹۹۱۹	۱۲۵۶٤۰
۱۵۲۳٤۸۷۱	٤۰۹٤۰۷	۱۱۶۹۹۲۰	۱۳۵۶۱۱
۱۵۲۳٤۸۷۲	٤۰۹٤۰۸	۱۱۹۹٤۷۱	۱۳۵۶۱۲
۱۵۲۳٤۸۷۳	٤۰۹٤۰۹	۱۱۹۹٤۷۳	۱۳۵۶۱۳
۱۵۲۳٤۸۷٤	٤۰۹٤۱۰	۱۱۹۹٤۷٤	۱۳۵۶۱٤
۱۵۲۳٤۸۷۵	۵۰۳٤۵۶	۱۱۹۹٤۷۵	۱۳۵۶۱۵
۱۵۲۳۹۵۰۱	۵۰۳٤۵۷	۱۲۰۰۱۹۱	۱۳۹٤۲۱
۱۵۲۳۹۵۰۲	۵۰۳٤۵۸	۱۲۰۰۱۹۲	۱۳۹٤۲۲
۱۵۲۳۹۵۰۳	۵۰۳٤۵۹	۱۲۰۰۱۹۳	۱۳۹٤۲۳
۱۵۲۳۹۵۰۵	۵۱۶۱٤۱	۱۲۰۰۱۹٤	۱۳۹٤۲٤
۶۷۰۳۰۳۶	۵۱۶۱٤۲	۱۲۰۰۱۹۵	۱۳۹٤۲۵
۶۷۰۳۰۳۷	۵۶۱٤۳	۱۲۲۶۷۱۶	۱۴۳۸۶۱
۶۷۰۳۰۳۸	۵۱۶۱٤٤	۶۲۷۱۹	۱۴۳۸۶۲
۶۷۰۳۰۳۹	۵۶۹۲٤۶	۱۲۲۷۵۲۱	۱۴۳۸۶۳
۱۶۰۳۰٤۰	۵۶۹۲٤۷	۱۲۲۷۵۲۲	۱۴۳۸۶٤
۱۶۰۶۵۰۱	۵۶۹۲٤۹	۱۲۲۷۵۲۳	۱۴۳۸۶۵
۱۶۰۶۵۰۲	۵۶۹۲۵۰	۱۲۲۷۵۲٤	۱٤۸۹۰۶
۱۶۰۶۵۰۳	۵۸۵۶۱۶	۱۲۱۷۵۲۵	۱٤۸۹۰۷
۱۶۰۶۵۰٤	۵۸۵۶۱۷	۱۲۹٤۰۹۶	۱٤۸۹۰۸

از نسل او تا اواسط مائه ششم باز در ارمنستان سلطنت کردند .

(شرح سلطنت ساسانیان موافق قول)

(مورخین یونانی ولاطین)

اردشیر که بر اردوان غالب آمد پسر بابك نام کفش دوز بود روزی یکنفر صاحب منصب ساسان نام که از ولایت قوم کادوزین میگذشت درخانه بابك منزل کرفت بابك که در علم ستاره شناسی مهارتی کامل داشت از روی آن علم فهمید که از ساسان پسری بعرصهٔ وجود خواهد آمد که درعالم مشهور خواهد شد باین واسطه بابك طالب شد که بوسیله وصلت ساسانرا با خانواده خود پیوند کند ولی چونکه زنی در طایفهٔ اونبود که بمزاوجت او

۱۷۶۰۶۵۵۰	۱۲۹٤۰۹۷	۵۸۵۶۱۹	۹ ۱٤۸۹
۱۷۶۳۶۶۱۶	۱۲۹٤۰۹۸	۵۸۵۶۲۰	۱۵۶۰۳۶
۱۷۶۳۶۶۱۷	۱۲۹٤۰۹۹	۶۱۰۲۸۸	۱۵۶۰۳۷
۱۷۶۳۶۶۱۸	۱۲۹٤۱۰۰	۶۱۰۲۸۹	۱۵۶۰۳۸
۱۷۶۳۶۶۲۰	۱۳۰٤۵۹۶	۶۱۰۲۹۰	۱۵۶ ۳۹
۱۷۶٤۱۰۱	۱۳۰٤۵۹۷	۶۱۰۲۹۵	۱۵۶۰٤۰
۱۷۶٤۱۰۲	۱۳۰٤۵۹۸	۶۱۵۰۸۷	۱۵۶۹۵۳
۱۷۶٤۱۰٤	۱۳۰٤۵۹۹	۶۱۵۰۸۸	۱۵۶۹۵٤
۱۷۶٤۱۰۵	۱۳۰٤۶۰۰	۶۱۵۰۸۹	۱۵۶۹۵۵
۱۷۸۲۳۶	۱۳۱۲۸٤۶	۶۲۰۰۲	۱۷۸۲۳۶
۱۷۸۲۳۷	۱۳۱۲۸٤۷	۶۲۰۰۳	۱۷۸۲۳۷
۱۷۸۲۳۸	۱۳۱۲۸٤۸	۶۲۰۰٤	۱۷۸۲۳۸
۱۷۸۲۳۹	۱۳۱۲۸٤۹	۷۲۰۸۶	۱۷۸۲۳۹
۱۷۸۲٤۰	۱۳۱۲۸۵۰	۷۲۰۸۷	۱۷۸۲٤۰
۲۰۹۹۹۶	۱۳۲۳٤۶۱	۷۲۰۸۸	۲۰۹۹۹۶
۲۰۹۹۹۷	۱۳۲۳٤۶۲	۷۲۰۸۹	۲۰۹۹۹۷
۲۰۹۹۹۸	۱۳۲۳٤۶۳	۷۲۰۹۰	۲۰۹۹۹۸
۲۰۹۹۹۹	۱۳۲۳٤۶٤	۸۷۰۹۰۶	۲۰۹۹۹۹
۲۱۰۰۰۰	۱۳۲۳٤۶۵	۸۷۰۹۰۷	۲۱۰۰۰۰
۱۷۳۳۲۵۷	۱۳۳۱۵۶۱	۸۷۰۹۰۸	۲۱۰۰٤۲
۱۷۳۳۲۵۸	۱۳۳۱۵۶۲	۸۷۰۹۱۰	۲۱ ۰٤۳
۱۷۳۳۲۵۹	۱۳۳۱۵۶۳	۸۸۰۰۰۱	۲۱۰۰٤٤
۱۷۳۳۲۶۰	۱۳۳۱۵۶٤	۸۸۰۰۰۲	۲۱۰۰٤۵
۱۷٤۵۰۰۶	۱۳۳۱۵۶۵	۸۸۰۰۰٤	۲۱۲۰۰۱
۱۷٤۵۰۰۷	۱۳٤۹۸۱۱	۸۸۰۰۰۵	۲۱۱۰۰۲
۱۷٤۵۰۰۸	۱۳٤۹۸۱۲	۸۸۰۰۷۱	۲۱۱۰۰۳
۱۷٤۵۰۰۹	۱۳٤۹۸۱۳	۸۸۰۰۷۵	۲۱۱۰۰٤

درآورد بزوجهٔ خود تکلیف کرد که با ساسان طرح مرافقت بیندازد از این وصلت حرامی اردشیر بوجود آمد وقتی که بر ایران سلطنت یافت بابك وساسان هر دو بر پدری او افتخار میجستند بعد ازانکه مدتی محاجهٔ بطول انجامید عاقبت قرار بر این کذاردند که اردشیر را پسر بابك واز خانواده ساسان بخوانند اردشیر که مردی شجاع و باهمت ودرمشق بدنی بسیار ماهر بود قصد کرد که ایرانرا ازقید اطاعت سلاطین ارزاسی برآورد این بود که بر پارتها غلبه کرد واردوان را بکشت ودر سال دویست و بیست وشش برتخت نشسته شاهنشاه لقب کرفت همینکه در سلطنت استقلال یافت عزم کرد که دولت ایران همان جاه وشکوه سابق را پیابد تدارك لشکر کافی کرده برومیان اعلان کرد که از کیخسرو تا دارا تمام ولایت

۱۷۶۵۵۱۰	۱۳٤۹۸۱٤	۸۹۰۶۰۲	۲۱۱۰۰۵
۱۷٤۷۰٤۶	۱۳۶۰۰۱	۸۹۰۱۰۳	۲۱۲۳۳۱
۱۷٤۷۰٤۷	۱۳۶۰۰۲	۸۹۰۱۰٤	۲۱۲۳۳۲
۱۷٤۷۰٤۸	۱۳۶۰۰۳	۸۹۰۱۰۵	۲۱۲۳۳۳
۱۷٤۷۰٤۹	۱۳۶۰۰٤	۹۶۷۱۸۷	۲۱۲۳۳۵
۱۷٤۷۰۵۰	۱۳۶۰۰۵	۹۶۷۱۸۸	۲۳۳۰۰۱
۱۷۹۰۵۲۶	۱۳۸۷٤۲۶	۹۶۷۱۸۹	۲۳۳۰۰۲
۱۷۹۰۵۲۸	۱۳۸۷٤۲۷	۹۶۷۱۹۰	۲۳۳۰۰۳
۱۷۹۰۵۲۹	۱۳۸۷٤۲۹	۱۰۳۱۰۱۶	۲۳۳۰۰٤
۱۷۹۰۵۳۰	۱۳۸۷٤۳۰	۱۰۳۱۰۱۷	۲۳۵۱۶۱
۱۸ ۸۸۸۱	۱۳۹۰۲۵۱	۱۰۳۱۰۱۸	۲۳۵۱۶۲
۱۸۰۸۸۸۲	۱۳۹۰۲۵۲	۱۰۳۱۰۱۹	۲۳۵۱۶۳
۱۸۸۹۶۵۱	۱۳۹ ۲۵۳	۱۰۳۱۰۲۰	۲۳۵۱۶٤
۱۸۸۹۶۵۲	۱۳۹۰۲۵٤	۱۰۳۶۷۰۱	۲۳۵۱۶۵
۱۸۸۹۶۵۳	۱۳۹۰۲۵۵	۱۰۳۶۷۰۲	۲۵۷۰۸۶
۱۸۸۹۶۵٤	۱٤۰۳۱۳۱	۱۰۳۶۷۰۳	۲۵۷۰۸۷
۱۸۸۹۶۵۵	۱٤ ۳۱۳۲	۱۰۳۶۷۰٤	۲۵۷۰۸۸
۱۹۶۷۶۷۶	۱٤۰۳۱۳۳	۱۰۳۶۷۰۵	۲۵۷۰۸۹
۱۹۶۷۶۷۷	۱٤۰۳۱۳٤	۱۰٤۸۹۷۶	۲۵۷۰۹۰
۱۹۶۷۶۷۸	۱٤۰۳۱۳۵	۱۰٤۸۹۷۸	۳۲۲۰۰۷
۱۹۶۷۶۷۹	۱٤۱۹۰۹۱	۱۰٤۸۹۷۹	۳۲۲۰۰۸
۱۹۶۷۶۸۰	۱٤۱۹۰۹۲	۱۰٤۸۹۸۰	۳۲۲۰۰۹
۱۹۷۰۷٤۱	۱٤۱۹۰۹۳	۱۰۷۲۵۵۶	۳۲۲۰۱۰
۱۹۷۰۷٤۲	۱٤۱۹۰۹٤	۱۰۷۲۵۵۸	۳٤۰۸۲۶
۱۹۷۰۷٤۵	۱۹۷۰۷٤٤		

طاهر

آسیای صغیر که حالا در تصرف ایشان است از ایران بوده حالا باید مسترد بدارند اسکندر سور که در انوقت قیصر روم بود چونکه میل ببقای صلح داشت در جواب باردشیر پیغام کرد که از صرافت این نزاع که نتیجه آن نا معلوم است بیفتد واز لشکر روم که مکرر بر ایران فایق آمدند بترسد اردشیر اعتنا نکرده بلاد رنك براما کن مستحکم که رومیان در سراسر شط فرات داشتند بتاخت واغلب ایالات مجاور این شط را مسخر کرد .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (۳۵)

ث‌ق سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچندنسخهٔ یك‌باردر صفحه‌خاتمه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است .

فی ٦ شهر شعبان سنه ۱۲۹٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت‌باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۳ اغستوس ۱۲۹۳ و ۱۵ اؤ ۱۸۷۷

این کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت‌خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

ریاست مجلس اعیان بعهدهٔ جناب عارفی پاشا و زیر امور خارجهٔ سابق محول کردیده است .

بجناب دولت وسیادت‌مآب شریف حسین پاشا امیرمکهٔ مکرمه از جانب اعلیحضرت سلطانی یك قطعه نشان مرصع عثمانی از درجهٔ اول اعطا کردیده است .

امیرمشارالیه روزپنجشنبهٔ گذشته باواپور کومپانی (لوئید) عازم مقر امارت جلیلهٔ خودشان شدند .

جناب مستطاب صدراعظم روزپنجشنبهٔ گذشته دیدن جناب یعقوب خان‌فرستاده مخصوص امارت کاشغر تشریف برده اند .

جناب یعقوب خان روز پنجشنبه از حضور همایون اعلا حضرت پادشاهی شرفیابی حاصل کرده اند .

واپور همایون استانبول تام که از واپورهای مخصوص رکوب اعلیحضرت سلطانی بود جزو دونمای همایون شده با توپهای لازم تجهیز شده مأمور خدمت جنك کردیده است .

کذلك دو فروند از کشتیهای شرکت خیریه که نمره ۱۷ و ۱۸ بوده‌است از جانب دولت خرید شده با توپ و ملزومات تجهیز و بدونمای همایون لاحق شده است .

جناب سلیم پاشا که مأمور محافظت بوغاز بحر سیاه است روزپنجشنبه با تلگراف احضار شده و در قصر همایون (یلدز) بحضور همایون شرفیاب کردیده اوامر ملوکانه را تلقی و همان شب بسمت بوغاز بحرسیاه عازم شده اند .

جناب عاصم پاشا وزیرعدلیه که بمأموریت مخصوصه بادرنه عزیمت نموده بودند باسلامبول برگشته اند .

جناب رؤف پاشا که عازم شمنی کردیده اند روزپنجشنبه بحضور همایون رفته مورد التفات ملوکانه شده اند . ویکراس اسب از اصطبل خاص برای سواری مشارالیه مرحمت فرموده شده است .

از اشرار بلغار که درچند بار محبوساباسلامبول آورده بودندبقدر چهل نفر را روزپنجشنبه بجزیرهٔ رادوس فرستاده اند و از اشراری که تازه باسالداتهای روس برروی دولت متبوعهٔ خودسلاح کشیده بودند بقدر سی نفری کرفتار و باسلامبول آورده شده اند .

از آثار اشفاق ومراحم سنیه مقرر شده است که دوائر بیرونیٔ سرای همایون بکلر بیکی وچراغان که معروف به (پاشا دائرهسی) میباشد وقصر عالیٔ کاغذخانه و همچنین دوائری که مخصوص وجود اعلا حضرت پادشاهی نیست برای خسته‌خانهٔ عسکریٔ مخصوص شده رخت خواب وملزومات دیکر آماده شده است که در هنکام لزوم بکار برند .

سعادت مآب علی بیك متصرف وارنه از مأموریت خود معاف کردیده سعادت مآب فخری بیك متصرف طولچی بجای مومی‌الیه مأمور شده است .

بجناب مستطاب شیخ الاسلام یك قطعه‌نشان عالی عثمانی از درجهٔ اولی اعطا کردیده است .

جناب صادق پاشا والیٔ سابق طونه که برای تغییر هوا بجزیرهٔ مدللی رفته بودند روز پنجشنبهٔ گذشته باسلامبول آمده روز شنبه بحضور همایون رفته موردالتفات ملوکانه کردیده است . مشارالیه بموجب ارادهٔ سنیه باعضائی مجلس امور حربیه مأمور شده است .

بعهدهٔ سعادت‌مآب مصطفی پاشاکه میرلوای سواره بود منصب فریق محول شده بکوماندانیٔ فرقهٔ الشکرد مأمور کردیده است .

از جانب حضرت دولت و نجابت مآب شاهزادهٔ جوان بخت رشاد اقتدی یکصد وسی عدد قائمهٔ صد غروشی واز جانب حضرت دولت ونجابت مآب کمال الدین افندی پنجاه لیرای طلای عثمانی برای اعانهٔ مهاجرین روم ایلی مرحمت شده است .

دوعراده توپ وخیلی تفنك وپارهٔ عرابه و اشیای دیکر که پیشتر از زغرهٔ عتیق بدست عساکر عثمانیه افتاده است بدرسعادت آورده شده بتوپخانه نقل کرده اند .

در زغرهٔ عتیق اوقاتی که سالداتهای روس دست یافته اند هفده نفر سالدات یك دختر شانزده ساله یهودیه را کرفته وکار ناشایست درحق او بعمل آورده اند . دختر ازین صدمه وفات کرده است .

(فاردو بوسفور) می نویسد در(فری کوپی) از اعضای کومیته یعنی جمعیت بلغارها بقدر شصت نفر کرفتارشده اند .

جمعیت اعانهٔ مجروحین که دراندن هست مبالغی راکه تاحال جمعی آوری شده است بواسطهٔ دو نفر از اعضای جمعیت مذکوره باسلامبول فرستاده اند .

از قراریکه روزنامهای وین مینویسند جمعیتی را که در خیرخواهی دولت علیهٔ عثمانیه در لمبرغ می خواستند جمع بشوند حکومت منع کرد . ونیز می نویسند روزنامهای مملکتین میکویند حکومت چه حق داشت که بی تحصیل رخصت از مجلس معوثان مقداری از عساکر مارا از نهر طونه کذراند ؟ از این جهة شایستهٔ آنست که مسیو (براتیانو) که رئیس مدیران مملکتین در میدان تماشاخانه بدار کشیده شود .

از بکرش در بیست ودوم رجب نوشته اند پرنس غورچاقوف قرار داده است که از شغل خود استعفا نماید .

باکر پاشای انکلیس باسه نفر صاحب منصب بارد وکاه جناب محمد علی پاشا عزیمت کرده است .

﴿ سربازان اسلامبول ﴾

چون پای تخت سلطنت سنیهٔ عثمانیه که شهر اسلامبول است موافق حکم قانون اساسی بوجهی سمت امتیاز واستثنا ازدیکر ممالك عثمانیه نباید داشته باشد ومقرر کردیده است از اهالیٔ شهر مذکور نیز بقاعدهٔ قرعه داخل سلك عسکری وسربازی شوند . وچون کیفیت قرعه بقاعدهٔ مقرره محتاج بیك تحریر نفوس بادقتی است که از روی آن قرعه کشیده شود ووقت مقتضی نیست که بآن پرداخته شود لهذا قرارداده شده است که مردم اسلامبول وحوالی برای محافظت وخدمت در پای تخت زیر لوای همایون در آمده باشند وقرارنامهٔ که در آنباب نوشته شده است بقرار ذیل میباشد .

﴿ ترجمهٔ قرارنامه ﴾

باقتضای اوضاع حاضره که اهالیٔ ممالك محروسه هر کونه جان فشانی را بر خود هموار کرده اند ومسلم است که سکنهٔ درسعادت نیز از ایفای این وظیفهٔ نظیفه خودداری نخواهند کرد . بنابراین قرارنامهٔ که درحق افواج موکب همایون است وتشکیل آن برای محافظت پای تخت میباشد ذیلا نکاشته می شود .

مادهٔ اولی درداخل هردائرهٔ انتخابیه یك کومیسیونی مرکب از معتبران ومتحیزان اهالی درجای مناسبی برپاست یکنفر صاحب منصب نظامی که اقلا منصب یاوری داشته باشد مرکب خواهد بود .

مادهٔ دوم این کومیسیون کسانی را که در داخل دائرهٔ خود وصاحبان اسنان یعنی سالهای معینه در ذیل هستند نوشته داخل افواج خودشان خواهند کرد .

مادهٔ سوم اهالی پای تخت از بیست ساله تا چهل ساله در افواج موکب همایون داخل وثبت دفتر شده درایام واوقات معینه بتعلیم ومشق مجبور خواهند کردید . ولی آنانکه بنیهٔ ایشان قابل خدمت عسکریه نیست بعد از رسیدکی وتحقق از این خدمت مستثنا خواهند شد .

مادهٔ چهارم اسامی که ثبت دفتر می شود همینکه بده نفر رسید بمعرفت کومیسیون هر کدام از انها را که لیاقت و استعدادش بیشتر باشد انتخاب شده ده باشی خواهد شد وکسانی را که از جانب دولت منصب ورتبه ومامور یتی داده می شود آنانکه قدری خواندن ونوشتن می توانند بر دیکران ترجیح خواهند داشت . وکسانیکه بخیانت وتهمتی لکه دارهستند برای صاحب منصبی معین نخواهند کردید .

مادهٔ پنجم ازمیان دونفرده باشی یك چاوش یعنی وکیل و ازمیان چهار نفر وکیل یك وکیل باشی انتخاب شده انتخاب و تعیین صاحب منصبان بالاتر از وکیل باشی تاسرهنك از جانب مقام سرعسکری خواهد بود و برای این مناصب از عسکریه و ملکیه هرکس را مناسب دانند معین خواهند کرد .

مادهٔ ششم کسانیکه از مأمورین داخل سلك عسکری می شوند در مأموریتشان بر قرار خواهند بود .

مادهٔ هفتم موجود افواج از پانصد نفر تا هشتصد نفر خواهد بود و بنابر این در هر دائره برحسب مقدار صاحبان اسنان فوج ترتیب داده خواهد شد .

مادهٔ هشتم از افراد افواج مرکب همایون هرکس بخواهد ماذون است لباس مخصوصی را که نمونه داده خواهد شد بپوشد ولی اسلحه ولوازم جنك وجیرهٔ ایام اقامتشان در اردوکاه ازجانب دولت بمعرفت ادارهٔ عسکریه داده خواهد شد .

مادهٔ نهم این افواج موکب همایون در بیرون پای تخت در اردوکاهی که معین خواهد شد جمع شده افواجی که لازم باشد ازمیان آنها در امر محافظت و خدمات احتیاطیهٔ عسکریه مستخدم خواهند کرد .

مادهٔ دهم سربازانی که در افواج موکب همایون ثبت دفتر هستند در حالتیکه روزهایی کاز و شغل خودشان میروند و شبها در خانه ومکانشان میباشند هر وقت صدای شیپور حاضرباش شنیدند فورا باید با ردوکاه بشتابند .

مادهٔ یازدهم عسکر مرقومه اساسا بطور پیادهٔ نظام ترتیب داده خواهد شد .

ماده دوازدهم اسلحهٔ این افواج در سر بازخانه وارد و کاهی که باب سرعسکری معین خواهد کرد حفظ خواهد شد .

مادهٔ سیزدهم سربازان مذکور هفته دو روز بمشق پای و تفنك و سلاح در سربازخانهٔ که باب سرعسکری معین میکند مشغول شده مشق بزرکشان نیز در اردوکاه بعمل آورده خواهد شد .

خاتمه

این افواج موکب همایون که تشکیل شده بودر هنکام احتیاج مأمور خدمت می شوند هر کاه مقتضی شود که ازخدمت معاف شوند و یا آنکه بکلی فسخ و ابطال کردند همهٔ اینها موقوف و منوط بارادهٔ سنیهٔ اعلاحضرت پادشاهی است .

﴿ تبریك ﴾

از آنجا که مطبوعات محلیه خادم ملت ووطن است و واسطهٔ پیش رفتن معارف و ترقیات وهرچه بر آن بیفزاید بر معارف و ترقیات افزوده است و چند روز پیشتر روزنامهٔ بنام (عثمانلی) درآمده نسخهای آن از راه مهر و برادری بادارهٔ خانهٔ اختر فرستاده شده بود عنوان تازه و سبك تحریر آن لایق هر کونه آفرین وستایش دیده شد بانی و منشیٔ آن را عاجزانه تبریك و تهنیت میکوییم و دوام انتشار آن را از (توفیق) خدا در خواست میکنیم .

پیشترها در (قوارنه) که از توابع وارنه است پارهٔ حرکات بی قاعده اتفاق افتاد روزنامها در آنباب اغراق نوشتند آنچه رسما در اینفقره اطلاع داده شده است این است . که در محل مذکور پارهٔ حرکات بی قاعده سرزده و مراتب بمتصرف که حاکم وارنه است رسیده است وخواسته اند دفع شر بانیان فسادرا که از چرکسها و نوغای و دیکر اشرار بوده اند بعمل بیاورند دو فروند (واپور) جنکی به پیشکاه (قوارنه) فرستاده قدری عسکر بیرون آورده اند در نیم فرسخی قوارنه که رسیده اند یك تیپ اراذل را دیده اند رو بقریه هجوم آورده استند اهالیٔ مطیعه بدستیاری عساکر شاهانه بقدر دو ساعت جنکیده و دو هزار و پانصد نفر از اهالی را بسلامت بکنار دریا رسانیده سوار واپور نموده بیالچق نقل کرده اند و اهالی (سکودجك) نیز در یك قلعهٔ کهنه متحصن بوده اند برای خاطر جمعی اهالیٔ بالچق عساکر نظامیه معین کردیده است .

در اینفقره آنچه روزنامها نوشته اند که قتل عام شده است بوجهی اصل ندارد بهمه جهة از اهالیٔ مطیعه و عساکر شاهانه از هر کدامی سی نفر تلف شده است .

﴿ افغانستان وانکلیس ﴾

چندی است امیر افغانستان را با حکومت انکلیس نقار و برودت درمیان است . دولت روس پس از آنکه آنصفحات را تا سمرقند و بخارا مسخر کرد از یکطرف با امیر بخارا طرح ملاطفت وخوش رفتاری ریخته از جانب دیکر بواسطهٔ امیر مشار الیه ووسائل ممکنهٔ دیکر با امیر افغانستان رابطهٔ دوستی و یکانکی را محکم واستوار می سازد . تدابیر روس در این جزء زمان طوری این مقصود را پیش برده است که حکومت افغانستان باشکاری کر دشمنی باسرکار هندوستان بسته تمامیٔ حرکات وتدارکات خودرا بکمال عزم وثبات بر این نیت مبتنی میدارد .

عمدهٔ اسباب این برودت علی الاجمال همان است که درنسخهٔ کذشته درضمن ورقهٔ مرسولهٔ عالیجاه معالی دستکاه آقا میرزا سید علی صاحب متخلص حجازی ازآله آباد هندوستان نوشته شد .

مردم افغانستان که ملتی هستند قدیم و غیرتمند و باهوش ودین دار ورشید ودرقطهٔ خوب آسیا جای سکنای ایشان است واز جهت موقع واستعداد فطری قابلیت هرکونه ترقی و برتری را دارند از حال ووضع ایشان آنچه مایهٔ افسوس است این است که هنوز بوجهی درفکر اسباب تدبیر آبادانیٔ ملك وافزونیٔ ثروت وسامان خود نیفتاده صنعت وتجارت وهنر را در اطراف ممالك خودشان عمومیت نداده اند . اقتضاءات زمان حاضر وآینده را نیندیشیده علم وحکمت را که سرمایهٔ سعادت ونیك بختیهای دوجهانی است درخطهٔ وسیعهٔ خودشان شایع نکرده اند .

جای سخن نیست که افغانستان درحال حاضر ووضعی که امروز دارد ناچار از این است که پولیتیك یکی از انکلیس وروس را قبول کرده ظاهرا ومعنا استظهار واتفاق خودرا با یکی از این دو همسایه محکم بدارد و بدین حال درمیان این دو دولت بزرك بتدریج اسباب آبادی ومکنت وقوت خودرا فراهم بیاورد وآیندهٔ خودرا امنیت دهد . اکنون اکر حکومت افغانستان موقع خود و مقاصد دولتین را درهمسایکیٔ خوددرست ملاحظة نماید البته تکلیف خودرا در این میان ازروی آکاهی معین خواهد کرد وخواهد دانست که همچنانکه دولت انکلیس برای نکاهداشتن هندوستان هرکونه تدبیری را بکار میبرد ودراین اثنا افغانستانرا تا میتواند می خواهد از خود خشنود بدارد . دولت روس نیز که درخیال تسخیر هندوستان است البته می خواهد مقدمات این کاررا که ازجملهٔ آنها خشنودی خاطر افغانستان است ترتیب بدهد ودر این حال آشکار است کسی که امروز هندوستان را دارد با کسی که میخواهد بدست بیاورد دراظهار دوستی با افغانستان خیلی فرق خواهد داشت . لکن افغانستان البته باید بداند که خطرها ومهالك قطعی الوقوع را مرد خردمند عاقبت اندیش بمنافع جزئیه عاجله وتملقات مصلحت آمیز امروزی برخود هموار نکند .

اینکه افغان ازدولت انکلیش شکایت کرده ومیکند باید دقت کرد که مایهٔ شکایت چیست و منشأ خلافکاری از کیست کذشته ازهمه چیز فرضا بدستیاریٔ افغانستان ملك هند بدست دولت روس افتاد آیا امیر افغانستان اطمینان دارد از اینکه پس از احاطهٔ روس باطراف او افغانستان درحالت استقلال خود بر قرار خواهد ماند ؟ وهمچنان حکومت بسیار کوچکی در سر راه روسها مضمحل ونابدید نخواهد شد ؟ . وملیت وقومیت آنها پایدار نخواهد کردید ؟ ودیانت واسلامیتشان در موقع خطر نخواهد افتاد ؟ آیا افغانستان در این همراهی که با روس دارد یك دشمنی بزرك بتمامیٔ دولتها وملتهای اسلام نمی کند ؟ هرکاه ملك هندوستان بدست روس بیفتد آیا حکومتهای کوچك آسیای وسطی در حالتی حاضره باقی خواهند بود ؟ آیا پس از حصول قدرت مالیه وتوانکریٔ روس که از جهة هندوستان خواهند کرد داعیهٔ جهانکیری را از

پیش نخواهد برد ؟ . ومسلکی که روسها بر خلاف تمامیٔ دول اوروپ در تعرض بادیان و ملیت اقوام وملل دارند اطراف جهانرا احاطه نخواهند کرد ؟ . پس واضح است که امیر افغانستان رنجشی را که حقا یا بی‌جهت وسبب حسابی از انکلیس حاصل دارد نباید واسطهٔ این کونه اقدامات هلاك آمیز بشود وباعث تمام شدن خود واقوام دیکر کردد .

اکر امیر نامدار افغانستان این خودنمایهارا بجهة داغ چشمی بانکلیسها می کند که آنها خواهشهای امیر را بجا بیاورند وخاطر اوراخوش دارند . توانیم کفت که سهو بزرکی کرده‌است. بعلت اینکه یك دولت بزرك را که اینقدرها حقوق ونیکیها درحق افغانستان کرده است وقدرت هر کونه تدبیری برمحافظت خود دارد نمیتوان مجبور کرد براینکه آنچه امیر افغانستان خواهش دارد بپذیرد حال آنکه حصول این مقصد باندازه و قاعده ممکن است ازراه دوستی وحفظ عهود و پای‌داری دردوستی بدست بیاید نه اینکه بادشمن اووخودش اتفاق وهمراهی نموده بخیال استحصال مطلوب بیفتد .

راست است اکر دولتهای مشرق وحکومات واقوام اسلامیه یك قدری توجه والتفات بعواقب کارهای خودشان کنند وطی زمان نمایند خواهند دانست که باین روش ووضعی که ایشانرا هست بتدریج ممالك وملل اسلامیه دردست دول مغرب وشمال مقهور خواهند شد و پایان کار باضمحلال وتمام شدن آنها منجر خواهد کردید وتا زود است فکری در این مطلب باید نمود . وبرای ما اهل مشرق زمین چه روس وچه انکلیس درکلیهٔ مطلب هر دویك حکم دارد . ونمی توان کفت یکی از این دو دولت حامیٔ حقوق حکومت وملیت ودیانت ما میباشند . لیکن امروز که دربارهٔ افغانستان امر دئر بقبول کردن یکی از دو پولیتیك است جای هیچ انکار نیست که برای افغانستان در درجهٔ اولی لازم است که همان دوستیٔ سابق خودرا با انکلیس بر قرار کرده و باستقامت تمام در این مسلك ثابت قدم باشد .

چنانچه امیدواری داریم که پس از ورود جناب سماحتمآب احمد خلوصی افندی سفیر فوق العادهٔ دولت علیهٔ عثمانیه بکابل واسطهٔ اعادهٔ دوستی مابین امیر مشار الیه وسرکار انکریزی بشوند زیرا که صلاح وقت ایشان جز این نیست. ومع ذلك سخن همان است که کفته شد مادامیکه دولتها وملتهای مشرق یك راه مستقیم اتحاد واتفاق حقیقی پیش نکیرند وتدارك بزرکی برای خودشان نکنند آمادهٔ هرکونه اضطراب وتباهی ملك وملت ودیانت خودشان باید باشند . وبدین جهات تصور توانیم کرد که پولیتیك حکومات اسلامیه بواسطهٔ وقایع حاضره وتجربتها که از اختلاف ومناکرت حاصل کردند بالطبع تغییر کلی پیدا کند وغفلتهای طولانی که بجز پشیمانی ثمری ندارد بیك آکاهیٔ عمومی درمیان ایشان مبدل کردد .

﴿ خبر های جنك ﴾

این هفته از مواقع جنك خبرهای عمده نرسیده است در سمت پلونه که روسها شکست یافتند در خیال ترتیب یك یورش پرزوری هستند اکرچه بعضیها کفتند جنك شده است واراجیفی هم منتشر شد لیکن هیچ خبر رسمی در اینباب نیست . در سمت ارضروم هم درحوالیٔ سرحد چند فقره زد وخورد قراولی شده وچند فرسخی هم عسا کر عثمانیه از سرحد بخاك روس کذشته اند آنجا هم کفتند کمك آمده است و روسها حمله خواهند برد لکن تا حال حرکتی نشده است . درسمت زغرهٔ جدید هم که سلیمان پاشا تا بوغازتیور قپو لشکر روس را رسانیده و یکی از کذرکاههای آنها را ضبط کرده است و چنان معلوم می شود که قرارداد روس بر این است جمعیت خودرا درست آماده کند و در مواقع اربعه که استحکامات عثمانیه هست بجنك پردازد. بعلت اینکه لشکر روس پس از آنکه طونه را کذشت و تا بلغارستان رفت غلط بودن برداشت حرکات خودرا فهمیده وسبك جنك را خواست تغییر بدهد و دانست که قشون حاضر کافی برمقابلهٔ لشکر عثمانی نیست بنابراین از یکطرف منتظر رسیدن کمك است و از طرف دیکر هم میخواهد صربستانرا راضی کند براینکه قشون خودرا از آنجا بسمت صوفیه بکذراند و زبان پولیتیکی و تلکرافهای فرنکستان خاطر جمعی میدهند که اکر موافقتی از صربیها دراینباب ظاهر شود ناچار دولت اوسترپا لشکرکشی بسمت صربستان و بوسنه خواهد نمود . مجارها هم که هنکامه جویی برضد روس واتفاق با عثمانی می کنند در این صورت ما آل کار حقیقة نابدید است . اختلال واغتشاش داخلهٔ روس هم بتواتر مذکوراست اکرچه حالا خیلی کم هم بوده باشد لکن طول یافتن جنك باعث اشتعال این ناپره خواهد شد . واسباب غیبیه را هم که نمی توان از حالا معین کرد در دست تقدیر است .

(کاغذی است که از بمبئ بادارهٔ اختر)
(بتاریخ ۲۲ ما مژون نوشته‌شده است)

در اختر مورخ ۷ جمادی الاولی ۹٤ مطابق ۳۰ ماه مهٔ فرنکی ۱۸۷۷ دیدم که باقتضای وضع حاضر چون باسب و حیوانات احتیاج هست در مجلس خاص وکلای دولت مذاکره و قرار داده شده است که پس از این از ممالك عثمانیه یابو و استر واسب بیرون نرود وبعلاوهٔ آن اسبان کالسکه هارا برای خدمت جنك کرفته اند و مأمور برای خریدن اسب بمجارستان و بلاد نمسه فرستاده شده است .

در سه سال پیش از این یك اعلان رسمی کردند که بیرون بردن اسب از ممالك عثمانیه ممنوع وغدغن است چنانچه قونسل جنرال عثمانی که مردی است وطن دوست و نیکو خصال انجمنی در جنرال قونسلکری ترتیب داده و همه تجار اسب در آنجا حاضر بودند وبا یشان ازغدغن مذکور آکاهی داد و معلوم کرد که آوردن اسب باطراف هندوستان ممنوع است و همه مردم اعتماد کردند وثبات وبرقراریٔ حکم این غدغن را باور نمودند وتجار و سودا کران اسب که بودند همه بوطنهای خودشان باز کشتند لیکن چهار ماه از تاریخ انجمن مذکور نکذشت که پیش از یکهزار راس اسب وارد بمبئ شد وتجار یعنی آورندهٔ اسبها هیه اعراب بودند و از تبعهٔ دولت علیهٔ عثمانیه و از قرار یکه معلوم کردید مأمورین دولت که در سرحدها میبایست ممانعت از کذشتن اسبها کنند منافع شخصیهٔ خودشانرا برانفاذ و اجرای احکام دولت مقدم و راجح دانسته رشوتها کرفته وآنها را کذرانده اند چنانکه اسبهای مذکوره را باتکاوی بخاك دولت علیهٔ ایران وسمت (محمره) برده ودر آنجا کمك داده یواپورهای انکلیس که ماهی چهار

سفر درمیان آنصفحات و هندوستان سیروحرکت دارند گذشته وارد بمبئ کرده اند .

مردم چنان میدانستند که این غدغن بکمال سختی مجری خواهد گردید و مانند آن که درسنهٔ ۱۸۵۷ میلادی اوقاتی که دولت ایران با دولت انکلیس جنك می کرد در حالتیکه کشتیهای جنکیٔ انکلیس دو بندر ابی شهر ایستاده و آمادهٔ جنك می بودند یکبار بقدر هزار راس اسب از بندر ابی شهر حمل کشتیها شده بهندوستان فرستاده شد و با اینکه این اسبها ازطرف شمال ایران می آمد مأمورین ایران چشم خودرا پوشیده واز گذشتن اسبها درآنحال ممانعت نکردند .

الحاصل اکنون معلوم می شود که این غدغن تازه که وکلای عثمانیان کرده اند دور نیست مانند همان غدغنها باشد بسیار تعجب است که با وجود احکام مؤکدهٔ دولت و در حالتیکه دولت باچند حکومت و یاغیان اهل مملکت خود از یکطرف و یا مانند روس دشمنی از چند جهت جنك میکند باز پی در پی اسبهای زیاد از خاك عثمانی بیرون می برند چنانکه از اول ماه اوکتوبر تا آخر ماه مهٔ که هشت ماه باشد فزونتر از دوهزار اسب ازسمت بغداد و بصره گریزانیده واز راه محمره حمل کشتیها کرده فرستاده اند .

چون این کاری است فوق العاده و هیچ روا نیست که درهمچنان حال پراختلال درصفحات بصره و بغداد اقدام باینگونه کار بسیار خلاف کرده باشند در حالتیکه وکلای فخام اسبهای خود شان را برای خدمات عسکریه ترك می کنند چگونه روا است که مأمورین عثمانیه بملاحظهٔ اندك منافع خودشان راضی بشوند این اسبها از خاك دولت با وجود غدغن بیرون برود . و علاوه بر مضرت وطنی این یکی خلاف شان و اعتبار احکام دولت است که در مقابل آن غدغن در همچنان وقتی ماموران دولت ارتکاب باین عمل کنند دو بی جهتی خودشان را هم ثابت نمایند ملتهای دیگر چه میگویند اهالی هندوستان بکدام نظر باین عمل نگاه می کنند چون بعد از چهارماه دیگر وقت آمدن اسبها از عربستان است و یکی دو هزار راس اسب هم ممکن است از خاك دولت بیرون برود و این خیانت بخاك وطن وملت اسلامیه است لهذا محبت فرموده درعالم انسانیت این خدمت را از اعلان یعنی از چاپ کردن این در صحیفهٔ اخبار معتبر خود دریغ نکرده بدولت علیهٔ عثمانیه معلوم نمایید که خدمتی هم بملت کرده باشید ومرا نیز قرین مسرت و رهین منت فرمایید .

فی ۲۲ ژوئن (محب وطن حسام الدین بن احمد)

﴿ اختر ﴾

این مکتوب مرغوب را جناب مکرم محترم شیخ حسام الدین بصری نوشته و خواهش درج آن را درضمن این صحیفهٔ اخبار کرده بود برای امتثال امر ایشان که درحقیقت نوعی خدمت برای دولت و ملت است کاغذ را مفصلا در این صحیفه نگاشتیم و یقینا پس از آنکه بابعالی از وقوع آنگونه حرکات از مأمورین حدود بصره و بغداد آگاهی حاصل کرد مرتکبین را مورد تادیب ومجازات لازمه فرموده مقرر خواهند داشت که پس ازاین همچنان کاری اتفاق نیفتد. وچون جناب مومی الیه درذیل مکتوب مذکور استفسار کرده بودند که آیا این غدغن وممنوعیت برای همهٔ ممالك محروسه عثمانیه است یا آنکه عراق عرب یعنی بغداد و بصره مستثنا بوده اند . لهذا عرض می شود که این غدغن درغیر اوقات جنك درحق بصره و بغداد بوده است کجا مانده که درهمچنان وقتی استثنا بشود .

﴿ از روزنامهای هندوستان ﴾

اخبارنامهٔ (نیراعظم) مینویسد . از جانب دولت علیهٔ عثمانیه پیش ازین سفیری بجانب کابل فرستاده شده است . (این سفیر حسن خان نام افغان است درچندی قبل بسمت سفارت بافغانستان فرستاده شده بود) آنچه معلوم شد سفیر مومی الیه دو نامه همراه داشته است و خلاصهٔ مضمون آنکه امیر کابل با امیر بخارا اتفاق نموده درآن سمتها با روس جهاد کنند امیر کابل از فرستاده شدن مومی الیه بسمت سفارت دلگیر شده و گفته است که دولت علیهٔ عثمانیه دولت بزرگی است میبایست ملاحظه فرماید که غلام زادهٔ مرا نزد من بسفارت نباید فرستادولازم بود کسی از ملازمان و بندگان خودشان بفرستند دور نیست این شخص (یعنی حسن خان) بحیله و ساخته کاری آمده آب زمزم و سرمه وچند دانه تسبیح وطپانچه باخود آورده بیزرگان افغان هدیه میدهد این کار خیلی بعید است بنابر این متحمل فرستادهٔ مومی الیه نگردیده اورا از راه هرات مقرر کرده است برگشته باسلامبول برود .

نیز اخبارنامهٔ مذکور مینویسد . چند نفر از صاحب منصبان نظامیٔ انکلیس از مردم افغان را که درکلات بوده اند خان کلات پنهانی نزد خود خواسته و اظهار کرده است شماوماها مسلمان هستیم کاری نمایید که سربازان انکلیس بطرف ما میل ورغبت نمایند و با ما یکی شوند این سخن با نکلیسها رسیده ومایهٔ اندیشه گردیده است. ولی افواج انکلیس درآن سامان در (سیال کوت) موجود است وامیر کابل از دولت انکلیس خاطر جمع نیست ومیگوید اینهمه قشون وتدارك انکلیس در سیال کوت البته مبنی برمقصودی میباشد و بدین واسطه تا لشکر درآنجا هست صلح ودوستیٔ افغانستان با انکلیس سرنخواهد گرفت . امیرمشارالیه عبداه خان رساله دار را باسید حیدر شاه بتهمت اینکه جاسوسی برای انکلیس دارند در زندان کردند .

امیر کابل در مقابل انکلیس در (مسجدعلی) که درداخل خیبر است استحکامات استوار قرار داده اند ساخته شود و همچنین دردهنهٔ خیبر که متصل بجمرود است و شهر پیشاور از آنجا نمایان میباشد باستیانها و استحکامات می سازند .

اخبارنامهٔ مدراس مینویسد . والی کرم یکصد و هفتاد هزار روپیه نزد امیر کابل فرستاده خواهش چند عراده توپ کرده است برحسب خواهش او توپهایی که در (سیاسنك) بوده است بکرم فرستاده شده است .

از روزنامهٔ بمبئ معلوم میشود که خان بلوچستان مراوده ومکاتبهٔ زیادی باامیر کابل دارد ومعلوم میشود که باهمدیگر اتفاق دارند واین معنی باعث تشویش خاطر سرکار انکریزی است .

(صادق الاخبار) نوشته است که ازجانب سرکار انکلیس پیشتر سه لك روپیه برای خان کلات فرستاده شده بود خان کلات قبول نکرد حال سه لك دیگر برآن افزوده اند لیکن امیرکابل صلاح نمیداند که آن مبلغ را خان مشارالیه قبول کند وآنچه ازسرکار انکلیس بامیر کابل کاغذ نوشته میشود جواب نمی نویسد . مردم پیشاور

با امیر کابل در جز واتفاق دارند . انکلیستان از این معنی متوحش هستند .

نیز می نویسد این اوقات در خاك هرات از روسها خیلی دیده می‌شود .

(قاسم الاخبار) مینویسد پادشاه برما وامیر کابل باهمدیگر خیلی دوستی ویکانکی دارند همه وقت مکاتبه ومراسله دارند. سفیر پادشاه برما که در کلکته است همیشه ازاوضاع آنجاها بامیر کابل آگاهی میدهد ازاینفقره معلوم است که آنها راضی هستند براینکه روس راه تسلط بر هندوستان پیدا نماید . درمیان امیرکابل وامیر بخارا محبت ودوستی افزون است . پسر خداداد خان می خواهد در بلوجستان شورشی برپا نماید وبدین واسطه بلوجستان را ضمیمهٔ افغانستان کند دراینباب منتظر حکم امیرکابل است که بیك اشارت فتنه وشورش برپا خواهد شد .

(جریدهٔ روزکار) می نویسد . درمیان امیر کاشغر وحکومت چین کدورت وکین افتاده است ولی حکمران کاشغر نمی خواهد باچینیان جنك کند میخواهد صلح نموده درحکمرانیٔ خود برقرار بماند وبالعکس چینیان جنك می خواهند وجمعی از افواج چین در سرحد کاشغر جمع شده است . نیز مینویسد . لشکر روس درچارجوی که در میان هرات ومرو است جمع شده است وعلی الاتصال افواج باردوگاه روس فرستاده می شود خیال دارند مرو را مسخر کنند وبسمت هرات بگذرند .

اخبارنامهٔ (مفرح القلوب) در ۲۰ ماه ژون مینویسد قاصدی که از قندهار بشکارپور رسیده است تقریر میکند که سرکار امیر افغانستان در کابل نشسته اند وسردار شیرعلی خان فرزند سردار مهردل خان وسردار محمد افضل خان را با قدری سپاه پیاده وسواره باهفتاد عراده توپ بقندهار فرستاده اند .

در ۲۹ ماه ژون می‌نویسد سردار محمد افضل خان همراه سردار شیرعلی خان وارد قندهار شده ودوتیپ پیاده ودوتیپ سواره بجای موسوم بده کلستان که درسرحد افغانستان وکلات آنطرف درهٔ بولان واقع است رسیده وبیست وپنجهزار کس مردم ترکمان هم بحکم امیر صاحب ازسمت هرات بآنجا مأمور بوده اند ومقرر شده است قلعهٔ درده مذکور بسازند ودولك روپیه برای خرج آن برآورد شده است .

درهمه جای سرحدات ومعبرها کاشتکان سرکار امیر افغانستان معین هستند که هرصادر ووارد را که طرف شبهه وگمانی باشند گرفته خدمت امیر صاحب بیاورند وسه کس که جاسوس بودن آنها معلوم شده بود در دره کلستان آنهارا بدار کشیدند . قاصدی دیگر که آورندهٔ این خبرها بوده است میگوید من هم که وارد خاك قندهار شدم مرا نیز نزد سردار بردند چون بجز کاغذ تجارتی همراه من چیزی نبود متعرض نشدند ومرخص کردند .

﴿ تلگرافنامها ﴾

بمبئی ۲۹ رجب

سماحت مآب احمد خلوصی افندی که از جانب سلطنت سنیهٔ عثمانیه مأمور افغانستان بود امروزوارد بمبئ گردید . در وقت بیرون آمدن از واپور پیشواز یان از مسلمانان بمبئ ومردمان معتبر ومعروف درکنار دریا صف کشیده وبکمال احترام مشارالیه را پذیرایی نمودند .

لندن ایضا

مسیو (اسمیت) بوزارت بحریه منصوب گردید . ازقرار تلگرافنامهٔ تفلیس (کران‌دوك میشل) بکمرانی وارد شده و (جنرال چرنایف) نیز عازم محل مذکور بوده است .

پاریس ایضا

روزنامهٔ (لافرانس) شایعهٔ تغییروزرای فرانسه را که درمیان مردم بود تکذیب میکند .

وین ایضا

جنرال (فلاپقا) ی مجار وجنرال (رودیچ) والیٔ دالماچیا باینجا وارد شدند . وضع پولیتیك تغییر نکرده است .

برلن ایضا

ایمپراتور المان از اینجا حرکت کرد بعض روز نامهـا می نویسند درمیان ایمپراتورهای اوستریا والمان اتفاق حاصل نشد .

پترپورغ ایضا

خانهای بسیاری از جانب مأمورین پولیس جستجو کرده شده وجمعی را گرفتار ساختند از قرار مذکور جمعیت شورشی برضد روس در آنجا بوده است .

پاریس ایضا

می کویند در اثنای انتخابات تمامیٔ ممالك فرانسه را در زیر ادارهٔ عرفیه خواهند گرفت .

لندن ایضا

چون از گفت‌وشنودی که درحق مسئلهٔ شرقیه خواهد شد فائده حاصل نخواهد شد لهذا بعد از این درمجلس مبعوثان از این مسئله گفتگو نخواهند کرد . (دوك هادینغتون) گفته است اگرچه هجوم کردن روس بهندوستان ممکن نیست لکن درهرحال خودمان را باید از حیله های خارجی محافظت نماییم .

روزنامهٔ (تایمس) ازروی تلگرافنامهٔ که از وین نقل میکند نوشته است که چهل هزار لشکر صربستان حاضرشده است . بسمت جنوب شرقی سرحد خود خواهد فرستاد .

(دیلی نیوز) میکوید روسها درحوالیٔ عثمان بازاری قشون زیادی جمع میکنند بدین جهت دور نیست درآنجا یك جنك بزرکی بشود .

پترپورغ ۲ شعبان

فردا درنیکیٔ دولت عثمانیه (منغ بزرکی) یعنی جمعیت انبوهی خواهد شد وپس از آن جنرال قلاپقا از اینجا حرکت خواهد کرد .

لبرغ ایضا

درخصوص شرائطی که متعلق به پلونیا است باکثریت آراء قرار بتخفیف دادن بآن

شرائط شد . در شهر برضد روس یك حرکت بزرگی دیده می شود .

پتربورغ ایضا

در روزنامها هیچ خبری از اوضاع جنك نیست .

روما ایضا

می گویند شهر روما را می خواهند محکم نمایند وعلتش هم اوضاعی است که در فرانسه ظهور کرده است .

پاریس ایضا

روزنامهٔ (ادردرو) مینویسد مسیو روهه در یك مقالهٔ که نوشته است میگوید زمان حکومت ناپلیون سوم یك عهد جمهوری اصلاح شده بود .

لندن ایضا

در اطاق عامهٔ مبعوثان سئوال کردند که هر گاه صربیها بارومانی یعنی افلاق و بغدان در این جنك حاضر شراکت کنند آیا درمیان انکلیس و اوسترپا همچنان مقاوله هست که لشکر کشی نماید یا نه (مسیو بورغ) جواب داد که در خصوص این مسئله هیچگونه قرارداد ومقاوله درمیان نیست .

لندن ایضا

مسیو شارل مونع از اعضای مبعوثان است در مجلس سئوال کرد که اگر روسها بخواهند موقتا لشکر خودرا باسلامبول داخل کنند دولت انکلیس در این باب سخنی بروس خواهد گفت یا نه لورد درپی در جواب گفت هیئت وکلا این سئوال را جواب نمی تواند داد . لورد درپی در مجلس اعیان بیان کرد که پارهٔ روزنامهای اوسترپا می نویسند دولت انکلیس منتظر فرصتی است که از تقسیم ممالك عثمانیه بهره و نصیبی ببرد این خبرها بکلی بی اصل وبی پا است .

لندن ایضا

روزنامهٔ (غلوب) از روی تلگراف بلغراد مینویسد رسما به پرنس میلان حکمران صربستان بیان شده است که لشکر روس از خاك صرب عبور خواهد کرد . بنابراین اردوی روس از آنجا بسمت (صوفیه) حرکت خواهد نمود . روزنامهٔ تایمس تلگرافنامهٔ ذیل رااز برلین نقل میکند .

روسها داخل صربستان نتوانند شد بمحض اینکه صربستان اعلان حرب کرد دولت اوسترپا در صورتیکه طرف مجار قوت نفوذی پیدا نکنند بصربستان و بوسنه لشکر کشی خواهد نمود .

از قراریکه روزنامهٔ (دایلی نیوز) مینویسد روسها بعد از شکست پلونه پلان و طرح جنك را اصلاح کرده قرارداده اند بوغازهای بالقان را بگیرند و در آنسمت مشغول جنك باشند .

وین ایضا

موافق تلگرافنامهٔ که از بکرش رسیده است امیر افغانستان بضد دولت انکلیس برخواسته اعلان جهاد کرده است .

زمنیچه ایضا

درنهم ماه آب فرنکی درحوالیٔ زشتوی (مسیولونیون) اخبار نویس (اژانس هوا) را یك نفر سالدات بتیر تفنك بزد نفری که مرتکب این عمل بود گرفتار شده تیربارانش کردند . مسیو لونیون درخسته خانهٔ زمنیچه است .

بلغراد ۳ شعبان

یادداشت مخارج فوق العاده را روزنامهٔ رسمی منتشر کرد مخارج مذکوره هشتصد وهشتاد وپنجهزار وهفتصدوچهل ودوفرانك برآورد شدهٔ است در مقابل قرضی که بطور اجبار از اهالی برای مخارج مذکوره خواهند کرد بده بیره (شراب جو) وسر شماری را معین کرده اند .

بکرش ایضا

از سمت (کیلوس) خیلی سرباز روس گذشت احتمال میرود اینها برای مدافعهٔ قشون مصری بسمت (دوبریجه) فرستاده شده اند .

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

آنوقت قیصر روم تدارك لشکر کرده عازم الجزیره شد بشهر انطاکیه که رسید چند نفر نزد اردشیر مامور واورا بانعقاد مصالحه تکلیف کرد پادشاه ایران مامورین اسکندر راپذیرفت چهار صد نفر ازمردمان بلند قامت را با البسهٔ نفیسه وسلاح بسیار ممتاز واسبهای بینظیر نزد قیصر مامور کرد این اشخاص که بحضور قیصر رفتند گفتند باید همه شامات وآسیای صغیررا بپادشاه ایران واگذار کند اسکندر از این سلوك متغیر گشته گفت مامورین اردشیررا گرفته بمملکت فریژی فرستاد و بایشان درآنجا ملك داد پس ازآن به الجزیره وارد شد وهمه آنخاك را درواقع بدون مجادله مسخر ساخت وقایعی را که بعد از این دعوی روی داد مؤرخین بطوری مختلف نقل کرده اند که بهتر میدانیم هیچ ننویسیم همینکه اسکندر سور بشهر روم معاودت کرد اردشیر غیبت اورا مغتنم شمرده همه ایالتی راکه رومیان ازاو گرفته بودند پس گرفت انپادشاه بعد از چهارده سال ودهماه سلطنت فوت کرد .

شاپور پسر اردشیردرسال دویست وچهل ویك عیسوی بتخت نشسته با رومیان جنك کرد کوردین که درآنوقت قیصر روم بود با قشون مستعد بشامات رفته عازم جنك با شاپور شد و ایرانیانرا مجبور کرد که بوطن خویش باز گردند درآن بین یکنفرصاحب منصب فیلقوس نام قیصر رابکشت که بجای او بتخت بنشیند با اردشیر مصالحه کرد وممالك الجزیره وارمنستان را باو واگذارد ولی بعد چونکه اجزای مجلس شورای شهر روم باین کار صحه نگذاردند فیلقوس مجددا اتممالك را پس گرفت لشکر روم که برفت ایرانیان باز مبنای تاخت وتاز گذاردند وتا شهر ادس رفته آنجارا محاصره کردند مراتب که بسمع والرین قیصر رسید بامداد شتافت اما ازجهة زیادتی تهور یا از بابت خیانت سران سپاه درجائی واقع شد که شجاعت ونظام لشکر روم بکار نیامد وقیصر اسیر شد بعد از این واقعه شاپور مکرر برومیان غلبه کرد ولی بعد از او(دنا) پادشاه بلیر شوهر زنوبی که بدلداری معروف است شکست خوردشاپور که بایران مراجعت میکرد ازجهة تغیری که از این شکست بلو دست داده بود وسفاکی فطری حکم کرد اغلبی ازاسرای روم را کشتند وید سلوکی اونسبت به والرین

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.

در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی زحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی دربیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

درمبیٔ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . درتکیهٔ عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

درکراچی بندرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

درینکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هرکس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب تکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد ازاین فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .

جهت بمبئی ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده عددروپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۵ شعبان ۲ اغستوس رومی

	غروش	پاره
اسهام عومیه	۱۰	۲۲
لندن	۹	۱۶
پاریس	۹	۶۵
	فرانك	سانیم
مندات راه آهن روم ایلی	۲۸	۵۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۸	۲۷
امپریال	۸۹	۱۵
کرمجه	۵۱	۲۰
روبی (منات) نقره	۱۵	۸
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۵	۳۰
بشلك	۱۱۵	۲۰
منالك	۱۱۶	۲۰
پول سیاه	۱۶۷	۰۰
فائقه نو	۱۷۸	۱۰

طاهر

بدرجهٔ رسید که باسب که سوار میشد پابکردن او میکذارد موافق قول بعضی از مؤرخین عاقبت بحکم او قیصررا زنده پوست کندند ازان به بعد همی از نام نیك شاپور کاهیده شد پادشاه پلیز بایالات سرحد به ایران حتی دو دفعه تاشط بغداد تاخت بعد ازمرك زوجه اش زنوبی جنك را امتدادداد تا وقتی که بقصد مدافعه بجنك اورلین قیصر روم رفت که بمملکت او تاختن کرده بود شاپور که از دست زنوبی آسوده شد متعرض چند قوم بی تربیت شد که درجوار خاك ایران منزل داشتندسلطنت اوسی و یك سال کشیدهورمیسداس یا هورمیسدات پسر او در سال دو بست وهفتاد ودو بتخت نشست بیش از یك سال و ده روز سلطنت نکرد پسرش واراران اول سه سال شهریاری کرد واراران ثانی پسر او در سال دو بست وهفتاد وشش بتخت نشست تدارك دید که باروميان جنك کند اما پربوس قیصر پیش دستی کرده فی نفسه بجنك پادشاه ایران شتافت واراران را واهمه دست داده وزیر مختار نزد قیصر فرستادکه مصالحه کنند قیصر فرستادکان اورا متکبرانه پذیرفت ولی تمکین بمصالحه کرد بعد از چندی چونکه پربوس شنید که پادشاه ایران باز قصد تاختن بخاك روم دارد قصد کرد که بر او سبقت کیرد در بین راه لشکر روم اورا بقتل رسانیدند کاروس جانشین او بلا مانع تا شهر کتزیفون (مداین) رفت ولی بمرذ انوقت قشون رومی بسرداری دیوکلسین عازم مراجعت به ایتالیا شد واراران همینکه از شر رومیان محفوظ شد بکار استحکام سرحد مملکت خویش پرداخت ودر بینی که تدارك میدید که بخاك روم بتازد ناکاه دیوکلسین قیصر باقشون وافر بارمنستان آمد پادشاه ایران جرات نکرد که ازمملکت خویش خارج شود اندکی بعد فوت شد طول شهریاری اوهفده سال بود پسرش واواران سوم درسال دو بست ونود وسه جلوس کرد لقب اوسکزی است وجهة این است که سلاطین ایرانرا عادت این بود که برهرقومی که فایق میآمدند تنها پادشاه انقوم را میکشتند ولقبش را به پسران خود میدادند چونکه واراران ثانی هم برقوم سجستان فایق آمد پسرش وراران ثالث لقب کرفت که بمعنی پادشاه قوم سجستان است .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (۳۵)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه شصت پاره است .

فی ۱۳ شهر شعبان سنه ۱۲۹۴

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۱۰ اغستوس ۱۲۹۳ و ۲۲ اؤ ۱۸۷۷

این کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالة هفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

(توجیهات)

بعهدهٔ جناب سیادتمآب شریف علی فرزند مرحوم شریف عبداه پاشا رتبهٔ رفیعهٔ میرمیرانی وبسیادتمآب شریف حسین برادرزادهٔ مرحوم شریف علی پاشا نیز رتبهٔ رفیعهٔ میرمیرنی .

وبعبداه افندی مدیر دائرهٔ جناب دولت و وسیادتمآب شریف حسین پاشا رتبهٔ صنف ممتاز ثانیه توجیه فرموده شده است .

بجناب سعادتمآب حاجی کامی افندی وکیل امور امیر مکهٔ مکرمه ومشیخت حرمین محترمین یك قطعه نشان عالیٔ عثمانی از درجهٔ سوم مرحمت شده است .

بعزتمآب ابراهیم نجم الدین افندی که در خدمت کتابت جناب مشار الیه است رتبهٔ صنف ثانیٔ ثانیه داده شده است .

افواج موکب همایون که مقرر بود از اهالیٔ اسلامبول وملحقات ترتیب داده شود چند روز است مأمورین و معتبرین مملکت و دیگر فرزندان بکمال شوق و اقبال بقاعدهٔ مقرره نامهای خود شانرا در دفتر لشکر به ثبت رسانیده ومشغول مشق و تعلیم می شوند و خصوصا جوانان نورسیده از هر صنف وطبقهٔ چنان خواهشکر مشق وتعلم هستند که شبها نیز در خانها ومکانهای خودشان مشغولیت عمدهٔ خودشان همین است وبدین طریق بزودی افواج پای تخت بکمال نظم و آراستکی ترتیب داده شده مشغول خدمت محوله بعهدهٔ خودشان خواهند کردید .

دیوان حرب که بریاست جناب نامق پاشا ترتیب داده شده است از روز چهارشنبهٔ گذشته آغاز بانعقاد آن کردیده بمحاکمهٔ احمدحمدی پاشا که درهنگام گذشتن قشون روس از (زشتوی) اهمال و بی تدبیری از او ظاهر شده است پرداخته اند .

﴿ اعلان رسمی ﴾

در شانزدهم همین ماه شعبان المعظم روز ولادت با سعادت اعلا حضرت پادشاهی است و در ۱۹ ماه آب رومی مطابق ۲۲ همین ماه شعبان روز جلوس همایون است . وبقاعدهٔ مقرره در هر کدام از این روزها و شبها مراسم چراغان و آداب شنلك و تشریفات لازمه میبایست بعمل آورده شود. ولی امسال بجهة اینکه وجود مسعود همایونی مشغول مهمات امور میباشد و در چنان حالی اجرای آنگونه مراسم را امساله تنسیب نفرموده اند بنابر این حسب الامر مقرر و رسما اعلان شده است که از رسم آیین بندی و چراغان عمومی شهر در شب ولادت همایون صرف نظر شده و رسم عالیٔ تبریك نیز بطور محدودی بعمل آورده شده امساله بهمین قدر اکتفا کرده شود .

درشب جمعه که بحساب اینجا پانزدهم ودر تقویم ایران چهاردهم است ماه را در عقدهٔ راس خسوف کلی عارض خواهد شد . خسوف درافق اسلامبول درچهار ساعت وهجده دقیقه شروع خواهد کرد ودرهشت ساعت وسیزده دقیقه از شب گذشته منجلی خواهد کردید . وموافق افق طهران ابتدای خسوف پنج ساعت و پنجاه ودو دقیقه از شب رفته است ووسط انخساف هفت ودو دقیقه گذشته وتمام انجلاده ساعت تمام از شب گذشته خواهد بود .

چون این گونه وقوعات سماویه موافق بیانات اهل شرع مبین ازجملهٔ آیات آلهیه است ودرنزد اهل هیئت هم چون نور ماه از آفتاب است ودر اواسط ماه عربی گاهی طوری اتفاق میافتد که کرهٔ زمین درمیان مانع روشنایی یافتن ماه از آفتاب می شود که تفصیل این مطلب در نزد اهل فن معلوم است وواضح است که این دو مطلب با همدیگر منافاتی ندارد وآیات آلهیه باین معنی نیست که مبتنی بر اسباب ظاهریه نباشد ولی چنان معمول شده است که هنگام کرفته شدن ماه تفنك وطپانچه درین شهر می اندازند واین حرکت بوجهی معقول ومبتنی بر یك اساسی نبوده در سواد اعظم پای تخت شبانکاه بی خود تفنك وطپانچه انداختن جایز نیست . لهذا از جانب حکومت سنیه غدغن شده است که هرکس در شب مذکور تفنك وطپانچه بیندازد یك لیرا از او جزای نقدی کرفته خواهد شد . وهمچنانکه درمثل این غدغن که درعید پرهیز بزرك نصاری هست وجزاهای نقدیٔ آن شب بفقرای ملت عیسویه بتوسط پاتریك خانه واکذار می شود دراین غدغن

هم هرچه جزای نقدی بشود بمهاجرین روم ایلی که در این هنکامه بشهر پای تخت آمده اند داده خواهد شد .

از جانب حکومت سنیه مقرر کردیده است که اسلحهٔ عموم بلغارها را که در بلغارستان هستند حتی جاهایی که یاغی و عاصی نیستند جمع کنند .

فیض اه پاشای میرلوا که در جنك (کارغراد) زخمدار شده از آنوقت تا حال معالجه میکردند روز پنجشنبهٔ کذشته وفات کرده است .

﴿ رحمة الله علیه رحمة واسعة ﴾

اسداه بیك کارپرداز اول دولت علیهٔ ایران مقیم بروسه که مردی بود مس وسالها درخدمت سفارت سنیهٔ اسلامبول بخدمت ترجمانی مشغول وچندی هم در از میرکار پرداز بود روز شنبهٔ کذشته زنده کانی این جهان را بدرود کرده است . خدایش رحمت کناد .

در خصوص اتفاق امارت صربستان با مملکتین و همچنین مقرر شدن عبور قشون روس از خاك صربستان بروم ایلی و استعفای وزرای صربستان بجهة اینکه بعضی از آنها طالب جنك بوده و بعضی نبوده اند در این هفته روزنامهای اینجا و تلکرافنامهای فرنکستان سخنهای مختلف نوشتند ولی آنچه بدلائل پولیتیکی معلوم می شود و تلکرافنامهای آخری نیز مؤید آن شد امارت صربستان بوجهی از حالت بی طرفی خودنخواهد برکشت نه راه بلشکر روس خواهد داد و نه اتفاقی با امارت رومانی خواهد نمود . وچنان اعتقاد داریم که روس خود نیز این کار را نخواهد کرد بعلت اینکه در اینباب قرار دادی با دولت اوسترپا دارند یك شرط بی طرف ماندن اوسترپا هم همین است وکرنه هرکز اوسترپا جواب مجارستان را نتواند داد . وبنابر این توانیم کفت که جنك درمیان دولت علیه و روس محدود خواهد ماند و دول فرنکستان بکمال رضا و میل روس در این مطلب قراری داده و بی طرف نشسته اند لیکن حال اعتقاد توان کرد که دولت روس از این بی طرف ماندن دولتها دلتنك و نادم است . و می بیند که جاسوسهای او از اوضاع دولت عثمانی بغلط خبر داده و ایپراتور را هم بغلط انداخته بوده اند وهمین غلط کاری است که از پلان جنك در روم ایلی و آناطولی تاثیر کرده باعث پریشانی و مغشوش شدن کار روس کردید .

بعد از کذشتن روس به بلغارستان جمعی از اشرار بلغارها داخل قشون روس شده وعلاوه برآن جمعیتهای مخفی بر ضد دولت متبوعهٔ خودشان داشته اند و بعد از پس رفتن روس از آنجاها در داخله هم بنای هرزه کی وشرارت میکردند بتدریج کرفتار شده بقدر کناه وتقصیر شان که بثبوت میرسید مورد مجازات کردیده بسزای خودشان میرسند وازآنجمله جمعی راهم برای حبس کردن باسلامبول میفرستند ودر این چند روز باز چند نفر را که مستحق کشته شدن بوده اند در (ادرنه) و (سکبان کوپریسی) بدار کشیده اند .

﴿ اعتقاد عامه در بارهٔ جنك تغییر یافت ﴾

چیز تازه که از اوضاع جنك و پولیتیك دولتها درمیان است این است که اعتقاد عمومی درخصوص جنك حاضر ونتائج آن تغییر یافت . روس را که در اعلا درجهٔ قوت وقدرت بنظر میآمد اکنون دراینباب بعکس آن حکم می کنند واکر حکم هم نکنند عجالة بشبهه افتاده اند . واز اینطرف هم دولت علیه عثمانیه را که درحالت اضطراب وجان کنی می پنداشتند امروز برخلاف آن می بینند بطوریکه می توان کفت با آن حال درهم وپریشان یکدفعه کار بجایی رسید که بعد از همه اختلال و اغتشاش داخلی وصدمات واردهٔ کوناکون وکسیختن رشتهٔ کارها وتنکی از جهت نقود و بدتر ازهمه تغییراتی که در اواخر مرحوم سلطان عبدالعزیزخان درهیئت وکلا واولیای امور اتفاق افتاد عزل ونصبهای پی در پی که درحق ولاة وحکام بعمل میآمد با آنکه نظم کارها تماما بسته باستقرار ودوام مأمور بنشان بودی وارتباط آراء ثابته ومستقرهٔ ایشان اساس هرکونه انتظام ملك ومملکت توانستی بشود اکنون همهٔ دولتها اعتقاد براین میکنند که دولت عثمانی جانی دارد ومی تواند بتنهایی باروس بجنکد حالا کاررا بموازنه کذاشته ومیکویند بعد ازغلبه کردن یکطرف ماهم توسط خواهیم کرد . واین دولتها همانها بودند که یکی دوماه پیش میکفتند نباید دولت روس را باسلامبول راه تسلط داد واز اوا طمینان می خواستند که مالك اسلامبول نشود . وکاهی میکفتند همچنانکه لشکر المان وقتیکه پاریس را محاصره کرد وکرفت ازیك سمت داخل شده از طرف دیکر بیرون رفت لشکر روس هم پس از کرفتن اسلامبول باید بدانکونه رفتار کند . کاهی خاك روم ایلی را قسمت می کردند حکومتهای مستقله ترتیب میدادند اسلامبول را مستثنا ساخته کاهی درادارهٔ انکلیس کاهی درادارهٔ عثمانی ولی بنظارت دول متفقه می کذاشتند . ومانند این تصورات که هرکس برعم خود می اندیشید . واین دولتها آنان بودند که خیالات آنها درضمن روزنامها دیده میشد وشرائط تکالیفی برای دولت عثمانی آماده میکردند که مصالحه را از آن روی منعقد نمایند چنانکه حال کار بجایی رسیده است که تکالیفی برای دولت روس معین میکنند که اکر مغلوب بشود ممالك اسلامیه که دردست روس است باز حکومات مستقله بشود حکومت قره طاغ محو کردد احکام تمامی فقرات معاهدهٔ پاریس مرعی شود دولت روس کشتی جنکی وترسانهٔ کشتی سازی در بحر سیاه نداشته باشد ومانند اینها که روزنامهای وین وآتن وغیره مینویسند واین خیلی فرق است که در این اندك زمان درخیالات ومعتقدات مردم ظاهر کردیده است .

آری جنرال اغناتیف روزی که از اسلامبول میرفت برملا میکفت که بعد از پانزده روز دیکر ما در اسلامبول هستیم وبلایی بسر عثمانیها بیاوریم که عبرت جهانیان کردد ومعتقد جمله نیز بر این بود که دولت روس پس ازاین صدمات عثمانی ومقدمات یك حمله مقصود خودرا حاصل خواهد کرد وتا مدت یکماه وچهل روز از آغاز حرکات لشکر روس همه کس منتظر عواقب کارها بودند ولی چنانکه معلوم است هر قدر روس نزدیکتر آمد ودست بکار ستیز وکارزار زد بهمان قدر کارش زار ومشتش باز شده رسوایی بار آورد .

باآخرکار کار نداریم که بکجا منجر خواهد شد تنها بیان معتقد عمومی را بطوریکه مشاهده کردیم این بود که باجمال اشعار شد . دولت

روس بعد از فهمیدن بی استعدادیٔ خود برای حصول مقصود دست بتدارك لشكر و ملزومات فوق العاده میبرند اردوی مخصوص خودرا از پترپورغ خواسته و لشكر لهستان را احضار می نماید و از قرار مذکور باز از آن لاف وگزافها که روز اول می کفتند میکویند . دولت عثمانی بهمان ثبات و تمکین سابق با میدیاری خدا برای حفظ حقوق خودشان تدارك ممکن رامی بینند وفتح و نصر را محول بتقدیرات غیبیه میدارند و چنانکه از مقدمات کار و وضع امور استنباط می شود این جنك بآسانی تمام نخواهد شد . روس بقوت و عظمت خود مغرور شده در مقابل دولتها و ملتها پس از ان همه هنکامه جویی و لاف و دعویٔ جهانکیری آنچه قوه دارد بکار خواهد برد که مقصود خودرا موافق اعتبار و نام آوری خود حاصل کند و دولت معظمهٔ عثمانیه نیز در مقابل ناحق کویی وزور آزمائیٔ او بر حقانیت و محق بودن خود اعتماد کرده برای نکاهداریٔ حقوق سلطنت و تمامیت ملك و ایفای وظیفهٔ دینی و دیانتیٔ خود هر کونه جانفشانی را بر خود کرفته دقیقهٔ اهمال را جائز نخواهد دید . و در این حال واضح است که باین وضع کار جنك طول انجام شده آسایش بلاد و عباد بآسانی حاصل نخواهد کردید .

دولتهای اوروپ هم که نیات و مقاصد ایشان و مسلك و طریقهٔ که برخلاف آیین حقیقت کویی و آسایش طلبی پیش کرفته اند روشن و آشکار کردیده است و هر کدام از آنها بملاحظه و تصوری از دور ایستاده و تماشا میکنند بدیهی است که این حال ایشان نیز بیشتر باعث امتداد مصائب جنك واختلال بنیان صلح و آسایش عامهٔ مردم است . در این مقام سخنهای کفتنی بسیار هست لیکن تا چندی باید منتظر شد وشتاب در تفصیل و ایضاح آن نباید نمود و آنچه باختصار باید اشارت بر آن کرد این است که دولت روس با همه بزرکی و وسعت خاك و کثرت نفوسی که بر آن دارا و مالك کردیده است درمیان دولتهای معظم و ملتهای فرنکستان اورا بطور دیکر می بینند خصوصا پس از این اقدامات حاضره که در پای تخت عثمانی برای پیشرفت مدنیت و حریت کرده شد قانون اساسی کذاشتند و مجلس ملتی ترتیب دادند و اوروپ امیدواریٔ تمام حاصل کرد که این اقدام متمم اقدامات سابقه وتنظیمات واصلاحات پیش است بعلت اینکه زمان مقتضیٔ این است و معایب اهمال و خودداریهای سابق را دولت و ملت باتفاق فهمیدند و پس از آنکه از این غائلهٔ جنك فراغتی حاصل آید دولت عثمانیه تمامیٔ احکام قانون اساسی را مجری خواهد کرد و بهمت و اتفاق عموم ملت بدون استثنا و بی آنکه مغایرت ملیه و مذهبیه ملحوظ کردد در اندك زمانی وضع ممالك عثمانیه بدرجهٔ مطلوبه رسیده آنکاه همچنانکه این استقلال و تمامیت این دولت میزان آسایش عمومیٔ فرنکستان است انتظام حال و حریت ملیهٔ ممالك و اهالی نیز مفتاح ترقیات و نیك بختیهای عموم مشرق زمین خواهد کردید . و بدین ملاحظات دولت روس که بکلی مسلك خودرا برضد اینکونه اصلاحات کرده و طریق دیکر در ادارهٔ ملك و مملکت و رعیت داری پیش کرفته است و ترتیبات او بکلی منافات با وضع فرنکستان دارد خصوصا که ملیت و جنسیت و لسان و دیانت اقوام و ملل که در قلمرو روس است در موقع خطر بوده از حریت شخصیه نیز در آن ملك نام و نشانی نبوده است بنابر این توجه معنوی و طبیعی ملل و اقوام مغرب زمین در این جنك هر کز موافقت بمقاصد روس نتواند کرد . و هر چه در این موقع از اتفاق سه ایمپراتور یا دو ایمپراتور برضد و بدخواهی دولت علیهٔ عثمانیه بکویند در نزد مردمان حقیقت آکاه طرف اعتنا و تصدیق نتواند بود .

و اینکه در اوائل جنك می کفتند بسیار احتمال دارد که محاربهٔ حاضره عمومیت پیدا کند و دولتهای دیکر هم داخل در جنك بشوند بعجالة این احتمال ضعیف شد . و چنان فهمیده می شود که پیشنهاد همه دولتها این است که تماشا کنند و دولتین محارب را بهمدیکر وا کذارند و اکر مقتضی شود در موقعش توسط نمایند ولی این انتظار اکر پیشترها بطور تزلزل و ناخاطر جمعی بود حال قدری اطمینان بل امیدواری تمام حاصل کرده اند که دولت عثمانیه مدت طولانی مقاومت با دولت روس تواند کرد سهل است که احتمال غلبات کلیه نیز در این سمت قوت کرفته است .

آری اکر در بدایت کار دولت روس قشون عثمانی را بی کاره وضعیف نمی دانست کلیهٔ قوت خودرا بیك تدارك بزرك بمیدان جنك آورده برداشت و نقشهٔ جنك را که باصطلاح اوروپ (پلان) می کویند بی خطا و غلط می داشت دور نبود در حملهٔ اولی ووهلهٔ نخستین یك کاری بکنند حال که بقول روزنامهای مزاح اوروپ پوست شیراز پشت خرافتاد و حریف دید که این شیر نبوده الاغی است پوست شیررا پوشیده مردم را میخواست بترساند یقینا باسانی از عهدهٔ این کار نمی تواند بر آید .

حالتیکه که امروز درمیان عموم اهالیٔ عثمانیه پیداشده و مظالمی که از روس در قطعهٔ بلغارستان مشهود کردیده غیرت و هیجان عامه را بحرکت درآورد رشتهٔ کار را بدست کرفتند همهٔ اهالی جان و مال خودشانرا دراغور حفظ حقوق ووطن پرستی فدامی کنند دیکر چکونه تصور توان کرد که دولت روس مقصود ناحق خودرا از پیش تواند برد . اینکه میکویند صربستان باملکتین اتفاق کرده است یا می کنند و یا اینکه با دولت روس قرار داده است قشون روس از آنجا کذشته بسمت صحرای مریج داخل شود و پارهٔ اخبار و حوادث مبالغه آمیز که فلان قدر قشون روس تازه بارد وکا. جنك ملحق شده و بی درپی هم خواهد آمد تدارك زمستان و بهار آینده را می بینند ومانند اینها همهٔ اینهارا هواخواهان روس تدبیری برای قوت لشکر روس اندیشیده منتشر می کنند ولی بتجربه معلوم است که بسخن تنها قوت جنك نمی شود . اکرچه تا یکدرجه تاثیرهم داشته باشد چنانکه پیش از کذشتن قشون روس از طونه اعتقاد اکثر مردم بر این بود که در یك حمله که از بلقانها کذشت وبصحرای مریج داخل شد ادرنه را مسخر خواهد کرد و درحملهٔ دوم اسلامبول را بمحاصره خواهد کرفت واین معتقد عامه غالبا از اراجیف وخبرهای دروغین دردلهای مردم جای کیر شده بود وچون دروغ را فروغی نیست این است که کار همه جا بعکس نتیجه داد آنجاهارا که مسلط شده بودند ترك کردند . اهالیٔ عاصیهٔ بلغارستان را که پشت وپناه غلبات خودشان دانسته مسلح کردند وبمیدان کارزار آوردند درمیان آتش مجازات کذاشته ورفتند . ودرهمه جا بیکاره کی قشونشان معلوم شد وغلط بودن حرکات خودشانرا فهمیدند حال میخواهند تلافی کذشتهارا بکنند وبواسطه های وهوی دروغین وحشتی بدل طرف مقابل بیندازند وقوتی بدین وسیلت حاصل کنند ولی رؤسای عساکر عثمانیه همهٔ اینها را

تجربت کردند وقرار قطعی درمقابله ومقاتله دشمن خود دادند .

لاجرم کار روس را دراین جنك اگر ملاحظه کنیم ونسبت بدهیم اوضاع امروزی را بوضع دو سه ماه پیش البته خواهیم دید که یکا یك فرق دارد ومع ذلك آنچه مارا مایهٔ اندیشه وخیال از جهة آسایش وآرامی عمومی است همانا مقدمات طول مدت جنك ونا امیدی از تمام شدن جنك باین زودی است وکار هم یك طوری اتفاق افتاده است که از توسط فرنکستان وصلح جویی ایشان گذشته وبطور یقین محقق است که تا طرفین امید حصول مقصودرا دارند مدت این جنك امتداد خواهد یافت واین مقصود هم برای روس حاصل نمی شود مگر بغلبات متوالیهٔ فوق العاده که دیگر دولت عثمانی را بوجهی قدرت مقابله نباشد واینهم علی الظاهر کاریست غیرمشروح الاسباب بل امر ممتنع الحصول . ومقصود دولت عثمانی هم پس از دو سال جنك واینهمه خسارت وگرفتاری جز این نیست که آنچنان دولت زورمند باقوتی را زبون کرده مغلوب سازد واستقلال سلطنت وتمام ملك خودرا حالا واستقبالا امنیت بدهد وواضح است که این دو مقصود عمدهٔ بسیار متناقض درمیان دودولت بزرك چگونه باهمدیگر مصادمت ومقاومت خواهد کرد ویکی بردیگری غالب وقاهر خواهد گردید .

﴿ واه غالب علی امره ﴾

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

تلگرافنامهای این هفته چه رسمی و چه غیر رسمی متضمن انتظام حال و غلبات وموفقیات عساکر منصورهٔ عثمانیه است . پس ازشکست فاحشی که در جنك (پلونه) باردوی روس رسید تفصیل این جنك را که سه روز امتداد داشته است روزنامهها مشروحا نوشتند واهمیت آنرا بیان کردند ماهم خلاصه جنك را نوشته بودیم ولی آنچه بعد از آن جنك معلوم گردید این بود که سردارهای روس هم بخطاهای خودشان در ترتیب حرکات جنك اعتراف کردند وهم بعدم استعداد و قوت موجودهٔ خودشان اقرار آورند واین اعتراف واقرار هم قولی و نقلی نبود بل فعلی و شهودی بود چنانکه پس از پهن کردن لشکر خود در اطراف و گذشتن از بوغاز خائن و ترتیب یك حکومت برای بلغاریان با جمیع لوازم آن و آغاز بحکمرانی در بلغارستان مانند کسی که ملك موروثی خودرا بدست آورده باشد یك دفعه همهٔ آنجاهارا بجزئی زد و خورد مغلوبیت ترك نموده تاآخر نقطهٔ روم ایلی عقب نشست و مرکز اردوگاه را تغییر داد و بنا کرد امداد خواهی از پای تخت خود نماید که این حال بدترین وضعی است برای مثل روس دولتی که در پوست خود نگنجیده مملکت خودرا آزادی نداده با همه مغروری حمله بر دیگر ملك و مملکت میکند .

الحاصل جناب سلیمان پاشا ازسمت زغرهها عساکر روسیه را شکست داده تا بوغاز خائن که خیلی عمده ومفتاح صحرای مریج وقطعهٔ جنوبیهٔ روم ایلی بود تعاقب کرد اردوی روس چندی در (شبقه) که دردهنهٔ بوغازمذکور واقع است استحکامات واردوگاه ساختند سلیمان پاشا پیش رفت آنها عقب نشستند تاآنکه موافق خبرهای آخری عساکر عثمانیه شبقه را نیز تصرف کردند واز آنطرف هم جناب محمد علی پاشا کوماندان کل سمت طونه حرکت کرده است وآنچه از قشون روس درآن حدوداست محصور خواهد شد و چنانکه معلوم است روسها تدبیر جنك را عوض کرده حال می خواهند همه قوتشانرا یکی کرده از یکسمت بکارزار پردازند از دوکاهشان در (طرنوی) است منتظر کمك وتدارك هستند دور نیست امروز وفردا ازجانب عساکر عثمانیه حملهٔ بزرکی بر اردوگاه روس بشود که نتیجهٔ غالبیت آن باعث انهزام کلی روسها کردد وآنطرف نهر طونه را مرکز استقرار اردوگاه خودشان سازند وآنچه ازوضع اردوها باجمال خبرداده می شود چون کنجایش این صفحات برای همهٔ آنها نیست این است که خلاصه را ذکر می کنیم .

اردوکاهی در (هزارغراد) بکوماندانی جناب احمد ایوب پاشا هست که (کران دوك) ولیعهد درمقابل آن اردوگاه ساخته است جای اردوی عساکر عثمانیه برحسب موقع واستحکامات و باستیانها موافق مقصود بوده از قرار مذکور چهل هزار پیاده وشصت ودو دسته سواره ونود عراده توپ دارند .

جناب محمد علی پاشا در (عثمان بازاری) با اردوی بزرك متظاهر با این اردوگاه است و مقدمة الجیش خودرا در راه (طرنوی) که مرکز اردوی کل روس است اقامت داده و از یك سمت نیز جناب سلیمان پاشا که از بوغاز خائن به (شبقه) آمده وآن حوالیرا ازلوث جمعیت کمی که ازعساکر روسیه و یاغیان واشرار بلغارها بوده است پاك می کند رو بشهر طرنوی حرکت دارد و اردویی که روس درمیان طرنوی و شبقه داشته است بیش از سی هزار نیست با آنکه سلیمان پاشا قریب صد هزار نفر جمعیت همراه دارد با این حال واضح وآشکار است که وضع امروزیهٔ قشون روس در موقع خطر است . وهمینکه اردوهای عساکر عثمانیه یکی شدند جنك بزرکی خواهد شد واز قراریکه روزنامهٔ (لوانت هرالد) در ذیل این تفصیل مینویسد .

موافق تلکرافنامهٔ پریروزی که از اخبار نو یس اورسیده است . چرخه چیهای طرفین در نزدیکی طرنوی بهمدیکر رسیده اند و مقدمهٔ جنك را آغاز شده است واز آنقرار باید امروزو فردا هنکامهٔ رزم ساز شود ولی مینویسند که روسها مرکز اردوی خودشان را پر شتوی میکشیده اند .

درسمت اناطولی اردوی جناب احمد مختار پاشا با قشون روس که بقدر هفتاد هزار جمعیت بوده اند روزشنبه نهم شعبان درسمت (یخنیلر) جنك بزرکی کرده کوه یخنی را پس از آنکه روسها کرفته بوده اند بکمال رشادت پس کرفته واز روسها بقدر هزار و پانصد کس مقتول ومجروح شده است واز عساکر عثمانیه قریب سیصد زخمی وهشتاد وهشت نفر شهید شده اند که سه نفرآنها صاحب منصب بوده اند لاشهای مقتولین روس را که فرصت دفن آنها نبوده منهزم شده اند عساکر عثمانیه کودالها کنده وخاك کرده اند .

درسمت قره طاغ هم بهمت وتدبیر جناب علی صائب پاشا از هر سمتی که اشرار وعصاة قره طاغی سر درمی آورد خائب وخاسر شده درهر باری جمعی ازایشان مقتول ومجروح کردیده از اسلحه واموال خودشان نیز مقداری را برای غنیمت عساکر عثمانیه ترك می کنند .

آنچه در ثانی معلوم شد مقصود سلیمان پاشا که در پیشکاه بوغاز خائن است یکی شدن بافرقهٔ عثمان پاشا بوده است و خط مخابرا تشان بی‌مانعی با اردوی جناب محمد علی پاشا هم باز بوده است وهمینکه بلقانها را گذشته به فرقهٔ عثمان پاشا رسید جنك عظیم خواهد شد ٠

جناب اسماعیل حقی پاشا که در سمت حدود وکنار (آرپه چای) مشغول کشفیات بوده است جمعیتی را بکوماندانئ حسین پاشا پیش فرستاده واز سرحد روس گذشته اند ٠ در آن میان بیك فرقهٔ بزرك لشکر روس برخورده و با آنکه جمعیتشان کم بوده است بکار زار پرداخته اند و خیلی جنك کرده بالاخره بطور منتظم پس نشسته اند در این جنك حسین پاشا زخمدار شده است ولی تفصیل مقتول و مجروح طرفین وسایر وقوعات جنك معلوم نشده است ٠

دیروز از راه آهن ادرنه بسیاری از بلغارها را باسلامبول آورده اند ٠

روزنامهٔ (وقت) تلگرافنامهٔ ذیل را بتاریخ سیم ماه آب فرنگی از وین نقل میکند٠

همه روزه کك باردوی عثمان پاشا میرسد امروز بقدر هفتاد هزار نفر شده است ٠ نزدیك است که این اردو بزشتوی حمله کند ٠ روزنامهای وین که خیرخواه عثمانی هستند عساکر عثمانیه را سپارش می کنند که بکمال شدت وسختی دشمن خودرا باید تعاقب کرده آنهارا باآب طونه بریزند ٠ زیرا که این کار برای محمد علی پاشا خیلی آسان است اوهفتاد هزار جمعیت دارد و با (کران دوك) شصت هزار بیشتر نیست٠ قوت عثمانی وروس را بقرار ذیل بر آورد وموازنه میکنند ٠

قوت روس

۰۷۵۰۰۰ سمت مشرق
۱۰۰۰۰۰ اردوی مرکز
۰٤۰۰۰۰ سمت غرب
۰۷۵۰۰۰ سمت جنوب
۰۵۰۰۰۰ احتیاط
——— جملتان سیصدوچهل هزاراست
۳٤۰۰۰۰

قوت عثمانی

۰۳۵۰۰۰ درحوالی روسچق واردوی جنوب درکوماندان اشرف پاشا
۰۱۵۰۰۰ مستحفظ قلعه
۰۱۰۰۰۰ مستحفظ سلستره
۰٤۵۰۰۰ اردوی مرکز درحوالئ شمنی
۰۱۵۰۰۰ مستحفظ شمنی
۰۱۰۰۰۰ مستحفظ وارنه
۰۷۰۰۰۰ اردوی غرب پلونه
۰۰۵۰۰۰ مستحفظ ودین
۰۶۰۰۰۰ اردوی جنوب سلیمان پاشا
——— جملتان دویست وپنجاه وپنج هزار است
۲۵۵۰۰۰

عساکر احتیاطیهٔ عثمانیه وافواجی که در صوفیه است داخل این حساب نیست ٠

﴿ ازاخبارنامهٔ هندوستان ﴾

روزنامهٔ (مهردرخشان) مینویسد درمیان عساکر انکلیس وقشون افغانستان درحدود بلوجستان دردرهٔ (بولان) تا کنون دو بار جنك واقع شده وازطرفین خیلی آدم تلف شده است ودر هردو جنك غلبه از جانب قشون افغانستان بوده است ٠

نیز مینویسد ٠ جناب آخوند سوات مردم را بجهادوغزا تشویق وترغیب میکنند ٠ فرزند جناب مشارالیه سرکردهٔ فوج مجاهدین است واز سوات ووزیری و پیشاور وجاهای دیگر کروه کروه جمع می شوند ومنتظر وقت ومترقب حکم امیرشیر علی خان هستند خود امیر مشارالیه هم درتدارك جمع آوری لشکر هستند ٠ وداود شاه جنرال درمشق وتعلیم افواج کوشش تمام دارد ٠ میر اکبر شاه خزینه‌دار درجمع آوری وجوه ومنخواه ورسیده‌کی محاسبات ولایات وتحصیل بقایا اهتمام می نماید ٠

(جریدهٔ روزکار) مینویسد ٠ امیرافغانستان دربارهٔ اهل خیبر وآفریدی وبنکش خیلی توجه ومهربانی میکنند و بزرکان ایشانرا مورد انعام ونوازش می نمایند ٠ جنرال غلام حیدرخان وشاهمرد خان حاکم جلال آباد که مستحفظ سرحدات است مأمور براین هستند که بی اجازهٔ امیرمشارالیه کسی را نکذارند داخل خطهٔ افغانستان بشود ٠ امیر شیرعلی خان خیلی خوش حال وفرحناك بوده اند ٠ (عبدالغفور) خان حاکم سابق خوقند از دست روسها کریخته در ترکستان آمده بوده است محمد علی خان حاکم بلخ اورا بکابل نزد امیرفرستاده است ومشارالیه خواهش کرده است اورا روانهٔ مکهٔ معظمه نماید امیرمشارالیه خواهش اورا پذیرفته وقرار داده است اورا روانهٔ زیارت بیت اه دارد ٠ برادر عبدالغفورخان در پیشاور سکنا دارد از دولت انکلیس معاش میکیرد ٠

﴿ کاغذ از آتن ﴾

اخبار نویس مخصوص که در آتن پای تخت یونان داریم می نویسد ٠ چهارشنبهٔ کذشته در اینجا مجلسی ازوزرای دولت مرتب شده بقدر چهار ساعت طول کشید درخصوص تدارکات جنك قرار قطعی دادند ودرآن ضمن افزودن برقوهٔ بحریهٔ خودشان را متفقا تصدیق نمودند٠ چهار فروند واپور زرهدار می‌خرند تفنك واسلحهٔ زیادی خریده اند ودرکار خریدن میباشند رئیس الوزرای پیش که مسیو (وولغاری) نام دارد بقدر نیم ملیون فرانك تفنك وفشنك از کیسهٔ خود بدولت پیشکش کرده است یعنی دوازده هزار تفنك ودو ملیون فشنك آنرا و یك غرقه لشکر معین کرده اند بسمت (شیرا) برود ومعلوم نیست که از آنجا بکدام سمت روانه خواهند داشت ٠ بحدود عثمانیه هم بعنوان اینکه از دزد ودغل آرامی نیست افواجی فرستاده شده است ودر مقابل آنها از عساکر عثمانیه بجز شش فوج قشونی نیست ٠

نیز نوشته است از فتوحات عثمان پاشا اهل یونان زمین خرسند وخشنود هستند وآنها هیچ وقتی راضی بغلبهٔ روس و پیشرفت انتریك پانسلاویزم نمی توانند شد ولی ازاوضاع اردوهای عثمانیه در روم ایلی وسواحل طونه خوب نمی نویسند واعتقاد دارند که بدین حالت حالیه هر کاه مدد تازه بلشکر روس برسد بسیار مشکل است ازدوهای عثمانی بتوانند ازعهدهٔ آنها بر آیند ٠

﴿ پولیتیك انکلیس آشکار شد ﴾

چیز تازه که از اوضاع پولیتیك جنك درمیان است یکی فقرهٔ آشکار شدن خیالات و پولیتیك انکلیس در این مطالب است یعنی مسئلهٔ شرقیه ومقدمات ونتایج ان . از دو سال باینطرف از وقتیکه اغتشاش وشورش هرزکوین و بوسنه آغاز کرده است تا سه ماه پیشتر دولتهای بزرك مداخلهٔ قولی کرده خواستند قراری در این مطلب بدهند بالاخره که کار بجنك کشید دولت انکلیس هر روز بیك رنك وسبکی پیش آمد کاهی عتاب وخطاب آغازکرد کاهی اظهار نیك خواهی در بارهٔ بلغاریان نمود روزی توسط کرد ایامی بتدارکات جنك بخود نمایی برخواست ودرخلال اینهمه حالات بنابر مصلحت کار بانجام آمد که بلکه از اوستریا وفرانسه ودیکران متفق برای خود پیدا نماید وچون روس اخبار جنك داد بی حساب بودن این جنك را اعلان ساخت واطراف جهان را بکفتکوهای مجالس مبعوثان ولوردها وازیکطرف باخبار تدارکات وفرستادن کشتیهای جنکی بسمت بحر سفید پرکردند بالاخره نتیجهٔ که حاصل شد این بود که دولت انکلیس بموجب کاغذ پرنس غورچاقوف وزیر اول روس که نوشته است حرکات ماضری بمنافع انکلیس نخواهد داشت واسلامبول را تسخیر نخواهیم کرد و باقنال سویش ومصر وخلیج بصره کاری نداریم خاطرجمعی حاصل کرده وقرارداد که هرکاه دولت روس درسر این تعهد باقی بماند ماهم کاری باکار جنك ومنافع ومضرات دولت عثمانیه نداریم و پس از همه‌های وهو یی که درعرض مدت دو سال کردند خودرا راضی نمود باینکه درمقام حفظ حقوق ومعاهدات وملاحظات منافع شرقیهٔ خود بیك کاغذ پرنس غورچاقوف که نتیجهٔ و پایان آن معلوم نیست اکتفا کرده خودرا درمقام تماشا نکاه دارد . باین معنی که بکویند ما کار بزرکی کردیم عمدهٔ نقاط منافع ما یعنی ملت معظمهٔ انکلیس وحفظ حقوق واستقلال وتمامیت ملك عثمانی عبارت از این چهار فقره بود که در آنخصوصها هم از غورچاقوف قول وسند کرفتیم هرکاه چنانچه خلاف این تعهد را نمایند ماهم دست آویز پیدا کرده تنها یا باتفاق بعض دولتهای بزرك بر ضد روس خواهیم بر خواست .

این است که قرار دادند بعد ازاین دیکر در مجلس مبعوثان سخنی ازاین قبیل مذاکرات بمیان نیارند و بی طرفی خودشان را برهمه عالم آشکار کنند این یك فقره پولیتیك انکلیس بود که بحمداه فهمیده شد . فقرهٔ دوم که ازوضع پولیتیك انکلیس حاصل کردید این شد که دولت مشارالیها هر کاه می توانست روز اول برضد روس حرکت می کرد و با دولت علیهٔ عثمانیه متفق می کردید بعلت اینکه این سه چهار فقره که اسباب سخن کرده ومی کوید شرائط بی طرفی من این است که باین چهار نقطه تعرض نشود اینها ظاهر سخنهای انکلیس بود ودر حقیقت از هندوستانش می ترسید وآشکار هم نمی توانست بکوید که نباید شما دست بترکیب ممالك عثمانیه بزنید باوجود اینکه من درهندوستان بهمه مسلمانان آنجاها چنان وانمود کرده ام که اکر دولت عثمانیه حامیٔ مسلمانان است من هم حامیٔ دولت عثمانیه هستم واتحاد و یکانکیٔ من با آن دولت معظمه دراعلادرجه است وعلاوه بر این من آنم که در مغرب زمین رشتهٔ حل وعقد کلیات امور دردست من است دولتهارا اکر بخواهم باخود متفق کنم هرکونه مقصود بزرکی باشد از پیش می برم .

این همه دعوی وخودستایی من که دولت انکلیس هستم درآن صفحات همه برای استقرار ومحکم کردن حکومت خودم درممالك هندوستان است همچنانکه پادشاه انکلستان را هم ایمپراتریس هندوستان نام نهادیم چه در نظر مردم هندوستان عظم واختصاصی حاصل خواهد کرد .

اینها سخنان انکلیس بود ولی اکر دقت کرده شود آشکار است که دراین جنك دولت روس ظاهرا می خواست بیك بهانه بادولت عثمانی جنك کند ونفوذ واعتباری حاصل کرده مقاصد خودرا از پیش ببرد . لیکن در جزو یك جنك دیپلوماتی هم با دولت انکلیس داشت که عمده مقصودش آن بود . ز یرا که بلاشك دولت روس ازامکان تسلط بر اسلامبول با وجود همجواریٔ دولتهای بزرك مأیوس است وتمامیٔ همت وفکر او مصروف بتسخیر هندوستان است چنانکه چند سال است می بینیم درصفحات آسیای وسطی مشغول مقدمهٔ این کار است ومیدانست تا نفوذ واعتبار انکلیس را درآن صفحات نشکنند این مقصود حاصل نکردد این است که بواسطهٔ این جنك ومقدمات دیپلوماتیکی که فراهم آورد خواست بفهماند که دولت انکلیس نه آنست که میکوید نه می تواند یکی از دولتهای بزرك را باخود متفق سازد و نه می تواند از دولت عثمانی حمایت کند و حقوق ومنافع دولت عثمانیه را که نیز عائد بمنافع خودش است برعهدهٔ خود بکیرد و در این ضمن دولت روس آشکار کرد و بکار برد تدابیر خودرا در بارهٔ اختلاف و برودت افغانستان و حکومت هندوستان وهمهمه انداخت بر آن سامان که اکر انکلیس بدولت عثمانیه امداد نکند معلوم است که دولت بی قوت و بی اعتباری است و تا حال مردم هندوستان رابابن لاف و کزاف فریب داده بود . و در این ضمن ناکهان شد دولت انکلیس که یك سفارت بزرك فوق العاده که تاحال مسبوق بسابقهٔ نبوده بافغانستان فرستاده آنها را از دولت روس برکرد اینده اصلاحی درمیان ایشان و حکومت انکلیس نماید .

افسوس که دولتها وملتهای اسلام از حقایق امور غفلت دارند و مال و پایان کارها را نیندیشیده فکری برای خودشان ووطنهای عزیز خود شان نمی کنند .

افسوس که این غفلتهای طولانی اطراف مردم مشرق زمین را فرا کرفته خودرا بازیچهٔ خیالات و منافع دیکران کرده اند .

افسوس که باهمه استعداد وتوانایٔ دولتها و ملتهای مشرق زمین در فکر این نیستند که ماهم حرکتی کنیم و اکر هیچ نباشد از ملتهای دیکر عبرت کیریم خیالی داشته باشیم حیاتی یابیم نامی برخودبکذاریم باقتخار وسرافرازی زنده کانی کنیم وهمان سرافرازی وافتخار را برای فرزندان و اخلاف خودمان بیادکار بکذاریم واین ننك پریشانی و تفرقه و پستیٔ مقام را از خود برداریم برتری جوییم وچنان شویم که باید شد وآنکونه باشیم که شایستهٔ ملیت و انسانیت ماهست .

بتنهایی زنده کانی نکنیم بسواد اعظم اتفاق ومعاونت التجا آورده شهری ومدنی شویم از وحشیکری و تنها روی دوری جوییم منافع متحدانه را بر منافع شخصیهٔ خودمان در هر حال و هر مقامی راجح دانیم وکار کنیم

﴿ تلگرافنامها ﴾

لندن ۷ شعبان

لـورد (الفـوس) ایلچیٔ انکلیس مقیم پتربورغ کاغذی تاریخ ۳۱ ماه ایار فرنکی بلورد دربی نوشته است که با پرنس غورچاقوف ملاقات کرده است و پرنس بـ غیرمومی الیه گفته است که استقلال مملکتین ظاهرا و معنا بوقوع پیوسته است لیکن عهدا تصدیق نشـده است . این مسئله را در ثانی دولتهای اوروپ حل خواهنـد کرد . دولت اوسترپا در این اعتقاد نیسـت که باآنها استقلال داده شود. در خصوص صربستان هم دولت روس آشکار و صریح با مارت مذکوره اطلاع داده است که داخل جنك نباید بشود . ازقراریکه روزنامهٔ تایمس می نویسدکسی که روسها منتظرند باید برسند تا ماه ایلول تواند رسید .

پتربورغ ایضا

در بعض ممالك روس اغتشاش و اختلال نهانی هست اینکه می گویند فرقهٔ تازه بسمت بلغارستان خواهد رفت دروغ است .

سرای بوسنه ایضا

خیلی رسالها از طرف روس در سرحد گرفته شد . این رساله‌ها متضمن تحریك مردم بعصیان و یاغیگری نسبت بدولت متبوعهٔ خودشان بود .

پتربورغ ۹ شعبان

جنرال (غورقویکی) ایزوزها به پترپورغ خواهدآمد که کوماندانیٔ عسا کر خاصهٔ ایمپراتوری را در عهدهٔ خود بگیرد .

مادرید ایضا

یك جمعیت جمهوریتی در اسپانیا پیداشـده از جانب حکومت معلوم شد کسان بسیار از اهل پای تخت و اطراف گرفتار شدند .

پاریس ایضا

مارشال ماکماهون به (قائن) رسیده هنکامیکه مارشـال مشـارالیه از (ایلزیه) و (اوراو) میگذشتند از جانب مردم صدای آفرین خوانی بلند شده بطور خوب و شایسته پذیرایی کرده‌اند .

لندن نهم شعبان

روزنامهٔ (استاندر) از روی تلگرافنامهٔ وین مینویسد . مسیو ریستیچ رئیس تازهٔ مدیران صربستان بوکلای دول خارجه در بلغراد تبلیغ کرده است که صربستان بی طرف خواهد ماند . روزنامهٔ (مورنینغ پوست) تلگرافنـامهٔ از بکرش نقل می کند مرکز ملکیهٔ روسها که برای بلغارستان قرارداده بودند ازطرنوی برشتوی نقل شده‌است .

پاریس ایضا

بسیاری ازجاهای بازار عمومی (اکسپوزیسیون) در ۱۵ ماه‌سپتامبر تمام خـواهد شـد . رئیس اکسپوزیسیون مراتب را بمأمورین خارجـه در پاریس اطلاع داد بنابراین در بارهٔ اشیاء ومتاعها که از ممالك خارجه خواهد آمد بمباشرین دسـتور العمل داده شد .

وین ۱۰ شعبان

روزنامه‌های اینجا از شجاعت وشایستکی عساکر عثمـانیه توصیف می کنند می گویند که اوسـتریا طالب این است که یك مصالحهٔ که متضمن شان وناموس عثمانی باشد منعقد گردد .

بکرش ایضا

جنرال (تونله‌بن) بسمت طونه احضـار کرده شد .

پاریس ۱۱ شعبان

مارشال ماکماهون ومسیو تیر بپاریس برگشتند از سیاحت مشارالیهما ثمری حاصل نشـد مسـیو غامبتا درشهر (لیل) خطبهٔ درخصوص تصدیق جمهوریت خواند واین نطق‌را اهالی بیش ازحد تحسین کردند .

پترپورغ ایضا

اغتشاشی که نزدیك است در لهستان اتفـاق بیفتد دولت روس را بخیال انداختـه است ومی خواهد عساکر ملیهٔ خـودرا برای تسـکین این اختلال جمع آوری نماید .

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

نارسس که درسال دویست ونود وچهـار بتخت نشست هفت سـال وپنج ماه سلطنت کرد کارسردار روم دودفعـه او را شکسـت داد وتاماورای‌شط بغداد تاخت ولی‌عاقبت پادشاه ایران رومیانرا درخواب غفلت‌یافته شکسته و مغلوبشان سـاخت کارباهزارکونه محنت بکر یخت در ثانی دیوکلسـین قیصر بکارلشـکر معتبر بسپرد وآن سردار ایرانیان‌را شکست‌فاحش‌داد پادشاه ایران که درجنك زخمی شده بود با بقیهٔ لشکر خویش بکوههای مرتفعه پناه برد همه‌بنـد وخزانه وزن وفرزندان وخواهران ومعشوقهای او بتصرف رومیـان درآمد درازای صلح لابدا پنج ایالت بایشان واگذار کرد کار زوجهٔ پادشاهرا ردکرد ولی خواهران ومعشوقها وبعضی از معارف‌ایران رانگاه داشت که هنکام ورود بشهر روم جزوجلال خود سازد پادشاه ایران از فرط غصه هلاك شد.

هورمیسداس یاهور مسیدات ثانی در سـال سیصد ودو بتخت نشست مانند پدر هفت سـال وچند ماه سلطنت کرد این پادشـاه که ضعف مزاج داشت همینکه ناخوش وبستری شد رجال دولت مغها را کرد اورده از ایشان جویاشدند که ایا ملکه که در آنوقت آبسـتن بود پسر خواهد زآید پادختر چونکه‌مغهـا گفتند که‌پسر میزاید رجال دولت تاج سلطنت را بر روی سـینه ملکه گذارده قسم یاد کردند که به پسر هـورمیسداس که هنوز تولد نشـده بود بطور وفا رفتـار کنند پسر یرا که درسـال سیصد وده از ملکه بوجود آمد شـاپورثانی نام نهادند پادشـاه بزرکی بود همی در خیال بود که ایالاتی را کهازسلاطین ایران رومیان کرفته بودند مسخر بسازد ازآنجـا که میدانست که تنها استطاعت جدال بارومیـان راندارد پیوسته ملل مجاورخاك متصرفی رومیانرا محرك بود که بانخـاك بتازند خاك ایرانرا از طرف شمال مشرق وسعت داد از جهة مهارتی که در عمل کشور و لشکر داشت برمداخل دولت ونظام قشون بیفزود همیشه قوانین ولایت و شریعت ایرانرا محترم داشت باقتضای اعتقاد پاپونی نیـك عیسـویان راصدمه میزدولی بعـد ازآنکـه قسطـانطن از اومکتوباً توقع کرد دیکر کمتر متعرض ایشان شد بعد ازآنکه تدارك شایان دید از قسطانطن خواهش کرد که ایالات آسیـای صغیررا که درتصرف داشـت مسترد نماید قیصر

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۲ شعبان ۹ اغستوس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۱۹
لندن	۹	۱٦
پاریس	۹	٦٥
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۸	۱٤
لیرای انکلیس		
وسیته رژنال	۲	۲٤
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۲	۲٥
بانك عثمانی	۲	۲٥
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۲۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳٥
لیرای فرانسه	۸۸	۳۱
امپریال	۸۹	۱۰
کرمیجه	٥۱	۲۰
دون (منات) نقره	۱٥	۸
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰٥	۰٥
بشلك	۱۱٥	۰۰
متالك	۱۱٤	۰۰
پول سیاه	۱٦۲	۰۰
قائمه نو	۱۷۸	۲۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند در طهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . در تفلیس بعالیشان مشهدی محمد تاجر تبریزی یابفخرالحاج حاجی رحیم تاجر ایروانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی دربیروت عالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

درمبیٔ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . درتکیهٔ عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار.

درکراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

درینکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطه حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه شش ماهه بهر دو وسیله می توانندرساند. واین یکی مقرر است که هر کس خرید ار باشد باید قیمت آنرا پیشکی برساند تا آنکه اداره را اسباب نکس کار نکردد . و بکسانیکه مشتری بودن خودشان را اطلاع نداده و مائل بودن ایشان بخریداری جای شبهه است بعد از این فرستاده نخواهد شد مگر بعد از اظهار خودشان .

﴿ قیمت سالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی چهار مجیدیهٔ سفید ششماهه دو مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه سی غروش وششماهه پانزده غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست

تبریز راسه تومان و پنجهزار دینار
طهران ودیکر ممالك ایران چهار تومان
برای ممالك روسیه ده منات کاغذی میباشد .
برای ممالك اوروپ سی فرانك .
جهت بمبئی ودیکر اطراف هند وستان وممالك متجاورهٔ آنجاچهارده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

طاهر

روم با وجود کبرشن عزم جنك کردولی اجل اورا مهلت نداد شاپور اغتشاشاتی را که بعد از فوت قیصر روی داد مغتنم شمرده همه ایالاتی را که طالب بود متصرف شد کنستانس بجنك او آمداین دعوا را مختلف شرح داده اند ولی ظاهرا معلوم میشود که ایرانیان کاهی غالب وکاهی مغلوب بودند درجنك سوار همیشه برتری داشته اند شاپور بهیچ تدبیر نتوانست شهر نیزیب را مسخر سازد در بین نزاع یکشبی جنکی روی داد در ابتدا ایرانیان فایق آمدند ولی بعد رومیان غلبه یافته شاپور را زخمی و پسرش را مقتول ساختند پادشاه ایران و قیصر روم ازاینکه جنك بطول انجامیده بود بستوه آمده قشون خودرا بسران سپاه سپرده بممالك خود عود کردند شاپور چند قوم بی تربیت را مطیع خود ساخت وبابعضی دیکر عهد مستحکم بست درهمان بین دولتین روم و ایران بیکدیکر تکلیف مصالحه کردند ولی تکالیف شاقهٔ طرفین مانع ازانعقاد مصالحه شد در ان کیرود اریکنفر صاحب منصب رومی انتونن نام که از قیصر شاکی بود نخدمت شاپور پناه برد پادشاه ایران با وکمال اعتماد یافت و بدلالت وی بطرف فرات تاخت که بخاك شامات ایلغار کند اورسینی کوس سردار روم بامستحکماتی که در طول فرات بنیاد کرد لشکر شاپور را از پیش رفتن مانع آمده پادشاه ایران چونکه نتوانست بعنف کذر کند شهر آمید را محاصره کرد بعد از هفتاد و سه روز شهر را بیورش کرفت ازایرانیان خیلی تلف شدند بحکم شاپور صاحبمنصبان قشون ساخلوی را کشتند و سربازها رابقیدبنده کی در آوردند بعد به الجزیره داخل شد و شهر سنکارا متصرف وویران ساخت وشهر ویرتارا هم محاصره کرد ولی مجبورا دست از محاصره کشید در آن هنکامه کنستانس

که ازشط فرات کذشته بود هر قدر کرد که شهر بزاد اراپس بکیرد ممکن نشداین شهر راشاپور بعد از چند روز محاصره کرفته محکم کرده بود قیصر ازجهة وفور باران بشامات رفته زمستانرا در آنجا بسر برد در بهار شاپور قشون وافری کرد آورده در قلعه جات ساخلوی کذارده در خاك ایران منتظر مدافعه بماند طولی نکشید که کنستانس فوت کرد ژولین ملقب به آپوستا که بجای او نشست در تدارك جنك باایرانیان برآمد بکردستان ورود کرد .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (۳۵)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه‌خانه نوشته میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ۱۹ شهر شعبان سنه ۱۲۹۴

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۱۷ اغستوس ۱۲۹۳ و ۲۹ اؤ ۱۸۷۷

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. مواده‌فیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالة هفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ خبرهای داخلی ﴾

شب یکشنبه شب ولادت باهر الیمنت اعلیحضرت پادشاهی بود در اوقات خمسه بقاعدهٔ مقرره شلك توپ از مواقع معینه وکشتیهای جنکی بعمل آمده رسم شادی بعمل امد وهنکام نیم چاشت حضرات وکلای فخام بمابین همایون ملوکانه رفته رسم تبریك را در حضرت همایونی بجا آورده اند .

جناب دولتمآب مصطفی پاشا والیٔ سابق طرابلس غرب بقائم مقامیٔ مقام جلیل سرعسکری تعیین فرموده شده است .

جناب عبدی پاشا سردار سابق که برای محاکمه معزولا باسلامبول احضار شده دیوان حربی برای محاکمهٔ ایشان تشکیل کردیده است آغاز بمحاکمهٔ ایشان شده و برحسب قرار داد دیوان مذکور در باب والای سرعسکری بطور مهمانی توقیف شده اند .

نفرات افواج موکب همایون که از اهالیٔ پای تخت مرتب می شود بی در پی نام نویسی شده در هر سمتی مشغول مشق و تعلیم هستند و ساعت بساعت بر شوق ومیل مردم بردخول در سلك نظامی و سربازشدن می افزاید . بزرك زاده کان ونجبای مملکت در این مرحله تسابق بهمدیکر می کنند جوانان باغیرب در ایفای وظیفهٔ وطن پرستی سرر اقدم می سازند دسته دسته درمیدانکاه وکوچهای محلات شهر در شبهای مهتاب نیز نتیجه شب علم سربازی می آموزند وعلم افتخار بر پامی دارند . آفرین بر غیرت آنانکه حقوق وطن را بدینکونه پاسداری می کنند و نامو شان خودرا در دفتر افتخار می نکارند .

﴿ اعضای دیوان حرب ﴾

رئیس ـ نامق پاشا . اعضا ـ سلیم پاشا. عمر فوزی پاشی مشیر . محمود پاشای فریق . حسن رشدی پاشای فریق . حاجی خالد پاشای فریق . مدعیٔ عمومی علی نظامی پاشا .

درخصوص مأمورین ودوائر بابعالی ودیکر شعبه‌های وزارتها وغیره آنها موافق صوابدید شورای دولت مقرر شده است اصلاحات وکم وزیادی بشود از قرار مذکور این کاررا شروع شده است .

از جانب عالیٔ علیا حضرت دولت وعصمت پناه عادله سلطان علیة الشان عمهٔ محترمهٔ سلطنت سنیه برای اعانت مهاجرین روم ایلی اشیاء مفصلهٔ ذیل اعطا فرموده شده است :

یکصد دست رخت خواب تازه یعنی صد دوشك پنبه ودویست بالش وصد لحاف وصد چادر شب وسیصد زیرجامه وسیصد پیراهن وسیصد عنتری ویازده پارچه خالی که یکصد وسی وپنج زرع بوده است .

ازقرار مذکور والیکریٔ ولایت جلیلهٔ ادرنه بجناب دولت مآب احمد وفیق پاشا محول کردیدهٔ است .

روزنامهٔ شواوغوس می نویسد (اکسارخ) یعنی رئیس مذهبیٔ بلغار که دراسلامبول هست پسقپوسها وکشیشان بلغار را که در ولایتهاهستند باسلامبول دعوت واحضار کرده است .

جناب نرسس افندی پاتریك بزرك ملت ارامنه روز چهارشنبهٔ کذشته بر حسب دعوت مخصوصه بسرای همایون بلدز رفته از حضور انور ملوکانه شرفیابی حاصل کرده است پاتریك مشارالیه درظرف نیم ساعت که درحضور بوده است بخطاب مشفقانهٔ اعلاحضرت پادشاهی مخاطب کردیده شمول توجهات ومحظوظیت سنیه در حق ارامنهٔ سکنهٔ ممالك عثمانیه از جانب همایون بیان فرموده شده امر تبلیغ نوازش و ملاطفت شاهانه در بارهٔ ارامنه بعهدهٔ پاتریك مومی الیه واکذار کردیده است .

درآن اثنا جناب کامل بیك ناظر تشریفات عمومیه احضار واشارت علیه شرف صدور یافته است که یك قطعه نشان عالیٔ عثمانی از درجهٔ اولی آویزه صدر افتخار او کنند ودر حضور همایون حسب الامر نشان عالی بسینهٔ مفخرت جناب پاتریك مومی الیه تعلیق شده است . وپس از مرخصی از حضور همایون بپاتریك خانه رفته با حضور رؤسای ملت وجمعیت حاضره نوازشات

ملوکانه درحق ملت ارامنه را تبلیغ کرده وفردای آنروز جناب مستطاب صدراعظم وجناب وزیر امور خارجه رادیدن نموده است .

﴿ خبر های متعلق بجنك ﴾

کار روس و لشکر روس در این هفته از هیچ نمنی پیشی نکرفت بل آثار بدبختیش روز بروز بیشتر شد . در سمت آناطولی اردوی جناب احمد مختار پاشا دست و پنجهٔ یك صولت مختصری در جنك (کدیکلر) درشب و روز ولادت همایون سلطانی بلشکرکاه روس نموده است که جداکانه تفصیل آن نوشته خواهد شد . در سمت بوغاز شبقه که چند روز است جناب سلیمان پاشا در صدد کرفتن آنجا و محاصره کردن لشکر روس بود موافق خبرهای رسمی بعد از کرفتن ذروهٔ کوهها ومسلط شدن برآبی که در آنجا بوده عرصه بر لشکر روس تنك شده نزدیك بوده است تسلیم بشوند. وخبرهای غیر رسمی رسید که لشکر روس تسلیم شدند . اکرچه هنوز این مطلب رسما تصدیق نشده است ومقصود عساکر عثمانیه کرفتن استحکامات بالای بالقانها و دست آوردن بوغاز شبقه بوده است . تسلیم شدن پنج وششهزار سالدات . همینکه این بوغاز بکلی ضبط شد و با اردوهای جنابان محمد علی پاشا و عثمان پاشا هم یکی شدند شکی نیست که اردوی روس در خطر بزرك خواهد افتاد . راست است کویا پی در پی برای اردوی روس مدد تازه میرسد و از نهر طونه عبور می نماید لیکن از اینطرف هم بیاریٔ خدا تدارکی برای آنها دارند و کار جنك ونتیجهٔ آنرا هم روز آخر توان فهمید .

روزنامها در خصوص بی نظمیٔ حال قشون روس و اختلاف سرکرده‌ها وصاحب منصبان و مستی دائمی آنها مینویسند و از یکطرف اختلاف درمیان امارت مملکتین و ارادات ایمپراتور به هم اتفاق افتاده است که یك رشتهٔ این اختلاف میرسد بدل سردیٔ دولت المان از روس بعلت اینکه پرنس شارل بایمپراتور آلمان منسوب است وازطرف دیکر ناخوشی و کثافت هوا در اردوکاه روس و بالاتراز همهٔ اینها شجاعت و رشادت عساکر اسلامیه که چشم قشون روس را نرسانیده جسارت آنها را بکجا برداشته است و این یکی در جنك نخستین اسباب انهزام است وجان همهٔ اینها نامشروعی و نامعقولی وبی حسابی این جنك است که ایمپراتور روس اقدام بآن کرده بکمال غرور و تکبر پای برزمکاه کذاشته خواست خودنمایی کند وکبریای خداوندی اورا لابد باید پایمال سازد .

﴿ وکل عزیز غالب الله مغلوب ﴾

این مقدمات چنان می نماید که قدرت خدایی لشکر روس را با همه دعوی ولاف وتعظم وخودستایی مقهور ومخذول خواهد ساخت عساکر اسلامیه عن قریب بفتوحات وغلبات نمایان منصور ومظفر خواهند کردید .

روزنامهٔ (عثمانلی) فقراتی از یك مقالهٔ (نایه فرایه پرسه) نقل کرده است که ترجمهٔ آن مناسب ذیل این جمله است .

مغلوب شدن روسها چه درسمت آناطولی وچه درصفحهٔ روم ایلی دو چیز را باآشکاری ثابت کرد .

یکی اینکه روس دراوروپ تنها است بعلت اینکه امروز بجز از اسلاوهای اوسترپا تمامیٔ اوروپ از مغلوب شدن روس دراعلادرجهٔ خشنودی هستند .

دوام اینکه دولت روس که بعد از جنك قریم تا حال که بیست سال تمام شمس است آسوده وراحت بود باز درهمان حالت پیش باقی مانده بوده است .

سبب این دو چیز که بواسطهٔ مغلوبیت روس آشکار شد این است که ادارهٔ دل بخواه حکومت روسیه مانند یك کابوس برممالك روس نشسته است . دولتی که اساس حریت وآزادی راقبول نکرده است وحکومتی که ادارهٔ کرور کرور اهالی دردست یك کشیش است هیچ وقتی پیشی نخواهد کرفت اینك سبب هزیمت ومغلوبیٔ که دولت روس دوچار بآن شده است همانا استبداد وحکومت غیر مشروطه است . بدیهی است که درآنچنان حکومتی اجراءات مأمورین را کسی رسیده کی نمی کند هیچ کس رجوعی بکس دیکر ندارد کسی ازکار خود مسئول ومواخذ نمی شود پس شك نیست که همچنان دولت وملتی محو ونابود میکردد .

ادارهٔ عسکریهٔ روس بد است بالطبع هم باید بد باشد بعلت اینکه حرکات عسکریه درتحت مداخلات در حالت مشوش ودر همی مانده است .

درحالتیکه روسها درمیان هرکلهٔ باغاری یك جاسوس پیدا می کنند باز هنوز نمیدانند که اردوی محمد علی پاشا درکجا است وچه می کنند . خاطر خواهی وتوسط که مانند اساس ادارهٔ دل بخواه است نه تنها ادارهٔ ملکیه را بل ادارهٔ عسکریه را نیز پریشان ومختل سازد الکساندر ایمپراتور حالتی را که دارد باید فکر کند که درحالتیکه خواهان جنك نبود وعدههای ظفریابیهای بسیاری داده اورا بمیدان جنك آوردند . اکنون بجای اینکه دولت عثمانیه را مغلوب به بیند لشکرخود را درمقابل عساکر عثمانیه مغلوب می بیند . واضح است که بچه حالی کرفتار می کردد .

کسانی که در اطراف ایمپراتور هستند این حالت را مغتنم دیده می خواهند استفاده کنند وکندی را که برای او انداخته بودند می خواهند بکلویش بیندازند . باهمهٔ اینها یك کشیش خطای خود یا کناه خودرا اقرار نمی کند از این جهت است که کوشش کردن برای مغلوبیت روس یك خدمت بزرکی بعالم انسانیت شمرده می شود بعلت اینکه مغلوب شدن روس بمنزلهٔ محو شدن استبداد است .

باردیکر مکرر می کنیم که محو شدن ملتی که مستعد اداره شدن ازجانب حکومت مشروطه نیست بمنزلهٔ محو شدن استبداد است .

﴿ محاربهٔ کدکلر ﴾

جناب احمد مختار پاشا روز شنبه ۱۶ شعبان بتلکراف چنان خبر داده است که امشب باردوی دشمن در کدکلر حمله آورده یك رزم مظفرانه کرده شد و نامش محاربهٔ کدکلر تسمیه کردید . چنانکه چون حاجی راشد پاشای فریق دو روز پیشتر بیك مأموریت عمدهٔ بارضروم فرستاده شده بود بجای اوعلی پاشای فریق سوارهٔ نظام معین کردیده مأمور شد که (قزل تپه) را که باردوی دشمن حواله داشت وبالای آن باستحکامات ترصین

شده بود حمله برده بتصرف بیاورد. لوای نایجی پاشا با فرقهٔ حامی پاشا نیز از جناح چپ پیش فرستاده شده . احمد فاضل پاشای فریق نیز باجمعی از عساکر شاهانه از قارص بیرون آورده شد. در یك خط حربی که چهار ساعت راه طول آن بود فرقهٔ لشکر ترتیب داده شده بود . ترتیبات این یورش از شبانگاه داده شده در ساعت پنج شب از توفیق خدای یاری جسته لشکر حرکت کرد . وضعیت اولیه که بدست آمد در ساعت هفت و نیم شب باصل حرکت تعرضیه آغاز کرده شد در ساعت هشت و نیم بقراولهای دشمن بر خورده جنك در پیوست . آنگاه هاشم پاشا که در فرقهٔ علی پاشا بود و تیپ محمد بیك قپودان میرآلای بشدت تمام بقزل تپه حمله کرد در ساعت نه تپهٔ مذکور بیاوری خدا بتصرف در آمده اردوی دشمن از آنجا سراز پر کردید . در آن اثنا که هوا تاریك روشن بود قشون دشمن که در اردوی بالدیران بود بقوت کلیه بجناح میسره و قزل تپه که ضبط شده بود حمله کرده هنکامهٔ کارزار کرم شد فرقه‌ها و لواها که مأمور جناح میسره بودند پیش رفتند تا حوالیٔ شام که دو ساعت بغروب مانده بود این جنك امتداد یافت درجلکهٔ قارص که از این سر تا آن سر بقدر چهار ساعت راه میدان رزمکاه بود زیاده تر از دویست عراده توپ کار میکرد صحرا درمیان آتش مانده دشمن برای استرداد قزل تپه سه بار حمله های سخت کرد و در هیچکدام کاری از پیش نبرده شکر خدا را که نسیم فوز و نصرت بسمت اردوی ما وزیدن کرفت مواقع رزمکاه تماما در تصرف عساکر شاهانه در آمد و شعبه‌های لشکر دشمن هر کدامی بیك سمت رفته . اینك مژده میدهم که رزم میدان از جملهٔ جنکهای مظفریت آمیز باشان برای ماشد . در این جنك از دشمن یکعراده (قپاقلو) ی پر از کلوله بغنیمت کرفته شده سه قپاقلوی دیکر را آتش زده شده خیلی اسلحه وغیره نیز غنیمت شد ولی چون هنوز در دست عساکر معاونه و این و آن است تفصیل آنها معلوم نیست.

اکرچه لاشهای مقتولین دشمن بشماره نیامده و دفن نشده اند شمارهٔ کشته‌ها و زخمداران دشمن درمیان سه تاچهارهزار تخمین می شود و ازطرف ما هم اکرچه ژورنالها نرسیده است لکن بقدر هزار و دویست شهید و زخمدار می شود . علی پاشای فریق بیك پارچهٔ کلوله جزئی زخمدار شده و محمد بیك میرآلای اول ردیف که باتفاق هاشم پاشا لوای یورش را کوما ندانی میکرد ازسنیه اش جزئی زخم برداشته است و کسان دیکر که در این جنك اظهار شجاعت و جسارت خودشان کرده اند برای اینکه در روزنامها منتشر بشود در ثانی عرض خواهد شد عجالة عرض می کنیم که محمد بیك مومی‌الیه وعمر بیك میرآلای تیپ سوم سواره شایستهٔ منصب میراوایی هستند . در این جنك (جوچوازوف) فریق کوماندان سوارهٔ دشمن بکلولهٔ توپ تلف شده است . همانا مظفریت این جنك محض ازلطف و توفیق جناب حق وامداد روحانیت پاك حضرت پیغمبری علیه وآله الصلوة والسلام و از آثار طالع فرخنده مطالع شهریار معدلت کستر میباشد . امروز که مطابق روز مسعود ولادت همایون است بالجمله عساکر شاهانه که منسوب اردوی همایون چهارم هستند اینکونه آیین بندیٔ خون آلود جان فشانی را ناچیزانه بخاکپای همایونی اهدا کردند و قبول آنرا از مراحم سنیه استحام داریم .

)(ترجمهٔ دستخط همایون است که)(
)(بافتخار جناب احمد مختار پاشا)(
)(شرف صدور یافته است)(

﴿ مشیر حمیت سمیر من احمد مختار پاشا ﴾
﴿ بموجب غالبیت کاملهٔ که در جنك ﴾
﴿ (کدکار) حاصل کرده اید صحایف عمدهٔ ﴾
﴿ تاریخ عسکریٔ مارا زینت دادید دراین ﴾
﴿ جنك که نصب العین ما است پاداری و ﴾
﴿ متانت فوق العادهٔ عساکر ما ثابت کرد ﴾
﴿ که خصلت عثمانلویی را بتمامی مالك ﴾
﴿ هستند . واینکه تدابیر ماهرانهٔ دشمن را ﴾
﴿ بهمه طوری مقابله کرده نتیجهٔ جنك را ﴾
﴿ بشان وظفر حاصل نموده اند برهان ﴾
﴿ بدیهی درباب انتظام تام آنها درسر بازی ﴾
﴿ است مظفریات واقعه درنزد ماباعث هر ﴾
﴿ کونه تقدیر وتحسین است بهیئت مجموعهٔ ﴾
﴿ دولت وملت بهیئت مجموعهٔ شما ﴾
﴿ تشکر می کنیم امرای لشکر که ﴾
﴿ بشایستکیٔ ایشان شهادت داده اید برتری ﴾
﴿ مناصب آنهارا مساعدت فرمودیم انشاء اه ﴾
﴿ تعالی نشان مظفریت دیکر امرا و ﴾
﴿ صاحب منصبان ونفرهارا بتوفیق خدا ﴾
﴿ بدست خود آویزهٔ برودوش افتخار ﴾
﴿ شان خواهیم داشت . در این جنك ﴾
﴿ حاضر بعنایت حضرت عادل علی الاطلاق ﴾
﴿ که شاهد صدق وحق بودن دعوای ما ﴾
﴿ است و بامداد روحانیٔ حضرت رسول ﴾
﴿ اکرم که عروة الوثقای حاجات جملهٔ ﴾
﴿ ماهما است کرویده از درکاه جناب ﴾
﴿ ناصر حقیقی مخصوصا درخواست دارم ﴾
﴿ که بعد ازاین نیز عساکر مانظهر نصر ﴾
﴿ مبین ودرحروب وغزوات بحمایت علم ﴾
﴿ اسلام کامبین شوند . رفقای سلاح ﴾
﴿ شمارا یکان یکان سلام میکنم . حق ﴾
﴿ تعالی نصرت صمدانیهٔ خودرا ازبالای ﴾
﴿ شماها کم نفرماید . ﴾

(فاردو بوسفور) می نویسد . از قرار تلکرافی که صبحی از شمنی رسید امر تصرف وضبط (شبقه) مانند این است که حاصل کردیده است طرفین بشدت تمام مشغول جنك شده و چند استحکام بحملهٔ عساکر عثمانیه تصرف شده است نفرات وصاحب منصبان ازطرفین خیلی تلف شده است .

موافق کاغذی که از (باطوم) رسید در بحر سیاه بازیك فقره دزدیٔ دریایی شده است . یك واپور روس در حوالیٔ شهر مذکور یك کشتیٔ تجارتی را که بیرق عثمانی داشته است غرق کرده است .

در روزنامهای وین درخصوص اوضاع اردوی روس در روم ایلی تفصیلی نوشته واستناد بیك کاغذی از (بکرش) مقر حکومت مملکتین مورخ ۹ شعبان می نماید که خلاصهٔ آن ذیلا ترجمه می شود .

ارکان حرب روس اعتراف کردند که بعد از شکست پلونه برای تحصیل مظفریت خودشان باید منتظر کمك بشوند . درظرف مدت بیست روز از داخلهٔ روس بقدر شصت هزار قشون روس بسواحل طونه وارد شد ولی این مقدار برای حصول مقصود شان کافی نیست اکر بخواهند قوت خودرا اکمال نمایند یکماه دیکرمدت

لازم دارند که آنهم خیلی مشکل است آلات وخطوط راه آهن مملکتین از حالا مغشوش است بسیاری از لوکوموتیفها قابل کار نیست مأمورین راه آهن مانند میت متحرك خسته شده اند اردوی طونهٔ روس تاحال محتاج بیست وهشت هزار ارابه بودند که آنها را از اهل مملکتین بزور جمع کردند ومردم بی ارابه ماندند درکار ارابها بقدر پنج هزار اسب تلف شده است ازجهت آذوقه هم کارشان مغشوش است . دزدی غارت بی نظمی خیلی هست . آردی که بقدر هزارهزار حقه در موقفهای راه آهن گذاشته اند ازبارنده کی می پوسد مأمورین صحیه یعنی اطبا وجراحان اردو همین امر حفظ یکصد وسی وهزار نفر را کفایت کنند . والحاصل تاکك بروس برسد جنگهای چند که نتیجهٔ کار را آشکار کند اتفاق خواهد افتاد . چیزی که نقطهٔ عمدهٔ ملاحظات است این است که آنچه کك بلشکر روس خواهد رسید باید جای آنهایی را که بواسطهٔ جنگها وناخوشیها تلف می شوند با آنها پر کنند . درخسته خانهای سیارهفت هزار ناخوش هست وغیراز اینها بقدر پنجهزار خسته هم بخاك روس فرستاده اند .

روسهاوقتیکه ازابرائیل نهر طونه را گذشتند در جنك ماچین وبابا طاغی هزار و دویست نفر تلفات دادند جنرال (زیمرمان) در (دوبریجه) درجنگهای قراول اقلا هزار نفر بکشتن داد وهشت هزار خسته نیز بخاك روس فرستاد هنکامیکه روسها از (اولتانیجه) و(فیلاموندا) می خواستند طونه‌را بگذرند تخمینا دو هزار و در گذشتن از (سمنیجا) وجنك (زیشتوی) هزار وچهارصد و درجنك حوالیٔ (بیدلا) هزار وپانصد ودرجنگهای اطراف (روسجق) و (رازغراد) ووقتیکه بطرنوی یورش بردند و بالقانها را گذشتند دو هزار نفر تلفات دادند . دروقت عقب نشستن جنرال (غورقو) هفت هزار وهشتصد در وقت گرفتن نیکبولی پنجهزار وبار دوم ده هزار و درجنك (لوفچه) هزار وهشتصد نفر تلف شدند .

اردوی روس که درسمت طونه بود در ظرف این مدت دست کم ده هزار خسته پس فرستاد تلفاتش که بموجب تفصیل فوق جمع بشود بهفتاد هزار میرسد .

یك نفر صاحب منصب المان که در اردوی مرکز روس است گفته است که تاکنون اردوی روس دو شعبه اردوی خودرا ضایع کرده است .

تفصیل جنگهای مختصر را که در بعض مواقع آناطولی و روم ایلی درعرض این هفته اتفاق افتاده است این صحیفه گنجایش ندارد اجمالا در هر سمتی که روسها خواسته اند تعرضی بعساکر عثمانیه نمایند در همهٔ آنها مخذول ومنکوب گردیده هم تلفات جانی وضایعات مالی داده اند وهم غنائم زیاد بدست عساکر عثمانیه افتاده است.

در جلوقصبهٔ (جمعه) در ۱۵ شعبان جنگی شده است روسها باشش فوج ودو (پطریه) یعنی دسته توپ ویك تیپ سواره بخط حرب عساکر عثمانیه که در دهات بخشلر بوده اند تعرض کرده علی الغفله حمله آورده اند عساکر عثمانیه بمقابله پرداخته دشمن جبه‌خانهای خودشان راگذاشته منهزم شده اند عساکر عثمانیه آنهارا تعقیب و تپهٔ صغارجه را تصرف نموده اند . بازقشون روس شبانگاه دوبار برآنها حمله کرده و برای دوم تعرض خواسته است بکندکاری از پیش نبرده وخیلی تلفات داده وپس نشسته اند. دراین جنك دوعراده توپ روس هم خراب کرده شده است و سه قپاقلوی جبه‌خانه اش را نیز آتش زده اند .

درهمان تاریخ جنك سوارهٔ درسمت کاروانسرای صادق پاشا درده فاضی (قاضی قریه‌سی) اتفاق افتاده است پنج ساعت طول کشیده از سوارهٔ دشمن چهارواز پیاده بقدرچهل وپنجاه نفر تلف شده است وقریب دو هزار سواره وپیادهٔ روس درسمت (پیروه) پیش می خواستند بروند سیصد سوار چرکس باآنها هفت ساعت مقابله کرده بااینکه کمك هم بروسها رسیده بوده است باز بیاریٔ خدای منهزم و پریشان شده اند وخیلی هم ازآنها تلف شده است .

ازسمت (ودین) نیز در آن تاریخ نوشته اند روسها هنگام صبح درساعت یازده ونیم از استیانهای قلعات بنای شلك توپ گذاشته واز اینطرف هم بمقابله پرداخته اند شش ساعت این جنك توپ ممتد شده زیاده ازسیصد گلوله انداخته پارهٔ خانها ودکانهای مردم برخورده ویك زن مسلمه بصدمهٔ گلوله وفات نموده است و گلولهای عثمانی بباستیانها وبناهای بزرك دشمن رسیده و خیلی خرابی بانها رسانیده است .

درسمت (ترحاله) وحدود یونانستان پارهٔ اشرار ظاهر شده در دهم شعبان قدری سواره و پیاده نظامیهٔ برای دفع آنها فرستاده شده است و متفرقشان کرده اند چهار نفرشان را عساکر عثمانیه تلف کرده اند وهفت نفر زخمدار شده است وآنها را تعاقب نموده بجای تحصن آنها رسیده اند که در (قربوط) بوده است درآنجا یکصد و چهل ششخانهٔ نیزه دار وشصت ویك صندوق جبه خانه وتخمینا هفتصد وقیه باروت و پنج هزار وهفتصد وقیه سرب قالبی کار فرانسه وسوای کاپسولها که درمیان دستهای فشنك بوده است ششهزار کاپسول پیدا کرده بغنیمت برداشته به (ینکی شهر) آورده اند . وازاین قبیل اتفاقات در آن حدودبوده است که بدستیاریٔ همت وغیرت حکومت وکوماندانهای عساکر شاهانه جلوهرگونه شرارت وبی نظمی گرفته شده ومی شود .

از چند روز باینطرف پارهٔ سخنها در میان مردم درحق یونان وپولیتیك یونان شیوع یافته دراوائل روزنامها هم سخنهای مختلف نوشتند . لکن درثانی معلوم شد که این فقرهٔ اشرارو اختلال وشورش سرحدیونان جز اینکه بتحریکات اسلاویه است وحکومت یونان بوجهی راضی باین حکایتها نیست چیز دیگر درمیان نبوده است . وچنانکه درنسخهای پیش اشارت کرده شده است هیچ وقت دولت ومات یونان راضی نمی توانند شد که پولیتیك اسلاو وپانسلاویزم در روم ایلی قوت گیرد . ودولت روس غلبه کند این است که ازجانب دولت مشارالیها رسماتهری ازاین حرکات اشرار یونان زمین درسرحدات کرده شده است سهل است جمعی را برای تادیب وتنبیه آنها مأمور ساخته اند . اما اینکه دولت مشارالیها بکمال کرمی مشغول تدارك جنك وآماده کردن لشکر وخریدن اسلحه وافزودن بر قوت بری وبحریٔ خود میباشد اینها هیچکدام دلیل بر فساد نیت دولت مشارالیها نتواند بود . خصوصا که اساس مسلك او معلوم است واز یکطرف هم میدانند که جنك یونان بادولت عثمانی

جز بد بختی وهلاکت ثمری برای او نخواهد داد .

صربستان تجربه کرد مملکتین هم جزای نیات فاسده و کردار ناصواب خودرا خواهد دید یونان که بوجهی جهت مشارکت منافع با روس ندارد چه محتاج تجربهٔ اقدام بدین مهالك و مخاطرات است

﴿ اعتقاد مدنیت و انصاف در حق اهل اوروپ تغییر یافت ﴾

معروف است که اهل فرنکستان مدنیت را را می خواهند انسانیت را طالبند دولتهای اوروپ در نگاهداریٔ شرائط انسانیت چنان بی اختیار هستند که علاوه بر اینکه ممالك خودشان را پر از آثار مدنیت وانصاف و عدالت کرده و می کنند هر گاه بشنوند در آخر کرهٔ زمین بر خلاف قواعد انسانیت و عدالت حرکتی میشود فورا اقدامات لازمه و چاره جوییهای فوق العاده در رفع آن می نمایند چنانکه آثار آن ظاهرا مشهود و نتایج آن آشکار است بحدیکه از قوانین مشروعهٔ دیانتها هم آنچه ظاهرا بنظر شان مغایر مراسم انسانیت و آزادی دیده شده و می شود در آنها نیز تصرف کرده تغییر میدهند و برای استقرار آیین مملکت داری و نظم آسایش بلاد و عباد و نفاذ احکام موضوعهٔ خودشان در کلیهٔ ادیان نیز بنظر منکرمی نکرند . سهل است بعض امور مذهبیه را که منافی باعدل و انسانیت دیده باشند منسوب با ثار تعصب و وحشیگری داشته میگویند غلام و کنیز سیاه که خرید و فروش می شود در جائیکه انسان وهم جنس ماهستند چرا باید ماخود را مالك آنها نمایم و مانند حیوانات بخریم و و بفروشیم و در دست ارادات خود زبون و گرفتار شان سازیم قصاصهای قتل و جنایات و آنچه راکه در کتب سماویه در پاداش و کیفر معاملات انسانها با همدیگر قرار داده اند همه را بخیال خودشان سنجیده و آنچه مغایر انسانیت و انصاف فهمیده اند همه را ابطال کرده اند چنانکه در توراة هم هست که هر عضوی را که از کسی جدا کنند بجنی علیه هم می تواند مانند آنرا در حق جانی بکار برد (سن بالسن والجروح قصاص) و مانند بریدن دست دزد که آنرا نیز جایز ندیده برای اینکه جنایات درجائی قرار داده مدتی برای در زندان شدن آنها هم معین کرده اند. مانند این تصرفات که بسیار دارند .

بسیار خوب با تفصیل این مطلب عجالة کار نداریم زیرا که محاکمهٔ آن با آنها تواند بود که از حقائق کار و از دقائق روحانیهٔ آن بو بی برده باشند و ما هنوز آثار آن را از محققین فرنکستان مشاهده نکرده ایم لکن می بینیم که ظاهر سخنها نزدیك بقواعد محسوسه و مقبول بسیاری از طبایع بشریه است که شرح و بیان آنرا نیز از حالا مقصود نداریم مع ذلك آنچه در این جزء زمان مارا که بدین اسلام متدین بوده حسن ظنی هم دربارهٔ بعض قواعد انسانیهٔ اهل اروپ حاصل داشته ایم مشکل بسیار بزرگی پیش آمده است که هرچه دعوی مسلك اوروپ با رفتار و حرکاتشان در این زمان مقایسه می کنیم بوجهی وفق نمیدهد و وضع امروزی فرنکستان بکمال تعجب و حیرت مارا بتغییر کلیهٔ اعتقاد پیش درحق اوروپا ناچارمی سازد .

دو سال پیش از این دولتهای فرنکستان که بعدالت و انصاف می خواهند جهانداری نمایند هنگامهٔ شورش و اختلال و عصیان را در بعض جهات روم ایلی که پارچهٔ از ملك پانصد سالهٔ دولت عثمانی است دیدند و آشکار بود که این اختلال و شورش بتحریك یك دولتی است که قوانین استبداد و خودرایی را در ممالك خود محکم داشته وهر گونه ظلم و بی اعتدالی را بکار می برد و با وجود وسعت خاکش در پوست خود نگنجیده تعدی و تجاوز بحقوق همسایگان خودرا پیشنهاد خود کرده و اسباب فساد بزرگی بدون حق و استحقاقی ترتیب داده است در حالتیکه تمامیٔ این مقدمات را میدانستند اولا سکوت کردند تا آنکه رفته رفته کار بزرك شد و دولت روس که محرك فساد بود باشکار حمایت فعلیه از عاصیان کرد دولتهای فرنکستان با آنکه مقاصد باطلهٔ روس را و بی حق بودن اورا در این حمایت ومداخلات میدانستند و نتیجهٔ کار را فهمیدند و از این طرف بموجب عهدنامهٔ معتبری که بیست سال پیشتر همهٔ ایشان امضا کرده وضامن استقلال و تمامیت ملك عثمانی شده بودند بجای اینکه دولت روس را از این تعدی وفساد منعنا و بسختی تمام منع کنند بهر ملاحظه که بود ظاهرا پارهٔ اتفاقات در بلغارستان را هم دست آویز کرده برضد دولت عثمانی برخواستند و همرای با روس شدند و اورا مرد کرده بمیدان جنك انداختند. حال آنکه اتفاقات بلغارستان در مقام انصاف اگر دیده شود از جملهٔ احکام سیاسیه و مشروعه بودی بعلت آنکه اگر آنروز مشتی بلغار بدانکونه ادب نمیشدند آتش فتنه صد چندان مشتعل میشد و نتیجهٔ آنرا کسی نمی توانست محدود دارد. لکن چه فائده که فرنکستان بکمال اغماض و بی انصافی صرف نظر کرده پارهٔ تکالیف شاقه بمیان آوردند که ندامت و پشیمانی امثال آن تکالیف را که دولت در سالهای پیش بخواهش فرنکستان قبول کرده است حالا می کشد و خواهد کشید اگر قره طاغ و صربستان و افلاق و بغدان ممالك مستقله و ممتازه نمی شدند این وقوعات که الآن هست هرگز اتفاق نمی افتاد با وصف این میخواستند بوسنه و هرزکوین و بلغارستان را هم مانند ایالات ممتازه نمایند و اسباب فساد را دیگر محکمتر سازند .

اگر بگوییم دولتهای فرنکستان این نکات و دقائق را نمی فهمند و یا آنکه فساد و مبدء فساد را نمی شناسند قطعا اینطور نیست سهل است اگر ماها از نتایج آگاهی می جوییم آنان از همه دقائق و مقدمات نیز بی اطلاع نیستند . و اگر بگوییم قدرت بر جواب دادن ندارند یعنی نمی توانند بدولت روس بگویند که دست از این کار بازدار خصوصیت مداخلهٔ تو در این کار جائز نیست و حاصل این رفتارها باعث خرابی خانمانها و ویرانیٔ ملکها و کشته شدن بندگان خدا است و مانند این نصایح محققانه که بدین واسطه دولت روس را از صرافت پارهٔ حرکات باز دارند یقینا میتوانستند . پس این قسم رفتار دولتهای فرنکستان را در این مسائل و مطالب و مانند آنها نه بر عدم فهم حقیقت حال توانیم محمول داشت و نه از روی عدم اقتدار بر رفع این مفاسد وخونریزیهای نامشروع توانیم دانست .

در این حال برای ما باقی نمی ماند مگر آنکه بگوییم کلیهٔ مسلك اوروپ ومدار حرکات دولتهای بزرك که همه از مدنیت وانسانیت وانصاف وحریت ومساوات وعدالت وآسایش طلبی دم زده سخنان بسیار آراسته وخوش آیند هم در این مواقع می گویند همهٔ آنها را منحصرا اسباب پیشرفت مقاصد ومنافع خودشان کرده اند وهرکدامی از آنها منافع شخصیهٔ خودشان را بر هر حق وانصاف

وحقانیت وعدالتی راجع داانسته درخارج ازخط این حرکت قدمی پیش نمی گذارند. وحال آنکه اگر شبهه را قوی گرفته برفرض محال حقیقة درمسئلهٔ بلغارستان وغیرآن مأمورین عثمانی را گناهکار بدانیم هرگاه آنها واقعا عدالت جو یی میکردند ممکن بود باندازه وقاعده بی مداخلهٔ روس بخواهش دوستانه قراری باعتدال دراین فقرات بگذارند که منافی حقوق دول ومال نگردد ومغایر حکم کفالت وضمانت خودشان هم نبوده باشد. باآنکه خونریزیها که امروز دراطراف می شود وپس ازاین هم خواهد شد وخسارت وخرابی که بربندگان خدا وشهرها ودهکده‌ها وارد میآید وفساد وتباهی که دردریاها وصحراها ازهرجهتی بر این جنگ مترتب شده است ومی شود و پیروجوان وزنان واطفال بیچارگان که از خانه وزندگانیٔ خودشان آواره شده سرگردان میگردند وقتل نفس بی گناهان واذیتها که دربارهٔ آنها می شود وعبادتخانها که بخسارت آتش زده شده بعرض وناموس مردم قصد می کنند وبکمال وحشیگری این کارهارا بافتخار مجری میدارند ومانند آنها که یکی یکی را شمردن بیرون ازحوصله است همهٔ اینها از نتائج سکوت و اغماض وحق نشناسیٔ دولتهای فرنکستان است.

اگر مردم اوروپ اهل مشرق زمین را باینطورها که خودشان هستند می خواهند مدنی کرده سویلزه نمایند خدا نکناد که بمقصود خودشان برسند. کجا هستند آن دولتها که کونفرانس ترتیب داده ازمظالم بلغارستان هنگامها برپا میکردند وغفله برآتمانها می خواستند بیندازند که مامورین یا اهالی چند نفر بلغار عاصی وطاغی را مقابله کرده حرکات مغایر انسانیت را دربارهٔ آنها مرتکب شده اند. کجا هستند که نمی بینند لشکر نظامیٔ دولت عدالت جوی بزرك روس را که بر خلاف حق ومستمك حسابی داخل خاك عثمانی شده اسلحه بدست بلغاریان میدهد وآنهارا برعصیان وباغیگری برضد دولت متبوعهٔ خودشان وامیدارند وناچار می کنند که مسلمانان هم وطن وهمسایهٔ خودرا بقتل برسانند ودر انبارها کرده آتش بزنند مساجد و معابد ایشانرا بسوزاند زنهای آنهارا بکوهستانها برده مسلط برعرض آنها بشوند و بعد از آن بچهٔ طورها آنهارا بکشند ومانند این حالات که همه از سیئات تسلط روس ودستور العمل منحوس رؤسای عساکر او است آری اینها را فرنکستان نمی بیند یا آنکه نمی خواهد به بیند یکی بادولت روس خویش است دیگری پاس خاطر اورا میدارد دو تای دیگر بتنهایی می ترسند دم زنند وهکذا پس حقانیت کجا است عدالت کو انصاف وانسانیت چه فائده بخشید.

بالجمله اگر انسانیت وعدل ومدنیت این است پس حیوانیت وظلم ووحشیگری چیست؟ اگر کسی این زنها واطفال مهاجرین را در کوچهای اسلامبول به بیند چگونگیٔ عدالت و انصاف جو یٔ اوروپ درنظرش مجسم می شود زیرا که این همه وقایع وحالات ناگوار ازجسارت روس بدخول بلغارستان شد که آنرا هم دولتهای فرنکستان بسکوت واغماض خودشان باعث شدند. پس ماها که اهل مشرق زمین هستیم باید در این کارها نیك نظر کرده تکلیف خودرا بدانیم ومدنیت وانسانیت وعدالت را بجز درآداب دیانت واسلامیت وشرایع حقه ازجای دیگر نجوییم. کول سخنان مزور را نخوریم. قواعد راستی وراستکاری را ازجایی جوییم که از شائبهٔ بشریه واغراض شخصیه عاری و بری است واز روی آگاهی برحقائق اشیاء قوانین عدالت را مؤسس داشته وآساس آنرا درمیان ماها گذاشته است ومع ذلك حقیقت آنرا پیدا کنیم و بمقتضای وقت واحتیاجات زمانش مطابق سازیم. اسلامیت را آسایش جمله مدنیت و وانسانیها بدانیم و عدالت حقیقیه را در اطوار اسلامیت بشناسیم حر وآزاد باشیم لکن شرائط عبودیت وبندگیٔ وکسان خدا را فراموش نسازیم. مدنی شویم لکن نه از اهل آن مدینه‌ها که خواهشهای نفسانی را بتنهایی مدار زندگانی و حیات خودشان کرده و از معنویات بکلی صرف نظر داشته اند. بی ادبی را نام ادب و بی ناموسی را ناموس لقب نهاده اند. صلح وآسایش عمومی را طالبند لکن دقیقهٔ از تمهید اسباب اتلاف اینای جنس خودشان غافل نیستند. وآنی از فراهم آوردن اوضاع اینکه مخلوق خدا را آسانتر وبی زحمت ترتباه و نابود سازند فارغ نمیباشند! هر روز در فرنکستان اوضاع جنگجویی بیشتر است وتدبیرلشکر کشی افزونتر. هیچ ندیدیم که تدبیری در کم کردن موجبات این تدبیر وحشتناك بکار برند وچارهٔ برای دائمی بودن صلح وآسایش عمومی بیندیشند. برخلاف این مقصود هرکدام که لشکر وقوتش بیش است اعتبارش بیش است. کرورها ازحاصل مساعی اقوام و مال در ترتیبات عسکریه مصروف است وجز واعظم خیالات وهممات دول برنظم وتنسیق لشکریان معطوف. حاصل سخن آنچه از اوضاع فرنکستان برای ماها آشکار میشود عدم مطابقت اقوال ایشان با افعالی ایشان است. چنانکه کاهی اشعار کرده ایم همه معایب ونقصانها را دارند لکن در صورت نظم وترتیبی که نام آنرا نتها نظم صوری توان گفت ودر حقیقت بی نظمی خیلی بهتراز آن نظم است. وفرقی که هست در پارهٔ قواعد امنیت عمومیه است که نخستین وضع محسنات فرنکستان همین است ودرمقابل آن چندین گونه معایب موجود است که بر مردمان هشیار خورده بین پوشیده نیست.

﴿ تلگرافنامها ﴾

پطربورغ ۱۳ شعبان

امشب فشون ردیف را شبانگاه ازخانها جمع آوری کردند در شهر دهشت ووحشتی هست.

بلغراد ایضا

جنرال (بکولیو یوف) که ازامرای لشکر روس است باینجا وارد شد.

لندن ایضا

روزنامها درخصوص مهاجرین روم ایلی مقالهای بسیار مینویسند خود نمایها برمنفعت عثمانی کرده می شود. پاتریك بزرك لندن ریاست کومیسیون اعانهٔ مهاجرین را برعهدهٔ خود گرفته است زن بارون قوچ دیروز بازهزار لیرای انکلیس بکومیسیون اعانهٔ مهاجرین داد. امروز کومیسیون چهارهزار لیرای انکلیس بمستر لایارد ایلچیٔ انکلیس (مقیم اسلامبول) فرستاد.

بلغراد ۱٤ شعبان

بدوائر عسکریه اوامر پنهانی داده شد که عساکر متحفظه مسلح شوند

وین ۱۲ شعبان

موافق تلگرافنامهٔ که از برلین نوشته شده است . ولی عهد المان ایلچیٔ عثمانی را بطور فوق العاده استقبال کرده است . ولیعهد برای استقبال ایلچی تا موقع (بودجدام) رفته است . پرنس بسمارك در ۲۱ ماه آب (اؤ) بازدید سفیر مشارالیه رفته است این حالات در عالم پولیتیك دقت همه را جلب کرد .

بکرش ۱٤ شعبان

ایمپراتور روس ناخوش است تکالیفی که از جانب مملکتین کرده شده بود پذیرفته نشد مسیو (کوغالنیچانو) باردوگاه روس رفت .

بکرش ایضا

درمیان جنرالهای روس اختلاف ومصادمهٔ افکار هست . (کران دوك) بکلی مأیوس است .

وین ۱٦ شعبان

در علاوه‌های آخری روس که چاپ کرده منتشر نموده اند مینویسند . که همه موقعها در کذرکاههای شبقه که دردست اردوی روس بوده است تا روز پنجشنبه ۱٤ شعبان نکاهداری کرده نکذاشته اند بدست عساکر عثمانیه بیفتد .

فردای آنروز هم بجز جنك تفنك اتفاقی نیفتاده است . روسها روز جمعه در نزدیکیٔ (ایازلر) کرفتار یك حملهٔ بزرك عثمانلوها شده بناچار تا سمت (سلطان بری) عقب نشسته اند .

وین ۱٦ شعبان

تلکرافنامهٔ رسمیٔ آخری روس بیان می کند که روسها مواقعی را که در کردنهٔ شبقه کرفته بودند تا بیست وسوم آویعنی درروز پیشتر نکاهداری کرده اند . در بیست وچهارم که پانزدهم شعبان باشد جنك عمده در آنجا نشده است . درآن تاریخ در (ایازلر) بسرقشون عثمانی جمعیت زیادی ازعساکر عثمانیه حمله برده اند روسها خودرا بسلطانیه کشیده اند .

روزنامهٔ پولیتیك کورسپوندنج می نویسد در ششم ماه سبتامبر فرنکی یعنی ۲۸ شعبان در اردوی صربستان نهر (تیموق) جمع خواهند شد .

پاریس ۱۷ شعبان

مسیو (کامبتا) در (لیل) پانزدهم ماه اؤ (ششم شعبان) نطق کرده ودرآن ضمن بمارشال ماکماهون اعتراض کرده است بنابر آن مجلس وکلا مسیو کامبتا را قرار دادند که باید محاکمه بشود .

وین ۱٦ شعبان

(بوقوف) امیرالبحر وباکر سرتیپ باینجا وارد شدند .

بکرش ایضا

کونفرانس (مجلس مذاکره) در حضور الکساندر ایمپراتور منعقد بود درمجلس قیل وقال افتاد وایمپراتور بطور تهدید بیان کرد که اسلحهٔ مملکتین را جمع خواهم کرد .

مسیو (براتیانو) و (عوکالیسانو) استعفا کردند . روزنامه‌های نیم رسمی درباب عدم خشنودی خودشان از وضع حاضر خود داری نمی کنند از خیانت و جان فشانی مملکتین - بحث می کویند .

بکرش ۱۷ شعبان

درشهر هیجان واغتشاش دائمی است (قرازوویچ) مدعی شد که چون مسیو مانو باعث فلاکت مملکت است باید بزیر محاکمه آورده شود واظهار کرد که اکر این فقرهٔ پذیرفته نشود مملکت خودرا ترك خواهد کرد .

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

شهر وقلعه متعدد کرفت وتا شهر کتریفون (مداین) تاخت میخواست انجارا محاصره کند ولی سران سپاه چونکه باو کفتند که این شهر درکمال استحکام است و پادشاه ایران یقینا بامداد آن خواهد آمد از صرافت افتاد و بعد از سوزانیدن کشتیهای خود که درشط بغداد بود پیشتازی کرد در سوزانیدن کشتی دومنظور بود یکی اینکه مبادا بتصرف ایرانیان درآید ودیکر آنکه بجهة حفاظت انها از لشکر خویش نکاهداندکی بعد ازانکه باین امر یعنی حکم داد پشیمان شدولی سودی نداشت همینکه ایرانیان ازاین تفصیلی مطلع شدند صحراهارا و پرانه ساختند که قشون روم از نبودن اذوقه تلف شود باین حالت ژولین راه کرد وان پیش کرفت باین امید که درآنجا اذوقه بیابد در بین راه رومیان دوچار تعرض ایرانیان وهم کرسنکی بودند درمحلی مارانکا نام لشکر معتبری از ایران بسرکرد کی مرن نام یافتند دو پسرشاپور با چند نفر از بزرکان ایران هم همراه بودند ایرانیان همه نوع سلاح در بروکلاه خود شبیه بکله انسان برسر داشتند کلاه خودها جای چشم ودماغ داشتند تا اینکه بتوانند دید وهم نفس کشید مرسلن نا نوشته است که مخصوصا یکدسته سواره ایرانی با نیزه های بلندباین می نمود که سوارهارا بر اسبها باقلاب دوخته باشند پهلوی اینان کماندارها بودند و باتیرهای ازنی زخم کاری وارد میاوردند بعد از ان فیلها بودند رومیان بجنك ابتدا کردند پس از جنك مطول سختی خم آوردند سه روز مابین دولشکر متارکه شد بعد باز بجنك پرداختند ژولین که بی زره پیش آمده بود زخم قاتل برداشت ژووین که بانتخاب سربازان بجای او منصوب کردید برای اینکه رومیان استخلاص بیابند بمصالحه راضی شد وپنج ایالت باشهر نیزیب وسنکارا بشاپور واکذار کرد بعد از این معاهده شاپور بتاتارستان وهندوستان تاختن کرد ژوبن قیصر روم پس از هشت ماه سلطنت فوت کرده شد بعد نقض عهد نموده بخاك روم داخل شده بارمنستان رفت واز راس پادشاه انجارا بکشت چونکه سرداری ازطرف روم رسید پادشاه ایران مجبورا بمملکت خویش باز کشت وپای تخت را در مداین که سابقا دارالسلطنه سلاطین پارت بود قرار داد مدتی نکشید که بمرد مدت عمر وسلطنت او هفتا

در تاریخ ۲۱ شعبان (از پشته) مقر حکومت مجارستان از قول روزنامهٔ (اکیه ترنس) نوشته اند که جنرال (قوشوت) که یکی از جنرالهای مشهور مجارستان است دعوت نامهٔ باهالی مجارستان بزبان بسیار مؤثری نوشته است که همه سلاح بدست گرفته بدولت عثمانی کمک نمایند .

در بعض روزنامهها تلگرافنامهٔ از برلین نقل کرده اند که گویا دولت المان بباب عالی اخطارنامه نوشته است . که اوامر شدیده باردوکاههای عثمانیه داده شود که موافق قواعد حقوق دولیه و مللیه رفتار کنند ونفرات عسکریه باندازهٔ نظم وانتظام باشند . لکن از مسلك المان این مطلب خیلی بعید است اگر صحیح است اینقدر می توانیم گفت که اگر دولت المان باینطورها مراعات حقوق ملل و دول را طالب است اخطارنامهٔ بدولت واردوی روس در هنگام گذشتن به بلغارستان می بایست بدهد که این همه وحشیگری ومظالم را در حق مخلوق خدا بعمل نیاورند و بلغاریان وحشی را برجان و مال وعرض مسلمانان مسلط ننمایند . چون چنان است و ممالك دولت

مشارالیها تماشا کردن است پس جز تماشا کردن نباید از او توقع کرد .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۱۹ شعبان ۱۶ اغستوس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۱۶
لندن	۹	۱۶
پاریس	۹	۶۵
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۷	۷۵

لیرای انکلیس

وسیته رسمال	۲	۲۴
شرکت عثمانیه قیمت کمیال	۲	۳۵
بانك عثمانی	۲	۲۵
نراموای بلیرای عثمانی	۱	۲۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۸	۳۱
امپریال	۸۹	۱۰
کرمیچه	۵۱	۲۰
روبل (منات) نقره	۱۵	۸
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۵	۰۵
بشلك	۱۱۵	۰۰
مثالك	۱۱۴	۰۰
پول سیاه	۱۶۲	۰۰
فائه نو	۱۷۸	۳۰

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزهااز تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در بایزید در مکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معینه فروخته می شود .

طاهر

سال بود اردشیر ثانی که بعضی پسر و برخی برادر شاپور ثانی خوانند درسیصد وهشتاد جلوس کرد درظرف چهارسال سلطنت هیچ با رومیان نجنگید شاپور ثانث پسر او در سیصد وهشتاد وسه بتخت نشست پنج سال سلطنت کرد شرح تاجداری او در دست نیست نقض عهد بارومیان نکرد واراران چهارم پسر او موافق قول اکاتاس بکرمانشاه ملقب بود زیرا که درعهد شهریاری پدر حکومت ایالت کرمان داشت همیشه باقیاصره درصلح بود ازاین جهت است که با اینکه یازده سال سلطنت کرد مورخین روم شرح مختصری از سلطنت او داده اند یزدجرد که در سنه چهار صد بجای او برتخت قرار گرفت بلا شبهه از جمله بزرگترین سلاطین ایران است ارکادیوس قیصر روم قبل ازانکه فوت کند بموجب وصیت از یزدجرد مستدعی شد که قیم پسرش تیودوز ثانی بشود یزدجرد که بمراتب اطلاع یافت فورا انتیوکوس را که یکی از خواجه سرایان خویش ومرد پرتجربه بود باسلامبول فرستاد که مراقب تربیت تیودوز باشد وباجزای شورا پیغام کرد که هرکس متعرض تیودوز شود دوچار غضب پادشاه ایران خواهد شد یزدجرد همیشه بهمین طور جوانمردی کرد وتابود مملکت روم مشرقی از جهة حمایت او در امان ماند یزدجرد که پیرو مذهب مغان بود در ابتدا ظاهرا متعرض عیسویان شد ولی بعد بدلالت ماراناس نام کشیش که از طرف تیودوس و خدمت او بسمت ایلچی گری قیام داشت عقیده او تغییر کرد و با وجود کمال انکار معنها اذن داد که عیسویان درهمه خاك ایران معابد بنیاد کنند بیست

ویکسال سلطنت کرد .

پسرش واراران پنجم درچهار صد و بیست ویك جلوس نمود در ابتدا مزاحم عیسویان شد اغلب از خوف هلاکت بخاك روم رفتند معنها درسرحد مواظب تعیین کردند که عیسویانرا بکیرند با وصف این همه گریختند پادشاه ایران باسم اینکه عیسویان ازتبعه او هستند ایشان را از تیودوس خواست قیصر چونکه میدانست که چه برسر آنها میاید تمکین نمود واراران بجهة تلافی عمله جات روم را که تیودوز بجهة یزدجرد فرستاده بود

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (۳۵)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچندنسخهٔ یك‌باردر صفحه‌خانه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ۲۶ شهر شعبان سنه ۱۲۹۴

کاغذی که برای درج کردن در کازت‌باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۲۴اغستوس ۱۲۹۳ و ۵ سبتامبر ۱۸۷۷

این کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. ازاعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری‌ده غروش دریافت‌خواهد کرد

(توجیهات)

نظارت جلیلهٔ عدلیه بعهدهٔ جناب صفوت پاشا که پیشتر ناظر خارجیه بودند محول فرموده شده . ریاست هیئت اعیان بجناب عاصم پاشا ناظرسابق عدلیه واگذار گردیده است.

عضویت‌هیئت اعیان علاوهٔ منصب سابق جناب سعید پاشا (باش‌کاتب) منشیء اول مابین همایون فرموده شده است .

نظارت نافعه نظارت تجارت ملحق و بعهدهٔ عطوفت‌مآب اوهانس افندی محول شده است .

عضویت هیئت اعیان بعلاوهٔ مأموریت سابقشان بجناب لبیب افندی منشیٔ دوم حضور همایون توجیه فرموده شده است .

﴿ خبرهای داخلی ﴾

روز جمعهٔ گذشته روز جلوس همایون اعلا حضرت پادشاهی بود چنانکه پیش نوشتیم درروز مذکور تنها باجرای رسم شلك توپ در اوقات پنجگانه وآیین بندیٔ کشتیهای عثمانیه ودولتهای دوست که در لنگرگاه بودند وچراغان بعض عمارات دولتی اکتفا کرده شده‌آیین مسرت وشادی بعمل آمد .

شب شنبهٔ گذشته درقصر همایون (مصلق) مهمانی مخصوصی از جانب اعلا حضرت پادشاهی بسفرای کبار دولتین فخیمتین انکلیس واوسترپا داده شده است . در این مهمانی وکلای دولت وبعضی از رجال کرام حضور داشته اند .

از جانب وکلای فخام عریضهٔ تبریك‌نامهٔ بحضور همایون اعلا حضرت پادشاهی از جهة مظفریت بزرك (کدکلر) که اردوی چهارم ابو ایجیٔ جناب احمد مختار پاشا موفق بدآن گردیده اند تقدیم نموده اند .

از جانب سنی الجوانب شاهانه یك دستگاه ارابه یعنی کالسکهٔ اعلا با یك جفت اسب وسایر لوازم آن بجناب مستطاب شیخ الاسلامی احسان فرموده شده است .

جناب هوبارت پاشا که در سمت بحر سیاه بودند وچند روز پیشتر باسلامبول آمده بودند از حضور همایون ملوکانه شرفیابی حاصل کرده مورد نوازش پادشاهانه شده است . ومومی‌الیه اینروزها باز مامور بسمت بحر سیاه خواهد شد .

جلال بیك میرآلای که از یاوران حرب اعلا حضرت سلطانی است واز جانب سنی الجوانب برای تفقد خاطر وابلاغ فرمایشات مراحم آیات همایونی به اردوگاه نزد جناب عثمان پاشا مأمور شده ومأموریت خودرا بانجام رسانیده است چند روز پیشتر وارد درسعادت گردیده است .

جناب عثمان پاشا درمقابل الطاف سنیهٔ ملوکانه که بعد از مظفریت (پلونه) در حق ایشان شرف شمول یافته بود عریضهٔ عبودیت وتشکر بخاکپای همایونی تقدیم کرده است که از آن عریضه معلوم است علاوه برنوازشهای عالی ازجانب اعلاحضرت پادشاهی یك قطعه نشان عالیٔ عثمانی ازدرجهٔ اولی بانضمام یك قبضه شمشیرغلاف طلا و یك جفت دوربین و یك جفت رووالور (طپانچهٔ شش کلوله) بجناب مشارالیه مرحمت شده است

جناب احمد وفیق پاشا رئیس مجلس مبعوثان که والیٔ ادرنه شده اند روز جمعهٔ گذشته بمحل مأموریت خودشان عزیمت فرموده اند .

معاش والیگریٔ جناب مشارالیه سی هزار غروش بوده است وچون در ولایت ادرنه بنابوده است کردش نمایند واز اوضاع اتفاقیه آگاهی حاصل کنند ماهی ده هزار غروش هم برمعاش مقررهٔ ایشان افزوده است .

جناب مشارالیه بقدر دوهزار و پانصد لیرا زوغال خریده ودر حصار وجاهای دیگر انبار کرده اند که در ثانی بدل آنرا از کسانی که مناسبت بایشان دارند جمع آوری کرد بمهاجرین و بیچارهگان تقسیم بشود . جناب مستر لایارد که اینفقره را شنیده اند معادل پانصد لیرا بعنوان اعانه نزد جناب مشارالیه فرستاده اند .

(وقت)

(لاتری) مینویسد یك فروند واپور انکلیس ازهامبورغ بلنکرگاه اسلامبول وارد شده است بار واپور مذکور همه توپهای کروپ وکلوله‌های آنها بوده است .

مستر لایارد ایلچیٔ انکلیس مقیم اسلامبول تلگرافنامهٔ ذیل را بتاریخ دهم شعبان بلورد در بی وزیر امور خارجهٔ انکلیس نوشته است .

بسیاری از مسلمانان ازمملکتهای خودشان هجرت کرده دربعض جاهای شرقیٔ بلغارستان می‌نشینند . میگویند تنها دراسکی جمعه بقدر پانزده هزار خانوار هست . اگرچه وسائل مأمورین ملکیه برای اعانت مهاجرین مذکوره کم است لکن جناب محمد علی پاشا هرگونه تسهیلات را در خصوص اعانت بر آنها بواسطهٔ مأمورین عسکریه بکار میبرد . متمنی آنکه این اوضاع را مقرر دارند درانکلستان اعلان بشود. تنگی ومصائب بواسطهٔ جنك بدرجهٔ دهشتناکی رسیده وروز بروز افزونتر میشود . (اعانتی که مادام بوروت قونس) کرده بود بجز آن دیگر از انکلستان اعانتی درحق بیچارگان اهالیٔ اسلامیه نشده است . روسها و بلغارها اهالیٔ مذکوره را که ازدهکده وخانهای آنها بیرون کرده اند بیچاره‌ها بحالت برهنگی و پریشانی مهاجرت می کنند .

درخصوص محاکمهٔ جنایات ردیف پاشا سرعسکر سابق وعبد الکریم پاشا سردار سابق دیوان حربی درباب والای سرعسکری تشکیل یافته ازعبدالکریم پاشا چند مجلس تحقیقات لازمه بعمل آمده است وخودش را نیز نگاهداشته اند وهنوز نتیجهٔ محاکمه معلوم نشده است پس از آنکه معلوم شد بواسطهٔ روزنامها اعلان خواهد شد .

جناب ردیف پاشا برای تکسیر مزاج بعنوان تغییر هوا در (بیوك اطه) که جزیره ایست درسمت جنوب شرقیٔ اسلامبول وبا واپورهای متعارفی یکساعت ونیم راه است اقامت گزیده است . ازجانب دیوان حرب احضار شده ودعوت نامه بایشان فرستاده‌اند درجواب کاغذی نوشته واظهار داشته است که من بجهة ناخوشیٔ مزاج مقتدر برسئوال وجواب نیستم حکیمها بفرستید ملاحظه نمایند در حاشیهٔ آن کاغذ جناب نامق پاشا نوشته اند در دائرهٔ خسته خانهٔ سرعسکری دائرهٔ مخصوصه برای ایشان معین شده است جناب ردیف پاشا بآنجا بیایند هم بامر معالجهٔ ایشان پرداخته می شود وهم سؤالهایی را که از جانب وکیل دعوا خواهد جواب میدهند اینفقره که بجناب ردیف پاشا تبلیغ شده است پروتست نامهٔ بدیوان حرب مذکور فرستاده در آنجا نوشته که نگاهداشتن یك متهم بعد ازآن است که شهادت شهود درمنفعت یا مضرت او شنیده شود وحال آنکه اگر در حق من شهادت دهنده هست آنها هم در طونه و بالقانها است وخود جناب نامق پاشا نیز از اول جنك درمجلس امور حربیهٔ منعقده درباب والای سرعسکری بوده اند وبدین جهة خودشان نیز بقدر سرعسکر سابق مسئول میباشند بنابراین جائز نیست یك شخص هم حاکم باشد وهم ذی مدخل درکار مسئول عنه وعلاوه براینها علنی وبرملا بودن محاکمه واجتماع دیوان حرب رامی خواهم .

این پروتست نامه بدیوان حرب حواله شده و از قرار مذکور چون معلوم گردیده است که جناب مشارالیه بصفره می خواهد وقتی بگذارند قرار داده اند موافق قواعد معموله درصورت عدم موافقت بحضور درمحکمه بمحاکمهٔ غیابیه در بارهٔ جناب مشارالیه اقدام نمایند وهرچه معلوم گردد حکم غیابی بدهند .

مهاجرین ابازه‌ها از سمت صخوم قلعه و حوالی آنجاها که از دست حکومت روس بستوه آمده واکنون فرصت یافته اند بدستیاریٔ عساکر اسلامیه که برآن سواحل بیرون آمدند دسته دسته خانه واوطان خودشانرا ترك کرده بممالك عثمانیه وسمت طرابزان هجرت می نمایند. کشتیهامی جنگی بحرا وعساکر عثمانیه براحرکات مهاجرین را تسهیل می نمایند هرچه دولت روس میخواهد آنهارا ازاین مهاجرت ممنوع بدارد بوجهی میسر نمی شود بعلت اینکه گذشته از همه چیز طائفهٔ مذکوره فهمیده اند که خیال روس ابطال کردن مذهب و ایین و محو نمودن ملیت و قومیت آنها است واین کاررا چنان از پیش برده است که تا حال جمع کثیری از آیین اسلام بیرون رفته و بعلت برداشتن علما ازمیان ایشان همه در جهالت مانده از طرف دیگر آیین روس را بر آنها یاد میدهند وکشیشان رابر دعوت آنها می گمارند. مهاجرین مذکوره بهمت عساکر وکشتیهای جنگیٔ اسلام از تعرض و تسلط روس ازهر شر وفتنه محفوظ ومحروس گردیده همه اوضاع خانه و اموال خودشان حتی مرغهای خانگی را نیز برداشته بکمال شوق وخوشی مانند کسی که اززندان خلاصی جوید سوار واپورها وکشتیها شده هجرت می کنند. تا هفتهٔ گذشته زیاده از ده هزار خانوار بخاك طرابزان رسیده بوده اند واز قراریکه مینویسند همهٔ مهاجرین آنجا زیاده از پنجاه هزار خانوار خواهندبود .

صرهٔ همایون که بقاعدهٔ مستحسنه ودیدن دیرین سلطنت سنیهٔ عثمانیه همه ساله ترتیب ونزدیك بموسم حج ارسال میشد روز دوشنبهٔ گذشته با تشریفات وترتیبات معموله با حضور وکلای فخام از سرای همایون بیرون آورده شده و با خیل وحشم مخصوص به پیشگاه توپخانهٔ عامره ایصال وازآنجا با واپور مخصوص بسمت (اسکدار) گذرانده شده درآن اثنا بقاعدهٔ مقرره توپهای شادیانه وتبریك انداخته شد .

چون درمیان این هنگامهٔ مشاغل جنك وتنگی خزانهٔ عامره بتوفیق خدای کار فرستادن صرهٔ همایون بتاخیر نیفتاد جناب دولتمآب کمال پاشا ناظر اوقاف همایون قطعهٔ تبریکنامهٔ بخاکپای اعلا حضرت پادشاهی تقدیم کرده است وآن قطعه باآنکه ترکی است باز تبرکا در اینجا درج می کنیم .

ای شهریار حامی دین وشه بنام
وی صرهٔ عواطفی مبذول خاص وعام

سایه کده بولدی دولت وملت سعادتی
لطفکله کلدی هیئت اسلامه انتظام

وارکن هزار غائلهٔ لشکر وسفر
بو صرهٔ جلیلهٔ ده ایلدك تمام

ممنون لطفك اولدی قلوب موحدین
اولسون معین وداد رسك سید الانام

بیك بویله صره لر سکا حق ایلیوب نصیب
دشمنلر یکی ایلیه دوچار انهزام

چون قطعهٔ مذکوره بخاکپای همایون تقدیم شده بود بعینه دراینجا آورده شد ولی برای پارسیان مناسب دیده شد ترجمهٔ آنرا بفارسی بیاوریم بعلت اینکه امر صرهٔ همایون بعموم اسلامیان وموحدین راجع است وشکرانهٔ آن همکنان را واجب .

﴿ اینك ترجمهٔ منظومهٔ تبریك نامهٔ ﴾
﴿ جناب ناظر اوقاف است ﴾

ای شهریار حامی دین وشه بنام
وی صرهٔ عواطف تو بذل خاص وعام

در سایهٔ تو ملت و دولت شده سعید
از لطف تو گرفت هم اسلام انتظام

با اینهمه غوائل ولشکر کشی که هست
این صرهٔ همایون فرموده شد تمام

ممنون لطف تست قلوب موحدین
بادا معین وداد رست سید الانام

صد صرهٔ چنانت فرموده حق نصیب
هم دشمن تو باد گرفتار انهزام

از قرار مذکور اردوی همایون که مرکز آن عراق عرب است و بقدر سی و پنجهزار نفر موجود آن است احضار شده است که از راه حلب بدرسعادت آمده باردوکاه مواقع جنك فرستاده شوند .

﴿ اشکالات دولت روس ﴾

در تلگرافنامهٔ اژانسی که از پتربورغ رسیده است معلوم می شود که دویست نفر از طائفهٔ (نهیلیست) یعنی دهری ولامذهب را در پتربورغ گرفته واستنطاق ومحاکمه می کنند . لکن باید دانست که این نهیلیست نامی است که حکومت روسیه برسرآنها گذاشته است تا آنکه مردم عوام را گول بزنند که اینها دهری و بی دین هستند حال آنکه حقیقت امر اینطور نیست. این اشخاص از آنها هستند که طالب جمهوریت وآزادی میباشند و می خواهند اوضاع جمهوری یا حکومت مشروطه را درخاك روس برپا کنند و چنانکه بارها از بسیاریٔ این جماعت درخاك روس در ضمن نسخهای اختر اطلاع داده شده است این اوقات بنای حرکت دارند زیرا که همچنان فرصتی بسیار دور منماید که بدست آنها بیفتد و اینکه تلگرافنامهای آخری خبرمیدهند که امپراتور وخانوادهٔ اودرمهلکهٔ بزرگی هستنداساس این تلگراف هم همان است که اشعار شد . و باعث اینکه اوضاع قشون روس در هم ومختل گردیده وراه ورشتهٔ کار را گم کرده اند جز این نیست . علاوه براینها از قرار یکه معلوم می شود درمیان عساکر روس از هواخواهان جریت خیلی هستند وبدین وسائل واسباب امروز موقع دولت روس بسیار اند یشناك شده است وباوجود هشتاد ملیون نفوس که بقاعده باید دوسه ملیون لشکر ازاین جمعیت راه بیندازد تا حال سیصد وچهارصد هزار بیشتر نتوانسته است بطور منتظم بمیدان جنك بیاورد . غریب است که باین حال چارهٔ آخرین که اندیشیده اند این شده است که میخواهد صربستان را باردیگر بمیدان جنك بفرستد ولشکر خودرا ازصربستان بصحرای مریج ازسمت صوفیه بگذارند وبادرنه حمله کنند ولی گذشته ازاینکه این کارها از آرزوهای بعید الحصول است ودولت اوستریا هم کمال مراقبت را دارد که وقوع این کاررا منع کند وصربستان را آگاه کرده است که اگر حرکتی برخلاف منفعت اوستریا نماید فورا عساکر اوستریا داخل درصربستان خواهند شد . واز آنطرف هم مجارستان قرارداده اند مسلح شده برمنفعت عثمانیان حرکت کنند . وانکلیس نیز داخل کارنشود وآخراین حرکات هم معلوم نیست بکجا منجر خواهد شد . باوصف اینها وقطع نظر ازاین ملاحظات دولت روس میباید این یکی راهم تصور نماید که اگر پس ازاین تدابیر یعنی باوجود مداخلهٔ صربستان بجنك یاراه دادن بروس ازخاك صربستان هم مغلوب بشود آن وقت چارهٔ کار چیست وبکدام قوم وطائفه ملتجی خواهد شد که خون خودشانرا درراه روس بریزند وخانمان خودرا ویران سازند .

باری آنچه از وضع حاضر فهمیده می شود گویا دولت روس هیچ باکی از این ندارد وچارهٔ برای او نیست که بواسطهٔ داخل کردن صربستان بکارزار جنك را عمومیت داده وپای دولتهای دیگررا هم بمیان بیاورد وجنك را عمومیت داده ویك هنکامهٔ عظیمی درقطعهٔ غرب وشرق برپا کند وخونریزیهای بسیار وحشتناك فوق العاده رااسباب خلط مبحث وروپوشی خفت ورسوایی خود که تا حال در میدانهای جنك پس از همه کبریا جویی وخود ستایی برخودوارد آورد بکند، ولی به بینیم دولتها در چه خیالند و تا کجا کول خیالات روس را خواهند خورد نی نی دولتها کار خود شانرا در این باب خوب میدانند وبسیار مشکل است که بی جهت و سببی مصائب جنك وقتال را برخود هموار کنند وتا توانند خواهند کوشید که جنك بهمین طورها محدود بوده آنکس که بطور نامشروع و بی حق ازحدخود تجاوز کرده است بسزای خود برسد . اگر اوروپ این ملاحظات را نکرده عمومیت جنك را بخواهند دور نیست که دراین صورت باز دولتهایی که در منافع مشرق زمین حصه مند هستند با دولت عثمانیه متفق شده روس را از تجاوز بحقوق دیگران منع نمایند . زیرا که حالا دیگر رنك مطلب دیگر کون شد هر گاه روز اول برای حمایت عبسویان می گفت جنك می کنم حال معلوم کردید که برای قتل عام مسلمانان وتخریب بلاد وعباد و ویران کردن معابد و مساجد اینهمه جان فشانیها را می کرده اند . وگرنه نقاط عمدهٔ جنك را در کنار طونه گذاشته باجمعیت کمی بداخل بلغارستان نمی گذشت که اسلحه بدست بلغاریان بدهد وآنهمه ظلم و بیحسابی را درحق بیچارگان اسلام بکار برند و بعد ازآن آنها را هم ترك کرده بمرکز اول خود باز گردد. اوروپ این حالات را بخوبی میداند وحقیقت کار را می فهمد حق هم هیچ وقتی پایمال و مضمحل نگردد چنانکه باطل دو روزی جلوه می کنند لکن در پایان کار تباه گردد .

در ضمن اخبار جنك وغیره از (قره طاغ) نیز حوادث اتفاقیه نوشته می شود ودور نیست بسیاری از مطالعه کنندگان که درجاهای دور هستند خواهان این باشند که از تاریخ وجغرافیای قره طاغ اطلاعی حاصل کنند وچون در روزنامهٔ معتبر (عثمانلی) فصلی باعضای (م. م) در اینباب دیده شد و همین قدر برای تحصیل مقصود کافی بود لهذا ترجمهٔ آنرا در این ذیل می نویسیم

(قره طاغ در نظر جغرافیا و تاریخ)

دو سمت شمالی و شرقیٔ (قره طاغ) بخاك

(بوسنه) محدود است و طرف جنوبی آن بخاك اشقودره و غربی بناحیهٔ (کاتارو) از توابع ایالت دالماچیا که از ممالك دولت اوسنریا است .

ایالت قره‌طاغ یکصد و بیست هزار نفوس دارد و هفتصد و پنجاه کیلومتر مربع خاك آنجا است که به شش ناحیه یا محال باصطلاح ایران منقسم است که نام آن ناحیه‌ها (قوچ) است و پیبر) و (برده) و (قاطونیچقر) و (راینجر) و قالیا نیجه) در این ناحیه‌ها نیز بقدر صد باب قریه و دهکده هست .

قره‌طاغ در زمانهای پیش کوهستان غیر مزروع بوده و درختهای بزرك چام اطراف انرا گرفته بوده است و نام آنجا بمناسبتی قره‌طاغ شده یعنی بزبان اهالیٔ آنجا (چرناغوره) بوده وترجمهٔ آن قره‌طاغ شده است. (چون قره‌طاغ حالا از ممالك دولت علیهٔ عثمانیه است و زبان رسمیٔ دولت ترکی است این نام هم برای او علم شده است و اعلام تغییر نمی یابد که ماهم قره‌طاغ تعبیر کرده کوه سیاه و جبل اسود نمی نویسیم بعلت اینکه غلط خواهد شد) .

قره‌طاغ پیش از فتح اسلامبول در داخل دولت صرب که بسواحل ممالك (وندیك) حکمرانی میکرد بوده است . کوهستان مذکور از آثار فتوحات جلیلهٔ سلطان مراد اول بوده در سال ۱۴۸۷ میلادی ابو الفتح سلطان محمد خان علیه رحمة الرحمن قلعهٔ (اشقودره) را که در تصرف حکومت وندیك بود محاصره و تصرف کرده و قره‌طاغ را بانجا ملحق نمود . چندی بهمان حالت بوده و مدتی هم از توابع سنجاق هرسك یعنی هرزکوین شده است در قرن پانزدهم میلادی قره طاغیها یك هیئت استقلالیه تشکیل کرده باتفاق وندیکیها خیلی وقتها بادولت عثمانیه جنك وستیز کردند . و بقدر دویست سال پیش از این سلیمان پاشا والیٔ اشقودره قره طاغ را بکلی مسخر کرده وبده و مالیات بر اهالیٔ آنجا مقرر داشت و هشتاد سال بدان منوال ایفای رسم تابعیت را کردند .

پس از آن قره‌طاغیها علی الغفله برخواسته مسلمانانی را که در کوه بودند قتل عام کردند در آن اثنا ایمپراتور روس که پتر بزرك بود با سلطنت سنیهٔ عثمانیه جنك میکرد نامه نوشته وآدم مخصوص فرستاده بوده است که رك تعصب قره‌طاغیها را بحرکت در آورد ولی چون چندان نگذشت که در کنار نهر پروت لشکرش منهزم گردید ومصالحه شد دیگر قره طاغیها فرصت حرکتی نیافتند .

احمد پاشا که برای تادیب و تنبیه آنها در مقابل شورش وحرکات غدارانهٔ آنها مأمور شده بود نتوانست از عهدهٔ آنها برآید درثانی محمد پاشای کوپریلی وزیر اعظم بالشکر زیادی بر سرانها رفته و بطور مطلوب از عهدهٔ کوشمال آنها بر آمده داخل دائرهٔ اطاعتشان ساخت .

چون اصل پارچهٔ قره‌طاغ کوهستان است و میدانند که با لشکر کمی مسلط شدن بر آنجا دشوار می باشد و برای حمل و نقل تدارك ولوازم قشون کلی زحمت و کلفت زیاد لازم است وگاهی هم که سخت گرفته می شود دهکده‌های خودشان را که از خس وخاشاك وچوب و گل ساخته شده است آتش میزنند حیوانات خود شانرا برداشته بسر کوهها و سنگها میروند و باین روشها مغرور شده در هر چند وقتی بیرق فتنه وعصیان بر افراشته باز بدستیاریٔ قوت قاهرهٔ دولت تأدیب و تنکیل شده اند. اصل مذهب قره طاغیها از روی تحقیق معلوم نشده است ظاهرا تابع مذهب روم میباشند. (که یك طائفهٔ بزرك از عیسویه است) ولی چون مردمان کوهی و نیم وحشی هستند مذهبا هم میتوان گفت که نیم عیسوی میباشند .

مذهبشان پارهٔ اعتقادات باطله مخلوط است ازجمله (ویلا) نام یك پری ورب النوع را توهم کرده اند که گویا حامی وصاحب ومربیٔ ان کوهستان است ودر عبادتها ومناجات خودشان اورا یاد کرده و بدان متوسل می شوند . بقدر سی کشیش مجرد یعنی غیر متاهل ودویست نفر کشیش متعارفی درمیانشان هست ولی این کشیشان هم در نادانی ونا فهمی کمتر از دیگر عوام الناس نمی باشند .

همه مردم قره‌طاغ بجنك وکارزار الفت تمام دارند چون اسلحه وآلات جنکشان بمنزلهٔ جزئی است (حالا از روسها امداد وکارسازی باآنها می شود) خیلی سخت گرفته بشود پانزده تا بیست هزار قشون می توانند راه بیندازند (لکن مردمان بی سروپا که از خرواتهای دالماچیا وهرسك وایتالیا باآنها ملحق میشوند داخل این حساب نیست) وباقتضای موقع ومشکلیٔ وضع آنجاها باجمعیت کمی با چند مساوی خودشان مقابله توانند کرد .

هرگاه قره‌طاغیها میخواهند بجایی قشون بفرستند محتاج هیچ زحمت وتکلفی نیستند همینکه اهالی شنیدند همچنان قراری داده شده است فورا هرکسی سلاح وتفنك خودرا باقدری نان سیب زمینی و باروت وسرب درمیان توبره برداشته براه میافتند مواجب وسیورسات آنها حوالهٔ کلولهای تفنك یا دم کاردهای خودشان است یعنی مواجب ومرسومی ندارند مگر آنکه بدزدی وچپاولی و فرصت جوئی چیزی بدست بیارند .

بزرك قره‌طاغیها که باصطلاح آنها (کنز) گفته می شود وحاکم آنجا است مقرر است که بطور وراثت بتصدیق دولت عثمانیه بوده باشد امور ملکیه وضبط وربط ایالت بعهدهٔ مجلس بریاست او محول است که این مجلس بنام (سنات) نامیده شده وشانزده نفر اعضا دارد وهرکدام از آن اعضا ماهی دوهزار غروش که بقدر چهل تومان ایران است ماهیانه داده می شود وچهار صد نفر مأمورین کوچك که مانند ضبطیه است درمعیت این مجلس است که اجرای احکام و قراردادهای (سنات) را مباشر هستند ومرکز حکومت ومجلس مذکور (چتینه) است . دهکده‌های قره‌طاغ غالبا بطور متفرق و پریشان مرکب ازخانهای چوبی است که بجای در وپنجره وروزن یك سوراخ دارد .

مداخل آنجا یعنی قره‌طاغ یك سرشماری جزئی است و رسومی است که ازنك وماهی و توتون و باصدرمه گرفته می شود وهمهٔ آنها تخمینا بقدر سه هزار طلای مجار شده مخارجشان هم بسیار کم است .

والحاصل قره‌طاغیها تاکنون در این دولت خیلی رخنه‌ها کذاشته‌اند وچون یك طائفهٔ وحشی وغدار ودشمن مدنیت وانسانیت هستند امیدواری هست که اولا بالطاف وعنایات سبحانیه وامداد

روحانیٔ نبی مطلق وثانیا بهمات مشکورهٔ جیوش دریا خروش اسلامیه که اخلاف جوانمردان مرد زاده هستند این بار چنان تادیب وتربیت آن قوم وحشی بعمل آید که دیگر جرأت گستاخی وجسارت فتنه جویی نکنند ودشمن عمومی مقهور ومخذول گردد .

همانا خداوند متعال عمرو دولت پادشاه ظفر پناه را که بجز عدل وراحت پیشه وغیراز نشر انوار عدل ورافت اندیشهٔ ندارد روز افزون فرموده همه توفیق خیردهاد امین بحرمة سید المرسلین . امضا

آماده شده برای عسکر شدن

م . م

چندی پیشتر بعض روزنامهای اسلامبول در خصوص تمایلات دولت علیهٔ ایران بجنك و تأثیر نفوذ و اغفال دولت روس در نهاد پولیتیك دولت ایران فصلها نوشتند و از جمله خبرهایی که تحقیقات خودشان را بر آن مصرح می ساختند فقرهٔ رفتن جنرالهای روس بایران برای تعلیم و تربیت عساکر ایرانیه بود . که همان اوقات از روی آگاهی و اطلاعی که عموما و خصوصا داشتیم و مسلك حقیق و مبانی حرکات آنجا را می دانستیم اینفقره را تکذیب کردهٔ و معلوم داشتیم که اینها همه اراجیف و جعلیات است که محض از جهت اغراض فاسده و پیشرفت خیالاتی است که برضد ملت اسلامیه پیشنهاد شده است . چون اینروزها مکتوبی در کازت (لاتری) دیده شد که از طهران بوی نوشته اند لهذا بترجمهٔ آن می پردازد اگرچه آن کاغذ قدری ناتمام ومشوب نوشته شده است لکن واضح است که همینقدرها توانسته است ادراك نماید ونوشته است .

کاغذ طهران مورخ ۲ ژوئن مطابق
بیستم جمادی الاولی

پانزده روز پیش از این تاریخ یکنفر جنرال روس با پنجا آمد و چهار صاحب منصب وهفت نفر نوکر همراه داشت اینها که بطهران وارد شدند در طهران خیلی تاثیر کرد وهر گونه اراجیف بمیان آمد . آنانکه مایل بجنك بودند نغمهٔ جنك را کوك کردند ولی این خبر پیش از آنچه در ایران زمین شایع بشود در فرنگستان منتشر شد بعلت اینکه روس پیش از وقت این یکی را برای تجربه بروزنامهای فرنگستان که خادم مقاصد اوهستند اعلان و اخبار داده بود و بنابر این توانیم گفت که برای یك چیز بسیار جزئی های و هوی بسیاری کردند .

اگر درمیان این تفصیل مطلب صحیح ودرستی می بود آنهم عبارت از این است که جنرال فرانکینی که پیشتر صاحب منصب نظامیٔ سفارت روس در اسلامبول بود بایران آمد که درخصوص رسانیدن لوازم جنك باستحکامات روس که برای ممانعت حملهای ترکمانان ساخته شده است بادولت ایران گفت وشنودی نماید . این استحکامات در طول بیابان اترك تا حکومتهای کوچکی که در این اواخر بدست روس افتاده است یك خطی تشکیل مینماید . ترکمانها خبردار شده اند که ترکان بادشمن عمومی در جنك هستند و عموما بحرکت آمده اند و بیابان اترك را گذشته و استحکامات روس را در پشت سرگذاشته بخاك روس داخل شده اند و آنچه بدستشان می افتد غارت و بغمامی کنند و هر آبادانی که می بینند ویران می سازند و بدین وسیله مواصله و اتصال استحکامات مذکوره را بریده اند .

همانا آمدن جنرال فرانکینی بایران برای این بود که از راه ایران با آنها آذوقه برساند . اگر جنرال بمقصود خود برسد در ایالت اترك با ومنصب کوماندانی داده خواهد شد

ولی صحیح است که این جنرال برای امداد سفارت روس رسیده وکوشش کرد که این مملکت را هم بر ضد دولت عثمانیه برانگیزاند . دولت روس بهزار وسیله دست زد وکوشش کرد که اتفاق ایران را حاصل نماید لکن چون دولت ایران منافع خودرا بخوبی میداند این است که پیشکشهای دروغین روس را که بدولت ایران عرض کرد همه را رد نمود . اهتمامات جناب میرزا حسین خان سپهسالار اعظم را در اینفقره باید تحسین کرد بعلت اینکه جناب مشارالیه کس است که بخوبی می داند مواعید روس ایران را از یك پرتگاهی خواهد برانداخت .

دولت روس برای منافع خود پارسال حکومت صربستان را بکار انداخت امسال نیز می خواست ایران را بکار بیندازد . ایران بخسارت جنگی که برضد برادر خود پیش می گرفت تنها گرفتار شده در این میان روس بهره‌مند میخواست بشود و آن سیلی را که دولت عثمانیه برای روس حاضر کرده بود میخواست آن را برایران حواله نماید . مقصود روس این بود که پالوت را بایران بیزاند و خود بخورد . هله خوب شد که ایران کول وعده‌های روس را نخورد .

اگر ایمپراتور آرزو دارد که ژاندرم ترکان بشود کسی‌را درآن سخنی نیست . زیرا بالطبع هرکسی درقبول کردن آرزویی که میخواهد مختار است . واگر اهالیٔ روس نیز برای حصول مقصود حکمران خودشان خونهای خودشان را ریخته زرهای خودشان را صرف می کنند آنها هم در این کار حر وآزاد هستند .

ولی خیالات خودرا درحوصلهٔ قبول دیگری گنجاندن کار آسانی نیست .

همانا دولت روس باهمه اهتمام وکوششی که بکار برد نتوانست موفق گردد براینکه ایران را داخل درجنك کند وقراری در اینباب داده شود .

اعلاحضرت ناصرالدین شاه نمی خواهد رول ژاندرمی را قبول نماید وخیلی بهتر میداند که خزانهٔ خودرا نگاهدارد وخون اهالی وتبعهٔ خود را نریخته آنان را بلذائذ صلح وصلاح متلذذ بدارد وچون میدانند که جنك تجدید حیات مملکتی را سبب نتواند شد وآبادی وخوش بختیٔ ایرانرا خواهان هستند این است که قراردادند بی طرف بمانند .

این مطلب خیلی وقت است نوشته شده ودرضمن نسخهای چند ازاختر شرح این حالات ودلائل ومقدمات مطلب وجهات ونکات اینکه بوجهی دولت ایران تابع خیالات روس نمی شود نگاشته آمد . لکن بهر وسیله که بود ارباب حیله وفساد اراجیف را چنان منتشر کردند که اغلب روزنامهای اینجا وفرنگستان هم در این مسئله مشتبه شدند سهل است از قرار قرائن حالیه حقیقت کار بر بابعالی نیز جای دقت وتأمل بود وعلت آنهم عمده ناقص بودن تحقیقات مأمورین

عثمانیه در بارهٔ پولیتیك ایران وحقایق اوضاع هلیه وغیره بود که این یکی باعث شد بر حرکت تبادن اردوی ششم از بغداد وحال آنکه خیلی لازم بود که اردوی مذکور درهمان اوقات باردوی ارضروم ملحق شدهٔ وامروز بحرکات تجاوزیه بخاك روس آغاز نمایند . چنانکه حالا روزنامها می نویسند که اردوی ششم را ازبغداد احضار کرده اند ملاحظه باید کرد که عدم تحقیق مطلب چه قدرها باعث نکس عمل وتاخیر اجرای کار میشود از روز اول بکمال قوت قلب اینها را توشتیم ورسما اعلان کردیم باز پارهٔ روزنامها از اثر دسائس روس متأثر گردیده و بر خلاف واقع سخنها گفتند وجای تاسف است که اینها همه از بی خبری وعدم اتصال روابط ومناسبات حقیقیه بطور مقصود درمیان دول وملل اسلامیه ومشرقیه است افغانستان با انکلیس بد شده وبا روسها هم افکار است کاشغرطرح دوستی واستمداد از روس برای مدافعهٔ چینیان می خواهد دولت علیهٔ ایران بااینکه فرصت حرکت است بیك حمله کارهای بزرك می تواند درسمت قفقاز پیش ببرد ولی از روز آخر امنیت ندارد خداوند عواقب کارهارا بر وفق مصالح دین پاك راست بیاورد و پس از غفلتها ماها را باگاهی مطلوب برساند .

در لندن جمعیت ملیهٔ انکلیس برای فهمیدن خیالات ملت یك جمعیت بزرگی ترتیب داده است . جمعیت مذکوره در نوزدهم شعبان بریاست لورد (استراتدین) جمع شده مومی‌الیه در اول مجلس فطقی بیان کرده که چون دولت روس درسعادت وخلیج اسلامبول ومعاهدهٔ سال ۱۸۵۶ را تهدید و اخلال ودر خارج منافع فرنکستان رفتار می کند لهذا من تکلیف می کنم که دولت انکلیس برنیکخواهیٔ دولت عثمانیه برخیزد وبعد ازآن چند نفر از سخن گویان ملت نطقهای مناسب کردند وهمه موافق رای رئیس افتاد ومداخلهٔ دولت انکلیس را برمنفعت دولت عثمانیه طلب کردند . یکی از اهل سخن تکلیف کرد که هیئتی از جانب ملت انتخاب شده بوزیر خارجهٔ انکلستان تبلیغ نماید که این قرارداد جمعیت قرارداد همهٔ ملت انکلیس است واین تکلیف هم از جانب جمعیت پذیرفته شد .

روسها برای قشلاق کردن در بلغارستان هیمه و ذخیره و حیوانات در مملکتین می خرند .

روزنامهای فرنکستان می نویسند روسها در (شبقه) تنها آذوقهٔ چند هفته را مالك هستند .

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

بودن جناب سلیمان پاشا درسمت بوغاز شبقه وگرفتن عساکر عثمانیه پارهٔ مواقع عمدهٔ بوغاز مذکوررا ومشغول شدن ایشان بجنك با روس معلوم است . روز چهارشنبهٔ گذشته خبرجنك که سلیمان پاشا با لشکر روس در استحکامات آنها کرده است داده جنك بسیار سختی بوده وچند روز پی در پی حتی شبها هم مشغول کارزار بوده ودرهمهٔ آنها عساکر عثمانیه مظفر ومنصور گردیده اند واز قشون روس خیلی تلف شده ونتوانسته اند موقع مهمی را که عساکر عثمانیه گرفته بوده اند استرداد نمایند . وچون آنجاها همه کوهستان ودره‌های عمیق است تاکنون استحکامات روس بدست نیامده است واز طرفین کمك برای همدیگر فرستاده می شود وروسها بکوماندانیٔ جنرال (میرسکی) امداد بقشون روس فرستاده اند می گویند بقدر چهل هزارسالدات بسمت استحکامات (شبقه) فرستاده اند بجناب سلیمان پاشا هم کمکی که لازم است رسیده واز سمت بالقانها عساکر معاونه وسوارهٔ چرکس مامور بتعرض شعبه‌های روس شده وموافق خبرآخری جنك مختصری هم کرده وزیاده از دویست نفر از روس تلف نموده ومظفرا برگشته اند .

جناب عثمان پاشا چهار نفر از صاحب منصبان روس را که در جنگهای مذکور اسیرشده بودند باسلامبول فرستاده واز لحاظ همایونی گذشته اند سه نفر آنها روس بوده است یکی در منصب سرتیپی ویکی سرهنگی و دونفر دیگر صاحب منصب کوچك بوده اند از جانب همایونی دربارهٔ سه نفر روس انعام شاهانه مرحمت شده است .

جناب احمد مختار پاشا هم پس ازجنك بزرگی که در کدکلر کرده وغلبهٔ بزرك نمود چند فقره جنگهای دیگر در آنصفحات اتفاق افتاده ودر همهٔ آنها عساکر عثمانیه غلبه کرده اند .

جناب حافظ پاشا درحدود قره‌طاغ قدم بقدم پیش میرود در ۲۱ شعبان خبر میدهد در ناحیهٔ (پرزه) که از سی سال باینطرف یاغیگری رفتار کرده وتا حال تادیب وتنبیه نشده بودند چهار ساعت جنك شده داخل ناحیهٔ مذکوره شده اند وبیرق عالیٔ عثمانی بربالای بوغازهای مقابل طاره ونهر طاره درحرب خلوعه ومچوش بالا افراشته شده است . ازکاولهٔ توپها دهات ناحیه همه آتش گرفته سوخته است ناحیهٔ شران هم پانزده روز بوده می سوخته است وچیزی نمانده خاموش گردیده است مزروعات ناحیهٔ پرزه را مکاریهای عسکری بمالهای خودشان خورانده اند . چون خواسته اند خیلی خونریزی نشود بتدریج ببالای بالقان رفته ناحیهٔ مذکوره را تصرف کرده اند تلفات عساکر عثمانیه بسیار کم واز دشمن خیلی تلف شده باقی فرار کرده اند وهمهٔ آنها بقدر سه هزار نفر بوده اند .

پنجشنبهٔ گذشته هنگام صبح در حوالیٔ قریهٔ (حسنار) کارزار سختی شده ودهکدهٔ مذکوره چند بار در اثنای جنك بدست روسها افتاده بالاخره عساکر عثمانیه بکمال شجاعت آنجا را گرفته ودشمن منهزم گردیده است .

درساعت ده روز ازنهر لوم شعبه از عساکر عثمانیه گذشته ومفرزه‌های روس که در قریهٔ (حیدر) و (ایاز) بوده است تا قریهٔ (بوپ) عقب نشسته اند .

در این جنك چهار قطعه قپاقلوی جبه‌خانهٔ تفنك وچند ارابه آذوقه و بکسماد و بقدر دوهزار تفنك ودو هزار بارانی و قدری لباسها و اسباب صاحب منصبان بغنیمت بدست عساکر عثمانیه افتاده است . و ازروسها در این جنك زیاده از چهار هزار نفر مقتول و مجروح گردیده است و از عساکر عثمانیه زیاده از سیصدشهید وزخمدار بوده . در پلونه نیز جنك قراولی شده چند دسته سواره و پیادهٔ طرفین بهمدیگر برخورده وخیلی جنك نموده اند سی نفر از روسها تلف شده و پنج و شش تفنك و سه راس یابوی توپخانه وچیزهای دیگر بغنیمت آورده اند و سه استحکام روسها را عساکر عثمانیه بکمال شجاعت گرفته اند تلفات روس بیشتر بوده است .

﴿ تلگرافنامها ﴾

بکرش ۱۹ شعبان

ایمپراتور روس ناخوش است . درخصوص استعفای او باز پارهٔ اخبار بمیان آمده است می گویند خلف ایمپراتور یك حکومت مشروطه تاسیس خواهد کرد .

﴿ اختر ﴾

اگر این خبر راست باشد ازبابت (مارا ازاین مدرسه بیرون میرویم) خواهد بود بعلت اینکه در این حال که در اطراف ممالك روس آثار اختلال برپای شده چارهٔ برای اسکات مردم جز این تدبیر ندارند .

پاریس ۲۰ شعبان

درنطقی که مسیو (کامبتا) در شهر (لیل) کرده بود واول کسی که آن نطق را منتشر کرده بود روزنامهای (رەپوبلیك فرانسز) و (پروغره دولیل) بودند صاحبان این کازت ومسیو کامبتا درحضور دیوانخانهٔ شهر لیل بزیر محاکمه آورده شده اند .

بلغراد ایضا

مسیو کروویچ بسر کردهٔ کی بزرك عساکر صربیه منصوب شد ازجانب مباشر امور عسکریهٔ روس کندم وحیوانات از صربستان خریداری کرده شد .

وین ۲۱ شعبان

از قراریکه از بلغراد نوشته اند . قونسل انکلیس بدربار صرب تبلیغات بسیار اثرناك نموده وگفته است که اگر صربستان این بار مغلوب گردد معاملات در بارهٔ او بارادهٔ دولت عثمانیه واگذار خواهد شد .

پشته ایضا

مسیو (کلونار) دربارهٔ لزوم تمامیت ملکیهٔ عثمانیه تکلیفی کرده مجلس نجبا دراینباب قرارقطعی دادند .

نیویورق ایضا

(بریهام یون) که در امریکا مخترع مذهب (مورمون) بود وتعدد زوجات را جایز میدانست وفات کرد .

آتن ایضا

اینکه می گفتند ازجهت اغتشاشی که در (ترحاله) اتفاق افتاده است بابعالی تبلیغات تهدید آمیز بحکومت یونان کرده است اصل ندارد . دولت عثمانیه تنها ازظهور اشرار شکایت کرده حکومت یونانیه هم موافق احکام معاهدات جواب داده است که اشرار مذکورین از تبعهٔ عیسویهٔ دولت عثمانیه است .

پترپورغ ایضا

دویست نفر از کسانی که برضد دولت

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

که در معادن طلاونقره کار کنند گرفت و املاك رومیانرا که در ایران داشتند ضبط کرد چونکه پادشاه ایران بسیار شجاع و با همت بود و در زور و مشق بدنی نظیر نداشت مجادله را بمصالحه ترجیح میداد لابد کار بجدال کشید قشون ایران بسرداری ناسس در بهار عازم جنك شد رومیان هم تا ایالت ارزاتن پیش آمده بودند این ایالت از جمله پنج ایالتی بود که ژووین با ایرانیان واگذارده بود در آنجا یك جنك بزرگی دست داده نارسیس شکست خورد این سردار برای اینکه میدان جنك را درخاك روم قراردهد بطرف دشتهای الجزیره تاخته رو بشط فرات رفت اما اردابیریوس در ظاهر شهر نیزیب باو رسید سردار ایران اورابکار زار خواسته سوال کرد که درچه روز و در کجا حاضر است که کار جنك را بپایان برساند سردار روم در جواب پیغام کرد که سران سپاه روم را هرگز رسم نبوده که در تدابیر جنك باخصم مشاوره کنند در آن بین بقشون روم امداد رسیده سردار ایران از جهة کثرت لشکر مقابل مجبورا بشهر نیزیب پناه برده بمدافعه پرداخت و را ران که از محاصره نیزیب اطلاع یافت قصد کرد که با مداد بشتابد برای اینکه راه بر لشکر روم قطع کند یکدسته قشون عرب معروف بسارق که با او متحد بودند بطرف فرات روانه کرد وخود بمدد نیزیب شتافت از قراریکه میگویند این اعراب بی قاعده وهم کرده اغلب خودرا بشط فرات انداخته بمردند اما واراران که باهمه استعداد ایران بسمت نیزیب میرفت همینکه سردار روم ازحرکت او اطلاع یافت بملاحظه اینکه نخواهد توانست درمقابل او مقاومت نمود همه الات جنك را که دورقلعه مهیا داشت بسوزانید و بخاك روم رفت واراران بمحاصره شهر رزن شتافت که از وقتی که تیؤدور آنجارا مرمت ومستحکم کرده بود تیؤدوریوپولیس مینامیدند یکماه مشغول محاصره بود چونکه بهیچ تدبیر نتوانست شهر را متصرف شد لابد دست از محاصره باز کشید درجنك سال چهار صد و بیست ودو پادشاه ایرانرا نصرت یار نبود یکنفر از بزرگان ایران نفری از شجاع تر بین رومیانرا بکارزار خواسته اریوبند نامیوی تاخت از اسب سرنگون و با نیزه مغلوبش ساخت ایرانیان این قضیه را بفال نامیمون گرفته دل باخته از آن پس بکرات سردار روم بر ایشان فایق

روس می خواستند شورشی برپا کنند بتهمت بی دینی گرفتار شده بمحاکمهٔ آنها پرداخته شد ۰

پاریس ۲۲ شعبان

مسیو (کامبتا) امروز درشهر (ایل) استنطاق شده، اظهار کرد که درنطق خود که پیشتر کرده بود مقصودش قدح وذم کسی نبوده است ۰

آتن ۲۳ شعبان

حکومت یونان درباب منع گذشتن کرو، اشرار یونانیه بخاك عثمانی اوامر مؤکدهٔ صادر کرد افکار عمومیهٔ یونان بکمال خلجان واضطراب مصروف بدقت وروش جنگ حاضر میباشد ۰

لندن ۲۵ شعبان

مظفریت جناب محمد علی پاشا راکه در ۲۱ ماه شعبان درقریهٔ (حسنلر) وقوع یافته است اخبار نویسان لندن نیز تصدیق کردند ۰ روزنامهای رسمی روس هم مغلوبیت خودشان را اقرار نموده اند ۰ روزنامهٔ (دیلی نیوز) شجاعت عثمانیه را تحسین می کنند ۰ کازت تایمس اوضاع امروزی روس را در بلغارستان خیلی خطرناك می شمارد ۰ وخانوادهٔ امپراتوری را در مخاطره و

مهلکه می داند ۰ کاغذهای پولی دولت روس فوق العاده تنزل کرد ۰

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۵ شعبان ۲۳ اغستوس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۱۱
لندن	۹	۳۰
پاریس	۹	٦۸

	فرانك	سانتیم
مندات راه آهن روم ایلی	۲۷	۵۰

لیرای انکلیس

وسیته رشوال	۲	۲٤
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۳۵
بانك عثمانی	۲	۳۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۲۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

از قرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۸	۳۱
امپریال	۸۹	۱۰
کریجه	۵۱	۲۰
رو بی (منات) نقره	۱۵	۸
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۵	۰۵
بشلك	۱۱۵	۲۰
منالك	۱۱۸	۰۰
پول سیاه	۱٦۵	۰۰
قائمه نو	۱۸۱	۱۰

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزها از تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در بایزید درمکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود ۰

طاهر

آمد وسکنه نیزیب را که ازشهر بجهة الحاق بایرانیان بیرون آمده بودند مغلوب ساخت با اینکه ایرانیان شکست میخوردند باز ایشانرا صرفه بود چرا که میتوانستند فورا تدارك لشکر دیگر به بینند ورومیان بایستی از مسافات بعیده قشون حاضر نمایند تیودور که باین نکته ملتفت بود بپادشاه ایران تکلیف صلح کرد اوهم بی مضایقه بود ولی آندسته ازقشون ایران که به لایزال معروف بود مانع آمد این قشون که درپیشگاه سلاطین ایران منزلتی داشتند واراران را باین باز داشتند که قبل از قبول تکالیف صلح یکدفعه دیگر باز باضمحلال رومیان همت بکارند فورا قشون مذکور برد ودسته شده یك دسته از جلو ویکدسته ازعقب برومیان خواستند تاختن کرد یکنفر قراول رومی بالای یك تپه حرکت ایرانیانرا دیده سردار را مطلع ساخت قشون روم بر لشکر لایزال تاخت وهر دو دسته را شکسته وفنهرم نمود بعد از اضمحلال قشون لایزال که مایه افتخار وهم اقتدار ایرانیان بود واراران بتکالیف صلح کوش فرا داشت یك شرط این بود که سلاطین ایران مانع نشوند که از تبعه ایشان پیروی دین مسیح نمایند موافق این شرط رفتار نشد زیرا درهمه مدت سلطنت واراران متعرض عیسویان شدند ولی نه بطور شدت چرا که پادشاه ایران از وقتی که بواقعه که در ذیل مرقوم می باید شهادت داشت باختیار عیسویانرا محترم میشمرد تفصیل این اجمال اینکه اوقاتیکه رومیان به آرزانی ارمنستان وارد شدند جمعی از سکنه آنجارا باسیری گرفته هفتهزار نفرازانکسانرا بشهر امید برد بودند ودر آنجا ایشان دوچار فقر وفاقه شدند اکاس نام کشیش همه اسباب زینت معابد حتی ظروف معتبره را بفروخت واز قیمت این اشیا اسرارا خریده لباس وخرجی راه داده بایران روانه کرد واراران محض اینکه امتنان خود را بان کشیش بنماید ویرا بایران خواست چونکه اکاس از تیودور اجازه داشت بدربار ایران خدمت پادشاه رفته ان پادشاه ویرا بسیار محترم داشت ومحض خاطر او چند فقره در باره عیسویان محبت منظور کرد اگر توجه پادشاه ایران نسبت بعیسویان اثر تمام بخشید جهة منع مغان بود که از ایشان نفرت داشتند واراران باقی عمر را به آسودگی بسر برد وبعد از بیست سال که بمرد رعیت متاسف کشتند ۰

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ❊ اختر ❊ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (۳۵)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه خانه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ۳ شهر رمضان سنه ۱۲۹٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۳۱اغستوس ۱۲۹۳ و ۱۲ سپتامبر ۱۸۷۷

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری‌ده غروش دریافت‌خواهد کرد

❊ یاد آوری مخصوص ❊

پیشتر قرار دادیم که تا اوضاع جنك درمیان است و پوستهای روزشنبه برای ایران وآنطرفها نیست هفتهٔ یکبار این روزنامه را طبع کرده حساب انبازان و مشتریان را نیز ازروی شماره ملحوظ بداریم . و این قرار موقت بود . چون هنوز دنبالهٔ این اوضاع معلوم نیست و حساب ششماهه هم ازقرار شماره بآخر رسیده است و حال بجز روزهای چهارشنبه هیچ سمتی برای بحرا پوست نمیرود لهذا اکنون را مناسب دیده شد که این قاعده یعنی هفتهٔ یکبار مقررا تامدتی معمول شده حساب وقیمت را نیز از آنروی معین نمایم . وچون بسیاری از مطالعه کنندکان اختر که در ممالك محروسهٔ ایران وغیرها و اغلب از بزرکان هستند تنزل وتوجه نمیفرمایند برانکه قیمت روزنامه پیشکی بولای اختر کار سازی فرموده شود ودر حقیقت ایشان را قیاس بسایرین نمیتوان کرد وقرار روزنامهای هندوستان هم بر این است که در بارهٔ اشخاص بزرك محترم که اعتنا به پیشکی دادن وجه روزنامه ندارند قیمت را دوچندان منظور میدارند . بنابراین مقرر کردید که قیمت پیش که در صورت هفته دو بار بیرون آمدن بود حال که یکبار طبع می شود در بارهٔ کسانی که پیشکی میدهند نصف شده و در بارهٔ اشخاص بزرك که در منتصف یانیمهٔ سال میدهند باستثنای آنانکه محض مکرمت و عاطفت بنام خیرخواهیٔ ملت و ترقیٔ آکاهی و معرفت بی ملاحظهٔ عوض وقیمت مقرره بطور انعام و احسان رفتار میفرمایند وجه روزنامه دوچندان باشد . چنانکه در صفحهٔ آخر نسخهای هفته نیز برحسب اتفاق که جای خالی پیدا کنیم تا کیدا عرض واشتهار داده خواهد شد .

در ثانی بازیاد آوری و خواهش می شود کسانیکه تا حال حساب خودشانرا نپرداخته اند تا غرهٔ ماه مبارك رمضان ۱۲۹٤ بحساب سابق پرداخته وآینده را نیز هرکس می خواهد پیشکی وقیمت معین را کارسازی بدارد . والا در سر ششماه یایك سال که کذشت دو مساویٔ قیمت معموله را باید مرحمت فرمایند .

❊ خبرهای داخلی ❊

دسته‌های موکب همایون که از اهالی شهر اسلامبول مرتب می شود روزبروز برغیرت و اقدام آحاد و افراد افزوده بکمال شکوه ونظم مشغول مشق و تعلیم بودند . اکنون بمناسبت ماه مبارك روزه شهها رامقرر است بعد از نماز پسین خصوصا در شبهای مهتاب مشغول مشق شوند . الحق ترتیب و انتظام این موکب فیروزی کوکب بجهات بسیار مایهٔ تحسین و لایق آفرین است . هر پای تختی و دولتی را سزاوار این است که اجزای آن ملك بدون استثنا وفرق وتمیز ازهر طبقه و کروهی آمادهٔ حفظ شان و حقوق وطن شوند و سر بازی را بزرکترین واسطهٔ سرافرازی دانند . این معنی در انظار خارجه بغایت مؤثر ومستحسن میباشد و امیدواریٔ تمام هست که بقاعدهٔ وطن داری و ملت پرستی وباقتضای فریضهٔ دیانتی که جهاد برعامهٔ مسلمین فرض میباشد عموم اهالیٔ اسلام بکمال دقت ملتفت این نکته شده و بمناسبت اقتضای وقت همیشه آمادهٔ حفظ وطن وحقوق مقدسهٔ خودشان شوند . وقت چنان وقتی است که بی زور و قوت هیچ حقی از پیش نمیرود و هیچ ناحقی را نمی توان مانع شد . مادو وطن داریم یکی وطن ظاهری است و وطن دوم اسلامیت است اسلامیت وطن دائمی ما است اکر ما ها برویم مسلمانی پابدار است . وطن ظاهری مربیٔ تنهای ما است . وطن حقیقی مربیٔ جانها و ایمان ما است وباعث زنده کیٔ دائمی و حیات ابدیٔ ما است . مسلمانی عدالت آلهیه وملکوت حقه است . هرجا که آثاری از عدالت ونصفت دیده شود ازمسلمانی است و مقتبس ازانوار اسلامیت است . در هر حال صورت و معنیٔ وطن را باید نکاهداری کرد و اسباب آنرا بطوریکه مقتضی است فراهم باید آورد . و از آنجمله است که فنون سربازی وعسکری را موافق تکلیف زمان و طرف مقابل باید یاد کرفت و تمامیٔ تدابیر و مقدمات آنرا علما وعملا باید ازآنروی ترتیب داد تا آنکه نتیجهٔ آن نیل مرام و نیکیٔ نام وفرجام درامروز و روز قیام کردد .

روزشنبهٔ کذشته (پرنس رؤس) ایلچیٔ بزرك دولت المان بحضور همایون پادشاهی رفته وجناب منیربك ترجمان دیوان همایون نیز در حضور بوده اند . ایلچیٔ مشارالیه خیلی وقت در حضور اعلا حضرت پادشاهی بوده اند .

عسکر روس کاهی در میدان کار زار ومواقع

جنك بشرائط مقرره در حق علامت هلال احمر كه مخصوص خسته‌خانها است رعايت نكرده تعرض باآنها مى كنند . بنابراين دراين روزها جناب محمد على پاشا كوماندان كل طرف طونه صاحب منصبى را مخصوصا نزد (كراندوك نيكولا) سردار روس كه در (زشتوى) است با بيرق سفيد فرستاده اظهار كرده است كه بايد علامت هلال احمر را معتبر و مرعى داشته كسى متعرض خسته خانها كه در زير بيرق (هلال احمر) است نشود همچنانكه از طرف عساكر عثمانيه بشرائط (صليب احمر) رعايت كرده مى شود. كراندوك مومى اليه نيز اظهارات جناب مشار اليه را قبول و تصديق كرده جواب داده است كه بعد از اين از انقرار معمول خواهد شد .

(از كازت اسلامبول نقل شد)

در روزنامهاى لندن بامر وزارت امورخارجيهٔ انكليس شايع كرده اند كه قرارنامهٔ جمعيت (جنورا) كه در خصوص رفتار بازخمداران عسكرى است بتركى ترجمه و چاپ شده باردوهاى عثمانى فرستاده شده است و كمال دقت در اجراى احكام آن بعمل خواهد آمد. و بد رفتارى و سوء استعمال مأذونيت كه از جانب بعض چركسها و عساكر معاونه بعمل آورده ميشود رفع خواهد كرديد . و جناب احمد وفيق پاشا كه بواليكرى ادرنه مأمور شده اند بموجب ارادهٔ سنيهٔ پادشاهى اقدام بتدقيقات لازمهٔ اين كارها فرموده وقرار لازم آن داده خواهد شد .

لباسهاى رسمئ خدمهٔ خاصه وعملهٔ خلوت و امراوصاحب منصبان موزيك همايون بموجب ارادهٔ سنيهٔ پادشاهى تغيير داده شده بطرز و ترتيب ديكر ساخته ميشود .

همه منسوبان وعمله جات موزيك همايون بجز يكدستكاه موزيك و نى زن كه مفروز كرديده است باتفاق همه خدام خاصهٔ شاهانه مسلح كرديده بهيئت فوجى مرتب كرديده اند .

فوج مذكور روز جمعهٔ گذشته در هنكام رسم سلام جمعه در بيرون مابين يعنى خلوت همايون براى سلام صف بسته ايستاده بودند .

براى آسان كردن مخابرات عسكريه از زغرهٔ جديد تا كردنهٔ (خائن) و از (قزانلق) تا (شبقه) خط تلكرافى كشيده شده و بكار افتاده است وچون مخابرات زياد بود خط ديكرى مخصوص شبقه بنا بوده است كشيده شود .

مجلس مبعوثان در ماه تشرين ثانئ رومى منعقد خواهد كرديد از غير خود اسلامبول شصت نفر مسلم و چهل و هفت نفر غير مسلم از ولايات ممالك محروسهٔ عثمانيه انتخاب و برگزيده خواهند شد . در اينباب بجميع ولايات جليله اوامر عليه فرستاده شده . و براى انتخاب مبعوثان اسلامبول هم بامانت شهر امر مخصوص صادر كرديده است .

بجنرال (بيكر پاشا) كه يكى از جنرالهاى انكليس و در اردوگاه عثمانى است يك قطعه نشان عالئ عثمانى اعطا شده است .

كار پردازى اول دولت علية ايران در سوريه بعهدهٔ مقرب الحضرة الخاقانيه حاجى محمد صادق محول كرديده فرمان و برات تصديق مأموريت مومى اليه هم از ديوان همايون صادر كرديده اينروزها عازم محل مأموريت خود ميباشد .

اسدالله بيك كار پرداز اول بروسه كه برحمت خدا رفت عالىجاه يوسف بيك فرزند كار پرداز مرحوم محض ملاحظهٔ حقوق خدمت قديمهٔ او در سفارت عليهٔ ايران و لياقتى كه دارد بكار پردازئ بروسه بجاى پدرش مأمور شده اينروزها عازم محل مأموريت خود ميباشد .

جنابان رديف پاشا سپهسالار سابق وعبدالكريم نادر پاشا سردار سابق اشرف پاشا ومحمود پاشا و احمد حمدى پاشا و صفوت پاشا و خلوصى پاشا كه متهم شدند باينكه سهل انكارى و بى تدبيرى كرده اند در فقرهٔ عبور لشكر روس از نهر طونه بخاك روم ايلى و از آنجا از بالقانها بصحراى مريج و محاكمهٔ آنها مقرر بود در حضور ديوان حرب بعمل آورده شود . چون باقتضاى اوضاع جنك امراى لشكرى كه در آن ديوان بايد اعضا باشند كاهى لزوما عوض مى شوند و گذشته از آن هر كدام از ايشان بيك خدمت و شغلى مأمورند و در چنان وقتى امر محاكمهٔ جنابان مشار اليهم خالى از اشكال نتواند بود لهذا برحسب ارادهٔ سنيهٔ همايونى مقرر گرديده است كه ايشان را موقتا در جزيرهٔ بلوم جاى اقامت داده شود و پس از ختام مسائل جنك امر محاكمهٔ آنها در ديوان حرب بقاعده پرداخته آيد . جنابان مشار اليهم روز چهارشنبهٔ گذشته با واپور همايون (ثريا) نام بمحل اقامت خودشان روانه شده اند و مراتب براى اطلاع همكنان رسما اعلان كرده شد .

جنابان رديف پاشا و عبدالكريم پاشا و ديگر امراى لشكر كه موقتا مأمور باقامت در جزيرهٔ بلوم بودند چون در جزيرهٔ مذبوره اسباب استراحت و حفظ صحت بطور مطلوب نبوده است از قلعهٔ سلطانيه مراتب را بخاكپاى شاهانه عرض كرده مستدعى شده اند كه اقامتگاه ايشان در جزيرهٔ ساقز قرار داده شود .

در ايام جلوس همايون اعلا حضرت اقدس پادشاهى تلگرافنامهٔ تبريكى از جانب همايون اعلا حضرت اقدس پادشاه ايران مستقيما بمابين همايون فرستاده شده است .

وزارت جليلهٔ خارجيه هم مراتب را بسفارت عليهٔ اسلامبول اطلاع داده بود پس از آنكه از جانب اعلا حضرت شهريارى جوابنامهٔ سلطانى بتلگراف فرستاده شده است روز چهارشنبهٔ گذشته سر ياور حضرت پادشاهى بسالخانهٔ سفارت عليهٔ ايران فرستاده شده اظهار امتنان شاهانه را ابلاغ و احوال پرسى از جانب همايونى از جناب فخامت نصاب معين الملك وزير مختار و ايلچئ مخصوص دولت عليهٔ ايران را كه چند روز بوده است تكسر مزاج داشته اند و بعرض حضور همايون هم رسيده بوده است نموده است وهمان روز بار ديگر ياور دوم مأمور شده جناب ايلچئ

مغری الیه از روی میل همایونی که بملاقات معزی الیه ظاهر فرموده بوده اند بمابین همایون دعوت فرموده شده است که پس از رفع تکسر مزاج یکسر بحضور همایون بروند و از ملاقات و حضور پادشاهانه شرفیابی حاصل کردد .

جناب وزیر مختار مشارالیه امشب را که شب پنجشنبه است بمابین همایون رفته از ملاقات حضور همایون پادشاهانه بهره مندی حاصل خواهند نمود .

از جمعیت اعانهٔ مهاجرین که در لندن بریاست زنی مادام بارونس بروت قوتس نام است تا ۲۸ ماه شعبان معادل هشتهزار لیرای انکلیس بتلکراف تنخواه باسلامبول نزد جناب مستر لایارد ایلچیٔ بزرك انکلیس فرستاده شده است . در اینفقرهٔ اعانه اهالی انکلستان بسیار انسانیت و حمیت ظاهر می کنند و از جمله کارهایی که در نظر مردانکی لایق تحسین و آفرین است این است که شخصی بی اسم و رسم هزار لیرا بجمعیت اعانه فرستاده و نخواسته است این نیکیٔ خودرا آلوده بغرض نفسانی و خود نمایی سازد .

﴿ سال ظفر ﴾

روزنامهٔ معتبر (عثمانلی) از (ویزتاغبلات) مطالعاتی برای سال جلوس همایون و فتوحاتی که در آن ایام فرخنده اتفاق افتاده است بیان کرده نام سال جلوس همایون را که مجدد قوت قدیمهٔ سلطنت سنیهٔ عثمانیه است (سال ظفر) نامیده است. جملهٔ مذکوره که مطالعه کرده شد بخاطر آمد که بواسطهٔ مظفریات و غلباتی که در امسال اتفاق افتاده مارا امیدواریٔ تمام بظفریابی و اکمال مقاصد مقدسه میدهد سال حال را (سال ظفریابی) نام نهیم که بر حسب عدد نیز مطابق با شمارهٔ سال هجری است صلوات اله علی هاجرها و آله النقباء النجباء و این نام را بفال نیك بگیریم .

از پی منکوبیٔ اعدای دین
(سال ظفریابی) تاریخ شد
۱۲۹٤

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

جناب محمد علی پاشا از اردوکاه (قشلوه) روز پنجشنبه ۲۷ شعبان بتلکراف خبر دادند که از شعبهٔ اردوی جناب احمد ایوب پاشا جنابان فواد پاشا و ثابت پاشا از قریهٔ (چرویچه) باردوی شعبهٔ دوم دشمن که عبارت از قوهٔ کلیه وبانمرهٔ غیر معلوم و در این طرف نهر (لوم) بود حمله برده و جنك خونریزی سخت شده دشمن منهزم و پریشان کردیده همه استحکام و باستیانهای دشمن بتصرف درآمده قشون روس فرارا بانطرف آب لوم کذشته اند . در آن اثنا درکارزاری که در حوالیٔ قریهٔ قشلوه بود کوماندان سوارهٔ روس بشمشیر جلادت جنود پادشاهی کشته شده و از عساکر عثمانیه یکنفر مرتیب ممتاز و یکنفر سرهنك بزخم شمشیر بشهادت رسیده یکنفر قائمقام هم با اینکه زخم کلوله برداشته است باستیانی را که در پیشرو داشت کذشته تصرف کرده است . در این جنك از قشون روس بقدر سه هزار نفر تلفات و از عساکر شاهانه دویست نفر شهید و هفتصد زخمی بوده است . جناب مراد پاشا و دیکر امرای لشکر در این جنك شجاعت وغیرت خودرا بشایستکی ظاهر کرده اند .

﴿ ترجمهٔ دستخط همایون است ﴾
﴿ که بافتخار جناب محمد علی پاشا ﴾
﴿ شرف صدور یافته است ﴾

﴿ مشیر حمیت سمیر من محمد علی پاشا ﴾

﴿ مظفریت شمارا درقشلوه تبریك می ﴾
﴿ کنیم . خدمتی که از لشکر ما بطور ﴾
﴿ قهرمانی و بسالت مشهود است موافق امید ﴾
﴿ وانتظام بوده تدبیر و غیرتی که در اینباب ﴾
﴿ از شما بعمل آمده است و مآثر بسالت ﴾
﴿ و وظیفه شناسی که ازامرا وصاحب منصبان ﴾
﴿ عساکر مادیده شده است از جملهٔ آثار ﴾
﴿ کمال حمیت شما است که اینکونه توفیقیابیٔ ﴾
﴿ شما باعث حظ و خوشوقتی ما کردیده نام ﴾
﴿ شمارا بثنای خیر یاد میکنیم همه امر او ﴾
﴿ صاحب منصبان ونفرهارا اسلام میر ﴾
﴿ سانم . همیشه از درکار حق بتضرع ﴾
﴿ در خواست می کنم که بتوفیق خدای ﴾
﴿ بدیکر غلبات وغزوات بسیاری هم که ﴾
﴿ موافق شان سربازی ولایق پاداش ﴾
﴿ وسرافرزی باشده موفق باشید . وروح پاك ﴾
﴿ حضرت سید المرسلین را از خود خشنود ﴾
﴿ و راضی بسازید ﴾ .

درخصوص جنك جناب سلیمان پاشا در بوغاز شبقه که عمده ترین مواقع جنك است خبرهای مختلف میشنویسند و آنچه از روزنامهای فرنکستان مورخه ۲۵ ماه او فرنکی استنباط میشود این است که بطور خلاصه نوشته می شود .

جنك بشدت تمام هست وکك روس بفریاد قشونی که درشبقه دارند رسیده است . ولی امیدواریٔ تمام برای روسها حاصل نیست عثمانیها یك سمت روسها را کرفته واز جناح چپ هم (بروقا) نام موقع را تصرف کردند ودر مقابل جناح راست هم استحکام بزرکی ساخته یکدسته توپ با آنجا کذاشته اند که این توپها درتوی بوغاز مسلط بر راه عبور روسها است . یك تپه که بقدر هزار و پانصد یارد (زیاده ازذرع ایرانی است) ومحاذی راه روسها است در دست عثمانی است .

باستیانهای عثمانی درچند جا مسلط بر راهکذر روسها است بیادهٔ نظام عثمانی در بالای تپه پهن شده اند که اطراف آن تپه را جنکل درهمی احاطه کرده است وعساکر عثمانیه از آن تپه حرکات روس را منع می کنند . شاهد این مقال آنکه جنرال (دراکومیروف) درراه مذکور زخمدار شده و یك کاوله بجکر سفید (جنرل دراژزسکی) برخورده فورا کشته شد . از دو میل مسافت راه عسکر روس از کاولهای عثمانی کشته میشوند. اخبار نویس (دیلی نیوز) نوشته است . که جنرال (رادسکی) وارکان حرب اورا دیدم که درزیر سپر تپهٔ نشسته بودند . رادسکی فردای آن روز که وارد اینجا شد بکوماندان (غبروه) خبر فرستاد که باهالی یعنی بلغارها اطلاع بدهد که همه وقت برای فرار کردن آماده باشند . عثمانیها بکمال پاداری استحکامات خودشانرا نکاهداری میکنند . رادسکی خواست استحکام آنهارا بکیرد استحکامات طرفین درمیان جنکلهای بسیاردرهم و بالای تپه های بلندی است . جنرال رادسکی قشون خودرا از یك تپه که درمیان بود از پشت درختها پیش فرستاده با دو سه دسته توپ درمقابل

استحکام عثمانی آتشبازی می کنند وازمیان درهم ازسمت (غبرده) لشکر فرستاده است و یك جنك تفنك بسیار دهشتناك در گرفته صدای توپ وتفنك بالقانهارا احاطه کرده است . روسها ازپشت درختها تاپنجاه یارد راه باستحکام عثمانی نزدیك شده بودند ولی چون عثمانیها درخنان آن اطرافرا بریده وچیت(وچپر) ساخته بودند نتوانستند بگذرند . یکجا جمع شده یك دفعه حمله بردند لکن خیلی تلفات داده برگشتند . [illegible] چپر بگذرند بشاخ وریشهٔ درختها بند شده نتوانستند حرکت کنند عثمانیها مانند علف درانی آنها را می کشتندودرحملهٔ اولی کمتر کسی از روسها جان بدر برد که احوال خود وهمراهان را باز گوید . ممکن نبود باینکونه هجوم کسی بمطلب برسد این جمعیت بقدر یك فوج بود وکافی نبودی دستهٔ اول بکلی تلف شد بار دیگر رادسکی کمك فرستاد و برای محافظت حمله مفرزه معین کرد و با اینهمه کاری نتوانستند از پیش ببرند رادسکی خود سواراسب شده باارکان حرب خود حرکت کرد (جنرال دیمزوفسکی) رئیس ارکان حرب درحالت دلتنگی وسر برهنه بجلو روسها که حمله می کردند افتاده بود درآنحال کلولهٔ خمپارهٔ نزدیك او بزمین افتاد کرد وخاك اطراف اورا گرفت جنرال ازاین واقعه چند دقیقه بیهوش شد باز حمله را پیش بردند جای استحکام عثمانی ازمیان یك دود تاریکی نمایان میشد . روسها باز ازچیتهاحمله میبردند . عثمانیها برای دفع این حمله ها ومحکم کردن مدافعهٔ خودشان از پیش روواز پشت سرحمله آوردند ازقریهٔ شبقه هم صدای تفنك وفریادهای هولناك شنیده میشد زخمیها بطور احتیاط برمی گشتند ازاین حمله ها کاری ساخته نشد کمکها می آید فردا که ۲۶ ماه اؤ فرنکی است باز هجوم آور خواهند شد .

کازت (استافت) از روی تلگرافنامهٔ اخبار نویس خود مورخ ۲۶ ماه اؤ مینویسد . حرکت محمد علی پاشا که از کسروی تا طرنوی در سه روزه راه تاخیر کرد بجهة انتظار سلیمان پاشا نبوده بل از بدی راهها بود . سلیمان پاشا منتظر بود که محمد علی پاشا بحرکت تجاوزیه مبادرت ورزد . بواسطهٔ سیلهایی که امثال از بارنده کیها راه افتاده است درآنطرف طرنوی یك صحرایی را که تقریبا بیست کیلومتر طول آنست فرا گرفته وهمین است که مانع حرکات عسکریه است بعلت اینکه بقهٔ سمت طرنوی دردست قشون روس است وتوپها تعبیه کرده راه عبور لشکر عثمانی را باشکال انداخته است . بنابر این محمد علی پاشا پس از تحقیق این مطلب برخود قرار داد که مسافت بعیده را از راه [illegible] طی کرده با اردوی سلیمان پاشا یکی بشود . ولی بلا شبهه این حرکت وقت را ضایع خواهد کرد . دیروز از اردوگاه روس باینجا یعنی (زملینه) تلگرافنامهٔ رسمی رسید . تا وقت شام در بوغاز شبقه جنك بوده است وروسها موقعی را که داشته اند نگاهداری کرده اند . ولی جنرال (دوروجسکی) در آن کارزار بگلولهٔ تفنك کشته شد .

آنچه ازمطالعهٔ اخبارنامها در باب شبقه وجنك سلیمان پاشا وقشون روس معلوم میشود این است که تا شب شنبهٔ گذشته طرفین بکمال سختی مشغول جنك بوده اند وباندازهٔ آنچنان جنك که در بالقان وکوهستان است ازطرفین تلفات شده است وبعد از آن تاریخ خبردرستی نرسیده است ودور نیست طرفین منتظر حرکات اردوهای خودشان درمقابل همدیگر درسمت پلونه وزشتوی بوده اند باین معنی که این جنك درسر شبقه را از کارهایی دانستند که نتیجه اش را بآسانی ودر اندك وقتی نمیتوان حاصل کرد . این است که منتظر ظهور نتائج جنك درسمت پلونه وآنجاها هستند. جناب محمدعلی پاشا که روز پنجشنبهٔ گذشته جنك خوبی کرده وغالب گردید بعد ازآن تفصیلی ازحرکات مشارالیه نرسیده است .

﴿ جنك لوفچه ﴾

از قراریکه روزنامهٔ (وقت) درنسخهٔ روز یك شنبه مینویسد ومقرون بصحت بودن آنرا تصدیق کرده میگوید ازجای نزدیك برسمی کسب اطلاع شده است آنچه را که درخصوص جنك لوفچه وحرکات جناب عثمان پاشا گفته می شود مشوب با راجیف و محتاج بتصحیح باید دانست .

چنانکه بقدر هشت فوج عساکر عثمانیه در موقع لوفچه با اردوی روس که چهار و پنج مقابل آنها بوده است یکروز و نصف بکمال پاداری جنك کرده است و پس ازآنکه دیدهاست مقاومت کردن مشکل است اهالیٔ لوفچه را بر داشته بکوهستان وسمت اورخانیه بالا رفته ولوفچه از جانب روسها ضبط شده است . جناب عثمان پاشا که خواسته است یاریٔ رفعت پاشا برود و حرکت کرده است چنان استنباط و آگاهی حاصل کرده است که اردوی روس حمله آوردن بلوفچه را دور نیست تدبیری کرده باشند که عثمان پاشا را از جای خود حرکت داده و بقوت تمام به پلونه حمله ببرند این است که پیش نرفته باردوگاه پلونه برگشته است و همین حدس درست بوده دو ساعت فاصله قشون روس بسمت پلونه یورش برده‌اند و جنکی در آنجا اتفاق افتاده است که سه چهار روز است دیگر خبری از حرکات عسکریه در آن سمت نیست .

و تا نتیجهٔ ازجنك حاصل نشده و خبرهای رسمی آن نتائج را تصدیق نکنند آنچه دراین میان در افواه والسنه گفته شود طرف اعتنا و اعتماد نتواند بود .

(اوانت هرالد) مینویسد که جناب حسن پاشا فرزند ارجمند حضرت خدیو مصر دردو بریحه جنکی بافرقهٔ جنرال (زیمرمان) کرده و غالب و مظفر گردیده است .

در سمت آناطولی جنك بزرگی اتفاق نیفتاده در جنك قراولی که تفصیل آن از جانب جناب مختار پاشا روز جمعه بتلگراف نوشته شده بود بعد از مدافعه و تنکیل سواره و پیادهٔ روس سه نفر ارلشکریان آنها که از طائفهٔ لکزیه بوده اند اسیر کرده اند و نه نفر دیگر نیز فرارا باردوگاه عثمانی التجا آورده اند و چند راس اسب و چند تفنك و شمشیر وغیره بغنیمت آورده اند . در این جنك ازسوارههای شمویل پاشا ودیگران دو نفر شهید و چند نفر زخمدار شده است و تلفات روس علی التخمین بقدر شصت نفر بوده اند .

از سمت قره‌طاغ و حرکات جناب علی صائب پاشا و حسین پاشای فریق کوماندان (بودغور یچه) نیز خبرهای موافق مقصود رسیده از هر سمت که بیاغیان قره‌طاغ برخورده میشود کوشمالی شایسته بآنها داده شده و آنچه مقتضای کار است در بارهٔ آنها و مواقع و جاهای تحصن آنها بعمل آورده می شود .

درخصوص صربستان مجملی در نسخهٔ پیش نوشته شد چون اشکالاتی را که ایمپراتور روس بر خلاف مظنون خود که از روی راپورتهای ناقص وجاهلانهٔ مأمورین خود دربارهٔ این جنك داشت مشاهده نمود ودانست که اقدام باین جنك را از روی خورده بینی وکار آگاهی نکرده ونسنجیده وکدار نکرده خودرا بآب زده است و باین روش بزودی کار جنك ختام نخواهد یافت وهر قدر هم طول بکشد گذشته از اینکه نتائج این معاملات درست معلوم نیست . لهذا تدبیر تازه که اندیشیده است این است که لشکر خودرا ازخاك صربستان بگذراند وازآنجا داخل سمت جنوبی روم ایلی سازد ودراین ضمن صربستانی که در اثنای همین جنك با دولت عثمانیه صلح کرده است و بر خلاف مقتضای عهد شناسی وقوانین ناموس داری نباید حرکت بکند بسیار مشکل است که خودرا در نظر کاه فرنکستان ودرمنظرهٔ تاریخ طرف طعن وتعرض نماید و بکاری که پایان آن معلوم نیست اقدام نماید . مع ذلك چون دور نیست که اطاعت ایمپراتور بزرك تمامی روس واسلاورا برهر کونه ملاحظه مقدم دانسته وفی الحقیقه وزر ووبال این نقض عهد وخلاف را برعهدهٔ ایمپراتور واگذارد زیرا که تاریخ تصدیق خواهد کرد که در همچنان موقعی هرکاه ایمپراتور روس برای حصول مقصود خود پیك حکمرانی مانند صربستان تکلیف نقض عهد کند واوهم باوی رابطهٔ هم جنسی داشته باشد معایب این کار بقدریکه راجع بتکلیف کننده است بپرنس میلان راجع نیست . وچون ایمپراتور هم این ملاحظات را دارد وهم حرکت اوستریا ومجارستانرا در اینصورت نمیداند چه خواهد شد این است که میخواهد صربستانرا ظاهرا در بی طرفی خود بگذارد و با او قرار ومقاوله درمیان بیاورد که تنها بشرائط چند لشکر روس از خاك صربستان بگذرد خود صربها داخل جنك نشوند چنانکه این مقاوله را با مملکتین کرد وبعد از ورود بآنجا آنهارا هم با خود رفیق کرده و استقلال مملکتین را اعلان نمود . و بملاحظهٔ اینکه فرقی میان صربی ومملکتین هست می نویسند که پرنس غورچاقوف بواسطهٔ سفرای روس ازدربارهای دول معظمه استفتائی کرده است که آیا صربستان می تواند خود بخود مقاولهٔ بادولتی منعقد نماید که بدینواسطه خیال واعتقاد دولتها را بدست آورده واز آنقرار کار کند .

(لوانت هرالد) مینویسد نجیب پاشا با اینکه دراین دو سه روزآخری باشکالات مقاومتهای قشون روس افتاده است باز بمظفریت پیش میرود . روز جمعه عساکر عثمانیه نهر (قره‌لوم) را تصرف کردند قشون روس درآغازکار جنك سختی کردند ولی نتوانستند پاداری کنند موقع ابوقارا ترك نمودند . روسها قریهٔ (پاپاس کوپی) را نیز تخلیه کرده بسمت (بیله) برگشته اند بملاحظهٔ اینکه سمت پیش نهر قره‌لوم دردست قشون عثمانی است مناسباتی که درمیان قوت روس و بالقان هست در معرض خطر افتاده است .

(فاردو بوسفور) میگوید پریروز باز روسها حمله بعساکر عثمانیه برده اند لکن نتیجهٔ غالبیت درست معلوم نیست . جناب محمد علی پاشا هم از سمت دیکر نهر قره‌لوم را گذشته است و اکنون چهارساعتی راه از بیله دور است .

روزنامهٔ نایه فرایه پرسه مینویسد

بوغازشبقه از سطح دریا بقدر یکهزار وسیصد و هجده مترو بلندی دارد . موافق قول بارت ۱۴۴۴ مترو وباعتقاد بوئه ۱۶۶۴ مترو است از قریهٔ (غبروه) که بقدر ششصد مترو پایینتر است . در چهار ساعت و نیم با اسب بآن بوغاز توان رسید . راهی که در سمت جنوب است بقدر چهار یك این راه است و بنابراین شبقه که بقدر هفتصد متریا بیشتر از بوغاز است دریك ساعت طی می توان کرد بعلت اینکه راهی که میان بوغاز وقریهٔ مذکوره است بقدر چهار هزار و پانصد مترو میباشد .

﴿ تلکرافنامها ﴾

وین ۲۵ شعبان

روزنامهٔ (تایمس) از روی تلکراف آتن (پای‌تخت یونان) مینویسد (دوك ده‌دنبورغ) روز پیش باتن رفته وهمان شب از آنجا حرکت کرده است بعلت اینکه حکومت انکلستان بودن مشارالیه را در آتن محرك خیال هواخواهان جنك میدانست .

ازآتن ایضا

(دوك ده‌دنبورغ) برسیدن اینجا باقرال یونان ملاقات کرده و بلا فاصله راه افتاد وهمه مردم ازاین حال متفکر شدند . حکومت یونانیه حرکاتی راکه در حدود عثمانیه بود منع می کنند .

پاریس ایضا

(مارشال ماکماهون) امروز شامی بسمت ایالت لوار حرکت کردند درامتحانات وحرکات نضامیهٔ بزرك آنجا حضور خواهد داشت .

پاریس ۲۶ شعبان

مسیو (تیر) فجاة وفات کرد (۱) از قراریکه از بلغراد مینویسند از داخل شدن صربستان بجنك بازاندیشه هست . ازقراریکه از بکرش مینویسند عموم اردوکاه روس بواسطهٔ مغلوبیت (شبقه) مضطرب الحال است .

---

(۱) مسیو تیر که وفات کرده است ازجملهٔ مشاهیر ملت فرانسه است مدتی اوقات خودرا بروزنامه نویسی کذرانده تالیفات چندی هم که ازآنجمله بیست جلد تاریخ ناپلیون بزرك را نوشته است . در زمان (لوئی فلیب) مدتی وزیر اعظم بوده است ودرزمان امپراتوریٔ ناپلیون سیم چون مخالف سلطنت مستبده وخواهان جمهوریت بود اوایل غالبا مشغول تالیف ونشر روزنامه نویسی بوده ودر اواخر از جانب شهر پاریس داخل مبعوثان ملت کردید ودرجرك مخالفین ناپلیون بود . بعد ازجنك المان با فرانسه وکرفتاریٔ ناپلیون مشارالیه بریاست جمهوریٔ فرانسه معین شده مصالحهٔ را باالمان بست وپنج

ملیار فرانك که بموجب معاهده بطور تضمینات جنك میبایست بقسط بدولت المان داده شود بهمت وتدبیر او پیش از انقضای مدت قسطها داده شده وبعد از چندی که از ریاست جمهوری برخواست درهمه جا محترم ودرنزد همه کس طرف اعتنا وتمجید بودی مرد صاحب قلم وناطق وتربیت شدهٔ بزرك ویکانهٔ دائرهٔ خود در این عصر بود سال عمرش دروقت وفات هشتاد سال شمسی و بیشتر بوده وبا آنحال شعور وحرکات خودرا مختل نکرده بوده است .

وین ایضا

توپی راکه شخصی (اوکاتیوس) نام اختراع کرده تا حال پنهان میداشتند بدزدی وخیانت بدولت المان خبرداده شده از طور وطرز آن آگاهشان ساخته اند .

بکرش ایضا

ولیعهد روس ناخوش است .

روما ایضا

دست و پای اعلاحضرت پاپ آماس میکند .

پاریس ۲۲ شعبان

مخارج دفن وتجهیز مسیو تیر ازجانب حکومت فرانسه داده خواهد شد . مارشال ماکاهون تعزیت نامهٔ بزن مسیو تیر نوشته است . همه روزنامهای فرانسه ازوفات مسیو تیر اظهارافسوس میکنند .

وین ۲۸ شعبان

مجلس مبعوثان قرارداد که ازجانب هیئت مجلس تعزیت نامهٔ بزن مسیو تیر بنویسند .

پاریس ۲۷ شعبان

جنازهٔ مسیو تیر روزشنبهٔ گذشته برداشته خواهد شد . زن مسیو تیر درصدد این است که مصارف اوضاع تجهیز ورسم تشییع ودفن شوهر خودرا خود متکفل بشود بدینوسیله حکومت از دادن مخارج تجهیز اوصرف نظر کرد .

پاریس ۲۸ شعبان

جمعیت مبعوثهٔ که از شهر (بلفور) آمده بودند تاجی بزن مسیو تیر تعارف کرده اند .

مومی‌الیها خواهشمند شده است که مخارج اوضاع رسم تجهیز جنازهٔ شوهر خودرا از مال خودش راه بیندازند و بدین جهت حکومت قرار سابق خودرا که در بارهٔ مخارج جنازه داشت بهم زد بیست هزار ازعساکر فرانسه که در پاریس هستند درتشییع جنازهٔ مسیو تیر حاضر خواهند شد .

درمیان مردم شایع است که مسیو (غراونیك) بسمت ریاست هواخواهان جمهوری فرانسه شناخته خواهد شد .

لندن ایضا

بجهة اعانهٔ زخمداران عساکر عثمانی مبالغ بسیار جمع آوری کرده شد .

وین ایضا

روزنامهٔ (دویچه زایتونغ) می نویسد اردوگاه روس شب گذشته بسمت پلونه نقل کرده شده است .

پتربورغ ایضا

وجه کوپون مرابحهٔ قرضهای دولتی روس داده نخواهد شد .

فرانسی ایضا

جنرال اغناتیف از ماموریت خود استعفا کرد .

روما ۲۹ شعبان

جناب پاپ درحالت ضعف وناتوانی است وناخوشی که دارد خالی ازاندیشه نیست .

وین ایضا

جنرال (کالچین) اجودان حضور ایمپراتور روس برای تبلیغ بعض سخنها وگفت وشنود بامسیو (نویقوف) ایلچیٔ روس مقیم وین بدینجا آمده است . جنرال (فلیپویچ) که بجای جنرال (مولیناری) معین شده است بشهر (اکرام) عزیمت نمود .

پشته ایضا

روزنامهای مجارستان کاغذی دومی ازمسیو کوشوت منتشر کرده اند که درآن کاغذ لزوم محافظت تمامیت ملکیه دولت عثمانیه بیان کرده شده است .

پاریس ایضا

مسیو (فورتو) وزیر داخلیه راپورتی بجناب مارشال ماکاهون داده است که روزنامهٔ رسمیٔ فرانسه صورت آنرا منتشر کرده است . دراین راپورت مراتب کمالات وحمیت مسیو (تیر) بیان واظهار شده است که مومی‌الیه اعلا درجه مراتب تحریر وتقریر را مالك بود . ونخستین دیپلومات در فرنکستان بود . برای ساختن رسم مجسم او دفتری باز شده مبلغ لازم را جمع می کنند . بیان‌نامهٔ درمجلس اعیان خطاب بملت خوانده شد که درآن بیان نامه سپارش می کنند که ازروی یکانکی وآزادی انتخاب خودشانرا بکار برند .

پاریس ۳۰ شعبان

رسم تشییع جنازهٔ مسیو (تیر) امروز اجرا شد . در این رسم تشییع جمعیت بسیار بود . خیلی دیپلوماتها حاضر بودند . مسیو (غرهوی) خطبهٔ خواند ودرآن ضمن بیان کرد که مسیو تیر حکم کرد که اکر اداره وحکومت دائمی در فرانسه تصور میتواند بشود جمهوریت است وباقتضای این اعتقاد خود تمامیٔ مساعی وهمت خودرا در این راه صرف کرد .

در حالتیکه بارش میآمد بازدر رسم تشییع جمعیت زیاد شد همه سفراء دول متحابه حاضر بودند . آنچه تدابیر احتیاطیهٔ نظامیه بکاربرده بودند که اغتشاش نشود بی لزوم ماند . رسم تجهیز وتشییع بکمال آرامی بآخر رسید . در آن میان چند بار اهالی بآفرین خوانیٔ مسیو (کامبتا) بلند آوا شدند . نطق مسیو (غرهوی) را که در هنکام دفن جنازه کرد مردم تحسین نمودند .

لندن غرهٔ ماه رمضان

روزنامهٔ (تایمس) کاغذی را از تحریرات مسیو تیر منتشر کرده است که مکتوب مذکور را در ۲۸ ماه اؤ فرنکی یعنی یك ماه پیش از این بیك نفر انکلیس از دوستان خود نوشته است . در این کاغذ مسیو تیر اعتقاد خودرا درخصوص جنك حاضر چنان بیان می کند که . اوروپ درضد ترکها بسیار بناحق حرکت کردند . حال آنکه عدالت وموازنهٔ منافع حقیقیهٔ عالم باترکها میتوانستی قائم بشود بجههٔ ترك کردن ترکها خیلی افسوسها کرده خواهد شد .

وین ایضا

(روزنامهٔ لانوره وودولوندی) دریك فصل مخصوصی که دربارهٔ جنك نوشته است میگوید در این جنك ثابت شد که روسها درلشکر کشی خیلی خطاها دارند . وبا وجود این غیرت وشجاعت عثمانیها مسئلهٔ شرقیه‌یی توسط مداخلهٔ اوروپ حل نخواهد شد .

(کازت پستر لوئید) هم میگوید ازجههٔ اغتشاشی که ظهور آن در فرانسه احتمال دارد دولت المان اعادهٔ صلح را در مشرق زمین آرزو می کند .

﴿ از روزنامهای هندوستان نوشته می‌شود ﴾

اخبار نامهٔ نیراعظم می نویسد . عطا اه خان که از جانب امیر افغانستان نزد والیٔ (طاشکند) کاشتهٔ دولت روس رفته بود اینروزها برگشته وارد کابل شده است وکاغذی ازوالیٔ طاشکند آورده است لکن هنوز چیزی از مضمون آن کاغذ مفهوم نشده است .

جنرال حسین علی خان والیٔ هرات از اهل هرات اعانه جمع آوری کرده بکابل فرستاده است بقدر چهل هزارسوار ودوازده هزار پیاده بر حسب حکم امیر افغانستان بدستیاریٔ بزرك ترکانان تیار نموده ومراتب را بکابل اظهار کرده است . ازجانب امیرافغانستان مقرر شده است قشون مذکوردر قندهار جمع شوند .

والیٔ بدخشان هم قرار شده است هشت هزار راس اسب توانا وخوب برای قشون سواره بکابل بفرستند .

حضرت علی خان بزرك (باجهور) را امیر افغانستان بکابل خواسته و بایشان خلعت داد واکرام کرد وسالی ششهزار روپیه مقرری برای آنها معین نمود . وطائفهٔ مذکوره دوعراده توپ از امیر خواهش کردند دوعراده توپ باچند نفر توپچی وصاحب منصب با آنها دادند . وچند فوج سواره و پیاده معین شد که با آنها بوده سرحدات آنهارا نگاهبانی کنند .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۳ رمضان ۳۰ اغستوس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۱۶
لندن	۹	۲۰
پاریس	۹	۶۸
	فرانك	سانتیم
مندات راه آهن روم ایلی	۲۷	۰۰

لیرای انکلیس

سوسیته‌ژنرال	۲	۲۴
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کبیال	۲	۲۵
بانك عثمانی	۲	۲۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۱۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۸	۳۱
امپریال	۸۹	۱۰
کرمیچه	۵۱	۲۰
رو بل (منات) نقره	۱۵	۸

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

یزدجرد ثانی پسر واراران پنجم درسال چهارصد وچهل ویك بتخت جلوس کرد درهمان سال واقعاتی درارمنستان روی داد که بتاریخ ایران مناسبتی دارد بعد از انکه درسنه سیصد وهفتاد وچهار شاپور ثانی بارومیان عهد اتحاد بست یك قسمت از ارمنستانرا ضبط کرد سلاطین انمملکت که از نسل پادشاهان پارت بودند باوجود تسلط دولت ایران بازچند ایالت انجارا درتصرف داشتند ارزاس که با واراران پنجم معاصر بود دوپسرداشت که یکی تیکران ودیکری ارزاس نام داشتند ممالك خودرا قبل از مردن میان هر دوپسر قسمت کرد ولی سهم تیکران چهار برابر بیشتر بود ارزاس که ناراضی بود از تیودور ثانی مدد خواست تیکران را چونکه استطاعت جدال با لشکر روم نبود واز انطرف هم میخواست تمکین از برادر بکند همه متصرفات خود را ببزد جردواکذار دوبه ایران پناه برده در انجا اسوده زندکانی کرد ارزاس هم سهم خویش را بقیصر روم بخشید قیصر قبول کرد و برای اینکه تسلط خودرا بنماید دریك فرسخ و نیم سرچشمه شطین فرات و بغداد قلعه بنیاد کرد وتیودور یوپولیس نام نهاد هنکامی که اینکارها اتفاق می‌افتاد یزدجرد درکراسن مشغول تنبیه بعضی یاغیان بود در مراجعت مصمم شد که درحفظ قسمت ارمنستان که تیکران باو داده بود براید وهم مانند شاپور بر همه ارمنستان ادعا کند تیودور که ازخیال پادشاه ایران مطلع شد امانولیوس سردار را باقشون بآسیا روانه کرد وقتیکه بالجزیره رسید یزدجرد ازشط بغداد کذشته بجلورومیان میشتافت هردو قشون که باهم مقابل شدند سردار روم از انجا که برجوانمردی پادشاه ایران بصیر بود از اسب پیاده شده تنها بخدمت اورفت که تکلیف صلح کند یزدجرد از اعتمادی که سردار روم باو نمود ویرا باکمال احترام پذیرفت ولی تمکین نکرد که درحالی که اززومیان بود قرار مصالحه بدهد بایران مراجعت نموده با اناتولیوس یك سال متارکه قرار داد درآن بین شرایط معاهده را مرتب ساختند قرار بر این کذاردند که آنقسمت ارمنستان که مال تیکران بود از ایران باشد وسهم ارزاس از رومیان وازهیچ طرف درسرحدات قلعه نسازند سهم ارمنستان که ازایران بود پرسارمنی نام کرفت یزدجرد که احکام شدیده برزجر

منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۵	۰۰
بشلك	۱۱۶	۰۰
متالك	۱۱۴	۰۰
پول سیاه	۱۶۷	۰۰
قائمه نو	۱۸۰	۱۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.
در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس
دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .
درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی.
در بیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی
در کربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .
در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی. در امامواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.
در کراچی نبدر سند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.
در بنکاور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .
در مدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .
درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .
در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.
وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند.

﴿ قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش و ششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه

تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینار رایج طهران ودیگر ممالك محروسهٔ ایران دو تومان است برای ممالك اوروپ پانزده فرانك .

جهت بمبئ ودیگر اطراف هندوستان و بندرات فارس وممالك متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

قیمتهای مقرره در فوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (۵۳) بتفصیل عرض شده است دربارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اگر چنانچه بآخر موعد بگذارند چنانکه مقتضای قاعده و موافق شان بزرگیٔ ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدارالخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزها از تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در دربازید مکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

عیسویان انتشار داده بود بخواهش تیودور موقوف کرد بعد از هفده سال وچهار ماه سلطنت بمرد در سال چهار صد وپنجاه وهشت مسیحی پروز زبجای پدرش یزدجرد برتخت نشست این پادشاه با قوم هون سفید که هم افتالیت نام داشتند وسرحد ایرانرا میتاختند جنك کرد با لشکری معتبر بخاك انقوم تاخته هونها بجنگلها ومضیقها پناه بردند و بعد ازانکه لشکر ایران گذشت در همه مدخلهای مضیقها پاسبان گذاردند پادشاه ایران بعد ازانکه ملتفت شد که احتیاط از دست داده زیاد پیش رفته است باسرداران کنکاش کرد که بچه تدبیر از آن بلیه استخلاص یابند درهمان بین فرستادکان پادشاه افتالیتها درسیده پادشاه ایرانرا ازبی باکی که کرده سرزنش کرده گفتند پادشاه ما باین شرایط ازجان پادشاه ولشکریان او میگذرد که خود او درحضور پادشاه بخاك بیفتد واورا مانند خداوند خویش پرستش نماید وبموجب قسم تعهد نماید که ابدا با قوم ما جنك نکنند پادشاه ایران با مغان درقبول یارد این تکالیف مشورت کرد مغان درباب قسم اورا مختار کردند اما درباب پرستیدن گفتند باید با پادشاه خصم حیله نمود یانمعنی که باید وقت طلوع آفتاب که هنگام پرستیدن شمس است پیش پادشاه دشمن بروی وآداب پرستش را نسبت بخورشید منظور داری و باطنا از خفت بخاك افتادن پیش دشمن برهی پروز زبدستور مغان رفتار کرده قسمیرا که دشمن میگفت خورده بایران بازگشت طولی نکشید که مجددا بانسر زمین لشکر کشید افتالیتها لشکر ایرانرا مغلوب ساختند پروز زهم کشته شد سلطنت او بیست سال بود میگویند این پادشاه یك دانه مرواریدکران بها داشت که قبل از مردن برای اینکه بتصرف دیگری نیاید بدور انداخت ایرانیان که همیشه میل بقصه وحکایات دارند در این باب نوشته اند که در سواحل دریای فارس یك عدد صدف ودرجوف ان یکدانه مروارید بسیار با صفای فوق العاده بزرك بود درنزدیکی همان صدف یك جانور دریائی وجود داشت که از بس بملاقات انمروارید مایل بود پیوسته از قفای صدف میرفت که هردفعه که دهن بازمیکند حاضر باشد همینکه انجا نوررا کرسنکی روی آورداول طعمه را که در سر راه می یافت می خورد.

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (۳۵)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچندنسخهٔ یك‌باردر صفحه‌خانه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ۱۰ شهر رمضان‌المبارك سنه ۱۲۹٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت‌باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۷ ایلول ۱۲۹۳ و ۱۹ سبتامبر ۱۸۷۷

این کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیان و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت‌خواهد کرد

﴿ یاد آوری مخصوص ﴾

پیشتر قرار دادیم که تا اوضاع جنك درمیان است و پوستهای روز شنبه برای ایران وآنطرفها نیست هفتهٔ یکبار این روزنامه را طبع کرده حساب انبازان ومشتریان را نیز از روی شماره ملحوظ بداریم . واین قرار موقت بود . چون هنوز دنبالهٔ این اوضاع معلوم نیست وحساب ششماهه هم از قرار شماره باآخر رسیده است وحال بجز روزهای چهارشنبه بهیچ سمتی براو بحرا پوست نمیرود لهذا اکنون را مناسب دیده شد که این قاعده یعنی هفتهٔ یکبار مقررا تا مدتی معمول شده حساب وقیمت را نیز ازآنروی معین نمایم. وچون بسیاری از مطالعه کنندکان اختر که در ممالك محروسهٔ ایران وغیرها و اغلب از بزرکان هستند تنزل وتوجه نمیفرمایند براینکه قیمت روزنامه پیشکی بوکلای اختر کار سازی فرموده شود و در حقیقت ایشان را قیاس بسایرین نمیتوان کرد و قرار روزنامهای هندوستان هم بر این است که در بارهٔ اشخاص بزرك محترم که اعتنا به پیشکی دادن وجه روزنامه ندارند قیمت را دو چندان منظور میدارند . بنابراین مقرر کردید که قیمت پیش که در صورت هفتهٔ دوبار بیرون آمدن بود حال که یکبار طبع می شود در بارهٔ کسانی که پیشکی میدهند نصف شده ودر بارهٔ اشخاص بزرك که در منتصف بانیمهٔ سال میدهند باستثنای آنانکه محض مکرمت وعاطفت بنام خیرخواهیٔ ملت وترقیٔ آکاهی و معرفت بی ملاحظهٔ عوض وقیمت مقرره بطور انعام و احسان رفتار میفرمایند وجه روزنامه دو چندان باشد . چنانکه در صفحهٔ آخر نسخهای هفته نیز بر حسب اتفاق که جای خالی پیدا کنیم تاکیدا عرض و اشتهار داده خواهد شد .

در ثانی بازیاد آوری وخواهش می شود کسانیکه تاحال حساب خودشانرا نپرداخته اند درین ماه مبارك رمضان ۱۲۹٤ بحساب سابق پرداخته و آینده را نیز هرکس میخواهد پیشکی وقیمت معین را کار سازی بدارد. والا در سر ششماه یا یك سال که کذشت دومساویٔ قیمت معموله را باید مرحمت فرمایند .

(توجیهات)

جناب عارفی پاشا بسفارت پاریس و اقامت دربار دولت فخیمهٔ فرانسه معین فرموده شده .

سفارت سنیه وین بعنوان سفارت کبری و ایلچی فوق العاده بعهده جناب اسعد افندی

سفارت سنیه ایتالیا بعنوان ایلچی وسط یعنی وزیر مختاری با رتبهٔ صنف اول اولی بسعادتمآب ترهان بیك منشی اول سفارت سنیه برلین .

وکالت والیکری ولایت طونه بشرط باقی بودن در اعضای شورای دولت بعهده عطوفتمآب ادیب افندی محول وتوجیه فرموده شده است.

﴿ درین هنکامهٔ جنك ﴾

(اوروپ در پیشکاه تاریخ شایستهٔ نفرین است)

از اخبار وحوادث داخلیه چیزیکه عمده وطرف اهمیت باشد درعرض این هفته اتفاق نیفتاده است . اوضاع جنك و مصائب وارده برعموم مردم از جهة کار زاروشدت وصعوبتی که روز بروز براین مطلب می افزاید وبهمه جهت باعث مزید پریشانی همهٔ طبقات مردم میشود نه چنان باعث کرفتاری عمومی شده است که شخص بکارهای دیکر پردازد دو سال پیشتر میشود که دولت وملت انظار وتوجهات خود شان را بسوی این مطلب غریب فوق العاده کماشته اند وهرکسی فراخور حال خود بنوعی کرفتاری از این جهة حاصل کرده است که ما فوق آن متصور نیست چون در این واقعه علی التدریج و بدرجات برپریشانی مردم می افزاید این است که ظاهرا چندان مایهٔ وحشت نمیشود وکرنه این وضع که ازروز اول پیش آمده و باین درجه رسیده‌است بطوری که نهایت کار هم معلوم نیست اکریك دفعه تصور کرده میشد حقیقة انسان را مایه کمال وحشت می کردید .

وضع دولتهای اوروپ واطوار ومسلکهای ایشانرا بکمال حیرت وتعجب بایددید درحالتیکه آشکار دیدند که شورش واختلال وعصیان در بعض ایالات ممالك عثمانیه بتحریك وافساد مامورین روس شد وخیال ومقصد مخصوصی هم دراین ضمن هست که آنهم عبارت از تمهید مقدمات اتحاداسلاو وجهانکیری دولت روس است

واین هم بکلی منافی با منافع عموم دولتهای اوروپ ومخل موازنهٔ آسایش و برقراری ملیت اقوام وملل است مع ذلك خودشان آلت کار روس شده اورا بمیدان جنك انداختند وهیچ کس نگفت که چکاره هستی وچه میکوبی چرا رعیت وتبعهٔ یك دولت مستقله را بروی میشورانی مقصود تو از این کارها چیست کسی نگفت که اگر میخواهی حمایت مظلومان عیسویه را در خاك عثمانی بکنی با اینکه مداخلیت بتو وتفرد تو هم ندارد پس این آب زرکاهیها چیست بسیار خوب از ان شورشها عمدا آگاهی نداشتند بعد ازهمه تفصیل تو اگر مرد حسابی بودی ومقصودت بقوت جنك حاصل کردن مقصود بود واین قدرت را هم میداشتی تدارك کافی برداشته بقاعده معموله درمیان دولتها میایست جنك کنی وکار را بجایی منتهی سازی وغالب شوی وتکلیف رفع ظلم باعتقاد خودرا هم بمیان آورده قراری بدهی ولی هیچکدام از اینها را نکردی پارهٔ حکومتهای جزو واهالیٔ بعض ایالات عثمانیه را تحریك واغوا نموده بمیان انداختی وآن بیچاره‌کان را پریشان ومضمحل کردی خانهای ایشان خراب وویران شد مردانشان اکثری مردند وکشته شدند باقی مانده‌کان ازکار وکسب وزراعت وملك ووطن خودشان محروم وآواره گردیدند کاهی قره‌طاغ و کاهی صرب روزی بوسنه و هرزکوین روز اخر هم مملکتین را شوراندی اسباب کار خود کردی بسیار خوب عیسویان بوسنه مظلوم بودند قره‌طاغ که حکومت ممتازه بود وکسی باورجوعی نداشت چه ظلم واعتساف در بارهٔ اوکرده شد باصر بستان کسی کاری نداشت ازجانب حکومت سنیهٔ عثمانیه تحمیلی بر آنها وارد نمیکردید . مملکتین کدام مظلومیت را دست آویز کرده بمقام عصیان برآمد وباتو متفق‌شد . چون همهٔ اینها واضح وآشکار است وهیچ جای پرده کشی نیست که مقصودی بجز پرورش خیال ومنافع مخصوصهٔ خود نداری که همان منافع مضر برحال عموم دولتها وملتها است . حتی در بارهٔ همان عیسویان که همه‌چیز خودشان را در راه اغوای تو فدامی کنند بیشتر از دیگران مضر است . با این احوال امارت صربستان بعد از خرابی وفلاکت از در استیمان آمده از کردهٔ خود پشیمان گردید امروز دیگر چرا دوباره اورا بمیدان جنك میکشی پول میفرستی ووعده‌ها میکنی .

از دولت روس اینها بعید نیست چه منافع خودرا در این دیده وصلاح خودرا نیز بدینکونه انکاشته است . لکن دولتهای بزرك فرنکستان را چه شده است که همهٔ این کار ها رامی بینند و بکمال تمکین تماشامی کنند . این یکی غریب است که می شنویم دولت اوستریا تا یکدرجه موافقت باخیالات روس کرده ودور نیست می‌خواهد اتفاقی هم باوی بکنند وحال آنکه منافعشان بکلی مغایر ومنافی است والحاصل اگر کارها باین وضع و روش برود ودولتهای بزرك هم در این مسلك حاضر شان که هیچ لایق شان وحقانیت وانسانیت نیست برقرار بمانند نتیجهٔ کار جز خطرهای بزرك ومهالك بسیار وفلاکتهای عمومی چیز دیکر نخواهد شد .

و همچنانکه از روز اول و بال این خونریزیهای بیجا وبیموجب بجهات چند برعهدهٔ بی مبالاتیٔ دول مشارالیهم وارد بودهر قدر براین حالات ناکوار بیفزاید بقدر یکه طرف تعلق مطلب باشند در نظر تاریخ و انسانیت شایستهٔ تقبیح ونفرین خواهند بود

دولتهای اوروپ بهمه طوری میتوانستند ومی توانند این خونریزیهای ناحق را که هزار هزار مخلوق خدا بی کناهی تباه می شوند و وحشیکریها که در هر طرفی بکار برده می شود بکمال آسانی از میان برداشته‌شود حال که نمیکنند تاریخ انسانیت ایشانرا یقینا بنظر نفرت ونفرین یاد خواهد کرد . خصوصا که این اطوار موازنهٔ جهان را بمرور ودهور زمان بکلی برهم خواهد زد این تخم که کاشته میشود ثمرآن بار آمده آثار آن از همه اجزای عالم ظاهر خواهد کردید . چنانکه تجربتها هم این معنی را تصدیق می کنند . اگر بنای کار براین باشد که هرکس هرکاری را که میخواهد بحیله و فتنه‌جویی یا زورمندی وتوانایی از پیش ببرد ویقینا همه کس هم طالب است که بمقصود خود برسد والبته در هر عهدی دولتهای مقتدر وصاحب تدبیر و باخبر از راه حیله و دسیسه کاری هم هستند پس این رفتار دولت روس را که در این مطلب پیش کرفت و بی جهت وسببی داخلا وخارجا اسباب مداخله بحقوق ملکیهٔ داخلهٔ دولت دیکر را ترتیب داده باعث فتنه شده سرمشق خود ساخته اقدام بتمهید اجرای مقاصد خودشان خواهد نمود وکم کم این قاعده عمومیت رسانیده در همه طبقات دول وملل سرایت خواهد کرد وهمان وحشیکری وهرج ومرج را که در زمانهای قدیم می شنویم در این عصر که میکویند زمان مدنیت وترقی است بمراتب شتی بالاتر از آن زمانها خواهیم دید .

پس توانیم کفت که در این مطلب اوروپ در نظر تاریخ وانسانیت شایستهٔ نفرین است .

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

اگرچه درچند روز پیشتر بعلت تاخیر اعلانات خبرهای رسمی انتشار پارهٔ اراجیف را باعث شد ولی در اینروزها پرسیدن خبرهای خوب از رزمکاه واردوهای روم ایلی اغاز شده روز بروز برآن اخبار مسرت آثار هم می افزاید . وضع کار واقتضای موقع این بود که پس از شکست بزرك (پلونه) که بلشکر روس رسید کبریا جویٔ ایمپراتوری برای تلافی این شکست بل شکستهای متوالیهٔ اردوهای خود در تمامیٔ نقاط جنك از روم ایلی واناطولی تمام قوت خود وهمراهان خود را از بلغاریان وافلاقیان وغیره جمع کرده واز داخلهٔ ممالك خود قشونی را که ممکن است معجلا بسمت پلونه آورده آنجارا محاصره کند ورفع خفقی ازخود نماید . این کار را هم کرد واز چهار طرف پلونه را که منحصر بیك راه است با لشکر بسیاری بقدر دویست وپنجاه هزار جمعیت کرفت .

از روز سلخ ماه شعبان هم آغاز بیورش وجنك و حمله کرده سه شبانه روز متوالی از جانب شرقی تا غربیٔ پلونه ازهشت نقطه جنك توپ کرد وکاری نتوانسته اند بکنند ودر هر حمله تلفات کلیه داده برکشته اند . تا آنکه روز سه شنبهٔ کذشته باستیان دوم را که تا قلعه یکمنزل توپ بوده است داخلا وخارجا تصرف کرده توپ می انداخته است واز توپهای آنها هم ضرری بکسی نرسیده است .

روز چهارشنبه از جانب جناب کوماندانیٔ عثمانی شعبه‌های یورش ترتیب داده شده هنکام عصر یکدفعه حمله برده وبکمال رشادت قشون روس را بیرون وپریشان کرده باستیان را بدست آورده اند درآن باستیان سه عراده توپ وسه قپاقلو و خیلی اسلحه که روسها درهنکام هزیمت کذاشته بوده اند غنیمت عساکر عثمانیه شده است . روز پنجشنبه وجمعه باز روسها بقصبه وخسته خانها توپ می انداخته اند . وافق تلکرافنامهٔ بنام جناب

عثمان پاشا در این جنگها هفت وهشت هزار از قشون روس تلف شده است وهنکامهٔ کار زار باز کرم بوده است . که این تلگراف اخبار یکهفته تا روز جمعهٔ گذشته است ومعلوم است که بعد از آن باز مشغول جنك هستند وچون راه مخابره در اشکال است وخبرها هم بعد از حصول نتیجه منتشر می شود این است که اگر چهار روزی تفصیل خبرها معلوم نشود علت آن همین خواهد بود .

جناب محمد علی پاشا قشون روس را بآنطرف (یانطوره) گذرانده واینطور مقاومت جناب عثمان پاشا عرصه را قدری بر روسها تنك نموده است بطوری که اگر این بار هم شکست یابند درمیان دولشکر عثمانی مانده جز اینکه خودرا بنهر طونه بریزند مفری نخواهند داشت .

در بوغاز شبقه بطوریکه تلگرافنامهٔ رسمی خبر میدهد واز تلگرافنامهای دیگر هم معلوم می شود . جناب سلیمان پاشا بوغاز را گرفته است بکه اصل گذرگاه کردنه‌دردست عساکر عثمانیه است روزدوشنبه استحکامات تپهٔ استولی نیکولا که عمده ترین استحکامات بوده است گرفته شده پس از آن هم باقی دیکر را درکار گرفتن بوده اند .

﴿ تلگرافنامه ایست که بتاریخ ۹ ماه ﴾
﴿ رمضان ازلندن رسیده است ﴾

تلگرافنامهایی که از پلونه باینجا رسید باعث تاثیر بزرك گردید . همه روزنامها حتی هواخواهان روسها هم می کویند حمله های لشکر روس در پلونه اصلا خدمتی بمقصود روس نکرده است وهمه عساکر عثمانیه را بطور فوق العاده مدح وثنا می کنند . کازت (استاندار) درنسخهٔ امروزی اینکونه بیان معتقد می نماید (روزی که دولت روس اقدام کرد که مسئلهٔ شرقیه را بقوت ومساعی خود حل نماید قدرت خودرا خیلی بی اندازه تصور کرده بوده است .)

از سمت قره‌طاغ در این ایام جز اینکه جلو آنها کرفته شود بحرکات تجاوزیه مبادرت نشده است . وخبری که نوشتن آن باعث افسوس میباشد این است که قلعهٔ (نقشیك) را بعلت تمام شدن آذوقه تسلیم قره‌طاغیها کرده اند . مقاومت این قلعه درمقابل قره‌طاغیها در این مدت طولانی از جملهٔ کارهای غریب بود . قره‌طاغیها پارهٔ توپهای بزرك که نمیبایست از سابق داشته باشند آورده قلعهٔ مذکوره را بتوپ بسته بوده اند . با وجود این حال باز درهنکام تسلیم قلعه البته باید مقاوله‌نامهٔ شرائط تسلیم را موافق شان عسکری بسته باشند . چون اینفقره رسما اعلان نشده است از تفصیل مطلب همینقدر فهمیده‌شده است

روز دوشنبهٔ گذشته بقدر سی نفر اسرای روسیه که از جمله دونفر صاحب منصب وباقی نفر بوده اندتحت الحفظ بدرسعادت آورده بباب والای سرعسکری برده اند .

از قراریکه مسموع شد بجهة تجهیز افواج موکب همایون درکومیسیون مخصوص قرار داده اند که به تفنکهای مارتینی هنری مسلح بشوند . فلهذا بتسلیم تفنکهای لازم در مواقع مناسبه بقراولخانها آغاز شده است .

فقرات ذیل در چهارم ماه رمضان از (قزارورویچ) بروزنامهای اوروپ نوشته شده است .

در خسته‌خانهای ابرائیل وقلاص ۱۶۰۰۰ خسته موجود بوده است . قسم اعظم بیارهای مذکور از افراد اردوی چهاردهم روس بوده این اردو بجهة بودن مدت مدید در دوبریجه هوای رطوبی وباعفونت آنجاها افراد اردوی مزبور را بدرجهٔ تمام شدن رسانیده است .

مأمورین فسخانهٔ عامره برای مهاجرین روم ایلی سی ودو دست رختخواب اعطا کرده وبدینوسیله ابراز مأثر حیت نموده اند .

چنانکه در نسخهٔ پیش نوشته شد جناب دولتمآب وزیر مختار دولت علیه ایران شب پنجشنبه کذشته افطار رادر مابین همایون ملوکانه صرف کرده طرف توجه و الطاف اعلاحضرت اقدس پادشاهی شده اند .

مسیو (فاوسد) قونسل دولت انکلیس مقیم اسلامبول که بجهة تحقیق مظالم و وحشیکریها که از جانب روسها و بلغاریان در روم ایلی دربارهٔ اهل اسلام و اطفال و نسوان و معابد و مساجد اسلامیه بعمل آورده شده است بروم ایلی رفته بود . قونسل مومی الیه مأموریت خودرا بآخر رسانیده اینروزها باسلامبول آمده است اطلاعات و مشهودات خودرا کتابچه کرده و مظالم مذکوره را تصدیق نموده است .

از جانب جناب دولتمآب احمد وفیق پاشا . والی ادرنه معادل سیصد جوال آرد بعنوان اعانهٔ مهاجرین داده شده و بواسطهٔ شعبهٔ ادارهٔ اسکان مهاجرین بصاحبان احتیاج آنها که در اسلامبول و بلاد ثلثه هستند تقسیم شده است .

جناب فضلی پاشا کوماندان صخوم قلعه از وارنه بدرسعادت آمده روز جمعهٔ گذشته درقصر توپخانهٔ عامره شرفیاب از حضور همایون اعلا حضرت پادشاهی شده است . یك جفت رولور (طپانچه شش لوله) کار وینجستر از جانب همایونی بمشارالیه مرحمت شده مورد نوازش ملوکانه کردیده است . روز دوشنبهٔ گذشته بموجب ارادهٔ سنیهٔ شاهانه عازم سمت شمنی شده‌اند

برحسب امر وارادهٔ سنیهٔ همایون مقرر کردیده است که تا آخر ماه مبارك رمضان همه شب دیوان حرب در باب سرعسکری منعقد شود . وجناب مصطفی پاشا قائم‌مقام سپهسالاری یکشب درمیان درمقام خود شان حضور بهمرسانیده مأمورین تلگراف همه شب در آنجا باشند .

﴿ تلگرافنامها ﴾

وین ۳ رمضان

کونت اندراسی با پرنس بسمارك درسالسبورغ ملاقاتی خواهند کرد . پرنس هوهنلوهه ایلچیٔ دولت المان مقیم پاریس نیز درآن ملاقات حاضر خواهد بود .

وین ٤ رمضان

ولاد کوویچ بوین آمد .

پشته ایضا

روزشنبه درمجلس مبعوثان مجار در خصوص مسئلهٔ شرقیه یك سؤال تازهٔ دیگری از دربار سؤال خواهد شد .

لندن ایضا

تلگرافنامه ایست که کازت (پولتیشه کورسپوندانج) از بلغراد نقل کرده است . پرنس میلان اردوگاه توپچیها وقلعهٔ بلغرادرا از لحاظ گذرانده بقلعهٔ الکسیناج ودلیغراد توپ و تدارکات حرب میفرستند .

پاریس ایضا

مسیو غامبتا درضد مارشال ماکماهون رئیس جمهورسخنان تحقیر آمیز گفته وبدین جهة بمحاکمهٔ او رسیدگی میشد . دربارهٔ مشارالیه حکم شده است که سه ماه باید حبس شده دوهزار فرانك هم جزای نقدی یعنی جریمهٔ قانونی بدهد .

پاریس ایضا

مارشال ماکماهون امروز به (پریقو) رسید . درهمه جا مردم بطور شایسته استقبال وپذیرایی کردند .

بکرش ۳ رمضان

پرنس شارل بیانامهٔ منتشر کرد که افلاقیها باتفاق روسها حرکت نمایند .

بکرش ایضا

ازجانب پرنس شارل بیان‌نامهٔ خطاب بعساکر مملکتین منتشر کرد . جنرال (فادیف) که از صاحب منصبان روس بود وخواهش کرده بود که داخل خدمت عسکریهٔ صربستان بشود . چون حکومت صربستان این خواهش اورا رد کرده است جنرال مومی الیه بخاك روس برگشته است .

لندن ٥ رمضان

ازجانب وزارت بحریهٔ انکلیس امر شده است سی فروند واپور تورپید تازه ساخته شود . درحوالیٔ (پورتلانه) کشتیهای (اوانش) و (فورست) بیکدیگر برخورده هردو فرو رفته است ونود ودو کس در آب خفه شده اند .

برلین ایضا

اینکه می گفتند کشتیهای جنگیٔ دولت المان دربشیکه است اصل واساسی ندارد . فیلوی المانیا بازمیر برگشت .

پاریس ایضا

مارشال ماکماهون امروز از برکوبه (ایکولام) برگشت .

وین ایضا

از یك مقالهٔ روزنامهٔ (فرمدنبلات) که نیم رسمی است فهمیده می شود که دولت اوسترپا ـ مجارستان بحرکات حربیه وحریصانهٔ صربستان مخالفت خواهد نمود بعلت اینکه صربستان در مقابل نیکی وعالیجنابیٔ دولت عثمانیه نمك بحرامی میکند . وهمچنان کسی لایق حمایت نیست .

پتربورغ ٦ رمضان

قرارنامهٔ از جانب ایمپراتور منتشرشده بود . کسانی که در فرزندی واعانت پدر ومادر منحصر بودند بازداخل سلك عسکری شده سالدات کردند . چون این حکم باعث ظهور اغتشاش بزرگی در مملکت بود از این حکم صرف نظر کرده شد .

بکرش ایضا

درخصوص وضع قشون روس که درکردنه شبقه هستند ازکارشان وموقعشان خبرهای بدشنیده میشود . پلی که تازه درتیکبولی ساخته میشد تمام نشده است اردوی پسرایمپراتور بعد ازآنکه چند بار جنگهای خونریزانه کرد بکلی بسمت نهر یانطره گذشته است . دریازدهم سبتامبر (۳ ماه رمضان) از افلاقیها در پیشگاه (پلونه) ۲٦۹ نفر تلف شده و ۱۰۳۱ زخمدار شده اند .

پاریس ایضا

بعد ازوفات مسیو (تیر) زبان روزنامهاچنان حالی می کند که جمهوریان معتدل مایل بسمت مارشال ماکماهون هستند .

پشته ۷ ماه رمضان

درمجلس مبعوثان مجارستان در خصوص مصالح شرقیه چند فقره ازوکلای دولت سؤال کرده شد .

مسیو (اپونه‌یی) درخصوص داخل شدن صربستان بجنك سؤالی وارد کرد . مسیو (سیمونی) پرسید که دولت اوسترپا دربارهٔ روس وعثمانی درچه اعتقاد است . مسیو (تیرانی) گفت آیا درمیان دولتهای اوسترپا والمان و روس در مسئلهٔ شرقیه اتفاق هست یانه مسیو (لویی سیمونی) اظهار نمود که اتفاق سه دولت الآن هست یاخیر ؟

برلین ایضا

کازت (ناسیونال زانیتونغ) میگوید در خصوص داخل شدن صربستان بجنك دولت المان هیچ گونه نفوذورایی را بعمل نیاورده دولت المان دراین قرار اصلا مدخلیت نکرده ودرگفتگوی آن هم داخل نشده است .

آتن ایضا

روزنامهای اینجا کاغذی بامضای جمع کثیری از اهالیٔ (کرید) منتشر می کنند که صاحبان

امضا از تبعهٔ صادقهٔ دولت علیهٔ عثمانیه هستند و از اوضاع حاضرهٔ خودشان ممنون و خشنود میباشند .

آتن ایضا

امیرال (کاناریس) رئیس هیئت وکلا امشب وفات کرد . از وفات مومی الیه قرال واهالی آتن متاثر و غمگین هستند .

وین ۸ ماه رمضان

کونت اندراسی باینجا باز آمد . روز چهارشنبه احتمال هست با پرنس بسمارك ملاقات نماید .

پاریس ایضا

روزنامهٔ (فیکارو) مینویسد که قسم اعظم مطبوعات اوروپ در بارهٔ ترکها بطورنا حق وبی حسابی رفتار کردند . ترکهایی را که می گفتند بد پوشیدند و بد کذران نمودند و بسلاح بد مسلح کردیدند و ماهیانهای خودشان نکرفتند وآنها را مذمت وملامت میکردند امروز ثابت کردند که اولین عسکر دنیا هستند .

بلغراد ایضا

غالبیت عساکر عثمانیه در پلونه صربیها را مأیوس کرد . و باعث تزلزل حرکات آنها کردید .

بکرش ایضا

درمیان اهالی برضد حکومت یکنوع تاثیری پیدا شده و یکقدری اثری ازآن ظاهر کردید . بنابر این حکومت بسیاری از اهالی را کرفتار کرده حبس نمود .

﴿ تاثیر جنك در صفحات هندوستان ﴾
﴿ ومعنی حکم جهاد برای اسلامیان ﴾

از روز یکه دولت روس بکینه جویی بادولت علیهٔ اسلام برخواسته است هیجان عظیم و اضطراب بزرکی دراحوال عموم مسلمانان خصوصا در مزاج دین داران خطهٔ وسیعهٔ هندوستان پیداشده روز بروز بر هیجان ایشان می افزاید . اخبارنامهای متعدد که ازا کثر شهرهای هندوستان هفته بهفته رسیده مطالعه می کنیم بجز اوضاع جنك و ترغیب و تشویش مردم باعانت عساکر اسلامیه و مفروض بودن امر جهاد و بدکویی در بارهٔ روس و نام بردن از آنها بتعبیرات نفرت آمیز چیز دیکری نیست . چنانکه بعض اخبار نامها مخصوصا بطور رساله امر جهاد و فرض بودن آنرا عنوان کرده وصورت فتاویٔ علمای اسلام را که در اینباب در جواب سؤال سائلین مرقوم می شود و دلائل و مقدمات و اطوار آنرا وآنچه متفرع بر این مطلب است در آنها شرح میدهند . و بارهٔ ازآنها بطور پولیتیك دولتی در این مطلب سخن کفتند بعض روزنامها هم از راه پولیتیك دیانتی داخل درمطلب شده خطبه های مناسب و داد سخن را ایفا میکنند .

ازآنجمله در ضمیمهٔ (انوار الاخبار) منطبعهٔ (لکناهور) مورخه یکم ماه آب فرنکی یك جزو در اینباب نوشته است . و در آنجا برداشت مطلب را از مقدمات و نتائج مطلب کرده در ذیل آن آیات بسیار و اخبار و آثار در فضیلت جهاد ودفاع و مفروض بودن آن بر تمامی مسلمانان آورده وترجمه های آنها را یکان یکان بزبان اردو بیان کرده است و منتهی میسازد نتیجهٔ سخن را براینکه چون دشمن دین اسلام در این جنك کسر شوکت اسلام را بزعم فاسد بکمال جدو اهتمام پیشنهاد عزم خود کرده است مسلمانان باید آکاه ومتنبه شوند که اکر خدای نخواسته وهن وصدمهٔ بدولت اسلام وارد آید خلل بزرکی در دین حادث کردد که سد وتعمیرآن وهن وصدمه بوجهی ممکن نکردد . می کوید اکنون که قبلهٔ اسلام و حرمین شریفین و جمله عتبات عالیات (وقبله کاه تمامیٔ عیسویان و موسائیان که عبارت ازمسجد اقصی یعنی بیت المقدس است) همه بشوکت دولت اسلام محترم است و مصون از آلایش تعرض بیکانه و نامحرم اکرچه خدا نکناد جزئی شکست بر عظمت و شوکت سلطنت علیهٔ عثمانیه وارد بیاید باعث انحطاط شان اسلامیت است که سرایت میکند این وهن و انحطاط بر شئون همهٔ اسلامیت و حال تمامیٔ مسلمانان روی زمین و باعث میشود مذلت ایشان و خرابی دین و ایمان بل خرابی مال و جان و عزت و آبروی مسلمانان را (چنانکه باندك فرصتی که در روم ایلی چهار روزی پیدا کردند نمونهٔ حالات و اطوار شان معلوم شد مساجد را آتش زدند و بی احترامیها کردند بر عرض مسلمانان مساط شدند) اخبارنامهٔ مذکور پس از شرح و بسط در این مطالب و بیان زشتیٔ مسلك و وحشیکریٔ روسها و بدنیتیٔ آنها در بارهٔ اسلام و دین اسلام و واضح کردن اینکه جنك روس جنك دولتی نیست و بجز شکست دادن شوکت وصولت اسلامیه مقصودی ندارد شروع کرده است بذکر آیات محکمات که در بارهٔ جهاد ومتفرعات آن که وارد شده است و ازآنجمله این آیت کریمه است که ترجمهٔ ان را می نویسیم .

﴿ ای پیغمبر من مر مسلمانان را بکوی ﴾
﴿ هرکاه پدران وفرزندان و برادران وزنان ﴾
﴿ وخویشاوندان وعشیرت شما واموالی که ﴾
﴿ اندوخته اید وتجارتی که از کساد آن ﴾
﴿ بترسید ومسکنهایی که خوش است شمارا ﴾
﴿ درنزد شما محبوبتر باشد ازخدا و پیغمبر ﴾
﴿ او وجهاد کردن درراه خدا پس منتظر ﴾
﴿ باشید که خدای امر خودرا (یعنی قضا ﴾
﴿ وغضب خودرا) وارد فرماید بدرستی ﴾
﴿ خدای کروه فاسقین را راهنمایی نخواهد ﴾
﴿ فرمود . ﴾

مانند این آیت وافی هدایت آیات بسیار دیکر درانجام آورده است که تعداد آنهارا در اینجا علی التفصیل نکرده حوالت بآکاهی اهل علم و بصیرت می نمایم . اکر تنها درهمین آیت وافی هدایت بدرستی تامل کرده بشود معانیٔ بسیاری درك خواهد شد ومعلوم خواهد کردید مقصود ما ازآنچه درنسخهٔ پیش باجمال اشارت کردیم که ما دو وطن داریم یکی وطن ظاهری ودیکری وطن اسلامیت است که وطن حقیقیٔ ما است که در این آیت کریمه صریحا می فرماید . جهاد در راه دین مقدم است برهر منظور و مقصودی که انسان را محبوب تواند شد . وآنها را یکان یکان بشماره آورده ومیفرماید ﴿ ومساکن ترضونها ﴾ که این مساکن همانا وطن ظاهری است که محبت آن را هم درظاهر انظار ازجملهٔ آثار ایمان قرارداده اند حال آنکه درهمچنان مقامی که حفظ ناموس دین وحب وطن حقیقی درمیان است هرکاه کار بجایی برسد که انسان تمامیٔ مایملك خودراوجملهٔ آنچه را دوست میدارد درراه خدای فدا کند حتی وطن ظاهری را یعنی از وجود وحیات خود وجای حیات وزنده کانیٔ خود هم بکذرد از زندکانی دراین وطن ظاهری

هم صرف نظر نماید پس باید بی هیچ ایستادگی از همهٔ آنها گذشته خداو پیغمبر خدا وجهاد در راه خدارا مقدم برهمهٔ ملاحظات بدارد تا آنکه درزمرهٔ فاسقین یعنی آنانکه از امر خدا سر می پیچند داخل نشده از هدایت وراستکاری محروم نشود وشایستهٔ قهر آلهی نگردد ۰

این بیانات از مطالبی است که هرکس بذوق سلیم وفهم مستقیم خود همهٔ آنهارا باید بداند و بفهمد ونیك تدبیر وتعمیق در اطراف مطلب نماید ۰ واینکه اخبارنامهای هندوستان ۰ یا مؤلفین اسلام درضمن رساله‌ها ونوشتجات خودشان ازاین مطالب عالیه بیان می کنند محض یاد آوری مطلب است وآگاه کردن دلهایی که بواسطهٔ آلایش این خانهٔ رنگین دنیا غفلت از حقائق کارها دارند وچنان می دانند که مقصود ازهستی ووجود خودشان اوضاع ظاهریه است وخوردن وخوابیدن وزنده‌گانی ظاهری است واین متاع قلیل دنیا طرف اعتبار واعتنای بسیار بزرگی درنزد ایشان گردیده است ﴿ ذلك مبلغهم من العلم ﴾ چه نیکو فرماید حکیم غیب حضرت سنائی علیه الرحمه ۰

﴿ همه اندرزمن بتو این است ﴾
﴿ که توطفلی وخانه رنگین است ﴾

وچون سخن بدینجا کشید مجملی از مطالب عالیه را اشارت کردن خالی از فائده نخواهد بود اگرچه مسلك مادر این صحیفهٔ اخبار غوررسی درمطالبی که تعلق بادیان ومذاهب دارد نیست ولی درذیل بیان اوضاع اخبارنامهای هندوستان که غالبا در اینگونه مطالب سخن می گویند ومقام وموقع ایشان ووضعی که درآنجاها هست ومعلمین نصاری وواعظان عیسویان بهر زبانی می خواهند وهنی دراعتقادات مسلمانان آنصفحات حادث کنند مقتضی است که بوجهی غفلت از بستن راه اغفال واغوای بیکانگان نکنند مناسب آمد که چند کلمه درابنجا از آن مقوله گفته شود ۰

مردمان دانشمندوخردمند که درتمامی قطعات کرهٔ زمین از هر گروه وطایفه هستند همه اتفاق دارند براینکه بطور مطلق تدین بدینی ازادیان بنی نوع مارا یعنی جنس بشر را لابد منه است حتی جمعی که فلسفی مشرب هستند میگویند برای نظم عالم وتربیت عامهٔ مردم مذهب وآیینی باید باشد واین مطلب دراجماعش مجمع علیه است مسلمانان هزار وسیصد سال است درروی زمین بهدایت پیغمبرعظیم الشان علیه وآله الصلوة والسلام دین اسلام را قبول کرده وخودرا برآن بسته اند وآنرا بهترین ادیان ومذاهب دانسته اند این مسلمانان که بدلائل قطعیه خودرا ملزم کرده اند براینکه بلوازم این خیرالادیان عمل نمایند تکلیفی دارند که آن تکلیف دوگونه است ظاهری است ومعنوی وهردورا باید بعمل بیاورند ۰

باید دانست که اسلام وآداب اسلام را اگر کسی بصرافت طبع وفطرت مستقیمه به بیند وغرض وهواهای نفسانی را در این دیدن پیش نیندازد خواهد دانست که تمامی آداب واطوار اسلام مبتنی برپاکی غمیر ازآلایش بیگانه پرستی است وشناختن حق صانع وشناختن حقوق مخلوقات وعمل کردن بمقتضای آن ودانستن خود ومبدء ومعاد خود ۰ وهمچنین خواهد دانست که اسلام اساس مدنیت است ومدار عدالت وحقانیت ورعایت حقوق هرصاحب حق ۰ اسلام و اسلامیت سلامت ظاهر وباطن انسانها ازمعایب ومفاسد وبدیها است ودارای تمامی مراتب نیکیها ونیك بختیها ۰ درشناختن صانع وتوحید اوتعالی آنچه شایستهٔ شان آفرینندهٔ جهان تواند شد جز دردین اسلام بیان نشده است ۰ تعیین معاملات ورفتارها با ابنای جنس که حسن اخلاق واوصاف حمیده وحسنه است بطوری درطریقهٔ اسلام بیان شده است که بالاتر از آن را کسی تصور نتواند کرد ۰ کتابهایی که در علم تهذیب اخلاق نوشته شده است درمیان است مطالعهٔ یکی از آنها برای آگاهی ازآن مطلب بزرك کافی است ۰ عبادات واقتضاءات بنده گی که عبارت از ایفای حق مخلوق وشکرگذاری آفریننده است بطوری مقنن ومرتب است که همیشه انسان را بیاد حق مشغول کرده بدیهارا از نهاد انسانی دورتواند کرد ۰ معاملات با ابنای جنس ودادوستد وآنچه متعلق بحقوق است طوری محدود شده است که اگر بطور شایسته بمقتضای آن عمل شود دیناری از حقوق مردم ضایع نخواهد شد ۰

احکام وپاداش وکیفرها و اسباب رفع بدیها وظلمها که تجاوز بحقوق دیگران است هم بهمان نسبت که درحفظ حقوق هست چنان محکم ومضبوط است که اگر بچشم حقیقت بین موازنه کنیم تمامی قوانین و نظامات موضوعه را در جنب آن قانون اعظم بسیار ناقص وعیناك خواهیم دید که هرکدام از این شعبه‌ها ومانند اینها را اگر یکان یکان شرح داده بشود حقیقت حال بطوری آشکار وروشن خواهد شد که هیچ خردمند بادانش وانصافی را جای انکار نتواند بود ۰

لاجرم اعتقاداسلامیان براین است وهمینطور هم دانسته این آیین پاك را قبول کرده اند ۰ اکنون کسی که همچنان دینی را اختیارکرده‌است ناچار یعنی بالطبع خودرا در مقام مقدس ومحترمی باید بداند چون‌چنان دانست‌شایستهٔ حال اوولازمهٔ ناموس انسانیت او جز این نیست که بقول وفعل پاکی دین خودراجح بودن آنرا برتمامی ادیان بالوجوه آشکار وظاهر کند واین کاریکی از آن دو تکلیف است که گفته شد باید مسلمانان بعمل بیاورند ۰ واین اولین تکلیف است و تکلیف بسیار بزرگی است که اگرچنانچه همه مسلمانان یا جمع بسیاری از ایشان دراین مقام باستقامت ایستاده وبقول وفعل همت خودرا مصروف بر تعمیم این طریقهٔ مستقیمه می نمودند وبر همگنان از اهل مذاهب وادیان مشهود ومعلوم میکردند که اسلام مدار عدالت وراستی است نه ظلم وستمکاری وامر بمعروف ونهی از منکر را شایع می نمودند واطوار اسلامیت‌را واقعا بطور شایسته مرعی میداشتند درجهان کافری نمی ماند که مجاهدی لازم باشد ۰ پس این جهاد اکبر است که بر فرد فرد مسلمانان در هروقت وزمانی بل در هر حرکت وسکونی لازم وواجب است ۰

تکلیف دوم جهاد ظاهری است که در اینجا نیز سخنی چند اگرچه باجمال هم باشد توان آورد ۰ واضح است که افراد مسلمانان اولا برحسب طریقه‌ها ومذاهب فرقه فرقه شده واختلافی درمیان آنها ازجهت متفرعات دین حاصل گردیده است اگرچه در اصل دین اختلاف ندارند واز این گذشته درجمعیتهای آنها ملتها وازملتها دولتها وحکومتها تشکیل شده وهرکدامی در یك قطعهٔ زمین بنام یك ملت وحکومتی زیست وتعیش می کنند وبدیهی است که درمیان همچنان

اختلافها و نبودن یك مرابط کلی که حاکم علی الاطلاق بر آنها باشد و آنها را با وجود اینهمه اختلاف در تحت یك کلمهٔ جامعه نگاه دارد و مقتدر بر ضبط و ربط کلیهٔ امور آنها کردد محال و ممتنع است که در اینصورت تکلیف دوم که حکم جهاد است درحق آنها تعمیم بیابد . خصوصا که ازیکطرف درتحت حکومتهای متعددهٔ مستبده هستند واز طرف دیکر میولات شخصیه واعتقادات مذهبیه وملاحظات داخلیه وخارجیه که دارند باهمدیکر مصادم ومعارض است .

وحال آنکه چیزی که در اینمقام بسیرجای دقت است این است که بزرکان اسلام وخصوصا علمای اعلام ومشایخ عظام باید افراد ملت را از حقائق حالات آکاه کنند ومعنیٔ کلمهٔ جامعه و اتفاق واتحاد را برآنها بفهمانند وآنها را با همه اختلاف بیکدیکر مهربان سازند واین نقطه را با آنها حالی کنند که بقای نوع مسلمانی اکرچه بتلف شدن اشخاص و افراد مسلمانان هم باشد مقصود اصلی ومکلف به عموم مسلمانان است . وبدین جهت درهمچنان موقعی هیچ ملاحظهٔ اشخاص را نباید کرد . چه اشخاص وافراد ازهر طبقه و کروهی که باشد همه فانی است وتباه خواهد شد . هرکس همچنان دین پاك رازنده کند یعنی در راه زنده ماندن آن خود را فدا کند بحیات ابدیه باقی خواهد بود چنانکه درآیت کریمه می فرماید ﴿ کمان نکنید آنانکه در راه خدا کشته شده اند مرده هستند بل زنده کانند در نزد خدا وروزی آنها داده می شود ﴾ واین مطلب چنان صحیح وچنان آشکاراست که احتیاج بذکر تفصیل آن نیست پس بملاحظهٔ اشخاص وشخصیات اقدام باین کار باید کرد راست است اکر ملاحظهٔ اشخاص بشود کار از پیش نمیرود وعالم هرج ومرج شود همانا معنی اسلام و اسلامیت را باید ملاحظه کرد تنها بقی کلمهٔ توحید واعلای کلمهٔ یکانه پرستی را باید منظور داشت که اساس است وشروط وارکان وحروف آن بی بقای کلمه نتواند بود . این است که در آیت کریمه میفرماید همه چیز خودتان را در جنب محبت خدا وراه خدا باید حقیر بدانید ومحبت خدا ورسول وجهاد در راه حق را برهمهٔ آنچه تعلق خاطر دارید بیشتر داشته باشید .

نمیدانم مقصود را توانستیم بفهمانیم یا آنکه ناتمام ماند . والحاصل خداوند مارا توفیق دهد که بهردو تکلیف بقدر امکان عمل کنیم . وتوفیق دهد رؤسا وارکان اسلام را که اسباب سهولت وتیسر پیشرفت هر دو مقصود روز بروز فراهم کردیده برشکوه وشوکت اسلامی که عدالت وملکوت آلهیه است روز بروز درروی زمین بیفزاید . خداوند سبحانه جنود اسلام را مظفر و منصور فرماید .

﴿ ونمیداند جنود خدا را مکر او تعالی ﴾

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۳ رمضان ۳۰ اغستوس رومی

	غروش	پاره
اسهام عومیه	۱۰	۱۱
لندن	۹	۳۰
پاریس	۹	۶۸
	فرانك	سانتیم
مندات راه آهن روم ایلی	۲۷	۰۰
لیرای انکلیس		
سوسیته‌ژنرال	۲	۲۴
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کمبیال	۲	۲۵
بانك عثمانی	۲	۲۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۱۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۸	۳۱
امپریال	۸۹	۱۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
رون (منات) نقره	۱۵	۸

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

وباز نزدیك صدف مبرفت یك نفر ماهی کیر نیز ملتفت آن صدف کشت ولی از ترس آنجا نور مقدورش نبود که درتحصیلش بکوشد مراتب را به پروززعرضه داشت پادشاه بسیار طالب مروارید شد وماهیکیررا همی نوید داد ونوازش کرد که درتحصیل مروارید بکوشد چونکه کار برماهیکیرتنك شد وچاره جز تمکین ندید بخدمت پادشاه عرض کرد که انسان جانرا برمال دنیا واولادرا برجان ترجیح میدهد چنانچه درانجام این کار بمقصود رسیدم یقین دارم که مرا اجر کامل میدهید وتمام عمر را بکامرانی میکذرانم واکر هم مردم بعنایت مال واولاد مرا میفرمایند پس مرك هم مرا نافع است پس از ادای کلام بکنار دریا رفته درروی یك قله منتظر بنشست تا جانور بجهة تحصیل قوت از صدف دور شد مروارید را برکرفت وروبساحل نهاد چونکه دیدجانور بتعاقب او میاید مروارید را پیش کسانیکه درساحل منتظر بودند انداخت وجانور اورا بلعید پس آن مروارید را این اشخاص برای پروززبرده اورا ازمراتب کذارش اطلاع دادند خلاصه پروززباسی نفر ازپسرانش در جنکی که ذکر شد کشته شدند تنها یکی دیکر باقی ماند کابارز نام که ازجهة صغرسن بدعوانرفته بود ایرانیان بملاحظه صلاح وقت که دولت در خطر بود جرئت نکردند که سلطنت را بیك طفل بی تجربه بازکذارند لهذا درسال چهار صد وهشتاد ودوبالاس برادر پروززرا برتخت نشاندند این پادشاه که دارای انواع صفات نیك بود هیچ ازعلم جنك بهره نداشت لابد ایرانیان در دوسال اول سلطنت او به افتالیتها باج دادند ودر دوسال بعد که باز تاجداری اوطول کشید درمقابل خصم مقاومتی نکردند بالاس ازاین غصه که نمیتوانست ایرانرا از قید بیرون آورد مرد .

بعد از اوکابادس درسال چهار صد وهشتاد و پنج تاج برسر نهاد این پادشاه که جرات بکمال و به جنك عشق داشت افتالیتهارا که بایران تاخته بودند مغلوب و بعد محکومشان ساخت اما ازآنجا که بشدت سخت کمان و بنوظهور بسیار مایل بود رعیت از او ترسان شد قوانین مملکتی را تغییرداد همه امتیازاتی را که بنجبا داشتند موقوف کرد و بموجب حکم حلالیت همه زنانرا بر مردان روا

متنات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۵	۰۰
بشلك	۱۱۶	۰۰
متالك	۱۱۴	۰۰
پول سیاه	۱۶۷	۰۰
فائمه نو	۱۸۰	۱۰

(اسامئ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی. دربیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی. درامامواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

درکراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

دربنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهر جریدهٔ شمس الأخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند.

﴿ قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش وششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینار رایج طهران ودیگر ممالك محروسهٔ ایران دو تومان است برای ممالك اوروپ پانزده فرانك .

جهت بمبئ ودیگر اطراف هند وستان و بندرات فارس وممالك متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

قیمتهای مقرره در فوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (۵۴) بتفصیل عرض شده است دربارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اگر چنانچه بآخر موعد بگذارند چنانکه مقتضای قاعده و موافق شان بزرگیٔ ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدارالخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزهااز تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در دربازید مکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

داشت بخیال ایران تحمل اینگونه ننك را بر خودشان ناگوار دیده و کابارز را در یازد همین سال سلطنتش محبوس نمودند و بجای او در سال چهار صد ونود وشش زاماسفس برادر پروزز را پادشاه کردند زاماسفس با بزرگان ایران درباب کابادز مشورت نموده هرکسی یك رائی داد ولی طرف اغلب بر این بودند که اورا نکشند عاقبت قرار شد که در یك محبسی که بقلعهٔ فراموش معروف بود اورا مقید بدارند هرکس که در آنجا حبس میشد اگر کسی از او ذکری میکرد یا اسمش را میبرد مقتولش میساختند بعد ازآنکه کابادس را بحبس سپردند زاماسفس درمدد اصلاح خرابیها برآمد که بتوسط کابادس روی داده بود دراثنای که این پادشاه درتدارك رفاه حال رعیت مشغول بود یك اتفاقی روی داد که باز اسباب خرابی ایران

درآورده بالشکری مستعد بایران ورود کرد زاماسفن را گرفته چشمهایش را کند محبوسش ساخت وکوساناستادس نام ازبزرگان ایرانرا که در کنکاش سابق الذکر برقتل کابادس رای داده بود بکشت وشغل ویرا یك نفر از سلسله او که آدرکود ونباد نام داشت داد ومخصوصا برای سیوسس شغل ریاست همه مباشرین کشور وتمام لشکر رااختراع کرد این شغل را بعد از اودیگر به هیچکس ندادند چونکه کابادس را استطاعت نبود که همه وجهی را که پادشاه افتالیتها برای کار او خرج کرده بودند مهمسازی نماید خواست تا ازاناستاز قیصر روم قرض کند .

(باقی دارد)

کردید تفصیل اینکه ملکه سابق زوجه کابادس از شوهر خویش که در حبس بود بشدت مراقبت میکرد چونکه بنهایت وجیهه بود حاکم قلعه فراموشی باو عشق پیدا کرد ملکه همینکه ازمراتب مطلع شد بوی حکم کرد که هرطور که رضای خاطر اوست رفتار کند حاکم تمکین نمود و بملکه اذن دخول وخروج ازمحبس داد یکی از بزرگان ایران سیوسس نام که با کابادس دوست شفیق بود همی درمحبس منتظر موقع خاص بود که اورا بگریزاند بتوسط ملکه ویرا پیغام کرد که درخارج قلعه با اسب منتظر اوست شب که درسید کابادس لباس ملکه را در بر کرده ازمیان مستحفظین اسوده بگذشت چند روز بعد که از خطر جسته بود ازکر یختن او اطلاع یافتند باتفاق سیوسس بخاك افتالیتها رفته دختر پادشاه ایشانرا بمزاوجت خویش

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (۲۵)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچندنسخهٔ یك‌باردر صفحه‌خاتمه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ۱۷ شهر رمضان‌المبارك سنه ۱۲۹۴

کاغذی که برای درج کردن در کازت‌باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۱۴ ایلول ۱۲۹۳ و ۲۶ سپتامبر ۱۸۷۷

این کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت‌خواهد کرد

(توجیهات)

بجناب عاکف افندی دفتردار و وکیل والیٔ ولایت ارضروم رتبهٔ صنف اول اولی اعطا فرموده شده است .

ماموریت معاونی والیگریٔ ارضروم ابطال شده سعادتماآب رائف افندی که معاون ولایت مذکوره بود بمتصرفیٔ سنجاق حکاری که تازه تشکیل شده است منصوب گردیده است .

متصرفیٔ سنجاق حدیده بعهدهٔ سعادتماآب حسن تحسین پاشا متصرف سابق نیکده محول گردیده است .

عضویت مجلس اعیان بعهدهٔ جناب کامل بك ناظر تشریفات عمومیه محول و یك قطعه نشان عالیٔ عثمانی از درجهٔ اولی بمیرمشارالیه مرحمت فرموده شده است .

بجناب اسعد افندی سفیروین یك قطعه نشان ذیشان مجیدیه از درجهٔ اولی و بسعادتماآب منیر افندی ترجمان دیوان همایون از درجهٔ سوم. وبهر کدام ازعزتماآبان اسعد بك و واحد بك ومختار بك و رشید بك که از خلفای آمدیٔ دیوان همایون هستند ازدرجهٔ چهارم نیزیك قطعه نشان همایون مجیدی اعطا شده است .

﴿ داخلیه ﴾

موافق دأب وآیین دیرین سلطنت سنیه روز یکشنبهٔ گذشته نیهٔ ماه مبارك رمضان اعلاحضرت اقدس پادشاهی برای زیارت خرقهٔ سعادت حضرت فخر الانام علیه وآله الصلوة والسلام تشریف فرمای سرای همایون (توپ قپو) گردیده در حالتیکه همه وکلای فخام در رکاب فلك جناب همایونی بوده اندرسم زیارت بعمل آورده شده است .

چند ماهست جناب حیدر افندی برای سفارت سنیهٔ طهران معین شده است سفارت ایشان هم بسمت سفارت کبری و ایلچی فوق العاده است . همه کس منتظر بودی که جناب مشارالیه بکمال شتاب بمحل مأموریت خودشان رفته در چنین موقع نازك و مهمی بلوازم مأموریت خود پردازد . ولی اینکه تا حال جناب مومی الیه تاخیر کرده اند علت آن معلوم نیست اگرچه بطور غیررسمی شنیده شد که ایشانرا تردیدی دربارهٔ عزیمت بایران حاصل شده است . و بعض موانع شخصیه داشته اندکه ازموجبات این تاخیر است .

بنابراین توانیم گفت که جناب ایشان هرقدر زودترحرکت کنند البته نتایج مأموریتشان بهمان نسبت زودتر حاصل تواند شد . خصوصا در همچنان وقتی که اگر دقیقهٔ فوت شود مطالب بغرنگها دور خواهد افتاد چه دقیقهٔ از ساعت این وقت معادل زمانهای طولانی از اوقات دیگر است. چون از حقیقت حال وعلت تاخیرایشان دراجرای عزم وحرکت خودشان آگاهیٔ تمامی نداریم این است که سخنی در اینباب بمشروحی نمی توانیم گفت . اینقدرکه اگرچنانچه مانعی هست ورفع آن هم ممکن است باز بهمت خودشان باید رفع شده باجرای عزم خود پردازند .

جناب کونت زیچی ایلچیٔ اوستریا روز پنجشنبهٔ گذشته از ملاقات حضور همایون جناب پادشاهی شرفیاب شده است .

از قرار مذکور از تپهای موکب همایون که از اهل اسلامبول ترتیب داده می‌شود تا امروز بیست وسه فوج مرتب گردیده و موجود این فوجها درمیان هفتصد تا هشتصد نفر بوده است .

از روز چهار شنبهٔ گذشته تادو روز پیشتر زیاده از دوازده فوج ازعساکر عثمانیه باراه آهن بسمت ادرنه فرستاده شده است .

علقو پاشا سفیر وین اقدام بنشر کردن پارهٔ سخنان و ترهات دربارهٔ دولت متبوعهٔ خود کرده و سخنان مذکور محض از راه غرض شخصی و بی غیرتی او بوده است. پیشتر که بدون رخصت دولت بپاریس رفته بود اورا از جانب بابعالی احضار کرده اند چون کار خودرا می داند اطاعت نکرده بخاك مملکتین گذشته است و در زراعت کاهی که ملك خودش است اقامت نموده است .

روز پنجشنبهٔ گذشته فوجی از عساکر معاونهٔ

قونیه بکوماندانئ خواجه احمد افندی ملاطیهٔ وارد اسلامبول شده بهیئت مرتبه درحالتیکه همه نفرات عمامه‌های سبز داشتند (این عمامهٔ سبز درممالك عثمانیه مانند ایران علامت سیادت و شرافت نیست) یکسر بباب والای سرعسکری آورده شدند .

روز چهارشنبهٔ گذشته هم دوفوج از عساکر مستحفظهٔ (قیرشهر) وارد اسلامبول گردیده است .

جمعی ازمهاجرین صخوم قلعه باوابورهای کومپانئ لوئید که درمیان طربزان واسلامبول کار میکنند وارد اسلامبول شده اند . ازجانب حکومت سنیه دو فروند واپور استیجار شده است که مهاجرین مذکوره را بجاهایی که لازم است حمل ونقل کرده درممالك سواحل وغیره عثمانیه جابجا بشوند .

ایروزها که پارهٔ زخمدارها ازمعرکه‌های جنك باسلامبول می آرند درخسته‌خانها بدقت و پاکیزه‌کی بامر مداوا وعلاج زخمهای آنها پرداخته شده ازجانب اعلاحضرت اقدس پادشاهی اوامر وارادات سنیه همه روزه شرف صدور میابد کمال توجه دراستکمال امر مداوا وراحتئ آنها ونظافت مکان ودقت در لوازم معالجات آنها فرموده میشود گاهی بنفس نفیس همایون به بعض خسته‌خانها تشریف فرما شده تفقد از حال زخمداران میفرمایند که این یکی حقیقه شیوهٔ پدری وقاعدهٔ اولاد پروری است . همگنانرا مایه شکر گذاری وامید واری است .

روزنامهٔ معتبر (عثمانلی) درنسخهٔ روز شنبه شمارهٔ ٤٤ ازمطالعهٔ مقالهٔ که درنسخهٔ گذشتهٔ (اختر) موافق شان اتحاد اسلامیه دیده بود لفظا اظهار خوشوقتی ومسرت نموده و بعبارت ایغای تشکر این لطف خودشانرا ظاهر کرده بودند . ازاینکونه قدردانی واظهار لطف ایشان سپاس گذاریم . لاجرم این مقاله به نیت پاك اسلام پرستی ومودت حقیقیهٔ دینیه نوشته شده است وآنچه بهیئت مجموعهٔ اسلامیان تعلق دارد افراد مسلمانانرا میرسد که درآنباب خودرا بهره مند دانسته بتکلیف دیانت وبرادری عمل نمایند لکن چون دراینکونه مواقع مطلب بهیئت اسلامیه راجع است وسپاس زبانئ افراد درحق یکدیگر جزاینکه رسوم عادیه بعمل آورده میشود فائدهٔ بزرگی ندارد وهمانا تشکر این کارها درحقیقت اشتراك کردن درترویج آن مطلب است که مایهٔ قوت مقصود باشد وواسطهٔ اجتماع اقوام وافراد مسلمانان درتحت بیرق اتحاد واتفاق حقیقی ودائمی . این است که جناب ایشان یعنی صاحب روزنامهٔ مذکور باین نکته ملتفت شده همان مقاله را بترکی ترجمه نموده درنسخهٔ مذکوره نقل کرده است . که بدین واسطه هم اشتراك ایشان در معتقدات وافکار (اختر) که محض خدمت باسلام است آشکار میشود وهم این رفتار باعث افتتاح ابواب تعاطئ افکار درمیان اوراق حوادث واخبار میشود که این اوراق وصحائف که نام ایشان روزنامها است علت غائیهٔ ندارند جزاینکه اصلاح معتقدات وخیالات مردم را کنند وترقی دهند ایشانرا بمقام بالاتری که پس از صعود بآن مقام بلند پستئ مقام سابق خودشانرا مشاهده کنند و پشیمان شوند از کردارهای ناتمام وزشت خودشان که پیش از آن درمراحل نفاق واختلاف وتفرقه داشتند . وچون افندیئ مومی‌الیه از روی آگاهی دل پاك خودشان و بی ملاحظهٔ شخصیه اقدام باین کار نیك کرده اند ماهم بعلاوهٔ تشکری که لیاقت آنرا نداریم دعا می کنیم که حق تعالی اعلام اسلام را در آفاق برافرازد وآنان را که بهر طوری از اطوار در این راه صرف مقدرت می نمایند موفق فرموده ایشانرا جزای نیك دهاد .

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

در این هفته از مواقع جنك خبر عمدهٔ نرسیده اتفاقی بتازه‌کی واقع نگردید است . از جهة گذرگاه شبقه موافق تلگرافنامهٔ مورخ نهم ماه رمضان این قدر خبر رسیده است که جناب سلیمان پاشا ترتیب یورشی را مقرر کرده وخواسته است استحکامات روس را تصرف نماید واز چند شعبه قرار یورش را داده است . وپس از آنکه بالای استحکاماتی که درذروهٔ استحکام (اسوتی نیکولا) بوده است بکمال رشادت وجلادت‌های جسورانه بالارفته و تصرف کرده اند وازقشون روس هم خیلی تلف کرده اند . لکن چون بر حسب اقتضای موقع لازم بوده است که تیپهای دوم وسوم رسیده بشعبهٔ یورش متصل شوند وآنها هم دیر حرکت کرده اند وقشون روس هم زیاد شده و بکمال جان سپاری حمله آورده اند ومقاومت باآنها محتاج بتلف کردن قشون بسیاری بوده است . لهذا استحکام (اسوتی نیکولا) را ترك نموده ولوای نخستین را عقب کشیده اند و در خط حرب سابق و استحکاماتی که پیش بود آرام گرفته اند . در این جنك ازعساکر عثمانیه سیصد شهید وزخمدار بوده است . ولی تلفات روس را اغراق مینویسند وموافق تخمین که نزدیك بتحقیق است زیاده از هزار نفر بوده است .

در ۱۲ ماه تلگرافنامهٔ دیگر از پاشای مشارالیه رسیده که تا آنروز جنکی نشده درروزمذکور جنك خمپاره وتفنك درمیان بوده است وشب را نیز در خیال جنك بوده اند . از قرار اظهارات پنج نفر اسیر که از روسها گرفته شده بوده است آذوقه در لشکر روس کمیاب بوده است واسیرهای مذکور بکسمادهایی را که در اردوی سلیمان پاشا باآنها داده میشده است بکمال تلاش وحالت گرسنکی می خورده اند .

اگرچه روسها می خواهند در شبقه جلو سلیمان پاشارا نگاه دارند وتاجان دارند ایستاده‌گی خواهند کرد بعلت اینکه از دست دادن مواقع شبقه آنهارا اسباب مغلوبیت کلیه وتمام شدن تدابیر حربیهٔ خودشان است که درآنجا داشته اند ولی سلیمان پاشا نیز چون این مطلب مهم را درنظر دارد وبرقوت خود هم افزوده است بکمال ثبات ومردانکی در پیش بردن عزم خود خواهد کوشید واگر هیچ نباشد دراین حالت که اردوهای روس اطراف (پلونه) را گرفته اند یك سمت اردوی روس را درتهدید داشته ومقداری ازقشون روس را درآن نقطه مشغول میسازد .

ازسمت ارضروم واردوهای جنابان احمد مختار پاشا واسماعیل پاشا وهمچنین از باطوم خبر جنکی نرسیده است اگر جنکی هم اتفاق می افتد مانند جنك قراول وحرکات کشفیه است . روسها بملاحظهٔ اینکه مبادا عساکر عثمانیه بکمری

وایروان یورش ببرند روز بروز بر قوت وتدارك خودشان می افزایندواز قرار مذکور خیال داشته اند اگر بتوانند باز سمت قارص حرکتی کرده حمله ببرند . لکن موقع جناب مختار پاشا خیلی متین وموافق هندسهٔ جنك بوده است و با وجود بودن آن اردو در آنجا لشکرروس باشکال قادر برحرکت توانند شد .

﴿ فرماندهان روس هوای کار را دیر فهمیدند ﴾

بعد از جنك بزرك پلونه و شکست یافتن لشکر روس فرماندهان روس بخود باز آمده هوای کار را فهمیدند وحریف خودرا شناختند . ولی دیر فهمیدند و بی موقع شناختند . امپراتور کل ممالك روسیه بیشتر از دوسال است که اقوام مختلفه و اهالیٔ بیچارهٔ روم ایلی و صربستان را فدای خیالات ومقاصد خود کرده خانمانهای بسیار یرا ویران نمود بسیاری ازاهالیٔ بی دست و پای بوسنه و هرزکوین وبلغاریان وصربیها وقره طاغ پریشان شده هر کونه خسارتهای مالی وجانی و معیشتی ووطنی مر ایشانرا وارد کردید . امپراتور ومشیران ایشان حرکات عساکر عثمانیه را در مقابل عصیان ایالات یاغی شده بکمال تأنی و آرام ومدارا دیدند وچنان پنداشتند که دولتی که حالش با مشتی یاغی وطاغی این باشد با وجود ضدمات این مدت طولانی که بلشکر و اردوهای او وارد شده است و از داخلهٔ ممالك اوهم آنهمه هوا خواه و پشت و پناه دارند در مقام جنك با عثمانی نیاز و احتیاجی بلشکر کشی بسیاری نیست. خصوصا که مملکتین هم که حکومتی است با اقتدارو آماده است که با دولت روس یکی بشود و در حالتیکه درتحت ضمان دولتهای فرنکستان در حمایت وجزویت دولت عثمانی بود بروی چیره شده عساکر ایمپراتوریه را بهمه طوری یاری نماید و اکر قضای آسمانی مانع نشود قرال رومانی بشود . این است که ایمپراتور نه برای اینکه خود داخل میدان جنك شود و این جنك اهمیت وعظمی در نزد ایشان داشته باشد . بل بملاحظهٔ اینکه عساکر روسیه بیك حملهٔ سبکی از این سرخاك روم ایلی داخل شده تا آن سر صحرای مزیج همه را مسخر خواهند کرد و برای نظم و ترتیب حکومتهای مستقل و بعبارت دیکر بجهة قسمت کردن خاك روم ایلی وجود ایمپراتوری لازم بود همراه اردوهای خود باشد این است که با وجود تکسر مزاج کویا محض خاطر عیسویان خاك روم ایلی وبسط بساط عدالت در آن سرزمین زحمت سفر وحرکت را برخود هموار نموده باجمعی از عساکر اردوی جنوب خودرا که زیاده از دویست هزار کفته میشد حرکت کردند .

چنانکه فی الواقع بهمان برداشت ونیتی که داشتند بکمال جسارت و بی اعتنایی از نهر طونه و بلقانها کذشته تا اواسط صحرای مزیج و بلغارستان راندند حتی والی ودیوانخانه وترتیبات دیکررا برای آنجاها معین ومرتب داشتند . لکن افسوس که بدبختانه بیك حملهٔ مختصری که ازجانب لشکر رشید عثمانی دیدند بکمال افتضاح ورسوایی و بشکستهای فاحش تا مرکز اول خط تجاوز شان برکشتند ودرشکستی که در حوالیٔ آن نقطه یعنی در پلونه ازعثمان پاشا بعداز هفت روز جنك ومقاومت بایشان رسید بقدر بیست هزار نفر تلفات که زیاده از سیصد نفر صاحب منصب آنها بود سوای زخمی ومجروح که درهمچنان جنك البته یك ونیم بل دو مقابل مقتولین میشود .

ازیکطرف محمد علی پاشا کوماندان کل طونه بیك ترتیب معینی روی باردوی روس بنای یورش کذاشت ازطرف دیکر سلیمان پاشا کوماندان کل بلقانها کرفتن کردنه وکذرکاه شبقه را وجههٔ خاطر خود کرده شعبه های دیکر نیز برای حرکات خودشان آماده کرده پیش رفتند . فرماندهان عساکر روسیه عدم اقتدار خودشانرا برمقابله و مقاتله فهمیدند ودانستند که با وجود تدارك صوری ومعنوی که درعرض مدت بیست سال برای امروز می دیدند نه حقیقت وضع قشون وقوت دولت عثمانی را دانسته بوده اند ونه ازبی عرضه کیٔ جنرال وصاحب منصبان ونه از بی نظمیٔ قشون خودشان آکاهی داشته اند چون این قدرها را فهمیدند و بخود باز آمدند امپراتور روس اردوی خاصهٔ خودرا از پتربورغ بناچار احضار نمود و پی در پی بنای آوردن لشکر وتدارك شد باین یکی هم قناعت ننموده صربستان بیچاره را بار دیکر خواست کرفتار بلیات ساخته پس از صلحی که بعد از آنهمه پریشانی ولکد کوبی کرده بود ومیخواست چهار روزی آرام یافته ازکسالت ایام بدبختی برآید اورا بدون سبب وجهتی مجبور بنقض عهد وتحمل عار و بی ناموسی نماید . این یکی را نیز برای حصول آمال خود کافی ندیده ایلچیٔ خودرا که در آتی پای تخت یونان دارد مأمور داشت بر اینکه بدربار یونان تکلیف بستن قرارنامهٔ اتفاقی را کرده وآنها را بطمع بیندازد که چون امپراتور حامیٔ تمامیٔ عیسویان روی زمین است وخاك روم ایلی را ایز وزها مسخر خواهند کرد هنکام قسمت کردن آن سرزمین قطعات چندی هم برای یونانیان خواهد بخشید که برفاه حال ووسعت خاك مشغول دعا کویی وشکرکذاریٔ ولی نعمت خودشان باشند . واکر چنانچه ایشان در اینباب یعنی دربارهٔ بستن همچنان عهد و قراری ایستاده کی کنند موجب تکدر خاطر امپراتوری شده ونتیجهٔ آن برای یونانیان بسیار ناکوار خواهد شد . پس بین الخوف الرجا باید آنان نیز با لشکر جرار پای بمیدان کارزار نهاده در راه حصول آرزوهای امپراتوری جان سپاری کنند .

اینها کارهایی است که باآشکاری و بی حجاب از اطوار دربار روس معلوم کردید کذشته از اینکه اسباب دیکر از جهة پولیتیك وتدابیر دیپلوماتیکی در مقام پیشرفت مقصود خود بکار برده و می برد که شرح و بسط آن جمله در اینجا نکنجد ومختصرش این است که المان را بطوری کول میزند ودر جزو با او اظهار را یکانی می کند . با اوسترپا هم برادر وار معانقه ها کرده باوهم ظاهرا تملق ومعنا تهدیدش می نماید که اکر پای از اندازه بیرون کنی وبرضد خیال من حرکتی از تو دیده شود باتفاق المان زبر وزبرت خواهیم کرد اسلاوها را ازدستت کرفته قرال اسلاوی بر پامی کنیم قطعات خاك المان را که در دست تست و در روزنامها می نویسند که المان ضبط خواهد کرد و باز تکذیب می کنند تا آنکه کوش تو پر شود و وحشت نکنی بتصرف دولت المان داده میشود . مجارستان را هم که بالطبع نخواهیم کذاشت در این میان حیاتی و وجودی داشته باشد ونتیجهٔ کار این است که دولت اوسترپا را در صورت مخالفت محو ونابدید خواهیم نمود . پس هرچه ما میکوییم ﴿ کوش کن ودم مزن ﴾ .

الحاصل این مقدمات برای فهمیدن درجهٔ اهتمام روس درپیش بردن مقاصد خود سر رشته ایست که تاکنون کاهی هم از این مقوله

درنسخهای بیشتر بیان کرده‌ایم. اما وضع امروزیٔ مطلب که در مقابل مقدمات مذکوره هست این است که دولت عثمانی با وجود قوت واستعدادی که دارای آن است اعتماد وتوکل بیاریٔ حق تعالی وامدادمعنوی پیغمبری کرده بکمال ثبات وایستادگی وغیرت وجان سپاری ناموس خود وناموس ملك ووطن ظاهری ومعنوی خودرا نگاهداری خواهد کرد . وفتح وشکست را بتقدیر آسمانی محول دانسته مرگ بافتخار را راجح بر زنده گانیٔ مذلت آمیز خواهد دید . وچون ماها که بدین پاك اسلام متدین هستیم بجز ظاهر اسباب یك صانع توانایی را نیز اعتقاد داریم که مسبب اسباب است ومقدر امور ویاری کنندهٔ ستم دیده‌گان ودشمن جباران وفرعونان است ودر این هنگامهٔ هولناك علاوه بر اینکه حقیقة طرف مقابل در مقام بدنیتی دربارهٔ اسلام واسلامیان است چنانکه مقاصد او از تکالیفی که درجنك قریم بیان آورد استنباط تواند شد وحصول مقدار جزئی ازمقاصد وآمال او مستلزم مفاسد کلیه ومعایب بزرك برای اسلام واسلامیان است . دراین جنك حاضر نیز بدون حق وسبب مشروعی برخلاف قواعد حقوق دول وملل بکمال تجبروخود بینی وخود پرستی پای پیش گذاشته باعث حدوث اینهمه فتنه واشتعال نائرهٔ فساد وخونریزی وخرابیٔ بلاد وعباد شده است البته این نیات واین مقاصد اوثمر ونتیجهٔ از جنس خود دارد .

﴿ الجزاء من جنس العمل ﴾

یقینا حسابی درمیان کار هست جهازا بی صاحب نمیدانیم .

﴿ بزرگی هست عالم را خدا نام ﴾

پس با دل قوی واعتقاد کامل باید منتظر ظهور اسباب انفعال ومغلوبی وادب یافتن اقوام فتنه جوی باشیم . وبرحسب غیرت حق گویی وحق شناسی وحق پرستی هر کسی ازماها بفراخور قدرت ومکنت خود بقدری که تعلق بماها تواند داشت بکمال جد وجهد بکوشیم که حق وغلبهٔ حق را اسباب ووسائل وابادی بوده این معنی را نیز قطع نظر از شخصیات واعتبارات ظاهریه در دوجهان مایهٔ افتخار خود سازیم . پس خوشابحال کسی که خیر وحق را خدای تعالی ازدست او جاری نماید. چنانکه درذیل حدیث قدس میفرماید ﴿ طوبی لمن اجریت الخیر بیدیه ﴾ .

دو هفته پیش ازاین در روزنامخصوص ایمپراتور روس ایمپراتور اوستریا درضمن نطق که در مجلس رسمی می نموده اند . تلگرافنامهای اژانسی نوشته بودند که نام ایمپراتور روس را بعنوان دوست ومتفق خود یاد کرده واین فقره درمیان کارآگاهان امور دولتی باعث گفتگو وجای تامل شده بود بعلت اینکه در همچنان موقع نازك ووقت باریکی یك ایمپراتور بزرگی نام ایمپراتوری را که با دولت بزرك همسایهٔ او در جنك است متفق تعبیر کند البته موهم پارهٔ خیالات واندیشها تواند شد. در ثانی باز بواسطهٔ تلگرافنامهای اژانسی خبر رسید که روزنامهای رسمیٔ وین مینویسند که ایمپراتور اوستریا در آن روز نام ایمپراتور روس را تنها بعنوان دوستی یاد کرده وهرگز لفظ متفق ومانند آنرا بزبان نیاورده اند .

ازقراریکه در روزنامهای فرنکستان می نویسند استماع این خبر که ایمپراتور مشارالیه نام ایمپراتور روس را بسمت متفق یاد کرده است درمجارستان باعث هیجان بزرك شده روزنامهای مملکتی درحق ایمپراتور مشارالیه خیلی بد نوشتند تصریح کرده اند براینکه هرگاه فرانسوا ژوزف ایمپراتور اوستریا وقرال مجارستان درحق الکساندر ایمپراتور همچنان عبارتی گفته باشد یکنفر مجار پیدا نخواهد شد در تابعیت ایشان بماند.

﴿ تلگرافنامهای اوروپ ﴾

برلین ۸ ماه رمضان

گازت المان شمالی مینویسد . اینکه شایع شده است دولت المان ساحل چپ نهر (ویستول) را می خواهد بتصرف خود بیاورد یقینا دروغ است .

آتن ایضا

جنازهٔ امیرال (کاناریس) وزیر اول یونانستان را بطور بسیار مطنطن برداشتند . در رسم تشییع جنازه گروه انبوهی از اهالی حاضر بودند . بدین واسطه نطقها وخطبه‌هایی بسیار خوانده شد . از جانب قرال حکم شد که بجهة وفات امیرال مشارالیه پنج روز همه ملت یونان تعزیه داری نمایند .

بکرش ۹ رمضان

مجلس جنکی بریاست الکساندر ایمپراتور منعقد شده رای ایمپراتور در آن مجلس چنان شد که عجالة حرکات تجاوزیه ممکن نیست .

پاریس ایضا

(دوك دوکاز) نطق ابراد کرده میلان صلح جویانهٔ فرانسه را در آن نطق آشکار کرد .

وین ۱۰ ماه رمضان

درخصوص حرکات صربستان که آمادهٔ جنك میشدند تردیدی حاصل شده احتمال این نماند که صربستان در این جنك مداخله نماید .

روزنامهٔ (پرس) مینویسد مرکز اردوهای ایمپراتور وولیعهدش را بزشتوی نقل کرده اند . خود ایمپراتور هم بآنجا رفتنی بوده است . (کراندوك نیکولا) هنوز در پوراندین بوده‌است. میکویند ایمپراتور فصل زمستان را در لیوادیا اقامت خواهد نمود .

روزنامهای نیم رسمی مینویسند ملاقات وزیر اول المان واوستریا که در سالسبورغ کردند محض ازروی محبت دوستانه بود .

از قراریکه از شهر (بکرش) بتاریخ ۱۶ سبتامبر خبر میدهند درشهر مذکور از جانب اهالی یك حدت ودلتنکیٔ سختی بر ضد حکومت خودشان هست .

لندن دهم ماه رمضان

جنرال (کلابکا) درلندن بود . با جناب لورد (بیقونسفیلد) وزیر اول انکلستان ملاقات نمودند .

موافق مضمون تلگرافنامهٔ که از بکرش بروزنامهٔ (دیلی نیوز) رسیده است . جنرال (تودلین) رئیس ارکان حرب دولت روس مأمور شده است که درماچین . وخرسوه . وزشتوی . ونیکبولی . اردوکاههای زمستانی ترتیب بدهد . ودرنیکبولی یك سریل متین ومحکمی بسازد

جنرال مومی الیه مشغول آماده کردن نقشه های این ترتیبات زمستانی بوده است .

جنرال (تودلبن) امروز بموجب امر ایمپراتوری از اینجا حرکت کرده عازم مرکز اردوی جنوب روس گردید .

پاریس ایضا

مارشال ماکماهون از سیاحت برگشتند .

وین ایضا

هواخواهان آزادی در مجلس مبعوثان در خیال این هستند که از حکومت اوسترپا درخصوص بی طرفی دولت در این جنك حاضر اطلاعات بخواهند .

پشته ایضا

امشب شهر چراغان وآیین بندی شد . دعوتنامهٔ جمعیت بدین مضمون بود که این چراغان بجهة این است که عساکر عثمانیه درجنك پلونه غالب و مظفر گردیده تلافی خسارتی که از طرف روسها برخلاف قواعد انسانیت و حقانیت بکار برده شده است بعمل آمد . ومجارها آرزوی خود شان را که درحق برادران عثمانیٔ خود دارند بدین وسیلت ظاهر مینمایند .

بکرش ایضا

اردوکاهها پزشتوی نقل شد . در بکرش هیجان و اضطراب زیاد هست . خبرهایی که از داخلهٔ روسیه میرسد جامع امنیت نیست .

بکرش ایضا

موافق خبرهایی که از بلغراد رسید حرکات حربیهٔ صربستان سست شد و درجنك کردنش جای حرف است .

مارشال ماکماهون بیاننامهٔ خطاب بملت فرانسه نوشته درآنجا بیان می کند که هوا خواهان جمهوریت مطلقه ترقی کرده اند . بنابراین ناچارم از اینکه بار دیگر بملت مراجعت کنیم . ودر ضمن تفصیل این مطلب می گوید من درخیال بهم زدن جمهوریت نیستم . وآنچه ازهیئت مبعوثان می خواهم این است که زیادتر از همه چیزی بمنافع مملکت خدمت نماید .

مارشال مشارالیه مینویسند که من بدعوت ارباب غرض مطاوعت نکرده در مأموریت خودم برقرار خواهم ماند . وانتخاباتی که دشمن حکومت هستند اساس داخلی و خارجی حکومت را خلل پذیر خواهد نمود .

پشته ایضا

امشب برای تهنیت مظفریات عساکر عثمانیه اطراف شهر حتی دستگاه و دوائر حکومت هم چراغان شده بود بقدر بیست هزار نفر بودند مشعلهای سبز و بیرقها در دست داشتند از جلو قونسلخانهٔ عثمانی گذشتند . در شهرهای دیگر مجارستان نیز برای مظفریتهای دولت عثمانی چراغانیها خواهند کرد .

پاریس ایضا

مارشال ماکماهون یك بیان نامهٔ دیگری منتشر کرده اند که امضای مسیو (فورکو) نیز درآن بوده است . رئیس جمهور مشارالیه دراین بیان نامه همان بیانات سابقهٔ خودرا شرح وبسط داده ومی نویسند که چون مجلس مبعوثان سابق بسمت استبداد یعنی برخلاف حکومت جمهوریه میل کرده بودند آن مجلس فسخ شد . اگر چنانچه انتخاب کنندگان ملت کسانی را منتخب کنند که حال حاضر حکومت را نگاهداری نمایند خاطر جمعی حاصل تواند شد که ادارهٔ حکومت بقاعدهٔ پیش خواهد رفت ونفوذ حکومتی که بواسطهٔ سیئات هواخواهان آحاد ناس مایل بتزلزل گردیده است برقرار خواهد ماند و پس از تفصیل این مطلب بیان می کنند که برقراریٔ صلح واساس فرانسه بسته بانتخاباتی است که دراین نزدیکی خواهد شد . اگر چنانچه بالعکس این انتخابات برخلاف مقصود رئیس الجمهوریه بوده باشد باعث ظهور نزاع درمیان شعبه های حکومت وتحریك عدم امنیت واطمینان بکانه دربارهٔ فرانسه خواهد بود .

بلغراد ایضا

صربستان بکلی از اشتراك بجنك صرف نظر کرد . خیلی احتمال میرود که اسکوپچینا یعنی مجلس ملت این قرار را تصدیق نماید .

سالسبورغ ایضا

دراینجا کونت اندراسی و پرنس بسمارك ملاقات نخستین را کردند بعد از آن نیز چندبار ملاقات کرده خیلی مذاکره ومکالمه باهم نمودند .

وین ایضا

امروز درمجلس مبعوثان سؤالی بمیان آورده شد در آن ضمن استفسار شد که درمقابل اوضاع مشرق زمین نیت دولت در بی طرف ماندن است یانه ودرضمن نگاهداری شرائط بی طرفی پیش بندی خطرهائی که مخل منافع اوسترپا تواند شد درباب داخل نشدن صربستان بمیدان جنك استعمال نفوذ وحرکتی خواهد نمود یا خیر .

کازت (پولتیشه کورسپوندانج) ازروی تلگرافنامهٔ بلغراد می نویسد . قونسل ایتالیا تقریری بحکومت صربستان نوشته واظهار کرده است که داخل شدن صربستان بجنك جایز نیست .

وین ۱۵ رمضان

ایمپراتور بپای تخت برگشت . مجلس وزرا فردا بودجه (موازنهٔ دخل وخرج) دولت را معین خواهد کرد . درماه نوامبر (اواخر شوال) احتمال میرود وکیلهای اوسترپا ومجارستان جمع بشوند .

پاریس ایضا

روزنامه هایی که هواخواهان جمهوریت هستند بکمال سختی تعرض بربیان نامهٔ مارشال ماکماهون می نمایند .

برلین ایضا

هشت روز بعد ازاین حکومت المان در خصوص فرستادن کشتیهای جنگی به بحر سفید قراری خواهد داد .

وین ۱۳ رمضان

روزنامه های رسمی می گویند مذاکرات دیروز

بزرك درسالسبورغ وضع پولیتیك حاضر را تغییر نخواهد داد .

پاریس ایضا

(مسیو ژون لومواز) یك فصلی در ژورنال (ده دبا) نوشته است وبدانجهة اورا بمحکمه کشیده بمحاکمه اش پرداخته اند .

برلین ایضا

پرنس بسمارك فردا باید بشهر وارد شوند . پارهٔ رساله‌ها در ممالك روسیه منتشر شده است که در آن رسالها سرزنش و تقبیح می کنند این جنك خود پرستانه را که برای افزودن برشان استبداد پیش گرفته شده است ومردم را وامیدارند بر اینکه از یك خونخواریٔ تازهٔ که آماده می شود گریزان شوند .

وین ایضا

کازت (پرس) مینویسد درسالسبورغ قراری در هیچ خصوص داده نشده است ولی از مذاکراتی که شده است در بارهٔ پولیتیك شرقی درمیان کونت اندراسی و پرنس بسمارك اتفاق حاصل شده است .

﴿ تلگرافنامهای متفرقه است که از ﴾
﴿ روزنامهای اوسترپا و المان ﴾
﴿ ترجمه کرده شده است ﴾

از پوره‌دین هفتم ماه رمضان

دیروز قشون روس یورش نبردند . ولی یاستیانها وقصبهٔ پلونه را بتوپ بستند . عثمانلوها بجناح چپ ما که پشت سر آنهارا تهدید میکرد بقوت تمام حمله کردند . جنرال (اسکوبلف) پنج بار حمله های بسیار دهشتناك عثمانلوها را مدافعه کرد ولی در حملهٔ ششم هنگام غروب استحکاماتی را که در سوم ماه رمضان از عثمانلوها گرفته بود ناچار شد ترك نماید . عساکر روسیه شبانگاه در اطراف پلونه استحکامات ساخته پارهٔ نقطه هارا گرفته اند . درجنك دیروزی از اول کار زار تا یك ساعت بعد ازظهر بقدر ششهزار زخمی بخسته خانهای سیار آورده شده است . در جهات دیگر مواقع جنك زد وخوردی اتفاق نیفتاده است .

پترپورغ هشتم ماه رمضان

موافق تلگرافنامهٔ کراندوك نیکولا مورخ ۷ رمضان در پنجم وششم ماه مزبور توپخانهای روس پلونه را بتوپ بسته اند . وتا شش ساعت از شب رفته توپ بآنجا انداخته اند وعثمانلوها مقابله نکرده اند . چنان معلوم است که ترکها جبخانه را برای وقت دیگر وزمان حرکت تعرضیهٔ روسها نگاهداشته اند در ششم ماه عثمانلوها باستحکام غرادیچه بعد از شلك سخت توپ حمله برده اند ولی عساکر احتیاطیهٔ روس ومملکتین آنهارا پس نشاندند . این جنك سه ساعت و ربعی امتداد داشت . در شهر پلونه آتش افتاده است .

آتن ۸ رمضان

بابعالی بجهة فرستادن آذوقه وجبخانه به (پلونه) در زحمت است . شوکت پاشا برای رهانیدن پلونه بسمت کوماندانیٔ باورحانیه رفته است . وتا مشارالیه بآنجا برسد امید هست عثمان پاشا خودداری نماید . عساکر عثمانیه که ازصخوم قامه برگشته اند جمعیت بسیاری از عیسویان (مینکری) بجبر واکراه بممالك عثمانیه آورده اند . پرنس رؤیس ایلچیٔ المان بنام دولت روس درانیناب خود نمایی کرده است . درمیان مردم شایع است که بابعالی بجهة اینکه امارت صربستان تدارك جنك می بیند اخطارنامه فرستاده است .

راگوزه ایضا

دیروز قره طاغیها (بیلکهٔ) را بتوپ بستند چون جمعیتشان بسیار است دور نیست آنجا را بتصرف بیاورند . قره طاغیها بعد از آن (ترهبین) را محاصره خواهند کرد .

ازبکرش ٦ ماه رمضان

در بکرش شایع شده است کار روسها در شبقه بداست . پل تازهٔ که می خواستند در نیکبولی ساخته شود بجهة ناتمامیٔ دو به‌ها هنوز تمام نشده است . عساکر خاصهٔ روس پیش از بیست و سوم ماه رمضان تماما بمواقع حربیه نتوانند رسید . اردوی ولیعهد روس بعد از جنگهای خونریزانه ناچار بسمت پشت نهر یانتره برگشت .

وین ایضا

از قرار تلگرافنامهٔ که از زشتوی رسید در پلونه موقعهای عثمانلوها ازهر سمتی محکم واستوار است . وزیاده از کفایت دوماهه آذوقه دارند .

بکرش ۸ ماه رمضان

بعد از این قشون روس در پلونه حرکت متعرضانه نتواند کرد اوضاع اردوی ولیعهد بسیار بداست . در اردوگاه از محافظت زشتوی ونیکبولی قطع امید حاصل است .

روزنامهٔ (ستاندر) تلگرافنامهٔ ذیل را از قول مخبر خود که در پلونه دارد نوشته است .

از روز جمعهٔ گذشته بایتطرف روسها هفت هزار تلفات داده اند . ولی جنرال (سکوبلف) که باستحکام کریفین حمله برد درمدافعهٔ حمله های تعرضیٔ عساکر عثمانیه بقدر دو هزار از عساکر افلاق تلف شند که داخل حساب فوق نیست . جنرال مومی الیه در جنگهای آخری بقدر هزار نفر تلفات داده است . جنرال کریلوف کوماندان اردوی چهارم در اثنای حمله که بکوماندانی او شده کاری هم نتوانستند بکنند سه هزار و پانصد نفر بکشتن داد . شهر پلونه دائما مقاومت می نماید . روسها باعتقاد باطل گمان می کنند که پلونه نیز مانند سدان محصور وبالاخره تسلیم خواهد شد . راست است روسها تا یك حدی عساکر عثمانیه را محاصره کرده اند . لکن اگر اعتقاد شان این است که عثمانلوها بمحاصره تسلیم می شوند اعتقاد بسیار باطلی کرده اند . عثمانلوها باستحکام غراویچه را چنان محافظه ومدافعه نمودند که تا کشته نشدند هیچ یك نفری از ایشان از جای خود حرکت نکرد وتا یکنفر از ترکها باقی باشد پلونه را روسها تسخیر نتوانند کرد . بی جهت وفائدهٔ روسها اینقدر قشون خودشانرا تلف می کنند .

لندن ١٤ ماه رمضان

روزنامهٔ تایمس از روی تلگرافی که از جای موثق داشته است مینویسد . صربستان پیش

از ماه فوریهٔ فرنگی (که مقارن اواخر ماه محرم است) بحالت سفر و جنك نخواهد افتاد .

پاریس ایضا

محکمه حکمی را که در بارهٔ مسیو کامبتا در غیاب داده بود برقرار کرد . (مسیو کره‌وی) بجای مسیو (تیر) متوفا با عضائی مجلس مبعوثان فرانسه نزد شد . صحت جناب پاپ موجب اندیشه و بیم است . پرنس بسمارك و کونت اندراسی در اثنای صحبتی که داشته اند سخن از حال بعد از وفات پاپ و مجلسی که از کاردینالها برای انتخاب پاپ منعقد خواهد گردید بمیان آورده اند . اجزای مجلس مبعوثان ملت فرانسه در چهاردهم ماه اوکتو بر انتخاب شده در هفتم ماه نوامبر (غرهٔ ذی‌قعده) اجتماع خواهند کرد .

بکرش ۱۵ ایضا

جنرال اغناتیف درحالتیکه ناخوشی تب لرز داشت بمزرعهٔ مخصوصهٔ خود که در کیو داشت رفته است وتا وقتیکه از جانب ایمپراتور احضار بشود در آنجا اقامت خواهد کرد .

جنرال (تودلبن) رئیس استحکامات روس از بکرش گذشته بمرکز اردوگاه رفته است .

از قرار تلگرافنامهٔ رسمی مورخ ۱۶ ماه مبارك رمضان فرقهٔ مظفرهٔ عساکر عثمانیه که مامور بودند باردوگاه پلونه رفته آذوقه وجبه‌خانهٔ لازم را هم بآنجا برسانند دشمنی را که در عرض راه بر خورده اند دفع وتنکیل کرده مظفر اوسالما باردوی همایون پلونه رسیده اند . وخطوط تلگراف که خراب شده بوده است درکار تعمیر بوده است . فرقهٔ مذکوره مفرزهٔ اردوی متحشده در (اورحانیه) بوده و بیست فوج پیادهٔ نظام و یك تیپ سوارهٔ نظام ودو دسته توپچی بوده است .

در تلگراف دیگر از جناب عثمان پاشا خبرهای مظفریت رسیده سه عراده توپ باتکر و خیلی اشیاء عسکریه هم از روسها گرفته اند و جناب عثمان پاشا امیدواری میدهد که بیاری حق تعالی دشمن را بزودی ازآن حوالی دفع وتنکیل خواهیم کرد .

(پلونه)

(فاردو پوسفور) مینویسد . محمد علی پاشا برای کمك کردن بمدافعهٔ دشمنی که باردوی عثمان پاشا حمله می کنند اقدام بحنك بزرگی کرد . محمد علی پاشا کوماندانیٔ جناح راست را بعهدهٔ احمد ایوب پاشا وکوماندانیٔ جناح چپ رابحسن پاشا فرزند جناب خدیو مصر محول داشته وخود کوماندانیٔ مرکز اردو را در عهده گرفته بسمت (پله) حرکت کرده اند .

اردوی روس همینکه حرکت عساکر عثمانیه را بسمت آنها بکمال سختی وقوت شنیده اند خودشانرا ببالای نهر (یانتره) کشیده جمعی از عساکر سمت طرنوی را نیز باآنطرف کشیدند . قدری کمك برای قوت دادن باردوی ولیعهد روس رسیده اردوی مذکور بشصت هزار نفر بالغ شد ولی چون این قوت نمی توانست مقاومت نماید .

محملهٔ که از سه نقطه بخط رجعت لشکر روس میشد کران دوك نیکولا مقداری از شعبهٔ اردوی چهارم را از (پوردین) بکنار نهر یانتره فرستاد .

لشکر روس که در مقابل محمد علی پاشا است بقدر هفتاد وهشتاد هزار است ودر این سمت نهر یانتره است . عساکر که درزیر امر وکوماندان عثمانی است بیش از یکصد هزار است . اینك جنکی که میکویند میخواهد اتفاق بیفتد در اینجا خواهد شد و یك نتیجهٔ از آن برای کلیهٔ جنك حاضر بعمل خواهد آمد .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۳ رمضان ۳۰ اغستوس رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۱۱
لندن	۹	۳۰
پاریس	۹	۶۸
	فرانك	سانتیم
مندات راه آهن روم‌ایلی	۲۷	۰
لیرای انکلیس		
سوسیته‌ژنرال	۲	۲۴
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کمبیال	۲	۲۵
بانك عثمانی	۲	۲۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۱۰
فیئات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش		
	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۳۵
لیرای فرانسه	۸۸	۳۱
امپریال	۸۹	۱۰
کرمیجه	۵۱	۲۰
رون (منات) نقره	۱۵	۸

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

قیصر از خزانه خود کاستن و بدشمن قوی تسلیم نمودن را دور ازاحتیاط دیده قبول نمود کابادس متغیر شده بدون اعلان جنك بخاك ارمنستان که برومیان تعلق داشت ورود کرد و به الجزیره تا شهر امید رفت و انجا را در پنجم ماه اکتبر سنه پانصد ودو مسیحی محاصره کرد سکنه با اینکه غافل بودند سخت مقاومت کردند کابادس هنکامی که از کرفتن شهر مایوس شد ومیخواست دست از محاصره باز کشد محصورین که از خیال او مطلع شدند ازبالای باروی شهر ایرانیانرا استهزا کردند وچند نفر زنان فاحشه با وضعی که از عصمت دور بود خودرا بمحاصرین نمودند بعد از این کیفیت مغها کابادس را مانع آمدند که از محاصره دست بکشد واو را کفتند که از رفتار این زنها معلوم میشود که عما قریب سکنه هرچه را که بیشتر پنهان میدارند بر ایرانیان خواهند نمود چند روز بعد یکنفر از قشون محاصره یك نقبی که بیکی ازبرجهای شهر راه داشت پی برده مستحفظین آنبرج را در خواب غفلت یافته مضمحل کرد در همان آن بحکم کابادس نرد بانها را در پای دیوارها کذاردند ولشکر بورش بردند و در ابتدا اهل شهر ایشانرا پس نشانیدند ولی کابادس که شمشیر برهنه در دست داشت سر بازها را مجبور کرد که باز بورش ببرند و چند نفر یرا که تمکین نمیکرد کفت کشتند قلعه بعد از هشتاد روز محاصره باینطور بدست آمد ایرانیان در ابتدا خیلی از سکنه را کشتند ولی کابادس که بشهر وارد شد یکنفر کشیش کهن سال با کمال جرئت باوعرضه داشت که پادشاهرا شایسته نیست که مغلوبین را بقتل رساند کابادس بتغیر در جواب کفت که چرا در مقابل من مقاومت کردید پیر مرد عرض کرد برای خواست خداوند بود که شهر امید را بزور بازوی خود متصرف شوید و ممنون دار ما نباشید اتش تغیر پادشاه از این جواب فرو نشسته حکم کرد دیکر کسی را نکشتند ولی شهر را چاپیدند وسکنه را بسان برده فروختند پادشاه ایران کلون نام ایرانی را با هزار نفر ساخلوی درشهر کذاشت و برفت اناستاز قیصر روم همانوقت که اطلاع یافت که پادشاه ایران شهر امید را محاصره کرده پنجاه ودو هزار قشون با سرکردهای قابل روانه داشت وقتی که این قشون از فرات کذشت پادشاه ایران شهر امید را

منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰٤	۱۸
بشلك	۱۱۵	۳۰
متالك	۱۱۷	۰۰
پول سیاه	۱٦۲	۰۰
فائه نو	۱۸۰	۰۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.
در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس
دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی.
دربیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی
درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .
دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی. درامامواره عالیجاه حاجی رین العابدین صاحب امین التجار.
درکراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.
دربنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .
درمدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین

صاحب مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار
در شهر لکهنو جناب فضایل مآب فتح محمد صاحب مشتهر جریدهٔ انوار الاخبار .
درحیدرآباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .
در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره اختر معلوم نمایند.
وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند.

﴿ قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش و ششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه

تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینار رایج
طهران ودیگر ممالك محروسهٔ ایران دو تومان است
برای ممالك اوروپ پانزده فرانك .
جهت بمبئ ودیگر اطراف هند وستان و بندرات فارس وممالك متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

قیمتهای مقرره در فوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (٥٤) بتفصیل عرض شده است دربارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اگر چنانچه بآخر موعد بگذارند چنانکه مقتضای قاعده و موافق شان بزرگیٔ ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمحادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزهااز تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در دربازید مکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

کرفته درحوالی نیزیب بود چونکه شنید که سرکردهای روم لشکر خودرا برچند دسته کرده اند بیکی ازآن دستها تاخته اورا معدوم ساخت درآن بین شنید که قوم هون بخاك ایران ایلغار کرده اند لابد ازجنك رومیان دست کشید وعازم رفع هونها شد رومیان که ازشراو خودرا رسته یافتند بمحاصره امید پرداختند وکلون را که بتدبیر ازشهر بیرون آورده بودند با دویست نفر بقتل رسانیدند قشون ساخلوی با اینکه ازعده اوانقدر کاسته شده بود باز باکمال رشادت مجادله کرد کوتوالی را به پسر کلون دادند بعد از مدتی که اذوقه کم شد کلون برومیان پیغام کرد که اگر تکلیف شان نکنند شهر را تسلیم مینماید دربین مذاکره اذوقهٔ را که درذخیره داشت بجهة اینکه بتواند زیاد دارد دوحضور رومیان باشکر خویش

تسلیم کرد این حیله خیلی بکار خورد رومیان درازای تسلیم کردن قلعه وجه معتدی بکلون دادند وقشون با اسلحه واسباب آسوده بیرون رفت چونکه باز ایرانیان باقوم هون در جنك بودند کابادس با رومیان هفت سال متارکه قرارداد و جنك با روم که سه سال طول کشیده بود باین طور دوماه اوریل سنه پانصد و پنج ختم شد کابادس اولاد بسیار از معشوقه های خویش داشت سه پسر هم از زنان عقدی او بودند اولی کااوزس دومی زامس سومی خسرو نام داشت باطنا میل داشت که پس از او سلطنت بخسرو برسد چونکه میترسید ایرانیان صحه برای او نگذارند به ژوستن قیصر روم نوشت واز اوخواهش کرد که خسرو رابفرزندی قبول کند مستشارهای قیصر بلاحظه اینکه مبادا خسرو تخت روم را ادعا کند خواهش پادشاه ایران را مقبول نداشتند از طرف دولت ایران سیوسس ومبودس نام بمذاکره این مطلب مامور بودند بعد ازانکه قیصر عذر آورد دشمنان سیوسس اورا متهم کردند که در این کار بپادشاه خیانت کرده و بعلاوه خداوندان ملل دیکر را پرستیده وچند زوجه خویش را بخاك سپرده در حالتیکه موافق قانون مذهبی قدغن بود که خاك را بدفن اموات الوده سازند این اتهامات اسباب اتلاف سیوسس شد که ظاهر امرد عادل بوده عیبی که داشته با مردم زیاد بلند پروازی میکرده است .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٣٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه‌خانه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است .

فی ٢٥ شهر رمضان‌المبارك سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت‌باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

٢١ ایلول ١٢٩٣ و ٣ اوکتوبر ١٨٧٧

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالة هفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ داخلیه ﴾

روز جلوس میمنت مانوس اعلا حضرت پادشاهی که موافق ٢٢ شعبان المعظم بود چنانکه معمول است درطهران درسفارت سنیهٔ عثمانیه رسم جشن ومسرت بعمل آورده شده آداب پذیرایی ترتیب داده شده بوده است .

در روز مذکور هنکام ظهر بیست ویك تیر توپ برای اعلان مسرت وتبریك انداخته شده از جانب اعلاحضرت پادشاه جمجاه ایران یکی از منشیان حضور همایون واز طرف جناب اشرف امجد سپهسالار اعظم وزیر امور خارجیه وهیئت وزرای در بار نیز ماموری جداکانه بسفارت خانهٔ مشارالیها فرستاده شده رسم تبریك را بعمل آورده اند . آنروز باآنکه عید رسمی بود مانند عیدهای ملتی بسیاری از علما ومشایخ ومعتبرین اهالی بسفارت سنیه رفته وجناب اسماعیل افندی را تبریك نموده درآن ضمن بزبانی که مناسب حال واقتضای برادریٔ دینی است اظهار مسرت از استماع اخبار مظفریت وغلبات عساکر عثمانیه ولزوم دعای نصرت وفوز عساکر اسلامیه را بر همکنان ازآحاد مسلمانان صفحات آسیا بیان کرده اند .

پیشتر دعوت شدن جناب وزیرمختار دولت علیهٔ ایران را دراوائل ماه مبارك بمابین همایون وصرف افطار در آنجا وشرفیابیٔ ایشان ازصحبت سنیهٔ ملوکانه اشعار کرده بودیم ازقرار یکه شنیده شد جناب وزیرمشارالیه در طبق اشارات علیهٔ شاهانه که مشعر برتمهید مقدمات افزونی و استحکام‌بنیان یکانکی واتحاد حقیقیٔ دولتین علیتین بوده است تلکرافنامهٔ بطهران نوشته اند وجواب بسیار خوبی که استناد کاه مسرت وامیدواریٔ دائمی ملتین معظمتین اسلام تواند بود رسیده تفصیل سؤال وجواب مذکور نیز بمابین همایون معروض افتاده موجب محظوظیت سنیه کردیده است .

ازقرار تلکرافنامهای ارژانسی که بتاریخ ١٨ همین ماه رمضان از بمبئی رسیده است . جناب سماحت مآب احمد خلوصی افندی ایلچیٔ کبیر وفوق العادهٔ سلطنت سنیهٔ بشهر کابل رسیده واز جانب امارت جلیلهٔ افغانستان لازمهٔ احترامات فائقه در حق سفیر مشارالیه بعمل آورده شده است .

روزنامهٔ (بصیرت) از روی کاغذ مخصوصی که میکوید از لاهور یکی نوشته شده است تفصیل ذیل را می نویسد چون مندرجات کاغذ مذکور را بعض روزنامهای هندوستان نیز مؤید است لهذا ترجمهٔ آنرا در اینجا نوشته مطالعات خودرا دربارهٔ نیات ومعتقدات ملتهای غیرمسلم در باره اسلام واسلامیان بر آن متفرع میسازیم .

جناب سماحت مآب احمد خلوصی افندی سفیردولت علیه دردهم ماه رجب بشهر بمبئی وارد شدند ازجانب حکومت انکلیس غیرت واقدام فوق العاده در پذیرائی واحترام ایشان بعمل آمد . ولی از امرای هندوستان ازمسلم وغیرمسلم جمع کثیری خواهشمند ملاقات سفیرمومی‌الیه شده بودند مامورین انکلیس هیچکس را رخصت ملاقات با ایشان ندادند وهمه از ملاقات وفیض صحبت ایشان محروم ونا امید شدند . هنکام عبور سفیر مومی الیه مردم شهر بکوچه‌ها ریخته استقبال ومشایعت میکردند . درهمه شهرها و قصبه‌ها بهمین طورها چند ساعتی اقامت میشد وبدین ترتیب بشهر پیشاور رسیدند وتا آنجا هیچکس را ممکن نشد با ایشان ملاقات نماید . عالیجاه عزت همراه حسین افندی شهبندر دولت علیه در بمبئ نیز دراین سفر همراه جناب ایلچیٔ مومی‌الیه بودی .

ازمطالعهٔ این کاغذ آنچه جای دقت است این است که مأمورین انکلیس نکذاشتند کسی از بزرکان هندوستان با جناب احمد خلوصی افندی ملاقات کند ! علت این ممانعت چیست ؟ همه کس میدانند که این سفارت فوق العاده و فرستاده شدن همچنان سفیری که از اجلهٔ علما و رجال دولت است در این وقت از یك جهة هم بانضمام خواهش و درخواست دولت انکلیس شد که بواسطهٔ اختلاف و برودت بزرکی که درمیان امارت افغانستان و دولت انکلیس دراین اواخر بجهات چند اتفاق افتاده است و هر تدبیری در رفع این برودت بکار بردند فائده نداد تا آنکه با جناب آخوند سوات و دیکر خوانین وحکومتهای جزو متفق شده اعلان جهاد کرد وحاکم کلات را از اجرای مقاوله‌نامهٔ که با حکومت انکلیس بسته بود منع نمود . اکرچه دولت انکلیس در آغاز کار این حرکات و مقدمات را از جانب امارت افغانستان بنظر بی اعتنایی می دید وشوخی می انکاشت ولی در آخر مآل کار را خطرناك دید

وجدی بودن مطلب را فهمید و بجهة اینکه دولت روس همچنان وقتی را مقام انتهاز فرصت دانسته می خواهد امیر افغانستان را بخود رام کند و اورا اسباب کار کرده راه هندوستان و تسخیر هندوستان را باز نماید دولت انگلیس بیشتر بتشویش افتاد . و چارهٔ ندید جز اینکه در اینباب بتوسط سلطنت سنیهٔ عثمانیه مراجعت کند. این است فرستاده شدن ایلچیٔ فوق العاده را خواهشمند گردیده و در همچنان وقتی که رفتن سفیری بدانصفحات مناسب بودی رو پوش خواهش و آرزوهای خود کرده پروی بزرگواری خودهم نیاورد که من ناچار از التجا بتوسط دولت عثمانیه هستم که هندوستان مرا بخطر نیندازد . و این مطلب در نزد نکته سنجان امور دولتی چنان واضح است که بیش از این تفصیل نگاری را حاجت نیست . مع هذا در هنگام ورود جناب احمد خلوصی افندی بهندوستان در هیچ مملکتی ایشان را آرام نداده ونگذاشته اند کسی از بزرگان آن ملك با ایشان ملاقات کند چرا ؟ سببش چیست ؟ .

علت و سبب آن نیز در نزد اهل دقت وهوش آشکار است چنانکه جناب احمد خلوصی افندی که یکی از فضلا و دانشمند انو از معتبرین رجال دولت عثمانیه است و بسمت سفارت کبری ازجانب دولت معظمهٔ اسلامیه مأمور با نصفحات هستند البته بزرگان هندوستان را طرف اعتنا و توجه بوده یك کلمهٔ سخنی که از زبان ایشان جاری بشود دردلهای بزرگان آن سر زمین تاثیر بزرك تواند بخشید . خاصه درهمچنان وقتی که هیجان دلهای اهل هندوستان وکمال میل ومحبت و همتهای ایشان دربارهٔ اعانه و دادن زر نقود که در نزد ابنای زمان کرامی تر از جان است مشاهده میشود ازیکطرف هم که امارت افغانستان اسباب اتفاقی بکمال عزم برهم زدن وضع هندوستان فراهم آورده است حکومت انگلیس احکام سوءظن خودرا در بارهٔ نیات جناب ایلچیٔ مومی الیه بکار برده ملاقات اکابر و اعاظم هندوستان را با ایشان منع نموده است سهل است که مدت اقامت ایشان را هم در شهرهای هندوستان بچند ساعت گذرانده اند . اگرچه جای سخن نیست که اقامت وحرکت بسته بمیل وارادت خود جناب مومی الیه ست لکن وضع کار را چنان ترتیب داده اند که طالب اقامت بسیار نشده بجز چندساعت در هیچ شهری آرام نگرفته اند .

اگرچه این تفصیل در ظاهر رفتار طوری نیست که اسباب سخن وبیان مطالعات رسمیه بوده باشد بعلت اینکه مأمورین انگلیس یقینا این قسم ممانعت را بپارهٔ عذرهای خیرخواهانه در حضرت ایلچیٔ مشارالیه رو پوش کرده درحفظ منافع خودشان بهر طوری که صلاح خود دانند دقیقهٔ فرو گذاری نمیکنند . ولی در مقام دقیقه شناسی باندك تاملی واضح است که انگلیسها از جهت کمال احتیاط ودور اندیشی که درانحواقع دارند نمی خواهند راه پارهٔ خیالات والقاءات دردل بزرگان هندوستان را باز بگذارند مبادا ایلچی مومی الیه در اثنای صحبت سخنی بگوید که منافی صلاح حکومت انگلیس درهندوستان باشد .

میزان حرکات انگلیسها که ظاهرا دوستی و خیرخواهی ایشان درحق دولت عثمانیه بیش از دیگر دولتهای اوروپ میباشد از همین حرکتی که دربارهٔ جناب احمد خلوصی افندی وممانعتشان بزرگان هندوستانرا از ملاقات ایشان بعمل آورده اند معلوم است . پس از اینقرار دولتها و حکومتها وملتهای اسلام دیگر را شایسته آن است که بانتباه وآگاهیٔ تمام اطراف مطلب را ملاحظه کرده مدار حرکات واطوار دولتهای غیرمسلم را درحق خودشان در هر نقطهٔ از نقاط امور متعلقه بایشان بدقت تمام بفهمند ومعین نمایند که تکلیف بعد از این برای نگاهداریٔ وطن ملتی ودیانتیٔ خودشان چیست . اگر درست ملاحظه شود روشن خواهد شد که تقلید ما بر فرنگیها اسباب خرابیٔ ملیت ووطنهای ما است. هرقومی باقتضای موقع وآداب واخلاق ملیهٔ خودشان وموافق احکام دیانتی که دارند تکالیفی برای حفظ حقوق وتکالیف انسانیه وملیهٔ خودشان دارند . که مشابهتی بتکالیف حقوقیه وملیهٔ اقوام دیگر ندارد . راست است ماهرچه صفات نیك وقواعد خوب را درهرجا ودر نزد هرکس به بینیم مأمور هستیم اخذ کرده بدآن منوال راه برویم لکن نچنان است که این کار اساسی نداشته باشد ومطلق العنان باشیم. مارا یك اساس هست که هرچه موافق آن اساس باشد به نیکی وخوبی آنرا تصدیق توانیم کرد وگرنه حسنات قومی در نزد قوم دیگر سیآت تواند بود . وبدی درنزد طائفهٔ گروه دیگر را نیکی معدود تواند شد . حاصل سخن اینکه ملل اسلامیه بی آنکه اغراض شخصیه را پیروی کنند باید از روی حقیقت بینی پایان کاررا بیندیشند در فکر کار خود باشند وکار خود کنند نه کار بیگانه درزمین خودشان خانه بسازند نه در زمین دیگران . چنانکه حکیم غیب فرماید .

﴿ کار خود کن کار بیگانه مکن ﴾
﴿ در زمین دیگران خانه مکن ﴾

امروز که انگلیس بدولت علیه احتیاج دارد با آنکه منافع او بسته بقوت وشوکت دولت اسلامیه است علی الظاهر آیین دوستی ووفاق را پیش گرفته برای خاطر منافع خودخود نمایهامی کند لکن اگر از دلش پرسی ونقطهٔ داش را بشکافیم خواهیم دید که میگوید اسلام دینی است وحشی ومسلمانان مردمانی هستند غیر قابل بترقی چنانکه همان کلاد ستونی که سالها جانب داریٔ دولت عثمانیه را میکرد بعد از ظهور مسائل اخیره چون دولت روس را توانا و باقدرت فهمیدند و میدانستند که دولتهای فرنکستان همه یقه را کنار کشیده واین دولت را تنها خواهند گذاشت این است که باآشکاری برضد ودشمنی و بدخواهی وبد کوییٔ دولت وملت عثمانیه برخواسته دولت انگلیس هم که بجهات چند میبایست حمایت و وجانب داریٔ دولت عثمانیه را بکند با اینکه در ظاهر بسخن تنها کاهی اظهار دوستی در حق دولت مشارالیها داشت درجز ومیدان بکلاد ستون وهواخواهان او داده مخصوصا مباحثات طولانی درمیان اجزای ملت ودولت انگلیس انداختند که در این میان هم جهت دوستی ومنافع خودشانرا ظاهرا با دولت عثمانیه داشته باشند وهم اگر خدای نخواسته وهن وصدمهٔ بدولت عثمانیه وارد بشود ومنظورات روس پیش برود ورونق گیرد آنگاه گروه مخالف انگلیس پیش آمده بروس وهواخواهان روس بگویند که به بینید ماهم با شما یکی بودیم وما مردمان منصف وحق شناسی هستیم ماهم از وعده‌های عثمانی مأیوسی داشتیم اگر چهار نفر وزرای انگلیس ظاهرا پارهٔ حرفها میزدند اصل دل وخاطر ملت معظمهٔ انگلیس باشما بود چگونه میشود که ما دربارهٔ شما بدخواهی کرده این مسلمانان وحشی را که بارها تجربه کردیم وقابل ترقی نبودند برشما ترجیح بدهیم . حرکات انگلیس درحق دولت اسلام درحالتیکه دوست وخیرخواه ترین ملل اوروپ درحق ایشان است از اینقرار ملاحظه باید کرد حال دیگر دولتها

وملتهای غیر مسلم را تا آنکه معلوم شود خیلات ایشان در بارهٔ اسلام واسلامیان ومحدود کردد تکلیف حقوق ملتی ودیانتیٔ خود . نتیجهٔ سخن اینکه امیدواریم که بعد از این مصائب جنك همه ملل اسلامیه را یك نوع آکاهی وانتباهی درکار خودشان حاصل شده تکلیف خودشانرا بعد از این بخوبی خواهند دانست و بر مقتضای آن بکمال عزم ومآل اندیشی رفتار خواهند نمود .

(رسمی)

برحسب ناچار یهای اوضاع جنك همه جای روم ایلی وموقعهای جنك اناطولی درزیر ادارهٔ عرفیه آورده شده این قاعده پیشترها هم در بارهٔ درسعادت اعلان واجرا شده بود ولی چون وظائف دیوان حرب که تشکیل شده بود ودرجات معاملات عرفیه که بمامورین حکومت راجع است درتحت یك قاعدهٔ مقرر نشده بود این است لازم شد در اینباب دستور العمل موقتی تنظیم و ترتیب داده شود که اس الحرکات بوده و از روی آن معمول کردد . وموافق مدلول مادهٔ سی وششم قانون اساسی در اوقاتیکه مجلس عمومی منعقد نیست برای نکاهداریٔ امنیت عمومیه وحفظ آسایش بندکان خدا از جانب هیئت وکلای دولت باقتضای ضرورت و ناچاری قرارهای لازم داده شده موافق ارادهٔ سنیهٔ شاهانه که صادر میشود تا هنکام اجتماع هیئت مبعوثان وقرارداد ایشان قرار مذکور در قوت و حکم قانون موقت خواهد بود بنابراین قرارنامهٔ مذکور اینروزها نوشته شده درباب انتشار آن ارادهٔ سنیهٔ شاهانه شرف صدور یافته است و از مراتب بولایات معلومه ودائرهٔ عسکریه اطلاع داده شده است اینك برای اطلاع ترجمهٔ قرارنامه مذکور ذیلا نکاشته میشود .

﴿ ترجمه ﴾

قرارنامهٔ ادارهٔ عرفیه است که موافق حکم مادهٔ سی وششم قانون اساسی از جانب مجلس وکلا نوشته شده وارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی درخصوص اجرای احکام آن شرف تعلق یافته است که بمحض کشوده شدن مجلس عمومی یادداشت قانونی آن هم که لازم است ترتیب وتنظیم خواهد شد .

مادهٔ اولی شهر وقصبه ومحال وسنجاق یا ولایتی که در تحت ادارهٔ عرفیه آورده میشود نامهای مواقعی که حدود آنها را معین می کند مخصوصا اعلان خواهد شد .

مادهٔ دوم همینکه ادارهٔ عرفیه درجایی اعلان شد احکام موادی که از قوانین و نظامات ملکیه مخالف این قرارنامهٔ ادارهٔ عرفیه است مادامیکه ادارهٔ عرفیه هست موقتا تعطیل خواهد شد .

مادهٔ سوم تکالیف ووظیفه هایی که برای محافظت آسایش وضابطهٔ مملکت بحکومت ملکیه تعلق دارد همهٔ آن تکالیف بعهدهٔ حکومت عسکریه منتقل میشود .

مادهٔ چهارم کسانیکه مرتکب کناه وجنایتی میشوند که باعث اخلال امنیت داخلیه و خارجیهٔ دولت باشد و همچنین آنانکه مدخلیت در آن کناه وجنایت دارند از هر طبقه و کروهی باشند در حضور دیوان حرب بمحاکمهٔ آنها پرداخته خواهد شد .

مادهٔ پنجم کسانیکه بمأمورین حکومت در اثنای اجرای مأموریت سوء قصد نمایند واین حرکت آنها تعلق با حوالی داشته باشد که باعث اعلان ادارهٔ عرفیه است محاکمات آن اشخاص نیز در دیوان حرب خواهد بود .

مادهٔ ششم حکومت عسکریه ماذون است براینکه اولا اقامتکاه اشخاصی را که لازم باشد درشب یا روز جستجو نماید . ثانیا آنهایی که از صاحبان شبهه وسابقه هستند واز طرف حکومت کرفتار شده، اند ومحل اقامتی درجاهایی که بتحت ادارهٔ عرفیه آورده شده است ندارند آنهارا اخراج بلد یعنی طرد وتبعید کند . ثالثا اسلحه وجبه خانه اهالی را کرفته ضبط کند . رابعا روزنامهایی که اذهان مردم را مغشوش می نمایند فورا تعطیل وهر کونه جمعیتهارا منع نماید .

مادهٔ هفتم کارهای جنحه وتقصیرهای متعارفی درمحکمه های متعارفی رؤیت خواهد شد .

مادهٔ هشتم جنحه وجنایتهای متعارفی که مستقیما تعلق بجنایت و جنحه دارد که برای آنکه منع وزجر آن مدار سلامت عمومیه بشود بدیوان حرب حواله شده است دیوان حرب استحقاق دارد که درباب آن کونه جنحه وجنایتهای متعارفی نیز رسیده کی وحکم کند .

مادهٔ نهم چون دیوان حرب بطور انحصار مکلف است بوظائف عادیهٔ جزائیه که قائم مقام آنها است بنابراین بکاری مداخله کند که در محکمه های خارج از محل ادارهٔ عرفیه رسیده کی شده یا خواهد شد وهمچنین بکارهای که محاکم عادیه مکلف برسیده کی آنها نیستند ونیز کارهایی که پیش از اعلان ادارهٔ عرفیه رسیده کی شده نیمه کاری مانده است . حق رسیده کی نخواهد داشت .

مادهٔ دهم از جنحه وجنایاتی که در ماده چهارم معین شد هر کاه پیش از اعلان ادارهٔ عرفیه اتفاق افتاده ولی صاحبان آنها محاکمه نشده وحکم نشده باشد محاکمهٔ آنها نیز بدیوان حرب راجع خواهد بود .

مادهٔ یازدهم محاکمهٔ همه جمعیتهای پنهانی اکرچه پیش از اعلان ادارهٔ عرفیه هم تشکیل یافته باشد نیز بدیوان حرب راجع است .

مادهٔ دوازدهم کسانی که درخارج از محل ادارهٔ عرفیه بوده ولی مدخلیت داشتن آنها در کارهایی که باعث اعلان ادارهٔ عرفیه است معلوم کردد محاکمهٔ آنهارا نیز دیوان حرب حق رسیده کی دارد .

مادهٔ سیزدهم دیوان حرب درخصوص تحدید جزاها وکیفرها موافق قانون عسکری و آنچه در آن نباشد بقوانین ملکیه مراجعت کرده ازروی آن حکم خواهد کرد .

موافق تلکرافنامهٔ محمد امین افندی امین صرهٔ همایون وقائم مقام امیرحاج واپور همایون واسطهٔ تجارت که بموجب ارادهٔ سنیه برای رسانیدن امانت جلیلهٔ صرهٔ همایون مخصوص شده بود بحمد اه تعالی بسلامت وعافیت در ۱۶ ماه مبارك رمضان وارد بندر بیروت شده است .

از انواج موکب همایون از نفرات طابور

یعنی (فوج) اول ودوم دائرهٔ دوم بدست آقسرای است هفت دسته که لباسهای نظامیهٔ آنها تمام شده بوده است پریروز درصحن جامع شریف لاله‌لی جمع شده درحالتیکه دستگاه موزیك تازه که نیز خودشان ترتیب داده بوده اند درجلوشان زده میشد بقاعدهٔ نظام بباب والای سرعسکری آمده واز مقابل جناب قائم‌مقام سپهسالاری که با بعض امرای عسکریه برای استقبال و پذیراییٔ آنان ایستاده بودند بطور منتظم عبور کرده و بر حسب اشعار ازجانب قائم‌مقامیٔ مشارالیه دسته‌های مزقومه بهمان ترتیب ازراه دیوان بباب همایون رفته واسلحهٔ خودشانرا که از تفنگهای هانری مارتینی بوده است از انبار اسلحه گرفته ومسلحا بترتیب سابق بباب والای سرعسکری برگشته اند .

روزنامهٔ (بصیرت) درصفحهٔ اولی نسخهٔ دیروزی نوشته است . اگرچه درصفحهٔ دوم کازت خودمان نوشته ایم جناب رؤف پاشا وزیر بحریه ازراه زغره بدرسعادت می آید لکن از قراریکه درثانی بطور موثق آگاهی حاصل کردیم جناب سلیمان پاشا بکوماندانیٔ عموم طونه معین شده اندو پس ازملاقات ایشان باجناب رؤف پاشا درشبقه ازراه قزغان بهزارغراد عزیمت نموده اند وجناب رؤف پاشا هم بکوماندانی عموم بالقان معین شده اند وجناب محمد علی پاشا نیز باسلامبول احضار شده اند .

سه باب خستهخانهٔ سیار که ازجانب جناب مستطاب خدیو معظم با همه ملزومات آن مرتب شده و برای مواقع جنك فرستاده شده بود چند روز پیشتر با واپور مصری بسمت وارنه فرستاده شده است .

ترجمه کاغذی است که‌از قلعهٔ سلطانیه بکوریه دوریان نوشته اند .

چند روز است که دیگر اهالی که برای‌فعله کی وخدمت در عملیات استحکامات (بولایر) آورده میشدند در شهر وحوالی رفت و آمدند ارند . این حرکت وجنجال دو ماه میشود درمیان بود همه اهالی بدون استثنا هر کدامی چهار روز در استحکامات کار کردند ویا آنکه از قرار نفری ۱۲ قروش چهار روز را چهل وهشت قروش بدل نقدی دادند از اهالی محالات اناطولی وروم ایلی نیز جمع کثیری در این عملیات همراهی وشراکت کردند . اجرتی که برای کارکنان حساب میشد روزی پیشتر ازدویست هزارقروش میباشد . برای این استحکامات نود و شش عراده توپ از اسلامبول خواهد آمد که منتظر رسیدن آنها هستند . غیرت و کوشش که درخصوص انجام دادن همچنان عملیات بسیار بزرك از جانب حسین پاشا کوماندان موقع مصروف گردید سزاوار آفرین است . بعلت انکه آب و نان رساندن با همه عملجات درهوای گرم تابستان خودکار مشکلی بود حسین پاشا چند فروند واپورهایی که کشتیهای کوچك رامی کشند کرایه کرده وهمه ملزومات را راه میانداختند درخصوص ترتیب وجابجا کردن توپها هم مشارالیه نظارت خواهند داشت .

بعد ازغلبات وظفریابیهایی که جناب عثمان پاشا در مقابل لشکر وحمله‌های روس در پلونه ظاهر کرد درشهرها و قصبات مملکت مجارستان جمعیتها شده هر کدامی تبریکنامهای جدا گانهٔ تلگرافی بجناب عثمان پاشا نوشته اند که جملتان آنها غیرازانکه ازبعض بزرگان و معتبرین مجارستان وغیرهم رسیده است شانزده قطعه تبریکنامها بوده است که از جمعیتهای مومی‌الیهم فرستاده شده است چون اکثرآنها بیك مضمون است ازنوشتن یکی یکی آنها صرف نظر کرده تنها بترجمهٔ یکی اکتفا نمودیم .

(بکوماندان ذیشان پلونه ولشکر)
(قهرمانش)

مملکت ماکه‌شهر (لوزنیج) است که درسال ۱۸۴۹ بدستیاریٔ روس ویران کرده شده بود . از جهت ظفریابیٔ بزرگی که این بار حاصل نموده ایدچراغان وآیین بندی کرده شده ظفریابیٔ دائمی شما ولشکر قهرمان شمارا ازدرگاه جناب باری تمنی می کنیم .

شبی که بجهة ظفریابیهای جناب عثمان پاشا درشهر (پشته) که مقرحکومت مجارستان است چراغان شده بوده است درمجلس مهمانی بسلامتی عثمان پاشا ومسیو (کوشوت) باده نوشیده اند .

جمعی از غیرتمندان اهالی سلانیك بقدر شصت وپنج هزار لیرا جمع کرده اند که اسلحه خریداری کنند وقرار داده اندمعادل ده هزار تفنك هانری مارتینی با فشنك وسرنیزهٔ آنها بهمان مبلغ خریده باشند .

(عثمانلی)

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

اردوهای روس را قوت وامداد تازه رسیده است . اردوی خاصهٔ ایمپراتوری که قریب دویست هزار نفراست مقررشده‌است برارد وهای سابقشان افزوده شود . وازطرف دیگرهم میکویند دولت المان بخواهش روس لشکری بجانب لهستان که ملك روس ودرسرحد المان است فرستاده است تا آنکه اردوی روس که درلهستان است بمواقع جنك آورده شود ومأمور مخصوصی هم موافق تلگرافنامهای اژانسی به (بلغراد) نزد پرنس میلان والی صربستان فرستاده اند و معلوم است برای چه فرستاده اند . ایلچیٔ روس هم که درآتن بشدت تمام میخواهد یونانیانرا بحرکت بیاورد روی هم رفته این حرکات وقوتهای متراکمه را که ملاحظه کرده قوت سابقهٔ روس بانضمام قشون مملکتین وقره‌طاغ واشرار بلغارستان روی هم رفته تصور نمایم و پولیتیك ورفتارهای دولتهای بزرك را بطور سکوت واغماض ظاهرا وتابع شدن ایشان را بستمکاری و بی انصافیٔ وضع حاضر دولتها بامید منافع شخصیه با اینکه عاقبت کار بدلائل قویه درحق آنها نتیجهٔ ناگوار هم تواند داد بکمال افسوس مشاهده می کنیم جز حیرت ودوختن نظر بتقدیرات ازلیه وقدرتهای فوق العادهٔ غیبیه چیز دیگر درمقابل بنظر نمی آید لکن باوجود این همه حالات آنچه امروز اسباب اندیشه وحیرت تواندشد بیش‌ازآن‌نیست که درآغاز این مقدمات بود حال آنکه آنهمه اسباب اندیشه برای دولت عثمانیه بوجهی تاثیرنکرده

نیك بختیٔ محققانه همه خلاف آنرا آشکار کرد وعادة اه تغییر نیافته همواره نصرت اسلامیان از درگاه حق منتظر است .

در پلونه همان وضعی که بود حالا هست لشکر روس با سیصد و بیست عراده توپ اطراف پلونه‌را بجز از سمت اورخانیه احاطه کرده اند و باتوپهای محاصرهٔ که دارند آبادانیٔ شهر رامیزنند وموافق تلگرافنامهٔ جناب عثمان پاشا چند روز است علی الاتصال شلك توپ شب وروز از جانب شرقیٔ شهر درکار است .

می گویند جناب سلیمان پاشا بسمت اردوی محمد علی پاشا رفته است . واز شبقه در ۲۲ این ماه تلگرافی از شاکرپاشای فریق رسیده ومعلوم می شود که وضع آنجا بهمان حالت پیش است و بلا فاصله از طرفین آتش توپ وتفنك وخمپاره بهمدیگر انداخته شده وهر کدامی موقع خودرا حفظ می کنند .

از جناب احمد مختار پاشا و اسماعیل پاشا تا دو روز پیشتر خبری نبود و اتفاقی نیفتاده بوده است لکن دو سه روز است باز حرکات عسکریه کم کم شنیده میشود حتی در سمت اردوهان و قارص هم از حرکات روسها آثاری بوده است و چند روز پیشتر در نزدیکی (ارپه چایی) که مقر اردوی چهارم است هشت فوج قشون روس و دو تیپ سواره و هشت عراده توپ شبانگاه آب را گذشته هنگام طلوع فجر بیك باستیان قراول عثمان حمله آورده اند و پنج ساعت جنك شده و بالاخره بجهة متانت موقع و شجاعت عساکر عثمانیه روسها شکست یافته و منهزم گردیده اند بقدر چهار صد نفر از روسها در این کارزار تلف شده است سوای آنچه همراه برده بوده اند وغیراز زخمیها و در آن بین روسها با چهار فوج پیاده و سه تیپ بنای تعرض بجناح راست اردوی مختار پاشا را گذاشته چهار و پنج ساعت جنك کرده اند در آنجا نیز کاری نتوانسته اند بکنند و عقب نشسته در سمت قارص هم یك شعبه از قشون روس حمله برده اند بمدافعهٔ عساکر عثمانیه منهزم شده بعد از خیلی تعاقب موقعی را گرفته نشسته اند . در این زد و خورد هم بقدر یکصد نفر مقتول ومجروح از روسها بوده است .

فار دوبوسفور می نویسد که . روسها مشغول این هستند که اطراف پلونه را احاطه کنند وجاهایی را که عثمان پاشا گرفته است با سیصد عراده توپ میزنند . روزنامهٔ تایمس از قول اخبار نویس خود که در آنجا دارد می نویسد که عثمانیها با آتش توپهای دررس جواب نمیدهند و مقابله هم نمی کنند عساکر عثمانیه در بیرون استحکامات بکمال آزادی راه میروند . روسها از این نیت فارغ شدند که پلونه‌را بحمله و یورش مسخر نمایند. حفظی پاشاهم که بآسانی از خارج داخل پلونه شده است دلیل بر این است که پلونه محاصره نیست . روسها خودشان روایت می کنند که پیش رفتن محمد علی پاشا باعث عقب رفتن روسها شده است . اگرچه محمد علی پاشا دفعه اولی نتوانست (بیله) را بگیرد لکن دور نیست باز دست بحرکات تعرضیه بزند . سلیمان پاشا بتوفیق خدا چهار طرف روسها را در شبقه گرفت . تسلیم شدن قلعهٔ نقشیك بقره‌طاغیها باعث تسلیم شدن چند قلعهٔ دیگر نیز شد . عساکر عثمانیه در تره‌بین استحکامات می سازند .

از روزنامهٔ (فار دوبوسفور) مورخ بیستم ماه عربی ترجمه می شود

اگرچه اتفاق آخری اوضاع اردوهای طرفین را آنچنان تغییر نداده است که نمایان باشد لکن در مواقع عساکر روس قدری تغییر وتبدیل شده است . برای کسانیکه بخواهند جهات مختلفهٔ جنك را بنظر دقت به بینند خالی از فائده نیست که از مواقع قشون روس بعض اطلاعات داده شود . چنانکه صاحب منصبان ارکان حرب دررس تاحال در نزدیکیٔ راه (زشتوی) و (پلونه) در ساحل نهر (اوصمه) در قریهٔ (بوردین) هستند . جناح راست اردوی روس باتفاق کمکی که از قشون افلاق دارد از پل کرایه تا لوفجه ممتد شده است . که میمنهٔ روس بانضمام اردوی احتیاطیٔ کرایهٔ افلاقیها و خسته‌خانهای متحرك عبارت است از شعبهٔ اردوی نهم که در ترستیك است و شعبهٔ اردوی چهارم که از (بلا دنیا) تا لوفجه است و تیپ ۳۲ از شعبهٔ اردوی دوم که در جوسمالا میباشد .

اردوی خاصه که تازه آمده است باین دوت شباید افزوده شود جملتان بقدر یکصد هزار نفر می

که هشتاد هزار آنها محارب و سلاح انداز است. کوماندانیٔ این لشکر در دست پرنس شارل حکمران افلاق و بغدان بریاست جنرال (ژانو) رئیس ارکان حرب میباشد .

اردوی مرکز روس یعنی قلب لشکر عبارت از اردوی هشتم جنرال (کورکو) است . و مواقعی که از (سروی) تا (شبقه) است مقر او است این جمعیت بعلاوهٔ سوارهٔ خاصه که بسمت طرنوی یورش داده میشود ودر زیر کوماندان جنرال مذکور است عبارت از بیست و پنجهزار محارب خواهد بود .

جناح چپ لشکرگاه روس از اردوهای یازدهم و دوازدهم و سیزدهم و یك تیپ سوارهٔ خاصه و جملتان آنها هفتاد هزار یعنی شصت هزار محارب میباشد .

اگرچه مقداری از شعبهٔ اردوی دهم را در (بیله) منتظرند برسد لکن چنان معلوم می شود که تا هفتم ماه شوال بآنجا نخواهند رسید .

اینك از این تفصیلات معلوم میشود که قوت روسها در بلغارستان عبارت از دویست هزار نفر یعنی یکصد و شصت هزار نفر محارب است. در سیم ماه آب فرنگی (۲۳ رجب) امر ایمپراتوری برای احضار عساکر خاصهٔ روس صادر شد هرگاه بفاصلهٔ پنجاه و چهار روز تمام اردوی مذکور بکنار رودخانهٔ طونه برسند خیلی کار کرده اند . وقتیکه عساکر خاصه بامر ایمپراتوری احضار شدند در (قراسنوعه سلو) ییلاق میکردند . در ۲۵ ماه رجب وارد پتربورغ شدند . در ششم شعبان تیپ اول سوارهٔ خاصه از پتربورغ حرکت کرد وآخرین تیپ پیادهٔ نظام خاصه نیز در دوم ماه رمضان از پتربورغ راه افتاد . عسکری که از پتربورغ حرکت کرده اند در کوماندانیٔ ولیعهد روس خواهند بود . سوارهٔ زره پوش نیز در پتربورغ ماند . و لشکری هم برای امداد بولایت قفقاز فرستاده میشود . این لشکر امدادی عبارت است از شانزده فوج پیادهٔ نظام و هجده دسته سواره و هشت دستهٔ توپ . جنرال (چرنایف) و اوبروجف) بسمت مستشاری (کراندوك میشل) معین شدند . اینها بکوماندانیٔ اردوی قفقاز نصب خواهند شد . چون این اردوی

امدادی باردوی آناطولی برسد مواقع جنك طرفین را تغییر نتواند داد بعلت اینکه لشکری که در زیر فرمان مختار پاشا است نخواهد گذاشت پرنس میشل با وجود امداد مذکور کاری از پیش ببرد . از طرف دیگر هم اخبار نویسان روزنامهای فرنکستان جنك سمت اناطولی را امساله بنظر تمام شده می بینند .

بنابراین کار تنها در سمت روم ایلی و طونه می ماند . در این سمت نیز لشکری که از اردوی خاصه علاوهٔ اردوهای طونه شده است میزان کار را بالا نخواهد برد اکنون روسها خبط وخطای بزرك خودشان را در اقدام بتسخیر پلونه بطور حمله و یورش فهمیدند . در این بازیهای خطرناك آنقدرها از قشون روس تلف شد که آنچه از اردوی خاصه بر آن بیفزاید تنها جای تلف شده کان را پر خواهد کرد . روزی که قشون روس بکراویچه حمله بردند عثمان پاشا در پارهٔ تپه‌ها استحکامات می ساختند . روسها بعد از آنکه ششهزار نفر بکشتن دادند و استحکام کراویچه را ضبط کردند بواسطهٔ همان استحکامات تازهٔ عثمان پاشا بود که ملتفت شدند بر اینکه گرفتن کراویچه کار عمده و معتنا بهی نبوده است . توپهایی که عثمانلوها در محاذی کراویچه تعبیه کرده بودند آنجا را چنان بخطر انداخته بود که هر گاه ملاحظهٔ این نمیشد که بگویند روسها ترسیدند فورا آنجا را ترك کرده فرار مینمودند . والحاصل پس از جان فشانیها و تلف کردن قشون خود شان قرار بر این دادند که پلونه را بطور محاصره بلکه بدست بیاورند . لکن فردای آنروزی که قرار مذکور را داده بودند شوکت پاشا هجده فوج لشکر وخیلی تدارکات و آذوقه بدآنجا رسانید . وفور اوضع نقشهٔ جنك را عوض کرده باعث این شد که روسها بجهة اینکه نتوانستند راه پلونه و اورخانیه را به بندند خیالات ارکان حرب روس درهم و پریشان گردید . رسیدن اردوی خاصه تنها اضطراب وهیجان قلب اردوهای روس راقدری آرامی تواند داد و قوت و فرصتی برای کراندوك نیکولا حاصل خواهد کرد که بگوید (دیگر زمستان رسید ناچار از بلغارستان بیرون خواهیم رفت .)

از روزنامهٔ مفرح القلوب کراچی بندرسند خلاصه میشود .

میگویند بسبب وقوع جنك درمیان دولت علیهٔ عثمانیه و روس در دلهای سکنهٔ سرحدات ملك خراسان و بخارا و کاشغر وغیره حدود ترکستان آتش غیرت و حمیت بدرجهٔ نهایت التهاب یافته است بطوری که دور نیست بزودی علم مجادله را بر دشمنی روسیان خواهند بر افراشت .

از اخبارنامهٔ (سویل و ملیتری گازت) نقل می کنند که از قرار خبرهای تازه که از افغانستان میرسد آنچه پیشتر امیر کابل در خصوص مناسبات خود با سرکار هندوستان داشت . این اوقات آن تصورات و خیالات را از دل خود بیرون کرده و عزم دوستی را با دولت انکلیس پیشنهاد خاطر خود ساخته است .

برای استقبال و تعظیم و توقیر سفیر دولت علیهٔ عثمانیه که عنقریب وارد کابل خواهد شد هر گونه تدارك و تیاری بعمل میآورد . وبطرف حکمران ترکستان نوشته است که سوداگران ودیگر مردمان ملك روس را هرگز رخصت ندهند که بحدود افغانستان بیایند . میگویند چون در اینروزها روسیان را در آسیای کوچك در مقابل دلیران عثمانی هزیمتهای پی در پی اتفاق رسیده شکستها یافته اند این است که دل سرکار امیر کابل از جانب روسها سرد شده است . (خدا کند این خبر راست باشد)

جناب سماحتمآب احمد خلوصی افندی سفیر با توقیر دولت علیهٔ عثمانیه مأمور کابل که وارد بمبئی شده بودند . در چهاردهم شهر حال یعنی شعبان المعظم بشهر جیلم که در خاك پنجاب واقع است رسیده همان شب بسواری چاپارخانه که در اصطلاح آنجاها (داك) میگویند بسمت (راولپندی) حرکت نموده اند . و از آنجا به پیشاور و از پیشاور بکلات خواهند رفت .

از ملاحظهٔ اخبار نامجات معلوم گردید که جناب معلا القاب احمد خلوصی افندی سفیر ذی توقیر دولت عثمانیه باتفاق همراهان خود شان در ۲۳ ماه اکوست فرنکی وارد پیشاور شده . و از جانب سرکار امیر کابل شاهمردخان حکمران جلال آباد مأمور مهمانداری و استقبال سفیر مومی الیه شده است و تا جمرود که سرحد خاك پیشاور است باستقبال ایشان رفته است .

از جانب نواب نظام الملك بهادر والی حیدر آباد دکن در ملك محروسهٔ خود در هشت جا سفرهٔ احسان و خوان نعمت ترتیب داده شده است . هر روزه معادل دویست و بیست و پنجهزار کس از غربا و مساکین از خوان احسانش پرورش میبابند .

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

پشته ۲۰ ماه رمضان

رئیس وکلا در جواب سئوالاتی که شده بود گفته است درمیان پولیتیك حکومت و پولیتیکی که ملت میخواهد اختلافی نیست . زیرا که مقصود هر دو نگاهداری منافع دولت است که از جهة این مقصود بواسطهٔ ظفر یابیهای عثمانی اطمینانی حاصل شده است . اوستریا بی طرفی خودرا نگاه خواهد داشت . اگر صربستان داخل در جنك بشود باز بی طرفی خودرا از دست نمی دهد . اوستریا باقتضای وقت حرکت می کند . نتیجهٔ جنك هرچه می خواهد باشد تا رای اوستریا منضم نشود در وضع نیم جزیرهٔ بالقان تغییری نخواهد شد . در ضمن اتفاق سه امپراتور در حق شرق پارهٔ شروط و معاهدات هست و بدآن جهت این اتفاق باآخر نخواهد رفت . در صورتیکه یکی از این سه دولت بتنهایی و بمخالف رای آن دو دولت دیگر جنك کند . این دو دولت را هیچ مجبوریتی در این میان نیست . مسیو (تیزا) رئیس وکلای مجارستان نطق خودرا بدینگونه بانجام رسانیده است که بجهة روس یا دولت دیگر یك پول خرج نخواهیم کرد . ولی برای محافظت منافع اوستریا هر گونه جان فشانی را پیش گرفته قبول خواهیم نمود .

پشته ۲۱ رمضان

اکثر کاغذها از بیان نامهٔ مسیو تیزا اظهار خشنودی می کنند .

پشته ایضا

در اودل قدری اغتشاش ظاهر شده است . از مجارها بقدر پنجهزار کس جمع شده وخیال داشتند که بمملکتین هجوم برده و بیکی ازفرقه‌های عثمانی ملحق شوند وراه آهن مملکتین را خراب نمایند که بروسها کمك نرسد . این جمعیت دیروز بنا بوده است جمع بشوند . جنرال کلاپکا را نیز میکویند درمیان رؤسای مجار بوده است . مامورین حکومت بکمال آگاهی این شورش را بکلی رفع نمودند .

بکرش ایضا

اخبار نویس روزنامهٔ (استاندارد) را که درمیان قشون روس درمرکز اردوی بلغارستان بود بخارج دائرهٔ حرکات عسکریهٔ اردو طرد کرده بیرون نموده اند .

مالطه ایضا

یك دسته کشتیهای جنکیٔ المان امروز بمالطه وارد شد .

لندن ۲۳ ماه رمضان

لورد اودروسل ایلچیٔ انکلیس مقیم برلین امروز بلندن آمد .

از تلکرافنامها واخباری که درصحائف اخبار فرنکستان مندرج است خلاصه میشود .

ملاقات بسمارك واندراسی که می کفتند بجهة صلح توسط خواهند کرد دربرلین اهمیتی نداشته است .

روزنامهای نیم رسمیٔ برلین مینویسند دولت المان چنان ترجیح میداده است که دولت اوستریا بسلاح پوشی درمنفعت روس مداخله بکار نماید . اکرچه این کار شدنی نیست لکن روزنامهٔ (پوست) این مداخلهٔ مسلحه ربتاکید تمام باوستریا سپارش می کند .

اکرچه مداخلهٔ مسلحه عبارت از این است که اوستریا بطور جنك حمایت از روس نماید . لکن مقاومت مجارستان درمقابل این تصور دلیل براین است که این کار ممکن الوقوع نیست .

پرنس بسمارك درملاقات با کونت اندراسی برای تکالیف صلحیه فقرات ذیل را عنوان کرده بوده است :

بازبودن خلیج قلعهٔ سلطانیه .

آزاد بودن نهر طونه استقلال وقرالی مملکتین .

بودن امارتهای طونه درتحت حمایت اوستریا .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۴ رمضان ۲۰ ایلول رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۲۲
لندن	۹	۲۰
پاریس	۹	۶۸
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳۲	۷۵
لیرای انکلیس		
سوسیته‌ژنرال	۲	۸۲
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کبیال	۲	۲۵
بانك عثمانی	۲	۲۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۱۰

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۰۵
لیرای فرانسه	۸۶	۳۱
امپریال	۸۸	۱۰
کرمیجه	۵۱	۱۰
دوبل (منات) نقره		۱۵

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

کابادس با اینکه بتوسط اوتاج ایران یافته بود مانع نشد که اورا بقتل برسانند در آن اوقات ژوستی‌نین که رتبه قیصری یافته بود حکم کرد شهر مندون را که در الجزیره درسرحد روم واقع بود مستحکم بسازند ایرانیان متعرض عمله جاتی که مشغول این کار بودند شدند ومستحکمات را خراب کردند قیصر ازاین سلوك متغیر کشته بلیزر سردار را بآسیا فرستاد که درمقام قصاص براید قشون ایران و روم باهم مقابل شدند تا ظهر از هیچ طرف اقدام درجنك نشد عاقبت ایرانیان ابتدا کردند رومیان که رسم داشتند دراواسط ایام غذا صرف میکردند حایل بودند که قدری دیر تر بجنك شروع کنند تا ایرانیان که وقت غروب غذا میخوردند خسته‌شوند و از کار بیفتند ایرانیان در ابتدا تیرز یاد برومیان انداختند ولی کار کرنیامد چرا که باد ازمقابل میوزید و از زور تیر میکاهید وقتی که تیرطرفین تمام شد بانیزه‌بهم درآویختند جنك سختی در پیوست ایرانیان در ابتدا خم آورده خفیفانه کریختند رومیان پنجهزار نفراز ایشان بکشتند درارمنستان روم مرمرویس نام سردار ایران نیزد و شکست خورد این شکستهای متواتره بازاسباب یاس کابادس نکشت وکفت بمصالحه تمکین نمیکنند مکر اینکه رومیان درمقام رفع خلافهائی که راست یادروغ نسبت باو کرده اند برایند درآنوقت قشونی بازارتس سپرده حکم کرد ایالات متصرفی روم را که در حوالی فرات بودند تاخت وتازنماید بلیزر چونکه بقدر کفایت لشکر نداشت طفره‌میزد که با سردار ایران برابری کند رومیان که دوراندیشی اورا به بی جرئتی حمل میکردند ویرا مجبور بجدال نمودند لشکرش بکلی مضمحل شدند باوصف این بطوری تدبیر کرد که ازارتس را مقدور نشد که ازاین فتحی که کرده بود فائده ببرد بعلاوه سردار ایران در این مقام خانه نشین شد وجهة این بود که درذیل ترقیم می‌یابد در ایران رسم این بود که همینکه میخواستند قشون بطرفی روانه نمایند پادشاه برتخت نشسته سان قشون میدید سردار لشکر میایستاد وسربازان یك یك از جلو پادشاه میکذشتند وهر کدام یك تیر درسبدهای بزرك که کذارده بودند می کذاشتند و بعد درب سبدهارا بسته بمهر دولتی مهور میکردند لشکر که از جنك باز میکشت هر سربازی یکی ازآن تیرهارا برمیداشت هر قدر تیر که باقی

منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۴	۱۸
بشلك	۱۱۵	۳۰
متالك	۱۱۷	۰۰
پول سیاه	۱۶۳	۰۰
قائمه نو	۱۸۵	۰۰

(اسامئ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.
در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس
دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .
درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی.
دربیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی
درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .
دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی. درامامواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.
درکراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.
دربنکاور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .
درمدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهر جریدهٔ شمس الأخبار .
در شهر لکهنو جناب فضایل مآب فتح محمد صاحب مشتهر جریدهٔ انوار الاخبار .
درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .
در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.
وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دووسیله می توانندرساند.

﴿ قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی دومجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش وششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه

تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینار رایج طهران ودیکر ممالك محروسهٔ ایران دو تومان است برای ممالك اوروپ پانزده فرانك .

جهت بمبئ ودیکراطراف هندوستان و بندرات فارس وممالك متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

قیمتهای مقرره در فوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (٥٤) بتفصیل عرض شده است دربارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اکر چنانچه بآخر موعد بکذارند چنانکه مقتضای قاعده و موافق شان بزرکئ ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدارالخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزهاازتقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در دربایزید مکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

میماند میشمردند پادشاه میفهمید که از قشون چند نفر تلف شده اند این رسم بسیار قدیم بود وقتیکه ازارتس مراجعت کرد پادشاه باو کفت که تو که تعهد کردی که تا شهر انطاکیه را متصرف شوی حالا فتح چند شهر کردهٔ در جواب عرض کرد که تنها دریك غزوه بردشمن فایق آمدم آنوقت پادشاه فرمود لشکر را سان به بینند وهر سربازیك تیربر کیرد چونکه تیرزیاد باقی ماند پادشاه ازارتس را سرزنش کرد وهیچ اجرش نداد و بجای او مرمرویس را بسرداری منصوب کرد درهمان اوقات بلیزر باسلامبول احضار وسیتاس بسرداری لشکر روم بر قرار شد سردار روم که بقابلیت مرمرویس بصیربود با او از درحیله درآمده یك نفر باردوی ایرانیان که مشغول محاصره مرتیربو پولیس بودند روانه کرده به مرمرویس اعلان کرد که قوم ماساژت بتحریك قیصر روم قصد دارند بخاك ایران ایلغار کنند این خبرجعلی اسباب شد که سردار ایران بصلح مایل کشت واز جهة فوت کابادس که در این بین مذاکره اتفاق افتاد بیشتر در انعقاد متارکه عجله کرد ولشکر را بایران معاودت داد اما کابادس همینکه بشدت مریض وازحیوة مایوس شد یکنفر از بزرکان ایران مبودس نام را که باو اعتماد تمام داشت خواسته اورا مامور باجرای وصیت نامهٔ خویش که ضمنا خسرو را جانشین قرارداده بود نمود بعد ازانکه فوت شد بنشیند برای اینکه پسر بزرك بود خواست بتخت کاوس مبودس مانع شده کفت سلطنت باید بامضای رجال دولت تفویض بشود کاوس بکمان اینکه همه بخبا برسلطنت اورای خواهند داد تمکین کردوقتی که بزرکان ایران اجلاس کردند مبودس وصیت نامه پادشاه را بر ایشان بخواند بیادکار رشادتی که آن پادشاه داشت همه مجلس رای اورا صحه کذاردند .

خسرو درسال پانصد وسی و یك مسیحی که برتخت نشست از طرف ژوستی نین ایلچیان آمده جلوس اورا تهنیت کفتند وهم تکلیف صلح کردند خسرو مامورین را که روفن نام بر ایشان رئیس بود بطور شایسته پذیرفت ولی کفتکوی شرایط صلح که درمیان آمد بیش از آنچه کمان میرفت سخت کانی کرد .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (۳۵)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچندنسخهٔ یك‌باردر صفحه‌خاتمه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است .

فی ۱ شهر شوال سنه ۱۲۹٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت‌باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۲۸ ایلول ۱۲۹۳ و ۱۰ اوکتوبر ۱۸۷۷

این کازت ازهرکونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری‌ده غروش دریافت‌خواهد کرد

(توجیهات)

کوماندانهای بعض مواقع جنك تغییر یافته جناب رؤف پاشا بکوماندانیٔ بالقانها وجناب سلیمان پاشا بکوماندانیٔ عموم طونه معین شده اند و تلکرافنامها که درخصوص حرکات ومطالب واقعه بباب والای سرعسکری از آنجاها می آید از جانب جنابان مشارالیهما است .

والیکری ولایت بصره بعهدهٔ جناب عبد اه پاشا والیٔ اسبق بنغازی محول فرموده شده است .

بعزتمآب صادق بیك که ازخلفای اطاق اوراق بابعالی هستند رتبهٔ صنف ثانیٔ ثانیه توجیه شده است .

والیکریٔ ولایت حجاز بجناب دولت مآب حالت پاشا محول کردیده است .

بجناب مستطاب شیخ الاسلامی یك قطعه نشان عالی مرصع مجیدی و بجناب کانی پاشا امین رسومات نیز یك قطعه نشان ذی شان مجیدی از درجهٔ اولی مرحمت شده است .

نظارت رسومات حلب برفعت مآب مظهر بیك ناظر سابق رسومات بغداد .

نظارت رسومات بغداد بعهدهٔ عزتمآب رضا بیك ناظر سابق رسومات طرابلس غرب محول شده است .

﴿ داخلیه ﴾

دیروز که عیدسعید فطر بود رسم عالیٔ سلاملق درمسجد شریف سلطان احمد بجا آورده شد . اعلاحضرت اقدس پادشاهی بقاعدهٔ دیرین سنیه سلطنت بترتیبات شایسته و تعظیمات مقرره ازسرای همایون سلطانی بحرا تشریف فرمای باب همایون و از آنجا جامع شریف‌مذکور را بوجودمسعود مزین داشتندوکلای فخام‌ورجال کرام‌وصاحب‌منصبان نظام بالباسهای رسمی در رکاب همایون بودند . وعساکر نظامیه وفوجهای جدید موکب‌همایون در حالتیکه بلباسهای قشنك آراسته و باسلحهٔ جدیده مسلح بودند در کذرکاه شاهانه صف بسته مورد نوازش وسلام ملوکانه کردیدند . صفوف عساکر مومی‌الیهم هنکام عبور همایون بترتیب زبان بدعای بقای وجود ودوام عمر پادشاهی کشودند . آثار هیجان دلها که ازفرط شوق وخلوص عقیدت ناشی بود در ناصیهٔ حال همه مردم از بزرك و کوچك و عالی ودانی ظاهر وباهر بود . پس از ادای صلوة عید بهمان ترتیب والا عودت همایون وقوع یافته همچنان بحرا تشریف فرمای سرای سلطنت شدند . ذهابا وایابا از مواقع معینه و از کشتیهای جنکی که مزین به بیرقهای کونا کون بودند شلك توپ وآثار جشن و شادی بعمل آورده شد .

اجرای رسم تبریك عید درسرای همایونی مقرر بوده است. بحصهٔ کثرت مشاغل و خدمات فوق العاده امسال تعطیل بابعالی و دوائررسمیه برخلاف سالهای پیش که سه روز میشد تنها بروز اول عید منحصر شده از امروزهمه وزرای دولت واعیان حضرت و دیکر مأمورین ملکیه ونظامیه هر کدامی در مقامات خودشان،مشغول خدمات موکوله هستند .

از جانب سنی الجوانب ملوکانه یك قبضه شمشیرغلاف طلا بجناب سعادتمآب فوأد پاشای فریق که درجنك قشاوه خدمات خودرا ظاهر کرده است مرحمت کردیده است .

بعد از مسلط شدن روس بقصبهٔ (لوفجه) بقدر هفت هزار ودویست نفس که درمیان آنها هزار نفر زن بچه دار بوده است کوچ کرده بغلبه رفته اند . ودرآنجا ازجانب کومیسیون مخصوص اسباب جابجا شدن وآسوده‌کی آنها فراهم آورده می شده است . از جانب مسیو (هرش) صاحب امتیاز راه آهن روم ایلی بتوسط فرستادهٔ خود مسیو (وینجیانی) چهار هزار عدد مجیدیهٔ سیم بمهاجرین یعنی کوچ کنندکان مسلم وغیرمسلم قسمت کرده شده است .

سعادتمآب حسن پاشا وزیر علوم واعمال عامهٔ تونس دراسلامبول تا حال بقدر چهل‌هزار فرانك بجمعیت هلال احمر اعانه داده است . ازجانب امارت جلیلهٔ تونس بتازه‌کی ششصد هزار فرانك دیکربنام اعانهٔ حربیه فرستاده شده

است که جلتسان اعانهٔ تونس تا حال یك ملیون ونهصد هزار فرانك میرسد .

(عثمانلی)

(ورقه)

درنسخهای هفتهٔ گذشتهٔ بصیرت دیدم اسامی ومقدار اعانهای اهالی ومجاورین حرمین محترمین وسکنهٔ بندرجده را نوشته است چون دعاگو از کسانی هستم که درآن اماکن شریفه اقامت دارم ودر وقت جمع کردن اعانه درآنجا بودم صورت اسامی ومبالغ را از نظر میگذراندم بکمال افسوس دیدم چند نفر را که باطلاع داعی اعانه داده اند بسیار کم نوشته شده است ولازم دیدم این فقره را بواسطهٔ روزنامها اطلاع بدهم که اینکونه تغییر وتفریط ازچه راه شده است . هشت کس از تجار معتبر ایران که درجده هستند واول کسی بودند که اقدام بدادن زر اعانه نمودند چهار صد ریال فرانسه (که هر ریالی پنج فرانك است) دادند وچون نمی خواستند خود نمایی کنند این مبلغ را درمیان خودشان جمع کرده بدائرهٔ اعانه فرستادند ومراتب بسمع مرحوم شریف عبد اه پاشا امیر مکهٔ مکرمه رسید کاغذ تشکر وتلطف بایشان نوشت که آن کاغذ الآن در نزد ایشان موجود است . بعد از آن چند نفر که داعی و رفقای من بودند هرکدامی مبلغی دادیم وسند ونوشتهٔ آن هم دردست ماست همه را چهار یك وپنج یك کمتر ننوشته اندعالیجناب حاجی ملا حسین سیصد قروش صاغ داده است ۳۲ قروش نوشته اند چند کس از تجار بخارایی آنچه شنیدیم خیلی زیادتر داده اند ولی دردفتر اسامی بسیارکم نوشته شده است . در اینباب قرض خود دیدم که باجمال اشعاری کرده نظر دقت دولت را جلب نمایم خواهش دارم این رقعهٔ داعی را در ضمن کاغذ اخبار خود درج نمایید زیاده چه زحمت دهد .

السید عبد الباقی
الاصفهانی

بجنابان دولت مآبان عثمان پاشا و احمد مختار پاشا که در سمت روم ایلی و اناطولی مصدرخدمات بزرك شده نام وشان سربازی را برتری داده اند از جانب سنی الجوانب همایون عنوان مفخرت نشان ﴿ غازی ﴾ اعطا گردیده است .

ازجانب جناب مصطفی پاشاقائم مقام سرعسکری بمسیو (کولومان) رئیس جمعیت شهر (پشته) که بجهة ظفر یابیهای جناب عثمان پاشا در پلونه چراغان شهر رابانی بوده است تلگرافنامهٔ مشتمل بر امتنان و تشکر نوشته شده است .

﴿ ترجمه تلگرافنامهٔ مذکور است ﴾

رسم چراغان وآیین بندی که بنام دولت وملت عثمانیه ازجانب ملت معظمهٔ مجار بعمل آورده شده و تبریك نامهایی که برای ظفر یابیهای عثمانی فرستاده شده بود موجب تشکر گردید .

تکلیف خود میدانم که مراتب حسن توجه برادران خودمان مجارهارا بهمه کوماندانهای خودمان اعلان نمایم .

تا هنگام عزیمت و ورود والیٔ جدید ولایت بصره ناصر پاشا والیٔ سابق از مداخله بامر ولایت کف ید نموده ادارهٔ امور آنجا در دست محمد منیر پاشا رئیس ارکان حرب اردوی ششم خواهد بود .

روز پنجشنبهٔ گذشته در یکی از باروتخانها از هاونهای مرمر آتش بیرون آمده وسه باروتخانهٔ دیگر هم که بفاصله بوده است بدستیاریٔ شدت باد قضاءاً آتش گرفت واز جهة تصادم هوا و صدای دهشتناکی که از آن حاصل گردید مردم را زیاد وحشت واضطراب حاصل شد . از قراریکه رسما اطلاع میدهند آنچه بواسطهٔ این اتفاق ضایع وتلف شده است حاصل کار یکماهه بوده قیمت آنهم یکی دوهزار کیسه (یعنی ده تا بیست هزار تومان رایج ایران میشود .) این باروتخانه در قریهٔ (مقری کوی) ودر نزدیکی دریا درمیان مزرعه ودرختهای زیتون ودرسمت شرقی باروتخانهٔ معروف بباروتخانه اسلامبول است دراین داهیه خرابی بعمارات وابنیهٔ آن حوالی نرسیده چهل و یکنفر مسلم وغیر مسلم ازعملهٔ که درآنجا کار میکرده اند تلف شده اند .

بعد ازظهور این واقعه اعلاحضرت پادشاهی بلا فاصله تشریف فرمای توپخانهٔ عامره گردیده وبرای تحقیق مراتب مأمورین فرستاده شده پس از معلوم شدن حقیقت حال اوامر سنیهٔ که لازم بوده است شرف صدور یافته است .

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

آنچه دراین هفته خاطرها را بیشتر مایهٔ اشتغال وتوجه است خبرهایی جنکی است که از سمت اناطولی میرسد . پس ازشکست بزرك جنك (کدکلر) که باردوی روس رسید اتفاقات عمدهٔ درآن صفحات روی نداده بود . تا انکه اینروزها چنانکه برای اردوهای روم ایلی ازاردوی خاصهٔ ایمپراتوری مدد خواسته شد یك قسمی هم از اردوی مذکور بر اردوی قفقاز که درمقابل اردوی جناب احمد مختار پاشا است افزوده شده پرنس میشل برادر ایمپراتور نیز باردوگاه مذکور ملحق گردید . وهمچنانکه در اوائل اخبار جنك وستیزکار راازسمت اناطولی آغاز کرده از آنجا تجاوز بخاك عثمانی نمودند این بار نیز که تجدید قوت کرده باعتقاد خودشان می خواستند تلافیٔ مافات کنند هم از آن جهت حمله آورده اند. ولی اکثر در بار نخستین چند روزی تا نزدیکی ارضروم پیش آمده پارهٔ دهکده و آباد اینها را خراب نمودند و قلعهٔ اردهانی را بطورهای معلوم ضبط کردند این بار در قدم نخستین شکست یافتند.

روز سه شنبهٔ گذشته ۲٤ ماه رمضان از جانب اردوگاه روس بنای یورش و تعرض بلشکرگاه عثمانی شده سه روز این جنك امتداد یافته است . درآغاز جنك سی چهار فوج سالدات وشش تیپ در اکنون و قزاق شبانگاه یعنی اول طلوع فجر از سمت جناح چپ لشکرگاه عثمانی که طرف قارص بوده است حمله کرده نخست باستیان (بیوك بخیلر) را از تصرف عثمانیان درآورده پنج بارهم پی در پی بباستیان (کوچك بخیلر) یورش برده اند ولی نتوانسته اند کاری بکنند . روز دوم روسها بهر ملاحظه که داشته اند پیش از آنکه عساکر عثمانیه حمله بباستیان بیوك بخیلر برای پس گرفتن نمایند آنجا را خالی کرده بوده اند وباز بتصرف عساکر عثمانیه در آمده است . مقصود روسها از این تعرض این

بوده است که میان اردوی قارص و مختار پاشا را بگیرند همچنانکه در آغاز راه مخابرات این دو اردو را بسته خط تلگراف را هم بریده اند در این جنگ اردوی روس یکجا حرکت کرده از طرف (آرپه چایی) هم که جناح راست لشکرگاه عثمانی بوده است یورش آورده اند. درهر نقطهٔ میدان جنگ کارزار عظیم شده بالاخره فتح و نصرت درطرف عثمانیان مانده است .

در این جنگ بقدر ده هزار نفر از قشون روس تلف شده دو نفر هم از جنرالهای روس کشته شده است . شمارهٔ صاحب منصبان کوچک معلوم نیست . از عساکر عثمانیه جناب احمد فاضل پاشای فریق زخمدار شده است تلفات عسکر نسبت بروسها خیلی کم بوده است از صاحب منصبان نظامی یك قائم مقام وهفت بیك باشی که سرهنك است بشهادت رسیده دو قائم مقام و چهار بیك باشی هم زخمدار شده است .

﴿ متارکه و صلح ـ یا جنك عمومی ﴾

چند روز است روزنامها از صلح و متارکه سخن میکویند وهر کدامی رای و مطالعهٔ خودرا بیان می کنند . از یکطرف هم از ملاقات پرنس بسمارك و کونت اندراسی از روی اخبارنامهای فرنکستان مطالعات مفصله نقل کرده از ملاقات مخصوصهٔ دو وزیر بزرك که زمام ادارهٔ مهمات امور دولتهای متبوعهٔ خودشان در دست آنها است احکامی برای دانستن حرکات و معتقدات دولتهای المان واوستریا استنباط می نمایند . نقل و ترجمهٔ آنهمه تصورات و تحقیقاتی که اخبارنامها در این مواد بمیان آورده و بشاخ برك سخن را آرایش داده اند بیهوده باعث درازی سخن است. ولی از مقدمات این دو فقره آنچه بطور آشکار معلوم تواند شد ورشتهٔ آکاهی برای فهمیدن حقیقت کار خواهد کردید شرحی نوشته میشود.

همچنانکه ملاقات دو وزیر بزرك مسلما برای کفتکوی صلح و متارکه نبوده است بالذات وضع کارنیز مقتضی صلح ومتارکه نیست چه این رامقدماتی هست که درحال حاضر موجود نیست. از آنجمله است که از جانب دودولت محارب یایکی ازایشان اقدام بطلب صلح یا متارکه بشود . حال آنکه همچنین اقدامی نشده است و نمی تواند هم بشود. علت غائبهٔ جنك از طرفین معلوم است دولت روس کمتر چیزی را که میخواهد این است که در داخلهٔ ملك عثمانی تخمی برای حصول مقصود خود بکارد و مقدمات کار خود را ترتیب دهد بنحوی که اکر امروز هم نتواند اسلامبول را مقر سلطنت خود کند اقلا طوری بشود که بعد از چند سالی امید آنرا داشته باشد . از اینطرف دولت عثمانیه نیز حفظ استقلالیت و تمامیٔ ملك خودرا علت غائبهٔ این جنك تدافعی قرار داده و تامی تواند نخواهد کذاشت بوجهی تجاوز بحقوق او کرده شود . پس در اینصورت مادامیکه یکی از دولتهای محارب بکلی مغلوب نشده نومید از پیشرفت مقصود نکردیده است یقینا تکلیف مصالحه نخواهند کرد سهل است که اکر تکلیفی هم بشود رد خواهند نمود .

روزنامه نویسان اینجا و اوروپ از تصورات مختلفه و تغییر هیئت ووضع خاکهای دول وحکومتهای مغرب وشمال سخنهای بسیار میکویند . کاهی روم ایلی را قسمت می کنند کاهی از خاك نمسه کرفته بالمان میدهند کاهی میکویند روس خاك لهستان خودرا بالمان خواهد داد که او هم راضی بشود بوسعت دادن روس خاك خودرا در سمت روم ایلی و اناطولی . حصهٔ از خاك نمسه را برای ایتالیا معین می کنند و قسمتی را از ملك اوستریا بالمان میدهند و در مقابل آن بوسنه وهرزکوین را میکذارند . کاهی سلطنت اوستریا را بکلی ازمیان برمیدارند . اسلامبول را در زیر حکومت جداکانهٔ مشترکهٔ می آرند و مانند اینها که همه اثر تصورات وخیالات مختلفه ایست که اهل این کارها دارند .

آری صاحبان اینکونه تصورات چنان می پنداشتند که دولت روس بعد از بیست سال تدارك و تدبیر داخلی وخارجی برای حصول مقصود خود وبا وجود انقلاب وسستی که در وضع دولت عثمانیه خصوصا در این اواخر حادث شد همینکه آغاز بجنك بشود روس غالب خواهد شد . و دولتهای دیکر هم که همسایه هستند و رقابت دارند وهرکز راضی نمیشوند بر اینکه دولت روس هر چه بخواهد بکند و بر قوت خود بیفزاید ناچار قراری خواهند داد که در عوض این تدبیر غالبانهٔ روس کاری بکنند که نکذارند قوت او بیشتر شود وآنها را حالا وما بعد اسباب اندیشه کردد . این است که اینکونه سخنها بمیان آمده وانواع و اقسام نقشها برای این کار میکشیدند که روس غالب می شود یعنی قطعهٔ روم ایلی را تا اسلامبول مسخر می سازد ودولتهای نزدیك هم باآنطورها بنای مقاسمه کذاشته شرائط تناسب و توازن قوتهای خودشانرا مرعی میدارند. حتی دولت انکلیس هم بهمین خیال قوت بحریهٔ خودرا بدریای سفید آورده ومیخواست بلطائف التدبیر داخل بوغاز اسلامبول شود وباقتضای وقت کار کند . لکن چون مقدمهٔ این تصورهای طولانی ومختلف باطل شد یعنی دولت روس در حملهٔ اولی سهل است در همه حمله های جسورانهٔ خود نتوانست غالب کردد بل در جملهٔ آنها روی هم رفته مغلوب شد این است که نتائج تصورات مذکوره نیز باطل و تباه کردید .

حال دیکر سخن از مقاسمه ومبادله وخاك بخشی وملك کیری درمیان نیست . ولی صاحبان تصورات خیال مصالحه ومتارکه را پیش انداخته اند ولی برای عدم وقوع مصالحه همین قدر کافی است که روزنامها می نویسند که یکی ازسفرای دول معظمه بجنابعالی سخن از متارکه کفته است وجواب چنان شنیده است که مادامیکه لشکر روس درخاك عثمانی است شنیدن این سخن مارا جایز نیست . ویکی هم هرکاه متارکه بجهة مقدمهٔ صلح است باید شرائط و اساس صلح نیز با این تکلیف متارکه بمیان آورده شود تا به بینیم چه میکوید وکرنه هرکاه متارکه برای این است که روس وقتی و فرصتی پیدا کرده بر قوت خود صورة ومعنا بیفزاید این تکلیف بیجا است .

امسال که زمستان رسید اردوهای روس هم کاری نتوانستند از پیش ببرند بناچار اردوهای طرفین هر کدام درجاهای خودشان قشلاق خواهند کرد راست است هرکاه دولتهای بزرك بی حق بودن دولت روس را در این جنك حاضر تصدیق کرده بکویند بعد از این همه تفصیل هیچ لازم نیست خونریزی شده اخلال در اساس آسایش جهان کرده شود وناچار کنند دولت روس را بر اینکه دست از این تفرد وخود نمایی بردارد . واز این طرف هم بطوری که منافی باستقلال وتمامیت ملك عثمانی نباشد تکالیف صلح را بمیان آورده این کار را انجام بدهند یقینا موافق عدل و انصاف است.

ولی حرص وشره وملاحظات شخصیه درمیان افتاده و مانع و حائل از ظهور آثار آنچنان عدل و حقانیت و انصاف از جانب دولتهای بزرك گردیده است . و کلیهٔ تقصیر در این مطلب بدولت بزرك المان راجع خواهد بود که اگر درست ملاحظه بشود این مطلب باآشکاری معلوم است و از اینجا زمینهٔ کار و رشتهٔ مکالمات وحاصل ملاقات دو وزیر بزرك در سالسبرغ بدست خواهد آمد .

دولتها فهمیدند که عثمانلوها را از خاك روم ایلی بیرون کردن کار اسانی نیست و خصوصا سالداتهای روس مرد این میدانها نتوانند شد . پس اکنون هرگاه یکی از آن دولتها که عبارت از المان است بخواهد مقصود خودرا حاصل کند و بر ملك و قوت و قدرت خود بیفزاید و ازشر مثل دولت فرانسه دشمن بزرکی همیشه آسوده بماند ناچار جنك باید عمومی بشود اگرچه نتیجهٔ آنهم بدرستی معلوم نبوده باشد چون بدستیاریٔ غلبات روس که امید داشت میسر نگردید .

امروزکه وقت جنك گذشت تا بهار چه خواهد شد هرگاه از شره وطمع صرف نظر کرده بحقانیت وانصاف طالب آسایش بندگان خدا نشوند در بهار یقینا جنك عمومی خواهد شد . لکن مشکل است آنگاه نتیجهٔ کار موافق دلخواه بد خواهان دولت علیهٔ عثمانیه بشود اگر امروز جنك عمومی میشد بعلت اغتشاش داخلی دولت فرانسه ممکن بود داخل درجنك نشود ومقصود روس والمان بآسانی حاصل شود لکن تا بهار آینده فرانسه در این حال نخواهد ماند و بهر سمتی که دولت المان میل کند در مقابل آن خواهد ایستاد .

خلاصهٔ کلام اینکه امروز کار دردست دولت المان است اگر بخواهد اسباب صلح فراهم خواهد آمد واگر نخواهد جنك عمومی ترتیب داده خواهد شد وچون صلح وآشتی بکار شره و طمع نمی آید این است که احتمال قوی در بقای حال جنك وظهور قتال عمومی درمیان دولتها وحکومتهای اوروپ میرود .

اما ملاقات پرنس بسمارك وکونت اندراسی پس بقوت اعتقاد توانیم گفت که این ملاقات تنها بجهة تجدید خیالات خودشان وفهمیدن مسلك وخیال همدیگر بوده است که از همدیگر اطمینان حاصل کرده، مشغول کار خودشان باشند . دراین اثنا البته سخنان مختلف هم از جهة صلح وجنك ومتارکه ومقاتله بمیان آمده است لکن نه بعنوان اینکه تکلیفی بطرفین بکنند بل نقشه وطرح حرکات ورفتارهای خودشانرا بموافقت همدیگر معین کرده وخواسته اند صورت اتفاقی داشته باشند که اینها هم هیچ وقتی درهمچنان مواقع حکمی نخواهد داشت وهروقت وضع کار امکان صلح ومتارکه وامتداد جنك وعمومیت آنرا حکم خواهد کرد ودرهرحال عجالة طرف برقراریٔ مصائب جنك غالب است ونتائجی که از آن حاصل خواهد شد نا معلوم. فی الحقیقه این جنك نه از آن جنگها است که یکی از اتفاقات جهان قیاس پذیرد هرگاه تشریح مطلب را بخواهیم این جنك یك طلسم بزرکی است که شکستن آن بسته بخون آلود شدن قطعات روی زمین است از خون چندین ملت وگروهی از انسانها وممکن نیست این طلسم بطور صلح وصفای محکم ودائمیٔ حل شود که بندگان خدا وآن ملتها که این مطلب جهة تعلق بآنها دارد بتوانند باآسوده کی زیست نمایند بعلت اینکه تاریشهٔ حرص وشرهٔ بعض دولتهای بزرك در زمین است شاخ وبرك فساد وفتنه جوئی در افزونی ونمو و بلندی است . پس چه باید کرد که از شرآنها بقدر امکان آسوده کی حاصل شود ؟ جز این تکلیفی نیست که چند ملتی که بهمدیکر مناسبت ظاهریه ومعنویه دارند درمقابل قوت آنها اتفاق وهیئت اجتماعیه ترتیب داده بمدافعهٔ مضرات وفتنه جوئیٔ آنها مقتدر باشند ؟ وقتی دولت اسلام در این قطعهٔ زمین قدرت وقوت خودرا باعلا درجه رسانیده حاکم بردولتهای مغرب زمین بودی اکنون که آنها قوت خودشانرا بمقام بالاتر رسانیده واز یکطرف هم نوع اتفاقی در مقابله با دولت اسلام دارند آیا دولتها وملتهای اسلام که آسیای کوچك وآسیای وسطی مقر ومسکن ایشان است وباختلاف وتناکر وضعف تمام راه میروند می توانند اتفاقی کرده ملیت ونام خودرا حفظ کنند ؟ وطن خودشانرا ازتعرض بیکانه نکاهداری نمایند ؟ جلوسیل حوادث را که پامال کنندهٔ نام ونك وملك ووطن ودین ودنیای آنها است بکمال ثبات ومردانکی و عزم واستقامت بکیرند ؟ آیا پیدا خواهد شد درمیان ایشان کسانی که دامن عزم را بمیان زده زندکانیٔ وطن را تازه کنند . کرد مذلت وخواری را از روی ملل مشرق زمین پاك نمایند؟ دین پاك خودشانرا باشان وناموس بدارند ؟ یا انکه هرکسی درکوشهٔ خزیده ومنتظر این خواهد شد که بلاهای آسمانی چکونه نازل میشود وبدبختیهای ظاهری ومعنوی کی اطراف آنها ووطن آنهارا فرا میکیرد وتخم مذلت وخواری درزمین شرف واعتبار آنها میروید .

تلکرافنامهٔ مفصلی که از خود جناب احمد مختار پاشای غازی مورخ ۲۷ ماه رمضان رسید شجاعت ورشادت عساکر عثمانیه را در این جنك آخری نیز بسیار ستوده وخصوصا محمد علی بیك قائم مقام را که با دو فوج در تپهٔ کوچك یخیلر درمقابل حمله های متوالیهٔ دشمن ایستاده کی کرده با وجود کثرت قوت لشکر دشمن نکذاشته است بدآنجا تسلط یابند . این است که منصب میرآلایی (سرتیپی) درحق او استدعا کرده برای علی حیدر افندی بیك باشی هم قائم مقامی خواسته است . چند نفر دیکر را هم در ثانی بنا داشته اند عرض کنند که باقتضای خدمت ولیاقت آنها مناصب ومراتبشانرا برتری داده شود .

عساکر روسیه بعد ازاین تفصیل (قباق تپه) را که در بالای رودخانهٔ قارص و درمیان قریهٔ (اقجه قلعه) و برکید واقع است استادکاه خود ساخته آنجا را لشکرکاه کرده اند . اگرچه روز سیم جنك شعبهٔ از عساکر عثمانیه برای رزم آزمایی بجانب لشکرکاه مذکور حرکتی کرده اند وجنك توپ را آغاز نموده اند لکن پیشتر رفته از طرفین دست از جدال کشیده اند .

در دیکر مواقع جنك عمده اتفاقی نیفتاده خبری نرسیده است . در سمت عثمان بازاری درجهت قوزلو بیك در درهٔ (طورنه دره) نام جنك قراولی اتفاق افتاده سه نفر از روسها کشته شده بقیه را تا قریهٔ ینکی کوی تعاقب کرده اند . ویازده راس قرامال از آنجا بغنیمت آورده اند .

در سمت قره طاغ بعد از تسلیم شدن نقشیك قره طاغیها بعض جاهارا درآن حوالی تصرف کرده اند مثل (بیوه) و (بیلکه) وغیره وهرجارا که بدست آورده اند در حق اهالی بطور خوشی رفتار کرده خصوصا مسلمانهارا میخواهند از خود خشنود بدارند واین حرکت بر خلاف مسلك قشون روس و معاونهای آنها است . لکن اینکونه پیشی

گرفتن حرکات قره‌طاغیها نیست که اهمیت داشته باشد عساکر عثمانیه تمام توجه خودشانرا مصروف بقلع ماده می دارند همینکه از اینطرف مقصود حاصل شد کار قره طاغی وامثال آنها ساخته شده است .

(چونکه صد آید نود هم پیش ما است)

چون شهر روسچق را روسها همه روزه بتوپ می بسته اند ایندوزها مرکز حکومت طونه را بشمنی نقل کرده اند .

از قرار یکه رورنامهٔ (دیلی تلکراف) مینویسد قشون روس که در بلغارستان هست بیست وچهار فرقه پیادهٔ نظام است و دوازده فرقه سواره . نه فرقه پیاده و پنج فرقه سواره در سمت پلونه است ونه پیاده وچهار سواره در خط نهر یا نیتره سه فرقه پیاده و یك فرقه سواری دربالکانها وسه فرقه پیاده و دوسواره در دوبریچه . تلفات ناخوش وزخمی که از آنها موضوع بشود قوت روس در سمت پلونه وخط یا نیتره عبارت ازهشتاد هزار و دربالکان سی هزار و همچنین سی هزار هم دردوبریچه است . از قرار تقریر یك نفر صاحب منصب فرانسه که در لشکرگاه ررس بوده است روسها بطول دادن جنك هم کاری از پیش نتوانند برد . اغناتیف گفته است ما در این خیال بودیم عثمانلوها را از خاك اوروپ بیرون کنیم آنها مارا از اوروپ بیرون می کنند .

این تفصیل را روزنامهٔ (وقت) در نسخهٔ دیروزی خود نقل کرده است ولی چون تاریخ ندارد دور نیست این مقدار که روزنامهٔ (دیلی تلکراف) معین کرده است پیش از رسیدن اردوی خاصهٔ ایمپراتوری بمواقع مذکوره بوده است .

چنانکه از بعض روزنامها معلوم می شود جنرال (تودلبن) رئیس ارکان حرب روس طرح دیگر برای حرکات عسکریهٔ اردوی کراندوك نیکولا و پرنس شارل می ریخته است و بعض دیگر را اعتقاد براین است که قسمی از لشکر روس را که در سمت پلونه است بسمت یانیتره و بیله خواهند کشید که در آنجا باردوی ابوالجمعیٔ جناب سلیمان پاشا بنای تعرض و مقاتله بگذارند .

افواج روس از صاحب منصبان خودشان شکایتهای بسیار دارند و می گویند شکستهای ماهمه از بی کفایتی وعدم قابلیت صاحب منصبها است که مارا بکشتن میدهند .

از مواقع شبقه با اینکه برف و باران آنجاها را فرا گرفته است باز جاهائیکه در تصرف عساکر عثمانیه بود بهمان قرار هست لکن دور نیست که در زمستان دردامنه و صحرا قشلاق نمایند .

عساکر طرفین برای زمستان تدارك می بینند وخانهای چوبی برای آنها جابجا می شود .

ایمپراتور ررس امارت صربستانرا بجاذبهٔ نوازشها و تحریکات میخواهد بمیدان جنك بکشد لکن چون زمستان نزدیك است و پرنس میلان هنوز از صدمهٔ پیش آسوده‌گی حاصل نکرده از یکطرف هم بواسطهٔ ظفر یابیهای عساکر عثمانیه اندیشه از پایان کار میکند وبیشتر از همهٔ اینها میترسد بمحض حرکت مجارستان هم برخیزد این است که هرچهٔ روزنامها بنویسند صربستان داخل جنك خواهد شد همه حدسیات است و امسال کمال اشکال را دارد که صرب خودرا بمیدان کارزار بیندازد گویا آخر جوابشان این است که قرارعمل بسته بتصدیق مجلس اسکوپچینا یعنی مجلس ملتی است وتا مجلس منعقد شده قرار بدهند فصل زمستان توسط کرده قرار متارکهٔ جنك را موقتا خواهد گذاشت بنابراین صربستان امساله آستین ایمپراتور را بلند نتواند کرد .

﴿ خبرهای تلکرافی ﴾

وین ٢٤ ماه رمضان

پولیتیك اوسترپا دائما بیك قرار است بملاحظهٔ اینکه هرگاه صربیها واسلاوها بخواهند داخل درجنك بشوند دولت اوسترپا درحرکات خود آزاد خواهد بود . پولیتیك روس بدین واسطه مختل گردیده است. روزنامهٔ (فرمدنیلات) ازروی تلکرافنامهٔ (قتارو) مینویسد که قره‌طاغ ازحرکات تجاوزیه صرف نظر کرده بعد از این درحال مدافعه رفتار خواهد کرد . جنرال (کلاپکا) تکذیب کرده است اخباریرا که در خصوص دخیل بودن او درحرکاتی که مجارها برضد روسها کرده بودند .

پترپورغ ایضا

جنرال (تودلبن) در اردوی پرنس شارل رئیس ارکان حرب شده است .

وین ٢٥ رمضان

روزنامها تلکرافنامهٔ ذیل را ازبکرش نقل می کنند .

مجلسهای اعیان ومبعوثان قرار داده اندکه هرگاه تا پانزدهم ماه اوکتوبر یعنی هفتم شوال از جانب حکومت برای اجتماع دعوت نشوند هردو مجلس بدون دعوت اجتماع نمایند . اعتقادات عامهٔ اهل مملکتین تغییریافته است برگشتن قشون مملکتین را از رزمگاه طلب می نمایند .

آتن ایضا

مجلس مبعوثان در ٩ شوال منعقد خواهد شد هر روز وکلای دولت جمع می شوند ودرباب مدافعهٔ سواحل گفت وشنود دارند .

مسیو (پلاسکا) مدیر دائرهٔ نظارت بحریه معزول شده است .

وین ایضا

اسلحهٔ بسیاری که بوارشاوو پترپورغ میرفته است از جانب صاحب منصبان اوسترپا ضبط کرده شده است . اسناد هشت ملیون فلورین استقراض تازهٔ مجارستان دراول ماه شعبان فروخته خواهد شد .

پشته ایضا

مجلس ملت درخصوص حبس نظری مسیو (هلف) که از مبعوثان ملت است شکایت کردند مسیو تیزا رئیس دربار مجارستان بیان نمود که حریت مبعوثان در اعلا درجه است کسی بآنها نظارت نمی کند .

پشته ٢٦ ماه رمضان

حبس نظری مسیو هلف از یك اشتباهکاری شده بوده است در مجلس مبعوثان دراینباب ایضاحات داده شده مسئله حل شد .

لندن ایضا

درلندن بسیاری ازصاحب منصبان نظامی را رتبه‌ها داده شد .

لندن ایضا

روزنامهٔ (استاندارد) از روی تلگراف بکرش مینویسد چهارصد نفر اسیر ابازه درمیان (ودرونش) و (نوستوف) ازصدمهٔ راه آهن وفات کردند .

پاریس ایضا

اعضای سمت چپ سناتو بیانیهٔ منتشر کرده درآنجا اعتدال حال مجلس مبعوثان سابق را ستایش کرده افراط و بی اعتدالی را که باآنها اسناد داده میشد وجانب داری اشخاص واحاد را رد نموده انتخاب کنندگان را باعطای رای دعوت می کنند .

وین ایضا

ازجنکی که در ۲۴ ماه رمضان در اناطولی اتفاق افتاده است تلگرافنامهای رسمیٔ روس چیزی نمینویسند تنها تلگرافی از مسکو رسید که اردوی روس بر لشکرگاه احمد مختار پاشا تعرض کرده می خواهند خط مخابرهٔ مشارالیه را ازقارص قطع نمایند .

تلگرافنامهٔ ذیل از لندن بروزنامهای اسلامبول نوشته شده است .

سه روز است در آناطولی در حوالیٔ (یخنیلر) و (قره بال) احمد مختار پاشا جنك می کند تلگرافنامهای رسمیٔ روس تصدیق می کنند که یورشهای عساکر روسیه بمواقع عساکر عثمانیه بی ثمر شده است وبجهة نبودن آب ناچار شده اند جاهایی را که تصرف کرده بوده اند تخلیه نمایند تلفاتی که این تلگرافنامهها ازقشون روس قلداد کرده اند هشتاد و پنجنفر صاحب منصب و سه هزارو دویست نفرسالدات بوده است .

بکرش ۲۷ رمضان

هواخواهان وضع حاضر مملکتین پی بهانه می کردند که هیئت مدیران برای اینکه مغایر احکام قانون اساسی رفتار کرده اند در تخت محاکمه آورده شوند . از لهستان بعض صاحب منصبها احضار شده اند که بجای آنهایی که در جنکها کشته شده یانا خوش هستند کذاشته شوند .

وین ۲۸ رمضان

روزنامهای وین میکویند شکستهای فاحش روس مخل شان وشرف دولتهای فرنکستان نیست واین مغلوبیت از نتائج جنك است .

بکرش ایضا

مرکز اردوی الکساندر ایمپراتور یزشتوی نقل کرده شد بعلت اینکه هوای (کورنی استودن) خوب نبوده است .

لندن ۲۹ ماه رمضان

مجلس وکلا که دیروز منعقد شد روزنامهٔ (مورنینغ پوست) دراینباب میکوید کسی جسارت نمی کند که دراین جنك مشرق زمین میانجی بشود . تکلیف امروزیٔ دولتهای بی طرف تنها محدود کردن مواقع جنك است . ولی معلوم نیست که آنهم پیش برود بعلت اینکه آنانکه دراول امر طالب جنك بودند حال نیز باآنطور رفتار کنند اشکالات بزرك پیش خواهد آمد .

بکرش ایضا

ایمپراتور روس وزن ایمپراتور به بکرش خواهند آمد مشارالیهما این زمستانرا دراینجا بسر خواهند برد اجتماع مجلس عمومی کویا محقق است . در مملکتین یك هیجان وآشوب جدی محسوس است .

قرعهٔ چهل وششم سندات راه آهن روم ایلی روز دوشنبه بیستم ماه ایلول رومی ۱۸۷۷ هنکام ظهر درضریخانهٔ عامره کشیده شده ونمرههای اکرامی بقرار ذیل درآمده است .

تحویل یعنی سند (۱)

نمرههایی که شصیدهزار فرانك اکرامیه دارد

۱۲۹۵۰۲۲

تحویل (۱)

نمرههایی که بیست وپنجهزار فرانك اکرامیه دارد

۱۱۰۴۸۷۱

تحویل (۲)

نمرههایی که ده هزار فرانك اکرامیه دارد

۳۶۸۲۲۶ ۷۵۱۶۸۶

تحویل (۶)

نمرههای که دو هزار فرانك اکرامیه دارد

۱۹۱۷۰۶ ۷۳۱۳۱۵ ۸۷۴۷۸۹

۱۰۸۰۱۶۱ ۱۱۴۸۷۱۴ ۱۲۰۱۸۸۹۲

تحویل (۱۲)

نمرههایی که یکهزار ودو یست وپنجاه فرانك اکرامیه دارد

۱۴۹۱۱۹ ۱۶۲۹۹۰ ۴۰۴۴۲۹

۴۱۱۰۹۳ ۴۱۱ ۹۵ ۶۰۹۲۴۱

۶۵۳۷۱۱ ۷۵۳۴۶۵ ۸۱۰۸۸۳

۱۶۱۲۶۴۱ ۱۸۴۹۹۳۲ ۱۸۶۹۲۵۷

تحویل (۲۸)

نمرههایی که هرکدام هزار فرانك اکرامیه دارد

۷۸۵۳۹ ۱۴۹۰۲۰ ۱۹۳۳۹۶

۲۱۷۶۳۵ ۲۵۲۰۶۰ ۲۹۰۲۷۱

۳۲۷۰۹۵ ۴۰۴۴۲۸ ۴۱۱۰۹۳

۶۰۹۹۰۹ ۵۱۸۶۷۵ ۷۵۱۶۸۷

۷۵۱۶۸۸ ۷۵۱۶۹۰ ۸۷۷۱۵۹

۱۱۰۱۳۵۲ ۱۱۰۴۸۷۳ ۱۱۰۴۸۷۵

۱۱۶۸۱۰۲ ۱۱۷۱۹۸۵ ۱۲۸۷۸۹۶

۱۳۰۴۳۰۴ ۱۳۰۴۸۴۱ ۱۴۷۹۷۸۶

۱۷۸۱۲۴۷ ۱۸۶۹۲۵۹ ۱۹۳۱۲۱۸

۴۵۷۴۹۷

تحویل (۳۵۰)

نمرههایی که هر کدام چهار صد فرانك اکرامیه دارد

۲۰۸۳۶ ۱۰۱۰۷۶ ۱۹۱۷۰۹ ۲۸۵۶۲۱

۲۰۸۳۷ ۱۰۱۰۷۷ ۱۹۱۷۱۰ ۲۸۵۶۲۲

۲۰۸۳۸ ۱۰۱۰۷۸ ۱۹۳۳۹۷ ۲۹۵۶۲۳

۲۰۸۳۹ ۱۰۱۰۷۹ ۱۹۳۳۹۸ ۲۸۵۶۲۴

۲۰۸۴۰ ۱۰۱۰۸۰ ۱۹۳۳۹۹ ۲۸۵۶۲۵

۳۱۰۴۱ ۱۱۴۷۰۶ ۱۹۳۴۰۰ ۲۹۰۲۷۲

۳۶۰۴۲ ۱۱۴۷۰۷ ۲۱۷۶۳۱ ۲۹۰۲۷۳

۳۶۰۴۳ ۱۱۴۷۰۸ ۲۱۷۶۳۲ ۲۹۰۲۷۴

۳۶۰۴۴ ۱۱۴۷۰۹ ۲۱۷۶۳۳ ۲۹ ۲۷۵

۳۶۰۴۵ ۱۱۴۷۱۰ ۲۱۷۶۳۴ ۳۲۸۶۹۱

۶۹۹۰۱ ۱۴۹۱۱۶ ۲۳۸۷۳۶ ۳۲۸۶۹۲

۶۹۹۰۲ ۱۴۹۱۱۷ ۲۳۸۷۳۷ ۳۲۸۶۹۳

۶۹۹۰۳ ۱۴۹۱۱۸ ۲۳۸۷۳۸ ۳۲۸۶۹۴

۶۹۹۰۴ ۱۶۲۹۸۶ ۲۳۸۷۳۹ ۳۴۱۷۹۶

۶۹۹۰۵ ۱۶۲۶۸۷ ۲۳۸۷۴۰ ۳۴۱۷۹۷

۷۸۵۳۶ ۱۶۲۹۸۸ ۲۵۲۰۵۶ ۳۴۱۷۹۸

۷۸۵۳۷ ۱۶۲۹۸۹ ۲۵۲۰۵۷ ۳۴۱۷۹۹

۷۸۵۳۸ ۱۹۱۷۰۷ ۲۵۲۰۵۸ ۳۴۱۸۰۰

۷۸۵۴۰ ۱۹۱۷۰۸ ۲۵۲۰۵۹ ۳۶۸۲۲۷

۳۶۸۲۲۸ ۷۳۱۳۱۲ ۱۱۲۰۸۷۰ ۱۵۶۸۲۵۸

۳۶۸۲۲۹ ۷۳۱۳۱۳ ۱۱۴۸۷۲۱ ۱۵۶۸۲۴۹

۳۶۸۲۳۰ ۷۳۱۳۱۴ ۱۱۴۸۷۲۲ ۱۵۶۸۲۶۰

۳۷۰۶۷۱ ۷۴۹۴۹۶ ۱۱۴۸۷۲۳ ۱۵۸۹۶۱۶

۳۷۰۶۷۲ ۷۴۹۴۹۷ ۱۱۴۸۷۲۵ ۱۵۸۹۶۱۷

۳۷۰۶۷۳ ۷۴۹۴۹۸ ۱۱۶۵۸۶۶ ۱۵۸۹۶۱۸

۳۷۰۶۷۴ ۷۴۹۴۹۹ ۱۱۶۵۸۶۷ ۱۵۸۹۶۱۹

۳۷۰۶۷۵ ۷۴۹۵۰۰ ۱۱۶۷۸۶۸ ۱۵۸۹۶۲۰

۴۰۴۴۲۶ ۷۵۱۶۸۹ ۱۱۶۵۸۶۹ ۱۶۰۴۹۶۶

۴۰۴۴۲۷ ۷۵۳۴۶۱ ۱۱۶۵۸۷۰ ۱۶۰۴۹۶۷

۴۰۴۴۳۰ ۷۵۳۴۶۲ ۱۱۶۸۱۰۱ ۱۶۰۴۹۶۸

۴۱۱۰۹۱ ۷۵۳۴۶۳ ۱۱۶۸۱۰۲ ۱۶۰۴۹۲۹

۳۱۱۰۹۴ ۷۵۳۴۶۴ ۱۱۶۸۱۰۴ ۱۶۰۴۷۷۰

۴۱۸۱۹۱ ۸۰۱۷۹۱ ۱۱۶۸۱۰۵ ۱۶۱۲۶۴۳

۴۱۸۱۹۲ ۸۰۱۷۹۲ ۱۱۷۱۹۸۱ ۱۶۱۲۶۴۳

٤١٨١٩٣	٨٠١٧٩٣	١١٧١٩٨٢	١٦١٢٦٤٤
٤١٨١٩٤	٨٠١٨٩٤	١١٧١٩٨٣	١٦١٢٦٤٥
٤١٨١٩٥	٨٠١٧٩٥	١١٧١٩٨٤	١٦٢٠١٦٦
٤٥٢٢٦٦	٨١٠٨٨١	١٢١٨٨٩١	١٦٢٠١٦٧
٤٥٢٢٦٧	٨١٠٨٨٢	١٢١٨٨٩٣	١٦٢٠١٦٨
٤٥٢٢٦٨	٨١٠٨٨٤	١٢١٨٨٩٤	١٦٢٠١٦٩
٤٥٢٢٦٩	٨١٠٨٨٥	١٢١٨٨٩٥	١٦٢٠١٧٠
٤٥٢٢٧٠	٨٢٧٨٢٦	١٢٧٦٨٤٦	١٧٣٣٦٨٦
٤٥٧٤٩٦	٨٢٧٨٢٧	١٢٧٦٨٤٧	١٧٣٣٦٨٧
٤٥٧٤٩٨	٨٢٧٨٢٨	١٢٧٦٨٤٨	١٧٣٣٦٨٨
٤٥٧٤٩٩	٨٢٧٨٢٩	١٢٨٦٨٤٩	١٧٣٣٦٨٩
٤٥٧٥٠٠	٨٢٧٨٣٠	١٢٧٦٨٥٠	١٧٣٣٦٩٠
٤٩١٢٧١	٨٧١٠٨٦	١٢٨٧٨٩٧	١٧٤٥١٥٦
٤٩١٢٧٢	٨٧١٠٨٧	١٢٨٧٨٩٨	١٧٤٥١٥٧
٤٩١٢٧٣	٨٧١٠٨٨	١٢٨٧٨٩٩	١٧٤٥١٥٨
٤٩١٢٧٤	٨٧١٠٨٩	١٢٨٧٩٠٠	١٧٤٥١٥٩
٤٩١٢٧٥	٨٧١٠٩٠	١٢٩٥٠٢١	١٧٤٥١٦٠
٥١٨٦٧١	٨٧٤٧٨٦	١٢٩٥٠٢٣	١٧٨١٢٣٦
٥١٨٥٧٢	٨٧٤٧٨٧	١٢٩٥٠٢٤	١٧٨١٢٣٨
٥١٨٦٧٣	٨٧٤٧٨٨	١٢٩٥٠٢٥	١٧٨١٢٤٩
٥١٨٦٧٤	٨٧٤٧٩٠	١٣٠٤٣٠١	١٧٨١٢٤٠
٦٠٩٢٤٢	٨٧٧١٥٦	١٣٠٤٣٠٢	١٧٩٠٦٧٦
٦٠٩٢٤٣	٨٧٧١٥٧	١٣٠٤٣٠٣	١٧٩٠٦٧٧
٨٠٩٢٤٤	٨٧٧١٥٨	١٣٠٤٣٠٥	١٧٩٠٦٧٨
٦٠٩٢٤٥	٨٧٧١٦٠	١٣٠٤٨٤٢	١٧٩٠٦٧٩
٦٠٩٩٠٦	٩٦٩٦٩٦	١٣٠٤٨٤٣	١٧٩٠٦٨٠
٦٠٩٩٠٧	٩٦٩٦٩٧	١٣٠٤٨٤٤	١٨٠٨٩٥١

٦٠٩٩٠٨	٩٦٩٦٩٨	١٣٠٤٨٤٥	١٨٠٨٩٥٢
٦٠٩٩١٠	٩٦٩٦٩٩	١٣٦٥٩٣١	١٨٠٨٩٥٣
٦١٥٤٢٦	٩٦٩٧٠٠	١٣٦٥٩٣٢	١٨٠٨٩٥٤
٦١٥٤٢٧	٩٧٧٥٦١	١٣٦٥٩٣٣	١٨٠٨٩٥٥
٦١٥٤٢٨	٩٧٧٦٥٢	١٣٦٥٩٣٤	١٨٤٩٩٣١
٦١٥٣٢٩	٩٧٧٦٥٣	١٣٦٥٩٣٥	١٨٤٩٩٣٢
٦١٥٤٣٠	٩٧٧٦٥٤	١٤٢٠٦٦١	١٨٤٩٩٣٤
٦٢٥٦٧٦	٩٧٧٦٥٥	١٤٢٠٦٦٢	١٨٤٩٩٣٥
٦٢٥٦٧٧	١٠٠٢٠٠١	١٤٢٠٦٦٣	١٨٦٩٢٥٦
٦٢٥٦٧٨	١٠٠٢٠٠٢	٧٤٢٠٦٦٤	١٨٦٩٢٥٨
٦٢٥٦٧٩	١٠٠٢٠٠٣	١٤٢٠٦٦٥	١٨٦٩٢٦٠
٦٢٥٦٨٠	١٠٠٢٠٠٤	١٤٤٠٤٣١	١٨٩٩٣٧٦
٦٥٣٧١٢	١٠٠٢٠٠٥	١٤٤٠٤٣٢	١٨٩٩٣٧٧
٦٥٣٧١٣	١٠٨٠١٦٢	١٤٤٠٤٣٣	١٨٩٩٣٧٨
٦٥٣٧١٤	١٠٨٠١٦٣	١٤٤٠٤٣٤	١٨٩٩٣٧٩
٦٥٣٧١٥	١٠٨٠١٦٤	١٤٤٠٤٣٥	١٨٩٩٣٨٠
٦٥٩١٦١	١٠٨٠١٦٥	١٤٧٩٧٨٧	١٩٠٣٣٤١
٦٥٩١٦٢	١١٠١٣٦١	١٤٧٩٧٨٨	١٩٠٣٣٤٢
٦٥٩١٦٣	١١٠١٢٥٣	١٤٧٩٧٨٩	١٩٠٣٣٤٣
٦٥٩١٦٤	١١٠١٣٥٤	١٤٧٨٧٩٠	١٩٠٣٣٤٤
٦٥٩١٦٥	١١٠١٣٥٥	١٥٥٩٤٢٦	١٩٠٣٣٤٥
٦٩١٠٣١	١١٠٤٨٧٢	١٥٥٩٤٢٧	١٩٣١٢١٦
٦٩١٠٣٢	١١٠٤٨٧٤	١٥٥٩٤٢٨	١٩٣١٢١٧
٦٩١٠٣٣	١١٢٠٨٦٦	١٥٥٩٤٢٩	١٩٣١٢١٩
٦٩١٠٣٤	١١٢٠٨٦٧	١٥٥٩٤٣٠	١٩٣١٢٢٠
٦٩١٠٣٥	١١٢٠٨٦٨	١٥٦٨٢٥٦	١١٢٠٨٦٩
	٧٣١٣١١	١٥٦٨٣٥٧	

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ٣١ رمضان ٢٧ ایلول رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	١٠	٢٢
لندن	٩	٢٠
پاریس	٩	٦٨

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٣٢	٧٥

لیرای انکلیس

سوسیته ژنرال	٢	٨٢
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	٢	٢٥
بانك عثمانی	٢	٢٥
نراموای بلیرای عثمانی	١	١٠

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١٠٩	٠٥
لیرای فرانسه	٨٦	٣١
امپریال	٨٨	١٠
کرمیچه	٥١	١٠
روبن (منات) نقره	١٥	

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

بالاخره بعد ازانکه رومیان انوجهی راکه پادشاه ایران می طلبید دادند مصالحه برقرار شد در ابتدای سلطنت اوقدری اغتشاش بهمرسید بزرکان ایران باین کمان که خسرو بهمان عقاید کابادس که در ابتدا داشت باقی است قصد کردند که اورا از تخت بیندازند و بجای او یك نفر دیکر از نسل کابادس برقرار نمایند همه بسلطنت زامس راضی بودند ولی چونکه یك چشم اومعیوب وموافق قوانین مملکتی قدغن بود که تاج ایرانرا بشخص ناقص الخلقه باز کذارند لهذا قرار شد که کابادس پسر زامس را سلطان کنند ونیابت سلطنت را بزامس واکذار کنند زامس این تکالیف را قبول کرد ولی دربینی که معاندین منتظر موقع مناسب بودند که خیالات خویش را مجری بدارند مراتب کشف شد خسرو حکم کرد که همه کسانی را که در این عناد با هم شریك بودند کشتند تنها کابادس که هنوز طفل بود از مرك برست طفل مزبور سپرده به ادرکود ونباد واین شخص مراقب تربیت او بود خسرو باو حکم کرد که انطفل را بقتل برساند ادرکود ونباد راضی نشد دراین باب باز وجهٔ خویش مشورت کرد زن بپای شوهر افتاد که طفل را از خطر برهاند ادرکود ونباد بسهولت تمکین کرد وقتی که کابادس بزرك شد اورا تکلیف کرد که از ایران بیرون برود ومبلغ معتدی باو داد چندی بعد وارامس پسر ادرکود ونباد مراتب را بخسرو کشف نمود خسرو متغیر کشته حکم کرد ادرکود ونباد را بقتل رسانیدند ومنصب اورا به پسرش وارامس دادند طولی نکشید که مبودس را که بتوسط اوتاج ایران یافته بود نیز مقتول ساخت تفصیل اینکه روزی برای مشورت یکنفر ازعمله خلوت نزدمبودس فرستاد که اورا احضار کند مبودس چونکه مشغول مشق قشون بود جواب داد که همینکه فراغت حاصل کرد خدمت پادشاه میرسد از این جواب پادشاه بشدت متغیر کشته به مبودس پیغام کرد که بپای سه پایه برودد رآنعصر رسم بود که یك سه پایهٔ آهن دم درب عمارت سلطنت استوار میکردند اشخاصی که طرف غضب پادشاه واقع میشدند بپای آنسه پایه میرفتند ودر آنجا تا وقتی که حکم درحقشان صادر شود منتظر مینشستند وهیچ کس را رخصت نبود که بایشان امدادی بدهد مبودس چند روز در پیش سه پایه ماند

منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰٤	۱۸
بشلك	۱۱۵	۲۰
متالك	۱۱۷	۰۰
پول سیاه	۱٦۲	۰۰
قائمه نو	۱۸۵	۰۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی. دربیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی. درامامواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

درکراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

دربنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

در شهر لکهنو جناب فضایل مآب فتح محمد صاحب مشتهر جریدهٔ انوار الاخبار .

درحیدرآباد هند در سرکارنظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دووسیله می توانندرساند.

﴿ قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش وششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینار رایج طهران ودیگر ممالك محروسهٔ ایران دو تومان است برای ممالك اوروپ پانزده فرانك .

جهت بمبئ ودیگر اطراف هندوستان و بندرات فارس وممالك متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

قیمتهای مقرره درفوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (٥٤) بتفصیل عرض شده است دربارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اگر چنانچه بآخر موعد بگذارند چنانکه مقتضای قاعده و موافق شان بزرگیٔ ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدارالخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزهااز تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در دربازید مکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در ادارهٔ خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

تااینکه شخصی که مامور بود اورابکشت .

خسروکه برخود مخمر کرده بود که در موقع مناسب مصالحه بارومیانرا برهم بزند تدارك زیاد برای جنك دید ژوستی نین قیصر روم که از تفصیل اطلاع یافت نامهٔ بوی نوشته ضمنا همه مخاطره که از جنك برای طرفین امکان داشت روی بدهد ذکر کرد خسروکه درجنك یك رای شده بود جواب نامه رانداد وباعجله تمام تهیهٔ لشکر کرده در بهار سال پانصد وچهل مسیحی بخاك روم داخل شده ودر شامات وسیلیسی طرح جنك ریخت اول شهر سوررا که درکنار فرات بود و بعد انطاکیه را متصرف شد در این شهر که بود ایلچیان از جانب قیصر آمدند تا بر او بفهمانند که نقض عهد کرده وهم اورا بتجدید مصالحه تکلیف کنند خسرو ایلچیانرا باحترام پذیرفت و با کمال دقت بعرض ایشان گوش فراداشت همینکه مطالبشان باخررسید خسرو در جواب گفت با عتقاد من مثل معروف است که خداوندانسان را هیچ نوش بی نیش کرامت نمیفرماید صحت دارد چه خنده ما بگریه و عیش ما بغم ومکنت مابغصه مخلوط است و هیچ کس را سعادت تمام نیست من بدون زحمت این شهر را بیاری خداوند فتح کردم اما وقتیکه عدد مقتولین را مشاهده میکنم ومیبینم که غنیمت این فتح بخون مغلو بین الوده است خوشنود نمیشوم علت حقیقی همه بد بختی که عارض شده سماجت اهل شهر است که اینکه استطاعت حصارداری نداشتند جسورانه بر ایرانیان که مظفر و بشهر داخل شده بودند حمله میبردند بسا کسان معتبر مرا تکلیف کردند که شهر را محاصره و همه اسرارا مقتول نمایم اما من باین عقیده که متعرض بیچارگان شدن گناه بزرك است سکنه راتحریك کردم که از شهر بگریزند وجان بدر برند پروکب میگوید که خسرو این عبارا ترا با هنك حزین ادا میکرد تا بر ایلچیان بنماید که از آسیبی که بشهر انطاکیه وارد آمده تمکین است ولی ایلچیان میدانستند که اینکه خسر وسکنه را بگریختن تحریك کرد برای این بود که مبادا اهل شهر در یك دره که نمایان بود قشون بکمین گذارده باشند و ایرانیانرا تلف کنند این پادشاه برخلاف خیالات خود سخن میراندو حقیقت را مخفی میداشته با کمال تدبیر گناهان مذنبین را بشان بی گناهان وارد می آورد .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ نابعالی است در نمرهٔ (۳۵)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه شصت پاره است .

فی ۹ شهر شوال سنه ۱۲۹۴

۵ تشرین اول ۱۲۹۳ و ۱۷ اوکتوبر ۱۸۷۷

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالة هفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

(توجیهات)

بجنابان سعید پاشا (منشیٔ اول حضور همایون) یعنی باش کاتب مابین همایون وسعید پاشای فریق مابین همایون وقائم مقام نظارت جلیلهٔ بحریه نشان عالیٔ عثمانی از درجهٔ اولی مرحمت شده است .

عطوفت مآب علی رضا بیك ازاعضای شورای دولت باعضایی مجلس اعیان معین شده است .

متصرفی سنجاق حکاری بعهدهٔ سعادتمآب آصف افندی .

متصرفی سنجاق سعرد بعزتمآب وهبی افندی متصرف اسبق حدیده محول شده است .

﴿ داخلیه ﴾

روز عید سعید فطر حسب الاشارهٔ سنیهٔ همایونی از جانب جناب باش کاتب مابین همایون ملوکانه بهمه کوماندانها وسردارهای جنك جدا جدا تلکرافنامهای تبریك عیدفرستاده شده وشمول ادعیهٔ خیریهٔ حضرت ظل اللهی را در بارهٔ آنها وحصول مظفریات بزرك تبلیغ کرده شده است .

درخصوص تشکیل موکب همایون در پای‌تخت سلطنت سنیه روزنامهای فرنکستان هر کدامی بخیال و سلیقهٔ خود سخنها کفتند پارهٔ ازآنها عدم موافق بودن این کار را با مدلول و احکام قانون اساسی ادعا کرده اند که کویا بی صوابدید و قرار داد مجلس عمومی اقدام باین کار شده است .

(ژورنال ده دبا) که ازروزنامهای معتبر پاریس است شرحی در این باب نوشته و نطق همایون پادشاهی را که خطاب با فراد موکب همایون فرمایش نموده اند نقل کرده ومیکوید مضمون این نطق همایون برای رد سخنان سخن و اعتراضات بیجا کافی است . و در این ذیل تبریك میکند سلطنت سنیه عثمانیه را با اینکه باهمه شان و ظفریابی باجرای اصلاحات اقدام کرده دقیقهٔ فروکذاری نمی نمایند . اینك ترجمهٔ نطق همایون که در روزنامها مسطور است .

﴿ مردم پای‌تخت که در این موقع بیك ﴾
﴿ اشارتی که در حکم امر عالی است پیش ﴾
﴿ دستی کرده سلاح بسالت پوشیدند ﴾
﴿ فرط محبت در حق وطن وملت و کمال ﴾
﴿ انقیاد واطاعت را بپادشاه خودشان ثابت ﴾
﴿ وآشکار کردند. چون این شوق وغیرت ﴾
﴿ را در تبعهٔ خود می بینم من نیز مدار ﴾
﴿ افتخار و شرف خود میدانم که همراه آنها ﴾
﴿ جان خودرا برای محافظت وطن فدا ﴾
﴿ سازم . ﴾

در این عید سعید فطر جناب دولتمآب معین الملك وزیر مختار و ایلچیٔ مخصوص دولت علیهٔ ایران برای تبریك بحضور همایون اعلا حضرت پادشاهی رفته مورد حسن توجه ملوکانه کردیده اند . اعلا حضرت پادشاهی برسم یادکاری یکعدد قوطی مرصع بدست مبارك خودشان بجناب مشارالیه اعطا و درجهٔ بلندیٔ توجه مخصوص شاهانه را در حق مشارالیه بدین واسطه ظاهر فرموده اند .

از قرار اطلاعی که حاصل کردیم جناب اسماعیل بیك مصلحت کذار دولت علیهٔ عثمانیه در این عید فرخنده در طهران بحضور همایون اعلا حضرت پادشاه جمجاه ایران رفته از جانب سنی الجوانب اعلا حضرت پادشاهی پارهٔ بیانات خشنودی و امتنان‌آمیز که علائم اتحاد و یکانکیٔ دولتین علیتین اسلام است بمیان آورده است و در مقابل این بیانات ازجانب اعلا حضرت پادشاه ایران هم لازمهٔ تشکر و امتنان بعمل آمده بجناب دولتمآب معین الملك وزیر مختار و ایلچیٔ مخصوص ایران با تلکرافنامهٔ مخصوص مأموریت جداکانه برای ابلاغ خصائص یکانکی و مخالصت بحضور اعلا حضرت سلطانی داده شده است و بنابراین جناب سفیرمشارالیه روز یك شنبهٔ کذشته در قصر همایون (یلدز) بار دیکر بحضور همایان شرفیاب کردیده پس ازادای ملزوم مأموریت خودشان رسم تشکر از التفات شاهانه را که در روز عید در حق جناب سفیرمشارالیه شده بود بجا آورده اند .

از قرار مذکور نواب عباس میرزا که از شاهزادکان بزرك ایران است ومدتی است در

بغداد اقامت داشتند اینروزها مقرر گردیده است بغداد را ترك نمایند وایشانرا در بروسه جای اقامت داده شود ·

از قراریکه شنیده شد چون در این جنك بتحقیق پیوست که اسلحهٔ عساکر عثمانیه ترجیح باسلحهٔ دیگر دارد از جانب دولت علیهٔ ایران مقرر گردیده است که قسمی از عساکر ایرانیه را باین قسم اسلحه مسلح نمایند وتطبیق باین سلاحها کنند ·

روزنامهٔ (وقت) درنسخهٔ روز یك شنبهٔ خود مینویسد · از قرار خبری که داده شده است اعلا حضرت پادشاه ایران پیشتر بقدر یکماه از پای تخت غیبوبت فرموده بسیاحت سمت مازندران ولار تشریف برده بودند وعلی الغفله بشهر تشریف فرما شده پس از هفتهٔ بشهر ستانك عزیمت فرمودند ·

بنابر وایتی اعلا حضرت ایشان (جنرال فرانکینی) را که از جنرالهای روس است و پیشترها بطهران آمده بود مأمور فرموده اند انبارهای مهمات توپخانه را معاینه ورسیدهکی کرده کم وکسر آنها را دیده اصلاحات لازمه را اظهار کند · جنرال مذکور هم بامر همایون توپخانه واعمالات ومهمات را دیده وراپورتی بحضور مبارك داده است که این اعمالات و موجودات برای احتیاجات زمان کافی نیست · بنابراین اعلاحضرت ایشان هم برای اینکه در اینباب اوامر ودستورالعمل لازم را بفرمایند در عرض یکهفته توپخانهای خودشانرا رسیدهکی ومشاهده فرموده اند · اردویی که پیشتر در نیم فرسخی طهران درمیدان اسبدوانی بود و بجلکهٔ فرح فزا واقعه دردامنهٔ کوه شمران که در شمال طهران است نقل شده بود بازبجای سابق خود نقل کرده شده است ·

(وقت) در ذیل این خبر وروایت مطالعهٔ خودرا بقرار ذیل می نویسد · کاهی که میشنیدیم روس ایرانیهارا هم بر ضد ما برمی انگیزاند ومی کوشد که محوشدن آنها را نیز بدست خودشان آماده ومهیاکند درآن اثنا می نوشتیم که بزرکان ایران بدین کونه اغفلات فریب نخواهند خورد چنانکه آثار اخیره هم این فکر مارا تصدیق کرده بود حال آنکه خبرهای فوق موجب استغراب ما کردید · بعلت اینکه امر اصلاحات و اعمالات توپخانه را بیك جنرال دولتی که دشمن همه جهان است حواله کردن مانند این است که کوسفند بکرك سپرده شود که همه کس باتفاق ما بکمال تعجب این مطلب را از دور اندیشهٔ وکلای ایران استبعاد می کنند ·

﴿ اختر ﴾

اکر ازروز بروز این مسئله تاکنون روزنامهای این پای تخت مطالعه شود دیده خواهد شد که در این اثنا پارهٔ از آنها بی ملاحظه وتعقل حقیقت حال در بارهٔ رفتار دولت ایران چها نوشته وچها بقالب زدند وبالاخره معلوم شد که همه بی اصل و بی پا ومحض تصور وغرض ومجعولیات و مجهولیات بود واز اینقرار دانسته خواهد شد که این خبر روایتهٔ وقت نیز جز وآنها است · حال دیکر از اتفاق دولت ایران با روس وعزم بتسخیر بغداد وشغل عساکر عثمانیه ومانند آنها بکلی مأیوس شده اند دیکر این قسم اراجیف را نمی توانند شهرت بدهند اکنون اینکونه اکاذیب راکه هر صاحب شعور با ادراکی دروغ بودن آنرا بادنا تأمل تواند دانست بمیان می اندازند ·

هر کاه قدری تعقل بشود معلوم خواهد شد که این خبر بوجهی صحت ندارد · بعلت اینکه امر مهمات وتدارکات حربیه را بصاحب منصبان دولتهای خارج بطور معاینه وکشفیات نمودن کار هیچ عاقلی نیست تا چه رسد بدولتی که رقابت وسابقه های دشمنی بسیار میان او ودولت متبوعهٔ آن قسم صاحب منصبها هست. تعجب از وقت است که روایتی چنانرا نقل کرده مطالعهٔ خودرا بر آن متفرع میسازد · دولت ایران هیچ وقت اصلاح توپخانه وجبه خانهٔ خودرا بصاحب منصب روس واکذار نمیکند · افسوس که هنوز اهالیٔ این صفحات حتی صاحبان اخبارنامه و کارتها که باید از همه جای دنیا آکاهی داشته باشند ازوضع ایران باین نزدیکی وهمسایکی و با وجود این همه مراودات با اهالیٔ ایران بدرستی آکاهی ندارند و حق دارند تا حال کسی بخیال فهمیدن این چیزها نیفتاده است · همینقدر برای نمونه میتوانیم بکوییم که بقدرسی سال یك سردار ایران بتنهایی با دولت روس در خاك قفقاز جنك کرد که پنجاه سال بیش نیست دنبالهٔ این ستیز کرفته شده است و اصلاحات داخلیهٔ خودشانرا مقدم بر جنك و جدال داشته اند مع ذلك ترقیات قشون ایران حسی نیست فعلی است چنانکه عساکر عثمانیه را هیچکس کمان نمی برد که باین قسم رشادت و مظفریت تامه ازعهدهٔ کار بر آیند · والحاصل بنابر اطلاعات قویه و صحیحه که داریم خاطر جمعی میدهیم که آنچه (وقت) در خصوص محول شدن اصلاحات توپخانه بعهدهٔ جنرال روس نوشته است کذب محض و ارجوفه است واین قسم اسنادات که درحقیقت مایهٔ تحقیر یك دولت بزرکی مانند دولت قدیم ایران است شایستهٔ شان روزنامهٔ نویسیٔ بی غرضانه نیست ·

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

خلاصهٔ کاغذهایی است که (لوانت هرالد) از اخبار نویس خود که در اردوکاه طونه دارد نقل کرده و (وقت) نیز ترجمه نموده است ·

در ۲۶ ماه رمضان از پیشکاه قریهٔ (قاضی کویی) پس از جنك (چرکونا) که در ۱۳ ماه رمضان اتفاق افتاد ازاردوهای چهارکانهٔ همایون حرکتی نشده است · جناب محمد علی پاشا سه روز بعد از جنك چرکونا درآنطرف نهر لوم اقامت کرد · پس از آنکه معلوم شد که قوت روسها بیش ازآن است که تخمین میشد پاشای مشارالیه بملاحظهٔ اینکه درسمت پست نهر نباشد مرکز اردو را بقشلوه که خیلی محکم ومتین بود نقل کرد و بجاهای سابق خود که درطرف راست قشلوه بود مراجعت کرد · فرقه های فؤاد پاشا و نجیب پاشا نیز در قشلوه بودند · پیش جنکهای ایشان درقریهٔ شوارکا درآنطرف نهر بودند شام یکشنبهٔ کذشته من نیز بقشلوه آمدم جناب مشارالیه چهار روز بود درآنجا احتمال میداد که روسها از برکشتن ایشان از (وودیچه) جسارت حاصل کرده یورش بیاورند ولی دشمن بوجهی حرکت نکرد ·

محمد علی پاشا نیمی ازلشکر را در مقابل دشمن کذاشته بقیه را بسمت شمال حرکتی داد وقشلوه راخالی کرده درسمت جنوب قاضی کویی موقعهای

تازه ترتیب داد . این حرکت عسکریه در دو روز بکار برده شد ولی بعد مسافت عبارت از ده میل راه بود و بدین جهة خیلی طول نکشید در این موقعهای تازه روز سه شنبه بعد از ظهری در نقاط لازمه باستیانها واستحکامات متعدده ساخته شد .

این استحکامات بکمال سرعت وچابکی که مخصوص عساکر عثمانیه است ساخته شده هنگام مغرب سمتهای غربیٔ تپه‌هایی را که مشرف بسمت دشمن بود خندقها ومزقلها ترتیب داده شده بود .

پس از آن یك کشف تعرضی در آنطرف نهر بکار برده شد بقدر نیم ساعت صدای تفنك شنیده میشد . لکن شب درآمد قرار باستراحت دادند .

آنشب خبر رسید که جناب سلیمان پاشا بسرداری و کوماندانیٔ کل اردوی همایون طونه منصوب گردیده است . دیروز که چهارشنبه بود جناب محمد علی پاشا صبح زود حرکت کردند ودور نبود درعرض راه باسلیمان پاشاملاقات کنند . جناب سلیمان پاشا شام چهارشنبه باینجا وارد شد . امشب بشدت بارش می آمد وزمین مانند دریای گل شده است حرکت عسکریه باین حال ممکن نیست . از اینجا بسمت روسجق عزیمت کردم .

(شام روز پنجشنبهٔ روسجق)

در پنج ساعت وارد روسجق شدم . شهر روسجق را خیلی توپ انداخته اند وخراب شده است . لکن نه آنطورها که اغراق گفته میشد. تنها درحوالیٔ عمارت حکومت پارهٔ خانها ودکانها خراب شده است معلوم است که روسها عمدا خمپاره‌ها را بآنجا انداخته اند . حال توپها بسیار کم انداخته میشود خمپاره‌ها هم همیشه انداخته نمی شود بعض روزها که هیچ انداخته نمی شود ودر بعض ایام کاهی می اندازند مثل اینکه طرف مقابل بداند که قشون روس درآنسمت هست . در هر حال مردم شهر از کار وکسب باز مانده معطل شده اند .

جناب احمد پاشای والی خوب رفتار میکنند جناب مشارالیه در نزد عساکر معاونه خیلی نفوذ دارد بحقانیت و درستی رفتار می نماید کسانی را که بسرقت ویغماکری اقدام کنند مورد تادیب می سازد . در بارهٔ بلغارها نیز عدالت ومرحمت خودرا مبذول میدارد . لکن دیروز یك بلغار یرا که بدنائت طبع اجرت گرفته مرتکب جاسوسیٔ طرفین شده بود بدار کشید .

﴿ هزار غراد صبح روز دو شنبه ﴾

هوا سرد و بداست . چون راهها قابل حرکت توپ نیست تا دو سه روز یورش بردن لشکر ممکن نیست . بعساکر شاهانه چاریها داده میشود . در (کوستانیچه) قزاقها دیده شده در مردم دهات هیجانی حاصل گردیده است . روسها بکانسیلوه آمده بوده اند ولی گمان ندارم قزاقها باینطرف آق لوم گذشته تافریهٔ مذکور بتوانند بیایند ولی اینقدر هست پیشدارها دور نیست بجاهایی که هشت و نه روز است تخلیه کرده شده است آمده باشند . در اینصورت ضرری محتمل نیست بعلت اینکه فرقهٔ از عساکر عثمانیه درجای محکمی که جایز نیست معین نمایم هستند و در وقت لزوم از فرقه‌های نجیب پاشا و فواد پاشا هم می توانند استمداد کنند .

(وارنه روز دوشنبه)

امشب از روسجق باینجا رسیدم طوفان دریا بلنکرگاه وارنه شانزده فروند کشتیٔ بزرك وسه سفینهٔ کوچك آورده است واپور همایون (مدار توفیق) نام بقدر سیصد نفر زخمیهای عساکر عثمانیه‌را حمل کرد لکن دیگر چهار صد نفر را نتوانست بردارد . در قطار راه آهن که جناب محمد علی پاشا - وار بود جمعی اززخمیها و پانزده نفر اسیر روس بود . درموقف شیطانجق مأمور جمعیت هلال احمر شور با بناخوشها قسمت میکرد . جناب محمد علی پاشا عاقلانه حرکت نمود .

(وارنه دوم شوال)

در این حوالی از پانزده روز باینطرف سکونت وآرامی است تنها درحوالی (بازارجق) درمیان قزاقها وچرکسها زد وخوردهای مختصر اتفاق افتاده است . از توپخانهای روس روزی ده و پانزده خمپاره بروسجق انداخته میشود . چنان شهرت که ایزوزها درحوالیٔ طونه اتفاقات عمده بظهور خواهد آمد . مذکور شد که عساکر مصریه برای قشلاق بوارنه خواهند آمد .

از لشکرکاهها خبر عمده نرسیده از طرفین حرکتی اتفاق نیفتاده است. تلگرافهای پریروزی خبر میدهند که راه تلگراف پلونه باز شده مستقیما بمخابرات آغاز کرده اند . درشبقه کاهی جنك توپ و تفنك اتفاق افتاده روسها استحکام تازه در آنجا ساخته اند . دو فوج از قشون روس که در سمت بابرین بوده اند بآنجا آمده اند شش نفر اسیر روس که در آنجا گرفته شده است باسلامبول فرستاده خواهد شد .

از قرار مذکور روسها قوت خودشانرا در سمت بیله و کنار نهر یانطره می افزایند وچنان می نماید که خیال حرکتی بسمت ارکوی جناب سلیمان پاشا دارند وپیش از شدت سرما حرکتهای شدید در آنجاها در نظر دارند و از طرف پلونه خبر تازه نیست . در سمت ارضروم هم بعد از آنکه کمك جدید باردوکاه روس رسید برای تجربه حرکتی کردند ودیدند نمی توانند مقاومت نمایند دور نیست باز استمداد از عساکر عقب ماندهٔ خودشان بکنند لکن زمستان رسید وعقدهٔ این کارها باشکال خواهد افتاد .

از طرف لندن خبرهای اقدام بصلح میرسد لکن اعتقاد فرنکستان بر این بوده است که این جنك بزودی بصلح انجام پزیر نخواهد شد . لکن در هر حال پیش از حلول زمستان معلوم خواهد گردید که صلح امکان دارد یا آنکه جنك در لشکرکاههای طرفین قشلاق خواهند کرد .

﴿ از تلگرافنامهای مندرجه در ضمن ﴾

﴿ روزنامهای فرنکستان ﴾

بعضی از غیرت کشان مجار که میخواستند بخاك انلاق و بغدان هجوم کنند این حرکت ایشان طرف دقت عموم مردم است . زیاده از بیست نفر مردمان معتبر از جانب ضبطیه گرفتار شدند بعض اشخاص دیگر که در این کار مداخله داشتند ترك وطن می کنند . مطبوعات واخبارنامهای

مجارستان این مداخلهٔ غیرمشروعهٔ حکومت را پروتست می کنند . اهالی نیز برای استدعای عفو کسانیکه گرفتار شده اند محضرهای مفصل می نویسند . حرکات حکومت را چنان اعتراض سخت می کنند که آشکارمی کویند حکومت هوا خواه روس شده است . از تراونیك و سرای پوسته به (سنیچه) قشون و بکرادوه نیز توپهای بزرك فرستاده شده است که هرگاه صربیها از سمت (یاوور) تجاوز ازحد کنند ممانعت کرده شود .

قدری از عساکر روس و مستحفظهٔ افلاق بکالا راس فرستاده شده است که هرگاه عساکر عثمانیه که در سلستره هستند بخواهند بخاك مملکتین داخل شوند ممانعت کنند. در این چند روز بقدر بیست هزار نفر عساکر روسیه از بکرش گذشته باردوگاه روس رفتند .

در اواخر ماه مبارك برف زیاد در بالقانها آمده است و راهها مغشوش بوده است و قشون روس که بکمك میروند خیلی سنگین و بزحمت می رفته اند .

روزنامهٔ (تان) می کوید معلوم شد که دولت روس نه برای اینکه بعثمانلوها غلبه نماید بل بجهة اینکه بتواند مقاومت ومدافعت کند احتیاج داشت بر اینکه بقدر پنجاه هزار قشون مملکتین را بامداد خود دعوت کند . درحالتیکه ایمپراتور روس در یکی ازخطبه‌های خود صربیها را تحقیر وتقبیح کرده بود هیچ بخیالها خطور نمیکرد که نزد آنها آدم فرستاده و پولها بدهد والتماس کند که بیایید بمن کمك نمایید .

روزنامهٔ (پشترلوئید) نوشته است که غیرت کشان مجارستان که می خواستند برضد دولت روس بخاك مملکتین بگذرند ودرشهر (اردل) از جانب حکومت ممنوع شده تفنکهای ایشانرا هم ضبط کردند این تفنکها زیادتر از چهل هزار بوده است .

مینویسد قدری از این تفنکها را بنا بوده است بسکوو پتربورغ بفرستند بمردم آنجا که میخواهند برضد حکومت مستبده وخودرای خودشان بشورند داده شود وفرستندهٔ آن تفنکها که از اهل لهستان ودیکران بوده اند ازجانب پولیس کرفتار شده اند اشخاص مرقومه در مقام سؤال وجواب از آنها کفته اند که ما نمیدانیم درتوی صندوقها چیست سپارش شده است وماهم حمل ونقل آنهارا درعهده داشتیم بر ماچه جرمی تواند بود ولی با وصف این سپارش کننده کانرا نشان نمیدهند .

مسیو (کوشوت) بیان نامهٔ منتشر کرده است که قرالیٔ لهستان باید زنده شود . در شهر (کالیچیا) از اینفقره خشنودی حاصل کردیده لشکر نامه ترتیب داده وامضا نموده اند . در جلو پلونه افلاقیها نقبها میزنند درنوزدهم ماه رمضان ششهزار سواره و پیادهٔ روس بکوماندانیٔ جنرال (مارین) بسمت بازارجق بعزم کشف تعرضی رفته بودند چون محکم بودن آنجارا مشاهده کرده اند جسارت نکرده اند حمله نمایند وجنك قراولی اتفاق افتاده و بر کشته اند .

دو فروند کشتیٔ زرهدار همایون از پیشکاه قصبهٔ طولچی بناچار بر خواسته است از نهر طونه بالاتر حرکت کنند روسها کشتیهایی را که پر از سنك بوده است در میان نهر غرق کرده اند که زرهدارها را مانع از عبورشوند و بعد از آن هم باز بمنصب نهر طونه کشتیهای پر از سنك دیکر نیز غرق کرده راه عبور را بسته اند .

عساکر عثمانیه در پیشکاه سلستره مشغول ساختن پل بوده اند .

روزنامهٔ نظامیٔ اوسترپا فصلی متعلق بحاصل جنك نوشته و بسیار خوب نوشته است اینك ترجمهٔ آنرا درذیل می نویسیم .

﴿ سرنکون شدن هیکل معهود ﴾

اوضاع بلغارستان نزدیك بانجام است. روس از جنکی که بجرات داخل در آن شد . بمغلوبی خارج میشود . شهرتش محو و پایمال شد. لشکر بسیار خوبش بی فائده فدا کردید . الکساندر دوم خواست اقدامات پتر بزرك و کترینه را باآخر برساند صلیب روس رادر بالای ایاصوفیه بیاویزد. این جنك صلیبی را مدت بیست و دو سال تدارك دید . برای جنك راه بهانه پیدا کرد . بادعای هوا خواهیٔ انسانیت بمیدان جنك وستیز بر آمد. ناکاه شکست نخستین پلونه ظاهر شد . روس از این یکی متنبه نشده بیدار نکردید . هزیمت دوم دیکر بدتر و خون آلود شد .

در حالتیکه عثمانلوها خسته بنظر می آمدند در مواقع جنك اوروپ و مشرق زمین هلال عثمانی بظفریابیٔ تمام بقراقوش روس بر تری جست. در تاریخها ریاست کردن پادشاهان صاحب حکم بر لشکرهای خودشان خیلی دیده شده است . رفتار ایمپراتور صلح پرور روس الکساندر در یازدهم ماه سپتامبر (سوم ماه رمضان) مسبوق الامثال نبود . ایمپراتور مشارالیه در بیرون خط آتش مانند یك تماشا کن متعارفی ایستاده محو و اضمحلال لشکر خودرا تماشا کرد . در جنکهای بیست یکم وسی ویکم ژولیه (دهم و بیستم رجب) و بیست و دوم شعبان وسوم وچهارم و ششم و هفتم ماه رمضان تاثیر آن مغلوبی و شکستهای روس از دلها بیرون نخواهد رفت . این جنکها بر جهانیان آشکار کرد که جنرالهای روس بی عقل اند و با همدیکر صفا وآمیزش ندارند و حیات سربازهای خودشانرا نکاهداری نکردند الکساندر ایمپراتور روز عید مخصوص خودرا بدینکونه بسر برد این حکایت مانند واقعهٔ (ش بارتلمی) در تاریخها بنفرین یادخواهد شد .

شکستهای متوالیٔ روس عجز و مسکنت هیکل معهود را که باعث ترس فرنکستان وخصوصا اوسترپا شده بود آشکار کرد . پس از این دولت اوسترپا از تنکنای اتفاق مثلث رهایی جسته قوت خودرا در نکاهداریٔ منافع خود صرف خواهد کرد . کونت اندراسی موافق میل دلخواه مردم اوسترپا می تواند به پرنس بسمارك بکوید که دیکر اوسترپا نه اتفاق باروس را می خواهد و نه اطاعت المان رالازم دارد. حکمران اوسترپا ویلهلم ایمپراتور نیست ایمپراتور فرانسوا ژوزف است که دوکرور قشون را مالك است .

﴿ از اخبارنامهای هندوستان ﴾

خلاصه از اخبارنامهٔ (اردوکائید) که در کلکته بزبان اردو وانکلیسی چاپ میشود ٠

آخوند سوات کاغذی بسرکار امیر کابل بدین مضمون نوشته است که بسیار لازم است با حکومت انکلیس یکانکی کرده دوستی روس را ترك نمایید ٠ شنیده شد که سفیری از روس بکابل آمده واز جانب شما تعظیم درحق وی بعمل آمده است اگر این خبر راست باشد همه آدمها و مریدان من برضد شما خواهند بود و بر انکیخته خواهند شد بسرکردهٔ حاکم باجور شهرهای ترا تاخت وتاراج نمایند اگر جواب این کاغذ تا خیر کنند همه را دشمن ملك خود دانسته باشید ٠

این کاغذ خشونت آمیز که بامیرمشارالیه میرسد زیاد دلتنك شده انعقاد مجلس دربار خودرا امر فرموده همه بزرگان درباری وسرداران مثل حبیب اه خان وذکریا خان وحشمة اه خان وذوالفقار خان وغیرایشان همه درآن انجمن حاضر می شوند ٠

سرکار امیر آغاز بسخن نموده میگویند ٠ امروز اعلاحضرت سلطان تن تنها با روس جنك می کند واخبار وحوادث مناسب باین مقام را ذکر کرده فقرهٔ کاغذ آخوند سوات را بیان نموده اظهار می نمایند که شما بخوبی از اوضاع کار آگاهی دارید وامیدوارم باتفاق آراء موافق غرض دینی جواب کاغذ آخوند صاحب را در مقابل بیاناتی که کرده اند داده باشیم ٠

اولا حکومت انکلیس بعینه همان رفتاری را باما دارد که روس بادولت علیهٔ عثمانیه دارد یعنی میخواهد درکارهای اندرونی وداخلیهٔ ما دست اندازی ومداخله نماید ومن عزم خودرا بر این داشته ام بطوریکه غیر جایز وخلاف معمول هست تازنده هستم نگذارم ایلچیٔ انکلیس دردربار من بوده باشد ٠

دوم اینکه حکومت انکلیس برخلاف مدلول عهدنامهٔ سابق خود باما باخان کلات راه اتفاق باز کرده میخواهدلشکرگاهی درخاك کلات ترتیب دهد که بتواند کابل را تاخت وتاز کند ٠

سوم من بحکومت انکلیس اعتماد ندارم بعلت اینکه سلطنت انکلیس بموجب مدلول عهدنامهٔ سال١٨٥٦ میلادی باسلطنت سنیهٔ عثمانیه عهد بست که هرگاه کسی برضد دولت عثمانیه بر خیزد باوی متفق شده با دشمن او بستیزد حال آنکه امروز دولت روس بتعدی وخلاف با دولت عثمانیه بر خواسته وانکلیسها دولت عثمانیه را تنها گذاشته است ٠

روسها بطمع ملك ستانی بی هیچ ملاحظهٔ مردمی وانصاف بمیدان جنك آمده انکلیسها تماشا می کنند که کدام سمت غالب میشود که باقتضای وقت منفعت حاصل نماید ٠ در دشمنیٔ مسلمانان انکلیس وروس هر دو یك حکم دارند ٠

چون سخن باینجا رسید ذکریا خان عرض کرد اگر رخصت باشدجسارت می کنم که حرکات روس ازهر جهتی سزاوار لعنت ونفرین از اهل اسلام است سیاحان وتجار خاك روس بما خبر میدهند که روسها مردمان وغابازو بی ایمان و بی وفا وعهد شکن هستند ٠ به بهانهٔ نگاهداریٔ عیسویان می خواهد در داخلهٔ امور سلطنت سنیهٔ عثمانیه دست اندازی کند وحال آنکه مخالف عهدنامهٔ سال١٨٥٦ است وبدین سبب این همه خونریزی وقتل وغارت وظلم اتفاق افتاده است٠ پس با همچنان دولتی دوستی کردن بوجهی مناسب نیست ٠ وبتجربه وعلم قطعی معلوم است که دولت انکلیس درموقع مناسب بدولت علیهٔ عثمانیه کمك خواهد کرد نباید از اینکونه نکات غفلت داشته باشیم ٠

امیرافغانستان این سخنان ذکریا خان را بکمال آرامی استماع نموده فرمود که با کثریت آراء ارکان حکومت بنا خشنودی وخلاف جناب آخوند صاحب مادر دل یکانکی واتحاد با روس نداریم مگر اینکه حزم وماآل اندیشی در امور مملکت که میخواستیم طوری با روس رفتار کنیم که انکلیس برشك روس تکلیف خودرا باما بداند٠ وپس از مشاورهٔ طولانیٔ در بارجواب کاغذ آخوند صاحب را بدین مضمون نوشتند ٠

ما بر خلاف میل خواطر شما رفتار نمی کنیم٠ ولی مناسب میدانیم که شما بحکومت انکلیس اندرز وپند بدهید که بکارهای داخلیٔ حکومت کابل دست اندازی ومداخله نکنند واین حالت حالیه که هست باقی و برقرار بماندمنافع ملك مارا ملحوظ دارد ٠

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

(اخطار)

چون خبرهای تلگرافی که درعرض یکهفته میرسد هرگاه بتفصیلی که هر روز درضمن روزنامهاهست نوشته شود غالبامکرر است وبعض مطالب هم پارچه پارچه خبر داده شده است وآنطورها نوشتن باعث این میشود که جای بسیاری ازصفحات این کاغذ اخبار رابی جهت پرمی کند لهذا بعد ازاین قرار میدهیم که خلاصهٔ اخبار تلگرافی را بی آنکه بتاریخ ومحل تلگراف ومانند آنها اشعار نماییم در این نسخهابیاوریم ولی بهمان ترتیب که باینجا وارد شده است درج خواهد گردید ٠

کونت اندراسی وزیر اول اوستریا درمجارستان اقامت خواهد کرد ٠ پرنس بسمارك بوارسین عزیمت کرد میگویند در وزرای المان تغییر وتبدیلی خواهد شد ٠ روزنامهای نیم رسمی تکذیب میکنند وقوع یك اتفاق قطعی را که درمیان المان و ایتالیا گفته میشد ومع ذلك روزنامهای مذکور انکار نمی کنند که برخلاف طائفهٔ راهبان فرانسه ودیگر کسان درمیان فرانسه وایتالیا گفت و شنودها هست که تدابیری بکار برده شود ٠

اعضای هیئت وکلای انکلیس از لندن حرکت کرده اند ٠ کوماندانهای روس را تغییر وتبدیل داده اند وزیر مالیهٔ انکلیس سیر استافور نورتقوت نطقی در (اکساتیر) بیان کرده وگفته است که بعضی بر آنند که تایك جنك قطعی وجدی وشکست بزرگی اتفاق نیفتد ممکن نیست این جنك حاضر تمام بشود ولی من بر خلاف این اعتقاد می گویم که بر خلاف معتقد آنها ممکن است برای انعقاد مصالحه چیزی بظهور برسد که مایهٔ حیرت عقلها گردد وازاین عقیدهٔ خود برنمی گردم ٠ درلندن سندهای استقراض تازهٔ عثمانی را تا پانزده روز دیگر میخواهند متداول نمایند روزنامهٔ تایمس می نویسد گفت وشنودی که میان روس

وصربستان هست هنوز بجایی منتهی نگردیده است ٠

اگرچه روسها میخواهند دائره جنك راوسعت بدهند لکن اعتقاد روزنامهای نیم رسمی اینست که جنك محدود خواهد ماند ٠

(مطالعه اختر)

مقصود از این توسیع دائره ومحدود بودن اینست که دولت روس بعد از این شکستهای متوالی وخفتی که بروی وارد آمد میخواهد اوضاعی فراهم بیاورد که جنك بدولتهای دیکر سرایت کرده عمومیت پیدا کند چند دولت ازیکطرف و چند دولت دیکر ازطرف دیکر بجدال ومخاصمه برخیزند ودر این میان خلط مبحث شده این شکستها وخفتها فراموش کردد ٠ این است که تمام همت خودرا حالا براین کماشته است که صربستان بیچاره را دوباره بمقام ستیز با دولت علیه بیاورد وکم کم این کار سرایت کند بمجارستان واسلاوهای اوسترپا ودولت اوسترپا تاآنکه امر منجر شود بجنك عمومی ومقصود خودرا حاصل کند ٠ ولی چون دولتها هوای کار را فهمیده عجز روس‌را بتنهایی ازپیش بردن داعیه وهنکامه جوبی دریافته اند این است که در جزو بصربستان اشعار کرده اند که ما خیرخواهانه بتومی کوییم داخل در جنك نشود مع ذلك هر روز ازجانب ایمپراتور روس پرنس میلان دعوت کرده می شود که درمهمانخانهٔ جان فشانی حاضر شود وچون پرنس‌میلان واهالی صربستان بتجربت هوای کار را فهمیدند واز شکستهای لشکر روس عبرت برداشتند لهذا همه بتعلل کذرانده هر روز بیك بهانه متوسل شده نمی خواهند داخل درمیدان جنك شوند این است که از وین خبر میدهند که روزنامهای نیم رسمی را اعتقاد این است که جنك محدود بماند واین ناخوشی سرایت بهمسایکان نکند ٠

ازبلغراد درغرهٔ شوال خبر میدهند که داخل شدن صربستان بجنك جای تردید است بعلت اینکه امارت صربستان پارهٔ تکالیف ومطالب درمقابل این اقدام خود دارد ٠

یکدسته کشتیهای جنکیٔ المان بجبل الطارق رسیده است ٠

ازوین در بیست چهارم ماه رمضان می نویسند ٠ صربستان ناتمامیٔ اوضاع جنك خودرا دست آویز کرده حرکت خودرا تاخیر کرده قرار داده است که عسکرخود درحال‌مدافعه باشد ٠ مسیو (کرسپی) که ازجانب دولت ایتالیا بمأموریت مخصوصه به برلین فرستاده شده بود اینروزها بوین آمده‌نی است ٠

ازخبرهایی که میرسد معلوم است که شورشی برضد خانوادهٔ ایمپراتور روس هست ٠ خیلی کسان بجهة اینکه ازخدمت عسکریهٔ روس خلاص بشوند بخاك امریکا (ینکی دنیا) هجرت می کنند ٠

از پاریس نوشته اند مسیو کامبتا که بحضور محکمه نیامد غیابا درحق او حکم کردند که سه ماه بایدحبس شود وچهار هزار فرانك نیز جریمه بدهد ٠ حکومت فرانسه بمناسبت انتخابات وکلای ملت تدابیر عسکریه را دردست دارد ٠ (مارشال ماکاهون) در ضمن یك بیان‌نامهٔ خود میکوید من هواخواه راهبان وکشیشان نیستم ملت‌فرانسه که انتخاب وکلامی‌نمایند درست دقت کرده فرق میان طالبان شورش وحامیان نظم وآسایش بدهند ٠ اسکونت بانك انکلیس در صدی پنج ترقی کرد ٠ لورد سالسبری نطقی در براد فورد کرد که تا دولت عثمانی با روس یك ظفر یابیٔ بزرکی حاصل نکنند ویاآنکه طرفین جنکجوی بکلی مغلوب نکردد این جنك ختام پذیر نخواهد شد ودولت انکلیس تا می تواند بنصایح دوستانه این نزاع رامی خواهد ازمیان بردارد ٠

روزنامهٔ (دیلی نیوز) ازعدم تحمل روسها بمصائب ومخاطرات جنك زمستان شرحی نوشته وبیان کرده است که در این موقع مصیبتهای جنك سنه ۱۸۲۸ را که روسها مبتلا شدند باید بخاطر آورد ٠ روزنامهٔ مذکور اوضاع طبیعیهٔ لشکر طرفین را بیان کرده وکفته است که عساکر عثمانیه بشدت سرما وزمستان بیشتر تحمل توانند داشت ٠

ازجانب وزارت جنك روس بتازه‌کی سیصد عراده توپ بکارخانهٔ (کروپ) که در المان است سپارش شده امدت ٠

روزنامهٔ استاندار مینویسد ٠ از قشون‌روس در بلغارستان درعرض بیست روزچهارده هزار و هفتصد نفر ناخوش شده است ٠

از پاریس تلکرام پنجم شوال است که ٠ اعضای سمت چپ سناتو بیان‌نامهٔ آخریٔ مارشال ماکاهون را بشدت جرح وردمی کنند ٠

مسیو (ویکتورهنکو) درخصوص تعیین استقبال فرانسه قاعدهٔ حاکم‌مطلق بودن مملکت را تصدیق میکند ٠ مسیو (کرسپی) رسما تکذیب کرد شایعهٔ انعقاد معاهده مابین المان و ایتالیا را که همچنان معاهده‌وجودندارد ٠ بجز از (ش) هوا خواهان جمهوریت در فرانسه همه نامزدهای وکالت ملت را انتخاب کرده اند ٠ در دائرهٔ هشتم امیرال (توشار) که هواخواه جمهوریت است برای (اناتول دولا فورز) در مقابل پنجهزار ودویست وچهل ویك رای باتفاق ششهزار وسیصد وسی وچهار رای بمبعوثی انتخاب کرده شد ٠ همه روز انتخاب کننده‌کان جمعیت زیاد کردند ٠ پاریس آرام است نخستین نتیجهٔ انتخاب را بکمال اندیشه انتظار کشیده میشود ٠ درششم شوال اسامی مبعوثان (ش) معین شده وبتوسط روزنامها اعلان کردیده است ٠

نیز در پنجم ایناه از بکرش مینویسند ٠ که ازجهة بی قابلیتی صاحب منصبان و ازجهت ناخوشیها که باعث تلفات بسیار شده است اوضاع لشکر زیاد پریشان است ٠ در اثنای طوفان موجها پل نیکیولی را که روسها داشتند خراب کرده است ٠ حالا بواسطهٔ صال بطرف مقابل آمد ورفت می شود ٠ زیاد کوشش می کنند که باسانی راه تردد باز شود و پل را تعمیر نمایند ٠ خبرهایی که در خصوص کذشتن داو طلبان مجارها شایع شده است خیلی اغراق ومبالغه دارد ٠ هنوز تفصیل معلوم نیست ٠

از مطالعهٔ روزنامها معلوم می شود که محققا در بعض جاهای روس آثار اختلال وشورش برپا است در اوده سه اعلان‌نامهٔ بدیوارهاچسبانیده بوده اند بدین مضمون که اعلا حضرت ایمپراتوری می خواهد که یك کومیسیون عالی ترتیب داده شود و اعضای آن ازجانب افراد اهالی ممالك روسیه بطور آزادی‌انتخاب بشود ٠ این کومیسیون درباب امتداد و آخر رسانیدن این جنك تدابیر لازمه را مطالعه کرده قرار بدهند ٠ وهمچنین

برای روس یك قانون اساسی نیز بگذارند . در ذیل اعلاننامه نوشته شده بوده است که این اعلاننامه درمطبعه روزنامهٔ ادارهٔ بلدیه طبع شده است .

سانسور یعنی ادارهٔ تحقیق مطبوعات رسیده‌کی کرده ومعلوم شده است که درست است وامضای والیٔ مملکت‌هم درذیل آن بوده است. مردم که آن اعلاننامه را دیده اند بملاحظهٔ اینکه بقانون اساسی را کسی نمی تواند درخاك روس بزبان بیاورد وهرکس ازاین سخنها بگوید باید بسیبریرود همه فهمیده اند که این اعلاننامه ساخته ومجعول است روزنامه نویس المان میگوید با وصف این الآن در خاك روس یك طایفهٔ بزرگی هست که می گویند اگرایمپراتور میخواهد درجنك ظفر یابداین حکومت مستبدانه را که مرکب ازنجبا است تغییر بدهداوهم مانند دولت عثمانیه‌یك قانون اساسی بگذارد بعموم تبعهٔ خود آزادی وحریت بدهد . همه مردم عثمانلوهارا درحالت مرك میدانستند . سلطان عبد الحمید خان یك قانون اساسی حیات تازه باآنها داد اکنون مانند یك جوان توانا یك وجود شده جنك می کنند . ایمپراتور نیز در این کار بدشمن خود سلطان عبدالحمیدخان تقلید نماید . خیالات این فرقه بکلی مخالف با اعتقاد جنك است اگر چنانکه برفرض محال این طایفه بتوانند ازایمپراتور روس یك قانون اساسی بگیرند اول چیزی که در مجلس ملتی قرار خواهند داد این است که هم جنك وهم هواخواهان جنك‌را ازمیان بردارند. چون حکومت این فقره‌را میداند فورا اعلاننامهای مذکور را ازدیوارها کنده اقدام بجستجوی مرتکبین این عمل نموده اند . ولی هر قدر جستجو کنند بی‌ثمر است بعلت اینکه آنهایی که بخفایا ومقاصد این کونه جمعیتهای پنهانی دارند در خاك روس میدانند که این کونه کاغذها که منتشر می شود در خارج باسمه شده بخاك روس آورده می شود .

واین اعلان نامه که دراوده‌سه بدیوارها چسبانده شده است تنها درآنجا نیست درممالك دیکر روس نیزاین اعلاننامها منتشر شده است زیرا که اگر تنها دراوده‌سه منتشر بشود چندان فائدهٔ برای طالبان (کونستی تسیون) یعنی قانون اساسی عاید نخواهد شد بنابراین هرکاه پولیس اوده‌سه کسان بسیاری را که درحق آنها شبهه کرده کرفتارمی سازد چه فائده ازآن حاصل خواهد شد .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ٨ شوال ٤ تشرین‌اول رومی

	غروش	پاره
اسهام عومیه	١٠	٢٢
لندن	٩	٢٠
پاریس	٩	٦٨

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم‌ایلی	٣٢	٧٥

لیرای انکلیس

سوسیته‌ژنرال	٢	٨٢
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کبیال	٢	٢٥
بانك عثمانی	٢	٢٥
زاموای بلیرای عثمانی	١	١٠

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١٠٩	٠٥
لیرای‌فرانسه	٨٦	٣١
امپریال	٨٨	١٠
کرمیجه	٥١	١٠
روبل (منات) نقره	١٥	
منات کاغذ	١١	٣٣
مجیدیه	١٠٤	١٨
بشلك	١١٥	٢٠
منالك	١١٧	٠٠

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

وهمیشه وعده میداد وبجهة اعتبار قسم میخورد وبوعده وفا نمیکرد با اینکه ازبشره او اثار تقدس ظاهر بود وبیانش برقدح اعمال بد دلالت میکرد هر دفعه که صرفه او اقتضا داشت از ارتکاب بدترین اعمال برنج نبود وقتیکه شهر سور را بحیله کرفت میکویند یك زن معتبری دید که دست طفل کوچکی را که نمیتوانست راه برود دردست داشت وسربازان انزن رابخاری میکشیدند خسرو که این حالت بدیدآهی از دل برکشید وبا حالت کریه که جملی بود بسفر اوچند نفر معتبرین دیکر که حضور داشتند کفت که از درکاه خداوندی مستدعیم که بانی این همه آلام را بسزا برساند مقصودش ژوستی نین بود وحال اینکه میدانست که خود او تقصیردارد خسرو باوجود نیکی اعتقاد که میکفت دارد شهر انطاکیه را بخاك یکسان کرد و بعد از انکه چند شهر دیکر را کرفت وسکنه راجریمه کرد آنوقت بمصالحه تمکین کرد این مصالحه همان قدر که برای او افتخار داشت مایه خفت رومیان بود چراکه متعهد شدند که یك مبلغ معتدی باو بدهند خسرو ایشانرا کفت کمان نکنید که باین مبلغی که دادید صلح ابدی تحصیل میکنید دوستی که با پول تحصیل شود بقدر همان پول دوام دارد وبمرور که تنخواه خرج شدآن دوستی هم مستعمل و برطرف میشود چنانچه ببقای صلح مایل باشید باید همه ساله یك وجهی بدهید ایلچیان کفتند دراینصورت رومیان بایرانیان باج کذار خواهند بود خسرو کفت جزاین است که تنخواهی که بدهید بعنوان مواجب خواهد بود نه باج چنانکه بقوم هون واعراب هم میدهید که درحفظ سرحدات روم بکوشندباوجود انعقادمصالحه خسرو درمراجعت بایران شهر دارا را که ازرومیان بود محاصره کرده نتوانست متصرف شود ولی سکنه باین شرط که فورا دست از محاصره بکشد باو مبلغ معتدی دادند رفتار خسرونسبت باسرایکه دراین جنك بدست آمده بودندبرخلاف آن بود که کمان میرفت برای ایشان حکم کردیك شهر بمسافت یك روزراه بنا کردند که انطاکیه خسرونام نهاد حمام‌عام وتماشاخانهای مخصوص برای سکنه ساخت وجمعی عراده چی وسازنده که ازشهرهای مسخره آورده بود درآنشهر کذارد وهمه عمر انواع ماکولات فراوان برایشان ارزانی داشت وقرار داد که این

پول سیاه	۱۶۲	۰۰
قائمه نو	۱۸۵	۰۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.

در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قوروپانس

دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی.

دربیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی

درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

ودر موصل برفعت مآب حمید خاکی افندی از کتبهٔ مجلس تجارت .

دربمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی. در امامواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

درکراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

دربنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدراس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهر جریدهٔ شمس الأخبار .

در شهر لکهنو جناب فضایل مآب فتح محمد صاحب مشتهر جریدهٔ انوار الاخبار .

درحیدرآباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ رسانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند.

﴿ قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر ﴾

درممالك عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش و ششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه

تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینار رایج

طهران ودیکر ممالك محروسهٔ ایران دو تومان است

برای ممالك اوروپ پانزده فرانك .

جهت بمبئ ودیکر اطراف هند وستان و بندرات فارس وممالك متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

قیمتهای مقرره در فوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (٥٤) بتفصیل عرض شده است دربارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اکر چنانچه بآخر موعد بکذارند چنانکه مقتضای قاعده و موافق شان بزرکیٔ ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند بر حسب خواهش ایشان ازدار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزهاازتقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در دربایزید مکازهٔ کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

شهر بلا واسطه بخود او مربوط باشد و باین واسطه لفظ پادشاهی ضمیمه اسم شهر کند وهر برده که بدانجا پناه برد و معلوم شد که باسکنه انجا خویشی دارد مالك آن برده هرقدر رتبه بلند داشته باشد نتواند براوادعا کند خلاصه خسرو ازاینکه در این جنك فواید تام دیده بود ظاهر مینمود که خیال ندارد در صلح اخلال بیندازد ولی قیصر روم ازبی قولی پادشاه ایران متغیر کشته باذبایزد را بجنك ایران مامور کرد سردار روم فورا قشون ایالات مجاور رابه الجزیره جمع کرد اسلحه و لباس داد واهتمام کرد که ایشانرا قوی القلب سازد زیرا چنان دل باخته بودند که اسم ایرانی که میشنیدند میلرزیدند دربینی که سردار روم باین کارها مشغول بود خسرو در لازیك باسکنه انجا دراخراج رومیان میکوشید بایزد غیاب اورا مغتنم شمرده بخاك ایران تاخته خرابی رسانیده غنیمت زیاد بردو باسلامبول مراجعت کرد سال بعد یعنی در سنه پانصد و چهل ودو خسرو بکمان اینکه باز رومیان بایران بتازند از لازیك بایران آمد در بهار بفلسطین رفت که اورشلیم را بچنك پدامادر بین راه از انجا که بغلط بروی خواندند که بایزد استعداد زیاد دارد بواهمه اینکه مبادا سردار روم راه بازکشت بر او مقطوع کند از شط فرات کذشت که بایران باز کردد بظاهر شهرکالی نیك که رسیددیوارهای انجا را تعمیر میکردند با انکه بسردار روم قول داده بود که درخاك روم بهیچوجه خصومت نکند آنشهر را چاپید و بسیاری از سکنه را اسیر برد سال بعد باز بتاخت و تاز پرداخت وهم درضمن ازرومیان انبلغی را که قرار بود برای بقای صلح همه ساله بدهند مطالبه نمود ژوستی نین بدون اینکه جوابی بدهد به نارسس حکم کرد که با قشون به پرسارمنی یعنی بخاك ارمنستان که تعلق بایران داشت داخل شود این سردار قصد کرد تصرف قلعه انکلون را که بسیار مستحکم واز برای ان ولایتی که درانجا بنیاد شده بود در بندی بود چهار هزار ایرانی پاسبان داشت تاباوس که بر ایشان ریاست داشت منتشر ساخت که چونکه استطاعت مقاومت با رومیان ندارد قلعه را خالی میکند سردار روم که این بشنید باکمال اعتماد که در قلعه مستحفظی نخواهد بود عازم تصرف انجا شد .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (۳۵)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ۱۶ شهر شوال سنه ۱۲۹۴

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

۱۲تشرین‌اول ۱۲۹۳ و ۲۴ اوکتوبر ۱۸۷۷

ین کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

(توجیهات)

بعهدهٔ جناب رفعت پاشا میرلوای ارکان حربیهٔ اردوی همایون دوم رتبهٔ فریق وبسعادت‌مآب حسنی بیك که از میرآلایهای ارکان مذکوره بود منصب میرالایی محول گردیده است .

جناب احمد ایوب پاشا باتفاق جناب رفعت پاشای فریق روز جمعه گذشته باجمعی از عساکر شاهانه از اسلامبول حرکت و بیکی از لشکرگاهها عزیمت نموده اند .

وکالت والیگریٔ ارضروم موقتا بعهدهٔ عزت پاشا والیٔ سیواس محول گردیده است. ووالیگریٔ سیواس هم در عهدهٔ مشارالیه باقی و خودشانرا مأذون فرموده اند بر اینکه باقتضای وضع حاضر برای نقل وراه انداختن لوازم عسکریه در موقع خود با ولاة عظام و متصرفهای لواها که در آناطولی وعربستان هستند مخابره نماید ونیك و بد این خدمت را در عهده دانسته باشد .

بموجب ارادهٔ سنیه پادشاهی امانت صرهٔ همایون برای سال آینده بعهدهٔ عزتمآب نجیب افندی که خدای اطاق خاص محول گردیده است .

جناب محمد علی پاشا که پیشتر از لشکرگاه احضار اسلامبول شده بود بسمت کوماندانیٔ سرحد قره‌طاغ مأمور گردیده عازم آن سامان خواهد شد .

﴿ داخلیه ﴾

روزنامهٔ (حقیقت) مینویسد . فرقهٔ جناب حاجی راشد پاشا که از اجزای میسرهٔ اردوی جناب مختار پاشا بوده و باجناب مشارالیه بقارص نرفته بوده‌اند بسلامت‌وارد قارص‌شده‌اند.

جناب ناشد پاشا والیٔ سابق سوریه وسعادتمآب علی شفیق بیك از اعضای شورای دولت برای نظارت و رسیدگی مهمات و تدارکات حربیه و نقلیات آنها بجاهای لازم مامور گردیده روز یك شنبهٔ گذشته باقطار راه آهن روم‌ایلی عازم محل مأموریت خودشان شده اند .

جناب مستر لایارد ایلچیٔ کبیرانکلیس چند روز پیشتر بحضور همایون اعلاحضرت پادشاهی رفته . روزشنبهٔ گذشته هم در بابعالی با جناب مستطاب ادهم پاشا صدر اعظم یك ملاقات طولانی نموده اند .

کروت همایون (مظفر) وواپورهای همایون مجیدیه وسلطانیه وواپور دسوق مصری چند روز پیشتر خیلی ازعساکر عثمانیه را برداشته بسمت بحر سیاه حرکت کرده اند وواپور همایون اثر جدید نیز جمعی ازعساکر وجبه‌خانه وسأره را برداشته روز شنبه از بوغاز بسمت بحر سیاه حرکت نمود .

جنرال (کلاپکا) که از مشاهیر محاربستان است و پیشترها دراسلامبول بوده وچندی بصفحات فرنکستان رفته کردشی نمود اینروزها برگشته بدرسعادت آمده است . جنرال مشارالیه درنزد ملت معظمهٔ عثمانیه محترم وطرف توجه عموم ملت است .

تلگراف ذیل در غرهٔ ماه شوال از شپکا بروزنامهٔ (دیلی تلگراف) نوشته شده است .

اوضاع لشکر روس در شپکا بسیار بد است در عرض بیست وچهار ساعت شبانه روزی یك پارچه نان ویکی دو پیاز با یك‌قدح شراب‌بانها داده می شود . هرگاه با وجود این ناخوشی که در میان قشون روس هست قحطی هم امتداد بیابد برای تمام کردن روسها احتیاجی بتوپ وتفنك عثمانلوها نخواهد ماند .

(امیرال هورنی) امیرالبحر کشتیهای جنگیٔ انکلیس که درلنگرگاه بشیکه بحر سفید است چند روز است همراه بعض صاحب منصبان خودشان باسلامبول آمده است یکمجلس شرفیاب ازحضور همایون اعلاحضرت پادشاهی گردیده در قصر همایون (یلدز) مهمانی خوبی ازجانب سنی الجوانب همایونی بامیرال مومی‌الیه وهمراهانش داده شده است .

قونسلخانهٔ دولت علیهٔ ایران که دراسلامبول درمحمود پاشا واقع ودردو سال پیشتر در حریق

آنحوالی سوخته بود اینروزها ازجانب سفارت سنیهٔ دولت مشارالیها قرارداده شده است بتازه کی ازسنك وآجر ساخته شود و برحسب دستورالعمل جناب دولتمآب معین الملك وزیرمختار وایلچیٔ مخصوص دولت علیهٔ ایران مسیو (والساماکی) معمار سفارت مشارالیها نقشهٔ قونسلخانهٔ مذکور را با ملحقات آن کشیده بنظر تصدیق جناب معزی الیه رسانیده است . بنابراین روزشنبهٔ گذشته جناب ایلچیٔ معظم همراه صاحب منصبان سفارت سنیه وچند نفر از معتبرین تجار وغیرهم بقونسلخانهٔ مذکور رفته رسم قربانی ودعا بعمل آورده شده سنك اول را جناب سفیرمعزی الیه بدست خودشان در بنیان بنا بمبارکی گذاشته اند .

مسیو (مارنیار) ایلچیٔ امریك بعزم سیاحت به بروسه رفته بود مراجعت کرده روز یك شنبهٔ گذشته با وابور مخصوص سفارت خودشان باسلامبول وارد شده است .

روزنامهٔ (وقت) از روی تحقیقات مخصوصهٔ خود می نویسد .

جناب احمد مختار پاشا صحرای خنکار را مرکز اردوی خود قرار داده و عساکر شاهانه پی در پی آنجا جمع می شوند . و آنچه اعتقادی دوائر رسمیه بوده است این است که از عساکر عثمانیه تنها بقدر هزار و پانصد نفر اسیر اردوی روس شده است . ولی درخصوص حضرات پاشایان که رؤسای لشکر بوده اند اگرچه اطلاع درست حاصل نشده است لکن بقاعده نباید ایشان هم از احاد عساکر عثمانیه عقب مانده تسلیم اردوی روس شده باشند .

پس از آنکه میسرهٔ اردوی جناب مختار پاشا را از جانب اردوی روس تکلیف شده است که باید تسلیم بشوند جواب قطعی داده و برخود تحمر کرده اند که یا بکلی کشته میشویم و یا آنکه عار تسلیم و اسارت را برخود نمی گیریم این است که بسیاری از آنها بطور جنك و گریز استخلاص حاصل کرده از قید وذلت اسارت رهایی جسته اند .

﴿ تصحیح و بیان ﴾

(الجوائب) در نسخهٔ پنجشنبهٔ گذشته دو فقره نوشته است که تصحیح آن ازجانب (اختر) نا مناسب نیست . یکی اینکه مینویسد دولت ایران محمد صادق بیك را برای قونسلی حلب معین فرموده دوم اینکه جناب دولتمآب محسن خان معین الملك سفیرایران روزسوم عید برای تبریك وتهنیت حضرت علیه بمابین همایون رفته و حضرت مولانا المعظم یك قوطی انفیه که مقدار دوهزار و پانصد لیرا ارزش داشته بجناب مشارالیه اکرام فرموده اند .

اما مأموریت عالیجاه مقرب الحضرة العلیة محمد صادق بیك بسمت کارپردازیٔ اول یعنی جنرال قونسلی در ولایت سوریه است و مأمور باقامت درشام است نه قونسلیٔ حلب .

و اما فقرهٔ جناب مشارالیه چنان است که همهٔ روزنامها هم نوشتند که روز دوم عید از حضور همایون پادشاهانه شرفیاب شده یك قوطیٔ یادکاری بایشان مرحمت فرموده شد . لکن قیمت آنرا نمیدانیم صاحب الجوائب از کجا تحقیق کرد با آنکه هیچ قاعده و رسم نیست که همچنان یادکاری که پادشاه معظمی بیك ایلچی اعطا میفرمایند قیمت گذاشته شود . زیرا که قیمت کردن در حقیقت یکنوع بی احترامی است هدیه و یادکاری پادشاهی قیمت ندارد قیمت کردن آن هم شایسته نیست .

﴿ قیمتش کرخرد کند عالم ﴾

شرفیابیٔ دومیٔ جناب سفیرمشارالیه از حضور و ملاقات اقدس پادشاهی هم آن است که ما اجمالا در نسخهٔ هفتهٔ پیش نوشتیم وروزنامهٔ (حقیقت) از اختر ترجمه کرده و نوشت دیگر اخبارنامهای ترکیٔ اسلامبول هم بجزئی اشتباه در تعیین روز آن نگاشته اند روز یکشنبه ششم ایماه بود که روزنامهای معتبر (وقت) و (عثمانلی) و (بصیرت) بیك مضمون صحبت آن مجلس را در ضمن نسخهای روز پنجشنبه دهم شوال شرح داده بودند و ماهم ترجمهٔ آنها را ذیلا می نگاریم .

روز ششم ماه جناب دولتمآب حاجی محسن خان سفیر دولت علیهٔ ایران مقیم درسعادت بحضور شوکت نشور حضرت شهریاری قبول فرموده شده زمان طویلی ازصحبت مخصوصهٔ شاهانه مشرف گشته اند . اساس صحبت و مکالمات واقعه مبنی بوده است بر حسن مناسبات ووفاق و یکجهتی که ازجهت وحدت اسلامیه درمیان دولتین علیتین موجود است و برماثر مودت وتوجه اعلاحضرت شهریاری در حق اعلاحضرت پادشاه ایران وحسن مقابله کردن سفیرمشارالیه بیك زبان سپاسداری وشکران واینکه اعلاحضرت پادشاه ایران درآینکونه مودت ومحبت صحیحهٔ اعلاحضرت شوکت مآب پادشاهی جدا وحقیقة مشترك وخالص الفؤاد میباشند .

سفیرمشارالیه بحضور شاهانه عرض وافاده نموده اند که اگرچه اطفال ونورسیدگان ایرانرا پیشترها بفرنکستان میفرستادند که درآنجا بمعارف وعلوم جدیده آشنایی حاصل کرده تربیت یابند لکن چون درسایه معارفوایهٔ حضرت شهریاری در پای تخت سلطنت سنیه اینهمه مکتبهای منتظم ترتیب داده شده است ومسلما برای تعلیم ارباب شباب درسر حد کفایت میباشند بعد ازاین را بمساعدت سنیه از فرستادن طلبهٔ ایران بفرنکستان صرف نظر شده بدرسعادت فرستاده شوند ودر مکاتب عثمانیه تحصیل علوم وفنون نمایند ازجانب سنی الجوانب همایون این اظهارات جناب سفیر مشارالیه پذیرفته شده برای اینکه اینفقره درمیان ملتین ودولتین وفاق واتحادرا یکدرجهٔ دیگرمحکمتر ومؤکدتر می نماید مقرون بمساعدت گردیده است .

اینها اظهارات اخبارنامهای مذکور بود که ماهم درنسخهٔ چهارشنبهٔ گذشته مجملی اشارت کرده بودیم ومبتنی بودن اساس صحبت وفرمایشهای ملوکانه با جناب سفیرمشارالیه را برآنچه نوشته اند میتوانیم تصدیق نماییم خصوصاهرسه روزنامه در یك روز بیك مضمون نوشته اند ودرهرحال اینکونه اخبار اسباب ائتلاف وحسن آمیزش ملتین وفزایش مناسبات حسنهٔ ابشان است . ومقصود ازعنوان کردن این مطلب تعرض برصاحب (الجوائب) نیست که احترام مؤلف جریدهٔ مذکور لازم است لکن کاهی چون باشتباه دربارهٔ ایران وملت ایران ازروی خبرهای غرض آمیز فرنکستان وخصوصا (نایمس) پارهٔ چیزها نوشته ومنتشر می نماید که باعث تخدیش دلهای ملل معظمهٔ اسلامیه است و بسا می شود که از تاثیرات

تا کوار آن دلهای عموم مسلمانان رنجیده کردد واین یکی بکلی مغایر صلاح اندیشی در بارهٔ اسلام واسلامیان است ومنافی با افکار ونیات مقدسهٔ پادشاهان اسلام . واینقدر هم خیرخواهی انکلیس را مسلك خود نمی توانیم کرد که بسخنهای بی نتیجهٔ آنها خودمانرا فریب داده اساس محکمی برای آیندهٔ خودمان ترتیب ندهیم . لهذا باشعار مختصری در اینباب اکتفا کردیم . افسوس که همه خیالات ابنای وقت غالبا آماده است بر پیروی کردن معتقدات دیکران وحرکت باقتضای وقت ونمی بینیم صاحبان همتهای بزرك را که دامن عزم را بمیان زده چارهٔ تامین آیندهٔ خودشان را کنند برای تلافیٔ مافات اسباب رفع تفرقه واختلاف را اندیشیده بنیانی برای این نیت پاك کذارند جلو سیل حوادث را به بندند . سخنهای خوب در اینمقام داریم لکن .

﴿ بالب دمساز خود کرخفتمی ﴾
﴿ همچونی من کفتنیها کفتمی ﴾

وچه نیکو کوید شاعر درمقام شکایت ازروزکار و جوریار یعنی در حالت دل زده‌کی از یار واغیار که میکوید .

﴿ ازبهر شکست دل من بسته صفی ﴾
﴿ یار از طرفی وروزکار از طرفی ﴾

بجهة نمونه از الجوائب می نویسیم که درچند ماه پیشتر از قول تایمس نوشت که یکی از شاهزادکان ایران داخل خدمت عسکریهٔ روس شده است واین فقره را روزنامهای هندوستان هم از قول او نقل کرده دراطراف منتشر کردند . اکرچه هر شخصی ازهر ملتی و هر طبقهٔ بوده باشد میتواند بهرکونه خدمت داخل بشود وهیچ ایرادی از این جهة بنوع آن ملت وکروه نتواند بود . لکن اینفقره را ازمیان روزنامهای فرنکستان بدون تحقیق وفهمیدن حقیقت کار درهمچنان موقعی که دولت روس بردشمنیٔ دولت اسلام برخواسته است نوشتن سزاوار نبود حال آنکه شاهزادهٔ که الجوائب نوشته است یکی ازفرزندان نواب بهمن میرزا از شاهزادهکان ایران است که درسی ودو سال پیش از این از دولت وسلطنت ایران روکردان شده بجهة خیانتی که از اودیده شده بود فرارا بخاك روس رفت وروسها حمایتش کردند ومعاش داده نکاه داشتند که یکی از فرزندان او سالهای درازی است داخل خدمت عسکریهٔ روس روس شده والآن هم هست . ولی الجوائب این مطلب را چنان نوشت که کویا یکی از شاهزاده‌کان معتبر ایران درائنای این مسئله مخصوصا داخل خدمت عسکریهٔ روس شده وسرداریٔ قشون سواره را در عهده کرفته است . ملاحظه باید کرد که تفاوت ره ازکجا است تا بکجا . باری مقصود این است که صحائف اخبار واوراق عمومیه که واسطهٔ ارتباط ملل وطوائف جهان است ودر موقع بسیار مقدس ونازکی واقع است این نکات را باید ملاحظه کرده بهوای نفس حرکت نکنند اسباب تألیف شوند وواسطهٔ وصل وجمع واتفاق کردند نه آلت تفریق وفصل وافتراق .

﴿ وجعلنا کم شعوبا وقبائل لتعارفوا ﴾

﴿ تو برای وصل کردن آمدی ﴾
﴿ نی برای فصل کردن آمدی ﴾

﴿ پایان کار را باید اندیشید ﴾

دراین چند روز مجالس فوق العاده مرکب از وکلای فخام و ارکان سلطنت سنیه در دائرهٔ عالیهٔ جناب مستطاب شیخ الاسلامی ودولتخانهٔ جناب مستطاب صدارت عظما تشکیل یافته مهمات امور در آن مجالس مذاکره وکفت وشنود شده است .

از قرار مذکور مبنای مذاکرات مجالس مذکوره اقتضاءات وضع حاضر است که در صورت امتداد جنك در این زمستان و ظهور مسائلی که ازجهت پولیتیك وتمایلات دولتها و حکومتها متصور است چه تدبیر باید پیش کرفته شود .

هرکاه ازجانب بعض دولتها احتمال تکلیف متارکه یا صلح داده شود آیا تکالیف متارکه یا صلح چه خواهد بود وتمکین دولت درقبول آن تکلیف تاچه درجه باید بشود و مع ذلك در این صورتها وضع کار مقتضیٔ ظهور پارهٔ مطالب است که دولت علیه موافقت بخیالات آنها نتواند کرد . وآنچه را که مغایر شان و منافی استقلال سلطنت سنیه است نتواند پذیرفت و با وجود ناحق کویی و نیات فاسدهٔ روس در حق دولت عثمانیه واصراری که در تباهی رسانیدن برحقوق مقدسهٔ دولت وملت عثمانیه دارد واغماضی که نمونهٔ آن از آغاز بروز این مطالب از دولتهای بزرك فرنکستان دیده میشود درچه زمینه موافقت باظهارات مشوبانهٔ ایشان باید نمود . وهمچنین درصورت عدم ظهور تکالیف صلحی که باعث آسایش جهان و نکاهداریٔ حقوق دول وملل است و موجب برداشته شدن اوضاع پریشانیٔ طوائف امم آیا عاقبت این کارها چه خواهد شد وچون این جنك درزمستان تمام نشود وسیل فتنه وکارزار درفصل بهار بجوش وخروش آمده آبادیهای آسایش جهان را ویران کند معموره‌های زنده کانیها را زیر وزبر نماید آیا برای سد راه این بلیهٔ عظما وپیش بندیٔ جلو این داهیهٔ کبری چکونه آماده‌کی باید مرتب کردد که فراخور حفظ حقوق مقدسه وموافق شان ملت ودولت تواند بود .

دراینجا سخنی چندی باقتضای وضع روزنامه نویسی کفتن زاید نیست .

آنچه ازقرائن حالیه استنباط میشود چنانکه پیشتر هم کفته ایم مقدمات صلح عجالة مرتب بنظر نمیآید ودر اینصورت نقل کلام بامتداد جنك و خصومت کرده تصور میکنیم اوضاعی را که در این قسم یعنی صورت عدم وقوع صلح هست اکرچه اعتقاد بعضی این است که با وجود همهٔ اشکالات که درجهت صلح هست باز امکان وقوع صلح را نمی توان بکلی انکار کرد .

ولی اعتقادیٔ بسیاری ازکارآکاهان این است که این جنك هرکاه تا بهار بماند یقینا عمومی شده دولتهای بزرك نیز داخل کارزار خواهند شد واین سخن را تا یکدرجه می توانیم تصدیق کرد دلائل آنهم واضح است چنانکه امروز وضع دولت اوستریا پیش از همه دولتها درموقع خطر است مجارستان باآشکاری ایستاده است که دولت اوستریا باستقلال تمام باید حرکت کند نه تابع خیالات اسلاو وروس شود ونه ازالمان و پروس اندیشه واحتیاط کند درموقعش اعلان حرب کرده با دولت عثمانی یکی بشود وکرنه ماها که ملتی هستیم وحکومتی جداکانه داریم بملاحظهٔ اینکه می‌دانیم

درصورت غلبه یافتن روس بر عثمانی و پیشرفت خیالات و پولیتیك او در قطعهٔ روم ایلی ما ها پایمال و مضمحل خواهیم شد ناچاریم از اینکه خودرا از این ورطهٔ هولناك رهایی داده جداگانه حرکت کنیم و با دولت عثمانی یکی بشویم این است که در هر دو صورت کار دولت اوستریا تباه است نه برخلاف خاطر خواهی روس و پروس می تواند برضد روس برخیزد و نه از یك جزو اعظم مملکت وسلطنت خود که مجارستان است می تواند صرف نظر نماید . ولی طبیعت کار وروش وقوعات زمان البته اورا بیکی از این دو کار مجبور تواند کرد .

بطوریکه دولت روس در این جنك برای تحصیل مقصود هر گونه نا ملایمات را بر خود هموار کرد حال صربستانرا که بصوابدید دولتهای بزرك با همه مغلوبی وشکست یافتن صلح کرده درجای خود نشست و بتعمیر خرابیهای خود می خواست بپردازد باصرار تمام و پول دادن وآدم فرستادن بامداد خود دعوت میکند . یونانیانرا که بال نفرت ومغایرت در پولیتیك آنها با روس هست ونمی خواهند برتفوذ اسلاوی در خاك روم ایلی افزوده شود بواسطه وبلا واسطه آنهارا می خواهد برضد دولت عثمانی بر انگیزاند و تدبیرها بکار میبرد . دولت المان هم با اینکه در معنی برتری وغلبات دولت روس را نمی خواهد بملاحظهٔ منافعی که تصور دارد اندیشهٔ عاقبت کار ونتائجی که درغیر این رفتار منظور کرده است ظاهرا تمکین از حرکات وحشیانه ومتعدیانهٔ او می نماید بل تقویت می کند . چه ممکن است درغیر این طور موقعی پیدا شود که فرانسه راه اتفاقی با روس پیدا کرده خون خواهی ازایشان کند ومانند این ملاحظات که علاوه بر منظور منفعت عاجلهٔ او اگرچه موهوم باشد از غلبه های روس در این جنك دارد .

دولت ایتالیا که ازیکطرف منظورات دیگر از خاك نمسه دارد و باز پولیتیك خودرا آشکار نساخته گاهی با یونانیان مخابره می کند گاهی اتفاق خودرا با دونت دیگر انکار می نماید وازطرف دیگر هم باقتضای مآل اندیشی روی بی طرفی نموده بل تمایل خودرا بدولت فرانسه وانگلیس ظاهر می سازد که بدین ملاحظات وضع پولیتیك دولت مشارالیها درحال تردید وغیر معلوم مانده و باقتضای وقت حرکت کردن اوجای اشتباه نیست .

در این میان دولت انگلیس و فرانسه را میتوانیم گفت احتمال قوی هست در صورت عمومیت جنك بطور یقین مایل بطرف دولت عثمانیه شده حفظ منافع و احکام ضمانت خودشانرا که در استقلال سلطنت و تمامیت ملك عثمانی دارند منظور کنند .

لکن دولت المانرا در حال حاضر باعتقادقوی توانیم گفت که خود میخواهد فعلا داخل درکار بشود و نه کسی را از دولتهای بزرك میخواهد در این جنك شراکت نماید بل مقصودش این است که هم در جزو بروس کمك نماید نا ملایمات حرکات اورا هم پرده کشی کرده ایالات وحکومتهای جز وراهم باروس متفق سازد که یکی از آنجمله امارت مملکتین است که پیشتر بی جهت داخل در جنك شد و دیگری صربستان است که بر خلاف همه قواعد راضی میشوند داخل کار زار گردد ومانند اینها همه علامت این است که دولت المان بدلخواه روس تابع شده و مع ذلك خود آشکارا داخل در جنك نخواهد شد . با وصف این حالات اوضاع کار باآشکاری می نماید که دربهار آینده خواهی نا خواهی جنك عمومیت پیدا خواهد کرد . وانکلیس و اوستریا زیاده بر این تحمل نتوانند نمود که منافع و حقوقشان در معرض خطر بیفتد وموازنهٔ آسایش اوروپ مختل گردد .

مطلب آشکار است با اینکه جنك را دولت علیهٔ عثمانیه و روس می کنند در این میان دو پولیتیك مقابل و رقیبانهٔ دیگر درمیان . دو دولت بزرك است که اینها هم با اینکه بهروسیلت میخواهند بگویند ما بی طرف هستیم بوجهی کار مدخلیتی بماندارد لکن همه میدانند که در بن هنگامه مقاصد انکلیس با المان رقابت پیدا کرده و هر کدامی در در تمهید پیشرفت منظورات خودشان ومنظورات طرفی که هواخواه آن هستند دقیقهٔ فروگذاری ندارند بنابرین در صورت امتداد جنك وعدم وقوع صلح این دو شعبه . البته برای خودشان تدبیری اندیشیده پایان کار را بنظر آورده ومی آرند وآنچه رای عقلای کار آگاهان است این است که چون این مسئلهٔ شرقیه بدین درجه رسیده است و این مسئلهٔ که سالها است اسباب خیال دولتها وملتها شده است باید درمیان دولتهای اوروپ حل بشود چه هرگاه امروز این مطلب را ناتمام گذاشته بطوری آرام و اسکات نمایند بعد از چندی باز از یك گوشهٔ دیگر خواهد سر در آورد لهذا بهتر این است که خیالات متوجه طرف جنك شده در فصل بهار آینده منتظر فصل این منازعات گردیم وآنچه شدنی است بشود ونتیجهٔ قطعیه باید در کار داده شده اقلا چند سالی ملل واقوام جهان آسوده حال و مجموع الخاطر باشند نه اینکه امروز بسرهم بندی صلحی بشود که نام آن صلح وخود فی الحقیقه متارکهٔ موقته باشد و پس از چندی باز خصومت و جنك آغاز کند از یکطرف هم کار فرانسه و پروسیا بمیان بیفتد سال دیگر مقدمهٔ دیگر ظهور نماید . پس اولیتر آنکه بجای همهٔ اینها حال که این فتنه نزدیك بیداری است وآتش جهانسوز مخاصمات دولیه قریب باشتعال است از وقوع همچنان صلح و متارکهٔ ناپایدار تمام قطع امید شده صرف معتقدات و افکار خودمانرا در جانب جنك داشته ختام مصائب مترا که رابعداز آنچنان جنك عمومی بدانیم و بس !

از قرار خبرهای تلگرافی که از طرف اوروپ میرسد . اعلا حضرت اقدس پادشاه ایران در بهار آینده، عزم سیاحت همایون بسمت فرنکستان بطور تغییر وضع فرموده اند . وجناب جلالتمآب میرزا علی خان امین الملك در ۱۹ ماه اوکتوبر فرنکی یعنی یازدهم ماه شوال برای ترتیب مقدمات وتدارك لازم از طهران بسمت فرنکستان حرکت کرده اند .

خبرهای متعلق بجنك

چند روز است خبر تأسف آمیز شکست جناب احمد مختار پاشای غازی در حوالیٔ قارص را روزنامها از روی تلگرافهای رسمی و غیر رسمی منتشر میکنند از زبان مردم بطورهای مختلف در اینباب اراجیف افتاده واز قول تلگرافهایی که از سمت روس وجانب داران آنها شایع شده است این مطلب را بسیار عظم و اهمیت داده اند . اگرچه برخلاف امیدهایی که ازجانب احمد مختار پاشا بی ملاحظهٔ اقتضاءات اوضاع جنك و تغییرات اتفاقیه عامهٔ ناس را معتقد توانستی بشود این شکست اتفاق افتاده است لکن بدیهی است که فتح وشکست درجنك توامان است .

و گذشته از این این واقعه نه بدان تفصیل است که درمیان هوا خواهان روس شیوع یافته است چنانکه خبرهای رسمی و غیررسمی و قرائن حالیه بیان حقیقت آنرا کرده مارا امیدواری میدهد که بزودی تلافی و تدارك این واقعه بیاریٔ خدا میسر گردد .

لشکر روس در این اواخر در هر نقطهٔ از نقاط کار زار مغلوب شدند چنانکه روز عید مخصوص ایمپراتور روس در حالتیکه خود در بالای تپهٔ بلندی ایستاده منتظر فتح و ظفر یابیٔ قشون خویش و مبارکی یافتن نام و عید خود بود بدبختیٔ خود و لشکر خود را در مقابل توپ و تفنك و دیگر اسلحهٔ سر بازان عثمانی تماشا کرده بکمال انفعال از آن باندی به پستی آمد وقسم اعظم قشون خودرا درمد نظر خود آغشتهٔ خاك و خون دید . علاوه براین درجاهای دیگر خبرهای شکست و مغلوبیٔ قشون خودرا دیده بکمال وحشت واضطراب حکم باحضار لشکرهای بی شمار از پای تخت و دیگر ممالك خود کرد . واضح است پس ازاین همه نا امیدیها ومغلوبیها آنچه در قوه دارد بکار میبایست ببرد بطوری که قوت حاضرهٔ خود را بانضمام ایالات باغیه ولشکر اقلاق وبغدان و قره طاغ و بلغارها و دیگر اهل یغی و طغیان کافی ندیده صر بستان و یونانستانرا نیز باتفاق ویاریٔ خود دعوت کرد و ازآنروز تا بحال که بقدر چهل روز است دقیقه و آنی ازمساعی خود در اینباب فروگذاری نکرده است و نمی کند .

باوصف این تفصیل در سمت روم ایلی و قلعه های چهار گانه تا حال کاری که اهمیت داشته باشد ندیده و مقصودی حاصل نکرده است فقرهٔ جنك حوالیٔ قارص نیز چنان است که در حالتیکه بقدر سی هزار لشکر بر اردوی آنجا افزوده و زیاده از دویست عراده طوپ داشته اند بر اردوگاه جناب احمد مختار پاشا بشدت تمام یورش برده و جنك کرده اند که در این جنك قسمی از اردو ناچار بقارص برگشته و باقی دیگر در خارج مانده اند .

در این جنك بقدر یك تیپ و نیم سواره وسه چهار فوج پیاده از روسها تلف شده ضایعات عساکر عثمانیه را جناب مختار پاشا معین نکرده است .

آنچه معلوم میشود مقدمات این جنك از چند روز پیشتر درمیان بوده است در اول اینماه جناب احمد مختار پاشا هوای کار را فهمیده افزودن بر استعداد قشون روس و تدارك دیدن آنها بریك غلبهٔ فاحش دانسته و همانروز جنکی کرده است که حاصل آن جنك برای مشارالیه خوب نشده است. در ثانی کمك از قارص بیرون آمده جنك دیگر کرده اند حاصل آن جنك این شده است که نگذاشته اند قشون روس غالب شوند و بطور منتظم بقارص برگشته اند .

درششم ماه شوال جناب احمد مختار پاشا موقعی را در (الاجه طاغ) گرفته بوده اند که روسها یورش برده وتا (اورلق) نام جایی که نزدیك بموقع غازیٔ مشارالیه بوده است پیش رفته اند ومشارالیه دیده است که خط رجعتشان نزدیك است گرفته بشود فرقهٔ از قشون خودرا که همراه داشته است بسمت قارص حرکت داده وجناح چپ اردو را فرمان حرکت داده است که با خود یکی بشود .

هفتم ماه لشکر روس برای منع کردن جناح چپ ازحرکت مذکوره بشدت حمله برده (تپهٔ اولیا) را که میان موقع آلاجه طاغ واحمد مختار پاشا است گرفته راه مخابرهٔ عسکریه را بدین واسطه بسته اند . جناب احمدمختار پاشا باجمعیت خود در قارص وجناح چپ اردو در خارج مانده اند .

(فاردوبوسفور) این تفصیل را نوشته و پس ازآن میگوید روسها بموجب تلگرافنامهای رسمی درلندن ودیگر جاهای فرنکستان منتشر کرده اند که احمد مختار پاشا را شکست دادیم و جناح چپ اردوی اورا باهفت نفر از پاشایان که صاحب منصبان بزرك بودند با سی عراده توپ مجبور بتسلیم نمودیم . ولی باعتقاد ما باو ر ندار یم روسها همچنان غالبیت را مالك توانند شد . بل امید محکم داریم که مختار پاشا بزودی درمقابل این فتور اوضاع عسکریهٔ خودرا اکمال نماید .

این تفصیل آخری که بقدر پانزده هزار از عساکر عثمانیه بلشکرگاه روس تسلیم شده اند خبری است که ازجهت فرنکستان از قول پرنس (قورچاقوف) وزیر اول روسستان منتشر شده است . لکن تلگرافنامهایی که در این دوسه روز میرسد تکذیب این خبر را کرده ومعلوم می شود که مطلب باین تفصیل نبوده است وجناب احمد مختار پاشا از قارص بیرون آمده است و وکردنهٔ خضر را گرفته وحاجی راشد پاشا هم باهمراهان خود از عساکر عثمانیه در حوالیٔ (صوباتان) و (حسین تپه سی) بوده است ومع ذلك کم وکیف وچگونکی ماآل حال افراد وصاحب منصبان میسرهٔ اردوی مذکور بدرستی معلوم نشده است پس ازچند روز دیگر از روی تحقیق معلوم خواهد گردید . این قدر که از اسلامبول واز جاهای دیگر قشون وتدارك لازم بسمت قارص واتمام نقصانهای لشکرگاه احمد مختار پاشا مامور وفرستاده شده است ومی شود . و امیدواری کامل هست بزودی تلافیٔ مافات را نمایند .

در سمت (شبکا) کار روسها خوب بنوده است از قراریکه مینویسند واز قول اسرای روس که گرفتار شده ونزد جناب رؤف پاشا آورده اند نقل می کنند کار روس در آنجا خوب نبوده خیال داشته اند بکلی آنجاها را ترك کرده واپس بروند. وبقاعده هم باید همچنان بکنند بعلت اینکه بعد از این جنك کردن در کردنهٔ بالقان و شپکا فائدهٔ برای روس ندارد بیهوده تلف کردن قشون که هیچ ثمری ازآن ملحوظ نیست اگر امیدی درغلبه ومسلط شدن برشپکا میداشت البته اصرار میکرد لکن در این فصل زمستان در هر صورت از مقاومت درمقابل قشون عثمانی درآنجا فائدهٔ برای خودتصور نمی تواند کرد اگر بنای قشلاق کردن درزشتوی وانطرف طونه رایا خاك مملکتین را منظور داشته باشد در این زمستان فائدهٔ برای او از زد وخورد در شپکا نیست بنابراین احتمال کلی میرود که اینروزها آنجارا بکلی تخلیه کرده متروك نماید .

جناب سلیمان پاشا موقع اردوی خودرا تغییر داد . روسها پیش از اقدام بجنك جاهای مناسب ومفید برای اردوی خودشان معین کرده اند . بنابراین بنای مشارالیه (هزارغراد) را مرکز لشکرگاه ساخته قوت بزرك خودرا باآنجا نقل کرد . این حرکت روز جمعه بکمال نظم

اتفاق افتاد . درهزار غراد آذوقه وملزومات سائره فراوان است .

(اوانت هرالد)

از قرار تلگرافنامهای رسمی که از جناب احمد وفیق پاشا والی ولایت ادرنه واز متصرفئ صوفیه وغیره میرسد برای رسانیدن آذوقه ومهمات لازمه باردوگاه پلونه کمال اهتمام بجا آورده شده پی در پی ارابها وحیوانات آذوقه وتدارکات زیاد بآنجا رسانیده ومیرسانند .

اگرچه امارت صربستان دست بتدارکات جنك زده است لکن گویا هنوز کار قرارنامهٔ که باید درمیان امارت و ایمپراتور روس منعقد گردد نگذشته است وجهتش این است که پرنس میلان اگرچه یك قدری هم باشد از خاك بوسنه میخواهد و دراینباب از ایمپراتور خاطرجمعی طلب مینماید واوهم نمی تواند این وعده را نماید خصوصا که بملاحظهٔ دولت اوسترپا همچنان وعدی را کردن مغایر رضای دولت مشارالیها است این است که هنوز حرکت صربستان دراین میان معلوم نیست . مع ذلك چون ایمپراتور مشارالیه همچنان متفق را لازم دارد و همچنان وعده ضرری بدستگاه او ندارد هرگاه پرنس میلان اصرار کند البته تمامئ خواهشهای اورا بعمل آورده وعد هم خواهد داد هرگاه ایمپراتور ملاحظه میکند که در ضمن این وعده گاهست یکی از دولتهای همسایه سخن بگویند خاطرجمع باشند که نخواهند گفت حال آنکه اگر بگویند هم البته کسی پیدا می شود که آن گوینده را اسکات نماید و بگوید بتوچه صربستان آزاد است مثل مملکتین هرچه میخواهد می کند .

این گوینده اگر باشد اوسترپا است اسکات کنندهٔ آن هم المان است .

﴿ از تلگرافنامهای فرنکستان ﴾

انتخابات مبعوثان فرانسه بکمال سکونت وآرامی شده انتخاب شهرهای فرانسه بسمت جمهوری مساعدت دارد . ولی سخت گیریهای حکومت دربارهٔ انتخاب کنندگان دهات و قریه‌ها باعث این شد که در بعض جاها هواخواهان قرالی انتخاب کرده شدند عجالة آنچه معلوم شده است از پانصد و هفده نفر انتخابات سیصد و یازده نفر هواخواهان جمهوری ویکصد و نود وپنج (کونسرواتر) نگاهدارندگان وضع حاضر است . دریازده دائرهٔ دیگر اختلاف رای حاصل شده دورنیست که درهنگام کشیده شدن قرعه سمت (کونسرواتر) غلبه داشته باشند .

مجلس مبعوثان تقریبا سیصد و بیست تا بیست وپنج نفر هواخواه جمهوری ودویست وپنج نفر تاده نفر هواخواه کونسرواتر خواهند داشت . در دوائری که اختلاف رای حاصل شده است در ۲۰ ماه شوال قرعه کشیده خواهد شد .

(دوك دوکاز) وزیرخارجهٔ فرانسه از جانب اهالئ (پرکه‌تنیه) که در (آلب ماریتیم) است بمبعوثی انتخاب کرده شده است .

روزنامهٔ (تان) که درطرف هواخواهان جمهوری است مینویسد از پانصد و شانزده نفر مبعوثان سیصد وهفده کس هواخواه جمهوری ویکصد ونودونه (کونسرواتر) را هواخواه است واین طالبان کونسرواتر هم بقرار ذیل اختلاف دارند .

۹۹	هواخواهان خانوادهٔ پوناپارت
٤٥	هواخواهان قرالی
٤٤	هواخواهان بوربون
۱۱	هواخواهان اورله‌آن
۱۹۹	

همه روزنامها از فقرهٔ انتخابات اظهار خشنودی می کنند .

روزنامها مینویسند رئیس مجلس مبعوثان ایتالیا مسیو (کریسپی) برای ملاقات وزرای دربار مجارستان بشهر پشته رفته است .

جناب ریاض پاشا بوزارت تجارت خدیویت جلیلهٔ مصریه . و جناب راشد پاشا بریاست کومیسیون مجلس خاص معین ومنصوب شده اند .

از وین مینویسند . (اقزاقوف) که از هواخواهان اسلاو است بجهة اینکه برضد ایمپراتور پارهٔ حرکات از او سرزده بود در مسکو گرفتار گردید .

از پترزبورغ نوشته اند مرکز اردوی روس بطور قطعی بزشتوی نقل کرده شده است .

از آتن نوشته اند قرال یونان درنهم شوال برای تماشای لشکر خود باردوگاه تب رفته است . وزیرجنك یونان نیز همراه بوده است . اکثر مردم و اهل پولیتیك بسمت دائمی بودن حسن مناسبات درمیان یونان و دولت علیهٔ عثمانیه بیشتر مایل هستند .

(جون مارس) وزیرپوستهای انکلیس که یکی از وزراء است دریك مجلس مهمانی گفته است دولت انکلیس اول فرصت را از دست نخواهد داد که درمیان دو دولت محارب موافق شان ونامؤس عسکریٔ آنها و بطوری که مستلزم منافع حقیقیهٔ فرنکستان باشد اسباب انعقاد صلحی را بمیان بیاورد .

ایمپراتریس اوسترپا درماه محرم آینده بعزم سیاحت بانکلستان خواهند رفت .

از روز یکه عساکر خاصهٔ روس بمیدان جنك احضار شده اند اندیشهٔ ظهور اغتشاشی در لهستان پیدا شده است . کوماندان بزرك روس ناخوش است . سوار اسب نمیتواند بشود .

روزنامهٔ (استاندارد) از روی تلگرافنامهٔ زشتوی نوشته است . آهنهایی که از لندن برای ساختن اطاقهای چوبی در اردوگاه روس می خواسته اند ببرند دولت انکلیس ضبط کرده ونام آنهارا فراری گذاشته اند اینفقره را در اردوگاه روس (بولیاقوف) مهندس خبرداده است .

پادشاه ایتالیا اظهار شکر گذاری به حکمران قره‌طاغ نموده است . که درحق اسرای عساکر عثمانیه نیکوکاری کردهٔ .

ازوین نوشته اند . تکالیفی برای تمام کردن راههای آهن مشرق زمین نوشته شده بدولت اوسترپا ومجارستان عرض شده بود پارلمنت تکالیف مذکوره را قبول کرده است نیز نوشته اند مسیو (کریسپی) مأمور مخصوص دولت ایتالیا که در پشته است انکار میکند که دولت ایتالیا میل باطنی بدولت روس دارد ومیگوید هرگز دولت ایتالیا دراین خیال نیست که ازخاك اوسترپا چیزی ضمیمهٔ خاك خود نماید .

آهنهایی که برای ساختن یك راه آهن در مملکتین خریده‌شده بود از جانب حکومت اوستریا ضبط شد .

از جانب ایمپراتور روس مقرر شده است که افراد خانوادهٔ خود برای دلگرمیٔ عساکر روس زمستانرا در مملکتین بگذرانند. واز قرار مضمون بیان‌نامهٔ ایمپراتور مشارالیه مقرر شده است که در هنکام لزوم تمامی اهالی روس باید مسلح بشوند . در یك مجلس حرب که در (کورنی استودن) منعقد شده است قرارداده اند قشون روس در بلغارستان قشلاق کنند .

هوا خواهان جمهوریت فرانسه باصرار میکویند که باید مارشال ماکماهون از ماموریت دوری جدید . از لندن نوشته اند روزنامهای لندن بیم واندیشهٔ تمام ازجهت منافع انکلیس در هندوستان می کنند . ازقراریکه از روسیه نوشته‌اندبیان‌نامهٔ برضددولت درشهر (کیف) چاپ شده‌بوده است ومطلب مذکوررا روسها محقق کرده اند .

هفتهٔ گذشته درضمن روزنامهای وین ازقول تلگرافنامهٔ برلین می نویسند . ایمپراتور المان کاغذی بدستخط خود بایمپراتور روس نوشته وآن کاغذ را همراه صاحب منصب نظامی سفارت روس مقیم برلین بایمپراتور مشارالیه فرستاده اند . وعلاوه بر این یك مأموریت بزرکی هم بعهدهٔ صاحب منصب مذکورمحول بوده است .

(نایه فرایه پرسه) نوشته است عساکر روس که درحوالیٔ طونه وخاك روم‌ایلی است بقدر سیصد هزار نفر بوده است که دویست وبیست هزار آنها درمیدان جنك وهشتاد هزار در خسته‌خانها وعمله جات واهل صنعت ومانند آنها است .

توپخانهای احتیاطیٔ روس را مقرر شده است برای سفر حاضر کنند . دراینباب فرمان ایمپراتوری درششم ماه شوال صادر شده است .

بمناسبت ظفریابیٔ روسها درسمت اناطولی در شهر بلغراد خواسته اند چراغان کرده رسم‌شادی بعمل بیاورند لکن (امین شهر) مردم را از این حرکت باز داشته است .

از پترپورغ در ۱۳ ماه شوال مینویسند که موافق تلگرافنامهٔ رسمی باستیانی را که افلاقیها در پلونه از عثمانلوها کرفته بودند عثمانلوها پس کرفتند .

در ممالك مجتمعهٔ امریك امسال حاصل چاودار زیاده از حد بوده است در (سن‌جون) که در (نیوز برونسویك) واقع است حریق اتفاق افتاده دویست وسی باب خانه سوخته است . دو هزار نفس بی خانه ولانه مانده اند . ضرر این حریق تخمینا دویست هزار دولار بوده است .

(اختلاف طبایع)

دریکی ازروزنامها دیدم که درجهٔ اطاعت سالداتهای روس بصاحب منصبان خودشان بدرجهٔ است که روزی صاحب منصبی در حضور یکی از مأمورین خارجه یك نفر سالدات را نزدیك خود خواسته میکوید یك سیلی میخواهم بتو بزنم سالدات فورا کردن خودرا پیش آورده سیلی را میخورد وبکمال ادب تعظیم نظامی بجا آورده سر جای خود می ایستد . آن مأمور خارجه میکوید یقین دارم این سالدات در میدان جنك اکر فرصت بیابد تلافی این حرکت ترا خواهد کرد صاحب منصب سالدات را نزد خودخواسته میکوید میدانی نراچرا زدم بجهة اینکه درجهٔ اطاعت ترا بحاضران حالی نمایم سالدات باز با همه عجزونیاز تعظیم بجا آورده میکوید شما اختیار کشتن مارا دارید عمر شما دراز باد وبجای خود بر میکردد . این حالت اطاعت سالدات است که نام این اطاعت است یا اسیری باخری . لکن در مقابل این چیزی هم ازعسکر ایران شنیده ایم که درپنجاه سال پیش معلمهای فرنکی برای تعلیم سربازان ایران آورده درمیدان‌مشق‌شهرتبریزمشغول تعلیم‌دادن‌سربازهای تازه بوده اند یکی از سربازهای اهل دهات را که

ازتاریخ ایران

بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك

بقلعه که نزدیك آمد دید ایرانیان تمام با اسلحه در جلو قلعه صف جنك ارآسته مصمم اند که بر رومیان بتازند مقدمةالجیش اشکر روم قبل ازانکه ایرانیان برسند فرار کردند ایرانیان تاخت آورده درقشون هزیمت انداختند ازغرایب این بود که سی هزار رومی از چهار هزار ایرانی میکریختند چنانچه ناباوس احتیاط نمیکرد که مبادا لشکراو بمخاطره بیفتند از رومیان خیلی را بقتل رسانیدند نارسس سردار زخم مهلك برداشت سال بعد در سال پانصد وچهل وچهار خسرو باز بخاك روم رفت شهر ادس را که نتوانسته بود سابقا بکیرد محاصره نمود باز هم بمقصود نایل نکشت از قشون او خیلی تلف شدند دست از محاصره کشید اندکی بعد باز از طرف قیصر ایلچیان آمده مبلغ کزاف داده صلح پنج ساله منعقد شد این صلحهم دوامی نکرد واز بابت مملکت لازیك باز میان خسرو وقیصر نزاع برخواست سکنه آنجا ازاینکه رومیان بارکران برایشان وارد میاوردند ایرانیانرا بامداد خویش طلبیدند ولی چونکه فورا دیدند که صرفه ایشان باز دراین است که در قیداطاعت رومیان باشند از قیصر توقع کردند که قشون بخاکشان روانه دارد ایرانیان در ابتدا مکرر غالب و بعد مغلوب شده مصالحه کردند اناتوزاد پسر بزرك خسرو از اینکه بر پدرش شوریده بود بحکم خسرو در شهر لاپاتو که هفت روزه راه بمد این مسافت داشت مغضوب بود چندی بعد در سال پانصد و پنجاه خسرو ناخوش شده اناتوزادفورا خودرا پادشاه خواندبعدچونکه شنید پادشاه صحت یافته شهر لاپاتورا شورانیده با فابریزکه ازطرف خسرو وبدفع اوآمده بود جدال کرده مغلوب واسیر شد خسرو برای اینکه پسر هرکز نتواند بتخت بنشیند حکم کرد چشمهای اورا باسوزن کداخته سوزانیدند سال بعد پانصد وپنجاه ویك باز قیصر مبلغ کزاف داد ومتارکه پنج ساله منعقد شد در مدت بیست وپنج سال بعد ازوقایعی که ذکر شد وخسرو مثل اینکه درابتدای سلطنت خود سلوك میکرد همی با رومیان جنك ومصالحه کرد مصالحه را در صورتی مجری میداشت که باصرفهٔ اومقرون باشد اما همینکه سرداری روم به تی برسید از قابلیت وهمتی که داشت نزدیك بود صدمات چندین ساله را یکدفعه قصاص کند تفصیل

قدری در یاد گرفتن تعلیم ومشق کند بوده است. معلم فرنکی کج خلق کرده بشدت و حدت چند بار متعرض او شده حرکات را یادمیدهد ولی مرد دهاتی نمی تواند از عهده بر آید در آن اثنا معلم غیظ کرده بحقارت تف بروی سربازمی اندازد سرباز مذکور بدون سئوال وجواب سرتفنك را بدست گرفته و با قونداق تفنك از کلهٔ معلم زده در همانجا بخاکش می غلطاند . و عذر این حرکت را در حضور سردار خود چنان میخواهد که معلم حق ندارد بروی من تف بیندازد ومرا ذلیل وحقیر کند من مرك را بدینکونه زندگانی ترجیح میدهم .

این دو فقره درحقیقت میزانی است برای فهمیدن درجهٔ اختلاف طبایع که مرددهاتی در کمال بیچارگی شرافت نفس انسانی و حکم حریت شخصیه خودرا بالطبع درك نموده متحمل حقارت بیجا نمی شود . و آنجا سالدات نظامی از صاحب منصب خود نمی پرسد که جهت سیلی زدن شما بی جرم وجنایتی چه بوده است ومیگوید اختیار کشتن مرا هم داری .

﴿ اغتشاش درممالك روس ﴾

از قرار خبرهای صحیح در بعض جاهای ممالك روسیه بسیار اغتشاش واختلال ظاهر وروز بروز زیادتر می شود . اگرچه سخت گیری واحتیاطکاری حکومت روس طوری است که باسانی آتش اختلال مشتعل نتواند شد واگر بشود هم بکمال شدت اقدام بر خاموش کردن آن می نمایند مع ذلك بسکه مردم بستوه آمده اند از یکطرف طالبان جمهوری وحکومت مشروطه واز طرف دیگر (نهی لیستها) یعنی طائفهٔ که نام آنها بی دین گذاشته شده است واشتراك اموال و مواسات مطلقه را خواهان هستند با مظلمین مردم همرای وهم خیال شده درهمه جا اوراق ورساله ها منتشر کرده مردم را دعوت می کنند بر شورش بر ضد حکومت ایمپراتوریه . ودرا کثر شهرهای بزرك روس اثار این فتنه واختلال برپا شده است. و با اینکه روسها کمال مراقبت را در عدم ظهور این اوضاع دارند جلو این کار را نمی توانند بگیرند واز جملهٔ خبرهای صحیح که بتحقیق رسیدیم این است که درسمت طاغستان شورش کلی هست اگرچه دربلدرافهای رسمیٔ روس نوشته شده است که چهار هزار نفس در طاغستان اتفاق بشورش کرده بودند انهارا عساکر روسیه متفرق و پریشان کرده است لکن از قرار خبر تازه که از راه وین بیکی از تجار معتبرایران مقیم اسلامبول رسیده است هنوز این شورش برپا است حتی شهر (شکی) شوریده وجمعی از آنجا متفرق شده بسمت قره باغ رفته اند وراهها هم بکلی مسدود شده بوده است . از تفلیس هم بتجار ایران برمز نوشته اند که شما در آنجا آرام نشسته اید ولی ما در اینجا بکمال هراس از جان ومال خود اندیشه داریم ودرموقع خطرناك بزرکی هستیم امیدی بجز پروردکار نداریم . از این فقره معلوم است که اوضاع فساد درخود تفلیس که مقر حکومت قفقاز است ازهمه بیشتر بوده است .

﴿ مقابلهٔ تشکر ﴾

جناب فضیلت مآب ناشر ومهتمم اخبارنامهٔ کرامیٔ ﴿انوار الاخبار﴾ منطبعهٔ مطبع انوار محمدی (لکهنو) در ضمن نسخهٔ مورخه روز دوشنبه یکم ماه مبارك رمضان نمبر ٣٦ اخبارنامهٔ مذکور لطفا از مطالعهٔ (اختر) ومندرجات صدق آیات آن اظهار شکریه فرموده است از حسن ظن جناب مولانای مومی الیه کمال امتنان و شکرگذاریٔ خودرا بیان کرده اینکه حسن توجه ایشانرا از اقتضای نیکیٔ فطرت و استقامت طبع پاك خودشان میدانیم . امیدواریم که لطف ومکرمت ایشان را در بارهٔ خود علی الدوام برقرار بل روز افزون دیده همیشه وسیلهٔ امتنان و افتخار خود سازیم .

طاهر

اینکه در بهار سال پانصد وهفتاد دوشش که خسرو از تدارکات دولت روم مطلع نبود به ارمنستان داخل شد تی بر چونکه هنوز بقدر کفایت لشکر نداشت که بقشون خسرو حمله برد ویرا بمصالحه تکلیف کرد وهم ضمنا به ژوستی نین پسر ژرمن که از سرداران قابل باجرئت بود پیغام کرد که تدارك لشکر به بیند که درصورت لزوم درجنك با خسرو بکار برد وقتی که فرستادهٔ تی بر نزد خسرو رفت خسرو باو اطمینان داد که طالب صلح است وگفت چنانچه قبل از شروع بجنك از طرف رومیان ایلچی بجهة تکلیف صلح می امد از ایران پا بیرون نمیگذارد ولی حالا که براه افتاده از برای او خفت است که عقب بنشیند اما همینکه بایران مراجعت کرد چند نفر مامور میفرستد که با فرستادکان قیصر در باب مصالحه مذاکره کنند در ان بین خسرو اطلاع یافت که ژوستی نین سردار با لشکری مستعد به کابادوس وارد میشود این خبر که بشنید قصد کرد که خودرا قبل از وصول بقیصر به باو برسند ولی سرداررروم عجله کرده از قیصریه گذشته درارمنستان کوچك در نزدیکی ملی تین بهم رسیدند لشکر روم نخبهٔ مردان جنکی فرنکستان واسیا بود خسرو میترسید که بجنك ابتدا کنند تا اینکه یك نفر از قوم سیت کورنام که از جانب سردار ریاست یمین لشکر روم داشت با سواره جمعی خویش به یسار لشکر ایرانیان تاخته ایشانرا پراکنده کرده خیمه واسباب سفر پادشاه را بغارت خسرو که باقی لشکر روم در مقابل او بودند نمیتوانست که دسته از قشون خودرا بجهة دفع کور مامور نماید وبعد ازانکه خزانه واشیاء نفیسه خسرورا متصرف گردید طرف شام به ژوستی نین ملحق شد همینکه شب در رسید خسرو مشعلها افروخته یکدسته از پیش قراولان لشکر روم را پراکنده ساخته بعد به ملی تین رفت وانجا را آتش زد وقتیکه میخواست از شط فرات بگذرد باو خبردادند که رومیان اورا تعاقب کرده اینك میرسند خسرو از این خبر وحشت کرده بفیل سوار شده از شط بگذشت بیشتر لشکر که خواستند از قفای او بروند غرق شدند خسرو از این خرابیها مایوس شده بایران رفت وقانونی نهاد که ازآن به بعد سلاطین ایران درجنك با رومیان فی نفسه سرداری لشکر اختیار نکنند .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٣٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه شصت پاره است .

فی ٢٣ شهر شوال سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

١٩ تشرین اول ١٢٩٣ و ٣١ اوکتوبر ١٨٧٧

ین کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کرد

(توجیهات)

والیگری ولایت جلیلهٔ خداوندکار بعهدهٔ جناب علی پاشا والیٔ پیشترئ ولایت ادرنه محول فرموده شد .

بجناب سعادتمآب حسین افندی باش‌شهبندر بمیٔ رتبهٔ صنف ثانیٔ اولی اعطا فرموده شده است .

کدخدائی خزینهٔ همایون بسعادتمآب ادهم افندی سرقرنای سابق توجیه . وبسعادتمآب علی فؤاد بك باش کاتب ازاعضای شورای دولت یکقطعه نشان از درجهٔ سوم عثمانی احسان فرموده شده است .

مکرمتماب علی‌رضا افندی مدرس بموجب قرارداد مجلس انتخاب حکام باشارت علیه بسمت نیابت شرعیه سنجاق حدیدهٔ یمن تعیین فرموده شد .

﴿ داخلیه ﴾

نظر بر اینکه توسل بوسائل عون و توفیق آلهی خاصه در مشکلات امور ودواهی وظیفهٔ بنده‌کی و خداشناسی است و در این هنکام که خیالات و اوهام دشمن وطن اسلام اطراف رافرا گرفته تمامیٔ همت خودرامصروف برمقابلهٔ دولت اسلام داشته یك گرفتاری و مشغلهٔ بزرگی برای دولت وملت بمیان انداخته است اگرچه بحمداه تعالی تاکنون درآنچه اقدام کرده بجز خیبت وخسران بهرهٔ نبرد و بخواست خدا بعد از این نیز نخواهد برد . ولی در این موقع برای بیان وظائف اعتماد بتوفیقات غیبیه و استظهار بالطاف حقانیه و اظهار اینکه اسلام و اسلامیان را با همه شوکت وقدرت واسباب ظاهریه که داشته باشند بازنظرگاه امید تاییدات خاصه‌خداوند است و دست آویز امنیت و امنیهٔ ایشان حبل المتین توسل بوسائل نجات است و رسیدن بمعالی درجات . که آن نیز عبادت است از توسل به بزرگترین ودیعهٔ که مدلول معجز شمول ﴿ بقیهٔ مما ترك آل موسی وآل هرون ﴾ را ماصدق است و فرمودهٔ حضرت ماینطق عن الهوی را که ﴿ انی تارك فیکم الثقلین مانطق ﴾ . این است که از جانب مسلمانان پای‌تخت سلطنت سنیهٔ اسلامیه بنام عموم ملت سه جلد کلام‌اه بهر کدام از مواقع ثلثهٔ حربیهٔ لشکرگاه اناطولی و پلونه وهزار غراد برسم توسل و تیمن فرستاده شده است .

این مصاحف شریفه از جانب کومیسیون مرکز اعانهٔ شهریه اتمام شده مقرر شده است که بواسطهٔ جمعیتهای مخصوصهٔ مرکز اعانهٔ شهریه از معتبرین ملت ومشایخ کرام ومامورین با احترام بمحال مرقومه فرستاده شود . ودر این ضمن علاوه برخرقه‌های اعانهٔ که متفرقا وازجانب ادارهٔ عسکریه برای عساکر شاهانه داده شده است ومیشود از جانب کومیسیون مذکور یکصد و بیست هزار ثوب خرقه آماده شده است . ومراتب ازجانب جناب اسماعیل افندی رئیس کومیسیون بموجب تقریروسیاههٔ هدایای مذکوره برای عرض حضور مقدس پادشاهی بمابین همایون فرستاده شده باعث محظوظیت سنیه گردیده است و بدآنموجب ارادهٔ سنیه شرف تعلق یافته است که بواسطهٔ معینه بجاهای لازم فرستاده شود .

(امیرال هورنمی) امیرال انکلیس که در اسلامبول بود چند روز پیشتر بسمت (بشیکه) که اقامتگاه کشتیهای جنگیٔ انکلیس است عزیمت نموده است .

یك فروند واپور توپ کش انکلیس (فلمنك) نام روز جمعهٔ گذشته بلنگرگاه اسلامبول وارد شده است .

مقداری از کشتیهای جنگیٔ انکلیس را که در لنگرگاه بشیکه است میکویند بمالطه خواهد برگشت .

چنانکه تلگرافنامهای اوروپ خبر میدهند در لندن اقدام بمذاکرات صلحیه شده لورد در بی در هجدهم شوال از یلاق بشهر آمده وبا سفرای دولت علیهٔ عثمانیه وواوستریاوفرانسه ملاقات وخیلی مذاکرات کرده‌اند . همانروز شامی یك پوست مخصوصی از لندن باسلامبول فرستاده شده است .

جناب عارفی پاشا ایلچی پاریس روز سه‌شنبهٔ گذشته شرفیاب از خضور انور ملوکانه گردیده

روز دوشنبهٔ گذشته عازم محل مأموریت خودشان شده اند .

چند نفر از زخمداران عساکر شاهانه که برای معالجه باسلامبول آورده شده و کسب صحت نموده بودند. ازجانب سنی الجوانب همایون بحضور پادشاهانه احضار و تفقدات ملوکانه در حق آنها بعمل آمده مدالها که نشانهٔ جان فشانی وغیرتمندی آنها است بدست مبارك اعلاحضرت پادشاهی بسینه افتخار آنها آویخته شده است .

نمونهٔ بیرقهایی که حسب الامر همایونی برای افواج موکب همایون ساخته شده است درمجلس عالی نظامی پسندیده شده برای عرض حضور اقدس پادشاهی بمابین همایون تقدیم شده است که در صورت تعلق گرفتن ارادهٔ سنیهٔ بساختن آنها اقدام کرده شود .

متن این بیرقها افلاطونی یعنی زنکاری رنك و حاشیه اش سبز است . دریك روی آن کلمهٔ طیبه و در روی دیگر آیت کریمهٔ ﴿ اطیعوا ﴾ ﴿ الآیه ﴾ ترسیم شده پایین آن بطغرای غرای سلطنت سنیه مزین گردیده است .

یکنفر بلغار (دلی یوان) نام پیشترها در هنکام گذشتن قشون روس بسمت زغره‌ها چند کس بیچاره را اززن و مرد بناحق کشته بکارت دخترهای باکره را بزور برداشته خباثت فطریه ونامردی خودرا آشکار کرده بوده است و این حرکات ناشایست راهم انکار نمیکرده است برموجب اشارت علیه عکس او برداشته شده روز پنجشنبه اول روز در سرپل بزرك در معبر عام بدار کشیده شد .

چند روز است جناب مستطاب صدراعظم و وکلای فخام باقتضای وقت ولزوم مصالح عسکریه کرما کرم مجلسها کرده در انجمنی مشورت بمذاکرات مهمه مشغول میباشند .

سفرای دولتهای بزرك در این هفته چند مهمانی مخصوص بخودشان کرده اند ودر مجالس خودشان از امور سیاسیه ومسائل حاضره صحبت ومذاکره داشته اند .

از باستیهانها واستحکاماتی که در حوالی ادرنه ساخته میشد دوباستیان دیگر در هفتهٔ گذشته سمت اختتام یافته است .

استحکامات بولایر بنام نامی سلطانیه موسوم گردیده باستیان مرکزو باستیان دست راست که باستیان (آی) یعنی ماه است . وباستیان دست چپ که باستیان (یلدز) است یعنی ستاره وخندق بزرگی که درمیان آنها واسطهٔ ارتباط والتصاق میباشد عملیات ترابیهٔ همهٔ آنها تمام شده است ومواقع جبخانهٔ آنها نیز ختام یافته است و تا حال بقدرچهل عراده توپ کروپ و پکسانس درجاهای لازم جابجا گردیده ودر نقطه‌های عمدهٔ پنجگانه نیز که معین شده است پنج باستیان دیگر ساخته میشود که آنها نیز با همه متفرعات در این نزدیکی باتمام خواهد رسید . وعلاوه براینها یك سربازخانه در باستیان سلطانیه بنا نهاده شده است که بقدریکفوج عسکر را در زمستان کافی باشد و سنك و دیگر لوازم انشائیهٔ اورا اهالی تدارك خواهند نمود . و درین ضمن اهالی (کوملجینه) شصت هزار غروش اعانهٔ نقدیه داده اند . وبعد ازاتمام این عملیات سوای باستیانهای اتصالات این باستیا نهارا جای گذاشتن یکصد وسی عراده توپ خواهد بود که عجالة نود وشش عراده در مواقع لازمه تعبیه خواهد شد .

نظارت امور مکتب سلطانی بنظارت جلیلهٔ معارف عمومیه مربوط ومحول فرموده شده است .

جناب محمد علی پاشا که بسمت قرطاغ مأمور شدند چند روز پیشترعازم محل مأموریت خودشان گردیده اند .

نظامنامهٔ داخلی هیئت اعیانرا روزنامهای ترکی العباره در نسخهای این هفته نوشته بودند ولی چون ناتمام بود در نسخهای آیندهٔ (اختر) ترجمهٔ تمام آنرا بخواست خدا خواهیم نگاشت .

روزنامه‌هامی نویسند یکی از زنهای معتبرهٔ انکلیس (لویدی استاتفورت) نام باورحانیه رفته در آنجا خسته‌خانهٔ برای عساکر ترتیب داده مخارج این خسته‌خانه را از مال خود ایفا خواهد نمود .

ازجای معتبری شنیده شد . که کراندوك نیکولا چندی پیشتر ملاقاتی با جناب عثمان پاشا خواسته است و مؤاخرا بفرستادن یاور مخصوص قرار داده اند یاور مذکور خدمت جناب عثمان پاشا آمده است وعلاوه برمذاکرات شفاهیه کاغذ سربستهٔ بجناب مشارالیه داده است . جناب عثمان پاشا بی آنکه ازمضمون آن کاغذ کسی را آگاه سازد عینا بمابین همایون اعلاحضرت پادشاهی فرستاده است .

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

بعد از آنکه فقرهٔ ناگهانی اردوی جناب احمد مختار پاشا اتفاق افتاده است تفصیل صحیح معلوم نشده از خبرهای رسمی نیز در اینباب اطلاعات مفصله بحصول نه پیوست . اینقدرکه بعد از فقرهٔ مذکوره جناب احمد مختار پاشا از قارص بیرون آمده ودرحوالی قریهٔ (مصلحت) اردوگاه ساخته اند . تفرقهٔ اردو که میگویند بعد از بریده شدن خط رجعت میسره رهایی جسته اند پارهٔ باردوی جناب احمد مختار پاشا ملحق شده اند . جناب اسماعیل حقی پاشا هم با اردوی خودشان بارزوی جناب مختار پاشا رسیده و یکی شده اند واز اطراف هم بموجب احکام ودستور العملهای کافی عساکر ومهمات وتدارك لازم باشکرگاه مذکور پی درپی درکار رفتن بوده است . در این اثناچه احمد مختار پاشا وچه اسماعیل حقی پاشا جنگهای مختصربا دشمن کرده اند لکن جنك قراولی وکشفیات است . قشون روس بقوت تمام اهتمام دارد که در سمت قارص وارضروم کاری بکند وآنچه معلوم شده است ودور نیست شعبهٔ ازلشکر وقوت خودرا در حوالی قارص گذاشته باز بخیال تسخیر ارضروم بیفتد همچنانکه در آغاز جنك این نقشه را در پیش داشت و با اینکه بار اول خطای خودرا دید باز اقدام بمثل آن می خواهد بکند . لکن این اقدام بدین امید خواهد بود که حال بر قوت

خود افزوده و باعتقاد وی از قوت طرف مقابل کاسته است . حال آنکه هوای زمستان راه این قسم حرکات را می بندد ولشکر سرما مانع است از اینکه در آن حوالی اردو وعساکر زندهکانی کنند اگر یك برف بیاید می توان دانست که چند ذرع خواهد بود . بنابر این نمیتوان صحیح دانست که حقیقة روسها در خیال گذشتن از قارص بسمت شهر ارضروم هستند یانه .

اما اینکه با این قوت قارص را محاصره کرده آنجارا می خواهد تسخیر نماید این یکی اقتضای وضع حرکات او است ومی تواند سخت کیری بقارص بکند لکن استحکامات ومتانت قلعهٔ قارص باعتقاد جملهٔ کار آکاهان از کار جنك مدتی در مقابل قوت روس مقاومت تواند نمود . واز اینطرف هم که اردوی جناب احمد مختار پاشا که بطور مقصود مرتب کردید ودست و پای خود را جمع کرد البته در خیال تلافی مافات خواهد بود . این است که باز منتظر وقوعات باید شد .

(لوانت هرالد) می نویسد . از تفلیس بروزنامهای وین بتلکراف نوشته اند که جنرال (همیان) با یك فرقهٔ لشکر روس از راه (اولتی) بسمت ارضروم حرکت میکند . واین تلکرافنامهنام صاحب منصبان عثمانی را که درهفتم شوال در (آلاجه طاغ) اسیر لشکر روس شده اند بدین تفصیل معین می نماید . حسین پاشا میرلوای توپچی کاظم پاشا . شوکت پاشا . موسی پاشا کوماندان سوارهٔ چرکس . غازی محمد شامل پاشا . عمر پاشا . این عمر پاشا چندی پیشتر بمنصب میرلوایی رسیده بوده است و اصلش از شهر (کورلاندا) است از توابع ایالت المان روس در جنکهای ۱۸۴۸ و ۱۸۴۹ اوسترپا و مجارستان صاحب منصب بوده است . تلکرافنامهٔ مذکورانکار نمی تواند بکند که حاجی راشد پاشا با یك قوت بزرك عثمانی یعنی عساکری که همراهش بوده اند لشکر روس را شکافته و باردوی همایون ملحق شده اند .

(کورسپوندانس ژنرال) مینویسد . (کراندوك میشل) برادر ایمپراتور تفصیل جنکی را که در پیشکاه قارص و تپهٔ اولیاء اتفاق افتاده بتلکراف بایمپراتور اوسترپا و یکی از خانوادهٔ ایمپراتور مشارالیه خبر داده است . ایمپراتور روس نیز این فقرهٔ جنك را بواسطهٔ تلکراف بایمپراتور المان آکاهی داده ایمپراتور مشارالیه هم ایمپراتور روس را بتلکراف تبریك و تهنیت کفته است .

پرنس میلان حکمران صربستان که ظفریابی روسها را در سمت آناطولی شنیده است . مسیو ریستیچ رئیس دربارخودرا نزد مسیو (پریسیانی) قونسل روس فرستاده مبارکباد کفته است .

روزنامها وتلکرافهای روس در فقرهٔ جنك آخری جناب مختار پاشا زیاد اغراق کویی و مبالغه دارند . چنانکه اختلاف مضامین آنها و از اینطرف مطالعهٔ خبرهای رسمی وروزنامهای اوروپ تصدیق می کنند که فقرهٔ شکست اردوی مختار پاشا بآنطورها نیست که روسها شهرت میدهند حال آنکه اکر وقوع هم داشته باشد باوجود کمئ جمعیت واسلحهٔ جنك که پیش از یکا یك فرق داشته است این مطلب را باین شدت اهمیت نباید داد . لشکر روس محققا بقدر هفتاد هزار بوده وجمعیت جناب مختار پاشا بیش از سی هزار نبوده است . توپخانهٔ روسها قریب دویست عراده بوده است . و ازمختار پاشا هشتاد و نود عراده . خصوصا که جمعی از افواج عثمانیه از عساکر معاونه و تازه مشق بوده اند . عجب این است که باوجود پس رفتن احمد مختار پاشا همراه جزواعظم اردوی خود واستخلاص جمعی وکشته و زخمی شدن جمع دیکر ادعای روزنامهای روس این است که هجده هزار از عساکر عثمانیه اسیر کرده شد . واز اینقرار است دیکر اراجیف که برای خوش داشتن خاطر خودشان منتشر می کنند . چنانکه کازت (دیلی نیوز) تلکرافنامهٔ ذیل را ازقره یال بتاریخ ۹ شوال نقل می کند .

جنرال (همیان) بسمت ارضروم حرکت می کند . قارص محاصره شد برای تسلیم شدن آنجا مذاکره می شود . هفت کس از پاشایان و هجده هزار کس از عساکر عثمانیه اسیر جنك شدند . عثمانلوها را مجال مقاومت ومخالفت نمانده است . مرکز اردوی روس در وزین کوی میباشد . جنرال لازاراوف برضد اسماعیل حقی پاشا حرکت می کند .

از سمت طونه ولشکرکاهان جنابان عثمان پاشا وسلیمان پاشا خبرهای تلکرافی ازحرکات عسکریه میرسد جنك بزرکی درآنصفحات نشده است اکرچه میکویند روسها (تلیش) نام موقعی را از دست عساکر عثمانیه کرفته اند وحقی پاشا را با دوفوج شکست داده اند . لکن تلکراف دیکر خبر میدهد که درثانی شوکت پاشا درموقع اورحانیه جنکی با روسها کرده وشکست فاحش بآنها داده است . باتفاق عساکر وقافله که همراه داشته است درنزدیکئ قره جه طاغ جای محکمی را بظفریابی تمام کرفته است .

جناب اسماعیل حقی پاشا درنوزدهم شوال از (کوری اوپی) بتلکراف خبر میدهد که چنانکه پیشتر عرض شده است از خاك دشمن بحمداه بسلامت برکشتیم . و بملاحظهٔ اینکه در وقت رسیدن بکدوك اپك که درهشت ونه ساعتئ بایزید است چهار فوج عسکر وشش عراده توپ کوه همراه احمد مختار پاشای میرلوا فرستاده شد . و برای احتیاط که دروقت لزوم از کوماندانئ بایزید آورده شود یك فوج پیادهٔ نظام وسه عراده توپ تیار ببالای ارجیش بارکیری ارسال کردید بعد از آن همراه اردوی همایون امروز بسلامت کردنهٔ دلی بابا را کذشته بقریهٔ دابی خواجه رسیدیم . فردا بلطف خداوندی نقطهٔ کوپری کوی را خواهیم کرفت . واحتیاطا دوفوج که درسمت بتلیس وجوله مرك است وملحق باردوی ششم میباشند از قائم مقام والیکریٔ وان خواسته شد که بزودی راه بیندازند . دشمن تا قریهٔ کرکر دوسه فرسخئ قره کلیسیا مارا تعاقب کرد و یك جنك سواره اتفاق افتاد . . ولی شکر خدارا که ظفر و نصرت مارا شده سوارهٔ دشمن بقدر یك ساعت راه پس نشستند . حال معلوم نیست دشمن در کجا است . آنچه را درثانی تحقیق ومعلوم خواهیم کرد معروض خواهیم داشت . در این چندروز که از حالات آکاهی داده نشده است بواسطهٔ خراب شدن رشتههای تلکراف است .

﴿ ورقه ﴾

بادارهٔ تحریریهٔ اختر عرض میشود .

اکچه اینروزها دادستد وتجارت ما بواسطهٔ این غائلهٔ جنك بکلی بسته شده است وراه دادوستد

مسدود است کسی را حالت اینکه بامور تجارتی وکاسبی پردازد نمانده است لکن مطلب عمده متعلق بتجارت هست که زحمت میدهم در ضمن اختر اعلان نماید . چنانکه مدتی است از جانب دولت علیهٔ ایران غدغن شده است رنگ قرمز غار بالدی بایران داخل نشود ولی از ارتکاب و بی مبالاتی مأمورین کرک و سایره بازمی بینیم این رنگ درهمه جای ایران روز بروز بفراوانی استعمال میشود . لهذا مضمرات این را اگر همشهریهای ما ملاحظه نمایند یقینا انصاف کرده برای منفعت شخصیهٔ خودشان باعث خرابیٔ متاعهای تجارتی ایران نمی شوند . زهی بی انصافی است بل بی عاری است که برای منافع شخصیهٔ جزئیه متاع تجارت ممالک ایران باطل و نامرغوب بشود . این رنگ را غالبا در قناو یزو فرشهای ایران استعمال می کنند که داد وستد این دو فقره مال در حقیقت از شعبه‌های عمدهٔ تجارت ایران است اهالیٔ اوروپ فی الجمله رغبت باین دو متاع ایران دارند آنهم برای این بوده است که قلب نیست و رنگش نمیرود ولی بعد از آنکه رنگهای خاص ازمیان بر داشته شد و این رنگ متداول کردید بکلی این متاعها باطل شده بعموم مردم ضرر خواهد رسید . امیدواریم که هم از جانب مأمورین دولت علیه ایران غدغنهای سخت در اینباب بفرمایند وهم خود اشخاص مومی‌الیهم از اهالی ایران این ملاحظات را فرموده ازاین تجارت جزئیه صرف نظر کنند .

(العبد حاجی میرجعفر تبریزی)

﴿ خبرهای هندوستان ﴾

اخبارنامه‌های هندوستان که این هفته رسید مطلب عمده و تازه ندارد . جناب احمد خلوصی افندی را حکومت افغانستان بکمال احترام پذیرایی کرده اعزاز و تشریفات لازمه را بعمل آورده است . از قرار تلگرافنامه‌هایی که رسیده است جناب مومی‌الیه پس از ایفای مأموریت خودشان برگشته عازم در سعادت شده اند . تفصیل مذاکرات و نتیجهٔ مأموریت ایشان هنوز معلوم نگردیده است دور نیست درضمن اخبارنامه‌های هفتهٔ آینده مشروح بشود و ما هم ترجمهٔ آنرا بنویسیم .

(شمس الاخبار) مینویسد در پیشاور از جانب حکومت مهمانیٔ خوبی بجناب ایلچیٔ دولت عثمانیه داده شده است از جملهٔ صحبت مجلس مذکور این است که حاکم پیشاور بزبان بیکانه میگوید عساکر عثمانیه بسیار شجاع متهور و جسور هستند مانند لشکر انکلیس نیستند بزودی از میدان در نمیروند و تاکشته نشوند از کارزار بیزار نمیکردند و بدین جهت کمتر در محاربات شکست می یابند این سخن را جناب احمد خلوصی افندی درست ملتفت نشده و چون بزبان بیکانه بوده است معنی آنرا خوب نفهمید، و قدری هم دلتنك شده است . در آن میان یکی از کسان ایلچیٔ مومی‌الیه از وابستکان سفارت بود و زبان هندی میدانست و مولدش در پنجاب و بزرك شدهٔ حجاز بوده است و مدتی هم درخدمت ترکان پرورش یافته بوده است در خدمت ایلچی بیانات حاکم پیشاور را بترکی حالی می نماید و رفع اشتباه ازجناب ایلچی میشود و در ثانی بازحاکم مومی‌الیه تاکید می کند قول خودرا که من این سخن را خالصانه و بی ریا گفتم بغرض و خیالی مشوب نیست و ایلچی خشنود میشود و رفع دلتنکی میکردد .

نیز اخبارنامهٔ مذکور مینویسد . جناب احمد خلوصی افندی از پیشاور کاغذی بجناب آخوند سوات (آخوند عبد الغفور) نوشته اند بدین مضمون که مرا دولت علیهٔ عثمانیه مأمور فرموده اند بر اینکه شمارا و امارت کابل و دیکر ملل و حکومتهای اسلامیه را آکاهی بدهم از جنکی که مخالفین اسلام یعنی دولت روس با دولت علیهٔ اسلام می کنند . و همچنانکه مخالفان در ضد اسلام همرای شده بشدت هجوم برآنها آورده اند ماها نیز شایستهٔ آن است که در راه محافظت دین خودمان که عین مدنیت و انسانیت است اتفاق و معاونت همدیکر نماییم متوقع آنکه دراین کار با مخلص همراهی نماید و همت و حمیت خودرا مبذول دارید مردم را بجهاد دشمن دین وانسانیت تشویق تحریص و ترغیب فرمایید و از این جهت است که جناب آخوند سوات کاغذی بصراحت و آشکاری بسرکار امیر افغانستان نوشته وفرستاده است که ماها باید برضد دولت روس باشیم بعلت اینکه روسها با دولت علیهٔ عثمانیه که دولت بزرك اسلام است جنك می کند و دشمن ماها است . و بر خلاف این مسلك راهی نباید پیش کیریم و اینفقره تأثیر بزرکی در پولیتیك افغان کرده ، و وهن عظیمی در بنیان تدابیر دولت روس در آن سرزمین انداخته است .

﴿ مطالعهٔ اختر ﴾

خلاصهٔ سئوال و جواب جناب آخوند سوات را با سرکار امیر افغانستان که بموجب تحریرات خودشان کرده بودند در نسخه‌های پیش نوشته بودیم و بارها در خصوص امثال اینفقرات معتقدات خود مانرا بیان کرده ایم . جواب سرکار امیر افغانستان یك جمله اش این بود که امروز اکر اساس دشمنیٔ روس با دولت علیه این است که مداخله بامور داخلهٔ ممالك عثمانیه می کنند دولت انکلیس هم بهمان طور مداخله در داخلهٔ ممالك افغانستان میخواهد داشته باشد . و در این زمینه بعض ملاحظات خودرا بیان کرده وهم تبرا از دوستی دولت روس کرده بودند وواضح است که امیر مشارالیه با همه حزم و مآل اندیشی و شیوهٔ دین پرستی که دارند و بتجربت هم اوضاع همسایکان خودرا دیده اند این مطلب را فهمیده اند که نباید بدولت روس و وعده‌های او اعتماد کردیا اینکه کول اورا خورده برضد دولت انکلیس که سالها است نیکیهای بسیار در بارهٔ افغانستان بجا آورده است برخیزند . و آیت کریمهٔ ﴿ ولا ترکنو الی الذین ظلمو ﴾ را فراموش نماید . لکن باوصف این حال یعنی عدم دوستی با دولت روس لازم نکرفته است و ناچاری حاصل نیست از اینکه امارت مشارالیها همه خیالات و حرکات خودرا تابع و پیرو مسئولات وخواهشهای حکومت هندوستان یا دولت انکلیس نماید . و حق دارد در اینکه اکر دوستی با دولت انکلیس داشته باشد حقوق استقلال و نکاهداریٔ منافع وطن و ملیت خودش را نیز از دست ندهد . سهل است میتواند بکوید که چون روس با ما دشمن است و دشمنیٔ اورا میدانیم این است که برای ماراه اجتناب از مفاسد و معایب مداخلات او باز است و باسانی نمیتواند مارا فریب بدهد . لکن در صورتیکه دولت انکلیس از در دوستی باز میآید و بطور خیرخواهی میخواهد بتدریج خیالات خودرا در اطراف ملك ما و در داخله ملك ما رواج داده یکوقت چشم خودرا باز کرده به بینیم که ملك و وطن ما از دست رفته است چنانکه آثار و علامات آنرا هم می بینیم و بقرائن صحیحه در وقوع آنها بدرجهٔ یقین میرسیم البته مارا اجتناب

ازهمچنان دوستی هم بیشتر لازم است . بعلت اینکه روسها یگانه هستند وخارج و انکلیس دشمن خانگی است و اطمینان بوی شعاردیوانگی است. این است خلاصهٔ ملاحظات امارت افغانستان که هر چه شرح وبسط داده شود همه منتهی بدین نقطه خواهد بود .

راست است دولت انکلیس علی الظاهر خیلی نیکی دربارهٔ افغانستان کرده است و پولهای زیادی هم داده است. لکن این پول را بملاحظهٔ منافع خود داده است نه بخاطر رضای خدا ونه شخص امیر افغانستان بلی دولت انکلیس که بکمال سهولت وآسانی خطهٔ وسیعهٔ هندوستانرا مسخر کرد وممالك چشم وچراغ ممالك معمورهٔ آسیا کردید واهمه واندیشهٔ که ازجهت محافظت آن ملك بزرك داشت ازدولت ایران وروس بود که دراوایل تنها ازایران میترسید که ممالك هندوستان توعی ارتباط بدولت علیهٔ ایران داشت ونزدیکتر دولت اسلامی که میتوانست حامیٔ هندوستان شده نگذارد آن ملك دردست انکلیس بماند ایران را میدانست خصوصا که احتمال میداد اگر امارت افغانستان با دولت ایران اتفاق کنند باندك توجهی دست تسلط وتعرض انکلیس را از هندوستان باز خواهند داشت این است که سرکار انکلستان همه تدبیر خودرا بطورهایی که آگاهان میدانند مصروف داشته بر اینکه اولا درمیان افغانستان وایران ریشهٔ اختلاف ونفاق را محکم کرده و بدین روش راه رفتند این است که بداعیهٔ مستقل کردن افغانستان افتادند سهل است پول دادند اسلحه دادند حتی که در بیست سال پیشتر در هنکام منازعهٔ انکلیس با دولت ایران ات را دولت ایران مسخر کرد انکلیسها محض جانبداریٔ افغانیان استقلال افغانستان وترك هرات را جزو معاهده وشرائط صلح قرار دادند واین همه نیکیهارا در بارهٔ آنها نمودند لکن عمده مقصودشان این بود که این دو پارچه دولت وحکومت با هم اتحادی واتفاقی نداشته باشند وحکومت افغانستان را این میان حائل باشد وهمچنین اگر روزی هم روسها نزدیك بیایند از آنطرف هم اسباب مدافعهٔ باشد . ولی امروز که می بینند وضع کار قدری تغییر یافته است وکم کم افغانستان هم قوت وقدرتی پیدا می نماید وروسها هم نزدیك شده اند وماننداین ملاحظات افزوده است این است که عجالة کلات را می خواهند تصرف نمایند واستحکامات در آن سر حد بسازند تا آنکه کم کم باقتضای وقت راه آنچه را میخواهند باز نمایند .

در این حال البته سرکار افغانستان اندیشه ازحکومت انکلستان کردن را حق خواهد داشت وهم جای اعتراض بر ایشان نیست . ومع ذلك هرگز اعتقاد نداریم براینکه بنابر بغض دشمنی با دشمن دیگر راه دوستی وخصوصیت پندا نمایند یعنی عمل کنند بد آنچه حکومت هندوستان می کوید . ودر اینصورت باعتقاد قوی توانیم گفت که افغانستان باروس راه دوستی ندارد وخصوصیت هم نخواهند کرد . همچنانکه پس از آگاهی از نتائج مذاکرات جناب احمد خلوصی افندی با امیر مشارالیه همین مطالعات معروضه همه معلوم کردید که مطلب در این زمینه ها بوده است و با همهٔ این حالات بازدولت انکلیس ازماموریت جناب احمد خلوصی افندی فوائد ومنافع بسیاری خواهد برداشت که کاغذ ایشان بجناب آخوند سوات وتغییر یافتن خیالات ومسلك امارت افغانستان دربارهٔ ستیز واصرار در دشمنی با دولت انکلیس ومانند آنها ازجملهٔ آن نتائج وفوائد است که اشعار کرده شد .

نیز شمس الاخبار می نویسد. کورتومنت انکلیس در سنه ۱۸۷۲ میلادی پس از نزاع وتخاصمه که میان حکومت مشارالیها وخان کلات بود عهدی بست ودر آن ضمن مبلغی معین کرد که سال بسال بخان کلات بدهد ولی ازآن عهد وقرار داد تخلف شد کلاتیها شوریدند وفتنه‌ها برپا کردند . درسال ۱۸۷۳ عهد دیکری بسته شد وبرمبلغ مقرری افزود وباز انکلیسها تخلف کردند تا آنکه درسال ۱۸۷٤ عهد دیکری بستند وباز مقرری را نیز زیادتر نمودند که تا حال همان مقرری از جانب کورتومنت بخان مومی الیه داده می شود. وعلت اینکه از ایفای عهد مکررا تخلف کرده شد این بود که انکلیسها نمی خواستند بکار بلوچها که مردمان وحشی هستند مداخله نمایند . لکن چون مردم کلات و بلوچستان مردمان خردمند وآگاه از نیك وبدکارهای خود شان نیستند ومردمانی هستند وحشی و بی خبر از خیر وشر خودشان دولت انکلیس بهمین ملاحظات لازم دید با آنها نیکی کرده مداخله بکارهای داخلی آنها کنند یعنی آنها را از ورطهٔ وحشیکری و بی اطلاعی از خیر وشر رهایی داده بدرجهٔ مدنیت وترقیات ممکنه برسانند آیین قتل و غارت ودزدی ودغلی را ازمیان آنها بردارد و آداب انسانیت یاد بدهد خصوصا که دولت انکلیس می دید که این قوم در آخرکار خراب و پریشان خواهند شد وملك آنها بدست بیگانه (یعنی دولت روس) خواهد افتاد این است که در حدود افغانستان در خاك بلوچستان قلعه‌جات واستحکامات درست کرده ولشکرکاهی در آنجا ساخته است که این تصاحب ومداخله درکار آنها همه از راه خیرخواهی بلوچها است .

﴿ باز مطالعهٔ اختر ﴾

اساس این نیك خواهی دولت انکلیس برای ابنای بشر همان است که در فقرهٔ افغان گفته شد. ولی جا دارد در این موقع از انکلیسها سئوال کرده شود که شما چون نام خودرا حامیٔ انسانیت گذاشته وهمه این مداخلات را پولیتیك مخصوص خود قرار داده کار خودرا هم پیش میبرید بسیار خوب با اینکه قاعدهٔ انسانیت وانسان پروری این است که این مداخله راخالصا ومخلصا گفته این قسم مداخلات را اسباب تصرف وتسلط بر اقطاع بقاع جهان نه نمایید . لکن هر گاه تا یکسرجه این مطلب را هم راه صوابی جسته وبگوییم که ناچار هستید از اینکه درجایی که خود بزرکان ومردمان آن ملك عاجز ازاداره بوده باشند شما فعلا مداخله کرده ملك مردم راجز وما یملك خودنمایید بسیار خوب درجایی که این ملاحظات نیست چرا مداخله دارید و مداخله را بطور تصرف بکار می برید واز این گذشته اکنون که مقصود شما تربیت وحشیان است در یك کار دیکر که کروه انبوهی از ابنای بشر می خواهند کسانی را که از دائرهٔ مدنیت بکلی خارج هستند بوسائل چند بیاورند و تربیت کنند و آدم نمایند و در تحت یك قانون مقدسی با انها رفتار کنند سبب چیست که شما کستاخانه ممانعت کرده حق این را برخود کرفته اید که مابایدحامیٔ بدویان ووحشیان باشیم که درحقیقت مانع از تعمیم انسانیت وتربیت وترقیات افراد انسانها میشوید .

این نکته را چون موقع رسید باید تشریح کرده طوائف وحشیه که در بعض قطعات افریك پهن شده ومیان آنها وحیوانات چندان فرقی نیست جز اینکه آنها قابل تربیت وآدم شدن هستند و حیوانات وچارپایان نیستند ومسلمانان آنهارا اگرچه

ابتداء بطور برده و بنده کی آورده نامشان را غلام وکنیز میگذارند ولی در اندك زمانی آداب انسانیت را باآنها یاد داده باختلاف مراتب آنهارا بدرجات عالیه میرسانند ودرمعاونات بشریه استخدام کرده بحکم شرع اسلام آنها را آزاد می نمایند و حریت باآنها میدهند وبسا می شود که مردمان بزرك ومحترم ازمیان ایشان بر خواسته واز یکنفر چندولد حاصل شده اولاد آنها هم درحال مدنیت زنده گانی مینمایند . و بطور کلی عموم آنها از ذات وجواری وحشیگری ونادانی وحیوانی رهایی جسته داخل سلك آدمها میکردند . خصوصاکه درشریعت پاك اسلام بهمین لحاظ اولا چه قدرها تأکید واوامر درمسنون بودن آزاد کردن آنها هست . وثانیا باقسام واطوار کوناکون اسباب آزاد کردن آنها را مرتب فرموده اجرای اجزای احکام دیانت اسلام را بر آنها مرتب داشته . هر گاه فی المثل کسی یکروز روزهٔ خود را بر خلاف شرع بخورد ودرکفارت آن باید یك غلام آزاد نماید . وهمچنین دربسیاری ازمواقع اسباب عتق آنها را مرتب فرموده ومدتی هم معین است که اگر غلامی خدمت آقای خود را در آن مدت ایفا نماید آزاد بود ونیز بطور تحریر ومکاتبه وام الولد بودن ومانند آنها ودر فصل کفارات بهمه طوری وسائل کوناکون برای آزادی آنها مرتب است وعلاوه بر اینها بزرگان دین اسلام امر مسنون فرموده اند که آقا با غلام خود برابری نماید درخوراك وپوشاك و بنشاند اورا درسفرهٔ خود و بخوراند باو از آنچه میخورد وجائز نیست آزار کردن واز روی خشم کوتك زدن وروا نیست تکالیف شاقه وکارهای زحمتی بروی فرمودن ودر اینجا فرموده آند ﴿ کلکم راع وکلکم مسئول عن رعیته ﴾ مانند اینها از آداب واطوار عتق ورعایت آنها که درکتابهای مفصلهٔ اسلامیه مشروح است .

گذشته از اینها همچنان نیست که هرکس سیاهی را بگیرد وبیاورد غلام خود نماید بلکه برای رقیت وغلامی شرائط دیگر هست که آن شرائط نیز جداگانه اسبابی است که منع می نماید استرقاق ومالکیت آنها را و با همهٔ این تفصیل بی جهت وسببی و بی آنکه کسی بدولت انگلیس مراجعت نماید واز انسان پروریٔ ایشان استمداد کند که مرا از قید اسارت رهایی بده این مطلب را اساس پولیتیك خود قرار داده اصرارهای غریب در این کار دارد عهدها با دولتها و حکومتها می بندد پولها خرج می کند که بدین وسیلت نام خودرا بجایٔ انسانیت وماحی بدویت نماید که حاصل آن جز این نیست که من نمیگذارم حیوانات بیابانها داخل شهرها شده با آداب انسانیت متادب شوند . بالجمله اینفقرهٔ معترضیه بود حمایتهای بعض دولتها چه دربارهٔ اجناس وانواع ملل وطوائف وچه درحق ممالك ومسالك غالبا مبتنی بر اغراض شخصیه است بطوری که انکار آنرا مجالی نیست وهمیشه درمیان این قبیل کارها راه میروند بنحوی که دیگر بجای وظیفهٔ عمومیه نشسته و باکی درمیان نیست .

اکنون کر حکومت انکلستان رعایت احوال بلوجستان را دارد همانا از قسم همان رعایت وضمانتها است که در اطراف ممالك وسیعهٔ هندوستان بکار برده اند . وحکایت دم خروس وسوکند است که مردی خروس همسایه را زیر دامن کرده میبرد صاحب خروس دررہ بر خورد وکفتش خروس مارا دید، ایدسوکند یاد کرد که ندیده ام ناکاه دم خروس از زیر دامن پیدا شد کفت رفیق سوکند میخوری ونمیتوانم کفت دروغ کوی هستی ولی میخیرم سوکند ترا باور کنم یا دم خروس را .

(کاشف الاخبار) درنسخهٔ ۲۳ ماه رمضان نوشته است امیر افغانستان بجهة خصومت وجنکی که درمیان دولت علیهٔ عثمانیه وروس اتفاق افتاد اکنون در تدبیر این است که تدارك واستعدادی آماده نمایند . میخواهد لشکر خودرا باسلحهٔ تازه مسلح نماید وهمه اهالیٔ افغانستانرا سرباز وعسکر نماید یعنی آنهایی را که می توانند جنك کنند .

جناب احمد خلوصی افندی سفیر کبیر دولت علیهٔ عثمانیه را باحترام وعزت تمام وارد شهر کابل نمودند . پیش ازوقت شاه مرد خان حاکم جلال آباد را باتفاق یحیی خان باستقبال فرستادند و بقاعدهٔ مهمانداری واحتراماتی که شایسته بود ایشانرا بشهر اوردند درحالتیکه شهررا آیین بندی واز لشکر صف آرایی نموده بودند . در آن اثنا نامهٔ ازجناب آخوند سوات هم بامیر مشارالیه رسیده بود درآن نامه شرحی هم از محمد یعقوب خان فرزند امیر مشارالیه نوشته ووعده کرده بوده است که این کدورت ودل رنجی که میان شما وفرزند شما هست بواسطهٔ من از میان برداشته خواهد شد ولازم است ملل اسلامیه باهم اتفاق واتحاد کنند وهمدیکر را یاری ومعاونت نمایند .

جناب احمد خلوصی افندی تکلیف کردند امیر افغانستان را که همه علما وقضات واهل سخن را مأمور نمایند براینکه از مراتب دشمنی دولت روس با اسلام واسلامیان واز ظلم وستم ایشان در بارهٔ مسلمانان عموم مردم افغانستانرا آگاهی بدهند وآنهارا در دشمنیٔ روس یکدل ویکزبان نمایند . لکن جواب سرکار امیر در اینباب ورفتاری که در مقابل این خواهش جناب سفیر مشارالیه خواهند کرد چه شده است هنوز معلوم نیست .

امیر صاحب ده هزار مرد جنکی از اهل کوهستانرا حکم کرده اند سلاح پوشیده آماده شوند . افواج لعل پوری را مواجب ششماهه داده اند افواج قندهار را دوماهه داده اند . بزرکان قوم آفریدی را بکابل خواسته باآنها خلعت دادند سالی هم ششهزار روپیه برای آنها مقرری قرار دادند . قوم آفریدی خوش بخت شدند که سالی هشت هزار روپیه هم از دولت انکلیس مقرری دارند .

امیر افغانستان از دولت انکلیس اندیشه دارد بعلت اینکه فوجهای بسیار ازانکلیس در پیشاور وسمت حدود بلوجستان جمع شده واستحکامات ساخته اند و باز هم می سازند ملاحظهٔ اینرا دارند که دولت انکلیس از این تدارك واقدامات البته منظوری دارد . دور نیست میخواهد مارا یعنی افغانستانرا غافل کرده کار خودرا بکند و آنچه درزمانهای پیش ازپول ومتاع واشکر انکلیس درافغانستان تلف شده است عوض آنرا حاصل کند وصدمات سابقه را که از افغانیان بایشان رسیده است تلافی نماید ویقینا آن صدمات را انکلیسها فراموش نکرده ودر دفاتر صفحات تاریخشان نوشته اند . حکایت مار و باغبان است که مار پسر باغبانرا نیش زد باغبانش در هنکام فرصت حمله آورده دم آن مار را برید . پس ازچندی باغبان خواست با مار از در صلح بر آید که ازکذشته چشم بپوشیم وآشتی کنیم مار کفت تا حکایت فرزند تو ودم من هست کار صلح میان من وتو صورت پذیر نخواهد شد .

زیرا که نه تلخئ مرك فرزند ازخاطر تو محوخواهد کردید ونه زخم دم من که همیشه همراه دارم از من خواهد رفت . این است که صلح وآشتی در میان افغانستان وانکلیس بدین منوال امری است ممتنع وکاری است محال .

﴿ تلکرافنامهای اوروپ ﴾

از پترپورغ در چهاردهم شوال نوشته اند. موافق تلکرافنامهٔ رسمی که از (کوندی ستودن) نوشته شده است افلاقیها در ۱۱ شوال بیکی از باستیانهای پلونه دو بار حمله برده اند ولی در این دو حمله بیست و دو نفر صاحب منصب ونهصد وهفت نفر تلفات داده پس نشسته اند .

نیز در همان تاریخ از (کراکوی) مینویسند اسلحهٔ که برای قسمت کردن درمیان (نهی لیستها) آماده شده بود از جانب حکومت ضبط کرده شد .

از قرار تلکرافنامهٔ که کازت (دئلی تلکراف) ازوین نقل می کنند . بملاحظهٔ اینکه دولت ایتالیا در مسئلهٔ شرقیه چندان علاقه ندارد کونت (اندراسی) بموسیو (کرسیی) اشعار کرد که اتفاق دولت انکلیس با دولت اوسترپا باید مبنی بر نگاهداریٔ تمامیت ملکیهٔ دولت عثمانیه بوده باشد.

وزیر مالیهٔ اوسترپا در ۱۵ شوال بودجهٔ دخل و خرج سال ۱۸۷۸ را بمجلس مبعوثان داد. برای جابجا کردن دیون هفت ملیون ودویست هزار فلورین بر مخصصات و مقرریها افزوده شده وارادات مملکت را نیز بیست وچهار ملیون وهشتصد هزار فلورین افزود . جاخالیٔ بودجهٔ مذکور بیست ملیون ودویست هزار فلورین است . حال آنکه سال گذشته جاخالی سی و هفت ملیون وهشتصد هزار فلورین شده بود . وزیر مالیه امیدواری میدهد که موازنهٔ بودجه را در سال ۱۸۸۰ بدست بیاورد یعنی دخل و خرج دولت اوسترپا را تا سه سال دیگر تعادل حاصل کند .

مذاکرات بسته شدن یك عهدنامهٔ تجارتی درمیان دولتین المان و اوسترپا بی حاصل شد . میکویند (سیرهنری الیوت) سفیر سابق انکلیس که در اسلامبول بود بسفارت وین مأمور خواهد شد .

از بکرش در ۱۵ شوال مینویسند. اقداماتی که در این آخریها در حوالی پلونه شده وبی ثمرماند باعث هیجان وتشویش اذهان عمومیه است . بسیاری از ملت انعقاد مجلس مبعوثان را خواهشمند هستند ولی تنها مسیو (پرانیانو) مایل بانعقاد مجلس مذکور نیست .

در آتن مجلس مبعوثان منعقد شده است . در حالتیکه هفتاد وهفت نفر مبعوث یعنی وکلای ملت حاضر بودند مسیو (کالیفروناس) موقتا برای ریاست انتخاب کرده شد. مسیو (کوموندروس) تنها امر قرال یونان را که در خصوص اجتماع مجلس نوشته بود در مجلس خواند . در زبان مردم شایع است که درمیان وزرا عدم اتفاق هست .

از لمبرغ نوشته اند . انتخاب کنندهکان در مجلس خودشان ازعدم مراقبت مبعوثان در خصوص مسئلهٔ شرقیه ناخشنودی وعدم قبول ظاهر کردند . بدین واسطه بسیاری ازمبعوثانی که از اهل لهستان وهوا خواه روس بودند از ماموریت خودشان استعفا نمودند . روزنامهای نیم رسمیٔ برلین می نویسند . دولت المان در خصوص دولت فرانسه تنها یك جمهوریٔ آزادی اعتماد واطمینان حاصل تواند کرد .

علی پاشا که درفقرهٔ متاسفهٔ اردهان اسیر لشکر روس شده بود درشهر (اورل) وفات کرده است . از قرار تلکرافنامهٔ وین که کازت (دیلی نیوز) نقل میکند دولت روس برای زمستان ارابهای زیادی سپارش کرده است . ودرجاهای دور ازممالك روسیه نود ویك تیپ سواره آمادهٔ سفر کرده شده است . جنرال (کران) رئیس سابق ممالك مجتمعهٔ امریك در شانزدهم شوال بپاریس وارد شده است .

در یکی ازجنکهای استکشافی که روسها در این اواخر در بلغارستان میکرده اند (پرنس سرژ دولایختم برغ) همشیرهزادهٔ ایپراتور روس

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

ژوستی نین از شطین فرات در کذشته بلا مانع بخاك ایران داخل شد رومیان تا دریای مازندران رفته همه کشتیهائی را که یافتند متصرف شده شهرهای دریابارا چاپیدند وسوزانیدند وزمستانرا درایران بسر بردند در تابستان سال بعد بخاك روم بازکشتند انقدر اسیر داشتند که هر نفری رابهای یك مسکوك طلا میفروختند خسرو که مایوس بود به تی برقیصر روم تکلیف صلح کرد مذاکره بطول انجامید دراین بین اتفاقی روی داد که رشته مذاکره منفصل شد تخسرو که ازجنکجویان نامی ایران بود تدارك لشکر قابل دیده درارمنستان درسال پانصد وهفتاد وهفت ژوستی نین را شکست فاحش داد این فتح مایه تجدید امید خسرو کشته بازجنك سخت درپیوست موریس که بجای ژوستی نین بسرداری مامور بود عازم شد که با تخسرو بجنکد سردار ایران چونکه دانست که قشون روم بمراتب بیشتر از قشون ایران است از میان آرزانن عقب نشست موریس ازقفای او شتافت ولی مرض مانع آمد که خودرا باو رساند همینکه صحت یافت آرزانن را تاخت وتاز و بعضی شهرهارا تصرف کرد واسیرزیاد کرفت وقصد محاصره شهر کلومارکرد بکان نام ایرانی که کوتوال قلعه بود از برای اینکه سکنهٔ شهر را از آلام محاصره محفوظ بدارد سردار روم تکلیف کرد که همه طلا ونقره شهر را باو بدهد که دست از محاصره بکشد موریس ویرا نوید داد که چنانچه شهر را تسلیم نماید درخدمت قیصر مناصب عالیه وبمراتب بیش از ان مکنتی که درخدمت خسرو داشت میابد بکان تمکین ننمود ودر جواب کفت که در ازای تاج سلطنت هم راضی نمیشود که به اقای خود خیانت بنماید کمال اهتمام در مدافعه نمود و رومیان مایوس شده دست از محاصره کشیدند موریس طرفین شط بغداد را چاپید وقلعه سنکار را کرفت وزمستان را دراجزیره بسر برد بالجمله خسرو که از وقت جنك ملی تین علیل شده بود روز بروز از صحت او کاهیده میشد در مدائن توقف داشت و بنهایت افسرده بود تی برمصالحه تکلیف کرد در اواخر مذاکره در سال پانصد و هفتاد ونه خسرو فوت کرد سلطنت او چهلی وهشت سال بود (اوبو) می کوید که انپادشاه را در تاریخ خسرو بزرك می خوانند اهالی مشرق زمین ویرا انوشیروان یعنی سخی الطبع لقب داده اند

بضرب کاولهٔ که بر پیشانیٔ وی خورده است فوت شده است (معروف است که ایمپراتور این پرنس را برای قرالیٔ بلغارستان نامزد کرده بوده است) .

پیشتر که درخصوص کذشتن بعض مجارها بخاك مملکتین از جانب حکومت بکرش اراجیف وسخنان بی پا بمیان آورده بودند ودرثانی خلاف آن آشکار شد . حکومت مذکوره رسما عذر خواهی از دولت اوسترياومجارستان کرده واستقامت حرکات دولت مشارالیها را تحسین وتقدیر کرده است .

در ۱۸ شوال از وین مینویسند . بطور موثق مذکور است قشون صربستان که در نزدیکیٔ خط امتیاز سرحد بود بداخلهٔ صربستان برکشته است .

ولیعهد روس کردشی درحوالیٔ بلغارستان کرده و بدیٔ راهها را دیده است واشکال حل ونقل آذوقه وملزومات عسکریه را منظور نموده قشلاق کردن در بلغارستان را غیر ممکن دانسته است .

از (نیورك) مینویسند در (کراسیاؤ) طوفانی شده بقدر نصف جزیره مذکوره را خراب کرده است . خسارتی که از این خرابی تخمین شده است هفتاد وپنج ملیون فرانك بوده است . بقدر سی نفر هم نفوس تلف شده است .

مسیو (کامبتا) خطبهٔ بسیار مفصلی در پاریس خواند واعتدال ومیانه روی را سپارش کرد . مومی الیه در این نطق خود بیان نمود که جای شبهه نیست در اینکه هواخواهان جمهوری بمقصود خود خواهند رسید .

مارشال ماکماهون در ۱۸ شوال با مسیو (اودیفر پاسکیه) رئیس مجلس اعیان ملاقات طولانی نموده خیلی صحبت کردند .

ازلندن در نوزدهم شوال می نویسند . بعض روزنامها بطور موثق می نویسند که دولت انکلیس در خصوص شرائط مصالحه دولت روس را استمزاج کرده است .

پیشترها در خصوص توپ تازه که نام آن (اوخاتیبوس) است ودر اوسترياختراع شده است وکیفیت انرا پنهان می داشتند وچند نفر بتهمت اینکه این سر را فاش کرده اند کرفتار شده بودند اینروزها رسیده کی شده وکناهکاریٔ آنها معین کردیده در بارهٔ آنها حکم شده است که هر کدامی دوسال باید حبس بشوند .

(اکسپوزیسیون) بازار عمومیٔ که درسال آینده در پاریس باز خواهد شد اینروزها درمیان مردم شایع شده بوده است که بتاخیر خواهد افتاد . این خبربی اصل است اکسپوزیسیون در وقت مقرر کشوده خواهد شد .

کازت (فرانسه) نام مینویسد . وکلای دولت در صدد این هستند که برای نکاهداریٔ پولیتیك خودشان وبملاحظهٔ اینکه در هنکام لزوم مسئولیت پولیتیك خودشانرا در عهدهٔ خود شان بکیرند در وقت انعقاد مجلس مبعوثان در آن مجلس حضور بهم رسانند .

مع ذلك باز مارشال ماکماهون همرایهامی خواهدپیدا نماید و در اینصورت وکلا نیز استعفا می خواهند بکنند . روزنامهٔ (مونیتور اونیورسل) تکذیب می کند خبری را که درخصوص متفرق شدن اعضای مجلس مبعوثان در دفعهٔ دوم شایع شده بود .

مارشال ماکماهون معتقدات مجلس سناتو وتمایلات اعضای مجلس مذکور را وهمچنین پولیتیك وزیرخارجه را که از جهة دولتهای خارج تاثیرها حاصل کرده است بنظر اهمیت می بیند وبدین جهت کوشش دارد که اسباب اتحاد با اعضای دست چپ را فراهم را بیاورد .

طاهر

واواسکندر ایرانیان است ایرانیان از حیثیت فتح هایی که کردونظر بلندی وعقل کاملی که داشت اورا برهمه سلاطین سابق حتی کیخسرو ترجیح میدهند اورا نیز لقب عادل دادند واین لقب از برای سلاطین بهتراز لقب کبیر است اما مصنفین یونان که با خسرو معاصر بوده صفات اورا بطور دیکر نقل میکنند چونکه فتح های اورا نمیتوانند منکر شد درعوض و براجبار وقسمی القلب ولیئم ومحیل صفت داده اند فتحهای این پادشاه انقدر مایه افتخار ایرانیان وهم اسباب خفت رومیان شده که نه مدح انها ونه قدح اینهارا میتوان اعتماد کرد خصایل خسرومجهول مانده با اینکه خلافست که شخص بشهودمغرض رجوع بکند از انجا که سندی بجز نوشتجات یونانیان دردست نیست لابد دراین باب بان نوشتجات رجوع کردیم ولی متذکر میکنیم که بهمه عیوبی که از برای خسرو شمرده اند بناید اعتقاد کرد .

هرومیسداس سوم پسر خسرو درسال پانصد وهفتاد ونه مسیحی برتخت نشست درهمان ابتدا اثار کبرو بی احتیاطی از او بظهور رسید جلوس خودرا بتخت به تی بر اعلان نکرد سهل است وقتی که از جانب قیصر وزرای مختار آمدند که جلوس اورا تهنیت بکویند وهم بهمان شرائطی که خسرو راضی شده بود مصالحه منعقد کنند خسرو بی اعتنائی کرد وتا مدتها ایشانرا نپذیرفت وعاقبت جواب داد که بانشرایطی که به خسرو پدر او تکلیف کرده بودند راضی نیست که صلح کند تی برچونکه از اول مطمئن نبود که کار صلح بجائی بکشد موریس را بالجزیره روانه کرده بود که چنانچه پادشاه ایران بصلح تمکین نکند درجنك بکوشد سردار روم ازشط بغداد کذشته مملکت مدیرا چاپیده زمستان که نزدیك شد بقیصریه در کاپادوس رفت در بهارسال بعد که سال پانصد وهشتاد بود ادارمان سردار ایرانرا درکالی نیك شکست داد این سردار فورا ازشط بغداد کذشت وهمه الجزیره را برومیان واکذارد رومیان اغلب قلاعی را که درسلطنت دو پادشاه پیش از دست داده بودند پس کرفتند .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٣٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه‌خاتمه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی غرهٔ ذی القعده سنه ١٢٩٤

٢٦ تشرین‌اول ١٢٩٣ و ٨ نوامبر ١٨٧٧

کاغذی که برای درج کردن در کازت‌باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

ین کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری‌ده غروش دریافت خواهد کرد.

﴿ داخلیه ﴾

(فرق میان انسانیت وحق نشناسی)

روزنامهٔ مستبر (وقت) درنسخهٔ روز جمعهٔ گذشته درضمن ترجمهٔ بعض اخبار هندوستان از (اختر) اظهار لطف نموده بتعبیرخوشی نام اخترا برده بود . اگرچه فقرات مترجمهٔ اختر از اخبارنامهٔ (کشف الاخبار) بود وهنوز اختر هم لیاقت این را حاصل نکرده است که بدین وسائل طرف تحسین وآفرین گردد . ولی ازراه انسانیت وآداب مردمی باقتضای لطف سیرت ونیکیٔ فطرت خودشان حسن توجه خود را در بارهٔ اختر ظاهر کرده اند . واز این جهت وظیفهٔ عرض تشکر خودرا در خدمت ادارهٔ تحریریه وصاحب امتیاز (وقت) بجا می آوریم . ودر این ذیل زاید نمی دانیم که از بعض اخبارنامهای معتبر دیگر که در این پای تخت اعظم‌واسطهٔ انتشار آثارمعارف وادب وانسانیت وترقیات هستند ومدت زمانی است که در راه فزایش بصیرت وآگاهی ملت زحمت می کشند شکایت کنیم وافسوس خودرا بیان نمایم زیرا که از این نکته غافل مانده اند که هرگاه یك روزنامه وجریده وکاغذاخباری بخواهدمطلبی یاترجمه را از کاغذ اخبار وروزنامهٔ دیگری نقل نماید لازم است آن ترجمه ومطلب را بنام همان کاغذ اخبار و روزنامه بنویسد چنانکه همیشه روزنامهای معتبر (وقت) و (حقیقت) و (عثمانلی) وغیرآنها این دقیقه را رعایت کرده ومیکنند. مع ذلك روزنامهٔ بزرگی که نام آنرا تاکنون ذکر نمی کنیم بوجهی اعتنا باین قاعدهٔ مرعیه نکرده مطالب وترجمه‌های اخترا بطور پریشان ودرهم وبی آنکه معین نماید از کجا است ودرکدام روزنامه است می نویسد وچنان می پندازد که کار بقاعدهٔ کرده وهنری در میدان مطبوعات بکار برده است وحال آنکه گذشته ازهمه چیز درنزد ارباب بصیرت ودانش روشن وهویدا است که این قسم روایتهای بی مستند غالبا دلیل عدم اعتماد مطالعه کننده کان برآن روزنامه خواهد بود . وآنانکه آگاهی از قاعدهٔ کاردارند بچشم حق نشناسی بروی خواهند نگریست . این است تفاوت انسانیت وحق نشناسی که باختصار اشعار آنرا لازم دیدیم .

شام روزشنبه که باران بشدت تمام میامد یك نفر ازملت روم درحالت مستی در (چنکل کوی) خواسته است ازسیلابی که می آمده است بگذرد. از قضا بایش لغزیده ومقتدر برحرکت نشده است وهرچه تلاش مستانه کرده است پایین تررفته ودرمیان آب سیل مغروقا فوت شده است نعش اورا بیرون آورده بخاك سپرده اند .

شب پنجشنبه وجمعه وشنبه بارانی که در اسلامبول باریدکمال شدت را داشت ازکوچهای اسلامبول نهرهای سیل‌جاری بود ازتمامیٔ بامهای سفالی آب گذشت و بعض بناهای کهنه مشرف بخرابی و یران شدند وانسان وحیوانات کاهی در سیلابها افتاده بزحمتها واقدامات نفرات ضبطیه ودیگران رهایی داده شده اند .

درظرف هفتهٔ گذشته چند بار زلزله درشهر اسلامبول اتفاق افتاد که زیادتر ازهمه زلزله‌های روز پنجشنبهٔ گذشته بود یکی درساعت سه ونیم ازدسته گذشته ودومی در پنج گذشته بود بحمداه آسیب وخرابی اتفاق نیفتاد .

استقراض پنج ملیون لیرا که در لندن از جانب دولت علیهٔ عثمانیه قرارداده میشد . وبده خدیویت جلیله را سالی دویست وهشتاد هزار لیرا درمقابل تامینات سنویهٔ آن میخواستند بگذارند نوشتهٔ آن از جانب جناب مستطاب افخم خدیوی تصدیق وامضا شده بواسطهٔ شعبه بانك عثمانی که در اسکندریه است بلندن فرستاده شده است مراتب را شرکت تلگراف (رویتر) بروزنامهای لندن نوشته است .

(وقت)

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

دراین هفته یعنی بعد از جنك (الاجه‌طاغ) از وقوعات عمده چیزی که قابل تفصیل نکاری باشد نیست . مگرآنکه درسمت اورخانیه یك فرقهٔ عسکریهٔ روس بسرکردهٔ جنرال (کورکو) بعزم بستن راه پلونه با نسمتها یورش برده وفرقهٔ که عبارت از سه فوج عساکر عثمانیه درموقع (تلیش) مأمور ساخلو بودند متفرق ساخته کوماندان عساکر مرقومه نیز اسیر شده است . متعاقب این حال شوکت پاشا کوماندان نکاهداریٔ راه اورخانیه و پلونه با جمعیت کافیه خواسته

است بامداد برسد لکن وقتی رسیده است که کار از کار کذشته بوده است ومع ذلك زد وخوردی هم با لشکر روس کرده باقتضای کار برای محافظت موقع عمدهٔ که در آنراه هست دست از جنك باز داشته است ·

دراینفقرات از خبرهای رسمی نیز تفصیلی معلوم نشده است همینقدر را از اخبارنامها وتلکرامها میتوان فهمید که راه پلونه مفتوح نیست اکرچه بکلی هم بسته نشده است بعلت اینکه کرفتن شوکت پاشا یك نقطه وموقع عمده درراه پلونه را برای رسانیدن آذوقه وتدارك اطمینان درست نمی داده است بعلت اینکه جنرال (کورکو) با پانزده هزار جمعیت که بیشتر آن سواره است در سر راه درمواقع چند بوده اند · ولی بودن شوکت پاشا با جمعیت خود درنقطهٔ دیکر از آن راه این امید را باقی داشته است که بانضمام قوتی از سمت پلونه وغیره بتواند (کورکو) را ازسر راه دور کند وحکم محاصره را باطل نماید ·

وضع اردوی پلونه واستحکامات آنجا طوری است که تسلط یافتن روس را باآنجا از ممتنعات می شمارند · با آنکه همه قوت خود را بضبط وتسخیر پلونه مصروف داشته است می کویند بکصد وپنجاه هزار لشکر روس در اطراف پلونه موجود است و بقدر ششصد عراده توپ کوچك وبزرك در استحکامات محاصره جابجا کرده‌اند اکرچه مقدار آذوقه ومهمات عساکر عثمانیه در پلونه از روی تحقیق معلوم نیست لکن بقدر یکی دو ماه آذوقه را اقلا داشته اند · در اینصورت میتوان کفت که جناب عثمان پاشا با جمعیت خود که کمتر از نصف جمعیت روس است پیش از آنکه عرصه را بر خود تنکتر به بیند تدبیر لازم را در شکافتن جمعیت روس و باز کردن راه خود بکار خواهد برد وعار تسلیم شدن وذلت اسارت را برخود هموار نخواهند ساخت · عواقب کارهارا وقوعات معین خواهد کرد ·

راست است دولت روس پس از شکستهای آخری که در روم ایلی و ناطولی پی در پی در اردوهای خود دید وآبروی عسکریٔ خود را بر خلاف مأمول همه برباد داد · وناتمام بودن لوازم جنك و خصوصا پست بودن اسلحه اش در این زمان آشکار کردید تمام قوت خودرا بربازوی خود داده عساکر خاصه وسوارههای بسیار را با خیلی توپهای بزرك و کوچك که زیاده از هزار عراده است برزمکاهها کشید و بقوتهای منضمهٔ خود که از ملل و حکومتهای دیکر دارد بخیال غلبات و ظفریابیها افتاد بطوری که پیش از رسیدن شدت سرما بلکه کار را از پیش برده و بصلحی که موافق دلخواه خود باشد اقدام کند و مقصود را حاصل نماید ·

جنك آخری آناطولی وشکست اردوی جناب مختار پاشا بطوریکه اجمال آنرا نوشتیم امروز را موافق مقدمات آرزوی روس اتفاق افتاد · و پس از آن هم بشدت تمام برای تسخیر قلعهٔ (قارص) و (ارضروم) حرکت می کنند لکن آیا این مقصود حاصل خواهد شد یانه؟ عساکر عثمانیه و قلعهها و استحکامات قارص و ارضروم جلو این قدرت روس را خواهند کرفت یا خیر؟ از حالا چیزی نمیتوان کفت مکر بقیاسات و حدسیات آنهم مربوط بخواست و تقدیرات آلهیه باشد ·

میکویند قشون روس قارص را محاصره کرده باآنجا سخت کرفته اند و باستیان طهماسب را بتوپ بسته باآنکه خرابی هم در یك سمت قلعه شده است باز عساکر عثمانیه در دفاع روس بر شادت تمام قدرت نمایی کرده اند کویا ازجمله تدابیر لشکر روس برای تسخیر قارص بستن آب بر روی قارصیان بوده است که مجرای رودخانهٔ قارص را بکردانند و از بی آبی آنها را ناچار از تسلیم کنند حال آنکه این خیال ازجملهٔ کارهای نشدنی است · چند چشمهٔ آب در آنجا هست که برای جمعیت قلعه کافی خواهد بود خصوصا در این فصل زمستان نه تغییر مجرای رودخانه کار آسان است ونه قحطیٔ آب و باوجود برفهای فراوان که از انبارهای هواخواهد ریخت متصور میباشد · آذوقه و مهمات هم یقینا بقدر کفایت زمستان در قلعهٔ قارص بوده است و با وجود این اوضاع تسخیر قارص باین زودی کار مشکل بنظر میآید ·

درسمت ارضروم هم از قرار خبرهای صحیح جنابان مختار پاشا واسماعیل پاشا یکی شده وقوتی را که بقدر پنجاه وشصت فوج پیاده وسواره بوده است مالك هستند ودرمواقع محکمه جلو قشون روس را خواهند کرفت · این یکی هم آشکار است که در این فصل حرکات عسکریه خصوصا برای قشون روس ورسانیدن آذوقه ولوازم جنك وحرکت دادن توپخانه وغیره در بیابانهای ارضروم کمال اشکال را دارد واز آنطرف هم سواره و پیادهٔ عساکر عثمانی از هر سوی باردوی مختار پاشا ملحق میشوند بنابراین اکر پیش از جمع شدن تمامیٔ اردوی مختار پاشا تصور شود که روسها دوه بوینیهای ارضروم را کذشته آنجا را محاصره توانند کرد کاری است بعید از تصور و بالعکس هر کاه چند روزی بکذرد واردوی جناب مختار پاشا ناتمامیٔ خودرا فراهم آورده قوت خود را بدرجهٔ مطلوبه برساند دور نیست همان شکستی را که درآن حوالی بار اول باردوی روس وارد آورد تجدید نماید · باین ملاحظات اعتقاد توان کرد که درسمت اناطولی کار لشکر روس موافق آن امیدی که در جنك آلاجه طاغ حاصل کردند نتواند بود · خصوصا که بیشتر از همه سرما و برف و بوران آن صفحات بکلی باعث نکس حرکات عسکریه است ·

در سمت پلونه مادامیکه پلونه کرفته نشده است و اردوی جناب سلیمان پاشا در هزار غراد است قشلامشی کردن عساکر روسیه در بلغارستان ازجملهٔ ممتنعات بنظر میآید این است که با همه قوتی که روس دارد امروز حواس خودرا مشغول تسخیر پلونه نموده است · و از یکطرف راه امداد و آذوقه ومهمات را می بندد و از طرفهای دیکر هم پی در پی یورش برده باششصد عراده توپ و لشکری که بهمین نسبت در آن حوالی دارد تعرض باستحکامات پلونه می کند ·

در شپقه بقرار پیش باز مصادمت و زد و خوردها هست · و هر کدام از طرفین مواقع خودشانرا دارند · در این چند روز خمپارههای عثمانی چند توپ روس را ازدهانش زده لولهای توپ را شکافته واز کار انداخته میکویند قوت بزرکی ازعساکر روسیه بسمت کردنهٔ (خائن) مأمور کردیده است ·

جناب محمدعلی پاشا که پیشتر بسمت کوماندانی سمت (موستار) مأمور شدند اکنون مامور بکوماندانیٔ سمت صوفیه شده اند ولشکری که لازم است ابوا بجمع ایشان شده بتدابیر لازمه خواهند پرداخت · اینها خلاصهٔ وقایع جنك بود متفرقا هم از روزنامهها و تلکرامها در این ذیل می نکاریم تا مزید آکاهی حاصل شود ·

و از تفصیل وقوعات نیز در این ضمن نگاشته خواهد شد .

در ۱۶ شوال (اژانس رویتر) از لندن مینویسد . روسها بقلعهٔ طهماسب قارص یورش بردند عثمانیها بکمال رشادت آنها را دفاع نمودند. اسماعیل حقی پاشا در ۱۵ شوال بزیدکان رسیده در ۱۶ بدهار میرسد و در زوین بمختار پاشا ملحق خواهد شد .

مختار پاشا در هفدهم شوال بکمال قوت در زوین جابجا شد . یکی شدن جمعیتهای اسماعیل حقی پاشا و احمد مختار پاشا بطور یقین پیش رفتن عساکر روس را منع خواهد نمود .

(از روزنامهٔ لوانت هرالد خلاصه میشود)

روز جمعه چهارم شوال شبانگاه قشون روس اطراف (یخنیلر) را احاطه کرده بودند روز شنبه درهر سمتی از خطوط جنك آغاز بکار زار کرده شد . عساکر عثمانیه خوب ایستاده‌گی کردند روسها اردوی عثمانی را میان گرفته سواره‌های روس خط تلگراف قارص وارضروم را بریدند درهفتم وهشتم ماه عساکر عثمانیه خواستند صفهای لشکر روس را بهم بزنند مختار پاشای غازی از خط احاطهٔ دشمن یك نقطهٔ ضعیف را استنباط کرده باتفاق هجده فوج و محمد پاشای کاپتن صف دشمن را شکافته بسمت قارص حرکت نمود و با اینکه دراین اثنا درقارص عسکر خیلی کم بوده است روسها متعرض قارص نشده بوده اند . روز چهارشنبه ۹ ماه صبحی مختار پاشا بقارص رسیده درآن اثنا دشمن علی الغفله خواست بقارص متعرض بشود مختار پاشا تعرض آنهارا منع کرد درخود قارص هم ده فوج از عساکر عثمانیه بودند ده فوج دیگر هم علاوه کرده و بکوماندانیٔ محمد پاشا در قلعه گذاشت وخود با هشت فوج ازقارص بیرون رفت . از قراریکه شنیده شد سی فوج عثمانی که درمیان خط محاصرهٔ روس مانده بوده اند کویا ناچارشده اند ازاینکه ترك اسلحه کرده تسلیم بشوند . عساکر مرقومه فرقه‌ها ولواهای حاجی راشد پاشا بوده است . وحسین حامی پاشا . وموسی پاشای چرکس . وغازی محمد پاشا پسر شیخ شموئیل داغستانی . وحسین کاظم پاشا وعمر پاشا میرلوای سواره بوده اند .

اخبارنویسان (دئلی نیوز) روزنامهٔ انکلیس و (بین پوپلیك) روزنامهٔ انکلیس نیز در اردوکاه الاجه طاغ بوده اند ومعلوم نیست چه شده‌اند . جناب مختار پاشا بصحرای حروم وخورآسان و پس از آن به یکی کوی که درکوه صوغانلی واقع است رسیده تدارك وملزومات عساکر عثمانیه را که در آنجا بوده اند فراهم آورده است . از دیروز شامی خط تلکراف میان ارضروم وقارص بریده شده است . فیضی پاشا بکمال تعجیل بسمت دوه‌بوینی عزیمت نمود . از آغاز جنك تاکنون درکردنهٔ مذکور استحکامهای متین وخوب ساخته شده است این کردنه را ازجملهٔ نقطه‌های دفاعیهٔ خوب ارضروم میتوان دانست وضع حاضر طوری نیست که باعث نومیدی وسستی بشود وضع سابق جنك برمیکردد . جناب اسماعیل حقی پاشا باسی وپنج فوج از سرحد روس بر کشته است جناب احمد مختار پاشا بتلکراف ده فوج از پاشای مشارالیه بتعجیل خواسته است . قشون روس دورنیست بسمت دلی بابا حرکت کنند . بقراریکه از روی تواتر کفته میشود اردوی کراندوك میشل برادر ایمپراتور که عساکر عثمانیه را احاطه کرده است نود وپنجهزار لشکر بوده است ویکصد ونود وشش عراده توپ همراه داشته اند . اردوی عثمانی عبارت ازچهل‌هزار لشکر وهشتادعراده توپ بوده است. جلال‌الدین نام که یاغی شده و بسمت (دیرسیم) کذشته است چون مقصودش غارتکری است احتمال احداث غائلهٔ از وجود اوملحوظ نیست .

از ارضروم در ۱۲ شوال

در دوم وسوم شوال در حوالیٔ آلاجه طاغ جنك توپ مختصری شده روزشنبه پنجم قشون روس اطراف یخنیلر بزك وکوچك را کرفته اند . بقدر ده دوازده هزارسواره‌را با پیاده‌کان نظام تردیف کرده یعنی هرکدام ازسوارها یك‌پیاده‌را بترك خود کرفته بتل اولیا که در پشت آلاجه طاغ واقع است رسانیده اند ودر سه ساعتی تل اولیا پیاده‌هارا کذاشته باردوکاه خودشان برکشته اند پیاده‌ها در میان دره‌ها بکمین نشسته اند همان روز یك مفرزهٔ دیکر ازقشون روس از آتش عساکر عثمانیه باك نکرده درسمت تل اولیا یك پاطاری یعنی یك دستکاه توپ که عبارت از هشت عراده باشد تعبیه نموده اند ودر آنجا بنای توپ انداختن بچادرهای جناب احمد مختار پاشا وارکان حرب کذاشته وتوپچیهای عثمانی بشدت تمام بمقابله پرداخته اند .

عساکر عثمانیه با اینکه کمال ثبات و ایستادکی داشته اند ناچار شده اند از اینکه از خط اولی مدافعه پس نشینند . در آن اثنا بحاجی راشد پاشا و موسی پاشا وعمر پاشا فرمان حرکت بسمت الاجه طاغ داده شده فورا بآنسمت حرکت کردند . وازآنطرف روسها بجاهایی که تخلیه شده است وبسمت تپهٔ اولیا افواج تازه فرستاده اند . ودر حالتیکه عساکر عثمانیه بشدت تمام مقابله ومقاتله میکرده اند پی در پی کمك جدید بدشمن میرسیده است . وباستیانها ساخته پیش میرفته اند. فرقهٔ ازقشون روس در زیر توپهایی که در تل اولیا تعبیه کرده بوده اند بسرعت تمام بسمت (وزین کوی) حرکت داده شده پیاده‌کانی را که پیشتر در ترك سوارها برده درکمین کذاشته بودند باتفاق کمك تازه که رسیده بوده است باطراف توپها جمع کرده بتل‌اولیاهم توپ آورده‌اند. درهر سمتی از خطوط حرب آتش جنك بشدت شعله ورشده کارزار بسیارخونریزانه در کرفته است وچون قوت وجمعیت روسها خیلی بیش بوده است بسته شدن خط رجعت مشاهده شده لازم آمده است که مفرزه‌های عساکر عثمانیه صفهای دشمن را بهم زده بسمت قارص حرکت کنند . درآن اثنا جنرال (ارنولدکامبل) مأمور نظامیٔ دولت انکلیس که دراردوی عثمانی بوده است نوشتجات واوراق خودرا برداشته بکمال شتاب سوار اسب کردیده رو بقارص تاخته است . سوارهای روس دوبار جنرال مومی‌الیه را تعقیب کرده اند ولی نتوانسته اند بکیرند و بسلامت وارد قارص شده است . چون مختار پاشا نکاهداریٔ قارص را خیلی لازم دیده است بعد از جنرال کامبل با فوجهایی که همراه داشته است صف دشمن را شکافته بقارص رسیده اند .

روز سهٔ شنبه هشتم سوارهای روس پیاده‌کان نظام را ردیف خودشان کرده رو بقارص حرکت کرده اند در حالتیکه یك قوت بزرکی هم درپشت سرآنها بوده تا به پیشکاه قلعهٔ قارص رسیده اند.

آنکاه شش فوج که اسماعیل حقی پاشا فرستاده بوده است بانضمام دو فوج دیکر که از ارضروم رفته بودند به پیش جنکهای روس برخورده دست بکریبان همدیکر بجنك افتاده جنك سختی کرده اند چون قوت روسها بیشتر بوده است ناچار بقلعهٔ قارص برکشته اند . متعاقب این حال روسها بُنای محاصرهٔ قارص را کذاشته اند . (جنرال کامبل) بازسوار اسب شده درحالتیکه سه فوج عسکر و یك باطری توپخانه اورا محافظت می کرده اند از قارص بیرون آمده رو بارضروم عازم و دَر ۱۲ شوال وارد ارضروم شده است . چند ساعت فاصله جناب احمد مختار پاشا نیز با چند فوج دیکر از قارص بیرون آمده بسمت صحرای خنکار که درمیان (یکی کوی) و کردنهٔ خضر است حرکت نموده است . پس از بیرون آمدن جناب مختار پاشا از قارص آنجا را روسها محاصره کرده اند ولی امیدواریٔ کامل هست که محمد پاشای کوماندان قارص در امر مدافعهٔ آنجا پادارئ خوب نماید . فوجهایی که در الاجهٔ طاغ محضور مانده اند چون خوراك نداشته اند بناچار قرارداده اند که روز چهارشنبه نهم شوال بدشمن تسلیم بشوند . ولی شباهنکام حاجی راشد پاشا وغازی محمد پاشا و دیکر امرای عسکریه باعساکری که همراه ایشان بوده است از راه باریکی که از آلاجه طاغ بقاغزمان میرود حرکت کرده و بالأخره بجناب مختار پاشا ملحق شده اند. جناب اسماعیل حقی پاشا بسمت دلی بابا برکشته موافق دستور العمل مقام والای سرعسکری مأمور شده است بجناب مختار پاشا ملحق بشوند . جناب مختار پاشا روز بروز بر عساکر موجودهٔ خود میافزاید واردوی خودرا ترتیب میدهد . قویا امیدواری هست که بتوفیق خدای علی الغفله تلافیها بسیار در آناطولی نماید .

اخبار نویس (نایه فریه پرسه) بتاریخ ۱۶ ماه اوکتوبر اززمینجه نوشته است . بجهة انقلاب هواها بالطبع حرکات عسکریه تاخیرمیکنند. روسها بعد از این نمیخواهند بیملاحظه حرکت کرده مغلوب و پریشان بشوند . باوجود این هوا و باتلاقهای فوق العادهٔ صحراها یقین دارند هرکاه درجنك مغلوب شوند لشکر روس راه استخلاص نتوانند داشت بکمال حزم و مآل اندیشی کارمیکنند تا امداد کافی که منتظر هستند نرسد و استعداد تمام برای جنك درخودشان نه بینند اقدام بکارزار نخواهند کرد . پس از اطمینان تمام آمادهٔ جنکهای بزرك میباشند .

سلیمان پاشا بعد از آنکه بکوماندانی مأمور شده است مواقع لشکر را تغییر داده لشکر آناطولی ومصر را از نقطهٔ اولی لشکرکاه برداشته بقلعه‌ها فرستاد لشکر جنکی را دوشعبه کرد و برای هر کدامی خط حرکتی معین نمود. یکی از آن شعبه‌ها را در مقابل خط یانتره واردوکاه و لیعهد روس کاشت بطوری که در هنکام لزوم آمادهٔ تعرض و هجوم توانند شد. شعبهٔ دیکر روبروسجق وسلسترہ ترتیب داده خط حرکت آنها را بسمت طول نهر طونه مرتب داشت . این شعبه آمیزش و ارتباط قشون روس و مملکتین را تهدید می کنند . این تدبیر سلیمان پاشا در مجلس ارکان حرب روس مذاکره شده در مقابل این تدبیر برای بستن راه ایی حرکت محتمله یك فرقهٔ احتیاطی درمیان (کلاراش) و (اولتانیجه) بکوماندانیٔ (کراندوك قسطنطین) ترتیب دادند . این اردو مرکب از فرقه‌های بیست و چهارم و سی و دوم است . و فرقهٔ کره نادیه نیز که در این روزها خواهد رسید باین اردو منضم خواهد شد . و بدین جهت سلیمان پاشا ترتیب خودرا که داشت بعمل نیاورده کاهی خود نمایها وتعرضات بکار می برد . که بدین واسطه عساکر از آنطرف طونه باین سمت کشیده شود و لشکر زیاد باطراف پلونه نرود . و مع ذلك در لشکرکاه عثمانی حرکات زیاد دیده می شود . قراولها عوض شد خستکان وزخمیها راباخسته خانها بسمت عقبی لشکرکاه فرستادند و قشون جنکی را در جلوآورده آمادهٔ یورش هستند.

در خصوص پلونه تا پانزدهٔ روز دیکر لشکر روس و مملکتین حرکت نتوانند کرد . ولی بعد از پانزده روز دیکر دور نیست مهاجمات بزرك واقع شود .

در خصوص محاصرهٔ قارص و رسیدن اردوی روس بکردنهٔ (دوه بوینی) ارضروم که بقدر دو ساعت راه تا شهر مذکور است در این دو سه روز اراجیف بسیار است و تحقیقات و قیاسات برخلاف آنها است . تلکرافهای روس در خصوص قارص چنان خبر میدهد که درششم ماه شوال قارص را بشدت بتوپ بسته اند وخیره بیك انبار جبه خانه که درشهر بود افتاده است وجبه خانه آتش کرفته و بعضی از محلهای شمال غربیٔ مملکت خراب شده است و این همان خبر است که محمد پاشای کاپتن در مدافعهٔ حملهٔ روسها کمال رشادت را ظاهر کرده است بعداز آن خبری نیست. و در خصوص کردنهٔ دوه بوینی دو سه روز است این خبر شایع شده است لکن تسلط ومتصرف شدن قشون روس کردنهٔ مذکور را نه رسما و نه بغیر رسم بصحت نه پیوسته است. و از قرار بعض تلکرامها در آن کردنه ودیکر کذرکاههای لشکر روس پیش از وقت استحکامات و باستیانها ساخته شده تدابیر مقابله و مدافعه را آماده داشته اند .

(فار دوبوسفور) مینویسد . بجهة اغتشاش هواهاچه در رومایلی وچه در اناطولی حرکات عسکریه اتفاق نیفتاده است جنرال (کورکو) که موقع تایش را ضبط کرده است آنجا را محکم کرده راه پلونه را کرفته است . بارنده کیهای پی در پی و مغشوشیٔ راهها شوکت پاشا را از حرکت باز داشته است . مومی الیه در قریه طاغ موقع خودرا محافظه می کند. اکرچه فرقهٔ شوکت پاشا برای محافظت آن نقطه کافی است لکن برای سمت صوفیه هم کوماندانی را تعیین کردن لازم بوده است که جناب محمد علی پاشا بهمین جهت مأمور کردیده برای کرفتن جلو بیست هزار سواره و پیادهٔ روس که توپخانهٔ کافی هم دارند بآنسمت حرکت نموده است .

اخبار نویس (تایمس) درضمن تفصیلی که از این فرقهٔ روس می نویسد . بتلکراف خبر داده است که هرکاه به پلونه کك وملزومات تازه برسد از ترتیب این شعبه برای روس ثمری حاصل نخواهد شد .

بعض روزنامهای اسلامبول مینویسند . در اثنای جنکی که درمیان شوکت پاشا وجنرال (کورکو) چند روز پیشتر اتفاق افتاده است جنرال مذکور زخمدار کردیده ودرثانی نوشته اند که بهمان زخم فوت شده است

از زشتوی مرکز اردوکاه روس در ۲۰ شوال

نوشته اند که در ۱۹ شوال در پلونه بجنگ توپ آغاز شده است . جنرال کورکو بطرف صوفیه حرکت نموده است . در یك جنگی که در میان جنرال مذکور وعثمانیها اتفاق افتاده است دو عراده ازتوپهای عثمانی را قشون روس گرفته اند.

از بلغراد مینویسید . از روز یکه جنرال کورکو سرکردهٔ سوارهٔ روس شده است قافلهٔ آذوقه ومهمات داخل پلونه نشده است . عساکر روس بعد ازرسیدن کمك تازه پلونه‌را تماما محاصره کرده اند .

﴿ اخطار برادرانه ﴾

روزنامهٔ (عمران) درنسخهای جمعه وشنبهٔ خود فقراتی را از اختر ترجمه کرده بود که عبارت ازبعض اخبار هندوستان و افغان زمین بود ومطالعاتی که درذیل آنها آورده بودیم . از سبك وسیاق ترجمه و رعایت نکات مندرجه امتنان حاصل کردیم . ولی دردوجای ترجمه یکی در پایان پارچهٔ مندرجه در نسخهٔ روز جمعه درمیان دو کلمهٔ (حامیٔ هندوستان) دو علامت سئوال بدینکونه ؟ ؟ گذاشته ودومی درآغاز نسخهٔ روز شنبه‌پس از لفظ نزع یك علامت دیگر آورده است . و بدین دوعلامت چنان می نماید که نویسندهٔ ترجمه یا صاحب روزنامه یا هر دودر فهمیدن مطالب مذکوره قدری خود داری داشته اند . ونمی توانسته اند بفهمند که دولت ایران کی وچگونه حامیٔ هندوستان بوده یا آنکه تواند بود . وهمچنین این احتمال را که تصور می کند که ازدست انکلیس هندوستانرا دولت ایران ببرون بیاورد . لهذا محض اخطار و یاد آوریٔ برادرانه می گوییم که سئوال کننده‌را از اینفقرات که ایستاده‌گی در فهمیدن این مطلب دارند خوب است قدری از اوضاع واحوال آنسامانها واز تصرفات سابقه ولا حقهٔ دولت علیهٔ ایران درممالك هندوستان و از نفوذی که الآن در آنجا دارد و از تفصیل حالات بزرگان و نوابها که ازگماشتگان ایران واز اهل خود ایران پدر بر پدر درممالك مذکوره برقرار هستند و از اقسام ارتباط این ممالك وطبقات سکنهٔ آنجابایران قدری آگاهی حاصل کند وتاریخ بخواند واز مردمان آگاه جویا شودپس ازآن اینگونه علامات ریشخند آمیز را درضمن کاغذ اخبار بیاورد تا آنکه ریشخندمردمان آگاه برخود آنگونه روزنامه نویس بی خبر از همه‌جای وارد نکردد . روزنامه نویس مذکور میبایست شنیده باشد که صدو بیست سال بیشتر نیست که پادشاه ایران نادرشاه مرحوم افغانستان و خطهٔ هندوستانرا مسخر داشت وبامحمدشاه هندی عهدنامهٔ تاج بخشی بست و والیهای چند از اهل ایران در ممالك هندوستان گماشت که تا اکنون نیز از نسل ایشان حکمرانها ونوابها در آنجاها هستند. بیست ودوسال پیش ازاین درمیان دولت ایران وانکلیس برودت ونقاری پیداشد و کار باعلان حرب و بکار زار کشید همینکه واقعه منعکس برهندوستان شد وخبردار شدند با شارتی شورش بزرگی درآنجا برپا کرده اغتشاش کلی کردند برانکلیس چیره شدند و چه قدر اسباب مشغله برای حکومت برتانیك فراهم آمد تاآنکه انکلیس اقدام بصلح کرده در پاریس معاهده بسته‌شدوهندوستانرابچه‌زحمتهاآرام کردند که آن جنك با ایران تنها برای انکلیس در بیست وپنج ملیون لیرای انکلیس تمام شد .

بعد از آنکه برادر ما (عمران) اینها را فهمید و مطالب و مطالعات (اختر) را که از روی آگاهی نوشته شده است بقوهٔ مدرکهٔ خود سپرد آنوقت بخوبی خواهد دانست که هرگاه تخم نفاق درمیان نمی بود انکلیس نمی توانست ازمغرب دنیا از روی آب گذشته در اواخر مشرق زمین ممالك وسیعهٔ هندوستانرا باسانی مسخر نماید. این تخم نفاق است که باعث خرابیٔ ملتها ودولتها است و ویرانیٔ خانمانها وجمعیتها است . افسوس که در فکر خود و اندیشهٔ پایان کارها نبوده و نیستیم .

(مکتوب لطف آمیز)

ازعالیجاه معالی دستگاه آقا میرزا سید علی صاحب حجازی منشیٔ اول سکرتری سیم مغربی شمالی آله آباد هندوستان هفتهٔ گذشته مکتوب مودت اسلوبی رسید که در آن نامهٔ گرامی پس از اظهار لطف ومهربانی که باقتضای مردمی وحسن ظن خودشان دربارهٔ اخلاصمندان از بعض حالات آنصفحات نیز مجملا اشعار کرده بودند حقیقة ازآنکونه توجه ومرحمت شعاریٔ ایشان خصوصا همتی که لطفا دربارهٔ اختر فرموده و بر عهدهٔ خودشان گرفته اند هر قدر عرض شکر گذاری وسپاسداری نماییم کم است . وچون نیت ایشان خالص ومحض اقتضای انسانیت و خدمت باهل مشرق زمین است لهذا بنام انسانیت وملت عرض شکرانه وسپاسداری درخدمت ایشان میکنیم . وازخدای در خواست داریم که توفیق را درهر حالی همراه نیات پاك ایشان فرماید .

میرمومی الیه از روزنامهای ترکی العبارهٔ این دار السلطنة العلیة برای جناب فخامت مآب استیك صاحب بهادر طلب کرده بودند حسب الاشاره با پوست هفتهٔ گذشته چند نسخه فرستاده شد . ازاخبارنامهای معتبر (وقت) و (عثمانلی) تا رسیدن جواب ایشان مرتبا با هر پوستی ایفاد خواهیم داشت . درخصوص قیمت سالیانه واجرت پوست سؤال فرموده بودند اگرچه دربالای هرکدام اخبارنامهای مذکور اینفقره مشروح است . لکن حساب غروش درآنجاها شاید درست معلوم نشود واجرت پوست یعنی دالك نیز تفاوت داشته باشد بنابراین عرض می شود که قیمت سالیانهٔ (وقت) و (عثمانلی) هرکدامی سالیانه وپیشکی سی وپنج روپیهٔ انکلیس یعنی شلین میباشد که بحساب فرانك بقدر یکصد فرانك میشود وکیفیت رسانیدن بدلات اخبارنامها بواسطهٔ پوست عین زر ونقرهٔ مسکوك انکلیسی یا کاغذهای بانك انکلیس که بانکنوت باشد بهتر خواهد بود. و بملاحظهٔ اینکه شاید درخطهٔ وسیعهٔ هندوستان کسی دیگر هم طالب روزنامهای ترکی بشوند این است که این تفصیل را درضمن اخبارنامه درج کردیم تا بدین واسطه خدمتی هم بترقیات ومعارف کرده باشیم چه واضح است که افزودن برروابط ومناسبات ملل اسلامیه که در این صفحات واقطار مشرق زمین هستند بسته بدانستن ایشان زبانهای متداول ومعروف درمیان ایشان است . خصوصا که زبان فصیح البیان ترکی زبان رسمی ودولتیٔ دولت علیهٔ عثمانیه است وامروز درمیان السنهٔ شرقیه زبان پولیتیك شده است .

سرکار صاحب مومی الیه در آن هفته بجهة ضیق وقت و عدم فرصت اعتذار از تفصیل نگاری درخصوص اخبار ووقایع صفحات هندوستان نموده بودند انشاء بعد از این لطفا از مطالعات خودشان واز وقایع وگذارشات آنصفحات خواهند نگاشت ومطالبی را که موافق مسلك ما و اینسان

است مندرج خواهند فرمود که ماهم بکمال امتنان و افتخار صحایف اختر را بدین واسطه آرایش دهیم .

عرض دیگر در خدمت ایشان این است که اگر گاهی در ضمن مطالب سیاسیه که در اختر نوشته می شود اشعارات سختی در بارهٔ بعض اقوام و ملل دیده شود بدقت ملاحظه فرمایند که روی هم رفته از روی غرض و بی انصافی چیزی نوشته نمی شود مگر آنکه هر گاه عیب جویی در بارهٔ کسی حقا کرده شود هنر جویی نیز بهمان طریق بکمال استقامت و بی غرضی خواهد شد. (عیب می جمله شمارم هنرش نیز بگویم) مقصود این است که بصرافت طبع عالی درجان بیانات اختر دقت فرمایند و آنچه را شایستهٔ اصلاح و تدارك دانند اشعار فرمایند .

در ضمن مکتوب مختصری ازحالات آنصفحات اشعار فرموده اند که از آنجمله از عزیمت جناب سماحت مآب احمد خلوصی افندی بکابلستان و موافق تفصیلی که در نسخهای پیش آختر از اخبارنامهای هندوستان اشعار نموده در آن ذیل شرحی از مطالعات خودشان نگاشته بودند مناسب است بطور خلاصه در اینجا بیاوریم .

حکومت افغانستانرا امروز نهایت خوش بختی است که درمیان سه دولت بزرك جدا جدا طرف توجه و اعتنا گردیده هر کدامی از ایشان می خواهند اورا با خود متفق نمایند . چهل و اند سال بیشتر که پادشاه ایران هرات را محاصره کرده بود دولت انکلیس محض هواخواهی افغانستان وحفظ منافع خود توسط کرد که اگر کار محاصرهٔ هرات امتداد یابد هندوستان شورش خواهد کرد و اغتشاش تمام در آن ملك پیدا خواهد گردید. و در بیست دوسال پیش که هرات را ایران گرفته تصرف نمود بازدولت انکلیس بهمین ملاحظه تخلیهٔ هرات را جز و معاهدهٔ خود کرد حال آنکه پیش از آن ملك ترکستان تا کابل مطیع و فرمان بردار دولت علیهٔ ایران بود . امروز دولت روس ترکستان و بلخ و بخارا و سمرقند و با رقند و خوقند و خیوه را تا حوالیٔ (مرو) و نزدیکیٔ کابل مسخر کرده است دولت انکلیس نفس نمیکشد و نمیگوید که تشریف آوردن روس بهمسایگیٔ من باعث اغتشاش ملك هندمی شود. حال هم که میخواهد افغانستانرا برغم انکلیس نیز مائل بخود کرده فاصلهٔ میان او وهندوستان نمانده باشد . ولی چون نمی تواند بدولت روس اعتراضی کند این است که چاره سازیٔ خودرا عجالةدر حدود بلوچستان می خواهد نماید کلات راسپر تجاوز روس کند. دراین میان حکومت افغانستان تصور تواند کرد که باین روش درهرحالی تمام خواهدشدو پایمال خواهد گردید . زرمسکوك روس یعنی پول ایمپریال درشهر پیشاور کمال فراوانی را داردوراج معاملات است ولی افغانستان بهمین یکی قانع و خشنود هستند که ماهانه معادل دولك روپیه والیٔ کابل از دولت روس بگیرد واظهار لطف و دوستی با حکومت روس نماید . کوش اگر کوش وی وناله اگر نالهٔ ما است . آنچه البته بجایی نرسد فریاد است .

دولت روس خوب فهمیده است که درمقابل خود کسی نیست سرخودرا پایین انداخته است وکار خودرا می کند . ماها وقتی خواهیم دید که کار از کار گذشت و پشیمانی سودی نخواهد داد . (ندم زید ولما ینفعه الندم) اگرچنانچه خدای نخواسته روس ازجنك دولت علیهٔ عثمانیه با نیل مقصود حربا یا صلحا فراغت حاصل نماید آنوقت نتیجهٔ کار بر دولتهای مغرب ومشرق روشن و هویدا خواهد شد خصوصا دولت . . . . . بالجمله . صلاح مملکت خویش خسروان دانند . آنچه عرض شد از روی افسوسمندی بود وگرنه . زند عالم سوزرا بامصلحت بینی چه کار . انشاء اه هفتهٔ آینده هر گاه تازهٔ باشد اظهار خواهد شد .

﴿ از اخبارنامهای هندوستان ﴾

تفصیل ورود جناب سماحت مآب احمد خلوصی افندی ایلچیٔ بزرك افغانستان وگذارشات ومذاکرات آنجا را بطور مرتب واضح هنوز دراخبارنامها ندیده ایم وآنچه اخبارنامهای هندوستان می نویسند از روی مسموعات است لهذا ماهم آنچه در آنها می بینیم بطور خلاصه می نویسیم .

هنگام ورود سفیرمومی الیه بشهر کابل که مقر حکومت افغانستان است سردارعبد اه خان ولیعهد سرکار امیر افغانستان تا یك میل راه باستقبال رفت سردار محمد یعقوب خان فرزند مهتر امیر تا بیرون شهر پیشواز کرد فوق العاده احترامات لائقهٔ بجا آورده باعزاز تمام وارد شهر کردند . خانهٔ محمد اسلم خان را برای منزلگاه جناب سفیر فرش وآرایش داده بودند . وسردار ذکر یاخان مهمانداری وامر تشریفات را نامزد بود. روزسوم ورود قرار پذیرایی ایلچی وملاقات با سرکار امیر شیرعلی خان داده شده درآنروز همهٔ اعیان وخوانین و بزرکان کابل که ارکان حکومت بودند بالباسهای رسمیٔ خودشان دردربار حکومت حاضر بودند . ودارالاماره رانیز بکمال شکوه و زینتها بقاعدهٔ قدیمهٔ خودشان ارایش داده شده بود . درساعت معین جناب ایلچی با تشریفات مقرره برای ملاقات امیر مشارالیه ازمنزل خود حرکت کرده در وقت ورود بدار الاماره بزرکان وامرای افغانستان که حاضر بوده اند تا درسرای استقبال می نمایند وبحرمت تمام وارد مجلس می کنند . و بعد از ایفای رسم سفارت واعطای نامهٔ همایون امیرمشارالیه ازرنج سفر وتعب راه طولانی پرسیده واز اوضاع جنك وستیز روس با دولت علیه واسباب ومقدمات این کارزار و مقاصدی که روس را ازاین هنکامه جوییها است سؤال می نماید جناب سفیرمشارالیه نیز بطوریکه لازم است جوابهای معقول داده واز بی اعتدالی روس وسوء قصدی که درحق دولت وملت اسلام دارد واز تفصیل اینکه اگر خدای نکناد روسها دولت علیه را مغلوب کنند کارهمه مسلمانان ودولتها وحکومتهای اسلام تباه است اشعارات لازمه را در صحبت امیر مشار الیه بیان می نماید وامیرمشارالیه زیاد متاثر وافسوسمند شده میگوید بیانات شما راست است این زمان زمان قوت است هر که قوتش بیشتر است وزبردست میخواهد زیردستان وضعیفانرا مقهور ومضمحل نماید . پس ازختام این صحبتها نشان عالیٔ مرصع که برای خود امیر بوده است ودیگر نشانهارا با سایرهدایا ویادکاریها که ازجانب سنی الجوانب همایونی بوده است ازجانب ایلچیٔ مومی الیه اظهار می شود . تفصیل این هدایا وآنچه درآن موقع شده است درضمن روزنامها دیده نشد. همینقدر که دولك روپیه قیمت هدایارا تخمین کرده اند که معادل بیست هزار لیرا می شود . امیر مشارالیه از اوامر سنیهٔ اعلاحضرت پادشاهی که بعهدهٔ افادات شفاهیهٔ ایلچیٔ مومی الیه محول فرموده شده بوده است استفسار میکنند ایلچی میگوید اعلاحضرت پادشاهی که

مرجع اسلامیان وحامیٔ دین مبین وحافظ شریعت طاهره هستند . خواهشمند چنانند که شما باقتضای غیرت دینیه ومسلمانی از روسها بکلی اعراض کرده دشمنیٔ انهارا دردل بگیرید چه روس دشمن دین است وخیالش ذلیل کردن اسلام ومسلمین و بر همه مسلمانان لازم است برضد او برخیزند . ودشمنیٔ اورا نجات دو جهانیٔ خود دانند . ونیز ولی النعمت افخم من اعلا حضرت شاهنشاه اسلام پناه خواهشمند میباشند که شما چنانکه در سابق باکورتمنت انکلیس بدوستی ووفاق بودید آن شیوه را پیش داشته مناقشه ومنازعه با انکلیس را ترك نمایید که مفید بحال شما است وهم دولت انکلیس با دولت علیه دوست و یگانه است . وخیرخواه اسلام و مسلمانان است .

امیر کابل در جواب سفیر مومی الیه میگوید هر گاه چنان است که شما می گویید با اینکه عهدنامهٔ سال ۱۸۵۶ نیز درمیان هست پس چرا دولت انکلیس در این وقت تنگی و پریشانی نه بمقتضای دوستی و خیرخواهی رفتار میکنند و نه بمداول عهد خود عمل می نماید . اعتقاد ما این است که دوستی انکلیس محض برای منفعت خودش است . جناب ایلچی میگوید انکلیس درعهد خود محکم و در دوستی خود صادق و مستقیم است . اینکه تا حال در این جنك اقدام بهمراهی و یاریٔ دولت علیه نکرده است نچنان است که بکلی کناره جوئی دارد بل درموقع خود فعلا یاری و امداد خواهد کرد . امیر کابل گفت بنظرم میآید انکلیسها قرار داده اند هر گاه خدای نکناد روس بردولت علیه غالب آید و بخواهد شهر اسلامبول را که پای تخت دولت علیه است تصرف نماید آنوقت واپورهای جنگیٔ خودرا برای نگاهداریٔ پای تخت خواهد فرستاد . دولت علیه البته این ملاحظات را بهتر میدانند . لکن بنظر ما چنان میآید که حکمت در حال نزع بکار نخواهد آمد . (نوشدا رویی را مادکه پس از مرك داده شود) هر کسی صلاح ملك و مملکت خودرا بهتر میداند . مجلس منقضی گشته جناب ایلچی بتشریفات مقرره بمنزل خودشان رفتند . امیر کابلستان بعدازان مجلس منعقد کرده با ارکان و اعیان و خوانین در مواد مذکوره سخنها بمیان آورده در آن ضمن حکایت روباه و شیری را برای دولت انکلیس با دولت علیه بمثل ذکر کردند و بالأخره در خصوص دوستی انکلیس قرار داده شد که بشرائط چند اوامر سنیهٔ پادشاهی را قبول کنند بنابر آن بجناب ایلچی اظهار نمودند که اوامر سنیهٔ سلطانی را پذیرفته و صلح وآشتیٔ خودرا با او برقرار می نماییم ولی بشرائط چند . (یکی) آنکه مبلغی که بما میدادند بقرار سابق بدهند و آنچه را تا حال نداده اند ایفا نمایند (دوم) در کارهای داخلیٔ ما بوجهی دخل و تعرض نکنند استحکامات که در سرحد افغانستان درخاك بلوجستان می سازد ترك نموده قشون خودرا از آنجا بردارد ودر بلوجستان قشون و تدارك جنك نفرستد . (سوم) از ساختن استحکام و قلعجات در سرحد هرات و قندهار و اقامت عسکر انکلیس در آنجاها و تعیین ایلچیٔ مقیم در کابل ابدا صرف نظر کند . اگر چنان نماید من با سرکار انکلیس سر فتنه و پرخاشی ندارم ولی تا اطمینان حاصل نکرده ام نمی توانم با او در صلح پایداری کنم انکلیس را می بینم که بزرگان ملت مرا و افسران سپاه و افواج افغانستانرا پنهانی تحریك می کند و می خواهد آنها را بر ضد من برانگیزاند وبا خودرام کند وهمان کند که روس در قطعات روم ایلی کرد .

در باب اطاعت امر سلطان معظم ما همه آماده یم . وجهاد با روسیانرا خورد و بزرك از جان ودل خواهان هستیم و می خواهیم که اورا از خاك مسلمانان این صفحات بکلی دور کنیم ولی از اینجا تا حدود بخارا پنجاه منزل راه است از اینجا حرکت کردن و در آن صفحات با روس جنك نمودن تدارك و مصارف و استعداد بسیاری رالازم دارد که اکنون افغانستانرا این قدرت نیست .

اگر مقصود عدم دوستی با روس است که ماهرگز با روس دوست نبوده ایم و نخواهیم شد . چه اسلام با مخالف دین خود دوست نتواند شد . ولی قانون دولتی مقتضی این نیست که ایلچیهای روس را بخاك خود راه ندهیم . واگر پول بما میدهد سببی ندارد قبول نکنیم . و فائده ما است که بگیریم . هر گاه امر بدوستیٔ انکلیس برای این است که مردمان انکلیس صاحبان علم

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

در سال پانصد وهشتاد ویك باز بمذاکره صلح پرداختند و بجائی نکشید میانه رومی وایرانی در دشت قصطنطین تلاقی روی داد ایرانیان بکلی مغلوب شدند تمخسر و سردار ایران مرك را برزندگی ترجیح داده خودرا بر قلب لشکر خصم زده کشته شد سال بعد ایرانیان در پهلوی قلعه آکبار و میانرا شکست دادند تا یکسال بل متجاوز جنك موقوف شد بعد از ان موریس قیصر روم فیلی پك نام را بجنك ایران فرستاد این سردار در اوایل کاری نکرد اما در سال پانصد هشتاد و شش در حوالی قلعه سولاکون در پای کوه ایزالا ایرانیانرا شکست فاحش داد بقیه السیف لشکر ایران نزدیك تپه رفته با اینکه اذوقه نداشتند مدت سه شبانه روز تمکین نکردند که تسلیم شوند یکدسته از قشون روم که مراقب ایشان بودند غافل از اینکه ایرانیان در عسرت هستند یا از ترس اینکه بستوه که آمدند لیرانه نبرد کنند یا اینکه بعدد آنها اعتنا نکردند از دو رتپه دور شدند همینکه ایرانیان رومیانرا دیدند که عقب مینشیند بر ایشان تاخته ولی مجبوراپس نشتند جنك بطول انجامید رومیان باز بکرات بر ایرانیان فایق آمدند در سال پانصد ونود در حوالی شهر مارتیروپولیس که ایرانیان آنجارا غفلة تصرف کرده بودند جنك سختی روی داد میودیس سردار ایران کشته شد ایرانیان مغلوب شدند ولی رومیان نتوانستند ایشانرا مانع شوند که بانشهر مدد بدهند سال بعد جنکی دیگر درنزدیکی نیزیب درحوالی قلعه سبساربان اتفاق افتاد ایرانیان در ابتدا غالب وبعدّ بواسطهٔ شجاعت هرقل که بدست خود افراط سردار ایران را کشت مغلوب شدند و به نیزیب پناه بردند جرئت اینکه بایران بروند نداشتند چه پادشاه ایران که بسیار سفاك بود گفته بود که اگر مغلوب شوند سردار وسرباز همه را خواهد کشت ازاین واهمه بقیة السیف لشکر ایران از وارام نام سردار که بر پادشاه شوریده بود اطاعت کردند تفصیل شوریدن این سردار این است که اوقاتیکه پادشاه ایران با رومیان در جنك بود یك دسته ازقشون او بریاست وارام در طرف شمال دریای خزر باترکان درجنك بودند واران ترکانرا شکست داد وایشانرا مجبور کرد که باج بدهند در حالتی که سابق از ایران باج میگرفتند پادشاه ایران قابلیت وارام را دیده اورا روانه لازیك کرد که

وهنوز آگاهی هستند و مراوده و دوستی باایشان باعث آبادیٔ افغانستان و ترقی وافزودن بر ثروت و سامان آن ملك است . بسیار خوب ما کمال منت را از اینکونه دوستی داریم . لکن در صورتیکه ملك ومملکت ما از اینکونه ترقی در خطر نیفتد . اعلا حضرت پادهاهی همچنانکه بما این امر و فرمایش را میفرمایند بدولت انکلیس هم نصیحت فرمایند که با افغانستان بطور صداقت و راستی رفتار کرده از حرکات متعرضانهٔ خود که برخلاف عهد و دوستی در داخلهٔ بلوجستان وحدود قندهار دارد دست بردارد و مارا امنیت از دوستی خود بدهد . دراینصورت ما بادولت انکلیس نزاعی نخواهیم داشت . هرگاه دولت انکلیس ماها را وحشی و حیوان میداند و خودرا مدنی و انسان می شمار دومیخواهد مارا علم و هنر و آداب و تمدن و تربیت بیاموزد و برای اجرت این تعلیم و تربیت ملك ومملکت مارا از دست مابگیرد مطلبی است جدا کانه و جای تعجب دارد .

اخبارنامهٔ (کشف الاخبار) می نویسد . از جانب دولت روس معادل دولك روپیه برای جناب آخوندسوات بر سم هدیه فرستاده شده است. آخوند مشارالیه قبول نکرده جواب داده است من مرد درویش و زاهدی هستم بنان خشك جوین قانع میباشم پول و روپی مرا درکار نیست. پول ونقود برای امیران و بزرگان سزاوار است .

﴿ تلکرافنامهای اوروپ ﴾

در ۲۲ شوال از شهر پشته مقر حکومت مجارستان نوشته اند در ملاحظهٔ دخل وخرج مجارستان درسال ۱۸۷۸ یازده ملیون فلورین جا خالی هست .

در پترپورغ بجهة محاکمهٔ اهل شورش که (نهی لیست) نامیده میشوند درمیان مردم کفتکو ها وآثار اغتشاش دیده میشود . برای تمام کردن جلك از جهة مالیه وعسکریه کوشش واقدامات فوق العاده بکار برده میشود .

از وین در ۲۳ شوال نوشته اند . تفنکهایی که از طرف روس سپارش شده بود در ثانی موقوف شد . وزرای دولت اوسترياومجارستان درخصوص عهدنامهٔ تجارتی که با دولت المان می بندند مجلس منعقد نمودند . کونت اندراسی بیان کرد که دولت المان در بارهٔ اوسترياومجارستان اعتقاد خصومت آمیز ندارد . وازجهة حرکات المان وکلای دولت را اطمینان داد .

قزال یونان در ۲۴ شوال از اردوکاه (تب) برگشت . توپهای کروپی را که دولت یونان خریده است برای بردن آنها باردوکاه یك شعبه از قشون یونان باآتن فرستاده شد . یك فوج پیادهٔ نظام برای تحویل کرفتن تفنکهایی که از فابریك (کارخانه) کراس اوسترياخریده شده است . بخالکیس فرستاده شد .

حکومت صربستان که میخواست قرار قرض خواهی با صرافان پاریس بدهد عمل استقراض مذکور فیصل پذیر نشده است

از وین در ۲۴ شوال . امر وساطت واصلاح درمیان دو دولت محارب کار مشکل بنظر میآید . جنرال کوشوت مجار خیلی ناخوش است . (سیر هنری الیوت) که بسفارت وین مأمور شده بود میبایست روز دو شنبهٔ کذشته بوین رسیده باشد. برای منع دسته های اشرار افلاق از عبور بخاك اوستریا اسلحهٔ تازه بضبطیه های ایالت اردل داده شد.

از روی تحقیق میکویند که دولت روس حالا در خیال این نیست که صربستان را وادار بجنك نماید .

از بکرش در ۲۳ شوال تلکرام مهمی باین عبارت رسیده است

مملکتین متفرق شد پلونه .

رونامه (وقت) بعد از ترجمهٔ این تلکرام مینویسد . اکرچه چیزی از این تلکرام فهمیده نمی شود لکن می تواند باین معنی باشد که قشون مملکتین در پیشکاه پلونه متفرق شد و این یك هم ممکن است که بجهة اختلاف و نزاعی درمیان حکومت مملکتین و روس بوده باشد .

طاهر

رومیانرا از انجا بیرون کنند در بینی که بمحل ماموریت میرفت در سواحل رودارس با رومن نام سردار دشمن دوچار شده مغلوب کشت پادشاه ایران متغیر شده خدمات سابق اورا فراموش کرده لباس زن برای او روانه کرد واورا از سرداری معزول نمود واران که بهرسر بازان مطمئن بود کاغذ بی ادبانه به پادشاه نوشت وهمینکه سارام نام که بجای او ریاست لشکر یافته بود امد اورا زیردست و پای پیل پارچه پارچه کردند از جهت نفرتی که ایرانیان از پادشاه داشتند پیوسته از اطراف آمده و بلشکر وارام ملحق شدند من جمله بقیه السیف لشکری بود که بدست هرقل مغلوب شده بودند اما چونکه وارام چند قلعه تصرف کرده بود پادشاه ایران برای اینکه نکذارد شورش او باعتباری پیدا کند بسرداری کشبکچی باشی قشون بدفع وی مامور کرد این سردار که با وارام مقابل شد شب اورا بکشتند ولشکرش بطرف مداین رفتند پادشاه که از تفصیل اطلاع یافت معجلا بمداین رفت طولی نکشید که بندویس نام که اورا پادشاه بعنف حبس کرده بود از حبس برست و با لشکری که سابقا در اداره سردار مقتول بود بحضور پادشاه رفت واورا ازجهة خلافهائی که کرده بود سرزنش کرد پادشاه بمستحفظین خویش حکم کرد که اورا بکیرند کسی تمکین نمود فورا بندویس تاج سلطنت ازسر پادشاه برداشت وحکم کرد همان مستحفظین اورا بحبس بردند خسرو پسر پادشاه از ترس اینکه مبادا مانند پدر کرفتار شود آن هنکامه را مغتنم شمرده فرار کرد بندویس اورا اطمینان داده وعده کرد که ویرا بتخت بنشاند هرمیسداس که درحبس بود خواهش کرد که مجلسی از نجبا انعقاد بدهند تا در انمجلس بر آئت ذمت خودرا محقق بدارد مجلس که منعقد شد از بدبختی خود ورعیت اظهار داشت و بشدت کسانی که اورا از تخت انداخته بودند ذم کرد واز نجبا استدعا نمود که پسرش خسرو را ازاینکه میکفت قابلیت ندارد بجای اومنصوب نکنند و یك پسر دیکرش را که جوان تر بود پادشاه بخوانند سخنان او مؤثر نیفتاد ومعاندین خسرو را سلطان کردند هرمیسداس که جلو چشمهای او آهن کداخته کذرانیده کور کرده بودند درحبس بماند .

(باقی دارد)

شماره ۶۲ ﴿ چهارشنبه ﴾ سوم سال صفحه ۴۵۷

اختر

اداره خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ درجادهٔ بابعالی است درنمرهٔ (۲۵)

قیمت سالیانه وغیره و اسامیٔ وکلا (اختر) هرچند نسخهٔ یك بار در صفحهٔ خانه نوشته میشود

یك نسخه شصت پاره است ·

فی ۷ ذی القعده سنه ۱۲۹۴

۳ تشرین ثانی ۱۲۹۳ و ۱۳ نوامبر ۱۸۷۷

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند وطبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می‌شود قبول نخواهد کردید

این کازت هر گونه اخبار وازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت · موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود · عجالة هفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهدشد · ازاعلانات معموله سطری سه · وآنچه درصفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ داخلیه ﴾

(توجیهات)

نظارت جلیلهٔ داخلیه بعهدهٔ جناب دولتمآب حمدی پاشا ناظر سابق خزانهٔ خاصه ·

نظارت جلیلهٔ اوقاف همایون بجناب دولتمآب جودت پاشا ناظر سابق داخلیه ·

نظارت جلیلهٔ معارف بجناب کمال پاشا ناظر سابق اوقاف همایون ·

نظارت جلیلهٔ خزانهٔ خاصه بعلاوهٔ باش کتابت (منشیگریٔ حضور همایون) بجناب دولت مآب سعید پاشا ·

نظارت تجارت از نظارت نافعه جدا شده بعهدهٔ جناب عطوفت مآب منیف افندی ناظر سابق معارف محول وموجه فرموده شده است ·

رسم عالیٔ سلاملق روز جمعهٔ گذشته در جامع شریف مجیدیه بجا آورده شده اعلاحضرت اقدس پادشاهی بعد ازادای نماز جمعه بسرای عالی (بکلربیکی) که موقتا خسته‌خانه شده است تشریف فرما شده ازروی مرحمت و شفقت پادشاهانه تفقد حال زخمداران را فرموده اند ·

بکار انتخابات اعضای مجلس مبعوثان درخود اسلامبول و اطراف ممالك محروسهٔ عثمانیه پرداخته شده وبسیاری از مبعوثان ملت مسلم وغیر مسلم نامزد دو معین شده و خواهد شد · اگرچه سال گذشته مقرر شده بود برای مجلس عمومی جای مخصوصی درمحل (جغله سرایها) که سمت غربیٔ سفارتخانهٔ علیهٔ ایران است بسازند · ولی بعلت این مسائل و غوائل که درمیان است امساله را ازاین اقدام صرف نظر کرده شد · وهرگاه بدخواه و دشمن ترقی و انسانیت میگذاشت تاکنون چه قدر اصلاحات در ممالك عثمانیه بعمل آورده شده کار پیش افتاده بود ·

﴿ رسمی ﴾

در روزنامهایی که در درسعادت بزبانهای مختلف باصمه می‌شود دیده می‌شود که از کاغذهای اخبار روس پارهٔ خبرهای مضرت آمیز ودروغ نقل وشایع می کنند · بنابراین مقرراست که هر روز نامهٔ که آنگونه خبرهارا نقل کرده باعث تخدیش واغتشاش اذهان مردم شود فورا بسته شده تعطیل خواهد کردید ·

روزنامهٔ (متاریت‌میسیس) که بزبان رومی چاپ میشد ازجانب ادارهٔ بهیهٔ مطبوعات الغا و وابطال شده است ·

از ضرب‌خانهٔ عامره خیلی قائمه‌ها یعنی (پول کاغذی) مهر نشده دزدیده شده بوده است · مرتکبین این عمل بسیار شنیع ورفقای آنها یعنی مهر سازها نیز میگویند پیدا شده ازجانب حکومت سنیه دستگیر گردیده اند ·

محمد آقای سرتیپ برادر کهتر جناب فخامت نصاب معین الملك وزیر مختار وایلچیٔ مخصوص دولت علیهٔ ایران باجل موعود برحمت خدا پیوسته روز چهارشنبهٔ گذشته خبروفات مرحوم مشارالیه بتلگراف از طهران بجناب وزیر مختار رسیده معتبرین تجار وتبعهٔ ایران بقاعدهٔ معمولهٔ خود شان روزهای شنبه و یك شنبهٔ گذشته را درجامع خان والده آیین فاتحه خوانی وختم شریف (ختم دوره) وعزاداری را بکمال شکوه وآراستگی بجا آوردند · در هر دو روز جناب معزی الیه وجمله صاحب منصبان ومأمورین سفارت سنیهٔ ایران درمجلس فاتحه خوانی حضور داشتند · دوشبانه روز در نهار و شام حاضران مجلس و دیگران را از فقرا وغیرهم چنانکه رسم است · اطعام کرده شد ·

مرحوم مشار الیه بقدر چهل ونه سال عمر داشتند · اوائل عمر خود را درخدمت وسلك نظامی بسر برده در بیست ودو سال پیشتر در هنکام تسخیرهرات ابراز رشادت کرده مصدر خدمت شده چند سال پیشتر در لندن سمت مستشاریٔ سفارت را داشتند · دراین سالهای آخری باز درخود پای تخت کوماندان فوج طهران بودند ·

رحمة الله علیه

زلزلههایی که درهفتهٔ پیشتر دراسلامبول اتفاق افتاد مقارن آنها در (ادرنه) و (بروسه) نیز زلزلهها شده است · وخصوصا زلزلهٔ روز پنجشنبه درساعت سه ونیم وپنج روز بجزئی اختلاف

ساعت درادرنه اتفاق افتاده یکی یك دقیقه ونه ثانیه ودومی نیم دقیقه امتداد یافته است .

﴿ اعلان ﴾

(ازجانب نظارت جلیلهٔ معارف)

درحیاط مکتب اعدادی که در نزدیکیٔ تربهٔ جنتمکان سلطان محمود خان است بمعرفت نظارت معارف یك خریطهٔ طبیعیه ساخته شده است که همه مواقع جنك و رزمگاههای روم ایلی را بطور مجسم جابجا می‌نماید این خریطه بموجب مساعدات سنیه ازجانب سنی الجوانب همایون ترتیب و انشا شده است . خریطهٔ مذکوره درروی چهار صد متر و زمین بنا شده برای هرسی وشش هزار هم یك مقیاس هست . همه ولایات طونه و ادرنه و افلاق و بغدان و بعضی از ولایات سلانیك و خداوندکار و پارچهٔ ازدریای سفید وخلیج اسلامبول وبحر مرمره را شامل میباشد .

مواقع ونقاط عمده که درآن خریطه ساخته شده است طوری است که هرجا وهمه چیزی را نمونه آورده شده است جایی که دریا است ونهر ورودخانه آب دارد وجنکل و بیشه ها وتپه هاو کوهستان ومانند آنها هرکدامی از جنس خود شبیه ساخته شده است شهرها ومساجد وجوامع و راههای آهن وغیره که بناهای عمده هستند و همچنین راههای تلکراف و پلها و فنارها که درسواحل میباشد . وکذلك اردوگاهها وچادرها وتوپها وجاهای استحکامات و باستیانهاهمه موافق اشکال اصلیهٔ خودشان ساخته شده نام هرکدام از آنها نیز درلوحها آویخته شده است وعلاوه براین مأمورهای مخصوص هم برای نشان دادن و ایضاح آنچه نا معلوم باشد معین کردیده است .

روز جمعه ویك شنبه برای مردان بار تماشا داده می‌شود . ورسم دخولیه یك قائمهٔ پنج قروشی است . همچنین روزهای شنبه وسه شنبه و چهارشنبه نیز برای مردان است . واجرت دخولیه دو قروش قائمه است . روزهای دوشنبه و پنجشنبه هم مخصوص زنان است واجرت دخولیه نیز دو قروش کاغذی است عساکر شاهانه ازده باشی تا وکیل که چاوش باشد ونفرات سربازان وشاکردان مکاتب شاهانه مجانا پذیرفته خواهد شد . هر روز از ساعت چهار تا یازده درتماشا برای تماشائیان چنانکه نوشتیم باز است .

مداخل این تماشا هرچه بشود پس از آنکه خرج انشا وتنظیم خریطهٔ مذکوره برداشته شد باقی دیکر بصندوق اعانهٔ حربیه تسلیم خواهد کردید .

چون همچنان اثری تازه‌کی دارد دراینجا سهل است درجاهای دیکر نیز تا کنون ساخته نشده است وبدین واسطه مواقع جنك در یك نظر مجسم دیده می‌شود امید واری هست مطبوع طبع عموم مردم کردد .

جناب مستطاب صدراعظم قدری تکسر مزاج داشته‌اند. دیروز وپریروز بابعالی تشریف نیاورده اند .

مجلس عمومی که میبایست در اول ماه تشرین اول منعقد بشود چون حضرات مبعوثان که از ولایات جلبله میبایست بیایند هنوز بدرسعادت نرسیده اند لهذا بالطبع انعقاد مجلس مذکورچند روزی تاخیر خواهد کرد .

از ولایات جلیله خداوندکار وبانیه مبعوثانی که درسال کذشته انتخاب ومعین شده بودند امسال نیز ایشان منتخب شده وارد اسلامبول کردیده اند .

سعادتمابا آن رفعت پاشای فریق وعاکف پاشای میرالوا که درجنك دوه بوینیٔ ارضروم زخمدار شده بوده اند ازجانب قائم مقامیٔ سرعسکری از هرکدامی جداکانه احوال پرسی شده ومعلوم کردیده است که زخم مومی الیهما از ران وپهلوی ران بسیار جزئی ودر عرض یکهفته التیام پذیر بوده است . بعض روزنامها که این مطلب را بطورهای دیکر نوشتند ولشکر روس را تا (بایبورد) که میان ارضروم و طربزان است آوردند از روی عدم تحقیق بوده است .

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

وقایع جنك در این هفته درسمت اناطولی این است که پس ازشکست یافتن اردوی جناب احمد مختار پاشا درحوالی قارص و رجعت اردوی جناب اسماعیل پاشا ازسر حد روس ویکی شدن این دواردو وجمع آوریٔ تفرقهٔ اردوی شکست یافته لشکر روس از یکطرف بقارص سخت کرفته وشعبهٔ بزرك آن بتعاقب عساکر عثمانیه برای تسخیر شهر ارضروم روانه شدند . در ۱۷ شوال در دوه بوینی جنك مختصری باعساکر عثمانیه که خود جناب مختار پاشا نیز بوده است اتفاق افتاده درآن جنك عساکر عثمانیه پس نشسته باستحکامات ارضروم کشیدند واز آنجا بتلکراف خبر اطمینانی برای مدافعهٔ دشمن باسلامبول دادند .

در این جنك بعضی از صاحب منصبان کم دلی وجبانت ظاهر کرده باعث شکست شده اند وکرنه هرکاه ثبات وایستاده کی میکردند طوری نبوده است که مقاومت مشکل باشد .

روز جمعه ۳ ذی‌قعده در ساعت یازده یعنی قبل ازطلوع فجرقشون روس باستحکامات (قشله) سر بازخانهٔ عزیزیه که درخارج شهر ارضروم ونزدیك بشهراست حمله آورده اند وعساکر عثمانیه بیاریٔ خدای بکمال رشادت بامر مدافعه پرداخته از کشتها پشتها ساخته اند و بقدر یك فرسخ راه قشون روس را تعاقب نموده اند .

تفصیل این اجمال آنکه در ساعت ده قشون روس ازدوجهت شعبه‌های یورش‌را ترتیب داده یکی ازاین دوشعبه ساخته ودروغی بوده بسمت عبد الرحمن غازی که درجنوب ارضروم است و کوماندان جناب اسماعیل پاشا ودومی که جدی وحقیقی بوده درمشرق ارضروم ودرزیر کوماندان حسن تحسین پاشا وبه باستیان عزیزیه که از استحکامات (توپ طاغی) است کرده اند . روسها شبانکاه پیش‌آمده دردوساعت بصبح مانده باستحکام (بلوق حوضلی) یورش آورده فوج مستحفظ (توقاد) را ازآنجا بیرون کرده استحکام

را گرفته وهمه فوج را اسیر کرده اند . درکوه آن باستیان بحری بیك که ازجانب جناب مختار پاشا استدعای میرآلایی برای اوشده بوده است باافواج ابو ابجمعیٔ خود بوده واقواج روس اطراف آنرا گرفته بوده اند هوا روشن میشود وعساکر مرقومه بنای مدافعه وجك می گذارند وخوب ازعهده برمیآیند آنگاه بکوماندانیٔ محمد پاشای کاپتن دو فوج بسمت استحکام (بلوق حوضلی) برای استخلاص آنجا مأمور شده وبیك حمله ساالداتهارا برشادت تمام از استحکام بیرون کرده اسرای عساکر عثمانیه‌را نیز رهایی حاصل شده است بهمین یك حمله وشکست پای ثبات روسها متزلزل گردیده بنای عقب نشستن گذاشته اند . حسن نحسین پاشا وموسی پاشای میراورا فرمان تعاقب داده شده قشون روس تا کاروانسرای (دوه خانی) درزیر گلوله های عثمانی فرار نموده اند .

اگرچه درائنای تعاقب قشون روس حملهٔ دیگر کرده وعساکر عثمانیه هم قدری عقب نشسته اند ولی بار دیگر عساکر عثمانیه خودداری ورزیده حملهٔ آنهارا شکسته اند . وآنهارا تاکاروانسرای مذکور پس برده اند .

بوشی که ازجهت اسماعیل پاشا بوده است چون اصلا دروغین وساخته بوده است ودر استحکامات (کمشلی کنبد) نیز توپهای بزرك چاپ بوده است . شعبهٔ قشون روس درساعت نه روز بدرهٔ که در کوه مقبرهٔ عبدالرحمن غازی است پناه برده ازآنجا از کوهستانها بدر رفته اند .

دراین جنك مردم شهر ارضروم حتی زنها وبچه‌ها نیز نان وآب برای افراد عساکر شاهانه می آورده اقدام وغیرت فوق العادهٔ خودرا ظاهر میکرده اند .

دراین جنك ازروسها خیلی تلف شده است . ولی بجهة متفرق بودن لاشها تخمین درست نشده بوده است . وبقدر ده نفر اسیروخیلی اشیاء بدست عساکر عثمانیه افتاده است .

چون موسی پاشا دراین هنگامه اظهار غیرت ورشادت خودرا کرده است ازجانب جناب مختار پاشا استدعا شده است که منصب فریق بمومی الیه داده شود ودرحق سایر صاحب منصبان نیز که مصدر خدمت وغیرت شده اند علی مراتبهم استدعاهای جدا گانه شده است که مورد التفات ونوازش وبرتریٔ مناصب ومراتب بشوند .

روزنامهٔ (روسکی انوالید) اخبارنامهٔ نظامیٔ روس بتاریخ ۲۰ شوال تکرافنامهٔ ذیل را منتشر کرده است .

(جنرال کورکو) همراه قوتی که داشت بانضمام قسمی از اردوی خاصهٔ روس در ۱۶ شوال باستحکامات عثمانیه که درحوالی پاونه و درمیان (تلیش) و (دونیك) بود یورش برده وپس ازده ساعت جنك احمد حفظی پاشا از پاشایان عثمانی باسه هزار نفر ویك تیپ سواره وچهار عراده توپ روسهارا اسیرشده اند . اگرچه قدر تلفات قشون روس دراین جنك معلوم نیست لکن باید خیلی بوده باشند .

در ۲۱ شوال جنرل کورکو باهفتاد ودو عراده توپ وفرقه های دوم وسوم شعبهٔ اول اردوی خاصه وفرقهٔ سوم سواره خاصه ویك شعبه سوارهٔ اردوی مرکب ازسوارهٔ قزاق قفقاز استحکام تلیش نامرا که درجادهٔ صوفیه است وسه فوج عثمانی باسه عراده توپ که مستحفظ آنجا بود محاصره کرده بعد ازدو ساعت جنك اسماعیل حقی پاشای میراوا ترك سلاح کرده تسلیم شده است . سیصد نفرازنفرات عثمانیه فرار کرده اند باقی دیگر بایکصد نفر صاحب منصب تسلیم شده اند .

درخصوص جنگی که پس ازهمه درراه اورحانیه وپلونه اتفاق افتاد روزنامهای اسلامبول هرگونه خبررا شایع کرده حتی حقی پاشای میر لوارا که درتلیش بود نوشتند بدون جنك وبی آنکه تفنگی انداخته شود تسلیم سلاح کرده است . اینك جریدهٔ عسکریه روس که دو پارچه تلکرافنامه که در بالا آورده شد نقل کرده است پس معلوم میشود که حقی پاشا دوساعت در مقابل سی هزار نفر وبیشتر فرقه روس مقاومت کرده پس ازآن تسلیم شده است . واین معلوم است که در بدایت جنك ازبسیاریٔ دشمن باك نکرده ومدتی جنك کرده اند .

درصورتیکه کنه وحقیقت مطلبی ازروی اخبار رسمیه بشایستگی معلوم نشده است دراینباب پارهٔ اراجیف ونشریات‌را نوشتن ومردم‌را که جهت اشتراك درآن مطلب دارند به بدگمانی انداختن بهمه‌طوری عیناك وکارناسزاواراست .

(حقیقت)

ازجهت پلونه خبرتازهٔ نرسیده است اگرچه اراجیف بسیار است وایمپراتور روس را میگویند منتظراست فتحی درآنجا کرده به‌پتربورغ برگردد وهمه قوت خود شانرا بمحاصرهٔ آنجا وپورشهای ممکنه صرف می کنند . ودرراه اورحانیه هم میگویند چندین ارابه آذوقه ومهمات را که به پلونه میرفته است روسها بدزدی ضبط کرده اند یعنی ازخط تلکراف خبرآمدن آذوقه را بدزدی فهمیده وآذوقه‌را گرفته اند . ولی اگر کار باینطور‌ها بگذرد وتا چند روز دیگر سخت کیریهای قوت روس بی‌ثمر بماند امیدواری کامل هست که رنك کار برگردد وجناب محمد علی پاشا ازسمت صوفیه وقوت اورحانیه وشعبهٔ از اردوی پلونه تلافیٔ فقرهٔ تلیش‌را کرده و شکست بزرگی باردوی روس بیاورند . اگرچه ماه‌شوال برای روسها خوش آمدولی هلال‌ذی‌قعده ازآغاز بفتوحات ومظفریتها رخ نمود .

پیشتر درخصوص فارص روزنامها تفصیلی نوشته وتلکرافنامهٔ هم ازمنع روس نقل کردند که‌بعد ازسوختن یك جبه خانه وخراب شدن بعض جاهای شهر فارص علامت مذاکرهٔ تسلیم کشیده شده وایلچی ازجانب کوماندانیٔ فارص باردوی روس آمده است که مذاکره شده قرار تسلیم کردن قلعه‌را بدهند . ودرنسخهٔ گذشته این خبررا تصدیق نکرده بعض قرائن را نیز در باب عدم صدق آن آورده بودیم . روزنامهٔ (وقت) درنسخهٔ روز یك شنبهٔ خوددر این مطلب میگوید ازروی تحقیق معلوم گردید که جنرالهای روس تکلیف کرده اند که قلعهٔ فارص بشرائط چند تخلیه کرده شود . حسین حامی پاشا کوماندان فارص صاحب منصبانی‌را که تا درجهٔ سرهنگی بوده‌اند همه‌را حاضر نموده واستشاره کرده است . صاحب منصبان متفقا جواب داده اند که تانفس آخر باید ایستادگی کرد وبراین مطلب قرار داده اند . وچون آذوقهٔ فارص بقدر کفایت چند ماه موجودبوده است لهذا تسلیم شدن فارص باین زودیها محتمل نیست .

موافق خبرهای لندن (پول‌موسوروس‌بك) مستشار سفارت سنیهٔ عثمانیه مقیم لندن مأمورشده است که اعانه‌هایی که ازجانب کومیته‌های انکلیس بجههٔ بیچاره‌کان بلغارستان ومشرق زمین جمع‌آوری شده است . بصاحبان استحقاق برساند مومی‌الیه برای ایفای این مأموریت ازلندن حرکت کرده است . (حقیقت)

موافق کاغذهای تجارتی وتصدیق روزنامه‌های اوروپ چند قسم اغتشاش واختلال درخاك روس بوده است . ومردم شهرهای بزرك درخصوص طلب آزادی وتغییرحکومت ایمپراتوریه بطور آشکار هنکامه جو یی‌دارند . اهل داغستان تماما ومتفقا یاغی شده و برقلعه‌ها وآبادانیهای اطراف داغستان معرض می شوند و چند قلعه‌را که از جمله شهر (دربند) است بدست آنها افتاده است . ولشکر روس آرام کردن آنهارا قادرنیستند . اوقاتیکه شیخ‌شموئیل مرحوم برضدروس حرکت داشت وسالها حکومت را مشغول کرد چون بعض طوائف لکزیه و سمت (طاوه ساران) خارج ازاتفاق او بوده اند که بالاخره ازثمرهٔ نفاق خودشان مغلوب گردیدند . وحال مضمرات نفاق‌را فهمیده ومتفق باهمدیگر شده اند . وازجان ودل درصدد استخلاص خودشان از زیر زنجیر اسارت روس برآمده‌اند . واقوام اسلامیه که درآن حوالی میباشند بهمه طوری یاری ومعاونت ممکنه‌را با آنها خواهند کرد . لهذا توانیم گفت که این غائله در آتصفحات رفته‌رفته بزرك شده ومشغلهٔ بدبختانه برای روس خواهد گردید . افسوس که این شکست آخری احمد مختار پاشای غازی ورجعت اردوی جناب اسماعیل پاشا ازحدود ایروان فی‌الجمله باعث فتور وسستیٔ آنها تواند شد . مع ذلك چون ماده مستعد است وازاینطرف هم امید واری هست که بزودی عساکرعثمانیه بتلافیٔ مافات موفق بشوند . و ﴿ اذا اراداه امرا هیئا اسبابه ﴾ هیچ استبعاد ندارد که ازاین رشتهٔ بسیار ضعیف وهن واضطراب بسیاری قوی درارکان حکومت روس بیفتد . و بطوریکه بعقلها نگنجد اسباب تغییر وضع ممالك روسیه فراهم آید . و روسها به بینند که !

﴿ بزرکی هست عالم‌را خدا نام ﴾

وصیتهای پترکبیر وتدابیر وافدامات دور اندیشانهٔ دولتها وملتهای بزرك را بکوچکترین اسبابی خدای جهان تباه کند و پشهٔ‌را غنیم پیل نماید . اگر نچنان باشد حق بجانب خدانشناسان تواند بود . قوتی که برضد دیانت وخاصة دشمن دین پاك اسلام است ومحوآنرا پیشنهاد پولیتیك خود کرده است صاحب آن دین‌را است که اورا پایمال کند ورسوا سازد .

﴿ لطف حق باوی مداراها کند ﴾
﴿ چونکه‌ازحد بگذرد رسوا کند ﴾

﴿ سخنی از شاعری ﴾

(ژان پول) نام شاعر مشهور فرانسه گفته است (انسان بجههٔ اینکه تکلیف لازم خودرا بجانیاورد بکمال امتنان بکارهای بیرون ازتکلیف خوداقدام می کند) راست است آدمی کاری را که باقتضای ناموس وفطرت مستقیمهٔ خود تکلیف است ترك نموده بکارهای دور وخارج ازتکلیف خود عمل می کند .

مسیو کلادستون درلندن ازجههٔ شدائدی که گویادر بلغارستان به بلغارها واردمی‌شده‌است ومتینهها یعنی جماعات مخصوصه اوراد عوت میکردند که در رفع این مظالم صرف مقدرت نماید . چنان تصور کرده است که کرستکان وبیچاره‌کان وبرهنکان وخستکان وفقرایی که‌در کوچهای لندن در هر سمتی افتاده اند همه سیرشده وچاره سازی درحق آنها کرده اند لباسهارآنها پوشانده مداوای آنها فراهم آمده‌رفع احتیاج وضرورت آنها شده است وتنها مظالم بلغارستان درآخر روم ایلی مانده است که‌باید کلادستون چاره سازیٔ آنها نماید .

روزنامهای المان وانکلستانی که این همه صحائف خودرا پرازتعداد مظالم وداد خواهی در بارهٔ بلغاریان کرده ومی کنند آیا درآنها دیده میشود که چند سطری هم در بارهٔ کرستکان و بیچاره‌کان هم‌ملتان وهم وطنان خودشان نوشته باشند ؟ و یا آنکه از فقر وکرستکیٔ آنانکه در پهلوی آنها تلف میشوند سخنی گفته‌باشند ؟ آری آدمی بجههٔ اینکه تکلیف لازم خودرابعمل نیاورد بکارهای بیرون ازتکلیف خودمی پردازد .

نکاهی هم بمشرق زمین بکنیم که روس درآنجا مأموریت انسانیت را میخواهد بعمل بیاورد ! روس وانسانیت چه قدر منافات ومبائنت دارد جای تعجب است روسی که انسانهارا در درسبریا ومعادن کوههای (اورال) ودرزیر شلاقها هلاك می‌سازد نادانی وجهالت مردم راکار بسیار لازم میداند حال آمده است ودعوی انسانیت ومدنیت‌را می‌نماید .

آری روس در بیرون ازتکلیف خودکار میکند وحق هم دارد بعلت اینکه اروپ بجای اینکه یك کلمه‌بگوید وا ایست این‌هنکامهٔ قصابیٔ انسانهارا بکمال بی‌مبالاتی تماشا میکند ! .

(بورکر چاپیتونع)

﴿ حسن مقابله ﴾

از روزنامهٔ معتبر (عمران) در نسخهٔ هفتهٔ گذشته برادرانه گله گذاری کردیم که درضمن ترجمه‌ها ازاختر دردوجا علامت استفهام بی موقع گذاشته بود . محرر ومترجم محترم روزنامهٔ مذکور درنسخهٔ روز شنبه بزبانهای لطف آمیز بیان نموده‌اند که‌این علامات سهوا اتفاق افتاده است وتنها علامت تحسین وآفرینی درخاتمهٔ سخن گذاشته شده بود وازسهو مرتبها ودرمقام تعجیل تحسین باستفهام تبدیل شده است ودراین زمینه بطور مهربانی پیش آمده دلیل حسن ظن وتوجه خودشانرا هم در بارهٔ اختر همانان ترجمه کردن فقرات مناسبهٔ آن درنسخهای عمران قرار داده بودند که این یکی برهان مودت و یکانکی وشرط برادری است ازاینکونه اظهارات راستین واطیف ومهربانیٔ ایشان سپاس گذار ومنت پذیرهستیم وازجههٔ اینکه ازاین گله گذاری متأثر ومتأسف شده اند مانیز افسوسمند میباشیم .

﴿ تذیل وتعمیم سخن ﴾

در ذیل این سخن بیان این مطلب‌را نه از راه خودستایی بل از بابت تحدیث نعمت وبیان حقیقت زاید نمی شماریم که چون روزنامهٔ اختر بیك نیت پاك ومستقیمی بنا نهاده شده وازمسلك راستین خود سرمویی انحراف را روا نمی داند مقصودش نیز نه خودنمایی است ونه‌جلب منفعت ونه‌ترویج اباطل . پولیتیك مشوب‌را هم

بوجهی پرورش نمی خواهد بدهد . این است که از آنچه در بیرون از شارع مقاصد مقدسهٔ خود به بینند بی اختیار بتعرض محققانه برآن می پردازند . آشکارا بگوییم این روزنامه فارسی و زبان ایران وطوائف و اقوام دیگر بسیاری از اهالیٔ آسیای وسطا است و باهمه محسنات این زبان وستایشی که ازجانب شرع وحدیث وتحسین وقبولی که ازطرف اهل لغتهای دیگر دربارهٔ آن هست وزبانی است مسلم ومقبول طبایع وامروز دراین پای تخت اعظم و دیگر ممالك محروسهٔ عثمانیه در مکتبهای دولتی مقرر آموخته میشود وجزء متمم زبان دولتی هم هست وزبانی است مستقل درمشرق زمین مثل زبان عمومی میباشد . همانا اخبارنامهٔ (اختر) در این زمان بدین زبان بنانهاده نشده است مکرر برای اینکه واسطه بشود برافزونیٔ روابط ومناسبات درمیان این پای تخت اعظم وممالك شرقیهٔ اسلامیه وملل آسیای وسطا وآنچه در آن آورده می شود همه مبتنی بر این اساس است . وهمچنانکه انتساب خود را باین دولت عظما و پای تخت اعظم در داخل تکلیف خود مایهٔ افتخار دانسته قیام بشرائط آن را نیز لازم میشمرد . چون مقصود تحصیل تمام ارتباط درمیان ملل و طوائف اسلام است و امروز بزرگتر دولتی درمیان دولتها و حکومتهای اسلام جز دولت علیهٔ عثمانیه ودولت علیهٔ ایران نیست. و اتحاد ویگانگیٔ این دودولت اولین شرط حصول مقصود است . این است که بدگویی اگرچه بکنایت و رمزهم باشد نباید درحق ایران وایرانیان گفته شود . واعتقاد دارم که وضع زمان مارا آگاه میکند ازاینکه بعد ازاین را باید یك اسباب اتحاد ویگانگیٔ حقیقی درمیان این دو دولت علیه مرتب شده و بدین وسیلت تمامیٔ مسلمانان این کرهٔ خاك در حفظ آیین پاك مسلمانی که اساس انسانیت ومدنیت وعدالت حقه است ومعنیٔ مطابق ملکوت آلهیه همه یکوجود و یك دل ویکزبان باشند که حصول این مقصود بزرك را نخستین وسیلت اوراق اخبار و روزنامها توانند بود . تاآنکه دلها را تألیف کنند منافرت و مناکرت را ازمیان بردارند اسباب خلاف ونفاق را ازمیان برچینند . بساط مودت ووفاق را بگسترانند . وبمن این اتفاق ومودت درترویج شعائر مدنیت وآبادیٔ ملك ومملکت خود تعاطیٔ افکار کنند . وملیت وقومیت خودشانرا باآیین پاك اسلام استناد داده ﴿ اخوانا علی سرر متقابلین ﴾ راه بروند . ولی تااین زمان نزدیك بکمال افسوس می دیدیم بسیاری از اخبارنامهای این پای تخت بجای اینکه اسباب فزایش ربط ومناسبت شوند از روی بی طلاعی و بی آنکه ملاحظهٔ اطراف سخن را نمایند بدگویی در بارهٔ ایران و ایرانیانرا اسباب مفخرت خود شان می دانستند چنانکه در نسخهای اختر نیز درمقابل آنهابیان حقیقت حال شده و برآگاه کردن آنها اقدام نموده میشد . بنا براین اگر گاهی از بعض اخبارنامهارا لغزشی ازاین شاهراه مستقیم اتفاق بیفتد باقتضای مسلك ونیت بی غرضانهٔ خود تکلیف لازم خود میداند که تعرض محققانه برآنگونه بیانات بی جا نماید وبقوت قلب معتقد هستیم که راستیٔ این مسلك وعقیدت مادر نزد اخبار نامهای این پای تخت قرین موقع تصدیق شده راستی و پاکیٔ نیت مارا فهمیده اند واز اینجهت در اینگونه مواقع همراهیٔ مارا شرط برادری وحسن نیت میدانند . وبنا براین برادر ماعمران وامثال او در مواقع کله گذاریٔ محققانه اظهار دلگیری از بیانات اختر نکرده بل پیشرفت مقاصد مقدسهٔ که منظور است بهمه طوری یاری و یاوری را در بغ نمی نمایند .

﴿ خبرهای هندوستان ﴾

روزنامهای هندوستان دروز رسید . و فرصت ترجمهٔ اخبار و حوادث آنسامانرا علی التفصیل کنجایش وقت مساعدت نکرده . آثار قحطی که در بعض جهات هندوستان بود تخفیف یافته ودر بارهٔ جاها نیز بحمداه تعالی بکلی رفع شده است . ازاخبارنامهٔ (پیکن) نقل کرده اند که در ٢٤ ماه رمضان بقدر یکهزار و پانصد نفر از قحط زده کان اطراف وارد شهر بمبئ شدند وازجانب حکومت آنهارا بواسطهٔ کشتیهای بخاری بسمت ملك دکن روانه کردند .

(مفرح القلوب) مینویسد . درعید سعید فطر سرکار شاهنشاهزادهٔ اعظم آقا علی شاه صاحب دام اقباله مجلس جشن عام ودربار فیض انضمام ترتیب داده همه اهالی وموالی ومتعلقان و منسوبان ودوستان و خیرخواهان خودشانرا بمجالس سلام عید و زیارت خدمت خودشان قبول فرموده عطایا وانعام اکرام شایسته فراخور حال هرکسی اعطا فرمودند زوار ومتردین بصرف شیرینی وشربت شرین کام شدند . خداوند وجود ذیجود سرکارمعظم الیه را باهمه نوازشها واکرامات شاهانه سلامت باکرامت بدارد . فی الحقیقه وجود مسعود ایشان در این بلدهٔ کراچی برای مسلمانان و دینداران مغتنم میباشد .

شب عید فطر که شب سه شنبه بود چون خبر ظفر یابیٔ جناب مختار پاشا و تلف شدن بقدر پانزده هزار از روسیان بواسطهٔ تلگرام رسیده بود درهمه مساجد کراچی بندر سند چراغان وشادیانها کرده شد ویقین است که در شکارپور وحیدر آباد سند نیز درشب مذکور رسم شادی و چراغان اجرا خواهد کردید بعلت اینکه صدر انجمن اسلام اینجا این مژدهٔ فتح وفیروزی را بواسطهٔ تلگرام روز دوشنبه شب عید بشهرهای مذکور اطلاع داده بودند .

در بندر کراچیٔ هند رویت هلال ماه شوال شب سه شنبه شده روز مذکور که عید فطر بوده است جمعیت انبوه از مسلمانان بمقام عیدگاه که متصل برای تاغ ومیان شهر وصدر بازار است جمع شده بعد از ادای نماز عید و خوانده شدن خطبه نماز حاجت گذارده شده دعاها و مناجاتها برای فتح عساکر اسلامیه خواند شده است . ودرآخر مجلس جناب محامد آداب آخوند حسنعلی صاحب وکیل وصدر انجمن اسلامیه بالای منبر رفته نطق بسیارمؤثره وفصیحی فرمودند ومردم را بدادن زراعانه برای تیمار زخمداران و پرورش عیال واطفال مقتولین عساکر عثمانیه رغبت وتشویق نمودند . وبیانات مذکوره دردل مردم بسیار مؤثر شده بکمال میل اظهار موافقت در دادن زراعانه نمودند .

درشهر (جیکب آباد) از زمان قدیم جامعی بوده است معروف بمسجد عیدگاه واین جامع بمرور وظهور از بی اعتنایی مسلمانان خراب شده کروه (میونسپل) خود جامع و زمین پهناوری

که درجنب بود جای علف فروشی کرده بوده اند در این اوقات (سیته آدم صاحب) بخیال آباد کردن جامع مذکور افتاده واز کیسهٔ خود و با عانت نقدیهٔ چند نفر ازصاحبان احسان وخیرات آن جامع را آباد کرده درکمال خوبی وزینت تمام ساخته اند . در ۲۱ شب ماه رمضان همه مسلمانان در آن جامع شریف جمع شده اتفاقا مژدهٔ ظفریابیهای لشکر طفر پیکر عثمانی نیز رسیده بود وجامع را نیز چراغان نمودند و بدعا ونیاز پرداختند . وبر فوز ونصرت اسلامیان آمین خوان شدند . خداوند اهل خیرات را در دوجهان نیك بخت فرماید .

(از مفرح القلوب)

نیز مفرح القلوب نوشته است که . اخبار نو بس جریدهٔ (قشم) من توابع بندر عباسی نوشته است . که اعیان وریش سفیدان وسادات ومشایخ جزیرهٔ مذکوره عریضهٔ شکایت از دست حاکم جزیره بحضور نواب مستطاب والا معتمد الدوله فرمانفرمای ولایت فارس عرض کرده اند . ازجانب نواب معظم نیز مقرر فرموده شده است . فرج اه خان برای رسیدگی این کار عازم جزیرهٔ مذکوره بشود . چون حاکم جزیره این معنی را دریافته است محضری نو یسانده جبرا و کرها بامضا ومهر اهالی جزیره رسانیده است . که ما از حاکم جزیره جناب شیخ صفر راضی و خشنود هستیم وحاکم دیگری غیر ازاورا نمی خواهیم . ولی علما وسادات ومشایخ جزیره این محضررا امضا نکرده بوده اند .

از بندر ابی شهر نوشته اندکه . چون در این اوقات بیرون بردن غله از بندر بخارج ممنوع وغدغن بوده است . ومع ذلك پنهانی غله زیادی حمل کشتیها شده باطراف رفته است بنا براین حاکم ابی شهر تجار وصاحبان کندم را مؤاخذه کرده ومسئول میداردکه . چرا آذوقه بخارج فرستادید . صاحب روزنامه میگوید اکر مسئولیت بحق بوده باشد مأمور کرك که کماشتهٔ حاکم است . در درجهٔ اولی باید مورد مؤاخذه وتنبیه ومسئولیت کردد . بعلت اینکه این غله وآذوقه را از کرك کذرانده اند .

تعجب است که حاکم مومی الیه مأمور کرك را تعرض نکرده بتجار وکسبه می پردازد .

از این قبیل بی حسابیها درهمه جاهست تکلیف روزنامه نو بسها هم جز نوشتن نیست . یقیناکه این نوشتن بی اثرنخواهد بود هم حکومت متبوعه بدین وسیلت آکاهی از شنایع حالات ومعاملات حاصل نموده بچارهٔ آن می پردازد وهم فاعل وعامل کارهای ناشایست را باعث انفعال وخجالت شده دست نکاه میدارد .

﴿ بقیهٔ اخبار جنك ﴾

ازجناب رؤف پاشا بتاریخ ٥ ذی قعده تلکرامی از (شپکا) رسیده است . که درساعت شش ونیم ازطرفین بشدت تمام آغاز بجنك شده درساعت یازده عساکر عثمانیه از شدت تأثیر نشانهای توپهای خودشانرا که مشاهده کردند . بکمال وجد وشادی صدای اه اه را بلند کردند روسها بواهمهٔ اینکه حمله بباستیانهای روس می شود بشدت تمام بتوپ وتفنك آتش کردند . واز قشون احتیاطی که در (غبروه) دارندشش فوج بکمال سرعت باستحکامات آوردند . وچون این حرکت افواج در زیرآتش توپ وخمبارهٔ عساکر عثمانیه بوده است بی شبهه بقدر چهار صد و پانصد نفر از روسها تلف شده است واین تلفات سوای آن است که در توی استحکامات و باستیانها ازتأثیر کلولهٔ توپ وخمباره ها شده است .

روزنامها نوشته اند . جناب شوکت پاشا بکوماندانیٔ شپکا وجناب شاکر پاشا که درشپکا بودند بکوماندانیٔ اورخانیه بجای شوکت پاشا معین شده اند .

تلکرامهای رسمی خبرمیدهند که درسمت باطوم نیز روسها اقدام بجنك دارند . ولی در هرحملهٔ که میکنند بجز انهزام وتلفات دادن بهرهٔ برنمیدارند .

ازجناب علی صائب پاشا کوماندان سمت (اشقود ره) وقره طاغ تلکرافی رسیده است که قره طاغیها درچهارم ذی قعده حوالی ساعت هشت از سمت (پی پر) بودغور یچه را بتوپ بستند . واز استحکامات عثمانیه مقابله شده وتا شام این جنك توپ امتداد داشته است . در ثانی نیز فردای انروز خبرمیدهد که امروز نیز از ساعت شش باینطرف از دو سمت بقلعهٔ بودغور یچه توپ میانداختند . ازعساکر شاهانه دونفر واز اهالی یکنفر زخمدار شده اند . دیکر ضایعاتی نبوده است .

جناب مختار پاشادر پنجم ذی قعده می نویسنده دشمن در اطراف کاروانسرای (دوه بوینی) استحکامات موقته میسازند . ودوکاغذ ازقارص بتاریخ ۲۳ و ۲۷ شوال رسیده که دشمن ازتوپهایی که درسمت قریهٔ مغازه جق کذاشته است شهر را میزند وبناها را ضرر میرساند . برای استکشاف وتحقیق اوضاع دشمن فوجها بیرون آورده شده بوده است وجنك توپ و بهادران در پیوسته . وقت شام بقلعه پس آورده شدند . دشمن ازترس اینکه یورش بتوپخانهٔ اونشود همه قوت خودرا باطراف توپخانه جمع کرده است . آورندهٔ کاغذ میکوید دشمن باستحکام موقتی که بر بالای استحکام قره طاغ ساخته شده بود حمله کرده ومنهزما عقب نشسته . از قراریکه معلوم می شود نظر اعتنای دشمن بسمت ارضروم مصروف است . ودر سمت قارص چندان قوتی ندارد .

﴿ تلکرافنامهای اروپ ﴾

وزیر اول انکلستان (اورد بیکونسفیلد) در مهمانیٔ (امین شهر) یعنی (بیکلر بیکی) لندن نطق مفصلی کرده است . واز جنك و وضع حاضر و پولیتیك انکلیس سخن کفته است . در این نطق هم تحسین میکند پولیتیك انکلیستانرا وهم ازتوسط صلح سخن میکوید . وهم در پرده وکنایه استهزا میکند دولت روس را . که باین حال وکرفتاری چه لازم بود که برای اصلاح حال عیسویان ممالك عثمانیه اقدام بجنك نماید . واز یکطرف هم اشعار می کند که پولیتیکی بمیان خواهم آورد که روسها ناچار از صلح بشوند . در این فقرات در نسخهٔ آینده بخواست خدا تفصیلی خواهیم نوشت .

ازلندن درغرهٔ ذی قعده می‌نویسند ۰

خبرهایی که درخصوص مردن جنرال (کورکو) دراسلامبول شایع شده است بی‌اصل است ۰ این خبرا تنهاکازت (استاندار) نوشته است ۰ وروزنامهای لندن در اینباب هرگز چیزی ننوشته اند ۰

(ماریکی‌هارتنگتون)نام‌رئیس یکی ازفرقه‌های حامیٔ آزادی درشهر (کلاسکو) نطق کرده بیان نموده‌است که‌امیدواری داریم‌دولت‌انکلیس بعد ازانکه‌جنك بآخررسید مضایقه نخواهد کرد ازاینکه‌در باب اجرای اصلاحات موعوده در ممالك عثمانیه نفوذ وتأثیرخودرا درنزد بابعالی بکار ببرد ۰

(لوردمر) در (کلد حاند) درشب‌چهارم ذی قعده یك مهمانی داده است درآن مهمانی (موسوروس پاشا) سفیر دولت علیهٔ عثمانیه‌نیز بوده است ودر اثنای باده نوشی درضمن جوابی که میبایست بدهدازجواب دادن بطور دوراندیشی ودقیقه بینی استنکاف کرده است ۰ واین قسم جواب مشارالیه درنزد پولیتیك دانان شایستهٔ تحسین گردیده است ۰

وزیر اول انکلستان (لورد بیکونسفلید) نیز بدینگونه جواب‌داده‌است ۰ که دولت انکلیس باقتضای وضع وموافق زمان راه بی طرفی پیش گرفت واین مسلك خودرا هرگز تغییر نخواهدداد ولی همینکه دولت منافع مخصوصهٔ خودرا درخطر دید این بی‌طرفی باطل خواهد شد ۰ ومع ذلك این بی طرفی در بارهٔ دولت عثمانیه نیز بسیار سودمند آمد بعلت اینکه دولت‌عثمانیه دراین میان رشادت وبسالت عسکریه وقدرت مالیه وترتیب کارهای خودرا در روبروی جهانیان آشکار کرد ۰ وبدین واسطه استقلال خودرا ازهرگونه شك وریب عاری و بری داشت دولت عثمانیه تمامیت استقلال خودرا محکمتر کرد که قطع نظرازهمه‌چیز یك کرورلشکررا که حاضر جان فشانی هستند بمیدان فرستاد ۰ لورد مشارالیه درذیل نطق خود بیان نمود که ازصلح قطع‌امید نیستم وحتی صلح را غیرممکن وبعید الوقوع نمی پندارم ۰ ودرآخر سخن از رشادت وشجاعت لشکر دولتین محاربتین ستایش وثناگستری کرد و گفت امیدوارم بزودی همه دولتها اتفاقی بکنند وموازنهٔاروپ برقرار بماند ۰

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۷ ذی قعده ۳ تشرین ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۵۰
لندن	۱۰	۱۶
پاریس	۱۰	۲۰
	فرانك	سانتیم
سندات راه‌آهن روم ایلی	۳۱	۵۰

لیرای انکلیس

سوسیته ژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۱۰
بانك عثمانی	۳	۰۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۰۵

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۰۹	۰۸
لیرای فرانسه	۸۶	۱۳
امپریال	۸۸	۱۰
کرمیجه	۵۱	۰۰
روبل (منات) نقره	۱۵	۰۰
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۵	۱۱
بشلك	۱۱۷	۰۰

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

خسرو ثانی درسال پانصد ونودودوجلوس کرددرا بتدا بطور رافت باپدر رفتار کرد برای او شرابها واغذیهٔ ممتاز میداد ودرصدد تدارك اسبابی بود که درمجلس براوسخت نگذرد این همه‌محبت بیشتر مهیج طبیعت وحشی اوگشت وچونکه خسرودید که بهیچوجه نمیتواند اورا ارام کند بقتلش حکم‌داد بعد ازارتکاب این عمل شنیع جشنهابرای جلوس خود منعقد کرد ومبالغ گزاف به نجبا تقسیم کرد وحکم کرد اغلب محبوسین را مستخلص کردند مقصود اواین بود که نماید که قدرچه طبیعت اوبا طبیعت پدرش متفاوت است بعد تحف بسیار ممتاز برای وارام روانه کرد وباونوشت که چنانچه ازصرافت سلطنت بیفتد و برادردولت رتبه دوم شخص میدهد وارام‌تحف اورا رد کرد وعریضهٔ بی ادبانه درجواب عرض‌نمود ضمنا خودرا دوست خدا ودشمن ظالمین و پادشاه دین دارلقب داده بخسرو حکم کرد که دست ازسلطنت بازداردو به پیش اواید ودرعوض ولایت یکی ازممالك‌ایران بیابد خسرو کاغذاورا در حضور رجال دولت بخواند همکی اورا لعنت کردند اما پادشاه باز بملاحظه پیشرفتی که انسردار داشت مجددا با ملایمت فرمانی بعهده اوصادر کرد وچونکه اعتماد نداشت که فایدتی ببخشد لشکرجمع اوری نموده به نیزیب که درحوالی آنجا که وارام بود رفت شش روز متوالی بمذاکره پرداختند اثری نبخشید قشون پادشاه چونکه دیدند که میترسد ایشانرا بادشمن برابرکنند همه دلها ناختند خسرو که ازمراتب مطلع شد زنان خویش را روانه نمود وقصد کرد که خود نیز روز بعد بگریزد اما قبل ازوقت وارام تاخت آورد و بزودی درلشکر پادشاه هزیمت انداخت خسرو با معدودی از مستحفظین بکریخت واز بیابانهای الجزیره بگذشت وباجمعیتی قلیل وزنان خویش که اغلب طفل شیرخوار داشتند به سیر منبوم وارد شدند پرتوس که ازطرف رومیان کوتوالی داشت پادشاهرا باحترام تمام پذیرفت روز بعد خسرو به موریس قیصر روم نامه نوشت ودرضمن ازاو استمداد نمود در بینی که قیصر از برای این کار مجلس مشورت میآراست وارام درتمام الجزیره در تفحص بود که خسرورا گرفتار نماید تنها بندویس‌را که مغلوبش ساخت باچند نفر از

ممالك	۱۱۷	..
پول سیاه	۱٦٥	..
قاعه نو	۱۹۳	۲۰

﴿ اسامیٔ وکلای اختر درخارج ﴾

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابو الفتح تاجر طهرانی . درتبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورویانس دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی . درارضروم بعالیشان آقا ملا صادق تاجر دیلقانی . در بیروت بعالیشان حاجی بابا تاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی ورضه خوان .

ودرموصل برفعت مآب حمید خاکی افندی از کتبهٔ مجلس تجارت .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی . دراماواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار .

درکراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتم روزنامهٔ مفرح القلوب .

در بنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتم منشور محمدی .

در مداس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهر جریدهٔ شمس الاخبار .

درشهر لکهنو جناب فضایل مآب فتح محمد صاحب مشتهر جریدهٔ انوار الاخبار .

درحیدر آباد هند درسرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا اغلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم و یا باواسطهٔ پوست مستقیما بادارهٔ اختر معلوم نمایند .

وهمچنین در بارهٔ ساندن قیمت سالیانه وشش ماهه بهردو وسیله میتوانند رسانند .

﴿ قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر ﴾

درممالک عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش وششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهدشد .

درممالک سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه تبریزا سالی هفده هزارو پانصددینار رایج طهران ودیگر ممالک محروسهٔ ایران دوتومان است برای ممالک او روپ پانزده فرانك .

جهت بمبئ ودیگر اطراف هندوستان و بندرات فارس وممالک متجاوره آنجاده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

فیمتهای مقرره درفوق چنانکه درصفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (٥٤) بتفصیل عرض شده است در بارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یاسالیانه را پیشکی لطف نمایند اگر چنانچه بآخر موعد بگذارند چنانکه مقتضای قاعده وموافق شان بزرگی ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی از مخادیم وآشنایان خوشهمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان از دارالخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزها ازتقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در در بازید مکازه کتاب فروشی بزرك زیر مسافر خانهٔ عسکری ودر اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته میشود .

طاهر

بزرگان ایران که هواخواه پادشاه بودند بدست آورد ولی بارعیت بطور ملایمت رفتار کرد در تدارك حفظ سرحدات برامد وکسانی را که باو نزدیك میشدند تعارف بسیارداد عاقبت باکمال افسردگی دید که باوجود اهتمامی که میکنند بخبا باز باو خصومت دارند بمهر رعایت هم مطمئن نبود ولی چونکه دید که نمیتواند حرص خودرا فرونشاند وطول زمانهم تغییری درحالت ایران این نخواهد داد لهذا مجلسی منعقد کرد علامات پادشاهیرا زیب وزینت پیکر خویش ساخت و بساخلوی قلعه مارتیرو پولیس پیغام کرد که درمدافعه سخت پایفشارند ازانطرف خسرو برای اینکه د. ظاهر بنماید که از پذیرائی رومیان ممنون است یك نفر به مارتیرو پولیس پیش کوتوال انجا فرستاد ونوشت که قلعه را برومیان تسلیم کند ولی این پاشاه محیل پنهانی بهمان کوتوال پیغام کرد که برطبق فرمانی که برعهده اوصادر شده رفتار نکنند درهمان اوقات درسال پانصد ونودوسه مسیحی ازجانب وارام وهم از طرف خسرو مامور باسلامبول روانه شد وارام بقیصر تعهد کرد که اگر بی طرفی اختیار کند شهرنیزیب وخاك انجارا تاشط فرات برومیان واگذارکند ازانطرف خسرو وعده داد که مارتیرو پولیس ودارا وهمه ارمنستانرا واگذارد وبا قیصر همیشه درصلح باشد ووجوهاتی را که در معاهدات سابق ذکر شده بود مطالبه ننماید قیصر طرف خسرو گرفت واغلب بزرگان ایرانرا که درجنك باسیری گرفته بودند بخدمت اوفرستاد پادشاه ایران همینکه بدوستی دولت روم مطمئن شد بازاز شط فرات بگذشت وتا قسطنطین رفت اما کبروسفاکی وارام اسباب شده بود که همه بخبا که باطنا هیچ راضی بسلطنت اونبودندازوی بنهایت متنفر شدند صاحب منصبان معتبر قشون بقصد عناد باهم دست وداد داده بندویس را ازمجلس بیرون آورده بریاست او بقصد سلطنت تاختند وارام چونکه بوقت اطلاع یافته بود قشون خودرا اماده داشت جنك تمام شب طول کشید عاقبت وارام فایق آمد بعضی ازمعاندین را بدست آورده روز بعد همگی را دست وپا بریده پایمال فیل شدند اما بندویس که گریخته بود بمملکت مدی رفت .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٢٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك بار در صفحه خاتمه نوشته میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ١٥ ذی القعده سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

٩ تشرین ثانی ١٢٩٣ و ٢١ نوامبر ١٨٧٧

ین کازت ازهر گونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ داخلیه ﴾

اعلاحضرت شوکت مآب سلطانی روز جمعهٔ گذشته تشریف فرمای باب والای سرعسکری شده پس از آرام در قصر همایون هنکام ظهر با آلای والا برای ادای نماز جمعه بجامع شریف بایزید که رو بروی باب والای سرعسکری است عزیمت فرمودند.

بعد از ادای نماز جمعه باز بقصر همایون تشریف فرما شدند. در آنروز فرخنده مقرر بود بیرق مخصوص عساکر ملکیه بافواج پای تخت عظما که بنام موکب همایون تشکیل یافته است اعطا شود. (پیشتر کیفیت رنك ومنقوشات این رایت عظما را نوشته بودیم.)

﴿ رسم اعطا شدن رایت عظما ﴾

هفت فوج از افواج همایون که در سلاملق حاضر بودند بدین تفصیل یك فوج بهادران عساکر خاصهٔ شاهانه که طابور طلیعه نامیده می شود. سه فوج اطفائیه. یك فوج مستحفظه. دو فوج ملکیه. بقوم میدانی برکشته درحضور همایون بصف سلام ایستاده بودند. در حالتیکه جنابان مستطابان صدراعظم وشیخ الاسلام ووکلای دولت وارکان حضرت حاضر بوده اند ﴿ رایت عظما ﴾ را اعلاحضرت پادشاهی بدست تایید پیوست خودشان بظاهر بیك یاور حرب حضرت شهریاری (جنرال اجودان حضور همایون) تسلیم شده خطاب نامهٔ همایون که در ضمن اعطای رایت عظما شرف صدور یافته بود با محضر مصدق نظامنامهٔ عساکر ملکیه نیز بجناب سعید پاشا فریق مابین همایون داده شده همراه هیئت وکلای فخام برای تسلیم بافواج مذکوره باشارت علیه روانه شدند. دستهٔ از امرای عساکر ملکیه با یکدستگاه موزیك نظامی به پیشواز شتافتند. رایت عظما را تا برابر افواج مذکوره بردند. جناب سعید پاشا خطابنامهٔ همایون را (که ترجمهٔ آن ذیلا نوشته خواهد شد) در رو بروی آنها خواند عساکر مذکوره درمقام شکر ودعا سه بار بعبارت (پادشاهم چوق یاشا) پادشاها دیرزی بلند آواز کردیدند. رایت عظما بکمال احترام تسلیم شده وکلای فخام بقصر همایون بر گشتند. عساکر شاهانه بکوماندانیٔ طیار پاشا رسم عرض لشکر را بعمل آوردند.

اعلاحضرت پادشاهی انروز در قصر همایون تا شام تشریف داشته اند وانجمن مخصوص وکلا بریاست اعلاحضرت شوکت مآبی منعقد کردیده پس از صرف طعام دریکساعت از شب رفته بسرای همایون عودت سنیه اتفاق افتاده است.

﴿ ترجمهٔ خطاب همایون ﴾

﴿ عسکر ﴾

﴿ بزرکترین شرف در دنیا برای ملتها
﴿ این است که مقتدر بر محافظت حق
﴿ وحیثیت و اعتبار وطن خود باشند
﴿ بدست آوردن این شرف نیز پیش از همه
﴿ چیزی بشراکت کردن همهٔ ملت در
﴿ وظیفهٔ عسکریه تواند بود با اینکه بالذات
﴿ عسکر زادن و در حالت عسکری مردن
﴿ از خصائل عثمانیه است تا کنون مانعی
﴿ هم نبود که سر بازی و عسکری را عمومیت
﴿ داده نشود بنابراین اکنون بقوت
﴿ عمومیهٔ عسکریهٔ خودصنف تازهٔ بنام
﴿ عساکر ملکیه افزوده شده بحدالله تعالی
﴿ توفیقیاب شدم براینکه در پای تخت ما
﴿ و همهٔ ولایتها افکار عسکریه عمومیت
﴿ پیدا کنند. برای اینکه نقطهٔ اجتماع عمومیٔ
﴿ عساکر ملکیه بشود بیرق آماده کرده ایم
﴿ اینك بنام عموم عساکر ملکیهٔ ما بواسطهٔ
﴿ سعید پاشا فریق مابین همایون ما تسلیم
﴿ واعطا میکنیم نظامنامهٔ هم که درخصوص
﴿ وظائف تشکیلات عساکر ملکیه است
﴿ تا آنکه الی ماشاءاه دستور العمل باشند
﴿ تصدیق کردیم بواسطهٔ پاشای قائم مقام
﴿ سرعسکری رسم قرائت و اعلان در
﴿ روبروی شما اجرا خواهد کردید. بیرق
﴿ را که بشما دادم انشاءاه درجرك نخستین
﴿ بیرقها خواهد بود که مخصوص محافظت
﴿ حقوق واستقلال دولت ما است وچنانکه
﴿ وظائف شما که بموجب نظامنامه معین
﴿ شده است اقتضامیکند همهٔ شاهاترهای وطن
﴿ پروری و ابراز جیت کرده شان ملت مارا
﴿ برتری میدهید وتوجه ومحبت پادشاه
﴿ خودتارا حاصل میکنید. جناب حق
﴿ موفق فرماید. ﴾

سعادتمآب علی بیك میرآلای را منصب میرلوائی داده شده مأمور باردوی همایون اورحانیه شده است.

روزنامهٔ (عثمانلی) مینویسد . شنیده شد از جانب وزارت جلیلهٔ تجارت یك روزنامهٔ تجارتی قرار داده خواهد شد که مباحث متعلقهٔ تجارت درآن مندرج کردد .

این روزنامه حقیقةً برای تجار تخانهٔ مانند اسلامبول بسیار لازم است واز دقیقه اندیشیهای جناب وزیر تجارت امیدواری داریم همت لازمه را درایفاب بکار برند .

پیشترها درخصوص اقدام دولت انکلیس بتوسط صلح روزنامهها تفصیلی می نوشتند . تلکرافنامهای وین این مطلب را تصدیق نکرده می نویسند (لورد در بی) وزیر اول انکلستان بدربارهای دول معظمه کاغذ عمومی نوشته اظهار کرده است که دولت انکلیس درخصوص توسط هیچ اقدامی نکرده است .

(نایه فرایه پرهسه) مینویسد . ایمپراتور روس بصاحب منصبان دول خارجه که در لشکرکاه خود دارد بیان کرده است . که در نخستین فرصتی مصالحه با دولت عثمانی را مستقیما وبتنهایی راجح میدانم .

عطوفت مآب اودیان افندی مستشار نافعه که در فرنکستان بودند چند روز پیشتر وارد اسلامبول شده اند .

رفعت مآب علی بیك یاور حرب شهر یاری که برای تحقیق اوضاع (شپکا) فرستاده شده بود باسلامبول برکشته راپورت تحقیقات خودرا بحضور همایون تقدیم کرده است .

از جملهٔ کارهایی که دراین اواخر سلطنت مرحوم سلطان عبدالعزیزخان بتاثیر اغفالات مشوبانه کردند یکی هم تعیین ناصر پاشا بوالیکری بصره وولایت شدن آنجا بود که در ثانی سیئات اعمال ناصر پاشا معلوم کردیده از حکومت عزل شد وجناب عبداه پاشا والی آنجا شدند . درخصوص ولایت بودن آنجا هم که هیچ لزومی نداشت . اینروزها بزرکان و معتبران عرض محضری بواسطهٔ تلکراف بحضور جناب مستطاب صدراعظم نوشته استدعا کرده اند که بصره کنجایش ولایت شدن را ندارد بطور سابق جزؤ ولایت بغداد شده بعنوان متصرفی اداره بشود . و درضمن این محضر تلکرافی مطالب شکایت آمیز را از والیٔ سابق خودشان نیز اظهار کرده اند .

ازجانب حضرت دولت ونجابت مآب نورالدین افندی برای عساکر عثمانیه سیصد و پنجاه ثوب خرقه وسیصد وپنجاه پای تابه وجوراب و دوازده وقیه صارقلیق ونه وقیه تفتیك اعطا فرموده شده است .

﴿ مقدمات کارجنك ونتائج متصوره ﴾

همچنانکه منافع وفوائد دولتها شعبهها دارد مضرات وخطرات آنها نیز جهات اختلاف تواند داشت. وهیچ دولتی درمیان منافع ومضرات مشترکه استقرار وضع خودرا در یك زمان طولانی طرف اطمینان نتواند دانست وبنابر این در نکاهداریٔ درجات منافع وشئون خود یك روش ومسلکی راه نتواند رفت ورفتار خودرا برسائقهٔ ایام وامور واقتضای مصلحت کار موافق خواهد نمود . وبسا می شود که اجزای عالم با همه ارتباط وبستکی که بهمدیکر دارند بجزئی تغییر در یك کوشهٔ جهانی تغییروانقلاب بسیار کلی درکلیهٔ وضع دولتها ومملکتها وملتها پیدا کردد . این سخن را تجربتها وتاریخ برای ما آشکار کرده درکارهای جهان سررشتهٔ آکاهی واعتبار برای ما داشته است .

دولت اسپانیا پادشاهی برای خود معین میکرد . المان را فرانسه خواست از مداخله باین کار باز دارد تا یکدرجه هم مطاوعت کرد فرانسه اصرار نمود نتیجهٔ کار بجایی کشید که حاکم مطلق قطعهٔ اوروپ اسیر وذلیل شد . دولت فرانسه پریشان کردید . اعلاحضرت ویلهلم ایمپراتور وحکمران المان ودولتش بزرکتر دولتی در اوروپ شد . این مغلوبیٔ فرانسه وآن تعظم وبزرکی یافتن المان که از یك کار بسیار جزئی شد ودر حقیقت مستقیما تعلق بهیچکدام از آنها نداشت باعث تغییر کلی در وضع هردو دولت شده واین تغییر سرایت کردبدیکر اجزای جهان وتغییرپذیرفتن خیالات دولتها وتزلزل و اضطراب پولیتیك آنها و بهم خوردن موازنهٔ حال فرنکستان . که این مطلب یکی از نمونهای کارجهان است که در این آخریها دیده تأثیرات آنرا در اجزای عالم نیز مشاهده می کنیم . وباین حال آنچنان دولت المانی امروز نمی تواند بکوید وضع حالایی من یك زمان درازی برقرار خواهد بود . بعلت اینکه راه خطرهارا نه مستقیما ونه بالواسطه برروی خود نتواندبست وبدین ملاحظه وهمچنانکه افراد واشخاص انسانها از روی پیش آمد احوال وچند انکه وقت اقتضا کند ومی توانند در جلب منافع ونکاهداریٔ حال خود وهمچنین بستن راه مضرات وخطرهای ملحوظه هرکونه سعی وکوشش را بکار می برند دولتها نیز به نسبت قدرت وعظمتی که دارند جلب منافع ودفع مضرات خودشانرا در نظر داشته بدین منوال کارمی کنند .

لاجرم باقتضای وضع زمان دراین حال اضطراب پولیتیك دولتها وبرقرار نبودن مقصود عمومی آنها دریك نقطهٔ معینه یك جنك بزرك خطرناکی درمیان دولت علیهٔ عثمانیه ودولت روس برپاشد که مقدمات این جنك وآنچه در این میان شده است همه در مدنظرها است . این جنك را بعضی از کار آکاهان امور دولتی مفتاح (مسئلهٔ شرقیه) دانسته اعتقاد شان براین است که بدین واسطه وپس ازحل این مسئله یك مدت طولانی تکلیف دولتها وملتهای اوروپ معلوم شده پولیتیك ورفتار ایشان معین خواهد کردید . واز اضطراب و تزلزل رهایی خواهند جست .

کار آشنایان قطعات مختلفهٔ اوروپ درانتظام هرکدامی بیك ملاحظه ومنظوری خیالات خودرا بیان کرده اوراق اخبار وروزنامها را پرازاین مطالب می نمایند . ومحاکمه می کنند بجرح وتعدیل سخنان همدیکرمی پردازندبطوریکه هرکزآن سخنان را بیك مرکز مستقیم که از هر جهتی طرف تصدیق تواند شد نمی توان منتهی کرد . بعلت اینکه کویندهٔ آن سخنان با اینکه مردمان کارآشنا وکارآکاه هستند البته منسوب

یك ملت و دولتی هستند که منافع و مضرات اورا مصادم و معارضی از دولتها و ملتهای دیکر هست. و باین حال قطعا خیالات و بیانات آنچنان کار آکاه مشوب بغرض شخصی وداعیهٔ جلب منفعت و دفع مضرت دربارهٔ خود وملت خود یا خیال مخصوص خود خواهد بود. این است که در این میان هر کونه سخنان مختلف بمیان آمده ودفترها را از شعبهٔ آن اقوال پر می کنند. تغییر و تبدیل در نقشه و جغرافیهٔ اوروپ میکویند حاصل خواهد شد. برداشته شدن سلطنت سنیهٔ عثمانیه رااز قطعات روم ایلی تصور می کنند کاهی خاك اوستریا را میکویند باید قسمت بشود. قرالهای متعدد و حکومتهای چند شاید در روم ایلی و اطراف تشکیل بشود. قوم دیکر در خیال باطل کردن سلطنت مستبدهٔ روس است و قانع کردن اوبحال و کار خود. طائفهٔ در فکر بهم زدن عموم پادشاهیها و تعمیم اساس جمهوری در روی زمین است. اشخاص دیکر کوشش در داعیهٔ جهانکیری و حکمرانیٔ مطلق بر اقالیم و ممالك جهان را درمد نظر دارند که این مشت خاك را قابل ریاست اینهمه سلاطین و پادشاهان متعدد نمیدانند. و میکویند نوع بشر باید در تحت یك حکم راه پروند. جماعت دیکر میکویند یك نفر که ازجنس ما است حق حکومت بر ماندارند همه برادریم و یك جمهوریٔ مطلق را عنوان می کنند که غنی و فقیر و دولتمند و کدا در امر معاش بطور رفاه راه بروند و مساوات ومواسات و برادری و برابری داشته باشند که نام اینرا اشتراك اموال میکذارند. و برای این کار ترتیبها و قانونها می اندیشند و از این قماش تخیلات که دیده و می شنویم.

آنانکه میکویند مسئلهٔ شرقیه بواسطهٔ این جنك حاضر حل خواهد شد. اعتقاد شان بر این است که صلح نخواهد شد. ودربهار آینده همه دولتها دراین هنکامه داخل شده جنك عمومی خواهد کردید. وهمه بجان همدیکر خواهند افتاد وتغییر وتبدیل بزرك درهیئت وضعیهٔ دولتها وممالك متصرفهٔ آنها حاصل خواهد شد. بطورهایی که نمی توان کفت اتفاق خواهد افتاد. وهم خاطر جمع نمی توان شد از اینکه بوقوع نخواهد پیوست. زیرا درحالتیکه هیچ مقدمه درمیان نبوده است آشوبهای بزرك بی هیچ انتظاری وقوع یافته است. و بالعکس با همه باك و بیم وفراهم بودن اسباب ومقدمات کارهای بسیار خطرناك ومشکل بسهل وآسانی ازمیان بر داشته شده است.

در این موقع زاید نیست که اوضاع حالیهٔ جنك را باتصورات مختلفهٔ کار آکاهان امور دولتی ماهم درمنظرهٔ تحقیق داشته نصیب خودرا ازاین مطلب که جهت اشتراك درآنرا داریم حاصل کنیم.

هرکونه تصور وحدسی که بوده باشد احکام آنرا قوتی نیست مکر بقدر مرتب بودن اسباب ومقدمات آن پس قوت حکم تصورها به نسبت قوت وآماده بودن اسباب حصول آنها است. بنابراین دراین مسئلهٔ حاضره بعد از شنیدن همه سخنان ووزن کردن آنها می بینیم مأخذ این جنك اکرچه ظاهرا کار عمده ومهمی نبود. لکن روش حال وآثاری که ظاهر شده است ومی شود بودن مطلب بزرکی را درضمن این کار برای ما آشکار میکند چنانکه دولت روس این جنك را درمقابل دولتها تنها بعهده کرفت حال آنکه در مقدمات یعنی درنوشتن محضرها ولایحه‌ها وانعقاد کونفرانس و برداشته شدن سفرا از اسلامبول همه باهم بودند چکونه شد که دراخبار جنك پی سؤال وجواب با انها تنها بمیدان آمد. وحال آنکه درظاهر قواعد این یك نوع بی احترامی و بی اعتنایی بدول مشارالیهم می توانستی معدود بشود. ثانیا حکومت رومانی که حکومت ممتازه بود ودرتحت ضمان دولتها امتیازاتی داشت آمده داخل آنجا شده و با اوعهد وقرارها داد و با هیچکدام ازدولتها نیزدرآنباب مخابره ننمود وحال آنکه دولت المان را مخصوصا میبایست آکاهی داده شود وباز دولتها سکوت کردند. ودر کارهای مغایر بی طرفی طونه وخراب کردن شهرها که روسها کردند وظلم و بی حسابیها که بلغاریان درحق مسلمانان نمودند همه ساکت شدند سخنی نیست که سکوت همهٔ اینها از یك جهت نیست و بیك نقطه منتهی نتواند بود. بل میتوان کفت که از بعض دولتهارای وموافقت حاصل شده اقدام باین کار کرده اند یعنی دولت روس اینهمه تفرد درکار وعزم محکم کردن دراین جنك را بهمراهی رای واتفاق ایمپراتور المان پیش کرفته است وتدبیر بزرکی نیز دراین ضمن درنظر دارند تا بمقصودی که دارند توانند رسید.

اکر کار چنان باشد پرنس **بسمارك و پرنس** غورچاقوف که دو وزیر بزرك دولتهای المان و روس هستند باید طرح کار را چنان آورده باشند که در هر حالی اکر همهٔ مقصود هم بدست نیاید اقلا جزو بزرك آنرا توانند حاصل کرد فرضا اکر همه ملك اوستریا را نکیرند واو موافقت نماید از روم ایلی پارچهٔ باو داده شده قطعهٔ المانرا که در دست اواست بالمان ملحق سازند نهایت این است که هرکاه بعد از چهار روز اسلاوها که باعتقاد طرح جدید قرال خواهند شد زور آورده آن پارچه را هم از اوستریا پس خواهند کرفت. لکن امروز دل اورا باید خوش داشت بعلت اینکه یك ملیون اشکر دارد هرکاه مخالفت بکند کار را باشکال خواهد انداخت وهمچنین هرکاه روم ایلی را نتوانند قسمت کنند و شهر اسلامبول راهم یك شهر مثلثا و بی طرفی ننمایند اقلا مقدمات این کار را مرتب نمایند. مملکتین وصربستان وقره طاغ و بلغارستان حکومتهای مستقل وجداکانه باشند و بعضی هم قرال بشوند ودراین ضمن تا هرکجا ممکن باشد کار را پیش برده تمام حصول مقصود را در کرو وقت کنند.

این کار اکر پیش نرود. و در مراتب اولیه بماند معلوم است که چندان منفعتی برای المان ملحوظ نیست. ولی مقدمات حصول مقصود روس مرتب خواهد بود یعنی هرکاه کار در اینجاها بماند و صلح مختصری بشود میتوان کفت که غورچاقوف بسمارك را کول زد و اورا آلت کار خودنموده شان واعتبار خودرا بالابرد ومقدمات مقصودی برای خود پیدا کرد.

واز آنطرف به اکثر دولتهای دیکر نیز چون راضی نیستند باینکه مقدمات حصول آرزوی روس درروم ایلی فراهم بیاید این است که بیك صلح مختصر که فی الجمله موافق مقصودروس باشد راضی نخواهند بود مانند قرال شدن بعض ممالك ممتازه وادارهٔ مستقلهٔ روس وغیر آنها این است که دولت علیهٔ عثمانیه که دراین موقع بیك حساب تنها ودرمقابل خیالات مختلفهٔ اوروپ تکلیفی برای خود نمیداند جزاینکه حفظ حقوق وشئون خودرا بکمال ثبات وایستادکی کرده وهرکونه جان فشانی را برخود هموار نماید. تا آنکه پولیتیك حقیقیهٔ دولتها بمیان آمده تخالف وتصادم منافع

ومضمرات یك حكم قادرانه بمیان آورده تكلیف همه معلوم كردد ٠

هركاه روس بالمان متفق شده سلطنت مغرب ومشرق را بخواهند دردست داشته باشند این همه دولتها وملتها منافع وحقوق خودشارا بآسانی محو و باطل نتوانند كرد اوستریا بی طرف است لكن تاوقتیكه مطلبی درمیان نیست وتكلیفی باو وارد نشده است هركاه فردا باو بكویند قطعهٔ المان را با هرسك و بوسنه فی المثل مبادله كنیم آیا راضی خواهد شد ؟ آیا تماشا خواهد كرد كه اورا فریب داده ملك اورا از دستش بكیرند ٠ واسباب آشوبی در یك كوشهٔ دیكر ملك او هم ترتیب بدهند ٠ اسلاوهارا قوی كنند ٠ وجزوی ازآنهارا دو روزه ضمیمهٔ اوستریا سازند ٠ ورشتهٔ تحریكی هم دردست خود داشته باشند ٠ فرانسه تماشا میكند كه ریشه‌های المان در اطراف فرنكستان بدستیاریٔ روس محكم وقوی كردد ٠ انكلیس آرام میكیرد كه تجارت او درمشرق زمین محدود ومحصور شود ٠ و هندوستانش ازدست برود ٠ وشان واعتبارش نیست ونابود كردد ٠ وهكذا پس حقوق و منافع دولتها با همه اشتراك واختلاف كه دارند همه باید محفوظ بماند ٠ هركاه دولت المان وروس برخلاف شان وناموس وحقوق دولیه خیال ناراستی درنظر داشته بخواهند حقوق سلطنت واستقلال دولت وتمامیت ملك عثمانی مستقیما یا بواسطه های نزدیك ودور در مورد خلل وتباهی بیفتد تكلیف دولت وملت مشارالیهما تا نفس آخر ایستادكی ومدافعت است آنچنانكه تاریخ جهانرا بنكاهداریٔ حقوق خودشان آرایش دهند ٠ وبی اعتدالی وحق نشناسیٔ دشمن را درنظركاه جهانیان آشكارا كنند ٠ واكر معاذاه تعالی شانه تقدیر خدای نیز برتغلب یافتن دشمن تعلق كیرد در مقابل هر كونه نقصان و مضرتی كه وارد می شود عزت و برتریٔ ناموس شناسی وناموسمندیرا الی الابد مایهٔ افتخار خودشان سازند ٠

دولتهای دیكر نیز كه از حقایق كارها آكاهند و بطور آشكار میدانند كه مقصود از این جنك چیست البته هر كدامی باقتضای شان حق شناسی ومآل اندیشی وموافق مقتضیات جلب منافع ودفع مكاره خط حركتی برای خودشان قرار خواهند داد ٠ كه این بار بسیار سنكین در مرتبهٔ نخستین دردوش دولت انكلیس است كه حقیقه بواسطهٔ حدوث وهنی در پولیتیك ووضع دولت عثمانی كار انكلستان ازهر جهتی پست شده اعتبار روشان ملكی ومملكتی اونیز بدرجهٔ بطلان واضمحلال خواهد رسید ٠

بجملا تا روزیكه جنك نشده بود امید قوی برعدم وقوع جنك حاصل بود بعلت اینكه مصادمات ملحوظه درمیان منافع و حركات دولتها و نتائج ناكوار و خطرناك آن آشكار بود ٠ اكنون كه كار باینجا كشیده وخصوصا دولت روس ازجهة ناموس عسكریٔ خود بضرور یكه بالاتراز معتقدات عامه بود درنظر اوروپ كوچك و بی آبروشد و امروز تمامیٔ قوت و استطاعت خودرا برای تعمیراین حال وشدت عمل درتحصیل مقصود میكند ٠ بدیهی است كه سخن صلح ایسی ازمطلب دور است ٠ اكرچه روس همان مقصودی را كه روز اول داشت تغییرنداده بود كه حال تجدید وتشدید كند ٠ اعتقادش این بود كه با وجود مملكتین وقره طاغ وبلغارستان كه باوی هستند با دویست هزار قشونی مطلب بدست میآید چرا خودرا زحمت بیهوده بدهد وكار را بزرك كرده دولتها را هم بواهمه و خیال بیندازد٠ اینقدر هست كه چون مقاومت و رشادت وشجاعت عثمانیانرا دید وباوجود بعض سهوها و خطاها كه در آغاز كار اتفاق افتاده بود شكستهای فاحش باردوهای روس دادند و خواست باردیكر خود نمایی كند هم تلافی مافات شود و هم رو بمقصود موهوم خود حركت نماید البته برحرص وآز آنچنان دولتی با اینچنین مقصودی بمراتب بایدافزوده باشد ٠ بنابراین در این اواخر دولت انكلیس تكلیف صلحی بمیان آورد ٠ و استمزاجی كرد ٠ دولت علیهٔ عثمانیه همان سخنی را كه روز اول داشت بكمال حزم و اعتدال تكرار كرد ٠ روس قبول این تكلیف را منوط برسیدن وقت آن نمود باین بهانه كه هنوز ناموس عسكریٔ خودرا باید بجا بیاورد و در این میان دولت المانی كه اتفاق معنوی اورا در خیالات روس جمعی از كارآكاهان تصدیق می كنند و دلائل قویه هم دراینمعنی دارند ٠ معاونت و یاریهای ظاهری نیز از اودر بارهٔ روسها روبآشكاری كذاشت ٠ در این حال دولت انكلیسی كه چرخ پولیتیك خود ودولتهایی را كه باید برضد المان و روس باشند در دست دارد باید آمادهٔ این باشد كه دقیقهٔ از دقائق كار را فوت نكرده در هر حال بهمه طوری درابطال خیالات مضرهٔ روس بكوشد و فرصت را از دست ندهد ٠

دولت المان سخنی بمیان انداخته است كه ٠ تا یكی ازطرفین طالب صلح نشوند نباید اقدام بوساطت كرد ٠ مقصودش ازاین سخن نیست مكر طول انجام شدن جنك وبهره مندیٔ خود در این میان ٠ وبستن راه اینكه كسی اقدام بتوسط در صلح نكند ٠ واین كار بكشد بآنجایی كه باعتقاد خودشان درنظر دارند ٠ باآنكه هرقدر جنك طول یابد قوت روس نیز كم خواهد شد ٠ واین هم یك منفعت جداكانه برای او است ٠

بالجمله ٠ انكلیس كه ازهمهٔ این مقدمات آكاهست ومیداند كه وقت را فوت كردن چه قدر مضرت ووخامت در حق خود او وموازنهٔ اوروپ دارد البته راهی خواهد جست كه با مصائب این جنك را موافق ناموس دولیه واز روی رعایت حقوق دول وملل بهمراهیٔ دولتهای حق شناس ازمیان بردارد ٠ ویا اینكه حقیقت مطلب و پولیتیك روس والمان را بهر وسیلتی كه باشد برملا وآشكارا ساخته تكلیف همه دولتها را نیز در این میان آشكار كند ٠

پس اكنون دو جنك درمیان هست ٠ یكی جنك توپ وتفنك وشمشیراست كه روس با دولت عثمانی میكند ٠ دوم جنك پولیتیك و دیپلوماتیك وتدبیر است كه درمیان المان وانكلیس عنان برعنان میرود ٠ در این میان هم هر قدر درجنك شمشیر امتداد حاصل بشود ٠ آتش جنك پولیتیك نیز بیشتر مشتعل شده آسایش جهان وجهانیانرا اندیشهٔ خطر افزوده خواهد شد ٠ وعدالت وحق شناسی ومدنیت وانسانیت دولتهای بزرك فرنكستان نتیجه‌های خودرا بیك خوریزیٔ عمومی آشكار خواهد كرد ٠ وباهمه این تفصیل چون رشتهٔ كارهارا دردست یك مدبر ومؤثر توانایی میدانیم كه دست او بالای همه دستها است ٠ اعتقاد قوی داریم كه حق وعدالت پایمال نشود ٠ وپس از ویرانیها ووحشتهای هولناك سررشتهٔ آبادی وامنیت تامه وعامه بدست آید ٠

﴿ وهو العلی الغالب ﴾

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

موافق خبرهای آخری که ازطرف اناطولی رسیده است . جناب احمد مختار پاشا استحکامات وقوت دفاعیه ارضروم را آماده کرده ومیکرده اند. قشون روس در یك ساعت ونیم فاصله ازشهر ارضروم در (دوه بوینی) بوده اند در آنجاها برف زیاد آمده است . اگرچه بجهة بسته شدن راهها بواسطهٔ برف خبر تازه از قارص نبوده است . لکن بتواتر میگفتند که روسها بقلعهٔ قارص یورشی برده وخیلی ضایعات وتلفات داده برگشته است . جناب احمد مختار پاشا از قول دو نفر اسیر عثمانی که از (کمری) فرار کرده بوده اند خبر میدهد که ازهمه جهة اسرای عساکر عثمانیه در جنك آلاجه طاغ بیش از ششهزار وششصد نفر نبوده است .

(وقت بستن صفحات تلگراف رسمی مصدق خبر فوق رسید)

از سمت پلونه نیز خبر تازه نیست . اگرچه راه مخابرهٔ اردوی جناب عثمان پاشا هفده وهجده روز است با خارج مسدود است . وروسها هم در امر محاصره کمال اهتمام را دارد . جنرال (کورکو) بیك قوت بزرکی جاهایی را که در میان راه صوفیه واورحانیه کرفته است محکم کرده استحکامات می سازد . واز آنطرف تدبیر جناب عثمان پاشا درمقابل حرکات عساکر روسیه معلوم نیست . مع ذلك از قرائن حالیه ودلائلی که بعض روزنامها اقامه میکنند اولا جناب عثمان پاشا از جهة آذوقه وجبه خانه تنکی نداشته است . وثانیا چون سابقهٔ احوال آنجارا درنظر باب والای سرعسکری و بابعالی معین کرده است واز خارج نیز کوماندانهای بزرك وکوچك آن حوالی آکاهند ومیداند تدبیر لازم را بکار خواهند برد منتظر ظهور نتائج وآثار اقدامات کافیه ازخارج خواهد بود .

از تفلیس خبر میدهند . روسها برای یك حملهٔ بزرك بباطوم تدارك می بینند . ولی این خبر دور نیست بجهة این باشد که توجه عسکری عثمانی را باآنسمت کشیده از قوات ارضروم کم کذارند . حال آنکه باطوم نیز تاکنون خیلی ازآن حمله ها دیده مقاومت هم کرده است .

ازسمت هزارغراد از جناب سلیمان پاشا تلکرافهای ظفر آمیز رسیده است . درچند شعبه جنکهای مختصر شده درهمهٔ آنها هم عساکر عثمانیه غالب آمده اند . واز قشون روس بقدر مقابله ومقاتله تلف نموده اند . از آنجمله در نزدیکیٔ قشلاوه وقریهٔ (چروس) مفرزهٔ ثابت پاشا با سه تیپ سوارهٔ دشمن جنك کرده شکست داده اند . ودر اثنای تعاقب عساکر عثمانیه یك تیپ پیادهٔ دشمن را یافته چون شب نزدیك بوده است بر کشته اند . در این جنك هفتاد وهشت نفر از روس بقتل رسیده است . ومثل این هم چند جنك قراولی شده است .

درسمت اورحانیه درششم ذی قعده روسها به تره پول یورشی برده هشت ساعت جنك شده است . در ساعت دوازده روسها منهزم شده اند . ونیز در همان روز ازسمت (لوین) هم حمله کرده اند ودر ساعت شش روز عقب نشسته اند . در این دو زدوخورد بقدر یکصد وپنجاه نفر از روس تلف شده است . ازعساکر عثمانیه بجز دو نفر مقتول وچهارده مجروح ننوشته اند .

روزنامهای (بك اوغلی) تلکرافنامهٔ ذیل را از قول اخبار نویس (دئلی تلکراف) که از وین بوی رسیده است . نقل می کنند .

تلکرافنامهایی که روسها در خصوص پلونه منتشر کرده اند . اشعار میکنند که درمیان روسها وعثمانیان جنك مختصری اتفاق افتاده است. ازجای موثقی آکاهی حاصل کردم که روسها در آخر این هفته منتظرند که از جانب عساکر عثمانیه بلشکرروس حملهٔ در راه اورحانیه خواهد شد.

لوانت هرالد نوشته است . در روزنامهای المان بعض تلکرافنامهای مورخ بهفتم ذی قعده دیده شد که منشاء آنها از روسها بود .

از قرار ماکل این تلکرافنامها روس امر محاصرهٔ پلونه را انجام داده کوشش دارند محصورین را بتوپ بستن ویورش بردن سخت کرفته آذوقه وتدارك آنها را تمام کنند وتنك بیارند . در استحکامات روسیه که در اطراف پلونه هست خطهای تلکراف ترتیب داده شده است که بکمال سرعت همه نقاط استحکامات باهمدیکر مخابره کنند ودر حین لزوم بهر سمتی که جمع بودن قوت لازم باشد لشکر بفرستند . روز پنجشنبه ۲ ذی قعده میکویند جناب عثمان پاشا بیك قوت بزرکی حمله بلشکر روس کرده ولی بمقاومت روسها بناچار برکشته است . مقصود جناب مشارالیه این بوده که بدین تعرض کشف احوال لشکر روس را نماید . وکرنه معلوم نیست برای شکستن محاصره وبکی شدن باجناب محمد علی پاشا می خواسته است صف محاصره را شکسته بیرون بیاید و بدین واسطه عساکر عثمانیه را که درغرب وجنوب بلغارستان هستند قوت بدهد یا منظور دیکر داشته است .

قوت جنرال کورکو بدوقسم منشعب شده یکی درزیر فرمان خود اواست . دیکری سپرده بکوماندانیٔ (اسکوبلف) است این دو جنرال برکزیده ترین جنرالهای روس هستند . شعبهٔ کورکو تنون ویا بلونیجه را استیلا کرده در دوم ذی قعده (دوه نی) ودر پنجم (اورنیجه) را تصرف کردند . بعد ازآن می خواسته اند بسمت اورحانیه پیش بروند . در (رون) چند ساعت جنك سختی شده پنج فوج عساکر عثمانیه روسها را مدافعه کرده اند . شعبهٔ (اسکوبلف) ازسمت مغرب پلونه حرکت کرده درمیان خط شرقیٔ پلونه و اورحانیه وشمالیٔ (راحوه) وجنوبیٔ صوفیه وغربیٔ خط امتیاز صربستان بوده است . درا غرهٔ ذی قعده اسکوبلف به (برقوفچه) حمله کرده عساکر شاهانه که درآنجا بوده اند بکمال شجاعت مقاومت نموده روسها فردای آنروز باآنجا دست یافته اند ولی درثانی بعساکر عثمانیه کمك رسیده روسها را بیرون کرده اند . در ۳ ماه روسها (وراچه) را که در مشرق برقوفچه ودرمیان نهرهای بالانقه لوم واسقر واقع است تصرف کرده اند . درششم ماه شعبهٔ اسکوبلف از طرف شمال خیلی پیش رفته در ساحل طونه بنزدیکیٔ راحوه رسیده بوده است .

از حقیقت ترجمه می شود .

خط حرکت ورفتاری که دولت المان از اول این جنك پیش کرفته است بجهات چند آشکار

شده بود که بسمت روس مایل است . و این حرکت دولت مشارالیها که شایستهٔ شان دولتی نبود همه را مایهٔ تعجب کشته بود . اگر دولت المان در این رفتار خود تنها باهمین میل مجرد باقی میماند وبآن اندازه در مراعات حقوق ملل و ایجابات آن راه میرفت با زمن کل الوجوه عیب نداشت . لکن کار در این درجه نماند ! هرقدر جنگ استمرار بهمرساند و ناتوانئ روس پدیدار گردید بهمان نسبت میل پروسیا در حق روس افزوده شده کار بجائی رسید که حق وظائف و تکالیفی را هم که حقوق ملل معین کرده است پایمال نموده انکار کرد .

چنانکه در آغاز جنگ دولت المان بی طرفئ خودرا بطور رسمی اعلان کرد و در حالتیکه امیدواری حاصل بود که مثل دولت المان دولتی تکالیف این بی طرفی را چنانکه شان اورالائق است بعمل خواهد آورد . ولی بطوریکه در یکی از نسخهای گذشتهٔ (حقیقت) از جملهٔ خبرهای موثق نوشته بودیم درمیان دولت روس ویکی از فابریکهایی که درداخل ممالك المان است مقاوله و (کونتوراتی) بسته شده قرارداده اند که پیش از هشتصد عراده توپ ومانند آن از آلات جنك بروس داده شود . و دولت المان از این قرار داد هیچ صدایی بلند نکرد و در صورتیکه این توپها ساخته بشود معلوم است بواسطهٔ راههای آهن دولت بی طرف المان بسرحدات روس حمل و نقل شده بدست روسها سپرده خواهد شد .

موافق مضمون کاغذی که امروزها از برلین بتاریخ ۱۹ شوال بمارسید از جانب دولت روس بفابریك وکارخانهای برلین ودیگر شهرهای المان خیلی دوبههای پل سازی وچادرهای بسیار و اسباب وادوات استحکامات سپارش شده است . واینهارا پی در پی ساخته بروسها میفرستند . سوای این دولت روس درخصوص باروت نیز بالمان رجوع کرده در (هافل شتاد) بواسطهٔ یك شرکت بقدر پنجهزار حنتال باروت کاوله و فشنك سازی سپارش کرده است . ونیز از معمولات فابریکهای المان درهفتهٔ گذشته دویست و پنجاه هزار کفش بروسها فرستاده شده است .

اینك دولت المان که برای رعایت حقوق ملل بسر دولت علیه عثمنیه قیامتها برپا میکرد . اکنون از این حالات معلوم شد که خود اوحقوق ملل را چگونه مرعی میدارد .

ترکها حق دارند وخیلی هم حق دارند و توانند داشت . ملتی را که ترکهارا بوحشیگری تهمت میزند وخود قوانین منع وحشیگری را مرعی نمیدارد وحشی بشناسد !!

کاغذ اخبار (انیوالیدروس) نوشته است . از لشکرگاه دوبریجهٔ روس از اول تا هشتم ماه اؤ یعنی از بیست ودوم ماه رجب تا آخر ماه مزبور ناخوش وزخمداری که بخسته‌خانه آورده شده است بقدر بیست ویکهزار وچهارصد وپنجاه ویکنفر بوده اند . از اینها ۱۷۹۰ نفر افاقت یافته اند . وبقدر ۸۰۷۵ نفر بخسته‌خانهای دیگر نقل شده ویازده هزار وچهار صد نفر در خسته‌خانه مانده اند .

(حقیقت)

روزسه شنبهٔ گذشته بیشتر از یکصد نفر اسیر روس از سمت اناطولی آورده شده بباب والای سرعسکری و ازآنجا بسرباز خانهٔ معروف بقشلهٔ سلیمیه فرستاده شده اند . روزنامهٔ (بصیرت) مینویسد یکنفر از اسرای مرقومه که منصب یوز باشیگری داشته وشیرمردهم بوده است گویا بامید اینکه از اسارت خلاص بشود ادعای تبعیت ایران را کرده است . ولی از جانب حکومت اعتنایی بادعای او نشده است .

مکتوبی است که برحسب خواهش دوست عزیزی در این ذیل بعینه نوشته می شود (بدار الانشای اختر)

عرض می شود . ارادت شعار مدتها است از ایران بیرون آمده ام . وتماشاکنان در این صفحات راه میروم حظی که دارم کاهی از مطالعهٔ بعض نکات اخترگرامئ شما است که گذشته از همه چیز ملتفت پارهٔ معنیهای باریك در آن میشوم . فی الواقع جان وزنده کی می بخشد اگر همشهریان چنانکه سزاوار است قدر اینروزنامه را دانسته در ترویج آن بیش از اینها اقدام بشود یك خدمت بسیار بزرك بخودشان وجهان آدمیت کرده باشند . باری اینها مقدمات است مطلب مختصری دارم اگر ضلاح است در ضمن صحائف ثبت فرمایند .

مدتی بود تقویمهای ایرانی را ندیده بودم چندی پیشتر از تقویمهایی که با دارهخانهٔ اختر آمده است یکی را خریدم مطالعه کردم مدتها است چشمم عادت بتقاویم اینجاها کرده است در آن تقویم پارهٔ عیب و نقصان از جهة ترکیب وترتیب وغیره بنظرم آمد لازم دانستم عرض بکنم اگر مناسب دانسته باشید بنویسید تا بدار الخلافهٔ طهران برسدوجناب منجم باشی هم ملتفت شده این تغییرات بسیار آسانرا برای سال آینده بکار ببرند زیرا اگر در نظر بعض ایرانیان عیبش ظاهر نباشد در ملك خارج این جزئیات هم باعث این است که علوم و معارف مارا بسیار ناقص مشاهده می کنند . واز جزئیات بکلیات پی می برند اگرچه باصلاح یك سبك تحریر و ترتیب تقویم این مقصود حاصل نشود ولی همه چیز تدریجی الحصول است ایرانی که همیشه دار العلم و دار الکمال و دار الفنون و دار المعارف بوده است اکنون بجز مدرسههای ملتی که برای تحصیل مقدمات است آنهم ناقص واز آنجا که بالاتر میرود قدری هم علم فقه واصول است وآنهم برای تعیین تکالیف واعمال شرعیه است هیچ علمی درایران بطور مرتب ومقنن رواج ندارد . آری چند مکتب دولتی درطهران یا تبریز برای تحصیل زبانهای خارجه هست ولی آنها نیز گویا در درجهٔ مطلوبه نبوده است . والحاصل انشاء اه زمان ترقی است باقتضای احتیاج زمان بهمت اولیای دولت علیهٔ ایران روز بروز ازهر بابتی ناتمامیها مکمل خواهد شد . همچنانکه چند فقره کارهای عمده در ایران در این اواخر در اندك مدتی راه افتاده است که هرکسی رامایهٔ تحسین گردیده که از آنجمله عمل پوست خانه است که درمنتظم ترین ممالك قطعات دنیا بهتر از آن نتواند بود . واز قراریکه از فرنکستان نوشته اند با نظارت پوست اوستریا والمان نیز مقاوله بسته اند وحال همه کاغذها وامانات غالبا با پوستهای مشترکهٔ متقاوله بکمال نظم و بی عیب ونقصی فرستاده می شود .

معایب نقصانهای تقویم ایرانرا عرض کنم که انشاء اه در اینباب همتی از جانب وزارت جلیلهٔ علوم فرموده شود .

تقویم برای احتیاج عامهٔ مردم است و در هر حالی اگر در بغل و جیب آدمی باشد یقینا بهتر است . پس قطع تقویم را باین بزرگی کردن هیچ لازم نیست افلا بقدر نصف آن بکنند ولی بر حجم و ضخامت بیفزایند .

احکام وقوعات که آلت مسخره و مضحکهٔ ارباب وقوف و اهل علم است در بالای صحیفه‌ها لزومی ندارد که نوشته شود اگر جناب منجم باشی اظهار اطلاع از احکام نجوم میخواهند بفرمایند در اول یا آخر تقویم عمومات احکام سال را می توانند باجمال بنویسند مکر علامات بارنده گی و برف و سردی و گرمیٔ هوا وکسوف و خسوف و مانند آنها را وگرنه احکام دیگررا نوشتن قبیح است .

در زمانهای قدیم که چاپ نبود تقویمهای دستی می نوشتند ومخصوص معدودی از بزرگان دولت ومملکت بود ووضع تقویمها هم برای فضیلت فروشی بود حال عمومی شده است باید طوری باشد که بکار عوام هم بیاید . واضح است یك مقصود هم از تقویم دانستن اوقات است که صبح کی میشود آفتاب کی طلوع می کند ظهر درچه ساعتی خواهد شد این تقویمها بقرار پیش یك عین می نویسند یعنی بین الطلوعین و یك نصف النهار که اگر انسان بخواهد اوقات معموله ولازمه را بفهمد باید خود استخراج جداگانه داشته باشد . اگر چنانچه جناب منجم باشی زحمت کشیده معین فرمایند که درچند ساعت از دسته گذشته طلوع فجر است یا طلوع شمس ونیمهٔ روز ومانند آنها و برای هر کدام علامات گذاشته شود البته با فائده تر خواهد بود .

در تقویمهای فارسی هم احکام سعد ونحس وغیره را بهتر این است که بسیار مختصر بنویسند ودلائل لازم نیست که قمر بتربیع زحل منحوس است وروی بتربیع مریخ دارد امروز کاری نباید کرد وامثال اینها که این تفاصیل نه برای عوام فائده دارد ونه بر علم خواص چیزی می افزاید . غیر از اینها هم پارهٔ ملاحظات هست که خودشان هرگاه بنظر اصلاح متوجه شوند خواهند دید که این تقویمها را خصوصا فارسیها را خیلی اصلاح باید کرد و برای کوچك کردن قطر وقطع ممکن است کاغذهایی که در این صفحات ودر فرنگستان تقویمهارا در آنها چاپ می کنند قرار بدهند وچیز بسیار خوش قطع و فائده مندی بسازند واحتیاجاتی که یومیه هست بآسانی هم از آن استنباط بشود .

خلاصهٔ کلام طوری باشد که هم حمل ونقل آن آسان باشد هم آنچه احتیاج است بی حشو وزواید و پیچ وخم بآسانی دست بیاید . ونیز اسباب مضحکه و ریشخند ملتهای دیگر وارباب آگاهی نگردد و خودش هم بقدر امکان چیز خوشگل و قشنگی بوده باشد یقینا اگر باینطورها که عرض شد بکنند ضرری بدستکاه جناب منجم باشی و وزارت علوم ندارد سهل است منفعت کلی بجناب کننده آن دارد بعلت اینکه اگر حالا پنجهزار تقویم صرف می شود . آنوقت ده هزار بکار خواهد رفت . و این تفصیل که عرض شد در بارهٔ تقویم فارسی است تقویم رقومی نیز اگرچه محتاج اصلاح است لکن چون مخصوص خواص است و مانند یك دفتر فضیلت ریاضیه است باز عیب ندارد هر طور باشد چندان طرف طعن و تعرض خارجه وداخله نمی شود .

بالجمله عیب کار اینجا است که قوهٔ متصرفه را معطل گذاشته ایم وآداب و اطوار وکارهای قدیم را که باقتضاءات آنوقتها شده است بهمان طوری که بود راه میبریم . وهیچ در خیال اصلاح و تطبیق امور با وقت وزمان واحتیاجات حاضره نمی کنیم .

عذر می خواهم که خیلی طول وتفصیل داده‌شد خواهید بخشید اگر مرقوم بفرمایید صاحب اختیار هستید .

(محب وطن)

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مورخین یونان وفرنك ﴾

اغلب کسانی راکه بوارام تازه اطاعت کرده بودند بفرمان پادشاه در اورد طولی نکشید که قشون معتدی جمع آوری نمود در همان وقت بسرداری که ازجانب روم در ارمنستان بود حکم شد که همه استعدادی که دارد درراه خسرو مصرف کند بعضی از قشون وارام هم سرتکین پیش آوردند حاکم نیزیب این شهرها را با چند شهر دیگر که در اداره حکومت او بود تسلیم نمود ساخلوی مارتیروپولیس موافق حکم مخفی پادشاه با کمال جد وجهد مشغول مدافعه بودند عاقبت رومیان بحیلهٔ خسرو بصیرت یافته اورا مجبور کردند که حکم بدهد شهر را فورا تسلیم کنند اما وارام که بنهایت اهتمام داشت که از رتبهٔ که یافته نیفتد همه قشون ممتاز ایرانرا جمع کرده در صدد دفع خسرو بر آمد یك نفر صاحب منصب میرادوان نام را با یکدسته قشون بقلعه اناتا درنزدیکی سیرسز یوم فرستاد که معا برفرات را مسدود بدارد یك نفر دیگر را نیز برای گرفتن نیزیب روانه کرد هیچ یك از این دو شخص بمقصود نرسیدند واسباب یاس هواخواهان وارام شد در آنوقت خسرو نامه بقیصر نوشت ومبلغ معتدی ازاو بقرض خواست و بموجب نوشته تعهد کرد که همینکه برسلطنت مستقل شد آن مبلغ را ادا کند قیصر خواهش اورا پذیرفت خسرو این وجه را چه در وجه هواخواهان خویش انعام کرد وچه درتحصیل هواخواهان دیگر خرج نمود وهم ازقیصر تمنا کرد که کومان تیول نام سردار روم را که اهمال او احتمال داشت اسباب خرابی کار بشود بخواهد سرداری لشکر روم را به نارسیس دادند وخسرو با استعداد رومی وایرانی براه افتاد اغلب شهرهای سرحد من جمله دارا تسلیم شدند در این قلعه از جانب قیصر یك رشته بند شمشیر مکال بسنکهای کران بها ویك تاج با چند فقره اثاث البیت ممتاز برای خسرو اوردند بعضی ازقشون خاصه قیصر همراه این هدایا آمده بودند که مستحفظ پادشاه باشند خسرو از راه امتنان یاازروی تدبیرکلیدهای شهر دارا را برای قیصر فرستاد وهم نوشته را که ضمنا دست ازحقوقات خود کشیده وشهر را بقیصر بخشیده بود ارسال داشت خلاصه قشون براه افتاده بکنار شط بغداد رسید خسرو در آنجا منتظر ورود بعضی لشکر امدادی ماند یکی از رؤسای لشکر وارام که یربزاس نام داشت گرفتار

از اخبارنامهای هندوستان فقرات چندترجمه کرده بودیم که در این نسخه بنویسیم صفحات تنك آمد انشاءاله هفتهٔ آینده آنچه لازم است مینویسیم .

عجب این است چند اخبارنامه متفق المآل مینویسند که سفارت جناب سماحت مآب احمد خلوصی افندی در نزد سرکار امیر افغانستان فائده نداد — و ازجمله چیزهایی که در نظر مردم افغانیان مایهٔ اعتراض شده است این بوده است که گویا جناب مومی الیه با کارد و چنگال غذا می خورده اند و از طعام خوردن با ملل عیسویه اجتناب نداشته اند. ودرمیان خودشان می گفته اند که این شخص مثل این است که از جانب دولت انکلیس مأموریت دارد که مقاصد اورا حاصل کند .

باری اسرکا امیر افغانستان بیانات جناب مومی الیه را بشرائطی که در نسخهای پیش نوشته بودیم پذیرفته اند باین معانی که صلح و آشتی با انکلیس را تعلیق بمحال نموده و در تدارك جنك کمال اقدام را داشته اند . و در این نزدیکیها سفیری ازجانب روس بآنجا آمده نی بوده است . مقدمهٔ احترامات اورا داشته اند . و بعضی می نویسند که ممکن نیست امیر مشارالیه با روسها متفق بشود . لکن این همه اظهار میل بروس بملاحظهٔ این است که انکلیس را برقابت روسها بمقام تمکین از قبول تکالیف خود بیاورد .

ودراین ضمن می نویسند . ازجانب دولت روس وعدهای بسیار بامارت مشارالیها داده می شود که از آنجمله قسمی ازملك هندوستانرا در مقابل دوستی او بامارت مشارالیها می بخشد . وجا دارد که بیت خواجهٔ شیرازی در این مقام خوانده شود .

(اگر آن ترك شیرازی بدست آرد دل مارا)
(بخال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را)

درمقام سخن ازاین بخشش ظریفی بخواجهٔ مرحوم گفت این غلط بخشیها است که ترا بفقر ومسکنت مبتلا داشته است .

این ملك بخشی وحاتمی کردن از کیسهٔ دیگری بد سرمایه نیست می بیند دنیا شلوق است باین طورها کار میکنند .

﴿ خبرهای تلگرافی ﴾

از وین در هفتم ذی قعده می نویسند . دولت انکلیس می خواهد معاهدهٔ تجارتی با دولت اوستریا به بندد که اساسا برای اوستریا سودمند باشد دولت اوستریا نیز قبول کرده است. که دو اینباب داخل در مذاکرات بشود. بنابراین امید هست که این مذاکرات نتیجه نیك بخشد .

ازلندن می نویسند . میکوبند اورد در پی وزیر خارجهٔ انکلستان کاغذی به پرنس غورچاقوف وزیر خارجیهٔ روس نوشته است . که دولت انکلیس موافقت نمی تواند بکند بحرکات و اقداماتی که دولت روس در اناطولی میخواهد بکند.

ازپاریس در هشتم ماه ذی قعده انتخابهای رسمی را در مجلس ملت (مسیو دی فورتو) برعهده گرفته مدافعه نمود . و تکلیف تدقیق و تحقیق را رد کرد . (مسیو ژول فوری) یك جواب سختی مقابله کرده گفت بار دیگر متفرق شدن مجلس ملت را هیچ کس راضی نخواهد شد. (مسیو دی بروئی) بیان رای خودرا بفردای آنروز گذاشت . درحق وکلای دولت خیلی حدت و شدت هست . مارشال ماکماهون هم در مسلك خود ایستادگی دارد . وکلا را ازدست نمیدهد . درپاریس لشکر حاضر کرده اند در مذاکرات مجلس ملت در و رسایل خیلی هوی شده بود . (مسیو فورتو) ومسیو رووده) نطقهای پی در پی کردند . وآن نطقها باعث هیجان مردم شد .

در ۹ ذی قعده مسیو دی بروئی نطق کرده مسیو کامبتا نیز جوابی داد ودر خصوص تحقیق و رشیدگی فقرهٔ انتخابات که مشوب بسوء استعمال شده است بانه مراجعت برای اجزای مجلس شده بتصدیق ۳۲۰ رای درمقابل ۲۰۳ قرار بتحقیق انتخابات داده شد .

مارشال ماکماهون بهمان ایستادگی خود هست و درباب بهم خوردن مجلس ملت تکلیفی بمجلس اعیان خواهد کرد هر گاه مجلس اعیان این تکلیف را قبول نکنند استعفا خواهد نمود . اوضاع حالابی برای فرانسه خیلی خطرناك بنظر میاید .

ظاهر

و لشکر او مغلوب شد خسرو حکم کرد بریزاس را بکوشند و بینی کردند و دریك مجلسی که برای ضیافت صاحب منصبان انعقاد داده بود گفت اورا احضار کردند بعد از انکه ایرانیان ویرا تخفیف زیاد دادند خسر برای اینکه قدغن مذهبی بود که در بین غذا حرف بزنند باشاره فرمان داد اورا پارچه پارچه کردند رومیان از این کار نفرت کرده فورا از مجلس رفتند اما مبودس رابوی داد خسرو باقلیلی ازلشکر مأموریت یافته معلومی و مد این را بگرفت ونیز شهر انطاکیه خسر را متصرف شد یهودیهای انشهر را که درشورش وارام شرکت کرده بودند بکشت میستاکون سردار رومی که از ارمنستان بامداد خسرو میامد بعد از انکه باندویس ملحق شد بطرف نزاب راند وآرام نمیخواست که این قشون بالشکر خسرو نارسنس الحاق یابدولی نتوانست مانع شود خسرو شصت هزار لشکر داشت وسپاهیان و ارام چهل هزار نفر بودند و ارام هر قدرکرد که برایشان شبیخون بزند ممکن نشد تا سه روز هر دو لشکر مقابل هم ماندند عاقبت سپاهیان و ارام هیاهوکنان ازاردو بیرون آمدند وطلب جدال نمودند و فریادهای غریب بلند کردند ایرانیانی که دراداره خسرو بودند نیز بنای داد کردن گذاردند اما نارسیس به بندویس و مبودس سفارش کرد که لشکریان خود را ساکت کنند همینکه نظم برقرار شد سپاه طرفین صف جنك بستند قشون متحده برسه قسم منقسم بود خسرو بانارسیس درمرکز قرار داشتند سرداری یمین لشکر که در انجا ایرانیان و میستاکون بودند بعهده کفایت مبودس واگذار بود یسار سپاه متضمن قشون ارمنستان بود سربازهای و ارام ازعدت وخود داری خصم متوهم گشته بربلندی یك کوهی گریختند نارسس تمکین نکرد که موافق میل خسر برایشان بتازد ولی ایرانیان بامر خسرو حمله بردند وچنانکه سردار روم خبرداده بود مغلوب وبسیاری از ایشان مقتول شد چنانچه رومیان بامداد نمیامدند ازایرانیان کسی باقی نمیماند چونکه ورام یقین داشت که نمیتواند با لشکر متحده دو دشت بجنگد لابد به بلندیهائی که سواره بدانجا دست رس نداشت پناه برد نارسس ویرا تعاقب کرد .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٣٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچندنسخهٔ یك‌باردر صفحه‌خاتمه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است .

فی ٢٢ ذی القعده سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت‌باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

١٦ تشرین ثانی ١٢٩٣ و٢٨ نوامبر ١٨٧٧

ین کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد . از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ داخلیه ﴾

بسعادتمآب نوری‌بك افندی رتبهٔ صنف ثانی اولی بایك قطعه نشان‌مجیدی از درجهٔ سوم اعطا فرموده شده است .

جناب دولت وسیادتمآب شریف عون پاشا برادر ارجمند جناب دولت وسیادتمآب شریف حسین پاشا امیرمکهٔ مکرمه چند روز پیشتر باعیال وخانوادهٔ خودشان باسلامبول تشریف آوردند .

جناب یعقوب بیك سفیر امارت جلیلهٔ کاشغر روز چهارشنبهٔ گذشته بمابین همایون رفته بمساعدت سنیه شرفیاب از حضور مقدس اعلا حضرت پادشاهی شده است .

جناب عبداه پاشا والی بصره امروز عازم محل مأموریت خودشان خواهند کردید .

جناب فخامت‌نصاب معین الملك وزیرمختار وایلچیٔ مخصوص دولت علیهٔ ایران از منزل ییلاقی خودشان که در قوری‌چشمه بود روز پنجشنبهٔ گذشته بسفارتخانهٔ عالی که در اسلامبول است نقل و تشریف نمودند .

جناب مسیو لایارد ایلچیٔ انکلیس ازطرابیه بسفارتخانهٔ خودشان که در یك اوغلی است نقل کرده اند .

روزنامهٔ (حقیقت) می نویسد . شنیده شد از جانب‌عالی صدارت‌عظما ایزوزها عفونامهٔ عمومی خطاب به بلغاریان صادرخواهد شد .

مذکور شد قسطنطنیدی افندی مستشار ولایت سلانیك بیك مأموریت مخصوصه باآتن رفته است .

رضا پاشا که از قدمای وکلای سلطنت سنیه و از اعضای مجلس اعیان بود ازچندی‌باینطرف ناخوش بودند روز جمعهٔ گذشته برحمت خدا پیوست . وجنازهٔ آنمرحوم از سمت اسکدار باسکلهٔ سرکه‌جی آورده شده با آلای وجمعیتی که ترتیب داده شده وبسیاری از وکلا ورجال دولت نیز حاضر بودند به تربهٔ جنت‌مکان سلطان محمود خان عدلی نقل ودرجای مخصوص بخاك سپرده شد (رحمةاه علیه رحمة واسعه) .

از قرار تحقیق مخصوصی که کردیم درمیان بعض دولتها مخابرات خفیه در خصوص وضع حالایٔ جنك می شود ومخصوصا دولت انکلیس با اوستر یا کرما کرم مخابره کرده و خیلی احتمال هست که در این چند روز نتیجهٔ این مخابرات ظاهر کردد .

از موصل از وکالت اختر نوشته اند . پس از رسیدن امر مطاع از مقام جلیل سرعسکری در باب تدارك لباس زمستانیٔ عساکر عثمانیه در شهر موصل کومیسیونی تشکیل یافته بانجام این کار اقدام‌نمودند معادل‌سه‌هزارودویست‌ثوب لباس و همان قدرجوراب و نیز پای تابه‌وسیصد ثوب پیراهن وسیصد ثوب زیرجامه ازجانب عموم اهالی شهر ترتیب داده شد . جناب‌سعادتمآب یونس بیك عبدالرحمن پاشا زاده که از اعاظم اعیان موصل است جداگانه اعطای ده هزار غروش هم برای کومیسیون اعانت مهاجرین که در اسلامبول است تعهد نمودند .

﴿ رسمی ﴾

چنانکه همکنانرا آشکار است از مدت دوسال بیشتر است که دولت علیه را غوائل داخلیهٔ که مانند آن دیده نشده است وارد شده و این غوائل نیز جنکی را نتیجه داده است که با روس بر پا کردیده است . در این جنك اقدامات ویاریها که از جانب دولت وتبعهٔ صداقت سیرت تاکنون بکار برده شدجهانیانرامشهود ومنظور کرده شد . مع ذلك بدرجهٔ فرض لازم رسیده است که برای مرعی داشتن قاعدهٔ احتیاط براین مساعی یکایك افزوده شود وبدین واسطه مملکت را ازمکائد دشمن خاطرجمعی داده شود . بنابراین علاوه برقوت جدیدهٔ نظامیه که پیشتر ترتیب داده شده پی در پی مسلح کرده می شوند بموجب ارادهٔ سنیهٔ همایونی مقرر کرده شد که اردوی احتیاطی که عبارت از یکصد وپنجاه هزار کس باشد تشکیل

داده شود . اعلا حضرت اقدس پادشاهی در عزم همایون عالی ثابت و دائم هستند که حق و حیثیت ممالك و تبعهٔ شاهانهٔ خودشانرا در زیر حمایت کاملهٔ خود داشته باشند و بدلائل واثرهای چند منظور همایون شده است که تبعهٔ صادقهٔ پادشاهی نیز در این اغور یکدل و یکزبان هستند . و وظائف اصلیهٔ عساکر ملکیه که برای قادر شدن همکنان بر تحصیل امنیت وطنیهٔ خود تشکیل فرموده شده است محض بملاحظهٔ این است که هرکس بنگاهداریٔ وطن خود مکلف شده از این حکم هم هر گروهی از تبعهٔ عثمانیه بمدلول قانون اساسی بهره‌مند میباشند . لهذا مساعدت عدالت آیت پادشاهی مبذول فرمود شد که از اهالیٔ غیر مسلمه که در نظر عدالت گستر شاهانه با افواج عساکر ملکیه که در اسلامبول تشکیل یافته است مساوات و برابری تمام را دارا هستند . آنهایی که صاحبان سن و سال معین در نظامنامهٔ آن باشند نیز برای داخل شدن در دفتر افواج مذکوره پذیرفته شوند . چون ارادهٔ سنیه مشعر بر کمال توجهات جلیلهٔ ملوکانه در حق عموم اولاد وطن است و حقیقة لائق شکر گذاری است بنابراین قویا مأمول و منتظر است که تبعهٔ غیر مسلمه در حسن ایفای این وظیفهٔ مقدسه که موجب سرافرازیٔ آنها تواند بود مسارعت نمایند . چون اردوی احتیاطی که تازه تشکیل خواهد شد بطوریکه در بالا گفته شد بمحافظت بلدیه نیز مکلف خواهند بود و یك قسم از لشکری که داخل این اردومی شوند از عساکر ملکیهٔ لازم است مرکب باشند در هنگام احتیاج عساکر ملکیهٔ در سعادت بمحافظت اسلامبول و عساکر ملکیهٔ ولایت ادرنه بمحافظت ادرنه و بولایر و مانند آنها مأمور خواهند بود . و برای این اردوی احتیاط مقرر است کوماندان مخصوصی معین خواهد بود . و مراتب برای آگاهیٔ همکنان اشتهار داده شد .

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

درخصوص گرفته شدن قارص روزنامها روایات مختلفه نوشتند . وچون تفصیل این مطلب رسما معلوم نیست همانا بقدریکه از سخنهای متفق علیه روزنامها استنباط می شود باید اکتفا کرد . در قارص پس از جنك الاجه طماغ جمعیت ولشکری که بتواند مقاومت بیورشهای مجدانهٔ روسها بیاورند نبوده است اگر بیست فوج بوده است . قشون روس چهار وپنج روز متوالیا بقارص یورش برده در حالتیکه از چند طرف قلعه را بتوپ بسته واز عساکر واهالی واطفال ونسوان جمعی هدف گلوله‌های توپ و خمپاره شده اند شام روزشنبه یازدهم ذی قعده بعد ازجنك بسیار سخت بعض استحکامات قارص را گرفته فردای آنروز همهٔ شهر بتصرف روسها افتاده است . در این جنگها بقدر پنجهزار کس ازعساکر عثمانیه میگویند شهید و بقدر هشت‌هزار اسیر شده اند . توپ وآذوقه ومهمات را که در قلعه بوده است روسها مالك شده اند . عدد توپهای قارص را باختلاف نوشته اند تلگرافهای رسمیٔ روس تاسیصد عراده توپ نوشته اند . حسین حامی پاشا را می گویند همراه سیصد سوار رهایی جسته و بیرون رفته است . تلفات عساکر روس را در این جنگها خودشان خیلی کم نوشته اند یعنی گویا بقدر دو هزار وهفتصد نفر بوده است لکن درصورتیکه می گویند بحمله و یورش گرفته شده است و با عساکر عثمانیه دست بگریبان جنك کرده اند البته تلفات قشون روس باید بیشتر بوده باشد . بالجمله این خبر آسف آمیز اسباب وحشت واضطراب نتواند شد جنك هزار گونه رنك دارد . و بقول یکی از دوستان محترم این همان قارص است که چند بار روسها گرفته و بعد بکمال استغفار پس داده اند .

جناب احمد مختار پاشای غازی در ارضروم مشغول تدارکات مدافعه وتلافی کردن فترات اتفاقیه بوده اند . قشون روس در دوه بوینی استحکامات می ساخته قوت خود را با آنجا می کشیده است از یکطرف هم برفهای متوالی با آنجاها می آمده است . بعد از گرفته شدن قارص کوماندان روس کاغذی از دوه بوینی بجناب مختار پاشا نوشته است که قارص را گرفتیم ارضروم را ازعساکر خودتان خالی کرده بعساکر روس بگذارید که شهر خراب نشود واهالی تلف نکردند . جناب مشارالیه جواب این کاغذ را معلوم نیست چه داده اند . ولی خبرهای آخری میفهماند که درخیال مدافعه و جنك بوده اند .

میگویند فرماغیها در سمت بارواشپوزی پیش آمده اند و باطراف خبر تسخیر آنجاهارا منتشر گرده اند در اینفقرات هم خبر رسمی نیست .

درباب خالی کردن جناب عثمان پاشا پلونه را نیز روزنامها تفصیلات می نویسند (لوانت هرالد) میگوید . خبری که امروز هست افتادن پلونه بدست روس است . لکن پلونه نه بحمله و یورش ونه بیك تدبیر نظامی که باعث شرف واعتبار اسلحهٔ روس باشد گرفته نشده است . اینقدر که چون بکلی محاصره بود آذوقه وتدارك یکجا تمام شده بود باروت وگلوله وفشنك و بکسماد که کفایت رفع احتیاجات لشکر را نماید نبود با وجود این روسها باز نتوانستند آنگونه‌شدن عساکر عثمانیه را بیابند . روسها فریب خورده از زمان بسیاری اعتقاد داشتند که آنهارا مانند غنیمت خواهند گرفت ولی جناب عثمان پاشای غازی (پلان) خط تدبیر ایمپراتور وگراندوك وتوتلبن را شکافته چهل وپنجهزار عساکر وصدیا دویست عراده توپ را برداشته ازشهر محاصره شده بیرون آمد . جناب عثمان پاشای غازی بملاحظهٔ اینکه گذراندن اردوی خودرا از سمت اورخانیه مشکل میدانست صفهای قشون روس را شکسته بکمال موفقیت بطرف شمال غربی سمت (راحوه) و (ودین) حرکت کرده است . اگرچه معلوم نیست این کیفیت در چه روزی اتفاق افتاده است لکن تخلیه شدن پلونه کار محقق بنظر میآید .

بعض روزنامها ازروی تلگرافی که یکی از سفارتخانها میگویند آمده است . چنان می نویسند که جناب عثمان پاشا از پلونه حرکت کرده لشکر روس را شکست داده است و بیك مظفریت بزرگی از خط محاصره بیرون رفته حالا بقاعده براحوه یا به (برقوفجه) رسیده است .

چون این فقرات رسمی نیست در ثانی هر گاه تفصیل ظفریابی و موفقیت پاشان و ناموس غازیٔ مشارالیه بشکافتن خط آنچنان محاصرهٔ روس بدست بیاید درنسخهٔ آینده خواهیم نوشت . و مع ذلك بعض روزنامها در وقوع اینفقره تردید داشته اند که هنوز پلونه درحالت سابقهٔ خود باقی است و این هم گویا باین جهت است که

خبر رسمی و یقینی در اینباب نرسیده و بعض قرائن هم قوت آنرا می افزاید مع ذلك کو یا خالی شدن پلونه صحیح است و اگر چنان باشد سخنی در این نیست که این حرکت جناب عثمان پاشا بکمال رشادت و شجاعت اتفاق افتاده است و شکست بزرگی هم بعساکر روسیه داده است . بعلت اینکه هرگاه غیر این بود روسها این مطلب را بکمال افتخار بهر وسیله منتشر میکردند و اقلا بسفارتخانها بواسطهٔ تلگرافها اطلاع داده شده شیوع بهم میرساند .

جناب احمد ایوب پاشا بکوماندانیٔ سمت بالکان مأمور فرموده شده پریروز از راه شمندوفر ادرنه عازم محل مأموریت خودشان شده اند .

جناب رؤف پاشا وزیر بحریه که چندی کوماندانیٔ بالکانهارادر عهده داشتند بکوماندانیٔ اردوی احتیاط که مرکب از یکصد وپنجاه هزار عساکر ملکیه خواهد بود معین شده اند .

سعادتمآب علی بك میرلوا بکوماندانیٔ عساکر شاهانه که در (کارلوا) هستند مأمور شده اینروزها عازم محل مأموریت خود خواهد شد .

یك فروند کشتیٔ بزرك انکلیس (ولکر) نام که نهصد و شصت ونه تونیلات میزان بزرگیٔ آن است آلات جنك بسیاری را که بامر یك سپارش شده بوده است چند روز پیشتر بلنکرگاه اسلامبول آورده بنباشرین عسکریه تسلیم کرده است .

از وقوعات جنك دیگر که عمده باشد چیزی نیست که قابل نگارش باشد . درسمت اردوی جناب سلیمان پاشا میگویند غیر جنگهای قراولی یك جنك بهادری هم اتفاق افتاده است یعنی عساکر عثمانیه باردوی ولیعهد روس حمله برده وشکستی هم داده اند لکن چون در اینباب خبر رسمی نرسیده است چه در اینباب وچه از جهات دیگر منتظر ورود خبرهای عمده میباشیم .

﴿ مشکلی نیست که آسان نشود ﴾
﴿ مرد باید که هراسان نشود ﴾

درخصوص آرام دادن دلهای ضعیف اهالیٔ اسلامیه همینقدر می نویسیم که روز اول دولت علیهٔ عثمانیه هرگونه جان فشانی را در راه حفظ شان وناموس خود قبول کرده تکلیفهای خطرناك دشمن را رد کرده داخل درمیدار جنك شد . وآنوقت همه کس میدانند که هیچکس را این گمان نبود که درحال حاضر باوجود مقدمات اختلالات داخلیه وناتمامیها که از هر جهة در اقدام باین کار عظیم پیدا بود باوجود یکی دو واقعه که بر خلاف مظنون اتفاق افتاد نه پای ثبات را باید بتزلزل آورد ونه از جادهٔ متانت وسکینت راه عدول وانحراف باید جست .

مقصود از جنك وصلح تحصیل یك ناموس وشرفی است که در هر حال این مقصود برای دولت وملت وعساکر عثمانیه حاصل است وما آل این کار صلح عاجل باشد ودولت متضرر هم بشود باز این صلح ناموس خواهد بود بعلت اینکه فرق میان وضع حالایی ووضع پیش از جنك خیلی دارد . اگر شطری از تکالیف دولتها قبول بشود باز در مقابل آن برشان عسکری وجان فشانی عموم ملت واهالی دراغور حفظ استقلال واعتبار خود فعلا افزوده شده است حال آنکه احتمال صلح ضعیف است ونتائج این جنك نا معلوم .

بالجمله هرکاری در دنیا بغیرت و استقامت حاصل می شود و معنیٔ متانت وپایداری این است که در معضلات امور شخص خودداری کند ومشکلات را بقوت استقامت خود آسان کند .

در یکی از کلمات کرامت آیات جناب اسد اله الغالب روحی له الفدا وعلیه آلاف التحیة واثنادیدم که بفرزند ارجمند خود شان محمد بن حنفیه در یکی از جنگها در وقتیکه اورا بلشکرگاه دشمن می فرستند فرموده اند .

﴿ کن کالجبل لا تحرکه العواصف ولاتزیله القواصف تزول الجبال ولاتزل تدفی الارض قدمك عض علی ناجذك ارم ببصرك اقص القوم وعلم ان النصر من عند الله تعالی ﴾ همینقدر از بردارم . فرمودند ای فرزند مانند کوه باش که آنرا بادهای شدید حرکت نتواند کرد . کوهها زائل می شود تو پا برجا باش ثبات خود را در زمین استوار کن دندانهای نواجد خودرا بهمدیگر بفشار دیدهٔ خودرا تا آخر لشکرگاه دشمن بیندازو بدان که نصرت از جانب خدای تعالی است .

(کاغذ اخبار نوبس اختر از آتن)

قرال وزنش باتفاق جنرال (سوچو) از لشکرگاه (تیپ) بشهر آمدند میگویند دوباره قرال وجنرال باردوگاه خواهند رفت . شب دوشنبهٔ گذشته یك مهمانی درسرای قرالی داده شد که درآن مجلس همه وزرای دولت بودند واین مهمانی برای رفع اختلاف ونقار وزرا که پس از فوت (کنارو) وزیر اول متوفا در میان آنها حاصل بود مرتب شده بود . درمجلس طعام قرال مشارالیه بنام زود تمام شدن تدارکات جنگیٔ یونانستان باده نوشی کردند . مجلس مبعوثان فردای آنروز منعقد شد . درنخستین مجلس یك صد ودو نفر حاضر بودند (مسیو اویریثو) بریاست انتخاب می شود اول کاری که بعهدهٔ مبعوثان است انتخاب رئیس وزرا است دور نیست (پرنس ژان) دانیمارکی را قرار بدهند پرنس ژان خالوی پادشاه یونانستان است که در غیاب او وقتی که برای هرومی به پترپورغ رفت وکالت قرالی را کرده بود میگویند آدم با کفایت وکار آگاهی است . روزنامهای اینجا از ناتمامی وعقب ماندن تدارك بری وبحریٔ یونان سخن میگویند ووزرای دولت را که تا کنون دراینباب اقدامات کافیه نکرده اند سرزنش وملامت میکنند . تفنگی که تا حال حکومت یونان خریده است بقدر سی وششهزار تفنك (آکر) است وهفت ملیون ونیم فشنك وهفت دستگاه توپخانه که اگر قیاس کنیم برای هریك تفنك بیش از دویست ونه فشنك موجود نیست . درخصوص قوت بحریهٔ یونان از قرار تحقیق کارخانهٔ در امریك بعهدهٔ خود گرفته است که لوازم این کاررا آماده کند . میگویند اینروزها از جانب قرال امری صادر خواهد شد که بقدر چولی هزار عساکر معاونه مسلح بشوند .

بطور موثق مذکور شد که هفتهٔ گذشته در

میان دولت یونان وصربستان اتفاقنامهٔ نوشته شده بامضا رسیده است . مضمون یك فصل آن این بوده است که هر گاه چنانچه روس مقصود خودرا پیش ببرد ونزدیك بادرنه بشود یونان و صربستان متفقا حرکت کرده داخل در جنك بشوند . دوم فصل این است که تا هر دوی آنها مقصود حاصل نکنند هیچکدام از آنها بی اطلاع همدیگر نه دست از جنك باز دارند ونه امضایی بروی کاغذ درخصوص ترك جنك گذارند . از طرف دیگر هم شنیدم که ایمپراتور روس پس از تسخیر قارص و پلونه آمادهٔ این بوده است که مستقیما برای مقدمه صلح ومذاکرهٔ شرائط صلحیه تکلیف متارکه بدولت علیهٔ عثمانیه نماید تا اینکه از این محذورات و مانند آن رهایی حاصل کند .

میگویند دولت المانیا قبول کرده است که برای تدارك جنك یونانستان هفتاد ملیون فرانك بدولت یونان قرض بدهد و در مقابل آن شهرهای (پره) و (شیره) و (پاتراس) رهن گذاشته شود . دیروز دختر پادشاه یونان با خانمهای متعلقات خودشان برای افتتاح عملیات صلیب احمر بتدارك مجروحین حاضر شده مشارالیها باهمراهانش بدست خودشان آغاز بکار کردند و تفنك و پاتابه وغیره حاضر می نمودند . این هفته یك کشتی زرهدار دولت ایتالی (دویلو) نام که بزرگترین زرهدارها است به لنگرگاه (پره) وارد خواهد شد . اهالی یونان بکمال اضطراب منتظرند که هر گاه روسها قارص و پلونه را بگیرند دولت یونان چه خواهد کرد بعلت اینکه یونانیان هرگز راضی نمی توانند بشوند باینکه خیالات پانسلاویزمی در سمت روم ایلی پیشرفت پیدا کند . وبرضد این خیال همه آمادهٔ این هستند که داخل در جنك بشوند زیاده مطلبی نیست .

﴿ نامهٔ کرامی ﴾

جناب میرزا عبداه موصلی المتخلص بفانی نامهٔ لطف ختامهٔ بادارهٔ اختر نوشته از اسلوب تحریر ومسلك راستین آن اظهار خشنودی نموده وخصوصا مطالب مندرجه در نسخهٔ ٥٦ که مشعر برفتار مأمورین انگلیس در هندوستان در بارهٔ جناب سماحتمآب احمد خلوصی افندی سفیر دولت علیه بود لطفا اظهار محظوظیت خودرا کرده و مطابق اظهارات اختر بیان معتقدات خودشانرا باین طریق فرموده بودند که (آری ماماًمور هستیم بر اینکه همه نیکیها و خیرات که درسایر ملل باشد جلب نماییم و بصدر منشرح و نظر پاك جواهر آن اعمال و افعال را دریافته باید مبسوطه و پای مستقیم با ابنای جنس خود بکار بریم تا آنکه درمیان جهانیان همه فرقه‌های منسوبه باسلام بصفات حسنه متصف باشیم نه آنکه دل خودرا از همه اصناف مردم دانسته مدعیٔ قولی باشیم وافعال وکردارهای ما باآشکاری مکذب عقائد ادعاهای ما باشد و باعث بی اعتباری وطعن وقدح اغیار درخود باشیم . در زبان سخن از عدل وراستی گوییم و در کردار حرف ستم و ناراستی را حامل باشیم لباس علم در بر و عمامهٔ زهد برسر داشته و باطن ما همه نادانی و اعمال ما آثار جهل وسرکردانی . نعوذ باه ثم نعوذ باه) وبدین طریق بیانات مؤثره در این مقام ایراد فرموده بودند که این مطلب جای تمثیل باین بیت رادارد .

﴿ از برون طعنه زنی بر بایزید ﴾
﴿ وز درونت ننك میداردیزید ﴾

عرض سپاسداری و تشکر خودرا از حسن توجه ایشان درحق خود لازم دیده مضامین اندرز آیین آنرا که همه موافق حقیقت حال ومناسب مسلك راستین ما است نیز در اینجا ثبت کردیم . امیدواری داریم که کاهی بنکارش رقیمجات مارا قرین امتنان و مباهات دارند . وچون اساس مسلك این اخبارنامه درنزد ایشان معلوم است امیدواریم که بدستیاریٔ ایشان و دیگر برادران ایمانی خدمتهای بسیار رادر راه اسلامیت وانسانیت مظهر شویم . وکوی نیك بختیهای دوجهانی را بر بائیم میفرمایند . ﴿ طلب معاونت کنید برنیکوکاری و یاری بخواهید از همدیگر برای کناهکاریٔ عدوان ﴾ .

﴿ از روزنامهای هندوستان ﴾

اخبارنامهٔ (کوهنور) لاهور مینویسد . فوجی از انکلیس که بسمت آفریدیان فرستاده شده است افسر ایشان که از وضع کار آکاهی یافته است خبر بوالیٔ کل هندوستان فرستاده است که این طائفهٔ آمادهٔ جنك ومقابله هستند وتازود است چارهٔ این کار را باید کرد . اگر از کابل باینها پهلو بندی بشود بطور یکه سرفتنه دارند شورش بزرگی برپا خواهند کرد .

سرکار امیر کابل سردار ارسلان خان را در (تیرینی) و (تاجیکر) فرستاده است که آنها را آمادهٔ جنك نمایند .

نیز (کوهنور) مینویسد . ایندوزها یك ایلچیٔ دیگر از روس وارد کابل خواهد شد وهمان خانهٔ محمد اسلم خان را که جناب احمد خلوصی افندی ایلچیٔ دولت علیه را منزلگاه بود برای ایلچیٔ روس معین کرده اند واحترامات وتشریفات زیاد برای او قرار داده اند .

آفریدیان جمعیت زیادی کرده و استحکامات انکلیسها را خراب نموده مستحفظین راههها و استحکامانرا بقتل رسانیده اند . سه بار بدهات نزدیك (کوات) حمله برده چند نفر از عساکر انکلیس را بقتل رسانیده و زخمدار نموده اند خود حاکم کوات از جملهٔ کسانی است که زخم برداشته است . مال واشیاء بسیاری هم بغارت برده اند . حاکم کوات مراتب را بوالیٔ هندوستان نوشته واظهار اضطراب نموده است که اگر بزودی اقدام بتلافیٔ این کار ومحافظت کوات نشود من ناچار شهر را ترك خواهم کرد . ولی هنوز قرار والیٔ هندوستان در اینباب معلوم نیست .

همه اطراف (پیشاور) ومردم وزیری آمادهٔ شورش هستند . یقینا در اینروزها فتنه برپا خواهد شد

اخبارنامهٔ (مخبرسرور) مینویسد . دراین چند وقت که سفیردولت علیه بکابلستان مأمور شده است . چهار ایلچی از جانب روس بکابل فرستاده شده ایشانرا دعوت کرده اند بدشمنیٔ انکلیس ودوستی کردن بادولت روس و وعده داده و میدهند که اگر افغانستان اتفاق باروس نمایند مملکت پهناوری درحدود هند بایشان داده خواهد شد که سالی هجده کرور تومان مداخل داشته باشد باین معنی که چون بواسطهٔ اتفاق ایشان دولت روس بهندوستان دست یافت عجالة از پیشاور تا شهر لاهور را بملك افغانستان ضمیمه خواهد کرد . اگرچه امیر افغانستان در اینباب

جواب آشکاری نداده است . لکن چنان معلوم می شود که بالأخره امیرمشارالیه راراضی خواهند کرد که با دولت روس متفق القول باشد .

(صادق الاخبار) بهاولپور تفصیلی از اعتراضات عوام ناس در حق جناب احمدخلوصی افندی و اجتناب نکردن جناب مومی الیه در مجالس انکلیسها از معاشرت با آنها و طعام خوردن همراه آنها و مانند آنها نوشته است و همین تفصیل را در (کشف الاخبار) (و نیراعظم) وغیرهما نیز نگاشته اند .

هفتهٔ گذشته درضمن اخبار هندوستان نیز اشعاری باین مطلب شده بود چون آنچه اخبارنامها در اینباب نوشته اند معتقدات عامهٔ مردم افغانستان را خواسته بودند بیان نمایند که در آنجاها هرکس بقومی تشبه نماید و باکارد وچنگال وروی میز بآداب اهل اوروپ طعام بخورد اورا کویا خارج از مذهب میدانند و کویند (فهذا منهم) وهمچنین سائر اعتراضاتشان که راجع باین نقطه است این است که باجمال مطلب اشارت کرده ازنکارش تفصیل آن صرف نظر کردیم زیرا که سخن عوام را اهمیتی نیست بعلت اینکه ازروی علم و آکاهی سخن نمیکوید و اسباب مدح و قدح را از همدیکر تمیز نتواند داد . وردهای خوب میآرند لکن سوارخ دعا را کم می کنند . وچنان میدانند که همه مسلمانان روی زمین باید یك زی و قیافت و لباس وآداب و اطوار باشند . حال آنکه این یکی کذشته ازهمه چیز از جملهٔ محالات است . پس معنی (من تشبه بقوم) را نفهمیده اند اکرچه لفظ من تشبه بقوم را یادکرفته اند خداوند سبحانه میفرماید (ماشمارا شعبه‌ها و قبیله‌ها کردیم تا آنکه با همدیکر شناسایی وتعارف حاصل کنید ﴾ واز آنطرف حضرت نبی مطلق که بکافهٔ ناس فرستاده شده اند و همه اقوام و طوائف وملل روی زمین مکلف بقبول دین و پیروی کردن آیین آنحضرت هستند هرکاه چنانچه اینها ایمان بیاورند آیا میتوان تصور کرد که از جملهٔ تکالیف آنها خواهد بود که لباس و آداب خوردن و خوابیدن و نشستن و برخواستن وغیر ذلك خودشانرا نیز تغییر بدهند ؟ آیا آدم عاقل وهوشمند همچنان سخنی را میکوید که این آداب و اطوار داخل ارکان هم شریعت است و این لباس کوتاه و بلند تاثیری درنیکی و بدی عقیدت دارد ؟ همین خیالات و اوهام ناقصه است که باعث اینهمه نفرتها و وحشت طبایع اقوام وملل مسلمه ازهمدیکر و موجب تعرضات ملل بیکانه در حق اسلام کردیده است .

﴿ در اینجا فصلی بکمال افسوس باید نوشت ﴾

چراجای دور برویم در (بهجة الفتاوی) که در این زمان خودمان در پای تخت دولت بزرك اسلام چاپ شده است مینویسد . هرکس کلاه عجم را بسرش بکذارد نکاح زنش باطل خواهد شد و باید تجدید نکاه کند ومیتوان کفت بخدا پیغمبر ما صلوات اه وسلامه علیه وآله از این فتوی خبر ندارد . نکاحی که بیك کلاهی باطل بشود از اصل چه قدر قوت داشته است . واین فتوی دهنده چنان بی خبراز اوضاع جهان بوده است که نمیداند کلاه لباس مذهبی نیست وهمه ایرانیان از مسلم وعیسوی و کبر و یهود ودیکر طوائفی که در ایرانند همه کلاه بسردارند چنانکه حالا فس درممالك عثمانیه لباس عمومی شده است و باینحال چکونه این فتوی را میتوان داد . با آنکه قزلباش نام فوجی از عساکر دولت بوده است که اکنون از نسل آنها درممالك افغانستان نیز کروه انبوهی هستند که در ثانی هر چه شیعه مذهب بودند همه را قزلباش کفته شده است کذلك دراین صفحات هم این لغت را یعنی قزلباش وعجم را از الفاظ مترادفه کرده اند .

اکنون مأخذ این سخن چیست وقتی که در میان دولتین اسلام اختلاف ونزاع وجنك درمیان بوده طائفهٔ از عساکر کلاهها بسرداشته اند ومباشرین امور دولت صلاح وقت را کویا چنان دیده بوده اند که یك تعصب مذهبی هم در میان دو طائفهٔ اسلامیه بیفتد که همدیکر را خوب مضمحل و پایمال کنند ونسل اسلام را کمترنمایند ودشمنانرا برخود هم چیره کنند وهم بخندانند ! باری آنوقتها نام قشون ایرانرا قزلباش کذاشتند معنیٔ قزلباش رانیز بطوریکه ماها دراین صفحات فهمیدیم ورساله‌های مخصوصه را که در آنباب نوشته بودند خواندیم کویا خیال کرده بوده اند که قزلباشی یك دینی است خارج از مذهب اسلام سهل است چیزهایی بآنها نسبت داده اند که باید از کفار هم بدتر باشند آنچه از عملهای شنیع ونا مشروع توانسته اند باین طائفه بسته و کفته اند اینها قزلباش هستند وواجب القتل تا آنکه عساکر اسلامیه را شجاعت بیاموزند از آنطرف هم درمقابل این مفتریات اطواروعقائدی در بعض ممالك ایران درحق مسلمانان شایع کرده اند که ذکر آنها قبیح وناروا است . وبدین منوال قرنهای دراز درمیان ملتهای اسلام آتش فتنه وجدال افروخته شده وکار اسلام بحال اسفناکی رسیده است که آکاهان از تفصیل وقایع را حقیقته خود داری از تالم وتاثر در آنباب ممکن نتواند بود . واین عقائد ومفتریات است که تاکنون ریشه‌های آن در دلهای طرفین محکم شده وکندن ریشه‌های این درخت خبیث نفاق واختلاف از دلهای ملل اسلامیه بدرجهٔ بسیار مشکل رسیده است . والحاصل چون آن طائفهٔ را بنام قزلباشی باینکونه افتراها نامزد کردند وهمه اهالیٔ آن صفحات را باین مذهب وعقیدت دانستند وقزلباشی را درنظر مردم عوام بمعنی بد مذهب جلوه دادند وایرانیان یعنی آنانی که دراینجاها عجم نامیده می شوند همه‌را بدکیش وبد مذهب خواندند ﴿ من تشبه بقوم فهو منهم ﴾ راهم پهلوی آن کذاشتند نتیجه‌های قیاس بیرون آوردند وکلاه عجم را مبطل نکاه دانستند ودر کتب فتوی نوشته چاپ کرده درمیان ملت و مسلمانان ساده لوح انداختند باعث منافرت ومناکرت شدند . این است نمونهٔ غلط‌کاریهای کذشتکان بل آنانی هم که امروز پیر وآنها هستند .

جای تعجب است که لفظ عجم را چه‌قدرها در نزد عوام مستکره کرده اند بطوری که هرکس کلاه عجمی یعنی کسوت ایرانیه را در بردارد در نظر مردم این سامان ازهر کروه وملتی مکرهتر دیده می شود . ومعلوم نیست از کدام لغت و حدیث استنباط بد دینی وبدکیشی درمدلول عجم پیدا کرده اند . مکر در خطبه‌های روز جمعه که ماشاءاه در همهٔ مساجد اسلامیه خوانده میشود حضرت فخر کائنات علیه الصلوة والسلام را درمقام توصیف وثنا ﴿ سید العرب والعجم ﴾ نمی کویند ؟ اکر کلاه این عجم است که نکاح را باطل میکند پس چه جای ثنا و توصیف حضرت پیغمبری درآقایی آن چنان ملتی تواند بود که میکوئید ﴿ سید العرب والعجم ﴾ .

﴿ ستایش عجم ﴾

مرحوم اسماعیل حقی در روح البیان در تفسیر آیت کریمهٔ ﴿ وان تتولو الی آخرها ﴾ که وحی آلهی رسید هرگاه عرب پشت بگردانند واعراض کنند خدای تعالی قوم دیگر را از آنها بدل کرده بجای آنها خواهد گذاشت مینویسد. این خطاب بعرب است وقومی را که خدا بجای عرب خواهد گذاشت عجم است واهل فارس . چنانکه روایت شده است از آن حضرت علیه الصلوة والسلام سئوال کردند که این قوم کیستند ودرآن مجلس جناب سلمان فارسی در پهلوی آن حضرت نشسته بود حضرت فخر کائنات دست مبارك را بر روی ران جناب سلمان زده فرمودند ﴿ این وطائفهٔ این سوگند بآن کسی که جان من دردست تصرف او است هرگاه ایمان بستارهٔ ثریا آویخته شده باشد بدست خواهند آورد آنرا مردمان فارس ﴾ پس دلالت کرد بر اینکه اشارت بمسلمانان فارس است ودراین حدیث فضیلت این طائفه معین شده است. ودرحدیث دیگر خدای را در روی زمین دو (خیره) یعنی طائفهٔ برگزیده شده هست ازمیان آفریدگان خود قریش است برگزیدهٔ خدای ازعرب . ودیگری فارس است برگزیدهٔ خدای از عجم . چنانکه درکشف الاسرار است ودرلباب آورده است که ابو (الدرداء) رضی اه عنه بعد از خواندن این آیت ، گفت (ابشرویا بنی فروخ) که مراد پارس یانند . (تا اینجا از روح البیان آورده شد) .

اکنون باید فهمید که اینکونه فتواها چه قدر اثرهای بد ونتیجه‌های ناگوار درمیان ملل اسلامیه خواهد گذاشت . ارضاعی که امروز از آثار آنگونه بی ملاحظه گیها وحرکات مشوبانه واندیشه نکردن حقیقت ومآل کار در جهان پیدا شده است و در خود این پای تخت بزرك اسلام که لائق این است که مدار همه کارهای مسلمانی و مرجع اتفاق واتحاد عموم مسلمانان روی زمین باشد نیز موجود و بر قرار است عموم اسلام را باعث تمام افسوس تواند بود . تا حال هیچ رابطه و مناسبتی رامیان دولت علیهٔ عثمانیه و اهالی این پای تخت با ملتهای اسلام مشرق زمین محکم نکرده اند . تا ایروزها افغانستان را کسی نمیدانست کجا است حالش چیست چه باید بکند . درمیان روس و انکلیس وخیالات حریصانهٔ آنها محصور مانده در کمال حیرت و اضطراب زندگانی میکند. و هیچ شك نیست در اینکه اگر کارها باین زمینه وانگاره برود و این اختلاف و مناکرت درمیان اقوام ودول و ملل اسلامیه برقرار بماند افغانستان نیز لکد کوب انکلیس و روس خواهد شد وملك ومملکت و قومیت او از دست خواهد رفت . در این وقت تنکیها با وضع حاضر آنجا وغفلتی که تا حال شده است ایلچی فرستادن بآنجا آنهم بصوابدید بیگانه معلوم است چندان فائده نخواهد بخشید . و نمیدانیم وزر ووبال این غفلتها بعهدهٔ که خواهد ماند کار اسلام بکجا خواهد رسید . بخارای شریف سمرقند ترکستان خوقند مسلمانان قفقاز وطاغستان و کرجستان و قرم و غیره وغیره که بیش از پانزده ملیون نفوس اسلامیه هستند امروز همه محکوم حکم روس وتابع تدبیرات او که بر خلاف دیانت اسلامیه است میباشند مسلمانهند که هشتاد ملیون نفوس بیشتر است دردست انکلیس زبون ومحکومند . چند دولت و حکومت هم که هست مثل پادشاهی فاس خدیویت مصر یه امارت کاشغر امارت مسقط وغیر اینها که بعضی مستقل و بعضی نیم مستقل میباشند با این حال و وضع مصدر هیچ کاری نتوانند شد سهل است اینها هم باندك زمانی بکلی مقهور بل مضمحل خواهند گردید .

اکنون باید ملاحظه کرد که با این حال کار ایران و ایرانیان چه خواهد شد جای انکار نیست که قدیمترین دولتهای روی زمین دولت ایران است و وسعت خاك و قدرت و قوت سابقهٔ این دولت را نیز تاریخ بمانشان میدهد . پس از آنکه این دولت بر حسب موقع جغرافی درمیان دولت علیه وقطعات مسکونهٔ مسلمانان آسیا وسطا ایستاده است هرگاه خدای نکناد دولت علیهٔ عثمانیه را آسیب ووهنی اتفاق بیفتد وهمسایهٔ قوی وتوانائی مانند روس باوجود داعیهٔ جهانگیریٔ او درپهلوداشته باشد آیامی توان تصور کرد که با همین بقیهٔ ملك و قدرت باقی خواهد ماند ؟ آیامیتوان خاطرجمع شد حرص وتعرض بیگانه از اطراف مسلط برونی نخواهد شد ؟ و ازاینطرف هرگاه همچنان دولت قدیمه و ملت واحده بخواهد خود را باقتضای شان ملیت و دولتی نگاهداری نماید می تواند بجز از طریق اتحاد اسلام راهی پیدا کند ؟ و پس از آنکه اهالیٔ ملك او دین پاك اسلام را قبول کرده اند ودر جمیع منافع اسلامیه صورة و معنا مشترك هستند صرف نظر از اشتراك باساس محافظت ارکان اسلامیه نماید. وهمچنین هرگاه مسلمانان را وخصوصا دولت و ملت معظمهٔ عثمانیه را پس از آگاهی و انتباهی که ازوقایع و اتفاقات حاصل شده است آرزوی این باشد که بیك کلمهٔ جامعه مجتمع شوند و اندیشهٔ پایان کار خودرا کرده درزیر بیرق اتفاق و اتحاد بر آیند. آیا ممکن است که با وجود مخالف و بیرون ماندن ایران و ایرانیان این اتفاق واتحاد را حاصل کنند ؟ نی هرگز این کارها ممکن نخواهد شد . و هیچ جای شبهه و تردیدی نیست که این روش وانگاره که تا حال بکمال افسوس جاری شده است در پایان کار باعث اضمحلال و پریشانیٔ جملهٔ آنان خواهد گردید .

امروز از این حکومتهای اسلامیٔ نزدیك که بعضی جزو دولت علیهٔ عثمانیه هستند و بعضی دیگر مانند متفق ونزدیك بپای تخت عثمانی میباشند مثل مصر وتونس وفاس آن یاری ومعاونتی که میبایست دراین موقع خطرناك که درحقیقت دولت عثمانیه درمیان خیالات واغراض دول خارجه تنها مانده است بعمل بیاید بظهور نیامد. بلی از هندوستان وآنهمه جمعیت انبوهی که در آنجا هست تنها بنام مجروحین وایتام و بیوه زنان مختصر معاونت نقدیه شد که آنهم محض نمایش واز بابت (جهد المقل) است و بیش ازاین دراین موقع از آنها چشم داشت نبود زیرا که تابع دولت دیگر هستند هزار گونه ملاحظه دارند ورشتهٔ کار شان باز دردست دولت متبوعهٔ خودشان است . افغانستان دراین موقع چه میتوانست بکند از دو طرف حدود خود اندیشناك است . اینهمه مسلمانان که دردست روس افتاده است چه از ایران وچه از عثمانی همه ازسوء اداره ودانم کار یهای پیش است که کار بجایی رسیده است که دولت روس مسلمانان قفقاز را (که حالا درروزنامهای اسلامبول مینویسند اردوی روس دراناطولی غالبا مسلم وعجم هستند بسیار از این عجمها هم غالبا سنی المذهب واهل قفقاز ودیگر جاهای اسلام نشین روس هستند) برضد دولت اسلام بیرون آورده وآنهارا جبرا وکرها برقتل برادران دینیٔ خودشان وامیدارد بطوریکه اگر خلاف وخیانتی هم از آنها بفهمد یا آنکه احتمال

بدهد بی رسیده کی ومحاکمه برای ترسانیدن باقی دیکر صد صد پنجاه پنجاه بدار کشیده تیرباران می نماید میکشد بسبیر میفرستد عیال واطفال آنهارا بی صاحب وبی پدر میکذارد . در این حال دولت ایران که با قوت موجوده کلاه خودرا تنها میتواند نکاه بدارد آیا میتواند هرچه باد اباد کوید و با دولت روس بجنکد بعشق که بهوای چه ؟ یك مسئلهٔ حدود در میان دو دولت اسلام سی سال بیشتر است اسباب اختلاف شده است که انجام آنرا بتوسط انکلیس وروس واکذار کرده اند که این نمونهٔ کارها است . دولت ایران خیلی کارها در این موقع میتوانست بکندلکن مقدمات آن میبایست ازسالهای در از ترتیب داده شده باشد ملل وطوائف وحکومتهای آن سامان از آسیای وسطا کرفته تا اقصا بلاد هندوستان در همچنان موقعی کمر اتفاق را برمیان به بندند یکدل ویکزبان باشند درمقابل لشکر روس بل انکلیس هم بایستند ودرهمچنان فرصتی درصدد استخلاص ممالك اسلامیه هم ازدست بیکانه برآیند . لکن پس از آنکه تا حال کسی در این خیال وتدبیر نبوده سهل است که همه ترتیبات ومقدمات بعکس این چیده شده وکاررا باینجا رسانیده اند که امروز جز افسوس ازحال حاضر وبیم واندیشه ازاینده حاصلی دردست نیست چه میتوان کرد ؟ وچکونه اقدام بکاری می توان نمود که مضرات آن یقینی است ومنفعتی از آن ملحوظ نیست .

آیا دیکر چاره این کار نمی تواند بشود ؟

تلافی مافات ممکن نیست ؟ آری درکمال خوبی و آسانی چاره دارد . زمان واوضاع زمان مارا آکاه کرد . دوست را از دشمن جدا ساخت . مدار حرکات هرکسی را معین نمود . بطوریکه هر کاه درصدد یك آنچه درزمانهای پیش برای تفرقه انداختن درمیان ملل اسلامیه صرف شده است امروز برای جمع واتحاد صرف بشود در زمان کمی چهرهٔ این مقصود رونما خواهد شد همینکه رؤسا و بزرکان اسلام که مرجع امر ونهی هستند نیات مستقیمانهٔ خودشانرا در این مرکز مقدس بدارند چه اشکالی درحصول این مقصد پاك خواهد ماند ؟ چه این نیت مقدسه شجرهٔ طیبه را ماند که اصل وریشهٔ آن ثابت است وفرع آن در آسمان ومیوه‌های آن در هر آن وزمانی باذن خدای ببار آید . همچنانکه نفاق (لعن اه النفاق) شجرهٔ خبیثه ایست که از روی زمین رسته وآنرا قراری نیست وباندك همتی نیست و نابود خواهد کردید .

نتیجهٔ کلام هرکس برخلاف این مقصد مقدس راه برود برضد اسلام واسلامیت راه رفته است وبازکشت اوخسران دائمی وعذاب الیم خواهدبود (نعوذ باه منه) وبنابراین امیدواریم که هرکسی از متدینین بدین پاك اسلام بفراخور قدرت ودسترس خود درترویج دادن این نیت پاك بکوشد وتکلیف محافظت ملیت ووطن پرستی ودیانت خودرا نصب العین خود ساخته ازاین جادهٔ مستقیمه انحراف نورزد . اکر ازاین نیت واقدام امروز مارا فائدهٔ مشهود نکردد اقلا اساس وبنیانی برای آینده کان کذاشته وهم تکلیف دینی ودنیوی خودرا بجا آورده خواهیم بود .

﴿ خبرهای تلکرافی ﴾

ازلندن در ١٤ ذی قعده می نویسند : حرکات روس که اینروزها درسمت اناطولی بظهور میاید حکومت انکلستانرا موجب اندیشه ودقت است .

در ١٥ مینویسند . روزنامهٔ (استاندر) خبر میدهد که دولت انکلیس برای نکاهداریٔ منافع خود درسمت اناطولی دست بتدابیرشدیده می برد . بسیاری از روزنامها نیز بکار بردن آن تدابیررا لازم دیده طلب می کنند .

درخصوص استقراض آخری دولت علیهٔ عثمانیه ظن قوی حاصل است که همه خصوصات متعلقه باآنقره انجام پذیرشده است .

از پاریس در ١٩ ذی قعده هیئت وکلای دولت فرانسه که تازه تشکیل شده است بقرار ذیل است .

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

واران مجبورا آن اماکن را خالی کرده در کنار رودخانه بالارات قرار کرفت نارسس بنزدیکی اردوی اوواصل ومتدارك جنك شد و ارام ازانجا که چاره بجر جدال ندید اهتمام کرد که اقلا قشون اودر مواضع خوب جای بکیرد در هر دوار دو فیل بود وارام فیلهای خودرا در جلو سواره نکاهداشت خسرو باپانصد نفر مستحفظ از جلوصفوف میکذشت وایرانیانرا تحریك میکرد که از رومیان در شجاعت باز نمانند در ابتدا لشکر وارام در یك نقطه فایق آمدند ولی عاقبت مغلوب شدند ششهزار نفر از ایشان که بکوهی ملتجی شده بودند سر تسلیم پیش آوردند بحکم خسرو ایشانرا تیرباران وزیر پای فیلها پایمال کردند رومیان زنان واطفال وزینتهای شاهی وآرام را کرفتند بخسرو دادند اما وارام باده هزار قشون بکریخت وازان به بعد هرکز کسی بحالت او مخبر نکشت که چه شد بعد از انکه دشمن مضمحل شد خسرو بشهر کا نزاك رفت ودرانجا از برای صاحب منصبان معتبر رومی مجلس ضیافت منعقد کرد در آنمجلس خوداو بتخت نشست وباواز ساز کوش فرامیداشت ده روز بعد قشون روم را مرخص کرد وایشانرا عطائی بجز تعریف نفرمود چونکه میترسید ایرانیان اورا بکشند از قیصر هزار نفر سرباز رومی زره‌پوش خواهش کرد که مستحفظ او باشند بعد از انکه درسلطنت مستقل شد همه کسانی راکه درشورش شرکت داشتند بکشت بندویس که بالهمه اخلاص بپادشاه خدمت کرده بود منتظر جزای خیر بود ولی خسرو که دیکر بوجود او محتاج نبود بمستمك اینکه سابقا پدرش هرمیسداس شوریده بود اورا درشط بغداد غرق کرد درآن اثنا ازجهة تاخت وتاز اعراب درسرحدات ایران نزدیك بود که رشتهٔ صلح ایران وروم منفصل شود خسرو یا اینکه واقعا اعتقاد داشت و یا اینکه ازپی مستمك میکشت که با قیصر بجنکد ولات ایالات روم‌را که مجاور خاك ایران بودند متهم کرد که کار تاختن اعرابرا بر ایران سهل میکنند وبهیچ طور ایشانرا مانع نمیشوند موریس قیصر روم که آن وقت ازجنك با ایران واهمه داشت وزرای مختار نزد خسرو فرستاد درابتدا پادشاه ایشانرا بطورشایسته نپذیرفت ولی عاقبت که همه خدمات رومیانرا باو اظهار وهم‌سستی ایرادات ویرا ثابت کردند خسرو

جنرال دی روشو بوه — وزیر جنك
مارکی دی بانسوئیل — وزیر خارجیه
لی یلتین — وزیر عدلیه
دو ییول — وزیر مالیه
اوزن — وزیر تجارت
کرؤف — وزیر اعمال عامه
قای — وزیر علوم
روش — وزیر بحریه

ازپاریس در ۱۹ ذی قعده. دوروزاست چیزی اتفاق نیفتاده است . دیروز شامی در سرای (الیزه) خیلی کسانرا پذیرایی کرده شد . درمیان آنها ازهیئت دیپلوماتیکی و بسیاری از اعضای مجلس اعیان ومجلس مبعوثان بودند .

روزنامهٔ (مونیتور اونیورسل) درنسخهٔ دیروزی نوشته است مارشال ماکماهون قراردیروزیٔ مبعوثانرا بیك نظر مجادله می بیند وتدبیری در مقاومت بآن خواهد کرد . هر قدر مارشال ماکماهون بخواهد بملایمت رفتار کند باز بکلی بمخالفان خود تسلیم نخواهد شد . روزنامهٔ مذکور میکوید . چون قرار دیروزیٔ مبعوثان مخالف قانون اساسی است ازجانب مجلس اعیان رد خواهد شد .

از وین می نویسند . جنرال (نیه کومسکی) رئیس ارکان حرب اناطولی بجهة ناخوشی مزاجش استعفا ازکار کرده است . روزنامهٔ (پرس) درضمن یك فصل مخصوص می کوید . امروز کلید پولیتیك اوضاع حاضره چه درممالك شرقیه وچه در ممالك غربیه همه دردست پرنس بسمارك است .

ایمپراتورروس بیرون بردن آذوقه ومأکولات را از لنکرکاههای بحر سیاه و بحر اذاق منع وغدغن کرده است .

روزنامهٔ (مساژ دو وین) در ضمن خبرهای آخری می نویسد . از قرار خبرهایی که از سمت روس میرسد. پولیس روس در (هوجه بیك) و (کیف) و (خارقوف) و (ساراتوف) و مسکو خیلی آدمهارا دستکیر کرده حبس می نمایند. از قرار تحقیق معلوم می شود . حکومت روسیه از یك جمعیت بزرك اختلال و شورشی آکاهی حاصل نموده که شعبه‌های آن جمعیت درمیان هر قسمی از اهالی و خصوصا از کروه عمله بوده است. تا حال بقدر سه هزار کس کرفتار شده‌اند. واسلحه که از انکلیس و بلژیك وفرانسه خریده شده بوده است همه را ضبط کردند . علاوه براینها یك باسمه خانهٔ پنهانی هم داشته اند که آشکار شده است . حکومت درخصوص این حرکات بهیچوجه اطلاعی بکسی نمیدهد. وغدغن نموده است روزنامها نیز چیزی ننویسند . ولی از اقدامات وتدابیرشدیده اشکار است که این بحران ساعت بساعت می افزاید .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۱ ذی‌قعده ۱۵ تشرین ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۱۰	۳۰
لندن	۱۰	۱٦
پاریس	۱۰	۲۰
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۳۱	۵۰
	لیرای انکلیس	
سوسیته‌ژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	۲	۱۰
بانك عثمانی	۳	۰۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۰۵

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی
ازقرار صد غروش

	غروش	پارهٔ
لیرای انکلیس	۱۰۹	۰۸
لیرای فرانسه	۸٦	۱۳
امپریال	۸۸	۱۰
کرمیچه	۵۱	۳۰
روبل (منات) نقره	۱۵	۰۰
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۵	۱۱
بشلك	۱۱۷	۰۰

طاهر

از صرافت جنك بیفتاد اندکی بعد یك واقعه روی داد وخسرو انرا برای اجرای مقاصد خویش مغتنم شمرد وآن تفصیل قتل موریس قیصر است که درسال ششصد و دو اتفاق افتاد خسرو همیشه اورا پدر وحامی خود میخواند ودر واقع بواسطه امداد او مجددا سلطنت یافت در این صورت موافق انصاف بود که بخونخواهی او سربلند کند باین مستمسك کاغذ وهمه هدایای راکه عوکا قاتل موریس برای او ارسال داشت پس داد ودر ابتدا چنین وانمود کرد که میخواهد یکی از اجزای خانواده موریس را بتخت روم بنشاند ولی بزودی معلوم شد که اقوال واعمال او ثباتی ندارد چراکه به نارسس که بر ضد عوکا علم افراشته بود امداد نداد مقصودی جز بسط مملکت خویش وضعف رومیان نداشت دراوایل بهارسنه ششصد وچهار با قشون انبوهی بالجزیره رفت درآن مملکت رومیان قشون قلیلی در زیر بیرق ژرمن نام جمع داشتند این سردار که چاره جز جدال ندید قشون او بکلی مغلوب شدند خود او نیز زخم منکر برداشته بعد ازچند روز بمرد رومیان درثانی درحوالی دارا شکست خوردند ایرانیان اسیر زیاد کرفته بحکم خسرو کشتند لوبومی کوید که این بود ابتدای آنجنکی که بیست و پنجسال بطول انجامید در هجده سال اول تا سال دوازدهم سلطنت هرقل رومیان پیوسته مضمحل ومغلوب بودند خسرو که درعلم جنك بمهارت جدش نبود واز آنطرف درسفاکی براو امتیاز داشت چونکهٔ دید رومیان سردار قابل ندارند بهر طرف که راند قتل کرد وآتش افروخت مردمرا بهرسن ورتبه وجنس که بودند میکشت شهرها سوخته و ویران و صحاری لم یزرع و و باجساد اشخاص پوشیده بود همه اسیای صغیر ازشط بغداد الی بوغاز اسلامبول که باجمعیت وابادترین اراضی دنیا بود ویرانه شد پادشاه همی خون رومیان ریخت قشون رومیان کویا کله کوسفندی بود که بتقدیر خداوندی جمع آوری میشد که در اذای خون موریس قربانی بشود همه ساله ایرانیان بالجزیره وشامات وفلسطین وفینسی می تاختند سکنه این ممالك که معینی نداشتند بقلعه‌جات پناه میبردند وایرانیان بهمان غنیمتی که در صحراها میبافتند اکتفا کرده میرفتند .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٢٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه‌خانه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ٢٩ ذی القعده سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

٢٣ تشرین ثانی ١٢٩٣ و ٥ دسامبر ١٨٧٧

این کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری‌ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ داخلیه ﴾

(توجیهات)

والیگریٔ ولایت انقره بعهدهٔ جناب حیدر افندی سفیرسابق طهران .

والیگریٔ ولایت ادرنه بارتبهٔ عالیهٔ خود (١) بجناب جمیل پاشا ازاعضای شورای دولت محول گردیده است .

بعزتمآب عزیزبك‌افندی منشیٔ مابین‌همایون رتبهٔ صنف ممتاز ثانیه توجیه فرموده شده است .

نظر باهمیت کار وحرکات حریصانهٔ دولت روس وسکوت بل معاونات معنویهٔ بعض دولتهای بیگانه بخیالات روس دولت علیهٔ عثمانیه تدابیر لازمه را در نگاهداریٔ حقوق و استقلال سلطنت وتمامیت ملك خود بکارمی‌برد . چون تبعه غیرمسلمه که‌در ممالك عثمانیه هستند ازاجزای مرکبهٔ دولت و ملت میباشند و همهٔ اجزای وطن درتکالیف وطنیه بلافرق و تمیز سهیم وشریکند لهذا چنانکه در نسخهٔ گذشته اشعار شد عموم تبعهٔ غیرمسلمه‌را نیز ازجانب سنی الجوانب همایونی مساعدت فرموده شده است که داخل درسلك نظامی شده بمشق و تعلیم پردازند . و مراتب بموجب تذکرهٔ سامیهٔ جناب مستطاب‌صدراعظم افخم برؤسای روحانیهٔ ملل غیرمسلمه جدا جدا اطلاع داده شده است که این عسکر بصنف عسا کرملکیه نامیده شده‌اند . وچند روز است از جانب پاتریکخانها برؤسا و بزرگان طوائف غیر مسلمه در اینباب اخطارات لازمه کرده اند . وامیدواری هست همه ابنای وطن در اینباب یکدل ویکزبان درایفای وظیفهٔ وطن پرستی مسابقت وپیش دستی نمایند . علاوه براین همه اصناف ومأمورین را که در خود پانخت هستند یعنی کسانیکه می توانند سلاح برداشته استعمال نمایند مقرر است بمشق و تعلیم پردازند . وواضح است که این قرارداد عمومی خواهد بود. دشمنان وطن عثمانیان چون این حال را مشاهده کنندالبته اعتقاد خواهند کرد که بآسانی خیالات غیر مشروعهٔ خودشانرا دربارهٔ ملك وممالك ایشان بآسانی ازپیش نخواهند برد .

سعادتمآب علی حیدر پاشا بکوماندانیٔ فلیه معین شده چند روزپیشتر بادرنه رسیده و از آنجا عازم محل مأموریت خود گردیده است .

جناب‌شوکت پاشا که پیشترکوماندان اورحانیه بود بواسطهٔ انحراف مزاجش برای معالجه بادرنه امده است .

عملیات استحکام (باش اوبوك) نام که از استحکامات ادرنه است تمام شده رسم تسلیم آن بعمل آورده شده است .

جناب ابراهیم پاشا والیٔ سابق ادرنه بجای حافظ محمد بیك افندی مرقرنای حضرت‌شهریاری که ازمبعوثی استعفا کرده است بمبعوثی انتخاب شده است .

جناب دولت وسیادتمآب شریف عون پاشا روز یك‌شنبهٔ گذشته بسفارتخانهٔ دولت علیهٔ ایران تشریف برده از جناب دولتمآب وزیرمختار وایلچیٔ مخصوص ایران بازدید فرموده اند .

بسیاری از مبعوثان اطراف وارد اسلامبول شده اند لکن هنوز مبعوثانی که در راه هستند نرسیده اند بدین جهة وقت انعقاد مجلس عمومی معین نشده است . لکن در این چند روز دور نیست وقت گشاده شدن مجلس مذکور رسما اعلان بشود .

﴿ اراجیف صلح ﴾

در زبان بعض مردم سخن از مقدمات صلح درمیان است . وبعضی شرائط صلح را نیز معین کرده یکی یکی می شمارند این سخنان محض اراجیف و تصورات است از دولت علیه هنوز اقدامی باین مطالب ظاهر نشده‌است ومعلوم است

(١) پیشترها قاعده در تعیین ونصب والیها این بود که میبایست والی رتبهٔ مشیری و وزارت داشته باشد حال این قاعده را منظور نداشته از ارباب مراتب پایین ترمانند صاحبان رتبهٔ بالا و اولی نیز والیها معین فرموده میشود . ودر واقع هم رتبهٔ وزارت را شرط لازم والی شدن دانستن هیچ لزومی نداشته است .

تا مجلس عمومی تشکیل نشود سخن از این مقوله گفتن بیهوده است . لهذا باید ملتفت شد که سخن از صلح گفتن در اینوقت جائز نیست بعلت اینکه قرار دولت و هیئت مجلس عمومی در این مطلب بمیان نیامده این قسم سخنها موجب اندیشه وسستی در دلهای عامهٔ مردم می شود خصوصا این شایعه دشمن را بمقام جسارت می آرد . و ضعف قلب ملت را در نظرهای یکانکان جلوه میدهد . آری صلح و جنك توامان هستند و هر کدام در موقع خود باید بکار برده شود وتاقیامت هم جنك نخواهد ماند . لکن در وقت جنك سخن از جنك باید زد و آنچه مناسب حالت جنك است باید گفت . و همچنین در مقام صلح در آشتی باید کوبید . و مقدمات صلح را باید ترتیب داد . یك فقرهٔ قارص وآلاجه طاغ یا حکایت محصوریٔ پلونه ومسخر شدن چند نقطه بوجهی سبب مستقل در اقدام کردن دولت بصلح وآشتی نتواند بود . این جنك نه از آن جنگها است که بآسانی ازمیان برداشته شود هر قدر این جنك عدیم الأمثال است ومانند آن تا کنون اتفاق نیفتاده است و انجام دادن بآن حد محدودی ندارد وپایانش نادید است . بهمان نسبت هم تبدیل آن بصلح وآشتی درجهٔ اشکال را دارد . هنوز بسیاری از دولتهای بزرك تکلیف خودشانرادر این مطلب درست معین نکرده اند . سخنان مختلف که از دربارهای دولتهای معظم می شنویم جز اینکه مارا درحالت حیرت بگذارد معنیٔ تمامی نمیدهد . (لورد در بی) یعنی وزیر خارجهٔ انکلستان پس از آنهمه های وهوی حالا میگوید راه هندوستان منحصر بخط نهر فرات نیست . واین سخن را بعد از تسخیر روس قارص را میگوید . واین همان انکلستان است که در تجاوزات روس بقارص وارضروم هنکامها می خواست برپا بکند . معلوم است هنوز پولیتیك خودرا نتوانسته است خالص وصافی نماید . آخر پولیتیکش دور نیست این باشد که تابع وقوعات زمان و پیش آمد کارها باید شد . خوب پولیتیکی است . آری دولت انکلستان که می گفت هر وقت این جنك بمنافع انکلستان برخورد فعلا مداخله بکار جنك خواهم کرد . ولی تا حال نقطهٔ برخوردن جنك بمنافع انکلستان معین نشد . با قوت بحریهٔ خود که درلنکرگاه بشیکه داشتند معلوم نشد چه منظوردرنظر بوده است . انکلستان با این کشتیهای جنکی سککدام منافع خودرا می خواست محافظت نماید . منافع انکلستان چیست وکدام است اکر این غائله از میان برخیزد وجنك بآخر برسد آنوقت می توان منافع انکلیس را معین کرد که تنها نکاهداریٔ هندوستان است ولی آنکاه کشتیهای بشیکه هندوستانرا از حملهٔ بواسطه و بلا واسطهٔ روس نکاهداری نتواند کرد . ووقتی خبردار خواهد شد که خطهٔ وسیعهٔ هندوستان از دست رفت . لاجرم انکلستانرا دراینفقره پری هم جای اعتراضی نیست زیرا که رای وخیالات (کلادستون) دشمن بزرك انکلستان دررك وریشهٔ قسمی بزرك از ملت انکلیس جای کیراست پس این ملامتها یا اعتراضها بکلادستون وارد تواند شد . نی نی انکلستان خواست بسخن کاری بکند لکن نتوانست . فریب داد سهل است خود نیز فریب خورد .

بالجمله سخن از صلح وجنك بود امروز دولت علیهٔ عثمانیه جنك می کند هر کاه مقام را مقتضی دید واسباب انعقاد یك صلح باشان و ناموسی مرتب کردید موافقت بصلح خواهد کرد . همچنانکه ازروز اول هم نه طالب جنك بود نه ابتداءا آغاز بجنك نمود . و کرنه از حالا جز اینکه قالا وحالا تمامیٔ اجزای ملك ومملکت در مقام حفظ وطن وحق وشان ملت و دولت ثبات قدم خودشانرا ظاهر نمایند هیچ تکلیفی نیست وخداوند سبحانه بهترین یاری کنند مکان است .

در نسخهٔ کذشته از قول (حقیقت) وعدهٔ صدور عفونامهٔ عمومی از جانب دولت علیه در حق عموم بلغاریان داده شده بود در ثانی عفونامه از مقام عالی صدارت عظما شرف صدور یافت که در همه روزنامها صورت آنرا بهمه زبانی نوشتند . لهذا ماهم ترجمهٔ آن رامی نکاریم .

﴿ ترجمهٔ اعلان نامهٔ سامی بعموم ﴾
﴿ بلغاریان است ﴾

بلغارها !

ازاینهمه فرنها است که در زیر حکومت پدرانهٔ دولت علیهٔ عثمانیه از حریت و دیانت وملیت خود تان بکمال آزادی وامنیت بهره مند شده باهمسایکان اهل اسلام برادر وار راه رفته اید وبدون مانع ومزاحمی بکسب وشغل خودتان اشتغال داشته نمونهٔ مسعودهٔ یك خانوادهٔ خوش بختی را درجهان ظاهر می نموده اید باقدام وهمت دولت ما آثار ترقیات شما در زراعت وعلوم وصنایع و در اشتراك در انجام مصالح مملکت شمارا جهانیان میدیدند درکارهای کلیسایی شما هرکونه تسهیلات ویاریها که راجع بدولت بود کما ینبغی بعمل آورده میشد وبنابراین متبوع مفخم شما اعلا حضرت پادشاهی ظهور صداقت واستقامت بیشتر را از شماها منتظر بودند . در همچنان حالی بعضی ازمیان شما بسخنان ارباب غرض وفساد باورکرده ازراه راستی ورضاجوئی اعراض وبسمت شرارت وعصیان سلوك نمودند جهانیانرا متحیر ومتعجب ساختند بکارهایی که شایستهٔ انسانیت نبود پادشاه وولی نعمت خودشانرا دلکیرودلخون نمودند هرکاه آنکونه ساده دلان باری باطراف خودشان نکاه میکردند وآکاه میشدند که پارهٔ اقوام وملل که باآنها مردمان نیك بخت نشان داده می شوند چها میکشند وچکونه از حریت وآزادی محروم مانده اند وسخنهای ملیت وقومیت بکدام نیت واعتقاد بکوش غفلت آنها رسانیده می شود آنان نیز مانند دیکر همشهریان خودشان قدر وشکر نعمتهایی را که داشتند می دانستند واز دائرهٔ صداقت و راستکاری سرمو بی انحراف نمی ورزیدند وسبب وآلت خرابیٔ مملکت خودشان نمی شدند . لکن بزبان شکر بخدای شماها را ستایش کرده بر همه اعلان می کنیم که شمارهٔ آنکونه کونه نظران نسبت با کثریت شماها در حکم چیز بسیار کمی ماندند .

(ای راستکاران) دانسته باشید که اعلاحضرت پادشاهی که بتابعیت وعبودیتش افتخار می کنیم آنچنان حکمران شفیق ومهربان معدلت آثاری است که هرکاه جزء کی ازتبعه اش که بمنزلهٔ اولادش است از راه نجات وسلامت دوری جویند روا نمی دارد که بدین وسیلت نظر شفقت ومهربانیٔ خودرا از روی دیکران بردارد سهل است ارباب جرائم وکناهکارانی را که دامن عفو وامان را بدست بیارند بکمال خشنودی مظهر عفو وصفح پادشاهانه میفرمایند . اکنون دعوت می کنم آنان راکه از بزرکیٔ کناهان خودشان ترسیده خانه ودهات خودشانرا ترك نموده بکوهها رفته اند باینکه با ارادهٔ سنیه بوطن ومأواهای خودشان برکردند . قانون اساسی که احسان

فرموده شده است اوضاع حالیه واستقبالیهٔ همکنانرا امنیت داده است . ارباب صداقت بیش ازهمه وقتی در نزد مأمورین دولت علیه تصاحب وحمایت ویاری خواهند دید . وکسانی که درحق آنان مجسارت بیدرفتاری کرده اند دوچار بسزای قانونی خواهند گردید . آنانکه از این وعده بهره برنداشته اصرار کنند براینکه اولاد وعیال خودشانرادرسفالت وسرگردانی بدارند وبال هرگونه پریشانی وسفالت که در این فصل زمستان بر آنها وارد گردد بر عهدهٔ خودشان خواهد بود . فی ٢١ ذی قعده ١٢٩٤

شب جمعهٔ گذشته جناب سعادتمآب ترحان بیك سفیر دولت علیهٔ عثمانیه در ایتالی باچند نفر از وزرا ومعتبرین رجال دولت علیه مهمان جناب فخامت نصاب معین الملك وزیر مختار دولت علیهٔ ایران بوده اند. جناب مشارالیه برحسب خواهش جناب ترحان بیك یك قطعه فوتوگرافیٔ خودشانرا بدستخط خود یاد داشت کرده یادگاری بایشان داده اند .

روز جمعهٔ گذشته جناب ترحان بیك با واپور اوستریا از راه برندیزی عازم (روما) پای تخت دولت ایتالی شده اند .

جناب حیدر افندی که بسفارت سنیهٔ طهران نامزد شده بودند ودرثانی بوالیگریٔ انقره منصوب شدند از جانب وزارت جلیلهٔ خارجیه دو نفر از رجال دولت را برای عرض بمابین همایون نوشته اند . بنابراین دور نیست تا چند روز دیگر سفیر طهران معین بشود .

﴿ سخن از القاب وعنوانها است ﴾

چون درضمن نام بردن از وزرا ورجال ومأمورین گاهی عنوانهای مخصوص ایشانرا مانند دولتمآب عطوفت مآب سعادتمآب عزت مآب ومانند آنها ذکر می کنیم ودرممالك بعیده از فرق میان آنها آگاهیٔ درستی حاصل نیست . وبعضی ازدوستان مارا یاد آوری کردند از اینکه تفصیل این مطلب را برای اطلاع همکنان بنویسیم . لهذا بنگارش آن می پردازیم .

بسیاری از اوقات درعنوان از مقام صدارت عظما بعبارت جناب مستطاب اکتفا می کنیم که نزدیکتر بتعظیم است وقاعدهٔ زبان فارسی وهم موافق با تعبیرات زبان فرانسه وغیره است . وهم چنین جناب مستطاب شیخ الأسلامی را که مقام ایشانرا نیز این تعبیر شایسته است . ولی در بعض جاها از صاحبان رتبهٔ بالا واولی تنها بعنوان جنابی اکتفا می شود که بجای لفظ حضرتلری دراستعمالات زبان ترکی است . و این تصرف تعبیری برای این است که بقدر امکان مطابق تعبیرات فارسیه بشود . وآنچه از عزت مآب وسعادتمآب آورده می شود آنها هم ترجمهٔ عزتلو سعادتلو است بعلت اینکه مراتب ومناصب ایران باین قاعده نیست وعزت مآب وسعادتمآب درتحریرات فارسیه برای مراتب پایین تر است بنابر این باید تفاوت این درجات و مراتب معلوم بشود . تا آنکه هرکسی درمقام خود شناخته شود . ودراین ذیل القاب و تعبیراتی که صاحبان مراتب بهمدیگر می نویسند شرح داده خواهد شد .

﴿ ترتیب مراتب علمیه وسیفیه وقلمیه ﴾

﴿ بقاعده تشریفات دولت علیهٔ عثمانیه ﴾

﴿ بقرار ذیل است ﴾

رتبهٔ مشیر و وزارت . پایه صدور روم ایلی و اناطولی . رجال دولتی که صاحبان رتبهٔ بالا هستند و فعلا در خدمت وکلایی دولت میباشند (یعنی امور یکی از وزارتهای معینه مانند داخلیه عدلیه مالیه ومانند آنها بعهدهٔ ایشان محول است) رئیس دار شورای عسکری . رجال دولتی که صاحبان رتبهٔ بالا هستند. پایه اسلامبول. فریقی که بمنزلهٔ امیر تومانیٔ ایران است. صنف اول رتبهٔ اولی . بیکلر بیکی روم ایلی . پایهٔ حرمین شریفین . میرلوایی . میرمیرانی . صنف ثانیٔ رتبهٔ اولی. مولویت بلادخمسه. میرآلایی . صنف اول متمایز رتبهٔ ثانیه . مولویت مخرج . صنف ثانیٔ رتبهٔ ثانیه . میرالامرایی قائم مقامی مدیریٔ اصطبل عامره . کبار مدرسین . بیکباشیگری که صرهنگی است . رتبهٔ ثالثه . قپوجی باشیگری . مدرسین که پایین تر از پایهٔ موصله سلیمانیه هستند. امینیٔ آلای. رابعه. قول آغاسیٔ که یاوری است . خواجه کی . یوزباشیگری که سلطانی است .

بعد از آن رتبهٔ خامسه است که آخرین مراتب است .

﴿ القاب رسمیه که ازجانب بزرك و کوچك ﴾
﴿ بهمدیگر نوشته می شود چون در ﴾
﴿ ترجمه تغییر می یابد لهذا بهمان ﴾
﴿ عبارت معموله دراینجا ذکر ﴾
﴿ می کنیم ﴾

﴿ مقام صدارت عظما ﴾

از جانب علمای اعلام . معروض داعیٔ کمینه لربدر . از جانب دیگران . معروض چاکر کمینه لربدر . نام ایشان درمیان عبارات . فخامتلو دولتلو . نوشته میشود

﴿ کسانی که مقام صدارت را داشته اند ﴾

از جانب علما . معروض داعیلربدر . از جانب دیگران . معروض چاکرلربدر . درمیان عبارات . ابهتلو دولتلو .

﴿ امیر مکهٔ مکرمه ومعزولین ایشان ﴾
﴿ دولتلو سیادتلو افندم حضرتلری ﴾

آقای دار السعادة الشریفه . دولتلو افندم حضرتلری .

مقام سرعسکری ووکلایی را که بشرف دامادی رسیده اند . دولتلو عطوفتلو افندم حضرتلری .

بسردار اکرم . دولتلو رافتلو افندمٔ حضرتلری . بمشیران ووزرا ومعزولین ایشان را . دولتلو افندم حضرتلری . رتبهٔ بالا وسرقرنای پادشاهی ومنشیٔ اول حضور همایون وریاست دار شورای عسکری را . عطوفتلو افندم حضرتلری .

فریقها وصاحبان صنف اول رتبهٔ اولی و بیکلر بیکی روم ایلی را . سعادتلو افندم حضرتلری . بمیرلوا ومیرمیران وصنف ثانیٔ رتبهٔ اولی . سعادتلو افندم . بمیرآلای ومتمایز ثانیه . عزتلو افندم . صنف ثانیٔ رتبهٔ ثانیه ومیرالأمرا وقائم مقامی ومدیریٔ اصطبل عامره را . عزتلو افندی. پاشا. بیك. آغا. بیکباشیها ورتبهٔ ثالثه وقپوجی باشیٔ وامنای الای . رفعتلو بیك افندی آغا . رتبهٔ رابعه وقول آغاسی

وخواجگان و بوزباشیان · فنوتلو · در پایین تر از آنها را حیتلو · می نویسند·

﴿ مقام مشیخت اسلامیه ﴾

از جانب علما· معروض داعیٔ دیرینه‌لریدر· از جانب دیگران · معروض بندهٔ دیرینه‌لریدر· نام ایشانرا درمیان عبارات · دولتلو سماحتلو ·

﴿ معزولین مشیخت اسلامیه ﴾

از جانب علما · معروض داعیلریدر · از جانب دیگران · معروض بنده‌لریدر · درمیان عبارت · دولتلو فضیلتلو · صدور را· سماحتلو افندم حضرتلری· صاحبان پایهٔ استانبول را· فضیلتلو افندم حضرتلری · صاحبان پایهٔ حرمین محترمین را · فضیلتلو افندم · موالیٔ بلاد خمسه و مخرج را · فضیلتلو افندی · مدرسین را · مکرمتلو افندی · قضات را · مودتلو افندی· می نویسند

این القاب و عنوانها که شرح داده شد القاب و عنوانهای رسمی است که برای هر کدام از صاحبان مراتب و مناصب علمیه و سیفیه و قلمیه معین‌شده است· ودر تشریفات واحترامات ایشان همین ترتیب ملحوظ می شود · چون در هیچ دولتی این ترتیب مقنن و مرتب نیست و دانستن این تفصیل موجب آگاهی و بصیرت است بنگارش آن پرداختیم ·

پوشیده نیست که در زبان دیگر طوائف واقوام خارجه نیز ترتیبی هست · لکن نه بدین تفصیل که آنان خیلی مختصر کرده وکار را آسان نموده اند سهل است اعتنای چندانی هم در غیر مواقع رسمیهٔ بتعبیرات والقاب ندارند · ولی در نوشتجات رسمی بطورهای مختصر و مطرد عنوانها میآورند که باز ترتیب مخصوصی دارد بر خلاف دیگر زبانهای مشرق زمین وتحریرات عربیه خصوصا نوشتجات غیررسمیه که درمیان اهالی بیکدیگر نوشته می شود چنان هرج و مرج است و بی قاعده که فی المثل تاجری بتاجر دیگر القاب صدارت عظما و وزرا را می نویسد همه جناب مستطاب است · علما را عالیجناب و جناب شریعتمدار و مانند آنها میآورند · وهمچنین تعبیراتی را که بهیچ قاعده و سیاق مطابق نمی‌شود بی هیچ ملاحظه در حق همدیگر روا میدارند

بطوریکه هر قدر بالاترهم نوشته می شود بوجهی باعث اعتبار و احترام مخاطب و مقصود نتواند بود · بعلت اینکه بقال را فی المثل عالی حضرت می نویسند حال آنکه عالی حضرت در قدیم از القاب پادشاهان بوده است · و از جهة معنی هم مقام بلندی دارد که شایسته نیست درمراتب پایین تر استعمال کرده شود · و عمده سبب این چیزها این است که قاعده و ترتیبی برای این القاب و عنوانها گذاشته نشده است که دستور العمل عمومی بشود · اگرچه طبایع اهل مشرق زمین چنان عادی بر اینگونه تعبیرات بی قاعده شده است که هر قدر قاعده و ترتیب هم گذاشته شود باز عوام الناس چنان خیال می کنند که اگر لقب و عنوان یك رفیق یا آشنای خودرا بالاتر از آنچه معین است بنویسد احترامی درحق او بکار برده است واوهم از این فقره ممنون و خوشوقت خواهد شد· حال آنکه این خیال غلط است هم نوشتن وهم قبول کردن باخشنود شدن از این کار هر دودلیل کمال نادانی وجهالت است · این است که مدار همه کارهای خودمارا الفاظ و عبارات میدانیم وچنان می پنداریم که اگر عوامی مارا جناب مستطاب بنویسد واقعا ما جناب مستطاب می شویم · و همچنین درممالك عثمانیه که این کار مرتب و مقرر است بازمی بینیم در نوشتجات غیررسمی از این کارهامی کنند و این دلیل بر این است که اهل مشرق زمین عادی بر این وضع هستند · و غالبا از همه کارها بکفتارا کتفا کرده در فکر کردار نیستند · الفاظ و عبارات قوالب معانی است انتظام تعبیرات والفاظ اثر بزرك در نظم کارها دارد · کارجهان همه بیکدیگر مربوط است · باید مراتب و مناصب بدرجات معین و مرتب باشد و حقوق آن ترتیب باید بکمال دقت حفظ شود تا آنکه نتیجهٔ که از رتبه و منصب وشان طبقات مختلفه متصور است حاصل گردد واز جملهٔ آن حقوق هم عنوانها ولقبها است ·

والحاصل اگر شخص بوجدان خود منصفانه رجوع کند خواهد دید که لزوم این ترتیب طبیعی است ورعایت بشرائط آن از مهمات اموراست·

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

چند روز است درخصوص پاونه واورخانیه بعض خبرهای غیررسمی منتشر شده است · از روی روزنامهای آن گفته شد که پرنس غورچاقوف بایلچیٔ خود درآتن تلگراف کرده است که در بیستم اینماه یعنی ۲۶ ماه فرنگی بیرق سفیدی در قلعهٔ پلونه کشیده شده است · و پانزده هزار نفر از عساکر عثمانیه تسلیم اردوی روس شده اند · وفردای آنروز را قرار داد تسلیم وترك سلاح باقی دیگر از عساکر عثمانیه که در پلونه هستند میبایست مقرر شود · و بعض مردم این خبررا بملاحظهٔ اینکه تلگراف غورچاقوف بایلچیٔ خود رسمی است ودروغ نخواهد بود باور کردند وامروزنه روز است که درا ینباب خبری نشده است سهل است خبرهای دیگر برخلاف این مطلب بوضوح پیوست · درهمچنان وقتی چون خیالات غالبا مشوب ومضطرب است بمحض شنیدن یك خبری بی آنکه قدری تأمل بشود زود باور می کنند · ومقدماتی ترتیب میدهند که ظاهرا خیلی باقوت بنظر میآید و نتیجهٔ خودرا ازآن حاصل می‌نمایند · این سخن را برای کلیهٔ خبرهای مسموعه مینویسیم که میزان کار بدست بیاید · فی المثل تلگراف غورچاقوف را بایلچیٔ خود سند رسمی قرارمیدهند ودر بادیٔ نظر هم دلیل محکمی تواند بود لکن از این نکته غفلت دارند که این تلگراف را که نوشت وکجا نوشتند وچطور نوشتند · واز این هم غفلت دارند که غورچاقوف درمیان همه دولتها وایلچیها چرا ایلچیٔ یونانرا انتخاب کرد واین خبررا تنها بوی نوشت· گذشته ازاینکه دلائل دیگر نیز در عدم صحت این خبر بودی · بالجمله از قراریکه معلوم می شود در آن تاریخ یك ایلچی ازجانب جناب عثمان پاشا باردوی روس فرستاده شده است ودر هنگام فرستاده شدن ایلچی بیرق مخابره که مفید است افراشته می‌شود واین سخن را باین قالبها انداخته وتسلیم شدن پلونه را شهرت داده اند · ونیز از قرار قرائن ودلائل قویه اعتقادمی توان کرد که عثمان پاشا هنوز آذوقه ومهمات جنك را تا چندی دارد وتا ممکن است عار تسلیم را بر خود هموار نخواهد نمود ·

بعض روزنامها هم درخصوص اورخانیه وجناب محمد علی پاشا تفصیلها نوشته واشعار کردند که گویا اورخانیه را روسها گرفته اند ومحمد علی پاشارا هم شکست داده اند تنها پاشای مشارالیه باجمع قلیلی رهابی جسته بصوفیه

کشته اند . حال آنکه تلگرافنامهای جناب محمد علی پاشا که در دیروز و پریروز بباب والای سرعسکری و مقام صدارت عظما رسیده است آشکار می کند که اینها اراجیف است . پس بطور کلی باید در اینگونه مواد پیش از ورود خبر رسمی هر خبر و شایعه را نباید تصدیق ونقل کرد .

در بیست ویکم تشرین ثانی رومی جناب محمد علی پاشا در اثنای جنك خبر میدهد که جنك توپ بکمال سختی درمیان است دشمن بجناح میسره خیلی پیش آمده توپها تعبیه کرد . شاکر پاشا با افواج مرتبه درشرف یورش بردن بآن سمت است . من نیز در طابیهٔ بالای اورحانیه هستم اسپ من حالا زخم برداشت در ساعت پنج ونیم مرد .

نیز همانروز بمقام صدارت عظمامی نویسد . امروز صبحی در ساعت دوازده دشمن بتوپ انداختن باستحکامات (قارلی) آغاز کرد تاساعت پنج جنك توپ بشدت درمیان بود . روسها یك قوت کلیه بجناح میسرهٔ لشکرگاه ما حمله آوردند باز فرقه شاکر پاشا که برای یورش از طرف ما آماده بود برروی دشمن حرکت داده شد . بلطف حق تاساعت دوازده مقابله کرده بطور جان فشانی و مصادمه وحملهٔ جسورانه دشمن را پس نشاندیم منهزم ومقهور شدند تلفات بسیار دادند. چون اراضی جنگل ودرختان درهم است قدری تعاقب کرده شده خیلی اسلحه نیز بغنیمت آوردیم بعد از رسیدن ژورنال تفصیل شمارهٔ شهید شدگان وزخمداران خودمانرا جداگانه عرض خواهم کرد . این دشمن که برما حمله آورد از نعشها و علاماتی که برآنها بود و از تفنگهای (بردان) که داشتند معلوم شد که از عساکر خاصه روس بوده اند . روسها برای تلافی این هزیمت دور نیست فردا نیز بر ما حمله کنند .

روزنامهٔ (استانبول) نوشته است . از تلگرافنامهٔ مخصوصی که روز یکشنبهٔ گذشته رسیده است معلوم می شود که در پلونه بقدر کفاف آذوقه و مهمات بوده است . شوق وغیرت عساکر عثمانیه وصحت مزاجشان بطور مطلوب بوده است . در ۲۸ نوامبر ۲۲ ذی قعده در حوالیٔ اورحانیه یك حملهٔ دشمن را رد کرده و تلفات کلیهٔ برآنها وارد آورده آنها را منهزم ساخته است .

از سمت ارضروم خبر حرکت و جنگی نیست مگر آنکه تلگرافنامهای روس خبر میدهند که که یك فرقه از قشون روس که بقدر سی فوج بوده است از تفلیس روانهٔ سمت ارضروم شده است که برای یورش بردن بارضروم قویتر شوند. و این فرقه در ایزوزها بنا بوده است بدو بو بنی برسد . سوارههای قزاق خطوط تلگراف را درمیان ارضروم و سمت مغرب بریده اند .

از جناب احمد مختار پاشا تفصیلی نوشته وظاهر نشده است ولی معلوم است که برای مدافعهٔ دشمن هر گونه تدبیری را بکمال مهارت وکار آگاهی بکار خواهند برد . بعض روزنامها می نویسند عساکر روسیه درآن حوالی درمواقع معینه برای اقامت زمستان تدارك می بینند . وهمچنین درسمت روم ایلی نیز خانهای چوبی ومانند آن می سازند که هر گاه کار جنك بجائی منتهی نشود در لشکرگاهها قشلامشی نمایند .

از جناب درویش پاشا وسمت باطوم خبر عمده ومهمی نیست . چند روز پیش از این جنگی میان جناب سلیمان پاشاواردوی ولیعهد اتفاق افتاده است که پاشای مشارالیه حمله برده وبقدر دو هزار از روسها تلف کرده اند وتلفات این سمت بقدر نصف آن نشده است که خلاصهٔ این جنك را درضمن تلگرافنامهای اوروپ از بکرش نوشته ایم .

در بعض روزنامهای هندوستان دیده شد وجریدهٔ حوادث والجوائب نیز از روزنامهٔ تایمس هند نقل کرده اند که در ایران در کوههای محال خمسه معدن طلایی پیدا شده است . اعلا حضرت اقدس پادشاه ایران خواسته اند چهارده یا هفت سال اهالیٔ ایرانرا از مالیات وبده دیوانی معاف ومرفوع القلم فرمایند . در ثانی ارکان دولت عرض کرده اند که این قرارداد منافی مصلحت است ودر ثانی مقرر شده است نصف مالیات دیوانی از اهالی در یافت شده از دادن نیمهٔ دیگر معاف باشند .

بنابراین از روی تحقیق مینویسیم که فقرهٔ پیدا شدن معدن همان است که ده ماه پیشتر ما در اختر نوشتیم . وازروی بعض کاغذهای اخبار ومکاتیب نقل کردیم لکن تفصیل آنرا نمی خواهیم بنویسیم بعلت اینکه هرچه بنویسیم دور نیست الجوائب اعتراض بکند که چرا دراین خصوص تلگرافی نیست ولازم می آید خزانهٔ دولت ایران از خزائن همهٔ دولتها توانگرتر باشد این هم ممکن نیست پس پیدا شدن معدن مذکور دروغ است . اری فقرهٔ معاف شدن اهالی ایران ازدادن مالیات اصل واساسی ندارد . و بنابراین نیست که هر گاه درملك دولتی معدن طلایی پیدا بشود اهالیرا از مالیات معاف کنند وانگهی معدن طلا اگر پیدا شده باشد کوه طلا نیست معدن است باید کار کنند مبالغی خرج نمایند ومنفعتی از وبردارند چنانچه درصدی یك هم حاصلات بشود باز باعث مزید ثروت وتوانگریٔ دولت ومملکت است .

(تصحیح واعتذار)

درنسخهٔ گذشتهٔ اختر بجهة اینکه ممکن نشده بود چنانکه باید از نظر تصحیح بگذرد پارهٔ غلطها وسقطها اتفاق افتاده است که بعضی از آنها بقرائن معلوم است مانند اینکه نکاح را نکاه نوشته اند . در پارهٔ جاها هم سقطها و تغییر عبارت هست بطوریکه محتاج تصحیح است . لهذا بقدریکه لازم است ذیلا اشعار می شود .

در صفحهٔ سوم اوایل ستون میانی در میان دو کلمه با وجور یکی لفظ (این) افتاده است . پایین تر از آن لفظ (فرق) که در آنجا بموقع است بایستی بعد از لفظ خیلی باشد . نیز در همان ستون درفقرهٔ حضرت محمد حنفیه چند سهو ترتیبی هست می فرستند باید می فرستادند باشد اقص اقصی بایستی شد . حرکت نتواند کرد نتواند داد . ثبات خود (پای ثبات خود) بایستی بشود .

درصفحهٔ چهارم بازستون میانی درمیان دو کلمهٔ مردم ـ دانسته کلمات (بلاتر و پاکتر) میبایست باشد . دو پایین تر حرف (صرف) باید باشد . در خانهٔ تامهٔ موصل درمعنی آیت کرمهٔ

﴿ یاری نخواهید ازهمدیگر برای کناهکاری را ﴾ یاری بخواهید نوشته اند . (که بیك نقطه محرم مجرم شود معنی را بکلی برخلاف مقصود میسازد) درسطر آخر ستون اول صفحهٔ پنجم لفظ (هم) زاید است .

در همان صفحه در ستون میانی نکاح را نکاه نوشته اند. درستون سوم حقیقة راحقیقته نوشته در پایین ترقیامی را قیاس کرده اند و باز نکاح را نکاه آورده اند .

در صفحهٔ ششم ستون اول ازمیان خود ـ قریش لفظ (یکی) افتاده است. بعض سهوهای نقطهٔ ومانند آن هم هست که بجهة وضوح آن بقرینهٔ مقام لازم نیست یکان یکان بشماریم. امیدواریم مطالعه فرمایان اینکونه سهوهارا که کاهی از تنکیٔ وقت یا از بودن مانعی دیکر برای تصحیح اتفاق افتاده است معذور دارند . بعد از این را هم اعتقاد داریم مباشرین جزئیات عمل ازمرتب ومصحح و غیره نیز قدری دقت بیشتر کنند وتحریرات را بواسطهٔ این سهویات معیوب نسازند .

﴿ خبرهای تلکرافی درعرض این ﴾ ﴿ چند روز ﴾

از پاریس نوشته اند . کومیسیون موازنهٔ دخل وخرج دولت تکلیف کرد که آنچه از جانب هیئت وکلای پیش از پانزدهم ماه مهٔ کذشته یعنی دوم جمادی الاولی بانطرف پول زیادی بمصرف رسانیده شده است اعلان بشود که بی قاعده بمصرف رسیده است .

باوجود تحریکاتی که بکار برده می شود باز (مارشال ماکاهون) درمقاومت خود پا برجااست اندیشهٔ این هست که تدبیرهای سخت بکار برده شود . اعضای طرف راست سناتو نمی خواهند مجلس ملت پراکنده شوند . بدیوارهای شهر کاغذهای تحقیر آمیز چسبانده شده است . باآوازهای شورش طلبی صداها بلند شد . پارهٔ اشخاص کرفتار کردیدند .

رؤسای جماعتهای تجار واصناف پاریس کاغذی بمارشال ماکاهون نوشته ازپریشانی و اشکالات اوضاع تجارت وصنایع دراین اوقات شرحی بیان واستدعا کرده اند آرزوبی را که ملت فرانسه در این انتخابات آخری بکار برده اند بعمل آورده شود واندیشهای ظهور منازعه واختلاف از میان برداشته آید .

ازلندن نوشته اند . لورد در بی در یکی از نطقهای خود بیان کرد که خط اختلاط حقیقیٔ انکلیس با هندوستان صحرای فرات نیست باز ماندن راه قنال سویش برای راه مواصله در میان انکلستان وهندوستان کافی است .

بانك انکلیس اسقونطوی خودرا در صدی بچهار تنزیل داده است .

روزنامهایی که خیرخواه دولت عثمانی هستند بیانات آخریٔ لورد در بی را تحسین نکرده نوشته اند که می ترسیم دولت انکلیس ماآل نتائجی را که دولت روس در آناطولی حاصل کرده است درست نفهمیده باشد .

وزیر بحریهٔ انکلیس در مجلس مهمانی که بعد از منصوبیٔ خود داده بود بیان کرد که منافع صحیحهٔ انکلیس در انعقاد یك صلح عمومی است . و چون ناموس عسکری بجا آورده شد امیدهست بعض میانجیکریها دولتین محاربتین را نکاهداری نمایند . پس ازآن وزیر داخلیه کفتند هرکاه فرصتی بدست یاید انکلستان باتفاق دیکر دولتها ازعرض میانجیکری خود داری نمی بند .

مجلس مبعوثان مملکتین در ۲۱ ذی قعده از طرف مسیو براتیا نوکشوده شده است .

اخبارنامهٔ (کواونیا) نوشته بوده است اکر پلونه بدست روس بیفتد دور نیست ازطرف دولت المان بعنوان مقدمهٔ صلح منفردی متارکهٔ خواسته بشود . دولت المان صلح منفرد را مساعدت دارد . مسیو بسمارك نیز برضد انعقاد کونفرانس است . دولت المان دولت اوسترپا را اطمینان داده است که صلح منفرد منافع اوسترپا را بیشتر نکاهداری خواهد کرد . وکونت اندراسی هم به پرنس بسمارك بیان کرده است که هرکاه تکلیف انعقاد کونفرانسی (مجلس مذاکره) بشود احتراز از این کار خواهد نمود .

ازبلکراد نوشته اند . حکومت قرار داد برای نشان دادن بودجه مجلس ملت در ۱۵ ژانویه ۱۱ محرم در (قره کوپواج) اجتماع نمایند .

از لندن نوشته اند (لورد در بی) درجواب هیئت مبعوثه که برای خواهش افزودن برعساکر انکلیس که در (مالطه) هستند ولزوم داخل شدن کشتیهای جنکیٔ انکلستان به بوغاز اسلامبول نزد لورد مشارالیه رفته بودند کفته است که . سببی نیست که دولت انکلیس بی طرفی را ترك نماید و اسلامبول وسویش هم هنوز در موقع خطر نیست و کذشته از این هرکاه کشتیهای جنکیٔ انکلیس بخواهد داخل در بوغاز بشود لازم است از بابعالی رخصت بخواهد در اینصورت اکر بابعالی رخصت هم بدهد پارهٔ تکالیف بمیان خواهد آورد که دولت انکلیس آن تکلیفها را نمی تواند قبول بکند . دولت انکلیس درهوقت مناسب برای مصالحه بستن اهتمامی که ازدستش بر آید بکار خواهد برد .

(تکالیفی که لورد در بی ازاین سخن درنظر دارد عمده همان است که در چند ماه پیش همین تکلیف داخل شدن کشتیهای جنکی را به بوغاز کردند وبابعالی جواب داد که تا اعلان حرب بدولت روس نکنید واتفاقنامهٔ درمیان امضا نشود این رخصت را بابعالی نتواند داد.)

ازبکرش در ۲۲ ذی قعده نوشته اند که در ۲۰ ماه مزبور از اردوی سلیمان پاشا حملهٔ باردوی ولیعهد روس شده است ودراین جنك از طرفین خیلی تلفات شده چون شب رسیده است عساکر عثمانیه تا باستیانهای خودشان برکشته اند . در راحوه و نیکبولی تنها قشون مملکتین بوده اند .

ازپتربورغ در ۲۵ ذی قعده. راه آهن میان بندر وغلاص تماما ساخته شده است . پل چهار مین که در نزدیکیٔ پتروویشنی بر روی طونه ساخته میشد تمام شده است . دو پل دیکر نیز ساخته می شود .

حکومت تونس که بدولت عثمانیه عسکر داده است حکومت روسیه قطع مناسبات دوستانهٔ

خودرا از تونس کرده حمایت تبعهٔ خـودرا که در آنجا بوده اند بقونسل المان حواله کرده است ٠

ازبکرش در ۲۵ ذی قعـده نوشته اند ٠ خبری شایع شده است که محمد علی پاشا براواج را گرفته است ٠ براواج درآنطرف اورحانیه درراه پلونه است ٠

در پاریس در ۲۶ ذی قعده بقـدر هزار و پانصد نفر عمله ارباب صنایع جمع شـده عرض محضری نوشته خـواهش کرده اند که حکومت با آرزوی ملت مطاوعت نماید ٠ همانروز اعضای سمت چپ مبعوثان جمع شده باتفـاق آراء قرار داده اند که تا حکومت قاعدهٔ مشـورت را مرعی ندارد درخصـوص بودجه بیان رای نکنند ٠ جنرال (کرانت) رئیس سابق ممالك متحدهٔ امریك اینروزها باسلامبول آمده‌ئی است ٠

قرعهٔ چهل وهفتم سندات راه آهن روم ایلی روزشنبهٔ گذشته یکم ماه کانون اول فرنکی ۱۸۷۷ هنگام ظهر درضربخـانهٔ عامره کشـیده شـده ونمره‌های اکرامی بقرار ذیل درآمده است ٠

تحویل یعنی سند (۱)

نمرهٔ که ششصد هزار فرانك اکرامیه دارد

۳۴۰۱۴۱

تحویل (۱)

نمرهٔ که شصت هزار فرانك اکرامیه دارد

۲۳۵۳۳۰

تحویل (۲)

نمره‌هایی که هرکدام بیست هزار فرانك اکرامیه دارد

۱۰۳۵۳۶ ۱۹۵۷۹۳۵

تحویل (۶)

نمره‌هایی که هرکدام ششهزار فرانك اکرامیه دارد

۸۲۹۶۱ ۶۸۲۶۵۵ ۸۷۲۵۷۶ ۱۴۱۷۲۴۷

۱۷۰۶۲۲۹ ۱۷۹۰۸۸۱

تحویل (۱۲)

نمره‌هایی که هرکدام سـه هزار فرانك اکرامیه دارد

۳۹۹۰۹۰ ۵۱۴۹۹۵ ۱۳۸۰۵۹۸ ۱۳۸۰۵۹۶

۹۶۳۲۳۵ ۱۳۸۹۷۳ ۱۷۸۰۰۸۳ ۱۵۳۲۷۵۴

۹۸۶۵۶۰ ۱۹۶۸۰۴۱ ۱۴۵۶۸۴۵ ۱۹۰۴۱۷۷

تحویل (۲۸)

نمره‌هایی که هرکدام یکهزار فرانك اکرامیه دارد

۲۸۸۶۸ ۴۹۷۲۴ ۶۸۸۷۰ ۱۲۰۳۰۵

۲۱۲۱۰۵ ۲۲۸۴۴۵ ۴۴۶۰۰۵ ۴۷۲۹۹۶

۵۱۴۹۵۸ ۵۲۵۵۱۶ ۵۲۶۸۰۵ ۶۶۸۵۸۳

۶۸۲۶۵۳ ۹۸۶۵۵۶ ۱۰۰۷۸۲ ۱۰۶۶۷۹۲

۱۳۰۷۷۹۵ ۱۰۸۷۳۹۶ ۱۰۸۷۳۹۷ ۱۱۸۲۴۶۵

۱۴۳۷۱۰۹ ۱۴۵۶۸۴۳ ۱۲۲۰۰۲۹ ۱۲۳۱۵۵۲

۱۴۶۷۵۰۴ ۱۵۹۴۵۵۵ ۱۳۳۵۵۵۳

تحویل (۳۵۰)

نمره‌هایی که هرکدام چهارصد فرانك اکرامیه دارد

۵۳۷۱ ۲۳۵۳۶۶ ۵۲۵۵۱۹ ۸۳۸۱۶۸

۵۳۷۳ ۲۳۵۳۲۷ ۵۲۵۵۲۰ ۸۳۸۱۶۹

۵۳۷۴ ۲۳۵۳۲۸ ۵۲۶۸۰۱ ۸۳۸۱۷۰

۵۳۷۵ ۲۳۵۳۲۹ ۵۲۶۸۰۲ ۸۵۶۰۰۶

۲۸۸۶۶ ۲۹۶۸۴۶ ۵۲۶۸۰۳ ۷۵۶۰۰۷

۲۸۸۶۷ ۲۹۶۸۴۷ ۵۲۶۸۰۴ ۸۵۶۰۰۸

۲۸۸۶۹ ۲۹۶۸۴۸ ۵۹۸۶۰۶ ۸۵۶۰۰۹

۲۸۸۷۰ ۲۹۶۸۴۹ ۵۹۸۶۰۷ ۸۵۶۰۱۰

۴۹۷۲۱ ۲۹۶۸۵۰ ۵۹۸۶۰۸ ۸۷۲۵۷۷

۴۹۷۲۲ ۳۴۰۱۴۲ ۵۹۸۶۰۹ ۸۷۲۵۷۸

۴۹۷۲۳ ۳۴۰۱۴۳ ۵۹۸۶۱۰ ۸۷۲۵۷۹

۴۹۷۲۵ ۳۴۰۱۴۴ ۶۱۰۷۲۱ ۸۷۲۵۸۰

۶۸۸۶۶ ۳۴۰۱۴۵ ۶۱۰۷۲۲ ۹۱۳۷۰۶

۶۸۸۶۷ ۳۸۷۱۰۶ ۶۱۰۷۲۳ ۹۱۳۷۰۷

۶۸۸۶۸ ۳۸۷۱۰۷ ۶۱۰۷۲۴ ۹۱۳۷۰۸

۶۸۸۶۹ ۳۸۷۱۰۸ ۶۱۰۷۲۵ ۹۱۳۷۰۹

۸۲۹۶۲ ۳۸۷۱۰۹ ۶۱۶۴۹۶ ۹۱۳۷۱۰

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

درسال ششصد ونه خسرو قصد آسیای صغیر کرد که تا انوقت از آلام جنك محفوظ مانده‌بود ایرانیان شهر ادس را گرفته از شط فرات گذشته قشـونی را که ابوابجمع سرژیوس بود مغلوب نمودند سرژیوس هم درجنك کشته شد پس ازان از ارمنستان صغیر عبور کرده به کاپادوس وارد شدند ودرانجـا درمانیتـول برادر فوکارا شکست داده این سردار اینقدر کم دل بود که در نیستانها پنهان شـد که جان بدر بردازان پس ایرانیان از کالاتی و پافلاگونی وبی‌تی‌نی عبور کـرده به دربندهای شالسدوان رسیدند واز آنجا باغنیمت وافری که تحصیل کرده بودند بازگشتند چند سال بعد شهر دمشق را گرفته چاپیدند وجمعی ازسکنه را باسـیری بردند بالاخره درسـنه ششصد و پانزده رمیرزانس نام که معروف به سربار یعنی کراز بود با قشون معتدی بفلسطین وارد شد وهمه انحـاك را تاخت وتاز کـرد وبه اورشـلیم که مستحفظ نداشت داخل شد وچـوب دار عیسی را ضبط کرد واسیر زیاد از هرسن وجنس که اغلب عیسوی بودند گرفت یهودیهای آنخاك هشـتاد هزار نفر ازاین اسرارا خریدند که بقتـل برسـانند سربار چوب دارا که دراوله و بهر کشیش ممهور بود باپران بردو مقبره عیسی علیه السلام وکلیساهارا باخاك یکسان کرد جنگهائی که ایرانیان درآنوقت میکردند بیشتر بتاخت وتاز قاطعین طرق شبیه بود خسرو که باوجود خست طالب تحصیل اشـتهار بود قصد تسخیرمصر که خالی ازاشکال نبود کرد درسال ششصد وشانزده قشون بدان مملکت روانه نمود شهر اسکندریه را چاپیدند وتاسرحد خاك نیوبی تاخت وتاز کردند درهمـان بین یك دسته قشون دیگر بسرکردگی ساااس نام شانسد وان را در قید محاصره داشت در اسلامبول خیلی وا همه داشـتند که این شهر که بپای تخت نزدیك بود بتصرف دشمن درآید هرقل چونکه استعداد کافی نداشت که دردفع ساااس بکوشـد در صدد اغوای او بر امد ساااس که ظـاهرا می نمود که فریفته تکالیف قیصرشده خواهش کرد که اورا ملاقات کند هرقل تمکین کرده درقایق نشسته تا نزدیك ساحل آمد همینکه ساااس اورا دید بقسمی که ایرانیان درحضور سـلاطینشان میکنند بخـاك افتـاد وهرقـل را دلالت کرد که برای انعقـاد مصالحه ایلچی نزد خسرو روانه نماید چنـد روز

۸۲۹۶۳ ۳۸۷۱۱۰ ۶۱۶۴۹۷ ۹۶۳۲۳۱
۸۲۹۶۴ ۳۹۹۰۸۶ ۶۱۶۴۹۸ ۹۶۳۲۳۲
۸۲۹۶۵ ۳۹۹۰۸۷ ۶۱۶۴۹۹ ۹۶۳۲۳۳
۱۰۳۵۳۷ ۳۹۹۰۸۸ ۶۱۶۵۰۰ ۹۶۳۲۳۴
۱۰۳۵۳۸ ۳۹۹۰۸۹ ۶۴۰۵۲۱ ۹۷۱۸۲۶
۱۰۳۵۳۹ ۴۱۷۰۲۶ ۶۴۰۵۲۲ ۹۷۱۸۲۷
۱۰۳۵۴۰ ۴۱۷۰۲۷ ۶۴۰۵۲۳ ۹۷۱۸۲۸
۱۱۰۹۸۱ ۴۱۷۰۲۸ ۶۴۰۵۲۴ ۹۷۱۸۲۹
۱۱۰۹۸۲ ۴۱۷۰۲۹ ۶۴۰۵۲۵ ۹۷۱۸۳۰
۱۱۰۹۸۳ ۴۱۷۰۳۰ ۶۶۸۵۸۱ ۹۸۶۰۰۷
۱۱۰۹۸۴ ۴۴۶۰۰۱ ۶۶۸۵۸۲ ۹۸۶۰۰۸
۱۱۰۹۸۵ ۴۴۶۰۰۲ ۶۶۸۵۸۴ ۹۸۶۰۰۹
۱۲۰۳۰۱ ۴۴۶۰۰۳ ۶۶۸۵۸۵ ۱۰۰۳۲۶۶
۱۲۰۳۰۲ ۴۴۶۰۰۴ ۶۷۲۹۳۶ ۱۰۰۳۲۶۷
۱۲۰۳۰۳ ۴۴۶۱۲۱ ۶۷۲۹۳۷ ۱۰۰۳۲۶۸
۱۲۰۳۰۴ ۴۴۶۱۴۲ ۶۷۲۹۳۸ ۱۰۰۳۲۶۹
۱۳۸۹۷۱ ۴۴۶۱۴۱ ۶۷۲۹۳۹ ۱۰۰۲۲۷۰
۱۳۸۹۷۲ ۴۴۶۱۴۴ ۶۷۲۹۴۰ ۱۰۰۷۸۲۲
۱۳۸۹۷۴ ۴۴۶۱۴۵ ۶۸۲۶۵۱ ۱۰۰۷۷۲۳
۱۳۸۹۷۵ ۴۶۴۴۷۱ ۶۸۲۶۵۲ ۱۰۰۷۸۲۴
۱۴۱۶۹۱ ۴۶۴۴۷۲ ۶۸۲۶۵۴ ۱۰۰۷۸۲۵
۱۴۱۶۹۲ ۴۶۴۴۷۳ ۷۵۱۷۶۶ ۱۰۱۰۴۲۶
۱۴۱۶۹۳ ۴۶۴۴۷۴ ۷۵۱۷۶۷ ۱۰۱۰۴۲۷
۱۴۱۶۹۴ ۴۶۴۴۷۵ ۷۵۱۷۶۸ ۱۰۱۰۴۲۸
۱۴۱۶۹۵ ۴۷۲۹۹۷ ۷۵۱۷۶۹ ۱۰۱۰۴۲۹
۲۱۲۱۰۱ ۴۷۲۹۹۸ ۷۵۱۷۷۰ ۱۰۱۰۴۳۰
۲۱۲۱۰۳ ۴۷۲۹۹۹ ۸۲۶۸۲۶ ۱۰۶۶۷۹۱

۲۱۲۱۰۳ ۴۷۳۰۰۰ ۸۲۶۸۲۷ ۱۰۶۶۷۹۳
۲۱۲۱۰۴ ۵۱۴۹۰۶ ۸۲۶۸۲۸ ۱۰۶۶۷۹۴
۲۲۸۴۴۱ ۵۱۴۹۰۷ ۸۲۶۸۲۹ ۱۰۴۶۷۹۵
۲۲۸۴۴۲ ۵۱۴۹۶۰ ۸۲۶۸۳۰ ۱۰۶۸۳۰۶
۲۲۸۴۴۳ ۵۲۵۰۱۷ ۸۳۸۱۶۶ ۱۰۶۸۳۰۷
۲۲۸۴۴۴ ۵۲۵۰۱۸ ۸۳۸۱۶۷ ۱۰۶۸۳۰۸
۱۰۶۸۳۰۹ ۱۳۰۷۷۹۱ ۱۴۹۰۰۹۷ ۱۷۸۰۰۸۲
۱۰۶۸۳۱۰ ۱۳ ۷۷۹۲ ۱۴۹۰۰۹۸ ۱۷۸۰۸۸۴
۱۰۸۰۱۷۶ ۱۳۰۷۷۹۳ ۱۴۹۰۰۹۹ ۱۷۸۰۸۸۵
۱۰۸۰۱۷۷ ۱۳۰۷۷۹۴ ۱۴۹۰۱۰۰ ۱۷۹۰۸۸۲
۱۰۸۰۱۷۸ ۱۳۳۰۰۰۱ ۱۵۰۰۱۳۶ ۱۷۹۰۸۸۳
۱۰۸۰۱۷۹ ۱۳۳۰۰۰۲ ۱۵۰۰۱۳۷ ۱۷۹۰۰۸۴
۱۰۸۰۱۸۰ ۱۳۳۰۰۰۴ ۱۵۰۰۱۳۸ ۱۷۹۰۰۸۵
۱۰۸۷۳۹۸ ۱۳۳۰۰۰۰ ۱۵۰۰۱۳۹ ۱۸۳۸۷۳۶
۱۰۸۷۳۹۹ ۱۳۸۰۵۹۷ ۱۵۰۰۱۴۰ ۱۸۳۸۷۳۷
۱۰۸۷۴۰۰ ۱۳۸۰۵۹۹ ۱۵۱۹۰۴۱ ۱۸۳۸۷۳۸
۱۱ ۵۱۳۶ ۱۳۸۰۶۰۰ ۱۵۱۹۰۴۲ ۱۸۳۸۷۳۹
۱۱۰۵۱۳۷ ۱۳۹۰۱۸۱ ۱۵۱۹۰۴۳ ۱۸۳۸۷۴۰
۱۱۰۵۱۳۸ ۱۳۹۰۱۸۲ ۱۵۱۹۰۴۴ ۱۸۳۹۶۰۶
۱۱۰۵۱۳۹ ۱۳۹۰۱۸۳ ۱۵۱۹۰۴۵ ۱۸۳۹۶۰۷
۱ ۰۵۱۴۰ ۱۳۹۰۱۸۴ ۱۵۳۲۷۵۱ ۱۸۳۹۶۰۸
۱۱۸۲۴۶۱ ۱۳۹۰۲۸۵ ۱۵۳۲۷۵۲ ۱۸۳۹۶۰۹
۱۱۸۲۴۶۲ ۱۴۱۷۲۴۶ ۱۵۳۲۷۵۳ ۱۸۳۹۶۱۰
۱۱۸۲۴۶۳ ۱۴۱۷۲۴۸ ۱۵۳۲۷۵۵ ۱۸۳۹۶۸۶
۱۱۸۲۴۶۴ ۱۴۱۷۲۴۹ ۱۵۰۹۴۰۵۱ ۱۸۳۹۶۸۷
۱۲۱۹۶۶۶ ۱۴۱۷۲۵۰ ۱۵۹۴۰۵۲ ۱۸۳۹۶۸۸
۱۲۱۹۶۶۷ ۱۴۳۷۱۰۶ ۱۵۹۴۰۵۳ ۱۸۳۹۶۸۹

۱۲۱۹۶۶۸ ۱۴۳۷۱۰۷ ۱۵۹۴۰۵۴ ۱۸۳۹۶۹۰
۱۲۱۹۶۶۶ ۱۴۳۷۱۰۸ ۱۶۳۸۰۴۱ ۱۸۸۷۱۵۱
۱۲۱۹۶۷۰ ۱۴۳۷۱۱۰ ۱۶۳۸۰۴۲ ۱۸۸۷۱۵۲
۱۲۲۰۰۲۶ ۱۴۰۶۸۴۱ ۱۶۳۸۰۴۳ ۱۸۸۷۱۵۳
۱۲۲۰۰۲۷ ۱۴۰۶۸۴۲ ۱۶۳۸۰۴۴ ۱۸۸۷۱۵۴
۱۲۲۰۰۲۸ ۱۴۰۶۸۴۴ ۱۶۳۸۰۴۵ ۱۸۸۷۱۰۰
۱۲۲۰۰۳۰ ۱۴۶۷۰۰۱ ۱۶۴۸۲۸۱ ۱۹۰۴۱۷۶
۱۲۳۰۰۰۱ ۱۴۶۷۰۰۲ ۱۶۴۸۲۸۲ ۱۹۰۴۱۷۸
۱۲۳ ۰۰۳ ۱۴۶۷۰۰۳ ۱۶۴۸۲۸۳ ۱۹۰۴۱۷۹
۱۲۳۱۰۰۴ ۱۴۶۷۰۰۰ ۱۶۴۸۲۸۴ ۱۹۰۴۱۸۰
۱۲۳۰۰۰۰ ۱۴۸۲۴۰۱ ۱۶۴۸۲۸۵ ۱۹۰۷۹۳۱
۱۲۵۴۰۳۱ ۱۴۸۲۴۰۲ ۱۷۰۶۲۲۶ ۱۹۰۷۹۳۲
۱۲۵۴۰۳۲ ۱۴۸۲۴۰۳ ۱۷ ۶۲۲۷ ۱۹۰۷۹۳۳
۱۲۵۴۰۳۳ ۱۴۸۲۴۰۴ ۱۷۰۶۲۲۸ ۱۹۰۷۹۳۴
۱۲۵۴۰۳۴ ۱۴۸۲۴۰۵ ۱۷۰۶۲۳۰ ۱۹۶۸۰۴۲
۱۲۵۴۰۳۵ ۱۴۹۰۰۹۶ ۱۷۸۰۰۸۱ ۱۹۶۸۰۴۳
۱۹۶۸۰۴۴
۱۹۶۸۰۴۵

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهمند تقویم ایرانی شدند بر حسب خواهش ایشان ازدار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزهااز تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده‌شده در درر بایزید مکازهٔ کتاب فروشی بزك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره‌خانهٔ اختربه بهای معین فروخته می شود .

طاهر

بعد ایلچیان رومی با ردوی سااس آمدند سااس یك قسمت ازقشون را برای اینکه در زمستان شهر رادرقیه محاصره‌داشته باشد بازگذاردوخودباایلچیان عازم ایران شد مادام که در خاك روم بودند نهایت احترام از ایشان منظور کرد ولی بخاك ایران که رسید ایشانرا بطورا سرا زنجیر کرده بخدمت خسرو پرد کمان میکرد که خسرو ممنون رفتار او میشود ولی پادشاه همینکه‌از مراتب مجلس ملاقات او باهرقل اطلاع یافت بکمال تغیرا و را سرزنش کرد که چرا در حضور قیصر بخاك افتاد و گفت بایستی خود قیصررا بگیری و برای من بیاوری فورا حکم کردزنده پوستش را کندند و از ان پوست مشکی ترتیب دادند بعد از ان بسفرا روکرده گفت وقتی از رومیان دست میکشم که مذهب خودرا انکار کنند وخورشید را پرستند این بگفت وامر کرد ایلچیانرا بحبس بردند یکی از ایشان مریض شده در همان محبس بمرد ودو نفر باقی را بضرب چماق کشتند سر بار بجای سااس بریاست لشکر منصوب و بمحاصره شالـ وان مشغول شـ (سنه ٦١٦) شهر را کهمتصرف‌شد چاپیدو انکار کرد ازانشهر که برفت در اسلامبول انواهمه که در ابتدای محاصره عارض شده بود بر طرف کشت همه ساله ایرانیان در بهار بابالات روم بجاور ایران میتاختند هرقل چونکه مشغول بود که از طرف مغرب نگذارد آسیبی بزرگتر بدولت‌روم واردآید لابدانمیتوانست دردفع جسارت ایرانیان براید همینکه از طرف فرنگستان آسوده شد در صدد تلافی خلافهای خسرو برآمد بعد از انکه مدتها تدارك دید در سال ششصدو بیست و یك قشون معتدی به آسیا فرستاد وخود نیز سال بعد بدانخاك آمد در ابتدا بتعلیم و تنظیم قشون پرداخت بعد به ارمنستان صغیر رفت‌سر بار سردار لشکر ایران چونکه دید هرقل بطرف ایران میرود بخاك سیلیسی تاخت که بلکه اورا بطرف خود میل دهد واز صرافت ایران بیفتد بعد از انکه دید هرقل اعتنا ندارد و باز بسمت مقصود میراند از قفای اوآمد که در موقع مناسب متعرض او شود شبی از شبها ظلمت را مغتنم شمرده قصد کرد که بجند اول لشکر روم تازد .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ✻ اختر ✻ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٢٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچندنسخهٔ یك باردر صفحه‌خاتمه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ٦ ذی الحجه سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوستش آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

٣٠ تشرین ثانی ١٢٩٣ و ١٢ دسامبر ١٨٧٧

این کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشود سطری ده غروش دریافت خواهد کرد

✻ یادآوریٔ مخصوص ✻

در خصوص شرکت ادارهٔ (اختر) وشرکای سالیانه و مطالعهٔ کنندهکان نیك کوهر سخنی چند داریم چنانکه درابتدای تأسیس این روزنامه که برای بهرهمندیٔ خاصه وعامه بود جمعی از اعزه وبزرکان بذل توجه فرموده قرار دادند بطور کومپانی متحمل مخارج سالیانهٔ آن شده ملاحظهٔ این را بمیان نیارند که قیمت ووجوه مقرره آن از طالبان ومشتریان زود دیر برسد تاآنکه این اخبارنامه شیوع یافته اعتباری پیدا کنید وبدین‌واسطه اسباب برقراری ودائمی بودن منافع آن ظاهر شود . ولی بسیاری از انبازان کومپانی در رسانیدن تقاسیط معینه اهمال وکوتاهی کردند و بجزسه قسط ازایشان نرسیده تنها صاحب امتیاز ادارهٔ مصارف آنرا برعهدهٔ خود کرفت وبنابراین لازم است قرار درستی در اینباب داده شود که امر شراکت و غیر شراکت هم معین کردد . لهذا همه شرکاء وصاحبان اسهام را آکاهی داده می شود که پیش از حلول ماه محرم الحرام ١٢٩٥ مجلسی جمع شوند وقرار این کار را بدهند که شرکت وکومپانی بطورخاطرجمعی تکلیف خودرا بدانند ویا آنکه کار در عهدهٔ صاحب امتیاز بماند .

فقره دوم در باب قیمت روزنامه است که از ممالك محروسهٔ ایران وغیرها باید فرستاده شود . اکرچه دردارالسلطنهٔ تبریز جمعی از بزرکان و اعیان مملکت قیمت سالیانه وششماهه آنرا بوکیل اداره مرجعت فرموده اند که هنوز صورت حساب ونام نامیٔ ایشان نرسیده است که ازآنقرار تفصیل حال معلوم کردد . لکن ازقرارنوشتجات وکیل مومی‌الیه بازجمعی از اعزه ومعتبرین که خدمت ایشان اخبارنامه میرود هنوز بدلالت آنرا نرسانیده اند . ولی از دار الخلافهٔ طهران کاغذی که پیش رسیده است خبرمیدهد که بجز چند نفر که پیشکی داده اند بسیاری از اعاظم وبزرکان که اخبارنامهٔ اختر بنام نامیٔ ایشان فرستاده می شود چیزی التفات نکرده اند . وحال آنکه بسیاری ازایشان خود لطفا خواهان فرستاده شدن اخبارنامه شده امیدواری داشتیم که علاوه بر بدلات اخبارنامه بطورهای دیکر نیز اکرام و احسان خواهند فرمود

در این حال مارا لازم نیست در این باب چیزی نوشته ازعدم ظهور التفات حضرات ایشان در این کار مهم یعنی رواج دادن همچنان اخبارنامه که امروز از جملهٔ اموری است که تمامیٔ ترقیات ملك و ملت بسته برآن است تفصیلی بنویسیم . وکذشته از آن بسیار ناکوار است که اعاظم و ارکان معظم الیهم را طرف شکوه واعتراض نماییم چه ممکن است که در اینباب غالبا غفلت واهمال از بعض وسائط وکماشتکان وقوع یافته باشد . بنابراین امیدوار یم که برسیدن این اظهارات بنظر بلند ایشان و آکاهی از تفصیل حال غدغن فرمایند که وجوه اخبارنامه که تاکنون مانده بوکیل اختر در طهران یاجاهای دیکر بدون تاخیر رسیده باشد و زیاده بر این اداره را باعث سستی وبی نظمیٔ کار نشود .

این یکی هم بطور صراحت عرض می شود که ادارهٔ (اختر) ازاینکه بزرکان ملت و ارکان واعیان ممالك دور و نزدیك میل وخواهش بمطالعهٔ آن میفرمایند همواره سپاس کذار ومنشکر است ولی این تشکرنه از بابت منافع شخصیهٔ است و نه چشم داشت شخصی از کسی در این میان هست بل شکر کذاری وامتنان هیئت اداره آن همه ازجهة این است که چون مردمان بزرك و محترم لطفا راغب بمطالعهٔ آن شوند بدیهی است که مقاصد مؤسسهٔ آن که عبارت ازحفظ شطریٔ ازحقوق ملیت وترتیب اسباب ترقی ومدنیت وحصول آکاهی ازوضع جهان است بدین وسیلت زودتر سمت حصول تواند پذیرفت و بتوجه و نیات پاك ایشان اثرهای نیك در عالم ترقیات خواهد کذاشت و مایهٔ افتخار صوری ومعنویٔ این اجلینامه خواهد کردید . وکرنه هرکاه مقصود حصول اغراض شخصیه و رسیدن بآمال نفسیه می بود هرکز اقدام باین کار نمی بایست بشود . خصوصا با این حالت که ازهرسمتی بجز دلکرانی بهرهٔ دردست نیست واکر باشد هم پس از زمان بسیار بسیار کم وبی مقدار تواند بود . بنابراین می توان متوقع شد که مطالعه کنندهکان اختر در مقابل این زحمت بزرك ونیت پاکی که در تأسیس آن هست وتاکنون نیز کمی ازآن همکنانرا آشکار شده است تقدیر این جان فشانی را فرموده بهمه طوری آثار لطف وجوانمردی خودشانرا ظاهر سازند . وباقتضای عظمت و بزرکی شان وجلالت مقامی که ایشانرا هست رفتار فرموده مختصر وجوهی را که در مقابل مصارف بومیه واجرت پوست وغیرذلك آن هست در وقت وموقع برسانند که اسباب نکس کار و دلسردی وافسرده کیٔ بانی وصاحب امتیاز ومنشی ومترجم یعنی هیئت ادارهٔ اخبارنامه نشوند .

(توجیهات)

متصرفی سنجاق کربلا بسعادتمآب مظهر پاشا متصرف اسبق شهرزور .

سرکتابت نظارت جلیلهٔ خارجیه بسعادتمآب پرتو افندی مدیر اسبق مطبوعات محول فرموده شده است .

جناب دولتماب رؤف پاشا که پیشتر کوماندانیٔ عساکر ملکیه بعهدهٔ ایشان محول شده بود . روز پیشتر بدرسعادت آمده شرفیاب از حضور همایون اعلاحضرت پادشاهی شده است .

همانروز منصب جلیل قائممقامیٔ سرعسکری بعلاوهٔ نظارت بحریه که در عهده داشتند بجناب مشارالیه اعطا فرموده شده است .

کوماندانیٔ عساکر ملکیه بعهدهٔ جناب مصطفی پاشا قائممقام سابق سرعسکری محول فرموده شده است .

والیگریٔ ولایت سلانیك بعهدهٔ جناب دولتماب ابراهیم پاشا والیٔ سابق ادرنه محول شده یك قطعه نشان مجیدی از درجهٔ دوم بمشارالیه اعطا فرموده شده است .

مدیریٔ مکتب سلطانی بعهدهٔ جناب علی نظامی پاشای فریق محول گردیده است .

﴿ داخلیه ﴾

جناب طلعت پاشا سرکاتب دیوان خدیویت جلیله که بمصر رفته بودند . چند روز پیشتر باسلامبول آمده اند .

روز جمعهٔ گذشته رسم عالیٔ سلاملق در جامع شریف ایاصوفیه اجرا کرده شد . اعلاحضرت پادشاهی ازراه دریا بسرای همایون (توپ قپو) تشریف فرما شده در حالتیکه در گذرگاه همایونی پنج فوج افواج موزیك وخدمهٔ همایون و پنج فوج نظامی صف کشیده بودند ازسرای همایون بجامع مذکور عزیمت وپس از ادای نماز جمعه درچلو (محفل خداوندکار) رسم عرض لشکر بعمل آورده شده بسرای مذکور عودت سنیه شرف وقوع یافت .

افتتاح مجلس عمومی که موافق احکام قانون اساسی در این فصل باید بشود چون مبعوثان ملت که از ولایات وخود پای تخت برگزیده شوند بقدر دو ثلث اعضا همه حاضر وآماده اند لهذا بموجب ارادهٔ سنیهٔ اعلاحضرت پادشاهی مقرر است رسم افتتاح مجلس مذکور فردا که اول ماه کانون اول رومی است بقاعده وتشریفات مقرره در ساحل سرای عالیٔ بشکطاش در محل دیوان همایون مجری گردد .

دراین عید مبارك اضحی هرچه پوست قربانی هست قرار داده شد که برای البسهٔ شتائیهٔ عساکر شاهانه داده شود و برای جمع کردن این پوستها نظامنامهٔ جداگانه نوشته شده و بواسطهٔ روزنامهای ترکی اعلان کرده شد که از آنقرار رفتار شده هرکسی پوستهایی را که باینه خواهد داد موافق همان نظامنامه بمأمورین معینهٔ آن بدهد که افراط وتفریطی واقع نشده وکارهم بطور سهل وآسانی باشد . وعلاوه براین مقرر است از کوشتهای قربانی هرکس می تواند بجای احسان بدیگران برای قاوورمه کردن وفرستادن بعساکر شاهانه مقداری را بمأمورین این کار واگذار کند ویا آنکه خود قاوورمه کرده در قوطیهای تنکه گذاشته تسلیم نماید که بمواقع عسکریه فرستاده شود . واضح است که دررعایت احوال عساکری که جان خودشانرا در راه وطن واهل وطن گذاشته اند عموم اهالی باقتضای جوانمردی رفتار باید بکنند . ودر این حال واین فصل زمستان حالت آنهارا در منظرهٔ خیال مجسم کرده آنچه غیرت وانسانیت خودرا شایسته دانند بعمل بیاورند .

جناب مستطاب صدراعظم که دوسه روزی تکسر مزاج داشتند کسب عافیت نموده روز پنجشنبهٔ گذشته بمابین همایون رفته بودند وبعد ازآن هم همه روزه در مقام عالیٔ خودشان وریاست مجالس مشورت تشریف داشته اند .

از جانب باب والای سرعسکری قرار داده شده است که معادل دویست راس از اسبهای (تراموای) که درشهر اسلامبول کار می کنند خریده شود وکومپانیٔ تراموای بدین جهت تنها خط غلطه را بقرار پیش درکار داشته خطوط دیگر را ازکار خواهد انداخت .

(حقیقت)

مغشوشیٔ اوضاع (قائمه) یعنی پول کاغذی وتقلباتی که درآن ممکن بود معلوم است وچون مدتی است ازجانب حکومت سنیه قرار داده شده بود کاغذهای فلکران دار وابریشمی ساخته شود وحالا قالبهای آنها تمام شده وشروع بچاپ کردن آنها کرده اند . واینهمه کاغذ هم که دردست مردم هست یکدفعه ممکن نیست بکاغذهای ابریشمی مبدل گردد . بنابراین قرار داده شده است آنچه از کاغذهای فرسوده شدهٔ مستعملهٔ قائمه های پیش دردست مردم هست نخست آنها را بدائرهٔ وزنهٔ خزانهٔ عامره برده عوض نمایند . ومقرر است که تاهمهٔ این کاغذها که دردست مردم از سابق هست عوض نشده اند آنها نیز بطور پیش معتبر ومتداول خواهد بود . واین یکی راهم باید دانست که هرگاه درمیان قائمه های فرسوده وکهنه شده کاغذی باشد که جای مهر مخصوص وزارت مالیه ویا شمارهٔ بانکی که در پشت کاغذها هست بکلی پاره شده واز میان رفته باشد مانند اینکه نصف قائمه تلف شده باشد آنچنان کاغذ از اعتبار افتاده ودر پیش روی صاحبش خط باطله برروی آن کشیده خواهد شد .

از آنجایی که از جانب ملت مجار تاکنون در حق ملت عثمانیه چندین آثار مودت و یکجهتی نموده شده است . بتازگی ضمیمهٔ جلیلهٔ بدین دیدن واسلوب افزوده از جانب مردم قصبهٔ (اوروزهازا) ی مجاریك تاجی بنام (تاج مظفریت) برای جناب دولتمآب عثمان پاشای غازی ساخته شده بواسطهٔ مسیوالکسان خرسانی بسعادتمآب خلیل بیك افندی شهبندر دولت

علیهٔ عثمانیه مقیم (پشته) داده شده باسلامبول فرستاده اند .

راشد پاشا که برای جابجا کردن مهاجرین ابازه که از صخوم قلعه ونواحیٔ آن بممالك محروسهٔ عثمانیه هجرت کرده اندبسمت صامسون رفته بود. مأموریت خودرا انجام داده باسلامبول آمده است. بقدر هزار نفر هم از مهاجرین مرقومه همراه پاشای مومی الیه باسلامبول آمده اند که آنها نیز بسمت ازمید فرستاده شده در آنجا جابجا خواهند کردید .

﴿ خبرهای متعلق بجنك ﴾

در این هفته خبر عمده ومعتنای هنکامه جنك شعبهٔ از اردوی جناب سلیمان پاشا بااردوی ولیعهد روس است . این جنك را در ۲۸ ماه ذی قعده دو ساعت ونیم از روز کذشته ازجانب عساکر عثمانیه آغاز شده اولا استحکامات روس را که در (ماریانی) داشته اند کرفته اند . و پس ازمدتی توقف بسمت (النه) از سه جهت یورش برده خط سوم مدافعهٔ آنهارا که در بالای النه بوده است نیز کرفته در ساعت یازده روز بکمال رشادت وکار آکاهیٔ خود النه‌را نیز که از چندی باینطرف دردست قشون روس بود مسترد داشته اند . در این جنك یازده عراده توپ صحرایی روس و زیاده از بیست وهفت قپاقلو جبه‌خانه واسلحهٔ بسیاری بدست عساکر عثمانیه افتاده است . ویك میرآلای (یعنی سرتیپ) وسه یوز باشی وسیصد نفر سلاح انداز از روسها اسیر شده است . تلفات قشون روس دراین جنك بیش از سه هزار نفر بوده است که درمیان آنها یك میرآلای وخیلی صاحب منصبان بوده اند . جمعیت لشکر روس دراین جنك علی التخمین شازده فوج بوده است و بیست وچهار عراده توپ . وازعساکرشاهانه هم همین قدرها بمیدان جنك فرستاده شده بوده است . مقدار مقتول ومجروح عساکر عثمانیه موافق تلکرام رسمی خیلی کمتر ازآنها شده است . جناب فؤاد پاشا کوماندان فرقه دراین جنك خیلی اظهار شجاعت کرده است و بدین واسطه جناب سلیمان پاشا نشان درجهٔ اول مجیدیه را درحق او عرض واستدعا نموده اند . وهمچنین درحق حاجی حسین پاشای میرلوا منصب فریق خواسته در بارهٔ دیکر امرا وصاحب منصبان نیز علی مراتبهم استدعای شمول الطاف وعواطف سنیه را معروض داشته اند .

از خبرهای ثانوی معلوم می شود که اردوی جناب سلیمان پاشا رو بطرنوی حرکت میکرده ودرآن نزدیکیها است . واین حرکات باعث تغییر وضع جنك و برداشت روسها تواند بود . بعلت اینکه روسها کمان نداشته اند که از اینطرف حملهٔ نا کهانی باردوی آنها بشود وهمه قوت خودشان را بسمت پلونه کشیده بوده اند . و از یکطرف جناب محمد علی پاشا وشاکر پاشا درسمت اورخانیه بتدابیر لازمه پرداخته اند . وجنکهای چند هم چه درآنجا وچه در مواقع دیکر اتفاق افتاده است .

از قرار خبرهای آخری معلوم می شود . که روسها از کرفته شدن پلونه بطور محاصره مأیوس شده وبخیال این افتاده اند که بیورش و وجنك آنجارا تسخیرکنند . وچند جنك درآنجا اتفاق افتاده است وجناب عثمان پاشا مقاومت کرده ونکذاشته است کاری از پیش ببرند . و معلوم است که لشکر روس برای تحصیل این مقصد خیلی جان فشانی باید بکنند . ودر هر حاله جمعی از سالدات وقزاق را فدای این عزم بزرك خود نمایند .

از سمت ارضروم هرچه اخبار هست بجز حوادث رسمیه همه بی اساس است . اطراف شهر وصحراهارا برف و بوران احاطه کرده است . وروسها هم درصدد ترتیب تدارك زمستان میباشند . ازحرکات واقدامات عساکر عثمانیه هم نوشتن کذشته ازاینکه خبرهای مفصل نیست سمت جواز ندارد .

ازباطوم وجاهای دیکرنیز خبر عمده نیست که شرح داده شود . اینقدر هست که در سمت روم ایلی در این چند روز جنك بزرکی باید بشود . خداوند لشکر اسلام را مظفر فرماید .

﴿ بیداری غیرت انکلیس ﴾

در ذیل این مطلب نا مناسب نیست اشارتی باوضاع تازهٔ انکلستان نمایم . که در این چندروز همهمه بمیان بعض اهالی انکلستان افتاده می خواهند دولت را وا دارند براینکه هرکاه لشکر روس بسمت ادرنه بکذرد بی تأمل داخل درمیدان جنك بشود .

روزنامهٔ (تان) مینویسد . موافق اخباری که ازجاهای چند بما رسید . دولت انکلیس اقدام شدیدی را که تا حال نکرده بود این دفعه بکار خواهد برد . درمیان این اخبار آنچه لائق نوشتن است این است که . اخبار نویس لندن روزنامهٔ (مانچستر کاردین) میکوید ایلچیٔ روس در لندن (بلورد بیکونسفیلد) کفت که هرکاه روس ادرنه را مسخر نماید وساطت کردن انکلیس در آن موقع بدرجهٔ محال خواهد رسید . لورد مومی الیه در مقابل این جوابهای تهدید آمیز داد وبرای اینکه قوت بدهد سخنش خودرا کفت که دولت انکلیس در هنکام لزوم بواسطهٔ کشتیهای جنکیٔ خود سیصد هزار لشکر بمیدان جنك تواند فرستاد . در خصوص لشکر انکلستان اینقدرها هم خیال باطل نباید کرد .

روزنامهٔ (تابلت دون اسپاکتور) از قول روزنامهای وین مینویسد . دردوائر عالیهٔ لندن مقرر شمارند که درمیان انکلیس و روس جنك خواهد شد . انکلیسها که می خواستند حال و استقبال آنانی را که در برتانیا سکنادارند از خطرها نکاهداری کنند حالا خوب فهمیدند که روسها نه درحالت غلبه کردن برعثمانی و نه درصورت پیش رفتن و نه در هنکامیکه بمصالحه اقدام می نمایند منافع انکلستان را ملحوظ نخواهند داشت . بعلت اینکه ارکان حربیهٔ (کراندوك میشل) قرار داد یك فرقهٔ عسکر به در پیشکاه ارضروم کذاشته قسمت بزرك لشکر خودرا بداخله های اناطولی بفرستند . بعد از تسلیم شدن پلونه! روسها تنها بمسخر کردن ادرنه اکتفا نکرده قرار شرائط صلحیه را در پیشکاه در وازه‌های اسلامبول خواهد خواست . خلاصه وقت میرسد که آن دولت انکلیس دست بکار بزند . و با آنکه بر ملا ضعف وناتوانی خودرا برجهانیان ظاهر سازد .

﴿ نبایدفریب ازسخن حق شناسی ﴾
﴿ وعدل و مدنیت خورد ﴾

حق شناسی و عدالت که امروزدرز بانها جاری می شود سخنی است که غالبا اسباب ابطال حقوق و آلت ستمکاری کرده می شود .

این قاعده نه تنها در بارهٔ حق وعدل جاری است بل همه نیکیها و راستیها را از زمانهای قدیم تا امروز بتجربت و بواسطهٔ تاریخ و بیانات گذشتگان دیده و فهمیده ایم که آلت بدکاری و ناراستیها کرده وی کنند . و این سخن را میدان چنان وسیع است که هر قدر آدمی باطراف آن نگاه کند پایان وحد آنرا نا بدید خواهد دید. چه نخست از امر شرایع و ادیان این کار آغاز شده بزرگان دین از انبیا و اولیا که آمده اساسهایی برای خدا شناسی وراستکاری گذاشته اند همینکه کار بدست بیگانه افتاده است همان اساسها را بقالب دیگر ریخته آلت خراب کردن مقصود نموده اند .

از آنجا که گذشتیم قوانین و نظاماتی که برای اصلاح احوال و اوضاع ملك و مملکتی از جانب عقلا و خیرخواهان آن ملك تأسیس می شود . اندکی میگذرد که همان قوانین و نظامات را اغلب مردم وخود حافظان قوانین هم اسباب فتنه و شر و نادرستی میکنند . و این مطلب نیز چنان واضح است که هر گاه اطراف همه کارهای جهانرا بگردیم و دقت کنیم باآشکاری خواهیم دید که غیر از این هیچ مطلبی درمیان نیست . و این قاعده ایست که مارا احاطه کرده است و علی الدوام در فروع و شعبه های این قاعده رفتار داریم. یعنی بسیاری از گفتار و کردارهای خودمان یا سخن نیك و لفظ عدل و راستی را اسباب بدکرداری و ظلم و ناراستی می نماییم و یا آنکه یك عمل نیك و کار عادلانه را آلت یك کار بسیار بد و پیش بردن یك مقصود ستمکارانهٔ بسیار بزرك می سازیم . مع ذلك مردمان کار آگاه و حقیقت بین نه از آنکونه سخنان بی عمل فریب گیرند و نه از آن عدل و داد مزورانه که مقدمهٔ چندین ظلم و ستمکاری است در اشتباه بیفتند .

اگرچه این سخن یك قاعدهٔ کلیه واصل عمومی است که درهر جایی باقتضای کار وموقع ملحوظ تواند شد . ولی چون امروز مطلبی بزرگتر از اوضاع جنك حاضر نداریم و از روزی که آغاز باین مطلب شده است مشاهده می کنیم که از آن قاعدهٔ کلیه در این مطلب خیلی بکار برده می شود . این است که مارا یاد آور شد براینکه این مقدمه را در اینجا بخاطر بیاوریم . واز این منظره اوضاع و اطوار فرنکستانرا دیده ومیزان حالات آنها را نیز بشناسیم .

دولتهای فرنکستان یعنی دول معظمهٔ اوروپ که بزرگترین دولتهای متمدن دنیا هستندمی بینیم این تمدن خودشانرا اسباب وحشیگریهای بسیار در روی زمین کرده کارهای بسیار بزرك برخلاف انسانیت وعدل وراستی پیش گرفته و روز بروزهم بر آن میافزایند بطوری که اگر جزء وکل این مطلب شرح داده شودآدمی را همه حیرت وتعجب افزاید .

این یکی را از فرنکستان باید پرسید که از زمانهای قدیم که همهٔ دنیارا وحشی وناقص التمدن میدانید ومیگویید درزمانهای پیشتر حقوق مردم وجان ومال وناموس مردم بطوریکه می بایست نگاهداری نمی شد ومردم جهان وحشی بودند حسابی درمیان کار نبود حکومتها همه مانند دره بیکی بودند هرچه دلشان می خواست میکردند رعیت مانند بندهٔ زرخرید واسیر مغلوب ومقهور پادشاهان وحکمرانها وبزرگان قوم خودشان بودند . و بدین جهت درحقیقت جان ومال و عرض وناموس ایشان در تحت قواعد امنیت نبوده در موقع خطرناك زندگانی میکردند . همچنانکه اکنون نیز در بعض کوشهای دنیا از آن اقوام وآن کارها هست که نمونهٔ اوضاع پیشتر آنها است . وهمچنین حقوق مردم هم سپرده شده بود بدست افراد اشخاص که غالبا نمی توان گفت صاحبان نفس قدسیه هستند و غرضها وهواهای نفسانی را در محاکمات داخل درکار نمی کنند . واز این قرار معایب و نقصانها که در کلیهٔ این قبیل کارهای متعلق بابنای جنس می توان شمرد همه راعیان می آوردند . اکنون به بینیم شما که فرنکستان ومدنی وعدالت پرور وانصاف جوی هستید چه کرده اید که آن حالات همه از میان برداشته شده بجای ستمکاریها عدالت وراستکاری گذاشته شده مدنیت بجای وحشیگری ایستاده حقوق مردم را همه در زیر قاعدهٔ حقانیت پروری آورده اید . وجان ومال وعرض مردم را نیز بحمد اله تعالی در دائرهٔ امن وامان نهاد. همه را آسوده خاطر ومرفه الحال داشته اید . حکومات مستبده را بحکومتهای مشروطه وجمهوری مبدل ساخته مساوات وحریت بمردم داده اید درحقوق همه را یکسان کرده اید . بسیار خوب به بینیم آیا اینها همه قول وسخن است یا آنکه این سخنها و پارهٔ از عملیات این سخنها را آلت واسباب مزید وحشیگری وظلم وستمکاری نموده اید ؟ آری میتوانیم گفت که مضرات این مدنیت شما بر جهان انسانیت وحقوق ومحافظت مال وجان وناموس مردم بمراتب بیشتر است از مضراتی که در زمانهای قدیم ازوحشیگریهای آنوقتها درمیان بود . آری اسارت حالایی خیلی بیشتر است ازاسارتی که درزمان دره بیکیها بود . فرق که هست این است که در زمان استبداد حکومتها هرگاه حاکم و پادشاه ظالمی بر رعایا و برایا مسلط میشد خون آزادیٔ فطریٔ مردم جوش میکرده آن حاکم وسلطانرا ازمیان برمیداشتند وچارهٔ کار خودرا میکردند. وهرگاه حاکم وسلطان آنها را بعدل وداد راه می برد وبکارهای مشروع وحقانی امر میکرد از جان ودل میرفتند یعنی درعین اسارت یك آزادی طبیعیٔ مطلق داشتند که بدانواسطه کارها را نظم واعتدال حاصل میشد . لکن اکنون دولتهای مدنیت پرور فرنکستان مردم را اسیر وذلیل کرده اند ولی بنام آزادی وحریت . وآنها را بسته اند بقانونهایی که واضعان ومؤسسان آن قانونها نیستند مگر چند نفر از افراد واشخاصی که آگاه نیستند ازحقایق حالات واز جملهٔ معایب آن قانونها ومآل نتایج آنها و یا آنکه وضع کار فرنکستان را چنان دیده اند که قدرت ندارند براینکه چارهٔ معایب بسیار بزرك اوضاع خودشانرا کرده باشند وبناچار موافق مصلحت دوروزه قانونی میگذارند که از آن جمله قانون قصابی کردن انسانها است که هیچ حق ندارند یکنفر از آنها را بکشتن بفرستند . لکن چه کنند چارهٔ ندارند وضع کارشان اقتضا کرده است که هر روز اسباب جنك بیشتر وقوی ترکردد . وترتیبات جنگجویی محکمتر شود. ولی این وضع راباز خودشان کرده اند این است که کرور کرور بندگان خدا را اسیروار بمیدان جنك میفرستند و هستیٔ آنها را فدای خیالات خودشان می سازند . حال آنکه آنها هم در انسانیت و مدنیت با فرستندگان برادرند و پایهٔ

ایشان در هر حق برابر . هر گاه در زمانهای وحشیگری مردم همدیگر را بچوب و تیر و کمان میزدند و می کشتند حالی باتوپ و تفنگ مارتینی هنری و شاسپو و طپانچه‌های شش لوله می کشند هر گاه آنوقتها یك تیر یا شمشیری یك نفر آدمی زاد را از دو یست قدم راه یا چهار قدم فاصله بقتل میرسانید امروز گلولهای توپها از نیم فرسخ و یك فرسخ راه شهرها را خراب و خانمانها را با خاك یکسان می کنند . معابد و مساجد را ویران می سازند . اطفال و نسوان بی گناه را عرضهٔ هلاك می نمایند . پس مأخذ کار تفاوت نکرده است . ولی نتائج ناگوار این اقدامات جدیده و تدبیر مدنیت شعاری اینهمه آثار مؤثره در عالم انسانیت را ظاهر کرده بطوریکه که هیچ مقیاسی برای این دو کار تصور نمی توان کرد . و مع ذلك هیچکس هم مقتدر نیست بر اینکه این وضع ناگوار را تغییر بدهد و چارهٔ این کار وحشتناك را بتواند . زیرا که قانون مدنیت (باعتقاد فرنکستان) کارها را باین درجه رسانیده است . در حقوق مردم که این همه مجالس ومحاکم و قوانین گذاشته است شده است این قدر شعبه‌ها و اسباب تزویر و ابطال حقوق بمیان آمده است که هم حاکم و هم اجزای حکم و هم خود مدعی علیه در بسیاری از کارها باآشکاری می بیند که حق مظلومی ابطال می‌شود و مع ذلك میگوید قانون این طور حکم کرد من چه کنم . در بسیاری از مواد مدعی پنج دینار میخواهد قانون و استعمال کنندکان قانون اورا بطمع میآرند که باید پنجاه دینار بخواهی و میخواهد و میگیرد . چیزهایی که بخیال مدعی نمیآید قانون و استعمال کنندکان قانون خصوصا آووکاتهایی که آلت هر گونه تصرفات مشوبه در دست آنها است اورا بنا مشروعی بر مطالبهٔ آنها وامیدارند که آنهم نمونهٔ احقاق حقوق کردن زمان حاضر و مدنیت فرنکستان است .

بالجمله اساس کار وروش حرص وآز بل ستمکاری ووحشیگری در بنیان تفاوت نکرده است . ولی تفاوت اینجا است که همهٔ این اوضاع بطور متقن و مرتب و بکمال قوت رواج یافته است . و این یکی هم بطور عمومیت در اوروپ شایع است که خودشان هزار گونه معایب و مفاسد درکارهای داخلی خودشان دارند مع ذلك تیر را در چشم خودندیده مویی را در چشم دیگران بزرك می شمارند . عجب تر این است که باز همهٔ همت خودشانرا بر عیب جوئی اسلام و شریعت اسلام و اهالیٔ اسلام مصروف میدارند . وحشیکریها که خود شان درمیان آن هستند بوجهی دیده نمی شود . و نام اسلامیانرا وحشی میگذارند نمیتوان دانست که کدام قانون اسلام را وحشی و غیر حقانی دانسته اند ودر مقابل آن کدام قانون حقانی از خود را نشان داده اند ؟

پیشتر در ضمن بعض سخنها بمناسبت آوردیم که درجهٔ حقانیت و راستی و حقوق شناسی و اعتدال هر قوم و ملتی ودرستیٔ قوانین وآداب هر حکومت و شریعتی از آثار آن ظاهر گردد .

حال به بینیم دزد ودغل وجیب بر وقاتل وآدم کش ومانند آنها درخاك فرنکستان بیشتر است وروز بروز هم بیشتر میشود یادرمشرق زمین آری کسانیکه آگاهی ازوضع شهرهای بزرك فرنکستان دارند تصدیق خواهند کرد که این گونه اعمال واطوار شنیعه همچنانکه در فرنکستان شیوع دارد وهمه روزه هم برآن می افزاید درمشرق زمین نیست همچنین این کارها در شهرهای بزرك فرنکستان که مرکز قوانین ونظامات وحقانیت ومدنیت نامیده شده اند نسبت بقرا ودهکده‌ها وشهرهای کوچك بیشتر شایع تراست .

همان شهرهای بزرك است که هر گونه ناملایمات درآنجا بی عیب وقبحی شایع است . کار عرض وناموس درفرنکستان باقتضای احکام آزادی وعادتی که جاری شده است درمیان آنان بمقام بسیار ناگواری رسیده است که از شرح و بسط آن انسان حیا می کند . قباحت ومعایب پارهٔ اینگونه اوضاع واطوار از میان ایشان برداشته شده ازجملهٔ کارهای معمول و بی عیب شده است .

این بیانات نه برای این است که اوضاع مشرق زمین روی هم رفته یا آنکه جزء افجزء راجع بر اوضاع فرنکستان ومغرب وشمال جهان است بل برای این است که درهرسمتی از این کرهٔ خاکی یکنوع ناتمامی وناملایمات در اطوار و اوضاع اقوام وملل شیوع دارد که بر حسب انس وعادت گرفتن مردم برآنها قباحت وشناعت آنها از نظرها برداشته شده یك نظر خورده بینی آنها را نمی بینند که اقلا چون در صدد اصلاح آنها نیستند باری دیگران را باطوار وآداب آنها که بدتر از آنهارا خودشان دارند مظهر طعن ولعن ننمایند .

پس نباید فریب خورد از سخنان آنانی که عدل وراستی را آلت پیشرفت و بی اعتدالی وناراستی کرده الفاظ نیکوکاریٔ مدنیت وانسانیت را اسباب استعمال بد کرداری ووحشیکری و ستمکاری نموده اند .

﴿ تلگرافنامهای آخری ﴾

از وین مینویسند . روزنامهایی که هواخواه حکومت هستند بیان میکنند که پولیتیك کونت اندراسی تنها در خصوص مصالحه بستن باتفاق سه ایمپراتور (المان وروس و اوستریا) موافقت دارد .

دور نیست مجلس مبعوثان کشوده شده در در خصوص مصالح شرقیه پارهٔ سئوال و جوابها بمیان بیاید . هیئت وکلای دولت گفت وشنود دارند در اینکه اساس یك مقاوله نامهٔ موقته را با مجارستان معین نمایند .

دولت انکلیس تقریری بصدر بستان فرستاده حرکات نامشروع امارت صدر بستانرا سرزنش نموده ودر مقام تهدید بیان نموده است که اگر صدر بستان بار دیگر شروع بلشکر کشی نماید استقلال خودرا از دست خواهد داد . وبدین جهة حرکات عسکریهٔ صدر بستانرا سکته عارض شده است .

وزرای دولت با وکیلان درمذاکره هستند که برای اوستریا ومجارستان یك بودجهٔ (یعنی میزان دخل وخرج عمومی) معین نمایند . اعلاحضرت ایمپراتور اوستریا در اول ماه دیجه هیئت مبعوثان را بحضور خودشان قبول . ودر آن مجلس بیان نمودند که هرچند جلو اغتشاش مشرق زمین ممکن نشد گرفته شود لکن مناسبات دوستانهٔ دولت اوستریا ومجارستان با دولتهای دیگر مختل نشده همه منافع دولت بطور مشروع نگاهداری شده است . وپس ازاین بیانات گفته اند که . امیدوارم پس ازاین نیز حکومت بی آنکه مردم را بزحمت وجان فشانی فوق العاده بیندازد تکلیف خودرا بجا بیاورد .

از وین در دوم ذیحجه نوشته‌اند . حکومت روس در علاوه‌های رسمی اهمیت شکست یافتن خودشانرا درجنك (النه) اعتراف کرده اند .

از روما نوشته اند . اینکه شایع شد صاحب منصب بزرگی از جانب دولت ایتالیا بمأموریت مخصوصه بقره‌طاغ رفته است . رسما تکذیب کرده شد .

از بلغراد در ۲۹ ذی قعده مینویسند . درخصوص مسلکی که امارت صربستان پیشنهاد خواهد کرد امارت در دوائر حکومت تردد واهتمام دارد . دولت انکلیس بطور تهدید بامارت صربستان بیان کرده است که اگر اقدام بلشکر کشی نماید بکلی استقلال خودرا از دست خواهد داد . وبدین جهة باز حرکات عسکریه تعطیل کرده شد .

از پاریس نوشته اند . کومیسیون بودجه بطور آشکار گفته است که تاهیئت وکلا ازاعضای مجلس مبعوثان تشکیل نشود بهیچ وجه مذاکره نکرده قراری نخواهند داد . اعضای دست چپ مبعوثان کاغذ رسمی را که امروز منتشر شده است پروتست کردند ومعلوم شد که مطالب مندرجهٔ آن مطالب شخصی بوده و ازجانب همه اعضای دست چپ مبعوثان ترتیب داده نشده بوده است . مجلس اعیان مسیو (لارس) را که هواخواه قرالیت است باعضایی دائمی و مسیو (پارو) را که هواخواه پوناپارتی است باعضایی برگزیدند .

نیز در ۲ ذیحجه نوشته اند . اعضای دست چپ مبعوثان اعلان کردند . که در خصوص تشکیل یك هیئت وکلای تازه اعضای مومی‌الیه را مدخلیتی نبوده است .

از جانب مجلس مبعوثان و اعیان حرکتی ظاهر نشده است که وضع حاضر را آشکار بکند . در یك جمعیت مجلس اعیان که هواخواهان مشروطیت هستند مسیو (یاتبی) نطقی کرده گفته است . مارشال ماکماهون همراهیهای لازم را بکار برده است هرگاه متفرق شدن مجلس مبعوثان لازم هم بشود باز مارشال از مسلك خود دوری نخواهد جست

در ۳ ماه می نویسند . بریاست (مسیو یاتبی) از اعضای دست چپ مجلس اعیان فردا هیئت وکلایی تشکیل خواهد یافت . مسیو (بانویل) وزیر خارجیه . و (سروشه بویه) وزیر جنك درمنصب خودشان برقرار خواهند بود . ومسیو (دئیلبر) . ومسیو (مونغولولیفه) . وکونت (دارو) . نیز داخل هیئت وکلا خواهند بود . روزنامهای نیم رسمی میگویند که . هیئت وکلا درخیال متفرق ساختن مجلس مبعوثان نیستند . ولی هرگاه مجلس مذکور ازمذاکرهٔ بودجه خود داری نمایند واجرای این تدبیررا ناچاری حاصل شود آنگاه هیئت وکلای دولت متفرق شدن مبعوثانرا خواهند خواست . باعتقاد روزنامهٔ (مونیتور اوفسیل) هنوزاین امید باقی است که از مجلس مبعوثان هیئت وکلایی تشکیل کرده شود .

درچهارم ذیحجه از پاریس مینویسند . امروز در خصوص تشکیل یك هیئت جدید وکلا درمیان (دوك ددیفرپاسکیه) رئیس مجلس اعیان و (مسیو دوفور) مذاکره شد مسیو دوفور بمومی‌الیه بیان کرد که بعد از تصدیق مسئولیت وکلا انتخاب وزیربحریه وخارجیه را آرزو میکنم .

رئیس مجلس اعیان نزد مارشال ماکماهون رفته سخنی را که میان او و مسیو دوفور گذشته بود بمارشال اظهار کرده است . مارشال ماکماهون بمومی‌الیه گفته است تدبیری را که برای من لازم بود بکار بردم چون ممکن نشد با کثریت آراء مجلس مبعوثان هیئت وکلا را تشکیل نمایم قرار دادم موافق آراء اعیان هیئت وکلایی تشکیل بشود . اگر مجلس اعیان باین مقصود من مخالفت نماید استعفا خواهم کرد .

از وین می نویسند . روزنامهٔ (پولیتیك کورسپوندانس) تلگرافی از بلغراد نقل میکند . که هواخواهان وضع حاضر و کومونیستها که طالبان شرکت اموال هستند در قره یواج شورشی برپا نمودند . هیئت مدیران قرار دادند تدبیر شدیده بکار ببرند بقره یواج قشون فرستاده شد و محرکین فساد گرفتار شدند .

از وین نوشته اند . در یك مجلس اجتماع پنهانی وکالتهای مجارستان کونت اندراسی پارهٔ بیانات عمده و معنادار خصوص وضع حاضر و پولیتیکی که اوستریا در مسئلهٔ شرقیه دارد اظهار کرده است . کونت مشارالیه در اثنای سخن گفته است که . دولت اوستریا آزاد است و هیچ دولتی بقدر اوستریا در باب حفظ منافع و حقوق خود خاطر جمع نیست . و تا دولت اوستریا مطلع نشود هیچ دولتی اقدام بحل کردن مسئلهٔ شرقیه نخواهد کرد .

از پاریس درچهارم ذیحجه نوشته اند . از قراریکه معلوم می شود . مارشال ماکماهون موافق اقدامات اکثریت مجلس مبعوثان نیست . در پاریس لشکر جمع آوری می شود .

از لندن می نویسند . (اورد بیکونسفیلید) بدهکدهٔ (هوکندون) رفت . میگویند استعفا خواهد کرد .

از قراریکه تلگرافنامهای بکرش خبرمیدهند در بلغارستان در مکتبهای بلغار شروع بتدریس زبان روسی کرده شده است .

از پتربورغ به (تایمس) نوشته‌اند . هرگاه دولت اوستریا درسرحد (ترانسلونیا) یك اردوی بزرگی ترتیب بدهد . دولت روس چنانکه در جنك قریم کرد ناچار خواهد شد سواحل طونه را ترك نماید . لشکر خودرا از آنجاها بکشد . دولت اوستریا این کار را نمیکند نه از بابت این است که روس واسلاوها را دوست میدارد بل از جهة تهدیدی است که دولت المان اورا ازپشت سرمیکند . واینکه المان اوستریا را در مقابل دولتی که رقیب بزرك اودرمیان اسلاوها است از حرکت منع میکند بجهة این است که در جنگهای ۱۸۷۰ و ۱۸۷۱ میلادی در مقابل بی طرفی که روس کرد قرضی دارد باید ادا کند .

از روزنامهای پاریس از بی طرفی المان تفصیلی نوشته درآن ضمن میکویند . از جانب دولت روس بقدر دویست وپنجاه هزار کلوغرام باروت از برلین خریده شده وبواسطهٔ راه آهن بخاك روس فرستاده شده است . که قیمت این باروتها پس از چهار سال داده خواهد شد :

سیصد هزار تفنك که از جملهٔ آنها یکصد وبیست هزار تفنکی است که المانیها از فرانسه کرفته بودند . هر کدامی را پانزده فرانك بروسها فروخته اند وبآنها فرستاده شده است . وقیمت این تفنکها را قرارداده اند پس از شش سال داده شود .

هفتهٔ دو بار در برلین مجلس منعقد می شود که اجزای آن مجلس صاحب منصبان کار آکاه المان بریاست جنرال (مولکه) حاضر شده وخلاصهٔ مذاکره ومحضرآن بارکان حرب روس فرستاده می شود . وآنچه را لازم میدانند بواسطهٔ تلکراف بیان می کنند . در لهستان بو بی از شورش برده شده فورا پنجاه هزار لشکر المان بحدود شرقیهٔ خودش فرستاده شد . که این تدبیر برای این بود که روس بآسانی بتواند لشکر خودرا که در لهستان داشت برداشته برزمکاه بفرستد . بالجمله اکنون معلوم است جنکی را که برضد دولت عثمانیه است دوسر هست .

دراول این جنك وضع کار چنان نبود . دولت روس از ترس اوسترپا وانکلیس درحدود (غالیچیا) دویست هزار ودر سواحل بحر بالطق صد و پنجاه هزار لشکر نکاه داشته بود . الحال که این لشکر همه در میدان جنك آورده شده است معلوم است که روس را نه اندیشه از حدود خود ونه بیم از لهستان هست .

در بعضی از روزنامها دیده شد . که یاور مخصوصی از جانب اعلا حضرت پادشاه ایران به پتربورغ فرستاده شده است . لهذا اظهار می شود که یاور مخصوص به پتربورغ نرفته است . ولی جناب میرزا علی خان امین الملك که از اعاظم رجال دولت ایران ومرتبهٔ وزارت مابین همایون را دارند از راه پتربورغ عازم فرنکستان شده اند . وشایعهٔ مذکوره از اینجا ناشی شده است .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ٦ ذی الحجه ٣٠ تشرین ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عومیه	١٠	٣٥
لندن	١٠	١٦
پاریس	١٠	٢٠

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٣١	٥٠

لیرای انکلیس

سوسیته رژنرال	٣	٠٥
شرکت عثمانیه قیمت کمبیال	٢	١٠
بانك عثمانی	٣	٠٥
تراموای بلیرای عثمانی	١	٠١

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١١	٠٠
لیرای فرانسه	٨٧	٠٠
امپریال	٩٠	١٠
کرمیجه	٥١	٣٠
روبل (منات) نقره	١٥	٠٠
منات کاغذ	١١	٣٣
مجیدیه	١٠٥	١١
بشلك	١١٧	٠٠

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

ولی غفلة حجاب سحاب برداشته وماه نمایان شد لابد از صرافت اجرای منظور بیفتاد وماه را که میپرستید لعنت کرد وباماکن مرتفعه پناه برد روز بعد پیش قراولان جنك مختصری کردند نصرت همی با هرقل یار بود سربار چونکه میدید که پیوسته از قوت قلب لشکر اوکاسته میشود برای اینکه کار را یکطرفی کند بدشت امد وقشونرا محاذی شمس که تازه طلوع میکرد بنظام جنك باز داشت ایرانیان که شمس را می پرستیدند از طلوع آن داد شادی بلند کردند هرقل برای اینکه در لشکر ایران تفرقه بیندازد حیله کرده بکریخت ایرانیان لشکرش را تعاقب کردند وقتیکه هرقل دید که نظم ایشان برهم خورده وباطمینان نصرت بنظام حرکت نمیکنند فرمان داد اشکریانش برکشتند وبه ایرانیان تاختند همه سرباز ایرانی کشته یا کرفتار شدند درمیان اردوی سربار را چاپیدند هرقل بعد ازاین فتح تدارك توقف زمستانرا برای قشون در ارمنستان دیده وخود باسلامبول مراجعت کرد سال بعد یعنی سنه ششصد ویست وسه هرقل زود مصمم جنك شده تا اترو پاتن وشهرها ودها ترا سوزایند وبهرچه درسرراه رسید ضایع کرد بان ایالت که نزدیك شد شنید که خسرو با چهل هزار قشون درکازاك است فورارو باآنشهر کذار دو بتزدیکی اردوی خسرو که رسید باعراب حکم کرد لشکر ایران را تاختند ایرانیان باردو کریختند وواهمه در لشکر انداختند خسرو با همه سپاه بکریخت خیلی کشته واسیر شدند هرقل بدون زد وخورد به کازاك وارد شده یك معبد آتش پرستی را که طرف کمال احترام ایرانیان واقع بود وهم مجسمهٔ بسیار بزرك خسرورا که درمیان عمارت در زیریك کنبد اسمان مانند کذارده بودند سوزایند در اطراف آن مجسمه شمس وقمر وسایر کواکب واجنه چند که عصای سلطنت بدست داشتند قرار داده بودند اسبابی تعبیه کرده بودند که بوسیله انمجسمه مانند باران آب میریخت وصدای رعد میکرد خلاصه یك قسمت از شهر هم بسوخت در انوقت در آن شهر زیاده از سه هزار خانه برپا بود بعد هرقل به تارمس که حالا ارومی مینامند رفت وآنشهر را بسوزایند وباز از قفای خسرو تاخت چونکه نتوانست باو رسید بمملکت البانی رفت که در انجا تدارك توقف زمستان بیند

متالك	۱۱۹	۴۰
پول سیاه	۱۷۵	۰۰
قائمه نو	۲۱۳	۰۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.

در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس

دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

دّرارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی.

دربیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی

درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

ودر موصل برفعت مآب حمید خاکی افندی از کتبهٔ مجلس تجارت .

در بمبئ بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب شیرازی. در امامواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

در کراچی نبدر سندْ جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

در بنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

در مدارس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهر جریدهٔ شمس الأخبار .

در شهر لکهنو جناب فضایل مآب فتح محمد صاحب مشتهر جریدهٔ انوار الاخبار .

درحیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دّرباره سانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند.

﴿ قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر ﴾

در ممالك عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش وششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینا رایج طهران ودیگر ممالك محروسهٔ ایران دو تومان است برای ممالك اوروپ پانزده فرانك .

جهت بمبئ ودیگر اطراف هند وستان و بندرات فارس وممالك متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

قیمتهای مقرره در فوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (٥٤) بتفصیل عرض شده است دّربارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اگر چنانچه بآخر موعد بگذارند چنانکه مقتضای قاعده و موافق شان بزرگیٔ ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزها از تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در دربازید مکازهٔ کتاب فروشی بزك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

ایرانیان همی در بین راه متعرض رومیان شدند که غنیمت بسیار و پنجاه هزار نفر اسیر داشتند ولی فایده نبردند چونکه هوا بشدت سردشد هرنوع مددی که مقدورش بود باسرانداد وایشانرا مستخلص ساخت از این گذشت همه باو مهربان شدند وهمی دعا کردند که خداوند ایرانرا از شر پادشاه ظالمی که داشت محفوظ بدارد ودر عوض سلطانی به نیکو کاری قیصر روم عطا فرماید .

سال بعد (سنه ٤٢٣) خسرو سه دسته قشون تدارك دید یکی را به سربار ودیگر یرا به سارابلا کاسپرد این دو سردار در بندهائی را که ازآنجا ازالبانی بایران میامدند متصرف شدند چونکه هرقل راه دیگر پیش گرفت سارابلا کا از جلو رفت که راه را بر او ببندد هرقل ویرا شکست داده بطرف مقصود راند هر دو سردار ایران باهم ملحق وبا رومیان مضمم جنك شدند رومیان که در دامنهٔ یك تپهٔ جنگل زاری بودند منتظر حملهٔ ایرانیان ایستاده دریورش اول ایشانرا مغلوب وجمعی را مقتول ساختند درآن بین سااس نام که از سران سپاه خسرو بود در رسید که در جنك شرکت کند رومیان برلشکر وی تاخته ایرانیانرا متفرق ومقتول وبارو بنه را تصرف نمودند ظاهرا سارابلا کا درجنك کشته شد سربار وسااس متفقا همی از قفای هرقل رفتند ولی نتوانستند براو غلبه بیابند به البانی که رسیدند سااس سرداری را به سربار داد وخود بایران مراجعت کرد سربار دریك عمارتی منزل کرده قشونش ذورادورآن عمارت اردوزدند هرقل غفلة براو تاخته ازلشکر بانش خیلی بکشت وان عمارت را نیز آتش زد زنهای سربار با چند نفر صاحب منصب که در آن عمارت بودند چه سوختند وچه هنگام فرار ازشرآتش از دیوار جستند وتلف شدند سربار خود درهمان ابتدای حمله وهم کرده بگریخت با اینکه در این جنك همیشه سردارهای خسرو مغلوب بودند باز با تدبیر نگذاردند که رومیان بداخلهٔ ایران ورود کنند در سال ششصد وبیست وپنج هرقل که قشون او صدمه خورده بودند قصد کرد باسیای صغیر برود تا در انجا قشونی که ازمملکت تراس وچند ایالت دیگر خواسته بود .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٣٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه‌خاتمه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است .

فی ١٣ ذی الحجه سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

٧ کانون اول ١٢٩٣ و ١٩ دسامبر ١٨٧٧

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری‌ده غروش دریافت خواهد کرد

(توجیهات)

رسیدهکیٔ امور مذهبیه که مربوط بنظارت جلیلهٔ خارجیه بود ازخارجیه تفریق شده بنظارت جلیلهٔ عدلیه الحاق و بعهدهٔ جناب صفوت پاشا واکذار کردیده است . و برای همین تفریق امور مذهبیه ازخارجیه کومیسیون مخصوصی تشکیل شده است . وتا هنکام تمام شدن تحقیقات این کومیسیون در مصالح اتفاقیه باز بنظارت خارجیه مراجعت خواهد شد .

کوماندانیٔ عساکر مرتبه ازولایت (قوصوه) بعهدهٔ جناب احمد پاشا والیٔ سابق ولایت سلانیك محول فرموده شده است .

﴿ داخلیه ﴾

روز یك شنبه که عید فرخندهٔ اضحی بود رسم سلاملق دراسلامبول در جامع شریف ایاصوفیه بجا آورده شد . اعلا حضرت پادشاهی اول روز ازراه دریا تشریف فرمای سرای همایون (توپ قپو) شده از آنجا باآلای والا بجامع شریف مذکور عزیمت وپس از ادای نماز عید بسرای همایون معاودت فرمودند. وکلای فخام واعاظم ارکان ورجال دولت برای ایفای رسم تهنیت عید بسرای همایون رفته شرفیاب ازحضور جناب پادشاهی کردیدند .

(افتتاح مجلس عمومیٔ عثمانی)

چنانکه درنسخهٔ پیش اشعار کرده شد حسب المقرر روزپنجشنبهٔ کذشته ٧ ذی حجه مطابق اول کانون رومی مجلس عمومی کشوده شد .

رسم افتتاح مجلس عمومیٔ امسال نیز درسرای همایون در دستکاه دیوان عالی بتشریفات و ترتیبات مقرره بعمل آورده شده . درسمت راست تخت همایون هیئت مجموعهٔ وکلا ووزرا ومشیران کرام ایستاده بودند . در پشت سر ایشان صف دیکر رؤسای روحانیهٔ ملتهای پنجکانهٔ (روم وارمنی وکاتولیك وپروتستان ویهودی) وعقبتر از ایشان هیئت اعضای شورای دولت بودند . درسمت چپ تخت همایون جناب مستطاب شیخ الاسلامی وهیئت علمای اعلام . ودر صف دوم این جنبه حضرات فریقان کرام ایستاده سفرای دول متحابه هم در پشت سر صفهای دست چپ بودند . درمیان این دوجناح که روبروی تخت همایون است هیئت اعیان درسمت راست وهیئت مبعوثان درطرف چپ مقام داشتند .

اعلا حضرت اقدس سلطانی که تشریف فرمای دیوان عالی شدند خدام خاصهٔ سلطنت که در پشت سر هیئت مجلسها ایستاده بودند چنانکه عادت دیرین است رسم تعظیم وتمجید را بجا آورده، ایستادهکان انجمن نیز مراسم احترامات سلامیه را ایفا نمودند . خطاب نامهٔ همایون را که ترجمهٔ آن ذیلا نوشته خواهد شد جناب دولتمآب سعید پاشا خواندند و رسم افتتاح مجلس بانجام رسید، اعلا حضرت پادشاهی از مجلس معاودت فرمودند .

(ترجمهٔ نطق همایون)

﴿ آقایان اعیان ومبعوثان ! ﴾

﴿ بواسطه کشوده شدن مجلس عمومی ﴾
﴿ و دیدن مبعوثان ملت منت پذیر هستم . ﴾
﴿ چنانکه میدانید سال پیش دولت روس ﴾
﴿ بدولت ما اعلان جنك کرد و مارا ناچار ﴾
﴿ از مقابله ومدافعه نمود تاکنون نیز ﴾
﴿ جنك درمیان است . دوسال و نیم ﴾
﴿ پیشتر شورشی که در هرسك برپا شددر ﴾
﴿ پارهٔ جاهای دیکر نیز آثارش ظاهر کردیده ﴾
﴿ یك قسمی از اهالیٔ ما که با همه مساوات ﴾
﴿ حقوقیه که شامل تبعهٔ ما است تاکنون ﴾
﴿ ملیت و زبان خودشانرا بتمامی نکاهداری ﴾
﴿ کرده واز اینجهات مساعدات مخصوصه ﴾
﴿ درحق آنها مبذول بود بهر موجبی که ﴾
﴿ داشت راه نامشروعی پیش کرفته هم ﴾
﴿ خودشان وهم وطن و هم برادران ﴾
﴿ وطن خودشانرا متضرر کردند . واهالیٔ ﴾
﴿ مملکتین که به بقای ادارهٔ مستقلهٔ داخلیهٔ ﴾
﴿ خودشان نیك بخت بودند بی آنکه یك ﴾
﴿ سبب مشروعی داشته باشند اعلان ﴾
﴿ خصومت بدولت ما کردند . اینکونه ﴾
﴿ وقوعات عظیمهٔ غیرمسبوقه اشکالات ﴾
﴿ جنك را بسیار سنکین نمود . مع ذلك ﴾
﴿ مملکت خودداری ندارد از اینکه اسباب ﴾
﴿ مقاومتی را که مجبور ومقدور است ﴾
﴿ بکار ببرد . دراین جنك همچنانکه ﴾

همهٔ عثمانیها بواسطهٔ آثار حمیت فوق العاده که ظاهر کردند مالك بودن خودشانرا بیك حس وطن پرستی ثابت نمودند پادشاری و بسالت لشکریان مادرنزد همکنان لایق تحسین شده است . برای محافظت وطن وحق مشروع خودمان کاکان بیاری وحمیت تبعهٔ خودمان مراجعت میکنیم . اینکه تشکیلات عساکر ملکیه مستعد حصول مکملیت شده است وعثمانیان غیر مسلم در راه محافظت وطن یك شوق وجدانی واشتراك فعلی ابراز می نمایند از کارهای مسرت افزای دولت معدود است . مساعداتی که اصلا تبعهٔ غیر مسلم داشتند بواسطهٔ قانون اساسی کمال تقویت را پذیرفته درحضور قانون وحقوق ووظائف وطن یکسان ومتساوی هستند . اشتراکشان درخدمت عسکریه که بزرگترین وظائف ومدخل حق مساوات است نیز امر طبیعی میباشد . اثر وظیفه شناسی که دراینباب نموده می شود شایستهٔ قدردانی است وداخل کردن اهالی غیراسلامیه بدیگر صنوف عسکریه نیز مقرر است درحالتیکه بجا آوردن فعل ونفوذ قانون اساسی بطور مکمل چارهٔ منفرد سلامت دولت ما بوده وبزرگترین آرزوهای ما تمامیت بهرهمند شدن هر گروهی از تبعهٔ ما ازنیك بختی مساوات کامله وحصه‌مندی مملکت ما از ترقیات مدنیهٔ عصریه بود . و اصلاحات مالیه وخصوصا ایفای تعهداتی که داریم . وتقسیم وتحصیل هر گونه بده ومالیات وتکالیف بطوریکه موافق قواعد فن ثروت وعاری از اضرار اهالی باشد وموافق داشتن بعض مسائل اساسیهٔ حقوقیه باحتیاجات عصریه برای اینکه تمامی معدلت درمحاکم مجری گردد . واصلاح وقفها وتسهیل تصرفات اراضی ومقرر داشتن تشکیلات ونواحی که اساس ادارهٔ ملکیه است و تکمیل تنظیمات ضبطیه که همهٔ اینهارا درنظر داشتیم . حیف که جنك تمامیت فعلیات این مقاصد خالصانهٔ مارا بتعویق انداخت ومصائب جنك نیز از حدود طبیعی خود تجاوز نمود . چندین اهالی غیرمدافعه وزنان واطفال که بموجب قانون جنك مسئول از هیچ چیزی نیستند دوچار چندین مظالم خونریزانه وغدارانه شدند که مرحمت بشریه استماع آنرا نیز تحمل نتواند کرد . امیدوارم که زمان آینده ممانعت از دیدن حقانیت نخواهد کرد .

سال گذشته لایحه و یاد داشتهایی که متعلق بتشکیلات ووظائف دوائر بلدیهٔ درسعادت وولایات است بمجلس شماحواله شده بود قانونیت آنها تقریر یافته و نظامنامهای داخلی هیئت اعیان ومبعوثان تصدیق شده بمعرض اجرا آورده شده بود . امثال نیز درمیان یاد داشتهایی که شورای دولت آماده کرده است بعض یاد داشتهای عمده هست مانند قانونهای اصول محاکمهٔ حقوقیه وانتخابات عمومیه ووظائف وکلا ودیوان عالی و دیوان محاسبات . درخصوص تذکر ومطالعهٔ این مطالب باطرافها وحل وروشن کردن بعض مسائل مختلفه که متعلق بقانونهای ولایات ومطبوعات وبده ومالیات وادارهٔ عرفیه است ودراجتماع سال پیش مطرح مذاکره شده بود . وهمچنین برای قانون موازنهٔ دخل وخرج سال آینده مخصوصا نظر اهتمام شمارا دعوت می کنیم .

اینکه دولت ما درهمچنان زمانی که مشغول بیك جنك بزرگی است باز اصلاحات داخلیه را فراموش نکرده است درمقام ابرازیك دلیل فعلی برنیات ترقیات خودمان تواند بود .

آقایان مبعوثان

درمسائل قانونیه و اساسیه حقیقت را پیدا کردن و مملکت را امنیت دادن بسته بر این است که صاحبان مشورت عمومیه بآزادی تمام تعاطی معتقدات وافکار خودرا نمایند . قانون اساسی که شمارا باین کار مامور کرده است در اینباب شمارا امر و ترغیب دیگری را لازم نمیدانم .

مناسبات ما بادول متحابه بطور خالصانه جاری است . جناب حق مساعی مارا بتوفیقات خود پیوسته فرماید .

دولت وعطوفت مآب جناب محمود جلال الدین پاشا برای رسیدگی و تحقیق اوضاع بعض استحکامات و مواقع دیگر روز دوشنبهٔ گذشته باقطار مخصوص راه آهن بسمت ادرنه عزیمت نموده اند . جناب مشارالیه مأمور بوده اند که در صورت لزوم بقلبه . وصوفیه . وشپکا هم عزیمت نمایند .

(اعانهٔ حیدر آباد دکن)

جناب معالی آداب حکیم محمد صاحب فرزند ارجمند معتمد و مهتمم خزانهٔ مجلس مؤید الاسلام بادارهٔ اختر مخصوصا اشعار فرموده اند که در حیدر آباد دکن مجلس مؤید الاسلام که برای اعانه و چنده تشکیل شده است بسبب وقوع گرانی وقحطی آنچه میتوانست بموجب دفتر ملفوف آماده کرده است . ودفتری را که بیست وپنج صفحه را شامل و نام نامی اعانه کنندهگان در آن مشروح میباشد فرستاده اشعار نموده اند که معادل (۲۰۰۰۰) بیست هزار روپیه بابعالی فرستاده خواهد شد . وخواهش کرده اند مراتب تبلیغ شود . لهذا بنکارش مطلب پرداخته ازحسن همت وخلوص عقیدت و فیض رسانی صاحبان اعانه بنام اسلامیت وانسانیت شکرگذاری می کنیم .

اخبارنامهٔ (مخبرسرور) بمبئی در نسخهٔ ۱۳ ذی‌قعده می نویسد جناب سماحت مآب احمد خلوصی افندی که چندی پیشتر تشریف فرمای کابل شده بودند . روز چهارشنبه ۸ ماه ذی‌قعده بخوشی وسلامت وارد بمبئی شدند .

سرکار عزتمآب حسین حسیب افندی کونسل جنرال دولت علیهٔ عثمانیه و دیگر صاحب منصبان و همراهان سفارت سنیه باتفاق ایشان بودند . هنگام ورود از جانب حکومت بمبئی رئیس ضابطه

باچند نفر از صاحب منصبان ضبطیه و اکابر و اعاظم شهر باستقبال جناب مشارالیه رفته باحترام شایسته وارد گردیدند . روز جمعه را جناب مشارالیه برای تماشای بعض جاهای مشهور بمبئ عزیمت نموده روز دوشنبه سیزدهم ماه مزبور از بمبئ حرکت وعازم بندرجده شده اند که پس از ایفای حج بیت اه الحرام بسمت اسلامبول روانه خواهند شد .

والیگریٔ ولایت طرابلس غرب بجناب سعادتمآب علی کمالی پاشا متصرف سابق بایزید محول شده .

خدمت جلیله شیخ الحرمیٔ نبوی علیه وآله الصلوة والسلام بجناب سعادتمآب خالد پاشا شیخ الحرم اسبق واگذار فرموده شده است .

جناب فخامت نصاب معین الملك وزیر مختار وایلچیٔ مخصوص دولت علیهٔ ایران که در اعیاد اسلامیه برای رسم تبریك عید بحضور همایون اعلاحضرت پادشاهی میرفتند در این عید فرخنده نیز یعنی روز دوم عید نزدیك بمغرب بمابین همایون عزیمت وشرفیاب ازملاقات شنیه شده طعام شام را نیز درمابین همایون صرف نموده اند .

شب بیست وسوم همین ماه ذی حجة الحرام درمکتب ایرانی که در سمت یك اوغلی است برای منفعت مکتب مزبور بنام جناب فخامت نصاب معین الملك یك (کونسر بزرك) داده خواهد شد که قیمت بلیتهای آن یك عدد لیرای عثمانی است .

از وقوعات جنك درنقاط ومواقع دیکر تازهٔ ترسیده است . درخصوص ارضروم پارهٔ اراجیف کفته می شود . لکن اعتماد بصدق وصحت آنها نتوان کرد .

حکومت صربستان پس ازهمه تفصیلی که بسر او آمد بتازه‌کی اعلان عصیان و بغاوت کرده تدارکی راکه دراین چند مدت دست و پا نموده است میخواهد در اینوقت برضد دولت عثمانیه بهمراه دشمنان بکار ببرد .

روز جمعهٔ کذشته مسیو کرستیج وکیل امور امارت صربستان در درسعادت بیان نامهٔ مشعر برعصیان امارت متبوعهٔ خود بابعالی داده آرمهٔ خودرا پایین آورده ورفته است . این کیفیت بعد از حادثهٔ پلونه شده دور نیست یونانستان نیز در اینروزها آغاز خود نمایی کند . واضح است درجزیرهٔ کریدهم آثار شورشی مشاهده خواهد شد . درهمچنان وقتی که دشمنان دولت عثمانیه میدان پیشرفت خیالات خودشانرا پهناور می بینند واز هرسویی مفسد ومحرك درکار خود غفلتی ندارد . بدیهی است که عیسویان کریدرا نیز میخواهند بحال شورش بیاورند ومقدمهٔ این کار عریضه‌ایست که اهالیٔ کریدذرخصوص استدعای بعض مطالب بابعالی داده بودند وبنابراین جناب قسطاکی افندی مستشار داخلیه باتفاق چند نفر از مأمورین معتبر ازجانب بابعالی مأمور شده اند که بجزیرهٔ مذکوره رفته و بمطالب و مقاصد ایشان رسیده کی نمایند وکاررا اصلاح کنند .

شام روز شنبهٔ کذشته اسرای عساکر روسیه که در (النه) دستکیر شده بودندوارد اسلامبول شده اند . یك نفر سرتیپ وچهار نفر صاحب منصب ایشان بحضور همایون جناب پادشاهی احضار شده بطور شایسته تلطیف شاهانه درحق آنان بعمل آورده شده است . برای هرکدام از نفرات اسرای مرقومه که یکصد وشصت و پنج کس بوده اند دوعدد فائمهٔ صد غروشی که در قیمت دو تومان رایج ایران می شود انعام و احسان فرموده شده است .

ازآنی نوشته‌اند (اسرای پلونه) بقدرچهل هزار نفراست که بدست روسها افتاده است . و بقدر بیست هزار کس هم مجروح و ناخوش بوده است . ایمپراتور روس در این نزدیکیها به پتربورغ رفتنی است .

﴿ پلونه ﴾

اتفاق عمدهٔ اوضاع جنك در این هفته شیوع خبر مسخر شدن (پلونه) است که بکمال تأسف این واقعه بظهور پیوست . نخست خبری که در اینفقره رسید بواسطه تلکرافنامهای فرنکستان مورخ پنجم ماه ذی حجة الحرام بود . کسانیکه از پلونه و استحکامات پلونه که در اندك زمانی از جانب عساکر عثمانیه ترتیب داده شده و مدت طولانی باپنجاه و شصت هزار لشکر آنجا را بکمال رشادت در مقابل قوت بسیار بزرك روس نکاهداری کردند آکاهی حاصل نماید البته درجهٔ اهمیت این کار و مراتب غیرت و بسالت لشکریان و خصوصا سردار نامدار ایشانرا که (عثمان پاشای غازی) بود خواهند فهمید . پس از دو ماه و نیم محصوری که قریب یکصد و پنجاه هزار لشکر روس اطراف اینها را کرفته و بقدر ششصد عراده توپ در استحکامات خودشان کذاشته بودند و بارها یورش و حمله برده خواستند بقوت توپ و تفنك بسردار مشارالیه غالب آیند در هر حمله و یورش جز اینکه جمعی از قشون خود را تلف کنند و منهزم شده عقب بنشینند ثمری حاصل ننمودند . و در پایان کار همه همت خودرا بمحاصرهٔ لشکرکاه پلونه مصروف داشته راه رفت و آمد را بر آنجا بستند و لشکرکاه عثمانی را ممر وصول آذوقه و جبه‌خانه و خبری هم نکذاشتند . سردار مشارالیه نفس آخر که امید معین و ناصر داشت بکمال ثبات و متانت ایستاد . و چون دید چاره منحصر است بر اینکه یا بهیئت مجموعهٔ لشکرکاه تسلیم دشمن شود و یا آنکه خودرا بر صفوف دشمن انبوه زده یا بناموس و اعتبار جانی بدر برد و یا آنکه اکر اسیر هم بشود بذلت وخواری کرفتار نکردد . این است که باتفاق لشکریان که همراه داشته است ازسمت راه ودین خودرا بر دشمن زده خطاول استحکامات را بجنك و غلبه کذشته چند استحکام روس را نیز بتصرف آورد . چون محاصره کنندکان پیش از وقت تدارك این کارها را نیز داشته اند وعلاوه بر استحکامات خندقهای عریض و عمیق درمیان خطوط محاصره آماده کرده بودند عساکر عثمانیه را کار باشکال کشیده ودرمیان کرمیٔ کارزار جناب عثمان پاشا هم زخمدار شده بود . واین جنك خونریزانه بقدر دوشبانه روز بیشتر طول کشیده ازنقاط دیکر خط محاصره قوتهای پی در پی

نیز بلشکریان روس رسیده درحالتیکه جبه خانه نیز تمام شده بوده است عرصه بر عثمانیان تنگ شده جز از تسلیم ورضا چارهٔ دیگر ندیده بودند

تفصیل این جنگ وآنچه ازطرفین تلف شده است هنوز معلوم نگردیده ولی نزدیك بیقین میتوان گفت که قریب پنجاه هزار قشون روس در این زد وخورد مقتول ومجروح گردیده از پا در افتاده اند .

جناب عثمان پاشا را به بگرش برده اند . از قراریکه روزنامهای اوروپ خبر میدهند از جانب ایمپراتور روس درحق مشارالیه خیلی رعایت و احترام بعمل آمده است . میگویند خود ایمپراتور برای دیدن مشارالیه رفته وحکیمهای مخصوص ایمپراتوری را معین نموده اند که بمعالجهٔ زخمهای ایشان پردازند .

در بعض روزنامها نوشتند که نشان (سن ژورژ) که بزرگترین نشانهای دولت روس است بجناب عثمان پاشا اعطا شده است . لکن چون قواعد معموله بر خلاف این است وهر قدر جناب عثمان پاشا لائق هر گونه تمجید و تحسین از جانب دوست ودشمن هم باشد مادامیکه خصومت وجنك درمیان دولتین هست موافق حال بنظر نمی آید که نشان بمشارالیه بدهند . مگر آنکه مقرر شده باشد و پس از مصالحه مجری دارند . لهذا هنوز رسما اینفقره نشانرا تصدیق نمی توان کرد . درثانی ازروی تحقیق همه تفصیلات را بخواست خدای خواهیم نوشت .

پس از شیوع فقرهٔ مسخر شدن پلونه واسیر افتادن عثمان پاشای غازی از جانب سنی الجوانب همایونی یاور مخصوصی بخانهٔ جناب مشارالیه فرستاده شده وتسلیت بعیال وبازماندگان ایشان فرموده شده است . فرزندان ایشانرا که نورالدین بیك وکمال الدین بیك نامان هستند وبزرگترشان هشت ونه ساله میباشد بحضور همایون احضار والتفات ومراحم شاهانه در حق مومی الیهما مبذول فرموده شده هر کدامی را بیك دست لباس مخلع وحسب الاشارهٔ علیه مقرر شده است که نورالدین بیك درمابین همایون بماند وبا شاهزادگان عظام تعلم وتربیت یابد وکمال الدین بیك اکنون را چون خورد سال است در نزد والدهٔ ماجدهٔ خود بوده در ثانی نیز باشا هزادگان مشارالیهم هم درس خواهد بود .

(مصالحه وتوسط)

از مصالحه و تکالیف مصالحه در روزنامهای داخلی و خارجی تفصیلاتی نوشته می شود که در اینخصوص باعتقاد ما از حالا سخن گفتن لزومی ندارد . اگرچه حالت حالیه و وضع امروزی مقتضی این است که روزنامها دولتهای بزرك را بتوسط و اقدام بمصالحه دعوت نمایند . لکن با وجود اختلاف پولیتیك و منافع دولتها ورسیدن کار بدرجهٔ بسیار باریکی که نزدیك است دولتهای فرنکستان هم رشتهٔ کارها را ازدست بدهند . و باوجود آرزوهای حریصانهٔ دولت روس که پس از همه خونریزیها و متاعب و اقدامات کار را بدرجهٔ نزدیك بمقصود خود رسانیده است . حتی از صربستان و یونانستان و مانند آنها نیز چشم داشت یاری و معاونت بخیالات خود دارد . بدیهی است که بآسانی موافقت بصلح معتدل نخواهد کرد . مع ذلك دولتهای اوروپ البته عاقبت این کارها را اندیشیده وتدبیری را که اقلا بالمآل مضر بمنافع و موازنهٔ آسایش خودشان نباشد پیش خواهند گفت . واز حقانیت و رعایت تعهدی که در سال ١٨٥٦ بموجب دستخطهای خودشان نموده اند همین قدر را مرعی خواهند داشت که خیالات وحشیانهٔ اسلاوی را در خاك اوروپ قوت ندهند . و باهمه مدنیت و مدنیت پرستی تخم وحشیگری را در حدود خودشان نرویانند .

دولتهای اوروپ را اگر از آغاز این مسائل و مصائب تا آخر مجلس کونفرانس مسئولیتی نبوده باشد در نتایج آن در هر نقطهٔ از نقاط کار از مسئولیت رهائی نتوانند داشت . این همه شهرها ودهکده‌ها که ویران شدند واین همه بناهای هیاکل انسانیه که بنده‌گان صانع جهان هستند وفدای مسامحات وناحق کرداری هیئت دولتهای اوروپ شدند واین همه اطفال بی گناه وزنان بیچاره که پایمال جفا وستم گردیدند و خانمانهایی که تارمار ماندند وبال اینها بر گردن اغماضهای مشوبانهٔ فرنکستان است . آری روز اول میبایست کار بجنك وستیز نکشد وصریحا بدولت روس بگویند که مقصود تو اگرچه حمایت عیسویان عثمانی است لکن این یکی مخالف قواعد حقوق دول وملل است . مع ذلك ماها متفقا بدولت عثمانی بطور دوستی نه بعنوان جنگجویی وتحکم نصیحت کرده قراری در اینباب میدهیم تو که یکنوع متهم بدشمنی مخصوص عثمانی هستی و غرضهای ذاتی را در حق توکمان می رود این توسط و نصیحت را بعهدهٔ ما واگذار . و انگاه بهر طریقی بود هرگاه مطلب مشروع وحقی میداشتند البته دولت علیه عثمانیه در قبول آن موافقت توانستی بکند . لکن واضح است که برداشت کار باین قسمها نشد . و همه از روی غرض و دشمنی رفتار کردند . عجبتر اینکه دولت انکلیس که خودرا خیرخواه مخصوص دولت علیه میداند راهنمایی نمود که باید جنگ کرد درمقام وموقع من هم کمك خواهم نمود وجمعی را هم باخود متفق خواهم ساخت ولی نه از وعده‌های او اثری بظهور آمدونه از بی طرفی و مدنیت و انسانیت دیگر دولتهای اوروپ چیزی مشاهده گردید . بل منافع امروزی خودشانرا مقدم برناموس انسانیت وتعهدات خودشان کرده همه بسکوت گذراندند . و این یکی مسلم است که این قبیل کارها اگر دوروزه نتیجهٔ خوب هم ظاهر ابدهد . بالمآل حقیقت وحقانیت کار اثرهای خود را آشکار کرده اسباب پشیمانی خود آنها خواهد شد . بنابراین هرگاه دولتهای اوروپ تکلیف وتوسط عدم وقوع جنك راروز اول باصرار پیش میآوردند . کار باینجاها نمی کشید . و اگر امروز هم برروی اساس ومسلك پیش راه بروند روز بروز بدتر شده کارهای بسیار مشکل در این میان ظاهر تواند بود . بعلت اینکه چون امروز توسط در امریك صلح معتدل ننمایند نزدیك نمودن کار بحد اعتدال از درجهٔ امکان تواند گذشت . وآنگاه یقینا منافع بعض دولتهای بزرك هم بخطر خواهد افتاد . در حالتیکه موقع تدارك آن نیز از دست رفته باشد . پس ما از اوروپ توقع تمامی حقانیت وعدالت ومدنیت را در این مطلب در گوشه گذاشته از وبال وگناه این همه وحشیگریها وخونریزیها هم

سخنی نمیکو یم . ولی اینقدررا از حالا بطور یقین می توانیم بنظر بیاوریم که قوت کرفتن بولیتیك دولت روس در خاك روم ایلی با وجود وضع وحالتی که دولت مشارالیهارا درادارهٔ داخلهٔ خود هست یقینا مضر بحال آسایش آینده وموازنهٔ وضع فرنکستان است .

کمال تأسف را باید داشت دولتی که در این قرن نوزدهم بعبارت اوروپ حکومت خودرا در قلمرو حکمرانی خود بطور استبداد وقهاریت پیش میبرد وتبعه واهالی را مانند اسیر مقهور داشته دیانت وقومیت وملیت ولسان وآداب اقوام ومال را در معرض پایمالی میدارد . امروز مقاصد خودرا سرمشق حرکات دولتهای مدنی وانسانیت پرور اوروپ نموده وبدین قرار آرزو داریم که ملکوت آسمانی یعنی عدالت واستقامت در ارکان جهان آشکار شود !

بالجمله نهایت انتظار در اینروزها نتیجه خواهد داد ورنك خیالات ومقاصد فرنکستان بزودی آشکار خواهد کردید . اکر توسط در صلح معتدلی کردند تعمیر این وقایع اسفناك بطوری ممکن خواهد بود . وکرنه دانستن پایان خطرناك کار را از وقوعات زمان منتظر باید بود .

(مکتوب یکی از دوستان در هندوستان)

ازقحط وغلای ملك هندوستان خصوصا ممالك مغربی وشمالی . . . . ومدراس نوشته بودم

﴿ عاشق بلذت لب نانی فروخته ﴾
﴿ هفتاد ساله لذت بوس وکنادرا ﴾

یك اضطراب وتشویش که در تمامیٔ ملك هندوستان بود همین فقرهٔ نان عزیز بود آنهم از فضل خدا واهتمامات دولت انکلیس بخیریت کذشت در اواخر ماه مبارك رمضان پنج روز وپنج شب بلا فاصله یاران رحمت حق در اکثر شهرهای هند میبارید زمین های خشکیده وحاصل های پژمرده همه سبز وخرم وشکفته شدند معادل پنجاه لك روپیه که در لندن از ملت انکلیس بجهة مساکین وفقرای هندوستان جمع آوری شده بود آنهم رسید تقسیم فقراء ومساکین شد رفتی بجان مردم بیجان آمد بحمد الله دولت ومات همه آسوده شدند از اول خاك سند تا آخر ملك هند تمام رعیت هندوومسلمان ﴿ همه بنده کانند خسرو پرست ﴾ مخلوق هند رعیتی هستند مطیع وتابع فیل وقالی شور وغوغایی در سر ندارند امیر وغریب همه یك رنك هستند همیشه طالب آسودکی بوده ودمرا بقول رندان غنیمت میدانند دولت بهیهٔ انکلیس هم این اوقات مردیست مستغنی وقانع راضی بقسمت خود شده بزیاده روی میل خاطر ندارد وشلتاق هم نمیکند جنك وجدل را هم دوست نمیدارند مکر در صورت مجبوری مثل فقرهٔ کلات این اوقات که برزدت فیما بین دولت انکلستان وامارت افغانستان حاصل شد ثمرهٔ این بزودت همین شد که دولت انکلیس باقتضای وقت ودور اندیشی ملك کلات را بکلی مالك شد ودیکر محال است انکلیس دست از یك مشت خاك کلات بردارد از کلات تا قندهار یکصد و پنجاه میل است راه صاف وآباد است لشکر بی زحمت عبور خواهد کرد دولت انکلیس درکمین این مطلب بود چیزیکه مانع خیال اینها بود همان دوستی امیر افغانستان بود خلاصه ازطرف دولت بقدر کفایت انجا لشکری مقرر شده ساخلو میباشند قلعهٔ نیز درنهایت استحکام بدلخواه مهندسین انکلیس درشهر کلات بنا نمودند چهار عراده توپ بیست چهار پوندی از قسم جدید به برج و با روی آن قلعه استوار نمودند خط تلکراف ازهند تا آنجا کشیده شده اکنون مشغول کشیدن راه آهن هستند آنهم عنقریب انجام خواهد کرفت (دادور) نام جائی است که یکصد میل از کلات دور است اردوکاه لشکر انکلیس است که از اول زمستان تا آخر تابستان درآنجا ساخلو خواهد بود (شال کوت) نیز جاییست که در جنوب کلات واقع شده هشتاد میل از کلات دورتر است آنجا هم لشکر قلیلی اردوکاه ساخته اند وراه میسازند تا هنکامی که فیمابین دولت انکلیس وامارت افغانستان عهد ودوستی محکم بود وساغر محبت نشکسته بود انکلیسها باین صرافتها نبودند وحالی دست اندازی بانصفحات نمیکردند چون اوضاع کار عالم دیکر کونست اکنون هرچه کار پیش رود پیشتر میروند

﴿ در سرکار تو کردم دل ودین باهمه دانش ﴾
﴿ مرغ زیرك بحقیقت منم امروز تو دامی ﴾

درکوهستان سرحد وافغانستان قبیلهٔ هستند که آنهارا جواکیان کویند شغل اینها ازقدیم الایام خون ریختن وراه زنی است دولت انکلیس بعد ازمسخر نمودن ملك پنجاب و پیشاور اطراف آنصفحات را از وجود این قبیله خالی کرد اکنون چندیست که ازتحریك افغانستان وآخوند صاحب برانکیخته شدند کاه بکاه دست برد مختصری میزنند دولت بهیه بجهة خالی نبودن عریضه بقدر دو هزار و پانصد نفر سوار و سرباز وچند عراده توپ بجهة تنبیه اشرار انجا مأمور نمودند از کرفتن کلات واز لشکر کشی دولت بانصفحات امیر الأمراء امیر افغانستان اندیشناك است جناب احمد خلوصی افندی سفیر کبیر دولت علیهٔ عثمانی مأمور کابل بقول ترکها عبث کیتدی عبث کلدی تفصیل در این مطلب دارم که محرمانه با آنجناب عرض میکنم هشتم همین ماه که هفتهٔ قبل بود جناب احمد خلوصی افندی ازکابل مراجعت کرده بودند وارد . . . . شدند درمکانهای سرکاری فروکش شدند بندهٔ شما خیلی اشتیاق ملاقات ایشان را داشتم ظاهر چنین معلوم میشد که بی اجازت انکلیس ملاقات ممکن نمی شود آخر مجبور شده بصاحب خودم . . . . . التجاء آوردم وکذارش را عرض کردم ایشان نیز شوقمند ملاقات سفیر معزی الیه شدند بمحل کالسکهٔ بخاری آمدیم جناب سفیررا دیدن کردیم بامصاحبین وهمراهان ایشان چون همه لباسهای بلند وعربی وعمامهای مواوی پوشیده بودند مملوك از مالك فرق نداشت ازقرینه سفیر مشار الیه را شناختم هرچه نزدیك رفتیم حضرت ایشان دورتر نشستند آخر مأیوسانه نزد مصاحبین ایشان رفتیم بامنتهای ادب با فصاحت و بلاغت فارسی ترکی هرچه کفتم کسی اعتنا نکرد من جمله از همراهان ایشان شخصی بود از اهل کابل از مدتهاست که در اسلامبول میماند قدری فارسی واردو نیز میدانست . . . . . درزبان فارسی با او قدری صحبت میداشت بی اختیار یکی ازمصاحبین حضرت دست بسمت ما اشاره کرد که بروید وآنشخص کابلی را ازصحبت منع کردند باکمال شرمندکی ازمقابل ایشان دورتر ایستادیم جمعی از مسلمانان در اطراف ایستاده بودند تماماً امیدوار من بودند که یك کلمه ذکر خیری از ایشان بشنوم بمردم بکویم ممکن نشد دیکر مطلب و اخباری که قابل بیان باشد نیست .

﴿ تلگرافنامهای آخری ﴾

در ششم ماه ذی‌حجه از لندن مینویسند ۰ (پلونه) را روسها مسخر کردند ۰ روزنامهای انکلیس از اهمیت تسخیر (پلونه) سخن میکویند ولزوم توسط در مصالحه را بیان می نمایند ۰ و در این ذیل میکویند استمرار جنك مخل منافع انکلستان است ۰

ازوین مینویسند ۰ تمامی روزنامهای اوروپ غبرت و شجاعت عساکر عثمانیه را در (پلونه) مدح وستایش می کنند ۰ در پنجم ذی‌حجه بسمت جنوب دالماچیا یك فروند کشتی زرهدار فرستاده شده است ۰

از مصر نوشته اند ۰ بعد از رسیدن خبر پلونه بمصر جناب مستطاب خدیوی با قونسل انکلیس ملاقات نمودند ۰ وقونسل مومی‌الیه از آن مجلس آمده تلگرافی بلندن نوشت ۰

در یك مجلس مهمانی که در (ادینبورغ) داده شده است ۰ وزیر جنك غیرتمندیٔ عساکر عثمانیه را که محافظ پلونه بودند تصدیق کرده ومسئولیت فلاکت آنها را بعهدهٔ کسانی محمول داشته است که باعث این جنك شده اند ۰ و در این ذیل بیان نموده است که دولت انکلیس منتظر وقت مناسبی است که توسط در مصالحه نماید ۰ روزنامهٔ (استاندار) مینویسد ۰ هر کاه روسها از بالکانها کذشته ادرنه را مسخر نمایند ۰ دولت انکلیس بی طرفی را ترك خواهد کرد ۰ ازوین مینویسند ۰ کونت اندراسی بیان کرده است که ۰ من منافع دولت خودم را محافظت نموده ام ۰

ازپاریس ٦ ذی‌حجه مینویسند ۰ هیئت وکلایی بریاست مسیو دوفور تشکیل یافت ۰ اعضای هیئت مذکوره بدین قرار است ۰

مسیو دوفور — رئیس وکلاوزیرعدلیه۰
مسیو دهمارسر — وزیر داخلیه ۰
مسیووادینغتون — وزیر خارجیه ۰
مسیو باردو — وزیر علوم ۰
جنرال بورل — وزیر جنك ۰
امیرال بوتوو — وزیر بحریه ۰
لئون سیسی — وزیر مالیه ۰
کره سنید — وزیرفوائد اعمال عامه ۰

وکلای مومی‌الیهم از اعیان ومبعوثان انتخاب شده اند ۰

وزیر جنك انکلیس بیان کرده است ۰ که اکر چنانکه منافع انکلستانرا بیم وخللی بوده باشد حکومت انکلستان تا قوه دارد مدافعه خواهد کرد ۰

درهشتم ماه ازوین نوشته اند ۰ وکلای اوسترپا ومجارستان یاد داشت مصالح جاریه را که متعلق بتصدیق پولیتیك حکومت درکارهای مشرق زمین بود قبول کردند ۰ وکلا تا ماه ژانویهٔ فرنکی اجتماع نخواهند کرد ۰

نیز درهشتم از پاریس مینویسند ۰ امروز در مجلس مبعوثان بیان‌نامهٔ که بامضای مارشال ماکاهون و مسیو دوفور و مسیو دومارسر بود خوانده شد ۰ رئیس جمهور بیان نموده است که موافق قوانین قاعدهٔ مشورت کار کرده وحقوق و خاطر جمعیٔ آرزو و ارادهٔ ملت را می شناسم مسئله‌را بطوردیکر کردن بیرون از وظیفهٔ قدرت تنفیذیه و خارج از استقلال وکلایی است که طرف مسئولیت هستند ۰ مارشال امیدواری میدهد که از جهة مالیه و تجارت فرانسه معموریتی که پیشة بود بحال سابق برکردد و بازار عمومیٔ پاریس دروقت معین باز شود ۰

از بلغراد در ۸ ذی‌حجه ۰ پرنس میلان بموجب بیان‌نامهٔ خود بقشون خود امر می کند که از حدود خط امتیاز تجاوز کنند ۰

از پشته نوشته اند ۰ در مجلس مبعوثان (مسیو سیمونی) سئوالی کرده است که آیا لازم نیست که دولت اوسترپا ومجارستان بشرائطی که موافق منافع خود شان باشد برای اعادهٔ صلح ومسالمت مداخله بکار نماید ؟ ۰

در ۹ ماه ازوین نوشته اند ۰ روزنامها میکویند دولت روس در خصوص تکالیف مصالحه رای و معتقدات در بارهای اوروپ را استمزاج کرده است و معتدل بودن شرائط صلح را بیان می کنند ۰

در هشتم ماه ذی‌حجه در پشته (پای‌تخت مجارستان است) جمعیت بزرکی منعقد شده از خطرناك بودن آرزوهای حریصانهٔ روس در حق اوسترپا و مجارستان بمیان آورده اند ۰ و پروتست خواهند کرد ۰

از لندن ۰ روزنامها وساطت درصلح را طلب می کنند ۰ قونسل انکلیس مقیم ارضروم بلندن احضار شده است ۰ تایمس ودیکر روزنامها بجهة اینکه‌جاسوسهای بلغاردر امر تسخیرپلونه خدمت کرده اند آنها را سرزنش وملامت می کنند ۰

معتقدات عمومیه در خصوص حرکات ذیوانه واری صربستان شدت وغضب ظاهر می کنند ۰

تلکرافنامهای (بکرش) خبر میدهند که زخم پای جناب عثمان پاشا را بعملیات جراحیه معالجه می کنند ۰

از لندن از قول اخبارنامهٔ (مورنین پوست) می نویسند ۰ که دراین وضع حاضر توسط صلح در بیرون از حیز امکان دیده می شود ۰ میکوید پولیتیك وحشیانه وبرودت آمیز روس دولت انکلیس را ناچارتواند کرد بر اینکه تدابیر مخالفت آمیز پیش بکیرد وبدانکونه رفتار نماید ۰ علیا حضرت ملکهٔ انکلیستان لورد بیکونسفیلد وزیر اعظم را دیدن نمودند ۰

از وین دهم ذی‌حجه ۰ هیئت وکلای دولت ایتالی استعفا کردند ۰ امر تشکیل هیئت وکلای تازه بعهدهٔ مسیو (دپره) محول کردید ۰ ترحان بیك سفیر دولت علیهٔ عثمانیه اعتمادنامهٔ خودرا روز مذکور باعلا حضرت پادشاه ایتالی تقدیم نمود ۰

از پشته نوشته اند ۰ جمعیتی که در دهم ذی‌حجه درخیر خواهیٔ دولت وملت عثمانیه

فراهم شده بودند بقدر هشت هزار نفر بودند . جمعیت مذکوره قرار دادند که از دولت اوستریا ومجارستان خواهش نمایند که تا می تواند صرف مقدرت نماید براینکه دولت روس برقدرت وقوت خود نیفزاید . برای تقدیم این قرارنامه برئیس وزرا چند نفری را منتخب کرده هیئت مبعوثه معین نمودند ولی مسیو (تیجا) رئیس هیئت وکلا بملاحظهٔ اینکه خیلی کسان از خارج داخل درجمعیت مبعوثه شده بوده‌اند آنهارا نپذیرفته است . برای متفرق کردن این ازدحام ضابطه مداخله کرده است .

از بروسل نوشته اند . روزنامهٔ (نور) که هواخواه روس است میگوید ممکن نیست ازروی اساسی که از طرف دولت عثمانیه تکلیف شده میشود مذاکرهٔ صلحیه صورت پذیر شود . تخیلات بابعالی درخصوص تباین واختلاف دولتهای اوروپ در این نزدیکی زائل خواهد شد .

مجلس مبعوثان عثمانی درغیر روزهای تعطیل نیز جمع شده یامور موظفهٔ خودشان اشتغال میورزند .

در خصوص ریاست مجلس مبعوثان بعض روزنامها نیز نوشته بودند که جناب دولتماب احمد وفیق پاشا باز بریاست انتخاب خواهند شد . حتی (الجوائب) نیز در نسخهٔ هفتهٔ گذشته در ذیل باز شدن مجلس عمومی نوشته بود که نمی دانیم باز جناب مشارالیه بریاست منتخب خواهد شد یانه . ولی کو یا جریده‌های مذکور از این نکته غافل هستند که حکم سال گذشته ازنظامنامهٔ داخلی هیئت مبعوثان است که پارسال نوشته شده امضا وتصدیق کرده شد . که در آنجا تصریح شده است بر اینکه رئیس ازمیان اعضای موجودهٔ مبعوثان باکثریت انتخاب باید بشود . وچون جناب مشارالیه امسال داخل مبعوثان نیستند . سخنی در این نمیرود که انتخاب ایشان بریاست بیرون ازمدلول نظامنامهٔ امسالی ازمیان خودشان است . بالجمله موافق احکام نظامنامهٔ امسال ازمیان خودشان یکی را خواهند برگزید .

دیروز علاوه (بصیرت) و(عثمانلی) خبر مسرت آمیز دادند که بموجب تلگرام سفیر دولت علیهٔ عثمانیه دروین جناب (عثمان پاشای غازی) در پلونه بسلامت و صحت بوده اند لکن چون تلگرام تاریخ نداشت ممکن است خبر پیش از رفتن مشارالیه به بکرش بوده باشد .

دیروز جناب مستطاب صدراعظم وجناب دولت وسعادتمآب شریف عون پاشا وجناب دولتمآب صفوت پاشا و بعضی از وزرا ورجال دولت علیه بسفارتخانهٔ علیه ایران عزیمت ورسم معایده وملاقات باجناب فخامت نصاب معین الملك نموده اند .

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

بسهولت باو ملحق شوند سربار که ملتفت مقصود هرقل بوده اورا تعاقب کرد واز پیش کفت در روی شط فراط پلی ازطناب که از یك طرف بطرف دیگر کشیده بودند ترتیب داده همینکه رومیان نزدیك شدند سفارش کرد پل را برداشتند هرقل که معبری یافته بود ازشط بگذشت سربارهم ازقفای او برفت و بکنار رود ساروس رسید که درماورای ان لشکر خصم اردو زده بود فاصله میان دو لشکر پلی بود که رومیان درتصرف داشتند در بینی که ایرانیان تدارك میدیدند که اردو بزنند بعضی از لشکریان روم برایشان تاخته جمعی را بقتل رسانیدند چونکه باوجود قدغن هرقل مکرر از این قبیل جنك مختصر میان هرد ولشکر روی میداد سربار جسارت رومیانرا غنیمت شمرده یکدسته قشون درکنار رودخانه درمیان بیدستانها ونیزارها درکمین گذارید و با لشکر روم طرح جنك ریخت وعمدا بگریخت رومیان ازقفای اوتاخته میان لشکر او وان کسانیکه درکمین گاه بودند واقع شدند ایرانیان بسهولت ایشانرا تلف کردند و بطرفین مستحفظین پل تاخته اکر هرقل بانخبه قشون خویش بامداد نمی آمد پل بتصرف ایرانیان در می آمد از طرف ایرانیان یك نفرسواره که بسیار عظیم الجثه بود بسوی هرقل تاخت قیصر با نیزه اورا کشته جسدش را برودخانه انداخت مرك این شخص که بقوت وشجاعت معروف بود از قوة قلب ایرانیان کاسته بگریختند شب که دررسید سربار با باقی لشکر عقب نشست وازفرات بگذشت خسرو برای تلافی شکستهائی که لشکر او میخوردند حکم کرد زینت کلیساها را برداشته ومحض خاطر هرقل که کاتولیکی مذهب بود همه عیسویان تبعه ایرانرا مجبورکرد که دین نستوریوس اختیار کنند اما از انجا که اینکونه کارها خرابی شکستهای وارده را مرتب نمی کرد خسرو مجددا تدارك سه دسته لشکر دید نخبه قشونرا که عبارت از مردمان ازاد و بردکان وغربا وغیره بودند به سااپس سپرد که بایستی با هرقل جنك کنند در جزو لشکر جمعی این سردار پنجاه هزار نفر بود که درهمه ایران منتخب کرده و بافواج طلائی معروف بودند چراکه آهن تیرکمان ایشان مطلا بود سربار هم با یکدسته قشون دیگر مامور اسلامبول بود که باقوم ابار و بلغار واسکلاون در

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ٦ ذی الحجه ٣٠ تشرین ثانی رومی

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	٩	٣٥
لندن	١٠	١٦
پاریس	١٠	٢٠
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	٣١	٥٠
لیرای انکلیس		
سوسیته‌ژنرال	٣	٠٥
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	٢	١٠
بانك عثمانی	٣	٠٥
تراموای بلیرای عثمانی	١	٠١

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	١١١	٠٠
لیرای فرانسه	٨٧	٠٠
امپریال	٩٠	١٠
کریمچه	٥١	٠٠
روبی (منات) نقره	١٥	٠٠
منات کاغذ	١١	٣٣
مجیدیه	١٠٥	١١
بشلك	١١٧	٠٠
منالك	١١٩	٢٠
پول سیاه	١٧٥	٠٠
فائقه نو	٢٣٤	٠٠

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.

در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران قورویانس

دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی.

دربیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی

درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

ودر موصل برفعت مآب حمید خاکی افندی از کتبهٔ مجلس تجارت .

در بمبئی بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب صاحب شیرازی. در امامواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

درکراچی نبدر سند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

دربنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

در مدارس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهر جریدهٔ شمس الاخبار .

در شهر لکهنو جناب فضایل مآب فتح محمد صاحب مشتهر جریدهٔ انوار الاخبار .

درحیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً باداره اختر معلوم نمایند.

وهمچنین درباره سانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند.

(قیمت شش ماهه و سالیانهٔ اختر)

در ممالک عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش و ششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد .

در ممالک سائره باانضمام اجرت پوست سالیانه

تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینار رایج طهران ودیگر ممالک محروسهٔ ایران دو تومان است برای ممالک اوروپ پانزده فرانك .

جهت بمبئی ودیگر اطراف هندوستان و بندرات فارس وممالک متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز باانضمام اجرت پوست میباشد .

قیمتهای مقرره درفوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (٥٤) بتفصیل عرض شده است دربارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اگر چنانچه بآخر موعد بگذارند چنانکه مقتضای قاعده و موافق شان بزرگی ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

﴿ اعلان ﴾

در اوایل سال بعضی ازمخادیم و آشنایان خواهشمند تقویم ایرانی شدند برحسب خواهش ایشان ازدار الخلافهٔ طهران چند نسخه خواسته شده بود اینروزها از تقویمهای مذکور چه رقومی وچه فارسی ازهرجور چند نسخه آورده شده در دربازید مکازهٔ کتاب فروشی بزك زیر مسافر خانهٔ عسکری و در اداره خانهٔ اختر به بهای معین فروخته می شود .

طاهر

کرفتن این پای تخت تمهید یکدسته قشون دیکر هم بسرداری وازاتس بحفظ و حراست مملکت مامور بود سالیس از شط فرات کذشته در خاك ارمنستان صغیر بتوسور برادر قیصر ملحق شد ایرانیان مغلوب شدند وسالیس چند روز بعد از دعوا از غصه هلاك شد خسرو حکم کرد جسد اورا روغن زده پیش او آوردند برانجسد کفت چوب زدند وهی لعن کرد سربار که در شالسد ران اردو داشت عازم بود که بقوم آبار ملحق و متعرض اسلامبول شود ولی چونکه این قوم را رومیان پس نشانیدند سربار از جای خود حرکت نکرد سال بعد (٦٢٧) هرقل همه کرد ستانرا تاخت کرد رازاتس که بحفظ این مملکت مامور بود از قفای رومیان میرفت که بموقع طرح جنك بریزد اما هرقل از رودخانهٔ زاب بزرك کذشته در حوالی نینوا اردو زده بود چونکه شنید که رازاتس منتظر قشون امدادی است اورا مجبور کرد که فورا از درجنك برآید جنك از صبح الی شام طول کشید ازطرف ایرانیان سردارکل وهمه صاحب منصبان ونصف لشکر کشته شدند ازرومیان تنها پنجاه نفر کشته ولی بسیاری زخمی شدند قبل ازدعوا مکرر جنك تن به تن میان طرفین روی داده بود در این جنکها چونکه همیشه ایرانیان مغلوب شدند بفال نا میمون کرفته از قوت قلبشان کاهیده شد بعد از جنك هم فرار نکردند ودرمیان اجساد مقتولین ایستادند روز بعد رومیان باردوی دشمن داخل شده اسلحه ممتاز من جمله سپر رازاتس رایافتند که با چند ورقه طلا پوشیده بود هرقل بعد از ان فتح بسوی خسرو راند پادشاه ایران کتاب مقاومت درخود نمیدید بازنان و اولاد خویش بان شهری رفت که ایرانیان کدزرویونانیان سلوسی مینامیدند این شهر در شوشتر درنزدیکی روداولیوس واقع بود خسرو چونکه قشون نداشت به سربارتوشت که بامداد او بشتابد چاپاری که حامل این حکم بود اورا رومیان کرفته پیش هرقل بردند حکم کرد اورا نکاه داشته چاپاری دیکر نزد سربار روانه کرد از جانب خسرو با وکفتند که چونکه ایرانیان برومیان فایق امده اند در همانجا که بود بمحاصره شالد و ان مشغول بماند سربار فریب خورده بحکم خسرو رفتار نکرد .

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٣٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه‌خاتمه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ٢١ ذی الحجه سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

١٥ کانون اول ١٢٩٣ و ٢٧ دسامبر ١٨٧٧

این کازت ازهر کونه اخبار و ازسیاسیان و پولیتیك وعلم وادب ودیکر منافع عمومیه سخن خواهد کفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری‌ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ داخلیه ﴾

روز جمعهٔ کذشته رسم عالیٔ سلاملق درجامع شریف بایزید بجاآورده شد. در آنروزچنانکه مقرر بود آنچه از افواج عساکر نظامیه و ردیف ومستحفظ در پای‌تخت هستند و بیست و سه فوج ازعساکر ملکیه که از شهر اسلامبول ترتیب داده شده اند درمیدان باب والای سرعسکری ومیدان جلو که معروف بمیدان بایزید است با اینکه هوا نیزبارنده کی داشت همه لشکریان درآنجابقاعده ونظام صف کشیده آماده بودند که اعلا حضرت پادشاهی پیش از ظهر تشریف فرمای قصر همایون شدند. هنکام ظهر سواره بجامع عزیمت و بعد از ادای نماز جمعه باز بقصر همایون تشریف فرما کردیدند. در حالتیکه صاحب منصبان عساکر شاهانه در میدان باب سرعسکری حلقه مانند ایستاده بودند جناب سعید پاشا صاحب منصبان عساکر شاهانه را مخاطب ساخته سلام اعلا حضرت پادشاهی را که در حق افراد عساکر بود یکان یکان تبلیغ و بعض فرمایش و اوامر ملوکانه را بایشان القا نمود. و آنها نیز همه یکدل ویکزبان زبان بدعای وجودمسعودهمایون کشوده بطورهای فوق العاده آثار حسیات وطن پرستی وجان فشانی درراه دین و دولت را ظاهر کرده اند.

از مواقع جنك خبر عمده ومعتنابی در این هفته نرسیده است قشون قارص روس با (ملکوف) به حسن قلعه رسیده اند. بجهة شدت سرما قدر قلیلی از قشون روس در استحکامات (دوه بو یني) کذاشته ودرآن طرف اردوی خودرا جابجا نموده اند درآن حوالی ودرسمت بایبورد هم بعض زد وخوردهای قراولی دراین چند روز اتفاق افتاده است عساکر عثمانیه تدارك مدافعه‌را آماده دارند. همه آنصفحات‌را بشدت تمام سرما وبرف احاطه کرده است. درخود ارضروم یك وقیه زوغال چهار قروش توده است. حرکات عسکریه صورت امکان نداشته است. درخصوص بارهای تجارتی تجارایرانی از سواره های روس وازمأمورین بی اعتنالیها می شده است.

دیلی تلکراف نوشته است که از جانب بابعالی بدولتهای بزرك غیرمحارب که امضاکننده‌کان عهدنامهٔ پاریس هستند اخطارنامه فرستاده شده توسط ایشان در امر صلح خواسته شده است. مضمون اخطارنامه بقرار ذیل ترجمه می شود.

دولت علیه کار وحالی را که باعث جنك بوده باشد پیش نکرفته بود. بل از جنك اجتناب داشت. در این جنك استیلا جویانهٔ روس سبب مشروعی دیده نشده بود. دولت علیه در خصوص محاکم وکارهای دیکر بدون استثنا اصلاحات کلیه را اجرا وبموجب قانون اساسی که مظهر حسن قبول عامه است نیات اصلاح جویانهٔ خودرا ابراز و اثبات کرد.

اصلاحات جزئیه هیچ فائده را نتیجه نمی دهد وتنها اصلاح را باوضاع بعض ولایات منحصر کردن باعث این می شود که ملل سائرهٔ عثمانیه نیز در سائر ولایات اختلال وشورش کنند. بنابر نیات رسمیه وعلنیهٔ دولت علیه لازم می آید هر کونه‌شبهه ووسواسی که درخصوص اصلاحات بوده باشد زائل بشود.

همچنانکه وضع جنك مانع تمامیٔ اجرای اصلاحات است امر زراعت وتجارت را نیز مختل وسکنه‌دار می کند. پس از آنکه اصلاحات از پیش رفت جنك را سببی دیده نمی شود. دولت روس اعلان می کند که خیال استیلا و ملك ستانی ندارد ناموس عسکریٔ طرفین تمامی حاصل شده است در اینصورت برقرار ماندن‌حال جنکی که باعث خرابی برای هر دو دولت است سببی باقی نمی ماند. وقت آن است بطوری که اعتبار وشان دولتین محارب بتین را موجب خللی نباشد صلح را قبول کنند. دولت علیه که راضی بصلح می شود اوروپ می تواند بخوبی توسط نماید. دولت علیه وسائل قوت وثروت خودرا صرف وتباه نکرده حالا آمادهٔ جنك ومهیا است که دراغور استقلال وطن وتمامیت ملکیهٔ خود جان فشانی نماید. مع ذلك دولت علیه خواهش دارد که خونریزی را منع نماید. لهذا بحسیات حقانیت پرورانهٔ دولتهای مفخم مراجعت نموده حسن قبول وتلقیٔ تکالیف صلحیه را امیدوار می‌باشد.

﴿ پلونه ﴾

تفصیل مسخر شدن پلونه را بعض روزنامهای اوروپ نوشته اند که از آنجمله آنچه روزنامهٔ (دیلي تلکراف) نوشته است ترجمه می شود

پلونه ۱۲ دسامبر ٦ ذی‌حجه

پلونه مسخر شد . اردوی عثمان پاشا پس از یك یورش و حملهٔ قهرمانهٔ سختی تسلیم شدند. در آن حمله عثمانلوها هشت عراده توپ روس را گرفتند و عثمان پاشا زخمدار شد . عساکر عثمانیه شصت‌فوج یعنی بقدر چهل هزار بودند. و شصت عراده توپ داشتند . روسها از سه روز پیشتر خبر داشتند که آذوقهٔ عثمان پاشا تمام شده و آمادهٔ حمله کردن بصفهای روس هستند . بروسها خبر داده شده بود که شام یك‌شنبه عثمان پاشا همه همراهان خود را در نزدیکی پل نهر (ویت) جمع خواهد کرد (اسکو بلف) صحت این خبر را شب محقق کرد و فهمید که عثمانلوها بطور آهسته باستیان (کریشین) و موقعهای دیگر را که در (یشیل تپه) دارند ترك کرده از آنجا باز کشیده اند آنجاها را گرفته و ضبط کرده بود . عثمانلوها یك ساعت از نیمهٔ شب گذشته از پلهایی که بر روی نهر (ویت) پیشتر و بتازه‌کی ساخته بودند گذشتند و بجاهایی که ازجانب قشون (کرنیادی) روس محافظت کرده میشد حمله بردند که این خط از راه تامواقع قشون مملکتین ممتد بودی . حملهٔ عساکرعثمانیه بشدت وحدت تمام بود درعرض چند دقیقه تیپ سبیر روس را تباه ومحو کرده یك باتری توپ آنهارا گرفتند . در این اثنا جنك هولناکی شد عساکر عثمانیه درز یر آتش یکصد عراده توپ از خط دوم محاصره مانده بودند. قشون (کرنیادی) روس برای استرداد توپهای خودشان بار دیگر حرکت کردند آنکاه درجك دست بکریبان شدند یکربع ساعت اینطور دعوا کردند . چون عساکر عثمانیه بسیار تلفات میدادند . ناچار از برگشتن شدند قشون پیاده وتوپهای روس آنهارا تعقیب میکرد وآنها بطرف نهر (ویت) برمی گشتند درآنجا باآنطرف نهر گذشته بایستادهٔ تمام مقابله کردند جنك تا نیم ساعت از ظهر گذشته طول کشید . آنکاه از هر دو طرف آتش بارانی موقوف شد . نیم ساعت فاصله مأمور مخصوصی آمده خبرداد که عثمان پاشا برای تسلیم شدن خود وهمراهانش مذاکره خواهد کرد . قشون پیادهٔ روس بحرکت آهسته بسمت پل‌رفتند صاحب منصبان روس که بسر پل نهر ویت رسیدند با عساکر عثمانیه مخلوط شده با هم سخن گفتند . توفیق پاشا رئیس ارکان حرب اردوی عثمانی آمده زخمدار شدن عثمان پاشارا بیان کرد. جنرال (رونکی) کوماندان قشون کرنیادی روس همراه پنجاه نفر صاحب منصبان پل را گذشته بخانهٔ که جناب عثمان پاشا درآنجا بود و بقدر صدیارد مسافت از پل فاصله داشت عزیمت کرد . شرائط تسلیم درظرف ربع ساعتی قرار داده شد . شرائط مذکوره عبارت از تسلیم شدن همهٔ مواقع وعساکر واسلحه بود . پس از آنکه شروط تسلیم بکمال سرعت مقرر گردید (کراندوك نیکولا) نیز آمد . عساکر عثمانیه اسلحهٔ خودشانرا ترك نمودند وکار بدینکونه ختم شد . جناب عثمان پاشا در آن اثناکه میخواست خط محاصره را بشکافد خیلی ازآلات وادوات همراه‌داشت بقدر پانصد ارابه مهمات وخیلی توپ هم بحمله‌های عساکر پیادهٔ عثمانیه معاونت‌میکرد . حملهٔ که عثمانلوها کردند بسیار دلیرانه بود لکن احتمال ظفریابی نداشت باعتقاد من جناب عثمان پاشا با اینکه خود نیز از ظفریابی اطمینان نداشته است باز برای اینکه تکلیف حیث خود را بجا بیاورد ودل خودرا قانع سازد اقدام باین حمله و یورش نمود . زخم جناب عثمان پاشا در پای ایشان است وچندان کاری نیست . کراندوك نیکولا وهمه صاحب منصبان روس درحق ایشان خیلی احترام می کنند . وبکمال آداب ومعقولی رفتار می نمایند .

تلفات روس درحوالیٔ هزار و پانصد بوده است . لکن هنوز تفصیل صحیح نیست . ضایعات عثمانلوها از روسها زیادتر است .

﴿ توسط دولتها درکار صلح ﴾

در نسخهٔ گذشته شرحی از صلح و توسط نوشته شده بود . آنچه درعرض این چند روز از کاغذهای اخبار و ازمضمون تلگرافهای اوروپ معلوم شد این است که . هنکامهٔ جنك وحشیانه یا باید موافق دلخواه روس نتیجه بدهد و یا آنکه اختلال بزرکی در آسایش جهان حالا و استقبالا پدیدار شود .

دولتهایی که در این میان مستقیما و در درجهٔ اولی باید مداخله بکار کنند جزدولت انکلیس و اوسترپا نیست که این دودولت بزرك از روز اول همه دم از محافظت‌منافع خودشان میزنند. کاهکاهی هم‌در ضمن نکاهداریٔ منافع‌خودشان خودنمایی و توپ و طشری هم بمیان می اندازند که اکر کار بمنافع مابرخورد ما دیکر تحمل نخواهیم کرد . یکی پول خودرا اسباب اعتماد و خودنمایی می سازد و دیکری هشتصدهزار لشکر آمادهٔ خودرا تکیه کاه سخن مینماید . و آنچه یك کار برای‌ما میتواند بفهماند این‌است که این توپ و طشرها همه برای این است که به بینند بلکه بهرهٔ از این جنك می توانند بر دارند بی آنکه صدمهٔ بکشند یا خرجی بکنند . لکن عجب است که این دودولت بزرك با همه احاطهٔ که با طراف این کارها دارند همچنان پولیتیك غلطی را از روز اول پیش کرفته اند که نتایج ناکوار آن در اندك زمانی بخودشان وارد تواند شد .

اکر تا حال پردهٔ در روی کار بود اکنون نزدیك باشکاری است که دولت روس باستظهار مخصوص ایمپراتور المان خط حرکتی برای خود درمسئلهٔ شرقیه قرار داده است و از روی آن رفتار می کند که امروزتنها اعلان حرب وعصیان کردن صربستان پس از آنهمه تفصیل وصلح واضحترین دلیلی برمقاصد روس است . در این حال دولت اوسترپا را که تکلیف میکنند بتوسط در مصالحه وانجام دادن این هنکامهٔ خونریزی میکوید من مردی هستم بی طرف ودو باره اعلان خصومت کردن صربستان منافی با منافع مانیست ! مامداخله با مرتوسط نمی کنیم. وشکی نیست که اکر اوسترپا می توانست هم مداخله میکرد وهم صربستانرا ممانعت می نمود وهم روزاول نمی کذاشت جك بشود .لکن ریشش در دست المان است هرطور حرکت بدهدتواند داد . می بینیم ایتالیا را که چون تکلیف توسط صلح باو شده است میکوید مرا بهتراین است که باتفاق المان رفتار داشته باشم . پس اینکه کونت اندراسی میکوید هرکاه در بوسنه وهرسك صربستانرا طمع وچشم داشت باشد پروتست خواهیم کرد و منع خواهیم نمود از جملهٔ سخنانی است که امروز باید بکویند . تا آنکه قسم بزرکی از مملکت‌خودشان را باین سخنها ساکت توانند کرد . وکرنه هرکاه فردا خدای نکناد روس کاررا پیش ببرد وبخواهد بانضمام رای اعلا حضرت ویلهم صربستانرا در آنجاها

متمکن کرد اند ایا دولت اوستریا می تواند سخنی بگوید و بالفرض پروتست کرد آیا از پروتست کردن در آن وقت ثمری حاصل تواند شد نه هرگز ممکن نیست پس اینها برای اسکات امروزیٔ اهالی است و حق هم دارند بعلت اینکه نمی تواند قدم بمیدان جنك بگذارد . چه حاکم مطلق اوروپ امروز المان است . اوهم ایمپراتور روس را اختیاری داده است که تا یکدرجه کار را پیش ببرد .

بالجمله سکوت اوستریا در اینباب محض تبعیت و ترس و آسوده کی طلبی است که در غیر این حال موقع خودرا خطرناك و کار را بسیار صعب و دشوار می بیند . دولت انکلیس هم که از روز اول منافع خودرا میزان همه کارها قرار داده بود و چنان می پنداشت که هیئت اوروپ ناچار از ملاحظهٔ حفظ منافع اوهستند . حالا چون می بینند کارها رنك دیکر است و پری هم بمنافع اوکوش نمی کنند این است که هرچه پیشتر بقصد اخلال منافع اومیآیند اوهم منافع خودرا عقبتر می کشد و دور نیست بالأخره برای اینکه دیکر هیچ دست تعرضی بمنافع انکلستان نرسد منافع خودرا بکمال احترام برداشته در خود لندن نکاهداری نماید .

بالجمله امروز آشکار است که خیال دولت المان وروس منتهی بیك خط حرکتی است که دارند . بتدریج و بکمال استادی راه همه کفتکوهای دولتهای بزرك را بستند مکر تنها دولت انکلیس است که درخارج ماند، است ومیدانند او هم بتنهایی حرکتی نتواند کرد . اکرچه می کوید سیصد هزار قشون بمیدان رزم توانم آورد . وهرکاه منافع من در خطر بیفتد بشدت تمام قوت خودرا بکار خواهم بردول تأثیروقوت این سخن مقابله نمی تواند بکند با آنچه برای ابطال منافع او مهیا کرده می شود . علاوه بر همهٔ اینها با شکاری معلوم است که دولتهای بزرك در این موقع اقدام بتوسط نمی کنند نه این است که بکلی صرف نظر از وقوع صلح واعادهٔ سلم وآسایش نموده باشند . بل جهة این است که انکلیس را حالی بکنند که امروز روز مردانکی وجنك آوری است ومیزان قوت و بزرکیٔ دولتها بسته باستعداد جنکی آنها است . وتو بمحض سخن نمیتوانی نه منافع نکاه بداری ونه کسی را ناچار از قبول قول خود کنی این است که درجواب تکلیف توسط بمصالحه میکویند ما طالب صلح وآسایش هستیم لکن بی طرف خواهیم ماند باین معنی که دولت روس با دولت عثمانی منفرد او بلا واسطه صلح کنند وتو که انکلیس هستی وهمیشه مدار کارهارا منافع خود میدانستی از دور تماشا بکن ومیزان منافع خودرا بسنج .

آری در ۱۳ ماه محرم پارلمنت باز خواهد شد یعنی بجهة وقوع این کارها پیش از وقت مقرر باز خواهند کرد و علیا حضرت ملکهٔ انکلستان وایمپراتریس هندوستان خودشان افتتاح مجلس را آغاز خواهند نمود . لکن حال پارلمنت باوضع حاضر در نظر دیکران برابر است .

الحاصل آنچه امروز از اوضاع کارها و خیالات اوروپ معلوم می شود این است که بی مداخلهٔ ایشان امر صلح بکذرد . و این هم بنا بخاطر و میل وخواهش ایمپراتور روس باید بوده باشد که در آن ضمن البته عمده مقصودش ابطال نفوذ و اعتبار دولت انکلیس است درنزد دولت علیهٔ عثمانیه وجملهٔ مشرق زمین وراه جستن بهندوستان است که غایت آمال و آرزوی دولت مشارالیها جز این مطلب چیز دیکر نیست . اکنون به بینیم دولت انکلیس در مقابل این خیالات قویه چه می تواند بکند تا حال چه کرد که بعد از این هم چشم داشت وجود آن را داشته باشیم .

دولت روس را چنان بنظر ما داده اند که میخواهد اسلامبول را بکیرد ومن هستم که اوروپ را در اینباب متفق کرده نکذاشته‌ام کسی متعرض بپای تخت دولت عثمانی بشود حال آنکه این مطلب سهو وغلطی است . دولت روس میداند اسلامبول را کرفتن کار آسانی نیست وموانع داخلیه وخارجیهٔ اورا هم میداند . لکن اینرا هم میداند که هندوستانرا کرفتن آسان است ومنافع هندوستانرا هم میداند وراهش را حالا بدست آورده شب و روز هم فکر وتدبیر خودرا در این راه صرف میکنند . چه عیب دارد که حالا با دولت عثمانی بسازد و بر خطهٔ وسیعهٔ هندوستان باقدام جزئی وسهلی مالك شده بی مزاحم ومانعی وبی همسایهٔ توانایی راه ببرد . وسرمایهٔ همه قوت واعتبار هارا بواسطهٔ توانکریٔ هندوستان بدست بیاورد .

بنابراین بااینکه این مطلب درمیان سرآمدان دول معظمه مقرر کردیده است که باید صلح در میان دو دولت جنکجوی منفردا بکذرد اعتقاد توانیم کرد که کوششهای دولت انکلیس در این مطلب بوجهی فائده ونتیجه نتواند داد . و دولتین محاربتین باقتضای وقت ومصلحت کار رفتار خواهند نمود .

﴿ خلاصهٔ مکتوب وین ﴾

درضمن کاغذی که در ۷ ذی حجه از وین رسید نوشته اند . دولت روس برای ممالك قفقاز قوانین ونظامات تازهٔ معین کرده است که مشتمل بربیست وپنج فصل است . وهمه فصول و فقرات آن مخالف دین اسلام و آیین شریعت طاهره است . بعضی از ملاها و علمای ضعیف الاعتقاد دنیا دوست آنصفحات را نیز راضی کرده است که آن نظامنامه را امضا و تصدیق کنند . ولی آنانکه از علما اهل پرهیز و تدین هستند مخالفت کرده خواسته اند املاك خودشانرا فروخته بخاك ایران بروند . لکن دولت روس میکوید زمین مال دولت است میخواهید اعیان را خراب کرده بروید . حکومت مشارالیها منتظر تمام شدن جنك است که این نظامات را در خاك قفقاز مجری خواهد داشت .

می نویسد . دیروز مطبعهٔ (نای فرویه پرسه) را که خیرخواه دولت عثمانی است بجهة فصلی که در آن بوده است یکروزه بستند . وهمه نسخهای آنرا جمع وضبط نمودند می کویند بر خلاف پولیتیك اندراسی سخن کفته زبان درازی نموده است .

از کیفیت تسخیر پاونه خیرخواهان عثمانی خیلی متأسف ومتاثر شدند . خصوصا چند روزنامه که خیرخواهان عثمانیان میباشند و بدولت المان وانکلیس لعن ونفرین می کنند . که دراین هنکامه معاونت نکردند ومخصوصا در بارهٔ انکلیس خیلی بدکویی می نمایند .

شخصی عبد اه یك نام سلماسی که برای تبدیل هوابکرمابهای لهستان آمده بود ودر جنك سال ۱۲۷۲ درسلك نظام ردیف عثمانی داخل شده ومنصب ملازمی داشته بعد از جنك باپران رفته بوده است اینروزها درویین بسفارت عثمانی رفته اظهار کرده بود که سپارشنامهٔ باو بدهند و بمواقع حربیه برود وحقوق خدمت قدیمه را هم بجا بیاورد روز اول قبول کرده بار دیگر که رجوع بسفارتخانه کرده بود گفته بودند چون تو عجم هستی ما نمی توانیم ترا قبول نماییم ! مومی الیه مأیوسا از اینجا روانه شد ۰

نمرهٔ (۶۳) اختر رسید دونفر ازاهل اوروپ که درهندوستان سالها بوده اند مایل بمطالعهٔ آن شدند ۰ ودر فقرهٔ که در خصوص زبان پولیتیك بودن لسان عثمانی نوشته شده بود اعتراض کردند وتفصیلی درمیان ماگذشت ۰ ولازم شد مراتب را بشما بنویسیم ۰

می گفتند چگونه می توان گفت زبان عثمانی که سرمایهٔ آن از زبان عربی وفارسی است زبان پولیتیك مشرق زمین است ۰ حال آنکه زبان عثمانی بغیر از اناطولی در جای دیگر مستعمل نیست ۰ بلی جای آن دارد که بگویند زبان فارسی زبان پولیتیك مشرق زمین است زیرا که از هندوستان وافغانستان بلخ بخارا تا ممالك قفقاز وشیروانات در جمیع مدارس ومکاتب زبان فارسی را یاد گرفته عموم نوشتجات و مراسلات بخصوصه درهندوستان همه نوشتجات مهام دیوانخانها بزبان فارسی نوشته می شود ۰ چنانچه زبان فرانسه در صفحهٔ فرنکستان ۰ الحق این فرنکیها را مخلص هم محق دانسته آنها را تصدیق کردم زیاده چه عرض شود ۰

﴿ اختر ﴾

اینکه آن دو نفر که اعتراض کرده گفته اند زبان فارسی لیاقت آن را دارد که زبان پولیتیك مشرق زمین بشود نه زبان ترکی که مرکب از زبان عربی و فارسی وغیرهما است ۰ وصاحب مکتوب هم با اینکه از اهل دانش ایران است آنها را تصدیق نموده نتوانسته است مجاب نماید مارا ناچار کرد از اینکه باختصار بگوییم که آن دو نفر اوروپایی ملتفت بمطلب نشده اند ۰ زبان فارسی لیاقت ان رادارد که زبان پولیتیك مشرق زمین بشود سخنی است جداگانه واینکه زبان ترکی الحال زبان پولیتیك شده است مطلب دیگر است ۰ آری زبان فارسی زبان مستقل و قدیم ومیدانش وسیع است واستعداد اینرا بیشتر از دیگر زبانها دارد که زبان پولیتیك بشود ۰ لکن هنوز نکرده ایم ونشده است ۰ باآنکه بسیاری از لغات فرسی فراموش شده وبی لغات عرب بیان مطالبی در فارسی ممکن نیست ۰ ولی نسبت بدیگر زبانهای مشرق زمین زبان ترکی با آنکه مرکب از چند زبان است چون درهرموقعی اصطلاحات مخصوصه ولغات معینه را دارا است ۰ وهر لغتی را وزن وعیاری معین کرده اند که بموقع ومحل باید استعمال بشود ۰ وبدین طریق مطالب پولیتیکی را یعنی کارهای دولتی را میتوان با آن زبان بیان کرد ۰ این است که گفتیم درمیان زبانهای مشرق زمین لسان عثمانی زبان پولیتیك شده است ۰ باری گویا همینقدر برای فهمانیدن مطلب کافی است اگر آن دونفر اوروپایی غیر این مقصودی دارند بیان نمایند ۰

بعض روزنامهای هندوستان مانند (کوه نور لاهور) وغیر آن درخصوص دروغ بودن وفات امیر یعقوب بیك امیر کاشغر دراین نسخهای آخریٔ خودشان شرحی نوشته استناد سخن را هم بجریدهٔ (الجوائب) که بلغت عرب دراسلامبول طبع می شود داده است ۰ اگرچه راست است الجوائب چندی پیشتر این مطلب را نوشت که یعقوب بیك امیر کاشغر وفات نکرده است متوفا یعقوب خان فرزند امیر افغانستان است واین غلط از آنجا بزبان افتاده است ۰ لکن در ثانی معلوم شد که تصحیح غلط است امیر کاشغر است که برحمت یزدان پیوسته و پس از مشارالیه اختلافاتی در امر حکومت کاشغر شد ۰ ومنازعاتی درمیان بیك قلی بیك فرزند مرحوم مشارالیه و حاکم خان توره که از خانوادهٔ حکومت قدیمهٔ کاشغر است اتفاق افتاد ۰ وحاکم خان توره مغلوب وفراری شده پناه بخاك روس برد که بسیاری از روزنامهای هندوستان نیز این مطالب را نوشتند ۰ مع ذلك غریب است که اخبارنامهٔ (کوه نور) حالا از قول (الجوائب) تکذیب این فقره را میکند وعنوانی برای آن میگذارد که (تکذیب خبر وفات امیر یعقوب بیك) عجیتر اینکه بعض روزنامهای خطهٔ هندوستان اخبار بسیاری را که در داخلهٔ ممالك خودشان یاهمسایهٔ خودشان است می خواهند ازاسلامبول وروزنامهای اسلامبول اخذ کنند ۰ وخبری را که درجمیع جهان شایع شده است از روی یك روزنامهٔ اینجا تکذیب می نمایند ۰

حکایت می کنند ۰ شخصی در سفر بود خبر مرك وی درشهر خویش بدوستانش رسید مکر این خبر دروغ بوده است چون بشهر درآمد یکی از دوستانش دید و بتعجب تمام بروی نگریست وگفت شنیدم شما مرحوم شده اید ! گفت نی سپاس خدای را بسلامت هستم ۰ گفت خیر از آدم بسیار موثوق راست گوبی شنیدم !

از قرار یکه معلوم می شود ۰ امسال در خطهٔ کشمیر نیز قحط سالی خواهد شد ۰ ماه پیشتر برف فوق العاده بآنجا افتاده است که نوشته اند از بسیاری برف زراعت پرنج یخ بسته ونیست ونابود شده است ۰

سرکار انکلیس را امسال از ملك (سلون) معادل یك کرور وچهل و پنج لك روپیه مداخل شده است (کرور باصطلاح هندوستان صد لك است که هر لکی صد هزار است واز این قرار کرور آنجا ده ملیون یعنی بیست کرور باصطلاح ایران است ۰)

از قول روزنامهای فرانسه می نویسند ۰ که در خاك فرانسه سالی معادل سه کرور روپیه کفش دوخته شده بفروش میرسد ۰ که بحساب سی ملیون لیرا می شود ۰

اخبارنامهٔ (پیکن) نوشته است ۰ که سرکار امیر شیر علی خان والی افغانستان یکی از معتمدان خودرا بطور سفارت بهمراهیٔ سفیر دولت علیهٔ عثمانیه که از کابل بطرف اسلامبول معاودت نموده است نزد دولت علیهٔ مشارالیها میفرستد ۰ ومقصود از فرستادن این سفیر آنست که در خصوص امور ملکیهٔ خود با دولت علیه مذاکره نماید ۰

(افغانستان ـ هندوستان ـ کاشغر)

اخبارنامهٔ (پیکن) انکلیس مورخ سی ام اکتوبر سنه ۱۸۷۷ حالات مندرجهٔ ذیل را از اخبارنامهای سنت پترسبورغ باین تفصیل ترجمه نموده است .

اهل افغانستان در نهایت خوف وهراس هستند که مبادا انکلیسها باز بموجب رفتاری که در سنهٔ ۱۸۳۹ ظاهر کرده بودند عزم تسلط و تقابض بر ملك هرات کنند . و بسبب همین توهم وخیال امیر شیرعلی خان والیٔ کابل پسر اکبرخود سردار محمد یعقوب خان را که انکلیسها را بچشم حقارت وخصومت می بیند از قید نجات داده بلکه اورا بر تمام سپاه ملك هرات حکمران نموده است .

از روز یکه انکلیسها دادن هفت لك وپنجاه هزار روپیه سالیانه که بامیر کابل میدادند ترك نمودند اثر دوستی و عظمت ایشان در دربار کابل بکلی رو بتنزل و انحطاط نهاده است وخاطر امیر افغانستان از ایشان بسیار رنجیده می ماند .

دره بولان هم مثل درهٔ خیبر از برای حرکات قشون نهایت کارآمد است . راه دره بولان قندهار را میسر ساند و راه درهٔ خیبر کابل را تخویف می نماید .

از طرف انکلیسها جهة قابض شدن بر دره بولان وساختن یك قلعه بمقام (قطعه) تجویز قرار یافته بود لکن این تجویز ایشان بسیار به آهستکی بر روی کار بود . زیرا که افغانها از این تجویز ایشان مطلع شدند . وکیل ایشان که بسمت پیشاور مامور شده بود بایشان خبرداد که انکلیسها سپاه خود را بطرف سرحد روانه کردند .

وقتیکه این کفتکو و تجویز درمیان بود وکیل افغانستان جان بجان آفرین سپرده عازم ملك بقا کردید . از وفات سید نور محمد شاه که تمام مردم افغانستان اورا بسیار عزیز میداشتند بامیر کابل واهالیٔ آن بلاد نهایت اندوه و ملال دست داده بحکم امیر صاحب یك وکیل دیکر جهة تمام نمودن معاملات با انکلیسها مامور کردیده روانه نمودن سپاه کابل به اطراف شهرهای مفصلهٔ ذیل بعمل آمد .

بطرف قندهار . ده هزار نفر . در کابل داشته شد . دوازده هزار نفر . بطرف (وادی کورمین) فرستاده شد . پنجهزار نفر . وبطرف جلال آباد فرستاده شد . پانزده هزار نفر . سوای آن شیر علی خان حکمران هرات جمیع اقوام سکنای آن نواحی ومردمان قوم آفریدی را که با انکلیسها خصومت میدارند طلب داشته اسلحهٔ محاربه را بکمرشان بسته ایشانرا جهة خدمت جنك آماده وتیار نمود . در آنوقت تعداد کل سپاه افغانستان بدین تفصیل بود .

پانزده رجمنت (فوج) پیاده کان با آیین یعنی مشق یافته . سه رجمنت سواره . یك توپخانهٔ مشتملی بر ۱۸ باتری یعنی سپاه مورچه بند . ده باتری سپاه قلعه . یك باتری غباره . بجز از اینها بیست و پنجهزار سواران بی آیین وچهار هزار جزیلچیان یعنی سپاه پیادهٔ بی آیین نیز شامل لشکر مذکورهٔ بالا شده بود . و آنچه دیکر از رعایا سپاه فراهم کردیده بود تفصیلش معلوم نیست لکن در هریك قلعه کم از دوهزار نفر جمع نشده بودند .

هرکاه انکلیسها را خبر رسید که حکومت افغانستان در تهیهٔ لشکر و آلات حرب میباشد فورا سپاه خودرا بطرف سرحد فرستادند بعزم زود قابض شدن بر دره بولان که راهش بسمت (قطعه) و (داور) میرود یك رجمنت سوارهٔ پنجاب و یك توپخانه را بجانب کلات روانه نمودند .

چنان تجویز شده بود که انکلستان برافغانستان تسلط یافته جهة محافظت حدود خود سپاه خود را که برای عمل حفاظت کافی تصور خواهد کردید برآن حدود مقیم ومأمور خواهد نمود وبنظم ونسق ملك اندرونی خواهد پرداخت لکن باید دانست که از برای انکلستان برآن ملك دست یافتن وآنرا بقبضهٔ خود درآوردن چندان کار آسان نمیباشد بلکه بعلاوهٔ جنك شدید وتلفات بسیار که در اینحینین موقع بر سپاهش وارد بشود نقصان پولش دومقابل آن خواهد بود که بوجه سالیانه بامیر کابل میداد .

واین امر هم هرکز قرین قیاس نمیباشد که امیر شیر علی خان والی کابل با یعقوب بیك والیٔ کاشغر یاسم جهاد اینقدر جهات یانرا که برای کار جهاد کافی بوده باشند در ملکهای خودشان جمع می توانند نمود . و ارادهٔ امیر شیر علی خان هرکز برای جنك با انکلیسها نمیباشد لکن مطلبش محض همین است که انکلیسها را ترسانیده دروجه مستمرهٔ سالیانهٔ خود از ایشان فزایش یابد .

ازوفات یعقوب بیك والیٔ کاشغر آنچه تغییر وتبدل در امور کاشغر راه یافته است سلطنت انکلستان ودولت علیهٔ عثمانیه را از آن جهة کمال رنج وملال دست داد چراکه تجویز انکلیسها چنین بود که یعقوب بیك در تمام وسط ملك آسیا بزرك سلطنت اسلام را قائم خواهد نمود . وتمام ملك ترکستانرا درآن شامل خواهد کرد .

امیر بخارا یعقوب بیك والیٔ کاشغر را بسیار محبت داشت وچون او انتظام سپاه کاشغر را بوجه احسن کرده بود بنابر آن اورا عنوان اتالیق غازی یعنی پیشوای غازیان دین اسلام داده بود . چون والیٔ کاشغر درسال ۱۸۵۳ برکنار رود (سرداریه) قلعهٔ (آکمیجت) را از دستبرد روسها درحفظ وامان داشته بود لهذا اورا سخت دشمن روسها تصور میکردند . این قلعه را بعد از جنك شدید سپاه روس که زیر حکم سپه سالار قسمت (اورن برغ) که (کونت ولیم الیکسیوچ پرافسکی) نام داشت بقبضهٔ خود درآورده بودند . سلطان عبدالعزیز خان مرحوم عنوان امیرالمسلمین را بر یعقوب بیك مرحمت فرموده بود . هردو یعنی انکلیسها وعثمانیان چنان کمان می بردند که ملك کاشغر در عهد وتسلط یعقوب بیك نهایت بزرك ومستحکم حکومت مسلمانان خواهد شد . وروسها را از مسلط شدن بر وسط آسیا بازخواهد داشت . لکن این همه امیدهای ایشان درکتم عدم ماند . والیٔ حال ملك کاشغر که پسر یعقوب بیك و یك قلی بیك نام دارد ومادرش اهل (کرغز) است روسها را نسبت بانکلیسها زیاده دوست میدارد . چنانچه این اثر خاطرش از کاغذی که بطرف کورنر جنرال ترکستان اعنی (وان کوفن) مشعر بر اطلاع جلوس خود برتخت سلطنت کاشغر نوشته وفرستاده بود بخوبی ظاهر وآشکار کردیده است . زیرا در آن کاغذ به جنرال مذکور اظهار وخواهش کرده بود که سلطنت روس با سلطنت کاشغر روابط دوستی و اتحاد را قائم وبرقرار داشته باشد .

﴿ تلگرافنامهای آخری ﴾

ازلندن در ۱۳ ذی‌حجه نوشته اند . دیروز وامروز مجلس وکلای دولت منعقد شده است . اخبار نامهٔ (مورنین پوست) نوشته است اهمیت مذاکرهٔ امور خارجیه درنظر وکلا طرف دقت واعتنا است چنان محسوس می شود که وقت آن رسیده است که بمذاکرهٔ مطالب عمده آغاز کنند. مذکوراست که حکومت انکلستان سیصدهزار جفت چکمه با کفش می‌خواهد ابتیاع نماید .

(ازپشته نوشته اند)

دیروز درمجلس مبعوثان تکلیف کرده شد که ناظر عدلیه درخصوص خود نمایهـا که در بارهٔ عثمانلوها کرده شد تحقیق کند . واین تکلیف ازجانب مجلس قبول شد . مسیو (اورمنی) که از اعضا است سئوال کرد که آیا حکومت نفـوذ و اعتبار خودرا بکار برد که بطور باقی داشتن وضع پیش از جنك زودتر امر مصالحه بسته شود یانه ؟

از بورادین نوشته اند . خـبرهایی که در خصوص وفات عثمان پاشا بود بی اصـل است . پاشای مشارالیه بوجهی اندیشهٔ هلاك ندارد .

ازبکرش نوشته اند . زندگی عثمان پاشا درتهلکه نیست . بکمال دقت ایشـانرا معـالجه می کنند .

ازوین نوشته اند . هرچـه درخصوص وفات عثمان پاشا خبرداده میشد . بی اصل است پاشای مشارالیه صحیح وسالم است .

ازلندن ۱۳ ذی‌حجه نوشته اند . پارلمنت (مجلس عمومی) درهفدهم (ژانویه) سیزدهم محرم باز خواهد شد . دربار موافقت خواهد کرد که برای ترتیب لشکر موافق وضع امروزی اوروپ تخواهی خواسته بشود . روزنامهٔ (استاندار) میکوید . دولتین المان واوسترپا راضی شده اند بر اینکه دولت روس کاری را که دلش میخواهد بکند . بنابراین اجتمـاع پارلمنت را لازم شـده است . مینویسـد انکلیس ناچار اسـت تا آن درجه که صدای خودرا می تواند بشـنواند ابرام واصرار کند . روزنامهٔ تایمـس بعکس آن می کوید اجتماع پارلمنت لازم نیست . وانکلیس را نیز بیم وخطری ملحوظ نمی‌باشد. کازت (کلوب) میکوید هرکاه راه هندوسـتان باز بماند پولیتیکی که حکومت پیش کرفته است وملت هم تصدیق نموده است پولیتیك صلح وصلاح است .

از پاریس نوشته اند . خبرهای مخصوص ازلندن رسـیده است که هرکاه دولت روس با دولت عثمانی به تنهـایی بخواهد عقـد مصـالحه نماید ودراینبـاب اصرار ومقـاومت بکند دولت انکلیس رفتار وحرکـت خودرا سخت خواهد کرد .

مسیو (وادینکتون) بیان رای کرد که بعض سفرای فرانسه باید تبدیل وتغییر بشـوند وبجـای آنها هواخواهان جمهوری مأمور کردند .

ازلندن ۱۳ ذی‌حجه. مذکور می‌شود دولت انکلیس ازآرزوهـا ومطـالب روس دوچار بیم واندیشه شده در این خیال است که باتفاق دولتها یك معاملهٔ پولیتیکی ترتیب بدهد .

برخـلاف آنچه بعض روزنامهـای پاریس نوشته اند میکویند مسیو (دوبانویل) بسفارت اسلامبول معین خواهد شد .

جناب عارفی پاشا ایلچیٔ دولت علیهٔ عثمانیـه شب سیزدهم ماه در سرای (الیزه) مهمـان مارشـال ماکماهون بوده اند . وزارت تلکراف وپوست فرانسه یکی شده بعهدهٔ مسیو (کوشه‌ری) واکذار کردیده است .

ازلنـدن ۱۳ ذی حجـه . در مجلسی که روزمذکور منعقد شده اسـت همه وکلا حاضر بوده اند . خود ملکه پارلمنـت انکلسـتانرا باز خواهد کرد . مناسبات روسیه با سرای واتیکان (هیئت روحانیهٔ جناب پاپ) اصلاح کرده شد. مسیو (اوندسـیوف) مصلحت کذار روس مقیم واتیکان بلندن خواهد برکشت .

ازپاریس . (ژورنال ده دبا) درمقـابل خبرهایی که در خصوص وقوع توسط مصالحه ازپـترپورغ وبکرش میرسـد بمردم توصیه و سپارش میکنند که باحتیاط باید حرکت کرد . و میکوید صحیح است که دولت انکلیس دولتهـا را استمزاج کرده است که به بیندآیا ممکن اسـت یك معاملهٔ دیپلوماتیکی بشراکت دولتها قرار داده شود یانه .

از پاریس نوشته اند . دور نیسـت مسیو (دوبانویل) بسفارت اسلامبول . ومسـیو (سن والـلی‌یه) بسفـارت پـترپورغ مأمـور بشوند .

ازتلکرافهای لندن معلوم می شـود : که ملکـه موافقت با پولیتیك لورد (بیکونسفیلد) دارد . حتی یـکی دوبار وزود اورا بحضـور خود پذیرفته است .

ازوین . کونت اندراسی در مجلس کومیسون بودجهٔ وکلای اوسترپا بیان نمود که . پولیتیك امروزی را نکاهداری خواهم کرد . وآن هم عبارت است ازاینکه در مقابل این هنکامهٔ جنك تمامیٔ بی طرفی را مرعی داشـته باهمـهٔ دولتهـا مناسبات دوستی را برقرار بداریم. و درهنکامیکه مسئلهٔ شرقیه حل خواهد شـد اوسترپا منـافع و نفوذ خودرا محافظت نماید. و اینکه صربستان اعلان عصیان بدولت عثمانی کرد سرموبی این مقصود را تغییرنداده است . هرکاه در آینده برخلاف منافع ما حرکتی بشـود یعنی بخواهنـد بهرسـك و بوسـنه دسـت اندازی نمایند دولت اوسترپااین حرکت را بطور قطع پروتست خواهد کرد ووقوع آنچنان کار را منع خواهد نمود .

ازلندن در ۱۷ ذی حجه. (اوردبیکونسفیلد) و (دوك دوکه ده ریشموند) ومسیو (دوغوردون رئیس مجلس مخصوص در مجلسی که در ۱۶ ذی‌حجه بریاست ملکه منعقد شده بود حضور داشته اند.

ازپاریس . حکـومت فرانسـه حکومت انکلیس را برای توسط استظهار میدهد .

ازجانب حکومت انکلیس بمالطا آلات توپ ویك قوت احتیاطیه فرستاده می شود .

ازپـترپورغ . ایمـپراتور روس در ۱۶ ذی‌حجه به پترپورغ رسیده است .

روزنامهای پترپورغ ازحرکت انکلیس فوق العاده متأثر دیده می شوند .

ازلنـدن در ۱۸ ذی‌حجه . در انبارهـای اسلحهٔ انکلیس بشـدت مشغـول تدارك اسلحـه هستند .

ازوین نوشته اند . ازقرار خبر اردوگاه روس که در (بوغوت) میباشد . راهها در روم‌ایلی بطوری است که حرکت ممکن نیست . نهر طونه یخ بسته است .

واپور (حون‌برای) که حامل اسلحه ومهمات حرب بود بسمت اسلامبول حرکت کرد .

ازوین ۱۸ ذی‌حجه . آنچه درمیان روزنامهای اوروپ اسباب مذاکره است کیفیت کارکنیهای انکلیس است که در اینروزها کوشش دارد . از قرار مذکور چون خیال اتحاد اسلاوی طرف دقت نظر شده است دولت المان انکلیس را مجاز خواهد دانست که در مشرق زمین منافع خودرا نگاهداری نماید .

ولی پرنس بسمارك اهتمام دارد که درمیان پرنس غورچاقوف و لورد در بی برودتی واختلافی را که هست ازمیان بردارد .

دولت انکلیس اخطارنامهٔ بدولت ایتالیا نوشته است که واپورهای جنگیٔ خودرا که در لنبرکاه (بار) داشته اند ازآنجا بردارد .

از پتربور غ۱۸ ذی‌حجه نوشته اند . جنرال اغناتیف ایلچیٔ سابق روس دراسلامبول در شورای دولت روس اعضا شده است .

دو هفته بود که واپورهای پوست بسمت وارنه نمیرفت دیروز با دل بابعالی واپورهای نمسه و یونان رفته اند .

روزنامهای اوروپ نوشته اند که پرنس شارل حکمران مملکتین خواسته است جناب عثمان پاشای غازی را ملاقات نماید . غازیٔ مشارالیه ملاقات اورا قبول نکرده جواب داده است کسی که در حالت آسوده کی و تنعم قدر نعمت دولت متبوعهٔ خودرا نشناخته بی هیچ سببی یاغی و عاصی شده است من باهمچنان شخص عاصی ملاقات نتوانم کرد .

(وقت)

مفرح القلوب مینو یسد . جناب سماحت مآب احمد خلوصی افندی سفیردولت علیهٔ عثمانیه ازکابل مراجعت نموده از راه پیشاور ولاهور . وامرتسر . وسیربند . ودهلی . واکره . وکانپور . واله آباد . وجبل پور . بتاریخ ۱٤ ماه نوامبر روز چهارشنبه وارد بمبئ گردید و روز یکشنبهٔ گذشته بواپور (جاوه) نام سوار شده بهمراهی قافلهٔ حجاج عازم زیارت خانهٔ کعبه شدند و ازآنجا باسلامبول عزیمت خواهند کرد در هنگام سوار شدن جناب معزی‌الیه بواپور مذکور پانزده تیرتوپ برسم شلك از توپخانهٔ سرکاری انداخته شد .

﴿ اختر ﴾

از قرار مذکور جناب احمد خلوصی افندی بعد از ایفای فریضهٔ حج بلافاصله عازم درسعادت خواهند شد وازآنقرار حالا باید در راه باشند .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۰ ذی‌الحجه ۱٤ کانونی اول

	غروش	پاره
اسهام عمومیه	۹	۳۵
لندن	۱۰	۱٦
پاریس	۱۰	۲۰

	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم‌ایلی	۳۱	۵۰

لبرای انکلیس

سوسیته‌ژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه‌قیمت‌کبیال	۲	۱۰
بانك عثمانی	۳	۰۵
تراموای بلبرای عثمانی	۱	۰۱

فیئات مسکوکات ایرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۰۰
لیرای‌فرانسه	۸۷	۰۰

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مؤرخین یونان وفرنك ﴾

ازانطرف خسرو بگمان اینکه سربار با او از درخیانت درآمده بنایب او حکم فرستاد که اورا بقتل برساند ولشکررا بایران بیاورد رومیان نیز این حکم را بدست آورده برای سربار فرستادند سربار که این بدید درفرمان ضمیمه کرد که چهار صد نفر ازصاحب منصبان لشکررا نیز بکشند ومضمون فرمانرا باآنچه خود اضافه کرده بود بر لشکریان بخواند فورا سربار وصاحب منصب منغیر کشته گفتند باید دست ازمحاصره بازکشید وبایران رفت خلاصه با اینکه شورش لشکر سربار بر پیشرفت کار قیصر می افزود باز خسرو را بصلح تکلیف کرد پادشاه ایران تمکین ننمود این پادشاه که ازجهة کبرسن و زحمت زیاد وغصه ضعف داشت بناخوشی ذوسنطاریا نیز مبتلا شد انوقت قصد کرد که تاج ایران را برای یکی از پسرانش مرداز‌اس نام باقی بگذارد ما در این پسر عیسوی مذهب وسیرا نام داشت خسرو این زنرا برسایر زنان خود ترجیح میداد اما سیروس (شیرویه) پسر بزرك خسرو که درحبس بود بحیله بیرون آمده بیست وچهار نفر ازبرادران خودرا که بجنك آورد کشته همه ملت را روبخود کرد پدرش خسرورا مغلوبا در یك برجی محبوس وحکم کرد مرداز‌اس را درحضور خسرو بکشند وخود خسرورا بگذارند ازگرسنگی بمیرد چونکه پنج روز بعد از این حکم باز خسرو زنده بود بامر شیرویه اورا بضرب تیرکمان کشتند پس ازارتکاب این خلافهای بزرك شیرویه با رومیان مصالحه کرد باین شرط که ممالك طرفین بهمان حدود سابق باقی باشند واسرارا رد کنند وچوب دار عیسی علیه السلام را که سربار از اورشلیم آورده بود پس بدهند این مصالحه بعد ازبیست وچهار سال جنك منعقد شد قشون ایران که درشهرهای ممالك سریان ومصروالجزیره بعنوان ساخلوی بودند این شهرها را خالی کردند وبجای ایشان قشون رومی قرار گرفت شیرویه در سال ششصد وبیست ونه بعد از شش ماه سلطنت از طاعون بمرد .

آدزر یا اردشیرسوم پسر شیرویه که هفت ساله بود بتخت نشست پس ازهفت ماه سربار که سردار وهم داماد خسرو بود وذکر احوالش در پیش گفته شد ان پادشاه‌را بکشت وتاج سلطنت را غصب کرد اورانیز بعد ازدو ماه کشتند و

امپریال	۹۰	۱۰
کرمیجه	۵۱	۳۰
وون (منات) نقره	۱۵	۰۰
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۵	۱۱
بشلك	۱۱۷	۰۰
متالك	۱۱۹	۲۰
پول سیاه	۱۷۵	۰۰
قائمه نو	۲۳۴	۰۰

(اسامئ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی. در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس درروشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی. درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی. درتیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان.

ودر موصل برفعت مآب حمید خاکی افندی از کتبهٔ مجلس تجارت.

در بمبئی بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب صاحب شیرازی. در امامواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

در کراچی نبدر سند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

در بنگلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی.

در مدارس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهر جریدهٔ شمس الأخبار.

در شهر لکهنو جناب فضایل مآب فتح محمد صاحب مشتهر جریدهٔ انوار الاخبار.

درحیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی.

در لاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم و یا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین درباره سانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند.

(قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر)

در ممالك عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید ششماهه یك مجیدیه میباشد. اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش و ششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد.

در ممالك سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینار رایج طهران ودیگر ممالك محروسهٔ ایران دو تومان است برای ممالك اوروپ پانزده فرانك

جهت بمبئی ودیگر اطراف هندوستان و بندرات فارس وممالك متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد.

قیمتهای مقرره در فوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (۵۴) بتفصیل عرض شده است درباره کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اگر چنانچه بآخر موعد بگذارند چنانکه مقتضای قاعده و موافق شان بزرگی ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند.

طاهر

پوران دخت خسرو را بتخت نشانیدند سلطنت او هفت ماه بود هرمیداس چهارم که بجای او نشست پس از چهار سال سلطنت کشته شد او که برطرفشد در سال ششصد وسی ودو یزدجرد سوم بتخت قرار گرفت در عهد سلطنت او اعراب ایرانرا مسخر کردند مورخین یونانی بتفاصیل متعلق باغراض دولت ساسانیانرا نگاشته ودر اغلب واقعات عمده مختلف رای داده اند نگارندگان تاریخ عالم از ابتدای خلقت وقایع اواخر سلطنت آن دودمانرا بدین تفصیل شرح داده اند که هرمیداس با موافق قول بعضی ازمصنفین یزدجرد از حیثیت نسب وبانتخاب رعیت بتخت نشست درعهد او آشوب زیاد روی داد اعراب بریاست جانشینان حضرت رسول صلی الله علیه واله وسلم باایران تاختند مورخین یونان در تفصیل تسخیر ایران باهم یك رای نیستند بعضی میگویند وقتی که هرقل بایران رفت در جزو لشکر او جمعی از اعراب بودند که همینکه صلح منعقد شد بعربستان رفتند هموطنان خودرا بتسخیر ایران تشویق کردند برخی را اعتقاد اینست که حضرت ختمی مرتبت صلی الله علیه وسلم بنفسه در عهد خسرو بایران تاختند وخسرو بمعاونت لشکر ترك اعرابرا مغلوب ساخت اما رای اغلب بر این است که اعراب بعد از تسخیر اورشلیم بایران ایلغار کردند ودر جنگها کاهی اینطرف کاهی انطرف غلبه داشتند بعضی از مورخین هرمیداس رایا یزدجرد را پادشاه بی همت خوانده اند برخی قایلند که باکمال اهتمام بمدافعه پرداخت تا وقتی که ایرانیان بکلی دل باختند موافق قول بعضی یزدجرد در بین جنك کشته شد یزدجرد اخرین پادشاه ایران از نسل اردشیر بود دولت ساسانیان بعد از انکه چهارصد سال بافتخار تمام دوام کرد با شخص یزدجرد منقرض شد انقراض یك دولتی باین عظمت در انظار ماها که دیده ایم یك ایالت پیش از آن مدتی که اعراب همه ایرانرا گرفتند مدافعه میکند بسیار غریب میاید اما باید دانست که جانشینان حضرت محمد صلی الله علیه واله با خود یك گروهی همراه داشتند که امیدواری ایشان در توقف در ممالك مسخره بود بمحض اینکه یزدجرد را مضمحل کردند همه اراضی واملاك را میان خود تقسیم نمودند.

(باقی دارد)

اختر

اداره‌خانه ومطبعهٔ ﴿ اختر ﴾ در جادهٔ بابعالی است در نمرهٔ (٣٥)

قیمت سالیانه و غیره واسامیٔ وکلای (اختر) هرچند نسخهٔ یك‌بار در صفحه‌خانه نوشته‌میشود

یك نسخه شصت پاره است.

فی ٢٧ ذی الحجه سنه ١٢٩٤

کاغذی که برای درج کردن در کازت‌باداره میدهند و طبع نمیشود بصاحبش اعاده نخواهد شد

مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده باداره فرستاده می شود قبول نخواهد کردید

یك نسخهٔ شصت پاره است.

٢١ کانون اول ١٢٩٣ و ٢ ژانویه ١٨٧٧

این کازت ازهرگونه اخبار و ازسیاسیات و پولیتیك وعلم وادب ودیگر منافع عمومیه سخن خواهد گفت. موادمفیدهٔ عمومیه مجانا قبول ودرج میشود. عجالةهفتهٔ یکبار در روزهای چهارشنبه طبع خواهد شد. از اعلانات معموله سطری سه . وآنچه در صفحات اخبار نوشته میشودسطری‌ده غروش دریافت خواهد کرد

﴿ بنام ایزد ﴾

آخرین شماره ایست که امسال را از نسخه‌های این نامهٔ کرامی نوشته می شود . سپاس خدای را که با همه اشکالات وناموافقتی بعض انبازان ونرسیدن بسیاری ازوجوه وقیمت مقررهٔ آن ازولایات دور ونزدیك امر ادارهٔ امساله باهتمام بانی وصاحب امتیاز فیصل پذیرفت . وبفضل خدای از نسخهٔ آینده شمارهٔ سال چهارم را آغاز کرده می شود .

امیدواریم که شرکاء وطالبان مطالعهٔ این نامه برخلاف پیش بذل همت کنند وداد مردمی را بدهند وباعث این نشوند که نام نامیٔ ایشان دردفتر بی مروتی ثبت شود وامر این نامه که محض رواج آثار آگاهی وملاحظات منافع ملیه ودینیه است پس از همه کوششها ومصرفها که در برقراریٔ آن کشیده شده است پریشانی وتباهی پذیرد .

بزرگترین توقعی که دراینموقع داشتیم وچنان هم می پنداشتیم این بود که بهمت چند کس تنها از بزرگان ملت این نامه را پای استقرار محکم وبنیان آن مستحکم خواهد بود وتصورات بلند دراین ضمن داشتیم (خود غلط بود آنچه ما پنداشتیم) مردمان بزرك بزرك دردادن وجوه سالیانه مانند دیگر آحاد ملت خود داری کردند. حالا وکلای فخام دولت علیهٔ عثمانیه با اینکه غالبا بزبان پارسی اشنائی تمام ندارند بازبراز همتی فرموده وآنانکه طالب شده اند پیشکی بجه آنرا رسانیده اند و بطورهای دیگر نیز اظهار جوانمردی رموده اند . برخلاف بزرگان ایران زمین که این نامه بزبان ملتیٔ ایشان است و بودن همچنان روزنامهٔ در این پای تخت بزرك بزبان ایشان سرمایهٔ افتخار واعتبار است . واسطهٔ آگاهی ومزید تبصر اهل مشرقستان است رابطهٔ مزید مراودات ومناسبات طوائف واقوام مشرق‌زمین است . باهمهٔ اینها تا کنون بکمال افسوس دیده شد که ابراز همتی نکرده قیمتهای معینهٔ سالیانهٔ که آحاد ناس میدهند هنوز نداده اند ! افسوس که درمقام وطن پرستی غیرت ملیه مروت مردمی بذل مال وجان در این راهها زحمت وکوشش همه درقسمت طبقات دوم وسوم اهالی است . و بزرگانرا همه آسوده‌کی راحتی نتیجهٔ اینهارا بمفت مالك شدن وطن راجزوی ازمستملکات‌خود دانستن ملت را کروهی ازبندگان زرخرید خود انگاشتن مال وجان مردم را همه برای فدا کردن درراه خودشان دیدن ومانند اینها قسمت ونصیب شده‌است ﴿ تلك اذا قسمة ضیزی ﴾ بالجمله درخصوص این نامه سرتملق ومنت پذیری از کسی را نداشته وز یاده ازمبلغی که درعوض مصارف وزحمت راه انداختن ورسانیدن آن خدمت طالبان باید داده شود طمعی از کسی نداریم . باری این مبلغ جزئیٔ را که درعرض سالی هر پله ور وبی بضاعتی هم میدهد دروقت وموقع برسانند که بکار بیاید وتأخیر نکنند که باعث نکس عمل بشود .

از چندنفری که از بزرگان ملك ایران باید گله و شکایت کرده شود و داستانها در آن ضمن گفته آید مغایر اسلوب نامه نگاری است باز شرمساریٔ آن بعموم ملت راجع ولی صفحهٔ جداگانه برای مشتریان ایران مخصوصا درضمن نسخهٔ دیگر فرستاده خواهد شد که مطالعه فرموده تکلیف ماوخود شانرا هم معین فرمایند .

بنابراین خدمت عمومٔ وکلای اختر که در اطراف و ممالك دور ونزدیك هستند زحمت عرض میدهیم .

درخصوص قیمت سالیانه که پیشتر قرارداده شده بود بجز خطهٔ هندوستان در هیچ جایی بی آنکه قیمت وبهای سالیانه یا ششماههٔ آنرا بانضمام اجرت پوست پیشکی نگیرند روزنامه ندهند و آنانکه که از پیش مشتری بوده اند وبدلات در دست ایشان باقی است همه قرض خودشانرا باقیمت سلم سالیانهٔ آینده کارسازی داشته حق کرفتن روزنامه را مالك شوند .

بنابراین از تاریخ محرم الحرام ١٢٩٥ تاچهار نسخه خدمت ایشان نسخها را میفرستند واطلاع میدهند که درعرض یکماه قرض گذشته وآینده راایفا بفرمایندهرکاه در آن مدت ندادند نسخها را نداده اسامیٔ ایشانرا بتفصیل قرضی که دارند باداره‌خانهٔ اختر در اسلامبول بفرستند تا قرار آن داده شود .

از تبریز نوشته اند آدم وکیل اختر نسخها را در هر پوستی که‌میرسد بخانهای مردم‌برده و از ایشان انعام و بخشش طلب میکند. لهذا بموجب قرار داد اداره می‌نویسیم هیچ وقت لازم نیست وکیل اختر باآدم خود روزنامهها را برساند بحمداه چیزی که در ایران فراوان‌است نوکرهای مفت خوراست صاحبان روزنامه در روزهای پوست مقرر فرمایند که آدمهای خودشان از

پوست‌خانه و یا از اطاق وکیل روزنامه‌ها را بگیرد. و همچنین کسانی که نوکر دارند خودشان زحمت کشیده بگیرند اداره در تبریز و غیر تبریز خرج یك خادم و موزعی را جداگانه بر عهدهٔ خود نتواند گرفت و خلاف رسم است مگر آنکه برضای خودشان بصوابدید وکیل اداره جمعی از ایشان بکنفر را اجیر کرده بواسطهٔ او روزنامه‌ها را دریافت نمایند وگرنه حق شکایت از اداره و وکیل اداره نخواهند داشت . درخصوص دیگر شرائط و قرارها باز در بعض نسخها در صفحهٔ آخری در ذیل نگارش اسامیٔ وکلا آنچه لازم است نوشته خواهد شد . انشاءالله تعالی پس از آنکه کار بنوعی بترتیب افتاد و دل خوشی حاصل آمد آن‌وقت بر رونق روزنامه بیش از پیش خواهد افزود . و تا ممکن است از هر جهتی در خوبیٔ وضع و ترتیبات دیگر و بتدریج در تعدد نسخهای آن در ظرف ایام هفته و مانند آنها کمال مراقبت را در نظر داریم و بتوفیق خدای و همت دوستان آنچه منظور است بعمل خواهد آمد .

همه وکلا را زحمت میدهیم که حساب امسال را با آنچه از مبالغ بدلات در خدمت ایشان هست بزودی ارسال دارند . و در اطلاع دادن از کارهای متعلق بروزنامه بذل همت فرمایند .

(توجیهات)

منصب جلیل سپهسالاریٔ عساکر شاهانه بعهده جناب دولت و عطوفتمآب (رؤف پاشا) ناظر سابق بحریه و قائم‌مقام سپهسالاری محول فرموده شده است .

اعضائی مجلس اعیان بجناب دولت‌مآب احمد وفیق پاشا والیٔ سابق ادرنه .

اعضایٔ شورای دولت بجناب سعادت و سیادت‌مآب شریف عون پاشا برادر والاگهر جناب مستطاب شریف حسینٔ پاشا امیرمکهٔ مکرمه توجیه فرموده شده است .

بجناب فیضی پاشا که بریاست ارکان حرب اردوی اناطولی معین شده است نشان مجیدی از درجه اولی مرحمت شده .

بسعادت‌مآب ضیا افندی مدیر واپورهای ادارهٔ مخصوصه و (بکاسترو افندی) ازاعضای مجلس اعیان رتبهٔ ثانیهٔ اولی مرحمت فرموده شده است .

محضری که در خصوص تعیین رئیس مجلس مبعوثان و وکلای رئیس اول و دوم از روی نظامنامهٔ داخلی هیئت مبعوثان بحضور اعلاحضرت پادشاهی تقدیم کرده بودند از نظر همایون ملوکانه گذشته و عزتمآب (حسن فهمی افندی) بریاست مجلس مبعوثان و (شیخ بهاالدین افندی) بوکالت اول ریاست و (اوهانس افندی) خداویردی‌زاده بوکالت دوم بموجب ارادهٔ سنیهٔ ملوکانه ترجیح و معین شده اند .

﴿ داخلیه ﴾

روز جمعهٔ گذشته رسم عالیٔ سلاملق درجامع شریف مجیدیه بعمل آورده شده بعد از ادای نماز جمعه اعلاحضرت پادشاهی بقصر همایون (یلدز) تشریف فرما شده اند .

روز مذکور چند نفر از معتبرین ملت عیسویه که بموجب قرار داد تازه در سلك عساکر ملکیه درآمده در جرگ صفوف عساکر شاهانه بوده اند مراتب بعرض حضور همایون رسیده محض ابراز توجهات خاصهٔ همایونی در حق اشخاص مومی الیهم مقرر فرموده شده است که درسلك یاوران جناب پادشاهی (یعنی اجودانهای حضور همایون) منسلك گردند . ایشان پنجنفر بوده‌اند . ژورژ ارستاکی بیك . قسطاکی افندی بانجیری . ادوار بیك دوز اوغلی زاده . الیاس افندی مدیر اوراق خارجیه . صالامون افندی .

﴿ عساکر غیرمسلمه ﴾

درخصوص گرفته شدن عساکر ملکیه از تبعهٔ غیرمسلمهٔ عثمانیه پیشتر مجملی اشعار کرده شد. که از جانب عالیٔ صدارت عظما تذکرهٔ سامیه بپاتریك خانهای ملل غیرمسلمه نوشته شده است. در ثانی پارهٔ تغییر و تبدیل در فقرات نظامنامهٔ تبعهٔ غیرمسلمه خواسته شده در اینباب نیز ازجانب صدارت عظما جوابی بقاعده داده شده بود . با اینکه این قرار جدید یك مساعدت وعاطفت جداگانه در حق تبعهٔ غیرمسلمهٔ عثمانیه است از قرار مذکور هنگامیکه بیان نامهٔ قبول شدن آنها بسربازی در کلیساها خوانده میشده است بعضی از نادانان ملل عیسویه‌های وهوپی کرده بی احترامی هم درحق رؤسای مذهبیهٔ خودشان نموده بودند . واز جمله سخنان بیهوده که بمیان آورده اند این است که این قرار داد میبایست از دیرگاهی داده شده و باین امتیاز مارا سرافراز نمایند نه اینکه در این حال مارا بسربازی دعوت کنند واز اینقوله سخنان جاهلانه که تنها ازروی جهل وندانستن صلاح حال واستقبال تواند بود .

باری کار داخل شدن ملل غیرمسلمه بسلك عسکری تاکنون بطور مقصود پیش نرفته است . واینکه بعض کوته بینان می گویند از ملت روم عسکر گرفتن مغایر مصلحت‌بینی ومآل اندیشی است بعلت اینکه این ممالك را رومیان درزمان بسیار قدیم داشته اند ودرهمچنان وقتی که هم ملتان خودشان مانند یونان و بلغاریان وغیر آنها با دولت عثمانی درمقام مخاصمه هستند چگونه اطمینان بانها می توان کرد که با آنان هم ملت و با دیگر عیسویان هم مشرب وهم دین هستند و هرچه باشد ملت واحده میباشند وآنهارا بر اسلامیان راجح می شمارند . درحقیقت این سخنان هم ناشی از خطاهای بسیار بزرك است که تا حال شده وکار دولت را بچاهای مشکل رسانیده است .

مطالعه کنندگان (اختر) میدانند سال اول که اختر راآغاز بطبع شد فصلی در اینباب نوشته شده گفتیم که اجزای ملك ووطنی درهمه حقوق وطن سهیم وشریکند واین سهو بزرگی است که تا حال از ملل غیرمسلمه لشکر وعسکر ترتیب داده نشده است . اکنون دولت اینخطاب را باقتضای وضع زمان یقین کرد که بیك قانون اساسی عموم تبعه رادرحقوق وامتیازات ونعمت

وکربت یکسان باید داشت و تا اتفاق واتحاد مساواتی درمیان اجزا نباشد وجهت جامعهٔ وطن داری آنها را یك رشتهٔ مودت و یکانکی مربوط نسازد لامحاله اختلال در ارکان وطن حاصل شود وباعث تفرق و پاشیدگیٔ اجزا گردد .

پادشاهی کردن برانهمهٔ فرقه‌های مختلف بصفت رحمانیت تواند بود که پادشاه را بهمین دلیل ظل اله وسایهٔ خدای گفته میشود . سایهٔ خدای همه را یکسان پرویش دهد باران رحمتش بخشك و تر باغ وشوره زار بی مضایقه و توفیر ببارد . چه فائده که ناقصان کوته‌اندیش چنان تصور کرده بودند که چون اینها از ملت قدیمهٔ این ملکند و باسلام در مذهب مغایر بدینواسطه عدم امنیت و ناخاطر جمعی پیش آوردند و این تخم ناخاطر جمعی در دلهای طرفین روز بروز نشوونما کرده ریشه انداخت و بر شاخها و برگهای خود افزود .

﴿ کج روی جف القلم کج آیدت ﴾
﴿ راستی جو بی‌سعادت زایدت ﴾

از دوستی دوستی خیزد . منافرت دشمنی بارد هد . و بدینکونه تعاکس برفروع یکدیگر می افزاید و اساس را قوی گرداند . اگر چنانچه از روز اول در معنیٔ وطن داری عموم ملل غیر مسلمه سهیم و شریك شده بودند اسباب نزاع وبهانه نیز بدست بیکارکان نمی افتاد تا کار بدینجاها بکشد . افسوس چه قدر خطاها گذشته وا کنون ثمرات ناگوار آن آشکار می شود .

جنت‌مکان سلطان محمد فاتح که اسلامبول را مسخر کرد سکهٔ خودرا مرکب از زبان اسلام و رومی نمود که یك روی سکه رومی العباره بودی ولی بمرور زمان دقائق و نکات این رفتارها ازمیان برداشته شده اثری از آن ملاحظات باقی نماند . نشان دولت علیهٔ ایران شیروخورشید است . بسیاری از مردم نیز سبب آنرا نمی دانند . اصل نشان دولت ایران خورشید است پس از آنکه دولت ارمنیان منقرض شد پادشاهان ایران بر آنها تسلط یافتند شیررا که نشان پادشاهان ارمن بود با خورشید ترکیب کرده نشان جدا گانه ساختند . و تا کنون این قاعده در دولت ایران برقرار است . چنانکه سکه‌های قدیم و تازه مارا از این مطلب آگاه می سازد . پس ترقیات زمان و فزایش آگاهی درمیان اقوام و ملل آنها را بدقائق و معانی باریك ملتفت می سازد . ومی فهماند که هر چیزی را در موقع آن باید استعمال کرد که معنی جامع و حقیقی حکمت جزاین نیست که هر چیزی در موقع خود باید صرف شده بکار برده شود . امر دین و مذهب را در مقام خود باید محدود داشت و امر پادشاهی وسیاست مدن و رعیت داری را در مدار خود باید حرکت داد . تجارت را بامر لشکر کشی هنر وصنایع را بکار زهد و پرهیزکاری قوانین مخصوصهٔ شرایع را بتدابیر ملکی ومملکتی وامور مقدسهٔ شرایع و ادیان را بملاحظات رعیت‌پروری ووطن‌داری نباید مخلوط و درهم کرد . بل هر کدام را درجای خودباید گذاشت و بمقتضیت هر یك را باندازهٔ آن ملحوظ باید داشت .

اینها کلیات سخن است . اما اینکه امروز که دولت قانون اساسی گذاشته حقوق وطن و ابنای وطن را بیك سان داشته است تخلف از این قرار داد محض نادانی وخیانت بوطن است که پایان کار را نیز بخطر تواند انداخت . گذشته از همه چیز سهوهای گذشته راحالا میزان کار قرار دادن خود در نزد خردمندان ناشایست است . واگر خدای نخواسته خیالات بیگانه در حق وطن مشترك پیش برود همان قدری که که نتیجهٔ مسئله را باعث صدمه و ضرر نواند بود بمراتب نامسلمانان را موجب عار و اشکالات شده در نظر تاریخ هم الی الأبد مورد ملامت وطعن خورده پنهان میشوند . درانجا سخنان بسیار مؤثر و مطابق واقع و حقیقت حال داریم که آنهارا روزنامهای ملل غیر مسلمه باید بزبانهای مختلف شرح و بسط بدهندو عموم ملل مومی‌الیهم را که اجزا و ابنای وطن هستند برنگاهداریٔ حقوق مقدسهٔ خودشان بکمال سختی و اصرار دعوت کنند و تکلیف خودرا در این مقام باریك بجای آرند .

از کاغذهای تجارتی تجار ایران معلوم می شود که بعض کاروانهای تجار ایران را درحوالیٔ (حسن قلعه) از جانب عساکرروسیه دست اندازی شده است ومراتب بارضروم رسیده کارپردازاول دولت علیهٔ ایران کاغذی بیزرك آنها نوشته ترجمان خودرا بهمراه دو نفر از تجار بآنجا فرستاده است . این مال التجاره بقدر ۹۲ عدل بوده است . واز آنجمله بركهٔ یك عدل قماش زری باف را دردست بعض سالداتها دیده اند ومعلوم شده است که این جسارت را لشکریان روس کرده اند . بنابرآن بزرك روسها از مأمور کار پردازخانه وتجار خواهش کرده است که این کار را رسمی نکنند وخود متعهد شده است یا عین مال را پیدا کرده بدهد یا بدل آنرا . لکن بدینقرار مشکل است مال التجاره یا بدل آن بدست بیاید ومعلوم نیست کارپرداز مومی‌الیه چه تدبیری دراینباب نموده و برای پس گرفتن مال غارت شده وآنچه بعد ازاین اتفاق تواند افتاد چه وسیله اندیشیده است . میگویند کارپرداز مومی الیه دراینباب پروتست کرده مراتب را بسفارت سنیهٔ اسلامبول نیز اظهار کرده است .

دربارضروم بجزکارپردازان ایران وفرانسه ازقونسلهای دول متحابه کسی نمانده است . شدت سرما درآن حوالی نسبت بسالهای پیش سختتر بوده است وهیمه وزوغال بسیار کمیاب و مأکولات نیز بسیار کرانبها بوده است .

جناب احمد مختار پاشای غازی را میگویند باسلامبول احضار شده امر کوماندانی بعهدهٔ جناب اسماعیل حقی پاشا والیٔ ارضروم موکول گردیده است .

آنچه معلوم می شود پس از مسخر شدن پلونه وباردیگر یاغی‌شدن صربستان رنك پولیتیك را دیگرگون گردیده مقاصد روس دقت نظر بعض دولتها وخصوصا انگلستانرا موجب شده است . این است که باعث ظهور اعتراضات پولیتیکی از جانب دولت مشارالیها در حق حرکات روسیه شده است . این است که علاوه بر شدت سرما سبب حقیقی برای آرامی وآهستگی حرکات عسکریه روس همانا تسکین هیجان انگلستان ودرمعنی غافل کردن آنها ونزدیك نبودن استعداد حمله های متوالیه است بموسم اعتدال هوا .

جناب محمود جلال‌الدین پاشا مشیر توپخانهٔ عامره که پیشتر برای باز دید استحکامات ادرنه و بعض جاهای دیگر ورسیده‌کئ تدارکات عزیمت نموده بودند برگشته وارد اسلامبول شده اند ٠

جناب خلیل شریف پاشا ایلچیٔ سابق پاریس باتفاق حرم خودشان عازم مصر شده اند ٠

پریروز جناب سیادتو وسعادتمآب شریف عون پاشا برای تشکر از مأموریت تازهٔ خودشان بمابین همایون رفته بحضور اعلاحضرت پادشاهی رسیده ایفای تشکر ومورد توجه شاهانه شده اند ٠

ترجمهٔ کاغذی است که بتاریخ ۲۸ نوامبر ۳۳ ذی قعده ازجانب نظارت جلیلهٔ خارجیه بسفرای عثمانیه که در دربارهای دول معظمه هستند نوشته شده است ٠

جنابا

ازجانب پارهٔ بدخواهان بعض اراجیف منتشر شده است که گویا بعد ازاین بوجهی بلغارها ومسلمانان در یکجا زنده‌گانی نتوانند کرد ٠ این سخن محض خطا است ٠ بعضی ازبلغارها که زمانهای طولانی با مسلمانان هموطن خودشان برادرانه زنده‌گانی میکردند بر ضد حکومت مشروعهٔ خودشان برخواسته یاغی شدند واکنون نیز این گروه بلغارها چنانکه همه میدانند بمواعید روس وتحریکهای ابله فریبانهٔ آنها گرویده با دشمن متفق هستند وحال آنکه آشکار است که این وضع اسفناك یك ملتی را که تاکنون بکمال نیك بختی زیست میکردند گرفتار سرگردانی و سفالت بزرگی کرده است ٠ بنابر این بدیهی است که ملت مذکوره بعد از این خواهند فهمید که هدف مقصود حقیقیٔ روس عبارت از چیست و بتحریکاتی که از خارج می شود گوش نخواهند داد ٠ خطرهای گذشته بلغارها را خاطر جمعی برسیدن حال خوش بختی و رفاه وامنیت تامه خواهد داد ٠

بلغارها پیش از آنکه بدام اغفال دشمن افتاده بودند بسعادت حال وآزادیٔ مذهب و لسان باهموطنان مسلمان خودشان بکمال دوستی وخوشی راه میرفتند واین یکی دلیل براین است که آیندهٔ آنها مسعودتر وخوش بخت تر خواهد بود ٠ از آنجمله پس‌ازمقرر شدن ازاصلاحات تازهٔ که اعلا حضرت پادشاهی دربارهٔ عموم تبعهٔ خودشان مرحمت فرموده اند آنهانیز بهره‌مند خواهند گردید ٠ مانع اجرای اصلاحات مذکوره اوضاع جنك حاضر است ٠

این مطلب را روس آنچنان میداند که‌برای اخلال و تباهی دادن در امر نظامات وتنظیمات جلیله که دولت ما اعلان کرده است می خواهد درمیان تبعهٔ شاهانه تفرقه وجدایی بیندازد ٠

این است که روس وهوا خواهان او درهمهٔ اوروپ شایع کرده اند که پس از این بلغارها با مسلمانان دریکجا زنده‌گانی نتوانند کرد ٠ لهذا امید محکم داریم که آنجناب نیز برای اینکه کوششهای فساد آمیز دشمن بی ثمر بماند لازمهٔ اهتمام را بعمل بیاورند ٠

از قرار خبری که بادارهٔ واپورهای دولتی رسیده است یك واپور تجارتی عثمانی را که مقداری ازعساکر مستحفظه که شمارهٔ آنرا از سیصد تا هشتصد نفر می گویند وجمعی از طائفهٔ نسوان عثمانی و مبلغ کلی مال التجاره درآن بوده است درحوالیٔ (اینه‌بولی) بواپورهای روس بر خورده خواسته است رهایی یابد از واپورهای روس توپ انداخته شده واپور مذکور را ناچار از تسلیم شدن نموده اند٠ واپوررا با آنچه درآن بوده است ضبط کرده بیدك بسته و بسمت (سیواستاپول) برده اند ٠

روزنامهٔ (حقیقت) نوشته است ٠ اخبار نکار ما که درلندن هست خبرغریبی بما میدهد که پرنس غورچاقوف مطلب تازه بمیان آورده‌است که قدس شریف یعنی بیت المقدس باید بکلی بدولت روس واگذار بشود ٠ می گوید این خواهش روس را دولت انکلیس در هنگام لزوم بجنك وسلاح نیز مقابله خواهد کرد ٠

دیشب جناب مستطاب‌صدر اعظم ووکلای فخام وبعض رجال دولت علیه برای شام در سفارتخانهٔ دولت علیهٔ ایران مهمان جناب فخامت‌نصاب معین الملك وزیر مختار وایلچی مخصوص دولت علیهٔ ایران بودند ٠

بعض روزنامها پریشب را نوشته بودند که سفرای دول متحابه در سفارتخانهٔ علیهٔ دولت مشارالیها مدعو هستند اگرچه همچنان تصوری بوده است لکن در ثانی تحقیق شد که مهمانیٔ سفرا بوقت دیگر مانده است ٠

همه روزنامهای هندوستان سفر فرمودن اعلا حضرت اقدس پادشاه ایران را در بهار آینده وبطور ناشناس بودن این سفر همایون وعزیمت جناب جلالتمآب امین الملك را پیش از وقت برای آماده کردن پارهٔ تدارکات بآن سامان نوشته اند ٠ و ماهم درنسخه‌های پیش اشعار کردیم که جناب مشارالیه چندی پیش بفرنکستان رفته اند ٠ این روزنامها مذکور شد که چون مراتب در اینجابعرض حضورهمایون جناب‌شوکتمآب سلطانی رسیده‌است مقرر فرموده‌اند خواهش بشود که اعلیحضرت پادشاه ایران در این سفر باسلامبول نیز تشریف آورده باجناب پادشاهی ملاقات فرمایند ٠ اگرچه هنوز خبرهای رسمی نه ازسفر همایون اعلیحضرت معظم و نه از تشریف فرمایی ایشان باسلامبول نرسیده است لکن بکمال امیدواری از خدا در خواست داریم که این سفر همایون صورت‌پذیر شده از راه اسلامبول تشریف فرما کردند ودو پادشاه اسلام درین وقت نازك چنانکه آرزوی اسلامیت است ملاقات فرموده اساس یگانگی و اتحاد حقیقی را محکم و استوار فرمایند ٠

﴿ وهذا دعاء لایرد فانه ﴾
﴿ دعاءلاضاف البریة شامل ﴾

﴿ صلح ومتارکه ﴾

دراین‌چند روزسخنان کوناکون درخصوص متارکه وصلح بمیان آمده از کفت وشنودهای در بارهای دولتها ومخابراتی که درمیان ایشان می‌شود و پیش قدم شدن دولت انکلیس در این مطلب

تفصیلهادر روزنامها نوشته شده‌دراین‌ضمن‌تکلیف متارکهٔ موقتهٔ پانزده روزه را میکویند دولت انکلیس کرده است باین معنی که بشرائط چند که اساس مصالحه تواند شد دولت روس را کویا راضی بمتارکهٔ موقته دیده و بابعالی اظهار کرده است که‌اکر پذیرفته شود مطلب را تعاقب کرده بجایی برسانند . لکن هنوز این مطلب تصحیح نشده ورسما اطلاعی حاصل نکردیده است . و آنچه معلوم می شود اکر همچنان تکلیفی از جانب دولت انکلیس هم شده باشد قبول کردن بابعالی اساس متارکه را بعید الاحتمال بنظر میآید .

شرائط مذکوره عبارت است از توسیع حدود روسیه در ارضروم ! . باز ماندن بوغازهای اسلامبول برای کشتیهای جنکی دولتها . آزاد بودن نهر طونه تا یك حد معینی . قرالیت حکومتین افلاق وبغدان . اداره مستقلهٔ بلغارستان .

توسیع حدود صربستان وقره‌طاغ . داده شدن بندر باطوم بدولت روس .

دولت انکلیس از یکطرف بکمال کرمی مشغول تدارکات جنك شده واز طرف دیکر هم تکلیف مخابرات آشکاری و پنهانی با دولتها بطوریکه مقتضی است بکار می برد . واز این طرف هم تکلیف صلح را بطرفین می نماید . با مجارستان جداکانه و با یونان جداکانه و بااوستریا وفرانسه هم بطورهای دیکر مخابره می کند . ودر این ضمن یعنی بواسطهٔ تکلیف متارکهٔ موقته باز شدن مجلس پارلمنت انکلیس را نزدیك کردانیده در باطن هم قرار داده است که هرکاه کار صلح باشکال بیفتد آشکارا اعلان جنك بدولت روس بکنند وهرکاه مجلس پارلمنت درباب مصارف جنك ایستاده کی نماید مجلس را متفرق سازد واقدام بجنك نماید . چون انکلیس جنك کند البته این هنکامه عمومیت پیدا کرده برنك خوزریزی عام ظاهر خواهد شد .

اکرچه پرنس غورچاقوف بواسطهٔ پرنس بسمارق می خواهد انکلیس را بطوری راضی یعنی غافل کرده ومقصودی را که دارد حاصل نماید . لکن اعتقاد قوی حاصل توان کرد که با وجود تکالیف مذکوره که دولت انکلیس برای متارکه بمیان آورده است چون میداند بابعالی اینکونه تکلیف هارا نخواهد پذیرفت در حقیقت مقصودش هم استخراج مافی البال دولت روس است وهم کذراندن چند روزی که قرار قطعی خود را مشروح العلل مبین الاسباب آماده ساخته خودرا بمیدان خودنمایی بیندازد . وکرنه هرکاه این مسئلهٔ باینطورها ختام پذیرد یا آنکه بطوریکه مقصود روس است دولت عثمانی بلا واسطه با روس صلح کند و همچنین هرکاه برخلاف این قسم کار زار امتداد یافته دولت عثمانی غالب یا خدای نخواسته مغلوب شود ما آل همهٔ اینها برای انکلیس خطرناك وباعث مضرات کلیه دربارهٔ او خواهد بود . و خود را نیز در نظرعموم دول وملل‌سرافکنده و پست خواهد کرد . بنابر این ظن غالب براین است که این جنك با الاخره بازبایاید بزودی بصلح معتدلی باتفاق و همراهی همه دولتهای بزرك انجام یابد و حکم عهدنامهٔ پاریس ابطال نشده‌شرائط استقلال سلطنت عثمانیه وتمامیهٔ ملك عثمانی مرعی کردد . ویا آنکه پایان کار بجنك عمومی منتهی بشود که این قسم دوم بدلائل چند نزدیك بوقوع دیده می شود . ومع ذلك رشتهٔ کارها را در دست قادرانهٔ مدبر حقیقی جهان باید دانست که صلح وجنك پادشاهان در دست قدرت او است ونام ونك تاجداران مسبوق مشیت و ارادت او تعالی شانه .

﴿ بزرکی هست عالم را خدا نام ﴾

درخصوص تسلط‌یافتن لشکر روس بر باطوم ازدیروز باینطرف اراجیفی شایع شده است همچنانکه در بارهٔ ارضروم نیز چند روز پیشتر منتشر شد . لکن همچنانکه فقرهٔ ارضروم نا راست درآمد ارجوفهٔ باطوم را نیز تصدیق نتوانیم کرد .

﴿ شورش داغستان خوابید ﴾

ازتلکرافنامهای اوروپ معلوم می شود . که لشکر روس بر اهل شورش داغستان قفقاز دست یافته آتش شورش را خاموش کرده اند . نوشته اند عموم اهالیٔ بیست وچهار دهکدهٔ داغستان را از جانب حکومت مشارالیها بسبیر فرستاده اند . درانموقع سخنی چند توانیم آورد که مقتضای حق شناسی تواند بود . آیا کسی درمیان دولتها هست سؤال نماید که این شورشیان کیها بودند وچه می کفتند آیا لازم است امتیازاتی باینها داده شود یا امارت جداکانهٔ در داغستان تشکیل شده از زیر زنجیر اسیریٔ روس رهایی یابند ؟ آیا عدالت ومدنیت دولتهای فرنکستان می تواند درحق بحبوحهٔ ملك یك دولت مدنی شهرت وانسانیت داعیه که اعمال وکردارش برخلاف دعوای کفتارش است سخن از اینکونه مطالب را بمیان آورده بکویند تو که در بلغارستان بنام داد خواهی وانسانیت پروری حمایت از عیسویان کرده بر خلاف حقوق ملل و دول و احکام ومواثیق مداخله درامور داخلهٔ سلطنت عثمانیه می کنی آیا روا می داری که مانند این مداخله را یکی دیکر درملك تو نماید . واعتراض بر اطوار ادارهٔ داخلیهٔ تو کند واکر قبول نکنی اولا تبعه ورعیت ترا بر تو بشوراند اسباب تخریب بلاد وعباد درملك ترا ترتیب داده آنکاه خود نیز داخل درمیدان جنك شده هرکونه فساد وفتنه را در روی زمین باعث شود تباهی وآسوده کی و پریشانیٔ اوضاع جهانی را بار آورد خونهای ناحق بریزد خانمانهاراویران‌سازد . آیا روزنامهای فرنکستان که در اینمواقع سخنکویی را تکلیف نخستین خود میدانند عنوانی از این مطلب بمیان می آرند . یاخود مطبوعات اوروپ ازوحشیکری وظلم و بیداد حکومت روس در داخلهٔ خود آکاه نیستند .

چهار بلغار خونیٔ فتنه جوی حرامی که از جانب حکومت عثمانیه بسزای خودشان میرسند روزنامهای اوروپ دست آویز سخن پیدا کرده بمحاکمهٔ آن می پردازند دولتهای بزرك مأمورهای مخصوص میفرستند که به بینیم حکومت در بارهٔ اینها چه کرد کناهشان چه بود چرا آنها را کشتند . همینکه می بینند پارچهٔ از ملك عثمانی یاغی شدند می دانند این رعیت نادان بتحریك خارج و بیك مقصد نامشروعی یاغی شده اند فورا میکویند بیاید باینها امتیازات بدهیم حکومت جداکانه نماییم عدالت وحقانیت مقتضی این است . از اینطرف داغستان با آن عظمت سالهای سال با دولت روس جنك می کند ومیخواهد خودرا ازاسیری رهایی دهد وهمه میدانند محرك خارجی هم ندارد باز کسی نمی پرسد چه خبر است . این بار هم که میکویند اهالیٔ بیست وچهار دهکده

را بسیر فرستاده اند باز کسی را باکی نیست در نظر شان هم کار عمده نمی باشد . چنانکه هر روزدر هر قطری از اقطار روس این قسم گناهکارها هستند که محاکمات وتعیین وتحدید مجازات ایشان بسته بارادات شخصیهٔ حکام وضباط روس است . محاکماتشان که همه مخفی وپنهانی است وکسی را راه حرف واعتراض باز نیست . اینها همه از آثار مدنیت وانسانیت اروپ ودولتها وملتهای اروپ است . آری نهایت انسانیت مدنیتشان این است که میگویند هرگاه منافع من در معرض خطر نباشد من کار بکار کسی ندارم . لکن گاهی هم محض تملق یابیم یا طمع شخصی موافقت بفتنه جویی دیگران کرده خرابیٔ بلاد وعباد را فدای ملاحظات شخصیهٔ خود می نمایند مع ذلك میگویند مادولتهای بزرك مدنیت پرور وانسانیت گستر وعدالت خواه روی زمین هستیم .

بالجمله بکمال آگاهی و حقیقت بینی می گوییم که وقایع و اوضاع این دوسه سال هرچه نتیجه بدهد و بهرجایی منتهی گردد در نظر تاریخ از جملهٔ کارهای بسیارغریب و عجیبناك جهان است . و پس از ختام کار محاکمهٔ این وقایع مطالب بسیاری را نتیجه تواند داد . وآشکار خواهد گردانید که دولتها نیز مانند ابنای زمان منافع خودشانرا برهمه چیزی مقدم دارند سهل است که جزئ منفعت موهومهٔ خودرا راجح می شمارند برمنافع کلیهٔ مجزومهٔ دیگران بل مضایقه ندارند از اینکه خسارت وضررهای اقوام چندی را باحتمال ادنا فائدهٔ متصورهٔ خودشان بکمال میل خواهان شوند .

﴿ زمانا کاهله واهله کاتری ﴾
﴿ وسیرنا کسیره وسیره الی الوری ﴾

باری بمحاکمات وقایع حاضره پس از ختام مسئله پرداخته خواهد شد . در روزنامهای اوروپ نیز کسانی پیدا می شوند که براستی و حقیقت گویی در میدان محاکمات بتازند ومطلب را بی غرضانه شرح داده بشکافند . وآنگاه چه بواسطهٔ روزنامها وچه بعلت تأثیر بزرگی که از این اوضاع و حالات در دلها خواهد ماند یقینا حال جهان دیگرگون شده مقدمات گشایش کارها فراهم تواند آمد . وهرکسی تکلیف خودرا بآگاهی معین تواند کرد میفرمایند ﴿ بساهست که دوست بدارید چیزی را وآن در حق شما شراست و بساهست ناخوش بدارید چیزی را وآن در حق شما خیراست ﴾ بنابر این امیدواری توان داشت بر اینکه اوضاع افسوس آمیز امروزی در پایان کار اقوام وملل بسیاری را خصوصا آنانرا که در مشرق زمین هستند از خواب غفلت بیدار کرده ایشانرا از تکالیف زندگانی وقومیت و نام وننك ودینٔ ودنیای خودشان بخوبی آگاه کردند بطوری که قدرت و توانایی حاصل کنند بر اینکه جلوسیل حوادث را بیك اتفاق محکم وبیداریٔ تمام به بندندوخودشان را اسیر و خوار در دست اقوام دیگر نکنند و از حیله ها و فسونهای تفرقه آمیز بیگانگان پرهیز کرده شرافت وبرتریٔ خودشانرا بمین عاقبت اندیشی باتفاق حقیقی واستواری نگاهداری کنند سعادت دو جهانی را یابند .

صورت اعلان رسمی است که از جانب کار پردازخانهٔ دولت علیهٔ ایران برای تبعهٔ ایران می شود .

چون بسیاری از صاحبان املاك دراسلامبول بملاحظهٔ اینکه رسوم ومصارف قونطورات حکومت راندهند در وقت ایجار دکان ومکازه و اطاق قونطورات رسمی نکرده بهمان علم وخبرمابین خودشان اکتفامی نمایند . وتبعهٔ ایرانیه هم با آنکه قونطووات ضرری با حوال آنها ندارد اهمال و کوتاهی کرده بیك کاغذ ونوشته وبسیاری هم بی کاغذ ونوشته وبسیاری هم بی کاغذ ونوشته قرار ایجار و استیجار می گذارند . چون این کار اولا مغایر قرارداد مملکت است و ثانیا در هنگام ظهور اختلاف باعث دردسر و اشکالات فیمابین مؤجر و مستاجر شده بعض صاحبان املاك هم بی آنکه بحکومت مراجعت نمایند یکسر بکارپرداز خانه آمده و من غیر رسم رسیده کی و احقاق حق میخواهند . کارپردازخانه هم با آنکه مجبور نیست نه رسما ونه بغیر رسم بهمچنان کاری مداخله نماید . لکن مؤجرها بخواهش واصرار و سماجت کار پرداز خانه را بزحمت ومرارت میگذارند . لهذا اعلان واشتهار داده می شود که تبعهٔ دولت علیه ایران هرجایی را که اجاره می کنند موافق کاغذ علم وخبر وقاعدهٔ قونطورات رسمی اجاره نمایند هرگاه همچنان نکنند کارپردازخانه رسیده کی بهمچنان کار نخواهند کرد . وهرگاه معلوم بشود که دراول استیجار اهمال از جانب ایرانی شده است بمحض اینکه شکایت بکارپردازخانه برسد بی محاکمه ورسیده کی هرگاه صاحب ملك بخواهد فورا تخلیه شده بدست صاحب ملك داده خواهد شد ودر هرحال همانطوری که حکومت محلیه اجارهٔ بی قونطورات را بلا حکم میداند . کارپردازخانه نیز آنچنان ایجار واستیجار را بلا حکم خواهد دانست واز آنقرار معمول خواهد داشت .

فی ٢٥ شهر ذی حجة الحرام ١٢٩٤

بعد از تبدیل مأموریت جناب حیدر افندی که پیشتر بسمت سفارت کبری مأمور اقامت در بار دولت علیهٔ ایران شده بود ودر ثانی والیٔ ولایت انقره شدند هنوز کسی بسفارت مشارالیها معین نشده است . ازقرارمذکور مقرراست اینروزها یکی از معتمدان رجال دولت علیه بسفارت مشارالیها نامزد شود . از آنجمله سخن از جناب سعید پاشا که حالا درعثمان بازاری میباشند درمیان است . درهرحال در این چند روز ایلچیٔ طهران معین خواهد شد .

﴿ تلگرافنامها ﴾

در ١٩ ذی حجه از بکرش نوشته اند. جناب عثمان پاشا روز پیش به بکرش رسیده امروز بسمت خاك روس عزیمت نموده است . روزنامهای نو بسند جناب مشارالیه در مسکو اقامت خواهند داشت .

معلوم می شود که ولیعهد روس به پتربورغ خواهد رفت وجنرال (توتلبن) بجای مشارالیه خواهد بود .

از اسکندریه نوشته اند . سه هزار نفر از عساکر شاهانه در ١٨ ذی حجه بواپور نشسته عازم اسلامبول شده اند .

در ۲۰ ذی‌حجه از وین مینویسند . از اوضاعی که از پولیتیك امروزی بمیان آمده است مناسبات دولتین روس و انکلیس روز بروز مبدل به برودت می شود .

از لندن . وزیر جنك انکلستان خواسته است که در ظرف مدت کمی آلات و لوازم جسیمهٔ حربیه تدارك شده آماده کردد .

از برلین . بسیاری از ایلچیهای دولت المانرا که در ممالك خارجه بعنوان سفیر کبیری هستند خواسته اند که به برلین رفته با پرنس بسمارك ملاقات نمایند .

از برلین . همینکه دولت روس فهمید پارلمنت انکلیس پیش از وقت معین باز خواهد شد و اعضای مجلس پارلمنت را برای اجتماع دعوت کرده اند . امر ایمپراتوری صادر شد که تمامیٔ کشتیهای جنکیٔ زرهدار را مسلح و آماده نمایند . و در سواحل بحر سیاه بساختن پارهٔ استحکامات پردازند .

از پاریس . (دون کارلوس) را ازجانب حکومت فرانسه خبرداده شد که از خاك فرانسه بیرون برود .

علیا حضرت ملکهٔ انکلستان عمارت پادشاهی را که در (وینسور) دارند ترك نموده بعمارت (اوزیون) عزیمت نموده اند .

از بکرش ۲۲ ذی‌حجه . پارچهای یخ که از نهر طونه سراز یر شده است پل (نیکبولی) روس را خراب کرده پلهای (زشتوی) هم در بیم خراب شدن است .

روزنامهٔ (اژانس روس) مینویسد . قرار اجتماع پارلمنت انکلیس در ماه ژانویه دولت عثمانی را برای ثبات و ایستادکی درجنك قوی دل میدارد .

﴿ صرافیه ﴾

غلطه ۲۶ ذی‌الحجه ۲۰ کانونی اول

	غروش	پاره
اسهام عومیه	۹	۳۳
لندن	۱۰	۱۶
پاریس	۱۰	۲۰
	فرانك	سانتیم
سندات راه آهن روم ایلی	۲۶	۵۰
لیرای انکلیس		
سوسیته‌رژنرال	۳	۰۵
شرکت عثمانیه قیمت کبیال	۲	۱۰
بانك عثمانی	۳	۰۵
تراموای بلیرای عثمانی	۱	۰۱

فیئات مسکوکات لیرای عثمانی

ازقرار صد غروش

	غروش	پاره
لیرای انکلیس	۱۱۱	۰۰
لیرای فرانسه	۸۷	۰۰
امپریال	۹۰	۱۰
کرمیجه	۵۱	۳۰

﴿ ازتاریخ ایران ﴾

﴿ بعقیدهٔ مورخین یونان وفرنك ﴾

یزدجرد بیکی از ایالات دوردست ایران پناه برده در سنه ٦٤٠ یا سنه ٦٤٢ فوت کرد این بود عقیده مورخین یونان وفرنك در باب سلاطین ایران از اوایل کیان تا اخر ساسانیان ولی عقیده مورخین ایرانی در باب این سه طبقه سلاطین که کیان و اشکانیان وساسانیان باشند از این قرار است .

(کیان)

این طبقه با اسکندر یونانی ده نفرند اول کیقباد که شرح حال اوسابق مسطور شد بعقیده مورخین ایران صد و بیست وپنجسال پادشاهی کرد واز نبایر منوچهر بود دوم کیکاوس احوال نیز نکاشته شد مدت سلطنتش صد و پنجاه سال حضرت داود وسلیمان علیه السلام ولقمان در عصر او بودند سوم کیخسرو وکذارش کیخسرو نیز مجملا نکارش یافت پادشاهیش شصت سال فیثاغورث حکیم را بعضی باوی معاصر دانند چهارم لهراسب بن اورند شاه برادر کیکاوس آتشکده معروف بنوبهار را در بلخ او ساخت پادشاهیش صد و بیست سال ارجاسب نبیره اسفندیار از توران بایران لشکر کشید اورا بکشت پنجم کشتاست بن لهراسب بزردشت کرو ید و ترویج دین او نمود سقراط وجاماسب حکیم در عصر او بودند اسفندیار پسرخود را با لشکری بتوران فرستاده کینه پدر از ارجاسب بخواست وچون با ظفر برکشت بوسایط از پدر خواست که پادشاهی را باووا کذار کند کشتاسب اورا بسیستان بجنك رستم فرستاد ورستم کار اورا باتمام رسانید پادشاهیش شصت سال ششم بهمن بن اسفندیار که اردشیر در از دست باشد دانا وعادل بود ذیمقراطیس حکیم و بقراط طبیب در عصر او بودند همان دخترخودرا بهمخوابکی کزید واو بدارا آبستن شد و بهمن تاج پادشاهیرا بر شکم همای نهاد وآنجنین‌را ولیعهدوجانشین نمود هفتم همای دختر بهمن هشتم دارا پسر بهمن بن اسفندیار که با یونانیان جنکها کرد پادشاهیش دوازده سال افلاطون الهی شاکرد سقراط معاصر بااواست نهم داراین دارا کفایتی نداشته با اسکندر جنك کرده بقول معروف درجنك بدست دو نفر سرهنك خود کشته شد و بعقده بعضی وقتیکه

دون (منات) نقره	۱۵	۰۰
منات کاغذ	۱۱	۳۳
مجیدیه	۱۰۶	۲۰
بشلك	۱۱۷	۰۰
متالك	۱۱۹	۲۰
پول سیاه	۱۷۵	۰۰
قائمه نو	۲۴۸	۰۰

(اسامیٔ وکلای اختر درخارج)

کسانیکه طالب خریدن سالیانهٔ اختر باشند درطهران بعالیجناب حاجی شیخ ابوالفتح تاجر طهرانی.

در تبریز درسرای امیر به مسیو دیکران فوروپانس

دررشت بعمدة التجار محمد آقا تاجر اصفهانی .

درارضروم بعالیشان آقاملا صادق تاجر دیلقانی.

دربیروت بعالیشان حاجی باباتاجر دیلقانی

درکربلای معلا بعالیجناب شیخ عبدالمولی روضه خوان .

ودر موصل برفعت مآب حمید خاکی افندی از کتبهٔ مجلس تجارت .

در بمبئی بعالیجناب حاجی شیخ عبدالوهاب صاحب شیرازی. در امامواره عالیجاه حاجی زین العابدین صاحب امین التجار.

درکراچی نبدرسند جناب فضیلت مآب میرزا محمد شفیع صاحب مهتمم روزنامهٔ مفرح القلوب.

دربنکلور جناب فضایل مآب محمد قاسم صاحب مهتمم منشور محمدی .

درمدارس عالیجناب فضیلت مآب نصیرالدین صاحب مشتهرجریدهٔ شمس الأخبار .

درشهر لکهنو جناب فضایل مآب فتح محمد صاحب مشتهر جریدهٔ انوار الاخبار .

درحیدر آباد هند در سرکار نظام بعالیجاه آقا میرزا نصرالله صاحب فدایی .

درلاهور بفضیلت مآب میرزا غلام حیدر مراجعت کرده ومشتری بودن خودشان را بواسطهٔ حضرات معزی الیهم ویا بواسطهٔ پوست مستقیماً بادارهٔ اختر معلوم نمایند.

وهمچنین دربارهٔ سانیدن قیمت سالیانه وشش ماهه بهر دو وسیله می توانند رساند.

(قیمت شش ماهه وسالیانهٔ اختر)

درممالك عثمانیه سالی دو مجیدیهٔ سفید

ششماهه یك مجیدیه میباشد . اجرت پوست را سالیانه پانزده غروش وششماهه هفت غروش صاغ افزوده خواهد شد .

درممالك سائره بانضمام اجرت پوست سالیانه تبریز را سالی هفده هزار و پانصد دینار را یج طهران ودیکر ممالك محروسهٔ ایران دو تومان است برای ممالك اوروپ پانزده فرانك .

جهت بمبئی ودیکر اطراف هندوستان و بندرات فارس وممالك متجاورهٔ آنجا ده عدد روپیه نیز بانضمام اجرت پوست میباشد .

قیمتهای مقرره درفوق چنانکه در صفحهٔ نخستین همین نسخهٔ (٥٤) بتفصیل عرض شده است دربارهٔ کسانی است که وجه ششماهه یا سالیانه را پیشکی لطف نمایند اگر چنانچه بآخر موعد بگذارند چنانکه مقتضای قاعده وموافق شان بزرگی ایشان است باید دوچندان مرحمت فرمایند .

طاهر

در سراپرده بخواب بود شخصی همدانی خودرا ببالین اورساند وپهلوی اورا درید در هر حال اسکندر بسراوآمده اظهار تاسف نمود پادشاهیش چهارده سال دهم اسکندر بعضی اورا پسر فیلقوس کویند وبرخی اورا پسردارا ومادرش را دخترفیلقوس دانند چون یونانیان میخواستند اصطخررا که پای تخت ملوك عجم بود خراب کنند اسکندرتن درنمیداد شبی در پایان مستی حرفی از قتل واسر ونهب ایرانیان دریونان مقروع سمع اونمودند واوحکم کرد اصطخر را آتش زدند پادشاهیش سیزده سال درشهر زور در کذشت

(اشکانیان)

از اول اشکانیان تا آخر در ایران ملوك طوایف سلطنت کردند وحالت تاریخ ایشان سخت مشوش است شماره ایشانرا فرنکیان سی وپنج دانند وبعقیده مورخین ایران باستهن که یکی از سردران اسکندر بود واورا سلکوس نیز کویندودر کتب ایرانی ایلخس نویسند پست تن بودند اول استهن چهار سال در فارس حکمرانی کرد دوم اشك پسر دارا براستهن غلبه کرد وایرانرا ازیونانی خالی کرد پادشاهیش پانزده سال سوم اشکان خانوی اشك که از نبایر برادر کیکاوس بود حکرانیش نه سال چهارم را شك بن اشکان پادشاهیش هفت سال پنجم شاپور بن اشك دانا ونیکوکار بوده پادشاهی اوشصت سال درعصر او حضرت عیسی علیه السلام ظهور فرموده ششم بهرام بن شاپور پادشاهی بزرك بوده پادشاهیش پنجاه سال هفتم بلاش بن بهرام سلطنتش شانزده سال هشتم هرمز بن بلاش حکمرانیش نوزده سال قادسیه ونهروانرا بساخت نهم نرس ابن بلاش پادشاهیش چهل سال دهم فیروز بن هرمز حکمرانیش دوازده سال بجهة ستمکاری مقتول شد یازدهم بلاش بن فیروز سلطنتش دوازده سال شهرلا ورا بساخت دوازدهم خسرو بن بلاش بدکار ونفس پرست بود پادشاهیش چهل سال سیزدهم بلاش بن بلاش حکمرانیش دوازده سال چهاردهم اردوان بن اشع سلطنتش دوازده سال . هفدهم کودرز بن بلاش حکمرانیش چهل سال . هجدهم نرسی بن کودرز پادشاهیش بیست سال. نوزدهم کودرز بن نرسی حکمرانیش پانزده سال . بیستم اردوان بن نرسی سلطنتش سی سال .

(باقی دارد)